This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

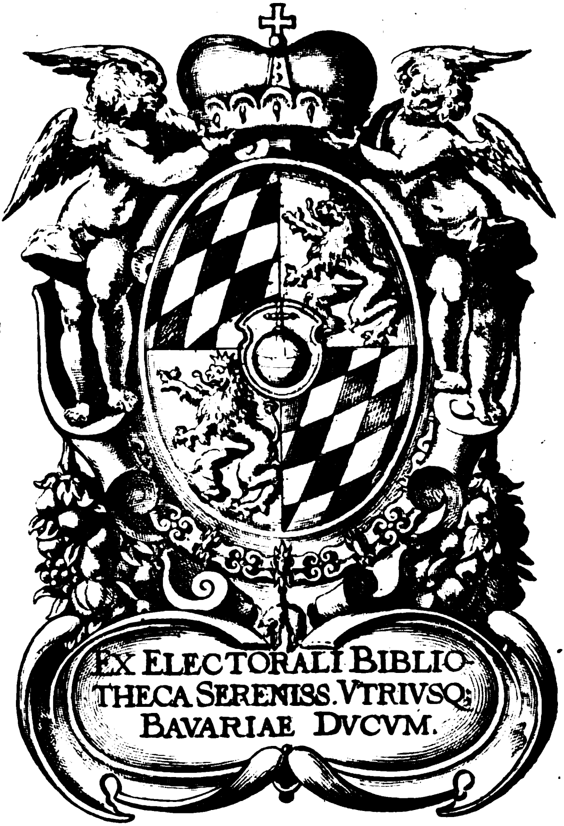

Digitized by Google

Th. Cat. 812

<36635322250017

<36635322250017

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

Digitized by Google

P. Lat. 279.

Patres lat

Gabriel Barletta

Sec. XV. Flor. 1470.

N° 4061.

Digitized by Google

Sermones fratris Gabrielis Barelete: ordinis predicatorũ: tam quadrageſimales q̃ de ſanctis: nouiter impreſſi. Et vbi prius fuerũt interpoſita carmina Petrarche et Dantis in eorum vulgari. Modo per venerabilē magiſtrũ Johannem Anthonij: ordinis minorum ſunt verbis latinis tranſlata.

Sum ex libris
Conradi Hartmanni Sacerdotis.
1599.

Venundantur Lugduni ab Stephano gueynard. Prope ſanctum Anthonium.

Bayerische Staatsbibliothek München

Digitized by Google

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Digitized by Google

¶ F. Benedictus Brixianus fratri Thome Caietano ordinis predicatorum. Theologantium ac philozophantium maximo. S. D.

QUm varia ac ꝑpe infinita ſint moꝛ
taliū ſtudia eruditiſſime pater: vt aliꝗ re
bus bellicis: aliꝗ cumulande rei familiari
nōnulli agriculture: pleriqꝫ vero iocūdiſ
ſimis litterarum ſtudijs ſint mancipati:
atqꝫ itenti nouiſſimos ego ſemꝑ cenſui
ceteris oibus eſſe pꝛeferendos. Quippe
cū aiaduerterim hoies pꝛioꝛibus exercí
tijs inſudātes aio ſuo quietem nullo pꝛoꝛ
ſus modo preſtare poſſe: illaqꝫ ipſa exer
citia ab nullo qui recte ſapiat: neqꝫ excolenda: neqꝫ expetēda eſſe
exploꝛatiſſimū nāqꝫ cuiqꝫ eſſe pōt: eoſqꝫ ꝙ iſtiuſmodi rebus ſint de
diti ſemper in deſiderijs verſari: fit eñ neſcio quo pacto vt multa
poſſidenti: maioꝛ in dies augendarum opum excitetur cupiditas.
Reliqua vero que a cunctis fere moꝛtalibus inter bona cōnume
rantur: videlicet valitudo coꝛpoꝛea: pulchꝛitudo: dñia: imperia: di
gnitates: agroꝛum poſſeſſiones: quibus moꝛtalium ſtudiū intentū
eſt: ꝙ bꝛeuiſſimo tꝑis momento euaneſcunt. Unde fit vt a nullo be
ne concoꝛdato viro cōcupiſci debeant. Sole vnice littere ſunt que
hoiem reponūt in ſtatu tuto ꝛ tranquillo. Ille hoiem reddunt foꝛ
tem: ille ditiſſimū: ille liberum: ille delitias incōmutabiles confe
runt ꝛ celeſtes. Ille die noctuqꝫ in theatris: ille in ſolitudie: ille in
diſcrimine hoiem cōmitant. Quis eñ vnqꝫ ero fuit: in quo hec vna
litterarum virtus habitauerit: qui aduerſas celi influentias: cala
mitates terre: animo foꝛti ac conſtanti: vel nō depulerit: vel certe
nō tolerauerit. Quis ille deniqꝫ extitit vt vaſtiſſimum mare pugil
lo concludam qui his preditus humanas ꝓſperitates que hoiem
ſolent pꝛeſtare inſolentem cum grauitate ꝛ pꝛudentia omnino nō
refrenauerit. Quare nō poſſum nō ſummis pꝛeconijs laudatione
qꝫ immoꝛtali inſtitutum tuum ꝓbare: qui etſi clariſſimis oꝛtus ſis
natalibus: lauteqꝫ educatus: nulli tamen laboꝛi peperciſti: quomi
nus tandem locupletiſſimum litterarū theſaurum tibi parauerís
Atqꝫ ita parauerís: vt nō dicam ꝯiectura quadam: ſed certiſſima
ſciētia aſſequi valeam: hac in re tibi cenſeam vel neminē eſſe: vel

✠ ij

ꝙ rariſſimum pace oim dictum eſſe volo noſtra tẽpeſtate antepo-
nendum. Qđ cum alias ſepe: tum vero duobus ſuperioribus annis
Verone pre te tuliſti: quo in loco cum cõueniſſemus cõuentu ſacri
tand a gratia: agerẽturq; publica litterarꝝ noſtro de more certami
na: quas alio vocabulo diſputationes appellamus: multarũq; reli
gionum viri ſane eruditi ſe cõtuliſſent: adeſſentq; ⁊ ꝓclariſſimi il-
lius vrbis viri qui in omni genere virtutum poſtremũ ſibi locuꝫ nõ
vendicant ita te geſſiſti: vt omnibus ſumme fueris admirationi.
Que oia cum memoria mecũ repeto in eam venio ſniam vt iudicẽ
qui abs te tam prompte tanq̃ excelſe afferebant: non a te: ſed per
te eſſe dicta. Tanta eñi tibi erat litterarioꝝ telorum copia: quibus
⁊ apparentẽ aduerſarioꝝ ſciam refellebas: ꝓſtrabas: fugabas: et
veram tuam tuebare: vt eam oẽm vrbeꝫ in tui admirationẽ cõuer
teris effeceris eos quoq; qui occupationibus impliciti te minꝰ vi-
derunt: te amarent: te colerent: te ꝑdicarent. Ea eñi ſciẽtie vis eſt
ꝙ tu etiam me tacente ꝓbe noſti: vt eos in quos ſeſe ipſa contule-
rit diuinos atq; admirãdos aliĳs hoibus preſtet. At vero cum diu
tina cogitatiõe mecum ipſe reuoluerem: vnde tantã humane ac di
uine ſapiẽtie ſupellectilem collegiſſes: inueniebam duo id tibi pre
ſtitiſſe. Alterum ingeniĳ tui dexteritatẽ atq; ſolertiam. Alterũ na
talis tui ſoli inclinationẽ. Unde bene ⁊ noſtri aſtrologi enũciauere
qui affirmant qm̃ vt diuerſa in celo caſtra ſunt habeatq; vnũquod
q; eorum vim ſuã: ita diuerſa in ſtudia hominibus inclinationes in
gerere. Quare cernimus quaſdam gẽtes armis deditas nõnullas
rebus mechanicis. Alias vo litteris tñ genitas eſſe vt patrui tui
ſoli. Et vt hoies his laudatiſſimis ſtudĳs aptos prodit: ita diuer-
ſo ſtudio: vt aliũ poeſi: alium diuinis rebus: alium gẽtibus moribꝰ
informandis applicat. Hec eñi ſunt pene oia exercitia: in quibꝰ lit-
terata ingenia lucubrant. Protulit igitur in primis ager tuus di-
uinum illũ Thomam aquinatẽ. Theologorum ac philoſophantiuꝫ
facile principẽ. Cui quidem ob libroꝝ a ſe ſcriptorum ingentẽ mul
titudinem ſentẽtiarum grauitatẽ: verborum facilitatẽ: ſtiliq; ma-
ieſtatem tanta a ſummis põtificibus aliĳſq; vere ſapiẽtibus eſt ha
bita reuerẽtia: vt eoꝝ quidam eum alterũ Salomonẽ cui diuinitꝰ
quicquid dixerit afflatuꝫ eſt: recte meritoq; vocitarint: neq; te mo
ueat illum a nõnullis noſtri eui ſciolis ⁊ vtinam ſciolis morderi ac
vipereo ore dilacerari. Quippe qui ꝑſpicue ſcias ſolam miſeriam
vacare inuidia ⁊ celſos duntaxat montes fulgura petere ac deba-
chari ſolere. Immo vero nobis magis gaudendũ eſt: quãdoquidẽ

Digitized by Google

cum aduerſantibus ei reluctamus eo magis illius gloriam ac no/
ſtram efficiant ſplendidiorē. Hoc illud vnū nobis ſat eſſe debet:ꝙ
ſi quis e medio Thomam ſuſtulerit.theologantes oīno aut nullos
eſſe:aut denſiſſimis ignorātie tenebris:immo erroribus:immo he
reſibus obuolui. Etenī ſi hi aliquid in ſe humanitatis ſi quid penſi
certe haberēt:nō eū modo tam ſtulte carperēt:ſed ſummis laudi/
bus extollerēt:alioſq̧ vt laudarent adhortarent. Sed hos maſti/
gias orationis mee flagello vlterius exagitare conſiliȷ̄ mei nō eſt.
Hic ager tuus p̄clariſſimos poetas ꝓgenuit. Statium dico Ho/
ratium. Iuuenalem:quorū primus alti loco ſuo ſermone inter oīs
latine lingue poetas ſc̄m locū ad Uirgilium ſortitus eſt. Horatius
v̄o ob eiꝰ dicendi elegantiā atq̧ carminis varietatē:ab ſeculi vſq̧
principio parē inuenit neminē. Aquinas aūt Iuuenalis vt ſatyri/
co poemate delectatus eſt:ita ceteros ea materia anteceſſit. Nūc
aūt pater ꝑ oīa reuerēde.hic aureus ac feliciſſimꝰ ager tuus: quo
poſſet oī in genere cum priſca ac noſtra etate ſcribendi caractere
certare.attulit iam tandē hunc angelicū:imo vt rectius loquar di/
uinum Gabrelez qui veluti ab alto demiſſus celo in terra vltro ci/
troq̧ emicuit. Cui tanta gratia in diuini verbi ſatione ab deo opti
mo maximo largita eſt:quāta vnq̄ retroactis tꝑibus cuiq̄ ſit con/
ceſſa:quo ſit vt ego diui Auguſtini more:anhelāti animo viuis ad
huc oculis videre deſiderarim. Primū dei noſtri filiū carne veſtitū.
Alterum Gabrielē Barelerā in pulpito ignita verba ſua reſonan
tem. Unū hoc in loco illud affirmauero eo dictitādi genere in quo
ille verſatus eſt diuinas ac ſempiternas laudes meruiſſe. Quotus
enī quiſq̧ modo purgato ſtomacho ac recta lance rez pēſitet:⁊ eū
aliȷ̄s id genus ſcriptoribus cōferat:aīaduertet ꝓfecto ⁊ me verba
nō effutire:⁊ q̄tum hō homini preſtet. Hic vt ſolidiſſima in ea arte
qua verſari inſtituerat fundamēta iaceret:plurimū in naturali ac
morali philoſophia tꝑis cōtriuit. In theologia diui Thome cete/
rorūq̧ theologorūꝫ ꝓ varietate audientiū:cōſuetudine familiariſ
ſime vtitur. Hac vna p̄dicatori dempta:nō p̄dicatorem:ſꝫ nugoneꝫ
appellauerim. Is ſibi eaꝫ maxime vendicauit. Et tanta facilitate
eos in teſtes adducit p̄ſertimq̧ theologos:quorūꝫ doctrina ſui na/
tura ſolet eſſe cum grauis tū obſcura vt doctiſſimū quē ſtupore af/
ficiat. Fitq̧ vt abſq̧ vllo labore ediſcant. Illud aūt maxime obſer
uare nititur:quo auditorē attentū ſuſpenſumq̧ reddat. Alta ꝓpo
nit cōcluſionum variarū ſn̄iarum exēplorūꝫ quoꝝ vis mirifice aſtā
tes ciet:inſueta affert. Sales quoſdā qō nō ſine maximo artificio

ab eo factum eſſe iudico nōnunq̄ inſpergit: quorum ſuauitate au
dientium mentes demulceat. In exagitandis vero vitijs: hucuſq̄
nō inueni: neq̄ accōmodatorē: neq̄ vehementiorē. In efferenda
aūt virtute totus eſt vigilans: totus ardens: totus indefeſſus. Sꝫ
quid dicā de eius exordijs: quid nāq̄ ſublimius: quid elegātius cō
cinniusue poſſit excogitari. Hic cum alios oīs cunctis in rebus ex
celluerit: hic ſeipm totum ſuperauit. Non eum pfecto preteribat
difficile factu eſſe id opus cuius principium ac fundamentū tenue
atq̄ exile iactū fuerit: totum oē edificiū in ruinā habeat ſit neceſ
ſe. Econtra vo cuius ſolidum ac firmum ſit: reliquum opus ſtabile
fauſtūq̄ ſequaṯ oportet. Ne qua minore laude eius in euāgelia ex
planationes eſtimāde ſunt. Quas equidē cū lego: me iterum atq̄
iterum acutiſſimis ſuis inuētis ſanctiſſimiſq̄ declarationibus ad
relegendū inuitant. Nemo retroactis tpibus extitit q̄q̄ p multi
ſermones texuerint qui preter hunc vnū hac voragine noſtrum de
beate virginis laudibus oī ſabbato ſermonē habeat. Hic tāte vir
ginis ardētiſſimus obſeruator: ſicuti ⁊ ordo noſter verarum ei⁹ lau
dum ſemp extitit pmulgator: quā qui ⁊ ſolus ab ea habitū ſuū ha
buiſſe gloriari pōt: immortali cum laude aſſecutus eſt. Accedit pre
terea ad rem q̄ nō ſine ingenij ſui celſitudinis accumulatiſſimo at
q̄ ampliſſimo honore cōmemorari pōt: cum ſe aut ad virtutem ſe
quendam: aut vitium execrandum reijciendūue dederit: nihil pre
tereat: nihil intactum oīno relinquat: q̄ p ſubiecta materia non ex
cogitet: ideoq̄ egregie pſequatur. q̄bus oībus facile ſit: cū in ſe vno
oīa que alij ſinguli p capitu ſuo nobis ſcripta reliquerunt in ſe cō
prehenderit abſq̄ vllius iniuria p meritis ſit oībus preferendus.
Hi igitur hi ſunt fructus doctiſſime pater: quos ille iocūdiſſimus
ager tuus nō nobis modo: ſed toti terrarum orbi ppagauit. Quo
rum opa induſtria altiſq̄ cogitationibus quiſq̄ ſibi oī in re litte
raria cōſultum eſſe cognoſcere liq̄do pōt. Que oīa cū ita ſint. ⁊ no
bis in primis gaudendū eſt tibi vero ac patrie tue gratulandum.
Reliquum vero eſt vt poſtq̄ hi clariſſimi viri quos patria tua ge
nuit ob mortis immanitatem a nobis ſubtracti ſunt: tu valitudinē
tuam qua ſtante cum muſa bene atq̄ fecundiſſime actū iri cōfido
q̄ diligentiſſime cura. Nam cū alijs oībus: tum mihi maxime rem
facturus eſt gratiſſimā qui nō ſecus ſalutē tuā atq̄ meam eſſe diu
deſidero. ¶ Uale o ſapientie vnicum domicilium.

Digitized by Google

Tabula.

¶ Sequitur tabula.

¶ Dominica in ſeptuageſima.de facilitate bene operandi. Fo.primo.
¶ Dominica in ſexageſima.de auditione diuini verbi. iiij.
¶ Dominica in quinquageſima.de gratia ⁊ caſu flebili anime. vij.
Feria quarta in capite ieiunij.de iuſtificatione impij. x.
Feria quinta in capite ieiunij.de tarditate bene operandi. xiij.
Feria ſexta in capite ieiunij de elemoſyna. xvi.
Sabbatū primū.xl.q̄ beata virgo eſt cōfidētia ſpes auxiliū noſtrū. xix.

¶ Dominica prima quadrageſime.de excellentia liberi arbitrij. xxi.
Item eadem dominica.de tentatione dyaboli. xxiij.
Feria.ij.prime dominice.xl.de iudicio vniuerſali. xxviij.
Feria.iij.prime dominice.xl.de oratione. xxxi.
Feria.iiij.prime dominice.xl.de adoratione. xxxiij.
Feria.v.prime dominice.xl.de mendacio. xxxvi.
Feria.vi.prime dñice.xl.de pctō ſuſpitionis:vel iudicio temerario. xxxix.
Sabbatum ſecundū in.xl.q̄ maria eſt aduocata noſtra. xlij.

¶ Dominica.ij.de laudibus fidei chriſtiane. xlv.
Feria.ij.ſecunde dñice.xl.de operibus factis in peccato mortali xlviij.
Feria.iij.ſecunde dñice.xl.de fructibus factis in mortali. l.
Feria.iiij.ſecunde dominice.xl.de ſuperbia. liij.
Feria.v.ſecunde dominice.xl.an diuites poſſint ſaluari. lvi.
Feria.vi.ſecunde dñice.xl.de vſuris ⁊ reſtitutione rei aliene. lix.
Sabbatū tertiū in.xl.q̄ maria eſt ſancta ſanctorū:⁊ eſt dea noſtra. lxi.

¶ Dominica.iij.xl.de impedimentis confeſſionis. lxiiij.
Feria.ij.tertie dominice.xl.de preparatione confeſſionis. lxvij.
Feria.iij.tertie dominice.xl.de neceſſitate confeſſionis. lxx.
Feria.iiij.tertie dominice.xl.de peccato. lxxij.
Feria.v.tertie dominice.xl.de periurio. lxxv.
Feria.vi.tertie dominice.xl.de auaricia. lxxviij.
Sabbatū quartū in.xl.q̄ maria eſt mater omniū gratiarum. lxxxi.

¶ Dñica.iiij.xl.de diſcordia vel de odio vel de remiſſione iniuriarū. lxxxiiij.
Feria.ij.quarte dominice.xl.de ludis fortune. lxxxvij.
Feria.iij.quarte dominice.xl.de penis inferni. xc.
Feria.iiij.quarte dominice.xl.de pena purgatorij. xciij.
Feria.v.quarte dominice.xl.de laudibus viduitatis. xcv.
Feria.vi.quarte dñice.xl.de amore coniugali vel mulierū laudibus. xcviij.
Sabbatū.v.in.xl.q̄ virgo maria eſt ſpecioſiſſima ſup oēs mulieres. cij.

Digitized by Google

ab eo factum eſſe iudico nõnũq̄ inſpergit: quorum ſuauitate au-
dientium mentes demulceat. In exaguandis vero vitijs: hucuſq̄
nõ inueni: neq̄ ac cõmodatorẽ: neq̄ vehementiorez. In efferenda
aũt virtute totus eſt vigilans: totus ardens: totus indefeſſus. Sz
quid dicã de eius exordijs: quid nãq̄ ſublimius: quid elegãtius cõ
cinniuſue poſſit excogitari. Hic cum alios oĩs cunctis in rebus ex
celluerit: hic ſeipſm totum ſuperauit. Non eum pfecto preteribat
difficile factu eſſe id opus cuius principium ac fundamentũ tenue
atq̄ exile iactuz fuerit: totum oẽ edificiũ in ruinã habeat ſit neceſ
ſe. Econtra vo cuius ſolidum ac firmum ſit: reliquum opus ſtabile
fauſtũq̄ ſequaẽ oportet. Ne qua minore laude eius in euãgelia ex
planationes eſtimãde ſunt. Quas equidẽ cũ lego: me iterum atq̄
iterum acutiſſimis ſuis inuẽtis ſanctiſſimiſq̄ declarationibus ad
relegenduz inuitant. Nemo retroactis tpibus extitit q̄q̄ p multi
ſermones texuerint qui preter hunc vnũ hac vorągine noſtrum de
beate virginis laudibus oĩ ſabbato ſermonẽ habeat. Hic tãte vir
ginis ardẽtiſſimus obſeruator: ſicuti ⁊ ordo noſter verarum ei9 lau
dum ſemp extitit pmulgator: quã qui ⁊ ſolus ab ea habitũ ſuũ ha
buiſſe gloriari põt: immortali cum laude affecutus eſt. Accedit pre
terea ad rem q̄ nõ ſine ingenij ſui celſitudinis accumulatiſſimo at
q̄ ampliſſimo honore cõmemorari põt: cum ſe aut ad virtutem ſe
quendam: aut vitium execrandum reijciendũue dederit: nihil pre
tereat: nihil intactum oĩno relinquat: q̄ p ſubiecta materia non ex
cogitet: ideq̄ egregie pſequatur. q̄bus oĩbus facile fit: cũ in ſe vno
oĩa que alij ſinguli p captu ſuo nobis ſcripta reliquerunt in ſe cõ
prehenderit abſq̄ vllius iniuria p meritis ſit oĩbus preferendus.
Hi igitur hi ſunt fructus doctiſſime pater: quos ille iocũdiſſimus
ager tuus nõ nobis modo: ſed toti terrarum orbi ppagauit. Quo
rum opa induſtria altiſq̄ cogitationibus. quiſq̄ ſibi oĩ in re litte
raria cõſultum eſſe cognoſcere liq̄do põt. Que oĩa cũ ita ſint. ⁊ no
bis in primis gaudenduz eſt tibi vero ac patrie tue gratulandum.
Reliquum vero eſt vt poſtq̄ hi clariſſimi viri quos patria tua ge
nuit ob mortis immanitatem a nobis ſubtracti ſunt: tu valitudinẽ
tuam qua ſtante cum muſa bene atq̄ fecundiſſime. actũ iri cõfido
q̄ diligentiſſime cura. Nam cũ alijs oĩbus: tum mihi maxime rem
facturus eſt gratiſſimã qui nõ ſecus ſalutẽ tuã atq̄ meam eſſe diu
deſidero. Uale o ſapientie vnicum domicilium.

Digitized by Google

¶ Sequitur tabula.

¶ Dominica in ſeptuageſima. de facilitate bene operandi. Fo. primo.
¶ Dominica in ſexageſima. de auditione diuini verbi. iiij.
¶ Dominica in quinquageſima. de gratia ⁊ caſu flebili anime. vij.
Feria quarta in capite ieiunij. de iuſtificatione impij. x.
Feria quinta in capite ieiunij. de tarditate bene operandi. xiij.
Feria ſexta in capite ieiunij de elemoſyna. xvi.
Sabbatum primū. xl. ꝙ beata virgo eſt cōfidētia ſpes auxiliū noſtrū. xix.

¶ Dominica prima quadrageſime. de excellentia liberi arbitrij. xxi.
Item eadem dominica. de tentatione dyaboli. xxiiij.
Feria. ij. prime dominice. xl. de iudicio vniuerſali. xxviij.
Feria. iij. prime dominice. xl. de oratione. xxxi.
Feria. iiij. prime dominice. xl. de adoratione. xxxiij.
Feria. v. prime dominice. xl. de mendacio. xxxvi.
Feria. vi. prime dñice. xl. de pctō ſuſpitionis: vel iudicio temerario. xxxix.
Sabbatum ſecundū in. xl. ꝙ maria eſt aduocata noſtra. xlij.

¶ Dominica. ij. de laudibus fidei chriſtiane. xlv.
Feria. ij. ſecunde dñice. xl. de operibus factis in peccato mortali xlviij.
Feria. iij. ſecunde dñice. xl. de fructibus factis in mortali. l.
Feria. iiij. ſecunde dominice. xl. de ſuperbia. liij.
Feria. v. ſecunde dominice. xl. an diuites poſſint ſaluari. lvi.
Feria. vi. ſecunde dñice. xl. de vſuris ⁊ reſtitutione rei aliene. lix.
Sabbatū tertiū in. xl. ꝙ maria eſt ſancta ſanctoꝝ: ⁊ eſt dea noſtra. lxi.

¶ Dominica. iij. xl. de impedimentis confeſſionis. lxiiij.
Feria. ij. tertie dominice. xl. de preparatione confeſſionis. lxvij.
Feria. iij. tertie dominice. xl. de neceſſitate confeſſionis. lxx.
Feria. iiij. tertie dominice. xl. de peccato. lxxiij.
Feria. v. tertie dominice. xl. de periurio. lxxv.
Feria. vi. tertie dominice. xl. de auaricia. lxxviij.
Sabbatū quartū in. xl. ꝙ maria eſt mater omniū gratiarum. lxxxi.

¶ Dñica. iiij. xl. de diſcordia vel de odio vel de remiſſione iniuriarū. lxxxiiij.
Feria. ij. quarte dominice. xl. de ludis fortune. lxxxvij.
Feria. iij. quarte dominice. xl. de penis inferni. xc.
Feria. iiij. quarte dominice. xl. de pena purgatorij. xciij.
Feria. v. quarte dominice. xl. de laudibus viduitatis. xcv.
Feria. vi. quarte dñice. xl. de amore ꝯiugali vel mulierū laudibus. xcviij.
Sabbatū. v. in. xl. ꝙ virgo maria eſt ſpecioſiſſima ſup oēs mulieres. cij.

Digitized by Google

¶ Dominica.v.xl.de blaſphemia. clii.
Feria.ij.dominice de paſſione de honore parentum. cvij.
Feria.iij.dominice de paſſione.de violatione diei feſti. cx.
Feria.iiij.dominice de paſſione.de triumpho fame: vel de infamia. cxij.
Feria.v.dominice de paſſione.de conuerſione magdalene. cxv.
Feria.vi.dominice de paſſione.de iracundia. cxviij.
Sabbatū.vi.in.xl.q virgo beata eſt a nobis ſalutāda qđ eſt per Aue. cxx.

¶ Dominica in ramis palmarū.de ampliſſima miſericordia dei. cxxij.
Feria.ij.dominice palmarum.de inuidia. cxxv.
Feria.iij.dominice palmarū.de ſignificationibus ſancte miſſe. cxxvij.
Feria.iiij.dominice palmarū.de veritate ſacramenti. cxxx.
Feria.v.dñice palmarū.de neceſſitate atq3 vtilitate ſacramēti. cxxxij.
Feria.vi.dñice palmarū.de flebiliſſima paſſione dñi nři ieſu xpi. cxxxv.

¶ Dñica iocūdiſſime reſurrectiōis dñi nři ieſu xpi de eadē materia. cxlvij.
Feria.ij.poſt paſcha.de gloria paradiſi. cl.
Feria.iij.poſt paſcha.de dulciſſima pace. cliij.

¶ Explicit tabula quadrageſimalis.

[illegible]

Digitized by Google

¶ Celeberrimi ⁊ omnium excellentiſſimi p̄dicatoris Fratris Gabrielis de barelrea ordinis p̄dicatorum ſacre theologie eximij p̄feſſoris. ſolenniſſimi ſermones feliciter incipiunt.

¶ Dñica in ſeptuageſima De facilitate bene operãdi. Sermo aureus.

VOca operarios ⁊ redde illis mercedē. Mat. xx. ¶ Prouidētia illius ſummi dei: q̄uis rationalē creaturā ad ſuam imaginē ⁊ ſimilitudinē plaſmauerit ad finē vite eterne ⁊ aſſequēdā ſuam eternalē predeſtinationē: ſicut ſcribit ab Augu. ⁊ allegat in. ij. ſen. di. j. c. vj. noluit tñ dare niſi mediātibꝰ precedētibus meritis bonorum operum ⁊ obſeruatione diuinorum p̄ceptorum. Unde magiſter in. ij. di. xx. Sicut enim ex duplici natura cōpactus eſt homo: ita illi duo bona a p̄ncipio cōditor p̄parauit vnum tēporale: alterū eternū. vnū viſibile: alterū inuiſibile. vnū carnī: alterū ſpūi. Et quia primū eſt qđ eſt aīale: deinde qđ eſt ſpūale. Tēporale ac viſibile bonum prius dedit. Inuiſibile aūt bonū poſterius dedit. Inuiſibile ⁊ eternū p̄miſit ⁊ meritis querēdum p̄poſuit. Ille. ¶ Primo nature viſibili dedit bona p̄ſentis vite. Ad qđ O deus feciſti. iiij. elemēta. Ad qđ. vij. planetas. Ad qđ ix. celos. Certe p̄pter duo. Primo p̄pter oſtēſionē diuine potētie. Prouer. xvj. Uniuerſa p̄pter ſemetipſum operatus eſt dñs. Scđo propter vtilitatē hoīs. Plato i thimeo. Bonitas dei cauſa fuit factionis mūdi propter hoiem. In primo Poli. Natura fecit aīalia propter hominē. vñ phs conſtrictus eſt dicere in. ij. phy. ⁊. ij. de aīa. Finis quodāmodo oīm eſt homo. In eodē apđ grecos homo dicit microcoſmus. i. minor mūdus. Tho. ſuper Iohā. triplex eſt mūdus. Primo magnus. Iſte eſt deꝰ. Secūdo medius: eſt vita iſta pñs. Minor eſt hō. De p̄mo. In mūdo erat. De ſecūdo. Et mūdus per ipſum ⁊c. De tertio. Mūdus eū nō ⁊c. Seq̄tur. Bonū aūt inuiſibile ⁊ eternū p̄miſit: ⁊ meritis q̄rendū p̄poſuit. Quia mediātibꝰ medijs. De q̄bus Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi ⁊c. Et hiero. ad Euſto. Eterna vita nō niſi per diuinorum mādatorum obſeruationē acq̄ritur. Et Mat. xj. Regnū celorum vim ⁊c. Lactā. in. vij. di. inſti. c. vlti. Exhortat nos oēs ad operandū: eo q̄ iſtis operatoribꝰ imortalia p̄mia deus parauit. Dum inq̄t ſpūs hos regit artus: infatigabili militia deo militemꝰ: ſtationes vigiliaſq̄ celebremꝰ: p̄grediamur cū hoſte quē nouimꝰ fortiter: vt victores ac deuicto aduerſario triūphātes: p̄miū virtutis qđ ipſe promiſit: a deo conſequamur. Ille. Et aſculanus ait. Qui ſeruit deo puritate cordis: p̄tēus viuit ⁊ ſaluus morit. Si virtutis inchoatio ſenſu: eſt inſuauis. Qñ exercet: vita ſctā oīa ſuperat iuuat acq̄rit gliam ⁊ honorē. Uoca ⁊c.

¶ In q̄bus verbis p̄ponemus de ipſo bono opere tria myſteria cōtēplanda.

¶ Primum dicitur oppoſitionis.

¶ Secundum dicitur declarationis.

¶ Tertium dicitur excuſationis.

¶ Circa primū querit vtrū ſit facilius operari bonū q̄ malū. Circa hoc ſunt due opiniones. Una phorum: alia theologorum. Prima phorum q̄ ſ. facilius ſit operari malū q̄ bonū. Fundamētum huius cōcluſionis ſumit a verbis phi ij. Ethi. Qđ virtus ⁊ bonū verſantur circa difficile. Alia practica. Si difficile eſt ieiunare tibi virtuoſo: igitur nō ieiunare qđ eſt vitium: facile virtus ⁊ bonū ⁊c. Si diffiale eſt orare: igit nō orare eſt facile. Sic de vigilijs. Sic de exercitijs ſpūalibꝰ. Uirtus ⁊ bonū ⁊c.

Idem in.ij.ethi. Malū eſt facile:bo/
num ꝟo difficile. In eodem. Difficile
eſt eſſe bonum. Et Pithagoras phs. Per
difficile eſt eſſe bonū. Et Boñ.iij.di:
xerit. Virt⁹ eſt de bono ⁊ difficili. Et
Ambro. ſup Beati immaculati. Nulla
ſine labore virtus:qꝛ labor eſt poeſſor
virtutis. Ille. Unde eſt ꝙ maior pars
mortaliū ſeqtur vitioꝝ viā:⁊ nō vir/
tutū. Rñſio:qꝛ via vitiorū eſt facilis:
virtutū vero difficilis. Mat.vij. Lata
porta ⁊ ſpaciosa via eſt que ducit ad
perditionē. Et Lactā.li.de beata vita
Bonoꝝ natura in arduo poſita eſt. De
qua latitudine Virg.in.vj.enei. Faci
lis deſcēſus auerni. Sed reuocare gra
dum ſuperaſq; euadere ad auras. Hoc
opus hic labor eſt. Ille. Uñ cōcludūt
oēs philoſophātes:ꝙ facilius eſt ope
rari malū ꝙ bonū:patet pma opinio.
¶ Scda opinio eſt theologoꝝ. Qꝫ fa
cilius eſt opari bonū ꝑ ꝟba ſcripture.
Mat.xj. Iugum enī meū ſuaue eſt et
onus meū leue:⁊ inuenietis requiem
aiab⁹ veſtris. Et.j.ioh ā.v. Hec eſt cha
ritas dei:vt mādata eius cuſtodiam⁹
⁊ mādata eius grauia nō ſunt. Et pro
uer.iiij. Ducā te per ſemitas eqtatis:
quas cū ingreſſus fueris nō artabunt
greſſus tui. De q̄ ſemita:⁊ de q̄ via
Virg.loqtur Danti q̄ volebat reuerti
ad pꝛiſtina peccata. Tu quare reuerte/
ris ad petā noxia cur nō ſalis delicio
ſum virtutis mōtē qui eſt pncipiū ⁊
cauſe tue glorie. Et qdā deuotus vul/
garis. Qui ſeruit deo cū puritate cor/
dis viuit ɔtētus ⁊ ſaluus obit. vnde
pꝫ primū. ¶ Scdm dicit ⁊c. Schola
theologoꝝ ⁊ doctoꝝ pariſieñ. circa iſtā
materiā ſic diſtinguūt. Homo pōt ɔſi
derari in duplici ſtatu. Primo i ſtatu
innocētie. Et q̄tum ad hoc facili⁹ erit
operari bonū ꝙ malū. Et hoc ꝓpter
pñſentiā iuſticie originalis que erat
in hoīe:ex quo partes inferiores iraſci
bilis ⁊ cōcupiſcibilis ſubijciebātur rō
tioni. Et ratio aīe. Et aīa:deo. Scdo
cōſiderat̄ poſt petm̄. Et hoc duob⁹ mo
dis. Aut q̄tū ad ſenſualitatē:aut q̄/
tum ad modū. Si pmo modo magis
inclinat̄ homo ad malū. Et hoc reſpe
ctu carnis īfirme. De qua Mat.xxvi.
Caro aūt infirma. Et.xij.q.j.c.j. Oēs
etas. Et.xx.q.iij. Procliuas. In autē.
de manachis.§.triēnij.⁊.§.ſi qs.col.
j. Et Geñ.vj. Sēſus ⁊ cogitatio cordis
humani pna ſunt ad malū ab adole/
ſcentia ſua. Et vt hñt theologi in.iij.
di.xvj. Hō diu ſine ꝟ:mali eſſe nō pōt
Si ſcdo modo.ſ.quo ad rōnem. Itez ū
oportet duob⁹ modis ipm ɔſiderare.
Aut eſt habituat⁹ in bono aut in ma/
lo. Si in malo:tūc facili⁹ eſt opari ma
lum ꝙ bonū:rōne mali habit⁹:vt dice
mus i ſmone de tarditate bñ opandi.
aut habituat⁹ i bono.ſic facili⁹ ē opa
ri bonū ꝙ malū. Et h̄ q̄druplici rōne.
¶ Primo ratione delectationis.
¶ Secūdo ratione inclinationis.
¶ Tertio ratione incitationis.
¶ Quarto ratione promiſſionis.
¶ Ad primā. Una res tāto eſt facilis
ad obſeruandū:quāto per illā qs con
ſeqtur delectationē. Cū ecōtrario dici
tur.vi.ethi. Homo naturalr fugit triſ
te ⁊ appetit dlectabile. Et puer.xvij.
Spūs triſtis exſiccat oſſa. Hō triſtis
nō dormit:nō quieſcit:nō mādit. Nō
habet cor ad deū eleuatū. Ad ꝓpoſi/
tum. Ex bona operatione:homo cōſe/
qtur ſummā iocunditatē. in.iiij.ethi.
Nullus eſt qui nō gaudeat bonis ope
ribus. In.ix.ethi. Uirtuoſoꝝ beatiſſi/
ma eſt vita. Tul.de amicitia. Conſciē
tia bene acte vite multoꝝq; benefa/
ctorum recordatio:iocūdiſſima eſt. Di
cunt ꝟitatē ſeculares. Iſti fratres ha
bent bonū tpa. Uerū eſt qꝛ hō poſit⁹
eſt in gratia dei. vnde Ber. Bona vita
ſemꝑ gaudiū hꝫ. In chronica oadwig

legitur de nouitijs bononie in menſa in maximū riſum prouocatis. Duꝫ a magiſtro arguerent̃: dixit ei btūs Dñic⁹. Sine eos: q2 habent cām ridēdi: cum ſint in gratia: vñ virtuoſus in oī tēpore habet cām ridēdi ⁊ ſolacij. Si cogitat de p̄terito: gaudet q2 debituꝫ pſoluit. vñ apl's. ij Corin. j. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniū cōſcie noſtre. ſ. ꝙ nō mordeat de pctō. Si de p̄nti: gaudet q2 eſt in gratia dei ſui. Si de futuro gaudet: q2 p̄mium ſperat copioſum: ⁊ lꝫ aliqn̄ videat̃ difficile ꝑpter ſenſualitatem rōni rebellantē. tn̄ ſpes p̄mij minuit vim laboris: qd̄ patet auctoritate. Figura. Exēplo. ¶ Primo auctoritate Ambro. li. offi. Nihil amātibus durū eſt: nullus labor difficilis: amemus ⁊ nos xp̄m: ⁊ difficile videbit̃ facile. ⁊ Tullius in orōne ꝓ Bruto. Nihil difficile amāti puto. ¶ Scd̄o figura de Jacob geñ. xxix. qui xiiij. annis ſeruiuit Laban. ſocero ſuo ꝓ habēda vxore Rachel: ſicut qui vellet intrare iardinū ſiue hortū vnū ad tollendum poma: nō timet ſpinas ꝑpter ſpem illius comeſtionis. Ad ꝓpoſitū. Nō nō eſtimat tribulatiōes huius mūdi qui ſperat paradiſum. Señ. in lib. de mor. Spes p̄mij: ſolatiū fit laboris. ¶ Tertio ꝓbatur exemplo de nouitio in conuentu Boñ. q̄ patri conquerebat̃. Cur patior accidiā ſedens in cella: o pater Dñice. Rñdit: q2 nōdum vidiſti illam requiē paradiſi. ¶ Peccator aūt ꝑ oīa iſta triſtat̃. Si cogitat: dolorē ſentit: ſi cogitat d̄ p̄terito obrubeſcit intra ſe di. O me miſeꝝ quid feci: non immerito ꝙ vt hꝫ ph's. ij. metaphiſice. Omne malum erubeſcibile eſt. Que erubeſcētia ex pctō ꝓceſſit: de talib⁹ Ro. vj. Quē fructū habuiſtis tunc: in q̄bus nunc erubeſcitis. ⁊ Ber. de ſe. Exitus aquaꝝ deduxite oculi mei: deficiat in dolorē vita mea et anni mei in gemitibus.

Quem fructū tunc habui in quo nunc erubeſco. ¶ Figura de adam. Ubi ea. vocem inquit tuam audiui ⁊ timui: q2 nudus erā. Preterea ſi cogitat de p̄ſenti: pctōr dolet: q2 ſtimulat̃ a cōſcia Aug. Peccaui pctm̄ grāde ⁊ multorum mihi ſum cōſcius pctōꝝ. ⁊ Aug. in li. ꝯfeſ. Juſſiſti dñe ⁊ vere ſic eſt vt pena ſit ſibi oīs inordinatus affectus. Et lꝫ pctōr videat̃ ridere: tñ intus moleſtatur a ſtimulo conſcie. Te pungit pctm̄ ⁊ trāſfigit ⁊ cor verberat. Juuenalis li. j. ſat. xiij. Nemo malus felix. Si cogitat de futuro dolet: q2 dānationem eternam expectat. ideo Ber. dicit ſup illo verbo Lu. xv. In ſe reuerſus: ꝙ pctōr in ſe reuerſus hꝫ quattuor conſiderare: vbi fuit: vbi eſt: vbi non eſt: vbi erit. Ille. ¶ Practica. Ubi fuit in pctis. ſ. dormiēs. Hiere. xlviij. Requieuit in fecib⁹ ſuis: vbi eſt. ſ. in manu diaboli. Hiere. xvj. Seruietis dijs alienis q̄ nō dabunt vobis requiē: vbi nō eſt: q2 nō eſt ſcriptus in li. vite. Deleant̃ de li. ⁊c. Quarto vbi erit: q2 in inferno. iuxta illud Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternum. vñ pꝫ p̄ma rō. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. Una eſt maxima theologoꝝ ꝙ res tanto eſt facilis ad operandum quāto naturalis. Exēpli gratia. De riſu ⁊ fletu. Ad ꝓpoſitū. Benefacere et virtuoſe viuere eſt ſ̄m naturā hoīs: in q̄ntum eſt capax rōnis tho. j. ij. q. lxxxi. ar. ij. Pctm̄ eſt ꝯ hoīs naturā in q̄ntuꝫ eſt cōtra ordinē rōnis. ſup quo Greg. in Homel. ⁊ Alber. in cōpendio quattuor ſunt genera creaturaꝝ. Quedam eſt creatura que ſimpliciter habet eē: vt lapides: terra: ⁊ hmōi que ſic habēt eſſe: ꝙ nullam habent vitam. Quedaꝫ eſt creatura que habet eſſe: ⁊ etiā vitam ⁊ animā vegetatiuam: ſed non ſenſitiuaꝫ: vt ſunt arbores: flores: ⁊ huiuſmodi. Quedā eſt creatura q̄ habet eſſe viuere: ſentire vt ſunt volucres.

Digitized by Google

piſces ⁊ alia aīalia bruta. Quedā eſt creatura que habet eſſe: viuere: ſentire: ratiocinari: ⁊ hic eſt hō. Cui incumbit ⁊ ptinet opari bonum ⁊ recedere a malo cū ſit capax rōnis: qua le intelligitur ſtupendū ⁊ admirandū opificium dei. Peccatū ergo eſt contra naturam hoīs. Si cōtra naturā: ergo difficilius eſt opari. vnde Tho. ſup illud In via qua ambulabas. ponit tres vias ad ambulādū. vna dicit̄ recta. alia obliqua: alia ad retrocedendū. Sed peto a te o ſocie que ē facilior. An ire an troiſme reſpōdebis: q: retroire incedit cū piculo cadendi in foueam: vt collum frangat. Ire lateraliter nimis laborat ⁊ facit venire vlcus in inteſtinis ad ppoſitum. Quidā eunt retrograde ſicut obſtinati: q: ad pctā redeunt. cōtra tales. j. Re. ij. Recedāt vetera de oꝛe veſtro: practica. De vomitu qui cholerā euomit ⁊ iterū reaſſumit. O tu qui pmiſiſti patri ſpūali nō amplius redire ad cōcubinā. Ad vſuras: ad blaſphe. ad pctā vetera: via talium eſt difficilis. dante in pmo inferni. in medio itineris noſtre vite. ſ. xxxv. anni. v. Me repperi in vna obſcura ſilua ſ. vita vitioſa. Quidā eūt pueſe ꝗ accidioſe operant̄. Ille accedit ad cōfeſſiones: alius ad ſermones ſicut ſerpēs ad vocē incātantis inuite opatur. Et ſi nō eſſet reſpect⁹ mūdi: ſineret bonū opus. Greg. Amoꝛ dei nunq̄ eſt ocioſus. Opatur eīn magna ſi eſt. ſi autem opari renuit amoꝛ nō eſt. Exēplum illius nouitij ꝗ fuit nepos vni⁹ cardinalis. Ingreſſus ordinē groſſa legumina ⁊ male cōdita comedebat. Dum interrogaret̄ a cardinali ꝗd comediſſet per multos dies. Fabā inquit et faſolos. Si ꝗs lancea foꝛaret ei⁹ ventrē exirēt ſcutelle fabaꝝ ⁊ leguminū. Cui cardinalis video patres q̄ viuere ſctē eſt res dulcis. In ſeculo non poterat. edere niſi delicata ⁊ ſemper erat triſtis. Nūc aūt intus hilaris: cū practica: de ciue qui aſſidue audit miſſas: q: videretur ſibi excōicatus niſi audiret illas ſic dico de muliere que cōfitetur oī mēſe ⁊ deuot iōes ſuas celebrat. vñ patet ſcōa rō. ¶ Tertio rōne ⁊c. Iſtud eſt facilius ad operandū: ad qḋ p plures incitamur. Ad bene operādū oīa nos incitāt. Et in pſentiarū quattuoꝛ inuenio. Primus eſt deus p inſpirationes Apoca. iij. Ego ſto ad oſtiū. Si ꝗs audierit vocem meā ⁊ aperuerit mihi ianuam intrabo ad illū ⁊ cenabo cū illo ⁊ ipſe mecū. In hac cena pctō: dz ponere. iij. ſcota. ſ. cōtritionē: cōfeſſionem ⁊ ſatiſfactionē. Et deus ponet et ipſe iij. Primo remiſſionē culpe: infuſionē gratie: collationē glorie. Porta teum ſi vis comedere mecū. Quis ad lachrimas ⁊ cognitionē pctōrum te cōducit Certe inſpiratio dei. Scōm eſt angelus ꝗ eſt cuſtos noſter qui ſemp clamat auribus pctōris. O auare: o cōcubinarie ſine pctā. Tertiū dñs ſynderēſis. de qua Tho. iiij. di. xxiiij. Sinderēſis eſt quoddā lumē naturale rōnis cui⁹ officiū eſt retrahere hoiem a malo ⁊ incitare ad bonū. Quartum oīs creatura. hugo ḋ clauſtro coꝛpis ⁊ aīe Quelibet creatura trina voce quēlibz alloquit̄. Accipe: redde: fuge. Accipe beneficiū: redde obſequiū: fuge ſupplicium. Ille nolite excuſare: q: oīa clamāt fac bene. Nec diabolus: nec aliqua pura creatura eſt cā tui pcti: vt cā directa ¶ Quarto rōne pmiſſionis: q: ex opatione bona pmittit̄ nobis pmium: ex quo incitamur ad bñ operandū. Commētatoꝛ. ij. phyſi. Ex apphenſione finis ſequit̄ delectatio. ⁊ Mat. v. Merces vr̄a copioſa eſt ⁊c. ⁊ hiero. Nihil ē felicius xpiano: cui pmittunt̄ regna celoꝝ. Ad qḋ facit exēplum qḋ ponit Iacobus de vorag. in chronica Janue

exstiterunt: q centum milia theutonici de partibus sueuie. Et .c. M. gallici de ptibus senonensiū ducti dulcedine vini venere in italiā & edificarūt. Mediolanum. papiam . bergomum brixiam. veronam. ante aduentū christi per annos .cc l. Postea romam ierunt quā obsederunt vsq ad capitolium. Romani autē amore patrie sagittis se defenderunt: & deficientibus chordis. caudas equoꝝ sciderūt & de ipsis fecerunt funes. Preterea mulieres capillos proprios totonderunt: & chordas fecerūt. Si hoc egerunt amore huius seculi: et patrie ꝓprie: quāto magis homo pro amore patrie celestis debet insudare laborib⁹. Ideo Aug. in lib. de ciui. dei ad hoc ꝓpositū ait. Si marcus regul⁹ pro zelo patrie sue: a carthaginēsibus est occisus. Si .M. curtius in abruptū terre hiatū se proiecit ad liberationē patrie. Si Brutus & torquatus filios occiderūt p iusticia & disciplina militari seruādis. Si Seleucus apud locros dñans filiū vno orbauit oculo alteroq seips p adulterio cōmisso vt iusticia seruaret. quare nō magis xpiani p zelo fidei & amore dei? Hec Aug. de ciui. dei. lib. v. capi. xviij. Vñ pꝫ scdm.

¶ Tertiū dicitur &c. Sm Alber. super Luc. quintuplici rōne excusat aliquis: si non operatur aliquod opus quibus nō excusat homo si nō bene operatur.

¶ Primo ratione periculi.
¶ Secundo ratione impossibilitatis.
¶ Tertio ratione ignorantie.
¶ Quarto rōne carentie tēporis.
¶ Quinto rōne irremunerationis.

¶ Primo rōne &c. Exemplū de famulo qui a dño mittit ad aliquē locū periculosum. rōne huius legitime pōt se excusare: q periculū mortis instat. Ad ꝓpositū. Hō nō pōt se excusare legitime: habeat vndiq inimicos cū sit liber ad bonū & ad malū. ¶ Scdo rōne &c. Non potest se excusare: q diuina precepta sunt leuia. i. Jo. v. Mādata ei⁹ grauia nō sunt. Et hiero. in expositiōe symboli. Anathema sit q dicit deū aliquid īpossibile pcepisse. vbi tho. xxij. q. xliiij. arti. i. Diuina pcepta reducuntur ad duo principalia. Ad dilectionē dei & primū ad q obseruāda natura cogit. Primo diligere deum natura cogit. l. si lege. §. cōsuluit. ff. de peti. heredi. Benefacienti benefacere debem⁹: a quo benefactore oia bona habem⁹. i. Cor. iiij. Quid habes qd non accepisti. Et scot⁹ in ꝓlogo pmi sentē. Quid rōnabilius q deū sup oia diligere: & ꝓximū sicut seipm. ¶ Scdo diligere proximum natura cogit cū sit nobis similis. In viij. ethi. Similitudo est causa amoris. Et Mat. xxi. Unus est eñ pater vester q in celis est: oēs aūt vos fratres. Et. ff. de legationibus. l. quesitā. Cū inter hoies cognitionē quandā natura ɔtraxerit: ɔsequens est hoiem homini nocere nephas esse. ¶ Tertio ratione &c. Si rusticus ignorat logicā & phiam excusat. Rusticus eñ tali abo nō vtit. Ad ꝓpositū. Nemo ipōt se excusare: nō iudeus: nō paganus nō saracen⁹: si nō bene facit: q natura dictat fugere malū & eligere bonū. Apulcius de deo socratis Artes alie siue sciētie ignorari possunt sine vituperatiōe: vt ratio saltandi: pingendi: sed nescire bene viuere nūq audebis dicere sine pudore. Practica de mulieribus in saltādo. ¶ Quarto rōne &c. Peter non habeo tempus. Excusatur homo qtum ad hoc. Ad ꝓpositū. Nemo pōt se excusare. q habet tēpus. x. xx. xxx. xl. annos. Habet etiā in hebdomada. vi. dies p labore terreno. Saltē diem dominicum scias obseruare pro anima tua. In hoc mundo deus dedit nobis magnā copiā temporis: ideo vti debemus ad bene operandū. vñ apostolus

Digitized by Google

Dum tēpus habem⁹ operemur bonū.
Ad malum vitandum. Eccl.iiij. Con
ſerua tēpus ꝛ deuita a malo: ꝛ ad ſalu
tem ꝓcurandū.ij.Cor.vi. Ecce nūc tē
pus acceptabile: ecce nūc dies ſalutis.
In hoc tpe debet quilibet benefacere
priuſꝗ̄ tps ꝑtereat: priuſꝗ̄ mors ſup
ueniat: priuſꝗ̄ mors derelinquat. In iu
dicio aūt erit de tpe rō reddēda. Tūc
eni de⁹ omne tps noſtrū accipiet. ꝛ ſm
illō nos examinabit ꝛ iudicabit. Ber.
Omne tps nobis impenſum requiret
a nobis qualiter ſit expēſuꝫ. Ideo ſan
cti diligēter cauēt ne amittāt modicū
qd de tpe. vñ Aug. lib. confeſ. accuſat
ſe corā deo: de hoc ꝙ araneas muſcas
capiētes aliqn̄ libēter vidit. Et de hoc
ꝙ viam tranſiens. vidit libēter canes
leporē inſequētes. Ideo auteꝫ ſe accu
ſat de his: nō ꝙ in his pctm̄ ſit ſed qꝛ
tēpus ibi occupauit: qd̄ meditationi
bus debebat expēdere. In iferno erit
magna charistia de tpe. Apoc.x. Ange
lus iurauit ꝑ viuēteꝫ in ſcl'a: ꝙ temp⁹
amplius non erit ſcilicet penitendi.
Si dāpnati poſſent habere aliqd̄ mo
mentuꝫ tēporis: charius eis eſſet ꝙ̄ ſi
totū mundū lucrarent̄. Seruandū eſt
ergo qd̄ dicit̄. Eccl'es.ix. Quodcūqꝫ pōt
man⁹ tua: inſtāter opare. Ad ꝓpoſitū.
Nolite excuſare ꝙ deficiat tempus.
¶ Quinto rōne ꝛc. Quādo qs nō pre
miatur de labore ſuo excuſat̄. Ad ꝓpo
ſitum. Quantū ad hoc nō excuſat̄ ho
mo: qꝛ ꝑmiat̄ vltra cōdignū. Ro.viij.
Non ſunt condigne paſſiones huius
temporis ꝛc. Augu. Opus cū fine: mer
ces ſine fine. Exemplū patris domini
ci. Quadā die in chriſto exiſtens poſt
ſacramēti eleuationē eleuatus in exta
ſi: clamauit Agamus bona fratres: qꝛ
maxima premia ꝑ laboribus noſtris
preparant̄. qd̄ bonū: qd̄ premiū eſt hoc
pater Dominice? Maximū bonū: bo
num quietū: bonū ꝑfectū: bonū ama
bile: bonū ſeparatū ab omni malo: bo
num indeficiēs: bonū excedēs omnia
temporalia cōmoda oblectamēta ꝛ de
licias iſtius mūdi. O ſurdi. O ſtulti ꝛ
tardi corde ad credendū: nō ſit vobis
difficile operari bonū: nō vos terreat
aſperā virtutum ſemita. Eſtote con
ſtantes ꝛ fortes ad benefaciēdū: ꝛ au
dire merebimur illā vocē benigni ieſu.
mat.v. Merces veſtra ꝛc.

¶ Dominica in ſexageſima. De audi
tione diuini verbi. Sermo.ij.

Semē eſt verbū
dei. Luc.viij. Int̄ oia
mirabilia et ſtupēda
dei opa in hoc mūdo
excellētiſſima vocari
poteſt ſua clemētia:
qua miſerrim⁹ nephandus: ꝓphanus
ꝛ ſceleſtus peccator de iniuſto efficit̄
iuſtus. De lupo rapace ꝛ leone feroci:
efficit̄ bonus ſeruus ieſu xp̄i. Ber. ſup
Can. Dñe dñs noſter ꝙ̄ admirabile eſt
nomē tuū in vniuerſa terra. Quid eſt
homo qꝛ innotuiſti ei au filius hois:
qꝛ reputas eū? Deniqꝫ mittis ei vnige
nituꝫ tuū: immittis ſpm̄ tuū. ꝓmittis
vultū tuū. ꝛ ne quid vacet in celeſtib⁹
ab opere ſollicitudinis: illos etiāꝫ bea
tos ſpiritus propter nos mittis in mi
niſterium noſtrū. Ille. ¶ De primo be
neficio. Joha.iij. Sic deus dilexit mū
dum: vt filium ſuuꝫ vnigenitū daret:
De.ij. Johā.xvi. Mittam eū ad vos.
De.iij. Exodi.xxxiij. Oſtendā autem ti
bi omne bonū. De.iiij. ps. Angelis ſuis
deus mandauit de te, vt cuſtodiant te
in omnibus vijs tuis. Ideo Sap. xij.
dicit̄. Cum magna reuerētia diſponis
nos. Miſerie famis et ſitis: prouidit
de cibarijs: ꝛ potibus varijs. De pane
Sap.xvi. Panē de celo preſtitiſti eis.
De vino Cāti.v. Bibite vinū ꝛ inebria
mini chariſſimi. Miſerie nuditatis

de veſtimentis. Miſerie frigoris: de calore ignis. Miſerie tenebrarum: de lumine lune in nocte: et ſolis i die. Gen. i. Fecit de⁹ duo luminaria magna luminare maius vt peſſet diei: et luminare minus: vt preeſſet nocti. Miſerie infirmitatum: de medico et medicinis. Eccli. xxxviij. Honora medicum propter neceſſitatē. Etenim illū creauit altiſſimus. Miſerie aie noſtre puiſionem fecit de verbo pdicato qđ eſt medicina ſpūalis: q ſanat a languoribus pctī vñ ps. Miſit verbum ſuū .ſ. p predicatores et ſanauit eos. Et dñs per hiere. xxxviij. Audi queſo vocem dñi quam ego loquor ad te et bñ tibi erit et viuet aia tua .ſ. pctō mortua. et. xxij. Terra: terra: terra: audi ſermonē dñi: et quis diuerſa ſint remedia ad ſanandā animam noſtram a pctīs. principale tñ eſt auditio diuini verbi: hoc eſt illud ſemē qđ in terrā bonā cecidit et fructū attulit. Semē eſt et c. In qb⁹ nobis tria myſteria de ipo verbo diuino conſiderabimus.

¶ Primum dicitur neceſſitatis.
¶ Secundum dicitur vtilitatis:
¶ Tertium dicatur modibilitatis.

¶ Primum dicit et c. Dubium queritur vtrum ſit neceſſariū ad ſalutē audire verbū dei. Ad hoc ſunt due opiniōes. Una dicit q nō: nō eſt qr de cōſe. di. j. c. miſſas. nō fit mentio de pdicatione qđ feciſſet ſi eſſet neceſſariū. igit et c. Alia opinio dicit q ſic: qr cum homo teneat ad ea que ſunt aie neceſſaria: et hoc eſt in pdicatiōe. igit et c. Rñdeo deo ſm doctores q eſt neceſſarium: qđ pbatur triplici rōne ad preſens.

¶ Primo ratione finis.
¶ Secundo ratione nutrimenti.
Tertio ratione cognitionis.

¶ Primo rōne et c. Cōcluſio eſt phi. i. et ij. phyſicorum q finis iponit neceſſitatē eorum oim que ſunt ad finē. Exēpli gra De infirmo qui ad ſanitatē nō pōt puenire niſi p media: per pillulas: ſyrupos: medicinas ſi in vno deficiat: nihil facit: qr finis iponit et c. Ad propoſitum. Finis noſter eſt de⁹: vt probat ſchola theologorum. Tho. i. ij. q. i. Richar. in iiij. di. xlix. et Scotus in eadē. Ed hūc finē nō poſſumus puenire niſi p virtutes q dicunt debita media. de quibus Mat. xix. Si vis ad vitam ingredi et c. Hiero. ad euſtochium. Eterna vita nō niſi obſeruatiōe pceptorum pcipit. Ille. Per ſcalā virtutū puenimus ad deū. In pmo ethi. Beatitudo eſt premium virtuoſarū opationum. Ecce qr finis imponit neceſſitatē eorum que ſunt ad finē. Sed virtutes melius ſcire nō poſſumus: videlicet humilitatē: obedientiā: patientiā: charitatē: pacē: et hmōi: q p diuinum verbū pdicatum: et p predicatores. Quis te docuit has virtutes. Nunqd grāmatica: nō vere: qr occupat circa cōcordantiā adiectiui cū ſubſtantiuo. Nunqd logica que occupat circa verū et falſum. Nō. Nō phia: qr occupat circa naturalia. Nō aſtrologia: qr occupat circa curſum planetarum. Nō rhetorica: qr occupat circa facundiā. Non muſica: qr circa cantum. Ut re mi. Sed qs docet. Certe pdicatio diuini verbi. Quid dic o paule ad Ro. x. Fides eſt ex auditu: auditus aūt p verbum dei .ſ. predicati. Et Bernar. Unde tanta lux fidei in toto orbe: niſi de ieſu pdicato. Ille. Oia q habemus de alia vita eſt p fidem: et fides eſt p pdicationē. Unde pceſſit cōuerſio totius mundi: Certe p predicationem apſlorum et aliorum pdicatorum. Vñ apls ſcđa ad Thi. iiij. Argue: obſecra: increpa in oi patientia et doctrina Nota in verbo doctrina tres cōditiōes neceſſarias vero predicatori. Prima eſt ſcientia B cano. xvi. q. i. c. Sic viue. Multo tempore diſce que poſſit do

cere. Stude nō in ſcartafacijs: non in
babulis: nō in ſomnijs: ſed in libris au
tēticis. Multo tēpore ſtude. Et diſt.
xxxviij. c. ſ. Ignorātia eſt mat cūctorū
erroꝝ. ⁊. ſ. q. i. Uiliſſimus cōputādus
eſt niſi precellat ſciētia qui eſt honore
pſtātior. Sed heu qꝛ hodiernis tēpo
ribus: nō niſi chirurgici dentiū: herba
rij: ignari ⁊ nugoſi: hoc egregiū officiū
ſibi vſurpāt. Scđa cōditio eſt bona vi
ta: nō dico bona vita nō inꝙ caponi
bus ⁊ paſtillis laura: ſed de ſanctita
te vite. vñ Grego. Cuius vita deſpicitꝰ
reſtat vt eius pdicatio cōtēnatur. Et
Lactan. in. iiij. Hoies malūt exēpla ꝙ
verba: qꝛ loqui facile: preſtare diffici
le. Ideo xp̄s mat. v. Uos eſtis ſal ter
re. vnde deberēt lapidari dantes ma
lum exemplū. ſ. predicatores ⁊ capita
clericata. Tertia cōditio eſt patiētia.
ps. Bene patiētes erunt vt annūciēt.
Et hierony. ad heliodoꝝ. Epi ⁊ preſ
byteri ⁊ pdicatores habeāt ad exēplū
apoſtolos et apoſtolicos viros quorū
honorē poſſidētes: habere nitantur ⁊
meritū. Exemplū de xp̄o predicatore
cui dictū eſt. Demoniū habes ⁊ ſama
ritanus es. Et corā caypha accuſatus
ac alapas percuſſus: patiēs nihil reſpō
dit iſti patientie. Apoſtoli patientes.
Sic patꝰ noſter Dñicus: ſic Uincētius:
ſic alij pdicatores ſancti. Ideo dicitꝰ.
in omni patiētia ⁊ doctrina. vnde in
vitis patrū legitur: ꝙ demon loquēs
cū beato Bernardo: ⁊ vidēs Bernar
dus duos fratres: queſiuit a demone
de cōditionib⁹ eoꝝ. Demon poſuit ma
nus ad os dicēs. Non eſſet generatio
melior in mūdo ſi manus. i. operatio
nes cōcordarēt verbis. vnde pꝫ pma
rō. ¶ Scđo rōne ⁊c. Nullū aīal eſt qđ
poſſit viuere ſine nutrimēto: vt expe
rientia docet. vnde phs lib. de genera
tione ⁊ corruptione. Omne viuēs in
diget alimēto cōueniēti ſue vite. Ho
mo compoſitꝰ eſt ex aīa ⁊ corpore: vt hꝫ
bet magiſter in. ij. lib. ſniaꝝ di. xxi. Si
cut corpus nō pōt viuere ſine cibo ma
teriali videlꝫ pane: vino: et alijs. Ita
aīa ſine ſpūali cibo. Sed qualis eſt ci
bus aīe. Uere eſt verbū dei pdicatū.
mat. iiij. Nō in ſolo pane viuit homo:
ſed in omni verbo qđ procedit de ore
dei. ⁊ Lactan. lib. i. c. i. Nullus ſapior
aīe cibus ꝙ cognitio veritatis: que. ſ.
eſt facta per pdicationē. Et Greg. in
homel. Uerbū dei eſt cibus mentis. ⁊
decretalis extra de officio iudicis ordi
narij. c. xv. Inter cetera que ad ſalutē
ſpectāt ppli xp̄iani: pabulū verbi dei
per maxime noſcitꝰ neceſſariū: qꝛ ſicut
corp⁹ materiali: ſic aīa ſpūali cibo nu
tritur: eo ꝙ nō in ſolo pane viuit hō:
ſed in omi vbo qđ pcedit de ore dei.
Ille. Ideo ſtricte ecclīa pcipit plātis
⁊ pſbyteris curatis: vt pdicēt: aut pdi
cari faciāt i eccleſijs ſuis. vt di. xxxvi.
ꝗ. ecce. Similiter pcipitꝰ pplis vt au
diant ſacerdotē pdicantē: vt dicitꝰ de
conſe. di. i. c. ſacerdote verbū in ecclīa
faciēte: ſi qs egreſſus fuerit de audito
rio excōicetur. vbi talis cōcluſio elicitꝰ.
Qđ qui ad pdicatiōes nō vadit ⁊ dei
verbū nō ſollicitat vt plures faciunt:
ſuſpect⁹ habetꝰ in fide: ⁊ nō eſt bonus
xp̄ianus. Nō eſt verus catholicus: nō
eſt filius dei. O pater quis dicit hoc?
Nunqđ Augu. Nunqđ hieronymus?
Audi doctorem xp̄m. Jo. viij. Qui ex
deo eſt verba dei audit: ppterea vos
nō auditis. Clama. qꝛ ex deo nō eſtis:
Si nō eſt homo ex deo ꝗ audire non
vult dei vbū. Igitꝰ ex dyabolo eſt. Hoc
pꝫ experiētia. Quia plures magis au
diunt cantilenas: ad taxillos ludunt:
ad tabernas vadūt: ad lupanaria per
gunt. ⁊ ſic pꝫ ſcđa ratio quō eſt neceſ
ſaria auditio vbi dei. ¶ Tertio ratio
ne ⁊c. Quilibet naturaliter cupit ſcire
et intelligere. In pmo meta. Omnes

hoīes natura ſcire deſiderāt. Tullius pmo de offi. Oēs eñi ducimur ⁊ trahimur ad cognitionis ⁊ ſciētie cupiditatem in qua excellere pulchrū putamus. Idem in q̄ſtionibus tuſculanis Ineſt eñi mētib⁹ noſtris inſaciabilis quedā cupiditas veri videndi. Nota inſaciabilis. q: ⁊ ſi homo eſt grāmaticus: vellet eſſe rhetoric⁹ ⁊ phs ⁊ aſtrologus. ſciētia eſt infinita. ⁊ nō ſolum appetitus iſte eſt inter hoīes: verū inter mulieres. vñ in ꝯfeſſione loquunt̄ litteraliter. Cōfiteoꝛ deo ⁊ beate marie: ⁊ beato frācīſco. Cū ergo ſit quaſi incredibilis numer⁹ hoim ignorātiū verā ſcientiā: verā doctrinā: ⁊ pdicatores illā doceāt in ſuis ſermonibus: natura debet eos mouere ad audiēdū illos. Ad qd agendū inducimur exemplis phoꝝ. Ualerius rubrica d ſtudio ⁊ induſtria. Et Cicero in li. de ſenectute dicit q Solon phs cū eſſet vicin⁹ morti: ⁊ aſſiſtētibus amicis quedā cōferētibus de aie exitu: iam preſſum caput erexit: interrogat⁹ quare hoc feciſſet. rndit vt cū iſtud quicq̄d eſt de quo diſputatis pcepero moriar. Preterea hiero. ad Nepotianū Demoſthenē dicit q cū expleuiſſet centū annis: ſe mori cerneret: fertur dixiſſe: ſe dolere q tunc egrederet̄ ex hac vita cum ſapere cepiſſet. Preterea plato cū eſſet etatis annoꝝ. lxxxi. ſcribēs mortuus eſt. Preterea Socrates habēs annos. xcix. in laboꝛib⁹ ſcribēdo ac docēdo mortuus eſt. Preterea Appollonius phs q. xix. puincias circuiuit vt ſciētiā adiſceret. Et q̄dam alius q annos. lx. ſtetit in deſerto vt intelligeret virtutē apis Et regina ſaba de qua. iij. Reg. x. Longum iter egit vt audiret ſapiētiā Salomonis. Preterea a hiero. de ſeipſo ſcribit ad palmachiū ⁊ Oceanū cū iuuenis eſſet audiuit hos magiſtros. Appollinarem in antiochia. Didimū in alexādria: ⁊ dū eſſet ſenex in bethleē litteris hebraicis inſudauit. Si ergo iſti hoīes cū tanto laboꝛe ⁊ ſtudio ſciētiam q̄ſierūt vt audirēt alios q̄to pl⁹ homo xpianus id agere debet in auditione diuini verbi cū nō ſit ſcia nō lectio q̄ tm̄ hoīem ꝯtētet: vt eſt vbū dei pdicatū. In ipa ſctā pdicatiōe traditur lectio de deo de āgelis: de purgatoꝛio: de inferno: de moꝛibus docet ⁊ q̄d agere debes. Sed plures ſunt ſicut q̄ derident. Tales audiāt phm. i. i. ethi. Qui neq ipe intelligit: neq aliū audiēs in animo ponit: hic inutilis natus eſt. O dormitātes: o mente capti: o beſtiales viri: cur nō itis ad ſermones ſanctos. Hec eſt ⁊ ſine qua nemo ſaluat̄: nemo viuit: nemo gaudet: ⁊ ſic patet pmū:

¶ Secundum pncipale dicitur ⁊c: Quamuis ſint plures fructus tamen quinq̄ reperio.

¶ Pmus dicitur illuminatio.

¶ Secundus dicitur confoꝛtatio.

¶ Tertius dicitur foꝛtificatio.

¶ Quartus dicitur delectatio.

¶ Quintus dicit̄ vite eterne acq̄ſitio.

¶ Pmus dicit̄ ⁊c. Illuminat q̄ppe intellectū hoīs ſicut ſol illuminat mundum. Quid dicit o dauid. Canta. Declaratio ſermonū tuoꝝ illuminat. ⁊ intellectū dat paruulis. i. peccatoꝛibus. Idē Lucerna pedibus meis eſt verbū tuū. ſ. pdicatū. Sicut lucerna hoīes dirigit in nocte: ſic ſctā pdicatio in nocte pcti. Quāta fuerit vtilitas in vbo dei pdicato: apparet in mirādis exēplis. Quis illuminauit dionyſiū ariopagitam ad xpi fidē. Certe aplus paulus. Quis totam romā. Uere pdicatio petri ⁊ pauli. Quis totū oriētē. Samariam. Indiā. Aſiam. Capadociā oēſq̄ partes oriētis. Uere aploꝝ pdicatio. Quis ꝯfutauit hereticos: manicheos: pelagianos: valentianos. Uere ſermo Auguſtini Ambroſij q̄ ⁊ alioꝝ doctoꝝ

Digitized by Google

Quis lumbardiā ⁊ romandiolam cō
uertit? Certe petrus martyr. Quis oc-
cidentē in regno granate ⁊ iudeos ac
ſeracenos. Uere ſanctus Uincentius.
Quis totū mundū. Uere p̄dicatores.
Quis marſiliā cōuertit. Uere magda-
lena. Quid dicam de celſo patre no-
ſtro Dominico q̄ circa centū mille ho-
mines cōuertit. Sic dico de Franciſco
de Bernardino. vnde q̄ſi renouata eſt
religio chriſtiana ex verbo p̄dicato. qd̄
pꝫ exēplo ex chronica ordinis noſtri.
Cū duo fratres p̄gerēt ad capitulū ge
nerale Bononiā: occurrit ei demon di-
cens. Quo tenditis? Bononiā inquiūt
Quid ibi facietis iquit. Ordinabim⁹
predicatores ꝑ diuerſas p̄uincias ad
predicandū. exclamauit demon. Ordo
iſte eſt confuſio mea. ⁊ certe ita eſt. ¶ Se
cundus ⁊c. Multi q̄uis ſciant bona q̄
operari tenent̄: ⁊ mala a q̄bus ſibi ca-
uere debeāt: tamē q̄nq; nec faciūt nec
mala fugiūt deuicti quadā tepiditate
aut potius ſenſualitate ⁊ delectatiōe
bonoꝝ temporaliū: vt vſurarius: cōcu
binarius: odioſus. Alij etiā q̄uis ſciāt
penas inferni eſſe timēdas: deſideran
dumq; celū: tn̄ habēt cor inſipidū ſine
amore: ſine deſiderio ⁊ pietate: cū vero
tales audiūt verbū dei frequēter con
fortant̄ ad deponendū omnē tepidita
tem: ad amplectēdas virtutes ad ſur-
gendū a peccato: ad deſiderandū pa-
radiſum. Unū dauid. Audiui. ſ. predica
tionē ⁊ conturbatus eſt venter meus:
ſcꝫ cōſcientia mea. Nō immerito ciues
mei: q: ſi eloquētia āntiquoꝝ ph̄oꝝ fuit
tāte vis: vt in ſtuporē poneret oēs au
ditores: ⁊ cor eoꝝ mutaret: quāto pl⁹
eloquētia p̄dicatoꝝ: q̄ eſt ſp̄ūſſancti ⁊
ieſu xp̄i. Iuxta illud. Nō eñ eſtis vos
qui loquimini: ſed ſp̄s patris veſtri
q̄ loquit̄ in vobis. Recitat Ualerius
de ſtudio ⁊ induſtria: ꝙ cato cēſorin⁹
tam eloquens fuit ꝙ nunq̄ ab aliquo
grauatus per aliū defendi voluerit.
Et vt dicit plinius lib. de viris illuſtri
bus. Quadrageſies quater accuſatus
fuit per ſe ſolū cauſam dixit optimeq;
fuit abſolutus. ⁊ vt dicit Tullius. i. q.
tuſculanarū. Tanta fuit in eo eloquē-
tia quāta illis tēporibus in quoq; poſ-
ſet inueniri. Preterea quidā ph̄us no-
mine Egeſias adeo copioſe ⁊ facunde
docebat de bono morī: ⁊ de alia vita:
ꝙ multi audiētes illū: ſibi inferebāt mor
tem. Quapropter a rege ptolomeo pro
hibitus eſt illa ampli⁹ legere ⁊ docere.
Preterea maxima fuit eloquētia Tul
lij de q̄ refert Lactā. in. iij. qd̄ ſua elo-
quētia hoīm corda habebat in mani-
bus vt quicq̄d vellet haberet: intantū
ꝙ cū quadā vice faceret orationē corā
Appollonio ph̄o. In tantā admiratio
nem venit ipſe Appollonius ꝙ velut
per extaſim tractus nō intelligebat: ⁊
per multā morā tacitus ſedit. Dixit tā
dem. Te nempe Cicero laudo ⁊ admi
ror. preterea de eodē cū oraſſet apud
ceſarē pro amico ſuo. q. ligario q̄ erat
inimicus ceſaris: tanta gratia facūdie
admirabilis in eo fuit: vt Ceſar in plu
rimos colores vultū verteret ꝙ fuit ſi
gnum manifeſtum ꝙ animus ceſaris
mutabatur: ⁊ ſic eum in cōcordia po-
ſuit. Preterea de Xenocrate philoſo-
pho dum in ſcholis legeret: quidā po-
lemius noīe diſſolutus mores muta-
uit propter facundiā illius. Ad ꝓpoſi
tum noſtrū. Si ergo tanta vis erat il-
lis oratorib⁹ eloquētie vt animos mu
tarent ac in ſtuporem verterēt: quāto
magis in v̄bo dei predicato. qd̄ appa-
ret vndiq; ex mirādis verbis tam apo
ſtoloꝝ ꝙ alioꝝ q̄ animos pctōꝝ adeo
cōfortauerūt ſuis placidis v̄bis: vt ipſi
omiſſis peccatis ad v̄tutes p̄gerēt: ⁊
bonā vitā inciperent. vn̄ pſ. Quā dul
cia faucib⁹ meis eloquia tua ſup̄ mel
ori meo. O inſtrumentum ſalubre quo

Digitized by Google

inoueantur mentes dure ad bene agendum: ad deū laudandū. et chronica ordinis exemplū habet. Cum magiſter iordanus pdicaret vercellis: vbi tunc erat ſtudiū: in paucis diebus .xiij. clericos litteratos ad ordinez traxit. Erat ibi quidā magiſter Gualterius theutonicus tūc regēs in artibus et in medicina ſatis peritus: q cōductus erat ex magno ſalario ad legendū. Dixit ſcholaribus ſuis: cauete ne eatis ad predicationes neqꝫ audiatis verba iſtius magiſtri Joadam. qꝛ ſicut meretrix polit ſermones ſuos vt capiat hoies. Mira res. Qui alios retrahebat: ab eo eſt primus captus ex ſermone illius. Et cuꝫ ſenſualitas vellet eū retrahere ab ordinis ingreſſu: pugnit ſe percutiebat dicens. Tu ibis. qḋ et factū eſt. Factus eſt frater ordinis pdicatorū. O pdicatio ſancta. ¶ Tertius dicit̄ ⁊c. Fortificat eos q ſunt boni vt in melius pficiant et perſeuerēt: ita ꝙ ex verbo dei: quaſi cōſeruant̄ et nutriunt̄ ſicut plantula q vt viriditatē ꝯſeruet aquis irrigatur. Et ita differūt adinuicē q ad predicationē vadūt reſpectu alioꝝ. ſicut dies a nocte. qꝛ qui vadunt ſunt fortes et cōſtantes: nō procaces: non frenetici: nō cholerici: vt ſunt illi qui non accedunt Et ſi quādo in peccatis cadunt ſepe reſurgunt. iuxta illud prouer. xxiiij. Septies in die cadit iuſtus et reſurgit. Exēpluꝫ de magdalena que poſt plurima peccata ꝯfortata ex predicatione xpi: fortis et cōſtans plus ceteris ardebat. ¶ Quartus dicit̄ ⁊c. Delectat eñ verbum dei et recreat ſpūaliter audiētes. Nam oīs bona aīa libēter audit magnalia ſui creatoris. Et ſicut amicus libenter audit bona de alio amico: ita homo dei amicus audit libēter ſermones dei. vbi dicūt doctores ꝙ nō eſt ſignum tam clarū qḋ diſcernat bonū et malū hoiem ſicut auditio diuini verbi. O ieſu quid dicis. Johan. viij. Qui ex deo eſt: verba dei audit: ppterea vos nō auditis: qꝛ ex deo nō eſtis. Et Tullius. Cuius aures veritati clauſe ſunt: huius ſalus deſperāda eſt. Et p oppoſitum. Homo eñ ſpūalis libēter audit qꝛ in ipſo recreat̄. Exemplū ſcholaſtice de qua Greg. in .ij. dya. Que cū ad eam beatus Benedictus iuiſſet viſitationis gratia feciſſetqꝫ dulcē exhortationem interimqꝫ iam ſero aduen iſſet: rogauit eū vt ſtaret ibi illa nocte ſicqꝫ alium longiorem facere ſermonē: ipſe renuit. Illa vero capite in ſinu paulā inclinatio orauit dñm vt immitteret aliquod impedimentū quo ipſe diſcedere nō poſſet. Cōtinuo tāta aquarū inundantia ſecuta eſt ꝙ nullo modo abſcedere potuit: vbi tota nocte ſteterūt in colloquijs diuinis. ¶ Quintus dicit̄ ⁊c. Quid dicit̄ Lu. x. Beati q audiūt verbum dei. Unde pono tibi hanc cōcluſionem. qḋ q ſermones frequētat quaſi impoſſibile eſt dānari. Ratio qꝛ habitus bonū facit virtutū cū audiunt pdicationes. Demon de pluribus tētat hoiem pcipue de fide. Sꝫ hō q audit pdicatiōes iam verā fidē hꝫ cū fuerit doctus in pdicationibus ſanctis. Exēplum in vitis patrū legit̄ de quodā iuuene q monachus effectus eſt: qui ſororem dimiſit ſolā in ſeculo: q vidēs ſe priuatā omni cuſtodia: omni vitio corpus ſuū expoſuit. Frater hoc audiens cepit ei predicare vicij ſui enormitatē: que audiēs prouoluit ſe ad pedes ſui fratris. Cui frater. Vis ſaluari? Uolo inquit: et te rogo vt me tecū venire permittas ad heremū. Euntibus aūt illis: in medio itineris p dolore mortua eſt. Frater aūt orationē agens p ea nocte ſequēti reuelatū eſt ei ꝙ ad celū iuit. Unde ꝙ pdicatio dat homini paradiſum. Sed qꝛ hic agit̄ de muliere. Queritur dubium: quare eccleſia inhibuit

mulieribus predicationis officium. prime ad Cor. xiiij. Mulieres in ecclesiis taceant. Et prime ad .j. Ti. ij. Docere mulieri non permitto Et de conse. dist. iiij. c. mulier. Rndet tho. ij. ij. q. clxxvij duplici rone. Prima ne animi hoim alliciantur ad libidinē. Ecclesiastici. ix. c. Colloqa mulieris quasi ignis. Bern. Stare cū mulieribus ⁊ immunē se cōseruare maius est ꝙ mortuos suscitare. Scđa rō: qz mulier nō est in sapientia perfecta sicut vir vt possit ei cōuenienter cōmitti publica doctrina. Sz quid dicim⁹ de magdalena: katerina: cecilia q̄ predicauerūt? Rndeo ꝙ hoc fuit ex priuilegio particulari spiritussancti ⁊ priuilegia paucorū nō faciunt legē cōmunē. Patet secundum.

¶ Tertium principale dicitur ⁊c. Verbum dei audiri debet quintupliciter: vt doctores ponunt.

¶ Primo sollicite.
¶ Secundo deuote.
¶ Tertio memoriter.
¶ Quarto humiliter.
¶ Quinto perseueranter.

¶ Primo quidē ⁊c. In. iij. phisicorum. Ignorato principio: ignorant̄ ⁊ q̄ sequuntur. in .j. elencoꝝ. Principiū est plusꝙ dimidiū toti⁹. In .j. celi ⁊ mūdi. Principia sunt minima quātitate: sꝫ maxima virtute. ⁊ ff. de exigi. iur. l. facturas dei. Cuiuscūqz rei potissima pars est principiū. Sed sunt nōnulli q̄ ad p̄dicationē nō vadunt ob pigritiam. Alij deuicti auaricia raro illam integrā audiunt. Quibus dico ꝙ nō bene faciūt: qm̄ si audirent qnquaginta sermones non expēderetur tempus trium dierū. ⁊ tot bona acquirerēt pro anima: pro cōscientia: pro vita eterna. ¶ Scđo deuote. Contra eos q̄ aut dormiunt: aut loquunt̄ in eccl'ia qđ est pctm̄. Si enī homo stat cōpositus ante dn̄m tpalez plus ante predicatorem. Augu. i. q. i. Interrogo vos fratres vel sorores q̄d plus vobis esse videtur? Corpus christi: an verbum dei. Si vultis verū respondere hoc dicere debetis ꝙ non sit minus verbum dei ꝙ corpus christi. Ille archidiaconus sup hoc. c. Loqui dupliciter possumus aut respectu dignitatis: sic missa est dignior: aut respectu vtilitatis: sic predicatio est vtilior. In hac possunt interesse īfideles: heretici ⁊ oēs quod nō est in missa: qz est vtilior. ¶ Tertio memoriter. Cib⁹ non nutrit nisi retineat̄ in stomacho. ⁊ ad retinendū est necessaria bona masticatio. Sic verbū dei nisi mente retineatur: ⁊ ad ipsum retinendum est necessaria masticatio. vnde dauid. Non obliuiscar sermones tuos. commenda memoriter. ¶ Quarto humiliter. Si quando predicator reprehendit vitia: humiliter sustine nec ip̄s argues tuis verbis iniuriosis vt sepe quidā faciūt sicut mihi accidit placētie dum predicarem cōtra montes pietatis quidam contra me insurrexerit: hoc est pctm̄: quia spirituisancto resistunt. Ambro. Veritas a quocunqz dicatur a spiritu sancto est. ¶ Quinto p̄seuerāter. Contra illos q̄ incipiūt per .x. aut .xx. dies. demum non perseuerant. Et vt dicit Bern. Sola perseuerantia coronatur. Chryso. super matth. viij. In verbo secuti sunt eum turbe multe. quidā vt miracula viderent. De quibus. Magister volumus a te signum videre. Quidam vt accusarēt ipsuz. O quot sunt. Quidam vt audirent doctrinaz eius. Figurantur per semina euangelij. Dic ꝙ isti sunt qui grandia merita sibi acquirunt in celesti patria. Ad quaz perducat ⁊c.

¶ Dominica in qnquagesima. De gratia ⁊ casu flebili anime. Sermo. iij.

Digitized by Google

SI linguis hominum loquar ⁊ angelorum: charitatē autem nō habeā fact⁹ sum velut es sonās aut cymbalū tiniēs

Est trita ⁊ vulgata sniā oīm theologātium ꝙ ille pius ⁊ dulcis pater noster deus hoīem fecit ad finē vite eterne: sed ex pctō veluti aīal fuit expulsus: locatus ⁊ positus in hac valle miserie
48. vñ ps. Homo cum in honore esset ⁊c. De q̄ aīalitate aplus. j. ⁊ Co. ij. Aīalis homo nō pcipit q̄ sunt spūs dei. Sed volens reuerti ad pristinū locū oportebat incedere p virtutes. vnde Lactan. in .vj. c. iij. ⁊ iiij. Due sunt vie p quas humanā vitā pgredi necesse est. Una s. que ad celū ferat: altera que ad inferos deprimat. Quas ⁊ poete in carminibus ⁊ phi in disputatiōibus suis induxerūt. Et alterā quidā virtutū esse voluerūt: alterā vō vitiorum. Ille. Uia eundi ad infernū ⁊ paludē stygiā lata ⁊ p facilis est. In. vj. enei. facilis descēsus auerni. Et phs. ij. ethi. Malus est facile: bonū vō difficile. Uia eūdi ad paradisum est difficilis. Matth. vij. Arta est via q̄ ducit ad vitā: sꝫ in fine remanet aīa cōsolata. vñ ⁊ Aristo. solebat dicere sicut ponit Laerti⁹. Studiorum liberaliū amare sunt radices. fructus vō dulces. ⁊ Sen. Sola virtus prestat gaudiū ppetuū ⁊ securum. In. ix. ethi. Beatissima est vita virtuosorum. Sꝫ in hac via posuit iusticiā: tēperantiā: patientiā: fidē: castitatē: abstinentiā: cōcordiam: sciam: veritatē: sapientiā: ⁊ alias virtutes. Sꝫ simul cū his paupertatē: ignominiā: laborem: dolorem ⁊ amaritudines oēs. Ambula aīa chara si potes. Inter alias virtutes summe necessariā: apls posuit charitatē Si linguis hoīm loquar. Horum. qui in mundo fuerunt oratores. M. Ci. M. Antonij. Iulij cesaris. Titi liuij platonis. Demosthenis: carneadis. Lysie. et phei. Si linguis hoim. Latina: greca: hebraica. Et angelorum: illo modo quo loquit͛ vnus angelus alteri: illi notificando cōceptū suū Charitatem nō habeam: fact⁹ sum velut es sonans: aut cymbalum tinniēs. Applica istud verbum Charitatem aūt nō habeam. de gratia qua assistente oīa opera hoīs meritoria sunt vite eterne: ⁊ qua amissa p pctm: nullum pōt agere bonū. De qua quidē gratia hodie tria mysteria nobilissima cōtemplabimur.

¶ Primum dicitur oppositionis.

¶ Secundum dicitur declarationis.

¶ Tertium dicitur responsionis.

¶ Circa primum queritur dubium a theologis. Utrū homo sola liberi arbitrij libertate sine adminiculo diuine gratie gratū facientis possit opari bonum ⁊ meritoria vite eterne ex suis puris naturalibus. Circa hāc materiā iiij. fuerunt opiniones famose: vt pꝫ xxiiij. q. iij. c. quidē aūt heretici. ¶ Prima fuit manicheorū qui volebant ꝙ homo de necessitate peccaret: ⁊ aliter nō poterat: ⁊ nō bonꝰ fuit: qr ponebāt duo principia. Unum bonū. s. deum a quo volebāt tm̄ inuisibilia gubernari ⁊ de eis puidere: ⁊ de istis inferioribus nō se immiscebat. iuxta illud Job. xxij. Nubes latibulū eius: nec nostra psiderat. circa cardines celi pambulat ⁊ Auer. xij. meta. dicit. Intellect⁹ diuinus vilesceret si minima nature attenderet. Aliud principiū malū. s. dyabolum a quo volebant oīa visibilia gubernari. de quo principio Io. xiiij. Uenit eīm princeps mūdi huius ⁊ in me nō habet quicꝙ: ⁊ qr volebant dyabolum semp esse malū: nec posse facere bona: ideo ⁊ hoiem sic videbant esse: tanꝙ hñs principiū a malo pncipio,

Digitized by Google

Et ſic gratia nō habebat locū in ipſo homie. In qua opinione fuit parmenides et melliſſus. ¶ Scōa opinio fuit Iouinianorū tenentiū oppoſitū: q̄ attendentes q̄ natura intellectualis eſt bona tanq̄ ab optimo deo facta: dicebant q̄ homo de neceſſitate opabat̄ bonum nec peccare poterat nec agere malū ex eo: q2 eſt principiū oim rerū et ſummū bonū: ita et filius adoptiu⁹. Et ita gratia diuina non erat neceſſaria. ¶ Tertia opinio fuit Origeniſtarum q̄ ſicut homo poterat cadere per ſe in petm̄: ita et p ſe poterat ab eo reſurgere et facere bonum meritoriū vite eterne ſine auxilio diuine gratie: quod patuit in multis paganis qui virtutes et mira opa ex ſuis puris naturalibus miro ordine fecerūt: de q̄bus aliquos in mediū pponam⁹ p cōſolatione noſtra. Primus fuit codrus athenieſis: de quo Uale. li. vj. c. iiij. qui cū haberet greue bellū cum dorieſibus: oraculo apollinis cognouit athenas eſſe victrices ſi in plio ipſe moreretur. Qui mox habitu mutato in mediū hoſtiū ſe iecit: quo facto a ſubuerſiōe patriam liberauit. ¶ Scōs fuit. P. Emili⁹ de quo Uale. li. vj. c. x. qui optauit vt aduerſa fortune vim ſuā poti⁹ in domum ſuā cōuerteret vt ſic reſpublica liberaret: qd̄ et factum eſt. ¶ Tertius fuit. M. curtius: de quo Titus liuius li. vj. ab vrbe cōdita. Accenſus amore patrie militaribus inſignibus ornat⁹: equum cōſcendens: calcaribus pūgēs: ſe precipitē dedit in hiatū quēdam: et tali modo patriā liberauit. ¶ Quart⁹ fuit Seleucus roman⁹. de quo Uale. li. vj. Qui filiū ſuū vno orbauit oculo: altero vero ſeipſum pro adulterio commiſſo vt ſic in parte iuſticia ſeruaretur. ¶ Quintus fuit Brutus romanus: de quo. Uale. li. vj. c. viij. Qui audiens duos filios velle introducere dominationem Tarquinii ſupbi romano imperio exoſam: ipſos manibus ppriis decollauit. Uicit amor patrie. ¶ Sextus. M. regulus qui potius voluit mori in carceribus carthaginenſium q̄ fidē eis frangere quā ſub iuramento promiſerat. ¶ Septimus fuit Socrates. de quo Uale. li. vij. Qui nolens ſacrificare deo athenienſiū q̄ erat hircus veneno hauſto. O conſtantia pagani. mortuus eſt. ¶ Octauus fuit Crathes thebanus: qui volens ire ad philoſophandū: cōmutatis bonis in aurū: ipm aurū piecit in mare. ¶ Nonus fuit Xenocrates platonis diſcipulus: qui athenis exiſtēs cum dormiret cū quadā meretrice ab ea puocatus ad libidinē: et nollet conſentire: mulier iuuenibus ciuitatis dixit pōm illū nō eſſe hoiem: ſed ſaxum imobile. Clama hic. Si fuerunt pagani priuati diuina gratia: euangelium et ſcripturas ignorātes: tn̄ tot et tāta egregia opati ſunt ad cōfuſionē chriſtianorum qui audientes tot pdicationes et admonitiones ſanctorum virorum: tn̄ nō ceſſant quotidie mala agere. Igit̄ patet q̄ hō ſine grā pōt opari bonū. ¶ Quarta opinio eſt catholicorum q̄ hō non pōt meritorium vite eterne ſine gratia operari. Atteſtante chriſto Ioh. xv. Sine me nihil poteſtis facere. Et dauid. Auxilium meum a dn̄o. Et alibi. Ab ipſo patientia mea: et referens ei gratias: tu es patientia mea. Et apl's. Non ſumus ſufficientes etc. Ad veritatem cōcluſionis venimus ad ſecundum.

¶ Scōm myſterium dicit̄ etc. Ex dictis Tho. j. ij. q. cix. ar. ij. et xxij. q. cxxix. ar. vj. et magi. ſen. diſt. xxviij. et lj. et Bonū ibidem ar. j. talis cōcluſio ponit̄. Multa bona pōt hō facere ſola libertate arbitrij: ſed nō meritoria vite eterne ſine largitate et dono gratie: que concluſio probatur vera quadruplici ratione:

auctoritate:exemplo:et ſimilitudine.
¶ Primo rōne que dicit annihilatio-nis. Habet phi.in.ij.⁊.iij.phy. Et pri-mo celi. Unūquodqꝫ reſoluit in ea:ex quibus cōponit. qd̄ pꝫ ad oculū. Aialia de terra facta:ad terrā reuertunt:que eſt ſuū principiū. Eccl's.iij. Cūcta ſub iacent vanitati.i.mutabilitati: ⁊ oīa pergunt ad vnū locum. De terra facta ſunt:⁊ in terrā reuertūtur. Ad ꝓpoſi-tum. Vō ſm magiſtrū .ij.di.xxi.⁊ phs ij.de aia. Cōponit ex duob᷒:corpe et aia. Quantū ad corpus de terra fact᷒ eſt. Geñ.ij. Formauit de᷒ hoiem de li-mo terre.ideo ad terrā habet reuerti. Geñ.iij. In ſudore vult᷒ tui veſce.pa. tuo donec reuer.i ter. Et petrarcha.i.ij triūpho. O ceci tot mūdane cure qd ſumant:oēs in terrā ex qua eſtis reuer timini. Ne leueris in ſuperbiā.i. Ti. vi. Diuitibus huius ſeculi precipe:nō ſublime ſapere:neqꝫ ſperare in incerto diuitiarū q̄ ſunt de terra.ſ.hoies. Et epūs buxienſis dixit ciuibus ſuis. Va-lete buxieñ.mei. Deo pete celū expe-ctate:⁊ ꝙ ſit fragilis ⁊ caduca morta lium vita:exēplo meo diſcite. Et Vir gi.in buco. O formoſe puer nimiū ne crede colori. Ad ꝓpoſitum Cū ſit ho-mo de terra q̄tuꝫ ad corpus. Ideo hꝫ reuerti ad terrā. Scōo cōponit ex aia que nō eſt ex aliqua materia. Non de ſubſtātia dei vt volūt manichei ⁊ eru pides phs. Non de materia ignis:vt voluit democrit᷒. Non de materia ae-ris vt Diogenes. Nō de materia aque vt Thales milleſi᷒. Sꝫ de nihilo crea ta eſt. Teſtante Augu.lib.de quātita te aie. Creat deus aias ſingulorꝫ per ſe. Si de nihilo facta eſt:ideo ad ſuū principiū habet reuerti.ſ.pctm̄ qd̄ di-citur nihil. Johā.pmo. Sine ipſo fa-ctuꝫ eſt nihil.i.pctm̄ ſm ſentētiā theo logoꝝ pctm̄ dicitur nihil duplici ra-tione. Primo rōne eſſe. Qd̄ ſic probo. Omne qd̄ eſt a deo eſt. Johan.i. Oīa per ipſum ⁊c. Sed pctm̄ nō eſt a deo ꝓbatur. Quia omē qd̄ eſt a deo deus amat. Sap̄.xi. Nihil odiſti i eoruꝫ que feciſti. Sꝫ pctm̄ eſt deo exoſum. Sap̄. xiiij. Similiter odio ſunt deo:impius ⁊ pietas eius. Judith.v. Deus pctōꝝ odit iniq̄tatem. Et ps̄.viij. Iniquos odio habui. Igit peccatū nō eſt a deo: ⁊ ſic nihil eſt. ¶ Scōo rōne effectus. Q:facit hoiem nihil eſſe. Non q̄dem q̄tum ad eſſe naturale:ſed q̄tum ad eſſe ſpūale. q̄ per pctm̄ homo priuat gr̄a ⁊ charitate:⁊ oībus virtutib᷒ in-fuſis. Et ꝑpt̄ hoc homo dr̄ ad nihil re digi: q̄tum ad eſſe ſpūale:qn̄ peccat mortaliter. De qua annihilatione hie re.x. Corripe me dñe nō in furore tuo: ne forte ad nihilū redigas me. vn̄ dici tur nihil. Et Aug.de fide ad petrum parte.ij.c.xviij. Pctm̄ nihil eſt niſi pri uatio boni. Ille. ſicut tenebra eſt p̄ua tio lucis:amarū dulcedinis. īfirmitas ſanitatꝭ. Et q̄ato iſta p̄uatio erit pri-uatio maioris boni:tāto malū erit ma ius. Priuatio manus eſt mai᷒ malū ꝙ priuatio vnius digiti. Et trūcatio ca-pitis:ꝙ vni᷒ pedis. Clama. Peccatū mortale eſt priuatio diuine viſionis ⁊ paradiſi. Maximū malū eſt priuatio filioꝝ ⁊ rerū tēporaliū. Sed ſuper oīa mala eſt p̄uatio ꝓprie ſalutis:q̄ vane homo eſſet creat᷒.baptizat᷒.chriſma-tus.ſi poſtea dānetur. In figura hui᷒ dicit Mat.xxvi. de petro cū rephēde-retur ꝙ eſſet diſcipulus ieſu.ab illo in deo. Rn̄dit. O homo nō ſum. Super quo Hylari᷒. Profecto petrus nō erat q̄ per peccatū qd̄ dicit nihil:eſſe ſpi-rituale amiſerat dū eſſet ſeruus pctī. Ille. Practica. Quot annis o merca-tor fuiſti in fraudib᷒:rapinis:dolis:te nens bona alterius inuito dño: Quid feciſti. Rn̄de. Nihil pat̄. Et tu cōcubi narie ⁊ vſurarie. Et tu auare qui ſtnis

pauperē mori fame q̄ dare fruſtū pa-
nis. Et q̄ portas odiū p̄ximo ⁊c. Quid
feciſti. Pater: ego nihil feci. Ideo Lu-
ce. v. c. dicit̄ de petro. Preceptor per to
tam noctem laborātes nihil cepim⁹.
Per noctē caliginis peccati: nihil lu-
crati ſumus: ſed perdidim⁹. Pctm̄ ni-
hil eſt. vn̄ Bon. q. di. xxxiiij. ar. ij. Ubi
querit an pctm̄ dicat̄ nihil: dicit q̄ hō
per pctm̄ mutat̄ in beſtiā per imita-
tionē ⁊ perdit nomen ſuū. qd̄ p̄batur
Auctoritate. Exemplo. Practica. Pri
mo auctoritate p̄hi. j. ethi. Multi qdē
oīno beſtiales vident̄ eſſe vitā pecudū
eligētes. De qua beſtialitate. j. Corin.
ij. Aialis homo nō percipit ea q̄ ſunt
ſpūs dei. Et dauid. Cōparat⁹ eſt iumē
tis ⁊c. Scdo exemplo de florētino de
quo archieps in chronica refert q̄ fuit
q̄dam nobilis florētinus q̄ vitā ſuam
ducebat voluptuoſam q̄ moriēs dāna
tus eſt. In ſero aūt dum vxor eius ca-
meram ingrederet̄ porcū repperit. Hic
autem vir eius erat in forma porci: ſed
nō agnoſcebat ipſuꝫ: clamare cepit cō
tra ancillas dicēs. permiſiſtis ingredi
porcū in camerā. Filij aūt cuꝫ baculis
camerā aſcēderūt vt ipſum de domo
expellarēt. Clamar̄ cepit. O filij nō fa
ciatis: q2 pater veſter ſum: ⁊ dānatus
in forma porci appareo: eo q̄ vitā por
cinam duxi. Tertio p̄batur practica.
Ueni ad caplm̄ o ciuis. Quomodo vo
caris. Johānes inq̄t. Quā vitā tenes.
O pater in domo mea teneo menſas
paratas p̄ diſcolis videlꝫ ludos: frau-
dulentos: ſcachos: taxillos: et cartas.
pauperibus oīa bona celant̄. Tu non
vocaris Johānes: ſed porcus per imi-
tationē. Et tu nobilis. Q̄ō vocaris.
Jacob⁹. Quā vitā tenes. O pater ſuꝫ
piger ad diuina ⁊ ad miſſas: ⁊ p̄dica-
tiones audire non poſſum. Et tu dn̄e.
Non Jacobus ſed aſin⁹ vocaris. Ideo
mulier cape baculū dicēdo ipſum per-
cutiēdo. Eya aſine q̄ dicit predicator
Et tu quomodo vocaris? Gotardus.
Quā vitā ⁊c. O pater: nimis ſum aua
rus: ⁊ teneo familiā meā in maxima mi
ſeria. Nō gotardus ſed canis hortula
ni vocaris qui nō comedit porros: nec
vult q̄ alij comedāt. Cōtra. Hora. q̄d
mihi diuitie ſi nō concedit̄ vti. Et tu
q̄ō vocaris? Frāciſcus. Quā vitā te-
nes. O pater ſum ſuꝑbus. Nō frāciſc⁹
ſed leo cēſeris. Ille alius eſt guloſus:
gnato appellādus eſt. Et tu o mulier.
qd̄ eſt nomē tuū. Quare hoc q̄ris pa-
ter? Ut inq̄t mittā ſocium meū ad do
muꝫ tuā p̄ flaſcone vini. Dabiſne. Ita
pater. Uocor katherina. Quā vitā te
nes. O pater ſum vana glorioſa ⁊ ele-
moſynā do: vt videar ſancta. Non es
katherina: ſed vna gallina facto ouo
illico cātat. ideo dicit Hylari⁹. Noma
nō erat q̄ per pctm̄ eſſe amiſerat. Pec-
catū ergo dicit̄ nihil. Un̄ pꝫ cōcluſio
noſtra rōne q̄ pctm̄ dicit̄ nihil. Ad qd̄
per ſe miſera aīa tēdit: niſi iuuet̄ auxi
lio diuine gr̄e. ¶ Scdo p̄bat̄ auctori-
tate. primo diuinali. dauid poſt cōmiſ
ſa pctā: dicebat. Saluū me fac deus:
qm̄ intrauerunt aque vſq; ad aiam meā. In
fixus ſum in limo p̄fundi: ⁊ nō eſt ſub
ſtantia. Ueni in altitudinem maris ⁊
tēpeſtas ⁊c. Scdo auctoritate doctri-
nali. Aug. li. de correctiōe ⁊ gratia. Si
ne gratia dei nullū prorſus: ſiue volen
do: ſiue agendo: faciūt hoīes bonū. Et
ad Bonifaciū papā. Nō poteſt homo
aliq̄d boni velle: niſi iuuet̄ ab eo: qui
malū nō poteſt velle. In. iij. de conſo-
la. Boetius vt Platoni placuit: in re-
bus quoq; minimis: diuinū dꝫ implo
rari auxiliū. ſ. gratie. Tertio per cano.
de peni. di. ij. c. romanos. Et de ꝯſe. di.
ij. c. gr̄a. c. baptiſmi. ⁊ di. xl. Quelibet.
⁊. xxiiij. q. j. odi. Quarto per iuriſ. ff. de
penis. l. ſi q̄s ſorte. ⁊. ff. de acq. rerū do.
l. clam poſſidere. ⁊. ff. de leg. l. ſi ſeruus

Cum quibus est Petrarcha vi. Tertio diuinitatis postq̄ sub celo vidi stabile firmiq̄z: in me cōuersus dixi in quo cōfidis: Respōdi in deū qui nullum pollicetū vnq̄ decepit: nec eū qui in se ꝯfidit. ¶ Tertio ꝓbat Exemplo. Vincẽ. hysto. in speculo morali. De quodā iuuene romano. q̄ cōtraxit cū quadã virgine: de nobilissimis romanis. Cuz adducti essent ambo in cubile. Puella versa ad parietē flere cepit amarissime dicẽs. O me miserã credebam seruare virginitatē quã deo ꝓmisi. Tandem lachrymis iuuenē ꝯuertit. Isti per annos. xix. steterũt virgines in eodẽ lecto: nō via naturali. Quia vt dicit August. de agone christiano. Inter cetera christianoꝝ certamina duriora sunt p̄lia castitatis: vbi cōtinua pugna ⁊ rara victoria. Et hiero. In carne p̄ter carnem viuere angelicū est nō humanuz. Et Ambro. maior certe est victoria virginum q̄ victoria martyrū. s. diuturnitate. Sed dono gratuite virginitatis. h'' donū illis ꝯcessum fuit. ¶ Quarto ꝓbatur similitudine. De peregrino qui per desertū iens ⁊ retrospiciẽs vidit vnicornē qui ipsum insequebatur. Qui fugiens cecidit in ꝓfundū putei ⁊ cadens hesit cuidam ramo fici: qui exibat ex muro putei. ⁊ stans sic atacatus. suspiciens vidit se esse inter tria pericula maxima. Primū q̄ draco magnus erat in ꝓfundo putei. Qui si cecidisset in momento esset deuoratus. Secundū erat superius: q̄ vnicornis ibi eum obseruabat. vt occideret. Tertium erat iuxta: q: videbat duos mures vnū album: alterū nigrū qui continue rodebant radicem arboris. Qua corrosa. cadebat in ꝓfundum putei. Iste aũt fatuus nō cōsiderans pericula: cepit edere mel q̄d apes fecerant in ramo illo. Sic stans miles quidē per siluam transiens vidit vnicornē. quem gladio occidit. Et ospiciens deo in puteum vidit illum fatuū stantem inter tanta pericula. Cōpatiens a ũt sue calamitati: porrexit illi funem ⁊ scalam pro auxilio excitans eū quattuor vocibus. Clama. O paup. O miser O improuide. O mente capto: ascẽde: ascẽde: q: nō morieris. Ille deo perpẽdens sua pericula: auxilio militis liberatus est. Notate verba: ⁊ signate misteria: Quis est iste peregrin⁹: Est homo viator. de quo p̄s. Aduena ego sum ⁊ pe. ⁊ Gene. xlvij. Jacob ait. Dies peregrinationis vite mee. cxxx. annoꝝ parui ⁊ mali. Gradit per desertū huius mūdi: sed ab vnicorne dyabolo varijs modis inseq̄tur. De quo. xvi. q. ij. c. visis. Habet ille hostis antiqu⁹ mille nocẽdi modos. Qui intm̄ persequtur hoiez q̄ ipsum cōducit in puteū peccati. In quo puteo hʒ tria pericula. Si respicit inferius: videt infernū paratū deuorare pro suis demeritis. Si respicit sursum: videt mundū qui diuersis blanditijs decipit. Si iuxta videt mures album ⁊ nigrū. i. diem ⁊ noctẽ: q̄ sunt tẽpus vite hoīs. in q̄bus vita cōsumitur. Sed peccator positus in his periculis: nō cogitãs infernū. nō ꝑuationē paradisi. nō futurã penã: stat occupatus in dulcedine mellis. Concubine. Robe vite. vsure: vanitatis. Alius in dulcedine amoris filioꝝ. Quibus totus occupatus mandat obliuioni oīa pericula sua. corporis ⁊ aīe. Et potius vult dãnari amore huius dulcedinis in eternū: q̄ saluari. O fatuitas hoim̄ mortaliū. O stulticia mundanoꝝ: qui nō ꝯsiderant futura bona. Ideo Aug. Nulla maior stulticia: q̄ ꝑpter bonū momẽtaneū perdere bonū eternū. Et tot perdūtur. O elati xp̄iani miseri ⁊ vani q̄ oculis ⁊ mẽtecapti ponitis affectū in rebus caducis. Sʒ miles xp̄s scalã sue gratie: sine qua nemo potest

Digitized by Google

ſaluari porrigit ⁊ demonē conculcat: dum nō permittit hoīem tētari ſupra id qđ poteſt. Sed ei porrigit auxiliū: ⁊ peccatorē excitat de puteo peccati. quattuor vocib⁹ qbus ſolet alius aliū excitare. Primo per certū ſignū.i. per inſpirationem. Apoca.iij. Ego ſto ad oſtiū ⁊ pulſo. Quis te cōducit.o aīa: ad cognitionē tuoꝝ criminum? Certe deus. Quis ad lachrymas ⁊ ſingult⁹? Deus. Ego ſto ⁊c. Sed plures reſiſtūt huic voci. puer.i. Uocaui ⁊ rēnuiſtis. Scđo per vbū viuū.i.per pdicatores. De qbus Mat.x. Non eſtis vos: q lo quimini: ſed ⁊c. Qꝛ dicit Ambro. Ueritas a quocūqꝫ dicatur a ſpiritu ſctō eſt. Cum hac voce cōuerſa eſt magdalena ⁊ plures alij. Sed plures hic voci reſiſtūt.i. Thi.iiij. Ad fabulas aūt cōuertent. Practica. Cōtra illos portantes barbas ⁊ cauadētes. Tertio vocat per ſcriptū clarū.i. duo teſtamēta. qđ clamāt ſcripture? Quid pphete. moyſes. Dauid. Jere. Zacha. Abacuch? qđ qttuor euāgeliſte. Math. Mar. Luc. Johan. Bene agite.o peccatores: ⁊ dimittite pctā. Quid demū xps in cruce manibus extēſis pedibus cōfixis: opprobrijs ſaturatus niſi ſitio ſalutē? Tuā ſalutē.o Ueñ. Tuā ſalutē.o Cremona. Diſcurre per ciuitates. Quarto per verū nūciuꝫ.i.per flagella. Jmple facies eoꝝ ignominia ⁊c. Multiplicate ſunt infirmitates ⁊c. Nōne vidiſti Jtaliā ꝯquaſſatā varijs flagellis belloꝝ. penuriarū. infirmitatū. peſtilētiarum? Sed nondū finis. Clama hic. O tinctores pparate nigros pannos. Qꝛ cito venient dies. Jn qbus fili⁹ fugiet patrē. Filia matrē. amicus amicū. vicinus vicinū. vt verificet illud Ezech: xxiij. Hec dixit dñs deus. Uos leuantis oculos vros ad immūditias: vnuſquiſqꝫ vxorem pximi ſui polluit. Sed viuo. ego dicit dñs. Qꝛ dabo terrā hāc in ſollitudine ⁊ in deſertū. Unde pꝫ ſecūdū. ¶ Tertiū dꝛ ⁊c. Tho.i.ij.q.cix. ar.ij. Bon.ij.di.xxviij. Qđ duplex bonum eſt.ſ. moralis conditionis. Et eſt cū quis non ppter deū: nec vt pceptis ei⁹ obediat: ſed tm̄ qꝛ ratio dictat: plura bona opa facit. Subuenit miſero. Juſticiā facit. fidem pmiſſam ſeruat. Ad talia bona pōt liberū arbitriū ſine gratia: cooperāte ſibi deo. Ad hoc refert Pet. de pal. patriarcha hieroſolymitan⁹ i.iiij.ſen. Qđ in ciuitate lugduni: repertū eſt vnū caput a fodiētibus fundamētū quoddā vni⁹ palatij cuius capitis: os: ⁊ dētes: ⁊ labia erāt recētia ⁊ viua. Et audierūt vocē ab eo di. Jte ad epm di. ꝙ huc eat: ad ſaluādū aiam meā. Cū aūt eps illū interrogaret qđ vellet: ⁊ qs eſſet. Rñdit caput. Ego fui iudex legū: ⁊ vixi ſatis virtuoſe: prout cognoui debere. Juſticiā feci: ⁊ legem nō erroꝝ. Abſqꝫ fide xpi. diſceſſi. Jn fine vite mee dolui de peccatis meis. Et qꝛ ad me l nō peruenit: Lex illius dei per quā ſaluari poſſem. ⁊ in lege naturali vixi ob hoc miſericors deus aiam meā reſeruauit in hoc caput. Jdeo pcor detis mihi ſacramētum baptiſmi. quo ſuſcepto aīa ad celum volabit: ⁊ caput redigetur in cinerem. Eps aūt illud caput baptizauit. ⁊ illa aīa ſtatim ad celū volauit. Preterea ad idem Alexander. iij. perſum. vbi querit vtrum pħi ſint dānati. Dicit ꝙ ſi vixerūt ſm legem naturalem. ad quos nō fuit facta noticia de aduētu chriſti. ſalui ſunt. Et ſocrates inuitatus a quodā ſuo. ageret rem cuꝫ meretrice. Exclamauit erubeſce celuꝫ intrare ſenū. Ad ppoſitū. Pagani. ergo. ſine gr̃a gratū faciēte potuerunt agere talia bona pluſtratiꝫ a lege naturali. Scđm bonū dꝛ diuinal ordinationis. Qđ .ſ. ordinaꝉ i finē. ⁊ in h̄ nō pōt liberū arbitriū abſqꝫ auxilio gr̃e gra

cum faciētis. Et q̄uis hō poſſit opa
ri bonū morale ſicut gentiles ⁊ phi de
q̄bus ſupra p̄mo myſterio actū eſt abſ
q̄ gr̄a dei: nō tñ bonū meritū potue
runt ſine munere gr̄e gratū faciētis.

¶ Feria.iiij. in capite ieiunij: de cōuer
ſione impij vel peccatoris.

Conuertimini ad me in toto corde veſtro: i ieiunio ⁊ fletu ⁊ plāctu ⁊ ſcindite corda vr̄a. Johel. ij. Poſtq̄ natura humana cecidit in miſerandā ſeruitutē pcti: ⁊ q̄ ſenſualitas eſt facta rebellis rōni ꝓpter infectā ⁊ corruptam culpā ⁊ radicē primorū noſtrorum parentum Non eſt neceſſarium homini conſtituto in p̄ſenti vaſta ſollitudine ⁊ valle miſerie: dare operā in exercitio corporali: ſicut ⁊ ſpūali ad ꝓmerendū finale p̄mium celeſtis regni. Figura. Geñ. iij. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo: donec reuertaris in terram de qua ſumptus es: q: puluis es: ⁊ in puluerem reuerteris. Eſt eccl̄ia hodie ſuper caput. d. Memento q: cinis es ⁊c. Et Hiero. ad theſifontem. Tepidum diſcipulum nō amat xp̄s: de qua penitētia Mat. iiij. Penitentiā agite: appropinquabit eñ regnum celorum. Luce. iij. Facite fructus dignus penitētie. Vñ thema. Cōuertimini ad me. ¶ Primo in ieiunio. Orig. ſup Leui. c. xv. Quod gula peccauit: ieiuniū corrigat. Gula clauſit nobis celi portas: ſed ieiunium nobis aperit illas. Eccleſia. Paradiſi portas aperit nobis ieiunij tp̄us. Ad qd̄ iducimur, exēplo Moyſi. Exo. xxiiij. qui. xiiij. diebus ⁊ noctibus ieiunauit vt mereref accipere legem dei. Exemplo Helye. de quo. iij. Reg. qui. xl. diebus peregrinatus eſt cū ieiunijs vſq̄ ad montem dei oreb. Exēplo niniuitarum Joñ. iij. qui. xl. diebus ieiunauerūt ad miſericordiam ꝓmerendam. Exēplo xp̄i. Mat. iiij. quo. xl. diebus ⁊ noctibus ieiunauit in exēplum oīm noſtrū Jō dicit. In ieiunio ⁊ fletu. Mat. v. Beati q̄ lugēt ⁊c. ⁊ Jo. xvij. Triſtitia veſtra vertet in gaudiū. Eze. xviij. In quacunq̄ die cōuerſus fuerit pctōr oium iniquitatū eius nō recordabor. Et ſcindite corda veſtra. ſ. p cōtritionem. Job. xiij. Loquar in amaritudine aie mee dicam deo: noli me cōdēnare. Eſa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs ānos meos ⁊c. Jō dn̄s auidus ⁊ ſancta eccl̄a de pctōrū cōuerſione clamat in ep̄l'a. Cōuertimini ad me ⁊c. Cum qua ep̄l'a eſt euangeliū Mat. vj. Theſaurizate vobis theſauros in celo: qd̄ fit p cōuerſionem qua mūdaf aīa a pctis iuxta eūdem. Faciē tuā laua. i. cōſciam. de qua cōuerſione ⁊ impij iuſtificatione tria ſunt videnda.

¶ Primum dicitur diffinitionis.
¶ Secundum dicitur dilectionis.
¶ Tertium dicif conditionis.

¶ Primum dicif ⁊c. Tho. j. ij. q. cxiij. in. iiij. di. xvij. Ri. in. iiij. di. xvij. ar. iiij. q. ij. Cōuerſio eſt mot' libere voluntas a deo ad deteſtationē pcti in ſalutem eternā. Vbi no. ſm phm̄. v. phiſ. q̄ in oi motu ſunt duo termini. termin' a q̄ ⁊ terminus ad quē. Termin' a quo. i. a loco ⁊ termin' ad quē. i. ad locū. Ad ꝓpoſitū. Sic in motu ſpūali eſt terminus a quo. i. a ſtatu pcti mortalis: et terminus ad quē. i. ad ſtatū gratie. Jō dicif cōuerſio eſt motus libere volūtatis: q: q̄tumcūq̄ in conuerſione pctōris cōcurrat diuina gr̄a que eſt principium huius iuſtificatiōis. iuxta illud Grām ⁊ gl'iam dabit dn̄s. eñ requirit liberū arbi. hois: q: vt dicit Aug. li. de li. arbi. c. ij. Qui fecit te ſine te non iuſtificabit te ſine te: ideo dicitur libere voluntatis. ¶ Sequif a deo: q: cōuer

Digitized by Google

ſio iſta nō pōt eſſe ſine gratia. Jo.vj. Nemo pōt venire ad me niſi pr̄ meus traxerit eū. Jo.xv. Sine me.i. ſine gr̄a mea nihil poteſtis facere. Oſee.xiij. Perditio tua iſrael tantūmodo in me auxiliū tuū. Sequit̄ ad deteſtationē pctī: qꝛ cōtritio eſt neceſſaria de pctis de qua Tho. de malo.q.vij.ar.xi.ad tertiū. Nullꝰ hñs vſum liberi arbitrij pōt inchoare nouā vitā que eſt ꝑ gr̄e infuſionē niſi appetat ⁊ amet gr̄e bonum: ⁊ ideo oportet ꝙ deteſtet̄ oē malum repugnās gl. ſuꝑ illō. Sacrificiū deo ⁊c. Spūs cōtribulatus ⁊ cōtritus eſt ſacrificiū quo pctā ſoluunt̄. ¶ Sequitur in ſalutē eternā. Ad hoc homo conuertit̄ vt paradiſum inueniat. Cōuerſio eſt motus ⁊c. Totam diffinitionem replica: in qbus verbis ſm ſnīam theologorum: pono tres concluſiones declarandas.

¶ Prima dicitur creationis.
¶ Scđa dicit̄ ſuſcitationis.
¶ Tertia dicit̄ ſubiugationis.

¶ Prima ⁊c. Opꝰ creatiōis eſt magnū opus qđ ſoli deo cōuenit. pͣs. Terrā ⁊ mare tu crea: qꝛ creare eſt ex nihilo aliquid facere: ⁊ de nō eſſe ꝑduci ad eē: qđ nemo pōt niſi ſolus deus. Vñ phs viij. phi. Ex nihilo nihil fit. Qđ opus creationis fuit tante admiratōis apō phos vt dicerēt mundū eſſe eternum excepto platone qui magno aīo preſtatus eſt factū eſſe a deo. iuxta illud Geñ.i. In principio creauit deus celū ⁊ terrā. Contrarium cenſuit Ariſto. in multis locis. In.viij.phiſ. Mundus eſt eternus. In.xi. Metha. Motꝰ celi eſt eternus. In pͥmo celi. Celū eſt ingenitum: que opinio eſt falſa. Ad ꝓpoſitum noſtrū. Maiꝰ eſt iuſtificatio pctōris. Aug. ſuꝑ illud Joh.xiiij. Maiora horū faciet. Maius eſt vt ex impio fiat iuſtus ꝙ creare celū ⁊ terram. ⁊ hoc eſt ſm Tho.i.ij.q.cxij.ar.ix. duplici ratione. Primo rōne ꝑmanentie. Scđo rōne repugnantie. Primo ⁊c. Quia iuſtificatio impij terminat̄ ad bonū gr̄e creatio aūt celi ad bonū nature. Eſſe aūt gratie eſt nobilius ꝙ eſſe nature. Igit̄ opus creatiōis eſt maius. Ideo Aug. cū dixiſſet. Maius eſt vt ⁊c. ſubiunxit dicens. Celū ⁊ terra tranſibunt ſ. quo ad qualitates accidētales: ꝑdeſtinatoꝝ aūt ſalus ⁊ iuſtificatio ꝑmanebit. ¶ Scđo rōne ⁊c. In creatōe totius vniuerſi nulla fuit repugnantia. pͣs. Dixit ⁊ facta ſunt. Idē. Oīa quecunqꝫ voluit fecit in celo ⁊ in terra. ſꝫ in iuſtificatione impij cōcurrit liberū arbitriū ſine quo nihil fit. glo. ſuꝑ illō Treñ.iiij. Cōuerte nos dñe ad te dicit Gr̄a dei nō cōuertimur niſi ex volūtate noſtra ꝯuertamur. In creatione mūdi nulla fuit repugnātia. Non eñ ſol nō luna: nō ſtelle in ſui creatione reſtiterunt deo dicētes. O deus nō me tali forma ⁊ ſpecie facias: ſꝫ bene homo cōtradixit deo. Clamat deꝰ cōcubinario. Sine cōcubinā: auaro auaritiam: vſurario vſurā. tñ repugnat diuine voci: ⁊ ꝑ ꝯñs maius opus eſt iuſtificatio impij ꝙ creatio mūdi. vñ Tho.iiij. diſtin.xlvi.ar.iij. Maius eſt iuſtificare impiū ꝙ creare celū ⁊ terrā: qꝛ in creatione nō eſt aliquid qđ repugnet creati cū ſit ex nihilo: ſicut in iuſtificatiōe repugnat iuſtificāti inordinata volūtas. Ille. ¶ Scđa cōcluſio dicitur ⁊c. Suſcitatio mortui eſt opꝰ mirabile cū ſit cōtra naturā. Vñ phs in ꝑdicamētis. A ꝑuatione ad habitum nō eſt regreſſus. ⁊. l. qui res. ⁊ area. ff. de ſolu. Homo mortuꝰ nunꝙ reuiuiſcit. vnde paulꝰ fuit deriſus dū ꝑdicaret carnis reſurrectionē. Act.xvij. Et ples facti ſunt heretici ꝓpter hūc articulū. Sed maiꝰ opus eſt iuſtificatio ipij ⁊ pctōris. Grego.iij. dyal. Maius miraculum eſt ꝑdicationis verbo atqꝫ oratio

Digitized by Google

huius impium cõuertere ꝙ̄ creare celum
⁊ terrã. Ubi theologi volũt ꝙ maius
miraculum fuit cõuerſio pauli. Ma-
gdalene Latronis. Mat. ⁊ alioꝝ̄ pec-
catorum: ꝙ̄ ſuſcitatio Lazari ⁊ alioꝝ̄
mortuoꝝ. Non immerito quia in con-
uerſione peccatoris optꝫ ꝙ. v. creature
de nouo ſuſcitentur que ſunt mortue.
¶ Prima eſt charitas: quia nõ diligit
deum. Non it ad diuina. nõ amat pro
ximum immo odit. ¶ Secunda ſpes:
ſperat in his q̄ ſunt mundi. ¶ Tertia
nõ eſt in eo fides ſi crederet nõ pecca-
ret. ¶ Quarto non eſt in eo obediẽtia:
q: nõ ſeruat diuina mãdata faciendo
pctm̃. ¶ Quinto nõ eſt in eo timor dei
q̄ eſt principiũ ſapiẽtie. ps. Initiũ ſa-
pientie timor dñi. ¶ Tertia concluſio.
Maius eſt hoiem ↄuertere ꝙ̄ totius
mundi ſubiugatio. Et rõ eſt: q: multi
ſubiugarũt mundũ ſuo imperio: q̄ tñ
a vitijs ſubiugati ſunt. Unde petrus
rauen. ſermone. xli. Bella gentiũ legi-
mus ſuperaſſe ꝙ̄ plurimos quos tñ le
gim⁹ pugnas carnis nõ viciſſe. Et au
diuim⁹ dediſſe eos delitijs pectora q̄
dorſa hoſtib⁹ nõ dederũt. Heu proh do
lor victores gentiũ vitioꝝ̄ captiuos:
nationũ dñōs turpibus inſeruiſſe cri-
minib⁹. Regnis fuiſſe terrori ludibrio
fuiſſe peccatis. Ille exẽplis ptꝫ. Pri-
mo de alexãdro magno q̄ totũ oriẽtē
vicit: circa. v. milia ciuitates. Uicit
dariũ regẽ armenie: tñ ſeipm̃ nõ vicit
q: deditus eſſet vitio ſodomie. Pre
terea. Q. Cecilius: q̄ philippũ regẽ de
macedonia vinctũ eduxit: ſe nõ vicit.
Preterea pompeius magnus q̄ duos
reges ſupauit. ſe aũt nõ. cũ eſſet luxu-
rioſus. Preterea Iaſon q̄ fuit tãti ro-
boris vt nullũ hoiem armatũ timeret
tñ ſe nõ vicit: q: philocaptus de femi
na Medea: rapuit eam a patria ſua.
Preterea de. M. Antonio. q̄ fuit ma-
gni ingenij: tñ in alexãdria veſtibus
famuloꝝ inductus noctu ibat p ciui-
tatem ⁊ domos: vt ponit Trãquillus
⁊ cleopatra eius femina ſequebatᷓ eũ:
ꝓ qua ab Octauiano ſuo emulo occi-
ſus eſt. Preterea Paris q̄ rapuit hele
nam de grecia ꝓ quo facto ſunt tam
lõga ⁊ exilia bella iter troianos ⁊ gre-
cos. Preterea hercules fortiſſim⁹ gre-
coꝝ̄ q̄ in principio oriẽtis ⁊ in fine oc
cidentis figit colũnas in ſignũ victo-
rie: vt infra limites q̄ſi mũdus eſſet
ſibi ſubiect⁹. Qui dũ eſſet puul⁹ duos
leones occidit. Fecit comedi regẽ thra
cie dictũ dyomedẽ a iumẽtis ſuis: tñ
nõ ſe vicit: q: amore dianire fecit offi-
cia mulieris: vt depoſitis ꝓprijs veſti
bus indueret femineas ⁊ filare viſus
eſt cũ ea. De quo Lact. in. j. c. ix. Hercu
les q̄ ob virtutẽ clariſſim⁹ quaſi aphri
canus inter deos habere. Nonne orbẽ
terre quẽ pagreſſe ac purgaſſe narratᷓ
ſtupris libidinib⁹ adulterijs inq̄nauit
Sꝫ ne illa q̄deꝫ q̄ magna ⁊ mirabilia
geſſit: falſa iudicãda ſunt vt ↄcutib⁹
diuinis tribuẽda videantᷓ. Ac animũ
vincere: iracundiã cohibere fortiſſimi
eſt q̄ ille nec fecit vnꝙ̄ nec potuit. Il-
le. Exẽplum ponit Eutro. qd̄ rome di-
ſputatũ eſt. qd̄ vili⁹ eſſet inter hoies.
Rñdit Leucipp⁹ ꝙ auaricia: q: auar⁹
hꝫ oculũ ad oia. Quot oua. quot ſal:
quot oleum quot acetuꝫ eſt in barila:
Ali⁹ democrit⁹ ꝙ erat luxuria: eo ꝙ ꝓ
modico dilecto fatuus fiebat. Terti⁹
Eliobol⁹ ꝙ homo erat q̄ capax rõnis
a feruẽte ⁊ ſclaua ſenſualitate: ſinebat
ſuperari rationẽ q̄ dñari debebat: ⁊ p
cõſequẽs nihil fortius in mũdo hoie:
q̄ paſſiones ſubmittebat rõni. Unde
phs nulla preſtãtior victoria ꝙ̄ ſibi im
peraiuſſe. Accipe hanc concluſioneꝫ o
xpiane. Si ſubiugas tuas inclinatio-
nes. Irã auariciã: inuidiã: ⁊ huiuſmo
di: plus facis ꝙ̄ Karolus in Francia.
Alexander in ↄquẽre. Unde Sen. Nul

la maior victoria: q̄ vitia domuiſſe. Idem magnū imperiū regit q̄ ſibi dominat. Idē. Multos eñ rexeris: ſi tōte rexerit. Idez. Si vis oīa tibi ſubijcere: ſubijce te rationi. vñ pt; primū.

SEcūdū dicit ⁊c. Dubiū; q̄rit. Qui ſunt in pl' dilecti a deo: an iuſti innocētes: an peccatores cōuerſi. Duplex opinio. Prima innocētium. Secūda penitētium. Pro innocentia. Johānes baptiſta aduocat' in cōſiſtorio trinitatis arguit triplici medio q̄ innocētes plus diliguntur. Primum eſt. Illud quod eſt pulchrū ⁊ bonum a deo plus diligitur. Dioñ. iiij. de di. no. Pulchrū ⁊ bonū omnia deſiderant. Innocētia eſt pulchrior q̄ penitētia: igit. Secundū eſt in. viij. Ethi. Similitudo eſt cauſa amoris: innocentia eſt magis ſimilis deo q̄ pnīa: cū deus ſit ſumma puritas. igit pl' diligit puros. Prouer. xij. Qui diligit cordis mūdiciam diligit a dño. Tertius eſt tale. Amor eſt reciprocus. prouer. viij. Ego diligētes me diligo. Señ. Si vis amari ama. Innocētes plus te amāt q̄ peccatores: igit plus diligunt a te: o deus benigne. Pro penitētia arguit petrus di. O deus nunq̄ fui ad ſcholas ſicut Johānes baptiſta: tñ audi me ſm iudicium meū. Quare incarnat' eſt: quare mortuus. vere p' pctōrib' nō p iuſtis. Aug. Nulla cā fuit veniēdi xpo dño: niſi pctōres ſaluos facere. Tolle morbos: tolle vulnera: ⁊ nulla erit cā medicine. Dañ. i ſequētijs. Nec abhores peccatores ſine q̄bus nūq̄ fores: tanto digna filio. Reſpōdet Tho. ſ. parte. q. x. ar. x. in. ſ. ij. q. ſ. ar. vij. Rica. in. iiij. Illi ſunt magis dilecti: q̄ plus hñt de grā dei. Unde ſi plus innocens habeat de gratia q̄ penitēs erit magis dilectus a deo: ⁊ ecōtrario. tñ ceteris paribus: Si innocētia cōparet preſentie. innocētia eſt dignior q̄ penitētia: ⁊ ſequēter plus dilecta: q: innocētia hʒ pmiū accidētale. vcʒ aureolā: q̄ eſt quoddā gaudiū accidētale. qd nō habēt penitētes. Hoc bonū hʒ Lucia virgo qd nō hʒ magdalena: ⁊ innocētes q̄ penitētes. Sed tñ accidere pōt q̄ penitētes: feruentius ⁊ calidi' reſurgāt a pctō: ⁊ cū maiori charitate operant q̄ innocētes Iſto modo penitētes erunt a deo magis dilecti q̄ innocētes. ¶ Que cōcluſio probatur. Ratione: auctoritate: exēplo. Primo ratione q̄ fundat ſup philoſophū. viij. phiſi. Quod qñ ſunt aliq̄ cauſe poſite q̄ vna dependet ab alia. Una poſita: ponit ⁊ reliqua. Exemplū gratia. De arbore in qua ſunt folia et fructus. Poſita radice ponūtur oīa iſta. Ad propoſitū. Radix oīm bonoꝝ eſt charitas. Greg. Nec habet aliqd viriditatis ramus boni operis: niſi maſerit in radice charitatis. Ideo ipa poſita ponunt oīa bona. Formetur ergo ſic ratio. Ubi maior charitas: ibi maior gratia. Ubi gratia: ibi meritū. Ubi meritū: ibi maius premium. De primo ad vltimum. Ubi maior eſt charitas: ibi eſt maius premiū. Et quia penitentes cōmuniter ſurgunt cuʒ ignita charitate: ⁊ in via incedunt feruentius q̄ innocētes. Igitur erunt magis dilecti Unde apls Romañ. v. Ubi abundauit delictum ſuperabūdauit ⁊ gratia. Exemplifica de paulo qui factus eſt vas electiones. De petro: qui vicarius chriſti. De publicano: qui euangeliſta. De latrone qui paradiſum. De dauid: eximio prophetarum. De Auguſt. qui lumen eccleſie. De Franciſco: qui lumē humilitatis. De Alber. qui monarcha philoſophorum. De Magdalena: que apoſtolorum apoſtola. Ideo vbi abun-

Digitized by Google

dauit delictū. Replica. Et Aug. i ma nuali. Peccaui petm̄ grāde: et multorū ſum mihi cōſcius peccatorū nec ſic deſpero: quoniā vbi abūdauerūt delicta ſupabūdauit et gratia. Et grego. in ho mel. de. c. Quibus. Maius de pctōre conuerſo: ꝙ de fratre iuſto gaudiū fit in celo. Et Criſoſto. Talis crede mihi: talis eſt erga hoīes dei pietas: vt nunꝙ ſpernat pniam ſi ei ſincere offeratur etiā ſi ad ſummū qs ꝑueniat malorū et inde tñ reuerti velit. ſuſcipit deꝰ illū libenter et āplectit. Vt pꝫ ex. de ſū. tri. et fi. ca. c. Firmiter. De heretic. c. Sup eo. Et Mat. xxi. Amē dico vobis: qa publicani et pctōres ꝑcedent vos i regno celorū. Et Luce. xv. Dico vobis ꝙ ita gaudiū erit in celo ſup vno pctōre pniam agēte: ꝙ ſupra nonagita nouē iuſtis q̄ nō indi. pe. Et Aſculanꝰ. Amplior ē glia i regno celeſti de ꝯuerſiōe ſpiritus vniꝰ pctōris: ꝙ de nonaginta nouē electis. Ad hoc facit exēplum eccleſie: que ad conſolationē pctōꝝ tres frequēter legit. Euangelium Math. Epiſtolas pauli. ꝓ. Dauid. Et rō huius eſt: vt nullus peccator deſperet de miſericordia xp̄i: q̄tūcunq̄ ſit magnꝰ peccator. Omne eñi peccatum cōmittitur aut ex infirmitate. vt Math. lucrum. Aut ex ignorātia: vt Paulus. Aut ex malitia: vt dauid: vt oſtendatur ꝙ nemo deſperare debet de dei miſericordia ꝓpter peccata ſupradicta. Jō horum dicta ſepe recitantur. ❡ Que conclūſio probatur figura filij ꝓdigi Luce. xv. Qui a patre recedēs: ſubſtantiam ſuam diſſipauit viuendo luxurioſe. Secūdum Alber. Hoc peccatuꝫ diſſipat quattuor bona. Primo ſubſtantiam tēporaleꝫ. prouer. xxix. Qui nutrit ſcortum perdet ſubſtātiam. Practica. Hodie ſcortū recipit manicas rubeas cras per increpidariū: alia die veſtem. ſuſtaneū: camiſias. Et filij et vxor moriuntur. Exemplum illius vxoris. que ſcarpant viri ferebat in pede. aliam mulieris: extinopia. Concubina verō mariti triumphabat. Quattuor ſunt īſatiabilia. Terra ſicca. ignis. os inferni: mala mulier. Et quattuor ſunt que hominem expellunt de domo. Ignis: aqua: fumus: mala mulier. Unde quidam pſbyter florentie. in. s. Liberatā dum cantaret letanias. A fulgure et tēpe. Ab omni malo: interpoſuit alta voce. A mala muliere libera nos domīe. ❡ Secundo diſſipat vitam corporaleꝫ quia ipſum corpus cito deducit ad cōſumptiōnē. Sen. Plures occidit voluptas ꝙ gladius. O pater: filiꝰ noſter mortuus eſt iuuenis ſcorti merito. ❡ Tertio gloriaꝫ mūdialem. Salomō adornatus ſcientia: qui diſputauit. v. milia parabolas. iij. milia. ꝑuer. et in toto mundo honoratus. Tamen dicitur de eo. Eccle. xlvij. Inclinaſti femora tua mulieribus: dediſti maculam in gloria tua. Secundum leges antiquas. Nemo debet promoueri ad officiū ciuitatis: qui ſit cōcubinarius publicus. Clama hic contra officiales. ❡ Quarto gratiā ſpūalē. Gen. vi. Nō requieſcet ſpūs meus id eſt gr̄a mea in hoīe: quia caro id eſt carnalis. Ad ꝓpoſitum. Reuerſus eſt ad patrem: veniā petēs. pater inq̇t peccaui. Cum iiij. ſignis amoris ab eo ſuſceptꝰ eſt. Primū: quia pater ipſum videns: miſericordia motus eſt. Secunduꝫ quia brachia ad collum poſuit. Tertium: quia oſculatus eſt. Quartum magnū feſtum fecit fieri. Moraliter. paterfamilias eſt deus: qui duos filios id eſt populos habet: ſcilꝫ innocentē et peccatorem. Peccator autem per pctm̄ a deo recedit: et it ad lōginquas partes iuxta illud. Lōge a peccatoribꝰ ſalus

Digitized by Google

Diſſipat bona gratuita. naturalia ſpiritualia. In ſe aũt reuerſus per cõtritionẽ: ad deum currit. A quo ſuſcipitur. ſignis diuine bonitatis. ¶ Primũ quia mia motus. ipſum peccatorem recipit. Que mia eſt illi ꝓpria cũ qua ſupportat ſcelera grauia pctõris. Quia peccator ſtatim meretur puniri et publicari: ⁊ de eſſe ad non eſſe reduci: tamen ipſum ſupportat Bern. ſup Can. lxxxix. Quaꝫ benigna eſt miſericordia tua. Ego peccabaꝫ ⁊ tu diſſimulabas: nõ cõtinebam me a ſcelenbus ⁊ tu abſtinebas a verberibus. Secundum ſignũ: quia ipſum ſuſcipit cum brachijs apertis. Cuꝫ ſiniſtro ſue gratie ⁊ dextro glie. Tertiũ quia ipm oſculatur Ber. Oſculum pacis a patre accipit: dum ꝑ gratiam certificatur de indulgentia et vnde furcas merebatur inferni miam dei benigne cõſeqtur. Practica in verbo furcas. Meretur peccator qñ fuit dormitum. ꝙ ſalarium domus ſup ipſum cadat: ⁊ ipſum cũ tota familia deſtruat. Cõtra illos qui volũt videre miracula. Hoc eſt maximum ꝙ te ſupportat. Quartuꝫ quia magnum feſtum fecit fieri. Primo letatur pater. quia videt filiuꝫ adoptiuuꝫ quẽ perdiderat ad ſe reuerti. Secundo filius: quia videt effectũ ſue paſſionis. Tertio ſpiritusſanctus: quia recuperat tẽplum ſuũ qḋ amiſerat. Quarto angeli qa ſedes vacuas vidẽt reparari. Gaudiũ eſt ãgelis ſupra. Nõ dicuntur gaudere de tam glorioſa viſione dei. Nec de ſua tã iocũda iubilatione. Nec ſua tam dulci epulatione. Sed de nr̃a cõuerſione. Quinto ſancti Iſa. lv. Mõtes ⁊ colles cãtabunt corã vobis laudem. i. Trinitas ⁊ angeli Et omnia lingua ſiluarũ. i. collegium ſanctorũ plaudent manu. ¶ Uerte te ad crucifixum ⁊ pete dubium. O bone ieſu quare ſit peccatorem diligis ꝙ iuſtũ. Rñdeo quia ratiõe maioris laboris. Habes phy. viij. Ethi. Qḋ mater plus diligit filiũ ꝙ pater: quia circa illũ plus laborauit. Pro pctõribus icarnatus eſt mortuus: crucifixus. qḋ non eſt pro iuſtis. qa vt habẽt theologi. maxime Tho. iij. i. q. j. ar. ij. Qḋ ſi non eſſet pct̃ m̃: chriſtus non eſſet incarnatus. Quãuis Alexãder ⁊ Bon. oppoſitum dicit. Qḋ ad nos veniſſet nõ vt redẽptor. ſed vt glorificator: que opinio nõ tenetur ab eccleſia. Ideo apl's Ephe. vi. Empti eſtis ꝓcio magno. Sed quo forte argẽto aut auro. Clama nõ ſed ſanguine chriſti. Unde Dauid. In ſpiritu preuidens hãc pietatẽ: clamat aie deuote. Reſpice in faciem chriſti tui. Practica cum lachrymis dicendo. Reſpice videbis chriſtũ naſci eiulantem. Uidebis illũ coopertũ paucis pannis in preſepio. Uidebis illũ fugere in nocte per ſiluas ⁊ boſcos ab herode quẽ ſtruit vt occideretur. Uidebis illũ in. xl. dierum a natiuitate ſicuti pauperem offerri in tẽplo. Uidebis ieiunare. xl. diebus ⁊ a demone tentari. Uidebis a Iohãne baptiſare. Uidebis per totaꝫ iudeam et ſamariam predicãtem. Uidebis ſuper fontem laſſum aquã petere. Uidebis deriſum a phariſeis a diſcipulo traditum: ab alijs derelictum ad colũnam verberatũ in cruce clamãtem. Pater ignoſce illis. Quibus? Iudeis ſaracenis: vſurarijs: ꝯcubinarijs: ſacrilegis: ⁊ oibus in peccato exiſtẽtibus. O bonitas diuina: o amor inexcogitabilis: quã intimo corde amas ipſum peccatorẽ: qui tibi milies facit tibi fichas in oculis. Interpone exẽplũ ſ. Conſtãtij. Qui priorẽ aſculanũ arguit qui nolebat quẽdam fugitiuum recipere: niſi cũ maxima pnia. Cui dixit. Adhuc tot labores nõ ſuſtinuiſti ꝓ hui⁹ aia: ſicut xp̃s ieſus q̃ pro illa mortuus eſt. ¶ Quarto ꝓbatur exẽplo cõcluſio nr̃a de Thayde meretrice pulſ

cherrima et formoſa q poſtq̃ aĩas multos illaq̃rat et dediſſet occaſionē multis iterficiēdi ſemetipſos. Accedente ad eo abbate Paphūtio ſanctiſſimo viro ad cōtritionē et cōpūctionē ſuoꝝ ſcelerū habuit. Aduſtis ſq̧ oībus vanitatibus in platea publica: vt daret exemplū his cū q̃bus peccarat. i cellula quoq̧ ſe recluſit in qua p feneſtrā: paululū aque et panis q̃bus ſuſtentaret̃ die qualibet capiebat. Cū ergo tribus annis ſtetiſſet icluſa. iuit Paphuntius ad abbatē antoniū cui multa reuelabātur a deo vt ab eo inq̃reret ſi et de⁹ ſua pctā remiſiſſet. Narrata cā ſ. Antonius cōuocatis diſcipulis pcepit vt orarēt illa nocte: ſtatimq̧ abbas Paul⁹ maior diſcipulus Anthonij vidit i celū lectū ornatū ſpecioſis ac pcioſis veſtibus quē tres v̾gines ſacre facie clare cuſtodiebāt. Cūq̧ paul⁹ diceret illā gloriā eē Antonij audiuit vocē dicentē ſibi. Non eſt Antonij: ſed Thaydis meretricis. Quod cū mane audiſſet Paphūtius: cū gaudio diſceſſit. Et cū illā duxiſſet de cella: ſupuixit. xv. diebus poſt quos meretrix q̃euit in dño. Practica ſup v̾bo antonij. vide q meretrix ceſſit hoiem iuſtū: caſtū: auſterū. Cōcludēs in hoc q pctōr cōuerſus eſt magis dilectus deo q̃ innocens.

¶ Tertiū ꝛc. Tres debꝫ habere cōditiones q ſit deo grata. Pria vt ſit integra. Unde dr in toto corde: qa Mat. vi. Nemo pōt duobus dominis ſeruire: ſicut et miles nō pōt hr̃e duas militias. vt dr. ℣. Qui militari nō pñt. iſti. de mili. teſt. ne ſ. ab vna pte deo ſuiat ab alia cōcubinā teneat. Scda conditio vt ſit ppetua Mat. x. Nō ois q incepit: ſed q p ſe: vſq̧ in finē hic ſaluus erit. Et Ber. Sola pſeuerātia coronat. Et hiero. ad furiam. Nō q̃runt̃ a xpianis initia ſ fines. Tertia cōcluſio vt ſit feſtiua: qa Eccleſ. iiij. Non tardes cōuerti ad dñm. q̧ dr de pe. di. iij. Dubia pnia ad vltimā ſniam delata.

¶ Feria. v. in capite ieiunij. De tarditate bene operandi vel de triplici bello in morte.

Cum introiſſet ieſus capharnaum. Mat. viij. Audiēs cēturio xpi aduentū ad eum acceſſit di. Puer me⁹ iacet i domo para. et ma. Scdm ſniam Chryſo. Qñ edictū fuit factū a Ceſare Auguſto vt tot⁹ mūdus deſcriberet̃: vt dr Lu. ij. iudea tunc romanis tributaria facta eſt. Uñ romani ponebant tribunos et cēturiones p totū. Cēturio iſte a romanis fuit ibi poſitus. ſ. capharnaū q̃ hēbat ſub ſe centū milites. Dic quendā ſeruū ſibi gratū hēbat q̃ erat paraliticus. Paraliſis ſm medicos eſt infirmitas q̃ detinet mēbra diſſoluta ne hō poſſit ſe mouere niſi moueatur. Unde ad ieſum acceſſit petēs vt ipm ſanaret. Dñe inquit puer ꝛc. Cui dñs. Ego veniā et curabo eū. Oō v̾bū fuit mire hūilitatis glo. Magna hūilitas dñi q ſeruū dignat⁹ eſt viſitare. Moraliter. Puus hic eſt peccator imortali: De quo Job. viij. Qui facit pctm̃ ſeru⁹ eſt pcti. de pe. di. i. c. Cōuertimini. Solo eñ pctō ſerui et filij diaboli ſumus male torq̃tur. et hoc ppter cōſciētiã remordētem Eſa. lxvi. Uermis eoꝝ nō morief in eternū. Seq̃tur Dñe non ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meū. ſed tm̄ dic v̾bo et ſanabit̃ puer me⁹. Rōnē reddit. d. Nā et ego hō ſum ſub ptāte cōſtitutus habēs ſub me milites et dico ꝛc. De tertio cōmendat̃ iſte cēturio Primo de hūilitate in verbo. Nō ſum dignus. Aug. dicēdo ſe indignū: fecit ſe dignū. Scdo de fide. tātum dic verbo itellexit. verum eē illud Ecle. vij.

Sermõ illius poteſtate plenus eſt. Et
ps. Dixit et facta ſunt. Tertio de ſa
piẽtia. Nã et ego ſum ſub po.q.d. Ego
q̃ ſum pturus hõ pcipio militib⁹ meis
et obediũt mihi quãto pl⁹ tu īfirmita
ti ſolo v̄bo q̃ de⁹ et hõ es et ſanabitur.
Audiẽs ieſus intratus eſt et ſe. ſe. di.
Amẽ dico vobis. nõ in trã. fi. i iſ. Qd v̄
bũ tripl'r exponit̃. Pmo de tpe pñti i in
telligit̃. q2 in patriarchis et prophetis
maiorẽ inuenit fidẽ: et ſemp excludas
mariã. Scdo mõ tantã fidẽ id eſt tam
facilẽ. Quia ap'li multa ſigna vide
rũt. Iſte v̄o nullũ. Tertio. Tantã fidẽ
i. tãte fidei cõfeſſionẽ. Nullus tñ aper
te cõfeſſus fuerat diuinā maieſtatē: q̃
ſub velamine carnis agnouit excellẽti
am diuinitatis. Sequitur. Dico vobis
multi ab oriẽte. etc. Applica euãg. De
tarditate bñ operãdi tria ſunt vidẽda
¶ Primum dicitur opinionis.
¶ Secundum dicit̃ declarationis.
¶ Tertium dicitur cõfirmationis.
¶ Ad primũ. Querit̃ dubiũ. Utrũ ali
qs pmanẽs toto tpe vite ſue in pecca
tis vſq3 ad mortẽ. Infirmat̃ et clamat
ad dñm. Miſericordia. mor migrat ex
hac luce. an iſte ſit decedẽs ſaluet̃ an
dãnet̃. Circa hãc materiã due ſũt opi
niones. Una dicit q ſic. Alia q nõ
Prima pbat intẽtũ ſuũ triplici mõ.
Rõne auctoritate. exemplo. ¶ Primo
etc. ſic. Ad pniam et petõis cõuerſionẽ
duo reqrũtur. Primũ eſt dolor de pre
terito. Scdm eſt bonũ ppoſitũ nõ pec
cãdi in futurũ. vt pz de pe. diſt. iij. c.
Penitẽtia eſt mala preterita plãgere:
et plangẽda iterũ nõ cõmittere. Et au
gu. in reg'a. Doleat de pterito: caueat
etc. Cũ quo eſt Tho. et Ric. iiij. diſt. xx.
ar. i. Sed hec pñt eẽ in illo q̃ ſero peni
tet: ergo talis ſaluat̃ i vltimo vite ſue
¶ Scdo pbat̃ auctoritate. Et ſcribit̃.
xxvi. q. vi. c. Si pſbyter pniam abne
gauerit morientib⁹ re⁹ erit aiarũ. Qr dñs
dicit. Quacũq3 die cõuerſus fuerit pec
cator ad pniam: vita viuet et nõ mo
riet̃. Uera eñi confeſſio in vltimo tpe
eſſe põt. Et hiero. ad Cuſto. Nũq̃ eſt
ſera pnia in petõre. De hac acceptatio
ne petõris loquitur Criſoſtom⁹ de. pe.
di. iij. c. Talis. Et in iuriſ. C. de nuptiis. l.
Imperialis. Et Petrarcha in. vi. Tri.
di. Sed diuina gratia nunq̃ tarda fu
it. Et in eam confido: erunt adhuc in
me alte et ſingulares opatiões. ¶ Ter
tio probat̃ exẽplo. ſ. latronis q̃ ſero cõ
uerſus ẽ. De quo. xxvi. q. vi. c. Si pſby
ter. Latro huius momẽti pnia meruit
eſſe in paradiſo: in hora vltime cõfeſſi
onis. Preterea ad idẽ facit ſum cõfeſ
ſi. iij. Titu. 33. q. cxxi. Ubi ponit tria ſi
gna qbus cognoſcit̃ quis ſaluus. Pri
mũ ſi penitens in extremo manus ad
celũ leuat. Scdm ſi pcutit pectus ſue
inuocando nomẽ dei et ſanctoꝝ. Ter
tiũ ſi ſacerdotẽ petit. Sz hec oia poſ
ſunt eſſe in petõre: qui tarde cõuertit̃.
Ergo etc. patet prima opinio. ¶ Secũ
da opinio dicit q omnino non ſaluan
tur. Si vero ſic tamẽ cum maxima dif
ficultate. Qd probat tribus mõis. Pri
mo rõne ſic. Ad hoc vt homo vere pe
niteat requiritur vt realiter et volun
tarie peccata finat. Quia vt hz alber. i
cõpendio theo. et boñ. ij. di. xxix. ar. ij.
q. 3. Tãta pnia eſt deo carior: q̃to pl⁹
hz de volũtario. Sed ille qui tarde cõ
uertitur: inuite penitet q2 non volun
tarie peccata finit: ſed a petis finitur
Luxurioſus non finit luxuriam: ſed lu
xuria ipſum: ſic auarus: ſic ſuperbus: ſic
vanus glorioſus: et p cõſequẽs nõ ſal
uat̃. Jõ aug. de pe. di. vij. c. Si vis age
re pniam qñ peccare nõ potes. petã te
dimiſerunt: non tu illa: et p ꝯñs eſt du
bia vt pbatur de pe. diſt. 3. Dubia eſt
pnia ad vltimã neceſſitatem delata.
Et aug. Multos ſolz decipe ſerotina
pnia. Ideo Eccl. v. Ne tardes cõuer.

Digitized by Google

tē. q̄d' vulgaris q̄stio. Si es ſenex ⁊ caneſcis. Nec tū penitēs o aīa p̄dita. Nō deducaris ad punctum extremū. nam craſtinatio boni multos decepit. ¶ Scd̄o p̄bat̄ exēplo de illo p̄uerſo cōcubinario: q̄ ſepe a quodā magiſtro in theologia fuit premotus vt cōcubinā dimitteret: quā a teneris annis tenuerat: tandē ꝯfectus morbo migrauit ex hac luce. Apparuit aūt patri ſpūali cuidā dicēs ſe dānatū. q2 diſtulit facere penitētiā ad extremā horā. Vñ p3 ſcd̄a opi. ¶ Secundū p̄ncipale dicit̄. Schol' ⁊ theologoꝝ precipue tho. iiij. di. xx. Et Scotus ead. di. Bon. iiij. di. xiiij. q. iij. Et aug. lib. de batiſmo puuloꝝ ponūt hāc ꝯcluſionē. Nō i extremis penitere pōt. Et rō de' eſt q̄ dat oībus abundāter. Nulli gratiā denegat: qui facit qd̄ in ſe eſt: vt ſe p̄paret ad ipam gratiā. Hec aūt p̄paratio fit p motū liberi arbitrij. Vñ q̄diu manet vſus liberi arbitrij homini in hac vita non firmatū in malū: pōt ſe p̄parare ad grām dolēdo de pctīs. ⁊ ſic ꝯſequit̄ grām remiſſionis. S3 tñ piculoſu3 ⁊ dubioſu3 eſt ⁊ icertū q̄ talis ſaluet̄. ⁊ rō theologoꝝ eſt p̄p̄t bella q̄ pctōri i morte iminēt: p̄pter' q̄ cū maxima difficultate ſaluatur. Que bella ſunt tria principalia.
¶ Primū dicitur demonū infeſtatio.
¶ Secundū dicit̄ ſenſuū fatigatio.
¶ Tertiā d' terribilis examinatio.
¶ Circa primū. Habet Gre. xiij. moraliū. Qd̄ diabolus p̄cipue aggredit̄ hoiem in finē vite ſue: ſciēs plus tēporis nō reſtare ad ſeducēdū ibi. Que poteſtas fuit ei ꝯceſſa a deo Geñ. iij. Vbi dicit̄. Tu incidiaberis calcaneo ei'. i. in ſidias in morte p̄pones. S3 de q̄bus tētat q̄rit aīa. Cui reſpōdeo ſm̄ robertum Holcot ſup Sap̄. Quod de trib' ſingulariter i morte tentat̄. Primo de fide. Secūdo de ſpe. Tertio de ꝯfeſſione. Primo de fide eo q̄ inter oēs virtutes maxime ſit neceſſaria ratione cognitionis. Quia naturali cognitione nō poſſumus cognoſcere q̄tū deus ſit immenſus. Iuxta illud Iob. Ipſe eſt vincens ſcientiā noſtrā. S3 neceſſaria eſt aliqua cognitio ſup allegata: ⁊ hoc eſt per fidē. Ad practicā. i. Per fidē credimus deū: credimus filiū: credimus ſpiritūſanctū: credimus purgatorium: paradiſum infernū. Que naturali cognitiōe ſciri nō poſſunt. Ideo fuit neceſſaria cognitio fidei. Cū ergo diabolus ſciat eam eſſe neceſſariā. Sicut in mari gubernaculū in naui. Ideo ſathanas hoiem tentat de fide. pſuadēs nō eſſe deū: vel paradiſum. Nō eīn tunc diabol' ſuggerit penſerū diuitiaꝝ: vl̄ honoꝝ vel delitiarū. Quia ſibi moriēs reſpōdere poſſet. Ad q̄d mihi diuitie: quia eas nō poſſum mecū portare. Ad quid delitie: q2 vermes debent ſtatim corpus meum comedere. Ad q̄d honores: quia ſtatim debeo redire in puluerem. Et ideo ſuggerit tentationē de fide: que eſt fundamentū vt in illo deſtructo deſtruatur totū edificiū. Ideo apo. ij. clamat. Ioh. Eſto fidelis vſq3 ad mortem: ⁊ dabo tibi coronā vite. ⁊ Pau. Gal. v. In omnibus ſumētes ſcutum fidei. Et petri. v. Cui reſiſtite fortes in fide. Nō eſt virt' q̄ tantū debilitet vires hoſtis noſtri. q̄tum facit fides noſtra. Ideo in ordine noſtro eſt laudabilis ꝯſuetudo q̄ quādo aliq̄s frater laborat i extremis facto aliquo ſigno: frēs vbicūq3 ſint ſiue in ſtratis: ſiue in mēſa: ſurgūt ⁊ currūt ad moriētem dicēdo. Credo O grāde bellū eſt hoc ſuper oia bella. O quāti amiſſo lumine rationis fatuizant. Etiā ⁊ ſancti viri: ⁊ timorati. Exemplū habemus in Chronica ordinis de iuuene preuento morte: ⁊ a diabolo infeſtatus cepit clamare. Maledicta ſit dies ⁊ hora: quando intraui ordinem hunc. Et poſtq̄

Digitized by Google

ea ad ſe reuerſus dicebat fratrib⁹. Par
catis patres oro: ⁊ nõ ſcandalizemini
de me: ꝓpter hec verba que dicit: quia
a diabolo fui tentatus. Non ſit male
dicta: ſed benedicta. Nõ videtis regi-
nam ꝓpugnatricẽ deambulantẽ per
cameram. Quibus dictis emiſit ſpiri-
tum. Ad hoc facit exemplum virgi-
nis: que faciẽ demonis in morte vide
re noluit. Et xp̃s de ſeipſo cõquerens
Jo. xiiij. Uenit enim princeps mundi
huius: ⁊ in me nõ hꝫ quicꝙ. Ad ꝓpoſi
tum. Si ſancti viri ita timuerũt: quid
dicemus de ribaldo: qui ſero cõuertiť.
Qui ſemper fecit vſuras: cõcubinã te
nuit. ¶ Scd̃o tẽtat de ſpe. Quia cona
tur inducere hoiem ad deſperationẽ:
qua nihil eſt periculoſius .ij. Re. ij. Pe
riculoſa res eſt deſperatio. Sup̱ quo
glo. Nihil eſt periculoſius deſperatio
ne: quam qui habuerit in fidei certa
mine ꝯſtantiã ꝓhibet. Hoc fuit pctm̃
Jude de quo Mat. xxvi. ⁊ caym Geñ.
iiij. Reducit em̃ ad memoriã oia pctã
q̃ fecit vt faciat hoiẽꝫ deſperare. Ideo
nõ eſt tutũ hoiem laborantẽ in extre-
mis inducere ad recordationẽ ſuorum
pctõꝝ: ſed potius ad ſpem diuine mi-
ſericordie. Ad memoriã paſſionis do-
mini. Ad recordationẽ ſuoꝝ bonorum
meritoꝝ: q̃ fecit in vita ꝓ quibus põt
ſperare miſericordiã dei. Diabolus nõ
ſolũ moleſtus eſt malis morientibus: ſꝫ
etiã ſanctis: ⁊ amicis dei. Sicut habe
mus de ſctõ euſebio diſcipulo hierony
mi. Qui ex̃ns in articulo mortis: appa-
ruerũt ei demones volẽtes vt blaſphe
maret nomẽ dñi. Et ꝙ eſſet dãnatus:
⁊ ob id deſperaret. Ipſe cepit clamare
Non faciã nõ faciã. Mentiris: mẽti-
ris. Interrogat⁹. Euſebius a circunſtã
tibus fratrib⁹ q̃d ſibi vellet. Nõ faciã
mẽtiris. Rñdit ꝙ demõ ſibi apparue
rat: ⁊ ſuadebat vt blaſphemaret no-
men dñi: ipſe vere rñdebat nõ faciã.
Suadebat ſibi ꝙ erat dãnatus. Ille
aũt dicebat: mẽtiris. Si ergo hic dei
amicus tã durũ bellũ ſenſit a demoni
bus: q̃d faciẽt peccatores nephãdiſſi-
mi: q̃ tandiu diabolo ſeruierũt. Ideo
paul⁹. Qui ſtat. ⁊c. ¶ Tertio tẽtat de
cõfeſ. vt homo nõ ꝯfiteat pctã ſua: qꝛ
inter cetera bona hoĩ neceſſaria eſt cõ
feſſio. De. pe. di. j. Serpẽs nõ meruit a
pctõ iuſtificari: q̃ pctã ſua noluit cõfi
teri. Exẽplum in chronica ordinis. De
nouicio quã demon in ſpecie virginis
marie hortabať ne ꝯfiteretur dicẽs: ꝙ
frãgeret ſilẽtiuꝫ ꝯfitẽdo. Cõtra qđ bel
lum Tho. in poſtil. dat tria remedia.
¶ Primũ eſt frequẽtatio diuini v̾bi q̃
animam illuminat ps. Declaratio ſer-
monũ tuoꝝ dat intellectũ. Idẽ Lucer
na pedib⁹ ⁊c. Et extrã de offĩ iudicis
ordinarij. Inter cetera q̃ ad ſalutẽ ſpe
ctant ppl̃i xp̃iani. Pabulũ v̾bi dei ma
xime noſciť neceſſariũ. ¶ Scd̃m reme
diuꝫ. Eſt auditio miſſe: qua aĩa recrea
tur. De con. di. ij. Ut q̃d em̃ paras den
tem: aut ventrẽ. Crede ⁊ manducaſti.
¶ Tertiũ eſt ꝯfeſſio q̃ eſt ſal⁹ aiaꝝ diſ
ſipatrix vitioꝝ reparatrix v̾tutũ: vt di
cit aug. Exẽplũ i viſionib⁹. ſ. eliſabeth
regine vngarie. Cui demõ apparẽs hor
tabať eã a duo. Unũ vt ſcd̃m virũ ac
ciperet. Alterũ: ne ꝯfiteretur. Cũ q̃reret
mulier quare ſuadebat ei ne ꝯfiteret.
rñdit. Qꝛ nihil eſt ꝙ tm̃ mõ terreat ſi-
cut ꝯfeſſio delictoꝝ. In q̃ pctã ꝓ annis
cõgregata perdo in momẽto. Cũ ergo
his bonis ſit ꝓuat⁹ ille q̃ ſero ꝯuertiť
ideo dãnať. Pꝫ pmũ bellũ. ¶ Scd̃m
bellũ ⁊c. Dĩt theo. in iiij. Qđ homo ĩ
morte duplicẽ penã patiť. ¶ Prima dr̃
pena corpis. ¶ Scd̃a dr̃ pena mortis.
Pena corpis: qꝛ oia mẽbra dolẽt tali-
ter ſepe ipediãt vſuꝫ rõnis: ne cogitare
poſſit bonũ aĩe. Ideo Greg. Illuc ferť
intẽtio mẽtis vbi ſentiť vis doloris.
Dolẽt relinq̃re mũdũ quẽ pl⁹ cũ bonis

suis amarũt ꝙ deũ. O ꝙ̃ta anxietas
occupat corda ⁊ mẽtes eoꝝ: alterant rõ
bis passionib⁹: vñ venit ꝙ ipsi miseri
ꝗ voluerũt expectare facere pniam in
fine nõ pñt cogitare aliquid de deo: ⁊
nullã memoriã habeãt sue salutis: qꝛ
vt dicit Aug. in sermõe ĩmo. Hac aĩad
uersione pcutiꝶ peccõr vt moriẽs obliui
scatur sui: ꝗ dũ viueret oblit⁹ est dei.
¶ Scđs dolor est mortis: de qua. iij.
ethi. Ultimũ terribiliũ est mors. Sup
quo eusta. viterbieñ. Cõmento. ix. Du
plici rõne mors dꝛ terribilis. Primo rõ
ne separationis: cũ inter aiam ⁊ corpus
sit quedã innata amicitia: qꝛ vt habet
phs. ij. de aia. Hõ cõstat ex aia ⁊ corpe
Et sepatione aie a corpe tolliꝶ natura
hois.: qꝛ hõ nõ est corp⁹ tm̃: vl aia tm̃
sȝ ꝯiunctim. Jõ. iiij. Metheo. Hõ mor
tuus nõ est hõ nisi equiuoce. Ad ꝓpositũ
Ex tali ꝗ sepatione mors dꝛ vltimum
terribiliũ. Jdeo phs in phia sua aia ⁊
corpus cõpari videnꝶ adinuicẽ. Et ta
lis amor reperiꝶ etiã in sctis viris qui
inuite moriunꝶ. Jõ aplš. i. Co. v. Ipsi
nos ingemiscim⁹ ꝑmitias spũs habẽ
tes: eo ꝙ nolumus expoliari. s. corpe:
sȝ sup vestiri. gl. i. vim bellemus cum
corpe regnũ intrare. Ex hoc xp̃s nole
bat mortẽ. ⁊ pau. rome. Uelũ petijt a
plãta illa: ne moriẽs videret man⁹ car
nificis ꝓpter horribilitatẽ mortis. et
ascoli. Exẽplum illi⁹ sentẽtiat ad fur
cam dum cõfortareꝶ ad patientiã di.
ꝙ erat iturus ad cenã cũ ꝟgine maria
Rñdit. O pꝛ vellẽ aliũ ꝓ me ire: ꝯ il
los ꝗ dicũt vellẽ mori. ¶ Scđo rõe dã
nationis mors est terribilis raptorib⁹
vsurarijs: concubinarijs: lusorib⁹: luxu
riosis: blasphemis: odiosis. eccl. xxxiiij
O mors ꝙ̃ amara ẽ memoria tua hõi
habẽti pacẽ in substãtijs suis., Practi
ca. Amara est diuiti qui ꝓpter diuiti
as acquirendas pdit diuina: missas:
sermones. Accipit sacra falsa piurat:
dicit mendacia frangit festa nõ habet
cor ad deũ eleuatũ: sȝ semꝑ est in cõti
nuo motu sm ꝙ dicit Hugo. amator
sui de terra cogitat: de terra loquitur
terrenos hȝ affect⁹. Uñ de eis bñ loq
tur. Uirgil. iij. enei. Quid nõ mortalia
pectora cogit auri sacra fames. ⁊ Lu
ca. iij. Ferrũ mortẽq; timere. Auri ne
scit amor. ⁊ Dãtes in. xx. Purgatorij ⁊
miseria auari mide auidũ eius votuȝ
secuta ꝓpter quã semꝑ est deridẽdus
Declara⁹ hystoriã. Mide fuit eñ qui
dam mida ꝗ a baccho ipetrauit ꝙ ꝗc
quid tangeret fieret aurũ: qđ ⁊ factuȝ
est. Uñ cũ vellet comedere panis ⁊ vi
num ⁊ alia fiebat aurũ: vñ fame mor
tuus est. Deinde dic. Sic faciũt auari
semꝑ petũt pecuniaȝ. Juue. li. Prima
fere vota cunctis notissima tẽplis. Di
uitie crescant ⁊ opes que nostra est cã
mortis aiarum suaꝝ. Amara luxurio
so ꝗ ꝓpter amorẽ lubrice carnis ꝑuaꝶ
bono spũali. Aug. O ꝙ̃ parua cõcubi
tis hora ꝓ qua pditur eterna vita a
mara supbo. Exemplifica de singulis
pctis. Tales nolent mori: ne reddant
cõputum cũ hospite: ⁊ tales freneticãt
in morte ⁊ pdunt vsum rõnis in pena
suoꝝ criminũ eo ꝙ nõ sunt digni mo
ri cũ rõne: sȝ more bestiaꝝ. quidã mor
dẽt linguas: qꝛ deũ ⁊ sanctos blasphe
marunt ⁊ ꝓximos infamarunt. Qui
dam manus: qꝛ p illas bona pauperũ
rapuerũt. Quidã oculos ⁊ faciem tor
quent: qꝛ his peccarunt. Jdeo Dauid.
Mors peccõrum pessima. Exẽpluȝ fra
tris Jacobi de sigestro: dum visitaret
quendã mediolani in infirmitate sua
⁊ ipm hortareꝶ ad cõsolationẽ vlula
re cepit. Rõneȝ habeo reddere: ⁊ nihil
aliud dicebat. Mors est pessima peccõ
ribus: ecõtra suauissima timoratis: qđ
pꝫ auctoritate: exemplis. Auctorita
te Grego. iiij. dyal. Justi in morte sua
sanctoꝝ visiones aspiciunt: ne ipsam

Digitized by Google

ſententiam penalē ptimeſcūt ↄ ſine do lore ſoluunt: qꝛ vera vita mortis ama ritudinē nō ſentit. Eccl. j. Timēti bus deū: bene erit in extremis. ↄ Tullius. Nequaꝙ turpis mors viro forti acci dere pōt. ↄ Petrarcha in. iij. Triūpho mortis. Iam obitꝰ meus ob quē triſta nis te lerū faceret ſi aduerteres milleſimā mee iocunditatis partē. Adſunt exēpla. Primū Greg. iiij. dia. c. xij. de il lo pſbytero infirmo q̄ dixit mulieri eū viſitāti. Tolle palleā: adhuc puulꝰ fo culus eſt. Cui ſtatim apparuere Pe trus ſꝛ Paulꝰ ad ipm ↄſolandū. Qui bus viſis clamare cepit. Bn venerint dn̄i mei: vt quid eīn ad tantillū ſeruū veniſtis. Ecce venio ſicqꝫ cum gaudio aīa ſoluta de corpe celum aſcendit Et in cronica ordinis ō quodā fratre qui vicinꝰ morti poſt acceptionē ſcorum voce qua potuit canere cepit. Te deuꝫ laudamus. vſqꝫ ad Eterna fac cū ſanctis tuis. ↄ ſtatim emiſit ſpū. His bo nis priuatus eſt q̄ ſero ↄuertit. ¶ Ter tium bellū ↄc. Tho. xxij. q. clxxij. ar. j. Anima vicina morti multa cognoſcit ↄ via naturali ↄ diuine reuelationis. ↄ. i. q. cxij. ar: v. dicit ꝙ triplex eſt co gnitio. Naturalis. Diuinalis. Cōiectu ralis: vt diffuſe dicemus ſermone de cognitiōe gratie. His tribus cognitio nibus aīa ante exitum ſeipm iudicat Qd patet exēplo. ſ. didaci diſcipuli. ſ. Tho. qui poſt mortē apparuit ei Nea poli duꝫ eſſet relictꝰ ab eo pariſius in firmus. Petiuit ab eo de exitu aīe quō ſe habeat: cui tria dixit. Primuꝫ fuit: qꝛ in hora ſui tranſitus ſeipm iudica uit nō eſſe dānandū. Et videbat ei ꝙ totus mūdus minabat ruinā: ↄ ſtatiꝫ repperit ſe in purgatorio. Scdm dixit ꝙ nō dꝛ aliqd verbū in camera iſfirmi qd infirmꝰ nō audiat. Tertiū ꝙ aīa in exitu ſui quā dici pōt: marie expaueſcit. de quo pauore loquit Petrus. Da mia. ſcribēs ad. d. Blancā comitiſſam regē frācie. Pēſandū qppe eſt cū iam peccatrix aīa a vinculis incipit carnis abſolui ꝙ amaro terrore ↄcutit ꝙ mor daci ↄſcie ſtimulis laceratur. Recolit petita q̄ cōmiſit videt mandata q̄ ne gligēter implere ↄtēpſit. Probat im mobile ſibi diſtricte vltionis iudiciuꝫ ineuitabilr iminere. Manere ſatagit ire cōpellit: recupare vult pdita ↄ nō audit. Pone exempluꝫ hic Coſme de medicis: q̄ flens in morte dixit ſue cōſorti. O quot ↄ q̄ta ſunt hoi in vltio vite ſue. In q̄ quidē exitu cruciat ad red dendū rōnem de tribꝰ. Primo de aīa quā ſocietatē ei fecerit: cū dicat deus Deut. iiij. Cuſtodi temetipm ↄ aīam tuā ſollicite. Scdo de corpe: ſi nimis delicate fuerit nutritū: qꝛ recalcitrat. vn̄ Pau. Sciat vnuſqſqꝫ vas ſuū poſſidere. ↄ. j. pol. Aia dꝫ eſſe regēs: corpꝰ ƀo rectū. Ideꝫ. Bonū eſt corpꝰ regi ab aīa. Tertio de tpe amiſſo. vn̄ ſcriptura. Eccl. iiij. Cōſerua tps ↄ declina a malo: q̄ nihil pcioſꝰ pōt repiri. Sen̄. j. epl'a. Nihil pcioſꝰ tpe. ↄ ſubdit rōnes dī. Oia mi. lucilli aliena ſunt: tps tm̄ noſtrū eſt. In cronica ordis. Exem plum. Quidā frater deuotꝰ in orōne exis poſt mt. audiuit vocē lucubrem: querēs qs eſſet. Ego inquit ſum vna aīa dānata q̄ amariſſime defleo vitā meā ſi l'cū alijs dānatis: ↄ de nulla re tm̄ dolemꝰ: ſicut de tpe qd inutilr ex pendimꝰ ↄ peccādo conſumpſimꝰ: vbi in vna hora potuiſſemꝰ de petis peni tuiſſe. prꝫ ſcdm. ¶ Tertiū miſteriū ↄc. In pmo myſterio argumentatū eſt p pte negatiua ꝙ hō in morte q̄tūcunqꝫ peſſimus ſaluari pōt. Rn̄deo ꝙ ve rum eſt cū ſit liberi arbi. : ſꝫ pcraſtinās hāc ↄuerſionē maxima cū difficultate ſaluat: qꝛ petōr fecit habitū in malo: q̄ habitꝰ in naturā ↄuertit: vt hꝫ phs j. Ethi. ↄ. vij. Conſuetudo eſt altera

ñatura. Et .j. Re. Difficile eſt reſiſtere conſuetudini. Et Juue. lib. iij. Sat. j. Cõſuetudo mali tenet incurabile vulnus. Ouid. ij. de Arte. Nihil aſſuetudine maius. Et Mat. lib. Undiq3 ſuſcepto. Mens aſſueta malo: firm⁹ heret ei. Cic. ij. Tuſcu. Cõſuetudinis magna vis eſt. Et de hac ꝯſuetudinis efficatia loquũt Cano. xxiiij. q. j. c. Sciſma. Et extra de ꝯſuetudine. c. fi. c. Cũ tanto. Tanto inqͣt grauiora ſunt peccã quãto diutius infelicẽ aĩam detinẽt alligatã. Et ꝑ iuri. in auctẽ. Ut nulli iudicũ liceat habere. col. iij. Et. ff. de penis. l. Capitaliũ. ⁊ C. de epali audiẽtia. l. nemo. ⁊. ff. ad macedonianũ. ⁊ inſti. de rerũ diui.. §. pauonũ. Cum ergo peccator ſit imbut⁹ ⁊ habituat⁹ in malis: ⁊ difficile ſit mutare habitũ. ideo dãnat. ¶ Scðo rõne obduratõis. quãto q̃s ꝯuerſionẽ tardat plus obdurat in peccatis ꝓ q̃bus nõ ꝯuertit. Greg. Pctm qð per penitẽtiã nõ diſſoluit mox ſuo põdere ad aliud trahit. ¶ Tertio rõne elõgationis. Quãto q̃s in pctis morat tanto ſe elõgat a deo. S3 nõ eſt veriſimile. ꝙ q̃s in vna hora vel momẽto ad penitẽtiã verã reuertat: q̃ per. l. annos: vel circa in pctis fuit. ideo Greg. iiij. Dia. de Griſauro romano q̃ puer⁹ morte ⁊ ſenio ꝑfect⁹ in pctis inducias petijt vſq3 mane. Sed nõ fuit ei ꝯceſſum. Et de Machario q̃ reqͥſiuit a demone. Cur pauci ſaluant. qꝛ inqͣt ſperãt in morte ſaluari. ſic ꝑcraſtinãt ſuã conuerſionẽ. Et repetũt ſe deceptos.

¶ Fe. vi. in capite ieiu. De elemoſina.

Audiſtis quia dictum eſt antiquis. Diliges ꝓximũ tuum: et odio habebis inimicum tuũ. Mat. v. fin. Tho. in cathena aurea. De triplici amore hodie xp̃s loquitur. Primo ſui ꝓximi. Scðo ſui. Tertio aĩe noſtre. Apud antiq̃s fuit hec lex: ꝙ nõ niſi amici diligerent. Ego autem dico vobis diligite inimicos veſtros. Scðm Criſo. Inimici noſtri pñt ꝯſiderari quattuor modis. ¶ Primo q̃ ad naturã: prout ſunt ad imaginẽ dei facti. Et tũc diligendi: qꝛ boni ſunt. j. Thi. iiij. Oĩs creatura dei bona eſt. Geñ. j. Uidit de⁹ cũcta que fecerat ⁊ erant valde bona. Si q̃ ad naturã hõ eſſet mal⁹: de⁹ vtiq3 eſſet mal⁹: qð eſt impoſſibile. ¶ Scða q̃ ad culpã. et tũc ſunt odiẽdi: qꝛ vt pctõres odit de⁹ illos. Eccl. xij. Altiſſim⁹ odio h3 pctõres. Et ps. Iniq̃s odio habui. Di. xxxvi. Leo papa. Odio habeant pctã non hoĩes. ¶ Tertio q̃ ad penã: inq̃tũ ſũt pene eterne dediti. Quo ad h̃ debem⁹ eis cõpati: qꝛ ad mortẽ aĩe tendũt. vñ ps. Uidi preuaricãtes ⁊ tabeſcebam. ¶ Quarto quo ad idigẽtiã. Et ſic eis debem⁹ ſubuenire. Ro. xij. Si eſurierit inimic⁹ tu⁹: ciba illũ. Si ſitit potũ da illi. Ideo dicit diligite ini. ve. Quo ad pmũ. Scðo loqͭ de amore ſui poſt q̃ dixit de amore erga inimicos: ⁊ vos eſtote perfecti. ſ. in amore dei: ſicut et pat͛ veſter celeſtis pfect⁹ eſt. ſ. in amore vr̃i. i. ſicut pfecte diligit vos ⁊ vos ipſu3. De quo amore Iere. xxxi. In charitate ppetua dilexi te. Johã. iij. Sic deus dilexit mũdũ vt filiũ ⁊c. Tertio loqͣtur de amore aĩe di. Uidete ne iuſtitiam veſtrã faciatis corã hoĩbus: vt videamini ab eis. Iuſticiã id eſt bonã operationẽ. Que iuſticia ꝯſiſtit in duobus. Primo in elemoſinarũ largitione. Scðo in deuota oratiõe. primo ⁊c. Sed hec iuſticia perdit qñ fit ex vana gloria ⁊ pompa mũdi. Unde dicit Cũ facis elemoſinã noli tuba canere. Illi canũt tuba: q̃ faciũt eam ex pompa. Sed quãdo fit pure ꝓpter deum: tunc eſt fructuoſa: alioq̃n tales nõ ha

Digitized by Google

bent hic mercedē ſuā. Scḋo hec iuſti-
cia ↄſiſtit in deuota ořone. Et hec eſt
cōtēplatiuoꝝ: ſed hec iuſticia perdit̄
niſi ab hūano fauore abſcōdat̄. Unde
dn̄s eā ordinās di. Et cū oraueritis nō
eritis ſicut hypocrite triſtes: q̄ orāt ꝛc.
Sʒ cū oraueris: intra in cubiculū tuū
⁊ clauſo oſtio ora patrē tuū in abſcon
dito. Et pater tuus qui videt te in ab
ſcondi. reddet tibi. ſ. mercedē. Appli-
ca. De elemoſina. iij. ſunt ꝛc.
¶ Primum dicitur inductionis.
Secundum dicitur fructificationis.
¶ Tertium dicitur conditionis.
¶ Circa primū inducimur ad faciēdū
elemoſinā. iij. rōne. Primo p̄ceptionis.
Scḋo auctoritatis. Tertio ꝓprietat̄.
Primo rōne ꝛc. ſm Tho. xxij. q. xxxij.
ar. vi. ricar. iiij. di. xv. ar. ij. Elemoſina
eſt de p̄cepto. iiij. legis. Primo legis na
turalis. Diuina. Canonicalis. Ciuilis.
Primo natural̄. Que lex īcepit ab Adā
vſqꝫ moyſen. In q̄ tpe mūdus viuebat
ſine lege ſcripta: tādūmō ſm legē na-
turalē: vt d̄r di. i. c. i. Et di. ix. Sane. et
x. q. i. Placuit. q̄ lex clamat. Mat. vij.
Quecūqꝫ vult̄: vt faciāt vobis hoies
⁊ vos ꝛc. Si ꝓxim᷒ indiget pane vino
veſte ⁊ aliis neceſſariis da ei. i. Iohā.
iij. Nō diligam᷒ v̄bo neqꝫ lingua: ſed
ope ⁊ v̄itate. Et rō eſt: q̄ꝛ ius naturale
vult vt amic᷒ amico ſubueniat. Teſte
philo. ix. ethi. Amicus ſe dꝫ habere ad
amicū: ſicut ad ſeipm̄. ⁊ Mat. xij. Dili
ges ꝓximū tuū ꝛc. Qḋ v̄bū ſicut teip
ſum: declarat̄ a Cano. di. ij. ꝛc. Proxi-
mos nr̄os tūc diligim᷒ ſicut nos: qn̄ i
eoꝝ neceſſitatib᷒ ſubuenim᷒. Scḋa ꝛc.
in euang. Luc. xi. di. xp̄s. Date elemoſi
nam: ⁊ oia mūda ſunt vobis. In eodē
xij. Uēdite q̄ poſſidet: ⁊ date elemoſi.
Et Mat. vi. Eſtote miſericordes ſicut
⁊ pat̄ ꝛc. Nullibi legit̄ ꝙ de᷒ vocet̄ pt̄
potētie: nec pater ſciētie: ſed pat̄ mie:
Ad innuēdū ꝙ illi q̄ ſunt eius filij nō
debēt eum imitari in potētia neqꝫ in
ſciētia ſed in mia. Deus habuit tres fi
lios. ſ. luciferū: adā: ⁊ xp̄m. Prim᷒ ap-
petijt ſuā potētiā: ⁊ ideo tāq̄ͥ fili᷒ de-
gener fuit exheredat᷒. Scḋs ſciam: et
fuit ſilr̄ exheredat᷒. Terti᷒ pl᷒ ſapiēs
ſecut᷒ eſt eius miaꝫ: ⁊ ideo aſſecut᷒ eſt
hereditatē eternā. Imitemur ḡ p̄rem
celeſtē nō ī potētia neqꝫ ſciētia: ſed in
mia: ⁊ aſſequemur ⁊ nos h̄ditatē ſuā
Eſtote inq̄t miſericordes ſicut pat̄ ve
ſter. Qḋ ⁊ virgo fecit: q̄ꝛ bona magoꝝ
paup̄ib᷒ diſtribuit. ¶ Tertia lex d̄r ca
nonicalis. di. xlvij. c. Paſce. Ambꝛ. Pa
ſce fame moriētē: ſi nō paui ſti occidi-
ſti. Et di. lxxxvi. In ſingulis. ⁊. c. Qui
clemētiā. ¶ Quarta lex ꝛc. ff. de agno
ſcēdis vel alēdis liberis. l. necare. Nā
ille d̄r necare q̄ alimenta negat q̄ pōt
patrare. ⁊. C. de ſac. ſan. ec. Et de reb᷒
⁊ p̄uilegiis earū. l. p̄uilegia. Hūanitat̄
nr̄e eſt ꝓſpicere egenis: ac operā dare
vt paup̄ib᷒ alimēta nō deſiciāt. In q̄-
bus v̄bis merito q̄rit̄ dubiū. Utrū oēs
indifferēter teneant̄ dare elemoſinā.
Ad qḋ rn̄det Tho. durādus. iiij. di. xv:
⁊ Ric. ibi. Qḋ aūt hō pōt illā cōferre
aut nō. Si non pōt: excuſat̄. Q̄ꝛ. ff. de
reg. iur. l. impoſſibiliū. Ad īpoſſibile
nemo tenet̄. In. ij. ethi. Nemo dat qḋ
nō hꝫ. ij. Pol. Nemo ad īpoſſibile ma
num mittit: aut pōt dare: q̄ꝛ abundat
tēporalib᷒ bonis. tūc ſub p̄cepto tenet̄
cū neceſſitas ꝓximi occurrat. Qḋ ſic ꝓ
batur. Nemo punit̄ eternaliter: niſi ꝓ
mortali. Sʒ nō dans elemoſinā eterna
liter punit̄: ḡ ꝛc. Ideo xp̄s Mat. xxv.
Ite maledicti ī ignē eternū: q̄re o de᷒
Eſuriui eñ ⁊ nō dediſtis mihi mādu-
care. Sup q̄ Augu. Tacet dn̄s oīa re-
cta iniquoꝝ ⁊ oīa mala iniq̄rū ⁊ ſolū
laudat elemoſinarū fecūditatē ⁊ dā-
nat ariditatē. Quare h᷒: q̄ꝛ oīa crimi-
na redimuntur elemoſinis. Un̄ in die
iudicij ſolū de ea examinabit̄. Igitur

omiſſio elemoſine: eſt peccatū mortale quādo fieri poteſt. i. Jo. iij. Qui habuerit ſubſtātiā huius mūdi ⁊ viderit fratrē ſuū neceſſe habere. ⁊ clauſerit viſcera ſua ab eo: quō charitas dei manet in eo. Et hiero. di. lxxxvi. Qui clemētiā nō habet nec indutus eſt viſcera mie ⁊ lachrymarū ꝙuis ſit ſpiritualis nō adimplet legē chriſti. In huius figurā. Luc. xvi. dicit. Quō ille epulo acriter redargutus eſt: q2 lezaro indigenti panē nō dedit ſup quo Berñ. Si crudelitatis eū arguim᷒ q̄ ſubſtantiam hui᷒ mūdi habēs ⁊ vidēs ſuum fratrē egere. ⁊ clauſerit viſcera ſua ab eo: q̄d dicturi eſtis in iudicio: q̄ tot lazaros videtis eſurientes ⁊ nudos. Pratica cōtra diuites effluētes multis bonis qui dicunt ſeruis dei. Uadatis ꝙ de᷒ faciat vobis. ac ſi eſſet piſtor. De᷒ nō eſt piſtor: qd̄ ꝯtra exēplū Job. xxxi. Si comedi bucellā ⁊ nō comedit pupillus ex ea. Uñ pꝫ pma ratio. ¶ Secūdo ratione ⁊c. triplici auctoritate inducimur ad dandā elemoſinā. Prio diuinali. canonica. pagana. Primo ⁊c. in ps. xl. Beatus q̄ intelligit ſup egenum ⁊ pauperē. Eccl. iij. Ignē ardētē extinguit aqua ⁊c. Thob. iiij. Ex ſubſtantia tua fac elemoſinā: ⁊ noli auertere faciē tuā ab vllo paupere: ita eñ fiet vt nec a te auertatur facies dei. Eſa. lviij. Frange eſurienti ⁊c. Deutro. vi. Ideo precipio tibi vt aperias manum tuā egeno ⁊ pauperi. qui tecum moratur in terra. ¶ Secūdo auctoritate canonica. xvi. q. vij. c. Inuētū. xvij. q. iiij. c. Sunt qui. ⁊ di. lxvij. c. Auctoritati. c. Sicut. Sicut eñ eſurientiū panis eſt quem tu detines: nudorū veſtimentū eſt qd̄ tu recludis: ſcꝫ ſuperfluum ⁊ miſerorū redemptio eſt ⁊ abſolutio: pecunia quem tu in terra effodis. Et gło. Non ſubuenire neceſſitatē habēti rapina eſt. ⁊ Tho. ſcda ſcde. q. xxxij. ar. v. Bona tēporalia ſunt cōia quo ad vſum ei qui indiget. ꝙuis proprietas ſit tua: tñ vſus in neceſſitate eſt cōis. In huius figurā. In teſtamēto veteri q̄libet trāſiens per vineā alterius ſaturari poterat ſine alia licētia. Idem habetur in. l. pēdentes. §. ſi q̄d cloacarij. ff. de vſufr. ⁊ ff. ad. l. rodiā. l. i. §. cū in eadem. Cibaria in tpe neceſſitatis ſunt cōia. ¶ Tertio paganali. Oui. li. de ponto Regia crede mihi res eſt ſuccurrere lapſis. plato in Thimotheo. Bonos viros cōmodos eſſe decet. Tullius i orone ꝓ ligario. Hoies ad deos nulla re ꝓpius accedūt ꝙ hoibus dādo Mercurius Termegiſtus. Cognata nature diuine eſt mie virtus. Iuue. Mat. viij. Miſerere inopū. preterea ſaraceni vt habet in alcorano. qñ agūt aliqd̄ feſtū ⁊ vidēt pauperē ad ſe venire ad poſcēdū elemoſinā: flectūt genua: agētes deo grās de tanto bñficio quē gratāter ſuſcipiūt. ¶ Tertio rōne ⁊c. Quicq̄d daf paupi: daf xpo. mat. x. Qui vos recipit: me recipit. ⁊ xxv. Qd̄ vni ex meis feciſtis mihi feciſtis. Si das paupi: das xpo. ⁊ ecōtrario: negas. v ij. q. i. Ois. Qui eñ negat miaꝫ faciendā neceſſitatē patiētibus ipm xpm negat. Ille. Exemplū de martino qui medietatē palij dedit pauperi angelis petētibus q̄s hoc feciſſet. Reſpōdit. Martinus adhuc cathecuminis hac veſte me cōuertit. Et de mgro Jordane q̄ pauperi capam dedit: dū iret ad matutinas: tandem vidit crucifixū coopertū illa cappa. Uñ pꝫ pmū. ¶ Secundū dicitur ⁊c. Tres ſunt vtilitates elemoſine.

¶ Prima dicitur multiplicationis.

¶ Secunda impetrationis.

¶ Tertia benedictionis.

¶ Prima dicif ⁊c. Greg. iiij. dya. Terrene ſubſtātie per hoc ꝙ pauperibus diſtribuūtur multiplicāf. Et puer xii

c

Alij diuidunt ꝓpria, et ditiores fiunt. alij rapiūt nō ſua et ſemper in egeſtate ſunt. Quia dicit res facta cū furto poteſt poſſideri. pꝫ exemplis de bonifacio. Qui puer exiſtēs triticū matris expendit in vſum pauperū. Qđ mat videns pugno faciē cedebat. Puer autē orōne fuſa: horreū plenū inuētum eſt. Et petrus Da. inducit exemplū de illo q̄ denariū dedit pauperi volēs ex illo emere panē ſed domū reuertēs inuenit mēſam paratā cum optimo pane: qđ fecit deꝰ ex pane dato pauperi. Et de beato dn̄ico cui panis fuit auctus Bononie. rome. Qꝛ portario precepit pauperibꝰ panem dare: et oīa reſidua mēſe fratrū. et de abbate ſcti benedicti q̄ vocabat a monachis deriſorie abbas date: qꝛ erat liberalis amotus ab officio ōni anno tēpeſtabātur vt vix poſſent viuere cū prius ſemꝑ abūdarent. Et .iij. Reg. xvij. de vidua q̄ pauit Helyaꝫ ꝓphetā cui nō defuit oleū et farina: qđ miraculoſe ꝓſperātur: qꝛ deus nō vult ſuperari in liberalitate. ¶ Secūda dicit et cetera. Veniam pro peccatis impetratis. eccliaſtici. ix. Cōclude elemoſinā in ſinu pauperis. et ipſa exorabit ꝑ te. Mat. v. Beati miſericordes et cetera. Hiero. ad nepotianū. Non enī memini me legiſſe hominē pium a deo derelictum. Lactan. in. vi. Magna eſt miſericordie merces: cui deus pollicet peccata ſe omnia remiſſurum.

¶ Exemplū pꝫ de Cornelio pagano: quia pius erat erga pauperes miſſus eſt ad deū petrus vt eum baptizaret. Act. ix. Ideo Dan. iiij. dicitur de Nabuchodonoſor. Qđ ꝓpheta dedit ei h̄ documentū. Dn̄e mi rex conſiliū meuꝫ accipe. peccata tua elemoſinis redime. Qđ etiā dicitur puer. xi. Per miſericordiā purgātur peccata ſm magiſtrū. iiij. di. xv. Tres ſunt partes ſatiſfactionis ꝓ peccatis. Oratio. Ieiuniū

Elemoſina: ſed elemoſina eſt dignior quia in ſe cōprehēdit virtutem orationis et ieiunij. Sed heu: quia hodie defecit pietas. alius expēdit circa cōcubinā. alius in tabernis. alius in pōpis. Clama hic. O mulieres cum mānicis coccineis. Aliꝰ circa caudas mulierū que ſunt ſelle diaboli. alius circa canes: vt pꝫ de illo cardinali q̄ circa mille canes nutriebat. O corda adamātina. O inhumani homines. qđ contra Ber. Clamant nudi: clamāt famelici noſtrū eſt quod vane expendi tis. et Ambro. iij. offi. Canes ante mēſam impaſtos eſſe nō patimur et homines excludimꝰ. Uerte te ad ciues oculo toruo et clama. Ad vos clamo. O pōpoſi ciues. qui pupillos: viduas peregrinos et ſeruos dei obliuiſcimini. Deꝰ nō vos fecit dominos rerum temporalium: ſed diſpenſatores. Quod bene Ambro. di. Non ſunt hoīs bona que ſecum ferre non poteſt: ſola miſericordia comes eſt defunctorū. Non miteris ſi dominus tollit. c. cc. duc. Si tempeſtatis: ſi omnia ſunt aduerſa. quia deus poſtq̄ nō facis qđ debes: et ipſe dabit tibi de flagra. Tertia dicitur benedictionis. puerb. xxij. Qui pronus eſt ad miſericordiā benedicetur: quia de panibꝰ ſuis dedit pauperi. Super quo glo. Duplex eſt benedictio quam habet qui fuit liberalis. Prima eſt hominū: qꝛ dolent in mōrte dicētes. O talis fuit bonꝰ vir: ſit benedicta aīa ſua. Et per oppoſitū male dicitur puer. xi. Qui abſcondit frumēta in tēpore ſuo: maledicetur in populis. Contra illos qui amant penuriā in populo. Clama contra ꝑdicatores qui in orationibus funereis laudāt hos in fames in morte cū fuerint auari. Sed magna merces. Hec dona. hec munera. et amore rapiamur. O diabole ꝑſbiteri et fratres et mare nunq̄ ſaturentur. ¶ Secūda

benedictio dei. Mat. xxv. Venite bñ dicti ⁊c. quã habuit Iob. xlij. Dñs aũt bñdixit nouiſſimis Iob. Tertiũ dr ⁊c.
Quattuor ſunt conditiones elemoſyne ad hoc vt ſit deo grata.
¶ Prima vt ſit gratioſa.
¶ Secunda vt ſit liberalis.
¶ Tertia vt ſit cum ſapientia.
¶ Quarta vt ſit ppria
¶ Prima ⁊c. ij. Cor. ix. Nõ ex triſticia aut ex neceſſitate. Hylarẽ eñ datorez diligit deus. ⁊ Caſſiodo' li. de amici tia c. xxij. Vultu hylari ſerena facie ⁊ ſermone iocũdo ſtudeas cõdire muni ficentiã tuã. Quicqd largiris cũ hyla ritate largire. Contra illos q dant ele moſynã murmurãdo. O diabole pſbyteri ⁊ fratres ⁊ mare nunq̃ ſaturant. Exẽplum fratris noſtri tholoſe. Qui dum panẽ quereret: vade in noie dyaboli inqt: q: eſt in furno ⁊ mulier. Pater eſt in paſta. ⁊ ali'. Expectans' molinariũ a molino: dũ ſtaret ille. Da mihi ſaltẽ acã vnã: nã erat marzan' dixit. Tolle in noie diaboli: ⁊ d illo alio qui facit dicere q nõ eſt in domo: vbi eſt patron' veſter. Nõ eſt in domo inqt: q: ſic eis mãdauit. Venite cras: ⁊ in mane ⁊ ſero p q̃ttuor dies ⁊c. tandẽ hz paruã elemoſynaz ab illo infamo. Nõ ſic chariſſime: ſz vt dr Eccl. xxxv. c. in oi dato. hylarẽ fac vultũ tuũ. Eſopus. Nobilitat. vires frons generoſa depes: nõ te facias tñ rogari: da libẽter ⁊ prõpte: q: dicit Sen. Nulla res carius emit q̃ que pcibus empta eſt. ⁊ M. Varro. Ficte referas grãm inuidẽ denti: ſemel dedit q rogatus: bis q nõ. ¶ Scda cõditio vt ⁊c. qd nõ fiant p ſuſceptis bñficijs vl ſeruitijs: ſunt multi qui faciunt laborare paupes: et poſtea dant illis aliqd noie elemoſine cũ tñ ſit potius merces q̃ elemoſyna ⁊ eſt vẽditio. Dupliciter vendit elemoſyna. Primo qñ datur cũ quadã violẽtia. Aug. Qui dat vt careat tedio interpellãtis ⁊ rem pdit ⁊ meritũ. Secundo qñ datur ſpe retributõis. Sen. Nõ eſt beneficiũ qd queſtũ mittitur. Hoc dabo: hoc recipiã: auctio eſt. Fac ergo libẽter ⁊ copioſe: in iuuentute: in ſenectute: in aduerſitate ⁊ pſperitate.
¶ Tertia cõditio. vt ſit cũ ſapientia. tunc hõ facit elemoſynã cum ſapiẽtia qñ nõ expectat facere poſt mortẽ. Elemoſina eſt inſtar pupille dirigẽtis animam. Qui vult facere elemoſinam tñ poſt mortẽ. quãdo aia ſua egredẽtur corpus hz lumen poſt tergus ſuuz ⁊ ideo ſepe cõtingit eã cadere in foueã purgatorij. Melius eſt nõ cadere in foueã q̃ inde reſurgere. Non expectes q filij faciant q: faciunt ſi voluẽt Si ſuperabundabit. O quot ſunt teſtamenta facta iam a. c. an. q adhuc non ſunt miſſa in executionem: nec adhuc mittent. ¶ Quarta cõditio dr ⁊c. prouerbi. Honora dñm de tua ſubſtantia ⁊ Greg. Non eſt putãda elemoſyna ſi paupib' diſpenſet: qd ex illicitis reb' acquirit. in qbus xbis q̃ttuor ſunt declaranda. ¶ Primum vtrũ poſſit fieri elemoſina de iniuſte acqſitis. Rñdet tho. ij. ij. q. xxxij. ar. vij. qd aliqd iniuſte acquiſitũ dicit dupliciter. vno mõ qñ quis acquirit de vſuris ⁊ male ablatis tunc nõ põt: q: ↄtra iuſticiã. Augu. xiiij. q. v. noli velle elemoſinas facere de fenore ⁊ vſuris. ff. de xbo. ob. l. ſi. pignore. De alieno largiri ſpes furti eſt. Contra eos qui faciũt capellas: altaria: cãpanille de vſuris. Communiter in talibus ſic eſt de facto. Ad hoc facit exẽplum de illo vſurario qui eccleſiam de vſuris conſtruxit. Cuz epiſcopus vellet eam conſecrare: dyabol' apparuit ei. Exi inquit in nomie diaboli Quia hec capella eſt mihi dedicata. Scdo modo dicit iniuſte acquiſitũ qd eſt ex ludis fortune inuentuz. Nec de

hĩs pōt fieri. Tertio mō: nō φ ipſa bo-
na ſint illicite acq̄ſita: ſʒ mod⁹ acq̄ren
di: vt de meretrice q̄ elemoſynā pōt da
re: ad barbā vſurarij. Scd'ʒ dubiū vtr
iude⁹ poſſit. Ad hoc Tho. in tractatu
ↄ iudeos: qd̄ pōt ſi hʒ alia bona a bōis
vſurarijs. ¶ Tertiū vtrū ſubditi. Tho.
ſup̄ φ nō: niſi forte de minimis. Quar
tum vtrūʒ vxor poſſit. R̄ndet Alber.
iiij. ſen. φ in quattuor caſib⁹ pōt elās
facere. Primo ſi eſt lucroſa in domo:
nec intelligo deducēdas expēſas vict⁹
q: vir tenet eā paſcere ꝓpter dotē. Se
cundo ſi hʒ alia bona p̄ter dotē: q: ſua
ſunt pōt facere: q̄ dicunt bona pafre-
nalia in gl. C. de pac. ¶ Tertio pōt fa
cere de reb⁹ minimis de pane vino po
tagio ⁊c. q̄ ꝑtinent ad diſpēſationem
dom⁹. ¶ Quarto ꝓpter bonū viri: pu
ta: q: ip̄m videt crudelē: ſceleratū blaſ
phemū: vt deus ſuſpēdat irā vel eū il
luminet dat moderatas elās occulte
bñfacit mulier: q: vt hñt cano. xvi. q. i.
c. reuertimini. ꝓpter elās p̄iſſim⁹ de⁹
ſuſpēdit flagella. Ad qd̄ facit illd̄ mi-
rabile exēplū. i. Re. xxv. abigail. que
virū nabal liberauit a morte ꝓpter pa
nes datos dedit cōtra voluntatē eius
Uide hiſto. q: mirabilis eſt.

¶ In ſabbo. i. xl. φ beata virgo eſt cō
fidentia: ⁊ ſpes: ⁊ auxiliū noſtrum.

Conſidite ego
ſum nolite timere.
Mar. vi. Ad laudeʒ
gl'iam ⁊ honorē nr̄e
dñe intemerate v̄gi
nis marie miracl'ʒ re
citatur de quodā latrone q̄ oī ſabba-
to ob v̄ginis reuerentiā ieiunabat et
⁊ miſſam audiebat: ipſaʒ rogās vt nō
ꝑmitteret ip̄m mori ſine ↄtritiōe pctō
rum ſuoꝝ ⁊ ↄfeſſiōe. Cui maria appa
ruit ⁊ di. φ nō moreret ſine ↄtritiōe ꝓp̄
reuerentiā quā ei habuit. Uñ moriēs
ſaluatus eſt. Qd̄ ego cōſiderans more
ſolito ip̄am ſalutabo: ⁊ vos vna mecū
di. Aue. ⁊c. Cōfiderete: ego ſum nolite ti
mere. Recitat euāgeliſta φ xp̄s poſt-
q̄ ſatiauit. v. milia hoim̄ de. v. panib⁹
Jo. vi. voluerūt ip̄ʒ facere regē eſtimā
tes φ ſp̄ eos paſceret ⁊ nihil eis defi-
ceret. Xp̄s aūt volēs ſup̄biā mūdi fu-
gere in exēplū nr̄m in montē fugit: et
vt dicit euāg. facto miraculo panū cū
eēt ſero iuſſit diſcip̄los aſcēdere in na
uiculā: ⁊ ipſe ſol⁹ erat in terra. ⁊ tūc di
ſcipuli fuerūt in magno p̄iculo. Et hoc
q̄ntuplici rōne ſm gl. Prio rōne venti
q: inq̄t erat vēt⁹ ↄtrius. Scdō rōne loci
q: in mari erāt vbi iminēt p̄icula plia
Tertio rōe t̄pis erat ſero. Quarto rōe
naucleri: q: xp̄s nō erat cū eis. Quīto
rōne iude: q: erat cū eis futur⁹ ꝓditor
i mortali. Sequit. Circa aūt quartā vi
giliā noctis venit ad eos di. Cōfi-
dite ego ſum ⁊c. ſm Alb. iiij. ſunt vigi
lie noctis ⁊ ſuant in cuſtodia. p̄ma eſt
iij. horis. ſcd'a in. iij. alijs. tertia in. iij. a
lijs. Quarta aūt in q̄ xp̄s venit. ſ. in au
rora di. Cōfidite. ⁊. ſ. moralr. Nauis h̄
eſt aīa nr̄a poſita in mari hui⁹ mundi.
de quo p̄s. Hoc mare magnū ⁊ ſpacio
ſum: q̄ eſt in p̄iculis maximis: ſʒ nobiſ
eſt auxiliū neceſſariū: ſʒ qd̄. R̄ndeo φ
eſt maria que dixit hodie ſuis deuotis:
Confidite ego ſum nolite timere. ſm
Jacobū de voragine in mariali. Alb.
ſup̄. Miſſus eſt. Cōfidentia: ſpes ⁊ au
xilium ⁊ adiutorium: eſt neceſſariū trī
bus generibus p̄ſonarum ad p̄ns no-
ſtrum ꝓpoſitum in preſentiarum.
¶ Primi ſunt cū hoſtibus dimicātes.
¶ Scdī ſunt in mari nauigantes.
¶ Tertij ſunt in īfirmitate egrotātes.
¶ Primi ſunt ⁊c. Pro maiori noticia
dicendorū nota ſniam Tho. ij. di. ij. φ
deus op̄s tria fecit loca. Primo celum
empireū p̄ btis ⁊ angelis. Scdō p̄adi
ſum terreſtrē. Tertio vitam p̄ſentem

Digitized by Google

Dumentis. Sʒ ppt ptm: cū eſſet loc⁹ ... fact⁹ eſt loc⁹ iumētoꝝ: ⁊ loc⁹ belli eſt. Vñ dauid in ps. Hō cū i honore eēt ⁊c. Et .j. Macha. vi. Bellū ꝯ nos ē. Et ps. lv. Multi bellantes aduerſum me. Ber. Caſtrū aie tue i terra inimicorum eſt: ⁊ vndiqꝫ oppugnat. Qui ſunt hi bellātes. Rñdeo ꝙ ſunt tres: cū qͥbus eſt aſſidua pugna ⁊ bellū ꝯ aiaꝫ.

¶ Primo cum demonibus.

¶ Secundo cum mundo.

¶ Tertio cum carne.

¶ Primo. Cū demonib⁹. .j. pe. v. Frēs ſobrij eſtote: qꝛ aduerſari⁹ ⁊c. Iſte eſt q̄ parat oia bella ⁊ diſcordias. Ad. xij. Ve terre ⁊ mari: qꝛ deſcendit ad vos diabol⁹ hñs irā magnā. ¶ Scdo cum mūdo. Jo. xvi. In mūdo pſſurā habebitis. O petre. O iacobe eritis tribulati. O quāte anguſtie ſunt nobis in pñti ſclo de filijs: diuitijs: de honoribus. Aug. in valle ſum⁹ miſerie: in qua magis flendū eſt eo ꝙ minus flemus. ¶ Tertio eſt caro. De que aplš Gal. v. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritū: ⁊ ſpūs aduerſus carnē. Et Aug. lib. de agone xpiano. Inter oia xpianoꝝ certamina duriora ſunt ꝓlia caſtitatis vbi quotidiana pugna: ⁊ rara victoria. Iſte. Et i tātis piculis poſit⁹ eſt hō. Propterea dicit Boñ. in. iiij. di. xvij. ar. ij. ꝙ ipoſſibile eſt hoieꝫ eē ſine veniali: xpo excepto ⁊ matre. Ideo in tātis piculis poſitus: hō neceſſariū ē ei adiutoriū ⁊ cōfidētia. Qꝛ hō dꝛ peccabilis. Rō alber. Tria ſunt q̄ peccare nō poſſunt. Deus. Beſtia. Lapis. Ad hoc ne hō peccaret: opus erat ꝙ eſſet aut deus. aut lapis. aut beſtia. Quia ꝟo fact⁹ ē hō: opꝫ ꝙ peccet. Vñ. xxij. q. ij. ois etas prona eſt ad malū ab adoleſcētia ſua. Vñ bene monebat plato. De quo boeti⁹. iiij. de Con. Ut platoni placuit i minimis qꝫ reb⁹ diuinū ꝺꝫ implorari auxiliū. Si i minimis pl⁹ in maximis. In facto ..e Job. v. Voca ſi eſt q̄ tibi rñdeat ⁊ ad aliquē ſctoꝝ ꝯuertere. Sʒ quale eſt ad iutoriū nrm. Vere eſt maria. Cōfidite ego ſum. Illa ē eñ q̄ demonē ꝯtriuit. Geñ. iij. Dictū fuit figuratiue ſerpēti. Inimicitias ponā int᷑ te ⁊ mulierē: ipa cōteret caput tuū. O diabole neceſſaria ē tibi fuga. Et Berñ. ſup Cañ. Tu pugnatrix egregia: qꝛ ois militia ſpūaliuꝫ neqͥtiarū añ faciē tuā in fugā eſt ꝯuerſa. Iſte. Tribularis a mūdo: a diabolo: a carne. inuoca mariā. O ſcutū afflicte gētis. O adiutoriū miſeroꝝ mortaliū. Qꝛ ſicut eua fuit cā nr̄e mortis: ita Maria nr̄e vite. Sic̄ eua cā nr̄e maledictionis. ſic maria nr̄e bñdictionis. Vñ eccl'ia canit: in pſona petōrꝫ. Dignare me laudare te virgo ſacrata da mihi ꝟtutē ꝯtra hoſtes tuos. Et alber. in ſequētijs. De pctī vinculo hoſte: carne: ſclo libera nos o maria. Et petrarcha ad te ſuſpiram⁹ o genitrix dei.: tu eſt cōſolatio cordis anguſtiati. Per te repellit᷑ petm̄ ifelicis matris eue: ⁊ nobis reſtituit᷑ te mediāte gfa vite. Exemplū notabile. In chꝛonica ordinis de quodā nouitio q̄ a demone tētatus de ordine exijt. Et litteras miſit pr̄i dominico de ſuo receſſu. Sctūs dei ad virginem acceſſit dicēs. O maria nō hic recedā donec mihi reſtituas ouiculā pditam ⁊ errantē: ſtatim ſurgēs p̄cepit ſacriſte ꝙ apiret portas eccl'ie. Iuuenis aūt in illa hora domi ꝯſiſtēs videbat ei ꝙ carnes vrerent᷑. Ad cōuentū ꝯcit⁹ redijt: veniā petijt. Miſerere mei pat᷑. Et ille Fili ne timeas ⁊ ceteri petōres qꝛ mater miſericordie ꝓ rogauit te ad iuuit. vñ ſaluus fact⁹ es. Cōfidite ⁊c. ¶ Secūdo. Cōfidi ⁊c. Eccle. xliij. Qui nauigat mare enarrat picula ei⁹ ⁊ audientes aurib⁹ nr̄is admiramur. ⁊ pi⁹ papa. Periculoſum eſt mare atqꝫ infeſtum. Et pithacus phs. Fidelis terra: mare ꝟo ifidū eſt. Mare eſt magni lu

cū ſ̄ maximi dāni. ⁊ multo plꝰes ſunt theſauri in mari ꝙ̄ in terra: navigātes ergo indigēt adiutorio. Sed quo R̄eſpōdeo: viſo ſtelle tramōtane: qua ad portū dirigunt̄. Et qn̄ illā amittūt: ꝑdunt omnē ſpem ſalutis. Exēplū pau. Act. xxvij. Qui in italia veniēs de ſe ⁊ alijs dicit. Neqꝫ ſole neqꝫ ſyderibꝰ apꝑētibꝰ ablata erat eis ſpes ſalutis. Ad ꝑpoſitū. Quādiu ſumꝰ in hoc mū do: ſumus navigātes ad portū paradiſi. ꝑ ſententiā noſtri ciuis romani pauli. ad Ro. xiij. Nō eī̄ habemꝰ hic manentē ciuitatē: ſed futurā inquirimꝰ. ad phi. iij. Noſtra ꝯverſatio ī celis eſt. Sed inſurgūt nobis venti ꝯtrarij. De quibus hodie. Erat aūt ventus ꝯtrarius. Inter tot ergo pericula nobis eſt neceſſaria ſtella tramōtana ꝗ̄ eſt maria dicta ſtella maris. de qua eccl̄ia canit. Aue maris ſtella. Cāta alibi. Stella maria maris Et in R̄ſ. matuti. Fulgida ſtella maris. Que ſtella tramōtana dr̄ ꝑpter tres ꝓprietates quas hꝫ.

¶ Prima qꝛ habet ſerenitatē ī afflatu.
¶ Scd̄a qꝛ hꝫ fortitudinē ī ſuo conatu
¶ Tertia qꝛ hꝫ directiōēꝫ ī ſuo ducatu.

¶ Prima qꝛ hꝫ ⁊c. Qn̄ aer eſt nubiloſus ⁊ inſurgit ventꝰ aquilonaris: ꝗ̄ eſt a parte huiꝰ ſtelle: efficit̄ ſerenus. Vn̄ ſicut ventꝰ auſtralis eſt cā pluuie: ita aqlonaris cā ſerenitatis. Eccl̄. xv. Ventus aqlo diſſipatꝰ pluuias. Alber. vi. cōpendij. quattuor ſunt venti principales. Subſolanꝰ ab oriēte auſter in meridie ꝗ̄ eſt calidus. Aquilo qui eſt frigidus in ſeptētrione zephirus qui flores ꝓducit. Ad ꝑpoſitū ergo. Ventus aqlonaris cauſat bonū tp̄s ⁊ fugat turbidinē aeris: ita quādo deus eſt turbatꝰ cōtra pc̄tā luxurie: auaricie: odij ⁊ huiuſmodi: ⁊ mundū flagellare intēdit: inſurgit tramōtana ſtella maria: ⁊ ipꝫ placat ⁊ quietat. O qn̄o mūdus ſtaret niſi eſſet ſupplicatio marie ꝗ̄ quotidie orat pro nobis. Ber. Loquere, domina qꝛ audit filius tuus: ⁊ quecūqꝫ volueris impetrabis. Ille. Et eccl̄ia ī ſequētijs. Ad te pia. ſuſpiramus. ſi nō ducis deuiamus. ergo doce ꝗd agamus poſt hunc finem vt viuamus cum ſanctis perenniter. Et petrarcha. Tota ſpes noſtre ſalutis cōtra dirā ſortē mortis. In manu tua maria poſita eſt que ſi defendas tua fortitudine nos ſaluas.

¶ Secūda cōditio huius ⁊c. Facit homines fortes cōmorantes ſub regione huius ſtelle vt ſunt Lombardi. Italici: Romani. Vegetius lib. de re militari. Oriētales non poſſunt nimis eſſe fortes: qꝛ calidi propter ſolis ardorē: Occidentales ſimiliter qꝛ ſunt frigidi vtpote nimis longati a ſole ideo parui dicūtur: clamēt. Borges. Borges. Sed fortes ſunt ſolū cōmorantes ſub regione tramontane vnde vnus lombardus perſequit̄. x. infideles. Ad propoſitum: Qui ſunt deuoti marie ſunt ꝯſtantes in tribulationibus mundi: vtpote ab ipſa roborati. Quid dicis o ber. ſuper Cañ. Oportet oēs criſticolas ꝑ huius ſeculi pelagus reſpicere ad mariā maris ſtellā. Si quis hoc egerit nō iactabitur inanis glie vento nō ſcopulis tribulationū fatigabit̄. Ille. Sine maria nihil agimus: qꝛ eſt refugiū noſtrum.

¶ Tertia cōditio huius ſtelle. Marinarios dirigit ad portum: ita Maria. Vn̄ ber. ſuper Miſſus eſt. Maria eſt preclara ⁊ eximia ſtel la ſuper hoc mare magnum eleuata: micans meritis. coruſcans exemplis. Si inſurgunt venti tentationum reſpice ſtellam: inuoca mariā. In anguſtijs ⁊ in periculis plurimis Mariam cogita: mariā inuoca: mariam clama: non recedat ab ore: nō recedat a corde. Ille. O pc̄tōr noli recedere a deuotione illiꝰ. Dic coronā: dic officiū v̄ginis: o ciuis ieiuna ſabbata. Iō eccl̄ia. Placa mare: maris ſtella ne

Digitized by Google

inuoluat nos procella et tempeſtas obuia. Ille. Et petrarcha Lacrimarũ vita noſtra plena eſt et flentes luce priuamur: niſi illuſtremur a te ſtella ſerena vnde patet ſecunda. Confidite ergo etc.

¶ Tertio adiutoriũ eſt opus infirmus O quot mortui ſunt in miſeria: quia adiutorem nõ habuerũt. Eccleſia. iiij. Ve ſoli: quia ſi ceciderit nõ habet ſubleuãtem. Et hoc laudat a theologis opus miſericordie: infirmos viſitare. Vñ. xps Math. xxv. Infirmus erã: et viſitaſti me. Ad propoſitum. Quis eſt hic infirmus: vere eſt peccator: qui eſt infirmus luxuria: auaritia: iracũdia: et hmõi. De qua infirmitate dauid. in. ps. Cãtatur Miſerere mei deus: quoniam infirmus ſum Infirmus es o dauid. Non capite ſtomacho? Non: ſed peccato. O peccator infirme. Ideo indiges adiutorio medicine ſpũalis. Que eſt maria dulcis. Quid dicis o Caſſiodore. Tu patrõa humani generis. Afflictis et infirmis medicina ſingularis. Quis tuo nõ egeat auxilio cũ peccare ſit cõmune. Ille. Nota in verbo peccare cõmune. Eccleſiaſtes. vij. Nõ eſt homo qui faciat bonũ: et non peccet. Prouer. xx. Quis poteſt dicere mũdum eſt cor meũ: purus ſum a peccato. In auctẽtico de mona. §. Triẽnij. Natura hũana labitur ad delicta. Cũ ergo homo ſit infirmus peccatis: idiget adiutorio marie. Hec eſt que ſanat ifirmos: recreat morbidos. Confidite ego ſum ſcilicet ſpes veſtra Unde bene Bern. ſuper. Cañ. ſ. xxvij. Maria omnibus omia facta ſapientibus et inſipientibus copioſiſſima charitate debitricem ſe fecit: omnibus penitentie ſignum aperuit vt de plenitudine eius accipiant vniuerſi. Captiui redẽptionẽ triſtes ↄſolatiõez ifirmus ſanitatẽ: iuſtus gratiã: ãgelus leticiã: filius dei hũane carnis ſubſtãtiã. Ille Cõfidite ego ſũ: nolite timere: adiuuabo vos. In quibus verbis merito dubium queritur. ¶ Quare dies ſabbati dedicatur marie? Reſpondeo: quia triplici ratione. Primo ratiõe acerbe paſſionis. Paſſio ſanctorum eo die conſecrari ſolet quo mortem pro chriſto ſuſceperunt. Equiſſimum etiam vt virgini dies illa dedicetur quo pro chriſto eius filio paſſa eſt. Sed dies veneris ſancti et ſabbati ſancti paſſio virginis perdurauit. Igitur illi dies debent virgini dedicari. Sed eccleſia diem veneris filio dedicauit. quia ſabbatum matri dedicatur. Secundo ratione perſonalis derelictionis. Nam ſicut virgo tempore paſſionis ſola in vltimis doloribus manſit. Sic congrue illi vltimus dies hebdõade cũ gaudio ſoleniter dedicetur. Augu. O beata maria quis tibi digne valeat iura gratiarũ et laudũ preconia impendere que tuo ſingulari merito mũdo ſuccurriſti perdito. Quas tibi laudes fragilitas humani generis perſoluet que tuo ſolo commercio recuperãdi aditus inuenit. Eccleſia enim ſic diſpẽſat dies hebdomade. Pa dies dñica ſanctiſſime Trinitati. Dies lune defunctis. Dies martis pctõrib?. Dies mercurij angelis. Dies iouis ſpiritui ſancto. Dies veneris paſſioni. Dies ſabbati marie. ¶ Tertio ratiõe viſitationis. In ſabbato ſancto mater remanſit vidua ſine filio. Et debẽt vidue viſitari et conſolari. Eccleſia in ſabbato ipſam viſitat: que eadem die ſpecialiter officium facit in ſui gl'iam in horis: in miſſa: in matutinis. Eſt ergo noſtrum auxilium. Exemplum in cronica ordinis. Frater quidam cum eſſet morti vicinus cepit fixis oculis ad certum locum tremens aſpicere. Quod cuſtos eius aduertẽs dixit. Frater rogo dicas ſi quid vides. In verbis deſperationis frater prupit: perdidiſſe ſe inquiens quod in ordine feciſſet. Cu

ſtos vero 'cū exhortaretur ad marie inuo
cationē diceretq̧ verſuȝ illū . Maria
mater gratie.mr miſe.ꝛc. Mira res ſta
tim vbi ipm̄ cōpleuit verſum in quo-
dā,magnū ꝑrupit ꝛ dixit mēte pacifi
ca. O mi frater:nōne vidiſti dn̄am no
ſtrā ꝓpugnatricē expellētē cateruā de
monū q̄ me terrebant. Tūc cōuocatis
fratrib⁹: cōfeſſus eſt oēm deſꝑationē
predictā. Et dicto cū magna deuotio
ne ſymbolo: ꝛ Aue maria:in dn̄o ob-
dormiuit. Maria ergo eſt nr̄a cōfidē-
tia. Lachrymarū vita nr̄a plena eſt:et
ſlētes luce priuamur: niſi illuſtremur
a te ſtella ſerena.

Dominica prima quadrageſime. De
excellentia liberi arbitrij.

Ecce angeli ac
ceſſerūt ꝛ miniſtra-
bāt ei. Mat.iiij. Cū
diſpoſitioni ꝛ influē
tie celeſtiū corporum
humana fragilitas a
deo ſubita ſit vt nullaten⁹ ſit eternorū
capax honor: idcirco hō oī ſtudio cura
ꝛ vigilātia mētis apte ſe exercere dȝ in
opibus diuinis: celeſtibus ſublimib⁹
ꝛ ſingularibus. Hec eſt enī aurea: ſnīa
diuini ꝛ āgelici doctoris thome aq̄na
tis in.ij.ij.q.clxxv.ar.i.ad ſcōm. Ad di
gnitatē hoīs ptinet vt ad diuina ele-
uet:ex hoc ipſo fact⁹ eſt ad imaginem
dei. Ille. Et phs decimo ethicoꝝ con-
tra. Symonidē. Hō dȝ ſe ad diuina et
īmortalia trahere quātū pōt. Ideo vt
torrēs eloquentie. Firmian⁹: vult La-
ctātio in tertio diuinarū inſtitutionū
cap.nono. Nō idō naſcimur:vt ea q̄ ſūt
facta videam⁹: ſed vt ipm̄ factorē re-
rū oim contēplemur:id eſt mente cer-
namus. Et ille roman⁹ noſter paul⁹ ad-
Phi.iij. Noſtra cōuerſatio in celis eſt.
Cū qua ſnīa nō multū differt a limite
ꝛ fantaſia philoſophātiū in lib. Pla.
de legibus. Naturale ē hoī: vt ad ori-
ginē ſuā celeſtē ſemꝑ anhelet. Auicē-
na in q̄nto. Metha. Oīs ſapientium
ſpes eſt:ad aīe felicitatē cōſequēdaȝ.
Et augu.'in pncipio cōfeſ. Feciſti nos
dn̄e ad te : ꝛ inq̄etū eſt cor noſtrū: do-
nec requieſcat in te. Vn̄ ꝓius ſatyrizan
do in.iij.ſatyra dānat noſtrā iniuriaȝ
ꝛ negligentiā dicendo inductus a La
ctādo.li.ij.c.ij. O curue in terris aīe:ꝛ
celeſtiū inanes Celū potius intuemi-
ni:ad cuius ſpectaculū vos incitauit
ille artifex verus de⁹. Et noſter vates
Dantis alle. xvij. cātu purḡ ſic excla-
mat. Celū vos circūgirando vocat vo
bis ſuū eternū decorē oſtēdo veſtis ta
men intuitus deorſum figitur. Sed ve
re nulla res eſt q̄ habeat tm̄ excitare
inertiā noſtrā:ꝛ nos copulari illi ſūmo
bono deo:dū ſum⁹ poſiti in hac vaſta
ſolitudine:q̄ꝫtū eſt cōſideratio imen-
ſorū ꝛ aliorū beneficioꝝ dei ipſi homi
ni collatorū:inter que p̄cipiū ꝛ ſingu-
lare eſt dignitas ꝛ excellētia liberi ar-
bitrij:quo mediāte: hō vilis ac terre-
nis pōt ſe facere colonū ꝛ arbitratorē
regni celeſtis. Figura de chriſto hodie
in euāgelio qui poſtq̄ꝫ reſiſtētia ſua de
monē proſtrauit in ſui triūphum an-
geli ſibi miniſtrauerūt. De qua ex-
cellētia ꝛ dignitate liberi arbitrij ſeu
voluntatis hūane tria digniſſima my
ſteria proponemus contemplanda.

Primum dicitur opinionis.

Scōm dicitur declarationis.

Tertium dicitur reſponſionis.

Circa primū. Dubiū queritur. Vtrū
liberū arbitriū hoīs ſiue volūtas hūa
na poſſit:cogi. Ad hoc ſunt quinq̧ opi
niones. Prima aſtrologoꝝ: qui volūt
hoīem poſſe cogi ad bonū ꝛ ad maluȝ
in fluxu corpoꝝ celeſtiū. Quod pbant
duplici modo. Primo experiētia. Se-
cūdo exēplis. Prio experiētia. De mul
tis iclinatis ad vitia. De auro q̄ auari

Digitized by Google

tiā ſuā ſubmittere ꝛ ſuppeditare ꝛ ꝓ⸗ calcare nō pōt impio rōnis. De carna⸗ li. de iracūdo: ꝛ de ſinglis pctōribus: ꝗ dicūt ſe abſtinere nō poſſe ab illicit. eo ꝙ coguntur a corpibus celeſtibus. Ad qđ facit exēplū ipſi' aſculani: ꝗ re tulit ꝙ erat coact' oia ꝗ videbat futu ri. Etiā vn' ciuis ſicut retulit pater ei' ꝑuis etiā ipe eēt. diues. ¶ Scđo pꝫ exēplis. De moyſe ꝗ ducēs vxorē ethio piſſam in egyptū: aarō ꝛ maria turba ti ſunt cōtra eū eo ꝙ cōtraxerat matri moniū cū ſloꝛēſib'. Cū ſ'o eēt peritiſſi mus aſtrologus in duob' annulis ſcul pſit duos lapides hñtes virtutes me⸗ moꝛie ꝛ obliuionis. Annulum memoꝛ rie ꝑ ſe retinuit obliuionis dedit vxo⸗ ri: ꝛ ſic ſe abinuicē diuiſerūt. Ad ꝓpoſi tū. Si duo lapides fuerūt tāte virtu⸗ tis quare nō magis corpa celeſtia. Pre terea Jacobus de voꝛa. i Cronica Jan nuenſium refert ꝙ in gallia fuere ge⸗ melli fratres ſub vna cōſtellatiōe na⸗ ti: eadē hoꝛa cōcepti. eodē epi oꝛdina⸗ ti: vna die martyꝛizati: vna die canoni zati: vna die in celis collocati. Uñ hoc: niſi qa a planetis ſub; qb' nati erāt in clinabātur ꝛ cogebāt. Preterea dicūt aſtrologi. Qđ ꝗ naſcit ſub planeta lu⸗ ne eſt liberalis ſeruitialis potius pau per ꝙ̄ diues. Qui naſcit ſub mercurio eſt eloquēs. Uñ paul' dicebat. Mer⸗ curi': qꝛ erat eloquēs plus ſapiens ꝙ̄ fatu'. Alius planeta dicitur Uenus. Qui naſcitur ſub tali inclinatur ad cā tum ꝛ pulſandum inſtrumenta. Qui naſcitur ſub ſole eſt contemplatiuus: deſpiciens mundum foꝛtunatus ad of ficia ꝛ dignitates. Qui ſub marte eſt bellicoſus ſicut romani. vt habet Pe⸗ trarcha in. Tri. Qui ſub iuppiter: eſt gracioſus: generoſus: affabilis hono⸗ rabilis audax in reb' ſuis: ꝛ tot' amo⸗ roſus in actibus ſuis. Qui ſub; ſatur⸗ no eſt auarus triſtis. macer. pallidus: male indutus. mendax: ꝛ in omnibus falſus. de pᵉmo ad vltimū. Qđ vnus ſit diues alius pauper. vnus ſapiens: alius fatuus alius facūdus alius ma ꝛochus hoc totū eſſe dicūt a cōſtella⸗ tionibus. Uñ pꝫ pᵉma opinio. ¶ Se cūda opinio. Qđ erat demon: qꝛ. i. pa⸗ ra. xxi. cōſurrexit ſathā ꝯtra iſrael: ꝛ in citauit dauid numerare populum. Et Apo. xij. Ue terre ꝛ mari qꝛ deſcendit diabolus ad vos habēs iram magnā. Et damaſ. ij. ſen. Ois malicia ꝛ ois im mundicia. a diabolo ſunt excogitata. Hic eſt qui adam ſeduxit. Qui omnia mala ꝓcurat. ideo mulieres dicūt. O pater peccaui: qꝛ diabol' me decepit. ¶ Tertia opinio Quod eſt deus. Per verbum. Johan. vi. Nemo poteſt ve⸗ nire ad me niſi pater qui miſit me tra xerit eum. Sed ſm philoſo. iij. Phi: Tactus eſt motus violentus: ergo pꝫ ꝙ deus poteſt hominē cogere. Et pro uer. xxi. Coꝛ regis in manu domini: ad quodcūꝗ voluerit vertet illud. ꝛ Luc. xiiij. dicitur. Compelle eos intrare. ¶ Quarta opinio. Quod fuere tyran ni qui contra martyꝛes fecerunt vio⸗ lentiam Nonne Nero petro et paulo violentiam fecit? Nonne decius Lau⸗ rentio? Nonne egeas Andree? Nonne Maxentius Katherine Lucie Quin⸗ tianus Agathe ꝛc. ¶ Quinta opinio eſt diui ambroſij ꝛ alioꝝ doctoꝝ. Qđ nō vt pꝫ. xv. q. i. c. Non eſt ꝙ cuiꝙ̄ no ſtram aſcribamus erumnas. Nemo in uitus trahitur ad culpam: niſi propria voluntate detur lexerit. Et Augu. v. de ciui. c. x. Sunt noſtre volūtates in nobis. que ipſe faciunt quicqd volen⸗ do facimus: ſiue bonum ſiue malum. Sed quia concluſio noſtra eſt dubio⸗ ſa: ideo ad ſecūdū myſteriū ꝓperem'. ¶ Scđm ꝑncipale dicit ꝛc. Scđm ſen tentiā Tho. in. ij. di. xxv. In pᵐa par⸗ te. q. lix. In tertia ꝑtra. c. lxxxiij. Libe

Digitized by Google

rum arbitriũ hoīs a celeſtib⁹ corporib⁹
nō pōt cogi. Que ɔcluſio pbaꝫ quadru-
plici modo. Rōne. Auctoritate. exēplo
figura. Pꝛio rōe q̄druplici. Pꝛima no
bilitatis. Scđa mutabilitatis. Tertia na
tiuitatis. Quarta vanitatis. ¶ Ad pri
mā. Cōclo eſt Dioni. iiij. de di. no. Qđ
diuina ꝓuidētia poſuit hūc ordinē in
natura reꝝ ꝙ īferiora regātur p̄ ſupio
ra: ⁊ min⁹ nobiliora p̄ nobiliora. Et nō
ecōuerſo. Jn. i. Metha. A ꝟtute ſupio
ri regūtur iſta īferiora. Ad ꝓpoſitū. Hō
ɔpōit ex corpe ⁊ aia: vt h꞉ phil. ij. đ aia
⁊. v. Metha. Et mgr̄ i. ij. di. xxi. Corp⁹ q̄
dē q̄a in pn̄ti ē mortale. corruptibile ⁊
paſſibile: iō īferi⁹ eſt ⁊ ignobilis quoli
bet corpe celeſti. Et ex hoc recepit īflu
entiā: diſpōnem motū ac variatōem a
corpib⁹ celeſtib⁹. vn̄ ꝓcedūt infirmita
tes toti⁹ corpis capitis: ſtomachi: ⁊ hu
iuſmōi. Vn̄ ꝙ lūatici fatuizāt in ino
uatiōe lune: certe q꞉ corpa celeſtia co-
gūt corpa hūana cū ſint eis ſupiora.
Aia aūt nr̄a eſt nobilior oī corpe celeſ-
ti: ⁊ oībus creatis. Jō nō pn̄t neceſſi-
tate illā. Vn̄ phs. iij. aie. Virt⁹ itelle-
ctiua nō alligaꝫ organo corpali. Cum
ergo ſit nobilior corpe celeſti: iō nō pōt
cogi ab ipſis cōſtellatōibus. Qđ aia
ſit nobilior oī corpe celeſti ſic pbaꝫ per
doctorē ſctm̄ i. iij. ɔ gē. Vn⁹ effect⁹ tā
to eſt nobilior: quāto pl⁹ aſſimilaꝫ ſue
cāe. Sic dicim⁹ ꝙ āgel⁹ eſt nobilior ho
mie: q꞉ eſt pl⁹ ſīlis deo. Ad ꝓpoſitum.
Cā oīm ē de⁹. Vn̄ ꝙ creatura eſt ei ſi-
milis tāto eſt nobilior. Aia nr̄a magis
deo aſſimilaꝫ: q̄ corpa celeſtia. Et hoc
p̄. vi. ſīlitudies. ¶ Pꝛia: vn⁹ ē de⁹. Exo.
xx. Dn̄s de⁹ tu⁹ vn⁹ eſt. ¶ Scđa: q꞉ ē tri
nus i pſonis in vna eēntia pr̄. fili. ſpi.
ſan. vt đr. i. Jo. v. Tres ſunt qui teſti-
moniū dāt in celo. pater verbū ⁊ ſp̄us
ſanct⁹ ⁊c. Et aia noſtra ſīr. ¶ Tertia
eſt īmortalis. vt đr. p̄. Tī. p̄. Regi ſecu
loꝝ imortali. Et aia noſtra ſīr. Quar-
ta eſt inuiſibilis. vt đr. i. Jo. iiij. Deū
nemo vidit vnq̄: ⁊ aia ſīliter. ¶ Quin-
ta: q꞉ eſt vbiq꞉ p̄ potētiā pn̄tiam eſſen-
tiā: vt đr Jere. xxiij. Celū ⁊ terraꝫ ego
ipleo. Et aia noſtra eſt tota in toto: et
tota in q̄libet pte corpis. Jō. vi. Pol
philo. Aia eſt nobilior oī corpe. Et. l.
Sācim⁹. C. de ſacroſan. eccl̄. ꝑ. Scōm.
Aia cūctis rebus ꝑponēda eſt. Iuxta
illud Mat. vi. Pꝛimū q̄rite regnū dei
Et extra de pe. ⁊ re. c. Cū infirmitas.
Aia eſt nobilior oī corpe: ⁊ aie bonum
ꝑferꝫ oībus bonis Practica nobilis. ꝑ
pter hāc fecit deus. iiij. elementa. vij.
planetas. ꝑpter hanc. ix. celos. ꝑpter
hāc pn̄tem machinā. ꝑpter hanc mi-
ſit filiū in mundū Jo. iij. Sic deus di
lexit mūdū vt filiū ſuū vnigenitū da
ret. ꝑpter hanc. miſit ipm ad crucem.
O ieſu nato. O ieſu deriſo. O ieſu cru-
cifixo. O ieſu mortuo. Jn viſionibus
Helizabeth filie regis vngarie ſcribiꝫ.
Quid ieſus amoroſus apparuit ei illo
mō quo fuerat ligatus ad colūnaꝫ. Et
cum diceret. O ieſu q̄s te ſic male tra-
ctauit. Reſpōdit. Amor humane ani-
me quā cupio eſſe ſaluā. Vbi dicit Al
ber. Qđ ſi ſolū Adā peccaſſet adhuc p̄
illo ſolo redimendo mortuus eſſet. Et
rō. Q꞉ maius dānū eſt perditio vnius
aie q̄ totius mūdi. Vn̄ Facias ei bo-
nā ſocietatē. Ad ꝓpoſitū. Cū ſit ergo
nobilior oībus corpibus ad malū non
pōt cogi. Patet pꝛima rō. ¶ Scđo rōe
⁊c. Si cōſtellatiōes poſſent neceſſita-
te hominem ſeq̄retur ꝙ tales nati ſub
vna cōſtellatiōe mores quos ceperunt a
cunabulis tenerēt eos etiā in ſenectu
te. Et rō. Q꞉ corpa celeſtia: ſp̄ ſe habēt
eodē mō. Sed hoc eſt falſum q꞉ mul-
tos vidimus in ſua iuuētute vitioſos
in ſenectute aūt plenos bonis mori-
bus. Quod nō eſſet: ſi corpora celeſtia
neceſſitarent. Tullius in oratione p̄.
Cātilina. Multos vidimus et audiui-

Digitized by Google

mus qui cum totam adoleſcentiã vo
luptatibus dediſſent ſe ad frugẽ bonã
recepiſſe: hominesq; graues atq; illu
ſtres fuiſſe. Qđ patet in duplici diffe
rentie exemplorum. ¶ Primo paganorũ.
De temiſtocle phi. de quo Ualerius li.
vi. de mutatione morũ et fortune. Qui
adoleſcẽs fuit pollutus tãta infamia
q eum pater expulit. et abdicauit. Et
mater ꝓpter turpitudinẽ filij ſe ſuſpẽ
dit. In etate ꝓuecta fuit clariſſimus
phs et ꝑnceps ſtudij athenis. Preterea
De fabricio romano qui iuuenis diſſo
lutus tamẽ poſtea ſua ꝓbitate factus
eſt capitaneus romanorum: bellũ tenuit
per dies quattuor cũ corticibus arborum
loco panis. et victoriã habuit cõtra ini
micos vt ponit Eutropius. De M. An
tonio. qui in egypto exiſtens diſſolut⁹
cum Cleopatra: inde tamẽ exiens ſua
eloquentia ſtupefacto fecit carnifices
et ſic euaſit de carcerib⁹ romanorum. Pre
terea. de M. Torquato. qui a patre ꝓ
pter vituperiũ carnis miſſus eſt in vil
lam ad cuſtodiendum porcos tamen
poſtea ſua eloquẽtia patrem a morte
liberauit. Preterea. de catone cẽſorino
qui exiſtẽs iuuenis diſſolutus tamen
ſua eloquẽtia apud Senatum. xl. vi
cibus accuſatus ſe defendit: cum ma
gna gloria. Preterea. de L. Scylla qui
in primeua etate diſſolutus exiſtens.
poſtea contra. Mitridatẽ: mira geſſit
in bellis. Non eſſet talis mutatio de
vitijs ad virtutẽ: ſi cõſtellationes ne
ceſſitarent. ¶ Scđa ꝓbatur exẽplis ca
tholicorum. de Aug. qui filiũ de adulte
rio habuit dictũ Deodatus th̃ meritis
ſcẽ monice matris et ꝑdicatione. Am
bro. baptizatus ſcripſit. iij. Milia vo
lumina. Ut ſi nũcupat gẽma eccle. Pre
terea. de franciſco et alberto magno: q
in ſua iuuẽtute fuere diſſoluti: tamen
poſtea fuere tã ꝓficui ecclie. et poſtea
dictus eſt Magnus de magdalena de

thayde de meretrice. Zach. li. de ira ad
doſi. Quum multi ex peccatorib⁹: q iu
ſti poſteri⁹ effecti ſunt ex malis boni.
ex improbis ↄtinẽtes. Ille. Quã mul
ti in prima etate turpes et iudicio oim
condẽnas: poſtmodũ laudabiles exti
terũt. Ne deſperes. o pater aut mater
ſi habes filiũ aut filiã diſſolutã. Quia
poſſunt bene agere. et mores in melius
mutare. Que mutatio nõ eſſet. ſi corpa
celeſtia neceſſitarent hoiem. Pz ſcđa
ratio. ꝛc. ¶ Tertia ratio ꝛc. Quia tales
nati ſub tali ↄſtellatiõe. Aut oẽs eẽnt
boni: aut mali. Sed oppoſitũ videm⁹
q2 multi ſub vna ↄſtellatiõe nati erũt
diuerſi in moribus vt patet Geñ. xxv.
de iacob et eſau. qui nati ex vno patre
Iſaac: et matre rebecca gemelli fuerũt
ſub vna ↄſtellatione nati et cõcepti. ta
men fuerũt diuerſi in moribus. Preter
ea Albertus lib. de naturis rerũ refert
de quadã que peperit. xiij. filios q fue
runt cocepti ſub conſtellatione. Mar
tis. qui omnes debebant eſſe belricoſi.
ſed diuerſi fuerunt in moribus. Unus
accidioſus. al'ius auarus. alius catho
licus: q non debebat eſſe. Preterea.
augu. v. de ciui. reprobat hunc errorem
et narrat de duobus natis vno partu:
vno mare alia femina q fuerũt diuer
ſe conditionis maſculus fuit deditus
coniugio militie et negocijs mundi. fe
mina ꝑuata caſtitate: dedit ſe deo. Qđ
non fuiſſet ſi ↄſtellatio neceſſitaret ho
minẽ cũ ſub eadẽ nati eẽnt. Preterea
Grego. Exemplum inducit. In ciuita
te rome accidit naſci eadez hora filius
regis et filius ruſtici ſub eadem conſtel
latione. In proceſſu vero tẽporis fili⁹
regis erat glorioſus. patri ſuccedẽs in
regno filius ruſtici erat ignominioſus
Si ↄſtellatio cogit cur iſte paup et ali⁹
diues. Igit pz tertia. ¶ Quarta rõ ꝛc.
Quia de⁹ in vanũ dediſſet. x. ꝑcepta.
In vanũ poſuiſſet paradiſum: premiũ.

Digitized by Google

ſupplicium: quia homo nõ poſſet eligere ꝓ
arbitrio ſuo. Quod contra dicitur. Di. iiij. c.
Erit autẽ lex. Lex debet eſſe poſſibilis
Si homo cogeretur a cõſtellationibus ad
aliquod malũ: quod nõ poſſet vitare: in-
iuſta eſſet lex: que prohibet illud face-
re: quod homo nõ poſſet vitare. Ideo
Tho. in contra. c. lxxxiij. Si homo ſuarũ
operationũ dñs nõ eſſet fruſtra adhi-
berentur ꝓmia et pene. bonis aut malis.
Sed nõ eſt credendũ: cũ homo ſit libe
ri arbitrij. Ideo aug. j. et. iij. de libero ar
bitrio. Nulla alia re mens noſtra fit
ſerua libidinis niſi propria volũtate.
Practica notabilis. Quis te cõſtituit
diaboli mancipiuz. Ducit ad infernũ?
Priuat te paradiſo? Uere volũtas tua.
Quis te conducit ad vanitates? põpas?
Quia non cognoſco plus vxorẽ vnius
arteſani: et doctoris. Creſcunt angarie
dominorum: ſed nõ deficiũt põpe. Uere
ꝓpria volũtas. Quis te conducit ad inho
neſtates: et ad libidines: et carnalita-
tes et ad ſodomias? Uere ꝓpria volun
tas. Ideo dãtis in. vj. Purgatorij. Ahi
Italia ſerua et doloris receptaculuz in
tẽpeſtate ſui remo nauis nõ dña ꝓuin
cie: ſed lupanar. Nõ eſt plus erubeſcẽ-
tie: tenere publice cõcubinas. accipere
ſacramẽta falſa. et oia illicita perpetra
re. A ſarracenis. Ab agarenis. Ab ara
bis. Ab idumeis. A machometanis. A
barbaris. A iudeis. Ab infidelibus. O
falſe xpiane hec accepiſti. ¶ Secundo
auctoritate quodruplici. Primo diui-
nali. Eccl. xv. Deus ab initio cõſtituit
hoiem: et reliqt eũ in manu conſilij ſui. i.
liberi arbitrij. Ante hoiem bonũ et ma
lum. qd ei placuerit, dabitur ei. In eo-
dem inueni quod deus fecerit hominẽ re
ctum in verbo. Philo. in. ij. phyſicorũ:
Mali nõ ſumus per naturã. Dauid in
pſ. Aia mea in manibus meis ſemper.
Sup quo Glo. In ter. Tria ſunt pro-
pria bona hois. Tẽps. Eccl. v. Fili conſer
ua tẽpus. Opus bonuz. Ambro. Non
ſunt hois bona que ſecũ ferre non poteſt
ſola miſericordia comes eſt defuncto-
rum. Tertiũ anima noſtra. Aia inquit
mea etc. Sed nota ſm Bona. in. ij. di.
xxv. Quod hoc liberũ arbitriũ reperitur in
quattuor generibus perſonarũ. Primo
In deo: ſi nõ niſi flexibile ad bonũ: quia
peccare non poteſt: cũ ſit ſumma boni
tas. Math. x. Luce. xviij. Nemo bonus
niſi ſolus deus. Sup quo Tho. j. par:
q. vi. ar. ij. Nemo bonus eſſentialiter.
incorruptibiliter: impeccabiliter: vtili-
ter: niſi ſolus deus. Scdo in angelis bo-
nis: ita cõfirmatũ in bono: quod malũ age
re nõ poſſunt: Tertio in damnatis: ita
confirmatum in malo quod bonum agere
non poſſunt: q̃uis in hoc errauit Ori-
ge. qui voluit in iudicio ſaluari. In chro
nica ꝑdicatorum ſcribitur. Quod cantãtibus
fratribus matutinã clamauit quedaz
aia damnata. Heu me miſera: quia mihi
laudãdi deũ modus nõ eſt. ſicut facitis
vos. Quarto in viatoribus flexibile ad
bonũ et ad malũ: a parte ante: et a parte
poſt. ¶ Scdo ꝓbatur auctoritate Cano-
nicali: aug. in lib. de libero arbi. Pec-
catuz dicit intantũ eſſe voluntariũ. quod
ſi nõ eſſet volun: nullũ eſſet pctm̃. Quod
dictũ ſacri Canones ſepe cõfitentur. Si-
cut prz. xlv. c. De iudeis. Et. xv. q. j. c.
Merito. c. Illa: c. Non eſt. Et. xxiij.
q. v. c. Si eſt cũ. Et. xxiij. q. iiij. c. Na-
buchodonoſor: vbi dicitur. Uaſis ire nũs
quod deus redderet meritũ: ſi nõ ſponta-
neũ inueniretur homo habere peccatũ.
¶ Tertio probatur Aucto. Ciuili. C.
ad. l. corneliã de ſiccarijs. l. j. Et. ff. de
furtis. l. Qui in iure. in principio. Cri-
men nõ contrahitur: niſi volũtas nocẽdi
intercedat. Et. ff. ad. l. aquiliã. l. Qui
occidit. §. in hac. Malefica volũtas et
ꝓpoſitũ delinquẽtes aſtringit. ¶ Quar
to auctoritate paganali. In. iij. Ethi-
corum. Homo eſt principiũ ſuarũ opera

tionum. In eodē. Nos ſumus dñi no
ſtrarum opationū a principio vſqȝ ad
finē. ⁊ hoc retulit Tulli⁹ ſcdo rethori
ce. Voluntatē in oībus ſpectare cōue
nit. Sen. ad Lucil. Omne peccatū actio
eſt volūtaria. Salu. in iugur. Dux atqȝ
imperator vite mortalium anim⁹ eſt. Et
dantis decimoſexto purgatorij. Liberū
arbitriū ꝯ inclinationē celi conſtās lȝ
in pncipio ſit laborioſum reſiſtere: tñ
ſi pſeuerare velit in bono ſupat ⁊ vin
cit. ¶ Tertio pbatur. Exemplo plato
nis. Faciem eius cū diſcipuli oſtēdiſ
ſent cuidā magno pħo qui iudicabat
in phiſonomia ſm faciē: ꝗ facies mul
tū indicat de hoīe. Eccl. xix. Ex viſu
cognoſcit homo: vbi dicit Alber. ī na
turis rerum. Qď ſignati a natura: ma
lum ſignum indicant de interioribus.
Unde pħs in phiſonomia. Caue ⁊ p̄
caue ab hoīe diminuto in aliquo mē
bro tanꝗ ab inimico. ⁊ Aſculanus. Ex
naturali corpus defectu aīa eſt fruax
de malo in peius tales ſemp defluunt
nunꝗ fuit ſtrabo cum aīo pfecto. Cū
ergo dixiſſet pħs de platone. Luxurio
ſus ⁊ corruptor puerorum eſt. Riſerūt
eum diſcipuli cum plato virgo eſſet.
Reſpondit plato. Vere pħs dixit ve
rum: qr planetis ad hoc vicium incli
nor: ſed ipſam inclinationē imperio ra
tioni ſubmitto. ¶ Quarto pbatur fi
gura de Abel ⁊ Cayn. de quibus Ge
neſis. iiij. Qui a patre edocti fuerūt:
vt offerrent deo primitias. Abel timo
ratus obtulit deo de melioribus. Un
de deus accepit ſua munera. Cayn ve
ro fecit ſicut auarus: qui quando fra
ter panem petit. Date panem fratri
bus. Da inquit de duro: aut muffido:
qr omnino faciūt de la paranata ⁊ fa
cit capillos albos. Facecia de priore
marchiano qui induens iuuenē vnū
dixit ei. Oportet vt frater ordinis mei
tria habeat. Primo os porcinū. Secū
do ſpatulas aſininas. Tertio caput
bonum ad ſtudendum. O deus me cu
ſtodiat de tribus. Primo de campana
fratrū minorum. ſcdo de ſcutella fra
trum heremitarum. Tertio de ingenti li
bro fratrum pdicatorum. Ad ppoſitū
Caym inuidens fratri ſuo illū occidit
⁊ ſub ſabulo abſcondit: cui dñs. O Ca
ym vbi eſt Abel frater tuus? Rñdit.
Neſcio dñe. Et dñs. Uox ſanguis ⁊c.
Ubi dicit gloſa. ꝙ quattuor peccata
ſunt que vindictam clamant. Oppreſ
ſio orphanorum ⁊ viduarum. Mer
ces operariorum. Solius laborantis. O
cinis vitium ſodomie ⁊ homicidium.
Uidens autem ſe male feciſſe dixit.
Maior eſt iniquitas mea ⁊c. ſup quo
hiero. Mentiris o Caym: qr maior eſt
miſericordia domini ꝙ noſtra miſeria
Ille. Et vere mentiebat: quia nō ⁊c.
Unde dantis. Nullum eſt de ſe tam
graue peccatum quin ad ingreſſum ce
lorum dñe deus quilibet penitens re
periat claues. Nam tu es manſuetus
⁊ tam pius vt tua bonitas peccatori
ſuccurat. Et petrarcha ſexto triumpho
diuinitatis: ſed diuine gratie nunꝗ
tarde fuerunt: confido in eas vt ad
huc in me facient excelſas operatiōes
⁊ ſingulares. ¶ Querit an peccet mor
taliter qui tranſgreditur ieiuniū qua
drageſimale: vel aliquod aliud ieiuni
um quod cadit ſub precepto eccleſie.
Reſpondetur ſi quis ſciēter ⁊ ſine cau
ſa ⁊ ex contemptu tranſgreditur ali
quod ieiunium eccleſie peccat morta
liter: ſecus eſt ſi nō ex contemptu: ſȝ ex
cauſa rationabili ſolueret. Verbigra
tia. Si quis intantum corpus ppriū
diligeret ꝙ contra preceptum eccleſie
paratus ſit comedere in diebus ieiu
niorum: cum tamen bene poſſet ieiu
nare: ſed nō vult corpus ſuum intātum
grauare ſeu caſtigare: ⁊ ſic ſine cauſa
ſoluit ieiunium ab eccleſia pceptum

Digitized by Google

talis grauiter deum offendit q̄ ip̄cedē
do ꝛ contēnenddo p̄ceptum eccleſie:
Un̄ doctor de ſchildiꝫ in tractatu de
vij. de vitijs capitalibus di. Q̄n aliq̄s
inoꝛdinate gule vel cōcupiſcētie inhe-
ret: ꝛ ei tanq̄ vltimo fini ſeruit: ſicut
de quibuſdā dī ad phil. iij. Quoꝝ co
us vēter eſt: quorum finis interit⁹: ita
q̄ talis quaſi deum contēnens parat⁹
ſit p̄cepta dei ꝛ eccl̄ie trāſgredi: vt de
lectationes gule aſſequat̄: talis gra-
uiter peccat. Unde quilibet debꝫ obe
dire p̄ceptis eccleſie ꝛ p̄latorum ſuoꝝ
ſ. ieiunare ieiunia eb eccl̄ia inſtituta
ꝛ feſta celebrare: quaſi ipſemet xp̄s p̄-
ciperet fieri. vn̄ Luce. x. Qui vos au-
dit ꝛc. Bern̄. Obediētia que maioꝛib⁹
p̄bebetur xp̄o exhibet̄. Nam ipſi p̄lati
ſunt vicarij xp̄i: ergo nō ſunt ſpernēdi
Unde dicit̄ in decre. Qui contēnit vi
carium contēnit ꝛ illū qui poſuit ip̄m
di. xxi. in nouo. Unde Bern̄.: de p̄cela.
ꝛ diſpen. Quicquid homo vice dei p̄ce
pit quod nō ſit certum diſplicere deo:
hoc omnino eſt accipiendū quaſi p̄e-
ciperet deus. Ex iam dictis patet q̄
illi p̄iculoſe ſtant qui nō ieiunāt anga
rias ꝛ vigilias ap̄loꝝ: nec etiā qua
drageſimā: ſed de facili ꝛ quaſi ex nul
la cauſa ſoluunt ieiunia eccl̄ie. Cōtra
quos dicitur in decre. Nullus ſoluat
ieiunia eccl̄ie ſine neceſſitate. de cōſe-
cra. di. iij. ieiunia. ꝛ iuriſta. C. de nup.
l. imperialis. Nam ita credimus dei
beniuolentiā ꝛ circa genus humanum
nimiam clementiā quātum noſtre na
ture poſſibile eſt imitari. Qui quoti-
dianus hoim peccatis ſemp̄ ignoſce-
re dignatur: ꝛ penitētiam noſtram ſu
ſcipere: ꝛ ad melioꝛē ſtatum eaꝫ redu
cere. ꝛ Cano. xxvj. q. vj. c. ſi p̄ſbyter. ꝛ
de peni. di. c. j. multiplex. c. q2 diuini-
tatis natura. Et de penitē. di. j. c. in. a
ctione. Coꝛ cōtritum ꝛ humiliatuꝫ de
us nunq̄ ſp̄ernit. Cui dominus ſub te

erit appetitus tuus: ꝛ tu dominabe-
ris illius. i. poteris dn̄ari rōne ſi volue
ris: p̄cc̄ō inuidie: odij ꝛ alioꝛum vitio-
rum ad que inclinaris: q2 liber es. In
quibus verbis ponitur talis cōcluſio:
q̄ homo quātumcunq̄ ſentiat vehe-
mentes paſſiones carnis: odij. gule ꝛc.
tn̄ pōt ratione ſua frenare ſi vult. Jō
Tho. in opuſculo. ix. Ex ſtellarum diſ
poſitione nulla neceſſitas inducit̄ ho
mini ad agēdum: ſed quedam inclina
tio ſola quam ſapiētes moderando re
frenant. Preterea q̄ ptholomeus di-
cit in centiloquio. Sapiens dn̄abitur
aſtris: ibi. Inculpanda eſt ergo p̄pria
voluntas. de qua Bern̄. ſup̄ Cano. ſer-
mone. xxj. quattuoꝛ ponit effect⁹ ipſi-
us di. Ceſſet p̄pria voluntas ꝛ nō erit
infern⁹. Ipſa eſt que p̄adiſum ſpoliat
infernū ditat ſanguinem xp̄i euacuat
ꝛ ditioni diaboli totum mundūꝫ ſub
iugat. Ille. Practica notabilis. Unde
cauſatur diuerſitas viuendi. Aliq̄ ma
le: aliqui bene viuunt. A volūtate du
os filios habuit Adam: vnū rep̄obuꝫ
alium bonū. Unde hoc a voluntate:
Tres filios habuit Noe duos bonos e
aliū malum. A volūtate. xij. filios ha-
buit Jacob: vnū bonuꝫ Joſeph: alios
rep̄obos. A volūtate. vij. dyaconi oꝛ-
dinati ab ap̄lis ſex boni ſeptimus re-
p̄obus noie Nicola⁹. A voluntate: in
ſchola xp̄i fuerūt. xij. ap̄li vn⁹ rep̄ob⁹
fact⁹ eſt a volūtate. Duo reges fuerūt
in egypto Nabuchodonoſoꝛ ꝛ pharao
de qb⁹ xxiij. q. iiij. c. nabuchodonoſoꝛ.
vnus rep̄ob⁹: alius bon⁹. Certe a vo-
luntate: duo latrones fuerūt in cruce:
vn⁹ cōuerſus eſt: ali⁹ rep̄obus factus
eſt. A volūtate: volūtas ē eſt cā p̄cti:
adeo q̄ ipſa non exiſte eſſet p̄ctm̄. Au
gu. teſte li. de li. arb. P̄ctm̄ a deo volū
tariū eſt q̄ ſi nō eēt volūtariū nō eēt
p̄ctm̄. Exēplifica de ſingulis p̄ctis. vn̄
oia membra clamabūt contra ipſam

voluntatem. Clamabit lingua. Per te voluntas ribalda: dixi malū de deo et primo. Clamabit oculus. Per te o ribalda prouocatus ſum. Clamabit manus. per te homicidiū feci. Clamabit pes. Per te coꝛſaui. ideo Dan.m.iij. inferni. per te deſcēdit in eternū luctū ꝛc. Unde patʒ primū. ¶ Tertium dicit ꝛc. Ad argumēta rñdeo ad primum. Quod plures nō poſſunt deprimere paſſiones rōne cōſtellationis. Rñ. Alber. in.ij.cōp.c.lvi. Quod nulla naturalis cōcupiſcētia ꝛ paſſio q̄ntācūq3 intēſa per neceſſitatē aut per etatē cogit hoīem ad malū. Et rō qꝛ p ſe pōt ſupare quaſcūq3 paſſiones et potētiſſimas inclinātes ad malū. ꝛ q̄uis multis difficile ſit opari bonū ꝫ totū eſt ꝓpter malā cōſuetudinē ꝛ malū habitū q̇ in naturam ꝯuertit. De q̄ ꝯſuetudine diffuſi⁹ dixim⁹ in ſer. de tarditate bñ operādi. Ūn addit Alb. Quod rō hu⁹ difficultatis inſurgit ex h: qꝛ ab vna parte eſt inclinatio ꝯſtellatōis: ab alia pte eſt malus habit⁹: ideo ꝛc. Ad illud de lapidibus moyſi rñdeo qꝛ illi lapides potuere hr̄e q̄dā iclinationē ſup moyſen et vxorē ſuā ad iclinādū eos: ſed nō cogēdum. Ad ſcōm de diabolo. Quod vt directa ꝛ pncipal nō eſt pcti noſtri cauſa ſed ꝓpria volūtas: vt diffuſi⁹ dicemus in ſer. de tētatione diaboli. Et q̄uis ſua potētia ſit maxia ſup terrā. iuxta illud Iob xli. Nō eſt poteſtas ſup terram q̇ cōparet ei: tñ piiſſim⁹ de⁹ ipā3 limitauit: Paulo teſtāte .i. Cor.x. Fidelis deus q̇ nō patiet vos tētari ſup id quod poteſtis: ſed faciet etiā cōtētatione ꝓuentū vt poſſitis reſiſtere. Vʒ glo. in inſti. de pria ptāte. qꝛ qñ impator facit fieri duellū hoc facit de pari. Si vn⁹ eſſet monocul⁹ aut ſine manu ſemp q̄rit paritatē inter eos. Ad ꝓpoſitū. Inter hoiem ꝛ demonē eſt maximū duellū: ſed nulla eſt paritas reſpectu potētie demonis: cum ſit ſuperioꝛ hoie ſimplr: tñ ipſa3 facit de⁹ dū bellū diaboli facit equalē cum bello hois.

¶ Ad tertiū de deo. Rñdeo qꝛ de⁹ nō cogit ſed trahit mō gratioſo. Ūn Ric. iiij. di. xv. Sup vbo xpi. Niſi pat ꝛc. Auctoritas illa loqtur de tractu violēto: ſed ibi accipit tract⁹ p inclinatiōe3 volūtatis teſtāte Aug. omel. xxvi. Ramū viridē oſtēdis oui ꝛ trahis illam. ita de⁹ oſtēdit interi⁹ hoī ea p que hō ad deū inclinat: ꝛ hoc eſt ipm trahi. Ille. ¶ Ad quartū rñdeo: quod tyrāni nō potuerūt vincere ſctōs volūtatē eoꝝ cogēdo lʒ coꝛpa: vt pʒ de Nerone ꝟſus petrū ꝛ paulū. De decio ꝟſus Laurentiū: ꝛ ſic de alijs. Quod pʒ exēplo Hiero. in vita pauli pmi heremite. q̇ ponit qꝛ ſub decio ꝛ valeriano impatorib⁹ fuit q̇dam iuuenis q̇ miſſus fuit ligat⁹ in cāpo ad ſtipitē cū manib⁹ retro. Uocatur meretrix q̄ cepit eū tāgere vt ꝓuocaret ipſum ad libidinē. Inſpirat⁹ iuuenis pſcidit linguā ꝛ in os illius expuit: ꝛ ſic libidinē refrenauit.

¶ Alius ſermo in eadē dñica de tētatione dyaboli. Ille idē plogus pōt fieri. Unde tria ſunt videda de ipſa tētatione.

¶ Primum dicitur opinionis.
¶ Secundum dicitur modificationis
¶ Tertium dicitur mediationis.

¶ Primū dicit ꝛc. Dubium queritur in theo. Utrum demon ſit cauſa peccati ꝛ oim maloꝝ que fiunt. Circa hoc fuerunt due opiniōes famoſe. Una dicit qꝛ ſic: alia qꝛ nō. Prima ꝓbat intentū ſuū duplici auctoritate. Primo vbis ſcripturarū. Scdo verbis doctoꝝ. Primo ꝛc. j. Paral. xxi. Cōſurrexit ſathā contra iſrael. ꝛ incitauit dauid vt numeraret iſrael. Quod fuit pctm ſuperbie vltra pctm homicidiū ꝛ adulteriū. ꝛ .i. Petri. v. Aduerſari⁹ veſter diabo. ꝛc. Apo. xij. Ue terre ꝛ mari: qꝛ deſcendit dya. ad vos habēs iram magnam.

Digitized by Google

Ephi.i.c.v. Bellum contra nos eſt. Et
dauid in pſ. Multi bellãtes aduer-
ſum me. Et alibi. Abſcõderũt ſupbi.i.
demones laqueũ mihi. Secũdo ver-
bis doctoꝝ. Aug.xvi.q.ij.c. Viſis. Ha
bet ille hoſtis antiquus mille nocẽdi
modos. Et Dam.ij.ſen. Oĩs malicia ⁊
oĩs immũdicia a diabolo ſunt excogi-
tata. Beda ſup actus apl'oꝝ. Dyabol'
aiam in affectũ malicie trahit. Iſido-
rus de ſum.bo. Dyabolus corda hoĩm
occultis cupiditatibus replet. Ber. ſu
per Can. Caſtrũ aĩe noſtre in terra ini
micoꝝ ſitũ eſt. ⁊ vndiq; oppugnatur.
Dioñ.iiij.ca.de di.no. Multitudo de-
monũ eſt cauſa oĩm maloꝝ ſibi ⁊ alijs
Preterea. Tritũ eſt verbũ mulierũ. Pa
ter ergo hoc feci: q2 diabolus me ſedu
xit imitãtes euam que dixit dño deo.
Serpens decepit me. ¶ Scda opinio.
Affirmat q2 nõ eſt cauſa pcti noſtri: ſꝫ
noſtra volũtas. teſtãte Ambro. xv.q.
i.c. Non eſt q2 noſtrã cuiq; aſcribam'
erũnam: niſi noſtre volũtati. Ad hanc
diffinitatẽ reſpõdent theologi maxie
Tho.iij.q.lxxx.ar.iiij. In prima par-
te.q.xiiij.argumẽ.iij. In tertia parte
q.viij.argu.iij. Bona.ij.diſt.xv. Ric.
ibidẽ. Q2 aliqd poteſt eſſe cauſa pec
cati dupliciter. Vno modo directe et
pncipaliter. Alio mõ indirecte ⁊ ſecũ-
dario. Exẽplifica de illo q homicidiũ
per ſe facit q eſt cauſa directa homici-
dij illius. Et de illo q per aliũ facit fie
ri eſt cauſa indirecta. Ad ppoſitũ. Vt
cauſa directa diabol' nõ eſt cauſa pec
cati. Que ↄcluſio pbatur triplici mo-
do. ratione: auctoritate: exẽplo. Pro
ratione duplici ſic. Nihil põt eſſe cau
ſa peccati directe: niſi q poteſt moue-
re volũtatẽ ad peccãdũ. Volũtas aũt
hoĩs a duobus moueri põt: aut a ſe-
met aut ab ipſo deo. Ab ipſo deo non
mouet ad malũ: q2 deus nõ eſt cauſa
peccati. teſtãte aug.u.lib.lxxxiij.q. deo

auctore nõ fit homo deterior. ideo cla-
mat ſapiens. Eccl.xxi. Quaſi a facie
colubri fuge peccatũ. Unde liberũ fe-
cit hoĩem. Eccl.xv.c. Deus ab initio
cõſtituit hoĩem ⁊ reliqt eum in manu
cõſilij ſui. Et dauid in pſalmo. Anima
mea in manib' meis ſemp. in.iij.ethi.
Nos ſumus dñi noſtrarũ operationũ
a pncipio vſq; ad finẽ. Idẽ homo eſt
principiũ ſuarũ operationũ. Si ergo
volũtas hominis nõ mouet a deo ad
malum relinqtur ergo q2 ſi facit malũ
⁊ peccatũ: ſit ſua volũtas directe cau
ſa illius mali ⁊ peccati. ⁊ nõ diabolus
Ad illud facit quod Augu. dicit libro
de eccleſiaſticis dogmatibus. Nõ oẽs
cogitatiões noſtre male a diabolo ex-
citantur: ſed aliquotiens ex noſtri ar-
bitrij motu emergunt. ⁊ Origenes di-
cit. Quod ſi demoniũ nõ eſſet adhuc
homines haberent appetitũ cibi ⁊ ve-
nereorum. Unde ptꝫ. ¶ Secũda ratio
ſic. Si demon eſſet directe cauſa pec-
cati. Quando dares elemoſinã quan-
do ires ad eccleſiam ⁊ faceres alia de
genere bonorũ non te ſineret. Quare
patet. Reſpondeo quia diabolus ſem
per ⁊ omni hora eſt malus contra ho-
mines. teſtante auguſtino.iiij.de tri.
dyabol' ſue ſocietati ſemp malignos
affectus inſpirat: ⁊ cũ ſit q2 non ſit ho
mo qui nõ faciant aliqñ aliquod bo-
num. Sequitur q2 demon nõ ſit cauſa
peccati: vt cauſa directa. Et licꝫ pote-
ſtas ſua ſit maxima ſuper omnes po-
tentias mũdi iuxta illud Job.xli. Nõ
eſt poteſtas ſuper terrã que compare-
tur ei. Non tamen poteſt cogere vo-
luntatem hominis ad peccandũ: ſed
ipſa per ſe eſt cauſa. Unde Auguſti. in
i.⁊.iij. de libero arbitrio. Nulla alia re
mens noſtra ſit ſerua libidinis: niſi p
pria volũtate. Ad practicã. Si es ſu-
perbus vt nemo te auderet loqui in-
culpa: teipſum nõ diabolũ. Si conant

[illegible]:⁊ omnino perditus carnalitate mulieris. Si auarus. Si uſurariꝰ in oībus inculpa teipſuꝫ. Uerte te ad mulieres. Si cadis in lapſum carnis inculpa teipſuꝫ: qꝛ nō fugis occaſiones Cur ſtas ad feneſtrā. Cur loqueris cū iuuenibus. Cur ponis belletū in facie vitellū oui aquā vitis: vnguēta: ceruſam. Quare oſtēdis faciē tuā ad ignē? Quare facis tibi cerudellos? Quare vadis ad bellos? Quare dicis verba ocioſa? Fuge occaſiones ⁊ demō non infeſtabit te. Fac reſiſtentiā ⁊ fugiet a te. Jaco. iiij. Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Quia debilis eſt. Hiero. Debilis eſt hoſtis: ⁊ nō pōt vincere niſi volētē. Uolūtas ergo noſtra eſt cauſa peccati. Bern. ſermo .iii. ſuper Can. Tolle ꝓpriā voluntatē ⁊ nō erit infernus. Tice .iij. paradoxa. nec enī peccata rerū euentu: ſed vitijs hoim metiēda ſunt. Et Sen. lib. de morib'. Tolle excuſationē: nemo peccat inuitꝰ. Qđ ꝓbꝫ exemplis. pmo de monacho: qui coxit oua ad lumen lucerne inuentus a prelato dixit. Diabolus tētauit me. Diabolus mētiris inquit: qꝛ nūꝙ hoc cogitauiſſeꝫ. Et de beato anthonio cū demonē repꝛehēderet ꝙ diſcipulos infeſtabat. Reſpōdit. Anthoni nō ſum ego: ſed ipſi ſe mutuo perturbāt. Exēplum de muliere Bergomēſi. Que iuit colligere ficus in zochol: cecidit tibijs fractis que dixit. Maledictus ſit diabolus. Sic faciūt mulieres. que ſe conturbant cū cane cata. Salo. Non eſt ira ſuper iram mulieris. Rñdit demō. Maledicta ſis tu nō ego. Non ſcis ſi in zochelis debet iri ſup ficū. O quot ſunt qui demonē inculpāt cū ſint ipſa cauſa peccati: qꝛ nō fugiūt occaſiōes. Unde pꝫ prima ꝯcluſio. Scđa eſt. Aliquid poteſt eſſe cauſa peccati: vt cauſa indirecta. ſ. per modū ꝑſuadentis vel ꝓponētis malū. Et iſto modo diabolus eſt cauſa omniū malorꝫ. Jnquantum ꝓponit homini impedimēta quibus cadit in pctis. Que impedimēta figurātur per odium .x. Meth. vbi dicit qđ virgo fuit noīe Athlantes que fuit tante ſpecioſitatis vt ab oībꝰ adamaretur. Unde poſitus fuit decretū a dijs: ꝙ nemo poſſet habere eam vxorem: niſi ipſaꝫ incurrēdo vinceret. Nā erat velociſſima in curſu. Quidā noīe Hipomenes .iij. poma aurea fieri fecit que ꝓiecit ante eam in curſu duꝫ illa moraretur vt poma colligeret ille precurrit ⁊ ſic eam vicit qua victa eaꝫ habuit in vxorē. Moraliter. Athlantes eſt aīa noſtra cuiꝰ ſpecies excedit oēs pulchritudines .vi. Poli. Aīa eſt nobilior omni corpe. Currit fortiter ad curſum vite eterne .i. Corin. ix. Sic currite: vt cōprehēdatis. Sed demō volēs impedire eam ab hoc curſu: tria ei impedimēta quaſi .iij. poma aurea ꝓpoſuit. Que quaſi totum mundū ſubmittunt ditioni diaboli. Primū eſt delectatio carnalis. ꝓpter quam tot mala fiunt. Quot vba ocioſa quot ꝑcationes qt libri inhoneſti in domibꝰ ciuiū ſunt quot vagationes mētis ad miſſas. Scđꝫ eſt delectatio rerꝫ tēporaliū ꝑ qbꝰ quot vſure cōmittūtur. Rapiūtur nō ſua. Nō reddunt ablata. Eccl. xiij. Qui tetigerit picē: inqnabit ab ea Tertiū eſt. Spes diu viuēdi. O pater nō moriar tā cito. Aptabo facta mea. Bene comedo: ⁊ video ſine occularibꝰ. Teneo hic hierū ⁊ nō mihi tremat brachium. Qđ cōtra. Eccl. vi. Neſcit hō finē ſuū. Dubiꝰ quo ad locū. Ad tpā. Ad modū. Unde qdam. Non te deducas ad extremā diē qm̄ multos decepit cras bene faciemꝰ. Quibꝰ modis tentet: videamus in ſecūdo miſterio.

¶ Scđm miſteriū ⁊c. ſm Alber. lib. iii. Compen. c. ij. tentat .iij. modis.

¶ Primo de [illegible] crimine.

¶ Secūdo eſt omni parte.
¶ Tertio in omni tempore.
¶ Primo ⁊c. De ſeptem vitiis capita-
libus. Primū eſt ſuperbia. Qui cū ſit
caput ſupbie iuxta ultiō. Job. xli. Ipſe ē
rex ſup oēs filios ſupbie. Ideo tētat
hoīes de hoc. De hac tentauit pmos
parētes. Gen. iij. Eritis ſicut dij: ſcien
tes bonū ⁊ malū. Sup quo Nico. de
lyra. non eſt credēdū qp Adā qui erat
peritiſſim⁹: crederet hoc verbis ſerpē
tis: qz impoſſibile hoc erat: ſed eua q
erat modici cerebri. Habebat cerebrū
ſuffultū ſtuppa: fidē pbuit. O quot tē
tat de h vitio. In pſentiarū: iij. gña
tiones pſonarū infeſtat. Pria eſt reli
gioſorum q de plurib⁹ ſe iactātes depri
munt alios. Monachi gloriant hre p
patre Bndictū in occidēte. ⁊ baſiliū i
oriēte. predicatores ⁊ miores plura di
cunt extollēdo ſuos ordies. Heremita
ni ſumme venerant. Aug. induētes eū
habitu ſuo. Seruite ſe noiant pcipuos
ſeruitores virginis Carmelite a mōte
carmelo ſub helia ppheta pdicāt ha
buiſſe initiū. Et ita vnuſqſqz paſſio
nate ⁊ ſupbe ordinē ſuū aliis pfert: ſe
culares ſcādalizātes. Cū nō valeat di
cere. Ego ſum de iſta religione. Cōtra
tales act. x. in veritate cōperi qm nō eſt
perſonarū acceptor de⁹: ſed in omni gē
te q timēt illū accept⁹ eſt illi. Scda ge
neratio pſonarū: eſt pbyterorum ſecula
riū: q ſe extollūt de celebratione miſſa
rum. De cantu. Qd vn⁹ cantet dulci⁹
altero. Exēplū mulieris. Que dū can
taret a pbytero in ſabbato ſcō. Exul
tet iam angelica turba celorū flebat
aſinū ſuū. Quā cū videret ſic flētē: co
gitauit qp fleret pre dulcedie cātus: ⁊
vocis. Finito ſermone interrogauit qre
ſic fleret. Rndit. Qz recordata ſum aſi
ni mei mortui. q ſic ⁊ ipſe dulciter ca
nebat. Tertia gñatio eſt laycorum. Qui
de ſanguinis nobilitate gloriant. O pa
ter. Ego ſum de tali domo: a qua exierūt
milites. Adhuc extat caſſon⁹ ſcriptu
rarum. Domus noſtra antiqua. Pater me⁹
fuit ſigno ⁊ pandulpho. Dns pandul
phus prim⁹ affinis comitis Borelle.
Herman⁹ facini canis beniuol⁹. Johā
nis de la tella. frater iuratus brachij
peruſini nra amicitia vbiqz diffundit.
Gēte cū familia. oia. Bononie cum
malueris. Quis eſt talis? Eſt vn⁹ pol
tronus. mortu⁹ fame Facecia. Ducis
Vene. Cui dū mare ſpōſaret i die aſcē
ſionis qdam rndit duz diceret. Quis
ſum ego. rndit. Dns regni cypri. Iterū
Quis ſum ego. Rndit dns maris. Rn
dit qdam ianuēſis. Diſſinteria vētris
O ſupbia mūdana. Dū vellēt eū occi
dere qdam ciues reputarūt p fatuo ⁊
ſic euaſit. Cōtra tales. C. Flamineas
cōtra. P. Cor. Scip. Ego eni nō in alie
na glia aut falſis fortune bonis: ſed i
ppria veraqz animi virtute nobilitatē
hois nō exiſtimo. ⁊ Hier. ad Cellātiā.
Nobilitas ſūma eſt apd deū clarū eſſe
virtutib⁹. Preterea ſupbiūt mulieres in
veſtib⁹: in nouis fogis ⁊ recamaturis:
Ex vna pte gerūt cultellū. Ex alia pe
ctorale. Deficit eis. Forfex cū malleo
apparerēt magiſtre officine ferrarie.
portāt cornua etiā ⁊ cerudellos. dic mi
hi mulier ad qd ſignū cognoſceret ma
chari⁹ ⁊ diabol⁹: veſtitu habitu hēmi
tico. certe dic. Ad grifas ⁊ vngues. ita
mulier ad cornua. Cōtra tales Salo.
Vanitas vanitatū ⁊ oia ⁊c. ¶ Scdo tē
tat de auaricia p quā ſignat pluria: ⁊
facit deū ſuū robā. Non curat de pau
perib⁹: rapit aliena. Ideo gl. in plogo
decretaliū. xlvij. c. Bonorum. ⁊ in auten.
vt iudices ſine qz ſuffragio. §. cogita
tio. col. ij. cupiditas eſt radix oim ma
lorum. Et qdam vulgaris. Et vna lupa
apparebat macillēta onuſta tm oim re
rum cupiditate. multas gētes facit vi
uere miſeras. ⁊ bene: qr totū mundum

Digitized by Google

Facit dolere cōqueri ⁊ lamentari ipſa
pſida auaritia. Cōtra tales eph.v. oīs
auarus nō hȝ p̄tem in regno dei ⁊ xp̄i
Vic auar⁹ ⁊ in futuro: qꝛ nec p aīa di-
cetur Pater noſter. ¶ Tertio tētat de
luxuria ex q̄ inducit facere illicita pat
cū filia: amicus cū amico: cōpater cum
cōmatre. Non eſt ampli⁹ verecūdia pu
blice tenere cōcubinas: ſinitur vxor: et
nutrit putana cū manicis rubeis. Et
ſic pdit honores ⁊ res tpales. Salo.
Qui nutrit ſcortū pdet ſubam. Ad p
poſitum: vn̄ bene quidā dixit. Eadem
pena affligit: ⁊ qui meretricē retinet:
⁊ q̄ aſinū indomitū ſtimulat: ꝯ tales
Augu. li. de cōflictu vicioꝝ. O q̄ pua
ꝯcubit⁹ hora p qua pdit vita eterna.
¶ Quarto tētat de inuidia: ex q̄ vnus
inuidet alteri. Arteſan⁹ in arteſanum
mercator in mercatorē: nobilis i nobi-
lēȝ anguſtiat dolet: vn̄ deberēt gaude
re dolēt: qđ ꝯ phs. ix. ethi. Amic⁹ ſe hȝ
hre ad amicum ſicut ad ſeipm: ⁊ xp̄s
Mat. Diliges pximū tuū ſicut teipm
In hac ciuitate ſunt tria pctā ſupbia
maxima. paup ſupbus: inuidia p quā
mulier hortulani vult ſe equipare mu
lieri doctoris. Incōpaſſio vel crudeli-
tas ⁊ duritia ſup paupes. Mitū cre
ſcunt quotidie angarie dn̄oꝝ nec defi
cit pōpa. ¶ Quinto tētat d gula: ſicut
morb⁹ ſcti blaſij. O quot ſunt q̄ p mor
ſello trent. c. miliaria negarēt ſanctū
franciſcū. Vadūt ad beccariā die ſab-
batiſſimo mane. O ſocie bua mihi ar-
nium illū: ſic illō e par. Ad tabernū vo
lunt d bono auerno: o ſocie faciet tibi
xocmērū oculis. dixit ille. Meli⁹ eſt
hre oclos ſgarbellatos q̄ mori ſiti. nō
cuſtodiūt ad vigiliā ſctoꝝ: nec q̄drage
ſimā: tales figurāt p Eſau. de q̄ Gen.
xxv. Qui fratri ſuo iacob vēdidit p̄mo
genitura p vna ſcutella lētis ad min⁹
fuiſſent ſaturati. tales ſunt illi florēti
no q̄ comedit p. x. dū eēt in cōuiuio ⁊
comediſſet tanq̄ lupus q̄ vſq; vomi
tum vidēs afferri ranas in ꝯtitate: ⁊
laute coctas: quaꝝ ipſe cupid⁹ erat: in
dignat⁹ dixit: p fidē dei ſi mori deberē
ptez meā volo: tñ comedit q̄ crepuit
medi⁹. lō dantis: inuenit eū in iferno
c. vi. inferni di. Vos ciues me appella
tis zacū ob dānabile gule vitiū vt vi-
des in pluuia crucior. ¶ Sexto tētat d
ira: ex qua deus ⁊ ſcti vitupant: qꝛ in
ꝗ. ethi. impoſſibile eſt indignantē opa
ri bona: ⁊ puer. xvij. Ira nō hȝ miſeri-
cordiam. ⁊ Cato dicit. Ira ipedit ani-
mum ne poſſit cernere veꝝ. Exēplum
illi⁹ aſculani. Qui nouū gen⁹ blaſphe-
mie inuenit ſanguis flux⁹ veniat aſine
q̄ portauit xp̄m in egyptū. ꝯ tales di.
Iraſcimini ⁊ no. pec. ¶ Septio de acci
dia ex q̄ ſtat ocioſus ⁊ piger vt nō poſ
ſit opari bona. ex de renū. c. niſi cū pri
dem. Ocioſitas ⁊ voluptas arma ſūt
hoſtis antiq̄ ad miſeras aīas captiuā
das. Dē exēplis pȝ de dō ocioſo q̄d fe
cerit. de Salo. de Sāſo. in ſinu dalile
O q̄t mala fiūt ſup apothecas dicūt
turpia ⁊ vba ocioſa. O iuuenes q̄d fi
ſtatis tota die ocioſi. ¶ Scđo tētat ex
oī latere. Pmo añ vt hoīem detineat
a bonis incepđ. o q̄t ſunt q̄ bonū inci-
piunt p dies alıq̄s ꝯtinuādo: ſꝫ ſuaſu
dyaboli cito deficiunt. Scđo retro: qꝛ
conat deducere hoīes ad pctā p̄terita
ad vomitū vt canis. Tertio a dextris
p pſpitatē. Deut. xxxij. Incraſſat⁹ eſt
dilect⁹ me⁹ ⁊ recalcitrauit vt faciat ho
minē obliuiſci de deo. vn̄ q̄ntus curti⁹
Fragilitad humane nimia in pſpis re
b⁹ obliuio eſt. ⁊ tit⁹ liui⁹ ſcđo bello pu.
Ferme eñ fit vt ſcđe res negligētiam
creēt. Quarto a ſiniſtris p tribulatio-
nes. ps. Cadent a latere tuo mille p
aduerſitatem. ⁊ decē milia a dextris
tuis p pſperitates: qꝛ ples abutunt p
ſperitate: vt de dauid Salo. Quinto
ſurſum: qꝛ ex peccato ſupbie ſue Adā

Digitized by Google

tentauit ex quo natura humana lapſa eſt. Sexto deorſum. q2 conat hoīeʒ deducere ad pditionem eternā. In vitis patrū interrogauit Macharí⁹ de quo plus letebaſ in mundo: ridendo reſpōdit. Quando mecū deduco aīam ad infernum ¶ Tertio pncipaliter tentat in omni tpe: ⁊ hoc quattuoꝛ tēpoꝛib⁹. ¶ Pꝛimo in pueritia vt inchoet habitum vitioꝝ: inobediens patri ⁊ matri ignoꝛat Pater noſter. Aue. Credo. cuʒ tamen teneaſ ſcire ⁊ doceri. de conſe. di. iiij. vos ante oīa. Fiunt ingrati: ladri. qđ contra. Eccl. vi. Filij tibi ſunt incurua illos a pueritia illoꝝ. Ad vos clamo: o patres p quibus rōnem reddetis in iudicio. ¶ Scđo in iuuentute vt ſequanſ concubinas: blaſphemias piuria: vſuras: que oīa iuuenes acquiſierunt a parentibus ſuis. Quid relinques in teſtamēto o pater filio tuo: vere lanceas: baleſtras: arcus: tabulerijā: cartas: datos. ¶ Tertio tentat in decrepitate vt nō attentat aīe pprie habens pedē iam in foſſa: ⁊ habēs oculos lippos ⁊ eat cū baculo. Contra tales dicif Thiere. iij. Bonū eſt viro ſi poꝛtauerit iugum ab adoleſcentia ſua. ¶ Quarto in ſomnis tentat ſm Tho. xij. q. xlvi. ar. vi. cuʒ ſint tria ſomnia. Quedā a natura: quedam a deo: quedam a diabolo. De his ſomnijs hoīes tentat qñ in eis apparet: in collationibus abbatis. Moyſi legiſ de heremita: cui demon apparuit in foꝛma boni angeli. Surge inqt ad laudandū deū ⁊ aliqñ poꝛtabat ei lumen ⁊ dicebat. Nauis talis ſubmerſa eſt: oꝛa pro aīabus illis: q2 ſunt in purgatoꝛio. Tandem oſtēdit ei in viſione celum apertuʒ ⁊ infernum di. Niſi iudeus fias nō intrabis celū. Judeus factus eſt ⁊ damnatus: vñ caute incedēdum eſt: q2 dicitur Eccl. v. Ubi multa ſomnia: ibi multe vanitates. ⁊ xxxiiij. c. eccleſiaſti ci. Multos errare fecerunt ſomnia. et xxvi. q. vij. nō inueniaſ in te qui obſeruet ſomnia. Clama contra ſeculares q̄ fideʒ facile pſtant. ¶ Sexto tentat in vigilia: q2 habet hanc ptātem: vt aerem iſtū poſſit cōdenſare. Quo facto viſus deludiſ. Exēplum patet puelle q̄ oculis oīm videbaſ equa. Monachi aūt ſancti Macharij cōpatientes ei rogarunt patrem p ea. Reſpōdit macharius. Oculi veſtri ſunt deluſi: non eſt equa ſed mulier: vnde aperuit oculos illoꝛum. Ad quod facit exēplum illud mirabile in libro quod dicif. Foꝛtalicium fidei: qđ in regno francie: cuʒ iudei maleficijs vterenſ: accidit ꝙ quidam iudeus factus eſt amicus cuiuſdam miniſtri iuſticie quem oꝛauit vt daret ei coꝛ hominis xpiani fingens velle p medicina pmittens ei. xxx. coronas auri: qđ factum eſt. Extraxit autem coꝛ a quodā xpiano queʒ iuſticia exigente ſquartarat ⁊ dedit vxori cuſtodiendum. Mulier aūt prudens coꝛ poꝛci dedit iudeo p illo xpiano. Judeus aūt credens ſe habere coꝛ xpiani ſepeliuit illud in quodam campo latiſſimo in q̄ paulopoſt venit magna multitudo poꝛcorum q̄ mutuo bella cōcitantes vnus nō remanſit quin ſe occideret: iudeus captus dixit. Qđ idem factū fuiſſet ſi coꝛ hoīs chriſtiani fuiſſet ibi ſepultum. Hoc ideo inqt iudeus feci: q2 in vigilia demon me ſeduxit: ⁊ q̄uis o aīa cara de tot ⁊ de tantis demon tentet noli tñ timere: q2 non pōt niſi q̄tum tu vis. vñ Tho. ij. di. xxi. ar. ij. dicit. Licet demonis potētia ſit maioꝛ potētate hoīs: tñ quo ad aliquid non eſt maioꝛ. ſ. quo ad liberꝫ arbitriuʒ qđ cogi nō pōt. Nam homo eſt dñs ſuoꝝ actuum. Demon aūt nō ſm Albertum ſup Luc. tria bona ſunt in demonibus de q̄bus p libito non poſſunt diſponere niſi tm̄ q̄tum a deo pmittitur. Pri

mum naturalis exiſtētia. Sunt em̄ na tura pulchri: nec quantum ad ſubſtantiā ſue nature ſunt turpiores angelis bonis: tamē in ſui natura ſubſtātia et decore nō poſſunt hominib⁹ apparere. Immo apparēt aut i corporib⁹ aſſumptis in tali deformitate: quod videntes contriſtātur. Ex hoc virgo noluit videre ipſum in morte. Vñ tho. ſupra dicit. Demon nō potuit aſſumere aliā formā pter ſerpentis quā euā ſeduxit. Scōm bonū eſt naturalis ſapiētia qua vellēt cōtra nos vti oīa aſtutia. Sed deus eos nō ſinit quia ſua clemētia illuminat nos ad vitādas ſuas fraudes dolos. ¶ Tertiū naturaliter potētia. Poſſent facere miranda: deludere ſenſus hois: vexare corpa ſpargere aquas maris ſuper terram. Turbare totā machinā: ſuffocare homines: ruere domos. Sed deus ſua bonitate nō ſinit: niſi quantum homo poteſt ei reſiſtere. Vñ dicit tho. j. par. q. cxiiij. Demō ſemel vict⁹ ab aliquo nō ampli⁹ eū tentat: niſi ad multū tpis. Et hoc duplici rōne. Primo diuine clemētie qua ſeruos ſuos nō patitur vexari ſupra vires. Scōo ratione ſuperbie: qꝛ nō poteſt pati quod ſuperetur ab hoie inferiore ſue nature. Ideo mat. iiij. Demon qui tentauit xpm in deſerto: amplius non moleſtauit vſq ad paſſionē. Ad quod facit exemplū illud mirabile de monacho anaſtaſio: q. c. demones habuit quattuor annis ad tētationē: quos poſt reſiſtentiā tāti tēporis habuit ad obediētiam: et ſubiectionem: ita quod ad eius pceptū fecit monaſteriū p centū monachis: cū oībus officinis. Aquas a longe deducētes p aqueduct⁹ ſub terraneos. Et math. viij. de quodā demone cū expelleret a quodā: petijt a xpo igredi porcos: quaſi non auſus p ſemet ingredi. et iob. j. de licētia dei ſuit vexatus. Omi etiā nō pñt cognoſcere cogitationes hoim. Unde patet ſecūdum.

¶ Tertiū dicit et c. Ad ipſum demones debellandū ſunt quinque remedia: q etiā ſunt neceſſaria ad defenſionē vnius caſtri ciuitati ſue debellate ab inimicis.
¶ Primum eſt: ſuccurſus populorum.
¶ Secundū eſt: prouiſio munitionū.
¶ Tertium eſt: reſiſtentia inimicorū.
¶ Quartum eſt: fidelitas militum.
¶ Quintum eſt: ſollicitudo cuſtodie.
¶ Primū et c. Ciuitas capitur ab inimicis: qñ deficiūt milites et populi: q eas defendāt. Conſtātinopol. Capha. Boſſina. Barra. Grecia. Theſſalia. Marra. Peloponeſum. Trabeſcunda. He ciuitates fuere capte a turcis: qꝛ nō fuere defenſate a xpianis. Remediū iſtud oportet haberi contra demones: q pugnant contra caſtrū anime noſtre. Et hoc eſt refugium orationis. Qđ patet figura. et auctoritate. pmo figura. Exodi. xvij. De moyſe orante: qñ pple pugnabat contra amalechitas: et ipſe tenebat manus depreſſas: populus perdebat. Et qñ tenebat altas vincebat: In ſignū quod oratio eſt victoria cōtra inimicos. Scōo auctoritate mat. xv. Hoc genus demoniorū in nullo pōt exire: niſi in oratione et ieiunio. Que oratio debꝫ fieri tribus generib⁹ pſonarum. Primo ieſu xpo q eſt aduocatus apud patrē hiero. ad euſt. Itaq oī auxilio deſtitutus ad ieſum iacebā. pedes rigabā lachrimis crine tergebā. Scōo marie Ber. In piculis: in anguſtijs: in reb⁹ dubijs mariā cogita: mariā inuoca: nō recedat ab ore tuo: non recedat a corde. Tertio oibus ſanctis. Iob. v. voca ergo ſi eſt qui tibi reſpōdeat. et ad aliquē ſanctorum cōuertere. ¶ Secundū et c. Ut bombarde. ſcbiopeti. paſſauolanu. zarobotani. archibuſi. baleſtri. Iſtud remediū cōtra demonē: eſt humiliatio ſui. Vñ ē quod plēs nō ſe corrigūt: qꝛ non ſe cognoſcāt. Zac. j. c. j. Hec enim prauitatis eſt cauſa ignoratio ſui. Antonius vidit ro

Digitized by Google

rum mundum laqueis plenum dixit. O quis poterit vitare iſtos? Reſponſum eſt. Antoni ſola humilitas. Et dauid de ſeipſo. Humiliatus ſum: ⁊ liberauit me. Diabolus eſt ſuperbus: ⁊ humilitatē abhorret. Unde dixit diabolus antonio. Si tu vigilias: ego non dormio. Si ieiunas: ego cibum non capio: in ſola humilitate me ſuperas. ¶ Tertium eſt ⁊c. Iſtud eſt meditatio paſſionis xp̄i. ij. Paral. xx. Cum ignoramus quid agere debeamus hoc ſolū habemus reſidui: vt oculos noſtros dirigamus ad te. Grego. Si paſſio chriſti ad memoriam reducitur nihil eſt adeo durum quod non equo animo toleret. Figura de Marath fluuio Exo. xi. ¶ Quartum eſt. Fidelitas. Ephe. v. In omnibus ſumentes ſcutum fidei. Quod ſignatur in quodā fideli notario apud conſtantinopolim. De quo legitur. Quod cum quidam magus duxiſſet eum ad quendam locum vbi ſtabat maxima multitudo demonum: vnus eorum in throno ſedens interrogauit ſi ſeruus ſuus vellet eſſe. At ille ſignauit ſe dicens. Ego ſum ſeruus ſancte Trinitatis. Audito hoc nomine Trinitatis ⁊ viſo ſigno crucis: omnes diaboli fugerunt. Cum igitur ad eccleſiam ſancte ſophie fuiſſet: imago chriſti que ibi erat oculos vertebat ad ipſm quocūq; iret: acſi ipſo facto diceret chriſtus. Quia cōfeſſus eſt me corā diabolis in terris: ego confitebor te coram patre meo in celis. ¶ Quintum eſt ⁊c. Ut quando fiunt bone vigilie clamādo de turrione fac bonam cuſtodiam de turre inferiori. Iſtud remedium: eſt aſſidua bona operatio hiero. de conſe. di. v. Nunq̄ ſemper aliquid boni facito: vt diabolus te ſemper inueniat occupatum.

¶ Feria ſecūda prime hebdomade. xl.

¶ De iudicio vniuerſali.

Ibunt hi in ſupplicium eternū: iuſti autē in vitā eternā. Math. xxv. c. Sm ſententiā aug. Si aliqs eſſet qui de tota ſcriptura nihil aliud ſciret niſi ſolū p̄ſentem lectionē: hoc ſolum ſufficeret ſibi ad ſalutē. Ideo qꝫ in ipſa cōtinetur bonum ⁊ malū: ſaluatio ⁊ perditio hoīs. Cū venerit inquit euāgeliſta filius hominis in maieſtate ſua: ⁊ omnes angeli cū eo: cōgregabunt ante eū oēs gentes. Sm tho. in. iiij. di. xlvij. Duplex eſt iudicium quo homo iudicatur. Unum particulare: in quo iudicatur ſm opa ſua. De quo Eccl. xli. hoc iudiciū a deo omni carni. ⁊ Apoc. xiiij. Opera enim illorū ſequūtur illos. Aliud eſt vniuerſale: de quo hodie fit mentio. In quo congregabūtur omnes gentes ante iudicem: boni et mali. Et quia vt habet phs. iij. topicorum. Ineſt deo iuſticiā facere. Ideo cuilibet dabit qd̄ ſuū erit. Hic eſt ille equiſſimus iudex: q̄ facta noſtra omnibus notificabit. Naū. iij. Reuelabo pudēda tua in facie tua: ⁊ oſtendā cūctis gētib' ignominiā tuā. Eccleſia. Liber ſcriptus p̄ferſ in quo totū cōtinetur. vnde mundus iudiceſ. Iudex ergo cū ſedebit: quicquid latet apparebit: nil multum remanebit. Hic eſt qui rationē exiget de anima noſtra. Ideo ſcriptura deutero. iiij. Cuſtodi te metipſum: ⁊ animā tuā ſollicite. Hic eſt qui rationē exiget de tēpore. Eccle. vi. Fili conſerua tempus ⁊ declina a malo. Conſerua tēpus: qꝫ breue. j. ad Cor. vij. Tempus breue eſt. De quo in. iiij. phiſ. Nihil habemus de tēpore niſi nunc. i. preſens tempus: quia precioſum Berna. Nihil precioſius tempore. Cum venerit inquit filius hominis: congre. ante eum omnes gentes.

Boni ⁊ mali. Bonis dicet v͂bū ſalutis. Venite bn̄dicti patris mei poſſidete vobis paratū regnū a conſtitutiōe mūdi. Malis dicet verbū perditiōis. Ite maledicti in ignem eternū. Unde dicunt aſſumpta verba. Ibunt hi in ſupplicium eternum. De quo iudicio tria ſunt videnda.

¶ Primum: verificationis.
¶ Secundum: ordinationis.
¶ Tertium: conſumationis.

¶ Circa primū. Querite dubiū. vtrum iudiciū vniuerſale ſit futurum. ¶ Ad hoc due opiniōes fuere. Una eſt ꝙ nō Altera ꝙ ſic. Pria ꝙ nō ſit ꝓbat. Iuſticia requirit ꝙ vna res ſemel bene iudicata: bis nō iudicet: vt pz .ff. de officio procō. l. Obſeruandū. Et .ff. de iudiciis. in l. iudex. ⁊ .xx. q. v. c. Iudicantem. Ad ꝓpoſitū. Deus eſt iuſtus iudex: cū hoiem iudicet in morte. iuxta illud Apoc. xiiij. Opera eni͂ illoꝝ ſequūtur illos. Ideo iterū nō debz iudicare in vniuerſali iudicio. Un̄ Naum primo. Nō iudicat deus bis in idipſum. Et hoc fundamēto Saducei moti ſunt ad negandū reſurrectionem.

¶ Alia opinio dicit ꝙ ſic. Quia hodiernum euāgelium loqtur de hoc. Ad hanc officialitatem rn̄deo ſm Tho ſ. Tho. in. iiij. di. xlvij. Et magiſtrum in iiij. di. xlviij. et alex. iiij. diſt. xlviij. Et Bon. in iiij. di. eadem ponit hanc concluſionem. Quod iudicium vniuerſale omnino eſt futurum. Que ꝓbatur rōnibus auctoritatib⁹. Rōne triplici.

¶ Primo: ratione diuine iuſticie.
¶ Scdō: rōne diuine ſapientie.
¶ Tertio: rōe ꝑfectiōis hūane nature

Primo ⁊c. Ad diuinā iuſticiā ptinet malos ꝑdere: ⁊ pūire eos ſm demerita vt pz .xii. q. ij. c. Cū deuotiſſimā. ⁊ l. Ita vulnerat⁹ .ff. ad. l. aqliā. ⁊ .C. d fur. l. ſi qs. ⁊ .ff. de pēis. l. ſi capitaliū. Hec aūt iuſticia: cū ſit ꝑclariſſima virtutū vt hz phs. v. ethi. maxie hz repiri i deo. Quia vt dicit ſctūs Tho. i pte. q. xxi. ar. i. Cū quo eſt cōmentator. Omne qđ eſt potiſſimū deo eſt attribuēdum. Si reperitur in hoibus: inuita magis in deo. Sed nota ſm Alber. ꝙ quattuor hñt repiri in deo: q̄ nullo mō pñt repiri in hoie taliter. Primū eſt potētia infinita. Et hāc potentiā oſtēdit mūdo: qñ ipſum de nihilo patrauit: ſ'uxta illđ. Terrā et mare tu creaſti. Scđm eſt ſapia īfinita. ps. Oīa in ſapia feciſti. Ro. viij. O altitudo diuitiarū ſapie ⁊ ſcie dei. Tertiū ē mia vnā oſidit mūdo in in expectatiōe peccatoꝝ. Iſa. ij. Expectat nos deus vt miſereatur noſtri. Quartū eſt iuſticia. Sed hāc mūdo plene non oſtendit. Quod apparet Uidim⁹ eni͂ mala fieri. Unus deum vituperat. Alius vſuras cōmittit. Alius nigromantiam ſeqtur. Alius aſaſinat pauperem: verūtamen tales nō puniūtur de ſcelenbus ſuis. Un̄ Dauid. Uidi impiū ſup exaltatū. Et alibi. zelaui ſup iniquos pacē peccatoꝝ videns ⁊ iob. admirans. xxi. dicit. Quare impij viuūt ſublimati ſunt cōfortati ſūt diuitijs vere dormit ⁊ ſurdus effect⁹ eſt. Iohan. viij. Ipſe vero dormiebat. Ad ꝓpoſitum. Si iuſtus eſt. debz iuſticiam facere in peccatore: i in preſentiarū nō hz locū. ergo fiet i iudicio vniuerſali. Aliter de⁹ nō eēt iuſt⁹. Qđ eſt ī puerile. ij. Tū quarto. Bonū certamē certaui curſum cōſūmaui fi. ſer. de reli repoſi. eſt mi. corōa iuſticie: quā red. mi. iuſt⁹ iudex. ¶ Scdō rōne ⁊c. Ad diuinam ſapientiam pertinet ſublimare virtuoſos. Luce. i. Exaltauit humiles. Quia vt habet phūs. iiij. ethicō. honor eſt exhibitio reuerentie in teſtimonium virtutis. In eodē. Solus bonus ſm virtutem: eſt honorādus. Ro ij. Gloriam et honorem querētib⁹ vitā eternam. Ad propoſitū. Homies q̄ in

hoc mũdo viuũt iuſticie ſm lumẽ rõnis ⁊ obtẽperãt diuinis mãdatis: merent premiũ in teſtimoniũ virtutis: vt pꝫ p pħm i. ethi. Sed oppoſitũ videmus Quidã lapidati ſunt vt zacharias. ſte phan⁹. Alij gladio tranſuerberati: vt Hieremias. Alij ſecti vt Yſa. Alij exco riati: vt Bart. Alij in craticula poſiti: vt Laurentius. Alij lacerate carnes: vt vincẽtius. Alij auulſi dẽtes: vt. v. Apolonia. Alij oculi eruti: vt Lucia. Alij mãmille inciſe: vt agatha. Deus deuoto hoi dat anguſtias. Hodie occi dit puerũ cras equũ. Alia die aſellum dat infirmitates. Quum igit bõis cõ grua pmia hic a deo non reddãtur igi tur in iudicio quãdo aĩa corpi coniũ getur: glia ei contribuet. Et eſt hoc: vt habẽt Theologi in .iiij. aĩa habꝫ natu rale deſideriũ ad corpus ſuũ: et cupit vniri corpi et clamat quottidie illud Apo. vi. Uſqꝫquo dñe verus ⁊ ſanctus non vindicas ſanguinẽ noſtrũ. Et per oppoſitũ Illud iudiciũ fugiunt dam nati ratione huius vnionis aĩe ad cor pus ꝓpter maiorẽ penam. Uñ patet ſcḋa ratio: quomõ iudiciũ vl'e eſt ven turum. ¶ Tertio ſic ⁊c. Nã hũana na tura eſt imperfecta id eſt aĩa non eſt coniuncta corpi. Unde ſeparatio ani me a corpe eſt p accidens et contra eı⁹ naturalem inclinationẽ. Quia vt ha bet pħs. ij. de anima. Homo conſtat ex aĩa ⁊ corpore: ⁊ .iiij. Metheo. Homo mortuus non eſt homo niſi equiuoce. Ideo ad perfectionem ipſius nature humane conuenit animã coniungi cũ corpore. Que coniunctio erit in iudi cio. Et per conſequẽs erit iudiciũ vni uerſale quam veritatem confitet Pau lus. ij. corin. v. oẽs eñ nos manifeſtari oportet ante tribunal chriſti. ⁊ xxv. diſtin. cap. Qualis eſt hic quiſqꝫ egre ditur: talis in iudicio apparebit. Cum illa fide ⁊ iuſticia. ⁊ augu. xx. de ciui.

c. i. Tenet oĩs eccleſia dei veri xp̄m de celo eſſe venturũ: ad iudicandũ viuos ⁊ mortuos. Et Hiero. ad Aſellã de fi ctis amicis. Ante tribunal xp̄i aſtabi mus: ibi apparebit qua mẽte quis vi xerit. ⁊ Berñ. quadã ep̄l'a. Ueniet dies illa. qñ plus valebũt pura corda q̃ aſtuta verba: conſciẽtia bona q̃ marſu pia plena: qḋ quidem iudex ille nõ fle ctet donis nec fallet verbis. Uñ patꝫ veritas. ¶ Ad argumẽtum. Rñdet. ſ. Tho. in .iiij. di. vbi ſupra. Omp̄s deus in iudicio bis non iudicat hoiem. Si eñ punit animã in morte nõ punit re tũ hoiem. Q2 aĩa non eſt hõ ſed pars hois. Ideo cũ totus peccauerit corpe ⁊ aĩa: totus puniẽdus eſt: aut pmian dus. Iudiciũ quo nũc iudicat: iudicat anima nõ corpus. Ut igitur premietur aut dãnet in vtroqꝫ hoie: opꝫ iudiciũ eſſe venturũ. Uñ pꝫ primũ myſteriũ. ¶ Secundum ⁊c. Ordinabitur autem iudicium ſcḋm Thomã quo ad tria.
¶ Primo quo ad locum.
¶ Secundo quo ad aſpectum.
¶ Tertio quo ad modum ⁊c.
¶ Primo ⁊c. Q2 ſup montẽ ſtabũt et in valle Ioſaphat que inter montem ſyon ⁊ oliueti ſita eſt. De quo Iohel. iij. Adducã oẽs gentes in valle Ioſa phat. et diſceptabo cum eis. Sed dubi um queritur. Quõ eſt poſſibile q̃ ibi ſtet tãtus ppl's: cũ vallis illa ſit pua: Ad quod dicit magiſter in .iiij. Quod quotquot. hoies potuerũt ibi ſtare: ibi erũt. alij vero circa vallem erũt. Alij p pinquius quidã vero remotius. De ſan ctis vero dicit: q̃ erũt in aere cuꝫ xp̄o. iuxta illud ap̄li. i. Theſſa. iiij. Rapie mur cũ illis: obuiã xp̄o in aera. Et ita dicit ſctũs Tho. in quolibꝫ. x. ar. ij.
¶ Secũdũ ordinabit ⁊c. Quia ſũt vi ſuri xp̄m boni ⁊ mali. Sed nota ſm Theologos q̃ bõi videbũt euꝫ in glia diuinitatis ⁊ hũanitatis cũ idẽ ſũdita

Digitized by Google

re cordis. qꝛ in primo gl'iam expecta-
bāt iuxta illud. Yſa. xxxiij. Regē in de
core videbūt. Sed ꝑ cōtrariū mali vi-
debūt in hūanitate in forma terribili
priuati viſione diuinitatis: iuxta il-
lud Yſa. v. Tollatur impius ne vi-
deat gloriā dei. Et qua viſione: o aīa
cara: grādis erit planctus illis repro-
bis. De quo Criſo. ſuper Mat. Plan-
gent iudei videntes viuentem ⁊ iudicā-
tem: quem quaſi mortuum eſtimabāt.
Plāgent gentiles: q̄ vanis diſputatio-
nibus decepti ſtulticiā putauerunt de-
um colere crucifixū. Plangent xp̄iani
peccatores: qui magis dilexerūt mundum
q̄ deū. Practica ſuper iſtos generatio-
nes. Fac orationē o xp̄iane: vt det ti-
bi gratiā deus plāgendi peccā tua hic:
ne fleas in valle Joſaphat. Quod bñ
Job petebat. x. c. Dimitte ergo me vt
plangam paululū dolorem meū ante-
q̄ vadam ⁊ non reuertar. ¶ Tertio or-
dinabitur ⁊c. Cōtemplātur doc. q̄ ad
ueniente mūdi fine qui ſoli deo eſt co-
gnitus: vt dicit. ſ. Tho. iiij. di. xliij. ar.
iij. Xp̄s ieſus cui conceſſum eſt a p̄re
facere hoc iudicium: ip̄m manifeſtabit
matri ſue: angelis: ap̄lis: ⁊ oībus aīa-
bus ſanctis. Mater mea inquit ⁊ vos
ſerui mei: aduenit tēpus quo mūdum
iudicem: vt electi mei premiētur in ce-
lo: ⁊ reprobi crucientur in inferno. Et
vos angeli preparate ad hoc negocium
peragendū. Ad vocem eius letabuntur
omēs. Et rōne iuſticie. iuxta illud. ꝑs.
Letabitur iuſtus: cū viderit vindictam
Et rōne premij: qꝛ premiū expectabūt
Et ſicut rex tēporalis in regno ſuo. iiij.
ſolet obſeruare: quādo vadit dare ali-
quā ſniam diffinitiuam. Ita rex ſpūa-
lis xp̄s ieſus: hec obſeruabit. Primo p̄-
mittūtur tibi ciues cū tubis: q̄ hñt ci-
tare ptes. Scdo p̄mittūtur ſerui ⁊ do-
micelli. Tertio aſſociat ipe cū ſuis ſe-
natoribus ⁊ cāmerarijs. Ita xp̄s fa-
ciet. ¶ Primo p̄mittet tibi ciues. Qui
erūt quattuor āgeli dicētes alta voce
ad quattuor ptes mūdi. Surgite mor-
tui. venite ad iudiciū. Sic ad occiden-
tē: ⁊ alias ptes mūdi. Et ſubito omēs
aīe q̄ ſunt in paradiſo: ⁊ in inferno ⁊ a-
lijs locis diſperſi: veſtiēt corpa ſua: et
miniſterio angelor̄ colligent pulue-
res. ⁊ coniūgent aīabus ſuis. ⁊ ſic fiet
generalis reſurrectio corpor̄. De hac
Tuba loq̄tur ap̄lus. i. Cor. xv. Canet
enī tuba. ⁊ mortui reſurgēt. Utrū aūt
illa tuba erit materialis: aut non. Du-
plex eſt opinio. Una Ricar. iiij. diſti.
xliij. Uox huius tube nō eſt cā efficiēs
reformationis corpor̄: qꝛ impoſſibile
eſt: q̄ tuba habeat hūc effectū erit ta-
mē inſtrumētum diuine iuſticie: ita q̄
erūt materiales. Alia opinio eſt Tho.
ſuꝑ ep̄las pauli. Quod vox iſtius tu-
be eſt vox xp̄i. Sed dicit tuba ad ſimilitudinem tu-
be veteris teſtamēti: q̄ habebat conuo-
care hoies ad mouēdum caſtra: ad cō-
ſiliū. ⁊ huiuſmōi. Ita vox xp̄i ad cōdu-
cendum hoies de ſepulchris ad iudici-
um. Que vox erit valde terribilis. Et
non immerito. Quia ſi xp̄us mortalis
fuit tā efficax ad reſuſcitandū lazarū
quando dixit lazare veni foras: q̄to
plus immortalis. Figuratiue de hac
voce habetur Gene. iij. Si adā timuit
vocem dei. adā vbi es et abſcondit ſe
⁊ tñ illa voce erat mie vt parceret illi
ſi veniā poſtulaſſet q̄to magis time-
būt reprobi: q̄ in inferno erūt dānan-
di voce dei que erit ſeuere iuſticie. De
hac voce Hiero. ſuꝑ Mat. Quotiens
diē iudicij cōſidero toto corpe contre-
miſco. Siue enī comedā ſiue bibā: ſiue
aliq̄d aliud faciā ſemꝑ videt̄ illa tu-
ba terribilis iſonare aurib⁹ meis. Sur-
gite mortui vēite ad iudiciū. ¶ Scdm
q̄d facit eſt qꝛ p̄mittit domicellos: cū
inſignijs regis. Sic xp̄s p̄mittet oīa in-
ſtra paſſiōis q̄ itra ſe erūt reformata.

Cū cruce: corona: lācea. ⁊ aliis. Et hoc
ad cōfusionē pctōrum. De hoc loqtur
Mat. xxiiii. Signū filii hoīs appebit
in celo. De quo ecclia. Hoc signum cru-
cis erit in celo: cū dn̄s ad iudicādum
venerit. Quale hoc signum o pater.
Marzochus. Anguis. Serra. Lupa.
Aquila alba ⁊ nigra. Non Sed arma
xpi. Cōtra dn̄os tpales q̄ nūc nō crucē
ſed iſignia ſua i capellis ⁊ eccleſiis po
nūt. Un⁹ p armis ſuis pticacū. Alius
cūnā naſicā ⁊c. Sed q̄rit aīa chara du
biū. Quis feret hoc vexillū cruc̄. Qui
dā p̄dicāt q̄ Ioh. bap. Alii q̄ petrus
alii q̄ paulus. alii aūt magnis vocib⁹
Frāciſcū extollūt quē ſic etiā depigūt
Clama. Stoliditas. Soliditas Stoli
ditas. Quia theologi volūt q̄ erit mi-
ſterio āgeloꝝ. ¶ Tertiū qđ facit rex ē
qr de palatio ſuo deſcēdit cū mlierib⁹
Sic xp̄s q̄z cū m̄re ſua āgel' ⁊ tota cu
ria celeſti: veniēt ſup mōtē oliueti iux
illō. Iſa. iii. Dn̄s veīt cū ſenat oīb⁹ ī re
Et ſic ſcti reſūptis corpib⁹ obuiā fiēt
xp̄o in aera. Et ſic erūt a dextris boni:
mali aūt a ſiniſtris. Sed dubiū q̄ritur
Utrum mali reſurgēt in hoc iudicio.
Quibuſdā videt q̄ nō. p v̄bis dauid.
Nō reſurgēt ipii in iudicio: neq̄ pctō-
res in cōſilio iuſtoꝝ. Ad quos r̄ndent
theologi. Qđ in iſto iudicio: erūt tres
dr̄ie pſonaꝝ. Quidā iudicabūt: ſ nō iu
dicabūt vt apli. De qb⁹ Mat. xvii. Se
debi[tis] ⁊ vos iudicātes. xii. tribus iſrl'.
Quidā iudicabūtur ad gl'iaꝫ ſuſcipiē
dam. Et hi erūt boni. Quidā iudica-
būtur ad dānationē eternā: ⁊ hi erūt
mali. Surgent ergo tam boni q̄ mali.
Sed dubiū querit. Surgent ne pueri
qui cū pctō originali deceſſerūt. R̄n-
deo q̄ ſic. Sed ad quid Reſpondeo ſe
cūdum Alber. ad faciendum duo. Pri
mum ad reaſſumptionem ſuorum cor
porum: qr vt dictuꝫ eſt ſupra prima p-
te Natura anime eſt vt velit cōiun-
gi corpori: quia eſt forma ſua. Secū
dū ad accuſandum parētes: quorū de
fectu mortui ſunt ſine baptiſmo. Cla-
ma cōtra matres. O ſi ponerentur au-
res ad latibula audirētur voces pue
rorū occiſorum clamantiū. Uindicta
vindicta dn̄e deus cōtrā matres n̄ras
crudeles. Ad ppoſitum redeam⁹. Ma
li ergo erūt a ſiniſtris ⁊ bōi a dextris.
Et quia vt h꞉ Tho. ii. ii. q. lxvii. ad. vi. ⁊
ff. de officio preſidis. l. Illicitas Iu-
dex non debet iudicare niſi ſm̄ allega
ta. Ideo cōtra reprobos. vi. teſtes erūt
¶ Primus erit natura angelica Iob.
xx. Reuelabūt celi iniquitatem eius.
Ideo dicitur Lu. xxi. Qđ virtutes ce-
lorum mouebūtur. i. poteſtates ange-
lice vt peccatores accuſent: ⁊ ɔtra eos
teſtimonium ferant. Practica ſup om
nes ſtatus peccatorū. Et contra mulie
res manicarum cocinearū. ¶ Secun-
dus erit demon. De quo Auguſtinus.
Dicturus eſt eī ille aduerſari⁹ noſter
i iudicio. Equiſſime iudex: iudica hūc
eſſe meū ob culpam: qui tuus voluit
eſſe per gratiam. Tuus per naturam
meus per miſeriā. Tuus ob paſſioneꝫ
me⁹ ob ſuaſionē. Tibi inobediēs mihi
obediēs. A te accepit imortalitatē ſto-
lam: a me accepit pannoſam qua indu
tus eſt tunicā. Tuam veſtem dimiſit
⁊ cum mea huc venit. Equiſſime iudex
iudica hunc meum eſſe: et mecum eſſe
dānanduꝫ. Ille. ¶ Tertius erit cōſcia
Ro. ii. Teſtimoniū reddente illis con
ſciētia ipſum Hiero. ad Ocea Aderit
dies illa in qua facta n̄ra quaſi i qua-
dā tabl'a picta mōſtrabūtur. ¶ Quar
tus erit totus mūdus. Greg. in home
lia. O q̄ anguſtie tunc erunt vndiq̄
vie reprobor̄: ſuperius erit iudex ira-
tus inferius horrendum chaos: a dex-
tris peccata accuſantia: a ſiniſtris infi
nita demonia ad ſupplicium trahētia
intus conſcientia mordens. foris mū-

Digitized by Google

ctus ardens. Miſer peccator ſic depre⸗
henſus quo fugiet. ¶ Quintus erunt
corpora celeſtia. Luc. xxi. Erunt ſigna
in ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis. Primo in ſole
nõ quo ad priuationẽ luminis cuȝ ſit
naturalis: ſꝫ fiet p diuinã virtutẽ. Se⸗
cundo in luna ⁊ nõ dabit lumẽ ſuũ cũ
illud habeat a ſole. Tertio in ſtellis: qꝛ
cadẽt de celo nõ quantũ ad earũ ſub⸗
ſtantiã: cũ ſint incorruptibiles: ſed ſm
apparentiã: qꝛ comas igneas emittẽt.
Preterea vt hꝫ hiero. dicit ſe vidiſſe i
annalibus hebreoꝝ de. xv. ſignis que
habẽt pcedere hoc iudiciũ. Et ꝙ pri⸗
ma die maria oĩa ſe erigẽt. xv. cubit⁹
ſupra oẽs mõtes. Scdm in ſcda die in
profundo deſcẽdet. Tertiũ ꝙ fient ter
remotus tã magni ꝙ oĩa alta edificia
pſternẽt. Que ſigna breuitatis cauſa
omitto. Quib⁹ pmiſſis exibit ignis ab
dibus ptibus mũdi: ⁊ aſcẽdet ſup oẽs
mõtes ac purgabit oĩa iuxta illud ps.
Ignis ante ipm pcedet ⁊ inflãmabit
in circuitu inimicos eius. Terra etiã
plana ⁊ oĩa elemẽta purgabunt. Sole
ſtante in oriente. ⁊ luna in occidẽte vt
fuerũt creata. Ceſſabit oĩs motus An
tichriſtus occidet ab archangelo Mi
chaele ⁊ fiet mũdus nouus. ſm illud
Apoca. xxi. c. Vidit celũ nouũ ⁊ terrã
nouã. Et ſm alber. Veniẽt paruuli in
aliqbus latibulis huius mũdi nõ con
denſatis aquis q̃ dñm deũ laudabũt
vt ipſe ponit ſuper Lucã. Vñ. ptꝫ. ꝗ.
¶ Tertiũ dicit ⁊c. Iudei xps teſtibus
auditis ad electos ſe vertet: dicẽs eis
tria verba.
¶ Primũ dicit vocationis.
¶ Scdm dꝛ benedictionis.
¶ Tertiũ dꝛ premiationis.
¶ Primũ ⁊c. Venite o mater mea q̃
me genuiſtis: portaſtis: lactaſtis. Et
vos oẽs ſancti. in hoc ſeculo certamen
habuiſtis. Venite qꝛ tẽpus gaudij eſt
O verba ꝯſolatoria. ¶ Secundũ dicit
benedictionis. In verbo benedicti. a
patre. a filio. a ſpiritu ſancto. ¶ Tertiũ
premiationis. In verbo poſſidete. Re
gnuȝ in quo nulla triſticia: ſed ſumma
iocunditas. In quo nulla malicia: ſed
ſumma alacritas. In quo nulla penu⸗
ria: ſed ſumma vbertas omniũ bonorũ
deſiderabiliũ. Et ſubdit cauſam tanti
boni dicens. Eſuriui enim ⁊c. Ubi enu
merat ſolũ opera miſericordie. Sed q̃
ris o anima chara: quare ſimplicit fit
mentio in hoc iudicio de operibus cha
ritatis. Reſpondet ambro. lib. officio⸗
rum dicens. Omnis ſumma chriſtiane
religionis ac diſcipline in miſericordia
et pietate conſiſtit. Contra tenaces et
auaros. Deinde vertet ſe ad malos cũ
voce terribilis: totus turbatus. Et tu
frater. N. Inclina caputium tantiſper
in oculis ad terrorem dicens. O ingra
ti. Ego propter vos factus ſum homo.
Incarnatus: deriſus: mortuus. Et vos
in omnibus inobediẽtes mihi fuiſtis.
Quapropter audite verba mea. clama
contra vſurarios: ⁊ omnes vitioſos in
hoc puncto. Ite maledicti in ignẽ eter
num qui paratus eſt diabolo ⁊ ange⸗
lis eius. Tunc dicent mali. Da nobis
tuam benedictionẽ. Quibus ille. Nõ:
ſed maledictionẽ. Secunda da nobis
aliquem locũ refrigerij. Quibus ille.
In ignem. Tertio. da nobis breuẽ ter⸗
minum. Ille eternum. Quarto. da no
bis aliquã bonam dulcem ſocietateȝ.
Ille. Qui paratus eſt diabolo ⁊ ange⸗
lis eius: quaſi volẽs dicere. Pro veſtro
domino habebitis luciferum pro ſo⸗
cijs alios minores diabolos. O vox ter
ribilis. O vox que pertranſibit ⁊ tranſ
uerberabit corda. O vox extra omnem
ſpem. Quibus dictis mali in ignẽ eter
num ibunt. iuſti in vitam eternã can⸗
tando. Te deũ laudam⁹. Et tu frater.
N. pone corrigiaȝ ad collum vertendo
ad crucifixum faciem: fac orationem

Digitized by Google

dicens. Te precor o ieſu pie per illum amorē quē tuliſti om̄i generi humano ꝓ quo reliquiſti paradiſum ⁊ veſtiſti te carne ac noſtra miſeria. Te precor per labores ⁊ anguſtias quas .xxxiij. annis pro nobis portaſti. Te precor inquā ꝑ illū aſperrimū ⁊ ignominioſuȝ ſupplicium paſſionis tue quā ſuſtinuiſti pro noſtra vltima liberatione vt populum iſtum in terra tua collocare digneris. Et tu o maria indefeſſa aduocata noſtra: implora ⁊ obtine nobis iſtaȝ gratiam: vt dum ſumus in hac lachrymarum valle faciamus talem penitentiā noſtrorum peccatorum ꝙ de numero electorum eſſe poſſimus.

¶ Feria tertia prime hebdomade quadrageſime de oratione.

Cum intraſſet ieſus hieroſolymā: cōmota eſt ciuitas dicēs. Quis eſt hic. mathei. xxi. Populi aūt dicebāt. ſ. inferiores. Hic eſt ieſus propheta a nazareth galilee. Et ingreſſus eſt templum. Quia vt dicit glo. Exemplū nobis dabat vt ſimilia faciam⁹. Math. vi. Primū q̄rite regnū dei. Et poſtꝙ̄ iuit i tēplū eijciebat oēs vendētes ⁊ emētes de tēplo. Sm ſententiam tho. in cathena. Sacerdotes ex auaricia ordinauerāt: vt i porticu ſalomonis oues ⁊ boues ⁊ columbe vēderent̄: ne. ſ. aliqs ex defectu hoſtie animalis ſacrificia intermittere cogeret̄. Vidēs aūt xp̄s talia furore repletus facto flagello de funulis om̄es eiecit dicēs: Scriptū eſt em̄. dom⁹ mea domus orōnis vocabit̄. ¶ Querit̄ difficultas a doctorib⁹. Quare xp̄s auſus eſt talia agere nō timēs eos. Reſpondet hiero. Qđ de facie xp̄i ꝯquidā fulgor mirabilis exibat q̄ om̄es in terrorē conuertebat: ei ꝯdicere non audebāt.

Et nunꝙ̄ legimus ꝙ xp̄s tantā vindictam exercuerit ſicut nunc. Multa em̄ opprobria ſepe audiuit: ⁊ nunꝙ̄ vindictam expetijt: vt qn̄ ei dictū fuit. Jo. viij. demoniū habes: ⁊ n̄ nūc turbatur. Vn̄ hoc o bone ieſu. Rn̄det albertus: q2 alie iniurie erāt ſue ꝓprie: ideo eas noluit vindicare. Iſta aūt erat iniuria patris ideo eā ſeuere vindicauit: vt doceret nos iniurias proprias debere dimittere: iniurias xp̄o dei vindicare ſeuere. Vn̄ dicit eis. Scriptū eſt. Domus mea ⁊c. Eccl'ia eſt domus dei q2 i ip̄a habitat mō ſingulari. Vn̄. ij. paral. vi. Elegi locū iſtū vt ſit nomē meū ibi in ſempiternū. Sȝ cōquerit̄. Vos aūt feciſtis illam ſpeluncā latronū. Acceſſerunt ad eū ceci ⁊ claudi ⁊ ſanauit eos. Pueri hoc videntes clamabāt. Oſanna filio dauid. Ex hoc idignati ſcribe di. Audis quāta iſti dicūt. Vtiqꝫ. Nunꝙ̄ legiſtis. Ex ore infan. ⁊c. Sm Albertū: Fuit honoratus ab angelis: a magis: a paſtorib⁹: a ſimeone: ab anna. reſtabat vt a pueris honoraret̄. Et relictis illis abijt foras extra ciuitatem ibiqꝫ docebat ⁊c. Applica. de orōne erit ſermo. de qua tria ſunt vidēda myſteria:

¶ Primū dicit̄ neceſſitatis.

¶ Scđm dicit̄ vtilitatis.

¶ Tertiū dicit̄ poteſtatis.

¶ Ad p̄mū dubiū q̄rit̄. Vtrū ſit neceſſariū orare. Circa hoc fuit duplex opinio. Vna antiquoꝝ ph'oꝝ: epicureoꝝ: ſtoicoꝝ: Egyptioꝝ ꝙ nō. Qđ ꝓbāt duplici medio. Primo ſic. Neceſſitas orōnis eſt ad hoc: vt intimem⁹ ei a quo petimus illđ quo indigem⁹. Sȝ mat. vi. dicit̄. Scit em̄ p̄r veſter celeſtis: q2 his om̄ibus indigetis: ergo nō eſt cōueniēs deum orare: igitur ⁊c. ¶ Secundo ſic. Per orōnes flectit̄ anim⁹ eius q̄ orat̄: vt faciat qđ ab eo petitur: ſed animus dei eſt immutabilis ⁊ inflexibilis. iuxta illud Mal. iij. Ego de⁹ ⁊ nō mutor

Digitized by Google

ergo nõ eſt cõueniens orare deũ. Alia
opi. dicit φ ſic: qꝛ hodie in euangelio
xp̃s dicit. Domus mea domus orõnis
vocabit. Ad hãc difficultatẽ rñdetur
ſm Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. xj. Alexã. iiij.
ſum Ri. iiij. di. xv. φ oratio inter cete-
ra bona hoi eſt maxime neceſſaria ad
ſalutem. Que concluſio egregie pbat
iij. medijs. primo rõne. ſcdo auctorita-
te. tertio exẽplis. Ad rõnem. Cõcluſio
eſt phil. ij. phi. φ nihil põt tendere in
finẽ niſi p ea q̃ ſunt ad finẽ. Exẽplum
de infirmo qui nõ põt ſanari niſi p me
dia. ſ. p dietaꝫ ⁊ medicinas. Et de cul
tore vinee: qui nõ capit vinũ niſi pꝰ
vineã colat. Ad ppoſitũ. Finis noſter
eſt deus vt hñt theo. in. j. ſen. Ad queꝫ
finem nõ poſſumus puenire niſi p me
dia: qꝛ vt dicit phs. x. ethi. Non pueni
tur ad finẽ niſi mediãtibus medijs. q̃
finis eſt ſumme neceſſarius. iuxta il-
lud. ij. phi. Finis mouet agentẽ. Qui
finis nõ ſolum cadit ſub diuina pui-
dentia: ſed etiã debita neceſſaria ordi
net ad ipſum finẽ. Sed que ſunt illa
oſtendit Mat. xix. de illo legiſpito. d.
Quid faciẽdo vitã eternã poſſidebo.
cui xp̃s. Si vis ad vitaꝫ ingredi ſerua
mandata. Ad practicã. Non credas o
cũis φ ſis ſcriptꝰ in li. vite abſolute
⁊ ſimplr. Petrus ſaluabit. Martinus
Nicolaus: ſꝫ cũ ꝯditione mediãtibus
medijs ieiuniorꝝ: elemoſinarꝝ: lachry-
marum: ⁊ hmõi: qꝛ vt dicit Nico. de li
ra ſup. iij. Re. ix. φ pmiſſiones diuine
ſunt cõditionales. ⁊ Tho. in. q. de veri
tate. q. xxiij. ar. viij. φ ſi deꝰ reuelaret
alicui ſuam ſalutẽ debet intelligi ſub
cõditione ſi bene agat. Et p oppoſituꝫ
dãnabit ſi male agat quod. Aug. oñdit l
li. de pdeſtinatiõe ſanctorꝝ di. Fit aũt
cõditionaliter pdeſtinatio dei. Prede
ſtinati ſunt oẽs boni ad glãm ea con
ditione ſi fidẽ tenuerint: ſi obediẽtiã
ſi patientiã: ſi pacẽ: vſqꝫ ſuã cõditionẽ

vbi Augu. cõcludit φ neceſſaria ſunt
media ad ſalutẽ. Inter que pcipium
eſt oratio: nõ vt diuina voluntas mu
tetur cum ſit immutabilis: iuxta illõ
Boetij. Stabiliſqꝫ manans dans cun
cta moueri. ⁊ Aug. d natura boni. So
lus deꝰ eſt imutabilis. ⁊. xi. Metha.
Deus eſt mouens oĩa immobilis: ſed
vt obtineat pcibus noſtris φ ipſe ab
eterno diſpoſuit dare. Teſte Greg. iiij.
dyalogorꝝ. ⁊. xxiij. q. iiij. c. obtineri. ne
quaq̃ poſſunt que pdeſtinata nõ fue
rint: ſed ea que ſancti viri orando effi
ciunt: ita pdeſtinata ſunt vt precibus
obtineant. Nam ipſa q̃ꝫ perennis regni
pdeſtinatio ita eſt ab oĩpotenti deo
diſpoſita: vt ad hoc electi ex labore p
ueniant: quatenus poſtulando merea
tur accipere: qđ eis oĩpotens deꝰ an-
te ſecula diſpoſuit donare. Practica
notabilis. Promiſit ab eterno deꝰ da
re Laurẽtio paradiſum: ſed mediãte
martyrio: ſic aplis: ſic religioſis: ſic di
uiti mediante elemoſina: pauperi me
diante patientia. Qđ patet figura de
Cananea qui a finibus terre. Tyri ⁊ ſi
donis egreſſa ad ieſum acceſſit poſtu
lans p filia ſanitatẽ. Miſerere mei fi
li dauid. Cui xp̃s. iij. duritias ei oñdit
Primã: qꝛ verbũ ei nõ rñdit tanq̃ fa
tuam eã reputans. Scđam duritiam
qꝛ ouem dyaboli appellauit. Tertiaꝫ
qꝛ catulã eam dixit tñ conceſſit ei qđ
petebat. O mulier inquit magna eſt
fides tua. Fiat tibi ſicut vis. Ad ppo
ſitum. Si ab eterno deus pmiſit huic
cananee ſalutẽ filie: quare ipſam fatu
am dixit ⁊ tot opprobria. Ad qđ dicũt
theologi: qđ opus erat: qꝛ ſic ordinatũ
erat: vt mediãtibus medijs orõnis et
lachrimarꝝ ſalutẽ filie impetraret. Cõ
tra accidioſos qui nolũt facere bona
di. Quicquid a deo preordinatuꝫ eſt ne
ceſſe eſt oĩno vt eueniat. Benedixiſti.
Ordinauit eñi φ plãgas eas ad diuis

Digitized by Google

tas pdicationes audias: restituas ma le ablata. Iniuriam primo nõ facias. Cõcludam⁹ ergo sic. Per debita me- dia puenitur ad finẽ: sed inter ea sa- crificiu; orationis est potissimũ: ergo oratio est necessaria. ¶ Scdõ pbatur auctoritate quadruplici. Primo diui- nali. vnde Dauid cõmendans oratio- nez dicit. Subditus esto dño & ora eũ & Tho. xij. Bona est oratio cũ ieiunio. & .j. Pe. j. Omnes vnanimes in oratio ne estote. & Iaco. iij. Orate p inuicem vt saluemini. & doctor gentiũ Paulus Col. iiij. orationi instate: vigilãtes in ea. & xps in euange. Luce. xi. Petite & accipietis: querite & inuenietis. & de⁹ per os Hiere. xxxiij. Clama ad me: & ego exaudiam te dicit dñs. Quãtum sit deo charum q cum oremus appa- ret ex eo q nos tñ liberaliter ipse inui tat ad petendu;. Pauci sunt quo inui tant vt ab eis petatur: sed multi sunt qui fugiunt ne ab eis petatur. Refert Sen. q pauper Cynicus ab rege An- tigono petijt talentum. Respondit il le q plus esset q̃ sibi Cynico conueni ret: petijt denarium. Respõdit ille mi nus esset q̃ reges deceret dare. Et sic turpem viam excusandi inuenit. Cu; potuisset dare denarium tanq̃ cynico & talentum tanq̃ rex. Deus autẽ nõ se excusat: sed oẽs ad petendum inuitat immo vix inuenies ad qd tñ nos sua deat q̃ facit orationi. Ideo Aug. Nõ tñ hortaretur vt peteremus: nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia: plus ille vult misereri q̃ nos a mise- ria liberari. ¶ Scdõ auctoritate Can. de conse. di. j. c. quãdo stamus. de con- secra. di. v. c. nõ mediocriter. c. nũq̃. et di. xxxvi. c. si qs. & .j. q. j. c. duo sunt ge nera. dicitur sine intermissione vigilet sensus: pariterq; anim⁹ ad dñm ten- dat. ¶ Tertio auctoritate ciuili. C. de precibus imperatori offerendis. l. nec damnosa. & C. de diuersis rescriptis. l. vniuersa. ¶ Quarto Poetali. Iuuena lis li. iiij. Orandum est vt sit mens sa na in corpore sano. Fortem posce animũ mortis terrore carentẽ. & Ouidius. j. de arte. Flectitur iratus voce rogante deus. & Boetius li. de cõso. Ut platoni placuit: in minimis q̃q; rebus diuinũ est auxilium implorandũ: vt patet eti am p Vale. li. ij. c. j. & lib. v. c. x. O quo modo staret italia: lombardia ppter tot mala que fiunt: nisi essent oratio- nes seruorũ dei: & tot cõuentus huius ciuitatis. ¶ Tertio pbatur exemplo. Ex chronica ordinis de beato Dñico: qui quattuor habuit nouitios. Unus erat valde humilis: alius erat valde patiens. terti⁹ erat auidus audire ser mones. alius libenter orabat. Quadã vice deum orauit: vt diceret ei horum cõditionem: cui apparuit angelus in persona dei di. O dñice primus me ce pit. Scdõs me tenet. tertius me ligat: quartus me vertit & ducit sibi obsequi vt vult. Oratio sancta que deu; facit ad nutum suum. Ad hoc ad argumen ta. Ad primũ dic q nõ est necessariu; nos deo porrigere vt ei nostras indigẽ tias manifestemus: sed vt nos cõside remus in his ad diuinũ auxiliũ esse re currendu;: sine quo nihil facere possu mus. Ad scdm dic q oro nostra nõ or- dinatur ad mutationẽ diuine bonita tis siue dispositionis: sed vt obtineat nostris pcibus: qd deus disposuit: vt dictu; est supra. Scdm pncipale &c. sunt quinq; vtilitates orationis.

¶ Primum est maloꝝ culpe remotio.

¶ Scda est maloꝝ culpe liberatio.

¶ Tertia est demonum oppressio.

¶ Quarta est bonoꝝ fortune acqsitio.

¶ Quinta est bonoꝝ glorie collatio.

¶ Pria &c. sm theo. culpa nõ põt tolli nisi p fidẽ: vt credas te male fecisse: & p contritionẽ q est ãnexa fidei: q effect⁹

Digitized by Google

Procedit ab oratione. Unde Sap. viij.
Et vt ſciui quoniam nõ poſſum eſſe cõtinẽs
abij in domũ et oraui illum. Liberat a
malis culpe. Quod patet exemplis. Exod.
xxxij. Congregatus eſt populus aduerſus
aaron: dũ eſſet Moyſes in mõte ſynai
Fac nobis inquit deos alienos qui nos pre
cedant. Accipiẽs aũt aaron ornamẽta
mulierũ et in fornace proijciens vitulus
exiuit: opere dyabolico: quẽ populus
adorauit dicẽs. Iſti ſunt dij tui iſrael.
Iratus dñs: dixit Moyſi. dimitte me
vt iraſcatur furor meus contra eos. Cui Moy
ſes. O dñe. Non facias ne egyptij di
cant. Callide eduxit eos vt interfice
ret in deſerto. Qui deſcẽdẽs de mõte
tabulas fregit lapideas ad radicẽ mõ
tis. et arripiẽs vitulũ cõbuſſit: et cõtri
uit in puluerẽ: et in aqua ſparſit. Et ex
ea potũ dedit filijs iſrael. vbi dicit ma
giſter i hiſtoria ſcholaſtica. quod color au
ri remanſit circa ora illorum qui erãt cul
pabiles: ita quod barbe eorum videbãtur
auree. et ſic ab alijs diſtinguebãtur. et
ita. xxiij. milia fuerũt percuſſi. Reuer
ſus eſt iterũ Moyſes ad dñm in mon
te et orauit dicens. Obſecro: peccauit
populus peccatũ grãde. dimitte eis hãc
noxam. Cui remiſſa eſt tota culpa. Pre
terea in teſtamẽto nouo. Magdalena
publicanus. petrus veniã obtinuerũt
fructu orationis. Ideo euſebius de trã
ſitu Hieronimi. Orationibus inſtare cõ
tinuus: quia hominem a terra ſubleuat. gra
tias a deo obtinet et facit cũ deo loqui
Exemplum fratris noſtri qui mediolani
raptus cũ virgine loquebatur. Et de fra
tre Cõſtãtio qui viſus eſt a terra eleua
tus. O pater quomodo poſſibile eſt hoc: Ca
pe ſimilitudinẽ de gũmi ambre quod vir
tute caloris attrahit paleã ad ſe. Sic
cor hominis virtute orõnis a terra eleuatur.
Tu laudas pre fratres tuos et alienos.
Rñdeo: practicam nõ habeo de alijs.
¶ Decida vt alias etc. ſm Tho. in. iiij.

Et Can. xxiij. q. ij. c. Non turbatur. Et
xvi. q. i. c. Reuertimini. et. di. xix. c. A
naſtaſius. Et per iuriſtas in auten. Ut
nõ luxuriãtur cõtra naturã. col. vi. Et
per ſcripturã. Leui. xxvi. Amos. v. An
guſtie. fames. penurie. peſtilẽtie. a
deo eueniunt. propter peccata et ſcelera
iuxta illud Greg. in collecta. Nulla no
cebit aduerſitas: ſi nulla dñetur iniqui
tas. Et dauid. Iniquos odio habui. et
vulgo dici ſolet. preterea propter pec
cata veniunt aduerſa. Sed ab his ma
lis oratio eruit. Baruch. iiij. Clamate
ad dñm. ſ. per orationem: et eripiet vos
ſcilicet a mal. Quod claret exemplis. Primo
dauid. ij. Re. vlti. Cui ex peccatõ ſuperbie:
data eſt ei optio a dño. Quia peccaſti o
dauid elige tibi de tribus vnum. Aut
ſeptẽ annis veniet tibi fames in terra
Aut tribus mẽſibus aduerſarios fugies
propter bellũ. Aut tribus diebus erit pe
ſtilẽtia in terra tua. Qui potius peſtẽ
elegit: et mortui ſunt de populo. lxxvij.
milia. Sed dubiũ queritur. Quare hoc
flagellũ magis elegit. Rñdet dñicus
Toloſa. Noluit famem: quia tñ paupe
res mortui eſſent. Scdõ noluit. ſ. bel
lum: quia potẽtes ſibi prouidiſſent eo quod
fugiſſent in fortalicia ſua. et pauperes
mortui eſſent. Cõiter enim poſt bellum:
malũ remanet ſuper pauperes. Tertium
autem elegit. ſ. peſtem: quia ſperabat in
miſericordia dei. Sed curioſe inquirẽ
dum eſt. quare dauid percuſſus eſt pe
ſte in populo ſuo. Ad quod reſpõdet Do
minicus: vbi ſupra. Quod triplici ratio
ne geſtũ eſt. Primo quia nõ correxit amõ
filium ſuũ qui ſtuprarat ſororẽ ſuam
Thamar. Scdõ quia populus cõtra da
uid cõſpirauerat in adiutoriũ Abſa
lon. Tertio ratione ſuperbie: quia popu
lum numerauerat. Uidens autem an
gelum populũ cedentẽ cum lachrymis
exclamauit. O mi chare dñe: ego ſum
qui peccaui. Unde ad eius orationem

Digitized by Google

ceſſauit peſtis. Preterea aliud exem-
plum rome tpe Greg. dū peſtis in po-
pulo craſſaret: homo oſcitādo mortu⁹
cadebat. Unde verſum eſt in puerbiū
Deus te adiuuet. Greg. ꝟo pceſſionē
fieri precepit: ⁊ figurā marie ꝙ ex tri-
bus Lucas pinxit vna q̄ eſt rome alia
que in Loreto alia q̄ eſt bononie. Aer
aūt corruptus dabat locū imagini. Et
audite ſunt voces angeloꝝ cantantiū
regina celi Lanta. Et grego. adiunxit.
Ora pro nobis deum alleluya. Et ſic
vidit angelū ſuper caſtrum ſancti an-
geli tergentē gladiū ſignificādo peſtē
ceſſare prece eorum. ¶ Tertia vtilitas
⁊c. Nullū eſt efficacius remediū con-
tra demonem oratione. Mat. xiij. Hoc
genus demonioꝝ in nullo poteſt exire
niſi in oratione ⁊ ieiunio. Unde Ber.
Grauis eq̄dem eſt nobis inimici tēta-
tio: ſed lōge grauior eſt illi noſtra ora-
tio. Qđ pꝫ exemplis. Tēpore iuliani
imperatoris dū iulianus ꝯtra perſas
vellet ire in ꝓlium: miſit demonē in oc-
cidentē per nigromanciā vt ꝙ cito re-
ferret q̄d in partib⁹ illis fieret. Cumq̄
demon inueniſſet publiū monachū in
via orantē ꝓhibitus eſt vi orationis
monachi ne illac ptrāſiret. Julianus
aūt ei pcepit vt veritatē diceret. qua-
re nō trāſiſſet. Rn̄dit: q: maledictus
ille monachus orare nō ceſſat. In qb⁹
verbis dubiū querit. Quare diabol⁹
cū veritatē exoſſam habeat vnde hoc
ꝙ illi ꝯfitetur. Rn̄deo ſm glo. interli
nearem ſup verbo Mat. iiij. Qr ſcie-
bant ipm eſſe xpm. Qđ pꝫ triplici ra-
tione. Primo rōne deceptionis: q: in-
terdum veritatē dicit vt eius falſitas
facilius acceptet. Chry. Lōceſſum eſt
interdū diabolo vera dicere vt menda
cium ſuū rata veritate cōmēdet. Se-
cūdo rōne accuſationis: vt hoim pctā
in eorum cōfuſionē accuſet vt patuit.
Maxime de quodā fratre cui demō ex

probauit ꝙ nocte pcedenti dormierat
cū meretrice. Quāuis enī deus hoim
peccata agnoſcat: tn̄ vult vt demō illa
declaret ad cōfuſionē peccantiū. Ter-
tio ratione coactionis: vt pꝫ de mul-
tis ſanctis q̄ demonē cogebāt vera di-
cere. ⁊ de multis malis qui virtute ni-
gromātie cogūt eos vt pꝫ ſupra. Pre-
terea exemplū beati dn̄ici. Cū oraret
rome in ſancta ſabina ꝓiecit diabol⁹
lapidē magnū in eum q̄ adhuc rome
in eccleſia ſuſpēſus habetur. Quarta
vtilitas ⁊c. Patet exemplis. ij. Paral.
xxxiij. de Manaſſe filio Ezechie. q̄ cū
ꝓpter iniq̄tates ſuas eſſet captus ab
exercitu regis aſſirioꝝ ⁊ vinctus ca-
thenis ac cōpedibus ⁊ ductus babilo-
niam in ſe reuerſus ⁊ penitētiā agens
orauit di. Peccaui ſup numerū arene
maris. Et dn̄s orōnes eius exaudiuit
⁊ reſtituit eum in regnū ſuum. Preter
ea de Ambro. Qui cū eſſet mediolani
orans ꝯtra arrianos a q̄bus infeſtaba
tur ⁊ clamans deus in adiutoriū meū
intende. Auditus eſt vſq̄ rome a pon-
tifice ⁊ aer cōmotus eſt in ꝓlium ful-
goribus ⁊ ſagittis cōtra inimicos. pre
terea Rodij cōtra turcum auxiliū ha-
buerunt orationis marie ⁊ iohānis ba
ptiſte. Et ſic vicerūt. ¶ Quinta vtili-
tas ⁊c. Joh. xv. Petite ⁊ accipietis vt
gaudiū veſtrum plenū ſit. Exemplum
pꝫ de Augu. cum ciuitas eius a bar-
baris eſſet obſeſſa orauit dominū de
tribus. Aut periculum obſidionis re-
moueret aut veram ſibi pacientiā da-
ret aut ipſum de hoc mundo ad para-
diſuꝫ traduceret. Dixitq̄ fratrib⁹ ſuis
tertium impetraſſe cum per mortē ad
eum tranſiret. Uñ pꝫ virtus orōnis.
Tertium principale dicitur ⁊c. Ora-
tio eſt tante poteſtatis ꝙ quattuor
potentias ſuperat. ¶ Primo poten-
tiam corporū celeſtium. In ſluxus enī
corporum celeſtium cauſat in iſtis in

ferioribus creationẽ:vt patet in herbis ꝛ plantis. Jn.i. Cõp. a virtute ſuperiorũ regũtur inferiora. Jdẽ inferiora a ſuperiorib⁹ regũtur:ſed oratio impedit hunc influxũ:vt pꝫ in mõtibus gelboe:q̄bus oratione Dauid nec ros nec pluuia deſcẽdit.ij.Reg.i. preterea impedit motũ celi:vt pꝫ Joſue.x. Dũ ipſe pugnaret cõtra gabaonitas. ꝛ ſol deficeret orauit di. Sol ↄtra gabaonitas ne mouearis. Unde ſtetit in locuꝫ ſuum cõtra curſum ſue nature. Et illa dies fuit.xxvi.horis vt dicit quedam glo. ¶ Secũdo ſuperat potentiã nature. Corpus enim hois nõ poteſt eſſe ſine cibo longo tempore:q2 calor naturalis cõſumit humidũ cibale ꝛ nutrimentale. Et vt dicit phs lib. de cauſa lõgitudinis ꝛ breuitatis vite. Et Auicen.in.i.de ſomno. Duo ſunt ꝑncipia vite noſtre. Calor naturalis ꝛ humidũ radicale. ꝓpter que comedere oportet. Phs lib.de generatione ꝛ corru. Omne viuens q̄diu viuit indiget cibo. Quod pꝫ exemplo de moyſe. Exode.xxxiiij.q̄ ieiunauit.iiij.diebus ſine cibo. Quod impoſſile eſt via naturali. Et pꝫ noſter dñicus qui duas quadrageſimas ieiunauit in pane ꝛ aqua:predicãs virtute orationis dum eſſet Toloſe et Taraſcone. Et katherina ſeneñſis:de qua pius papa in epiſtola canoniſationis dicit. Jnuenta eſt aliq̃n a die cinerũ vſq; ad penthecoſtẽ ieiuniũ ꝑduriſſe ſola oratione cõtenta. ¶ Tertio ſuperat potentiã anime noſtre. Anima q̄diu eſt cum corpore nõ poteſt eſſe niſi vbi ſit corpus. ſed virtute orõnis anima eleuatur in altũ abſq; corpore ꝛ viuente. Ad quod corpus nõ poteſt eleuari vt de paulo qui ad tertiũ celum raptus eſt:corpore in terra manente. ¶ Quarto ſuperat potentiã diaboli. Uirtute orationis:demones cruciant. Sunt carbones dei q̄bus diabolus incendimus. Unde quidam demon clamabat. Bartholomee apoſtole dei:incendũt me orationes tue. Sunt ſagitte dei quibus diabolũ vulneramus. Sunt ſcutũ dei qui tẽtationibus diaboli reſiſtimus. Ambro. Bonum ſcutũ eſt oratio:qua oĩa aduerſarij ſpicula repellũtur. De iſto ſcuto orõnis dicit Sapiẽtie.xviij. Proferẽs Aaron ſeruitutis ſue ſcutũ orõnem:reſiſtit ire:et neceſſitati finẽ impoſuit. Sunt etiam angelis multe grate. Chryſo. Uis ſcire dignitatem orõnis. Mox vt de ore tuo ꝓceſſerit:ſuſcipiũt eam angeli in manibus ſuis ꝛ offerunt ante deum. Unde apparet virtus orationis.

¶ Feria.iiij.prime ebdomade.xl. De adoratione:vel de modis orandi.

Acceſſerũt ad ieſum ſcribe ꝛ phariſei dicentes. Magiſter volumus a te ſignũ videre. Mat.xij. Duplex generatio eſt in mundo:bona ꝛ mala. Bona credit ſine ſignis:mala cum ſignis:vt ſcribe. que dicit. Uolumus ſignũ videre. Gloſa. Propriũ erat iudeoꝝ querere ſigna. Jo.iiij. Niſi ſigna ꝛ prodigia videritis nõ credetis. Sed que erãt ſigna? Rñdeo q̄ tria. Primũ de celo:vt ignis deſcenſus:ſicut fuit tpe helie.i.Reg.xij. Aut deſceſus manne:vt tpe Moyſi. Exod.xvi. Aut tonitrua:vt tpe Samuelis.i.Regũ.xviij. Magiſter volumus a te ſignũ videre. Rñdit xps. Generatio mala:q2 ex perſecutorib⁹ prophetarum deſcẽderant. Et adultera quia patres eorũ idolatrare fecerunt. Signũ querit.ſ.poteſtatis ꝛ diuinitatis:ꝛ nõ humanitatis. Sed ſignũ non dabitur ei.ſ. diuinitatis qđ querunt ſcilicet de celeſtibus:q2 ſi digni ꝓpter eorum curioſitatem ſed humanitatis.

Digitized by Google

Sicut fuit Jonas in ventre ceti trib' dieb' et trib' noctib': sic erit fili' hois in corde terre. q.d. signū qritis illō vobis sit signū magne credulitatis. Q.d. trib' dieb' et noctib' sepult' ero. postea resurgā. Nota Albertū in vbo Signū Jone pphete. Xps in mūdo tria signa ostēdit de sua hūanitate. Primū signū paupertatis. Luc. ij. Hoc vobis signū. Inuenietis infantē pānis inuolutum et positū in psepio. ¶ Scdm hūanitatis Luc. ij. Ecce positus est hic in ruinā et in signū. ¶ Tertiū humilitatis vt hic signū Jone pphete. Cōqueritur. Uiri niniuite receperunt pphetā: isti nō recipiūt dnm pphetarū. Illi sine signo hi post multa signa. Regina saba de qua. iij. Reg. x. surget in iudicio cū istis: qz venit a finib' terre audire sapientiā salomōis. Ecce plusq salomō hic. Primo pl' sapiēs. Pau. ad Colo. ij. In q sunt oēs thesauri sapiētie. Scdo plus diues. Ro. x. Diues in oēs q inuocant illū. Tertio pl' pulcer. Sap. vij. Cādor lucis eterne: et speculū sine macula. Adhuc loquēti sibi ait quidam. Ecce mat' tua: et fratres tui foris stant querētes te. Rñdit. Que est mat' mea et qui sunt fratres mei. quicūq fecerit voluntatē patris mei ipse est frater et soror mea. Hoc qtum ad euangelium.

De adoratione vel modis orandi: inuenio septē modos vel cōditiones orādi.

¶ Primo debet fieri sinceriter.
¶ Secundo debet fieri fideliter.
¶ Tertio debet fieri vtiliter.
¶ Quarto debet fieri ardenter.
¶ Quinto debet fieri humiliter.
¶ Sexto debet fieri perseueranter.

¶ Primo debet etc. Multi orāt sed nō exaudiūtur: qz male petunt. Jaco. iiij. Petitis et nō accipitis: eo q male petatis. Pro noticia maiori querit dubium. Utrum deus exaudiat peccatores. Circa hō due sunt opiniones. Una dicit q nō. Alia q sic. Prima q nō est verbis scripturarū. Esa. i. Cum multiplicaueritis orationes nō exaudiā: manus em̄ vestre sanguine plene sunt. Et Isa. lix. Peccata vestra abscōderūt faciem eius a vobis: vt nō exaudiret. Jere. iij. Nos inique egimus et ad iracūdiam te puocauimus. ideo in exorabilis factus es. et puer. xxviij. Qui declinat autem ne audiat legē oratio eius erit execrabilis. et Jo. ix. scimus qz peccatores deus nō exaudiuit. ¶ Alia opinio dicit q sic. qz Luce. xviij. de publicano peccatore. Amē dico vobis: qz descendit hic iustificat' in domū suam. qz orauit Deus ppicius esto mihi peccatori. Exaudiuit petrū. Magdalenā etc. Ad hanc difficultatem. Rñdeo sm doctores Tho. xxij. q. lxxxiij. arti. xvi. Alexādrū de hales. in. iiij. vol. summe Ric. in. iiij. di. xv. ar. iiij. Qd orātes habent reperiri in triplici dria. Primo qdam orāt q fuerūt sine mortali in omi vita sua. qz pauci reperiunt. Oro eoꝝ est potētissima: et tales exaudiunt facillime qz est cū puritate ↄsciētie. hec fuit oro Moysi. de quo Exo. xv. q meruit mare rubrū diuidere. et cū pplo trāsire. Hec fuit oro Josue: vt dr Josue. x. q sole fecit stare ↄtra gabaonitas p plures horas. Hec fuit oro dñici patris nri. qui. ix. peregrinos in lacu perusij necatos suscitauit. Et ad fidē circa. c. M. ↄuertit. Hec oro vincētij q circa. xv. M. iudeoꝝ ad fidem ↄuertit. Ideo Jaco. v. Multū em̄. v3 oro iusti assidua. Et rō est: qz isti sunt amici dei. Amici em̄ facile impetrāt qcqd volunt exemplū in Stephano. De quo Ac. vij. Qui positis genib' dixit. Dñe ne statuas illis hoc petm̄. Ubi dicit beda. q si stephan' nō orasset: ecclia paulū nō haberet. vñ dr Job. v. Ad aliquē sctoꝝ cōuertere. Et non solū ad sanctos existentes in gloria: sed etiā ad iustos existētes in via

De oratione ſancti glo. in verbo. Iuſti aſſidua plus valet vnus ſeruus orādo ꝙ innumeri peccātores ſupplicando: q2 oratō ſancti celū penetrat. vñ p3 pma differentia orantiū. ¶ Scḋa oratio eſt illorum qui fuerūt peccātores: ſed tñ ſubito ſe humiliauerunt: q2 licet qñqꝫ peccauerunt cū natura ſit fragilis ad peccandum. i. Io. iij. Si dixerimus: q2 peccatū nō ꝛc. Io. iij. In multis offendim⁹ oēs nō tñ ſemp̄ retinent ꝓpoſitū male voluntatis. Timent illū: humiliant̄: agunt bona. Hi in ſuis neceſſitatibus orāt tales exaudiunt̄. Hec fuit oratio latronis. Magdalene: ꝛ alioꝝ peccātoꝝ. Exaudiunt̄ quidē vt di. tho. vbi ſupra nō ꝙ mereant̄ ex iuſticie: q2 vt di. Auguſ. Peccatoꝛ panē quem comedit nō meretur: ſed exaudiunt̄ ex diuina miſericoꝛdia q̄ ſaluos facit ſperātes in ſe cū ſit pius. ¶ Tertio aliqui orāt vt peccatores ꝛ obſtinati qui diuti⁹ in malis pſeuerant: q̄ de malo in peius tendunt: nec ꝓponūt abſtinere. cōcubinarius audit luxuriā eſſe peccatū: tñ nō ſe eripit: imo truſat̄. ſic vſuran⁹: ſic guloſus. Hi qñqꝫ ex ſuis peccatis a deo flagellant̄ infirmitate penuria ꝛc. Orāt ad dñm ſ3 nō exaudiunt̄. Iſa. i. Cū multiplicaueritis ořones nō exaudiā. Manus enī ꝛc. Ḡ. Si ponerent̄ ſub toꝛcularia manice purpuree vxoꝛis ſic indumēta filioꝝ exiret ſanguis pauperum. et hiere. vij. Tu q3 noli orare ꝓ pp̄lo hoc neqꝫ aſſumas ꝓ eis laudē ꝛ ořonem: q2 nō exaudiā te. hiere. xv. Si ſteterit moyſes ꝛ ſamuel coram me: nō eſt aia mea ad pp̄lm iſtu3. Et quare. q2 ſunt peccā que puniuntur. Si tñ exaudit deus peccatoꝛis orationē: hoc eſt ad maioꝛem penam peccantis. Quēadmodum medicus qui dum eſt in ſpe curationis infirmi denegat ſibi nocia. S3 poſtꝙ eſt deſperatus cōcedit ſibi quecunqꝫ petit. ſic facit deus. Exēplo. p3. Numeri. xi. de filijs iſrael petentibus carnes in deſerto: deus eos exaudiuit in dānum ipſoꝛu3: de quibus ps. lxxvij: Manducauerūt ꝛ ſa. ſunt nimis ꝛ deſi. eoꝛum attulit eis. ꝛ infra dicit̄. Adhuc eſce eoꝝ erant in oꝛe ipſoꝛu3 ꝛ ira dei deſcēdit ſuper eos. Vis o ciuis o dña: o mercatoꝛ ꝙ oratio tua exaudiatur. Ora cū pura mente depone ſcelera ꝛ iniq̄tates. vñ Boeti⁹. iiij. de cōſo. in deo preces veſtras poꝛrigite q̄ ſi recte ſunt inefficaces eſſe nō pñt. ꝛ Lac. in. vj. c. xxv. Pura inquit mente ꝛ eleuata bono honeſtoqꝫ ꝓpoſito inuocādus eſt de⁹. Exēplum in vitis patru3 legit̄. Cū quidē frater valde tentaret̄ ꝛ quēdam ſanctū patrē rogaſſet vt ꝓ ſe oraret. R̄ndit ille pater. Impoſſibile eſt frater mi: ꝙ ſaneris ꝛ iuueris in oratione ꝓ tētatione amouēda: etiam ſi oēs ſancti ꝓ te orauerint niſi peccatum expellas a te ꝛ ores pura mēte. Qḋ ꝛ fecit: ꝛ tētationes fugauit. Vñ p3 pma cōditio orationis. ¶ Scḋa cōditio ꝛc. Fides eſt fundamentū oīum virtutū. Iaco. i. Si quis veſtrū idiget ſapiētia: oēs indigemus: q2 ſtultoꝛu3 infinitus eſt numerus. Poſtulet in fide nihil heſitans: ꝛ ſubdit̄ de heſitante. Non ergo exiſtimet hō ille ꝙ aliq̄d accipiat a dño. Fides ḡ eſt neceſſaria vñ Ber. Indignus celeſti benedictiōe eſſe cōuincit̄ qui deū dubio querit affectu. Ad hāc fiduciā hñdā iducit̄ hō triplici rōne: vt ponit glo. ſup Lu. xi.

¶ Primo ratione pietatis.

¶ Scḋo rōne comparationis.

¶ Tertio ratione ꝓuocationis.

¶ Pmo ꝛc. Paterfamilias habens filium patientē famē: ſi filius petit a patre. O pater da mihi panem: quia moꝛioꝛ fame. Nunquid dabit lapides aut ſi petat piſcem: nunquid dabit ſerpentem: aut ouum: nunquid ſcoꝛpionem. Vere non. Immo dabit omnia

Digitized by Google

ſi poteſt: q2 vt dicitur in .vij. pol. Generantis ad genitum naturaliter eſt amicitia. ⁊ in .l. fi. C. de curatore furioſi. Nullus eſt amor q̄ vincat amorem parentū. Si ergo pater carnalis hoc facit: plus pater noſter deus qui plus diligit hoiem q̄ pater carnalis. ¶ Scđo rōne ⁊c. Si fidē adhibes incātatori aſtrologos de modo planetaꝝ. Galieno de di. venarū. Priſciano de cōpoſitiōe litterarū: quare nō plus deo noſtro q̄ fidelis eſt: qui promittit nobis dare. Mat. vi. Quicquid orātes petitis credite: q2 accipietis ⁊ fiet vobis. Aliter deus nō eſſet verax qui ꝑmittit dare: ſi nos petamꝰ. ¶ Tertio rōne ⁊c. Nos ꝓuocat ad orandum ⁊ exauditionē ꝓmittit: qđ dicis in Luc. xi. Petite ⁊ accipietis: querite ⁊ inuenietis: pulſate ⁊ aperietur vobis. Uis ergo exaudiri habeas fidem. Unde apl's ad Hebre. iiij. Adeamus cum fiducia ad thronū glorie eius vt miſericordiam cōſequamur. quare nō exauditur homo: q2 nō habet fidem. Non habens hanc: non vere diligit deum. Et q2 amicitia eſt cauſa q̄ oratio exauditur ⁊ ibi deſit. ideo nō exauditur. Unde dubietas et inimicitia impedit exauditionem orationis. ¶ Tertia conditio ⁊c. Tho. vbi ſupra. In orone nr̄a aut petimꝰ tpalia aut ſpūalia: ſi tpalia bona: vt ſciam ſanitatē: diuitias: q2 talia bona ſunt ſepe cauſa dānationis hois. ideo nō ſimpliciter: ſ3 ſub cōditione ſunt petenda De pſperitate bonoꝝ tpalium dicit. Deut. xxxij. Incraſſatꝰ eſt dilectꝰ meꝰ ⁊ recal. Ex diuitijs cōuertit terga deo accipit ſacra falſa: blaſphemat. Preterea ille petit filiū a deo ⁊ ꝓpter ipſ3 dabit vſuras fara ſtochie barochi. tu corpis ſanitatem. forte erit cā tue dānationis. In legēda. ſ. Tho. martyris ponitur tale exēplum. Cum quidā meritis. ſ. Tho. recepiſſet ſanitatē cogitare cepit an illa ſanitas anime ſue expediret. Et ſubito orauit q̄ ſi nō eſſet vtile aīe ſue: cōtinuo ipſa infirmitas remaneret. Qđ ⁊ factum eſt. Jđ ſub conditione eſt orandum ſi expedit aīe qñ ſunt bona tpalia. vnde Uale. li. vi. c. ij. Hoies ſepe votis expoſcunt qđ nō impetraſſe melius foret. Ille. Hoc nos docuit xp̄s. Jo. xix. qñ orās dixit. Canta in cantu paſſionis. Pater ſi poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte. Et ſubiūxit. Fiat volūtas tua. Aut petimꝰ ſpiritualia: ⁊ tunc quidē: q2 ſunt neceſſaria ad ſalutem. ſimpliciter orare debemus. Tu es ſupbus pete humilitatē Es auarus: ora liberalitatē. Es peccator ora remiſſionē pctōꝝ ſimpliciter O q̄ grata eſt iſta petitio ⁊ multum efficax in cōſpectu dei: vt non ſpūalia ſolum: ſed etiam tpalia cōcedat. Exēplo pz. iij. Reg. iij. de Salomone qui petijt a deo ſapiem neceſſariā ad regēdum ppl'm: ⁊ deus cōceſſit qđ petiit ⁊ diuitias ſimul ⁊ ſapiam: q2 ſibi placuit hec poſtulatio. Und' dicit ei. Quia poſtulaſti verbū hoc: ⁊ nō petiſti dies multos nec diuitias: ſed poſtulaſti tibi ſapiam: ecce feci tibi ſm ſermones tuos: que fuit. iij. M. parabole ⁊ quinq̄ milia verſuū. ¶ Quarta conditio: ⁊c. i. attente ⁊ cū deuotione: q2 deuota. Et ardens oratio eſt clamor ⁊ rumor in auribus dei. Figura eſt Exod. xiiij. de Moyſe qui orabat ad mare ꝓ tranſitu ppl'i: nec mouebant labia eiꝰ Cui dñs. Quid clamas ad me: gl. Deſiderium Moiſi erat clamor in auribꝰ dei. Ubi notatur q̄ debet eſſe deuota ¶ Sed nota q̄ hec deuotio d3 eſſe in duobus. Primo in mentis attētione. Scđo in geſtuum cōpoſitione. Primo in mentis ⁊c. i. Corin. xiiij. Orabo ſpū orabo ⁊ mēte. S3 plures ſunt qui ore orāt: corde aūt ſunt a lōge ſubmurmurant, orōnem dñicam cum corde

Digitized by Google

funiculo in manu. Contra mulieres. Mente ſunt in pluribus implicat⁹. cō tra tales Cyprianus de conſe. diſt. j. c. Quādo ſtamus ad orationē fratres in ſiſtere ꝛ inuigilare ad preces toto cor de debemus. Cogitatio tunc carnalis hois ꝛ ſecularis abſcedat. Practica ſu p hoc. Mētiris: qꝛ mens tua eſt ad fi lios: ad agros: ad ꝯcubinā: ad cacabū. Surſum corda nulla eſt ibi pars. Se cundo hec attētio dꝫ eſſe in geſtibus corporis: vt ſcꝫ homo flectat ambo ge nua cū omni reuerētia ante deū. Figu ra. iij. Reg. viij. de Salomone. Factus eſt aūt cū cōpleuiſſet Salomon omnē orationē hāc ſurrexit de cōſpectu alta ris dñi: vtrūqꝫ enim genu fixerat in ter ram ꝛ manus expanderat ad celū. Et apoſtolus ad Ro. xiiij. Viuo ego dicit dñs: qꝛ mihi flectetur omne genu. Su per que verba dicunt doctores: maxi me albertus ſup lucam. ꝙ dñis tēpo ralibus debemus impendere honorē: cum genu ſiniſtro. Et hoc totum: quia ſunt domini huius mundi. qui ſignat per ſiniſtrā. Dominis ſpiritualibus de bemus honorē cuꝫ genu dextro. Quia ſunt domini rerum ſpiritualiū. que ſu perant bona temporalia. Quia digni tas ſacerdotis ſuperat temporalē vt dicitur in decre. di. vi. c. Quis dubitet Quāuis hodie plus honorētur domi ni temporales: miles: ciues. Tibicen: vino dedit⁹: virtute, vacuus ꝛ inanis. Deo aūt cū ſit dominus vniuerſorū de betur honor cum vtroqꝫ genu: corpore ꝛ mēte. Jo. iiij. Veri adoratores ado rabunt patrem in ſpiritu quo ad ani mam: ꝛ veritate quo ad corpus. Sed heu. Quia nunc mortales accedūt ad orationem ſicut beſtie: vno genu in ter ra: alio leuato videntur ſagittarij: cuꝫ omni irreuerentia. Contra tales Eccl. xviij. ante orationē prepara animam tuā: ꝛ noli eſſe q̄ſi homo q̄ tentet deū. Orans tunc deum tentetat: qui cū irre uerentia orat. Si qs corā principe loq debet ꝑ xp̄s qd loq dꝫ cogitat: cū qua reuerētia ꝛ maturitate: ꝛ mō loq dꝫ. Cum oramus: cū deo loquimur. Ideo ſi exaudiri volumus primitus mentes ꝑparare debemus. Sꝫ mens nō eſt cū deo. Unde Orig. in homelia cananee. Flectis q̄dē genua: ſꝫ foris vagat̄ mēs tua. corpus tuū intus: ſꝫ mens vſuras cogitat. Poſſeſſionū reddit⁹ cōputat: negligentias famulorū intuetur. Exē plum de ſancto Siro epiſcopo. Januē ſi legitur. Qui dum in eccleſia ſemel eſ ſet in riſum maximū prouocatus eſt. q̄ nunq̄ viſus eſt ridere. Interrogatus quare riſerat a fratribus ſuis. Reſpon dit ſe vidiſſe demonem in eccleſia: qui verba vana loquentiū ſcribebat. O ſe culares qui omnia negocia diſcutitis in eccleſia: ꝛ verba ocioſa dicitis. ꝛ cuꝫ charta deficeret ꝛ vellet eaꝫ elongare cū dentibus: charta ſubito fracta: ille ad murū ſe impetēs caput fregit. No ta ꝙ deo diſplicet. Bis inuenim⁹ xp̄m iratū. Primo in tēplo. q̄n dixit Jo. ij. Auferte iſta hinc: qꝛ erat dom⁹ orōnis Scdo cū diabolo. Uade ſathana. Qꝛ erat in vituperiū patris. Unde augu. in regu. In oratorio nemo aliqd agat niſi ad qd factū eſt. ¶ Quinta cōditio ꝛc. Uñ ps. Reſpexit in orōnē humiliū Judith. ix. Humiliū ſemꝑ ꝛ māſuetoꝝ tibi placuit deprecatio. Et ꝑ oppoſitū Oratio ſupboꝝ nō exaudit̄. Exēplo pꝫ de phariſeo ꝛ publicano. Lu. xviij. pha riſeus orabat ſupbe dicēs. Gratias ti bi ago dñe qꝛ nō ſum ſicut ceteri hoīs: raptores. iniuſti. adulteri velut etiam hic publicanus. Hāc orōnē faciūt mu lieres. O pater ego dico quotidie talē deuotionē: tria paṫ ad trinitatē. ſeptē aue maria ad reuerentiā de ſeptē gau dijs. Non ſic ſed cum humilitate. Pu blicanus autē di. Deus propicius eſto

mihi peccatori. Unde meruit iuſtifica
ri. Sz nota φ hec humilitas: non ſolũ
attendit in mēte: ſed etiã in geſtibus
corporis: qui pſonã multũ incitant ad
humilitatē & deuotionē. Unde legit
de beato dominico φ in oratione ſua
hoc agebat. Aliquãdo in terra pſtra-
tus. Ubi repſentabat orationē xpi in
orto. Aliquãdo erectus in aere cũ ma-
nibus pendens. Orationem chriſti ad
colũnam. Aliquando manibus exten-
ſis. orationem chriſti in cruce. Ui mo-
di: φuis abſolute non ſunt neceſſa-
rij: tamē multum incitãt mentē ad de
uotionē. Simili modo franciſcus ora
bat: q̃ in oratiõe ſua dicebat. Quis es
tu domine. Et quis ſum ego. Ego ſum
frãciſcus peccator: vt audiebat eius ſo
cius frater leo. Unde te humilia in ora-
tione ſi vis exaudiri. ¶ Sexta cõditio
&c. Cũ pſeuerãtia orãdi eſt. Quia vt di
cit phs. ij. Ethi. Finē laudamus: hono
ram⁹ ea q̃ ſunt ad finē. Et in. viij. phi.
φ gutta vltima cauat lapidē in virtu
te precedentiũ. Et huic debet laus. O
pater ego oraui p tot annos & menſes
ſed nõ ſum exauditus. Rñdeo φ oportz
pſeuerare. Sz quē debem⁹ orare. Rñ-
deo ſm Ber. φ ad tria palacia debem⁹
accedere: & ibi fortiter pulſare. Primo
ad palaciũ trinitatis. Ad patrē: ad fi-
lium: ad ſpiritũſanctũ. Qđ ecclia oſtē-
dit. Primo ad patrē. Pat de celis de⁹
miſerere nobis. Scđo ad palaciũ regi-
ne. Qđ oñdit ecclia. Sctã maria ora
p nobis. Sctã virgo &c. Sctã dei &c.
Tertio ad palaciũ ſctõrũ. Oñdit eccle
ſia. Oēs ſcti & ſcte dei &c. Ecce qũo &c.
¶ Sed in his verbis. Anima cara pe-
rit tria dubia declarari. Primum eſt.
Cum deus ſit vbiqz: & p eſſentiã dans
oĩbus eſſe. & p potentiã q2 ei obediũt
oĩa: & p pſentiã: q2 oĩa ſunt ei nuda: vt
habet tho. j. par. q. viij. ar. j. quare plus
voluit orari in eccleſia: φ alibi. Re-
ſpondeo ſm Thõ. vbi ſupra.
¶ Primo ratione habitationis.
¶ Secundo ratione deuotionis.
¶ Tertio ratione frequentationis.
¶ Primo &c. Quia de⁹ in ecclia ibi ha
bitat p ſingularē venerationē. Unde di-
xit ſalomoni: tēplo cõſtructo. ij. Para.
vij. Sctificaui mihi locũ iſtũ. Ideo cu
ſtodite o hõ: noli ipm pphanare ma-
lis cogitationib⁹: aut verbis vel factis
¶ Secũdo ratione &c. Quia ibi dicun-
tur. vij. hore canonice. Ad deſignandũ
ſeptē notabilia in paſſione xpi cõſum-
mata. & in memoriaz illorũ fit. Primo
dicitur Matutinũ. ſignat φ xps tali
hora fuit in domo cayphe & anne vbi
multa opprobria & dura ſuſtinuit. Unde
religioſi: tali hora matutinũ dicunt vt
repreſentēt illa. Scđo dr̃. Prima: q2 ta
li hora xps in cõſiliũ iudeorũ ducit: & q̃
runt cõtra eũ falſa teſtimonia: & falſis
accuſationib⁹ vincit & pylato ſic tradi
tur. In eius actiones gratiarũ horam
primã decantamus in memoriã. Ter-
tio dicit. Tertia: q2 tali hora herodi
mittit: & ab ipõ cũ ſuo exercitu ſperni
tur. & illuſus cuz veſte alba ad pylatũ
remittit & clamãtib⁹ iudeis. Crucifige
eũ: a pylato flagellat. O &c. Dicit ho-
ra. vi. Quia tali hora xps condēnat.
cõſpuitur: illuditur: ſpinis coronat. ha
rundine ceditur. & crucē baiulans ciui
tatem egredit. felle & aceto potatur.
Et nos in eius honorē tali hora ipſum
laudamus. Dicit. ix. q2 tali hora matrē
conſolat: clamãs morit: velũ tēpli ſcin
ditur: terra mouet. petre ſcindunt. cen
turio cõfitet. Ueſpere dicunt: q2 tali
hora lancea ſuũ latus pforat. ex vulne
re ſanguis & aqua egredit. Unde in eius
memoriã veſpere dicunt. Cõpletoriũ
dicit q2 oĩa iſta in ſero & nocte egit.
Primo ſacramentũ inſtituit in cena il
la. Scđo pedes apoſtolorũ lauit. Ter-
tio apliſ pacē predicauit. Quarto pro

Digitized by Google

tis orat patrẽ. Quinto ad locũ ꝓditio
nis ꝓperat. ¶ Tertio rõne ⁊c. Quia in
ecclia frequentãt ꝑſone venire: ⁊ ſicut
frequẽtantes mercatũ: concitat homi
nem ad negociationẽ: ſic frequentatio
deuotoruꝫ hominũ. in eccleſia incitat
hominẽ ad deuotionẽ. Unde pꝫ pri-
mum dubiũ. ¶ Scḋm dubiuꝫ. Quare
plus ad orientem oramus. Rñdeo tri
plici rõne. Prima: qꝛ fides gentium in
cepit ab oriẽte. Mat. ij. Ecce magi ab
oriente venerunt hieroſolimaꝫ. Et ibi
xp̃s natus eſt: ibi mortuus: ibi aſcen-
dit. Scḋa: qꝛ in illa parte amiſim⁹ pa-
radiſum. in illa petimus per ip̃m reuo
cari. Tertia ꝓpter xp̃m: qui eſt lux mũ
di ⁊ nominatur oriens: ⁊ ibi expecta-
tur ad iudicium. ¶ Dubiũ tertiũ. qua
le eſt tẽpus orãdi. Rñdet Bern. fratri
bus de mõte dei: ꝙ ſunt tres hore ſpe
ciales. Primo in mane. Exemplo xp̃i.
Math. i. qui diluculo valde ſurgens
abijt in deſertũ locum: ibiqꝫ orabat.
Secũdo in veſpere. Exẽplo xp̃i. Mat.
xij. Qui dimiſſa turba aſcẽdit in mon
tem orare: veſpe autẽ facto: ſolus erat
ibi. Tertio in nocte. Exẽplo xp̃i. Luc.
vi. vbi dr̃ ꝙ erat ꝑnoctans in oratiõe
De efficacia matutine orõnis dr̃. Job.
viij. Si diluculo conſurrexeris ad de-
um: ſtatim euigilabit ad te.

¶ Feria. v. prime hebdomade.
¶ De mendacio.

Vos ex patre dia
bolo eſtis: et deſideria
patris veſtri vultis fa
cere. Joh. viij. ¶ Dñs
agẽs ſermonẽ aplis ſu
is ⁊ iudeis dixit. Si mãſeritis in ſer-
mone meo vere diſcipuli mei eritis.
Scḋm Tho. in. iiij. ſen. Non eſt ſignũ ita
diſtinctiuũ inter bonos ⁊ malos: vt eſt
diuini vbi auditio. Johã. viij. Qui ex
deo ẽ ⁊c. ⁊. xiiij. Si qs diligit me ſermo-
nẽ meũ ſeruabit. ⁊ Tulli⁹. Cui⁹ aures ve
ritati clauſe ſunt: hui⁹ ſal⁹ deſperanda
eſt. Dicit ergo. Si mãſeritis in ſermone
meo: vere diſcipuli mei eritis. Et tria
bõa cõſeqmini. Primuꝫ qꝛ vere eritis
mei diſcipli. Secũdũ bonũ qꝛ cogno
ſcetis veritatẽ. Tertiũ quia veritas li-
berabit vos. Ueritas hoiem liberat a
peccatis. Audiẽtes iudei a xp̃o loqui
de liberate. Putãtes eos appellaſſe
ſeruos: dixerũt ei. Semẽ abrahe ſum⁹
ꝗ eſt pater noſter. Et nemini vnꝙ ſer-
uiuimus. Scḋm gloſam. Mentieban
tur iudei: qꝛ erãt ſerui. Et quo ad cor-
pus. Et quo ad aiam. Prio quo ad cor
pus. Quia ſub pharaone fuerũt i egy
pto ꝑ annos. cccc. Et ſub Nabuchodo
noſor. lxx. in babylonia. Et ſub rege
Moab in eglon decẽ ⁊ octo annis. et
romanis dabãt tributũ Johã. xix. Nõ
habem⁹ regẽ niſi Ceſarẽ. Nemini vn-
ꝙ ſeruiuim⁹. Scḋo ſeru⁹ quo ad aim:
dicit Amẽ dico vobis: ꝗ facit peccatũ
ſeruus eſt peccati. Uos eſtis ſerui dya
boli ⁊ filij. Unde ſubiũgit. Uos ex pr̃e
diabolo eſtis: ⁊ deſideria patris veſtri
vultis facere ſcḋm gloſam. Diabolus pa
ter iudeorum: tria habet in ſe ꝗ iudei
imitabãtur. ¶ Prio eſt iniqu⁹ Dama-
ſcen⁹. Ois malicia ⁊ ois imundicia a
diabolo ſũt excogitata. Et iudei erãt
iniq cõtra xp̃m. Hiere. xviij. Uenite co
gitemus cõtra iuſtũ cogitatões. ¶ Se
cũdo demon eſt crudelis. Apocal. xij.
Ue terre ⁊ mari: qꝛ deſcendit diabol⁹
ad vos hñs irã magnã. Et iudei erãt
crudeles: qꝛ interficere querebãt euꝫ.
Tertio mendax ⁊ ipſi ſimil'r qꝛ mẽda
citer xp̃m infamabant dicentes ip̃m
eſſe pctõrem in corde. Johã. viij. Nos
ſcim⁹: qꝛ hic homo peccator eſt. Sedu
ctorem in ore. Math. xxvij. Recorda-
ti ſumus quia ſeductor ille dixit ad-
huc viuẽs ⁊c. Et trãſgreſſorem in ope
Jo. ix. Non eſt hic hõ a deo qui ſabba-

nõ custo. qt igit iudei xp̃m sic inique cogitabãt: sic crudeliter eũ occidere disponebãt. sic mẽdaciter eũ ifamabãt. iõ ex pte diaboli erãt. Ubi ad ppositũ: de mẽdatio erit ſmo. De quo tria videnda sunt.
¶ Primum dr offensionis.
¶ Scõm dr assimulationis.
¶ Tertium dr priuationis.
¶ Circa primũ. Dubiũ qrit. Utrũ mendaciũ sit pctm̃. Ad hoc sũt due opiniones. Una dicit q nõ. Alia q sic. Pria pbat intentũ suũ triplici mõ. Primũ est tale. Null' remũerat a deo p pctõ. Qr pctm̃ est malũ. Sed aliq sũt adeo remunerati ppter mẽdatiũ: vt habet. Exoð. i. de obstetricibus hebreox. Sephora et Phila. q sunt mẽtite Pharaoni: et tñ a deo premiate: ergo mẽdatiũ nõ est pctm̃. ¶ Secũdũ eẽ. Facta sanctox narrãtur ad informationem vite nostre. Sed de qbusdam viris sanctis legim' q sũt mẽtiti. Geñ. xij. Abrahaz cũ interrogaret: de sarra ab egiptijs: dixit eã sororẽ suã: cuz tñ esset vxor sua. Preterea. Geñ. xxvij. Jacob mentitus est di. Ego sum Esau: vt acciperet benedictionẽ igit et c. ¶ Tertiũ est tale. De duobus malis: minus est eligendum. Di. xiij. ca. Priuilegium. et ff. de periculo et cõmodo rei vendite. Et insti. de obli. que ex delic. na. §. furti. Et cicero in Top. Pauciora mala pluribus malis anteponantur. Et Aristo. v. ethi. Minus malũ est eligibile maiori: sed minus malum esset q aliquis euitet maius malum p mendatio: maxime cum nulli maluz inferatur: vt patet de vxore: vt rumores viri vitet: igitur et c. Huius opinionis fuit Jo. Cassio. in collationibus Joseph. Cum quo sunt aliq religiosi. Unde pz prima opinio vbi concludunt his rationibus mendatiũ non esse peccatũ. Isti valentes hoies
¶ Secũda opinio est. q mẽdatiũ semper est mortale aut veniale pctm̃. Eccl. vij. Noli velle mentiri. Quid Sap. i. Os qð mentit occidit animã. Et ps. Perdes oẽs q et c. igit. Ad quaz diffi. Tho. xxij. q. ij. ar. ij. Alber. in. iij. distin. xxi. ponendo hãc conclusionẽ. Qð nũq põt dici mẽdatiũ sine peccato. Sz no. ſm Augu. xxij. q. ij. c. i. Quod triplex est mendatiũ Jocosuz. officiosuz. pernitiosum. Primũ et c. Quod fit causa solatij. Et hoc nõ sit mortale: tñ est veniale nec licitũ. Unde. xx. q. ij. Omne genus mendacij summope fuge nec vt solatium prestes mentiri studeas. Qr Mat. xij. De omni vbo ocioso qð et c. Et vt dr extra de cõsuetudie. c. fi. Mendatium iocosum mortale efficit rõne male cõsuetudinis Jo. x. Sit sermo vester: est est. non nõ. Secũdum dicitur et c. Qñ quis mẽtitur causa vtilitatis proximi: et istud est etiã veniale. Qr vt dicit apls Ro. iij. Non sunt facienda mala vt veniant bona. Et extra de symonia. c. Ad apostolicã. Sub pretextu pietatis non est impietas cõmittenda. xi. i. q. i. c. nõ ẽ. Et. xiiij. q. i. c. Forte. Et. iij. q. i. ca. Nosce vbi dr. Non hoc rapinam facere vt fiant elemosine. Qr vulgo dr. Nõ expedit furari p danda elemosina. Tertiũ et c. Et hoc qñ qs facile mẽtit in piudiciũ primi et hoc est mortale. vñ pz q oẽ mẽdatiũ dr pctm̃ que pclo pbat ꝯ mẽdaces triplici rõe.
¶ Primo ratiõe peruersionis.
¶ Scdo ratione probabilitatis.
¶ Tertio ratione infectionis.
¶ Prio et c. Quicũq puertit ordinẽ nature peccat: sed mendax est hmõi et c. Sed qs est ordo nature. Rñdeo vt oia fiãt ad finẽ iuxta illð. ij. Phis. Oẽ agẽs agit ppter finẽ. Ipa natura opat ad aliquẽ finem. Ad qð natura dedit duos pedes. Certe ad ãbulandũ. Aures ad audiendũ. Et sic de alijs sensib'. Uñ in prio celi De' et natura nihil

faciũt fruſtra. Ad ꝓpoſitũ. Ad q̃d na-
tura o mẽdax tibi cõceſſit linguam in
ore. Ad mentiẽdum fore. Uere non.
Sed ad dicendũ ea: q̃ ſtatur in cor-
de. Quia vt dicit Thomas.i. pte.q.
lviij. ar.ij. Soli deo: cor hois pꝫ. Unde
⁊ aplus.i. Corin.ij. Quis hoim ſcit q̃
ſunt hominis niſi ſpũs hominis q̃ eſt
in ipſo. Et Hieremie.xi. Prauũ eſt cor
hominis ⁊ inſcrutabile. Et diſt.xxij.c.
Erubeſcãt. Secretorũ cognitor eſt do
minus. Cũ ergo a nobis cognoſci non
poſſit: iõ ſermonẽ habuit: vt manife-
ſtet ⁊ notificet conceptus ſue mẽtis.
Unde philo.iij. anime. Linguã tm̃ ha
bet homo: vt aliq̃d ſignificet alteri. O
mẽdax qui cõtra mentẽ vadis. Mer-
cator dixit rē eſſe vni⁹ bonitatis quã
ſcit nõ eſſe verũ. Sic caliga eius. Sic
alij mercatores. Contra tales Dauid.
Clamat. Diminute ſunt veritates a fi
lijs hominũ. Eſa.lviij. Corruit veritas
in plateis ⁊ facta eſt in obliuionẽ. Et
Hiere.ix. Docuerũt linguam ſuam lo-
qui mendatiũ. Oſee.iiij. Non eſt veri
tas in terra. Ubi ſunt qui hodie veri-
tatem libere ꝓnuncient. Si de menda
cio fieret ⁊ mercãtia fierẽt ⁊ ſoluerent
gabella fierẽt in breui diuites domini
temporales. Quia maior eſt que ſit
in mũdo. Ideo dauid. Canta. Ego di-
xi in exceſſu meo ois homo mendax.
Exemplũ in vitas patrũ de monacho:
qui demone inuento cũ a mupullis.
Mecũ inquit porto vnguenta: vt ho-
mines mentiri diuerſimode faciam.
Quidã paruũ mendatiũ. Quidã ma
gnũ mendaciũ. Quidã graue menda-
ciũ. Uñ pone hoc vitium per oẽs ſta-
tus. ¶ Secundo rõne ⁊c. Omne q̃d eſt
contra diuinum preceptũ eſt peccatũ
grauiſſimum. ſed mendatiũ eſt cõtra
octauũ preceptum Exo.xx. Non loq̃-
ris contra proximum tuũ falſum teſti
moniũ. Et Exod.xxiij. Non ſuſcipias
vocẽ mendacij. Mendatiũ fugies. Et
Leuitici.xix. Non mẽtiemini nec deci
piet vnuſquiſq; primũ ſuum: igit ⁊c.
Non immerito: q̃a deus hoc vitiũ ſum-
me deteſtatur. Salo. in puer. Sed ſũt
que odit deus: ⁊ ſeptimũ deteſtatur. L
linguã mendacẽ. Primũ ſenex fatuus
Secũdum paup ſupbus. Tertium di
ues fallax. Quartum ancilla q̃ domi-
nari voluerit. Quintũ cum ſeruus ee-
gnauit. Sextũ cũ vxor dominari cepe-
rit. Aſculanus: lꝫ hec domus mihi nõ
placet. Ubi gallo tacente gallina can
tet. Septimũ virum mẽdacẽ. Unde
ſm theo. Duo peccata grauia. Primũ
peccatũ blaſphemie. Scõm mendaciũ
q: nullã cãm cõmittendi hꝫ hõ. Ideo
phs.iiij. Ethi. Mendax eſt vituperan
dus. ⁊.iiij. Top.c.viij. Per ſe mendaci
um prauũ ⁊ fugiendũ eſt verũ autem
⁊ bonũ laudabile. Ad quod facit exẽ
plum de prefamilias. De quo ponit.
Oroſ⁹ rome fuiſſe: qui habuit tres fi-
lios: vnũ ſuperbũ: aliũ luxurioſum: ali
um mendacẽ. Qui cũ veniſſet ad mor
tem legauit ſuperbo vnã poſſeſſionẽ
luxurioſo. vnã aliã mendaci nihil vo-
luit facere di. Q̃ ille erat indignus:
q: peccabat ex ꝓpria malicia. Unde
tho. ⁊ aug. ponũt cãm de illo q̃ homici
dio cõmiſſo fugit in domũ alicui⁹ vici
ni. Querit ab officiali. Si eſt talis in
domo: vtꝝ talis debeat mẽtiri pro hu
ius vita: an nõ. Dicũt ꝙ tria ſunt hoĩ
licita. Tacere veritatẽ. Nõ dicere mẽ
datiũ. Et facere fictionẽ. Si aliter nõ
põt potꝰ dꝫ ſinere mori: ꝙ mẽtiri. Q:
vt dr extra de vſur.c. Sup eo. Non lꝫ
ꝓ alteri⁹ vita facere mẽdatium. ⁊.iij.
ethi. dr. Melius eſt mori ꝙ facere cõ-
tra bonũ ṽtutis. Et Cicero de amici-
tia. Nulla eſt enĩ excuſatio: ſi amici cã
peccaueris. Et.ij. Paral. Peccare cer
te nemini lꝫ. Uñ merito Augu. contra
mẽdatiũ di. q̃d preceptũ perfectoꝝ eſt

Digitized by Google

nō solū non mētiri oīno: ſed nec velle
mētiri. Exēplū monachi patricij qui
dicebat iocoſum vbū eſſe quaſi morta
le in ore xpiani. ¶ Tertio rōne ꝛc. In
iij. aie dicit phy. Qd̄ verū ꝛ falſum ſūt
in intellectu. Et ſicut verū eſt bonū in
tellect⁹: ita falſum loq̄ eſt malū ipſius
Intellectus aūt hoīs naturaliter vult
affirmatiuā: aut negatiuā cōcꝑoem.
Nec aliquis vult falſo decipi ſiue fi
delis ſiue paganus. Mendax aūt fa
cit cōtra hoc. quia ſua falſitate vult
obfuſcare intellectum hoīs: quod eſt
graue pctm̄. Unde Alber. ſuper Luc.
dicit. quod nihil laudabilius pōt dici
de aliquo: q̄ȝ talis eſt verax. Cui⁹ ſer
mo ſit velut regis dare. Et nihil vitu
perabilius q̄ȝ iſte eſt: mēdax. Ubi dicit
Anſel. Qd̄ hoc pctm̄ a dō graue ē q̄ licȝ
de⁹ poſſit diſpēſare de multis pceptis vt d
furto: nō tm̄ pt de mēdacio: aut iocoſo
aut officioſo aut pnicioſo cum ſit pec
catū. ꝛ ratio. Quia cum ſit veritas Jo
hānis. x. Ego ſum veritas cōtra ſe di
ceret. Qd̄ eſt impoſſibile. Apſs. Fide
lis eſt deus qui ſeipm̄ negare nō pōt.
Ad argumēta ad primū. De obſtetrici
bus Heb. Rn̄deo ſm dominicū tholo
ſanū. Quod non fuerūt pmiate de mē
dacio rōne mēdacij. Sed rōne timoris
quē habuerunt nō occidendo pueros.
Unde ſignāter dicit. Qꝛ timuerūt ob
ſtetrices deum edificauit eis domos.
Sequens autē mēdatiū non fuit me
ritorium. Ad ſecūdum rn̄deo q̄ Abra
am non eſt mentitus nec Sarra di. ſe
eſſe ſororē ſuam. Qꝛ ſoror dicebat que
erat filia. Et tunc tempis filie fratris
dicebātur ſorores. Ad illud de iacob.
Ego ſum inquit. Eſau. verū dixit. Qꝛ
q̄uis vltimus fuerit egrediendo: fuit
tamē primus conceptus in vtero. Cui
vere primogenita debebant. Quam
uis Nicholaus ſup. xxvij. Gen. ꝛ Boſi.
dicāt q̄ venialr peccarūt iſti. Ad tertiū
de opīone. Jo. Caſſia. dic̄ q̄ a doctori
b⁹ reprobat illa opio p rōes ſupdictas
¶ Secūdū dr ꝛc. Mēdax aſſimilatur
tribus gn̄ibus pſonarū ſm doctores.
¶ Primo diabolo.
¶ Secundo Jude.
¶ Tertio Caym.
¶ Primo ꝛc. Fuit enī primus inuētor
mēdacij: quādo dixit Eue. Gen. iij. Ne
quaq̄ moriemini: ſed mētitus eſt i ca
put ſuū. Ex quo ſeqtur q̄ oēs mēda
ces ſunt filij diaboli. Jo. viij. Uos ex
patre diabolo eſtis. Qd̄ declarat di.
Et deſideria patris veſtri vultis face
re. ſ. opa eius: mentiēdo. Quia vt di
cit. Mēdax eſt ꝛ pater eius. Unde eſt
pater mēdacij. Qꝛ prim⁹ inuētor. Am
bro. xxiiij. q. v. Cauete fratres mēdaci
um: qꝛ oēs qui faciunt mendaciū filij
ſunt diaboli. In demone tres ſunt p
prietates. Eſt ſupbus. Eſt mūdus. Eſt
mēdax. Si ergo filij per imitationem
filij debet hr̄ditas patris: ergo mēda
cibus filijs diaboli debet pris. Sed q̄
eſt. Rn̄deo. Infernus ignis Apoca. xxi.
Mēdacib⁹ pars eoꝝ in ſtagnum ignis
ꝛ ſulphuris. ¶ Scdo iude aſſi. Judas
enī chriſtū vēdidit iudeis: xxx. denari
is Mat. xxvi. Cāta. Quid vultis mi
hi dare: ꝛ ego eū vobis tradā. Qui er
go dicit mendacium veritatem ven
dit: et per conſequēs chriſtum. O quā
ti ſunt qui pro vno ſolido ſacramenta
falſa accipiunt: et periuria committ
tunt. Totiens veritatem vendunt: vt
patet per Hiero. xi. q. iij. ca. Eſtimant.
Contra quos. i. ethi. phs. Duobus exi
ſtētibus amicis ſanctum eſt honora
re veritatem. Cum quo eſt. Cicero lib.
de amicitia: vbi volunt veritatem an
te poni amicitie. Nec mirum: quia ve
ritas eſt opus ſpiritusſācti. Unde Ec
cleſia. xxvij. Ante omnia opera verbum ve
rax pcedat te Ideo. Tho. xxij. q. lviij.
ar. iiij. Quod veritas eſt tante efficacie

Digitized by Google

q nichil debet pretermitti. O pater egre ferent. Non cures. quia dicit extra de re.iur.in.vi.τ aug. de lib. arbitrio. Si de veritate ſcandalū naſcitur: vtilius ſcandalū naſci permittitur ꝙ veritas relinquatur. Jm perochie.xj. de Trinitate dicit augu. Incōparabiliter pulchrior eſt veritas chriſtianorū: ꝙ helena grecorū. De helena narrāt hiſtorie. Quod cū paris duxiſſet eam in troiā. pre ſua pulchritudine grecis raptā greci cum.M.cc.nauibus Troiam venerunt. obſcederūtq eam annis.x. Tandem funditus eā euerterūt deleuerūt Unde troia veſtata fuit ob mulieres. Debet ergo veritas ante poni omnibus rebus: q pulchrior res mundi τ oibus placet Chriſto.j. Ethi. Omnia vero consonant. Ad quod facit figura.ij. Eſd. iij.τ.iiij.c. Quomodo ſecretarij regis diſputauerūt in cōuiuio hanc cōcluſionem. Quid eſſet in mundo fortius. Et fuerunt quattuor qui omnes ſuū videre dixerunt. Primus dixit: ꝙ vinū eſt fortius omnibus rebus mūdi: q facit per talenta. De quo. prouer.xxxi. Nullum eſt ibi ſecretū: vbi regnat ebrietas Et eo. q hominē totum letificat. ps. Vinum letificat τc. Si vis a principe gratiā petere ſtomacho prius cōfortato quādo confortauit bētinū. Sine vino nihil fit. Unde cōmuniter amicus inuitat aliū ad bibēdū. Et cōmuniter dr Talis tabernarius habet bonū vinū. Et theutonici dicūt. In monte flaſcone ſtat bonū vinū. Scd̄s dicit ꝙ Rex: q vnū ſuſpēdit τ aliū liberat. Tertius dixit ꝙ mulier. Quia oēs ſtatꝰ ꝑpter illā ſe manu tenēt: τ exercent. Speciarij faciēdo vnguēta. Sutores ſcarpas rubeas. Sartores veſtes foratas. Barbitonſores comas iuuenibus vt appareant infames niſi eēnt mulieres. Preterea ipe ſe fricant oſtendēdo illis mamillas nudas brachia: ſpatulas: vbera quid deniq deficit. Quartus qui fuit zorobabel qd̄ erat veritas. de qua Nee. iij. Forte vinū fortis rex fortis mulier: ſed ſup oīa veritas vincit. Sꝫ hec nō inuenit inter hoīes. Hiero.viij. A propheta vſq ad ſacerdotē cuncti faciūt mendaciū. Ad qd̄ facit figura de Filerite q̄ dicebat amator veritatis. Qui ſiluā quādā veritatē reppit quā ꝯducit ꝑ oēs ſtatꝰ totā lacrimoſam: vt ſi locū inuenire poſſet. Primo ꝯduxit ad uocatos τ ꝓcuratores: qs reppit vacuos omī veritate ꝓpter pecuniā.xi.q.iij.c. Qui recte. accepcilatio numerū: ꝓuaricatio veritatis eſt.τ.c. paup. Cito violatur iuſticia. Uñ ꝑabola obſeruāda eſt talibꝰ de vidua q̄ ꝑtori cauſā ſue litis cōmendauit: cui vas oleī dedit i donū nō habēs: aliō ad dandū. Aliꝰ aūt diues: porcū ꝑtori donauit. Qd̄ audiens mulier: in mane cū ſnīa dari debeat: ſecum portauit in ſinu lapidē. Et ſedēs ꝓ tribunali: ꝑtor: vidua ſub velo lapidem mouebat. Credēs ꝑtor eſſe argentum ꝓ vidua ſniam dedit. Pretor petijt ꝑciū. Uidua rndit: eſſe lapidē: quā ꝑcutere eū volebat: ſi ꝯtra ipſaꝫ ſniam dabat. ¶ Scd̄o ad dños tꝑales. De qbus.xxiij.q.v. Regum ꝓprie eſt facere iuſticiā. Sꝫ ꝯtra Iſa.i. principes tui infideles ſocij furū. ¶ Tertio ad ciues q̄ debēt eſſe benigni amatores pauperꝝ. Deut.xv. Ideo ꝑcipio tibi vt aperias manū fratri tuo egeno τ pauperi q̄ tecum verſat in terra. Et di.xlvij.c. Sicut em̄ eſurientiū panis eſt quē tu detines: nudorū indumentū eſt qd̄ tu recludis: τ miſeroꝝ redēptio eſt τ abſolutio pecunia: quā tu in terra effodis. Tantorū te ergo ſcias inuadere bona quātis poſſis preſtare. Sed ꝯtra. Prouer.xi. Qui abſcondit frumenta: maledicetur in populis benedictio autem ſuper caput vendentiū. ¶ Quarto. Ad omnes artes: qui pleni ſunt periurijs.

Digitized by Google

mendacijs. ¶ Quinto ad pauperes q̄ ſunt blaſphemi: qm̄ ſal. oleū ligna. fa-rinam nō habēt: q̄ meritū minuūt pau-pertatis. ¶ Sexto. Ad ruſticos quos repperit latrones ⁊ imbutos blaſphe-mijs: ⁊ oibus vitijs. ¶ Septimo. Ad clerū: quē repperit omni virtute priua-tum. Altaria nigra: eccleſiā male offi-ciatā: tenētes concubinas. ¶ Octauo. Ad moniales ꝯuentuales. q̄ hn̄t filios ſpurios. ¶ Nono. Ad mulieres viduas ꝯiugatas: virgines: quas repperit ple-nas vanitates. Qđ bene Berna. innuit: dicens. Receſſit cuſtodia ad prelatis deuotio a religioſis reuerētia a ſubdi-tis: ꝯſiliū a ſenib⁹: lex a ſacerdotib⁹: iu-ſtitia a rectorib⁹: eq̄tas a iudicib⁹: co-mitas a ciuib⁹: veritas a mercatorib⁹ charitas a mūdo. Ille. Vn̄ reuerſa ē a ſiluas. Iōo dama. Ubi eſt veritas. Me-diolani. Ianue. Ven̄. diſcurre ꝑ oēs ꝓ-uincias. Non vere. Sed ſtat in nemo-re l ſilua. ¶ Tertio. caym. ⁊c. Qui fuit primus homo inuētor mēdacij. Gen̄. v. Cū interrogaret a deo. Ubi eſt abel frater tuus. Neſcio inq̄t dn̄e. Vn̄ mēti-tus eſt. Ex hoc mēdaces ſibi aſſimilan-tur. Quia ſicut ipe reprob⁹ factus eſt ⁊ ipſi. Tertiū principale ⁊c. ſm docto. du-plex eſt. Una punitio tēporalis alia in futuro que eſt ſpiritualis. Prima in re-bus. Quia mētiunt oēs mēdaci. Poſ-ſeſſio eñ nō redditur ciui ⁊ ruſtico: vt reddere ſolebat. Oſee. ix. Area ⁊ torcu-lar: nō paſcet eos: vinū mentiet eis. Et iiij. ca. Mendaciū ⁊ maledictū māda-uerūt. ꝑpter hoc lugebit terra: ſcꝫ ſte-rilitatē. Practica. O pater dicit calli-gari⁹. Uado ad hoſpitale: q2 ars mea nihil valet: ſicut alias ſolebat. Scis quare? Quia mētiris arti: ⁊ ars mētit tibi. Sic dico de alijs. Quia hodie cuꝫ mille mēdacijs. piuris: ⁊ fraudib⁹. ar-tes exercēt. Ideo ⁊ ariſ. dicebat. Quid lucrant mēdaces? Rn̄dit vt q̄ſi v̄a di-cunt: ne eis credatur. ¶ Scđo punitur mēdax in ꝑſona. In. vi. lib. hiſto. ſcho-laſtice. Tres falſi teſtes inſurrexerunt cōtra Narciſum epm̄ hieroſolimitanū affirmantes ſub iuramento de infa-mia ſui. Quorū vnus dixit. Si ita non eſt poſſim igne conſumi. Alter poſſim cadere morbo caduco. Tertius poſſim priuari lumine. Qđ factū eſt. Sanct⁹ vero cui honeſtas nota erat in deſer-tis locis ſtans. bono fine quieuit. Pre-terea. Ad idem. ij. Re. xxj. Et ioſue. ix: ſcribit. Quod iebuſei. ethei. phereſei. cananei. Cōgregati ſunt vt pugnarēt cōtra iſrael. Gabaonite autē timētes bellū occulte venerūt ad ioſue. ⁊ dixe-runt. Audiuimus famē tue potentiā. Vn̄ pacē tecū volumus. Ioſue autem iurauit fidelitatē. quod aliqđ malum non pateretur. Ioſue autē mouēs ca-ſtra cōtra has nationes venerūt in ga-baon nec eos tetigerūt ratione iura-menti. Saul aūt cū regnaret in hieru-ſalem. Plures de gabaonitis necauit: cōtra iuramentū ioſue. Quia igit hoc pctm̄ erat oibus notorū: ideo debuit publice puniri dauid Sauli ſucceſſit. Sed q2 dauid in tota vita ſua ſemper pius fuit. ⁊ negligēs circa punitioneꝫ huius homicidij. Secuta eſt diuina vl-tio cogens ipſuꝫ ad vltionē de hoc pec-cato. Quia tribus annis fuit fames in iſrael. Dauid conſuluit dn̄m. Cui dn̄s. Propter ſaul ⁊ domuꝫ illius hoc feci. Quia occidit gabaonitas cōtra iura-mentum ioſue. Uocatis ergo gabaoni-tis rex dauid di. Quid faciā vobis? Re-ſpōdit. Vir. q̄ nos ⁊ nr̄os occidit nō pu-nit⁹ fuit. Dent nobis ergo ſeptē viri de filijs ei⁹: vt ponant in furca. Qđ fecit: ⁊ ſuſpēdit ſeptē viros de domo ſaul ⁊ ꝑ dies aliquot ſteterūt ibi apicati. Sꝫ ai a cara. Querit dubiū: q̄ hꝫ bibliā in domo. Videt ꝙ dauid fecerit ꝯ prece-ptuꝫ Deute. xxi. Ubi dicitur. Cū morti

Digitized by Google

adiudicatus et positus in patibulo de
ponatur eadē die et tumulet. Rñdeo.
ꝙ illud erat fiendū de lege cōi. Sʒ in
hoc facto fuit ſpecialiter reuelatum.
Nathan ꝓphe. et ꝑ Nathan dauid nū
ciatuʒ: qꝺ voluntas dei erat vt rema
nerent in patibulis: in ſignuʒ grauita
tis pcti mendatij et iuramēti non ſer-
uati. Alia eſt punitio ſpūalis: ſup ani
mas: qꝛ mendaces dānant. ꝓuer. xix.
Teſtis mendax peribit. xxij. q. ij. c.
primum. Et eſt Augu. Ad ſalutē ſem-
piternam nullus ducendus eſt opitu-
lante mendatio. Et de anna et ſaphy-
ra: qꝛ ſunt mentite Petro: terra eas vi
uas abſorbuit.

¶ Feria. vj. ꝑme hebdomade. De pctō
ſuſpitiōis vl' de iudicio temerario.

Ecce ſanus fa-
ctus es iaʒ ampli'
noli peccare. io. v.
c. Cū eēt feſtū pen
the. dñs ad illud
iuit ſm Nico. de li
ra. Judei tria prin
cipalia feſta habebāt. Primo feſtum
paſche. Scđo feſtum tabernaculoꝝ.
Tertio feſtū penthe. in exoꝺ. xxiij. ꝓce
ptum fuit vt oēs maſculi ꝑſentarent
ad hec feſta. ad feſtū illud pēthe. erat
xp̄s: qui erat circa templum iuxta qꝺ
erat qdaʒ ꝯgregatō aquaꝝ q̄ dicebat
ꝓbatica piſcina. A ꝓbaton qꝺ eſt aꝗ
ouis: qꝛ oues q̄ deo imolabant ibideʒ
lauabant. Piſcina dicebat ꝑ ꝯtrium:
qꝛ carebat piſcib'. Ibidē aūt erāt. v.
porticus in qbus multi egroti iacebāt
qui expectabāt aque motū q̄ fiebat ꝑ
angelū. Xp̄us igit vt bon' filius ſepe
ibat ad tēplum. Et dum eſſet ibi inue
nit vnū infirmū qui annis. xxxviij. fu-
it ibi infirm'. Cui dñs: vis ſan' fieri?
Rñdit ille. Dñe hoieʒ nō habeo vt cū
turbata fuerit aqua mittat me in pi-
ſcinam. qꝛ ꝗ prior deſcendebat in
aquā ſanabat ſm Chryſ. Aq̄ iſta vir
tem hēbat a trib'. ¶ Primo ab hoſtijs
ſacratis q̄ ibi lauabant: poſtea deo
ſacrificabāt. ¶ Scđa a ligno crucis vt
dr̄ in hyſto. ſcho. Reginā ſabba vidit
in viridario Salo. lignū quoddā de q̄
di. Salo. ꝙ in ipſo debebat poni de
nature ꝑ cui' mortē regnū iudeoꝝ de
leri debebat. Vñ rex fecit illud abſcō
di in viſcerib' terre vbi ꝓbatica piſci-
na poſtmodū facta eſt: xp̄e paſſionis
lignū hoc enatauit. ¶ Tertio hēbat vir
tuteʒ a motu angeli deſcēdētis. Seq
tur. Tolle inqt dñs grabatū tuū et am
bula. grabatū. i. portatilē lectū. Mira
bant iudei ꝙ hoiem ſanum feciſſet in
ſabbo: qꝛ exoꝺ. xx. Opus ſuile nō facie
tis in eo. Inuenit aūt poſtea eū in tē
plo: et dixit ei ieſus. Ecce ſan' fact' es
iā noli peccare ne deteri' aliqd tibi cō
tingat. In q̄ dabat intelligi ꝙ illa in-
firmitas ei euenerat ꝑpter pctm̄ ſuuʒ
qꝺ ſepe accidit ꝑpter pctā hoīs. Eccl.
vij. Noli facere mala et nō te appꝛhen
dent. Applica. De pctō ſuſpitionis ho
die loquimur: vbi tria ſunt videnda.

¶ Primum dicit diffinitionis.
¶ Scđm dicit malignationis.
¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Primū dr̄ &c. tho. ij. ij. q. lx. ar. ij. et ſ.
iij. ꝑ. q. lix. ar. i. in. iiij. di. xix. ar. ij. Iu-
diciū temerariū eſt falſa determinatō
rōnis ꝺ malicia primi ꝓcedēs ex leui
bus ſignis. Sʒ ꝑ maiori declaratione
eſt notandū ſm tho. vbi ſup. et Aug. ꝺ
ꝟbis dñi in mōte. qꝺ oꝑationes hoīs
ſunt in triplici ſpē et differentia.

¶ Quedam ſunt expreſſe male.
¶ Quedam ſunt male: ſʒ nō expreſſe.
¶ Quedam ſunt expreſſe bone.

¶ Quedam expreſſe male: vt deū blaſ
phemare: vſuras dare: hoiem occidere
fornicari: et hmōi. Talia iudicare non
eſt pctm̄. vñ Augu. De apertis q̄ bono

dio fieri non poſſunt: vt ſtupra ⁊ blaſphemie pmittitur nobis iudicare Et extra de regu. iur. li. vi. c. eſtote miſericordes. qđ eñ ſcriptum eſt. A fructib⁹ eorum cognoſcetis eos. de manifeſtis dictũ eſt que nõ poſſunt fieri bono animo: vt ſtupra blaſphemie: furta ebrietates: de quibus pmittitur nobis iudicare. ⁊ Alexan. de halee. ij. pte ſum. De manifeſtis põt fieri iudicium: qꝛ vt dicit phs. j. ethi. Unuſquiſqꝫ bene iudicat que cognoſcit. Uñ patet ꝙ iudicare de apertis que ſunt mala non eſt pctm̃. Quedã ſunt male: ſed nõ expreſſe. Sed iam ſunt ſigna ⁊ cõiecture pbabiles. Talia iudicare nõ eſt peccatum. vt cũ vides aliquẽ fornicatorem loquẽtē cũ muliere i loco nõ aperto: aut nudum cũ nuda: ſolum cum ſola. Aut aliquem in pſtibulo ⁊ hmõi. Talia iudicare de malo nõ eſt pctm̃ propter ſigna apta que nõ ſunt bona Ad hoc ppoſitum dicit xp̃s apl̃is ſuis. A fructibus eorum. ſ. malis cognoſcetis eos. In hunc modũ Salomon recte iudicauit: duas meretrices. iij. Reg. iij. que eſſet vera ⁊ nõ ficta mater. In hꝰ ꝙ vbi deficiebat humana pbatio ſapienter recurrit ad ſigna. ſ. ad inclinatio naturalẽ: qꝛ vera mater naturaliter afficitur ad filiũ. Uñ phs. vij. pol. generantis ad genitum naturalr̃ eſt amicitia. vñ ptꝫ. Quedã ſunt expreſſe bone ſed tñ poſſunt fieri bono aio ⁊ malo animo. Temere iudicare de malo niſi videaſ oppoſitũ eſt pctm̃. Exẽpli gr̃a. Talis ad eccl̃aꝫ pergit. Dicis cũ amico tuo: o ſocie putas ꝙ ille velit orare Non vere: ſed vt procetur talem mulierem: aut alius loquiſ cum muliere In mente tua ſuſpicatis malũ: aut talis dat elemoſina medicis qđ dat ex vana gl̃ia: talia ſunt mortalia: qꝛ non ſunt apta mala. Cõtra tales chriſtus mat. vij. Nolite iudicare ⁊ nõ iudicabimini. ⁊ Ber. Noli eē aliene vite: aut temerarius iudex iudex: aut curioſus explorator. Explorãdo illũ quo vad it: quo tendit: vñ venit. Nam redeo accedas decima. Augu. in foro lugduni. O quot ſunt de iſtis qui ſunt nimis faciles ad iudicandũ alios ⁊ puertendum oĩa in malã ptẽ. Cõtra tales clamat Cañ. xi. q. iij. c. Graue ſatis eſt vt in re dubia certa dẽtur ſnĩa. ⁊ xxx. q. v. Incerta nullatenus iudicem⁹: quo aduſqꝫ veniat dñs qui latentia pducat in lucẽ. ⁊ di. xxiij. c. habuiſſe. In rebus ambiguis abſolutũ nõ debet eſſe iudiciũ. ⁊ Aug. in ſermone dñi in monte. Et ſi ſuſpitiões vitare nõ poſſumus qꝛ hoies ſumus: diffinitiuas tñ ſentẽtias cõtinere debemus. Ille. Unde legitur in vitis patrũ. Qꝫ fratres interrogarunt abbatem paſtorẽ di. Si viderimus peccantẽ fratrem noſtrũ: arguemus eum. Reſpondit. Niſi oculis apertis videritis ⁊ manibus palpaueritis: nolite iudicare: qꝛ quidaꝫ de noſtris aliquando decept⁹ eſt in hac cauſa. O verbuꝫ mirabile. Et de beato dominico legitur: qui dixit cuidã ſcholari qui erat pcliuis ad iudicandũ. Fili mi oĩa in meliorem partẽ interpretaris ſi vis iuſte viuere ⁊ tum deo recte ambulare. Ideo glo. ſuper illud Ro. xiiij. Qui nõ manducat manducantẽ non iudicet. Dubia ſunt in meliorem partem interpretanda: qꝛ tunc homo non põt errare: cum non videat aperte malũ pximi ſui: in quibus verbis merito queriſ dubium. Quare vnuſquiſqꝫ de alijs faciliter malũ iudicat Rñdet tho. xxij. q. vbi ſupra. ar. iij. ꝙ a tribus cauſis.

¶ Primo a ppria malicia.
¶ Secundo ex inimicitia.
¶ Tertio ex longa experientia.
¶ Primo eſt ⁊c. Ex hoc eñ ꝙ aliquis eſt in ſe malus ⁊ conſcius proprie mal

ficie: faciliter de alio male opinatur. Unde eccleſia.iij.c. Stultus id eſt peccator in via ambulãs: cũ ſic ipſe inſipiens. oẽs exiſtimat inſipiẽtes: auarꝰ quia non viuit in domo cũ filijs ſicut homo bonus: faciliter extimat alios ſic eſſe. Si cõcubinariꝰ eſtimat alios ſic eſſe. Sic guloſus. Uñ augu. in expoſitione pſal. Nõ enĩ ꝓcliuius ſuſpicatur in alio q̃ ſentit in ſeipſo. ⁊ Sene. in lib. de moribus. Hoc habet ois effectus vt in quo ipſe inſanit: imputet ceteros furere. ⁊ Phs. iiij. ethico. Qualis vnuſq̃ſq; eſt: talia dicit ⁊ talia operat. ⁊ taliter viuit. Ex ꝓpria ꝙ malicia ꝓuenit iudiciũ temerarium. Uñ in vitas patrũ nrõꝝ dixit quidã ſcholaris magiſtro Jordano dũ predicaret verſellis Cur pat ita facile iudico malũ de ꝓximo meo? Rñdit pater Qꝛ malus es. A ꝓpria malicia ꝓuenit iudiciũ temerariũ. Hoc aũt vitio: ſolẽt laborare ſeculares: q̃ ſubtilr̃ mala de religioſis iudicant: ⁊ ſubtilr̃ querunt facta alioꝝ: ⁊ dãnãt cum ſint mali. Et ſi peccm̃ aliq̃d veniale in eis viderint. ſpernũt eos. malos reputãt detrahũt eis. Dicere ſolent. Credimus ꝙ teneat caſtitatẽ. vere nõ. Quare habes hanc opinionẽ. qꝛ inſtar porci te habes. Uade qñ pergo domũ aliquoꝝ zelotipoꝝ ſecularium nõ audeo aperire oculos: ne dicant aliquod malũ. qꝛ ſunt proni ad iudicandũ: ꝓuenit ex inimicitia. Cuꝫ quis odit aliquẽ: facile ſuſpicatur maluꝫ de eo. Unde philoſo. i. Rhe. Amor ⁊ odium: ſepe faciũt iudiciũ nõ cognoſcere. Et Chryſo. Perfectus amor: et perfectũ odium: rectum iudiciũ nõ cognoſcit. Exempli gratia. Diligis vxorem amore zelotipie o ciuis: ſi dicatur tibi ipſa facit que nõ debet. Non credis. O pater noli mihi dicere. vere eſt bona: illo accepto: quia eſt meretrix. Amor ⁊ odium ⁊c. Sic dico de filia: ſic de filio tuo. Amor ⁊ odium ⁊c. Unde apud romanos cecus depingebatur. Et per oppoſitũ. Odiũ. Quare nõ credis de amico tuo? qꝛ in odio ipſum habes. Noli mihi loq̃ de tali: qꝛ eſt vnus infans. Exẽplo ptꝫ. i. Reg. xviij. De Jonata cũ diceret ſauli patri ſuo oia bona de Dauid nõ credebat: qꝛ ipſum in odio habebat. Uñ Sen. q̃ nimis volunt miſeri. hoc facile credũt. ⁊ eſt graue peccm̃: qꝛ eſt ꝯtra charitatẽ ꝓximi. Aplŝ. i. Corin. xiij. Charitas nõ cogitat malũ. Si videat aliquẽ loquẽtẽ nõ cogitat malũ. ſi comedẽtẽ. ſi ridenteꝫ. In oibus potius bonũ ꝙ malũ cogitat. Tertio ꝓcedit ⁊c. Cõmẽtator ſuper. iij. celi ⁊ mũdi. dicit ꝙ tria fecerũt errare. Auicẽnã. Primũ ignorãtia logice: que eſt cauſa oim malorꝫ. iuxta illud. Di. lxxvi. Ignorantia mater eſt oim delictoꝝ. Scdm cõfidentia ꝓprij ingenij: que eſt multũ periculoſa. Sũt quidã qui darent legẽ ſanctis paradiſi: qui nimis cõfidũt de ſeipſis. O pater nõ defendatis hanc partẽ: immo ita ſe habet. Ego ſcio quid loquor. Indigeo adiutorio. nõ cõſilio. Cõtra tales. puer. xxv. c. Cauſam tuã tracta cũ amico tuo. Et Seneca. Omnia cũ conſilio agenda ſunt. Tertia longa experientia. Et hoc ſenes ſunt ſuſpitioſi. In. ij. Rhet. Senes ſunt cacoges. Eſt enĩ cacogia: in deterius oia eſtimare. Sunt enĩ maxime ſuſpitioſi: eo ꝙ multotiens ſunt experti alioꝝ defectus. Unde qñ vident aliq̃d: facile ſuſpicãtur malũ potius ꝙ bonũ: qꝛ plura viderũt ⁊ recordãtur. De dño pãdulpho de comite Carmiole de comite borella de dño Roberto de Gabriele fundulpho de brachio peruſino de Johanne de la tella de Saltimbagio. Unde malum ſuſpicantur. Quod non eſt ſine peccato: niſi videant oculo ad oculuꝫ. Auicẽna ergo errauit in hoc: quia

Digitized by Google

ex multo tempore voluit facere cõclu-
ſionem ex multis practicis. Deus me
cuſtodiat de medicis: qui ſolũ ex pra-
ctica iudicant. Dicit ꝙ tria deſtruunt
mundũ. Recipe medicoꝝ. Cetera no-
tarioꝝ. Dico vobis religioſoꝝ deſtruũt
mundũ. Aſculan' lib. ij. canta ꝟſum.
Nil iudica niſi totum videris.
Crede mihi nunꝙ decipieris.
Et ſic patet primum myſterium.
¶ Scdm ṗncipale ꝛc. Sm doct. q̃ttuor
ſunt malignitates hu' vitij peſſimi.
¶ Prima dicitur preſumptionis.
¶ Secunda dicitur infamationis.
¶ Tertia dicitur obſtinationis.
¶ Quarta dicitur vſurpationis.
¶ Prima dicitur. Maxima p̃ſumptio
illius eſt: q̃ negligit peccata ſua ꝛ alie
na condẽnat. Tales ſpernũt lectionẽ
ꝓprie ꝯſciẽtie. ꝛ aliene intẽdũt. A ter
go ponunt ꝓpria: ante oculos ꝓprios
aliena. De iſtis dicit Sene. Aliena vi
tia ante oculos habem' a tergo autem
noſtra. Qḋ eſt ſignum maxie ſtulticie.
Vñ Tulli' iiij. lib. Tul. Propriũ ſtulti
tie eſt alioꝝ vitia cernere ſuoꝝ obliui
ſci. ꝛ Criſo. ſup Mat In alienis deli-
ctis ſeueri ꝛ amari iudices ſum'. Qḋ
cõtra xp̃s. Math. vij. Quid tu vides
feſtucã in oculo fratris tui. ꝛ trabẽ in
oculo tuo nõ ꝯſideras. In huius figu-
ram Ioh. viij. legit de adultera que a
iudeis accuſata fuit. Magiſter q̃d di
cis. Hec aũt cecidit in adulterio. Cogi
tabant eñ intra ſe. Si dicit eſſe lapi-
dandũ. O beate leges. Et xp̃s ſe incli-
nans ſcribebat in terra. Quid ſcribe-
ret triplex eſt opinio. Vna eſt Augu.
ꝙ ſcripſit illud quod voce expꝛeſſit. Qui
ſine pctõ ꝛc. Alia eſt Ambr. Terra aũt
terrã accuſat. Tertia eſt bede. Qḋ eo-
rum peccata ſcribebat in terra: ita vt
vnuſq̃ſqꝫ vidẽdo pctã ſua. ibant vnus
poſt aliũ. Dans intelligi ꝙ anteꝙ iu-
dicemus ꝓximũ noſtrũ. pri' nos ipſos
corrigamus. Sed heu q2 nihil fit. Vn
de in vitas patrum legit de quodam
monacho q̃ in capitulo ſportellã ple-
nam lapidibus tulit: ꝛ poſuit ante ſe
ſaccũ plenũ arena poſt tergũ. Inter-
rogatus aũt a fratribus. Rñdit. Sac
cus: arena plen' ſunt pctã noſtra que
poſui poſt tergũ: ne illa videã. Spor-
tella aũt lapidibus plena que eſt an-
te me: ſunt peccata ꝓximi mei q̃ plus
intueor ꝙ mea. O quot ſunt de iſtis.
Sed audiũt tales: illud qḋ ſcriptũ eſt
ij. Thy. tertio. Attẽde tibi O ſocie at
tende tibi. Practica ſuper oẽs ſtatus.
¶ Scda malignitas ꝛc. Et hoc eñ ꝙ
homo habet malã opinionẽ de ꝓximo
ipſum infamat detrahit. Quare o ri-
balde laceras famã ꝓximi tui. Quia
ipſuꝫ nõ diligis ꝛ de eo male opinaris
ꝛ ex hoc ꝯcludũt Theologi. ꝙ iudiciũ
temerariũ ꝛ ſuſpitioſum eſt mortale ꝛ
grauiſſimũ pctm̃. q2 aufert illud quo
nihil eſt meli'. ſ. honorẽ ꝛ famã. Eccl.
xli. Curam habe de bono noie. puerb.
xxij. Melius eſt nomẽ bonũ ꝙ diuitie
multe. In. iiij. Ethi. Maximũ bonum
exterioꝝ eſt honor. In li. Econo. Mul-
to grauius fert aliq̃s: ſi honorẽ priue-
tur ꝙ ſi bona ſua auferant. Sed hoc
bonũ aufert ſuſpicioſus. Contra tales
apoſtolus Ro. i. Detractores deo odi-
biles. Vis agere rem gratiſſimã deo: o
ciuis. o artifex. o religioſus o pater ita
Iudica oia in meliorẽ partẽ exemplũ
b. Bernar. de quinta valle qui fuit pri
mus ſocius ſancti frãciſci. Cum frater
leo infirmaret in loco ſancte marie de
angelis. Vidit in viſione multitudinẽ
fratrum incedentiuꝫ proceſſionaliter
inter quos vnum vidit. A cuius ocu-
lis exibant fulgura querens autem ab
eo qui oſtẽdebat ei hanc viſionẽ: quis
eſſet ille cuius oculi ita ſplendebãt lu
cidiſſimi. Audiuit ꝙ erat Ber. q̃ ſemꝑ
de his qui videbat in meli' iudicabat

Digitized by Google

Si videbat aliquem bene indutū aſce bat. Forte ꝙ ſubitus habet ciliciū. Si comedētē forte ꝙ indiget. Oia in me lioꝛē partē interpꝛetatus eſt. ¶ Tertia dicit ⁊c. Sunt ꝗdã ita aſſueti: vt ſem per oia in peioꝛē partē interpꝛtent̃ fa cta primi. Criſo. ſup Mat. Sūt ꝗdã peruerſi: ꝗ de oibus mala iudicāt. Si ꝗs ſtudet: ⁊ humilitati vacat hypocri ta eſt. Si recreationi: guloſus eſt. Si ſocietati ſecularis eſt. ſi ſimplicitati fa tuus eſt. ſi alioꝝ correctioni: pſumptuo ſus eſt. ſi ſilentio ⁊ paci ſimulatoꝛ eſt. Ille. Et pius papa. Epũs ſeruꝰ ſeruo rū dei. Chariſſimo in xp̄o filio Ludoui co francoꝝ regi illuſtri. ſalutem ⁊ apo ſtolicã bñdic. Multi ſunt hoīes a deo maligni vt oēs cogitatiões eoꝝ in ma lum vergāt neq; hoies vereāt̃ nec deū ꝗbus mētiri pñū eſt. Ille. O peruerſi tas moꝛtaliū. oia i malã partē vertūt. In vitas patrū legit̃. ꝙ ꝗdam ſenioꝛ de patrib⁹. eqtabat aſinū ſuū. Filiuſq; ſuus pedeſter ſequebat̃. Obuiãtes ei ꝗdam dixerūt ad inuicē. Iſte ſenex eqtat ⁊ fecit puerū pedeſtrē ire. Deſcē dens facit puerū ire ſup aſinū. Obuiã tes alij di. O ꝗ̃ fatuus eſt iſte homo. Vadit pedeſter. ⁊ iuuenis equeſter: cū ſit foꝛtioꝛ eo. Tunc aſcēderūt ambo ſup aſinum. Obuiãtes. Alij di. Fatui ſunt hi. qꝛ aſinū interfiūt ambo. Tunc deſcēderūt. ⁊ nullus eoꝝ eqtauit ob uiant alij di. Fatuitas maxima iſtoꝝ qui ducūt aſinū vacuū. Tūc ambo poꝛ tauerūt aſinū. Obuiauerūt ꝗdã di. O ꝗ̃ fatui ſunt iſti ꝗ aſinū poꝛtant. Tūc ait filio ſenex. Fili mi. qualitercunq; nos habeam⁹: hoies obloquūtur ſem per. Non eſt curãdū de v̄bis garruloꝝ faciam⁹ debitū nr̄m. Sine loquant̃ ꝗ velint: quia non poſſum⁹ linguam ⁊c. ¶ Quarta dicitur ⁊c. qꝛ temerarius vſurpat: qd̄ eſt ꝓpꝛiū dei. Quinq; ſibi eternus deus. Pꝛimo potētiã creandi ꝑs. Terrã ⁊ mare tu creaſti. Scdo veri tatem finalis iudicij. Act. ij. Dñe ſi in tp̄e hoc reſtitues regnū iſrael. Re ſpōdit eis. Non eſt veſtrū ſcire tp̄a vel momēta que pater poſuit in poteſta te. Tertio gloꝛiã ꝓpꝛiã. Iſa. xlviij. Glo riã meã alteri nō dabo. Quarto reſer uat ſibi vindictam iniurie. deut̃. xxij. Mihi vindictã: ⁊ ego retribuã. Quin to iudiciū de occultis. Io. v. Pater de dit filio iudiciū facere. Intentū: vt di cit Tho. i. pte. q. lviij. art. iiij. Qd̄ nec virgo: nec aliqs ſctis pōt cognoſcere coꝛ hoīs: niſi ſol⁹ de⁹. hiere. xvij. Prauū eſt coꝛ hoīs ⁊ inſcrutabile. ⁊ qs cogno ſcet illud. Ego deus ſcrutãs renes et coꝛda. ⁊ di. xxij. c. erubeſcãt. Secretoꝝ cognitoꝛ deus ⁊ iudex eſt. Et cū ſit: ꝙ ſuſpitioſus vult iudicare ſibi ignota. ⁊ qd̄ eſt ꝓpꝛiū dei vſurpare. ideo moꝛta liſſime peccat. Vñ Robertus olcbot ſup ſap. dicit ꝙ ſuſpitioſus aſſimulat̃ lupo. Et dicit ꝙ leo rex aialiū: fecit ca pitulū vbi aderant oia aialia. Venit cata dicēs culpã ſuã. pater dico meam culpã: qꝛ ſepe comedi de olla dñe mee. Rñdit leo bene feciſti. Quid peccauit ca ⁊c. Venit canis. pat̃ comedi mo cellū panis dñi mei. ⁊ aliqñ carnē poꝛ tanti abſtuli. Sꝫ penitētiã egi: qꝛ me percuſſit. Rñdit leo. ſatis eſt. Venit galina. Dñe mi ſepe iui in oꝛto veſtro. Ex hoc dña mea clamabat vadatis in nomine diaboli. ſed pniam egi: qꝛ col lum abſtraxit: ex quo fiūt bona in ca cabo. Venit lupus. O pat̃ comedi aſi num pauperis: ſed hoc egi: qꝛ magna eſurie afficiebat. Reſpōdit leo. eſt tibi naturale. Et pħs. ij. ethi. In naturali bus neq; meremur neq; demeremur. Venit aſin⁹. O pater ſepe comedi mo dicum feni: qñ currus veniebat in ca ſtrum. Clamauit leo. percutiatur. ⁊ ſic ab oibus fuit flagelatus. Eſopus. Nã cribella facit ⁊ tympana pellis aſelli

Unde quidā dixit huy inique iudex.
lupus de magnis peccatis iuſtificat:
⁊ aſinus innocēs de minimis cōdem-
natur. Ad ꝓpoſitum. Ita facit ſuſpi-
cioſus: de magnis peccatis ſuis ſe iu-
ſtificat ⁊ ſuū ꝓximū acriter cōdēnat.
O peruerſitas mortaliū. In vitas pa-
trum. Cum abbas Iſaac viſitaſſet ce
nobiū: ⁊ inueniſſet fratrē quēdā negli
gentē: expulit eū. Cūq; regrederet ad
habitaculū ſuū angel' ad hoſtiū celle
aſſuit di. Nō te ꝑmitto ingredi. Cum
cauſam q̄reret. R̄ndit. Deus me miſit
vt dicā tibi vbi vis mittā fratrē q̄ pec
cauit. Audiēs ſenex petijt veniā. Cui
angel'. Caue ne de cetero quēq̄ iudi-
ces anteq̄ deus illū. Et ſic ptʒ ſecun-
dum miſteriuʒ. ¶ Tertiū ꝑncipale ⁊c.
Duplex punitio. Una tēporalis de q̄
ij. Reg. x. Quō mortuo Amā rege ſuc-
ceſſit filius eius Amā pro eo. Rex da
uid miſit nūcios cū barbaris ꝓlixis.
Secretarij aūt regis temerarie iudicā
tes dixerūt. Putas rex noſter q̄ dauid
nūcios miſit ad cōſolandū te. Nō vere
ſed vt exploret patriā tuā. Amā rex ꝑ
ſcidit barbā eoꝝ. Reuertētes nūcij dō
ad euʒ vidēſq; ſic nūcios ſuos irat' in
ſtruxit exercitū ⁊ deſtruxit oīes illos
ꝑploſ. Un̄ h̄ malū venit de temerario
iudicio. Scdo punitio ē ſpūalis. De q̄
ps. xlix. Sedēs aduerſus fratrē tuuʒ
loq̄baris. Seq̄tur punitio. Arguā te:
⁊ ſtatuā contra faciē tuam. ſ. cōſcien-
tie. Exemplū franciſci. Interrogauit
demonē: qui plus dānabātur. Reſpō-
dit qō homines iudicātes falſe: quia
per hoc ꝓximum infamant: nec reſti-
tuunt poſtea. Glo. Hoc vitio periclita
tur totuʒ genus humanū. Facecia de
duobus cōuētualibus exiſtentibus in
balneis ⁊ cōfitētib' mutuo. Unus il-
loꝝ di. Iudicaui te ⁊ religionē tuaʒ:
R̄ndit alter. Ide ʒ facimus de vobis
Tu de me: ⁊ ego de te dico maluʒ ⁊ in
dico. Et ſic oēs ad infernū imus.

¶ In ſecūdo ſabbato quadrageſime.
Quō maria eſt aduocata noſtra.

Surgite nolite ti-
mere Mat. xvij. Exēplū
recitatur. Quidā bergo-
menſis fuit qui oīi die
ſabbati in honorem ma
tris ieiunabat in pane ⁊ aqua. Dū fa-
ceret monetā falſam: a ꝑtore cōprehē
ſus: in carcere ponit. Die ſabbati dum
inſtaret hora mortis: oculos ſuos ad
mariaʒ cōuertit di. O maria: vbi ſunt
merita ieiunioꝝ meoꝝ. In his verbis
miraculoſe apertis carcerib'. ſine oīi
obſtaculo liberat' eſt fugiēs de manu
carnificū. Ideo ipſam ſalutem'. Aue
⁊c. ſurgite nolite timere. Recitat euā
geliſta q̄ xp̄s quadā vice aſſumpſit ſe
cum tres ſuos diſcipulos. Petrū Ia-
cobum Iohānem ⁊ duxit eos in mon
tem excelſum: ⁊ trāſfiguratus eſt ante
eos. Scd'ʒ Nicolaū de lyra inter alios
diſcipulos precipue hos. iij. aſſumpſit
duplici rōne. Primo ratione ꝓrogati-
ue: q: Petrus ſup alios habuit firmā
fidem ꝓpter quā date ſunt ei claues
regni celoꝝ. Mat. xvi. Tu es xp̄s fili'
dei viui. Qui ſuper oēs cōfeſſus eſt
ipſum eſſe chriſtū. Unde dictū eſt ei.
Tibi dabo claues regni celorum. Se-
cundo Iohannes excellebat in virgi-
nitate. Ex quo chriſto fuit plus fami-
liaris: ⁊ magis dilectus. Cui mater in
curam cōmiſſa eſt. Unde dantis. xxv.
pa. Hic eſt ille qui recubuit in pect'
noſtri pellicani ⁊ idē fuit ex cruce ad
magnū officiū electus. Tertio. Iaco-
bus inter alios. qui primus martyriza
tus eſt. Act. xij. Secūda ratione ami-
citie: vt daret nobis exemplū q̄ ſolis
amicis ſunt aperienda ſecreta. Io. xv.
Uos autem dixit amicos: q: oīa que-
cunq; audiui a patre meo nota feci

vobis. & prover. xxvi. Cum amico cã m ptracta. & Sen. Oia cũ amico delibe ra. Jõ hos aſſumpſit: nõ alios. Sequit Apparuerunt aũt cũ ieſu Moyſes et Helias: vt di. tho. iij. par. q. xlv. ar. iij. Moyſes qui mortu⁹ erat iam p. l. an nos qui corpus nõ ſuũ: ſʒ aliud aſſum pſit. Helyas aũt corpus ꝓpriuʒ aſſum pſit & illuc venit de paradiſo terreſtri Unde petrus hoc videns exclamauit Dñe bonũ eſt nos hic eẽ. Si vis facia mus hic tria tabernacula: tibi vnum: moyſi vnũ: & helye vnũ. Iſta aũt trãſ figuratio vt dicit Tho. & Nyco. de ly. fuit hoc modo. Aia xp̃i a pncipio ſue creationis fuit glioſa p apertam vi ſionẽ & pfectam fruitionẽ. Verũtñ ex diuina diſpẽſatione fiebat ꝙ glia aie nõ redũdaret ad corp⁹ vt ſic eſſet paſſible & mortale ad iplendũ pcium redẽptiõis humane. & iõ ex diuina or dinatione factũ eſt: vt glia aie redun daret ad corp⁹ in hora trãſfigurationis vt oſtẽderet diſcipulis glia future re ſurrectiõis: nõ tm̃ aie ſed corpis: vt ſic alarentur ad ſequendũ xp̃m in acerbi tate paſſionis ad quẽ eos inuitabat. Et ſic pʒ ꝙ deitas illa in tranſfigura tione fuit deitas glie ꝙtum ad eſſen tiam: ſʒ nõ ꝙtuʒ ad modũ: qꝛ fuit eiuſ dem rõnis cum illa deitate que eſt in corporibus glioſis: ſʒ nõ fuit ibi niſi p modũ paſſionis tranſeuntis: & iõ illa deitas nõ dʒ dici dos glie: qꝛ dos glie importat qualitatẽ pmanenteʒ. Ille dñe inquit bonũ eſt &c. vñ ceciderunt in terram: qbus dixit. Surgite &c. ſab bato pcedenti egimus in laudẽ virgi nis: quõ eſt nr̃a auxiliatrix: hodie de clarabimus quõ ſit noſtra aduocata. In aduocato aũt tres ſunt condditio nes neceſſarie q fuerũt i maria ꝟgine.

¶ Prima vt ſit gratiſſimus in verbis.
¶ Secunda vt ſit audax in cauſis.
¶ Tertia vt ſit feruens in ipſis.

¶ Prima vt &c. C. de aduocatis. l. ad uocati. Volentes aduocatũ eligere de bent hre gratioſam vocẽ: qꝛ gratioſa vox faciliter iprimit qd intẽdit. & Se ne. li. de quattuor ꝟtutib⁹. Quattuor ſunt hois ꝓrogatiue: eius pulchritudo eius ſapiẽtia: eius laudabilis fama: ei⁹ grata facũdia. & Cicer. in plogo rhe toricorum veterũ. Sapia ſine eloquen tia parũ pdeſt. Et puer. xij. Propter grãm labiorũ ſuoꝝ habebit amicũ: qd pbatur exẽplis. M. Antonius ſenten tie mortis adiudicatus obſtupefactũ ſua eloquentia reddidit trucidantem Preterea. M. torquat⁹: de quo Vale. li. vi. c. ij. adeo diſſolutus fuit ꝙ ei⁹ pr̃ L. Manlius ipm in villã miſit ad cu ſtadiendum porcos: tñ poſtea ſua elo quentia patrẽ liberauit a morte. Pre terea Xenocrates phus tante fuit elo quentie ꝙ cũ in ſcholis legeret quidã iuuenis diſſolutus polemius noie: oi bus vitijs imbut⁹ dum ingrederet ſco las ipſius Xenocratis: & phs iuuenem inſpiceret: cõuertit lectione in ſuaʒ de vna materia in aliã de moribus adeo vt ipʒ ad bonos mores ꝯuerteret. Pre terea de Sapha muliere: q ſua eloquẽ tia iuuenẽ ad ſe cõuertit cum verſu ſa phico: a qua ꝟſus ſaphici inuenti ſunt Preterea de hortẽſia. Q. hortẽſi egre gij oratoris filia q orãdi ac pnunciã di facundiã maximo vigore ſeruauit. & Hiero. qui ſibi duos dẽtes abſtulit: vt liberius ydioma hebreuʒ pnuncia ret. Maria aũt habuit grãm facũdie qꝛ locuta eſt mirabilr. Vñ angel⁹ ad eã. Inueniſti grãʒ apd deũ: qꝛ vt inqt Dauid. Diffuſa eſt grã i labijs tuis. vñ ſup oẽs fuit aduocata. Tres ſunt dif ferentie aduocatoꝝ. quidã p ſe: qdam p ſuis: quidã p bono cõi. Quidã p ſe qꝛ pma charitas incipit a ſeipſo. hoc mõ fuit paulus: ſʒ nõ fuit exaudit⁹. de quo. ij. Corin. xij. Ter dñm rogaui: vt

diſcederet a me iſta tentatio. Et dicit mihi. Paule ſufficit tibi gra mea. Nō fuit exauditus. Scḋo quidam p̄ rc. Mat. xx. de matre filiorum zebedei q̄ p̄ ſuis filijs facta fuit aduocata. Dic inquit vt ſedeant hi duo filij mei vnus ad dexterā tuā: et alius ad ſiniſtrā: ſup quo Nicolaus de lyra. Jacobus et Johānes credebāt xp̄z poſt reſurrectionē ſuam regnare hierlem vt dn̄s ſpūalis ideo ſuperbia inflati cupiunt ſublimari in ſuo regno: vnde et hoc matrē mittunt. Cui xp̄s. Neſcitis qd petatis vn̄ fuerūt expulſi nec exauditi. Tertio quidam p̄ bono rc. vt ſcti patres q̄ aduētuz meſſie expectabāt. Jſa. xvi. Emitte agnū dn̄e. et Dauid. Oſtende nobis dn̄e miſericordiē tuā et ſalutā rc. Qui tn̄ nō fuerūt exauditi: vixit Adā nongentis. xxx. annis petens xp̄m. Enos nōgentis quinq̄z. Enoch trecētis. xlv. Mathuſalem nongentis. lxix. Quo ad iſta tria maria fuit optima aduocata. Primo p̄ ſe: q2 in tenera etate votum vouit virginitatis. Et hoc nunq̄ ſentit ſtimulū carnis: vt dixit Tho. iij. par. q. xxviij. Ri. in. iiij. di. xxx. nec potuit ab aliq̄ ꝯcupiſci vt di. Tho. in. iij. di. q. j. et hoc ꝑpter. iiij. q̄ ſpūs. ſ. in ea opabatur. primo q2 ſic voluit. Exēpli gr̄a. Johēs nutrix ſcortū et vxorem hȝ lōge pulchriorē ſcorto: et tn̄ vxorē videre non pōt et appet oīm mulierum ſpecioſiſſima: vn̄ hoc niſi q2 in oculis illi' ribaldi demon iprimit vt faciat hoibus vxores turpiſſimas et oēs odibiles apparer: vn̄ ex oppoſito arguam'. Si demon eſt tāte potētie vt faciat ſic q̄to plus de' piiſſimus potuit tantā bndictionē marie virgini īfundere: vt nullus eā reſpiciēs ad ꝯcupiſcentiā moueret. Scḋa cā fuit ſancta ꝯuerſatio Nō em̄ ad feneſtras ibat. Tertia: ſcrā occultatō: q2 de' occultabat in ea q̄ poterant ad libidinē eſſe incitamēta. Et

dedit illi grām vt oībus intuentib' iā eā nō inordinate emouerent ad malū ſȝ ad bonū. Quarta cā dr̄ irradiatio: ex ocl'is ꝟginis exibāt radij vt intuētiuȝ oculos ꝯfunderēt vt eā inordinate ꝯcupiſcere nō poſſent. Ob quā cām voluit Joſeph vir ei' occulte dimittere eā: vt di. Ber. tā q̄ indignū reputās ſuo cōſortio: vn̄ Orige. Si ſuſpitiones in eā nō hēbat: iuſtus quō iuſtus erat vt imaculatā dimitteret. ideo ḡ dimittere volebat: q2 magnū in ea ſacrm eē cognoſcebat: cui appropinq̄re ſe indignum eſtimabat. Jlle. Vn̄ legit in hyſtoria grecorum: q̄ Dionyſi' ſupplicauit Jobi euange. q̄ erat cuſtos ꝟginis vt eā videre poſſet. Qui cū eſſet ad eā introduct': ea viſa cecidit in terrā quaſi mortu' di. Niſi ſolidat' eſſem in fide nō aliū deū crederē q̄ ipſam: q2 tant' radius claritatis ab ea ꝓcedit. et vt dicit alber. q̄ ſicut xp̄s in igreſſu egypti extrinxit oēs idola adorātes: ita et aſpectus marie oēs vitia ſodomitico laborantes: tātus erat diuin' et ſcrūs aſpectus. Scḋo aduocata fuit p̄ ſuis. Jo. ij. Deficiēte vino dixit ad ihm. Vinum nō hn̄t: ſuper quo Theophil'. Hec eſt mater mie q̄ deficiēte vino dixit ad ieſum. Vinū nō hn̄t: cōpaſſa eorum verecūdie: ſicut miſericors: ſicut benigna. Jlle. Tertio aduocata fuit p̄ rc. O quō ſtaret mūdus: niſi hec p̄ nobis oraret. vn̄ Ber. ſup Cano. xxviij. Cōſtat em̄ p̄ diuerſo fuiſſe ſollicitam: cui dictū eſt. Jnueniſti grām apud deuȝ. Hec eſt q̄ totus mūdi repationem obtinuit: ſalutem oīm impetrauit. Jlle. Exēplum bti dn̄ici et frāciſci in anno dn̄i. M. cc. xi. magna guerra fuit inter ianuēſes et piſanos p̄ mare: et tūc ciuitas hierlm fuit aſſediata ab infidelib'. et erat tūc hierlm militiū ſcti Johis rhodij. et tūc ibant induti pannis aureis: ſed amiſſo ſepulchro: induuntur de nigro. Et

Digitized by Google

tunc papa Innocentius fecit concilium generale dictum lateranense. In quo fuerunt plati. M.cccc. et conclusum fuit: quod fieret pax inter Januenses et pisanos. Et fuerunt missi vnus post aliud circa xxvi. legatos. Et nullus ipsorum fuit aliquando reuersus nec propter xpm nec propter sepulchrum nec propter hierlm. Tandem papa innocentius se mouit in psona: vt iret pro pace fienda. Et infirmatus perusij mortuus est. Et papa Honorius successit: et voluit vt vnusquisque veniret ad dandum ei obedientiam. Et hoc modo pdita est ciuitas hierlm. Et tunc anno dni. M.cc.xvi. apparuit xps i aere cum iij. lanceis: contra tria pctā superbie: luxurie: auaritie: virgo autem maria genibus flexis prouoluta ad pedes eius di. O fili dabo tibi seruos meos: videlicet dominicum et franciscum: qui mundum conuertent ad te. Dantis de his. xi. paradi. Prouidentia dei qua mundus regit eo consilio quod omne creatum superat duos ordinauit i hois fauorem qui vtrinque a dextris et sinistris duces illi i essent. Alter omnino in ardore seraphicus. Reliquus sapientia veluti cherubin in terra fuit. Cui filius. Mater mea pete quia non est quippiam vobis negem. Sum contentus ei parcere volo. Unde patet primum et c. ¶ Secunda conditio et c. Audacia plurimum adiuuat. poeta. Audaces fortuna iuuat. plini. Fortuna iuuat. Et virgi. j. Eneidos experti reuocare aios mestumque timorem. Mittite. bene scriptura de audacia officialis Eccle. vij. Noli querere fieri iudex: nisi valeas virtute irrumpere iniquitates. Audacia erit in aduocato: si concurrit munus. Deut. xvi. Munera cecant oculos sapientum: et mutant vba iustorum. Et claudianus. Venditur captiue polluto iudice leges. Oui li. de arte in. iij. Munera crede mihi placant hoiesque deosque Placatur donis iupiter ipe datis. Ad propositum. Maria est summe audax in celesti curia et palacio de qua Eccl. xxiiij. In hierlm potestas mea. Sed quare est tam audax. Respondeo: quod triplici rone.

¶ Primo: ratione parentele.

¶ Secundo: ratione meriti.

¶ Tertio: ratione gratie inuente.

¶ Primo rone et c. Quia est mater regis eterni. Ponit vale. li. v. c. iiij. de. M. Coriolano qui fuit homo magne virtutis et ingenij post multas pro patria sua romana res gestas propter inuidiam plebis exul factus est. Qui indignatus contulit se ad volscos vbi tam breui tpe gratia et auctoritate valuit quod eius consilio bellum romanis indiceref. Ipse dux belli consensu oim factus est. Uastatis primo romanorum agris: et captis multis oppidis et plurimis in deditionem acceptis: ad vrbis tandem expugnationem duxit exercitum. Romani tanta molle belli territi: legatos ad eum de pace et reditu suo miserunt: qui nihil profecerunt. Missi postea sacerdotes nihil plus ipsis obtinuerunt. Profecta tandem mre sola inuictum eius aim fregit: et eius amore bellum a patria amouit. Quod igitur patrum auctoritas: quod deorum reuerentia non potuit. sola filij in matrem pietas fecit. Dic ad propositum marie. Figura iij. Reg. x. de salomone qui matri sue bersabee dixit ea collocata in solio suo. Pete a me mr mea quod vis. Neque enim phas est: vt auertam faciem meam a me. ¶ Secunda et c. quia super oes creaturas in omni motu suo meruit. Unde aug. Unum scimus pro certo quod ois marie vita et actio semp intenta fuit i dno. Ille. Dicunt enim theologi quod meritum nrm consistit i amore dei. Maria super oes deum filium suum amauit. Nam tpe passionis xpi quidam fuerunt fortes in amore: sed debiles i associatione et fide sicut apli qui ipm viuum dilexerunt: sed tamen ab ipso recesserunt et fidem pdiderunt. Alij fuerunt fortes i associatione et amore: sed tamen debiles i fide: sicut deuote mulieres que ipsum mortuum dilexerunt et ab eius cruce non

Digitized by Google

receſſerūt: ſed tñ fidē pdiderūt. Beata aūt virgo fuit fortis in amore: q2 filiū ſuū dilexit: immo l facili⁹ fuiſſet ei mori ꝙ ab eius dilectione ſeparari. Dilectio fuit fortior i aſſociatione: q2 iuxta crucem immobilis ſtetit Joh. xix. Fuit fortiſſima in fide: q2 fides in ipa ſola remãſit: nec tpe paſſionis extingui potuit. Uñ ſic ſuper oñis meruit. Tertio rõne gratie inuẽte: q2 gratiã humano generi inuenit. Inueniſti grãm apud deū. Quã grãm. Dei ⁊ hoim. Audacia cuius dñatur in celo: in purgatorio: in mũdo: in inferno. Uñ Berna. data eſt tibi oĩs poteſtas i celo ⁊ in terra vt oĩa q̃cũq3 volueris valeas impetrare. Ille Et petrar. Te rogam⁹ oculos ne claude: ſed aperi tuiq3 magni virtute ſplēdoris. Fac diabolo oĩno ſuccũbere. Ille. ¶ Tertia cõditio ⁊c. vt ſit feruēs in ipſis obtinēdis. Apoſtolus. Sollicitu nõ pigri. Ad ppoſitū. Maria fuit ⁊ ē feruēs: q2 nec ad horã recedit. ps. Aſtitit regina ⁊c. Uñ tenuit oēs vias impetrãdi. Que ſunt tres in pñtiarū.

¶ Primo: per viam humilitatis.

¶ Secundo: per viam improbitatis.

¶ Tertio: per viam improperationis.

¶ Primo p viam ⁊c. prouer. xv. Reſpõſio mollis frãgit irã. Maria hunc modum tenuit: q2 humilis: ore: corde: opere. Luc. ij. Reſpexit humilitatē ancille ſue. ¶ Scdo p viã ⁊c. importune petit Uñ eccleſia. Monſtra te eſſe matrem: Et in ſequẽtijs. Ora patrē: iube natū. Inſinua illi q̃ fles: ⁊ nihil tibi denegat. Heſter. vi. Quid vis regina: ⁊ que eſt petitio tua. Etiamſi dimidiã partē regni petieris: impetrabis. Et eccleſia in ſequẽtijs. Clementior pre ceteris: ſuccurre nobis miſeris: mortalium ſpes vna. Unde berñ. Quid ad mariã trepidat accedere humana fragilitas. Nihil eſt in ea auſterū: tota ſuauis ⁊ dulcis: olbus offerēs lac ⁊ lanã. ¶ Tertia conditio ⁊c. Fili recordare quid tibi feci. Te portaui nouē menſibus ⁊ te lacte paui te ſup aſellū in egyptū fugi: te in triduo cū lachrimis queſiui: te in templo obtuli: te ſecuta ſum in montē caluarie: te aſſociaui: q2 alijs recedētibus nõ receſſi. Uñ quidã vulgaris. Quis nõ põt ꝯtriſtari: matrē xpi cõtēplari: in tanto ſupplicio. Ideo berñ. Securū habemus acceſſum ad patrē vbi mater ante filiū. Filius ante patrē. Mater oſtēdit filio pectus ⁊ vbera. Filius oſtendit patri latus ⁊ vulnera. Nulla ergo poterit eſſe repulſa: vbi tot oẽs currũt charitatis inſignia. Ille. ⁊ Petrar. Ad te miſer petõr recurrit ſupplex vt tue placeat clemẽtie eū ſimp ex diuino furore eripere. Aſſimilat roſe redolet. De qua eccl. xxiiij. Quaſi roſe plantatio in hierico. ecclia i ſabbatis. Gade roſa pura decēs: ſpecioſa ſemp recens flos immarceſſibilis. ¶ Scdo vitī De q̃ vbi ſupra. Ego quaſi vitis fructificaui ſuaui. ⁊c. q̃ ſerpētes fugat: ita ⁊ mariã demones. Dic hoc exẽplum ⁊ applica illō. Refert vincẽtius hyſto. exēplum. Quidã roman⁹ imperator fuit: cui diuina clemẽtia vxorē genere ⁊ morib⁹ nobiliſſimã puidit ac pulcritudine honeſtã. O pulchrū donū qñ hō repperit bonã vxorē. Prouer. xix. Domus ⁊ diuitie dant filijs a parentib⁹ vxor bona a dño pparat. q.d. gfa eſt ſpālis vt qs bonã vxorē habeat. Uenit aūt in mentem imperatoris: vt pgeret p orbē viſitare loca ſctõr. Accepto itaq3 ꝯſenſu a coniuge: regnū ⁊ quendã ſuū fratrē adoleſcētē ei recõmēdauit: ⁊ ſic diſceſſit. Adoleſcēs aūt decept⁹ in amorē imperatricis: ſepe petiuit ab ea de actu carnali. Imperatrix autē ipſum poſuit in quadã turri cuſtodiendū cum decenti cura: vſq3 ad aduentū imperatoris: ne iuuenis mulierē amplius moleſtaret. Determinato autē die ⁊ tempore vide

licet. Poſt quinqꝫ ānos: impator redijt
Qđ vxor audiēs ſumme gauiſa eſt.
Juſſitqꝫ nobiles ⁊ maiores ſin occur-
ſu ei⁹ occurrere: ⁊ vicos ciuitatis ad-
ornari decēter ⁊ fratrē impatoris iuſ-
ſit de carcere exire. Quaꝫ pimū fratri
obuius iuit āte aduētum impatricis
Requiſitus ab impatore: cur tā afflict⁹
eſſet ⁊ pallidus. Rñdit cū lachrymis.
Uxor tua me tali mō o impator tra-
ctauit eo quia increpaui eaꝫ: ſup actu
impudico. Facta eſt meretrix tuoꝝ no
biliū. Qđ audiens rex in terrā cecidit
quaſi mortuus cōfortat⁹ verbis aſtan
tiū ſurrexit. Jnterim venit mulier cuꝫ
puellis volens dare oſculuꝫ impatori
ipſam pcuſſit pugno ⁊ eā expulit. Pre
cepit ſeruitoribus ſuis vt ipam duce-
rent in ſiluā quandā ⁊ eam ibi decol-
larēt. Cū feciſſent ⁊ eam tā pulcraꝫ vi
diſſent: decreuerūt ante eius mortem
accipe mutuū ſolaciū ab ea. Clamās
autē ac ſe defendens ⁊ oīno renuens
ac nomē virginis inuocans. Jn hmōi
verbis et clamoribus quendā comitē
contingit illac trāſire: qui romā ibat.
Uidens mulierē valde ſpecioſam: ip-
ſaꝫ ab inimicis liberauit. Jnterrogēs
eā que eſſet: ex hūilitate indicare no-
luit: ſed petijt vt ipaꝫ adduceret in do
mū ſuā ⁊ pro ancilla eā ſuſciperet dñe
ſue. Gauiſus eſt valde comes. Qua cō
ducta dedit ei in curam paruulū filiū
vt ipſum nutriret. Quē ſuſcipiēs care
ipm fouebat. Accidit vt frater comi-
tis eēt philocaptus de ea vehemēter:
Una die petiuit ab ea: vt ei copulare
tur in matrimonio: petiuit. ij. iij. renu-
it ſatis. Nephandus homo nō valēs
obtinere qđ volebat. Noctu ductus
diabolico ſpū occidit pueruꝫ comitis
quē i gremio tenebat cū dormiret cur
rente ſanguīe p lectū. Et clamāte heu
me: comes cū familia hoc audiētes ac
exiſtimātes mulierē puerū occidiſſe.
de cōi cōſenſu: data eſt in māu pyratā
rū vt ipam in alto mari pcipitarēt. Ui
dētes ipam tā pulcrā decreuerūt pri⁹
accipe mutuo illecebras voluptates.
Cūqꝫ nollet aſſentire. ipam in quadā
rupe altiſſima maris dimiſerūt vt ibi
fame moreref. Cūqꝫ p tres dies ⁊ no-
ctes cū lachrymis fuiſſꝫ ſine comeſtio
ne ⁊ nomē matris inuocaret. O xpiane
inuoca mariā: appuit ei virgo dī. O filia
noli deſpare cito accipies talē herbaꝫ
quā habes ſup tergū: ⁊ ſub pedib⁹ et
facies emplaſtrū. ⁊ ſic ſanabis oēs le
proſos ⁊ tua puritas māifeſtabif. Cū
qꝫ herbā q̄ collegiſſꝫ hora tertia tertij
diei āte venerūt ad ripā: ab ipa vocati
eā ſuſceperūt ⁊ ad portū romanū con-
duxerūt. Egreſſa de naui reperit lepro
ſum totū fetidū in ripa port⁹ ⁊ ipſum
ſanauit. Uenit aūt ad vrbē iſtā in qua
erat ipius ille frater comitis q̄ puulū
occidit hui⁹ mulieris q̄ ob hoc malum
leproſus erat fact⁹. Adhuc fuit cōdu-
cta: ſed ab eo mīme cognita. Rogatur
obnixe a comite vt ipm ſanaret a mor
bo lepre: ⁊ q̄cquid mercedis velit dabi
tur illi. Rñdit ſe facturā: ſi de oib⁹ pec
catis ſuis corā illa. ⁊. vij. pſonis vult
cōfiteri pctā ſua. Rñdit ille. Sū cōtē-
tus. Cōfeſſus eſt peccatum illud ſe pu
erum occidiſſe comitis fratris ſui: in
manu mulieris nutricis. Audiens au-
tem frater expauit: plus dolens de a-
miſſione illius mulieris. Rñdit illa.
Ego ſum illa mulier: ⁊ tibi omps de⁹
pcat vnde ipſum ſanauit. Receſſit a
loco illo ⁊ romā vēit leproſos ſanādo
Cūqꝫ eo applicuiſſet cōducta eſt: vt
fratrē impatoris ſanaret: q̄ ⁊ ipſe i le-
prā incurrit ppter pctm̄ mulieris accu
ſate iniuſte impatori. Rñdit vt pri⁹ fe-
cit fratri comitis ſi pctā ſua ꝯfiteri vel
let corā papa. Promittit facere. Cūqꝫ
oīa: hoc excepto ꝯfeſſus eēt. rñdit mu
lier. Unū deeſt. Tādē ppalauit pctm̄.

Digitized by Google

factū cōtra mulierē de pctō infamati
onis in mulierē. Quo audito papa fle-
re cepit ſup caſum illi⁹ imperatricis cre
dēs mortuā eſſe. Mulier autē ſancta
ſanato a lepra fratre imperatoris dicit.
Noſti me fili Nō: ait. Ego ſum illa i-
peratrix: ⁊ oīa narrauit p ordinē. Tūc
oēs cū leticia ipaȝ ſuſceperūt. Volēs
aūt imperator iterū eā reaſſumere i vxo
rē vt prius renuit omino. Et ob amoreȝ
ꝟginis q̄ eā liberauit a tot piculis in
mōaſterio mōialiū ſe recluſit: vbiq̃ vi
tā finiuit deuota exiſtens marie vir-
gini. Applica diligēter. q: pulchrū eſt

¶ Dn̄ica. ij. xl. de fide Ser. magnus.

Miſerere mei do
mine fili Dd̄. Mat.
xv. ¶ Fama ſparſa
per ciuitates terre p
miſſiōis Tyri ⁊ Sy
donis de xpo ieſu p
pter miracula que faciebat circa infir
mos. Ecce mulier cananea a finib⁹ il-
lis egreſſa ad Jeſum acceſſit di. Mi-
ſerere mei dn̄e fili Dauid filia mea ma
le a demonio vexat̄. Officiū boni ora
toris vt habet Cicero eſt beniuolenti
am captare: id hec mulier vſa eſt ma-
xima prudētia. q: ꝯfitetur diuinitatē
⁊ hūanitateȝ. Prio diuitatē dn̄ dicit.
Miſere mei dn̄e. Scd̄o hūanitatē dn̄
dicit. Fili dd̄. Expōit aūt ſuā tribula-
tionē di. Filia mea male a demōio ve
xat̄. Chriſtus autē ei oſtendit tres ma
ximas duritias. Et quare o ieſu. Vere
vt dicit glo. vt eius conſtantiam com
probaret. Et mulier cōtra has vſa eſt:
tribus prudentijs. Prima duritia: q:
xp̄us nihil rn̄dit ac ſi eſſet excōicata.
Ad hanc duritiam ſe habuit prouide:
quia ad diſcipulos iuit rogans eos.
Et diſcipuli rogabant eum di. Dimit-
te eam. quia clamat poſt nos. Secun-
da duritia fuit in hoc: q: dicit eaȝ nō
eſſe de ouibus iſrael: quib⁹ xp̄s ſpāli
ter erat miſſus di. Non ſuȝ miſſus niſi
ad oues q̄ perierūt dom⁹ iſrael: quaſi
dicat tu de illis non es. Oues iſrael
erant oues dei. Inſinuauit ergo ipam
nō de ouibus xpi. et per cōſequens ꝙ
erat de ouibus diaboli. Ad hanc duri
tiam ſe habuit magnanimiter: quia
ad chriſtum ſe approximauit ⁊ ipſum
adorauit di. Domie inquit adiuua me
quaſi dicat ſi vſq̃ modo fui ouis dia-
boli: modo eſſe volo ouis tua. In ſi-
gnum huius adoro te. Adiuua me ſi-
cut paſtor adiuuat ouem ſuam debilē
et infirmaȝ. Tertia duritia fuit: quia
eam caniculam appellauit. Non ſolū
dixit eam non eſſe ouem ſuam: ſed eti
am canem. Non eſt bonū ſumere panē
filiorū glo. i. doctrinam ⁊ miracula iu
deis pmiſſa. Et mittere canibus. i. gē
tilibus. Ad hāc duritiam ſe habuit hu
militer: q: nō negauit ſe eſſe caneȝ ſed
conceſſa eſt di. Etiā dn̄e: ac ſi dicat: ca
nē me vocas: canē tuā eē volo. Dn̄i eni
ſuos canes nō expellūt: ⁊ ſi expellūt p
vnā portā reuertunt̄ p aliā. Si ego ſuȝ
canis tua nō debes me expellere a te.
Et ſi parū expuleris: primus ad te ri
debo. Q: dn̄i pmittūt ſuos canes co-
medere de micis que cadunt de men-
ſa ei⁹. Da mihi micā q: ſum canis tua
i. gratiam ſanitatis filie quā peto. Re
ſpondens autē ieſus dixit. O mulier
magna eſt fides tua: que ſcȝ me ſupa-
uit ⁊ vicit. Super quo Origenes in p̄-
ſenti omel. Mulier caput peccati: ar-
ma diaboli: expulſio paradiſi: mr̄ deli
cti corruptio legis antique venit ad ie
ſum mira res. mirum negociuȝ. Judei
fugiūt cananea ſeqtur. Ille. Applica
euang. De fidei vnitate erit ſermo ho
die. De qua tria videnda ſunt.

¶ Primum dr̄ opinionis.

¶ Scd̄m dr̄ manifeſtationis.

¶ Tertium dr̄ fructificationis.

Digitized by Google

¶ Primum dr̄ ⁊c. Cū triplex ſit fides ſcḃ qua cōiter viuit totū genus hūanū: videlicet xpianoꝝ: iudeoꝝ: ſaracenoꝝ. Querit̄ dubiuꝫ. An oēs poſſint ſaluari ſub ſua fide abūdādo q̄ ſua fides cuiq̄ꝫ ꝑcepit. Ad hoc due ſunt opiniones. Una opinio ꝙ ſic. Alia ꝙ nō Prīa ꝙ ſic ꝓbat intētū ſuū tripl'r. Primo rōne. Scđo auctoritate. Tertio admitatiōe. Primo ratione triplici.

¶ Primo ratione finalitatis.

¶ Scđo rōne ſuperabilitatis.

¶ Tertio ratione crudelitatis.

¶ Primo finalitatis. Cōcluſio eſt phi: in.ij. phiſicoꝝ. Oē agens agit ꝓpter finē. In.ij. de aia. Natura agit ꝓpter finē. In.ij. Metha. Finis eſt cā cārum. Qđ affirmat̄ p Tho.i.ij.q.i. ⁊ p Scotū in.i.di.i. Exēpli gr̄a. De illo q̄ vineam plātat: ad finē vt vinū bibat. Ad ꝓpoſitū. Quo fine de' aias hoim creat. Uere vt beatificētur Aug.in.ij.di.ij. Fecit de' rōnalē creaturā vt ſummū bonū intelligeret intelligēdo amaret amādo poſſideret: poſſidēdo frueret̄. ⁊ per Tho.in.i. di.xlvi. Aliter fruſtra eas creaſſet. Sꝫ vt dicit phs in.i. Pol. In.iij. de aia. Deus nihil odioſum fecit in natura. In.i.celi ⁊ mūdi. De' et natura nihil agūt fruſtra. In.ix. Metha. Nihil eſt occiſum in natura. Uñ nō eſt credendū: ꝙ illud agēs nobiliſſimū fecerit hoīem vt ꝑderet̄: ſꝫ vt ſaluetur. Uñ p ꝯñs oēs tā iudei ꝙ̄ ſaraceni ⁊ xpiani ſaluātur in ſua fide: obſeruādo ea q̄ ſunt obſeruāda. Credis ciuis: ⁊ tu mercator ꝙ vxor tua tibi pariat filiū ad finē vt ſuſpēdat̄. Aut mr̄ filiā vt ſit meretrix. Uere non: ſed vt honeſte viuat. Quia in.i. Pol. Generātis ad genitū naturaliter eſt amicitia Et.l.fi.C.de curatore furioſi. Nullus eſt amor q̄ vicat amorē parētū. A forti oīa de' creat' aīas ſingloꝝ vt ſaluent̄. Igit̄ oēs ſaluabunt̄ in ſua fide. ¶ Secūdo rōne ⁊c. Cōcluſio phi.in.ij.de aia. ⁊ ij. Meth. Unūquodq̄ꝫ agēs opat̄ ſm ꝓprietatē ſue nature. Exēpli grā. De ſole: de igne ⁊c. Si natura opat̄ mlto pl' natura dei. In deo ſūt duo. Mia ⁊ iuſticia. Atteſtāte ꝓphe. Duo hec audiui q2 ptās dei eſt ⁊ tibi dñe mia: ⁊ alibi. Mia ⁊ vitas obuiauerunt ſibi iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt. Sed maior eſt mia in deo ꝙ̄ iuſticia Jaco.ij. Mia ſuperexaltat iudiciū. ⁊ ps. Miſerationes ei' ſup oia opa ei'. ⁊ de pe.di.i.ca. Oz diuinitatꝫ natura clemēs eſt ⁊ pia: magiſq̄ꝫ ad indulgētiā ꝙ̄ ad vindictā ꝓna. ⁊.C.de nuptijs.l. Impialis. Nā ita credim' dei beniuolētiā ⁊ circa genus hūanū nimiā clementiā ꝙ̄tū nature noſtre poſſibile eſt imitari: q̄ quotidianis hoim pctis ſp: ignoſcere dignat̄ ⁊ pniam noſtrā ſuſcipe: ⁊ ad meliorē eā ſtatū reducere. Et dātis. Nullū eſt de ſe tā graue pctm̄ qui ad igreſſum celoꝝ: dom' ie de' q̄libet penitens reperiat claues. Nā tu es māſuetus ⁊ tā pi' vt tua bōitas pc tōri ſuccurrat ⁊ Petrarcha.vi. Triū diuinitatis. Sed diuina gr̄a nūq̄ꝫ tarda fuit q2 in eam cōfido: erūt adhuc in me alte ⁊ ſingulares opatiōes. Et rōem aſſignat. Ricar.in.iiij.diſ.xlvi.ar.ij. Quia mia eſt deo naturalior eo ꝙ reſpicit bonitatē ſue nature. Juſticia vero reſpicit pctā. Quapropter ſi mia eſt deo magis natural'r ꝙ̄ iuſticia. Et vnūquodq̄ꝫ ſeq̄t ꝓprietatē ſue nature. Qđ fuit fundamētum rōnis in pricipio. Jō cōcludit̄ ꝙ de' ex abūdātia ſue mie: ſaluat oēs qui moral'r viuūt ſub ſua fide ⁊ lege. Igit̄ ſaluātur oes. Uñ pꝫ.ij.rō. Tertio rōne ⁊c. Quicūq̄ꝫ credit bene ſuā fidē eſſe bonā: ſaluat̄. Uñ eſt ꝙ xpian' ſaluat̄ vere: q2 credit ſuā fidē eſſe bonaꝫ Eadem rōne. Si credere xpiani ipſuꝫ ſaluat: etiaꝫ credere ſaraceni: ⁊ iudei. Fundamentū rōnis ponit̄ ab apl'o ad

Ro. x. Ois qui credit in illū nō cōfun-
detur. Nō enī est distinctio iudei & gre
ci. Nā idē dñs oim diues in oēs q̄ inuo
cāt illū. Ois enī q̄cunq̧ inuocauerit no
mē dñi saluꝰ erit. Ideo Iob q̄ nō fuit
indeꝰ: nō natꝰ: non mortuꝰ iudeus: sed
gētilis. Et nabuchodonosor fuerūt sal
ui: q̄uis nō essent xp̄iani. Igit̄ in sua
fide: quilꝫ pōt saluari. Uñ p̄rz iij. rō.
¶ Scdo auctoritate. & p̄io Ioelis. ij.
Ois quicūq̧ īuocauerit nomē dñi sal
uus erit. Sed oīs natio sub sua fide
deū inuocat: igitur saluat̄. & i. Thi. ij.
Deus vult oēs hoies saluos fieri. Igi-
tur oēs saluātur. ¶ Tertio p̄bat̄ admi
ratiōe. Si solū saluarētur xp̄iani: & a-
lij dānarentur: mirū esset oibus: q̄ de
us vellet tot populus dānare. Igitur
dicendū est q̄ vnusquisq̧ si bñ viuat
saluetur. ¶ Alia opinio: q̄ solū xp̄iani
saluātur. Et hoc p̄bat̄ v̄bo xp̄i Mar.
vlti. Eūtes in mundū vniuersum pre-
dicate euāge. oī creature: qui credide-
rit. & baptizatus fuerit saluꝰ erit. Qui
vero nō crediderit: cōdēnabit̄. & Atha
na. in Symbolo. Quicunq̧ vult saluꝰ
esse. ante oia opus est. vt teneat catho
licam fidem. Ueniamus ad scdm vbi
declarabitur veritas. ¶ Secundū prin
cipale. In quo aperiendum est: q̄ sit il
la fides vera inter oēs ab oībus tenē-
da. Unde rñdeo ſm scolam omnium
theologoꝝ. Q̄ sola fides xp̄ianoꝝ est
bona: & sola nō alia: vbi oēs saluantur
quicūq̧ saluātur. Que cōclusio debet
esse maximi gaudij apō oēs xp̄ianos.
Cū illi soli sint i statu vere salut. Que
conclusio probatur vera. v. rationibus:
In. l. Metha. Ut soli docēt qui casus
de singulis dicunt.
¶ Primo ratione durationis.
¶ Scdo ratione testificationis.
¶ Tertio ratione persecutionis.
¶ Quarto machinationis.
Quinto ratione conuscationis.

¶ Primo rōne &c. Cōclusio fūdat̄ ar. C.
de veteri iure enucleando. l. Tāta. §.
Mirabile aūt. Humani iuris cōditio
semp̄ i ifinitū occurrit: & nihil est in ea
qd̄ stare p̄petuo possit. Ille Hodie pu
er die crastina senex: vita nostra decur
rit. In. v. triū tp̄is. Q̄d ad possūz fine
lz morti me paro dū breuē meā vitam
recēseo in qua hoc mane erā pubes iā
sum canus. Faciamus sic rōnem. Una
res tanto melior dr̄ quāto durabilior.
In. iij. Phis. In. iij. Top. Bonū quan-
to p̄manētius tāto meliꝰ. Exēpli grā
Uinū enī qd̄ ex sua v̄tute plus durat
dicit̄ meliꝰ esse ceteris paribꝰ. illo vi-
no qd̄ cito corrūpit̄. Res ergo dr̄ meli-
or quāto durabilior & ecōuerso. Ad p̄-
positū. Fides xp̄iana sola & non alia
nō pōt deficere. sed iniolabilis p̄seue-
ratviq̧ ad cōsūmationē seculi. Quid
dicis o pater Aug. lib. de vtilitate cre
dēdi. c. lxxix. Dubitamus nos de fide
xp̄iana. Certe nō expedit. Eius enī ec-
clesie & fidei gremio credit̄: q̄ vsq̧ ad
finē seclī firma: itegra & inuiolata per-
manebit. Ille. Sed opponit xp̄iano sa
racenꝰ p̄ hāc rōnem & indeꝰ. P̄rio sara
cenꝰ: q̄ fides sua adhuc p̄seuerat iam
p̄ tot ānos. Cui rñdit Tho. in. i. cōtra
Gen. c. vi. Q̄d fides illa durat nō q̄a ē
bona: sed q̄r obseruantia illiꝰ est carna
lis & delectabilis obseruatoribꝰ. Unō
machometus in Alcorano. c. iij. de pro
phetia penitētie p̄mittit suis sectato
ribus quod porcis asinis: et ceteris be
stijs oino conuenit. videlicet coitum:
vsum ciboꝝ & habere multas mulieres
videlz vsq̧ ad duodecim. O vilissime
canis. O vilis porce inimicꝰ oīs pudi-
citie. Contra quā opinionē est tota lex
xp̄iana: imo & suus Auicenna qui de
eadem fuit secta: dicit aperte nono.
Meta. Lex nostra quam Machome-
tus dedit: oñdit p̄fectionē felicitatis
& miserie: que sunt secundum corpus

Digitized by Google

ſed alia eſt promiſſio que ſolum apprehenditur intellectu. Et tu o ariſtotele quid dicis: videas in .j. Politi. vbi dicit inhoneſta. Primũ quod expedit ſenioribus ad tẽperantiã coitũ facere. Qđ a ſcriptura ⁊ a noſtra fide reprobatur hoc. Eccl. xxv. Tres ſpecies odiuit aïa mea: ſenẽ fatuũ .i. luxurioſum. Et cicero .j. de offic. Luxuria cũ oi etati ſit turpis: ſenibus tamẽ fetidiſſima eſt. Scđm eſt ꝙ nullũ orbatũ vel ſterilis cõditionis debet nutriri. Quod eſt maximũ malũ: ⁊ eſt cõtra dictamen rationis. Quã culpã habet ille. Qđ malum a noſtra fide eſt alienũ. Tertium inhoneſtũ: qđ ſi quis genuerit filios vltra ſuã poſſibilitatẽ ⁊ diuitiarũ affluẽtiam anteꝗ̃ ſentiat vita fiat aborſus. Et ꝙ hõ poſſit hr̃e tot mulieres: ꝗ̃tum poteſt eas ſuſtentare. O philoſophie vbi eſt ſcia tua. Ubi philoſophia tua. Si quis hoc ageret, nõne fruſtraret ordo toti⁹ nature. Que oïa noſtra fides reſpuit ⁊ fundata in bono ciuili ⁊ politico clamat ꝑ apoſtolũ. ad Coloceñ. iij. Mortificate mẽbra veſtra q̃ ſunt ſup terrã. Uñ ptꝫ opinio. Scđo arguit iudeus fidẽ ſuã bonã eſſe: qꝛ durat vſq; in hodiernũ diẽ. Cui tho. vbi ſupra reſpõdet. Qđ ideo iude⁹ ꝑſeuerat nõ qꝛ ei⁹ fides ſit bona: ſed duplici rõne ꝑſeuerat nobiſcũ iude⁹. Prima vt ſit memoriale, quod daꝫ dominice paſſionis. Quia dum ipſum videmus recordamur paſſionis dñi. Uñ dicit̃ ꝑ ꝓpherã Ne occidas eos: neq̃ñ obliuiſcant̃ ꝓpli mei. Scđa vt nobis deferãt el libraro ⁊ calamaro veteris teſtamẽti. Uñ nõ eſt bona: qꝛ iam tp̃s ꝑteriit. Immo iudeus in ſua lege tria inhoneſta dicit. Cõtra q̃ lex nr̃a clamat. Primũ ꝙ anima humana nõ poteſt videri deũ: etiã poſt mortẽ: ſed a deo beatificabit̃: qꝛ habebit oẽs delectatiões quas volet. Sicut antiq̃tus in deſerto illi q̃ ſumebant manna habebant omne delectãmentũ. iuxta illud Sap. xix. Panẽ de celo ꝑſtitiſti illis: vnde cõueniũt cũ ſaracenis qđ ꝯtra lex noſtra Mat. xvij. Hec eſt vita eterna vt cognoſcãt te ſolum deũ ⁊ quẽ miſiſti ieſum xp̃m. In ꝟbo xp̃i: vt cognoſcãt te ſolũ. Uoce humili dic. O ſede ſcam: che ſola: ſola ꝑmittis padiſuꝫ. O fides veri dei: q̃ ſola ſola ꝑmittis viſionẽ dei. Hec eſt inq̃t vita eterna vt cognoſcãt ⁊c. Secundũ inhoneſtũ eſt ꝙ inimic⁹ eſt audiẽdus. Mat. v. dictũ eſt antiq̃s. Diliges amicum tuũ: ⁊ odio habebis inimicũ. Uñ nos audiũt. Sꝫ lex xp̃iana oi charitate plena clamat Mat. v. diligite inimicos vr̃os. Et i cruce clamauit Mat. xxv. c. Pater ignoſce illis. Tot⁹ ſum letificat⁹ o Ieſu: dum audio hanc vocẽ pietatis ⁊ toti⁹ amoris. O bonitas fidei nr̃e q̃ reddit bonũ ꝑ malis ꝙ nulla alia ſecta facit. Tertiuꝫ inhoneſtũ: quia iudeus nõ ſeruit primo niſi cum vſuris dicẽs hoc eſſe iuſtũ. Deut. xxij. Nõ fenerabis fr̃i tuo: ſꝫ alieno ad vſuram pecuniã: ſꝫ lex nr̃a oppoſitũ dicit. Lu. vi. date mutuũ nihil īde ſperãtes. Glo. Qđ ꝑcio poſſit eſtimari. Uñ ꝯcludo: ꝙ ſaracen⁹ comedit ſicut porcus in terra. Iudeus ſicut aſinus. Uñ patet prima ratio. ꝙ lex ⁊ fides noſtra eſt excellentior ratione durationis. ¶ Scđo ratione ⁊c. Quia oẽs ſecte noſtrã fideꝫ bonã affirmãt. Concluſio eſt phi. li. de ſummo ⁊ vigilia. Et i. vij. Ethi. Fama quã oẽs famãt vel exclamãt nõ ex toto perit. Et ff. de offici. q̃ſtoris l. i. Illi opinioni ſtandũ eſt q̃ plurimorũ teſtimonio ꝓbat̃. Et de officio. ⁊ de poteſtate delegata. c. prudẽtia. Integrum eſt iudiciũ: qđ plurimorũ ſentẽtijs approbat̃. Ad ꝓpoſitũ. Fides noſtra pluribus teſtib⁹ approbat̃. Et vt de Mat. xviij. Et extra de teſtib⁹ ⁊ atteſtationibus. c. In oi negocio. Quid ſimplicit̃

Digitized by Google

duobus vel tribus teſtibus aliquid in
iudicio aſſerētibus: fides adhibet. Fi
des noſtra habet plures teſtes in lau-
dem ſuā. ¶ Prim⁹ eſt eccl'ia: que nō po
teſt mētiri. qꝛ vt dicit tho. ij. ij. q. j. ar.
iij. Fidei eccl'ie nō pōt ſubeſſe falſum.
Et aug. apoſtolo nō crederē: niſi eccle-
ſia approbaſſet. Quid dicis de nr̄a fi-
de. Extra de ſum. tri. ꝛ fide ca. Una ē
fideliū vniuerſalis eccleſia: extra quā
nullus oīno ſaluat. De ꝯſecra. di. iiij. c.
Eccl'ia beatitudo celeſti paradiſi a ne-
mine extra eccleſiā poſito percipit. Et
ad ephe. iiij. Cantat. Unus dn̄s: vna fi
des vnū baptiſma. Eccleſia in ſymbo-
lo Athanaſij. Hec eſt fides catholica:
quā niſi quiſqꝫ integrā inuiolatāqꝫ ſer
uauerit: abſqꝫ dubio in eternū peribit:
¶ Scd̄s teſtis eſt iudeus. Joſephus in
lege iudeorū doctiſſimus qui captus
fuit in vltima captiuitate facta per ti
tum ꝛ veſpaſianū in hierl'm: de chriſto
xvi. li. antiqui. Fuit inquit autē predi-
ctis his tēporibus ſapiēs vir: ſi virum
eum nominare phas eſt. Erat enī mi-
rabiliū operū effector ꝛ doctor hominū
eorū qui libēter que vera ſunt audiūt
ꝛ multos quidē iudeoꝝ: multos quo-
qꝫ ex gētib⁹ ſibi adiunxit: chriſtus hic
erat. ¶ Terti⁹ eſt gētilis. Tho. xiij. q.
vij. in ſol. tertij argu. di. Qd̄ tpe ꝯſtan
tini inuentū eſt in ſepulchro quidā ha
bens laminā i collo. vbi inſcriptū erat
Jeſus xp̄s filius dei viui. naſcet de vir
gine maria credo in eū. O ſol ſub hele
na ꝛ cōſtantini tpibus: iterū me vide-
bis. Iſte fuit plato moralis. de q̄ aug.
in li. conf. expreſſe dicit ꝙ reperit totū
euangeliū. In principio ꝛc. vſqꝫ ꝛ ver-
bum caro factū eſt. Et a q̄buſdā ſalu⁹
tenet. Quia ſicut traianus imperator
ex priuilegio ꝑ orationē Grego. Plus
iſte: qꝛ plus fuit illuminatus in hac vi
ta de d'itate. Et in hiſtorijs grecoꝝ di-
citur. ꝛ ꝯfeſſus eſt xp̄m ꝛ mariā: prout
in lamina inuentū eſt di. Credo in pue
rum. ieſuꝫ naſciturū de puella hebrea.
¶ Quart⁹ teſtis eſt ſarracenus. In al-
corana Machometus: laudat xp̄m ꝛ
eius matrē: ꝛ ꝓphetā appellat ꝛ flatū
dei. ꝛ ſuis ſectatorib⁹ di. Qd̄ ſi coꝝ fi-
des deficeret recurrerēt ad fidē hui⁹
xp̄i. qꝛ bona. ¶ Quint⁹ teſtis eſt pbs.
Tempore paſſionis xp̄i dionyſi⁹ athe
nis exiſtēs cū diſcipl'is. cū eēt eclypſis
ſolis ꝯtra naturā: vidēs hoc diony. di
xit. Aut deus nature patitur: aut tota
machina mundialis deſtruitur. Et ob
hoc: aram cōſtruxerūt deo ignoto: ve-
xp̄o q̄ tūc in cruce morabat. ¶ Tertio
rōne ꝛc. Cōcluſio tulij in orōne ꝓ mar
cello. Nulla eſt enī tāta vis q̄ nō ferro
ac virib⁹ debilitari frāgiqꝫ poſſit. Qd̄
pꝫ in monarchijs mundi. Prima cal-
deoꝝ ꝛ aſſyrioꝝ: q̄ durauit. cccl. annis
tandē a medis victa eſt. Scd̄a pſarū
ac medoꝝ: q̄ durauit. cc. annis: tamē a
grecis victa eſt. Tertia grecoꝝ: a roma
nis victa. Quarta carthaginenſiū: ꝛ a
romanis victa. Si paradiſus poſſet
machinis ipetū caperet. Nulla eſt ꝛc.
Ad ꝓpoſitū. Fides nr̄a vndiqꝫ pſecu-
ta eſt. Ab vna pte iudei. Ab alia here-
tici. Ab alia tyranni: ꝛ vt di. augu. ha-
buit. x. pſecutiōes. Prima neronis. Se
cūda domitiani. Tertia traiani. Quar
ta antonini. Seueri. Maximiani. De-
cij. Ualeriani. Aureliani. Diocletiani.
Tn̄ fuit pſeuerās: imo ei⁹ pſecutores
acriter ſunt puniti. Cōſtātin⁹ pcuſſus
eſt lepra. Julian⁹ apoſtata a mercurio
milite occiſus. Egeas ꝓcōſul a demo-
ne arrept⁹. Paſcaſi⁹ a quo lucia marty
rio coronata eſt: a diabolo ſuffocatus.
Preterea in hieruſalē vaſtatione. ven
diti ſunt iudei nonies centena milia.
Et decies cētena milia ſunt occiſi. Exē
plum inſup eſt Leonis pape q̄ arrianā
ſectā fauorizabat: quomō punitus eſt.
In quo exēplo: dubiū queritur. Utrū

Digitized by Google

papa poſſit errare. Ad qd̄ rn̄det tho. in quol3. ⁊ Ricar. in ſuo quoli. ⁊ Aug. d̄ ancona: aut loquimur vt hō ſimplex ſic pōt: vt p3 di. xix. c. ita dn̄s. ⁊ c. anaſtaſius. ⁊ diſt. ij. ſi papa. Aut vt caput eccl'e: circa canoniſatipnē alicui⁹ ſcti: ⁊ in his que ſunt fidei. Rn̄deo φ non pōt. Aug. ſup Mat. xviij. Cū ſpūſſanctus regat eccl'a3. Sequit̄ φ eccl'ia nū φ̄ errabit cū habeat doctorē veritatiſ q̄ dixit. Ego vobiſcū ſum vſq3 ad conſummationē ſeculi. Ille. Unde fides nr̄a figurat̄ p nauiculā petri. In naui ſunt. v. p̄mo. xxiiij. remi. ſcd̄o ſignū nauis. tertio gubernator. q̄rto velū. q̄nto patronus: moral'r. Nauis eſt fides petri q̄ h3. xxiiij. remiges. Ex vna parte xij. pphe: ex alia pte. xij. apl'os q̄ ſunt cōformes in ſentētijs vetus ⁊ nouum teſtm̄. Scd̄o lignū crucis ſup quē xp̄s iacet q̄ hanc nauē rectā tenet. Hiero. Finis fidei mei xp̄s eſt. Tertio gubernaculū. i. ſpūſſanct⁹ q̄ ipſa3 gubernat Quarto vela. i. martyres q̄ ſanguinē p ipſa fuderūt. In p̄ma eccl'a a tpe petri vſq3 ad ſctm̄ Silueſtrū. xxxij. pape martyrio ſunt coronati. Quinto deus pater eſt patron⁹ nauis qui eā gubernat vn̄ non pōt errare. Un̄ xp̄s orauit p ipſa fide. Luce. xxij. Ego p te oraui petre: vt nō ⁊c. ⁊ vt di. Bona. in. iij. di. xvij. ar. ij. Xp̄s ieſus ſemp fuit exauditus in oronibus ſuis. Un̄ p3 tertia rō quō fides catholicas excellit alias.

¶ Quarta rō ⁊c. Nulla fides in quā tot mala fiunt: vt noſtra. j. Jo. ij. Mūdus in maligno poſitus eſt. ⁊ apl's. ij. Thimo. iij. In nouiſſimis dieb⁹ inſtabunt tpa picuoſa ⁊ erūt hoīes ſeipos amātes. ⁊ Pius papa ad totā xp̄ianitatē. Cōfuſa ſunt oīa ⁊ turbata. Blaſphemat̄ deus null⁹ amor: nulla legus reuerētia. Ille. Cōpletus eſt numerus pctōrum. Meliores ſunt iudei in ſua fide. Turcus nō patit̄ blaſphemias i confinibus ſuis. Iudeus obſeruat ſabbatum: qd̄ bene dantis. v. Para. Quo ad poſſum finali morti me paro dum breuē meā vitā recenſeo in qua ſ̄ mone erā pubes ia3 ſum canus: q2. ſ. leges ſeruāt. O quot vſure: o quot rapine: o quot luxurie: ab infidelibus accepiſti vitia. Ad ppoſitū. Si nō eſſet bona ⁊ ſancta inter tot mala nō poſſet ſubſiſtere. Exēplum iudei qui ante baptiſmum romā aduit vidēs tot mala fieri edificat⁹: q2. ſ. non deficiebat cum tot eſſent mala: baptiſmum ſuſcepit. Clama. O bōa fides ⁊ ſctā: q2 alie ſecte nō ſaluāt ſua fide alios: nec ſeipſos. Iſta aūt ⁊ ſuos ⁊ alios. Et pꝑter ſuā boni⁹tatē publice publicat̄ in pp'lo iudaico ⁊ gētili. Mar. vlti. Euntes in mūdu3 vniuerſu3 p̄dicate euāgeliū oī crea. q̄ crediderit ⁊c. vt etiā dicit̄ in clemen. dudū. de ſepulturis. Oppoſitū faciūt ſarraceni ⁊ iudei. Sarraceni p legem ſuam tenent̄ ſolū ſarracenis ſecrete fidem ſuam p̄dicare ſub mortis ſententia: qd̄ idem iudei agunt: qui ſibi ipſis occulte declarant leges ſuas: qd̄ eſt ſignum legis reprobate. Xp̄iani autem publice illam p̄dicant. Unde p3 quarta. ¶ Quinto rōne ⁊c. Sola chriſtiana fides miracula opatur. O ſarraceni: q iudei dicatis queſo habes miracula i veſtra lege. Uere nō. Quare hoc: quia deus nō vult eſſe teſtis alicuius falſitatis. In fide noſtra ceci ſunt illuminati: infirmi ſanati demones expulſi: Qualis fides que habeat aliu3 dionyſium. Athanaſium. Origonē. Albertū magnum. Thomā: ⁊ ceteros doctores Preterea qualis fides que hoīes habeat mori volentes p ipſa: cum ⁊ alia lia bruta mortē fugiant. Job. ij. Pellē p pelle ⁊ cuncta q̄ habet homo dabit p aīa ſua. ⁊ Boe. iij. de conſo. Oē aīal tueri ſalutē laborat mortē vero pniciemq3 deuitat: et martyres ſunt paſſi

ſupplicium. Et nullum genus tormentorum remanſit intactus. Petrus crucifixus. Paulus decapitat⁹. Stephanus lapidatus. Preterea de canib⁹ rodij quod cognoſcunt carnes xpiani ad odorem ⁊ eis nihil nocent. Turcis vo incẽſi. Vñ patet quod fides noſtra ⁊c. Tertium dicit̃ ⁊c. Tres ſunt fruct⁹ et vtilitates ab ipſa fide noſtra.

¶ Prima: qꝛ peccata dimittit.

¶ Secunda: qꝛ demonem deprimit.

¶ Tertia: qꝛ vitam eternã tribuit.

¶ Tho. iii. q. de malo. q. vij. Peccatũ non purgatur niſi p cõtritionem. Cõtritio nõ habetur niſi p fidẽ ꝙ homo credat ſe erraſſe. igit̃ fides eſt cauſa remiſſionis pctõꝝ. Exẽplum Magdalene. Lu. vij. Fides tua te ſaluã fecit. ¶ Secunda ⁊c. j. petri. v. Aduerſari⁹ veſter dyabol⁹ ⁊c. Figura. j. Re. xvij. Dauid pcuſſit Goliath cũ ſuo baculo ⁊ quinqꝫ lapidibus in funda. Goliath eſt demon. Dauid eſt vir fidelis: interficit ipſum cum baculo .i. cruce eiꝰ quinqꝫ lapidibus .i. quinqꝫ vulneribus xpi. ¶ Tertio vitam eternã dat. Mar. vlti. Qui crediderit ⁊c. Probatur. Exemplo. Similitudine. figura. Primo exẽplo de rege qui habuit tres filios: quibus dedit lapidem: ſed minimo verũ lapidem ⁊ ille debebat eſſe heres: quo mortuo: oẽs credebant habere verum lapidem: ſꝫ in pondere ⁊ menſura fuit cognitus. Tres filij ſunt tres populi. Credebant oẽs ſaluari: ſed in pondere cognoſcunt̃. Pond⁹ legis Moyſi ſunt bona terre. Iſa. j. Si volueritis ⁊ audieritis me: bona terre comedeti. Sarraceni bona carnalia. Pondus legis xpi eſt eterna vita. Mat. v. Merces veſtra multa eſt in celis. Nulla ſecta hoc promittit. ſcdo ſimilitudine. ff. de orig. iur. l. ij. ꝙ. ex actis. Romani a grecis legem meruerũt accipere diſputãdo cum quodã reſpondendo de fide. Ita ⁊ nos mereamur accipe vitã eternam ex fide. Tertio figura de petro: qui ad vocem dñi cepit ire ſup mare: cum timuit ventũ validũ cepit mergi Et dominus ei. Modice fidei: quare dubitaſti qñ habuit fidem ſup mare ambulauit qñ dubitauit cepit mergi: ita ⁊ nos. Unde patet tertium. Ad argumenta. ¶ Ad primum. qđ ad finem creauit hoies vt ſaluet̃. Igitur ⁊c. Reſpõdeo ꝙ verũ eſt. Sed medio mediãte. Unde pħs. Non puenitur ad finẽ aliquem niſi p medium: qꝛ iudei ⁊ ſarraceni non eunt p medium: igitur ⁊c. ¶ Ad ſcdm ꝙ eſt miſericors: igit̃ oẽs debet ſaluare. Rñdeo ꝙ verum eſt: ſꝫ nõ ſaluantur: qꝛ nolunt hoc miſericordiam. vñ Aug. Qui fecit te ſine te nõ ſaluabit te ſine te. Exẽplum de pane: de medicina: de ſole: de igne: oia hec habent ſuũ effectũ: ſed impediunt̃ ex indiſpoſitiõe recipiẽtis. ¶ Ad tertiũ de credulitate. Rñdeo ꝙ pagan⁹ non bene credit cũ illicita faciat luxuriare ⁊ mala agere. Sola xpiana fides bene credit. Credere iudei ⁊ pagani nõ eſt bonũ. ¶ Ad auctoritatẽ pphe. Ois q̃cunqꝫ inuo. nomẽ ⁊c. Rñdeo ꝙ ille terminus ois nõ intelligit̃ ꝙ illi ſaluent̃ qui inuocãt ipm: ſed q̃ in veritate deũ adorãt. Et hoc dauid dicit in ps. Prope eſt dñs inuocãtibus eũ in veritate Sed qꝛ iudei infideles non inuocant in veritate: ideo dãnabuntur. Ad illđ de Iob ⁊ Nabuchodonoſor ſunt ſalui Reſpondeo ꝙ tunc hoies non obligabantur ad legem moſaycã cũ eſſet data ſoli pplo iudaico: vnde oẽs ſaluabantur in lege naturali ſm illam viuentes: vt Iob ⁊ alij. Sꝫ poſtꝙ dictũ eſt. Predicate euangeliũ oi creature: Tenent̃ oẽs ad hanc ⁊ null⁹ extra ſaluatur. ⁊ Tho. xij. q. cv. ar. iiij. euangelium predicatum eſt in toto orbe. non autẽ creditum p fidem ab omnibus.

Digitized by Google

Unde patet quomodo ſola fides felix noſtra vera eſt extra quam nulla alia bona eſt. Quam inuiolatam cuſtodiamus: ⁊ ſic habebimus ⁊c.

¶ Feria .ij. ſecunde hebdomade. xl. De operib⁹ factis in peccato mortali.

Dicebat ieſus turbis iudeoꝝ. Ego vado ſcꝫ ad patrē per mortē. Et queritis me. ſ. perſequēdo. Et in pctō veſtro moriemini. Et quo ego vado vos nō poteſtis venire. Jo. viij. c. ¶ Scdm chryſo. xp̄s per q̄nq̄ vias ingreſſus eſt in p̄ſenti vita: per quas iudei nō fuerunt. Quo inq̄t vado vos nō poteſtis venire. ¶ Primo p viā humilitatis. Mat. xi. Dixit apl'is ſuis. Diſcite a me: q2 mitis ſuꝫ ⁊ hūilis corde. Super quo chryſo. Diſcite a me non mundū fabricare celos creare: ſed diſcite a me: q2 mitis ſum ⁊c. Vñ matrē eligit hūilē. Luc. ij. Reſpexit humilitatē ancille ſue. In loco hūili eſt nat⁹. Patrē humilē putatiuū habuit. ſ. Joſeph carpentariū. Sup aial ſtolidū ſedit. ſ. ſup aſinā. Crucē humilē aſcēdit. Ad phi. i. Fact⁹ obediēs vſq3 ad mortem. Judei erāt ſupbi. Quo ego vado vos nō ⁊c. Scdo per viaꝫ paupertatis. Mat. xviij. Vulpes foueas habent et volucres celi nidos fili⁹ aūt hois non habet vbi caput reclinet. ⁊ Ber. di. qđ in illo triduo quo xp̄s ſe ſepauit a matre ⁊ Joſeph ex elemoſinis vixit. Vnd dicit dauid in pſona eius. Ego autem mēdic⁹ ſum ⁊ paup. Judei erāt auari. Vñ dicit. quo ego vado vos nō po. ve. Tertio per viā puritatis. i. Petri. ij. q peccatū nō fecit: nec dolus inuēt⁹ eſt in ore eius. Jo. viij. Quis ex vobis arguet me de pctō. Judei erant pctōres Quo ego vado ⁊c. Et ſubiūxit rōnem quare nō poterāt ire poſt eū. Vos de mūdo eſtis. i. dediti rebus mūdanis. Ego nō ſum de hoc mūdo. Mat. xxvi. Regnū meū nō eſt de h̄ mūdo. Et q2 de mūdo eſtis. Jō moriemini in pctis vſis. Qui dixerūt ei. h̄ audientes. Tu q̄s es? Glo. i. nobis oſ̄de q tu ſis talis vt tibi debeat credi. Rn̄dit ieſus. ego p̄ncipiū q ⁊ loquoꝛ vobis. De q̄ Apo. i. Ille. Ego ſuꝫ alpha ⁊ o. i. p̄ncipiū ⁊ finis. Qđ q̄dē p̄ncipiū o iudei nō cognoſcitis: nec cognoſcere vultis. Sꝫ cū exaltaueritis filiū hois. ſ. i cruce. Tūc cognoſcetis: q2 ego ſum. ſ. fili⁹ dei: ⁊ veſter meſſias: quē i p̄ſentiarū nō cognoſcitis. Cū videritis ſolē obſcurari. velū tēpli ſcindi: ſepulcra apiri lapidea ꝯfringi ad patrē clamare. Pat ignoſce illis. Tūc cognoſcetis: q2 ego ſuꝫ. q2 vt dicit Hier. Judei i paſſiōe audiētes v̄bū. Pat ignoſce illis. Circa. v. c. mil iudei crediderūt in eū ⁊ cēturio dixit. Uere fili⁹ dei erat iſte. Uocat aūt paſſionē ſuā xp̄s exaltationē. p eo q noluit i terra: ſed in aere eleuari. Sm ſniaꝫ Criſo. ⁊ alber. duplici rōne eleuari ⁊ pati in aere voluit. Pmo q̄dē q2 ſicut aer eſt elemētū cōe. ſic ⁊ paſſio xp̄i. Na paſſiōes alioꝝ ſctōꝝ fuerūt ꝓprie: q2 petr⁹ paſſus eſt ꝓp̄ ſe Paul⁹ ꝓp̄ ſe. ⁊ ſic de alijs. Xp̄s aūt nō eſt paſſus ꝓp̄ ſe ſed cōiter p pter oēs. col. i. Pacificās oīa p ſanguinem crucis ei⁹: ſiue q̄ in terra: ſiue q̄ in cel. Preterea vt ip̄m aerē imūdū ſanctificaret ⁊ mūdaret. Erat eīn immūdus ex fumo hoſtiarū imolatarū. Sā ctificauerat q̄dē terrā. xxxiij. annis ſuper eā ambulādo. Sctificauerat aquā in ipſa ſe baptiſādo. Sctificatur⁹ erat ignē, apl'is ſpm̄ ſ. in ſpecie ignis mittendo. Nō reſtabat igit̄ niſi vt aerem ſctificaret non ſub tecto: ſed ſub aere moriēdo. Scda figurationis: q2 pctm̄ cōmiſſuꝫ eſt in mōte: ideo in mōte caluarie paſſus eſt. vñ patulas ad oriētē vertit. Applica. De q̄bus bonis factis in peccato mortali erit ſermo.

Digitized by Google

¶ Primum dicitur oppoſitatis.
¶ Secundum dicitur immunitatis.
¶ Tertiū dicitur fructificabilitatis.
¶ Circa primū. Querit̄ vtrū bona vo
lūtas ſit ſufficiēs. Ad meritū vite eter
ne: ſine actu operationis. Ad hoc ſunt
due opiniones. Vna dicit ꝙ ſic. alia ꝙ
nō. Prima ꝓbat intētū ſuū .iij. modo.
Primo auctoritate. Scdo exēplo. Ter
tio experiētia. ¶ Prio auctoritate do-
ctoꝝ. Greg. in home. ſpūſſcti. Nūꝗ̄ va
cua eſt manꝰ a munere. cum archa coꝛ
dis repleta fuerit bona voluntate. Et
ber. li. de li. ar. Intētio ſufficit ad meri
tum bona actio reqrit̄ ad exemplū. qḋ
pꝫ ꝑ Can. xiiij. q. v. c. ſi qd. ꝛ. xxij. q. v.
c. q̄ ꝑiurare. ꝛ. xv. q. vi. c ſi a ſacerdoti-
bus. De pe. di. i. c. ſi cui. §. ſe. ꝛ eaḋ. di.
c. ſi ꝓpterea. et. c. homicidioꝝ. et. c. oīs.
et. c. nunqd. et. c. nulli. vbi habet̄ ꝙ vo
lūtas ꝓ facto reputat̄. Et volūtas re-
muneraſ nō opus. Qḋ etiā pꝫ per iur.
C. ad. l. corneliā de ſiccarijs. l. i. ꝛ. ff. de
fur. l. q̄ in iure. ꝛ. ff. ad. l. aqliā. l. q̄ occi-
dit. §. in hac. Ad qḋ facit exemplū de
monis q̄ dicit bernar. interrogāti. qd
deus plus ab hoīe vellet ſup oīa. Rn̄-
dit coꝛ hoīs. Et alber. de aīalibus. qḋ
Leo primū bonū in aīali qḋ querit eſt
coꝛ. Ita leo de tribu iuda coꝛ ꝑncipali
ter querit. Exēplū latronis q̄ nouiſſi-
me ↄuerſus eſt ꝓ vna ſola volūtate. et
audire meruit. Hodie mecū ꝛc. Qḋ cō
cubinarius volūtatē habeat dimitten
di feminā auarus auaritiā: vſurarius
vſuras: odioſus rancoꝛem videt̄ ꝙ iſta
volūtas ſit ſufficiēs ad meritū. Vn̄ pꝫ
prima opinio. ¶ Scḋa dicit ꝙ nō ſuffi
cit ſine actu opis. ꝑ verba Ambro. di.
lxxxvi. c. Nō ſatis eſt bn̄ velle niſi ſtu-
deas etiā bn̄ facere. Rn̄deo ſm Tho.
in. iiij. di. xvij. ar. iij. Bona. in. ij. di. xl.
Alexāder. ij. parte ſumme. Qḋ volens
operari bonū aut pōt: aut nō. Si non
poteſt: volūtas ad meritū ſufficit: ꝛ ra
tio: quia diuina miſericordia ab hoīe
impoſſibile nō querit. Hiero. Anathe-
ma ſit q̄ dicit deū aliqd impoſſibile ꝑ
cepiſſe. ꝛ. ff. de reg. iur. l. impoſſibiliū.
ꝛ. l. i. ff. de offi. cōſulis. l. nō ſolū. §. fi.
Ad impoſſibile nemo tenet̄. Et in. ij.
Poli. Nemo ad īpoſſibile manū mit-
tit. ꝛ in. ij. ethi. Nemo dat qḋ non hꝫ.
Cōtentat̄ deus de noſtro poſſibili: qꝛ
gratioſus. Greg. ſup Mat. Regnū ce-
loꝝ eſtimationē nō hꝫ. ꝛ Augu. li. de
ſpū ꝛ aīa. Venale eſt regnū dei. Eme
ſi vis. nec multū eſtimes dare magna
ꝓpter precij magnitudinē: Tantū va-
let ꝗ̄tum habes ꝛ ꝗ̄tum potes. Ille.
Vn̄ de pueris mor baptizatis dicit̄ in
ps. Pro nihilo habuerūt terrā deſi. qḋ
pꝫ exemplo vidue. Luc. xxi. Que duo
minuta obtulit ī gazophilatiū. grati-
ſima fuit ſup aurū iudeoꝝ. Eo qꝛ erāt
a volūtate. quā qrit ſup oīa deus. Vn̄
petrus dixit xp̄o. videt̄ mihi ꝙ plꝰ me
reri debeat q̄ plus dedit. Nō inqt xp̄s
qꝛ pater meꝰ coꝛ querit. Vn̄ pꝫ. aut po
teſt operari. Tūc bonavolūtas nō ſuf-
ficit. Et rō Tho. in. q. de veri. q. xxiij.
ar. viij. qꝛ ꝑdeſtinatio hoīs nō eſt ab-
ſoluta: ſed ↄditionalis mediātibꝰ me-
diis. Mat. xix. dixit xp̄s interrogāti.
Magiſter qd boni faciā vt habeā vi-
tam eternā. Si vis inqt ad vitā ingre
di ſerua mādata. Ama deū ꝛ ꝓximū.
et Jo. viij. Dixit iudeis q̄ gloriabātur
eſſe de ſemie habrahe ſi ſemē abrahe
eſtis opa abrahe facite: qꝛ Jac. ij. Fi-
des ſine operibꝰ mortua eſt. Turcꝰ hꝫ
fidē: iudeus: demō: ſed vacua. Practi-
ca. O ciuis es xp̄ianus. Ita pater: qꝛ
baptizatus in tali eccleſia. Quam vi-
tam tenes. Vſuras committo. O ſi in
damento mulierum ſub torculari po-
nerentur exiret viuus ſanguis pau-
perum. Et tu mercatoꝛ qui fraudibus
ꝛ periurijs artem exerces. Et tu o pau-
per qui domum ingrediens nec imnes

[illegible]cens panem ⁊ vinum oleum:maledi-cis deum. ⁊ tu o mulier vana que men dacijs vanitatibus.ducis vitā tuam nō es christiana: niſi noie. Et vt dicit in glo.in.l.oēs .C.de here. Falſus de-narius nō eſt denari⁹. Ita falſus xpia-nus nō eſt xpianus:niſi noie ⁊ nō pri-uatus operib⁹ bonis. Clamat. O hor-rēdū mōſtrū in natura. O ſtatua mar morea. O arbor frōdoſa:vt qd terram occupas. Nō ois inqt xps Jo.viij. qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celor:ſed q fecerit volūtatē pris mei. Uñ volūtas ſine actu operis nihil va let dū poſſibilitas adeſt. Ad qd facit exēplū Damace.in.iij.ſen. De quodā q tres habuit amicos. Ad furcā ſentē tiatus ad hos ſe ɔtulit:⁊ ſe cōmēda-uit. Cui pmus dixit. Amice dabo tibi clamidē. Interpone. Eccl.vi. Si poſſi des amicū in tētatōe poſſide eū. Qui li. Triſtiū. Cū fueris felix multos nu-merabis amicos. Tpa ſi fuerint nubi-la ſolus eris. Job.vi. Ecce nō eſt auxi-liū mihi. Scōs dixit. Aſſociabo te vſ-qꝫ ad domū palatij. Terti⁹ ad impato rem iuit di. O impator legē poſuiſti.l. Cū qdam.ff.de poſthu.⁊ liberis odia ſunt reſtringēda. Moralr.hō iſte tres habet amicos. Prim⁹ eſt mūd⁹:ſꝫ fict⁹: Qui bona dat ſed poſtea reaccipit.pe trarcha.v. Triū tpis. pretereūt veſtre elationes ⁊ pompe. Gilr dñia ⁊ regna periſcunt oia mortalia tēpus det rū-cat.ps. Nihil inuenerūt oēs viri diui tiarum ⁊c. Secundus ſunt parentes. Qui facto officio ſeptimo ⁊ cātato re-quieſcāt in pace:obliuioni dat. Terti⁹ amicus ſunt bona opa:audire diuina dimittere vſuras.odia:auariciā:nō di cere mala de pximo. Iſta ſunt q retra hunt ſibi a morte infernalis. Ambro. nō ſunt hois bona q ſecū ferre nō pōt. ſola mia atqꝫ ofo comes eſt defuncto-rum.ptꝫ primū. ¶ Scōm di ⁊c. Queri tur a Theolo. vtrū bona in mortali fa cta valeāt ad vitā eternā. Opinio fuit Orige.⁊ menādri heretici qꝫ ſic. qr vt dicit boeti⁹.iiij.de ɔſo.⁊ Aug. li.de li-be.arbi. qd nullū bonū irremuneratū nullū malū ipunitū. Ad qd rñdeo ſm theo. Tho.in.iiij.di.xiiij.⁊ Boñ.l.iiij. eadē di.⁊ Magi.in.iiij.di.eadē.qd ni hil valēt. Que ɔcluſio pbat qdruplici modo. Primo rationibus:q ſunt tres. ¶ Prima eſt talis.opa hois dicūtur vi ua q fiūt in charitate: mortua vo que fiūt ſine ea. Et ſicut de reb⁹ mortuis ni hil viuū pducit:vt ptꝫ de arboribus: igit ex bonis opib⁹ in mortali factis nō pōt pduci opus vnum meritoriū vite eterne. Gre.nec hꝫ alicd viriditatis ra mus boni opis:niſi māſerit in radice charitatis. ¶ Scōa.nullū opus hois pōt eſſe meritoriū qd fit ſine gra dei: vt ptꝫ p Tho.i.q.viii. Scotū in.ij.di. xxvi. Egidiū in.i.di.xvij. Sed pctōres in mortali ſunt ſine gra.⁊ gra ⁊ pctm ſunt oppoſita ⁊ duo ɔria ſimul eſſe nō poſſunt vt dr.R. Merba. Igit ⁊c. Uñ dātes in.vij. Para. Solū pctm animā deo deniare facit.⁊ ſummo bono diſſi milē. ¶ Tertia rō. Quilibet in gra po ſitus eſt pticeps oim bonor:q fiūt in eccl'ia:ieiunior:elemoſinarū oronū. Tho.i.iiij.di.xx.ar.iij. Exiſtēs i chari tate eſt pticeps oim bonor q fiūt vbi qꝫ ⁊ a quocūqꝫ. O ſnia ſalubris. Et dd particeps ego ſum oim timētiū ⁊c. O ciuis q in nocte iaces cū vxore ⁊ filijs in lecto:ſi in gra es:pticeps efficiens orationū q fiūt media nocte a religio-ſis.⁊ p oppoſitū. Qui eſt i mortali nō eſt capax hor bonor. Uñ petr⁹ de Ta ran.in.iiij. Aſſimilat eccliam corpi hu mano in corpe hūano oia mēbra reci piūt nutrimētū a cibo ſumpto ⁊ ſi mē bra ſunt pciſa a corpe vt man⁹aut pes nihil percipiūt. A ſili dr de operib⁹ bo nis que fiunt a bonis.pcipiūt fructū:

quia ſunt vniti in gratia. Sed ſi ſunt ſeparati p mortale. fructū nō pcipiūt: q2 nō ſunt capaces. Amplius ſi magda- lena ⁊ alij peccatores aliqua bona egerūt in ſtatu peccati reuertētes ad grām: illa bona nihil valuerūt: nec ad meritū nec ad ſatiſfactionē. Vn̄ Theo. in .iiij. caſum ponunt. De illo q̄ per annos .xl. fuit cum femina dedit ad vſuras: ſz in his pctīs plura bona egit. puellas maritauit eccl'ias ↄſtruxit ad grām reuertitur. Querit̄ vtrū hec bona valuerint huic pctōri ad ſatiſfactionē ⁊ ad meritū. Dicunt ꝙ nō. q2 mortale illa bona mortificauit. vñ de talibus dr̄. Aggei .i. Cōgregauerūt mercedes ſuas .i. bona opa. ⁊ miſerūt eas in ſacculū ꝑtuſum. Sacculus ꝑtuſus eſt aīa. gladio pctī pforata. q̄ nihil boni retinere valēt: q2 in mortali. fuit ideo de pe. di. iij. c. penitētiā. c. ꝓpe q̄ totā legē ſeruauerit: offendat aūt in vno: fact' eſt oīz re'. c. Defleat. defleat pctōr. qm̄ offendēs in vno fact' oim re'. Practica in ꝟbo defleat luxurioſus: q2 ieiunia diei ſabbati corona virginis ſue elemoſine nihil valēt. Defleat ↄcubina. q2 deuotiones ſue ad paradiſuz nihil ↄſunt. eccl'. xix. Qui i vno peccauerit m'lta bona pdet. Et ſicut p pctm̄ vni' multi ponūtur in ciuitate: vt pz de dd cui pplo. lxx. milia ſunt pcuſſi peſte q2 ſupbiuit. Ita p vnū mortale mortificāt̄ bona ſpūalia hoīs. Et ſicut p pctm̄ vni' interdicunt̄ plurimi: vt pz ex̄ de ſpōſalib'. c. nō eſt nobis. ⁊ ex̄ de of. dele. c. Sane. ⁊ ex̄ de poſtulatōe. c. i. ita p vnū mortale pdūt̄ alia bona. O pauper pctōr qui p vno mortali ꝑuas te tot bonis. Exēplū de moniali q̄ monaſteriū ingreſſa: nō eſt auſa pctm̄ adulterij ↄfiteri vñ maximis penitētijs ſe affligebat. Quadaz vice dñicus demonē reperiēs. cogit eū dicere veritatē. Ego inqt ſum apoſta ſin' monialis. Qui in h' mūdo hz infernum ⁊ in alio pariter: cū pctm̄ ſuū noluit ↄfiteri. ⁊ oīa bona ſua ſūt amiſſa. Admonita a pfē. ſalua facta ē. vñ pz ↄclo nr̄a. ¶ Scdo pbat̄ auctē. prio diuinali. Iſa. i. Holocauſta arietū. ⁊ adipē pinguiū ⁊ ſanguinē vitulo⁊ ⁊ agnorū ⁊ hirco⁊ nolui. Man' eīn vr̄e ſanguie plene ſūt. O ſi ponerēt̄ ſub torculari veſtes rubre illi' vrois ⁊ illi' ciuis pfecto exiret ſanguis pauperū q̄ clamaret. vīdicta dñe. Hiere. xiiij. Tu q̄ȝ noli orare p pplo iſto i bonū. Cū ieiunauerit holocauſtomata ⁊ victimas exaudiā pces eo⁊. Et ſi obtinuerūt nō ſuſcipiā ea: q2 .f. erat dedit' pctō ydolatrie ⁊ murmuratōis: ꝓpter qd̄ fuit captiu' ſub pharaōe. iiij. mil. āńis. demū ſub Nabucho. in babilonia. lxx. Demū ſub rege moab i egl'ō. xviij. ānis ⁊ nūc ſub demone fui. ¶ Scdo pbat̄ auctē Cano. iij. q. vij. c. in grauib'. Victime impio⁊ abomiabiles dño. ⁊ .xiiij. q. v. Immolās Dona iniq⁊ nō pbat̄ altiſſim' nec reſpicit i oblatiōib' iniquo⁊. ⁊ de pe. di. iij. ꝙꝙ. ⁊ di. vi. Sine charitate nō eſt ſpa ſal'. Et q̄ agit ↄ charitatem nō eſt nat' ex deo. Practica. q̄daz carnes nō comedūt: vt pdicatores. quidam diſcalciati eunt: q̄dā ieiunāt fer. vi. ⁊ diē ſabbati ⁊ oua nō comedūt die mercurij. q̄dā dicūt oi mńe coronā. alij .x. pr̄ nr̄. ⁊ aue maria. Sz nulla maior obſeruātia ⁊ deo grata vt amare deū primū ex charitate. Et rō. q2 ieiunare orare diſciplias facere nō faciūt hoīes pfectū: ſz ipm deducūt ad pfectionē. ſz ſola charitas. Unde in vitas patrū legitur de paulo heremita: q̄ dixit beato Anto. O pater q̄s plus meret̄ an ille q̄ ieiunat tota die in pane ⁊ aqua: an ille q̄ primo ſuo ſeruitiū ex charitate impēdit. Rńdit ꝙ q̄ ieiunat ſi ſtare: p diē ſuſpēſus p nares. adhuc nō perueniret ad meritū illi': q̄ primo ſuo ſeruitium facit. ideo .i. Pet. iiij. Charitas q̄

Digitized by Google

pit ⁊c. ⁊ Tho. in poſtilla ſup Jo. di. Cr charitas hoc bonū hȝ ꝙ nr̄a bona etiā minia apud deū facit eē magna ⁊ ſine qua ēt magna pua reputanť: exēpluȝ filiꝰ criſ: q in deſerto c xx̄is p viā lōgā ferebat aquā in ſpatulis: tedio feſſus in terrā ſe poſuit: cui angelꝰ appuit ei di. pegriteris: qꝛ tui paſſus numerant ad meritum: ſȝ vbi eſt hec charitas in hoīb ꝰ nō vere ſȝ in ſilua. Tertio pbať ⁊c. De agno exo. xij. ⁊ leui. xxij. q iij. debebat hr̄e pmū cū capite iubebať offerri. ſcōȝ cū cauda. Tertiū ſine macula. Et ſi hūiſſet maculam nō erat acceptum deo. Applica ꝙ deꝰ in teſtō vetēri erat deſdinoſus ⁊ volelat oīa pulcra Leui. xxi. Sacerdos q habuerit maculā: vt cecꝰ gibboſus claudꝰ nō accedet ad miniſteriū tēpli: in pn̄tia ꝑ gratioſus factꝰ eſt: qꝛ dū naſcif puer q ſit cecus ⁊ gibboſus. O ꝙ faciemꝰ eū ſacerdotē ⁊ filiā monialē. cā eſt: qꝛ ſit ptis tuis ſumptibꝰ. M. lib. moralr. Agnus iſte eſt opatio hoīs q tria dȝ hr̄e in ſe. Primo cū cauda. i. pſeuerentia q ſola coronať. Hie. ad furiā. Nō em̄ querūť a xp̄ianis initia: ſȝ fines. ⁊. ij. Ethi. Finem laudamꝰ. ⁊. viij. phi. ſcribif. Q vltima gutta cauat lapidē in ſtrute pcedentiū: o tu q ad vomitum reuerteris Secūdo ꝙ ſine macula pcti mortalis. Tertio cū capite. i. dei ⁊ pximi charitate: vn̄ pȝ pclo. Quarto pbať exēplo pegrini q ad. ſ. Jacobuȝ ibat: ⁊ in via mortale pctm̄ cōmiſit. Tho. in. iiij. di. xv. Uota in mortali facta nihil valēt Exēplo magri Jordanis q vidit matrem dei nō aſpgentem nouitiū q ſine caligis dormiebat. Quis es inquit o dn̄a. Ego ſum regina celoꝝ q veni viſitare fratres meos pdicatores: quos diligo ſpāli amore: eo ꝙ oīa q faciunt in laudē meā incipiūt ⁊ finiūt: vn̄ duo impetraui a filio meo: pmū ꝙ h ordo nullū hereticū hēat. Scdm ꝙ nullus in mortali diu poſſit ſtare: aut ꝙ exeat: aut ꝙ de phendaf: aut ꝙ peniteat ꝯfitēdo. ſi ille p veniali nō meruit aſpigi a mr̄e dei q̄to plus pꝰ mortali nō mereť pmiari celeſti bn̄ditione. Sed dubiuȝ querif quo tpe qs dr̄ eſſe in mortali ⁊ extra charitateȝ. Rn̄deo ꝙ circa hoc plures errauerūt di. ꝙ poſt mortale pctm̄ cōmiſſum vſqȝ ad ꝯfeſſionem ſequentē ſemp pctōr ſit ex̄ charitatē: ſȝ ego dico ꝙ pꝰ mortale pctm̄ vſqȝ ad ꝯtritionē ſequentē hō eſt i ſtatu pcti: ita ꝙ ſi vnꝰ nūc peccet: ⁊ hic ad vnā horā vel diē vel annū nō cōteraf q̄diu nō ꝯterif ſemp eſt ex̄ grām ⁊ bonitatē. ⁊ bona p eū facta in pctō fieri dicunť. Si qs hō poſt mortale cōmiſſum ſtatim aut paululū poſt eēt cōtritus: ⁊ de cōtritione vſqȝ ad ꝯfeſſioneȝ ſequentē bōa aliqua faceret: illa eēnt facta in charitate: ſed q̄le remediū eſt ſup h. Rn̄deo vt hō peniteat in ſeipo de pctis: vt ſic bona que agit non ſint in mortali: ne pdat meritū boni opis Figuralr mi. l. veteri in pſorbus templi erat ſpeculū: in quo iudei in ingreſſu tēpli ſe poterant videre ſi aliquam maculā haberēt in chlamide. In ppoſito dus ingredif pctōr eccl̄am ⁊ aquā ſanctam accipit ⁊ orare incipit: ⁊ alia bona de genere bonoꝝ facit in ſeipſo ꝯteraf: vt ſic bona q facit in charitate feciſſe dicaf vt meritū accipiat ⁊ ſ vanum nō laboret: ſȝ ne pctōr deſpet i tā rigida mā die craſtina benigniorē me reddā ſmo. ꝯfes de fructꝰ in mortali.

¶ Feria. iij. ſcdē hebdomade. xl. De fructibus in mortali factis.

Super cathedraȝ moyſi ſederūt ſcribe ⁊ phariſei. Math. xxiij. ¶ Recitat euāgeliſta ꝙ xp̄s quadā vice faciēs ſermo diſci. ſuis ⁊

Digitized by Google

ſuꝑ cele: dixit eis ſuꝑ cathe: moyſi ꝛc.
Sm̄ Nico de lyra. Cathedra moyſi fu
it locus vbi moyſes ꝑplo lectionē ſcri
pture legebat: ſuꝑ quē ſcribe ꝛ phari-
ſei maiores ꝑpli ſedebāt ac in eo lege-
bant diebus feſtiuis. Legebāt: ſed mi
nime ſeruabāt. Xp̄s ergo benedictus
duo documenta dat. Primū de p̄dica
tore vt qḋ ore docet oꝑe impleat: q2 vt
dicit p̄hs li. de pomo ꝛ morte. Docen-
tes alios mētiri nō debēt. Jo. xiiij. Ex
emplum dedi vobis vt quēadmoduꝫ
ego feci ita ꝛ vos faciatis. ꝛ Mat. v.
Vos eſtis ſal terre. Suꝑ cathedram
moyſi ſederūt ſcribe. Glo. ſ. nō ſeruan-
tes ea q̄ ꝑplo legebāt ꝛ p̄dicabāt. Pre
dicabant liberalitatē ꝛ auari erāt. Cō
tinētiaꝫ: ꝛ erant luxurioſi. Veritatē ꝛ
erant mēdaces. Vos aūt diſcipli mei
futuri p̄dicatores nō eritis ſic. ¶ Se-
cundum documentū eſt de ꝑplo vt nō
ſpernat p̄dicatorem cuiuſcūq3 cōditio
nis etiaꝫ ſi malus ſit: q2 eius doctrina
bona eſt: cū ſit a ſpūſancto. Oia que
vobis dixerint ſeruate ꝛ facite ſm̄ ve
ro oꝑa eoꝝ nolite facere. Glo. in ver-
bo facite: q2 verba p̄dicatoris ſunt ſpi
ritusſancti. Mat. x. Non eñ eſtis vos
qui loquimini: ſed ſpūs patris veſtri
qui loquit in vobis. ꝛ Ambro. Veri-
tas a quocunq3 dicat a ſpūſancto eſt
Unde querit. Quid meli9 ſit an audi
re ꝓbum virū in litteris: ſed maluꝫ in
moribus: ꝛ idiotā ſed bonū. Rn̄deo ꝙ
ꝓbum: q2 concluſio eius te ſaluabit in
puncto. Accipias flores ſm̄ oꝑa eoruꝫ
inquit ꝛc. Veritas a quocunq3 eorum
dicat a ſpūſancto eſt. Poſtq̄ egit ſer-
monem turbis aſtantibus ad diſcipu
los ſuos ſe ꝯuertit illos inducēs ac in
ſtruens ad humilitatē di. Nō vocemi
ni magiſtri. Un9 eſt eñ magr̄ veſter q̄
in celis eſt: q2 ois qui ſe humiliat exal
tabitur. Job. xxij. Qui humiliat9 fue-
rit erit in glia: ꝛ qui ſe exaltat humi-
liabitur. Jac. iiij. Deus ſupbis reſiſtit
humilibus autē dat grām. Applica.
Hic erit ſermo de oꝑibus factis i mor
tali. hodie vo de fructib9 eorūdem: q2
plurimi mirari ſolēt de bonis q̄ faciūt
in mortali. Utrū hec ſint a deo remu-
nerata. Idcirco hodie volo ſermoneꝫ
agere de fructib9 in mortali. vn̄ theo.
p̄cipue tho. in. iiij. ꝺ. q. xcix. Abbas pa-
nor. in. c. firmiſſime tenet. extra d̄ he-
re. Archidiaconus. in. §. qḋ aūt. de pe.
di. iij. Ex dictis eoꝝ colligit ꝙ. vij. fru
ct9 ꝯſequūt q̄ bōa agūt etiā i mortali.
¶ Primo valēt ad honorem tpalium
multiplicationem.
¶ Scḋo ad diuine grē impetrationē.
¶ Tertio ad dyabolice poteſtatis re-
frenationem.
¶ Quarto ad pene eťne diminutionē
¶ Quito ad pene tpalis retardationē
¶ Sexto ad boni oꝑis delectationem
¶ Primo ad bonoꝝ ꝛc. Pro fundamē
to notāda eſt vna maxima in theolo-
gia ꝙ nō eſt hō adeo ſanct9 ꝛ iuſtus q̄
aliqñ nō peccet. Verificat ſnīa b. j. Jo. iij
Si dixerim9 q2 pctm̄ nō habem9 ipſi
nos ſeducim9: ꝛ vitas in nobis nō eſt:
ꝛ ꝓuer. xx. Quis pōt dicere mūdū eſt
cor meū: ꝛ purus ſum a pctō. Eccl. vij.
Nō eſt hō q̄ faciat bonū ꝛ nō peccet. ꝛ
Ro. iiij. Eſt aūt de9 verax ꝛc. in auť. de
monachis. §. triennij. Natura huma-
na labit ad delicta. Iſta aūt p̄optitu
do peccandi ſm̄ docto. cauſat in hoie
duplici de cā. prima reſpectu p̄ncipij
Scḋa reſpectu noſtri. pma p̄ncipij ade
q̄ fuit pr̄ oim nr̄m qui peccauit: a quo
p̄ncipio tota natura corrupta eſt. Vn̄
aplś ad Ro. v. Per vnū hoiem pctm̄
in hūc mūdū intrauit: ꝛ ꝑ pctm̄ mors
in quo oēs peccauerūt. Scḋa cā reſpe
ctu nr̄i: q2 natura humana ex ſui cōdi
tione ꝓna eſt ad malū ꝓpť qḋ dr̄ gen.
viij. Senſus ꝛ cogitatio hūani cordis
in malū ꝓna ſunt ab adoleſcentia ſua

Digitized by Google

Ex.iij.q.j. Ois etas. et xx.q.iij.ca.pcli uis. et in phemio clemētinarū et i aut. de monachis.§.n qa.ergo col.j. et Lactan.in.iiij. Natura hoim pcliuis est ad vitia.cū q est tho.et Bon.in.iiij.di. xvi.ar.ij.q.j. Qd impossibile est hoiez viuere diu sine pctō veniali. O scrē q vis laudari zc. Rō alber.i cōpen.theo. Tria sunt q de sui natura nō pnt peccare de⁹.hiero.testāte.et mgro.in.ij.di.x. Solus deus est in quē pctm̄ cadere nō pōt. Nota q dicit sol⁹.Bestia:q2 nō capax. Lapis:q2 res manifestata:q2 hō n est de⁹ nō est bestia:nō est lapis.igitur opz q peccet:nec pōt stare diu sine peccato. O fragilis creatura q assidue hz secū malū comitē.s.pctm̄. Miraris sepe dn̄ vides deuotas psonas sepe ꝯfitētes:huy q he bestie femine hnt i ꝯscia q assidue volūt ꝯfiteri. Accede sepe:q2 inuenies ad dicendū. Ad ppositū.et q uis hec iclinatio sit ad vitia:tn̄ p liberi arbitrij vertibilitatē nō est hō adeo ribald⁹ q nō faciat aliqd bonū. Latrones ieiunāt i sabbato:milites meretrices et hmōi.vt dicit augu.lib.de li.ar. Nullū bonū irremuneratū ē apd deū. et hier.de pe.di.iij.§.Ex hoc sensu. Nō est tā iniust⁹ de⁹ vt ppf multa mala obliuiscaf paucoꝝ bonoꝝ. Ille. Cū ergo iust⁹ nō remunerecf i vita eterna:oz q remuneref i pnti p multiplicatiōez bonoꝝ tēporaliū:aliter nō esset iustus Que cōclusio pbaf vera tripl'r. Auct. Exemplo. Figura. Primo auct. Criso. de pe.di.iij.c.Quācq. Mali pp'ter bona q hic agūt:pnte remuneratiōnē recipiūt. Scdo exēplis.de obstetricib⁹. de qb⁹ Ex.i.iij.q pmiate fuerūt.q2 de⁹ edificauit illis domos glos.j.i.bona tpalia ꝯtulit:n forte qris. Cur pcepit pharao feminas reseruari.videt dn̄icus tolo.duplici ratiōe pmo ratione libidinis exercende. Qualis dominus tales serui. Quod ꝯtra dicif. In aut. de lenonibus.in prin. Impator dicif amator castitatis.et pbs ad alex.de regimine pncipiū. Pudeat i corpe regis voluptatē luxurie dn̄ari. Sz hodie volunt puellas zc. Uñ pharao ob hoc voluit feminas seruari. Scdo rōne timoris:q2 dn̄ eēt fortis timebat ne dn̄ cresceret numer⁹ iudeoꝝ exirēt de manibus eoꝝ. Uñ he fuerūt pmiate lz pagane. Preterea Josue.ij.de Raab meretrice q exploratores recepit i domo: Ob hoc fuit liberata ab icēdio.et aug. de locutionib⁹ noui ac ve.te.et hiero. li.ij.ꝯ ioui.dicūt de Sybilla.q merito sue ꝟginitatis spm̄ pphetādi acceperunt. Ad practicā. O quot videm⁹ prosperari bonis tpalib⁹:familia pulcra: fortunā hnt secundā oia in bonis eis succedūt. Uere ppf aliqd bonū qd faciunt:vt hic mercedē suā accipiāt.de qb⁹ Mat.vi. Amē dico vobis re.mer.suā. Uñ dn̄s Esa.j. Si volueritis et audieritis me.s.adhuc i pctō existib⁹ bona terre comedetis. Asculi me pdicāte:agnoui vsurariū quedā diuitē sup oēs pmarios ciuitatis:q i oib⁹ pspera baf. In familia:i diuitijs et hmōi:taliter q pl'es in ciuitate ꝯ euz murmurabant. Quidā ei⁹ pndētia negātes di. vlteri⁹. Quid opz agere bona:q2 de⁹ pl⁹ tribuit peiorib⁹. Hier.xij. Uia impioꝝ psperaf.et Dd. Uidi impiū supe ral.et ele.et Job.xxi. Impij viuūt ꝯfortati sunt diuitijs. Ad mortē deductus oib⁹ astātib⁹ dixit. Ego fui magn⁹ vsurari⁹ nec penitere volo. Et habui i hoc mūdo padisuz meū n duo bona egi inter tot mala. Primū q2 paupes hospitio recepi. Scdm q2 bonū cōe ciuitatis dilexi.ppf q bona credo me habuisse pntez remuneratiōnē qd exēplū affirmat. Criso.de pe.di.iij.c.quid igif turbamur. Nemo vidēs malignos hntes psperitatē turbef:quia nō ē hic retributio malignitatis vl' ꝟtutis hic corona

Digitized by Google

Alic ſuppliciū. Ille. O ſi tribularis dic
in tēplo. O deus me in hoc mūdo vis
munerare: locupletem autem inferno
vis tradere. Unde patet primus fruct⁹.
¶ Scḋo valēt ⁊c. Per opa extra chari
tatē facta: pparat hō vt recipiat gras
dei ⁊ ei⁹ inſpirationē. Dicit em̄ phs. ij.
de aia. In. viij. phi. In. j. de gñatione:
Actus actiuoꝝ ſunt in patiētie bñ diſ
poſito. Si ergo faciat bona diſponet
ad hoc. Uulgo dici ſolet. Adiutorio
dei ⁊c. Uñ canoniſte ponūt caſuz iſtū.
Quid de illo q̄ ꝯcubinā nō vult dimit
tere odia. vſuras. ⁊ hmōi. Rñdet gre.
de pe. di. v. c. Falſas. Nec deſperet. ⁊ i
terim quicq̄d boni poterit facere hor
tamur vt faciat. Uñ Ri. in. iiij. di. xx.
pponit caſū ⁊ ſoluit. An idulgētie va
leant exñtib⁹ i mortali. Rñdet di. Qḋ
q̄uis nō poſſit fieri remiſſio pene ma
nente culpa. Ex ꝯſequēti nō ꝯſequant
indulgētiā exñtes in mortali: tñ ſi fa
ciant qḋ ꝯtinet i forma idulgētie: bñ
agūt. Quia vt di. tho. in. iiij. di. xv. q.
j. ar. iij. bona i mortali facta: de cōgruo
diſponūt pctōrē ad viā vitatis: ⁊ ꝯtri
tionē ſuoꝝ criminū. Jō alexan. in. iiij.
volumine ſum. ꝯcludit his q̄ non ſunt
pati relinq̄re pctā nec ꝯfiteri volūt: vt
ſe ſacerdoti ſaltē pñtēt ⁊ dicant. Pat
ora p me: q2 pctā q̄ habeo nō ppono
dimittere. Et extūc aliqñ de⁹ illumiat
pctōrē vt ſe cognoſcat. Qḋ patet exēplis
duobus. Primus de maria egyptiaca.
Que i egypto nata āno etatis ſue. xij.
Alexandriā preriit ibiq3. xvij. annis li
bidini deſeruiuit q̄ illic diſcedens iuit
hierlm ad adorandū crucē cū alijs nō
tñ cū pposito abſtinēdi a pctō. In via
nautis corp⁹ pſtituit. Dū ſo applicuiſ
ſet volēs tēplū itrare p. iij. vices: ei fa
cta eſt reſiſtētia. Cōpuncta lachrimari
cepit. Audiuit vocē di. Si trāſieris ior
danē ſaluaberis. Ab angelo ſibi dati
ſunt nūmi p emēdi trib⁹ panib⁹. Qui
bus emptis iordanē ptrāſijt. vbi p. xvij.
annis i pñia morata eſt: ibiq3 tandē
mortua ē ⁊ ſalua. Clama. O admira
bilis bonitas pris nři dei: nō reſpicit
pctā hoiz cū redeūt ad pniam. Nō ne
gligit ēt pctōres illuſtrare ad pniam.
ſi ⁊ ipi bonis opib⁹ ſe iuuare voluerit.
Preterea de latrone q̄ ꝟginē fugiētē in
egyptū: ab alijs liberauit cui dictū fu
it. Hodie mecū eris ⁊c. inueni bonomie
dñicū tholoſanū aſſignātē rōnē tripli
cem de ei⁹ ſaluatiōe. Pmo rōne vmbre:
q2 caput xpi vmbrā faciebat. Scḋo rō
ne fletus: q2 pctm̄ ſuū agnouit. Tertio
rōe boni opis: q2 liberauit mariā cū fi
lio: de alijs latronib⁹. Uñ meruit au
dire ob hoc. Hodie ⁊c. Exēplū. cōſtāti
ni impatoris pp bonū qḋ egit i morta
li: q2 ſanguinē puerorū nō fudit miſſi
ſunt apli petr⁹ ⁊ paul⁹ vt baptizarēt
eū. ⁊ de cornelio: ad quē miſſus eſt pe
trus vt baptizaret: ppt elas q̄s facie
bat. Uñ patet ſcḋs. ¶ Tertio. Bona in
mortali valēt. ⁊c. Cōcluſio eſt doctoꝝ.
Qḋ tāta ē demonis inuidia: q̄ q̄uis p
oi mortali ſibi augeat pena accñtalis
tñ callid⁹ ē. de nřo malo: q̄ de ſuo ſi cu
rat. Uñ iohā. apoc. xij. c. nos auiſat di.
ve tre mari: q2 deſcēdit diabol⁹ ad vos
hñs irā magnā. Et. j. pe. v. Aduerſari⁹
vr diabol⁹ tāq̄ leo rugiēs circuit ⁊c.
Sz opa bona i mortali repmūt ipſius
ptātem. Exēplū iudei. qñ clamauit.
Uas vacuū ſi ſignatū. Interpone q̄ ſi
gnū crucis eſt mirabile: ⁊ nō eſt aliqḋ
ſcutū melius. De qua Criſo. Ubicūq3
dñice ſignū crucis viderint demones:
expaueſcēt. Crux eſt ſpes xpianoꝝ: re
ſurrectio mortuoꝝ: victoria demonū.
Ille. vñ xpiane ſignate ſe piſſime. Qñ
dormitū vadis: aut ad mēſam. de q̄ ſi
gno. Jo. xxx. A voce dñi pauebit aſſur.
virga percuſſus. i. crucis. Qñ eſt malū
tps. nil meli⁹ ſigno eius. Ad ppoſitū.
ex ſigno iudei i mortali hec bona ſunt.

Digitized by Google

ſecutā. Primō: q2 demonū caterua de-
iecta eſt. Secūdo q2 inde⁹ conuerſus.
Tertio q2 epūs ſimiliter. Aliud exēplum
illius qui omni die .iij. pater noſter: et
aue maria dicebat: ⁊ de cōuerſo imole
a demone infeſto: qn̄ erat ocioſus de-
mō ipm infeſtabat. qn̄ orabat ⁊ aliqd
boni agebat demō ipſum laxabat. vn̄
fuit ei dictū. Quare ipm nō moleſtas
aliqn̄. Rn̄dit. Quia oratio cum ſigno
crucis quaʒ facit me debilitat. ꝙ non
poſſuʒ. Vn̄ xp̄s Mat. vi. c. hoc genus
demo. in nullo pōt exire niſi in orōne.
⁊ Amb. Bōa ſcutū orō qua oia aduer-
ſarij ſpicula repellūtur. ¶ Quarto va-
leāt ⁊c. Vtrū bona in mortali facta va-
leāt ad mitigationē pene infernalis.
Quibuſdā viſuʒ eſt ꝙ ſic. Cui⁹ opinio
nis fuit Orig. cū ſuis ſequacib⁹. Et ꝙ
hō pōt tot bona facere in mortali: ꝙ
oia penalia diminueret: qui poſuit de-
mones ſimul cū aiabus ſaluari in iu-
dicio vniuerſali. Inducēs illud Sap.
xi. Miſereris oim: qm̄ oia potes ⁊ diſ-
ſimulas pctā hoim pp̄ter pniam. In-
ſup. ꝙ in iferno erat charitas. Qd pʒ
Quia diues epulo ex charitate petijt:
vt ſui fratres auiſarētur ne in pecca-
tis caderēt: ne ad infernū deſcēderēt.
Igif charitas ibi eſt. Rn̄det Tho. iij.
q. lxxvi. E panor. in ca. Firmiſſime te-
ne. Extra de here. Qd diminuere pe-
nā infernalē pōt intelligi dupliciter.
Vno mō: vt minuaf illa q iaʒ debita
eſt. Alio mō: vt nō debeaf tāta quāta
deberef ſi illa opa non fuiſſent facta.
Quo ad primū. Pena inferni non pōt
diminui q iā data eſt a deo. Vn̄ aug.
xiij. q. ij. c. Tps in Glo. Tria ſunt gene
ra pſonarum q de hoc ſeclo tranſeūt.
Quidaʒ valde boni: p qbus ſuffragia
nō ſunt habēda. Extra de cele. miſ. c.
Cū marthe. Iniuriaʒ facit martyri: q
orat p martyre. Quidam mediocriter
mali ⁊ boni: p hijs eccleſia orat. Qui-
dā totaliter: mali qui nullo mō iuuari
poſſunt. Aug. Si ſcirē patrē meū: eſſe
in inferno: nō plus orarē p eo. q̄ p dia
bolo. ⁊ Job. x. In iferno nulla eſt ⁊c.
Quo ad ſecūdū modū: ſic dico penam
minui: q2 nō tantā penā ſuſtinebit: q2
nō omiſit oia p que deberet puniri ſi
omiſiſſet. Quia dū facim⁹ aliqd bonū
nō dabif pena p illo: vt pʒ de miſſa:
de elemoſinis. O xp̄iane da elemoſinā
⁊ fac bona. Alentur ergo pctōres oino
opari bonā ⁊ ſemp de bono in melius
q2 nō perdūtur talia bōa. Ad argumē
tū de epulone. Rn̄deo ꝙ ex charitate
hoc nō dixit: ſed ex tiore pene. ¶ Qui
to ⁊c. Propter pctm̄ mortale meretur
homo puniri penis tēporalibus ⁊ ſpi
ritualibus. Fiat practica. Per pecca-
tū io expulit luciferū de celo. Adaʒ de
paradiſo. diluuiū miſit in terrā ſodo-
mā ⁊ gomorrā ſubuertit. de populo da
uid. lxx. milia peſte perierūt. Nōne vi-
diſti tēporib⁹ elapſis italiā peſte pcuſ-
ſam. Vere hoc totū pp̄ter iaudita pec
cata hominū ⁊ mulierū. Fiat practica
notabilis. Nō eſt plus verecūdia date
ad vſuras: immo cū iudeis hre conſor-
tia. Tenere cōcubinas: accipe ſacra fal
ſa: furari: facere monetā falſam: facere
nigromantias. O italia quō ſtas me-
tue diuinū flagellū. Ad ppoſitū noſtrū
Or fiūt aliq bōa: nō de⁹ pūſſim⁹ manū
ſuā aſtrigit ne puniat ſm̄ demerita. Ex
emplū Ceſarij. Quidā mercatores fue
rūt in mari pleni oi malo ⁊ blaſphe-
mia. O marinarij caueatis qa pp̄ter
tales naues ſubmergūtur. Cōtra eos
q aſſerūt religioſos eſſe cauſa ſubmer
ſionis. Quidam alius mercator in na
ui erat ſed paganus vidit hoiem mor-
tuum iacere extra ſepulchrum ipſum
ſepeliuit motus mia. O bonum opus
mortuos ſepellire. Eadem nocte ap-
paruit ei angelus in ſomnis dicēs ei:
ꝙ in craſtinum non deberet nauigare

Digitized by Google

ꝓpter periculū: oēs alij ſunt ſubmerſi in mari. Et hic liberat⁹ eſt ꝓpter hoc: qꝛ mortuū ſepeliuit. Preterea aliud exemplū qđ ianue accidit: cū ego ꝑdicarē in ſctā maria de caſtello: q̄dā blaſphem⁹ erat in hoſpicio quodā cū alijs venit āgelus ⁊ iuſſit illum exire extra hoſpiciū. Cū exiſſet hoſpiciū cedit et oēs mortui ſunt. Ille aūt blaſphem⁹ remāſit. Hoc totū qꝛ erat marie deuotus: q̄ ieiunabat oī ſabbato lꝫ in mortali. Ergo fac bene aīa mea: qꝛ diuina iuſticia acriter. non te puniet. Pꝫ in ſcripturis. iij. Reg. xxv. de Achab qui ad verbū helie pniam egit. Vn̄ dn̄s. d. Nōne vidiſti Achab humiliatū coraꝫ me: qꝛ hūiliatus eſt nō iducā malū in dieb⁹ ei⁹. Merēt q̄dē pctōres flagellari. O quot ſodomite. O quot ribaldi: tn̄ pp pctā bōa q̄ agūt deus nō facit. ¶ Sexto valēt ad boni ⁊c. Qꝛ ex bono ope hō cōſolaꝝ. O Ber. q̄d dicis. Nulla maior pena: mala cōſcia. Vis ſp letus eē. Bene viuere. Bōa cōſcia: veruꝫ gaudiū hꝫ. Ille. ⁊ in. iiij. Ethi. Nullus eſt q̄ nō gaudeat bōis opibus. In. viij. boni opatio ſtudioſa delectabilis eſt Cicero li. de Sen̄. Cōſcia bene acte vite multoꝝqꝫ bn̄ actoꝝ recordatio iocūdiſſima eſt. In. vi. ethi. Virtuoſorū beatiſſima eſt vita. Quō pꝫ. Qn̄ vadis ad cōfeſſionē: quō rēdis. Vere pꝫ vt ſerpēs ad incātatorē. Qꝛ onus ſup me habeo odij: vſure luxurie. Sed facta cōfeſſione cū debitis modis tot⁹ letus reuertor. Nō eſt gaudiū ſup illō Exemplū ſcti Gerardi: qui vſqꝫ ad vltimā decrepitatē in peccatis permanēs ſemꝑ triſtis ſemꝑ renegando. O quot plures de iſtis. Vna dierū capillis canus cecidit de capite que videns dixit. O yme hora ē. Vn̄ ꝯuerſus ē. Qui ꝯuerſus ſp let⁹ erat: ita vt mirarenꝝ aſtantes. Ideo Sene. Sola virtus preſtat verū gaudiū ⁊ ſecurū. Iō diſcurrēdo ꝑ oīa q̄ poſſideri a nobis pōt intelligamus ſolā ꝟtutem relinq̄ q̄ nos cōſtituat in ſtatu laudabili ⁊ honorabili. Vn̄ Plautus in Amphitrione. Virt⁹ in ſe hꝫ oīa. Hec eſt illa q̄ facit hoīem bonū in. ij. Ethi. Virtus eſt q̄ facit bonū habentē ⁊ opus ei⁹ reddit bonum. Hec illa q̄ dignus facit laude Hiero. Nobilitas ſumma eſt apud deū clarū eſſe virtutibus. Hec illa q̄ facit filium dei. In. vij. ethi. Hoies dicūtur dij ꝓpter virtutis excellētiaꝫ. Hec illa q̄ hominē deo aſſimilat. Apuleius de deo ſocratis. Nihil eſt deo ſilius q̄ vir aīo ꝑfecte bon⁹. Hec eſt illa q̄ aſtra aduerſa ⁊ terrenas calamitates aīo forti ferrere ꝑſtat. Hec eſt q̄ ſemꝑ nos detinet in delitijs ſpūalibus oꝑare bonū oī tēpore. Vn̄ Ric. in. iiij. di. xlix. Sācti in patria gaudiū habēt accidētale de bono qđ in mortali fecerāt. Inſuꝑ ⁊ dānati. O bonū. ¶ Septio ad boni opis aſſuefactionē: qꝛ hō aſſueſſit ad bona opa qꝛ bene agere eſt ars ⁊ regula: ſi hō incipit bene agere. Et per oppoſitū Incipias ieiunare: vigilare: orare: et huiuſmodi: erit profecto tibi facile.

¶ Feria quarta ſcde hebdomade quadrageſime. De ſuperbia.

AScendēs ieſus hieroſolymā aſſumpſit ſecū duodecim diſcipulos ſuos ſecreto: ⁊ ait illis. Ecce aſcendim⁹ hieroſolimā: ⁊ fili⁹ hoīs tradeꝝ Mat. xx. ¶ Scdm Alber. mplici de eā paſſionē ſuā xp̄s pluries ꝑdixit diſcipulis. Pria vt eis ſicut amicis reuelaret ſecretum ſue mētis. Prouer. xxv. Cauſam tuā tracta cū amico iugiter. Scda vt haberēt cām meditandi ipam. Et eā in memoriā haberēt vt ſic oia tolerarēt. Threnoꝝ. iij. Memoria

memor ero: ⁊ tabeſcet in me aĩa mea.
Greg. Si paſſio xp̄i ad memoriā reduci
tur: nihil eſt qḋ nō equo aīo toleretur.
Tertia vt dat intelligi ꝙ volūtarie pa
tiebatᷣ q̇ mortē ſuā p̄dicebat. Juxta il
lud Eſa.liij. Oblat⁹ eſt: q2 ipſe voluit.
Sequitur filius hoīs tradetᷣ. Scḋm Al
ber. A tribus fuit tradit⁹. Primo a p̄re
ꝓ cōītate hūani generis. Ad Ro.viij.
Proprio filio ſuo nō pepercit: ſed ꝓ oī
bus nobis tradidit illum. Scḋo a ſpū
ſctō. Ad heb.ix. Per ſpūſctm̄ ſemetip
ſum obtulit īmaculatū deo. Tertio ſe
ipſum tradidit. Ad Epheſ.v. tradi-
dit ſemetip̄m ꝓ nobis oblationē ⁊ ho
ſtiā deo in odorē ⁊c. Adhuc eo loquen
te. Acceſſit mater filioꝝ zebedei Jaco
bi ⁊ Johānis petēs vt vn⁹ ad dexterā:
ali⁹ ad ſiniſtram ſederet. in regno ſuo.
Scḋm Nico. de lyra Jacob ⁊ Jo. cre-
debāt xp̄m poſt ſuā reſurrectōẽ regna
re in hierlm ſicut dn̄s tp̄alis: vñ cupi-
unt ſublimari. Et hec petitio fuit a fi-
lijs ꝑ mediū matris. q̇ ꝓ ſe verecūdabā
tur. Dn̄s aūt hn̄s reuerētiā mulieri: nō
rn̄dit illi: ſed filijs: ſciēs ꝙ hec petitio
ꝓcedebat ab eis dicens. Neſcitis q̇d
petatis. Poteſtis bibere calicē quem
ego bibiturus ſū. Glo. Bibere calicē
i. ſuſtinere mortē ignominioſã: quam
ego paſſurus ſum: ꝑ quā debeo venire
ad regnū nō tp̄ale vt creditis: ſed eter
nū. Dicūt ei. Poſſum⁹. Qḋ verū fuit:
quia Jo. fuit virgis flagellat⁹. in oleo
miſſus veneno potatus: vñ eoꝝ peti-
tio fuit v̄ificata. Preterea q2 iacob⁹ bi
bit: qm̄ fuit capite trūcat⁹. Unde dixit
eis. Calicē q̇dē meū bibetis. ſ. ꝑ tor-
menta. Sedere aūt ad dexterā meam
vel ad ſiniſtrā. nō eſt meū dare vobis.
Qḋ vbū quadrupl'r exponitᷣ. Rabanus
Nō eſt meū: q2 nō habeo illḋ a me: ſed
a p̄re. Remigi⁹. Nō eſt meum dare vo
bis in fine veſtro merito ⁊ labore. Hie
rony. Nō eſt meū dare vobis. ſ. talib⁹
quales vos eſtis. ſ. ſupbis ⁊ ābitioſis:
ſed hūilib⁹. Criſo. Nō eſt meū ſc3 rōne
cognatiōis carnalis: ſed electōis eter-
nalis. Audiēs aūt decē indignati ſūt
de duob⁹ fratrib⁹. Jeſus aūt dixit eis.
Scitis: q2 pncipes gētiū ⁊c. Quaſi di
cat. Minoritas in regno meo nō acq̇ri
tur eo mō ſicut in regno terreno q̇ acq̇
ritᷣ ꝑ ambitionē: in meo aūt ꝑ hūilita
tē: iuxta illud. Qui ſe hūiliat exaltabi
tur. vñ ⁊ Fabi⁹ maxim⁹ ad. P. Emiliū
Qui gloriā ſpreuerit: verā hēbit. Ap-
plica. Hodie ſermo erit de ſupbia. De
qua tria ſunt videnda.

¶ Primo de diffinitionis.

¶ Scḋm de abhominationis.

¶ Tertium de punitionis.

¶ Primū de Aug. in. xiiij. de ci. dei. Et
greg. in. xxxi. mor. Supbia eſt appeti-
tus inordiatus ꝓprie excellētie ꝯ regu
lā ⁊ menſurā a deo ſibi p̄fixā. Jlle. Ad
maiorē noticiā eſt notandū ſm̄ Tho.
ſcḋ. q. clxij. ar. ij. cū quo eſt Albe. ſuper
Lu. ꝙ quattuor ſūt ſupbie ſpēs. Pria
eſt cū q̇s exiſtimat bonū qḋ h3 a ſeipo
hr̄e vt ingeniū bonū: ſciam diſcretio-
nē diuitias: pulchritudinē ⁊ hmōi. Jn
hac ſupbia fuit Lucifer q̇ vt dicit Bon.
in. ij. diſ. v. ſtatim vt vidit ſuā pulchri-
tudinē p̄ſumpſit: nō deo: ſed ſibi attri
buēs illud bonū. De quo Yſa. xiiij. Jn
celū. ſ. ſanctiſſime trinitatis aſcēdā:
⁊ exaltabo ſoliū meū: ⁊ ero ſimilis altiſſi
mo. Ubi notat Bona in. ij. vbi ſupra
ꝙ duplex eſt ſimilitudo. Una de experē-
tie alia eminētie. Pria eſt in diuinis
pſonis. De qua Amb. tractās illud.
De⁹ q̇s ſimilis erit tibi. Fili⁹ vtiq3: q̇ eſt
imago p̄ris. Hāc ſimilitudinē nō appe-
tijt demō: eēt: ſc3 vt de⁹. Et rō. Q2 vt h3
pbās. iij. Ethi. Electio nō fit īpoſſibi-
liū. Demō oīno ſciuit eē īpoſſibile cū
eſſet iniā ſapiā p̄ditus: creaturam nō
poſſe adequari. Scḋa ē ſimilitudo emi-
nētie. q̇ eſt habere beatitudinē ex ma

Digitized by Google

rito ꝓprie ꝟtutis ꝛ nō alieno. De hac Aug. li. de ꝟginitate. Dyabol⁹ i celo voluit esse sicut de⁹. Et Ber. Appetijt eq̄litatē potētie. ꝛ Ansel. Appetijt pesse sine meritis. Qui in sn̄ia idē sunt. s. ꝙ voluit oībus pesse ꝓpria auctoritate. Peccatū ergo ei⁹ fuit ꝙ ad cōsequendā suā beatitudinē q̄ cōsistit in plena visione dei nō se erexit in deū tanꝙ̄ in finē ꝛ principiū suū: sed eā cōseq̄ voluit ꝑ virtutē sue nature sine deo cōferēte. Punit⁹ est i iferno. O quot hn̄t hāc q̄ bona q̄ hn̄t a seipis credūt hr̄e: ꝛ nō a deo. O pater ego laboro die noctuq̄ mea industria lucrat⁹ sum hoc ꝛ illud. Exēplū illi⁹ Jmolēsis de vinea: q̄ dixit cuidā patri. Lauda marsupiū meū si est bōa. Et in li. de. vij. donis de illo q̄ in pulpito legēs ep̄las. Pauli cū laudaret ab oībus: ꝙ bene legeret: dixit. Melius intelligo: ꝙ̄ ipe ap̄ls. Talis fuit sup̄bia romanoꝝ. De qua Augu. in. i. li. de ciuitate dei. c. xiij. ꝙ deo se similes estimabāt. Cōtra quos ap̄lus. i. i. Corin. iiij. Quid habes o hō: qd̄ non accepisti. ꝛ Jaco. i. Omne datū optimū: ꝛ omne donū ꝑfectū desursū est: descendēs a patre luminū. ꝛ. i. Paral. xxix. Tua sunt oīa. Et Lu. xv. Omīa mea tua. ꝛ Mesue in ꝓlogo sue practice. Sanat solus lāguores de⁹ ꝛ q̄libet res a deo hꝫ ꝑfectionē. Secunda spēs est cū q̄s bonū qd̄ hꝫ sibi ascribit ex ꝓprijs meritis credēdo aliquā excellētiam esse in natura vel fortūa: ꝑ quib⁹ videt ꝙ de⁹ sit ei obligatus. O pater inq̄t ille: vado ad missam: ad diuina. Et de mlieribus. Dico. iij. pater noster ꝛ. v. Aue maria. ad honorē q̄nq̄ plagarū elemosinas facio. Uñ pater: ego naturaliter volo ꝙ de⁹ faciat mihi bene ꝛ det mihi ꝑadisum. Jsta est sup̄bia maxima. Quꝫ vt hꝫ Tho. in. ij. dis. xxviij. ar. i. Merita nostra non sunt sufficientia vt de⁹ bonū nobis det. Ad Titū. iij.

Nō ex opibus iusticie q̄ fecimus nos: sed ꝛc. ꝛ. ij. Corin. iij. Non sum⁹ sufficientes cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis: sed sua mera pietas. Hāc habuit. Nabuchodonosor. De quo Dani. iiij. di. Nōne hec est babylon: quā ego edificaui in robore meo. i. virtute mea Sed punit⁹ est: q2 in bestiā mutatus ꝭm fantasiam: ꝛ herbas vt bos edebat q̄ a capite vsq̄ ad mediū erat vt bos de residuo vt leo. Preterea in hac fuit Semeias ꝓpheta. iij. Reg. xiij. q̄ missus ad repͥhendendū Jeroboā de ydolatria domū reuertēs quedā occulta superbia ipsum apprehendit: ascribēs meritis suis illa bona. A leone in via strāgulatus est. O quot h̄ istis. ¶ Tertia species ꝛc. Cum quis iactat habere qd̄ nō habet. O quot de his. De hac Jsa. xv. An diuinus superbiā Moab superbus est valde. Sup̄bia ei⁹ ꝛ arrogantia eius ꝛ indignatio eius: plusꝙ̄ fortitudo eius. Jlle Jsta est periculosa. precipue in his q̄ se sanctos reputant et cōfidūt in illa ꝛ de facili ruūt. Figura de Petro. Lu. xxij. qui de se cōfidens dicebat. Et si oportuerit me mori tecum ꝛc. Sup quo Ambro. vi. q. i. Jmitare. si petr⁹ lapsus est qui dixerat Et si oēs scādalizati fuerint in te: sed nō ego. Quis alius de se presumat. Jlle in hac fuit ille heremita q̄ a deo hāc gratiā petebat vt ipsum custodiret a peccato veniali: q2 se a mortali custodiret. Quadā vice in sero agnouit mulierem ꝑ desertū vagantem. Et vt nesciretur eius pctm̄: eam occidit. Cui demon. O heremita. Ubi est sanctitas tua. Jdeo Jere. ix. Non glorietur sapiens in sapientia sua: nec fortis in fortitudine sua: nec diues in diuitijs suis. Apostolus. Qui stat videat ne cadat. Quarta spēs est. cū quis ceteris despectis: singularis vult videri. Jn hac phariseus. Luce. xviij. Gratias

Digitized by Google

tibi ago:q: non ſum ſicut ceteri homi-nū:raptores:iniuſti:adulteri:velut etiam hic publicanus. Et Mat.xviij. orta eſt diſcordia inter apoſtolos: quis eorū eſſet maior. Unus aliū deſpiciebat quibus xpūs. Qui maior eſt veſtrum erit miniſter veſter. O quot ſunt qui alios deſpiciūt. Et de religioſis q vadunt cū collo torto vt teneant ſancti: et ſic exaltētur ad officia hiero.ij.ptra pelagium. Quāuis alijs vitijs carere poſſumus:maculā hypocriſeos habere nō poſſe:aut paucoꝝ eſt aut nulloꝝ. Exemplū patris dñici q a demone quęſiuit quale erat peccm̄ religioſoꝝ. Rn̄dit hypocriſis q: volūt teneri ſancti et laudari. Contra. Ouid lib.iij.de arte. Nō natet in vultu dānoſa ſupbia veſtra. Facetia de inceſſu cū collo torto. Fuerūt in fouea pulli murū q anteq̄ exirēt a p̄re et a matre edocti fuere:q ſi qñ exire vellēt de fouea et aliqd viderēt patri et matri p̄mo nūciarēt. Una dieꝝ viderūt gallū. Aiūt patri. vidim⁹ aīal cū corona in capite cū calcarib⁹ ad pedes. Nō timeatis aiunt. q: eſt ſocialis et vobiſcū comedet. Alia vice viderunt aīal q̄ſi mortuū i terra cū capite īclinato. Aiūt p̄ri vidim⁹ ſic et ſic. O vi deatis bn̄:eſt nr̄ inimic⁹ ille eſt catus. Ad ppoſitū de ypocritarū capitib⁹ tortis abſtinendū eſt. Uñ patet primū.

¶ Secundum dicitur ꝛc. Peccatū ſuperbie eſt abhominādum.iij.ratione.

¶ Prima q: omnia crimina inducit.

¶ Scḋa:q: omnis iuſtus illam fugit.

¶ Tertia quia quietem mentis tollit.

¶ Prima q: oīa crimina ꝛc. Ex ſupbia oīa mala pcedūt. Greg.xxxi.moraliū. Regina oīs mali:ſupbia eſt.aug.li.de natura:et grā. Sine elatione ſuperbie: nullū peccm̄ inuenies.Eccl.x. Initiū oīs peccati ſupbia. Et non eſt aliqḋ peccm̄ in rerū natura:q tm̄ deū et p̄ximū offendat.vt ſuperbia. Quis mala poſſet inueſtigare hui⁹ fere peſſime. Ex hac abſalō patrē ſuū dauid tentauit de regno expellere:vt ipſe rex pficeretur. Ex hac Romulus fratrē ſuum occidit vt ſolus regnaret. ex hac Julius ceſar perſecutus eſt pompeiū vſq3 ad mortem:cū quo plurima bella geſſit:cupiditate imperij. Ex hac Marius romanus non contētis q ſexties fuerit conſul romanoꝝ alios deſpiciens voluit et ſeptimo eſſe violenter ex quo facta eſt maxima interfectio inter mariū et Sillam.qui eū impedire volebant. Ex hac magnus Alexāder mouit bellum:totū orientē vexauit ſuis bellis. Ex hac quot mala inter romanos et carthaginēſes ſunt ſecuta.ibi narrat q dum cartago ſemp eſſet inimica romanoꝝ. M. Cato iudicauit q totaliter eſſet ruinādā. Sed ſcipio naſica dedit ſententiā q nō:ne romani venirēt ad inuicē in guerrā. Uidens ſenatus ſententias contrarias hominū grauiū: tenuerūt mediū. Et creatis cōſulibus Tito Manlio Catone Cenſorino:miſerunt contra carthaginēſes qui preceperunt ipſis:vt incenderēt ipſorū naues bellicas:et ſolū ſeruarent illas de mercantia. Quod fecerunt vt in pace viuerent. Preterea preceperūt q omnia arma ad faciendū defenſionē eſſent ſibi conſignata:fuere contēti. Preterea cōſules habitis armis fecerūt p̄ceptū. q irent habitare: vbi placeret eis ita. q.viij.milibus diſtarēt a mari q: volebant ruinare carthagineꝫ. Audiētes hoc miſerunt ſe in deſperationem. deliberātes defendere ſe et mori. Scipio poſuit ſe ad cāpum cum exercitu:et illam expugnauit:et illā incēderunt ſm decretū romanum. In qua guerra tot latini et romani mortui ſunt q erat difficile iudicatu ſi ḋ illis guerris erat ridendū et plāgendū p vna pte et alia. Ibi eñ mortui ſunt nobiles duces et q̄

ſtātes. Romani: Venias ad practicā
q̄tā sanguis effuſio facta ē. Quot mi
lia hoim ſunt extincti. O deſolatrix ci
uitatū. O bononia mr̄ ſtudioꝝ. O Ja
nua regina maris. o a'culū. o placētia
o aſſiſiū. o viterbiū. Ubi glīa vrā. vbi
ppl̄i multitudo. vbi antiq̄ diuitie. Ex
hac ciuis ſurrexit i ciuē: amicꝰ i amicū
ꝛ platee ciuitatū ſunt deſolate. Cogi
ta tales Petrar. in. vi. diuinitatis. O
ſe ſurdi nudi ꝛ fragiles iudicij ꝛ ꝯſilij
expertes penitꝰ egri ac miſeri mortales
ꝯſcdō rōne ꝛc. Xp̄s cū facto miraculo
de q̄nq3 panibꝰ voluiſſent ipm̄ regē fa
cere. Jo. vi. Ab eis fugit ſupbiā vitās
Moyſes cū eēt anno. lxxxiij. ꝛ mittere
tur a dn̄o vt eēt dux ppl̄i: excuſauit ſe
ꝙ eēt ipeditioris lingue. Exo. iiij. Je
remias cū a dn̄o mitteref ad p̄dicādū
dixit. Ha. ha. ha. neſcio loq̄ Jeremia. i.
marcꝰ euāgeliſta trūcauit ſibi pollicē:
ne ordinaref ſacerdos ex humilitate.
Greg. magnꝰ a pplo electꝰ i papā fu
git ꝛ coquinē fecit i ſctō gre. p ſex mē
ſes. Sz q̄re tūc pōtifices renuebāt pa
patū. R̄ndet vincētiꝰ i ſpeculo. i li. iij.
ſpeculi moralis. Qḋ a tp̄e petri vſq3
ad ſctm̄ ſilueſtrū fuere. xxxij. pape. q̄ p
martyriū fere oēs trāſierūt. Un̄ poſt
Sixtū diu vacuit papatꝰ: ꝛ nullꝰ ipm̄:
volebat duplici rōe. Et q̄ ſunt gabriel.
Primo ratione mortis: quia erāt pri
mi. Secundo ratione paupertatis. Sed
poſtq̄ eccleſia eſt diues facta per con
ſtantinū: nullus reperif qui eā renuat
imo p mille vias q̄rif. Preterea greg.
nazāzenus ep̄atū dimiſit: vt ſapientie
vacaret. Ambro. ne pmoueref in ep̄m
meretrices ſecū vocauit vt ſic crederef
malꝰ ſicq3 hoc ſaltē facto deſiſterēt eū
ordinare. aug. iuuitꝰ ē ordinatꝰ. Hiero.
cardinalatū dimiſit vt l'ris i bethleē i
ſudaret. Vincē. cardinalatū noluit ſi
bi oblatū. dn̄icꝰ ep̄atū. bernar. ſil'r. Et
de monacho clareualenſi di. Gofredo:
cū fuiſſet in ep̄m electus: ꝛ cogeref ab
eugenio ꝛ bern. dixit. Monachꝰ fugi
tiuus eſſe potero ſi me hinc eijcis ep̄s
aūt n̄ ero. Poſt mortē cuidā apparēs
dixit. Reuelatū ē mihi a ſctā trinitate
ꝙ ſi ep̄s fuiſſem ordinatꝰ: fuiſſem de
numero dānatoꝝ. Jō di. xl. c. Multi:
Quicūq3 deſiderauerit p̄matu i terra
inueniet ꝯfuſionē i celo. Nec inter ſer
uos xp̄i cōputabif q̄ de p̄matu tracta
uerit. Ille. Practica. Quidā ponūt ob
ſeruātiā i calopedibꝰ. ꝛ barbā deferre.
Quidā nō comedere carnes. Quidā
portādo ciliciū. Cōclude ꝙ ſolū eſt in
vera hūilitate. Un̄ mar. x. q̄rētibꝰ p̄ma
tum aplīs di. Neſcitis quid petatis.
¶ Tertio rōne ꝛc. Supbus eſt martyr
diaboli: ꝛ ſp hz i corde ignē: ſp in cogi
tationibꝰ ꝛ deſiderijs. Et ſi q̄s ei reue
rētiā nō p̄bet: turbaf. Qḋ bn̄ ſalomō
agnouit. Eccl. x. Odibilis eſt corā deo
ꝛ hoibus ſupbia. Supbus nō pōt eſſe
cū aliquo ſua ꝯuerſatio mala. Sm̄ alb.
in Cō. theologie triplex eſt dr̄ia ſupbo
rum. Quidā i diuitijs. Cōtra q̄s apls.
i. Thim̄. vi. Precipe diuitibꝰ huiꝰ ſecu
li nō ſupbe ſapere. Cōſidera. O paule:
q2 hō eſt mortalis: ꝛ nihil ſecū affert.
Dauid i pſ. Dormierūt ſomnū ꝛ nihil
inuenerūt ꝛc. Job. xxix. in nidulo meo
moriar. Un̄ dux venetoꝝ voluit p epy
thaphio. Hoc ſolū mihi ſupereſt ſepul
chrū ambro. Nō ſunt hois bona q̄ ſecū
ferre nō pōt: ſola mīa comes eſt defun
ctoꝝ. Quidā in gn̄is nobilitate. O pa
ter: de domo mea exiere viri clariſſimi
comites eq̄tes doctores in vtroq3 iure
Domus noſtra nominaf p totū mun
dus. Amicitia noſtra ꝯiuncta eſt cū co
mite barella iohanne de larella. Faci
no cane. Sēne. cū domo doria. Adhuc
ſup ſunt archiua. cū inſtrumētis. Un̄
ſaluſtius. Cōmune malū nobilitatis
eſt ſuperbia. Quod contra Hierony
mus. Nobilitas ſumma apud deū eſt

datum eſſe virtutibus. ꝛ Saius bla-
mineus cōtra. P. cornelium. Scipionē
Ego eñ nō in aliena gloria: aut falſis
fortune nobis nobilitatē eē exiſtimo.
ſed in ꝓpria veraq; animi virtute: vbi
ſtat hoīs nobilitas. Rñſio ꝙ in virtu-
te. aſcla. de hoc ſapiā ꝑualet theſauro
ſapienti nō deſunt diuitie dum aīa in
malū nō euitatur. Quidā in pōpis ve
ſtimentorum cōtra mulieres ꝛ alios.
Practica cōtra mulieres. O vetule di
cite queſo vbi eſt veſtra oium pulchri
tudo: o helena apd̄ grecos: o polyſen-
na in troia: o dido in carthagine: o aro
tonica in ſyria: o cleopatra in egypto
o Lucretia rome: o fauſtina prima au-
guſta: vbi eſt pompa veſtra: vbi veſtes
auree ꝛ argentee: vbi ſunt cathene au
ree: certe in terra. De his Bern̄. O eſca
vermiū: o maſſa pulueris: o ſtulta va-
nitas: cur ſic extolleris. Ignorans pe-
nitus vtrum cras viueris: fac bonum
oībus ꝙ̄ diu poteris ſm ſententiam
Tho. ſup epl̄as pau. Quattuor ſūt ge
nera perſonaꝝ qui celum nō poſſidēt
¶ Primi voluptuoſi qui aſperitatem
vite que ad vitam ducit. Unde. j. Co-
rin. xv. Caro ꝛ ſanguis regnuꝫ dei poſ
ſidere nō poſſunt. ¶ Secūdi auari: qm̄
porta eſt anguſta. Mat. vij. Intrat ꝑ
anguſtam portam: aſinus nō intrat ꝑ
portam ſtrictā niſi exoneref. Auari ve
ro volunt exonerari ab illicite acquiſi-
tis. Luc. xviij. Facilius eſt camelū tran
ſire ꝑ foramen acus: ꝙ̄ diuitem intra-
re in regnum celoꝝ. ¶ Tertij ſunt ne
gligentes operari. Mat. vij. Non om
nis qui dicit mihi dn̄e dn̄e intrabit in
regnum celoꝝ: ſed qui facit volunta-
tem patris mei qui in celis eſt. Mens
eñ noſtra debet eſſe intenta ad ſeruiē
duꝫ xp̄o. ¶ Quarti vana glorioſi ꝛ ela
ti. Jo. x. Xp̄s eñ eſt oſtium quo intra-
tur: ſed oſtium eſt baſſum: vnde nō po
teſt quis intrare niſi demiſſo capite h.
mente humilitatis. Math. xviij. Niſi
cōuerſi fueritis ꝛ efficiamini ſicut par
uuli nō intrabitis in regnum celorum
Exēplum mulieris comitiſſe que poſt
mortē apparuit ſue familiari ꝛ dixit
Heu miſera me ſum damnata ꝓpter
ornatum veſtium: ꝛ in reſiduis bona
fui. Ad idem. Quidam frater noſter
aīam femine dānate ſibi apparentis
interrogauit que ſunt peccata quibus
homines dānantur. Ad illa. Domines
inquit per oēm viam peccati ad infer
num eunt. Sed mulieres ꝓpter quat
tuor genera pctōꝝ. Primo propter
peccatum lingue dicendo malum de
ꝓximo: ꝛ ſeminando diſcordias: pro-
pter peccatum ſortilegij: ꝛ ꝓpter eru-
beſcentiam pctōꝝ cōfitendorum: ꝓ
pter pctm̄ vani ornatus ꝛ victionis.
Interrogans aūt an poſſet iuuari aīa
diſparuit: de hoc Aſculanus. Ne femi
ne ſtulte credatis nec vos accendit eiꝰ
ficta venuſtas: ſꝫ inſpicite quo modo ſ
tus eſt vtilis ignis mulieres inferni
abyſſus: nunꝙ̄ dicunt ſufficit: ſed fine
ſine cupit. Un̄ patet ſcdm̄. Tertiuꝫ di
citur ꝛc. In pſ. xxx. Retribuet dn̄s a-
bundanter fac ſuo. Qđ patet exēplis
ſcripture. Lucifer punitus eſt: qꝛ ſuper
bus. Adam ꝛ Eua puniti ſunt de pa-
radiſo: qꝛ ſuperbi. Uolentes edificare
turrim babel vſq; ad celum ſunt puni
ti. pharao ſubmerſus eſt: qꝛ ſuperbus:
Sennacherith exercitus. clxxxv. milia
ſunt interfecti. Et holofernes. Judith
vi. Et de Simone mago qui coraꝫ po-
pulo romano voluit aſcendere in aere
punitus eſt: qꝛ cecidit in terram toto
corꝑe colliſo. Exemplum notabile in
lib. de. vij. donis. Cuidaꝫ ꝓbo fuere po
ſite iſte q̄ſtiones vt eas ſolueret. Prima
Cum quibus ſocijs erat hō: Rn̄dit cū
ſex. Fames: ſitis: calor: frigus: infirmi
tas: mors. Scd̄a: vbi eſſet homo: Re-
ſpondit in bello plurimo. Autem tertio:

Digitized by Google

ſurſum:deorſum. Tertia qõ. Cui ſilis
erit hõ: Rñdit. Aceruo niuis q ſicut a
calore reſoluit: ſic hõ putredine terre
cinis efficit. õ qua Geñ. xiiij. Cinis es
et in cinerẽ reuerteris. Et petrarcha. iij.
Tri. p. mortis. O ceci tot cure: q ſiu-
uant oẽs reuertimini ad antiquã ma-
trẽ. Noſter poeta deſcribit ſapidã au-
ream lineã. O ceci et incircũſpecti mor
tales: nimiũ rerũ caducorum cupidi vbi
ſunt pcioſe gẽme vbi lecti pparati. id
Ber. li. med. Dic mihi vbi ſunt amato
res mũdi q añ pauca tpa nobiſcũ fue
runt: nihil ex eis remãſit niſi cineres et
vermes. Attẽde diligẽter qd ſunt et qd
fuerũt: hoies fuerũt ſicut tu: riſerũt: bi
berũt: comederũt. duxerũt in bonis di
es ſuos et in pũcto ad inferna deſcẽde
runt. Hic caro eorum vermibus: illic aie
ignibus deputant donec rurſus infeli
ci collegio colligati ſempitnis inuol-
uantur incẽdiis q ſocii fuerũt in vitiis
Quid illis pfuit inanis glia: breuis
leticia: mundi põpa: carnis voluptas
falſe diuitie: magna familia et magna
pſcia: vbi nunc eorum riſus: vbi iocus:
vbi iactantia: vbi arrogantia.

¶ Feria quinta ſcõe hebdomade. An
diuites poſſunt ſaluari.

Homo quidaz
erat diues et indue
bat purpura et byſ-
ſo. Lu. xvi. quare ñ
expmit nomẽ di-
uitis: ſz bñ paupis
q Lazarus. Rñdet
Greg. q nõ erat cognit' iſte diues: no
ticia approbatiõis. vñ xps de reprobiſ
Mat. vij. Nunq noui vos: diſcedite
a me: et de fatuis virginib'. Amẽ dico
vobis neſcio vos. et ps. Deleant de li-
bro viuentiũ etc. Erat ergo diues in q
oſtendit ſupfluitas in ſuo inceſſu. In
duebat purpura que eſt veſtis regalis
Et byſſo. i. camiſia lini ſubtiliſſimi. in
quo oſtendit exceſſus in veſtitu. Epu
labat quotidie ſplẽdide in quo oſten-
ditur exceſſu in victu: et erat. ſcz in ea-
dem ciuitate quidã noie Lazarus mẽ
dicus. Mẽdicus de qui elemoſinas q
rit nutu ſolo: pauper aũt qui ore. Iſte
dicebat mendicus: iacebat ad ianuam
eius vlcerib' plenus cupiens ſaturari
de micis. Non dicit de pcioſis q cade-
bant de menſa hui' diuitis: et nemo il
li dabat: q tali dño talis eſt familia.
Ideo illi cõfirmabant in duritia men
tis: ſicut eſt pater: ita cõiter filius. Sz
et canes veniebant et lingebant vlcera
eius. Gratiores erãt canes q iſte infa
mis diues: q lingebãt ſua lingua. Fa
ctum eſt vt moreret paup Lazarus: et
portaret ab angelis in ſinu abrahe. ſ.
ad limbum ſanctorum patrũ vbi deſcen
debant iuſti ante xpi aſcenſionẽ. Mor
tuus eſt autem et diues et ſepultus in
ferno. In ſignũ q diuitie hoiem non
ſaluant. Eleuans aũt oculos cũ eſſet
in tormẽtis: vidit abrahã a longe et la
zarum in ſinu eius. ¶ Queritur. Utrum
dãnati videãt gliam beatorum. Rñdeo
q ſic: vt ſic eorum pena plus creſcat. Sz
cõfuſe vidẽt vſq ad diẽ iudicii: ex qua
viſione: o qualis dolor. vñ ps. Peccãtor vi
debit et iraſcet. Sequit. Pater abrahã
miſerere mei. Glo. Falſe patrẽ vocat:
quẽ in opibus mie noluit imitari: mit
te Lazarũ vt intingat extremũ digiti
ſui in aquã vt refrigeret linguã meã
Ibi plus cruciebat: q p eam plus pec
cauerat. Reſpõdit Abraham. Recor-
dare fili: q recepiſti bona in vita tua
Hier. ſup hoc. Difficile: imo impoſſibi
le eſt vt et pſentibus et futuris qs frua
tur bonis: vt et ventrẽ hic et ibi mẽtem
impleat: vt de deliciis ad delicias trã
ſeat: et in vtroq ſeculo glorioſus appa-
reat. Policrates libro. iiij. c. Impoſſi-
bile dicunt quidam et hic florere cum

mundo: et ineternum florere cum xpo. Et Lazarus ſimiliter mala. Uidēs de hoc nō poſſe exaudiri: petit aliud dicens. Rogo te pater habeo quinq fratres etc. Utrum reprobi vellēt oēs dānari. Rñdet Tho. iiij. di. l. q ſic: etiā parētes. Et hoc ppter inuidiā que eſt in eis. Sed min' inuidēt ſuis ppinqs q alijs: q2 eoꝝ pena augmētaret. Ex hoc diues nō eſt motus ex charitate: ſed ppter bonū ſuū. Et ait illi abrahā. Habēt moyſen et pphetas. Pro moyſen q eos docuit moralia agēda. Et pphetas. Qui docuerūt myſtica credēda. Audiāt illos. Non pater ſed ſi qs ex mortuis ierit ad eos penitētiā agēt Mori. ſ. ex nuncio. Rñdit. Si moyſē et pphetas nō audiūt: neq ſi qs mortuus reſurrexit credēt. Qd patuit per effectū: q2 Lazaro reſurgēti: et xpo teſtimoniū phibenti nō crediderūt: ſed magis interficere eum voluerūt: vt dr Jo. xij. Similiter nec xpo reſurgēti: ſ magis ſua ſerūt falſo ipſum nō reſurrexiſſe. Et corpus ei' a diſcipulis fuiſſe furatū. In quo euāgelio pdicabim' de diuitijs. de qb' .iij. ſunt pſiderāda.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Secundū dicitur declarationis.

¶ Tertium dicitur inductionis.

¶ Primū dr etc. Querit dubiū. Utrum diuites diuitias habētes: aut habere volētes: poſſunt ad eternā vitā peruenire. ¶ Circa hoc due ſunt oponiones. Una eſt opinio paupeꝝ. Alia diuitū. Pauperes arguūt p prima opinione: q diuites nō poſſunt ſaluari. vnde pbatur triplici modo cōcluſionem.

¶ Primo dictis ſcripturarum.

¶ Secundo dictis doctorum.

¶ Tertio dictis philoſophorum.

¶ Primo dictis etc. In veteri teſtamēto. Eccl. xi. Si diues fueris nō eris innocens a delicto. Et puer. xxviij. Qui feſtinat ditari: non erit innocēs. et Dauid. ps. xxxiij. Diuites eguerūt et eſurierunt. Et .i. thi. vi. Qui volunt diuites fieri incidunt in tētationē et laqueum dyaboli et deſideria mala que demergunt hoiem in interitū et perditionē. Preterea veritas incarnata xps. Luce. vi. Ue vobis diuitib' qui habetis cōſolationē veſtrā. et Mat. xix. Facilius eſt camelū intrare per foramē acus q diuitē intrare in regnū celoꝝ. Et virgo maria in cātico ſuo: dulciter canit. Luce. i. Eſuriētes impleuit bonis: et diuites dimiſit inanes. Et hoc xps voluit in exēplū paupertatis eligere matrem paupercula: et Joſeph carpētariū paup ipſe pmanens ad patibulū crucis. Uñ Luc. xviij. Uulpes foueas habent. et volucres celi nidos: filius aūt hoīs nō hʒ vbi caput reclinet. ¶ Secūdo dictis doctoꝝ. Quid dicis o pater auguſtine in li. lxxxiij. q. Uenenū charitatis eſt ſpes adipiſcēdoꝝ. et Chry. ſuper math. Si bonū eſſet aurū: vtiq xps dediſſe apoſtolis: qui eis ineffabilia cōtulit bona: quinimo pauperes et orphanos eos voluit eſſe: vt exemplū paupertatis et cōtēnendi diuitias nobis daret. ¶ Tertio dictis etc. Seneca lib. de moribus etc. Mihi crede: nō potes eſſe diues et felix. Et Tul. lib. i. offi. Pecunie fugienda eſt cupiditas. Nihil eſt em̄ tam anguſti tanq parui animi q amare diuitias. Nihil eſt honeſtius atq magnificentius q pecuniam cōtēnere. Ille. Ex hoc phi ipſas contēpſerūt: vt ponit Ualeri' de Anaxagora. Cum vidiſſet oia ſua diſſipata di. Non eſſem ego ſaluus: niſi iſta periſſent. Et zeno philoſophus. Jubet me fortuna expediti' philoſophari. et Crathes Thebanus: pergēs Athenas ad philoſophandū: vēditis bonis ſuis et in aurum cōmutatis. preciū illud proiecit in mare inquiens. Ite aurum et diuitie: potius vos mergam: q mer

gāt a vobis. Et ſic p3 pͥma opinio: ꝙ
diuites nō poſſunt ſaluari. Exēplum
illiꝰ diuitis hodie q̇ mortuꝰ ⁊ dānatꝰ.
¶ Scđa opinio eſt diuitū: ꝙ diuites
ſaluant̄ ⁊ nō paupes. Qđ ꝓbāt aucto
ritate ⁊ exēplo. ¶ Primo auctoritate
ſcripture li. ꝓuer. xxvij. Propꝛ̄ inopiā
multi delinquūt. O quot furantur. O
quot vadūt ad lupanaria. Pete a mu
lierībꝰ pluribꝰ quare vadūt ad loca ſi
milia. Pro maiore parte dicēt. O paꝛ̄:
q2 paupꝛtas me cogit. Si dico de ſacra
mētis factis ⁊ de alijs rebus illicitis.
Vñ phs in .i. ethi. Impoſſibile eſt in
digētē operi bona. ⁊ .iiij. ethi. Cuius
indigētia mala. S3 per oppoſitū. Ho
mo diues pōt facere elemoſinas: ſub
uenire miſeris: redimere captiuos: ma
ritare puellas: fabricare eccleſias: con
ſtruere monaſteria qđ facere non pōt
paup ⁊ inops. Et h̄ modo pōt ſe redi
mere de manu diaboli. ꝓuer. xiij. Re
dēptio aīe viri: diuitie ꝓpꝛie. Ambro.
ſup Lucā. Diuitie ꝓbis ſunt adiuua
mēta virtutis. ¶ Scđo ꝓbaꝛ̄ exēplo.
Adſunt exēpla viroꝝ ſctōꝝ. Gen. xiij.
Abrahā fuit diues auro ⁊ argēto: ⁊ tñ
ſaluatꝰ eſt. ⁊ Job. i. Fuit diues. vij. mi
lia ouiū: tria milia cameloꝝ. tñ ſalua
tus eſt. ⁊ Mat. viij. Centurio fuit di
ues. tñ a xp̄o cōmēdaꝛ̄ de maxima fi
de. Amē dico vobis. Nō inueni tantā
fidē in iſrael. Et Lu. xix. Zacheus fuit
diues tñ meruit xp̄m ſuſcipe hoſpitio
Preterea Greg. papa. Silueſter papa.
Sctūs Rochus. S. Ludouicꝰ rex fran
coꝝ fuerūt diuites. tñ ſunt ſalui. Igiꝛ̄
diuites meliꝰ pñt ſaluari ꝙ̄ paupes.
Et ſic p3 pͥmū. Videamus veritatē.
¶ Scđm ꝓncipale ⁊c. Doctores noſtri
ſuper hāc materiā talē dāt diſtinctio
nem. Aut diues bene ſe habet ad diui
tias: vtendo illis ad dei laudē ⁊ cōmo
dum ꝓximi. Aut male. Si ꝑmo modo
diues ſaluabiꝛ̄. Si ſcđo modo dānabi
tur. ad hoc vt bene ⁊ ſine peccato ſe hā
beat ad diuitias: opus eſt vt ſe cuſto
diat a ſex malignitatibus: que faciūt
diuitem damnoſum.
¶ Prima diciꝛ̄ inordinata ſollicitudo.
¶ Secūda dr̄ illicita congregatio.
¶ Tertia dicitur improba affectio.
¶ Quarta dicitur iniqua poſſeſſio.
¶ Quinta diciꝛ̄ prodigalis expoſitio.
¶ Sexta dr̄ ſuperba conuerſatio.
¶ Prima dicitur ⁊c. Abſtinere ab ex
ceſſiua ſollicitudine. Qđ oſtēdit xp̄s
Mat. vi. Nolite ſolliciti eſſe dicētes.
Quid mādu cabimus. aut q̇d bibemꝰ:
quo operiemur. Hec oīa gētes inq̇rūt.
Scit enī pater veſter celeſtis: quia his
oībus indigetis. Seq̇tur. Primū que
rite regnū dei ⁊ iuſticiā eius. ⁊ hec oīa
adijciētur vobis. Iſte eſt modus cōgre
gandi. Sed dicit mihi diues. O pater
habeo puellas nubiles oportet me lu
crari oportet me eſſe ſollicitū. Preter
ea nōne dñs dixit Gene. iij. In ſudore
vultus tui veſceris pane tuo. ⁊ ꝑs La
bores manuū tuarū quia māducabis.
Rñdeo ſm doc. ꝙ duplex eſt ſollicitu
do. Vna bona: altera mala. Bona ho
eſt qñ homo ꝓpter tēporalia bona nō
amittit diuina: nō miſſas: non ſermo
nes ⁊ alia neceſſaria aīe ꝓprie. q2 poſt
ꝙ̄ perfecit oīa que ſunt aīe occupat ſe
circa corporalia. Iſta eſt bona ſollici
tudo: ſine qua nemo diu viuere poteſt
Vñ Hiero. ſup Mat. Sollicitudo tollē
da eſt: labor aūt exercēdus. Scđa dici
tur mala. ⁊ eſt qñ hō non curat de aīa
nō de deo: ⁊ totū conatū ſuū ponit in
acq̇rendis diuitijs. vnde vt diues fiat
poſtponit oīa bona aīe. Et dixit qui in
hoc mūdo bene habet in alio. O iudee
o canis. Contra tales dicit Grego. di.
xlvij. Omnes dilectores in terrenis re
bus fortes ſunt: in celeſtibus autē de
biles. Nam temporali gloria vſq3 ad
mortē deſudare appetūt: ⁊ pro ſpe per

petua nec parum quidē in laboribus ſubſiſtūt. Ille tales diuitie ſunt in dānatione poſſidētitis qn̄ nimiū inordinate ſatagit in ipſis acquirendis. Figura. Luce xi. De illo diuite qui cum multa ſollicitudine cōgregaſſet bona tpalia: intra ſe cepit cogitare dicens. Anima mea multa bona habes in annos plurimos. Requieſce comede bibe. In nocte aūt fuit ei dictū. Stulte hac nocte aīam tuā demones repetēt. que aūt paraſti cuius erūt. Nunqd tuam poſſeſſionē quā cum ſudore plātaſti. Nunqd domū tuā quā depinxiſti. Nōquid poſſidebis hec bona: vt tua. ideo aſculan' lib. iiij. Omne creatū currit ꝑ quattuor anni tpa: nec eſt ſtabilitas in terreſtri regno: vn' it alius venit: vn' miſer ⁊ alter beat'. Oia hūana ſubiacent motui. ¶ Scd'a malignitas ⁊c. Qn̄ homo ꝯgregat diuitias modo illicito: cū rapinis. fraudib' extorſionib'. Tales diuitie faciūt hoiem dānoſum ⁊ priuāt ipm vita eterna. Quid dicit o dauid. Dn̄e qs habitabit in tabernaculo tuo: aut qs requieſcet in mōte ſctō tuo. Nunqd vſurari'. Nunqd fraudator. Nō vere. Sed q ingredit ſine macula ⁊ operat iuſticiā .i. que iuſte acqruntur. ⁊ alibi. Quis aſcēdet in mōtē dn̄i. Rn̄ſum eſt. Innocēs manibus et mūdo corde q nō accepit in vanū aiaꝫ ſuā: nec iurauit in dolo ꝓximi ſui. Sed ve mūdo a ſcādalis: qr hodie diuitie ꝯgregātur mille modis illicitis ⁊ vſuris. Nota. Bona. ꝙ triplex eſt vſura: q homo ꝯgregat diuitias. Prima animi Ille paup petit in mutuum x. aureos ab auaro vſurario. Ille pſtat ei ſub ſpe lucri accipiēdi qd alit nō faceret. Vſura eſt lꝫ nō exprimat vbo. O quot ſunt de iſtis. Scd'a eſt ſigni. Et eſt qn̄ quis difficilē ſe reddit ad mutuandū cum reqritur. Rn̄dit ei. Vere nō habeo modo. Et veitur talib' verbis vt indigēs dicat. Amice: nō ero ingratus. Talis ſi accipit aliqd vltra ſortē: vſura eſt. ⁊ illicita cōgregatio. O quot ſunt de his. Tertia eſt vſura pacti. cū quis pactuꝫ facit. Ego volo ſic ⁊ ſic: vt faciā tibi tale ſeruitiū. Et qđ plus eſt. qdaꝫ faciūt per inſtrumētū. Et ſi ſunt decē faciūt dicere. xvi. Ereme qdā ribaldus q mutuo dabat frumētū ⁊ faciebat fieri inſtrumēta ſi erat decē dicebat qndecim Quidā pretor ſcꝫ Fantinus noie familie penſauroꝝ fecit manū preſcidi notario. Et vſurariū priuauit oibus ſuis oia ſequeſtrās in camera de .ſ. Marco vſurarius publicus. O beate leges. O ptores tales ius agatis. Contra tales Deut. xxiij. Fratri tuo abſqꝫ vſura id quo indiget accōmodabis. Tales diuitie ſunt in dānum poſſidētis. Vn̄ pcꝫ ſcd'a malignitas. ¶ Tertia dicitur ⁊c. Qn̄ homo amat diuitias intenſe. ponens in ipſis finē ſuū. Vn̄ dauid i ps. Nolite ſperare in iniqtate. ⁊ rapinas nolite cōcupiſcere diuitie ſi affluāt ⁊c. In qbus vbis Tho. in expoſitiōe. ps. Dicit ꝙ circa amorē diuitiaꝝ hoies ſe habēt qdrupliciter. Quidā pfecte. quidam ſtulte. qdam mirabilit. qdaꝫ dānabilit. Primo pfecte. Qui nō habēt diuitias. nec cupiūt habere vt fuit dn̄icus qui vnā ſolā tunicā habuit. Et de beato vincētio q renuit capellā. ⁊ alij ſancti. De talibus Mat. v. Beati pauperes ſpū ⁊c. Et Aſculan' lib. ij. En hi ſunt patres imaculati mūdū doloſum cōtēnentes ſemp incedūt operationibus virtuoſis quos virt' in celū deducis ceteris in eternis penis deſolatis. Scd'o qdam fatui qui nō habent ſed cupiūt habere. De iſtis plenus eſt mūdus. Quicūqꝫ diuitias cupiūt. Seculares religioſi. Vn̄ phs .i. Poli. deſiderium diuitiarū vadit in infinitū. Tales ſunt fatui qui cupiunt habere qđ cōfuſionē poteſt inducere anime ⁊ in

Digitized by Google

teritum ſue paupertatis amittūt. que voluntaria debet eſſe. Tertio quidā mirabiliter. Qui diuitias habēt nō tamen amant eas: vt patet de multis viris ſanctis Ludouico rege frācie. ⁊ de aliīs. Et vere hoc mirabile. De hoc Eccle. xxxi. Beat⁹ vir diues qui inuētus eſt ſine macula ⁊ qui poſt theſaurum non abiīt. nec ſperauit in pecunie theſauris. Quis eſt hic ⁊ laudabim⁹ eū. Fecit eñ mirabilia in vita ſua. Scḋm dñicum tolo. aliq̄d dicitur mirabile ꝑpter duo: q̄ dicit mirabiliter. Primo ꝑpter raritatē vt ea que raro eueniūt admirationē cauſare ſolēt vt eclipſis ſolis ⁊ hm̄oi. Secūdo ꝑpter difficultatem: vt ꝙ homo in igne nō cōburatur. Ad ꝑpoſitum. Raro contingit ꝙ homines diuitias habētes nō ament. Et difficile eſt. ideo dicit. Fecit mirabilia ⁊c. Et auguſt. Difficile eſt diuitias poſſidere. ⁊ nō teneri nimis amore earum. Sicut rex Ludouicus in Frācia. Alexander in oriente. ¶ Quarto q̄daʒ ⁊c. Quia pro ipſis acq̄rendis nō curāt deum offendere ⁊ peccata cōmittere. De iſtis Mat. xix. Amē dico vobis: q̄ difficile diues intrabit in regnū celoꝝ ⁊ Lactan. in. vij. c. i. virtutis via nō capit magna onera geſtantes. Eo fit vt pauperes ⁊ humiles deo facilius credant qui ſunt expediti: ꝙ̄ diuites qui ſunt plurib⁹ impedimētis implicati: immo vero cathenati. Nec poſſunt in celum aſpicere. q̄ñ mens eoꝝ in terra defixa eſt. Ille. Tales moriūtur deſperati oculis auerſis. cū clamorib⁹. Exēplum illi⁹ bononiēſis q̄ bacille voluit aureorū ante ſe dī. O ducati mei: cum quāto ſudore vos acq̄ſiui. Cui vos relinquā. Et clamādo expirauit. Auſculanus li. iiij. Dico tibi te ſcire decet copiam diuitiarū meo iudicio acq̄ri ſine deo diſplicentia non poſſe. ¶ Quarta malignitas ⁊c. Qñ homo poſſidet bona pauperum. pupillorum. viduarum orphanorum. eccleſiarum. Tales diuitie hoīem diuitem dānant. Vñ Tho. xxij. q. lxij. ar. vlti. Quādiu homo retinet male ablata. ⁊ primi bona: ſemꝑ eſt in ſtatu mortalis peccati. Unde tenetur ad reſtitutionē ⁊ ad omne damnum ⁊ intereſſe. q̄ ſicut accipere rem alienam eſt contra iuſticiā. ita etiam detinere: q̄ per hoc ꝙ aliquis detinet rem alienam inuito domino. impedit eum ab vſu rei ſue. ⁊ ſic facit ei iniuriā Contra tales Leuitici. xix. Non morabitur opus mercennarij apud te vſq; mane. Uerte te frater Gabriel ad diuites. O ciues mei. ad vos clamo qui bona pauperum iniuſte detinetis. O pater habemus puellas ⁊ magnaʒ familiam ad nutriendum. Si reddere volemus mendicati cogemur ad hoſpitale venturi edent nos pediculi. nec poterimus pompatice incedere. Audi diuuʒ Hierony. in epiſtola ad Geroriaʒ. Melius eſt rem familiarem minui ꝙ̄ anime ſalutem perire. Et melius eſt amittere. quod velimus nolimus aliquando periturū eſt ꝙ̄ id amittere: pro quo dimittenda ſunt omnia. Ille. Et vere ſic eſt: quia melius eſt modicum in miſeria viuere. ꝙ̄ perpetuo cruciari. Sed plures non faciunt: quia ſunt aſſueti delicijs. et ſic damnantur. Exemplum in ciuitate Parmeduum quidam predicaret de noſtris predicatoribus contra vitia: quidam vſurarius compunctus venit ad ipſum vt reſtitueret ⁊ male ablata. Uxor ⁊ liberi audientes. ad ipſum pergunt dicentes. O ſocie mi q̄d vis facere. Non portabo plus manichas rubeas. ⁊ caudam veſtium. Et filij. O pater mi non poterimus incedere: induti de veluto: eſt de ſanguine pauperum. Audiens iſte: noluit reſtituere. Et ſic pater cum filijs ad infernum ſunt cōducti. O lupina ꝯſcientia.

Tales diuitie damnant homines.
¶ Quinta malignitas ℞c. q2 diuitias nō debet expendere diues mala mēte ſed circa ſe put opus eſt. Reſiduum vero circa pauperes. vnde Tho. ℞xij. q.℞xiij.ar.vj. Bona tpalia que homini diuini conferunt: eiuſdem quidem ſunt ꝗtum ad ꝓprietatē: ſed quo ad vſum nō ſolum ſunt eius:ſed etiā alio rum,qui ex eis ſuſtentari poſſunt: qḋ ſ.eſt ſuperfluum. Ille. Non eīn homo eſt dn̄s rerum:ſed diſpenſator. Quod patet:q2 nō ꝓprias:q2 in morte nobiſ cum eas portare nō poſſumus. Unde Ambro. di.xlvij.c.ſicut hi. Eſurientium panis eſt quem tu detines:nudorum eſt veſtimentum quod tu recludis. ⁊ Yſa.lviij. Frange eſurienti panē tuum ℞c. Deut.xv. Ideo ego precipio tibi vt aperias manum fratri tuo egeno ⁊ pauperi qui tecum verſat in terra debet homo eſſe liberalis in dando Talis fuit Alexāder magnus ꝙ nihil habere volebat qḋ cum ſuis militibꝰ participare nō poſſet. Unde cū ſemel ꝑ quādam ſiluam pageret:⁊ ipſe cū ſuo exercitu deficeret ſiti: quidam ꝓ magno numero cyphum aque ei dedit: quē ille effundi mandauit. Noluit ſolus bibere poſtꝙ aliis nō poterat cōmunicare. Ille. Sed heu expendūtur hec bona in pompis:in equis: pauperes fame moriunt. Et demon ſup hoc deridet. Et cauda mulierum eſt ſella dyaboli. Exemplum habetur ſanctus Zeno. dum ſemel iret poſt beatū ambroſium:vidit quēdam mulierem cuꝫ longa cauda incedentē ⁊ cepit ridere Requiſiuit beatꝰ Ambro.cur ridiſſet. Uidi inquit quoſdam demones dormitantes ſup caudaꝫ huius mulieris ⁊ dum tranſiret ipſa ꝑ viam lutoſam eleuauit caudā:⁊ demones in ea dormientes:ceciderunt in lutū:vn̄ alij demones ipſam ſequētes: valde riſerūt Ideo riſerunt. O vanitas: o diriſſime Clamant paupes:clamāt nudi:⁊ clamabunt in iudicio. Judicium iudicauit dn̄e. Tales diuitie ſunt in dānationeꝫ poſſidētis. Exēplo huius epulonis: ꝙ expendens bona ſua in pōpis ⁊ comeſtionibus:nec dans Lazaro micaꝫ panis:dānatus eſt. Mortuꝰ eſt diues ℞c.
¶ Sexta malignitas ℞c. qn̄ homo ſupbe conuerſat: ⁊ alios deſpicit ex ſuis diuitijs. Tales diuitie ſunt in dānum diuitis. Quot hodie videmus ſupbire qui i paucis diebꝰ ex maxima miſeria venerūt ad maximas pōpas:⁊ hoc ꝑ phas ⁊ nephas: ⁊ nemo pōt ei loqui: niſi cū ingenio ⁊ cū bireto in manu. vn̄ tho.ij.ſe.q.clxi.ar.iij. abūdantia diuitiarū eſt ſupbiendi occaſio. Talibꝰ vere diuitie ſunt in dānationē. vn̄ apl's j.thi.vj. Precipe diuitibus huiꝰ ſeculi nō ſublime ſape:neqꝫ ſperare in incerto diuitiaꝝ. Et quare o pater:q2 mortalis eſt:q2 abhominatio eſt. Et ſaccꝰ eſt vermium. De magno ſoldano legitur ꝙ in morte ſua fecit deferri ꝑ totā babyloniam ſup lanceā linteamen ⁊ clamari. Nihil d oībus diuitijs ſecū portat ſoldanus niſi hoc linteamen. Petrarcha.v. Triūpho tꝑis. Preterennt veſtre elationes ⁊ pompe ſtr dn̄ia ⁊ regna ꝑtranſeunt oīa mortalia tp̄s detruncat. ¶ Tertium principale ℞c. Inducimur triplici rōne diuitias contēnere:nec cor ponere.
¶ Primo rōne exemplaritatis.
¶ Secundo rōne auctoritatis.
¶ Tertio rōne damnabilitatis.
¶ Primo ℞c. De xp̄o ꝙ fuit paup vſqꝫ ad crucis patibulū. In preſepe naſci voluit:in cruce nudus poſitꝰ fuit in oībus pauper:vt doceret nos:cupiditatem diuitiaꝝ contēnere. O paup ieſu: o mendice ieſu:ꝗ nec domū habuit ad hoſpitādū niſi i domo aliena. Pre ſcā exēplum adeſt ſanctoꝝ dn̄ici:frāciſci

aliorumq̄ qui diuitias contēpſerunt. ¶ Scdo rōne ꝛc. Uñ diſ.xlvij.c. bonoꝝ. Qui cupiditatem a ſe nō abſcidit:auctori bonoꝝ adherere nō valet. ¶ Tertio rōne ꝛc. Quid habes opulentiſſime de auaritia tua quo ad corpus nō niſi terram. ps. Dormierunt ſomnum ſuū ꝛ nihil inuenerūt ꝛc. ꝛ Job.xxvij. Diues cū dormierit nihil ſecū affert. Et nota ꝙ dicit nihil. Job.xiij. Diueſ audi p charita. Hoc ſolū mihi ſupeſt ſepulchrū. Eccl.x. Cum morietur hō hereditabit ſerpētes. O verbū pcioſum nunquid aurum:argentū. Serpētes. O iſamia.o epulētiſſime:o ſerue: exēplo pater diuitis hui⁹ qui ſepult⁹ eſt in inferno. Quapropter Aug. ſermone ad heremitas.xxiiij. Noli plorare q̄ in mundi ſunt:ꝛ que ſunt neceſſaria euenire. Depone de aīo tuo fletum pro terrenis ꝛ aſſume lamentū ꝓceleſtib⁹ Beati qui lugēt.bti qui flent:qm̄ ipſi ridebunt. Diligam⁹ ergo lachrymas q̄ ſunt ſuaues diligētibus deū. Simus ergo tanto pni ad lamentuꝫ q̄to fuimus ad culpam audaces. Pone ergo oculum cordis vt pducat lachrymas compunctionis. Ille.

¶ Feria.vj.ſecunde hebdomade.xl.
De vſuris ꝛ reſtitutione rei aliene.

Homo erat pater familias qui plantauit vineā ꝛ ſepem circūdedit ei:ꝛ torcular i ea fodit ꝛ edificauit turrim ꝛ locauit eam agricolis ꝛ pegre profectus eſt. Mat. xxi. Parfamilias ſm doctores eſt dñs deus. Qui tres hꝫ familias celeſtē terreſtrem ꝛ infernalē. Qui plantauit vineam.i.plebeꝫ iudaicam:de qua Iſa. v.c. Uinea dñi exercituū domus iſrl̄ eſt. Sepe eā circūdedit:qꝛ eā muniuit angelica cuſtodia. Torcular i ea fodit qn̄ leges ſibi dedit:qꝛ multis pceptis eos torquebat. Precepta fuere in ſumma.x.c.xiij. Edificauit turrim.i.templum in hierl'm:qđ erat edificatum in modū turris:ꝛ locauit eam agricolis i.ſacerdotibus ꝛ principibus:qui habent officiū ſeruandi cultum diuinum ꝛ iuſticiam in ſbditis. Et peregre pfectus eſt. Non qꝛ mutet locū qui vbiq̄ eſt pſens:ſed qꝛ dimittit agere ſm arbitrium ſuuꝫ. Eccl.xv. Deus ab initio cōſtituit hoiem ꝛc. Cum aūt tpe fructuum appropinquaret:qꝛ poſt ſuſceptā legē debebant facere fructū bonorum operū:miſit ſeruos ſuos.i.primos prophetas ad agricolas.i.ad reges ꝛ ſacerdotes principalr̄:ꝛ ad alios ſubiectos vt acciperēt fructus ꝑ pdicationem eos ad fructum bonoꝝ operuꝫ reducēdos. Agricole aūt ſeruos illos apphenderūt ꝛ occiderūt:aliū occiderūt vt Iſayam pphā qui ſecat⁹ fuit ſerra lignea ex pcepto manaſſe regis iuda. Aliū occiderunt ſicut Amos:aliuꝫ lapidauerūt:vt Zachariā pphā:quē Joas rex iuda iuſſit lapidari in tēplo Iterū miſit alios ſeruos plures.ſ.multiplicando pphas ad apli correctionem:ꝛ fecerūt illis ſilr eos occidendo intantū ꝙ vt dr.iiij. Reg.xxi. Impleuerunt hierl'm ſanguine pphāꝝ vſq̄ ad os. Nouiſſime aūt miſit ad eos filium ſuū ꝓ nobis incarnatū di. Uerebunt filiū meū. Agricole aūt.i. ſacerdotes ꝛ legiſpiti videntes filiuꝫ xp̄m benedictū opa diuinitatis faciente dixerūt inuidia moti. Uenite occidam⁹ eū:ꝛ noſtra erit hereditas. Et hoc tractauerunt de morte ei⁹. Uñ xp̄m apphenſum circa vineā eiecerūt ꝛ occiderunt:qꝛ vt dicit el noſtro romano aplo ad Hebre.vlti. Extra portā paſſus eſt. Deinde xp̄s interrogauit iudeos di. Cū venerit dñs vinee.i.de⁹ pr ad iudiciū dum quid faciet illis agricolis. Inter

Digitized by Google

eos erit qñ boni: q dixerit. Malos male pdet qr eos dānabit. Mat. xxv. Ite maledicti ꝛc. Et vineā suā .i. ecclesiam triūphantē locabit aliis agricolis .i. gentibꝰ: ꝛ aplis ꝛ xpianis: qr iudeus de dño effectꝰ est seruꝰ extraneꝰ a regno dei. Et qui dicebat̄ ppls peculiaris: dr ppls viduus. Applica. de vsuris erit s̄mo. De qua tria sunt vidēda:

¶ Primum dicitur oppositionis.

¶ Secundum dicitur modificationis.

¶ Tertium dicitur deceptionis.

¶ Circa pmū ꝛc. Querit̄ dubiū. Utrū vsura sit pctm̄ retinere rē alienā inuito dño. Circa hanc materiā. quia plures sunt opiniones. Ideo in p̄sentiarū solū duas capiamꝰ: vnā vsurariorū ꝛ iudeorū q vsurā nō esse pctm̄ pbāt: ꝛ arguunt sic. Omne pctm̄ est ꝯtra aliquā legē: sed vsura nō est cōtra legē: nec diuinalē: nec humanalē: ergo vsura non est pctm̄. Maior est nota. Minor pꝫ.

¶ Primo nō est cnotra diuinalē. quia deut. xxiii. dicit̄. Non fenerabis fratri tuo ad vsurā s alieno: ergo nō est ꝛc.

¶ Scdo nō est ꝯ legeꝫ naturalē: qr de iure nature est vt hō aliqd recōpenset ei q sibi bñficiū ꝯtulit ne ingratꝰ inueniat̄. Amicus eīn sua pecunia mutuata lucrat̄ ad rōneꝫ .xx. p cētenario: videt̄ equū vt mutuās sit p̄ticeps saltē .x. vel .vi. alr̄ mutuat̄ in dānuꝫ mutuātis. Qđ ꝯtra dr in .vi. de reg. iu. Nemo dꝫ lucrari cū iactura alteriꝰ. Nō est ꝯ legeꝫ ciuilē: siue humanalē q pmittit vsuras. C. de vsuris. l. eos. In bone fidei iudiciis: quale est etiā negociorū gestorū: vsurarū rōneꝫ haberi certū est. Et. l. pro auro vel argēto ꝛ veste facto cyrographo: licitas solui vel permitti vsuras iustinꝰ. ¶ Alia opinio dicit q vsura est pctm̄. Amb. li. de bono mort ꝛ ponit̄. xiiii. q. i. c. Siqs vsurā recipit rapinā facit vita nō viuit. s. gfe. Et extra de vsuris. c. Sup eo. vbi dicit̄. Usurarum crimē vtriusq testamēti pagina detestat̄. ergo ꝛc. Ad quā difficultatem respondēt theo. iiii. di. xv. Sco. eadem di. ꝛ Ric. ibidē. Quod vsura omnis semper est peccatum. Que conclusio probatur triplici medio. Ratione. Auct. Exēplo. Primo ratione triplici.

¶ Primo ratione mediationis.

¶ Secundo ratione preceptionis.

¶ Tertio ratione comparationis.

¶ Primo ꝛc. Conclusio est phi. ii. phi. Qđ finis imponit necessitatē oim eorum q sunt ad finē. Exēpli gratia. De infirmo q cupit sanitatē opꝫ q sumat pillul̄. ꝛ postea medicinā: ꝛ alia necessaria. Si in vno principali deficeret q est medicina nihil faceret. Quia finis imponit ꝛc. Ad ppositū. Finis noster est deus ad quē puenire nō possumus nisi p media q sunt tres virtutes theologie ꝛ .iiii. cardinales necessarie ad finem. Si in vno deficit: nihil homo facit. Quia vt dicit magister i tertio virtutes sunt cōnexe. Qui vna caret oīnibus careat. Tu vadis ad pdicationē: ꝛ alia pte tenes cōcubinā nihil facis: qr ad finē deficit vnū. Ideo Jac. ii. Et habet̄ de pe. di. iii. c. Penitam. c. prope. c. defleat. ꝛ extra de re. iur. in. vi. Quisto tam legē seruauerit. offendat autē in vno factus ꝛc. Uñ Canon. extra de fide instrumētorū ca. Scriptura. In bulla pape si qđ deficit vel error in grammatica p falsa habet̄. Ita est in ꝯsciā hois q̄uis sint aliqua bona tñ si deficit in aliquo mortali nihil fit: qr finis imponit ꝛc. Ad ppositū. Inter cetera media potissimū est iusticia. de qua in vi. Ethi. preclarissima omniū virtutū est iusticia: nec hesper: nec lucifer est ita mirabilis. Que clamat reddere vnicuiq qđ suū est: vt dicit̄ .xii. q. ii. c. Cum deuotissimā. Et insti. de iusticia ꝛ iure. l. Justicia. Sꝫ vsurarius deficit ab hoc medio: qr non contribuit pro-

Digitized by Google

primo ſuo quod ſuū eſt:immo exigit ab
eo aliquid vltra ſortē: igitur ⁊c. ¶ Se
cunda ratio ⁊c. Concluſio eſt tho. j.ij.
q.cxviij.⁊.iij.cōtra.c.xxx. Quod illud
quod cadit ſub precepto eſt de neceſſi
tate ſalutis:ſed vſura cadit ſub prece
pto quadruplicis legis. Igitur. Pri
mo legis nature que vult. Quod tibi
fieri nō vis alteri ne facias.⁊ ecōuer
ſo.vt dicitur.di.j.c.⁊.di.ij.c. Sana.⁊.
x.q.j.c.placuit ⁊ Luce.vi.prout vultis
vt faciāt vobis hoies ita ⁊ vos facite
illis ſimiliter. Tu vis ꝙ proxim⁹ tuus
tibi mutuet ⁊ ꝙ non vendat ad termi
num pluſꝙ ꝑ pecunia:⁊ tu fac ſimili
ter. Preterea Tho.in trac.de.x.prece
ptis dicit. Qđ nō eſt pctm̄ ita pericu
loſuȝ vt vſura:⁊ reſtitutio male abla
ti. Que eſt ratio o Tho. Reſpōdeo ꝙ
ꝓpt hoc. Cuȝ alia pctā cōtritione laxē
tur:hoc peccatū cogit ſolutio. Ideȝ in
iiij.par.q.lxviij.ar.vi. Baptizati tenen
tur ad reſtitutionē male ablatorum.
¶ Secūdo lege veteri. In veteri teſta
mento.leuiti.xxv. Si qs dānificauerit
proximū:reſtituat ei:vt animal ꝑ ani
mali:mutuū ꝑ mutuo. Et deut.xxiij.
Fratri tuo abſqꝫ vſura id qđ indiget:
accomodabis.⁊ exod.xxij. Si pecuniā
dederis populo pauperi ꝗ habitat te
cum:nō vrgebis eū quaſi exactor:nec
vſuris opprimes. Et.ij.Eſd.v.dicit ꝙ
cum maiores iudeoꝝ opprimerēt mi
nores vſuris. Eſdras audito clamore
populi increpauit optimates ⁊ magi
ſtratus.d. Uſuras ne ſinguli a fratri
bus veſtris exigas. Non eſt bona res
quā facitis. Preterea lege euāgelica.
Mat.xviij. Redde qđ debes. Ro.xiij.
debita oibus reddite. Tertio lege ⁊c.
de pe.di.v.c. Falſas. Qui bona alteri⁹
iniuſte detinet:ſciat ſe verā pniam nō
poſſe pagere.et.xiiij.q.vi. Si res alie
na propter quā peccatū eſt reddi pōt
ꝫ non redditur:penitētia non agitur:
ſed ſimulatur. Quod ſi veraciter agit
reddi debet.qꝛ nūꝙ remittit pctm̄ ni
ſi reſtituatur ablatū. Quarto lege ⁊c.
Uſura eſt ꝓhibita lege ciuili:vt dicit
glo.C.de vſuris.in.l. Ut autē. Et.l.j.
dicit glo.ꝙ vſure peſſimo iure debent
⁊ auctētica dicit etiā eam prohibitā.
Preterea.ff.de iniurijs.l. Conditio.ff.
de cōditione indebiti.l. Rerum amo
tarum:dicitur. Nemo debet cū alteri⁹
dāno locupletari.qꝛ vulgo dicitur por
tio ſocij facit inflare ⁊c. O ꝙti ſunt de
iſtis ꝗ annis elapſis de maxima pau
pertate venerūt in maximā opulētiā
⁊ hoc per phas ⁊ nephas. Ille pauper
emit caſeuȝ quē nūꝙ guſtauit. Alius
pānum: quem nunꝙ induit. O lupi.
Multi querūt miraculum.ſed hoc eſt
maximū. O vxores taliū:ſi veſtra ve
ſtimēta ſub torculari ponerent:exiret
ſanguis pauperū. Exēplum illius vſu
rarij qui comedens: ſanguis de pane
cepit exire. Tales comedunt de omni
parte parum maſticando. ¶ Tertio ra
tione ⁊c. In.ij.Topi. Si quod minus
videt̄ ineſſe ineſt:ergo ⁊ id qđ magis.
Ad propoſitū. Si de minimis vſuris eſt
neceſſaria reſtitutio:a fortiori de ma
gnis. Unde ſco.iiij.di.xv.ponit taleȝ
caſum. Martinus mutuauit Iohāni
vnum aureū tali pacto:vt in tali tēpo
re reſtituat ei. Accidit ꝙ in pari neceſ
ſitate reperiuntur. Si iohānes reddit
moritur fame. Si martinus nō recipit
idem. Quid ſuper hoc agenduȝ: Dicit
Sco.cum quo eſt Ricar.in.x.ibidem.
Quod potius debet reddere et mori.
Igitur. Si in tāta neceſſitate teneres
reſtituere:multo plus non exiſtens in
ea neceſſitate. Que concluſio proba
tur exemplis. Primo de ſancto marti
no qui ab angelis ⁊c. Cum quo exem
plo.xv.q.v. Si quid inueniſti ⁊ nō red
didiſti rapuiſti. Dāda ſunt bona hmōi
ad pias cauſas. Preterea. Ex chronic

Digitized by Google

tũ ordinis. Cũ quidã frater pannũ vi-
lem ſine licentia recepiſſet veniens ad
mortẽ ſtetit ob hoc aliquot dies i pur
gatorio. Secũdo pbatur exẽplo politi
co. p Rab. lib. ij. ca. ij. De fuluio flacco.
Cũ eſſet ſup fabricã romanorũ trãſtu-
lit tegulas marmoreas a templo Io-
uis in templũ fortune: qd erat rome.
Infra paucos dies mortui ſunt duo fi
lij. Unde audita morte eorꝫ. pre dolo-
re ſe interemit. Qd audiens ſenatus
romanus: tegulas reſtituit in loco ſuo
quaſi attribuẽtes mortẽ filiorꝫ furto
qd fecerat in templũ Iouis. Sed heu
quia pauci inueniũtur de iſtis. Exem
plũ de ſancto Ber. Qui cuidã demoni
precepit vt a quodã exiret. Reſpondit.
Nos ſumus hic tres. Ego vocor clau-
dens cor. Alius claudẽs os. Ali⁹ clau-
dens marſupiũ. Iſte pre oibus lucraſ:
Unde patet primũ. ¶ Secũdum dici
tur ꝛc. Scꝫ quib⁹ modis vſura cõmit-
titur. Ad qd reſpõdeo ſ3 Theo. Tho.
quolibet. ix. q. ix. Sco. in. iiij. Et Caſi.
in cap. Si vos. xiiij. q. vi. Et glo. ſup.
cap. Sepe cõtingit. De reſti. ſpo. q tri
bus modis committiſ. ¶ Primo reci-
piendo munus a manu. ¶ Secũdo re-
cipiendo munus ab obſequio. ¶ Ter-
tio recipiendo munus a lingua.

¶ Primo ꝛc. Siue ſint denarij: ſiue ali
quid quod pcio eſtimari poſſit: vt di-
citur. xv. q. iij. c. Putãt. Unde Ambro.
Eſca vſura eſt: ꝛ veſtis vſura eſt. ꝛ qc-
quid ſorti accidit vſura eſt. In hoc pri
mo modo ſunt. iiij. conditiones pſo-
narum immerſarũ in hac voragine vſu
re. ¶ Primi ſunt multi nobiles q no-
lũt laborare ꝛ ne pecunia eis deficiat
paulatim cõſumendo: tradũt eã merca
torib⁹: vel alijs intẽdentes recipe ali-
qd annuatim ad diſcretionẽ ſuã: ſal-
uo ſemp capitali. Et q̃uis ipſi volent
hoc depoſitũ. tamẽ eſt vſura: vt dicit
xiiij. q. iij. ca. Si feneraueris. Nec eſt
depoſitũ nec ſapit naturã eius. Sunt
ꝛ alij mutuantes pecunias diuerſis p
ſonis: accipientes in pignus domũ vel
agrũ ſub noĩe ſecuritatis: ꝛ fructum
interim dicti pignoris volunt habere
quouſqꝫ reſtituaſ eis pecunia nõ com
putando in ſortem: vſura eſt. Extra de
vſuris. c. i. Excuſaſ in hoc caſu gener:
qui cũ ſuſtineat onera matrimonij et
nondũ habuit dotem recipit a ſocero
aliquo modo poſſeſſionem in pignus
vſqꝫ quo dotẽ recipiat. Hic ſine vſura
fructus pignoris ſuos facio. Nec tene
tur cõputare in ſortẽ: vt pꝫ extra de
vſuris. c. Salubriter. ¶ Scdi qui cõ-
mittũt vſuras ſunt mulieres vidue q
ne cõſumant dotes ſuas: deponũt eas
mercatoribus ad diſcretionẽ: qd vſu-
ra eſt: vel recipiunt ab heredibus con
iugis ſuis defuncti poſſeſſionẽ vſufru
ctuantem quouſqꝫ reddãtur ei dotes:
vſura eſt. Iſte mulieres ſunt lõge diſ-
ſimiles ab illa muliere noĩe Buſa re-
gionis apulie ditiſſima: que. x. milia
ciuiũ romanorũ conflictorũ ab Hani-
bale apud Cãnas intra menia canuſi
na: benigniſſime abſqꝫ vlla ſpe lucri a-
limẽtis p plura tẽpora ſuſtentauit: vt
Vale. dicit lib. i. ij. ca. de liberalitate.
¶ Tertij ſunt vẽditores rerũ: qui ven
dũt aliqd ad terminũ. Et rõne termi-
ni plus volũt: vſura eſt: qꝛ tẽpus ven-
dũt: qd de⁹ voluit eſſe cõe. Clamo con
tra artifices. ¶ Quarti ſũt q mutuãt
granũ: vel bladũ vetus: vt nouũ acci-
piant. Et ſi hoc faciunt vt meli⁹ accipi
ant ꝛ vtile intendunt ex mutuo vſura
eſt. ¶ Scdo cõmittiſ vſura: recipien-
do intentione et pacto: vt ſeruiant eis
in operibus agri: vinee: vel operibus
boum: equorum: vel alio ſeruitio cor-
porali. vſuram committunt: vt patet
extra de vſu. cap. Conſuluiſti. ¶ Ter-
tio cõmittitur recipiendo ꝛc. Ut cum
quis mutuat alicui: vt porrigat pro

Digitized by Google

ſe p̄ces p aliquo officio vel bñficio ob tinẽdo vſura eſt. Sed ve q hodie non ſeruãtur hi caſus. Et p cõſequẽs o ꝙ multi dãnant. Exẽplũ illi' vſurarij q in teſtamẽto legauit aiam ſuã in p̃ſentia vxoris filiorũ. et aduocati in manu dyaboli. Uñ dicũt doc. ꝙ nõ eſt pctm̃ tã p̃ic'loſũ: vt vſura. et hoc triplici rõne

¶ Primo ratione derelictionis.

¶ Scõo ratione ſucceſſionis.

¶ Tertio ratione reprobationis.

¶ Primo ec. Uſurarius in morte ab omnibus ſanctis derelinquit. Et merito. Cũ eñ nõ ceſſet etiã ſacro die lucrari: aplo℞ martyrũ virginũ. Ideo iuſto dei iudicio in extremis poſitus ab oĩbus ſanctis derelinq̃tur. vt nec deum nec ſanctos hꝫ p amicis. Et qñ in morte talis legũtur letanie ſctõꝛuꝫ Petre ora p ec. vertũt faciẽ ſuã ſcti. Secũdo ec. hoc eñ pctm̃ trãſit ad poſteros: qa tota familia eſt p̃ticeps hui' peccati. Cũ in alijs peccatis fili' nõ portet iniq̃tatẽ p̃ris i hoc aũt ſic. Uñ dicũt doc. ꝙ in aliquo vſurari' eſt deterior iuda. De iuda eñ legit Mat. xxvij. ꝙ p̃nia duct' retulit. xxx. ar. Sꝫ vſurari' ꝙdiu viuit nõ vult reſtituere. ¶ Tertio rõne ec. Quia vſura reprobat triplici lege.

¶ Prĩo a diuinali: vt pꝫ. xxij. Exo. et Leui. xxv. ¶ Scõo a canonicali vt pꝫ in decre. di. lvi. ca. Seditionarios. Et extra de vſuris. c. qm̃. Ubi lex. iij. põit. Primũ eſt ꝙ vſurarij manifeſti nõ admittãtur ad cõiõnẽ. Secũdũ eſt ꝙ oblationes eo℞ nõ accipiãtur. Tertium eſt ꝙ nõ recipiãtur ad eccleſiaſticã ſepulturã: ſi in hoc pctõ moriãtur. Et addit Petr' de Pal. in. iiij. ꝙ tales ſi poſſint reſtituere p ſe et nõ faciũt: lꝫ mandent vt reſtituat nõ ſunt abſoluendi: nec valẽt eo℞ teſtamẽta: nec ad ſepulturã ſunt recipiendi. O p̃r habeo bullas Clemẽtis. Sixti. pij. q me abſoluũt. Et ego dico: ꝙ põtifex ſup hoc nõ põteſt: ꝙ vſum ſine pctõ exerceãt: vt pꝫ extra de vſuris. Uñ librãda ſunt v̾ba xp̃i. Luc. vi. Mutuũ date: nihil inde ſperãtes. Eſt eñ mãdatũ negatiuum iſtud. Oĩe mandatũ de vſura hꝫ vim p̃cepti: vt pꝫ. ff. mãdati. l. i. Ubi dr̃ ꝙ ſiue volo ſiue rego: ſiue alio quocũq̃ v̾bo ſcripſerit: actio mandati eſt. Iſtud ergo p̃ceptũ de vſuris inuiolabiliter obſeruandũ eſt. Date inde mutuũ nihil ec. Scðm Lano. ſunt due p̃ticule. Prima eſt. Date mutuũ. Oẽs qui cõmode p̃nt mutuare ſine notabili damno ſui ſtatus tenent ad eos q ſunt in magna neceſſitate. Scða ps eſt. Nihil ĩde ſperãtes. Et hoc eſt in p̃cepto. Ita ꝙ itel liges de ſpe bono℞ tpaliũ q̃ p̃cio eſtimari p̃nt. Lñ dicit Tho. xiij. q. lxxviij. ar. ij. Si mutuans aliq̃d accipiat non quaſi exigẽs ex aliqua obligatiõe tacita vel expreſſa: ſed ſicut gratuitũ donũ non peccat. Qꝛ etiã anteq̃ꝫ mutuaſſet pecuniã poterat accipe gratis aliquod donũ licite. Nec peioꝛis cõditionis fit q mutuauit cũ ei' intẽtio ſit recta. Exẽplũ Arch. de vſurario q in nocte de lecto ſurrexit: et in conuẽtũ quẽdã fugit. Filij aũt dũ inueniſſent: et eũ ad p̃pria reducerẽt: raptus eſt in flumi um et nõ ampli' viſus eſt. Apparuit autẽ filijs d i. Ne icedatis p̃ viã quã ego tenui. Uñ oẽs religiones p̃dicato℞. S. Mariã nouellã ingreſſi ſunt: que tũc erat obſeruantie. Unde patet ec.

¶ Tertium dr̃ ec. Super omnia pctã dyabolus maxime circa hoc laborat. Et circa vſurarium tres deceptiones ſuggerit: vt omnino damnetur.

¶ Prima dr̃ diminutiua.

¶ Scða dr̃ diſtributiua.

¶ Tertia dicitur commiſſiua.

¶ Prima ec. Uſurari' in p̃feſſione poſitus examiatur. Quantũ dãnum dediſti p̃ximo tuo in hoc vitio rapine: Rñdet. Forte. xxx. aut. xl. aureis. Lum

Digitized by Google

fuerit forte p.M.li. Vñ ſemꝑ minus
eſtimat:ꝙ fuerit valor. Facecia de lu-
po:q̄ a leōe p̄ceptū habuit: ꝙ nō dāni
ficaret aliquē niſi vſq; ad valorē.x.ſol.
Fame aūt preſſus:tulit vnū agnū: q̄
x.ſol.valebat. Sȝ ipe nō eſtimauit ni
ſi quattuor.Cū aūt parū eēt vēit ꝯ vitu
lū comedit.Accuſat⁹ aūt leoni de trāſ
greſſiōe p̄cepti. Rñdit. Nō eſt verum.
Agn⁹ valebat quattuor: vitul⁹ aūt.vi.
Quattuor aūt ꝛ.vi.faciūt.x. O cōſcia
lupia. ¶ Scdo ꝛc. Vidēs demō:ꝙ vſu
rari⁹ vult reſtituere:pōit ei aliquā de-
ceptionē ꝙ bōa ſua ꝯtribuat eccleſijs
Pro vno calice. Pro miſſali. Pro capel
la. Et ſic miſer:miſſa reſtōne dat ec-
cleſijs. Qđ fieri nō pōt. O quot eccl'ie
ſunt cōſecrate dyabolo:ex bōis vſura-
riōꝝ. ¶ Tertio ꝛc. Quia filijs ſinūt re-
ſtitutiōes fiendā. Cū ipi p ſe obligent
ſine mora. Vñ glo.ſup.c.ſepe contigit
De reſtitutiōe ſpoliatoꝝ.ponit talē cō
cluſionē:ꝙ totiēs peccat q̄s mortal'r
quotiens ſcit ſe debere reſtituere: aut
ſatiſfacere primo:ꝛ pōt ꝛ nō vult:nec
pōt abſolui niſi pri⁹ reſtituat. Et vt dr̄
in ca. Si res.xiiij.q.vi.tenet ad omne
dānū ꝛ intereſſe. Practica. O ſacriſta
domicilij.s.Dñici.s.Aug. mortu⁹ eſt
talis vſurarius vult ſepeliri in tali lo
co veſtro. Clama. Nō:nō. Sed vbi ſe-
pelief. Clama Iere.xxij. Sepultura a-
ſini ſepelief in agro. In Cronica ordi-
nis legit̄ ꝙ magiſter Iordan⁹ exñs a-
pud. Vercellas iterrogatus ſi vſurarij
ſaluabātur. Rñdit. Quattuor genera
pſonaꝝ cū maxima difficultate ſalua
bātur ſup oēs. Milites aduocati.mer
catores:vſurarij. Ad argumenta ad.i.
Nō fenerabis fratri ꝛc. Rñdeo ꝙ per
fratrē alienū intelligit̄ q̄libet q̄ nō eſt
de genere iudeoꝝ. Et tunc dico:ꝙ illa
fuit cōparatiua ꝑmiſſio: qua minus
malū ꝑmittit̄:ne mai⁹ fiat. Sic ꝛ per
miſſum fuit dare libellū repudij ꝛ re-
pudiare vxoiē ad vitandū vxoricidiū
Sic ꝛ vſura ꝑmiſſa erga alienigenas:
ne ſimpl'r ꝓhibita maiore crudelitate
craſſarentur in ſuos:vt ſue cupiditati
ſatiſfacerēt ꝓpter auariciā cui dediti
erāt:vt dr̄ Iſa.lvi.in fine. ¶ Ad ſcđaꝫ
rationē. Qđ vſura nō eſt contra legeꝫ
nature. Dic ꝙ ratio dictat:vt q̄s mu-
tuet primo indigēti ſi pōt: ſed gratis
ſine ſpe lucri. Nā ꝛ ſi recipiēs teneatur
natural'r ad recōpenſandū ſuuꝫ bñfa-
ctorē. Hoc eſt ex debito hōeſtatis:non
neceſſitatis.ſ.quo q̄s poſſit cogi in iu
dicio. Cū ꝯo dicat vſurari⁹:ꝙ primus
ſuus lucraf.xx.ꝑ cētenario iuſtū ē de-
tur ſibi.vi.vl'.x. Rñdef. ꝙ ille lucraf
pncipaliter induſtria ſua:qꝛ pecūia ex
ſe nihil lucraf: vt pꝫ tenēdo eā in ca-
pſa. Etiā illa nō eſt mutuātis: ſed ei⁹
q̄ accipit mutuo:qꝛ in ea trāſlatuꝫ eſt
dñiū. Et ſi perit in negociado vl' aliq̄d
agēdo ꝑdit ꝑiculo ſuo non mutuātis.
Si tñ mutuās:ex carētia pecūie mutu
ate.eēt paſſus dānū tūc mutuās debe
ret ei ſatiſfacere de dāno ſecuto etiā ſi
nō fuiſſet pactū:ſm cōſciam. ¶ Ad il-
lud aliud. Qđ ius ciuile cōcedit vſurā
Dic:ꝙ leges ciuiles dāni ꝓpter eos q̄
ſunt ꝓ maiore ꝑte mali: ꝛ impfecti.
Vñ intēdūt:vt pacifice ciues ꝯuiuāt
inuicē. Ideo solū ꝓhibet expſſe vitia
q̄ ſunt magis ꝑturbatiua q̄etis tꝑa-
lis:vt adulteria:furta ꝛ hm̄ōi. Alia ve
re ꝑmittūt:nō vt licita cōcedētes:ſed
ne peiora cōtingāt. Sȝ lex diuina: cu-
ſit ſupra oēm legē hūanā:vt pȝ di.viij
ꝑ totū ꝛ canoniſte. Sic etiā ꝑiudicat
ciuili in his q̄ ad cōſciam ſpectāt. Idō
in hoc leges ciuiles cedūt diuine ꝛ ca
nonice. Qꝛ ſi ille leges ſūt iuſte quoad
ciuilitatē vite pñtis nō tñ ſūt iuſte q̄
ad ciuilitatē ſupnā adipiſcēdam. Ad
qđ oꝫ ab oi pctō eē imunē. Qꝛ nō dedi
gnātur leges ſacros canones imitari.
¶ Sab.iij.xl. Qđ maria ē ſctā ſeōꝫ ꝛ

Digitized by Google

eſt ipſa tota trinitas. ⁊ eſt dea noſtra.

Fili tu ſemp̄ mecum es: et om̄ia mea tua ſunt. Luc. xvi. Exemplū. Miles q̄dam ab inimicis eſt capt⁹ Qui timētes ne eriperet de māibus ſuis: decreuerūt ipm̄ ſtatī occidere. Qđ cernēs ille nō eſſe aliqđ remediū ſupplici voce dixit illis Rogo vos vt dignemini mihi cōcedere paruū tp̄s: vt pctā mea poſſim cōfiteri. Cui dixerūt. Nolum⁹: ſed caput flecte. Quū hoc ageret: dixit. Animā meam ⁊ corpus cōmēdo. Matri illi mie marie dulciſſime. Mori nō potuit. Et oēs illi timore pcuſſi fugerūt. Et quū interrogaret ab amicis ſuis: quare nō occiderūt ipm̄ ⁊ mori nō potuiſſet. dicūt ſe vidiſſe mulierē quandā in habitu albo q̄ ipm̄ ad ſui inuocationē manū ſubmiſit ne moreret. Uñ ex hoc exemplo ipſam ſalutabim⁹. Aue gratia plena ⁊c. Fili tu ſemp̄ mecū es ⁊ oia mea tua ſunt. Recitat lucas de duobus filijs ⁊ de miore q̄ a patre ſubſtātia accepta ad lōgiquas ptes ductus. ſubſtātiā ipſam diſſipauit luxurioſe vidēdo. Scđm Alber. pctm̄ luxurie p̄cipue diſſipat quattuor bōa. Pmo ſubſtātiā tpalem Prouer. xxvi. Qui nutrit ſcortū pdet ſubſtantiā. Scđo vitā corpalem. Seneca. Plures occidit voluptas q̄ gladius. Tertio gloriā mūdanam. Eccle. xlvij. Inclinaſti femora tua mulie: ⁊ dediſti maculā in gloriā tuā. Quarto gratiā ſpūalē. Gene. vi. Nō pmanebit ſpūs me⁹ in hoie: q: caro ē. In ſe aūt reuerſus. i. cogitās mala q̄ fecit dixit. Pater peccaui. ſ. mala viuēdo. In celū. i. coram celeſti curia ⁊ angelis ſctis. Et corā te. ſ. te videntē ⁊ ſciētē: q: oculi tui me vidēt. ps. Impfectū meū ⁊c. Quē pater vidēs ipm̄ ſuſcepit gratiſſer ⁊ honorabiliter. Et fecit eū indui ſtola pria. Maior fili⁹ audiēs tot leta ſuper iuniorē. de agro veniēs īdignatus erat. Rñdit pater verba aſſumpta. Fili tu ſemp̄ mecū es. ⁊ oia mea tua ſunt. Que verba dicūtur a maria filio ſuo. Fili mecū es. Cū maria eſt pater p potētiam. Cū maria eſt filius p ſapiētiā. Cum maria: eſt ſpūs ſctūs p clementiam. Unde dicit ſancta ſanctorꝫ. Que cōcluſio probat triplici ratione ſm̄ doctores noſtros.

¶ Primo ratione ſanctificationis.
¶ Scđo ratione coniunctionis.
¶ Tertio rōne diuinalis infuſionis.

¶ Primo rōne ⁊c. Q: ſup oēs fuit ſancta. Pro maiori noticia dicēdorꝫ notādū eſt ſm̄ Tho. In opuſclo. iij. Ric. in iij. diſ. ar. iij. q. iiij. Et albertū i. iiij. li. cōpēdij. c. iiij. q quadruplex ē ſctificatio.

¶ Prima eſt vniuerſalis.
¶ Secūda eſt ſpecialis.
¶ Tertia eſt ſingulariſſima.
¶ Quarta eſt ſingularis.

¶ Prima eſt vniuerſalis quo aīa ſctificat a pctō origiali. Et hoc ē in baptiſmo: in quo gratia cōfert: ſed nō confirmat q̄n poſſit recedere ab illa. Hec aūtē ſanctificatio dat oibus ī baptiſmo. Qui baptiſm⁹ vt dicit Tho. in. iiij. di. iiij. ar. i. hꝫ purificare baptiſatū ab oi pctō originali ⁊ actuali in adultis. Et tūc aīa efficit xp̄i ſpōſa. De q̄ Oſee. v. Spōſabo te mihi ī fide. Iſta ē pria ſāctificatō. ¶ Scđa ē ⁊c. q̄ aīa purgat a clpa: ita ⁊ taliter: q nō pōt cadere in mortali. Hec aūt fuit Joh. bap. ⁊ Jere. de Johāne bap. Lu. iij. c. Spū ſctō replebit ⁊c. De Jere. i. c. Anteq̄ exires d vulua ſctificaui te ⁊c. ¶ Tertia ē ⁊c. Et hec de xp̄o. De qua. i. Pet. ij. Qui pctm̄ nō fecit. nec do. ⁊c. Et Joh. viij. Quis ex vobis ar. me. de pe. Q: de ſpū ſancto ⁊c. ¶ Quarta ſingularis ē: ⁊ hec fuit marie ex priuilegio ſpirituali. De

Digitized by Google

Qua. pa. Sanctificauit tabernaculum ſuū al. Quāuis Jo. bap. ⁊ Jere. nō poſſent peccare mortalit' rōne ſue ſanctificatiōis in vtero: tñ venialiter potuerunt. Maria autē in odo ſingulari eſt ſanctificata. Et hoc dupliciter. Pmo rōne modi. Quia nō ſolū nō peccauit: ſed nec peccare potuit. Qđ nulli eſt cōceſſum. Scđo rōne numeri: qꝛ quadruplicitcr fuit ſanctificata. Pmo in ſui cōceptione. Ber. Neqꝫ eni feſtiuis laudibus naſcēs honoraret: ſi non ſancta naſceret. Secūdo in filij conceptione. Et tunc fuit ablat' oīs fame peccati radicitus. Vñ dixit ei angelus. Spūs ſanctus ſupueniet in te. ſ. ad extirpandum fomitē pcti. Tertio in miſſione ſpiritusſancti: cū alijs aplis. Quarto i aſſumptione qñ in celū aſcēdit. qꝛ tūc depoſuit oēs penalitates: qñ tā in aia qꝫ in corpe glorificata fuit. Hoc pulegium nō eſt ꝯceſſum alicui vñ aug. li. de natura ⁊ gra. ⁊ magiſter i. iij. di. iij. Si oēs ſcti ⁊ ſcte cū hic viuerēt interrogati fuiſſent: vtrū ſine pctō eſſent. oēs vna voce rñdiſſent. Si dixerim': qꝛ pctm nō habem': ipi nos seducim' ⁊ vitas in nobis nō eſt. Et infra. Excepta virgine maria cū de pctis agitur nullā prorſus volo habere qōnē. ⁊ ber. ad monachos lug. Ego puto qꝫ et copioſior ſctificationis bñdictio in eā deſcenderit: qꝫ in alijs ſanctis ab vtero ſanctificatis. Que nō ſolū ipſius ortū ſactificaret: ſꝫ ⁊ vitā ei' ab oi pctō deinceps immunē cōſeruaret. qđ nemini in nautis mulierū credim' eē donatū. Ubi notandū ſm alanū ⁊ archiepm in. iiij. pte ſumme. qꝫ triplex eſt ſtat' hoīs. Prim' eſt poſſe peccare ⁊ poſſe mereri. Scđs eſt cōprehēſoꝝ: q nō pñt nec peccare nec mereri: cum ſint extra ſtatū vie. Tertius eſt virginis q fuit viatrix ſimpliciter ⁊ ſm qđ de ſtatu cōprehenſoꝝ. Vñ potuit mereri ⁊ non peccare. Habuit ergo in pſenti priuilegium ſanctoꝝ: qđ nulli cōceſſum eſt. Vñ bene ſpōſſanct'. Canti. iiij. Tota pulchra es ami. me. ⁊ ma. nō ⁊c. Et eccleſia in ſequē. O caſtitatis liliū tuū precare filiū: q ſalus eſt humiliū. Uirgo carēs ſimili tu q mūdo flebili cōtuliſti gaudia. Et vt dicit. franciſcus de mayro. Tāta puritas ⁊ ſanctitas fuit in maria: qꝫ ta potuit cape aliqua pura creatura vnde qdā canebat. O maria diana ſtella q ⁊c. Et ſic patet ſecunda ratio qua dicitur ⁊c. Fili tu ſemp. ¶ Scđo rōne ⁊c. Una maxima eſt in theologia: qꝫ illa creatura dicit maior et ſanctior in qua eſt maior fides. In maria ſup oēs fuit maior fides Luc. ij. Beata q credidiſti ⁊c. igitur dicit ſctā ſctoꝝ. ſm alb. ſup Miſ. tpe paſſionis xpi. iiij. fuit fides. quidā nec fidē nec cōpaſſionē habuerūt: vt iudei ⁊ infideles: q clamabāt Mat. xxvi. Uah qui deſtruis ⁊c. quidā cōpaſſionē habuerunt: ſed nō fidē: qꝫ. ſ. erat de' q patiebatur: vt apoſtoli qbus dixit Mat. xxvi. Omnes vos ſcandalū patiemini in me ⁊c. Scandalū eoꝝ fuit: q fidē ꝑdiderūt. et mulieres inſup: q eū ſequebantur. Lu. xxvij. Inter alias fuit magdalena: que plus viſa eſt diligere nō credidit verū eſſe deum. vnde Jo. xx. Chriſtus reſurgēs a mortuis ei in horto apparuit dicēs. Noli me tangere. Quare o ieſu noluiſti tangi. Una reſponſio thom. in. iij. di. xxi. ar. iiij. Magdalena ꝓhibita eſt xpm tangere: qꝛ mulier erat. Alia eſt augu. Et plus ſapit Noli me tangere nondū enim aſcēdi ad patrem meum. i. in corde tuo: vt credas me eſſe equalē deo patri. Quidam habuerunt fidem: ſed non compaſſionē vt angeli q erant extra ſtatū vie. In quibus non cadebat paſſio. qꝛ fidē ⁊ cōpaſſionē. Ex hoc ſolū i maria O felix. Sola fuit q fidē ſeruauit. Et

[illegible] recedētibus a fide: ipſa nō receſ-
ſit. Unde quidā vulgaris. Stabat ma
ter doloroſa: iuxta crucē lachrymoſa:
⁊ lugebat filiū. Ideo dauid introdu-
cit filiū dicētē ȝ patri. Conſiderabā ad
dexterā ⁊ videbā ⁊ nō erat ⁊c. Quare
nō dicit ad ſiniſtrā? Rñdeo ꝓpter ma-
treȝ: q̄ ibi erat. ⁊ glo. ſuꝑ illud Iſa. lv.
Torcular calcaui ſolus: ⁊ de gentibus
nō eſt vir mecū. Nō de mulierib' dicit
ꝓpter ꝟginē: q̄ cōpatiebat ei. O fides
maria. In hui' exemplū. In hebdoma
da ſancta: eccl'ia candelā vnā nō extin
guit: q2 fides marie ſemꝑ vna fuit. de
hac candela. Exemplū legit in viſione
ſctē elizabeth. Qđ virgo ei apparuit
di. ꝙ ſibi gratiſſimū erat: vt ſui deuo-
ti in ſabbato hodierno hora veſperti-
na candelā accendāt in ſui honorē per
quā repſentat eius fides. Et adiunxit
ꝙ. v. vicibus habuit dolores de filio.
Primo: cū ſimeon eū occidendū dixit.
Lu. ij. Tuā ipſius animā ⁊c. Secūdo:
cū ꝑdidit ipm̄ in triduo in hieruſalē.
Lu. ij. Tertio cū captū ⁊ ligatū audi-
uit a iohanne: in bethania conſiſtens.
Quarto: cum crucifixū vidit in cruce.
Quinto: cū ipſum vidit poni in ſepul
chro: de brachijs ſuis. Et ſic patet ſecū
da ratio. Fili tu ſemper me ⁊c. ¶ Ter-
tio ratione ⁊c. ſm̄ Tho. in expoſitione
ſalutationis angelice. Maria excellit
omnes angelos et ſanctos in tribus.
¶ Primo in gratie plenitudine.
¶ Secundo in diuina familiaritate.
¶ Tertio in mira puritate.
¶ Primo in grē ⁊c. Que maior fuit in
maria: ꝙ in aliquo ſctō. Et ad hoc inſi
nuandū dixit ei angel' Aue gr̄a plena
Quaſi dicat. O maria tibi reuerentiā
facio: q2 me ⁊ oēs ſctōs excellis in grē
plenitudine. Qđ pȝ. Gratia dat a do
mino. Primo ad malū euitandū. Se-
cundo ad bn̄ opandū. Quo ad primū
pctā oē vitauit ſuꝑ oēs ſctōs ⁊ ſctās
immunis ab omni peccato. Ideo dici
tur ei. Aue: ab a ꝙ eſt ſine: et ve ꝙ eſt
culpa. ¶ Secūdo habuit gratiā ad be
ne operandū: q2 omne bonū opata eſt.
Alij ſancti ſpecialia habēt dona. Qui
dam ſunt virgines. quidā martyres.
quidā patientes. quidā miſericordes.
Sed ſuper omnes maria. virgo eſt no
bis exemplū oim̄ virtutum. Hiero. ad
Euſto. Bene gratia plena: q2 ceteris ꝑ
partes preſtatur. Marie autē ſe totaȝ
infudit gratie plenitudo. Et prouer-
biorū vlti. Multe filie cōgregauerūt
diuitias: tu ſupergreſſa es vniuerſas.
¶ Scdō excedit ⁊c. Qđ oñdit angel'.
Dominus tecū. q. d. Ideo tibi exhibeo
reuerentiā: quia es deo familiarior ꝙ
ego: vel alius ſanctus. Dn̄s tecum. ſm̄
Tho. i. par. q. viij. ar. iij. Deus eſt vbiq3
quadrupliciter in oībus. Primo ꝑ po
tentiā: q2 vbiq3 eſt. Unde. ps. c. xxxvij. Si
aſcēdero in celū ⁊c. Uſq3 dextera tua.
Scdō ꝑ eſſentiā: q2 oia creata: in eſſe
ſuo ꝯſeruat. Greg. Oia in nihilū rede
rent: niſi manus oipotētis ſuſtētaret.
Tertio per preſentiā: q2 oia ſunt aper
ta oculis eius. Uidet te ille deus ⁊c.
Quarto in ſanctis per gratiā. Quāuis
iſtis modis ſit in oībus creaturis tū
modo ſingulari eſt in maria. Et modo
inaudito a ſeculis ſtupēdiſſimo. Quo
modo frater? Clama. Per gratiā corpo
ralem. Unde angelus. Dn̄s tecū: q2 in
vtero tuo cōceptus eſt. Tecū ſuꝑ ange
los: tecū ſuper archangelos. Enumera
oēs angelos: enumera pr̄iarchas: pro-
phetas: aplōs: martyres: ꝯfeſſores: vir
gines. Dn̄s tecū. Un̄ eccleſia in ſequē-
tijs. Toti' trinitatis nobile tricliniū.
Dn̄s tecū. Bern̄. ſuꝑ Can̄. Plus tecum
ꝙ mecū. Sequit. Pater tecū: q̄ filium
ſuū fecit ⁊ tuū. Filius tecū: q̄ ſeruat ti
bi genitale ſignaculū. Spirituſſanct'
tecū: qui cū patre ⁊ filio tuū ſanctifi-
cat vterum. Ille. Practica. Magnum

Digitized by Google

fuit creare celum et terram de nihilo. Magnum in diluuio saluare in archa homines de omni genere animalium. Magnum liberare populum de egypto tantis mirabilibus. Magnum conducere populum in tanto numero per desertum .xl. annis de celo manna pascendo. Magnum omnes gentes cum regibus suis de terra promissionis per Josue exterminari. Magnum fuit cecos illuminare: demones effugare: infirmos sanare: mortuos suscitare. Sed omnia ista magnalia excedit opus incarnationis christi: quod factum est in maria: quando verbum caro factum est: et in maria habitauit Dominus tecum. Tertio excessit angelos etc. Fuit enim pura quo ad duo Primo quo ad penam. Secundo quo ad culpam. Primo de culpa immunis fuit: unde dicitur. Benedicta in mulieribus. Secundo quo ad penam. Tres enim maledictiones sunt date homini propter peccatum. Prima mulieri eius. et per eius aliquis. Gen. iij. In dolore paries: quod bene sciunt mulieres etc. Ab hac pena fuit immunis maria: quia sine dolore peperit. Esa. c. germinans germinabit letabunda. Et ecclesia. Nesciens mater virgo virum peperit sine dolore saluatorem seculorum. Contra hanc penam muliebrem tres habuit consolationes de filio suo. Prima fuit quando concepit christum. O totum gauisa. Secunda quando surrexit ab inferis tertia die. Et angelus ei cecinit. Aue gratia plena. Tertia quando celum ascendit: quia ibat ad preparandum ei locum amenum et nobis. Secunda pena data est homini. Gen. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. et Dauid. Labores manuum tuarum quia manducabis. Ab hac pena immunis fuit maria: quia soli deo vacabat: et ab angelo reficiebatur pane celesti. Tertia pena data est omnibus creaturis et communis: vt in pulueres reuerterent post mortem. Gen. iij. Cinis es et in cinerem reuerteris. Ab hac immunis fuit maria: quia cum corpore glorificata celum ascendit: vt probant doc. Aug. Bern. et alij. Jdeo angelus ei. Benedicta tu in mulieribus. benedicta super Micol dominorum vxorem quae tamen placuit ei quod cum diu fuisset extra regnum iudeorum noluit redire in ipsum nisi primo ei extrapresentata. j. Re. vi. Sic maria tamen placuit altissimo quod eius filius extra regnum mundi noluit in ipsum ingredi nisi prius nasceretur in mundo. Benedicta super Abigail que dauid placuit suis verbis ne malum faceret nabal viro suo. sic Maria placuit deum iratum contra mundum. Benedicta fuit super rachel que fuit vxor Jacob que genuit Joseph qui interpretatur saluator. Sic maria genuit nobis christum saluatorem. Benedicta fuit super Judith: que occidit holofernem virtute sue humilitatis: sic maria dyabolum. Benedicta fuit super Abisaac sunamitem que fuit electa super omnes filias hierusalem tamquam pulchrior et delectabilior ad seruiendum regi: vt patet. iij. Reg. j. Sic maria electa est administrandum regi glorie. de qua administratione. Eccl. xxiiij. In habitatione sancta coram ipso ministraui. Exemplum in cronica ordinis. Erant duo iuuenes qui dixerunt religionem intrare tali pacto: quod quando unus vellet exire alius sequeretur. Cum intrasset unus illorum cepit esse deuotus domine nostre: alius vero non: et quod stare non posset socio intimauit. Cui respondit Primo licentiam accipiamus a matre dei et nos ei commendemus. Fuerunt ante altare virginis et hic orabat ipsam cum mira deuotione vt cor fratris sui conuerteret. Alius qui eum expectabat vidit quandam pulcherrimam dominam lachrymas colligentem fratris orantis in panno suo: et ostendentem eas filio suo in cruce existenti et dicebat: Fili ne peribunt lachryme iste. Tunc ille qui expectabat compunctus corde proiecit se statim ad pedes eius cum lachrymis et veniam petijt narrans illud quod factum erat quod ille orans videbat. Et statim gratias

āgens deo deuotius. ⁊ marie regratica-batur de tanta tantaq; viſione ⁊ eiuſ-dem confirmatione.

¶ Dñica .iij. quadrageſime. De impe-dimentis confeſſionis.

Erat ieſus eiji-ens demoniū: ⁊ il-lud erat mutū. Lu-ce .xj. Recitat euā-geli. hodie: qđ xp̄o oblat⁹ eſt quidam mutuſ: q: dyabolo erat ſuffocat⁹ vt loqui nō poſſet. Xp̄s aūt ip̄m liberauit loquelā ei reſtituēs. Cū q; eieciſſet demoniū locu⁹ eſt ipſe mut⁹. Et ex ſtupore tanti miraculi ad-mirate ſunt turbe ſm Nicol. de ly. dr̄ demoniū mutū nō formalr̄: ſ; effecti-ue tm̄. Ad cui⁹ intellectū ↄſiderandu; q̄ natura corꝑalis obedit ſpūali ad motū localē. Uoces aūt ſignificatiue formāꝛ ꝑ motū lingue ⁊ labioꝝ ⁊ alio-rum inſtꝛoꝝ naturaliū. Et iō q: demō ꝓ ſua volūtate pōt iſta localiꝛ moue-re: pōt ꝑ linguā hois diuerſa v̄ba for-mare. ⁊ ſic arreptitij aliqñ loquūꝛ idio-ma eis ignotū ſicut pur⁹ layc⁹ latinū. Et h̄ eſt manifeſtū ſignū q̄ ſic loquēs demoniac⁹ eſt: q: talis locutio nō pōt ꝓcedere niſi ab aliquo intellectu. Et ideo cū nō ꝓcedat ab intellectu hoīs tale idioma ignorātis. Sequiꝛ q̄ ꝓce-dat ab intellectu angeli: vel demonis linguā ſic mouētis: ⁊ ſicut demon pōt mouere linguā ad loquendu; idioma incognitū. ita pōt impedire linguā ne moueaꝛ ad loquēdū idioma cognitu; ⁊ ſic reddit hoīem mutū. Talis aute; erat iſte mut⁹ a xp̄o ſanat⁹ hodie: ⁊ ad-mirate ſunt turbe vidētes diuinā vir-tutē. Quidā ā ex eis dixerūt. In beel-zebub ꝑncipe demonioꝝ eijcit demo-nia ſm Nico. ſuꝑ Mat. ix. c. Odium ⁊ inuidia faciūt interꝑtari facta in de-teriorem ꝑtem ⁊ ꝑuerti iudicia. Iuxta illud Phi. ſ. rhetoꝛ. Amoꝛ ⁊ odiu; ſepe faciūt iudiciū nō cognoſcere. Phariſei odiebāt xp̄m: q: coꝝ vitia acriter ar-guebat: iō miracl'a ab ipſo facta diuia v̄tute: dicebāt facta arte magica. eodē mō expulſionē dmonū factā ꝑ xp̄s dice-bāt factā ꝑ dmonē: q: volebāt q̄ xp̄s hr̄et aliquē demonē ſuꝑiorē quē voca-bāt beelzebub ſibi familiarē. et ſic de-mones inferiores de corꝑib⁹ obſeſſis eijciebat ꝑ illū: ⁊ alij tētātes eū ſignū de celo q̄rebāt ab eo. Et rō eſt ſm glo. q: aliq̄ de celo ſigna q̄rebāt: q: miracu-la xp̄i reputabāt praua: eo q̄ erāt cir-ca inferiora: vtpote circa ſanitatē coꝛ-poꝛū: q̄rebāt ſigna fieri circa corꝑa ce-leſtia: ſicut tp̄e Ioſue ſol ſtetit imobi-lis ad ſpaciū vni⁹ diei. Ioſue. x. Et de mā̄na: ⁊ de igne. Ipſe aūt vt vidit co-gitationes eoꝝ dixit. Uidet oīa. Ad hebꝛ. iiij. Oīa eñ nuda ⁊ aꝑta ſūt ocu-lis eius: Iob. xlij. Scio q: oīa potes: ⁊ nulla te latet cogitatio. ⁊ pſ. Dñs ſcit cogi. ho. Sixtus pythagoric⁹. Cogita-tio hois deū nō latet. iō cogitatio tua pura ſit ab oī pctō di. xxxij. c. Erube-ſcant. Secretoꝝ cognitoꝛ ⁊ iudex ē de-us. Sequiꝛ. Oē regnū in ſeip̄m diui-ſum deſolabiꝛ: ⁊ domus ſupra domu; cadet. Tullius in li. de amicitia. Que dom⁹ tam ſtabilis q̄ ciuitas ta; firma q̄ nō odijs fundit⁹ poſſit euerti. Pra-ctica. O Ianua: o Parma: o Uiterbiū o Aſculū: o Bononia: o Placētia. Nō immerito: q: vt dicit. Lactā. in. j. c. iij. Quicquid diuiſionē capit interitū ca-piat neceſſe eſt. Dum hec diceret. Ex-tollens vocē quedā mulier. ſ. ſctā mar-cella famula beate marthe ſoꝛoꝛis La-zari dixit. Btūs venter q̄ te portauit: matrē beatificat ⁊ laudat ex filio. O vere btūs q̄ tm̄ theſaurus portauit. O q̄ felix es Maria ſuꝑ oēs Euam Re-beccam. Heſter. Iudith. Abigail. Ra-

Beatam me dicent oēs generationes: Sarraceni ⁊ Turci bñdicūt virginē ⁊ ipſaꝫ adorāt in templis ſuis: ⁊ puniūt ipſoꝫ vituperātes: vt dr in Alcorano. Gētiles laudāt. Ouid. poeta. Sybille Virg. in ſuo poemate: in egloga. iiij. Ultima cumei venit iā carminis etas Magnꝰ ab integro ſeculoꝝ naſcit̄ ordo. Jam redit ⁊ virgo redeūt ſaturnia regna. Jam noua ꝓgenies celo dimittit̄ alto. Tu modo naſcēti puero: quo ferrea primum. Deſine ac toto ſurget gens aureo mūdo. Ille. Ad ille rñdit. Quinimo beati qui audiūt vbū dei et cuſtodiūt illud. Glo. Nō ſolū illa qui me portauit beā eſt: ſed etiā ꝗ audiūt vbū dei corde credētes ⁊ opere adimplētes. Applica euāgeliū. De impedimētis ꝯfeſſionis erit ſermo noſter. In quo quinqꝫ impedimēta ſunt vidēda preſenti.

¶ Primum dicitur pudor ꝓpalandi.
¶ Scdm dr timor recidiuandi.
¶ Tertiū dicitur amor fouendi.
¶ Quartum dr ſpes diu viuendi.
¶ Quintū dr ardor delectandi.

¶ Primū dr ⁊c. Sed pro maiori noticia notandū eſt ſm Damaſ. in. ij. ſentētiarū ſuarū. ⁊ philoſo. in. ij. ⁊. iiij. ethi. ꝙ verecundia eſt timor ꝓ turpi actu. Qñ em̄ pſona cōmittit illicita: ⁊ facit qđ nō debuit reſultat ei erubeſcētia ⁊ puſillanimitas quedā: qꝛ fecit qđ non debuit. ſ. malū. Figurat̄ aūt hec Gen. iij. de Adā. Qui poſtq̄ peccauit abſcōdit ſe pre ꝯfuſione ſub ficu: ⁊ fecit ſibi brachas. A dño vocatꝰ Adam vbi es? Rñdit vocē tuā audiui ⁊ abſcōdi me: eo ꝙ nudus eſſem. Cui dñs. Quid indicauit tibi ꝙ nudus eſſes: niſi qꝛ comediſti de ligno de quo ꝑcepi tibi ne comederes ⁊ comediſti. Moralit̄. ꝗd per adam in rerū natura figurat̄. Uere peccator ꝗ ante pctm̄ nō erubeſcit: quia nō fecit cauſam quare. Ubi dicit Alber. ſuper Lucam. Qđ virtuoſis et bonis nō pōt eſſe verecūdia ꝯſumata. Et hoc totū: qꝛ nō agit turpia: ſed bene in vitioſo ⁊ pctōre: qꝛ vt dicit phs ij. Metha. Omne malū erubiſcibile ⁊ a peccato ꝓceſſit erubeſcentia. Et pctō nō exiſtēte nō eſſet i mūdo verecūdia. Ad ꝓpoſitū. Ex pctō igit̄ ꝓceſſit verecūdia. Et q̄to plus pctm̄ eſt maius tanto maior eſt verecūdia: ⁊ plus hō timet illud: ꝯfiteri: vadūt ad ꝯfeſſionem ſicut anguis ad incantatorē. Dyabolus aūt hoc ſciens: aduenientē cōfeſſione vtitur hac ꝓ potiſſimo remedio vt hoiem impediat ab hoc ſacramēto cōfeſſionis. Conatur ponere hāc verecundiā in mēte pctōris: vt ſic ab ea deſiſtat. Uñ Greg. lib. mora. Cū in graui pctō labit̄ homo ſuadet ei diabolꝰ. ne peniteat ne ꝯfiteat̄. Hoc impedimēto impedit linguā ſodomite: ꝗ cū pueris rem turpē agit. O nature deſtructor: Impedit̄ ille ꝗ cum vxore nō agit per rectā lineā. Impedit̄ qui cū beſtijs rē agit turpē. O beſtia deterior: qꝛ dicit peccator ifra ſe. Quō potero dicere tot mala patri ſpūali. Uñ demon vtitur tali impedimēto. Exēplo ptꝫ in vitas patrū de illo patre ꝗ reꝑit demonem in eccleſia tēpore quadrageſime a quo q̄ſiuit qđ ibi ageret. Rñdit. Uolo reſtituere male oblata. que ſunt hec. Infra annū aufero verecūdiā: qua amiſſa perſona cōmittit oia crimina. ſed tempore quadrageſime ipſam reſtituo ne peccator audeat dicere pctā ſua. Contra hoc tria remedia.

¶ Primū eſt ꝯſideratio natural' rōnis
¶ Secundum eſt contemplatio diuine inſtitutionis.
¶ Tertium eſt comparatio future cōfuſionis.

¶ Primū eſt ⁊c. Debet enim homo ingredi ſecretum proprie conſcientie et dicere infra ſe. O peccator quia es? O

ſceleſtiſſime. O infamis an nõ erubui
ſti agere tot ⁊ tanta coram deo: ⁊ nũc
erubeſcis illa cõfiteri. Vñ Ber. de hoc
ſup Cañ. Omnia hoīs infamia. pudet
ablui ⁊ nõ pudet inquinari. pudet ſor
des abſtergere. ⁊ nõ pudet ſordes con
trahere. O quot ſunt ꝗ peccata terribi
lia ⁊ inhoneſta facere nõ erubeſcũt. et
verecũdant̃ illa dicere in ꝯfeſſione. De
his glorioſe Augu. in expoſitiõe pſal
moꝝ. Sunt multi quos peccare nõ pu
det. agere penitẽtiã pudet. De ipo vul
nere nõ erubeſcis. ⁊ de ligatura vulne
ris erubeſcis. Curre ad medicũ ⁊ dic ei
Iniq̃tatẽ meã ego agnoſco: ⁊ peccatũ
meũ contra me eſt ſemper: qꝛ ſolus ſi
ne peccato es. Ille. Hoc eſt pⁱmũ re
mediũ cõtra impedimẽtũ verecũdie.
¶ Scdm eſt ⁊c. Una maxia eſt in theo
logia: qđ deus nouit oĩa peccata nr̃a.
Non debet pctõꝛ erubeſcere dicere fa
cta ſua illi ꝗ locũ tenet illius ꝗ oĩa co
gnoſcit. Ad Heb. iiij. Oĩa enĩ nuda et
aperta ſunt oculis eius. In pˢ. xxxix.
Dñs ſcit cogitatiões hominũ. In pˢ.
cxxv. Imperfectũ meũ vi. ocu. tui. Iob
xlij. Scio ꝙ oĩa potes ⁊ nulla re latet
cogitatio. Señ. Quid' prodeſt homini
aliqđ eſſe ſecretũ cũ nihil deo ſit clau
ſum. Et diſt. xxxij. c. erubeſcãt. Secre
torũ cognitoꝛ ⁊ iudex eſt deus. Omõ.
xxiiij. Meth. Aſpiciũt oculi ſupi mor
talia iuſtis. O peccatoꝛ pctã tua ſunt
nota. Exẽplũ ptꝫ de abbate paphũtio
qui ad Thaidẽ meretricẽ perrexit in
alexãdriã. fingẽs ſe eſſe mercatorẽ: et
ipſaꝫ immutauit ad turpẽ actũ. Cũq3
ad ſcđam ⁊ tertiã camerã ꝑueniſſent
tandẽ ipm cõduxit ad locũ oĩm ſecre
tiorem. Poſſum' inq̃t Paphũti' vide
ri. Rñdit. Niſi nos deus videat. alius
nõ videt. Credis inq̃t a deo videri. Im
mo. Heu filia q̃tũ debem' erubeſcere
corã deo: ſi erubeſcim' coram hoībus.
Compuncta ⁊ lachrymis plena acce

ptis reb' ſuis que erãt precio quadrīn
gentarũ librarũ in medio ciuitatis oĩa
cõſumpſit inuitãs iuuenes ad actũ il
lum. Sctũs dei ipſaꝫ ꝯcluſit in quodã
loco: ſigillãs plũbo per annos tres in
penitẽtia. Ad ꝓpoſitũ. Nõ erubeſcas
cõfiteri mala tua: qꝛ deo ſunt aperta
⁊ nota. nec alius ſcit ea niſi ſolus de'
⁊ ꝯfeſſoꝛ tuus ꝗ eſt vicari' xp̄i in terra
Ubi dicit Tho. in. iiij. diſt. xxi. Qđ in
nullo caſu põt ſacerdos reuelare cõfeſ
ſionẽ. ⁊ põt ꝑceptũ ⁊ iuramẽtũ accipe
ſe neſcire illa ꝗ ſunt habita in cõfeſſio
ne: qꝛ ignorat illa vt homo: ſꝫ ea ha
beat vt vicari' xp̄i. ¶ Tertiũ dicit̃ ⁊c.
Debet enĩ cõparare cõfeſſionẽ quã pa
titur cõfitendo. ⁊ quã paſſurus eſt in
extremo iudicio corã toto mũdo. Uñ
dñs per Naum. iij. Reuelabo pudẽda
tua in facie. ⁊ oſtẽdã in gẽtib' nudita
tem tuam. Et Iob. xx. Reuelabũt celi
iniq̃tatẽ eius ⁊ cõſurget terra aduer
ſus eũ ⁊ manifeſtũ erit peccatũ illius.
Ille. Qñ veniet dies illa oĩa erunt a
perta ⁊ nuda: corã toto mũdo. In vi
tas patrũ legit̃ de illo ſancto patre ꝗ
vidẽs diſcipulũ ridẽtẽ cachinne dixit
O fili mi reddituri ſum' rõnem in die
iudicij de oĩbus peccatis noſtris corã
angelis. ⁊ ſanctis dei. ⁊ tu rides. Qua
propter Aug. Cur erubeſcis ꝯfiteri pec
cata tua. Peccatoꝛ ſum ſicut ⁊ tu ho
mo ſum ſicut ⁊ tu: nihil a me alienũ cõ
fiteri ergo o hõ pctõꝛ homini pctõri.
Ille. Qñ audio aliquem in cõfeſſione
cõpatioꝛ ei. qꝛ poſſum errare ſicut ille.
⁊ plus. Et hoc permiſſus eſt petrus ca
dere in pctĩs vt cõpateret̃ alijs. Unde
ergo ad cõfeſſionẽ nõ deterẽtus a vere
cundia. De pe. di. v. c. Cõſideret. Caue
at penitẽs. ne verecũdia ductus diui
dat apud ſe cõfeſſionẽ vt diuerſa ve
lit diuerſis ſacerdotibus manifeſtare.
Quidam eniꝫ vni celant que alijs ma
nifeſtanda reſeruant. ꝙ eſt ſe laudare

⁊ ad hypochriſim tendere ⁊ ſemper ve nia carere: ad quam fruſtra putāt per uenire. Ille. ¶ Secūm dicit ⁊c. Contin git enī ſepe ꝙ homo de vno ⁊ eodē pec cato ſepe confeſſus fuit iam per .x. xx. xxx. annos: iterum atqꝫ iterū cadit in eiuſdē. Cum aūt venit tēpus cōfeſſio nis: ſuadet ei demon. Cur inqt vis cō fiteri. Nōne ſcis. ꝙ ab illis nō abſtine bis fatue ꝙ nō dimittes feminas. nō vſuras non odia. Et hoc impedimēto plures nō ꝯfitent. ꝯ hoc tria remedia.
¶ Primū eſt ſpiritualis conuerſatio.
¶ Secūm eſt corporalis exercitatio.
¶ Tertiū eſt ſenſualis cohibitio.
¶ Primū ⁊c. Uis abſtinere a peccatis poſt cōfeſſionē tuā. Inuenias bonam ſocietatē: q2 eſt cauſa oim bonoꝝ. Un̄ ps. Cum ſctō ſctūs eris: ⁊ cū peruerſo ⁊c. puer. xiij. Qui cū ſapiētib9 gradit ſapiēs erit: amicus ſtultoꝝ ſimilis ef ficietur. Et. xxviij. q. i. ſepe maloꝝ con ſortia: etiā bonos corrūpūt. Sene. epi ſtola. ij. Caue obſecro. ne cū hoie ma lo loquaris. ⁊ Aſculan9. Prauos fuge cū bonis ꝯuerſeris a qbus nil ꝯuerſus extorſitur. Alexāder magn9 nō caruit vi tio ſodomie ꝑpter cōuerſationē peda gogi ſui. Leonidis nicomedis. Salo mon ꝑpter malā ſocietatē mulierū q eum ad adorandū idola induxerūt de prauatūqꝫ eſt cor eius. iij. Reg. xi. ⁊ pe trus q̄diu fuit cū apoſtolis fuit bon9 ſed qn̄ cum iudeis fuit negauit xp̄m. Una ouis morbida multas corrūpit. Sic vnus peruerſus totā ſocietatē. vt ꝑꝫ de iuda. cum apl̄i eſſent cū eo mur murauerūt oēs de effuſione vnguēti. Ouid. Morbida facta pecus totū cor rumpit ouile. Un̄ medici dicūt ꝙ pue ri citius ſuſcipiūt infectū aerē: ⁊ citi9 inficiūtur q̄ ſenes: q2 ſunt carne mol liores. Ideo leuius aer in eis imprimi tur. Sic pueri lꝫ boni: ſunt ꝓniores ad malū ſuſcipiendū. q2 cera tenera faci lius ſuſcipit formā ſigilli. q̄ dura. Un̄ de cauendū eſt ne cū malis cōuerſent. Hiero. ad Demetriā. ſemꝑ in comita tu tuo graues feminas habeas. Qua lis enī quiſqꝫ eſt taliū cōſortio delecta tur. Et puer. Cum ſctō ſanctus eris: ⁊ cum peruerſo ꝑuerteris. Ad ꝑpoſitū. Teneas bonā ſocietatē ſi vis bene vi uere poſt cōfeſſionē. ¶ Secūm dicit ⁊c. Nihil eſt tam ad malū aliqd adducēs: vt ocioſitas. Hiero. ad Demet. nihil eſt in ſancto propoſito deterius ocio. Un̄ xp̄s. Mat. xx. Quid hic ſtatis to ta die ocioſi. Adam ocioſus permanēs in paradiſo. fuit ſeductus. Dauid occu patus in armis fuit bonus dum ſtetit ocioſus peccauit. Sāſon dū pugnauit cum philiſteis in dignitate ſua ſtetit ocio. Marcidus irretit9 eſt amore Da lide: qui poſtea fuit cauſa mortis ſue Salomon dū fuit occupatus in tēplo ſatis cōtinens ſtetit: dum fuit in ocio inclinauit femora multiſſimis mulie ribus. Quid plura. Roma caput mū di effecta eſt latronum ſpelūca ꝑpter ocioſitatē ciuiū. Un̄ augu. in. i. de ciui tate dei. c. iij. Cū romani cepiſſent car thaginē conſiliū fecerūt ſuꝑ hoc: vtrū eſſet deſtruēda ne pl9 infeſta eſſet ro manis. Sapiēs Cato ſurrexit di. Mi hi videtur ꝙ debeat deſtrui: q2 aliter ſemꝑ erimus in bellis. Scipio aphri canus dixit ꝙ nō: q2 q̄diu erimus in exercitio erimus victores. Et per oppo ſitum de malo in peius. Quod factū eſt quia roma ad nihilū venit. Euerſa eſt ciuitas athenienſiū. Romani ad lites veniūt adinuicē. Unde Saluſti9 in ca tilinario. Ex oratione Catonis. Cuius verba Aug. v. lib. de ciui. c. xij. Nolite eſtimare maiores noſtros armis rēpu blicā ex parua magnā feciſſe. ſi ita eſ ſet multo pulcherrimā nos haberem9 Quippe ſocioꝝ atqꝫ cōciuiū. Preterea equoꝝ atqꝫ armoꝝ maior nobis copia

Digitized by Google

eſt ꝙ illis fuerit. Sed alia ſuperſunt que viros illos magnos fecerūt: que nobis nulla ſunt. Domi īduſtria foris iuſtū imperiū. animus in cōſulēdo liber nec delicto nec libidini obnoxius. Pro his nos habemus luxuriā auariciam publicā egeſtatē priuatim opulentiā. Laudamus diuitias. ſequimur inertiam. Inter bonos et malos nullū diſcrimē. oīa virtutis premia ambitio poſſidet. Ille. O qt mala ex ocio.. Hierony. et de ꝯſecra. di. v. c. Nunꝙ. Semper aliq̄d boni facito vt diabolus te ſemper inueniat occupatū. Et policrates lib. v. ponit de octauiano imperatore. ꝙ filias ſuas erudiri fecit in arte texendi: vt ocium vitarent. Sic homo nō ſit ocioſus. ¶ Tertius dr̄ etc. Quis debet cogitare finē ſuum: qr ciñis eſt. Gen. iij. Cinis es et in cinerē reuerteris. Eccl. iij. Cuncta ſubiacent vanitati. et oīa pergunt ad vnū locū de terra facta ſunt et in terrā reuertunt. Unde Petrar. iij. Trium mor. c. i. Jam vbi ſunt diuitie et honores et gēme et ſceptra et corone ac mitre: purpureiq̄ colores. Infelix q̄ ſpem in rebus mortalibus reponit: vn̄ cogor clamare ad mortales. Ubi ſunt phi ariſtoteles: plato: ſocrates: pythagoras: democritus: zeno: empedocles. Ubi ſunt poete: homerus: virgili⁹: perſius: lucretius. Ubi oratores: gracus: liſias: demoſthenes: cicero: quintilianus. Ubi ſunt medici Meſue: raſis: ypocras: auicenna: galienus. Ubi ſunt aſtrologi: ptolomeus: alpharabius. Ubi gloria alexādri magni: karoli magni Franciſci ducis: mediolani. philippi: roberti: bartholomei bergomēſis: omnes ad terrā iuerunt. ¶ Tertiū impedimentū etc. Sicut eñ homo naturalr̄ diligit filiū. In. viij. Poli. Generātis ad genitū naturalr̄ eſt amicitia. Ita naturalr̄ cupit ipm̄ fouere. Et hoc faciunt illicita: vſuras cōmittūt et alia mala. Unde impediūtur a cōfeſſione: qr timent ne cogātur a malis ſuis reſtituēdis ꝯtra hoc ſunt tria remedia:

¶ Primum eſt filialis deceptio.

¶ Scdm̄ eſt eccleſiaſticalis abiectio.

¶ Tertiū eſt eternalis damnatio.

¶ Primū eſt etc. Dimittūt patres filijs bona ſua q̄ ꝓ illis nō darēt obolū. imo dicūt Pr̄ nr̄. aut eſt in ꝑadiſo ſic nō indiget. extra de cele. miſ. c. Cū marthe. Iniuriā facit martyri q̄ orat ꝓ martyre. aut in inferno: ſic etiā non eget. aut eſt in purgatorio. Sic ibi ſtet vſq̄ quo purget. Exemplū diuitis: q̄ qtuor habuit filios: in teſtō legabat vt vnuſq̄ſq̄ ꝓ parte ſua reſtitueret. Fili⁹ minim⁹ dixit patri ad ſacra dei euāgelia ꝓmitto facere q̄d vultis. Mortuo prē dixit: Si pat̄ me⁹ vſuras fecit portet penas viuā lete. Ideo dr̄ Hiere. xvij. Maledictus hō q̄ ꝯfidit in hoīe. In. ps. cxvij. Bonū eſt ſperare in dn̄o: ꝙ ſperare in ꝑncipib⁹. ideo Damaſ. exēplū ponit de quodā q̄ tres habuit amicos. Unum amabat pluſq̄ ſe. aliū min⁹ ſe. Tertiū ſicut ſe. Hic a dn̄o citat⁹ in curia. Cū periculū mortis imminebat. ad ꝑmū amicū acceſſit rogās vt cum eo iret. et ipſum iuuaret. R̄ndit. Nō poſſum ſed dabo tibi ſaccū ad te īuoluēdū. Ad alium. R̄ndit ei. Te aſſociabo vſq̄ ad mortē ſi morieris. Ad tertiū quē inuenit fidum. Iſte homo eſt peccator qui habet tres amicos. Primus eſt mūd⁹ qui homini in morte preſtat ſaccum vt in illo inuoluatur. Scds ſunt parētes qui ipſum aſportāt ad ſepulturā: et cito obliuioni tradūt. Tertius eſt bene agere nec expectare a parētib⁹. ¶ Secundū dr̄ etc. tales ſunt ab eccleſia precīſi. et carent eccleſiaſtica ſepultura: vt patet di. xlvi. c. Nullus. et extra de vſuris. c. Quia. c. Quanꝙ. lib. vi. Contra illos qui dicūt. O pater habeo bullas

Digitized by Google

Non poſſum abſolui niſi reſtituas: ſed vbi deberẽ poni tales. O ſacriſte domi cuiꝰ mortuus eſt dñs. N. vis ipm̄ non certe: qꝛ eſt vſurariꝰ. O ſacriſta ſancti dñici. O ſacriſta ſancti Franciſci: vul tis ipm̄. Non: vbi dꝫ poni. Cãta. Hie re. xxij. ſepultura aſini ſepeliet. ¶ Tertium dicit ꝛc. Tales ſunt in inferno dãnati. Lu. xvj. Mortuus eſt diues ꝛ ſepultus eſt ꝛc. Exẽplum vſurarij qui ſup aſinũ poſitus portatꝰ eſt ſub fur cas: ipſo aſino in nullo illũ dirigẽte. In ſignũ ꝙ in furca inferni erat quo ad aiam ſepultus. Vñ pꝫ tertiũ. ¶ Quartum dicit ꝛc. Cice. li. d ſene. Nemo eſt enĩ tam ſenex q̃ ſe nõ putet annũ viue re. Hiero. ad Geruncias. Nemo eſt enĩ tam fractis virib' ꝛ tam decrepite eta tis vt ſe nõ putet annum poſſe ſuper viuere. Et ita de anno in annũ ad mortem vadunt nec curant confiteri: ſpe rant diu viuere ꝛ confiteri. Cõtra hoc tria ſunt remedia: vt ſic hõ ꝯfiteat.

¶ Primum eſt mortis dubietas.

¶ Scõm eſt peccati grauitas.

¶ Tertiũ eſt ꝯuerſiõis difficultas.

¶ Primum eſt ꝛc. Tria ſunt dubia de ipſa morte. Primo circa tps. Scõo cir ca modũ. Tertio circa locũ. Primo cir ca ꝙ ſlat qñ ſit moriturus. Ignorant iuuenes pueri ſenes. Eccle. ix. Neſcit homo finem ſuum. Augu. Nil certius morte: nil incertius hora mortis. Pe tracha quinto triũpho tpis hic huma na ſpes: hic deliria: hic miſeri homies attendũt: nemo aũt ſcit q̃tum viuat aut obeat. O q̃ti laborauere per mun dum ſperantes: vbi recipere fructum ſui laboris: qui tñ ante tps perierunt: qd ſibi ꝓmiſerant: q̃ti habent bona: q̃ti ſudant ꝑ mundo: tñ ante tps tol luntur a p̄ſenti vita. vnde Pius papa illuſtri maumetho. d. Anguſtiſſima ẽ hominis vita ꝛ incerta. Mille inſtãt hominẽs horas pericula: mille mortis fa cies. Eſt igitur de aĩa curandum: quĩ poſt hanc vitam aliã habet vitaꝫ: qua vel dolet vel gaudet. Scõo quo ad lo cum: qꝛ nullus ſcit. Utrũ bene an ma le mors ſit cum leſura. Uidimus nãqꝫ viros varijs modiſ morientes: ꝛ magnũ ſolacium reputare ſi inter anguſtias mortis in domo ꝓpria: loco ꝓprio in brachijs parentũ mortui eſſent qd plu ribus nõ eſt conceſſum. Aliqui ſunt ſu penſi in patibulis: alij in mari ſubmer ſi. Sume tibi exẽplum aliorum: qꝛ vt dicit ille poeta. Felix quẽ faciunt alie na pericla cautũ. Ideo dubia eſt quo ad locum: tertio quo ad modũ: vtrum bene an male. O quot credunt bene mori: qui tamẽ moriunt deſperati. Ec cleſiaſti. v. De ꝓpiciatu peccatorum: noli eſſe ſine metu: neqꝫ ad ĩcias peccatuꝫ ſuper pctm̄. Augu. ſermone innocenti um. Hac aĩaduerſione pditur peccator vt moriens obliuiſcatur ſui: qui dum viueret oblitꝰ eſt dei. Scõm dicit ꝛc. Quãto plus homo differt cõfiteri de anno in annum: plus cõſcientia graua tur ꝛ deum offendit. Extra de cõſuetu dine. c. fi. Tanto inquit grauiora ſunt peccata: quanto diutius aiam infelicẽ detinent alligatam. Unde quãto qs moratur in peccatis: tanto plus deuꝫ offendit. Uñ ponit talis caſus. Quis peccat plus: an ſecularis: an religio ſus. Reſpondet Tho. ij. ij. q. xvj. ar. x. Qꝛ ſecularis exceptis tribus caſibus: Primo ratione voti. Secũdo ſcandali Tertio ratione cõtemptus: qꝛ perſeue rat in peccatis: quod non facit religio ſus. Unde peccatum nõ eſt ſic graue. ¶ Tertium ꝛc. qui differunt conuerſio nem ponunt ſe in periculo nõ poſſe cõ uerti ꝛ cõfiteri in tempore ſuo. Ratio qꝛ euenire põt: vt poſt diuturnam con ſuetudinem peccatorum: non amoue atur de facili malus habitus. Vul garis: nunquã retardes ad extremum

Digitized by Google

terminum. Nam benefaciendi promiſſio multos decepit. ¶ Quintum dicitur ⁊c. vt videmus ad oculum. Sicut enĩ preſentia ignis cauſat calorẽ: ⁊ vini pſentia ſitim: ita pſentia rerum tẽporalium cauſa ſitim amoris acquirẽdi. Unde Jo. iiij. Qui biberit ex aqua hac ſitiet iterum. per quã vt ſ. Tho. di. xiij. q. xxiiij. ar. ij. Intelligit delectatio rerum temporalium. Deſiderium autem iſtud tantum creſcit in homine vt homo tradat ſeipſum obliuioni et animam ſuam. Non curat de paradiſo ⁊ de alia vita. Cum ergo cõfeſſionẽ requiratur vera cõtritio ⁊ vera diſpoſitio benefaciendi. Homo impeditur a bonis hui⁹ ſeculi: velut coruus quieſcens ſuper cadauera. nõ curans reuerti ad archam vite eterne. Contra hoc impedimentum tria ſunt remedia bona que ſequuntur.

¶ Primum eſt loci incongruitas.
¶ Secundum eſt doloris immunitas
¶ Tertium eſt finis calamitas.

¶ Primum eſt ⁊c. Quia locus huius mundi nõ eſt noſter: ſed ſumus hic peregrini. Incola ego ſum in terra. ps. Pro beſtijs nõ p hoibus factus eſt locus iſte. Augu. In valle ſumus miſerie in qua magis flendum eſt: eo q mi nus flemus. Unde doctores morales aſſimilant eũ quattuor. Primo hoſpiti: quãdo viator ad hoſpitiũ approximat tabernarius ei applaudit. oſtendit ei bonum vultum: preparat ei cameram cũ in mane recedere vult: oportet q ſubtiliter ſoluat ⁊ dimittat pagamentum. Ita mundus applaudit nobis cũ diuitijs: honoribus: ſed in fine vite oportet facere rõnem cum miſer loſto Unde quidam accedens ad ſepulchrum Alexãdri di. Heri non ſufficiebat tibi totus mundus. Hodie aũt ſepultura quinq pedũ contẽtus es. Scdo feno Iſa. xl. Omnis caro fenũ: ⁊ ois gloria eius quaſi flos agri: ſicut fenũ naſcitur viride ⁊ ſupueniẽte ſole areſcit ⁊ p falcẽ de terra euellit ⁊ ab aialibus comedit: ita hõ naſcit de muliere: vt fenũ de terra habẽs viriditatẽ iuuentutis: ſꝫ paulatim ſeneſcit: ⁊ p falcem mortis de agro mũdi tollit ⁊ vermib⁹ corpus tradit ad comedendũ. Tertio ludo pile: vcꝫ ad pilam q hincinde pijcit. Ita vita noſtra: ⁊ hec fortuna inſtabilis. Sene. Ois fortune felicitas inſtabilis eſt: hodie paup: craſtina die diues: hodie ſanus: cras eger. Quarto roſe q cito areſcit. In mane pulchra: i ſero mortificata. ideo Petracha in. v. Triũ pho. Tpis. Dũ tum valeo ad moriendum me pparo: cogitans breuem vitam meã: in qua hac mane eram infantulus: ⁊ iam ſenex. ¶ Secundũ reremedium ⁊c. Job. xiiij. Homo natus de muliere breui viuens tpe replet multis miſerijs. Sen. Ueni ⁊ oſtendã tibi q male ſe habeat hoc corpus. Nunc d capite: nunc de facibus conqueritur. Ille. O qte infirmitates: o qte miſerie homini adſunt in pſenti ſeculo. ¶ Tertium dicitur ⁊c. Quia de dulcedine peccati non remanet niſi remorſus cõſcientie. Roma. vi. Quem fructum habuiſtis tunc in illis in quibus nũc erubeſcitis.

¶ Feria ſcda hebdomare tertie. De pparatione confeſſionis.

Quanta audiuimus facta in capharnaũ: fac ⁊ hic in patria tua. Lu. iiij. Cum quadã vice xps pdicaret in nazareth acceſſerunt ad eũ parẽtes ⁊ amici eius ac cõpatriote: ⁊ dixerant. Quanta audiuimus facta ⁊c. ac ſi dicat. Cum magis tenearis tuis compatriotis q alienis

genis beneficia impendere que impendis. fac potius miracula i patria tua. Sm expositionē Crisos. sup Mat. Xps. iij. habuit ciuitates. Prima fuit bethleem in qua natus. Scda nazareth in in qua cōceptus ⁊ nutritus. Tertia capharnaū in qua cōmuniter cōuersat⁹: ⁊ plura miracula agebat. Respondit iesus. Amē dico vobis: q: nemo pphēta acceptus est in patria sua. Sm Nicolaum de lyra: apud nazareth vbi erat cōceptus ⁊ nutritus ab eis singularit̄ erat despectus: iuxta illud. Jo. j. Qui eū nō receperūt. Vñ in ipm non credebāt. ⁊ eū inuidebāt. ⁊ despiciebāt ipm ppter paupertatē parentū. quia lʒ essent nobiles: tñ erāt paupes. Vñ dicebant despectiue. mat. xiij. Nōne hic est fabri filius. i. Joseph. ⁊ Mar. vi. Nonne hic est faber. Ex hoc pauca miracula faciebat: q: erāt indigni. Nemo pphēta accept⁹ ⁊c. Ac si dicat. Si miracula nō facio apud vos: nō est q despiciaʒ patriā meā: quā mater mea honorauit. Aut q sim impotēs ad talia pagenda: sed q: estis indigni. Et hoc propter supbiā: inuidiā ⁊ incredulitateʒ vestrā. Vñ alienigenis facio: q me honorāt plusq vos. Nemo inquit pphēta ⁊c. ⁊ q hoc sit verū q prophete magis honorant apd extraneos q suos: ondit xps duplici exēplo. Primo helie q a iudeis expellebat ⁊ ptēnebat. A gētib⁹ aūt honorabat: vt pʒ. iij. Reg. xvij. Cū multe alie vidue in hierlm essent tñ nulla fuit digna recipere heliā apd sareptā sidonie: sicut mulier gētilis vidua. Samaritana q eū suscepit honorifice in domo sua. Scdo exēplo helisei q multis leprosis in iudea existentib⁹ nullus tñ ab eo mūdatus est. nisi Naamā sirus. In exēplū q int̄ extraneos aliqn plura miracula faciebant pphete: q inter domesticos. Repleti sunt oēs in synagoga ira: q: s. eis pponebat gētiles: quos iudei abhominabant. Eiecerūt illū extra ciuitateʒ: tanq dignū morte: vt illū interficerēt. Ipe aūt iesus p mediū illoꝝ ibat. virtute diuinitatis sue de manib⁹ eoꝝ lapsus est. Et descēdit capharnaū vt impēderet alijs doctrinā sacrā: qm̄ illi de nazareth erāt indigni. Applica. De pparatiōe pfessionis hodie erit sermo: ⁊ de ea. iij. sunt vidēda.

¶ Primū dicitur preparationis.

¶ Scdm dicitur conditionis.

¶ Tertium dicitur cōpletionis.

¶ Primuʒ dr ⁊c. Cōclusio est phi in. j. de gnatiōe. Qd ad pauca respiciētes. de facili enūciant. Exēpli gfa. De illo q nō respicit ad famā ⁊ honorē ⁊ gloriaʒ pximi sui: q nō respicit ad scādalum qd seq pōt: de facili ifamat: detrahit vitupat ipʒ ⁊ hmōi. Ad pauca ⁊c. Preterea de illo q homicidiū facit: q: nō respicit finē. Ad pauca ⁊c. Ideo dicebat ille poeta. Quicqd agis prudenter agas ⁊ respice finē. de quo fine phs ij. phoꝝ. Finis mouet agentē. In eodem. Finis hʒ rōnē optimi ⁊ auerrois sup. ij. Metha. Qui destruit finē destruit oīe bonū. Vñ legit de socrate phō cū athenis legeret. Vna die i platea clamare cepit. q vult emere sapiaʒ veniat ad me. Qd declarauit hoc mō in oibus q hō actur⁹ est finē respiciat. Respice finē. Et rex ciuitatis sup fores palatij iussit poni. Respice finem. Barbitonsor aūt ei⁹ hoc vidēs cū regē iugulare vellet: vidit hoc scriptū sup portā ⁊ recordatus huius dicti: destitit. Ad pauca respiciētes: de facili enūciant. O quot latrocinia. O quot mala sunt: q nō essent: si finis respicereť. Ad ppositū. Peccator q vult cōfiteri pctā sua nō attendēs ad periculū aie: qd seq pōt: cū sacrm cōfessionis sit vtilissimū: q uis hodie nō habeat studiū circa illā: vñ hō facit illā grosso modo

Et potius dicenda eſt confuſio: ꝙ con
feſſio. ⁊ parlamentū commune: ꝙ cōfeſ-
ſio. Qui vult ergo hodie digne ↄfiteri
⁊ fructū recipe ex ea neceſſe habet ho-
mo: vt ad illam ſe prepararet cū optimo
modo. Que preparatio eſt duplex.
¶ Prima dr̄ p̄paratio recordationis.
¶ Secunda dicitur amaricationis.
¶ Pria dr̄ ⁊c. De qua Iſa. xxxvi. Reco
gitabo tibi oēs annos meos ⁊c. Nota
annos. ſ. iuuētutis ī qua tot vba ocio
ſa: tot diſſolutiones: tot pctā. O iuue-
nes mei. Recogitabo tibi oēs annos.
Nō immerito talis dʒ fieri p̄paratio:
quia hō in tp̄alib⁹ ſi hʒ facere cōputū
alicui⁹ negocij examinat libros videt
matriculā apit ei gornal. Uidet dies:
ponit mēſes: nūerat ānos. ⁊ ſi nō ſuffi
cit dies ponit noctes oblivioni tradit
ſomnū ⁊ cenā. ⁊ ſi qn̄ ab vxore ⁊ filijs
vocat. O pr̄ cam⁹ cenatū. O ego ha-
beo aliud agere. Preterea ſi mulier hʒ
aliquid agere numerat cū digitis. Si
ergo cum tāto ſtudio ꝗs videt tp̄alia:
quāto magis ī factis aie dʒ meditari
facta ſua. ꝙ ſit in ſacro ↄfeſſionis. Re
cogitabo. in hui⁹ figurā. Dd' poſt pctm̄
homicidij: ſupbie: luxurie: volēs obti-
nere veniā pu⁹ examinauit ↄſciaʒ ſuā
volēs deo ↄfiteri mētali ↄfeſſione. Di
xi. i. in mēte mea deliberaui: vt expo-
nit caſſiodor⁹. Cōfitebor aduerſuʒ me
i. cōtra me. Nō ↄ deū: aut diabolū: ſed
aduerſuʒ me: neminē īculpādo: niſi ſe-
ipm̄. Sequit. Et tu remiſiſti iniq̄tatē
pctī mei. Sʒ heu: qr ꝗdā ſiꝑmeditati
ad hanc accedūt: vt aīalia ad paſcua.
Tales nō faciūt ↄfeſſionē: ſʒ ↄfuſionē
O pater neſcio ꝗd dicā. Petatis vos.
O miſer: nunꝗd ſcio pctā tua. Nunꝗd
cōfeſſor aderat. Et ſi ↄfeſſor nō exami
nat de pūcto ī punctū: dicūt eſſe hoies
groſſus. Sʒ tales audiāt ꝗd dicit tho.
in. iiij. di. xix. Qd pctōr dʒ primo inci-
pere cōfeſſionē: ⁊ eā ↄſequi. Demū ſa
cerdos ipm̄ adiuuare debet: nec omni
verbo ipm examinare: ſed homo ſe p̄
parare dʒ. ¶ Scd̄a dr̄ ⁊c. Uidelʒ cū la
chrymis. In amaritudine aie mee. Et
ꝗtum debeat eſſe iſte gemit⁹ oſdit p
pheta. Iere. vi. Luctū vnigeniti fac ti
bi planctū amarū. Mulier cū pdit pri
mogenitū: dolet: plangit: eo ꝙ amiſit
vnicū filiū: ꝗ erat eius ↄſolatio. Et ꝙ
tomagis mente pctōr miſer dʒ flere. ꝗ
p pctm̄ amiſit ſpōſum ſuū deū. Uideo
ciuis in ſcriptura. Gen̄. l. Egyptij fle-
uerūt mortē Iacob. vij. dieb⁹. ⁊ deut.
vl. filij iſrael fleuerūt mortē Moyſi. xl.
dieb⁹. Adā fleuit. c. annis abelē in ꝗb⁹
cū vxore ſua nō habuit rē. Gen̄. xxiij.
Abrahā poſt. c. annos Sarrā mortuā
fleuit. Si iſti flebant corpora mortua
quare nō magis flere debemus pecca-
ta noſtra. Quāto plus miſer peccator.
ꝗ deū pdidit. Un̄ ambro. in li. de peni
tentia. Nihil eſt ꝙ tam ī cauſa ſummi
doloris ſit: ꝙ ſi recordet ꝗs vbi lapſus
ſit. Ubi nota ſm̄ petrum de pal. in. iiij.
Qd iſte dolor dʒ habere duas partes.
¶ Primo debet eſſe ſenſibilis.
¶ Secundo intellectualis.
¶ Prio ⁊c. Ut agat pniaʒ de pctō ſuo
ieiunia vigilias ⁊c. Qui eñ pctm̄ fecit
equū ē: vt pniaʒ agat. Orig. ſup Leui.
Qd gula peccauit ieiunium corrigat.
Criſ. ſup mat. Qualis pceſſit offenſio
talis dʒ ſeq̄ ſatiſfactio: ꝗ fuit in culpa
luat penā. ¶ Scd̄o itellectualis: vt ſit
male ↄtēt⁹ de pteritis. ⁊ poti⁹ mori ꝙ
plus peccare: ꝙtuʒ in ſe eſt. Et tale p
poſitū vt dicit Tho. in. iiij. debet eſſe
firmū. Et tātus poſſet eſſe: ꝙ peccator
abſolueret a culpa ⁊ a pena: ſicut pec-
catorꝫ. Qd pbat triplici medio. ¶ Pri
mo auctoritate Luc. xviij. de publica-
no qui orans dixit. Deus ꝓpitius eſto
mihi pctōri. Amē dico vobis: deſcēdit
hic iuſtificat⁹ in domū ſuā. Quid vult
dicere iuſtificatus: niſi quia peccator

Digitized by Google

ſuorū nexibus fuit abſolutus. ¶ Se-
cūdo figura. ij. Reg. xij. De Dauid qui
adulteriū ⁊ homicidiū cōmiſit: ⁊ tamē
q̄ peccā fuerūt dimiſſa: niſi poſtq̄ pe-
nituit dicēs. Peccaui. Et ſtatī affuit
Nathā ꝓpheta dī. Et dñs tranſtulit
peccatū tuū a te. Et culpa ⁊ pena fuit ei
dimiſſa. Et de latrone. Mat. xxvi. Ho
die mecū ⁊c. Magdalena. Luc. vij. Di
miſſa ſunt ei ⁊c. ¶ Tertio exēplo. In
lib. de. vij. donis. De quadā meretricu
la que a matre redarguta eſt ſup pec-
cato ſuo. O matres corrigite filias ve
ſtras. Gladio matrē iugulauit: ⁊ eam
occulte ſepeliuit. Cūq; ad ꝑdicationē
iuiſſet adeo cōpuncta eſt: vt per medi
um crepuit: ⁊ celū aſcēdit. Apparuit
aūt cuidā: dicens ita eſſe compūctam
in illa hora: vt oīa pctā ſua laxarētur
Unde pꝫ primum. ¶ Secundū dicit
⁊c. Cum conditione maxima faciēda
eſt confeſſio: que ſm Tho. iiij. di. xvij.
eſt triplex. Aliter nihil valeret penitē
ti ipſa confeſſio ſacramentalis.
¶ Prima dicitur electionis.
¶ Scda dicitur ſollicitationis.
¶ Tertia dicitur modificationis.
¶ Prima dī ⁊c. Ut pctōr eligat patreꝫ
ſpūalem: q̄ in ſe duas habeat cōditio-
nes. Pmo ſciam. Secūdo bonā cōſciē-
tiam. Primo ſciam cōpetentem: vt ſci
at diſcernere inter lepā ⁊ lepram id
eſt peccatū ⁊ pctm̄. Un̄ Aug. de pe. di.
vi. ca. Qui aūt. Qui vult cōfiteri pctā
ſua vt inueniat gratiā querat ſacerdo
tē ſcientē ligare ⁊ ſoluere: ne cū circa
ſe negligēs extiterit negligat ab eo q̄
eū miſericorditer monet ⁊ petit: ne am-
bo in foueā cadāt. Idē in eadē diſt.
Caueat iudex ſpūalis: nec careat mūe
re ſcientie. Et diſti. xxxviij. Ignorātia
mater cunctorum errorum maxime in
ſacerdotibus cuitāda eſt: qui docen-
di officium in populo dei ſuſceperunt
Et xp̄s in euangelio. Si cecus ceco du
catū pſtet: ambo in foueā cadūt. Om
nia mala pcedūt ab ignorātia. Unde
Iſayas cōquerit plorās captiuitatem
iudaici popli dī. Propterea duct⁹ eſt
populus meus captiuus: q2 non habuit
ſcientiā. Unde opus eſt vt pater ſpūa
lis habeat intelligētiā. Quia vt dicit
iiij. Mat. tha. Ignorātie vinculū: nō eſt
ſoluere. Sed heu: qr hodie vacāt ocio
⁊ nō litteris. Quidā negociationibus
Quidā occupent. ſ. ad aucupandū: te-
nendo canes ⁊ accipitres: cū litteris
deberēt inſudare. Facecia de diacono
q̄ erat ordinādus in ſacerdotē: ab epō
interrogatus de ſufficiētia. Quot ſūt
inquit ſacramenta eccleſie? Reſpōdit
tribus. Et eps. Quibus. Criſmus. bap
tiſmus. ⁊ miſſa pro defunctis. Tales
autē maiorē gratiā in populo habent
q̄ homies probi. Quia de oibus abſol
uūt: ⁊ ſemp ſecū deferūt auctoritatem
papalē. Unde vnā abſolutionē faciūt
ſup caput: aliā ſup burſam dī. Aucto-
ritate qua cōfundor. Ego abſoluo te:
q̄ nō debeo? Reſtituo te ſacramentis
eccl'ie: q̄ nō poſſuꝫ. In noie patris ⁊c.
Da mihi carlinum. Tribue blanchuꝫ
O pater inquiūt mulieres: quomodo
bene confitetur. Tenet librum apertū
Dat modicam penitentiam. O fatui-
tas ſecularium. Si ſunt infirmi: que-
runt medicum bonum: qui eorum in-
telligat infirmitates. Et quāto plus
patrem ⁊ medicum ſpūalem. Scda cō
ditio q̄ habeat bonam conſciam. ſ. vt
ſit bone vite: ⁊ bone fame. Unde. i. q.
i. Uiliſſimus computandus eſt: niſi
precellat ſcia ⁊ ſanctitate: que eſt ho-
nore pſtantior. Et phūs lib. de pomo
⁊ morte. Docentes alios: mentiri non
debent. Et xp̄us Mat. v. Sacerdoti-
bus. Sic luceat lux veſtra: coram ⁊c.
Unde frater aut clericus ſcandali-
zans ſecularem: deberet proiici in
mare. Querendus eſt ergo ſacerdos

Digitized by Google

dõie conſcie. Et quare õ pater Gabriel. Quia corriget de pctis ſuis pctõres perſuadẽs ei periculũ aie. Sʒ per oppoſitũ nõ curabit de aia. Quia eſt diſtinctus et brigoſus ꝛ propare caponũ faciet mille periuria. Uñ ex hoc plures nõ reſtituũt male ablata. Uidem⁹ exp̃ſſe vſuras falſos cõtractus. Alius tenet cõcubinã: alius nõ finit odia. et tñ in paſchate cõmunicat ſe. O cõfeſſores o patres ſpũales: q̃ non cogitis tales ad bene agendũ. Sed hoc totuʒ Qꝛ hec dona: hec munera: mũdum deſtruũt: par caponũ ꝛc. ¶ Scdõ dꝛ ſollicitationis. Quia hõ debʒ eſſe ſollicit⁹ in pñcipio q̃dragẽſime. Prouer. xxviij. Juſtus in principio accuſator eſt ſui. Jn principio. ſ. quadrageſime. Nõ immerito. Qꝛ eſt ſollicitus. o ciuis: o mercator: o artiſane: in radendo oĩ ſabbato barbã polluẽdo caput. Et tu o mulier omni mẽſe faciẽdo lexiuiũ ꝛ quotidie lauare ſuppellectilẽ. Quare non plus de aia in cõfeſſione. Et nõ retardare ad ſeptimanã ſctãʒ: vt plures agũt cũ memoria hõis ſit labilis. Reuertere ad cõfeſſionẽ: ter quater. Ego neſcio q̃d heri comedi multo plus peccata q̃ fiũt infra annũ. iõ ſepe replica tuã confeſſionẽ. Qꝛ nõ eſt aliq̃d quod tãtũ debilitet vires demonis: vt ipſe Augu. in ſer. Confeſſio eſt ſalus aiaꝝ diſſipatrix vitioꝝ reſtauratrix virtutũ Ille. Exẽpluʒ Tho. me de canthuaria Dũ infirmaret̃ grauiter apparuit ei demõ: vt ipſum temptaret. Et q̃ſiuit ab eo q̃d plus odio haberet. Reſpõdit Thome demon. Uere confeſſionẽ. Et ille. Quare hoc. Reſpõdit. Qꝛ oẽs labores meos amitto in ipſa: cũ peccator cum deo ſuo recõciliet̃ ꝛ pacificetur. Et ex rebelli ꝛ malo pteruo ad deũ ſuum reuertit̃: ꝛ ab ipõ gratãter ſuſcipit̃. O cõfeſſio glioſa. O ſctã res. Uñ dubiũ q̃rit̃. Utrũ ſit tãta vis confeſſionis: vt q̃s nõ hñs copiã ↄfeſſoris: poſſit layco cõfiteri. Rñdet Aug. de pe. di. vi. Tãta eſt vis cõfeſſiõis q̃ ſi deeſt ſacerdos cõfeſſor confiteat̃ proximo. Qð vbũ ſm Tho. in. iiij. di. xvij. non eſt pceptũ. ſed cõſiliũ. Qꝛ laycus nõ hʒ claues. Uñ pcõſequẽs cõfitẽdo layco tenet̃ iterũ ſacerdoti ↄfiteri cũ oĩbus culpis. Eſt tñ bonũ ꝛ vtile laico cõfiteri in cãu neceſſitatis: qꝛ in tali caſu cõſeq̃tur veniam pctõꝝ. Qð pbat̃ duplici mõ. Pmo exẽplo cuiuſdã pegrini q̃ in mari exiſtẽs: ꝛ mari turbato: cõfeſſus eſt pctã ſuaʒ cuidã, nõ ſuo ſocio. Et ex hoc mare pcc catũ eſt: q̃ð fecit illa ↄfeſſio. Nota hic q̃ eſt valde periculoſuʒ nauigare cum blaſphematorib⁹ ꝛ q̃ ſunt in mortali. Uñ dicunt doctores: q̃ ex pctõ inde Jo. viij. turbatũ eſt mare. Ad ppoſitũ Si hoc fecit illa cõfeſſio: cuʒ tamẽ nõ eſſet ſacr̃m: o q̃d faciet cũ patre ſpũali. Scdõ ſimilitudĩe. De patre noſtro Dñico qui demonẽ cõduxit p oẽs officinas tandẽ in caplõ. O Dñice q̃d facis. Oĩa hic amitto: die veneris ſi hoc egit illa ꝛc. ¶ Tertia dicit̃ ꝛc. Quomodo deʒ fieri debʒ. Reſpõdeo q̃ cũ erubeſcentia. Et ratio doctoꝝ. Quia eſt maria pars ſatiſfactiõis. De pe. di. vi. c. i. Quoniã vereciidia magna eſt pena: fit dignus venia: qui p xpo erubeſcit. Et de pe. diſt. i. c. Quem penitet. Erubeſcẽtia in confeſſiõe pctõꝝ maxima pars eſt ſatiſfactiõis. Exemplũ prꝫ. Jn li. de lapidib⁹ legit̃. Quidam fuit in gallie ptibus: q̃ filiã ppriã oppreſſit. ꝛ cũ maxima vereciidia venit ad ſanctũ Uincentiũ: petens ſi vnq̃ de illo pctõ veniã impetrare potuiſſet Rñdit. Jmmo. fili: ſi penitẽtiam agere velis. At ille. Oĩa pficere volo. Uñ iniũxit ei pniaʒ ſeptẽnẽ. At ille. O pr̃ credis me ſaluari. Jta certe. Jeiuna tres dies i pane ꝛ aqua. At ille. O pr̃. quõ poſſuʒ obtinere veniã. Reſpõdit

Digitized by Google

ſanct⁹. Dic tamē tria pater noſter: q2 pro certo pctm̄ dimiſſum eſt. In illa hora durū ploratū emiſit: ⁊ in terrā pcidēs expirauit. Apparuit ei in nocte ſequēti ⁊ dixit euolaſſe ad gaudia ſempiterna ſine aliqua pena. Et hoc totū pter illaʒ verecūdiā ſanctā. Sʒ heu q2 plures accedunt ſine hac ad ſacrm̄ hoc: veluti ſtulti: qſi ridēdo. Et vt hāc cōfuſioneʒ fugiāt q̄rūt patrē aut ſurdū: aut fatuum: aut indeuotū: aut locū ſecretū. Et hoc mihi nō pōt placere audire cōfeſſiones in cameris et locis ſecretis ſed bene publicis: ne penitēs dicat verba deriſoria aut truphādo. O quot reſpōne cōquerit dñs. Iere. viij. Nō eſt qui agat pniam ſuper peccato ſuo dicens. Quid feci ſcʒ cū rubore. Sed dicet aliquis cuius vtilitatis eſt cōfeſſio q̄ cuʒ tāta diligētia debʒ fieri. Rñſio. φ multiplicis. Prima: q2 eſt mētis ſecuratio Valet cōfeſſio ad quādā mētis ſecuritatē ex cognitiōe venie accepte. O pſ cū ſum cōfeſſus totus ſum letus confeſſionis merito. Secūda vtilitas eſt pene diminutio. Nam ſacerdos ex vi clauiū pōt aliqđ pene debite relaxare. licet nō oēm penaʒ. Tertia vtilitas ē interceſſionū multiplicatio. Tenētur nāq; ſacerdotes orare p eis q̄ ſibi cōfitētur. Quarta eſt grē augmētatio. Sepe eīm in cōfeſſione deuota dñs augmentat gratiam collatam in contritione. Quinta eſt dei glorificatio: qa cū q̄s ſua pctā in ſpe venie cōfitetur: deum miſericordē glorificat. Quare laudabile eſt vt q̄ frequēter peccant non tm̄ ſemel in āno ſed ſepe etiā cōfiteāt

¶ Tertiū dicitur. Triplex nanq; defectus cōmitti pōt: ne cōfeſſio ſic perfecta vt ponit Thomas. iiij. di. ⁊ per cōſequens nullius adiutorij ſpūalis.

¶ Primus dr̄ malicie.
¶ Scd̄us dicitur circūſtantie.
¶ Tertius dicitur negligentie.

¶ Primus dr̄. Cū peccator ex malicia ⁊ aliquo reſpectu dictus peccatū ſuuʒ celat patri ſuo ſpūali. Talis cōfeſſio eſt inualida. Augu. de pe. di. v. c. Conſideret. Cautus ſit penitens ne verecūdia ductus diuidat apud ſe confeſſionem: vt diuerſa diuerſis velit ſacerdotibus manifeſtare. Sed aīa cara dubium q̄rit ſibi. Utrū hō poſſit diuidere confeſſioneʒ ſuā: dicere vnā parti vni: alterā alteri: ex quadaʒ erubeſcentia. Rñdet Petr⁹ de palude in. iiij. Quod loq̄mur dupl'r. Aut de mortalib⁹: aut de venialibus ſi de mortalib⁹. Sic dico φ vult ⁊ nō pluribus ſunt de neceſſitate dicēda. Aut de venialibus: qa venialia nō habent cōnexionem: nec quo ad contritionem: nec quo ad ſolutionem. Ideo abſq; iudicio et preiudicio ſalutis pōt de hoc dimidiari cōfeſſio: φuis nō ſit honeſtū niſi fiat ex cā rōnabili. Ad ppoſitū ergo: cōfeſſio debʒ eſſe ſine malicia. Et cōfeſſor q̄ videt pctōrem in tali ſtatu: nō debet acriter repḣēdere: ſed ipſuʒ cōfortare: q2 ⁊ ipe in ea cadere pōt. Et hoc deus permiſit Petrū cadere: vt alijs eēt exemplum gratioſitatis. Vñ Grego. di. l. Conſiderādū eſt φ idcirco de⁹ pmiſit ipm̄ cadere ⁊ negare xp̄ʒ: vt in ſua culpa diſceret qualiter alijs miſereri deberet. Ille. O patres agite gratioſe. Exēplo illi⁹ q̄ dixit adultere. Vade et ampli⁹ noli ⁊c. Qđ fuit in exēplū cōfeſſorib⁹ pietatis. ¶ Scd̄us defect⁹ ⁊c. Qñ nō dr̄ pctm̄ cuʒ circūſtantia. Ubi nota ſcḋm Bona. in. iiij. di. xvij. φ duo ſūt genera circūſtātiarū. Primū eſt alleuiās peccatum. et hoc non eſt dicendum. Secundum eſt neceſſarium. Qr non ſufficit dicere peccaui cū muliere: immo oportet vt exprimat vtrū coniugata vel virgo: vel religioſa: vel conſanguinea: ⁊ ſic de alijs. Aliud eſt peccare cū moniali: aliud cuʒ ſeculari: aliud cum

Digitized by Google

ſolita͂: aliud eſt percutere clericu͂ aliud laycu͂. Et ſic de ſingulis. Unde Tho. in expoſitio͂e pſalmoru͂ ſup illud. ipe. Cofitebor adverſum me ⁊c. Inxbo in iuſticia͂: q triplex eſt iniuſticia. Pria ꝯ deu͂. q eſt dicenda. Pater dico mea͂ culpa͂: qa blaſphemaui deu͂ meum: ſacra falſa accepi. Dilexi pl' diuitias q͂ deu͂ meu͂: no͂ celebraui feſta. ⁊ hmo͂i. Facecia de Bergomen͂ q crucifixu͂ veterem flebat: qa ppl's no͂ ampli' portabat encenia ſicut an͂te: ppter nouu͂ crucifixu͂. O crucifixe vetus doleo ſuper te q͂ plurimu͂. Surrexit crucifixus nou' ⁊ abſtulit pignatas cu͂ flaſconib'. ¶ Secu͂da iniuſticia eſt ꝯ pximu͂. Pater no͂ honoraui pare͂tes meos: co͂cupiui rez pximi vxorem infamaui. Applica de odijs: o͂ inuidijs: q vnus aliu͂ inſeqtur: de ſupbia q regnat. Et q terra illa tria habz Primo eſt ſupba. Secu͂do inuida. Tertio pompeula. Paup ſupbus: nihil peius dici pot. ¶ Tertia iniuſticia co͂tra ſeipm. Practica ſup. vij. mortalia. Primo de ſupbia. Preterea de quinqz ſenſibus. Preterea de ſeptem opibus mie. Preterea de decez pceptis. Sed heu me: q neſcio͂t confiteri ſunt muti. Alij nunt pcta͂ groſſa ⁊ leuia dicu͂t. Quod doctores legu͂: quot domini in actu illo videntur eſſe in alia vita. O immemores pprie ſalutis. O hoies groſſi. Sic de mulieribus que ſe laudant. Pater quotidie dico tria pater nr ⁊c. Aut accuſant vicinas. Pater illa mea vicina abſtulit mihi gallina͂ ⁊c. Tertius defectus ⁊c. Quia no͂ facio͂t penitentia͂ eis iniunctam a co͂feſſoribus. Contra Deuter. xvij. Qui no͂ obedierit ſacerdotis imperio morte moriatur. Et pnia que no͂ fit hic: fiet in alia vita acerbior: immo acerbiſſima. Exe͂plum legit in libro de apibus. Tempe Innocentij pape qdam ribaldus maximus ad pontifice͂ acceſſit pro abſolutione ſui facinoris: no͂ volens facere pnia͂m: tandem ei iniunxit vt diceret omni die ter cum: qua͂do dormitum iret cum ſigno crucis. Moriens ⁊ no͂ viues. Conſidera͂s hoc cepit flere. O miſer melius eſt hic pla͂gere q͂ in alia vita. Un͂ condigna͂ egit pnia͂m ſuper peccatis ſuis: et ſaluatus eſt.

¶ Feria. iij. hebdomade tertie. De neceſſitate confeſſionum.

Si peccauerit in te frater tuus vade et corripe eu͂ inter te ⁊ ipm ſolu͂. Mat. xviij. ¶ Ueritas incarnata: hodie nobis dat quattuor ſalutifera docume͂ta ſaluti noſtre q͂ plurimu͂ neceſſaria. ¶ Primu͂ de fraterna correctione cu͂ dicit. Si peccauerit in te frater tuus. i. te ſolo ſcie͂te: vel in te. id eſt co͂tra te iniurias irroga͂do. Uade ⁊ corripe eu͂ iter te ⁊ ipm ſolu͂: ſm Chry. ⁊ Thomas ſup Mat. Aut peccatu͂ pximi eſt publicum: aut occultu͂. Si publicu͂: publice eſt argue͂dum. Unde et noſtro romam. apoſtolo. i. ad Thimoteu͂. v. Pecca͂tez cora͂ omnibus argue: vt ceteri timore͂ habeant. Aut eſt ſecretu͂ tunc habet locuz correctio fraterna que eſt actus charitatis q debet fieri in loco ſecreto. Corripe eu͂ inter te ⁊ ipſum ſolu͂. Non immerito quia ſup oia bona eſt fama in populo: Iuxta illud Meli' eſt nome͂ bonu͂ q͂ diuitie multe. Ideo ſecrete peccatu͂ pximi corrige͂du͂ eſt: ne ſi repre͂hendatur in publico efficiatur inuerecu͂dus. ⁊ p co͂ſeque͂s leſa fama ſua a pcto͂ no͂ ſe corrigat. Unde dicit. Si peccauerit ⁊c. Secundum documentum eſt de prelatoru͂ dignitate cum ſubdit. Amen dico vobis. quecu͂qz alligaueritis ſuper terram erunt ⁊ li. in celo: q ſcz poteſt celum aperire ſacerdos peccatori penitenti. Math.

Digitized by Google

xvi. Tibi dabo claues regni celorum. ⁊
Jo.xx. Accipite spiritū sanctū: quorum
remiseritis peccata remittunt eis ⁊ quorum
retinueritis retenta sunt. ¶ Tertiū do-
cumentū de orationis vtilitate: cū di-
cit. Dico vobis quia si duo ex vobis con-
senserint: scȝ in animo offensam sibi in
uicem remittēdo de omni re quā petie
rint fiet illis a patre meo. Quia ora-
tio nō est accepta corā deo: si teneatur
cōtra fratrē odiū in animo. Unde sub
ditur. Ubi duo vel tres fuerint cōgre
gati in nomine meo .i. in charitate vni
ti in medio eorum sum. scȝ acquiescēdo
bene volūtati eorū ⁊ petitioni. Nota
in verbo in medio eorum sum. Sm phi. ij.
Ethic. Uirtus in medio cōsistit. In
eodē. mediū in oībus est laudabile poe
ta. Mediū tenuere beati xps in oib⁹
tenuit mediū. Nam in natiuitate ste-
tit in medio duorum animaliū. In mor-
te stetit in medio duorū latronū. Post
resurrectionē stetit in medio discipu-
lorum. Lu.vl. Stetit in medio discipu-
lorum suorum. Per hoc nos instruit ꝙ in
oībus opibus nostris debemus tenere
mediū ⁊ fugere extrema. Aliter enim
ipsa opa nō essent virtuosa: quia oēs vir
tutes sunt in medio. Uirt⁹ in medio cō
sistit. ¶ Quartū ꝙ iniurias semper di
mittere debemus. Accedēs petrus ad
xpm dixit. Dñe quotiēs peccabit in me
frater me⁹: dimittā ei vsque septies. Rn-
dit iesus. Non solū septies: sed vsque se
ptuagesies septies .i. totiēs quotiēs. Po
nit nūer⁹ determinat⁹ pro indetermina
to breuiter. Septuagies septies .i. quadrin-
gētis nonaginta vicib⁹. Sen. Si ma-
gnanim⁹ fueris: nunquam reputabis tibi in
iuriā fieri. Applica. De necessitate con
fessionis erit smo. De qua duo sunt vi
denda mysteria.
¶ Primū dicitur necessitatis.
¶ Secundum dicitur temporalitatis.
¶ Circa primū. Querit dubiū. vtrū ho-
mini sit necessaria vocalis cōfessio ad
salutē. Ad quod duplex fuit opini. Una
dicit ꝙ nō. Que pbat intentū suū tri-
plici medio. Que positio fuit grecorum:
⁊ quorūdam hereticorum. Primū est tale
Si necessariū eēt hoi confiteri sacerdoti
hoc nō eēt nisi ad taxandū sibi pniam
de peccatis: sed hō pōt sufficiēter sibi
penitētiā taxare: igit vocalis confes. ⁊c.
¶ Scdm est tale. Nullus tenet mani-
festare inhonesta corpis sui: multo mi
nus inhonesta aie que sunt pctā. ff. de cō
di. ob turpē causam. l. ij. ⁊ C. de iureiu
rando. l. j. ⁊ ij. vbi dr. Non debet aliqs
allegare turpidinē suā igit ⁊c. ¶ Ter-
tium est tale. Confessio est necessaria
ad remissionē culpe. Sed aliquibus
peccatū remissum est sine hoc ꝙ confessi
ligant vt pz de petro paulo: de depre
hēsa in adulterio de magdalena: ⁊ plu-
ribus alijs a quibus xps nullā exegit cō
fessionē ⁊ tū pctā remisit vt daret in-
telligi pctā esse dimittēda sine confessio
ne igit cōfessio vocalis ⁊c. ¶ Secūda
opinio dicit ꝙ sic. Jaco. v. Confitemi-
ni alterutrū pctā vestra. Ad quā diffi
cultatē theologi in. iiij. di. xvij. ⁊ oēs
canoniste respōdent ꝙ confessio vocalis
necessaria est homini ad salutem. Quod
probatur triplici ratione.
¶ Primo ratione preceptionis.
¶ Secundo ratione auctoritatis.
¶ Tertio ratione exemplaritatis.
¶ Primo rōne ⁊c. Ex quintuplici lege pre
ceptū est. Primo legis naturalis. Una
est maxia theogo. ꝙ hō cōposit⁹ est ex
corpe ⁊ aia. Ex pte corpis est multū la
bilis ad peccandū. j. Jo. iij. Si dixeri-
mus: quia peccatū nō habem⁹: ipsi nos sedu
cim⁹ ⁊ veritas in nobis nō est. Ex. xij. q.
j. c. Ois etas ad malū pna est ab ado
lescētia sua. Ita fragilis vt dicit tho.
in. iiij. di. xvi. ꝙ hō diu nō pōt esse sine
veniali. Ad ppositū. Rō naturalis di
ctat vt post peccatū sit male contētus se

recognoſcēdo ⁊ veniā petēdo. Hec au-
tem recognitio: dicūt doctores: hec eſt
confeſſio mētalis: quā faciebāt antiq̄
poſt pctm̄. Et q2 deus ante incarnatio
nem erat ſpūs. Iohā. iiij. deꝰ ſpūs eſt.
Ideo erat ꝯtentꝰ mētali ꝯfeſſione nec
plus exigebat. Sꝫ poſtq̄ȝ factꝰ eſt hō:
cōfeſſionē oris a nobis exigit. Et quia
pñs nō eſt corporaliter nobiſcū vult vt
eā faciamꝰ ſuo vicario ſcꝫ ſacerdoti. de
quo Mat. viij. Uade oſtēde te ſacer-
doti. ſ. cōfeſſori. Que ꝯfeſſio fuit figu
rata in terreſtri paradiſo. Gene. iij. qñ
dictū fuit ade. Adam vbi es? q. d. Con
fitere reatū tuū. Sup quo aug. Adā
vbi es? Uerba ſunt increpātis ⁊ ad cō
feſſionē cogētis: non ignorātis. Ille.
Unde cōſtat ꝙ loquit᷑ de confeſſione
vocali ⁊ mētali fiēda ipſi deo. Primo
vocali: quia tunc deus nō homo voca-
liter loquebat᷑ ipſi Ade. Ubi es? Un-
de ab illo loco fuit data cōfeſſio. Se-
cūdo mētali: vt in ſeipſo adā eſſet ma
le contētus. Et hoc dicit Tho. iiij. di.
xvij. ꝙ confeſſio eſt de iure naturali. ⁊
Sco. in. iiij. eadē di. q. vnica. ꝙ ꝯfeſſio
eſt de iure diuino. Et hoc papa nō pōt
diſpēſare ſup hac. ⁊ canoñ. extra de pe
nitē. ⁊ re. c. Ois vtriuſq3. ꝙ ꝯfeſſio eſt
de iure poſitiuo. Uñ tho. quolibet. iiij.
q. x. hoc mirabile dicit. Indubitāter te
nendū eſt ꝙ ꝯfeſſio eſt de iure diuino
⁊ ſemꝑ hoīes tenebant᷑ ad eā poſt ca-
ſum in peccato mortali in voto: ſed nō
in effectu: q2 nondū erant inſtituti cō-
feſſores: niſi poſt paſſionē xp̄i: q̄ habe
rent abſoluēdi auctoritatē. Ille. Uñ
patet prima lex. ¶ Scdo de precepto
legis moſaycalis: que in ſacrificijs et
oblationibꝰ animaliū figurabat con-
feſſionē. In Leui. iij. ⁊. iiij. c. dicitur ꝙ
percuſſus lepra debebat ſe ſacerdoti ꝑ
ſentare: ⁊ ille modū lepre cōſiderabat.
Si videbat lepram incurabilē: immū
dum iudicabat ⁊ a ceteris ſperandū.

Si autē videbat habilē correctionem
mundū iudicabat ⁊ liberū dimittebat
Hoc ꝓpriū hꝫ agere ſacerdos in lege
noua ſpūalr: circa pctōrē. Qui ſi videt
pctōrē nō ꝯtritū ipm expellit. Sed ſi
dolet abſoluit. Unde ex hoc aliq̄ ex he
breis bene peritis aſſerūt: ꝙ dum repe
riunt ſacerdotē de leuitico gñe: qd tñ
difficile eſt diſcernere: pctā ſua ei voca
liter ꝯfitent᷑: ſicut ⁊ nos ante mortē.
¶ Tertio ex ꝑcepto legis ꝓphetalis.
prouer. xxviij. Qui abſcōdit ſcelera ſua
non diriget᷑: q̄ autē cōfeſſus fuerit in-
ueniet grām. Et Eſa. xxiij. Sume ci-
tharam. ſ. cōfeſſionis inquit deus: fre
quēta cantū: meretrix tradita obliuio
ni. ¶ Quarto legis euāgelicalis. Scri
bitur Luc. xvij. de decē leproſis a xp̄o
mūdatis. q̄ clamabāt. Ieſu fili dd̄ ⁊c.
Quibꝰ dixit. Ite oñdite vos ſacerdoti
bus. Eundo aūt mundati ſunt ad in-
nuendū: ꝙ lepra peccati mūdat᷑ oſten
dendo ſe ſacerdoti in cōfeſſione. Pre-
terea Luc. iij. dicit᷑. ꝙ q̄ baptizabant᷑ a
Iohāne ꝯfitebant᷑ ei pctā ſua: vt dicit
tho. in. iiij. di. j. Baptiſmꝰ iohānis nō
erat ſacramentū ecclie. ꝑ ꝯñs nec pur-
gatiuū pctōꝝ. erat tamen diſpoſitiuū
ad pniam. vt etiā pꝫ de cōfe. di. iiij. c.
Aliud. Quāto magis tenent᷑ nūc xp̄ia
ni ad verum ſacramentū cōfeſſionis.
quā ꝓmulgauit Iacobus apoſtolus:
vt patet Iaco. v. di. Confitemini alter
utrū pctā veſtra. ſ. habētibus claues
eccleſie. Quibus xp̄s dedit auctorita-
tem abſoluēdi in perſona oim. Io. pe-
nul. Quorū remiſeritis pctā remittūt᷑
tur eis: ⁊ quorum retinueritis retenta
ſunt. O dignitas ſacerdotū cōfeſſorū.
¶ Quinto de precepto legis canonū.
de pe. di. j. c. ſerpēs venalis eſt culpa. ⁊
digna venia. quā ſequitur cōfeſſio de-
lictorum. In eadem diſt. Non meruit
iuſtificari q̄ peccata ſua noluit ꝯfite-
ri. Sꝫ querit aīa chara. Utrū virgo et

aplī cōfiterent᷑. Confeſſiõ petm̄ ꝓſup ponit. In maria nõ fuit pctm̄: ergo nec cōfeſſio. Rn̄det Ri.i.iiij.di.iiij.ar.iiij. Alber.ſup Miſſus eſt.ꝙ apli ⁊ Johannes bap.confitebant᷑: lꝫ non legamꝰ vbi aut qn̄. De maria aūt dic ꝙ Johanni euāgeliſte confitebat᷑ ex humilitate: a quo oia eccleſie ſacramēta accepit: cui dicebat. O mi Johānes nō ſum digna tāto filio. Non ſum digna vocari mater dei: qꝛ nõ recognoſco filij mei beneficia: lꝫ recognoſceret. Vn̄ patet pma rõ principalis. ¶ Secūda rõne ⁊c. extra de peni.⁊ remiſ.c. ois. Ois vtriuſqꝫ ſexꝰ poſtq̄ ad annos diſcretionis puenerit oia pcta ſua tenet᷑ ꝓprio ſacerdoti confiteri. Ille. In quibus verbis quattuoꝛ ponunt᷑ difficultates. pꝛima eſt: qui dicuntur anni diſcretiōis. Circa hoc quattuoꝛ ſunt opiniones. Vna eſt Ri.in.iiij.⁊ Sco.in.iiij.ꝙ annus diſcretionis dicit᷑ cuꝫ qs eſt doli capax ⁊ cognoſcit pctm̄: cuius ſignum eſt qn̄ dat interroganti ordinatas reſpōſiones. Et in hoc tpe tenetur cōfiteri. Opinio eſt alioꝝ ꝙ annꝰ diſcretionis intelligit᷑ in muliere anno.xij.in viro.xiiij. In quo tpe obligatur ad confeſſionē ⁊ cōionem. qꝺ hodie ſeruat᷑ hodiernis tpibus. Tertia opinio eſt quorūdam ꝙ annus diſcretionis intelligit᷑ annus octauus: que opinio vera non videtur. Ratio: qꝛ vt in pluribus in anno octauo puer nondum habet vſum rōnis: vt experiētia patet: ⁊ q̄uis dicat᷑ de puero.v.annorum: de quo Greg.in.iiij.dya.dicit ad gehennā eſſe condēnatuꝫ ꝓpter pctm̄ blaſphemie: Rn̄deo ꝙ in illo fuit accelerat9 vſus rōnis pter cōem vſum quē ſi nō habuiſſet nō fuiſſet ſibi imputatum in pctm̄. Si ergo iſte vſum rōnis habuit preter vſum cōem in quinquennio vnde peccare potuit. Non ſequitur ꝙ oēs alij habeant: qꝛ vt dicitur. extra de regu.iur.in.vj. Ea que a iure cōi exhoꝛbitāt nō ſunt in cōſequētiam trahēda. ⁊ phs. Vna irundo nō facit ver. Quarta opinio que verioꝛ videt᷑. ⁊ eſt Tho.in.iiij.ꝙ pueri circa xj.vel.xij.annum ſi apparent ſigna in eis deuotionis: ita.ſ.ꝙ ſciant diſcernere panem materialē ⁊ ſacramentalem poſſunt cōicare: qꝛ preſumitur habere vſum rōnis. ¶ Scda difficultas. quis dicitur ꝓprius ſacerdos. Ad qꝺ rn̄det Alexan.iiij.par.ſumme.q.clxxij. Proprius ſacerdos dicitur tribus modis. Primo ꝓpe. ⁊ iſte eſt ſacerdos prochialis que ſacra miniſtrat: ⁊ cui cōmiſſa eſt cura ſpūalis parrochianoꝝ. Secūdo dicit᷑ ꝓprius ⁊c. iſte eſt xp̄s prelatꝰ ordinarius. Tertio cōmuniſſime vt penitentiarij pape. Et illi quibus a papa cōceſſum eſt priuilegium audiendi ꝯfeſſiones vt predicatoꝛes ⁊ minoꝛes ſicut patet p decretales. de cōfeſſionibus audiēdiſ. ¶ Tertia difficultaſ ⁊c. Vtrum ſine pctō exiſtens obliget᷑ ad confeſſiōnē. Petrus de tharant aſio in di.xvij. dicit ꝙ ſic. Et hoc eſt ꝓpter ꝓceptum eccleſie: de cōfitendo ſemel in anno. Sed dicis cum nō habeam niſi venialia que multis modis remittuntur. Quid debeo cōfiteri. Reſpōdeo ꝙ nō ex vi ſacramenti obligat᷑. ſed ex inſtituto eccleſie. Sed pono caſum. An exiſtens ſine veniali teneat᷑ ad hoc ꝓceptum. Reſpondeo ꝙ ſic: qꝛ eccl̄ia ſic precepit: ⁊ peccatoꝛ confiteri debet ſe peccatoreꝫ eſſe in potentia nō in actu. ¶ Quinta difficultas ⁊c. Vtrū quis abſolui poſſit ſine penitentia: videtur ꝙ ſic: qꝛ xp̄s adulteram abſoluit ſine penitētia. Vade inquit: ⁊ ampliuſ ⁊c. Reſpondeo ꝙ nemo pōt abſolui ſine ea: qꝛ eſt ſigillum cōfeſſionis. Ad argumentum xpi. Reſpondeo ꝙ maioꝛem dedit q̄ dari poſſit dicēs. Vade iam plius noli peccare: que etiam cōtritio

neim infudit. ¶ Tertio pbatur exem‑
plo confeſſionẽ eſſe neceſſariã. Exẽplo
mulieris. Filia cuiuſdã magni princi
pis viſitãs curiã cũ eſſet virgo ⁊ deuo
tiſſima: cõſuluit papã: vtrũ religionem
intraret. Qui attẽdens eius ſctitatez
cõſuluit ꝙ nõ: ſ; in ſuo ſtatu pmane‑
ret. Et cũ iniecĩſſet oculos in quẽdam
ſeruũ eius corrupta eſt ab eo a quo et
plem habuit. Unde religionẽ itrauit
⁊ tñ hoc pctm̃ ꝯfiteri erubuit multũ
p pctõ ſe affligens ac macerans. Cũ
autẽ moreref ⁊ ſancta crederef ab ab
batiſſa adiurata eſt ꝙ eã certificaret
de merito ſuo. Apparuit horribilis pꝰ
mortez dicens ſe dãnatam: eo qꝛ illud
pctm̃ qd cõmiſerat nõ fuit cõfeſſa. Ali
ud exẽplum de dño quodã qui deride
bat ꝯfeſſionez. Apparuit in forma por
ci filijs in camera. O filij inquiens du
plici de cã ſum dãnatus. Primo rõne
libidinis: ⁊ ideo ſic in forma vobis ap
pareo: qꝛ fui porcus. Scdo: qꝛ deriſi cõ
feſſionez: ideo ſum dãnatus. Ad argu
menta. Ad primum rñdet Ri. in. iiij.
di. xvij. Qꝛ ille qui eſt nimis familia‑
ris vni parti: iudex nõ debet eſſe in il‑
la cauſa. Extra de officio ⁊ ptãte iudi
cis. d. glo. Familiaritatis affectio: ve
ritatẽ impedire ſolet: ⁊ C. ne quis in
ppria cã. l. j. Nemo debet eſſe iudex in
ppria cauſa. Nimis eñ eſt hõ familia
ris carni ſue. Uñ nõ faceret ſibi cõſciẽ
tiam de pctis magnis ⁊ ſuo modo. Jõ
debet ire ad aliũ. Ad ſcdm rñdet Boe
tius. j. li. pſa. iiij ꝺ cõ. ⁊ ff. de pactis. l.
tres fratres. Si opa medicantis expe
ctas opꝰ eſt vt vulnꝰ detegas. Ad ter
tium rñdet Alexã. vt ſupra. Qꝛ etſi nõ
legatur confeſſio pdictorum. Potuit
tñ fieri ⁊ factum eſt. Plura eñ ſunt a
xpo facta que non ſunt ſcripta. vñ pz
neceſſitas cõfeſſionis vocalis. Sed vi
demus plures ſteriſſe p. x. ⁊ xx. annos
ſine cõfeſſione. Quis ſuper hoc diſpen

ſauit? Reſpõdeõ ꝙ dyabolus. Uis vi‑
dere? Quare ꝯcubinarius nõ confitef
dicet ꝙ pter luxuriã: auarus pter
auaritiã: guloſus pter gulam. Jgif
cum iſtis diſpenſat demon cuz auaris
demon auaritie. cũ luxurioſis: demon
luxurie: vñ pz primũ. Scdm principa
le ⁊c. quo tpe faciẽda eſt iſta cõfeſſio:
an ſtatim poſtꝙ hõ peccauit: aut dif‑
ferre debet vſqꝫ ad tps. xl. ſi infra an‑
num nõ facit. Ad h loq poſſumꝰ dupli
citer. Aut quo ad ppoſitum interius.
aut quo ad verbũ exterius. Si primo
modo: dicũt doctores ꝙ tenef ppone
re ꝯfiteri qñ occurrit memoria de pec
cato. ⁊ tenef qs eſſe male ꝯtentꝰ: quo‑
tiens occurrit ei memoria pctĩ: ſ; ſi lo
quimur de ꝯfeſſione actuali circa hoc
eſt triplex opinio doctorũ. Prima ꝙ
canoniſtaꝝ. Jnnocẽ. ſup ca. oĩs. de pe.
⁊ re. ⁊ Archidia. ſuper. c. ille rex: ꝺ pe. ſ
di. iij. dicũt ꝙ ois qui cecidit i mortale
ꝙ citius tenef confiteri ex debito ne‑
ceſſitatis. ⁊ rõ horũ eſt. Quilibet tene
tur vitare piculum aie: ſ; differre con
feſſionẽ exiſtẽs in mortali: eſt in picu‑
lo aie: ⁊ nõ vita piculum qd põt eueni
re. Lucanꝰ in. j. Tolle moras: ſemp no
cuit differre paratis. Jgif ⁊c. ¶ Scda
eſt opinio theologoꝝ: vt Tho. in. iiij.
di. xvij. ⁊ in quolibe. in quadã queſtio
ne. ⁊ Ricar. in. iiij. Qꝛ peccatoꝛ nõ ſta‑
tim tenetur confiteri: niſi in quattuor
caſibus. Primus cũ quis vult ſe com‑
municare vl miſſam celebrare vel mi‑
niſtrare aliqd ſacrm. Jn hoc caſu non
ſufficit ꝙ ſit contritus: ſed etiaz ꝙ ſit
confeſſus. Secũdus cum quis habet
facere longum iter: ⁊ pbabiliter dubi
tat ꝙ pro illo anno: amplius nõ occur
ret illi copia confeſſoris. in hoc obli‑
gauit: qꝛ vt dicitur de conſecra. diſti.
v. baptizare. vbi periculum imminet
auferenda eſt mora. Jn dubijs enim
tutior via eſt eligenda. Ut habetur

Extra de homicidio. c. ad audientiam. Tertius casus est: qñ habet facere aliquid de quo iminet ſibi periculũ mortis: quis p illo tẽpore ſit ſan?: vt trãſire mare vel longã viã facere. Aut dũ patit graue infirmitatẽ. Vñ Aug. de pe. di. vij. c. Nemo. Tene certũ ⁊ dimitte incertũ. Quartus caſus eſt quis eſt alius opinionis q teneť ſtatim cõfiteri: ⁊ ſic ſibi format ɔſciẽtiã: tũc peccat mortaliter: ſi nõ facit. Vñ. xxviij. q. i. §. Ex his. Omne qd eſt ɔtra cõſciẽtiã edificat ad gehẽnã. Cõtra ſcrupuloſos eſt hec ſnia. ¶ Tertia opinio eſt aliorum qui dicũt de religioſo ⁊ laico. De religioſo aũt cũ totũ tempus vite ſue: ſit ſibi tẽpus penitẽtie: habita copia ſacerdotis idonei: ſi peccauit mortalit᷑: teneť ſine mora ɔfiteri. Sm hanc opinionẽ. Laycꝰ ho rõnabiliter põt expectare tps. ſ. qd eſt tps pñie. Vñ cũ illud tps ſit magis oportunum eis ad ſatiſfaciẽdũ ⁊ cõfitendũ: ſi expectet illud: rõnabiliter eſt iudicare q nõ peccent: dũmodo ɔponãt firmit᷑ tunc cõfiteri. Sed tutior via eſt: q meliꝰ eſt cõfiteri mortali cõmiſſo: nec tardare. Et hoc eſt q̃druplici rõne ſm doctores Primo rõne incertitudinis. Scdo aggrauationis. Tertio elõgationis. Quarto vtilitatis. Primo rõne ⁊c. q2 hõ eſt incertus quo tpe debeat viuere. mori poteſt ſine loquela: picula q̃plurima ei euenire poſſunt. Incertꝰ quo ad locum: quo ad tps: quo ad modũ. Eccl. ix. Neſcit hõ finẽ ſuũ. Petrar. v. triũpho tpis hic hũana ſpes: hec militia: hec miſeri hoies attendũt. nemo autẽ ſcit q̃tum viuat aut obeat. Ideo diuiti ɔmittẽti ſibi lõgã vitã dictũ eſt ei. Luce. xij. c. Stulte hac nocte aiam tuã repetẽt a te. Cõtra eos q̃ dicũt. O paẽ tẽpus veniet qñ pctm̃ meũ ɔfitebor. Cõtra Eccl. v. Ne tardes conuerti ad dñm. ⁊ ne differas de die in diẽ. Scdo rõne ⁊c. Quanto plus differt confiteri tanto accumulat pctm̃ pctõ: ⁊ per ɔñs penã pene. Tu es onuſtus o peccator habes faſtidiũ in hũeris. Extra de ɔſuetudine ca. fina. Tanto grauiora ſunt pctã q̃to diutius infelicẽ aiaʒ detinẽt alligatã. ⁊ Greg. pctm̃ qd per penitẽtiã nõ diluitur mox ſuo põdere ad aliud trahit. Tertio rõne ⁊c. Quanto plus morať in pctis: tanto magis deũ offendit ⁊ elongať: ⁊ per ɔñs difficilior erit cõuerſio. iuxta illud. Qui nõ eſt hodie cras minꝰ aptꝰ erit. ⁊ Ouid. Principijs obſta: ſero medicina parať Cũ mala per lõgas cõualuere moras. Sed nõ eſt veriſimile q ille q̃ ſe elongauit per plures mẽſes annos ⁊ dies de facili poſſit redire in pũcto ⁊ hora. Quarto rõne ⁊c. Ex frequẽti cõfeſſiõe peccator ɔſeqtur tres vtilitates. Prĩa dicit᷑ peccati cognitio. Sacerdos tenetur inſtruere pctõrem ɔfitẽtẽ: ⁊ ei oſtẽdere q̃tũ poteſt qualitatẽ peccatorũ: qñ ſcʒ mortale ⁊ veniale pctm̃ ⁊ ei aperire portas ⁊ penas quas incurrerat p pctm̃ ſuũ ex conſequẽti cognoſcit peccatum. Scda dr mẽtis ſecuritatio. q2 ex frequẽti confeſſione homo gaudet letatur. O paẽ qñ domũ reuertor totus letus redeo. Viuere in mortali eſt pena maxima. Augu. Iuſſiſti dñe: ⁊ vere ſic eſt: vt ſua ſit pena: ois inordinatus effectus. Confeſſio hoiem letũ reddit. In. ix. ethi. Virtuoſoꝝ beatiſſima eſt vita. Ideo dauid. In voce exultatiõis ⁊ confeſſionis: ſonus ⁊c. Tertie dr peccatoꝝ euitatio. ꝓpter frequẽtẽ confeſſionẽ hõ vitat pctã: q2 ex illa demõ vires ſuas amittit. Exẽplũ in lib. de. vij. donis. Cũ quedã mulier de paupertate ſua plurimũ deſperaret: demon apparuit ɔmittens multa: ſi tamen tria faceret. Primum vt viros eccleſiaſticos peccare faceret. O malum ⁊c. Secũdum vt in eccleſia hora officiorum

Digitized by Google

garriret ⁊ alios perturbaret. Tertium vt nō cōfiteretur: q hoc mihi ſumme diſplicet. Rn̄dit. Non faciam. Ecce ſecundus ſermo ⁊c.

¶ Feria quarta tertie hebdomade. De peccato.

Acceſſerūt ad ieſum ab hieroſolymis ſcribe ⁊ phariſei di. Quare diſcipuli tui traſgrediūtur traditiones ſeniorū. Non enim lauant man⁹ cū panē mādu cāt. Mat. xv. c. ¶ Scdm Chry. phari. erāt in trib⁹ defectib⁹. Primo erāt ſuperſtitioſi: q lauabāt man⁹: credētes ꝙ mūdicia exterior faceret mūditiā īteriorē. Vñ Tho. iij. parte. q. xxxviij. ar. i. Baptiſmata phariſeoꝝ erāt vana: ordinata tñ ad mūdicia carnis. Quā opinionem habuere antiq: quā ſequūt ſarraceni: qd abſurdū eſt. q lotio manuum facit ad quādā honeſtatē ⁊ corporalē mūdiciam. nō tñ ex neceſſitate. Scdo erāt auari: q inducebāt filios ad dandum bona parentū in templo: immo vt domos depdarēt: qd erat ꝯtra liberalitatē. Tertio erāt impij: q parētes priuabāt talib⁹ bonis tpalib⁹: ⁊ ſic fame moriebātur. Contra hos defectus xp̄s vnica rñſione ꝯcludit dicēs. Quare ⁊ vos trāſgredimini mādatū dei ꝓpter traditionē veſtrā. Qui ſcꝫ pſuadetis filijs vt domos parētū depdēt. ⁊ eos inhonorēt. Cū tñ ſit ꝯtra illud. Exod. xx. Honora patrē tuū ⁊ matrē. Vñ apls. Non ſunt faciēda mala. vt eueniāt bona. Extra de ſimonia. c. Ad apoſtolicā. Sub ꝓtextu pietatꝪ nō eſt impietas cōmittēda. Hypocrite bene ꝓphetauit de vobis. Eſa. di. Pplſ hic labijs ⁊c. In tota ſcripturā nullū peccatū inuenies ita a xp̄o redargutū: ſicut pctm̄ hypocritarū. Hypocrite mundum decipiūt qui vult decipi: ⁊ qui nō eū decipit nō eſt illi amicus. Deinde his dictis vertit ſe ad turbā di. Non qd intrat in os. i. cib⁹ corporalis. Coinquinat hoiem. ſ. ſpūaliter: niſi inqtum per delectationē male afficit ad cibū. Sed qd ꝓcedit ex ore. i. verba q̄ ſunt interioris malicie ſignificatiua. hoc coinquinat hoiem. Dixerūt ⁊ apli. Magiſter ſcis: q phariſei audito hoc vbo ſcādalizati ſunt. Rn̄dit ieſus. Sinite illos: q ceci ſunt ⁊ duces cecoꝝ. Oīs plātatio quā nō plātauit pat̄ me⁹ ⁊c. Non lotis manib⁹ man. nō coinqnat hoiem. Applica de pctō erit hodie ſermo de quo. iij. contemplabimur.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scdm dicitur declarationis.

¶ Tertium dr̄ confirmationis.

¶ Primū dicit ⁊c. Querit dubium a Theo. ab hac parte oīa ſupplicitia oīa tormēta. oīa infortunia. oīa patibula. omne infortuniū in qd pōt cadere hō. ab alia parte: vnū minimū pctm̄ mortale. Quale malum plus eſt elegibile. An mortale vt euitet oīa mala ſupradicta: an oīa mala. Circa hoc due ſunt opiniones. Vna quorūdā eſt ꝙ hō magis debet incurrere aliqd mortale q̄ incurrere tot mala. Qd ꝓbant tripliciter. Primo ratione. Scdo auctoritate. Tertio exemplo. Primo rōne: q homo pōt reparare pctm̄ per ꝯtritionē percutere pectus ſuū. acceptat deus bonam volūtatē. Ezech. xviij. Cū auerterit ſe impius ab impietate ſua ipſe aīam ſuā viuificabit. Et dauid de ſeipſo. Dixi cōfitebor aduerſum me iniuſticiā meā ⁊ tu remi. iniq. p. mei. Et. ij. R. xij. Cū Nathā rephēdit eū de peccato dixit Peccaui. Et ſtatim ſubiūxit. Et dñs trāſtulit a te pctm̄ tuū. Vulgaris poeta. Nullū eſt de ſe tam graue pctm̄ qn ad ingreſſum celorum dñe deus quilibet penitēs reperiat claues. Secundo

opinio dicit oppoſitum. q melius eſt
mori ꝗ peccare. In .iii. ethi. melius eſt
mori ꝗ facere ꝯ bonū virtutis. ⁊ Dan.
xiii. Meli⁹ eſt incidere in man⁹ hoim
ꝗ peccare in ꝯſpectu dñi. Et auguſti.
xxxii. q. v. c. Ita ne. potius dꝫ q̄s mala
q̄libet tollerare. ꝗ pctō conſentire. Et
vulgaris. Iā q ſum fatis nolo ampli⁹
eſſe monaca. o ieſu p tuo ſeruitio. ⁊ de
Monica mr̄e Aug. potius volebat il-
lum mori: ꝗ remaneret in ſua pfidia
⁊ infidelitate. Qualis aūt ſit hā opi-
nio veniamus. ad ſecūdū miſterium.
¶ Scōm dicit ⁊c. Cōcluſio eſt Tho. in
quolibet. x. In. iiii. ſen. di. xv. in. xxii. q.
x. ar. iii. Alexā. de ales in. ii. pte ſum.
Archiepiſcopus in quarta parte ſum.
ti. xiiii. c. vi. Et. i. par. ti. vi. q magis
homo dꝫ ſuſtinere oia mala: ꝗ pctm̄
cōmittere. Que cōcluſio pbat quintu-
plici ratione.
¶ Primo ratione priuationis.
¶ Scdō ratione infatuationis.
¶ Tertio ratione ſeruitutis.
¶ Quarto ratione odiationis.
¶ Quinto ratione aſſimulationis.
¶ Primo rōne ⁊c. Quia nos priuat vi-
ta beata. Ubi nota Tho. i. ii. q. lxxix.
arg. ii. ⁊. iii. ꝯtra gēt. c. iiii. q malū eſt
priuatio boni. Exēpli gr̄a tenebra eſt
priuatio luminis. infirmitas eſt priua-
tio ſanitatis: amarū eſt ꝑuatio dulce-
dinis. Et ꝗto iſta ꝑuatio erit ꝑuatio
maioris boni tanto malū erit minus.
Exēpli gr̄a. Priuatio man⁹ eſt maius
malū ꝗ vni⁹ digiti. Et trūcatio capit
ꝗ pedis. Unde phs. v. Top. Si ſimplr
ad ſimplr ⁊ magis ad magis. ⁊ maxie
ad maximū. Ad ppoſitū. In mortali
pctō eſt ꝑuatio maximi boni hois. q̄re
o pater Gabriel clama vita btā eſt pa-
radiſus. Ubi nota ſm phm in. vii. pol.
Et Ciceronē in vlti. rheto. veterū: q
ſunt tria bona hois. Bona tpalia. que
tñ ſunt minima reſpectu alioꝝ: ſunt
tñ bona: q2 organice deſeruiūt felicitā-
ti inſtrumētaliter. ⁊ ſunt tanꝗ media
ad virtutes. Scdō bona corporalia: vt
ſanitas pulchritudo. Tertio bona ſpi-
ritualia. Iſta ſunt maiora oib⁹ bonis:
In. i. ethi. Bona aie ſunt maxie bona.
q2 in. vi. pol. Aia eſt ꝑcioſior omni cor-
pore ⁊ oi poſſeſſiōe. q2 bona aie pctm̄
priuat. Faciam⁹ ſic rōnem. Malū eſt
priuatio boni. Et in pctō eſt priuatio
hui⁹ boni. ſ. vite eterne. ⁊ ſalut ꝓprie.
Ergo ſup oia eſt fugiēdū pctm̄. Ideo ec-
cle. xxi. Quaſi a facie colubri fuge pec-
catū. Ad practicam. Maximū malū o
xpiane. eſt ꝑuatio rerū tpaliū ⁊ filioꝝ
⁊ oim bonoꝝ. Sꝫ maximū eſt aie amiſ-
ſio. que eſt p mortale pctm̄. Uane ho-
mo eſſet creat⁹, vane baptizat⁹, vane
ad eccleſiā perrexit, vane ad ſermōes.
Unde qdam vulgaris cātabat. Melius
eſſet nobis ne nati eſſem⁹ ſi viuim⁹ in
infamia ⁊ ſerui tandē iniqui: paupes
⁊ dānati. Ille. Exemplū in cronica or-
dinis Magiſter iordanus dū iret ad
ꝑdicandū Uercellas: a pplo rogatus
eſt: vt quandā obſeſſam viſitaret. Ior-
danis aūt interrogat quare illā affli-
geret. Rñdit. Cogor hoc agere a deo:
ppter pctm̄ illius. Cui magr̄ Iordan⁹
Si tibi daretur optio: vbi velles eſſe.
Rñdit. O pater in celo vbi cecidi: vt
faciē dei mei videre poſſem. Cui pat.
Quid velles agere ſi illā videre poſſes
Rñdit oēs mundi penas que poſſunt
ſuſtineri ſup martyres. Cui Iordanus
Quis es tu. Unus de ſeraphin q aſſi-
ſtunt ſemp ante faciē dei. Tunc ma-
giſter Iordan⁹ audiēs dr. O miſer eſt
ille peccatorꝗ mortalr̄ peccat. p quo
paradiſum perdit. ¶ Secūdo rōne ⁊c.
Pono hanc ꝯcluſionē: q peccator eſt
maxim⁹ fatuus. Que ꝯcluſio verificat
a. ſ. Tho. xxii. q. lxiiii. ar. ii. Homo pec-
cādo recedit ab ordine rōnis. Ille. Qui
recedit ab ordine: igitur ſtulte facit.

Digitized by Google

Unde cōiter ā ſapiētialibus libris pec
catores dicūtur ſtulti. De q̄bus Eccl.
vi. Stultoꝝ infinit⁹ eſt nūerus q̄ ſtul-
ticia oſtendit ex trib⁹ ſm robertū hol
cot ſup eccleſiaſticū. Et nicolaū de gor
ra. Primo ex via. Scd̄o ex mēſa. Ter-
tio ex cura. Primo ex ꝛc. Uis ire romā
viā ȝ ignoras. Quid facies. O pater in
terrogabo de illa. Et ſi dicet duas eſſe
vias ſpacioſam ſꝫ periculoſam ꝓpter
latrones: aliā ſpinoſam: ſed ſecurā. Ꝑ
per quā ibis. Uereſꝫ ſapis tenebis ſpi
noſam: que eſt ſecura: Et nō ſpacioſā
ne occidaris. Ad ꝓpoſitū peccator eſt
fatuus. q2 tēdit per viā latā: que ipm̄
perducit ad ꝑditionē. De qua Mat.
vij. Lata porta ꝛ ſpacioſa eſt via que
ducit ad perditionē. Auiſatur a xp̄o
de hoc non credit. O luxurioſe nō eas
per illā viam. O auare ſine vſuras: re-
ſtituas male ablata. ¶ Scd̄a ex mēſa,
in qua ſunt diuerſi cibi toxicati: ſed zu
charo ab extra liniti in vaſis aureis ꝓ
pinati. Dic mihi ſapiūt tibi he ꝯfectio
nes. Optates vtiqꝫ. Hanc ꝯcluſiones
mecū portaui ab vtero materno. q2 dul
cia ſunt amica nature. Uere eſſet fa-
tuus qui tales cibos paratos ꝛ tales
declaratos a fide dignis q2 intus eſſet
venenū guſtares ne? Nō pater. q2 eſ-
ſem fatuus. Ita peccatori accidit. ſub
dulcedine peccati latet venenū dāna-
tiōis eterne. O fatue luxurioſe. fatue
auare. ¶ Tertio ex ꝛc. Dic mihi o mu-
lier. dic mihi o homo. quot indumēta
habes. Pat̄ inq̄t vnū de fuſtaneo. aliū
de coccineo: ſi es ꝓba ancilla de vtroqꝫ
debes hr̄e bonā curā ſꝫ de quo maiorē
curā habebis. Uere pr̄ de coccineo. q2
eſt ꝓcioſior. ideo dꝫ cuſtodiri diligēti⁹
Ad ꝓpoſitū. Duo ſunt nobis data ab
optimo deo. Corpus ꝛ aīa vtrūqꝫ debe
mus cuſtodire. Quid hoꝝ eſt nobili⁹?
Uere eſt aīa ſup oīa bona. In. vi. poli.
Aīa eſt nobilior omī corpe. Et. l. ſenat-

mus. C. de ſacro ſan. eccle. Aīa cūctis
rebus mūdi ꝓponēda eſt. extra de pe-
ni. ꝛ re. c. Cum infirmitas. Aīa eſt me
lior omī corpe. ꝛ aīe bonū ꝓfertur oīb⁹
bonis. Per hanc deus mūdū fecit. In
ij. de aīa. Finis quodāmodo omniū eſt
homo. Per hanc verbū dei factū eſt ca
ro. Jo. iij. Sic deus dilexit mūdū: vt fi
lium ſuū vnigenitū daret. Per hāc fa
ctum eſt celū empyreū in. ij. di. ij. Celū
empyreū potius eſt pro aīa q̄ ꝓ ange-
lis. Per hanc xp̄s mortuus eſt. Grego.
O mira circa nos tue pietatis digna-
tio. Huic dat⁹ eſt angelus in cuſtodiā.
Hiero. ij. di. xl. Magna dignitas aīa-
rū eſt vt vnaqueqꝫ ab ortu natiui-
tatis ſue habeat angelū delegatum.
Deut. iiij. Cuſtodi temetipſum ꝛ aīaꝫ
tuam ſollicite. Aīa ergo precioſior eſt
corpore: ideo ſm rationem debet plus
curari: q̄ corpus q̄ quecūqꝫ huius vi-
te. Aliter ſtulte agis. Unde augu. lib.
de agone xp̄iano. Nulla eſt maior ſtul
titia: q̄ ꝓpter bonū momētaneū. per-
dere bonū eternū. Fiat practica nota-
bilis in hoc verbo. O peccator. O luxu
rioſe. ſi tu cogitares quomodo ꝓ tran
ſitorio peccato ꝑdis paradiſum ꝛ obli
gas te eterne dānationi. Nulla eſt ma
ior ſtulticia. Replica. ꝛ Grego. in lib.
mora. Quid inſanius: q̄ pro modica
delectatione carnis. eternis ſe obliga-
re incēdijs. Ille. Uſꝫ ptꝫ ſcd̄a. ¶ Ter-
tio ratione ꝛc. Inter cetera bona hoc
vnum eſt: libertas. Juriſta. ff. de fidei
cōmiſſis liber. l. capax. Nihil gratius
preſtatur libertate. Julius Celſus. Ine-
ſtimabilis res eſt libertas. ꝛ. ff. de ver-
borum ſigni. Precioſa res eſt libertas.
ꝛ Eſopus. Non bene pro toto libertas
venditur auro: Hoc celeſte bonū pre
terit orbis opes. Et in catone. Ho-
nor mea iure loquens et verum dicens
nam nihil eſt maius veritate. Expe-
rientia patet. Si homo a ſarraceni[illegible]

peteretur: et ſi in manu turchi eſſet: nõne
putaret hoc ſibi eſſe ad magnã gratiã
ſi redimeretur. Vere ſic. Ad propoſitum.
Sicut libertas eſt potiſſimũ donum
ita nihil vilius eſt ſeruitute que eſt per
peccatũ in qua ẽ peccator. Tho. xxij. q. lxxiiij.
ar. ij. Homo peccãdo perdit dignitatem
humanã et incidit in ſeruitutem. et ſup
Iſa. l. c. Homo enĩ per peccatũ vẽdit tria.
Anime libertatẽ: celeſtẽ hereditatem
et aie virtutem. Ille. Et xpus. Joh. viij.
Qui facit peccatũ ſeruus eſt peccati. i. dya-
boli. et. j. petri. ij. A quo quis victus eſt
huius ſeruus eſt. et Augu. et Bonus ho-
mo licet ſeruus liber eſt: malus autẽ ſi re-
gnet ſeruus: et tot dñorum quot vitio
rum. Ille. Practica in verbo vitiorum
Tu es in peccatõ gule: ſeruus eſt demonis
illius peccati. Tu es in peccato auari
tie: ſeruus eſt illius peccati. Et tot de-
moniorum quot vitiorum etc. In chroni-
cis ordinis. Exẽplum. Quidam frater
ordinis predixit diẽ mortis ſue. Appro-
pinquãte hora et die intrauit quidam
magnus peccator clauſtrum: Eadem hora
cõgregati ſunt fratres oẽs eius mortẽ
expectantes vt predixerat: tunc dixit a-
ſtantibus. Nõ moriar nũc quamdiu ſunt de
mones in clauſtro. Video. vij. demo-
nes in conuentu: vnde aia mea de cor
pore exire nõ poterit niſi prius abigantur.
Amoto illo peccatore et ipſe mortuus ẽ. Fa
cit enĩ demon: ſicut fit bubalis: de qui
bus Tho. ſup Jo. iiij. Qui licet ſint fero
ces: tñ ſi ponatur eis anulus in naribus
eorum ducuntur quocunqʒ dñs voluerit
et a paruulo. Ita et homo licet habeat vires
liberi arbitrij: tñ dum in mortali pec-
cato eſt: a demone ducitur de malo in pe
ius. vñ. Greg. Peccatum qđ per peniten
tiam nõ diluitur mox ſuo pondere ad
aliud trahit. vñ Cicero in. v. Parado-
xo. An liber ille tibi videtur: cui mulier
imperat: cui leges imponit: preſcribit:
iubet vetat: quod ei videtur. In huius

figuram. Mat. xvj. cum diceretur Pe-
tro. Tu de illis eſt. Rñdit. O homo nõ
ſum. Canta ſup quo Hylarius: q. ſ. a-
miſerat eſſe ſpũale dum eſſet ſeruus
dyaboli. Ille. O peccator quare nõ facis
debitũ. Non ſeruas precepta: quia non es
tu ſui iuris. ¶ Quarto rõne etc. Pecca-
tor odit deum: et ab ipſo odio habetur
preterea odit ſeipſum. Primo enĩ a deo
odio habetur: veni huc aia que habes plu-
ra bona habes dei gratiã caram: vtiqʒ
pater. Et ſi quis poneret te in indigna-
tionem dei pro malo haberes. Ad pro
poſitum. Peccatũ enĩ ſolum ponit hoiem in
indignatione dei. vñ Eccl. xij. Sapiẽs
ait. Altiſſimus odio habet peccatores. et Ju-
dith. v. c. ſcribitur. Deus peccatorum odit
iniquitatem. et Aug. xij. li. de ciui. c. iij.
ita aſſerit. Dicuntur in ſcripturis inimi-
ci dei oẽs qui eius aduerſantur imperio
nõ natura: ſed vitijs: nihil ei nocere va
lentes: ſed ſibi. et idem Aug. in li. de pe
niten. qđ etiã ponitur de peniten. di. iij.
c. ſunt plures. Scio dñm inimicũ eſſe
oi crimĩnoſo. et Dauid in pſal. ad deũ ſic
loquitur. Odiſti oẽs obſeruantes vani-
tates. i. peccã. et Sap. xiiij. c. ſimiliter di-
citur. Sunt deo odio impius et impie
tates eius. Practica hic. Cur o deus lu
ciferum eieciſti de empireo. Adam de
paradiſo Diluuiũ in terrã. Sulphur et
ignem ſup ſodomã. Cur. lxx. milia per
cuſſiſti peſte in pplo Dauid. Clama per
ei peccatũ. Facit deus vt mater que filio
alludit cũ pomo in manibus di. Veni
fili mi cũ pomo in manibus accipe in
quit illud. Ille nolens applicat verbe
ra di. Neqʒ enĩ es et cũ colloquio bizat: ita
deus imittit inſpiratiões: predicatores
et alia dat hoi. Sed nolẽti cõuerti dat
flagella. Nõne vidiſti elapſis annis pe
ſtem in Brixia: in papia: in Mediola-
no: in Janua. Et iterum veniet vere
vere. O tinctores parate nigrum vt
mater defleat filiam. Pater filium

Digitized by Google

vxor virum: amicus amicum. Et quare o deus. Vere ppter pctā. Cōpletus est numerus pctōrum. O falſe xpiane. A gētilibus habuiſtis ſodomias ſacra falſa: adulteria: periuria oīa mala. Nō est verecūdia tenere publice feminam vſuras dare. Contra Aug. Videt enim consumata nequitia hoim qui filium dei crucifixerunt: ſed eorum maior qui nolunt viuere recte. et oderunt precepta virtutis p quibus crucifixus est filius dei. Ille. ¶ Scdo pctōr odit ſeipſum. O dauid quid dicis. Qui diligit iniquitatem odit animam ſuam. et Thob. xij. Qui faciunt pctm̄ et iniquitatem: hoſtes ſunt aīe ſue. Non poteſt maius odium ad aliquē demonſtrari ꝙ cum quis euꝫ occidit et vita priuat quod est maximum bonū in rebus tēporalib⁹. Peccator autem aīam ſuam priuat vita ſpūali et gratie que excedit incōparabiliter oīa bona tēporalia: Sap. xvj. Per maliciam. ſ. pcti occidit homo aīam ſuam. Unde dicit Robertus holcot: ꝙ deus pctōrem pſequitur in oibus locis. Primo i celo empyreo qꝛ luciferum deiecit. Scdo in paradiſo terreſtri: qꝛ Adam expulit. Tertio in aere dum grādines et mala tpa mittit. Quarto in terra dum peſtem mittit. Quinto in inferno: dum aīas cruciat. Deut. xxxij. Ignis ſuccēſus est in furore meo et ardebit vſqꝫ ad ifernū nouiſſima. Et ſi non eſſet pctm̄ non eſſet malū pene in natura. Greg. Nulla nocebit aduerſitas: ſi nulla dominetur iniquitas. ¶ Quinto ratione &c. Aſſimilatur beſtijs homo. Vn̄ ps. Hō cuꝫ in honore eſſet &c. Et apl's. Aīalis hō nō percipit que ſunt ſpūs dei. et Bern. O ꝙ miſera conditio pctōrum que de filio facit ſeruum porcorū vt pdigus oſtēdit: puta dicerent iumēta ſi loquī poſſent. Ecce adā quaſi vnus ex nobis factus est. Ille. ſm Boetium de cōſo. proſa. iij. li. iiij. Comparatur peccator primo aſino rōne pigritatis: non facit bona niſi ſtimulat⁹: ſaſti dit bona aīe. Scdo porco rōne fedidtatis: qꝛ feret deo et angelis. Exēplum angeli qui nares obturabat tranſiens p viam cōcubinarij. Tertio cani rapido: qui vt dicit plinius lib. iij. de naturali hyſtoria: ſub lingua habet quēda vermiculum qui cum pungit et coleram accēdit et in ſanieꝫ ꝯuertit. Et peccator habet linguā malā: piurando: infamando: malū bonum dicendo. Eccl. xxviij. Lingua tertia multos cōmouit et diſperſit illos ḋ gente in gentē. Lingua. iij. est lingua pctōris detractoris. Vn̄ patet ſcdm. Quomodo pctm̄ fugiendū est ſup omnia. Ad argu. in in cōtrarium. Reſpondetur ꝙ homo incertus est poſt peccatum verum deus ad penitētiam expectet vt poſſit ſe ad gratiam pparare. Ber. Qui tibi veniam de cōmiſſis pmiſit: diem craſtinum nō ſpopondit. ¶ Tertium dicit &c. Cōfirmat noſtra cōcluſio duplici medio. Primo auctoritate Sen. Si ſcireꝫ deos meos ignoſcituros et hoīes ignoraturos adhuc peccare dedignarer. Et quidam phus cum incitaret ad pctm̄ ſibiipſi reſpondit. Erubeſce celum intrare viceaurus. et Augu. ſuper Jo. in verbo. Qui odit aīam ſuam. Cum eñ articulus cauſe venerit vt hec conditio proponatur. Aut faciendum eſſe contra dei precepta: aut ex hac vita migrandum: quorum duoꝝ hō cogit eligere. Cōminantes de morte pſecutores: ibi eligat deo dilecto mori ꝙ offenſo viuere. Scdo exemplis. ḋ Suſanna. Danielis. xiij. de. vij. filijs ſancte felicitatis. ij. Mach. vij. ḋ mulieribus que iter duo ligna &c. ecce o Petre: o Jacobe: o Katherina: o ſancti martyres: voluiſtis mori. Vere per nō peccare. Exēpla paganorum de Socrate: vt Valerius lib. vij. Quia dei

flebat canem et hircos quos athenien
ſes vt deos colebāt. in carcere poſitus
veneno hauſto ab eis dato: mortu⁹ eſt
Preterea de Xenocrate cui cū diſcipu-
li ipſi dormiēti in eius lectulū meretri
cem adduxiſſent: quo facerēt eum cū
ipſa peccare: noluit. Un̄ in mane me-
retrix clamare cepit: non eum hominē
eſſe ſed lapidem. De Hippo greca que
ſe in mare iecit ne pyratei eius corpus
violarent. De theotonicis mulieribus
de quibus mentionem facit Petrar.
in .ij. Trium. Caſtitatis in fine. Que
venientibus maritis in italiam vt eas
romanis acciperent: ſecute ſunt viros
ſuos. Qui cum pariter aduenirent: ro-
mani miſerunt cōtra eos exercitū du-
ce exercit⁹ Mario. Qui eos ad aquas
ſextias cepit. Quos vidētes vxores ru
ſtos auide honoris diſpoſuerunt ani
mo ſe cum defenſione glorioſe mori. et
ſic ſimul reducte: ſupra ſ carrigas expe
ctabant romanos. Conſiderarūt tamē
poſtea ꝙ hoc poſſet eſſe occaſio ma-
culandi earū caſtitatē. Unde cōcluſe-
runt ꝙ multo melius erat inire fedus
cum romanis ꝙ tali modo velle repu
gnare. Petierūt ergo loqui Mario. A
quo petierūt gratiā nō ſeq maritos q
viliter fugerāt. Nō erudi filios: nō
diuitias: ſed ſolū eſſet licitū ire romā:
ibi effici monachas cū alijs in tēplo
veſte quā rem denegās illis marius:
liberarūt illa via qua poterāt et fi-
lios libertatē quos ſecū duxerāt: et ſibi
et caſtitatē cōſeruare. Unde imitan
tes Virginiam comet die occiderūt fi
lios: et ſuperuenientē nocte ſe ſuſpende
runt ꝑ gulā. Nullā aliam rem plus re
quirētes ſui romanis: ꝙ eorū corpora
intacta. Iſti nōdū habuerūt euāgeliū:
ne henrirent pctō expectarūt crude
lem mortē. et tu o xpiane qd dicis: q ſi
nullo timore tot cōmittis. Nunc pu
blice blaſphemant deus: fiunt piuria:
inuocatur diabolus: dantur vſure: au-
gentur vanitates et pōpe: cōmittunt
fraudes in qualibet arte: et ſciētia: vi
cia: luxurie: ꝑpetrant ſine verecūdia.
O ſi data mihi eſſet facultas ꝙ vox
mea audiri poſſet ꝑ totā italiā: clama
rem. Ve ve vobis miſeris. Nos ſcim⁹
in quos fines ſeculorū deuenerūt: ita
vt videam⁹ oīa impleta eſſe corruptio
nib⁹. Nō ꝓfuerūt tube ꝑdicatorꝝ. Nō
miracula ſctōꝝ hoim. Nō terrores de
celo. et flagella dei. Nō ſeeue vbiqꝫ pe
ſtilētie ad extirpāda vitia et pctā et fa
cerēt ꝙ hoies reuerterēt ad deū et illi
adhererēt. ſꝫ nō velim⁹ chariſſimi mei
de hoc numero eſſe: ſꝫ corrigam⁹ vitā
noſtrā finendo pctā. Qd ſi egerim⁹ etc.

¶ Feria .v. tertie hebdomade quadra
geſime. De periurio.

Surgēs ieſus de
ſynagoga intrauit in
domū Symonis. Luc.
iiij. ¶ Poſtꝙ chriſt⁹
egit ſermonē in ſyna
goga: poſt ꝑdicatio-
nem ſuā venit cū diſcipulis ſuis in do
mum Symonis: vt ibi reciperet poſt la
bores refectionē. ſm glo. interlinearē.
Opera xpi quedā erāt ptinētia ad di
uinitatē: vt mortuos ſuſcitare. cecos il
luminare etc. Quedā ad humanitatē:
vt ſitire: eſurire. Unde hic ſumit refe-
ctionem: ſm ꝙ erat homo. Decūbebat
aūt ſocrus Symonis febricitās. et xpē
eā ſanauit: ita ſubito: ꝙ mulier mini-
ſtrauit eis. Ex quo oſtdit ſanatio mi-
raculoſa ab diſcipulorꝝ ꝯfirmationē:
Contra illos q volūt fieri miracula ꝑ
plures dies: cū tn̄ diuina poteſtas ſta
tim operet: et nō ꝑ media qd natura fa
cit. Veſpere aūt facto: oēs q habebāt
infirmos varijs lāguorib⁹: ducebāt eos
ad ieſum. At ille ſingulis man⁹ impo
nens: curabat eos. Exibāt aūt demo-

Digitized by Google

hia a multꝭ clamātia ꝗ dicētia. Quia
tu es xp̄s fili⁹ dei. Et increpās. nō ſine
bat ea loq. Quare nō ſinebat. Cū oēs
querāt laudari. Rñdeo ſm glo. Ne vi-
deret q̄rere teſtimoniū ab ipſis cū eſ-
ſent mali. Homo nō dʒ q̄rere honorē
nec laudē a malis. Dioge. Qui bonus
eſt: p ſeipm̄ cōmendat. Eccl. xvi. Non
eſt ꝑcioſa laus in ore pctōris. Criſ. Nō
decebat xp̄i miſteriū lingua feda pu-
blicari. Sequit. Quia ſciebāt ip̄m eſſe
xp̄m. Utrū demō agnouit xp̄m. Uide
tur ꝙ ſic. Ut hic ptʒ. Tu es filius dei.
Ab alia pte ꝙ nō. q2. j. Cor. ij. Nemo
ꝑncipiū hui⁹ ſcli cognouit. Rñdet gl.
interlinearis. ⁊ aug. lib. de q̄onib⁹ no-
ui ⁊ veteris teſtamēti. tho. ſup eplas
pauli. nicola⁹. ꝙ duplex eſt cognitio:
Prima certitudinis. ex hac ignorabat
totalit. Scđa ꝯiecturalis. Ex hac ha-
bebat ꝯiecturas ꝙ ille eſſet. Tu es in-
quit fili⁹ dei viui. Quedā glo. dicit ꝙ
demō agnouit ſʒ ignorauit an ſua paſ
ſione debuit expoliari. qđ ſi ſciuiſſet nō
ꝑmiſiſſet eum crucifigi. Sequit. Facta
aūt die egreſſus ibat in deſertū locum.
Et turbe q̄rebāt eū. Ut patri vocaret:
locū deſerti petebat. ⁊ venerūt vſqꝫ ad
ipſum: ⁊ ip̄m detinētes ne diſcederet ab
eis: vt ſcilʒ inter eos miracula faceret.
Quib⁹ dixit. q2 ⁊ aliis ciuitatib⁹ opʒ
me euāgelizare regnū dei: q2 ideo miſ
ſus ſum. Et erat ꝑdicans in ſynagoga
galilee. Ro. j. Sapiētibus ⁊ inſipiēti-
bus debitor ſum. Applica. De periurio
erit ſermo. De quo tria videbimus.

¶ Primū dicitur oppoſitionis.
¶ Secundū dicitur malignationis.
¶ Tertiū dicitur punitionis.

¶ Primū dicit ⁊c. Dubiū q̄ritur. Utrū
iurare ſit licitū. Una opinio fuit ꝙ nō
Alia ꝙ ſic. Prima ꝙ nō. Mat. v. No-
lite iurare oino: neqꝫ ꝑ celū: neqꝫ ꝑ ter
ram: neqꝫ ꝑ hieroſolymā: neqꝫ ꝑ caput
Et Iaco. v. Añ oia fratres mei: nolite
iurare. ⁊ Eccl. xxiij. Iurationi nō aſſue
ſcat os tuum. Preterea eccl'ia excōicat
clericū: ſi ꝑſtiterit in vitio iuramēti: vt
pʒ. xxij. q. j. c. clericū. Sʒ null⁹ excōicat
niſi ꝑ mortali vt pʒ ꝑ Tho. in. iiij. di.
xviij. Igit eſt pctm̄. Preterea ⁊ ius ci
uile ꝓhibet iuramētum: vt pʒ. ff. de iur
reiurā. l. Iuſiurādū. Igit nō ꝯuenit iu
rare. Alia opinio ꝙ ſic. qđ pʒ tripliciter:
Primo auct. Deut. vi. Dn̄m tuū time-
bis. ⁊ illi ſoli ſerui es ⁊ ꝑ nomē illi⁹ iu
rabis. ⁊ x. c. Iurabis in noīe ei⁹. Secū
do ꝓbat exēplo dei. Geñ. xxij. Per me
metip̄m iuraui dicit dñs. ⁊ Ier. xliiij.
Ego iuraui in noīe meo magno dicit
dñs. ⁊ i. ps. cxix. Iurauit dñs ⁊ nō pe-
nitebit eum. Preterea de xp̄o. Luc. iiij.
In ꝟitate dico vobis. Que locutio eſt
iuratoria ſm Innocē. Extra de iureiu
ran. c. Et ſi xp̄s. Preterea ⁊ paulus ad
Roma. j. ⁊ ad phil. j. Iurauit pau. di.
Teſtis eſt mihi de⁹. Preterea eccl'ia ⁊
ſctā ꝯcilia pōtificū. volūt iuramentum
eſſe licitū. Un̄ romani imꝑatores: vt
pʒ in Clem̄. de iureiur. hereticorum abiu
rant hereſim: vt ptʒ de conſe. diſt. ij. c.
ego Berēgarius. Scđo ꝓbat ratione.
Actus virtutis eſt licitus: ſʒ iurare ꝑ
deū eſt actus latrie igit act⁹ iurādi ꝑ
deū eſt licit⁹. in. vi. Uerba. ꝓbe iu-
randū eſt honoratiſſimū. Un̄ ptʒ vtra
qꝫ opinio. Rñdeo ad difficultatē per
Tho. xxij. q. lxxxix. ar. j. Boñ. i. iiij. ſen.
Archiepiſ in. ij. par. ſum. Qđ iuramen
tum de ſe oino eſt licitū. ⁊ licite inuen
tum: vt in pplo tolleret oīs diſcordia.
quia in illo oēs q̄ſcūt. Aplo teſtāte.
Heb. vi. Oīs ꝯtrouerſie finis: ad ꝯfir
mationē ē iuramētū. Sʒ pctm̄ mora
le erit q̄drupliciꝰ rōe. ⁊ iuramētū illud
ꝯuertit in ꝑiuriū: qđ de ſe ē mortale.

¶ Primo. ratione falſitatis.
¶ Secundo. ratione fatuitatis.
¶ Tertio. ratione habitualitatis.
¶ Quarto. ratione omiſſionis.

Digitized by Google

¶ Primo cõe ⁊c. Cũ quis falſe iurat: p ſacra euãgelia. p deũ. p petrũ ⁊ p alios ſanctos. Et talis formalr dr piur⁹. Or vt dicit mgr in. iij. di. xxix. Et Ray. in ſum. Periuriũ eſt mendaciũ: iuramen to affirmatũ. Quod pctm̃ dr grauius homicidio. Qđ ſic pbat Tho. in quoli bet. tali rõne. Pctã q̃ ſunt directe con tra deũ ſm ſe: ſunt grauiora q̃ ea que ſunt cõtra primũ. Qr de⁹ eſt ſine cõpa ratione maior primo. Sed trãſgreſſio nes pceptorũ prime tabule ſunt dire cte cõtra deũ: vt pz ex ſe: quorũ ſcdm eſt phibitio piurij. Trãſgreſſiões pce ptorũ ſcde tabule q̃ ſunt. vij. ſunt dire cte cõtra primũ: quorũ ſcdm eſt phibi tio homicidij. Ex ordie ipſorũ pceptorũ pz eſſe grauius piuriũ q̃ homicidiũ. Ille. Nõ imerito: eſt grauius homicidio Quia inter cetera pctã maxie in pctõ piurij videt abnegatio eſſe diuini no mis: ⁊ ex ipo pctõ inhonorat: qr ille q̃ eſt ſumma veritas. ⁊ mẽtiri nõ põt. iux ta illđ Joh. xiiij. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Et ad Ro. iij. Eſt aũt de⁹ ve rax. Periurus idncit illũ in teſtẽ ⁊ fa cit illũ eſſe teſtẽ falſitatis: ⁊ negatorẽ veritatis: qđ eſt maxia blaſphemia in deũ. Unde ex hoc cõcludit Tho. ij. ij. q. c. xxviij. q̃ piuriũ ex ſuo genere eſt mortale: qđ pctm̃ q̃tũ deo diſpliceat: patet exẽplo. De quo Ceſarius in dya logo. Fuit qdam iudex ſeuerus cõtra peccata rome Bertoldus paladin⁹ no mine qui quotiẽs exibat domũ: funes ad cingulũ ponebat: vt malefactores ſuſpẽderet. Mane quodam de domo egrediẽs audiuit hãc vocẽ deſuper di cẽtẽ. Bertolde: quicũq3 tibi prim⁹ oc currerit in egreſſu tuo de caſtro: laq̃o illum ſuſpẽdas. Quidã ſuus ſcutifer occurrit ei: ⁊ eo viſo doluit: quia ipm diligebat dicẽs. Doleo de tuo occurſu: quia vocem audiui. vt te ſuſpendam. Reſpõdit ille. Juſtus es o de⁹. qr ma la mea piurij ⁊ iuramẽti q̃ falſe acce pi: p euãgelia: p corp⁹: p ſacramẽta: p q̃ nũc punire diſtuliſti. Unde iuſte inq̃t ſuſpẽdor. vñ pz prima ratio. ¶ Scđo rõne ⁊c. qñ quis iurat nõ ieiunare aut hoiem occidere: religionẽ nõ intrare: ta le iuramẽtum erit fatuũ ⁊ pctm̃: ⁊ p cõſequẽs nõ obſeruandũ. Un Tho. ij. ij. q. ij. c. In malis pmiſſis reſcinde fi dẽ: in turpi voto muta decretũ. Quod incaute vouiſti: ne facias. Impia ẽ p miſſio q̃ ſcelere adiplet. Ille. Ad ide3 facit. c. Si. q̃d. c. Nõ ſolũ. c. Unuſquiſ q̃. c. Incõmutabilis. c. Magne. c. Nõ ſem p. c. Mulier. Hoc fuit iuramẽtu3 Herodis. De quo Mat. vi. Qui nõ ex cuſat a pctõ mortali: q̃ iuſſit ãputari caput Johãnis baptiſte nec violaret iuſiurãdu3. Jurauerat nãq3 dare puel le ſaltãti q̃cquid peteret l3 dimidium regni ei⁹. At illa dixit. Da mihi in di ſco caput Johãnis baptiſte. Sup quo Ambro. li. de offi. Herodes ſaltatrici p miũ turpiter pmiſit: crudeliter ſoluit: Ille. Et. i. Reg. xxv. De Dauid q̃ iura uit occidere Nabal pter cõtumelias illatas nũcijs ſuis. Ad itercẽſſionẽ tñ Abigail mulieris ſapiẽtis vxoris pdi cti. Nabal ppoſitũ mutauit nec ſibi cõ ſciẽtiã fecit q̃ illicitũ iuramẽtũ nõ ſer uaſſet. Quãdo ergo q̃s iurat ſe factu rũ aliq̃d mali: vt occidere furari ⁊ hu iuſmõi nõ debet ſeruare: q̃a ipſo facto tenet cõtrariũ facere: aliter aliud mor tale cõmitteret implendo illud iura mẽtũ. Si aũt qđ iurat eſt modicũ im portantie: vt verberare filiũ ſub iura mẽto: vel dare alicui aliqđ paruũ: vel ire in aliquo loco: ſi nõ ſeruat illud ta le iuramẽtu3 q̃uis intenderet ſeruare nõ eſt mortale. Bene perpẽdat homo ne ad talia deueniat pctã. ¶ Tertio ra tione ⁊c. vt ſolent facere plures qui p omni minima re iurant per deum per ſanctos: et per corpus chriſti. O mala

adulio. Cōtra eccl'ia. xiij. Jurationi nō
aſſueſcat os tuū. Idē vir multū iurās
īplebit iniq̄tate. Qui cōſueuerūt iura
re difficile corrigūtur. Exemplū plati
quē noui Januēſ q̄ loq̄ neſciebat: niſi p
corpus xpi ⁊ nomē diaboli. Cui nemo
auderet monere. ego gabriel officiū ſu
ſcepi dī. Pater reuerēde plures de ve
ſtris nobis dicūt φ neſcitis loq̄ ſine iu
ramēto ⁊ noīe diaboli. At ep̄s in ipa
tiētiam verſus ait. In noīe dyaboli ⁊
q̄s de me ita dicit. Per corpus xpi nō
eſt verū. Cui rn̄di. Reuerende dn̄e. a
vobis teſtimoniū: capio ſtrq̄ cū rubo
re diſceſſit, imo ſimiles in cōfeſſiōe ali
quādo iurāt: reſpectu male cōſuetudi
nis. Unde caſus conſcie. Utrū peccet
mortaliter q̄ iocoſe iurat p corpus xpi
⁊ ſanguinē. Reſpōdeo φ ſic: q̄a ſicut
nō excitat irreuerētiam: ſꝫ quantū ad
aliq̄d magis adauget: ita nō excuſat
a mortali pctō: ſicut nec a dei contem
ptu. ¶ Scd̄us caſus. qui ſunt hi q̄ ex
cludūtur a iuramēto. Reſpōdet Tho.
q̄.ij.q.viij. φ tria genera perſonarum.
Primi ſunt pueri ante. xiiij. annū vt
pꝫ.ij.ij.q.v.c. Pueri. Et rō: q̄a pſumi
tur a iure quod deſit in eis plenum iu
diciū rōnis et diſcretionis qḋ req̄ritur
in iuramēto. Et hoc ſtatutū eſt φ ho
mines nō accedant ad iuramentū faci
endum ſolēniter: niſi ieiuni. Et hoc vt
magis ſobrij habeāt melius iudicium
diſcretiōis vt pꝫ.ij.ij.q.v.c. Honeſtū
Scd̄i ſunt piuri cōuicti in iudicio de
piurio vt infames. Et rō: q: pſumitur
φ deſit in eis veritas locutionis: que
pcipue req̄ritur in iuramēto: immo ta
les ſunt infames: vt pꝫ.vi.q.i.c. In
fames. Tertij ſunt religioſi ⁊ ſacerdo
tes ⁊ in ordine cōſtituti. Hi excludun
tur a iuramēto nō q: nō poſſunt iura
re. Quia vt dicit Raymūdus pn̄t iu
rare in ſex caſib9: ſꝫ nō dꝫ ab eis exigi
niſi maximis de cā ⁊ vrgēti: ⁊ ipi non
debēt de facili iurare. Ut h̄.q̄.ij.q.vi.c.
Nullus de eccleſiaſtico ordie: cuiq̄ lay
co ſupra ſctā euāgelia iurare pſumat.
⁊.ij.q.v.c.ſ. pſbyter. Sacerdos ex leui
cā iurare nō debet: nec facile officiales
debēt exigere a religioſis vt faciūt lay
cis: q: pſumit in eis cōſcia ⁊ veritas ⁊
timor: pluſq̄ in ſecularib9. ¶ Quarto
rōne ⁊c. erit petitū: cū nō ſeruātur ea q̄
ſeruari debēt: ⁊ poſſunt iuramēto affir
mato. O ſi ſeruarēt reges: pricipes: du
ces: comites: marchiōes: barones: of
ficiales: capitanei: iudices: aduocati p
curatores: ⁊ notarij ⁊ plēs alij qḋ iure
iurādo pmiſerunt. O quot iniuſtitie
ceſſarēt. O quot impietates deceſſent
O quot mala deficerēt. De platis cu
rā aīarū habētibus nihil dico tñ vnū
aſſero φ multi ex his q̄ in dignitatib9
ſunt cōſtituti tā in temporalibus q̄ in
ſpūalibus ex euidētia facti operibuſq̄
ipſoꝝ piuri eſſe cognoſcūtur. Exēplū
legit in li. de ſeptē donis. φ q̄dam ab
bas dedit pignus ſuū cuidā ep̄o p pe
cunia mutuata: et ſub iuramento ab
ep̄o habuit reddere pign9 ſuū in tpe q̄
pecūia reddita ei fuiſſꝫ. Dū abbas q̄re
ret qḋ ſuū erat ab ep̄o ⁊ clericis pluri
bus opprobrijs fuit vituperatus. Ab
bas aūt in terra ſe ponēs dī. Judicem
in terra poſſū habere cōtra vos. O pr̄
epiſcope: ſed deū interpello: vt infra
quattuor dies vt: ⁊ ceꝫ noſtrā corā illo
cōparem9. Ep̄s aūt ipm deriſit: In ca
pite quattuor dierū morit abbas vt p
dixerat. Et dū cāpane pulſarētur: inq̄
rit ep̄s q̄d hoc eēt. Rn̄dit quidā. Ta
lis abbas mortu9 ē. Iſte aūt cū lachry
mis clamare cepit dī. Adiuuetis me
o filij. Recordabat de verbis illi9 ab
batis. In his lachrymis mortuus eſt
⁊ damnatus. Apparuit aūt in nocte
ſequenti clericis ſuis in choro cantan
tibus matutinas dī. Ego ſum damna
tus: ſolum q: non ſeruaui iuramentū

Digitized by Google

factum abbati illi. ¶ Secūdū principale dr̄ ꝛc. Eſt enī hoc peccatū ſatis graue atqꝫ malignum triplici ratione.
¶ Primo ratione tranſgreſſionis.
¶ Scd̄o rōne prouocationis.
¶ Tertio rōne aſſimilationis.
¶ Primo rōne ꝛc. Sunt enim periurij trāſgreſſores diuini ꝑcepti: q̄ ait. Exo. xx. Nō aſſumes nomē dei tui in vanū. Et Leuitici. xix. Nō periurabis in nomine meo. O quātum cōfundi debēt xp̄iani periurātes: quādo apud infideles tātū hꝫ vim iuſiurādū. vt. M. Regulus: q̄ mori potius voluit q̄ violare ꝑ illū iurata: vt ponit Augu. li. i. de ciui. dei. Dū eſſet captus. M. Regulus a carthaginenſibus in ꝑlio: ⁊ romani grādem multitudinē cepiſſent iuuenū carthaginēſiū. Volebāt carthaginēſes facere cōmutationē de. M. Regulo: de iuuenib⁹ romanis. Vñ miſerūt. M. Regulū ad romanos ꝓ ābaſſiatore: dādo illi iuramentū: q̄ ſi romani nō conſenſiſſent pacto ipſe reuerteretur carthaginem. Obediuit Regulus. Ingreſſus ſenatum expoſita epiſtola ⁊ nuncio carthaginēſium. poſt illā cū copioſa euigenti oratiōe perſuaſit ſenatui et populo romano q̄ talis ꝯmutatio nō fieret dicēs ſe eſſe ſenē ⁊ in ꝑlio inutilē ⁊ iuuenes aptos. Volēs diſcedere a roma ſua vxor oſculari eū voluit expulit eā. Et ſenat⁹ dixit q̄ volebat eū ibi remanere. Rñdit ex illa die qua in ꝑtātē affrorū veni romanus eſſe ceſſaui. Quare nō video me in ea vrbe manſurū in qua poſtq̄ affris ſeruiui. dignitatē honeſti ciuis habere nō poſſū. Redijt itaqꝫ regulus carthaginē et ſcientes ipſi q̄ perſuaſerat contrariū poſuerūt eum in vno vaſe ligneo circūdato ex omni latere acutiſſimis clauis: et abſciſſis palbebris oculorum fecerūt mori. Preterea fuit quīdā Lycurgus q̄ legem dedit lacedemonijs valde vtileꝫ. Et aūt eis eſſet gratiſſima finxit. Lycurgus eā accepiſſe ab Apolline ⁊ ideo nolle mutari aliq̄d ſine eius cōſilio. Vñ iuramentū exegit ab eis q̄ ne eā ꝑuaricarent donec ad eos rediret cū reſpōſione. Sicqꝫ inde receſſit: nec vnq̄ reuerſus eſt: vt ſcꝫ haberēt cām obſeruādi: eſtimās in tanta reuerētia ⁊ obſeruatione habituros iuramentū: vt nūq̄ trāſgrederētur. Preterea ponit Eutropius in geſtis romanorū: de alio ciue romano ab Hannibale capto: q̄ ſub iuramēto eſt dimiſſus romam venire: vt preciū redēptionis ſibi acquireret. Sed cū preciū inuenire nō poſſet ⁊ redire nollet ſenatus eū ligari fecit: ⁊ ad Hannibaleꝫ miſit. Noluerūt enim q̄ fidē frāgeret: quā ſub iuramēto promiſerat. Et vt dicit Valerius Romani nō ſolum amicis ſed etiā inimicis fidē ſeruabāt. Cicero i. de offi. Fundamentū iuſticie eſt fides. O violatores fidei. O fractores iuramēti. videte quantū eſt dānabile veſtrū peccatū quia vnus pagan⁹ ſeruat ſuū iuramentū: xp̄ianus ꝓvno ſolido negat. O nequā. ¶ Secūdo rōe ꝛc. Et illo nanqꝫ peccato prouocat deus in indignationē ⁊ iram. Nā ſicut inuocātes nomē eius protegit ⁊ defendit. ita illud falſificantes ⁊ contēnentes abhorret ⁊ perſequitur ac grauiſſime punit. Qđ patet exēplo iudei. Qui quandam ſummā pecunie mutuo dedit cuidā chriſtiano iurans ſup altare ſancti Nicolai: q̄ q̄citius poſſet eā ſibi redderet. Tenente illo xp̄iano diu pecuniam iude⁹ eā expoſtulat ſed ille ſibi reddidiſſe affirmat. Ducitur res ad iudicium ⁊ iuramentū. Cū aūt coraꝫ iudice citari eū feciſſet. iudeus pro dicta pecunia: ſciens xp̄ianus q̄ oporteret eū iurare pro dicta pecunia: fecit poni in baculo cōcauo quē vulgariter dicim⁹ burdonē aureos quos debebat iudeo

⁊ ſic fuit ad diē aſſignatū. Cū aūt iu-
deus nō hēret l̄ras nec fideiuſſorē petiuit
iuramētū dicēs: ꝙ nō hēbat teſtē niſi
ſctm̄ Nicolaū ꝑ quē xp̄ian⁹ iurat ſe da
turū pecūias. Ille aūt nolēs facere iu-
ramētū dixit iudeo ꝙ teneret ſuū bo-
donē. Qđ cū faceret iude⁹ xp̄ian⁹ iura
uit ei ꝙ nihil deberet qđ nō reddidiſ-
ſet ei. Rediēs aūt de vrbe qui fraudē
fecerat in quodā biuio oppreſſus ſom
no iuxta viā quadrigarius quidā tran
ſiens ſup eū cū q̄dā quadriga occidit
eū: ⁊ fregit baculū ⁊ aurū effudit. Au-
diens hoc iudeus cōcitus illuc venit.
Cūq; dolum vidiſſet ⁊ a pluribus eis
ſuggeretur vt aurū omnino reciperet:
oīno renuit niſi qui defunctus fuerat
ad preces beati Nicolai ad vitā redi-
ret: aſſerēs ſe baptiſma ſuſcepturum.
Cōtinuo defunctus ſurrexit: ⁊ ille bap
tiſmū ſuſcepit. Preterea de punitione
In ciuitate Licij: fuit quidā Antoni⁹
noīe quē ego noui. Hic dū corā officia
libus iuraſſet falſū: addidiſſetq;. Pre
cor deum celi vt ſi mentiar: faciat me
morte ſubitanea mori ſtatī; cecidit in
eodē loco ⁊ mortu⁹ eſt. Preterea Uin
centius hyſtorialis in libro moralium
dicit. Quedā mulier accuſauit mēda-
citer ſanctā Eugeniā: quia illā virum
eſſe putabat eo ꝙ in habitu virili in-
ter viros religionem intrauerat impo-
ſuit ei dicta mulier ꝙ voluiſſet eā op-
primere: ⁊ hoc verū eſſe ipſa cū tota fa
milia iuramēto firmauit. Secuta eſt
diuina vltio. ignis de celo viſibiliter ſu
per eos deſcēdit: cōſumpſitq; eā cū to
ta familia ⁊ oībus rebus ſuis. ¶ Ter-
tio rōne aſſimulationis. Periuriū eſt
graue pctm̄. Aſſimulat̄ periurus. i. Iu
de q̄ veritatē vendidit. Et iſte negat
ſcdo latroni ſiniſtro q̄ eū impugnauit
cōtra eū falſum dicēdo. iij. iudeis qui
contra eū in paſſiōe teſtimoniū falſū
tulerūt in morte ei⁹. Mat. xxvi. Que-
rebant falſum teſtimonium. Quarto
dyabolo aſſimulat̄ q̄ eſt mendax. Un
de patet ſcdm̄. ¶ Tertiū principale de
punitionis. Oſtendit̄ ꝑ multa exem-
pla: tā paganoꝝ ꝙ ſcripture q̄tuꝝ de⁹
egre ferat periurātes. Deſcribit nāq;
oroſi⁹ li. vi. de geſtis romanoꝝ. Quod
cū romani miſiſſent legatos ad pices
gētes pro pace fienda. Et ipſi recepiſ-
ſent eos in pace vſ; cōitates. In ciuita
te eſculo data eis fides: deinde ſubito
ꝓditioſe in eos irruerūt ⁊ oēs occide-
rūt. Unde factū eſt in deteſtationē pe-
iurij ⁊ violatiōis fidei ꝙ panis fract⁹.
apud aliquos: g̃ fracturas ſanguiaret
Alialia domeſtica: ⁊ blāda īter hoīes
viuere aſſueta cū balatu: hīitu. ⁊ mu
gitu mirabili fugientes ad ſiluas: ab
hoīb⁹ diſceſſerūt. Canes cū; maximis
latratib⁹ idē fecerūt ad modū lupoꝝ
oberrātes. Deīde aūt ꝓpli q̄ dictā pro
ditionē cōmiſerāt victi ſūt oēs ī cāpo
a. L. Pōpeio. ⁊ occiſi cū imperatore eoꝝ
exceptis quattuor milib⁹. Qui ingruꝭ
mōtis petētes nō euaſerūt vindictam
dei: q: cōgelati ad modū lapidū obri-
guerūt imobiles facti q̄ ſtātes videbā
tur viui: iā eoꝝ oculis ⁊ dētib⁹ ab eis
cadētib⁹. Cū qua hyſtoria eſt exēplum
notabile Ciri regis q̄ ſcythas debella-
turus vēit. Un̄ regina Thamaris ſen
tiens hoc: miſit filiū cōtra ipm̄. Cyrus
vero oſtēdit cōfederationē cū regina
facturū ⁊ iurauit ꝑ ſuū deū ꝙ nō face
ret guerrā cōtra ipā; poſt aliquot di-
es regina ſentiēs iterū ꝙ rex mouebat
cāpum ⁊ nō ſeruabat iuramētū: iterū;
miſit exercitū. Et Cyro cōtra faciens
iuramentū: ſciensq; ſcythas ꝙ non ha
bebant vinum fecit ꝑ oia allogiamen
ta preparari mēſas ⁊ eas impleri opti
mo vino ⁊ cibo ſuauiſſimo: poſtea po-
ſuit certas inſidias. Exiens ad preliū;
ſimulauerunt fugam. Un̄ ſcythis viſum
eſt ſe eſſe victores: maxime cum vide-

Digitized by Google

rent relinqui allogiamēta sine aliqua custodia: persis. Quāobrem inuenientes mēsas paratas: posuerūt se ad edēdum et bibendū. Ubi propter insuetudinem vini: in parua hora se inebriauerunt. Cyrus ergo habita opportunitate: discooperiēs insidias reuersus est ad campū ibi cōpertos scytas ad dormiendū pre ebrietate fere omnes occiderunt cū filio regine. Intellecto hoc nouo regina: et cognita fraude Cyri: disposuit se vindicare per fraudē. Itaque ipsa armis induta et recuperato maximo exercitu: illum abscōdit post certos montes. Inde postmodū cū pauca gēte se opposuit ante Cyrū. Ubi semper fugiebat ante ostēdēs timorē: quousque conduxit in vallē illorum montiū vbi latebat exercitus. Et regina fecit fieri signum et occisus est Cyrus cū .cc.M. hominibus. et nō fuit homo qui ferret nouum in persiā. Regina caput cepit Cyri di. Sanguinē sitisti sanguinē bibe. Unde mortui sunt ob iuramentū factum. et iosue. vij. dicitur ꝙ ciues ciuitatis hierico fuerunt infideles deo: et quod iurauerūt seruare noluerūt. Ubi precepit deus iosue ciuitatē vt euerteret: et bona illius igni traderet: qđ et factū est. Preterea antique leges puniunt sacramentū falsum: vt ponant super asinū cum cauda in manu et ꝙ a paruulis cū ouis lapidētur. et cū xympanis associent per ciuitatē. Respōdeo ar. Dicit Augu. in lib. de mēdatio: et in epistola ad plebeculā. Qđ his auctoritatibus predictis nō prohibet iuramentum in quocūque casu: sed interceditur immoderatus et nimius eius vsus: ne sic pueniat in periuriū. Qđ hoc Tho. in iij. di. xxxix. affirmat. et innocē. extra de iureiurā. ca. et si xp̄s. Rñsionē arg. pone vbi vis.

¶ Feria sexta tertie hebdomade quadragesime. De auaritia.

Qui biberit et hac aqua: sitiet iterum. Jo. iiij. ¶ Recitat Johā. ꝙ xp̄s venit in ciuitatem samarie: que dicebatur sicar: Juxta predium quod dedit Jacob Joseph: filio suo. Sm̄ Nicolaū de lyra Jacob veniēs de mesopotania emit agrū ab Emor principe ciuitatis sicar. vbi per multū tēpus habitauit ibi. et illum locum iacob moriens dedit iosep. filio suo: vt dicit. Gen. xlviij. Erat autē ibi fons iacob. i. puteus quē ipse iacob foderat quādo ibi habitabat iesus fatigatus ex itinere. In quo apparet vera eius humanitas: sedebat super fontē: propter aptitudinē loci ad quiescendū. Venetijs habetur in sancto Marco lapis iste. Hora erat quasi sexta venit mulier haurire aquā de samaria. Cui dixit. Da mihi bibere. O humanitas creatoris: qui aquā dignat petere mulieri. Discipuli autē eius abierāt in ciuitatē: vt cibos emerēt. Unde nō erāt presentes ad dandū ei potū. Querit dubiū. Utrū apostoli habuerint pecunias. Dicit ꝙ sic. qr vt cibos emerent. Super fontem sedebāt: et ibi comedere volebāt: sicut pauperes nec ad hospicia declinabant. Dixit ei mulier. Quomodo tu iudeus cū sis bibere a me poscis: ꝙ sum mulier samaritana. Quomodo cognouit ipsum esse iudeū. Respōdeo ꝙ triplici de causa. Prima ad habitum quē portabat. Numeri. xvi. Loquere filijs israel: vt faciāt sibi fimbrias per quattuor angulos palliorū. Hūc habitū xp̄s habebat. Scđa rō: qr nazareus in cuius capite nouaculū nō ascendit. Quia nazarei non poterāt esse de alio populo: nisi iudaico. vñ agnouit. Tertia ratio ad circuncisionem. Nullus alius ppl's erat circūcisus: nisi iudai

Digitized by Google

ciā. Sequit̃. Nō eñ coutūtur iudei ſamaritanis. Quare nō cū ſamaritanis. Rñdeo ꝙ triplici de cauſa. Prima qꝛ ꝑuauerāt iudeos hereditate pr̃is ſui. Jacob ꝑdio. qḋ dederat iacob ioſeph vbi erat iſte fons. Scḋa rō: qꝛ ſamaritani: lꝫ deū adorarēt ſicͥ iudei: tñ adorabāt ⁊ idola. Tertia rō: qꝛ adorabāt in mōte ſamarie: cū nulli liceret: niſi i tēplo dei. Rñdit ieſus. Si ſcires donū dei .i. grām ſpūſſancti: in q̄ dono alia donant̃. Et q̄s eſt q̄ dicit tibi da mihi bibere. ſ. ꝙ eſſet potēs: ⁊ parat⁹ dare oībus gratiā. Forſitā petiſſes ab eo ⁊ dediſſet tibi aquā viuā: id eſt gratiaꝫ ſpūſſancti. qꝛ mulier erat aſſueta corporalib⁹: intellexit verbū xp̄i de aqua materiali. Vñ ſequit̃. Dñe inquit illa: neqꝫ in quo haurias habes: ⁊ puteus altus eſt. Quaſi dicat: non potes mihi dare. niſi hoc faceres miraculoſe. quod nō videt̃. Rñdit ieſus. Oīs q̄ biberit ex hac aqua ſcꝫ materiali de qua tu intelligis: ſitiet iterū: qꝛ ſcꝫ nō niſi ad tēpus ſitim ſedat. Qui aūt biberit de aq̄ quā ego dabo. i. gratiā ſpūſſancti: non ſitiet i eternū. Rñdit mulier. Da mihi hāc aquā: neqꝫ veniā huc haurire. Rñdit ieſus. Uade voca virū tuū .ſ. putatiuū. Et veni huc. Nō dixit ieſus vt illa mulier eū adduceret: ſed vt ex reſpōſione eius cōueniētius eū argueret: ſecretū reuelādo. Rñdit illa. Uirū non habeo. ſcꝫ legitimū. Jeſus aūt rñdit. Bene dixiſti: qꝛ virū nō habeo. Quinqꝫ eñ viros habuiſti. et nunc quē habes nō eſt vir tu⁹: ſm̄ ꝟitatē. O quot ſunt ſimiles ſamaritane: q̄ vel q̄ habēt viros et vxores: ſi nō vxores immo ꝯcubinas: filij ſpurij. Rñdit mulier. Dñe vt video ꝓpheta es tu. Tho. ſup Jo. Null⁹ ꝓpheta oīa ſcivit niſi xp̄s. Vñ reliq̄t ſitulā ⁊ abijt i ciuitatē. Et dixit illis hoībus. Uenite ⁊ videte hoīem q̄ mihi dixit oīa q̄cūqꝫ feci. Interim veniunt eius diſcipuli: ⁊ dicūt ad inuicē Nunq̄d aliq̄s attulit ei cibū. Venerūt ſamaritani ipm̄ rogātes vt ſibi maneret. quia accepta fide p̄ eius doctrinā deſiderabāt amplius informari. ⁊ mānſit ibi duos dies. et multi ſamaritanorum crediderūt in eū. In hoc euāgelio ꝑdicauimus de auaricia. De qua tria cōſiderabimus in preſenti.

¶ Primū dicitur malignationis.

¶ Secundū dicitur aſſimulationis.

¶ Tertiū dicitur cauſationis.

¶ Primū dr̄ ⁊c. Sm̄ doctores tres ſunt malignitates huius auaricie p̄ quas notat̃ huius peccati ⁊ vitij grauitas.

¶ Prima nature contrariatiua.

¶ Secunda diuini cultus ablatiua.

¶ Tertia eſt oīm vitiorū negatiua.

¶ Prima eſt nature ⁊c. Concluſio eſt theologorꝫ ꝙ eſt duplex natura. Prima eſt natura naturās. Scḋa eſt natura naturata. De prima. ſ. dei. Iſta eſt liberaliſſima. In. viij. Ethi. ⁊ i. viij. phi. De⁹ eſt cā oīm rerū. dans eē ⁊ ꝑfectiones. Bonitas cui⁹ apparet in cōmunicatiōe ſuipſius Joh. x. Aiam meā pono p̄ ouibus meis. Cū eñ in manu demonis eſſet ipm̄ liberauit: ſemetipm̄ tradēs. Joh. iij. Sic deus dilexit mundum: vt filiū ⁊c. Et lꝫ potuiſſet genus humanū liberare p̄ vnā ſanguinis guttam: tñ ad maiorē ſui liberalitatē voluit ſpargere a q̄nqꝫ ptib⁹ corpis. Vñ Greg. O mira circa nos dei pietas: vt ſeruū redimeres filiū tradidiſti. Secunda eſt natura naturata. Et iſta eſt liberaliſſima: qꝛ cōmunicat oīa ſua bona hoī. Sol illuminat in die. ⁊ luna in nocte. Terra ꝓducit fruct⁹ ⁊ h̄ totū ad hoīs vtilitatē. Vñ phs. ī. polli. Natura fecit aīalia ꝓpter hominē. Aug. in ſermone. Judiciū magnū diuine bonitatis eſt. ꝙ quelibet creatura communicet ſeipſam. Unde nihil eſt auarum in rerum natura. Excepto improbus

Digitized by Google

Auarus: qui nec ſibi nec alijs eſt libera
lis: ſed miſer et tenax. Primo ſibi: quia mi
ſerabiliter viuit: vendit vinum vt bi
bat aquam. vendit ligna vt moriatur
frigore: vendit triticum vt comedat pa
nem milij: incedit veſtibus laceratis.
vt parcat bonis. Et quando cernit diminuit
de ſubſtantia aliquid: oculum cecidiſſe videtur
tenet familiam in amaritudine. clamat
voce lugubri: filijs: vxori: famulis. In
hac domo non ſunt niſi latrones. Rodi
tis mihi oſſa. Aduertatis filij mei: quia
nobis poſſet deficere: quia anni ſunt ma
li. Ego recordor recolo domini pandulphi
facini canis Gabrieli fundul. Tempore al
banorum fuit talis penuria etc. Preterea
tenet computum ſubtiliſſimum expenſarum
vini: ſalis: ouorum: carnium ſalitarum. Et ſi
quid diminutum videt furatum dicit. quando
dormitum vadit: per prius in canapam
vadit: menſurat vinum cum harundine
in vegete. O miſeranda conditio homi
num auarorum. Contra quos Eccl. iiij.
Unus eſt et ſecundum non habet: non fratres
non filium: et tamen laborare non ceſſat: nec ſa
tiantur oculi eius diuitijs. Deus non vult quod
homo viuat vt infamis: ſed honeſte ſecundum
ſuum modum quod auarus non facit: non vitu
perandus. Secundo eſt durus proximo: quia non
vult communicare bona proximo ſuo: nec in vi
ta: nec in morte: imo bona omnia: vt gra
num: vinum: oleum: et alia neceſſaria victui
humano claudit apud ſe expectans ca
riſſimi precii: vnde eccl. x. Auaro nihil
eſt ſceleſtius. Si tandem tribuit: tribui
tur cum vſura et rapina. Quod contra pro
uer. xi. Qui abſcondit frumenta in tempore
ſuo: maledicetur in populis. Quapropter
Innocent. li. de miſeria conditionis hu
mane. Auarus: nec patientibus compati
tur: nec miſeris ſubuenit: ſed offendit
deum: offendit proximum: offendit ſe
ipſum deo ingratus: proximo impius: ſibi
crudelis. Ille. In quibus verbis dubium
oritur quis grauius peccat: auarus an pro

digus. O dicet auarus quod eſt prodigus
quia etc. Respondet Tho. ij. ij. q. cxix. ar. iiij. quod
auarus plus peccat triplici ratione. Pri
ma: quia prodigus plus participat de virtu
te liberalitatis quam auarus. Secunda quia prodi
gus eſt ſibi et alijs vtilis: auarus autem
nec ſibi nec alijs. Eccl. vj. Eſt aliud ma
lum quod vidi ſub ſole: vir cui dedit deus
diuitias: nec tribuit ei poteſtatem vt com
edat ex eis. i. vſum poteſtatis: quia non tangit
eas. Tertia ratio: quia prodigus eſt magis
corrigibilis quam auarus. quia quanto plus appro
ximat ſenectuti: plus auarus fit. O ſe
nes. Hiero. Cum ſeneſcente omnia vitia ſe
neſcant ſola auaritia iuueneſcit. et Aſ
culanus. li. ij. Omne humanum vitium
veteraſcit in hominibus. Sola auaritia re
centes frondes retinet: et maxime tempore
ſenectutis. Facecia de conuerſo noſtro
qui flaſconem vini habuit ab ancilla
ignorante domina: quod vt auara ſciuit pre do
lore mortua eſt. Iſti ſunt qui clamant
in dominos murmurant. O ſenes. Se
cunda quia eſt etc. Pono hanc concluſio
nem quod auarus non eſt verus chriſtianus
ſed idolatra et paganus. quod ſic probo.
Ille dicitur idolatra. i. paganus qui ve
ro deo relicto: falſum deum ſibi conſti
tuit: ſed auarus relinquit verum deum
et diuitias pro deo adorat. O paule quid
dicis ad Ephe. v. c. Auaritia eſt idolo
rum ſeruitus. et Tho. ij. ij. q. vbi ſupra
ar. v. Auaritia habet ſpeciem idolatrie.
Ubi dicit Nico. de lyra quod auarus di
citur idolatra propter quandam confor
mitatem quam habet idolatra cum auaro. quia
ſicut paganus adorat ſimulacra et ſta
tuas marmoreas: ita auarus adorat pro
deo ſuo aureum ducatum et diuitias. O a
uare dic mihi qualis eſt deus tuus? Qui
pharaonem ſubmerſit? Qui diluuium mi
ſit in terram? Uere non. Sed ille de quo Ec
cle. x. Pecunie obediunt omnia. Iohannes os
aureum. Pro diuitijs amittit diuina mi
ſſas: predicationes: accipit ſacra falſa et

Digitized by Google

Dicitur porcus: aial ſine rõne: ſemp̄ eſt
in motu: nunq̃ quieſcit. Orige. ſuper
Pentha. Amator ſui de terra cogitat
ſemp̄ terrenos h3 affectus: de terra li-
tigat: de terra loquit terram deſiderat
ad celũ nõ reſpicit: futura nõ cogitat:
dei iudiciũ nõ metuit: nec beatã eius
pmiſſionem deſiderat: ſed de preſenti
bus cogitat: ⁊ ad eterna nõ ſuſpirat: ⁊
ſic tanquam mare feruet: ⁊ nunquã in
aio quieſcit. Ille. Iſa. xv. De terra' nũ
ciabit eloquiũ ſuum. Tertia malignis-
tas ⁊c. Inuenio ſex mala ab hac aua-
ritia ſm doctores. ¶ Primum eſt ſup-
bia. Eccl. xi. Domus que nimis locu-
plex eſt: ſupba eſt. ⁊ Augu. li. de v̈bis
dñi. Difficile eſt vt nõ ſit ſupbus q̃ di-
ues eſt: q: vt dicit Tho. iij. parte. Abũ
dantia diuitiarũ eſt ſupbiendi occaſio
qui erat magr cementi ⁊ latrinarum ⁊
vilis cõditionis in pſentiarũ eſt ſup-
bus. O ſupbia venena. ¶ Scõm' eſt lu
xuria. Eccl. xliij. Collegiſti argentum
quaſi auricalcũ. Sequit. Inclinaſti fe
mora tua mulieribus. Exẽplum filij p
digi ⁊c. ¶ Tertium eſt animi; afflictio
q: diuitie affligũt ſuos amatores. Ec-
cle. ij. Cuncti dies eius pleni ſunt erũ-
nis. i. v. c. Saturitas diuitiſ nõ ſinit eũ
dormire. Unde nihil grauius põt ei tm
peccari q̃ auaritia qui corpus vexat in
pſenti: ⁊ aiam in futuro Exemplũ in
lib. de. vij. donis. De quodam paupere
qui manibus ſuis vitã cum filijs duce
bat ſatis letam. Omni mane cũ fami
lia dulciter cantabat. Uicinus quidã
auarus admirans tantã cõſolationẽ
in eius domo pilam auri piecit. Qua
inuenta cepit triſtari ⁊ plus non cane
re cogitans quid de auro deberet eme
re. Uicinus interrogat: quare plus nõ
canit. Reſpõdit: q: habeo aliud agere
At ille. Uere aurũ meũ. Rñdit ſi tuũ
eſt tolle in malã horã. Felix eſt ſtatus
pauperis: qui cũ familia ſua acquirit vi-
ctum bona dſcia. O quot clamores in
domo auarorũ: o quot tribulatiões: do
mus ſua infernus quidã eſt. O pr̃ non
mittas puellã in domo auari: q: nũq̃
erit in pace. ¶ Quartũ malũ eſt iniuſti-
cia. Leo papa in ſermone quodã. Nul
lum eſt in eo iuſticie veſtigiũ in q̃ aua
ricia fecit habitaculũ. ⁊. xi. q. iij. c. q̃ re
cte. Acceptatio munerũ puaricatio eſt
veritatis. O quot mala pp̄ter hanc ⁊c.
¶ Quintũ malũ eſt crudelitas: q: non
h3 pietatẽ auar' ad primũ ſuũ: nõ re-
ſpicit amicos: nõ parẽtes. Pater in fi-
lium: mr in filiã: ⁊ magis plus. Ex hac
auaritia xps iude' eſt vendit'. Mat.
xxv. Quid vultis mihi dare: ⁊ ego eũ
vobis tradã. Cãta. vñ Dañ. xx. purga.
di. O auaritia q̃d potes facere ex quo
meũ ſuxiſti ſanguinẽ cũ nõ cures de p
pria carne. O ieſu q̃s te coronauit: q̃s
te in cruce poſuit. Auaritia iude pdi-
toris. ¶ Sextũ malũ eſt deſperatio: cũ
auarus non ceſſet lucrari oi die ſacro:
nõ parcit aplis: nõ pfeſſoribus: nõ ali-
cui ſctõ. Meret q' in fine vite ſue non
habeat aliquẽ ſanctũ in adiutoriũ et
aduocatũ. Exẽplum archiepi in. ij. p-
te ſumme: d quodã cũ infirmaret ⁊ ad
cõfeſſionẽ hortaret deſpatus q' nemi
nem i adiutoriũ habuit ſanctorũ. dixit
Penitere nõ poſſum: q: cor non habeo
mecum: ſed in capſa pecunie: ⁊ inuene
runt vt dixit: ⁊ ſic dãnatus eſt. O lu
pa falſa: o ieſu inimica: o cã oim malo
rum. ⁊ ſic pz ⁊c. Scõm dicit ⁊c. Aua-
rus aſſimilat quattuor generibus pſo
narum pp̄ter ſuas cõditiones.
¶ Primo lupo pp̄ter inſatiabilitatẽ
¶ Scdo porco pp̄ter dãnoſitatem.
¶ Tertio aſino pp̄ter infructuoſitatẽ
¶ Quarto hypocrite pp̄ter fictionem
¶ Primo lupo ⁊c. ſm phm. vij. de ani
malibus: ita lupus eſt vorax: q' quato
plus comedit: tanto minus ſaturat: ⁊
ſine maſticatione comedit vno die q̃

Digitized by Google

ei ſatis eſt per.iij. Ad ppoſitum. Auarus habet hꝫ cõditionẽ: qui q̃to plus hꝫ diuitiarũ: tanto minus ſaturat. Eccl. v. Auarus nõ implebit pecunia: ⁊ qui amat pecunias fructum nõ capiet ex eis. ⁊ Gre. home. xv. Diuitiarũ amor inſatiabilis eſt. Et philoſo. iiij. Ethi. Auaricie vitiũ inſatiabile eſt. Et xp̃s Jo. iiij. c. Qui biberit ex hac aqua ſitiet iterũ. Auſculan' lib. ij. Ignis: femine: terraq;: infernalis abyſſus: auari nunq̃ ſatiant: ſed ſine fine cupiũt ⁊ appetũt. Ille. Sꝫ querit aia. Un̄ pater pcedit inſatiabilis iſta. Rñdeo q̄ ex quadruplici rõne. Primo rõne capacitatis. Nulla res magna põt impleri re parua. Exẽpli grã. Uas magnũ nõ põt repleri a parua q̃titate. Ad ppoſitum. Aia noſtra eſt capax illius boni infiniti dei. Unde ſi poſſideret oia bona huius mũdi: ⁊ deũ ipſum nõ haberet: nunq̃ quieſceret. Un̄ Ber. in feſto dedicationis. Ad imaginẽ quippe dei facta eſt aia rõnalis. Ceteris oibus occupari poteſt: repleri aũt minime poteſt. Capax dei: quicq̃d minus eſt: non implebit eam. Ille. O anima. Scdo ratione finalitatis. Nulla res quieſcit niſi prius adepto fine ſuo. Unde lapis ſurſum proiectus: nõ quieſcit quouſq; reuertat ad terrã. Et fontes donec ad mare redierint. Unde in. viij. phiſicoꝝ. Mobile nõ quieſcit niſi cum peruenerit ad terminũ. Ad ppoſitum. Finis noſter eſt deus. nõ diuitie: nõ dominia nõ aliqua res mũdi. Un̄ ſi auarus haberet totũ mundũ nõ cõtentaretur: niſi habeat ipſum deũ qui eſt finis creature. Augu. i. Confeſſionũ. Feciſti nos dñe ad te: ⁊ inquietũ eſt cor noſtrum: donec requieſcat in te. Et philo. i. poli. Deſideriũ diuitiarũ vadit in infinitum. In. vij. poli. Teſte deo in bonis exterioribus non poteſt eſſe felicitas. O lupa. O beſtia inſatiabilis. ¶ Secũdo porco vt videmus ad oculum inter omnia aialia domeſtica: nullũ animal reperit minus vtile dũ viuit porco excepto. Exemplũ pꝫ. Canis cuſtodit domum. gallina ouũ facit. cata capit mures. Sed porcus eſt nulli' valoris: cum viuit: immo ſi vadit in ortũ oia euellit. Et propter hoc tota familia cupit mortẽ porci: ⁊ tunc oẽs letant. Dña facit bonũ occidere porcũ vt habeat bona omaſa cũ ſanguine iſtius pinguiſſimi porci. puer aũt veſicã. pater familias inuitat cõpatres ⁊ cõmatres ⁊ vicinos ⁊ oẽs congaudẽt porci ob necẽ. O auare porce. ita de te eſt. Duꝫ viuis q̇dem oibus es dãnoſus: pauperibus quibus panẽ nõ tribuis. eccleſijs. hoſpitalibus. viduis. pupillis. cõmunitatibus. ſed in morte ſua oẽs letantur. Sacriſta. s. Dñici vult candelas. ⁊ alij religioſi. Et canunt. Subuenite ſancti dei in domo gehẽne. Alij gaudent: qui obolũ nõ poterant habere. Ancilla. ſerui. ⁊ oẽs. Et bene: quia eſt poltronus. ¶ Tertio Aſino ⁊c. De aſino dr̄ q̄ portat vinũ ⁊ aquam bibit. Portat ligna ⁊ nunq̃ calefacit ſe. Et in tota vita p alijs laborat pro ſe aũt nihil. Sic auarus: laborat. ſudat vigilat. ſollicitat p alijs vt accumulet. pro ſe aũt nõ comedit: nec alios ſinit comedere. vnde eſt ſicut canis ortulani. qui porros nõ comedit nec alios ſinit comedere. Unde Oratius in epiſtolis. Quid mihi diuitie ſi nõ conceditur vti. O aſine auare De aſino in morte fiunt tres partes. Una eſt pellis: de qua fiunt tympana Eſopus. Nam crebella facit: ⁊ tympana pellis aſelli. Ad cuius ſonitũ dicitur chorea. Scda pars eſt caro: que datur auib' ad deuorandũ. Tertia ſunt oſſa: que remanẽt ad ſolẽ ⁊ pluuiam ⁊ grandinem. Ad ppoſitum de auaro fiunt tres partes. Prima eius pellis. i. ſubſtantia: que remanet parentibus

⁊ amicis. Qui tripudiāt. In deſpectu barbe auari. Scda pars ſcꝫ ſuū corpus datur terre. Ubi frater gabriel nunqd in eccleſia? Non: qꝛ vt dicit diſt. xlvi. c. nullus priuant vſurarij eccleſiaſtica ſepultura. Sed vt dꝛ Iere. xxij. Sepultura aſini. canta vſum. Tertia pars ſunt oſſa ad ſolem. Aīa aūt ad infernuꝫ: qꝛ ſibi hoc teſtamētū facit dū viuit. Exemplum ptꝫ de quodā auaro: qui accerſito notario. ſcribe inqt. Diuitias meas dimitto mūdo. Corpus aūt vermibus Aīaꝫ aūt diabolo. O diabole tolle qđ tuū eſt. Hec dicens expirauit. Nō immerito: qꝛ hoc pctm̄ eſt illud qđ excecat hoiem in hoc pſenti ſeculo. Ex quo fit vt ſic excecatus ducatur a diabolo in infernū. ideo Dauid in ps. xv. Oculos ſuos ſtatuerūt declinare in terraꝫ. Hac oēs ſunt implicati. Hiere. vi. A minore vſqꝫ ad maiorem: oēs auaricie ſtudent inter maiores ⁊ minores ſunt mediocres. Per minores intelligūtur laici. per mediocres intelligūtur clerici. per maiores intelligūtur plati. Auaricia igitur eſt a minore vſqꝫ ad mediocres ⁊ maiores: qꝛ inuenit in laicis: viget in clericis. regnat in platis. Ideo iuſte dānant. iuxta illud. Mortu' eſt di. ⁊ ſepultus in inferno. ¶ Quarto aſſimilatur hypocrite ⁊c. magnus hypocrita eſt auar'. Alber. ſup Mat. xxiij. Ue vobis hypocrite. Octo ſunt genera hypocritarū maloꝝ. Primi dei deceptores. Iſti percutiūt pect' ſuū: cor de aūt ſunt ⁊c. Secūdi ſunt ſanctorūꝫ viatores q oſculant ſanctos. Et ſi non poſſunt attingere: ponūt clamidē ⁊ ſudariū vel biretū. Intus aūt ſunt lupi rapaces. O lupi rapaces. Tertij ſunt os ſanctū: q nō loquētes: ſed ore ⁊ nutibus oſtēdūt ſanctitatē. Quarti ſunt celo pximi q ſe oſtēdūt deuotos: audiētes aliqd de deo man' leuāt ad celuꝫ ſuge ſocietates. Quinti ſunt curua capita: q ſtudiū ponunt vt tortū collū portēt. Tales deciperēt deū ⁊ mūdū. Sexti laudate deū. Bergomēſis qdaꝫ laudate deum: ſed nō de vino effuſo. Septimi pauperelli q oſtendūt paupertatem in veſtitu. Octaui ſcrupuloſi q omnē rem peccatum dicunt.

¶ Tertiū dꝛ ⁊c. Cauſat auaricia a quatuor cauſis put doctores noſtri dicūt.
¶ Prima eſt filiorum multiplicatio.
¶ Scda eſt voluptuoſa conuerſatio.
¶ Tertia eſt ambitioſa aſpiratio.
¶ Quarta eſt pſperitatis adeptio.

¶ Prima eſt ⁊c. Greg. li. i. Mora. Sepe enī ad auariciā cor parētis allicit fecūditas prolis. Ille. Ille grauat filiorum nūero. Nam hꝫ quattuoꝛ natos tres liberos: vnam filiā monialē: aliā mūdana ſpernentē oīe videt ſibi licitum. Et nō eſt ita ſceleratus Zctus. qꝫ ſibi nō videat licitus. O pater inquit ille. Quō illas maritis dotabo ſunt re uera mee. ꝑterea nolo maledici a filijs meis poſt mortē ſi eis nō dimiſerā aliqd vt fecit mihi pat meus. Et ita hoc mō: metuēs ne maledicatur a filijs in h mūdo: vult maledici a deo. O quot ſunt de talibus. ¶ Scda eſt ⁊c. Unde eſt qꝫ auarus ſtudet in vſuris. rapinis fraudibus: oppſſionibus. Quare hoc o auare. Certe qꝛ vis triūphare: gaudere luxuriari. ⁊ habere puellā ad tuam voluptatē explendā. Iſta eſt cauſa auaricie. O hieronyme qd dicis epiſtola ſecūda ꝯtra Ioui. ꝑpter breuē gule voluptatē: terre luſtrātur ⁊ maria. Delicie ⁊ epularū varietas. fomenta ſunt auaricie. ¶ Tertia eſt ⁊c. O pat: dicit auarus. pro certo pulchrū eſt excellere oēs talē orant. honorāt ⁊ exiſtimant. Etiam vlterius. Magnus effici volo. Quid faciā. Sum magiſter domiſticus ⁊ faber ferrarius. Faciam qđ dicit florētinus ferreū brachiuꝫ ventrē formice animā canis. Primo brachiū fer

rerum:videlicet laborare inquietari. O quot vigilie. Secūdo ventrē fornice: videlʒ paruʒ comedere:vt accumules ꝛ paruim exponere. Unde qdam. Mi nobilis et curialis ſocie hebdomada huius mēſis ſeptem dies ↄtinet. Mēſis triginta:iuxta lucrū facias ꝛ ſumptum. ¶ Tertio aīam canis:cum pauca cōſciētia per phas ꝛ nephas. Et ita ex ambitione veniēdi magnus auarus fit. ¶ Quarta eſt ꝛc. Ouidius lib. iij. Methamor. Copia me inopem fecit: Abundantia me depauperauit. Qūo pater. Audis Senecā lib. de moribus Que ſunt maxime diuitie. Non deſiderare diuitias. Jlle. Quis eſt diues nō deſiderare nō appetere. quia pauper quicūqʒ ſit cupidꝰ. Auarus eſt pauperior omnibus hoībus: quia ſemper cupit. Hierony. in ꝓlogo biblie. Auaro tam deeſt qđ habet ꝙ qđ nō habet. Jn hoc mūdo nunꝙ habet bene:ꝛ in alio habet infernum.

¶ Sabbatum quartū quadrageſime.
Qđ Maria eſt mater oīm gratiarum.

REmanſit ieſus ſolus: ꝛ mulier in medio ſtans. Joh. viij. Miraculum quidā fur ob ſui turpitudinem a iuſticia comprehēſus eſt: ꝛ clamabat trūcatus capite a corpore ꝓprio confeſſionem o maria. Penitentiā o maria. Oēs ſtupebant. Pro ſacerdote mittūt ꝛ caput corpori cōiungunt. ꝛ ſic cōfeſſionē fecit. Qui dixit oībus. Hoc beneficium huius penitentie ꝛ cōfeſſionis merui per mariā. Cuius ſabbatū deuote ieiunaui: quam rogaui nō mori ſine cōfeſſione ꝛ contritione. Quo dicto ꝛ ſacramentis ſuſceptis in pace quieuit. Aue maria ꝛc. Remanſit ieſus ſolus ꝛc.
¶ Recitat euāgeliſta ꝙ chriſtus perrexit ad montē oliueti:ad contēplandum:quia domus Marthe in qua hōſpitabatur erat prope montē illū. Et diluculo venit ad templū ad oſtendēdum zelum aīarum vt illis predicaret Scđʒ ſententiā Augu. lib. de cōſenſu euangeliſtarū. Jn xpo erant due nature: ſcilʒ natura diuina: vt deus quo ad hoc nullius ei erat contentio loci: qui vbicūqʒ eſt. quo ad naturā humanam ſic ei cōueniebat locus: pro ſui contemplatione. Mons ergo iſte erat chriſti oratorium. Et quanto plus appropinquabat eius paſſio tanto plus operaʒ dabat contēplationi. Scribe autē adducunt ei adulterā: vt ſentētiā daret. Sed quare nō adducunt adulterum cum tamen pari pena debeant puniri capitis vt. ff. de adulteris. l. iulia. ꝛ C. de adulteris. l. gracchus. Duplex eſt reſponſio. Prima eſt Chryſoſtomi: vt ſcʒ ponant ſuſpitionē in corde populi: ꝙ fuiſſet aliquis ex eius diſcipulis. Secunda qꝛ forte erat dies. Jdeo ꝓ precio ipſum liberauerūt. Sed datur alia reſpōſio ſm gloſam: qꝛ crimen adulterij magis punit in feminis ꝙ in viris. Seqtur magiſter modo hec mulier deprehenſa eſt in adulterio. Jn lege mandauit nobis Moyſes hmōi lapidare. Tu ergo quid dicis. Si ipſam damnaſſet: ꝓ crudeli accuſaſſent. Si ſoluiſſet facere illā contra legem clamaſſent ieſus in terra ſcribebat. quid ſcriberet quadruplex opinio. Uide ſermo. de ſuſpitione. Et dicit. Qui ſine peccato eſt veſtrum primus in eam lapidem mittat. Uade ꝛ amplius noli peccare. glo. Tantā in corde infudit cōtritionē vt ſufficeret pro penitētia in foro iudiciali ꝛ penitētiali. Applica. Maria virgo eſt mater oīm gratiarū que concluſio ꝓbatur triplici ratione.
¶ Primo ratione approximationis.
¶ Secundo ratione electionis.
¶ Tertio ratione humiliationis.

Digitized by Google

¶ Primo ratiõe ⁊c. Cõcluſio eſt Tho. iij. par. q. xxvij. ar. v. ⁊ phs. ij. meth. Et Auerrois lib. de cauſis. ꝙ quãto aliqd magis appropiquat pͥncipio alicui in quolibet genere: tanto magis partici-pat effectũ illius pͥncipij. Exẽpli grã. Approxima te ad ignem: ad ſolem ⁊c. Unde dicit dionyſius in. iiij. celeſtis Jerarchie: ꝙ angeli qui ſunt deo pro-pinquiores magis participãt de boni-tatibus diuinis: ꝙ hoies q ſunt proxi-miores. Approximare deo nõ fit corpo-ris greſſu: ſed paſſibus mentis. Unde Ber. ſuper illud Geñ. xvij. Ambula co-ram me: ⁊ eſto perfectus oi. Ambulaẽ autem corã deo nõ paſſibus corporis: ſed affectibus mẽtis. Et Aug. homel. xxvi. ſuper Jo. Ad deum nõ motu cor-poris: ſed volũtate cordis accedimus: Hodie tribuis elemoſinã pauperi: per vnum paſſum acceſſiſti ad deũ. Et ſic de ſingulis. Non motu inqt corporis ⁊c. Ad ppoſitũ. Maria virgo fuit deo ppinquiſſima ſuper oẽs creaturas: q ex ea corpus xpi formatũ eſt ex puriſſi-mis ſanguinibus virginis marie. Et q erat filius dei: dicit filius marie. Un-de ſignãter dixit ei angelus. Ecce con-cipies in vtero ⁊ paries filiũ. Sed quẽ o gabriel. Nunqd Jeremiã Jſaiã Da-nielem. Non vere. Sed ieſum flagella-tum crucifixũ, mortuũ. q ergo fuit ſu-per oẽs pxima xpo: ſuper oẽs grãs ha-bet. Unde dicere poſſumus illud Ju-dith. viij. Hec eſt mulier famoſiſſima: qm deũ timet valde. Scdm iacobũ de voragine: in ſuo mariali triplici cauſa aliquis dicitur famoſus.

¶ Primo ratione ſapientie.

¶ Secundo ratione potentie.

¶ Tertio ratione ſanctitatis.

¶ Primo rõne ſapiẽtie. Patet de ſalo-mone. iij. Reg. x. Regina ſaba audita fama Salomonis eius fama. ſ. ſapien-tie. Qui locutus eſt tria. M. parabo-las. ⁊ quinq milia carmina. Et de oi-bus rebus mũdi habuit cognitionem quicqd homo ſcire poteſt. preterea de Alberto magno. de quo pius papa ad Turchũ precipua eſt Alberti magni ſciẽtia: qui nullũ doctrine genus cre-ditur ignoraſſe. preterea de Origene q ſex milia volumina librorum ſcripſit. Ad ppoſitum. Maria fuit ſup oẽs famo-ſa in ſcientia: q habuit oẽs ſciẽtias: Triplex eſt ſciẽtia ſm Tho. ſup Joh. Prima eſt acqſita: vt habuere põtes illi q ſtudio vacant. Hanc habuit ma-ria: q in tẽplo fuit docta pleniſſime tam in grãmaticalib' ꝙ in coloribus rethoricis: vt pꝫ in litteris quas mit-tebat ſancto ignatio: que ſunt optime poſite. preterea habuit oẽs ſciẽtias. q ſic pbat Aug. Maria ſciuit ſcripturã in ſcriptura cõtinẽtur oẽs ſciẽtie. igit habuit oẽs ſciẽtias. Scda eſt infuſa: quam habuere apoſtoli ⁊ alij ſancti q miraculoſe fuerũt illuminati. Hãc ha-buit maria: q a ſpũ ſancto fuit illumi-nata. ⁊ melius ſciuit ſcripturas ꝙ ali-quis ppheta aut patriarcha. Chryſo. ſup illud Lu. ij. Maria ꝯſeruabat oia verba hec: ꝯferẽs in corde ſuo. q ſcri-pturas legerat: ⁊ prophetias ſciebat: Tertia eſt itellectualis: que eſt in bea-tis qua oia cognoſcũt in viſione diui-ni verbi. Maria aũt hanc habuit: q viatrix exiſtẽs habuit priuilegiũ com-prehẽſorum. Quis docuit aploſ de obſcu-ris fidei poſt xpi aſcẽſionẽ. Certe erat maria. Uñ pꝫ. ¶ Scdo rõne ⁊c. Geñ. vi. Gigãtes erant ſup terrã. Jſti ſunt potentes a ſeculo viri famoſi. vt dicit Nicolaus de lyra: his initiũ fuit a de-monibus ſumẽtib' hois ſemen ⁊c. De hoc ſemine gigãtũ fuit Sanſon. q cen-tum viros pcuſſit cũ mãdibula aſini. ⁊ Goliath. De hoc ſemine fuit Alexã-der magn' Karolus magnus. Et in cu-ria Boẽij fuit qdam frater noſter Ber

voldne: que aiam cũ molẽdinario por tauit. Maria ſup oẽs fuit potẽs tam potẽs φ celũ aperuit: qđ Eua clauſit. Tam potẽs φ infernũ clauſit: qđ adã aperuit. Tam potens φ demonẽ ſup peditauit. vñ Hiero. Hec eſt q celis dedit gloriã gẽtibus fidẽ: vitijs finẽ: vite ordinẽ: moribus diſciplinã. vñ Can ti. iiij. Terribilis vt caſtrorũ acies ordinata. Timent eã demones vltra modum. Exẽplum ad hoc ppoſitũ. Diues quidã habuit filiũ ab vxore. Mortuo viro filius cũ matre dormiẽs ipaȝ impregnauit: et mater in ptu occidit ipm pre verecundia atq ſepeliuit. Demon aſſũ in forma clerici corã imperatore dixit. Miror φ roma nõ conſumit p tãto ſcelere qđ mulier talis egit φ filiuȝ occidit. Accitat illa z tps inducie dat. Illa ad cõfeſſionẽ currit dicens patri. In anguſtijs ſum pater. Cui ille. Cõmenda te virgini. Dum eſſet tps cõduceretur corã iudice. Cũq ibi eſſet demõ clamare cepit. Hec non eſt illa mulier inceſtuoſa: ſȝ virgo maria. Ad hãc vocem ſtupẽt oẽs: et demon receſſit: et ſic mulier honoratur: mulier hec fuit maria in forma illi mulieris: et pctm eῗ occultauit. O potẽtia marie. ¶ Tertio rõne et c. Job. j. Erat aũt Job vir magnꝰ inter oẽs q morabantur in terra. magnus ſctitate. et Jo. bap. Lu. j. Erit magnꝰ coram dño. Sm Tho. ſup epſtas Pauli. Triplex eſt ſctitas. Una dicit diuina lis. j. dei ſub q fuit maria. vñ Tho. iij. p. q. xxvij. ar. j. rõnabilit nos credimꝰ φ illa q genuit vnigenitũ plenũ grẽ et veritatis pre oibꝰ alijs maiora grẽ priuilegia accepit. Ille. Et in. j. par. q. xxv. ar. vi. Beata vgo maria ex hoc φ eſt mater dei hȝ quandã dignitatẽ infinitaȝ ex bono infinito: qđ eſt deꝰ. Et ex hac pte non põt fieri aliquid melius ſicut nõ põt eſſe aliqđ meliꝰ deo. Ille. Vñ eccla. Virgo maria nõ eſt tibi ſilis nata in mũdo: et Aſcula. li. iiij. Nunq̃ in muliere vtus pfecta fuit niſi in illa q ab initio fuit creata atq ineternũ electa. Scđa angelicalis. Tertia humanalis: quas oẽs maria ſuperat. et hoc totũ q mater dei. O magnũ quid. Hiero. Maior grã in maria nõ põt intelligi q̃ φ ſit mater dei. Ille. et Bona. in. iij. ſen. Maior naq excellentia vginis φ ſit mater dei q̃ φ ſit dña creaturaruȝ. Hoc eñi depẽdet ab illo ſicut ramus a ſua radice. Ille. Ideo vulgaris. Petrarc. Sepe me amor ad te laudandũ impellit virgo maria in his leuibꝰ verſibus meis: ſed tñ tuam valorẽ cõſiderans. Aliud nequeo dicere q̃ matrẽ dei. Igitur mater gratie. ¶ Scđo rõne et c. Cõcluſio eſt Tho. iij. par. q. xxvij. ar. v. Unicuiq a deo datur gratia ſm illud qđ eligit. Exemplum de Noe in archa fabricanda de Moyſe apud Pharaonem. Ad ppoſitum. Maria diuinitus eſt electa ab eterno: vt eſſet mater filij dei. Puer. viij. Nõdum erant abyſſi. i. mundus cũ ſuo ornatu: et ego iam cõcepta eram: vt ſcȝ ſuo tpe in mũdo fierẽ. Ex hoc debuit oi gratia pollere: vt ſic eſſet idonea mater: vñ dicit mater gratie. O mater et c. Sed nota ſm Tho. et Alber ſup Miſſus eſt. Quod quadruplex eſt differẽtia gratie. Prima dicit effluens que ſola fuit in xpo. De qua Jo. j. de plenitudine eius omnes accepimus. Secũda eſt ſufficiens: q plenĩ ſunt omnes fideles et ſancti. đ qua Luce. j. Zacharias pater eius impletꝰ eſt ſpũſancto. Et de Stephano. Act. vj. c. Stephanus plenus gratia. Tertia eſt abundans que fuit in Johanne bap. et ĩ apoſtolis ſpecialiter. Act. j. Repleti ſunt omnes ſpiritu ſancto. Quarta dicitur excellens que ſup omnes fuit in maria. Ideo angelus ei. Aue grã plena dñs tecum. De his gratijs. Bernar. Legimus Stephanũ plenuȝ gratia: et

Digitized by Google

apoſtolos plenos ſpūſancto: ſed lōge diſſimiliter a maria. In nullo eñi alio habitauit plenitudo diuinitatꝰ corpaliter: quēadmodum in maria. Ille. Et vt differentiā videamus gratie ipſius marie notabimꝰ ſm tho. ſ. q. ij. c. triplicem gratiam in maria.

¶ Prima dicitur acceptationis.

¶ Secunda dicitur habitationis.

¶ Tertia dicitur recognitionis.

¶ Prima dicit̄ ⁊c. Et eſt quando quis inuenit gratiā coram aliquo: ſicut dicitur Gen. vj. Noe inuenit gratiam coram dño. Et de Joſeph ꝙ inuenit gratiam coram principe carceris .i. quia ei erat multum gratus. Maria autem habuit gratiam in cōſpectu dei: quod angelus declarauit. Inueniſti gratiā apud deum. Inuenit equidē: qꝛ ipſaꝫ gratiaꝫ perditam recuperauit humano generi. Hoc Adam nō fecit: qꝛ etſi gratiam ꝑditam ꝑ penitentiā recuperauit: hoc egit tm̄ pro ſe: non ꝓ genere humano ꝓcurauit: ſed maria ꝓ omnibus inuenit. Inueniſti inquit grām nō rapuiſti: vt primus angelus di. Similis ero altiſſimo. Inueniſti: nō ꝑdidiſti: vt primi parētes. Inueniſti non emiſti: vt Symon magus qui pecuniam obtulit aplis: vt emeret gratiam ſpūſſancti. ¶ Scḋa dicit̄ gratia ⁊c. qꝛ nulla creatura inuenta eſt idonea portare regem celoꝝ: niſi maria. Eccl'a dicit. Sancta ⁊ imaculata virginitas: ꝗbus te laudibus efferā neſcio: qꝛ queꝫ celi capere nō poterant tuo gremio cōtuliſti. Et ipſa dicit oībus fidelibus illud eccl'ie. Congratulamini mihi oēs qui diligitis me: qꝛ cum eſſem paruula placui altiſſimo: ⁊ de meis viſceribus genui deū ⁊ hoiem. Ille. O felix puella. O celi regina: ad ipſam ſolam miſſus eſt de aula ſūmi dei legatꝰ ſingularis inſignis: vt filiū dei cōciperet cōtra oēm cōem curſum: vbi dicit Albertus ſuper Miſſus eſt: ꝙ quattuor ſunt mundi gn̄ationes humane: nec ē inuenire aliū modū: qꝛ dicit tho. in. iij. di. iij. ⁊ Damaſ. Cōceptio illa fuit miraculoſa. Primus modus ſine femina ⁊ maſculo: vt Adam factus a deo. Secunda vt ſine femina ex viro vt Eua ex coſta ade. Tertius ex muliere ⁊ maſculo: vt eſt cōis oim naturalis generatio. Quartus ſingularis: vt eſſet ex femina ſine viro: et hic eſt marie virginis. Unde fuit mater ⁊ virgo ſimul ꝙ eſt priuilegiū ſingulare. ¶ Tertia dicitur grā ⁊c. Ad quā ꝑtinet recognoſcē bn̄ficia accepta: quia vt dicit phs. ix. ethi. Beneficiatus tenet̄ recognoſcere benefactorē. ⁊ Sen. li. de beneficijs. Ingratꝰ eſt qui nō recognoſcit beneficium. Idem. Beneficioꝝ memoria ſeneſcere nō debet. Iſta autē gratitudo ſummo deo placet: maria hāc habuit qꝛ vitam ſuā expēdebat in recognitionem beneficioꝝ dei: vt dicit Alber. Cōfitebat̄ quotidie Iohi euāgeliſte: non ſua pctā: ſꝫ dicebat. O mi Iohes. Nō ſum digna vocari mater dei: qꝛ non cognoſco filij mei beneficia: ſꝫ recognoſceret. vñ Lu. ij. Maria aūt conſeruabat oia verba hec cōferēs in corde ſuo. Uñ dicimus ꝙ eſt mater oim gratiarum. Petrar. O gratiaꝝ ⁊ oim virtutum plena dñs tecuꝫ: teqꝫ ſemꝑ amat adeo vt oēs lingue fari hoc nequeant. Uñ patet tertia rō. ¶ Tertio rōne ⁊c. Concluſio eſt theologoꝝ. Ubi eſt maior humilitas: ibi ꝑcipue maior exaltatio. Lu. xviij. Qui ſe humiliat exaltabitur. ⁊ ſ. c. Exaltauit humiles. Eccl. iij. Quāto maior es humilia te in oībus. de pe. di. ſ. § Taciturnitas ſine humilitate: nemini poteſt eſſe ſalus. Et Pholonius. Inter ſapientes ſapientior eſt: qui humilior exiſtit. Maria ſuper omnes humilior fuit. Ideo ſuper oēs meruit culmen omniū gratiarum

Digitized by Google

Fuit aūtē humilis triplicitur. Primo ore:q2 v̈bū ſuperbū nūq̄ ptulit. aug. Revolue diligētius euāgeliſte hyſtorie ſeriē. ⁊ ſi quid increpatoriū:ſi quid durū occurrerit in maria:de cetero ſuſpectam habeas ⁊ accedere verearis. Ille. Scḋo corde:q2 ſe indignā reputabat matrē dei. Tertio ope̊re:q2 non dedignabat̃ ſeruire Eliʒabeth in partu. Sed dubiū inſurgit. Quare fuit tam humilis maria ſuper oēs? Rñdeo ſm Tho.ſup Aue maria:q̄ triplici ratiõe Prima:q2 debuit illum recipere totaliter in ſe:qui eſt ſup oēs:ideo debuit humiliari infra oēs. Secūdo q2 debuit ſup oēs ſanctos ⁊ ſanctas ⁊ choros angelorū exaltari tanq̄ regina celi:ideo debuit eſſe humilima. Tertio q2 ſicut per ſuperbiā Eue mors in mūdum intrauit:ſic ecōtrario:per marie humilitatē vita mundo reddita eſt. Iuia.ij.Ethi. Contraria cōtrarijs curātur. Unde Eccleſia. Mortē quā femina intulit:femina fugauit ⁊ ex humilitate ſua:licet eſſet ſanctior omnibus qui in celo ⁊ in terra:nunq̄ tamē legitur de ea in euāgelio:q̄ aliquod miraculum fecerit in preſenti vita ante reſurrectionē filij ſm Iacobū de voragine in mariali. Quelibet mulier in ſuo partu cupit quinq̄:que oīa fugit virgo ex humilitate ſua. Primo virū iuuenē ⁊ pulcrū. Maria habuit ſenē decrepitū. Scḋo diuitē. Maria pauperē. Math.iij. Nunquid eſt filius fabri. Tertio in partu pulchrū thalamum. Mariā habuit ſtabulū. Quarto ſeruitores ⁊ obſtetrices. Maria habuit p̄ ſeruitoribus bouē ⁊ aſinū:qui pro ſeruitio filium calefaciebāt. Quinto vult ocium poſt partū ⁊ quietē. Maria oportuit fugere cū filio in egyptū. Tolle inquit aug. puerū ⁊ matrē eius ⁊c. O humilitas ſancta de qua Ber. Maria ⁊ ſi ex virginitate placuit:tamen ex humilitate cōcepit:q2 ſi humilis nō fuiſſet ſpūſſanctus ſup eā nō quieuiſſet. Ille. Nulla creatura eſt humilior inuenta ſub celo. et lʒ maxima fuerit humilitas Abrae:cū dixit Ge.xviij. Loquar ad dñm:cū ſim puluis ⁊ cinis:et iob cū dixit.xvij. Putredini dixi pater meus es:mater mea ⁊ ſoror mea vermibus. ⁊ Iohā.bap.dū ſe vocē appellauit:tñ marie humilitas ſupauit horum humilitatē ⁊ quorumcūq̄ alioꝝ. Uñ in cañ.ſuo. Reſpexit humilitatē ancille ſue. In v̈bo ancille. Quattuor ancillas legim⁹ ex humilitate cecinisſe canticū inter quas maria principatum tenet. Prima fuit maria ſoror moyſi.de qua Exo.xv.di. Cantemus dño: glorioſe eñ magnificat⁹ eſt. Scḋa anna.j.Reg.ij. Exultauit cor meū in domino ⁊c. Tertia iudith.xv. Cātate domino in cymbalis. Quarta maria virgo. Luc.j Magnificat aīa mea dñm. Uñ pʒ q̄ mater grē.vñ Ber.ſup Cañ. ſer.viij. Sileat miaʒ tuā. O virgo beata:ſi qs inuocatā in neceſſitatib⁹ ſuis meminerit defuiſſe. Nos q̄dē ſerui tui ceteris in virtutib⁹ tibi cōgaudemus ſed in hac potius nobiſipſis laudam⁹ virginitatē. miramur humilitatē:ſed mia tua ipſis miſeris ſapit dulcius:⁊ crebrius inuocat̃. Ille. Petrar. O virgo ſine mēſura dulcis es:nec te acrem vel amarā vales oſtendere:⁊ tota dulcis es abſq̄ mixtura. Idē. Te inuocātium nō ſunt in vanū orōnes.nam cōfeſtim exaudis anteq̄ ad te pueniāt. Exēpla In li.de.vij.donis. Ioh.damaſce.grecus vt deo liberi⁹ vacaret fact⁹ eſt monachus. Qui libētiſſime laudib⁹ virginis itēdebat:⁊ de ea pulchra dicta cōponēs manu ppria ſcribebat. Cūq̄ ad inſtantiā quorūdā nobiliū quos docebat legeret:⁊ poſt diſputationē cū ſcolarib⁹ ad littus maris deābularet cauſa ſpaciādi pyrate. ſaracenoꝝ eum rag

fuerunt: ⁊ cuidam ſaraceno vendiderunt. Cui filiū ſuum dedit litteris imbuendū. Inuidēs aūt ei quē inſtruxerit vt ei ſuccederet. veniēs cōſtantinopoli ſcripſit litteras ſub ipſius nomie Soldano babylonie. ꝙ ſcꝫ imperator cōſtantinus ꝗ ipm damaſcenū gratū habebat: exercitū romanoꝝ ad partes remotas erat ducturus ſi abſqꝫ impedimento terrā grecie poſſet acquirere Viſ litteras ꝓiecit in cōſiſtorio cauſarum ꝗ inuēte ſunt ⁊ impatori exhibite. Qui attendēs modum dictaminis vocauit Johan. dicēs nō poſſe negare ꝙ ille littere nō ꝯtinerēt ſtilū ⁊ modū Qui hoc ſentiēs litteras ſe feciſſe negauit. Cūqꝫ aliq dicerēt eū vt proditorem occidēdū: impator manū dexterā ei amputauit. Qua in abbatia ſuſpēſa vt ꝑpetuo ꝯfunderet ipm patrie ꝓditoꝝ denūciari fecit. Cū aūt ſexta feria diu in orōne vigilaſſet ⁊ fleuiſſet: ei leuit dormiēti ꝟgo apparuit ipſꝫ cōfortās. ⁊ cū diceret maxime dolere propter vituperiū monachoꝝ. ⁊ ꝙ nō poſſet amplꝰ ſcribere eiꝰ laudē: ac miſſaꝫ celebrare vt ſolebat ꝟgo manū pendēteꝫ accepit ac brachio oī dolore remoto reſtituit. Mane facto ſtupētibꝰ cūctis celebrauit. Cūqꝫ impator q̄ſiuiſſet ſi aliquē ſuū modū docuiſſet. Rñdit ſe filiū ſarraceni docuiſſe. Qui captus ſuam maliciā cōfeſſus eſt.

¶ Dominica.iiij. De diſcordia: vel de odio vel de remiſſione iniuriarū.

NOn erit heres filius ancille cū filio libere. ad Gal.iiij. ¶ A flumine eloquētie. et aureo pelago. Pub. cornelio Scipione cū ſolido fundamēto rōnis fuit ꝯcluſum inter oēs virtutes neceſſarias. Gubernationi et regimini reipublice et boni cōmunis: maxime eſſe neceſſariā pacē vnionē ⁊ amorē reciprocū. Vñ Lactā. in.v.li.c.viij. Quā beatꝰ eſſet: ꝙ aureus humanarū rerū ſtatus: ſi ꝑ totū orbē māſuetudo: pietas ⁊ pax: ⁊ innocētia ⁊ equitas: ⁊ tēperātia ⁊ fides morarē. Que ſentētia verificaē ꝑ policratē in.vi.li.c.vij. de italia. Infelix italia ꝗ ciuilibꝰ ſeipſa ſciſſa diſcordijs de culmine fortune deiecta pateſcit in ſulcibus exterarū gentiū. ꝗbus cōſueuerat imperare. Romā nāqꝫ mūdi culmen ⁊ dñam: ſuoꝝ diſſentio ciuiū reddit ancillantē. Sup verbo Polic. pone quattuor monarchias mūdi ꝗ ad nihil venerūt ꝓpter bella ⁊ diſcordias. Prima fuit chaldeoꝝ que incepit a Nino tēpore abrae. Secūda carthaginēſiū ꝗ incepit a.D. Didone. Tertia romanorum ꝗ incepit a Romulo ⁊ Remo. Quarta grecoꝝ que ab Alexādro magno que propter diſſidia: diſcordias: ⁊ ſimultates ſunt terre equate. Vñ eſt ꝙ maxima pars chriſtianitatis eſt in manu turchi. Certe ꝓpter bella. Vbi cōſtantinopolis. vbi niger pōtus. vbi ſcuteri. vbi capha. vbi traſebōda. vbi tota grecia: ſimul cū tracia ⁊ theſalia. In manu infideliū ſunt ꝓpter diſcordias chriſtianorum. Ideo xp̄s Luc.xi. Omne regnū ⁊c. ⁊ Lactā.li.j.c.iij. Quicquid enim diuiſionē capit ⁊ interitū capiat neceſſe eſt. Quapropter clamat Paulus Philipē.pe. Oro vt charitas veſtra magis ac magis abundet. Quare o paule: qꝛ ſine ipſa opera noſtra nihil valent ad meritū vite eterne. pi.q.iij.c. Archiepiſcopus. Sine concordia ſpernit deus cūcta: nec recipit oblationē ſacerdotū: ideo ꝑtialis ⁊ odioſus ⁊ diſcordās nō ſunt dei: ſꝫ diaboli. Vñ ⁊ priuantur hereditate patris noſtri dei. Vñ paulus ſub velamēto duoꝝ filioꝝ abrae ancille ⁊ libere: ſignati per duos ꝑſos bonos ⁊ malos di. Nō ⁊c.

In quibus verbis de diſcordia vel de re
miſſione iniuriarum predicabimus ho
die. Ubi tria conſideranda ſunt.
¶ Primum de offenſionis.
¶ Scdm de malignationis.
¶ Tertium de inductionis.
¶ Primum de &c. Utrum diſcordia aut
odiū ſit pctm̄ mortale. Due ſunt opi
niones. vna ꝙ ſic. alia ꝙ non. Opinio
que dicit ꝙ nō aſſumit fundamētū tale
Si odiū eſſet mortale nō reperiret in
ſanctis viris: ſed in ſanctis inuētū eſt
odiū: vt in Dd' q ſanct' erat in. pſ. xxv.
Iniquos odio habui et legē tuā dilexi
et Act. xv. c. Orta ē diſcordia īter pau
lū et Barnabā. igit nō eſt pctm̄. Preter
ea in deo repit. Sap. xiiij. Abominabi
lis eſt deo ipi' et ipietas ei'. Eccle. xij.
Altiſſim' odio hz. pctōres igit nō pec
cat n̄ mortale aut veiale. ¶ Scda opi
nio ꝙ ſic. vnde Jo. i. Can. iij. c. Qui nō
diligit: manet in morte. Ois qui odit
fratrē ſuū homicida eſt. Rn̄ſio ad hāc
difficultatē ſm Tho. ij. ij. q. xxxiiij. ar.
ij. Alber. in iij. diſt. xxxv. Quod odi
um eſt pctm̄ mortale. Que cōcluſio p
bat tripliciter. Primo rōne. Secundo
auctoritate. Tertio figura. Rōne du
plici. Primo pceptionis. Scdo cōtra
rietatis. Pio pceptionis. Una maxia
eſt in theologia. Omne qd eſt cōtra p
ceptum diuinū eſt mortale pctm̄: ſed
odiū et diſcordia ac partialitas eſt cō
tra pceptū diuinū. igit &c. Qd ſit con
tra pceptū pz in vtroq teſtamēto. Pri
mo in veteri Leuiti. xix. Nō ſtabis cō
tra ſanguinē proximi tui. Nō q̄ras vltio
nē: nec memor eris iniurie ciuiū tuorū
ſed diliges amicū tuū ſicut teipſum.
Preterea Exo. xxiij. Si videris aſinū
odientis te iacere ſub onere nō ptranſi
bis ſed ſubleuabis cū eo. Glo. interli
nearis Si pceptū eſt de animali plus
de hoie. Eccle. xxviij. Relinque proximo
tuo nocēti te: et tūc deprecāti tibi pec
cata ſoluent. Scdo in teſtamēto nō
uo. Mat. vi. Scriptū eſt antiqs. Dili
ges amicū tuū: et odio habebis inimi
cum. Ego autem dico vobis. Diligite
inimicos veſtros: bene facite his &c.
Sup quo Cryſo. Qualē vis erga te de
um eſſe: cū delictorum tuorū veniam
poſcis: talē te exhibere debes his q de
liquerūt in te. Ille. Et in cano. de peni.
diſt. v. c. Falſas. Qui odiū in corde ge
rit: ſciat ſe verā penitētiam non poſſe
peragere. ¶ Scdo rōne &c. Illud qd eſt
charitati cōtrariū que eſt virtutum excel
lētiſſima eſt mortale: ſed odiū eſt cha
ritati contrariū vt ponit Tho. ij. ij. q.
xxxiiij. arg. i. Unde apls. i. ad Co
rinth. xiij. Si linguis hoim loquar et
angelorū: charitatē aūt nō habeam fa
ctus ſum velut es ſonans aut cymba
lum tinniens. Et ſi habuero omnē p
phetiam: et nouerim myſteria oia. Et
ſi habuero oēm fidē. ita vt mōtes trāſ
ferā: charitatē aūt non habuero nihil
ſum. Et ſi diſtribuero omnes faculta
tes meas in cibos pauperū. Et ſi tra
didero corpus meū ita vt ardeam. cha
ritatē autē non habuero nihil mihi p
deſt. Ille. Uñ in huius figurā gen. iiij
Caym: qz odiū habuit ad abel ei' ſa
crificiū fuit reprobatum. Unde patet
concluſio. Sed querit anima cara du
bium. Que ſunt illa que odium gene
rant et pacem turbant. Reſpondet
Egidius libro de regimine principum.
Et alij doctores. Quot ſunt quattuor
peccata.
¶ Primum eſt peccatum ſupbie.
¶ Scdm eſt peccatū auaricie.
¶ Tertium eſt pctm̄ luxurie.
¶ Quartum eſt pctm̄ inuidie.
¶ Primum &c. Quod patet triplici le
ge. Primo angelorum. Diuiſio ipſorū
ortum habuit ex ſuperbia luciferi.
De qua Yſaye. xiiij. In celum aſcendā
ſup trinitatis et exaltabo ſolium meum

Digitized by Google

ẽ'ero ſimilis altiſſimo. Ex hac ſupbia
vna ps illoꝝ remãſit in celo deũ ado-
rando humiliter. Alia pars in infernũ
fuit abiecta cuꝫ pꝛĩcipe tenebꝛarũ. Ex
hoc ꝑpter ſupbiaꝫ regnũ fuit diuiſuꝫ.
Vñ Apoca. Factũ eſt pͥliũ in celo: mi
chael ꝛ ãgeli ei' pugnabãt cũ draco-
ne ꝛ michael ꝑualuit: ꝛ ꝓiect' eſt dra
co ille q̃ vocabaꝛ diabol'. Ille. Unde
ꝙ hodie nõ eſt pax. Quia q̃libet vult
dñari. ¶ Secũda ẽ lex iudeoꝝ. In. iij.
Reg. xij. Dicitur ꝙ Salomone moꝛtuo
Roboam ei' filius dixit pplo iudeoꝝ
qui q̃rebat alleuiationẽ: a ſuo rege tal
liarũ. Ut hodie ſunt. Minoꝛ digitus
me' groſſioꝛ eſt doꝛſo Salomõis. Ipſe
vos cecidit flagellis: ego vero ſcoꝛpio-
nibus. O ſupbia regis. Vñ dicit Cice
ro. i. de offi. Nihil eſt laudabilius ꝙ̃
claro viro: placabilitate ꝛ clementia.
Ob quã ſupbiã regis: diuiſuꝫ ẽ regnũ
in duas ptes. Sꝫ ſi q̃ris quis miſit re-
gẽ in hãc ſupbiaꝫ. Rñdeo ꝙ conſiliuꝫ
iuuenũ cui adherebat: relinquẽs illud
ſenũ cũ eſſet male factũ. Vñ phũs. vi.
Ethi. Iuuenes nõ poſſunt eſſe pꝛuden
tes: q2 pꝛudẽtia req̃rit experiẽtiã: que
multo indiget tpe. Ex hoc Romulus
cẽtũ ſapiẽtes de pplo elegit q̃ erãt ve
terani quoꝝ ꝯſilio reſpub. regebaꝛ, q̃ di
cebaꝛ ſenatores ꝛ pr̃es ꝯſcripti. Sena
tores pp ſenſus ꝛ maturitatis etatem
quaſi ſenioꝛes. Patres vero cõſcripti ꝓ
pter affectũ. Q2 ſicut patres erant cir-
ca bonũ reipublice. Ex hoc Alexãder
magnus: dum ad aliquod bellũ perge
bat: nõ eligebat robuſtos coꝛpoꝛe tm̃:
ſed veteranos qui cũ patre ſuo Phi-
lippo militauerãt. ꝛ ſic ſapientia eoꝝ
de hoſtibus triumphabat. Unde Ci-
ce. de ſene. Non viribus aut velocita-
te coꝛpoꝛis res magne agũtur: ſed con
cilio grauitate ꝛ ſententia. In huius
figurã. Numeri. xi. Dixit dñs Moyſi.
Congrega mihi de ſenioꝛibus iſrl'. vij.
viros: vt ſint iudices ꝛ magiſtri popu
li: ꝛ iudicent populũ. Practica: ꝙ nũc
in cõſilijs ſunt iuuenes colerici: fatui:
impꝛudentes. Ex hoc reſpub. male ſe
hꝫ. Senes ſunt habẽdi in reuerentia.
C. de veteri iure: enu. l. Deo auctoꝛe.
Tanta aũt a nobis antiquitati habi-
ta eſt reuerẽtia: vt noĩa pꝛudentũ vi-
roꝝ taciturnitati tradere nullo patia
mur modo. Ille. Et Leui. xix. Coꝛã ca-
no capite conſurge et honoꝛa perſonã
ſenis ꝛ. i. Ad Thi. vi. Senioꝛẽ ne incre
paueris: ſꝫ obſecra vt patrẽ. Sap. iiij.
Senectus enĩ venerabilis eſt. Quãdo
moꝛitur ſenex plange. o fili. Ad ꝓpo-
ſitum. Roboam ergo ſpꝛeuit conſiliuꝫ
ſenũ. Vñ factũ eſt vt Ieroboã ſeruus
Salomonis regnaret in hieruſalẽ ſu-
per. x. tribus. Tertia lex romanoꝛum.
Oꝛoſius li. vi. de Iulio ceſare: q̃ ſuper-
bia ſua voluit obtinere regnũ ꝛ impe
riũ. vñ ſenatus ei cõtradixit. Pompei-
us vero pꝛo ſenatu arma ſuſcepit pꝛo
republica: ꝛ ex hoc diuiſi ſunt adinui
cẽ Iulius perſecutus eſt eos: ꝛ victo-
riã contra Pompeiũ obtinuit: ꝛ fact'
eſt rex romanoꝝ. Et ꝑpter hoc tota ci
uitas ſtetit ꝑ quattuoꝛ annos in diui
ſione in q̃bus ãnis facta eſt effuſio ſan
guinis terribilis. ¶ Scdm pctm̃ tc.
Vñ tot bella. Ab auaritia Lucanus:
Certamẽ mouiſtis opes. Et Sen. li. de
quattuoꝛ virtutibus. Quietiſſimã vi
tam agerẽt hoĩes in terris ſi hec duo v-
ba a natura oĩm rerũ tollerẽt meum ꝛ
tuũ. Ille. Vñ diſcoꝛdie. Unde lites in
palatio. Aduocati ꝓcuratoꝛes. Certe
ab hac. Pꝛobaꝛ dupliciter lege iudeoꝝ ꝛ
romanoꝝ. Pꝛio iudeoꝝ Gene. xiij. de
Abraham ꝛ Loth: q̃ erant amiciſſimi
ꝑpter diuitias ꝛ auaritiã diuiſi ſunt
ab inuicẽ. O quã bone familie in pñtia
rũ ſe diuidũt: ꝛ fundit' vadũt. Q2 vt
dicit Lactã. Pꝛio lib. c. iij. Quicq̃d enĩ
capit diuiſionẽ: ꝛ interitũ capiat neceſ

ſe eſt. Et xpo. Lu. xi. Omē regnū in ſe
ipm diuiſuz deſolabiť. ¶ Scḋa lex ro-
manoꝝ. Titus liuiꝰ libro de origie vr-
bis. d. Qḋ nobiles romani expulerunt
vnā ptem a roma: ⁊ ipi adinuicē diui
ſerūt agros ⁊ ppͥetates expulſoꝝ ab
vrbe. Vñ expulſi tantā iniqtatē ſuſti-
nere nō valētes ad arma ſunt cōcitati
ex vtraqꝫ pte. Et ſic diuiſiones ⁊ lites
facte ſunt in roma. ⁊ vaſtationes do-
moꝝ: ⁊ poſſeſſionū ⁊ ſanguis effuſio.
Vñ multa milia ſunt īterfecta. Vnde
hoc. Clama. Ab auaritia. Ex hac pce
dūt vſure ſacramēta falſa. ¶ Tertiuz
pctm̄ eſt ⁊c. Lactā. iij. Nulla vehemē
tior cā ꝙ̄ vnius femie a multis mari-
bus appetitio Iuuenalis. Nulla fere
cā eſt in qua nō femia litē nō mouerit
Probať in duplici lege. Prio iudeoꝝ.
Iudicū. xix. de leuita: q̇ erat de tribu
bēiamin: cū eſſet in Gabaon cū vxore
ſua hoſpitatus eſt cū quodam amico
ſuo. Gabaonite eā ceperūt qꝛ pulchra
⁊ violauerū: ex quo dolore mortua eſt
Vir aūt eiꝰ poſuit eā ſup aſinum: ⁊ in
Bethel eſt reuerſus: vindictā petēs per
ſingulas tribus. Vñ īterfecti ſunt qn
qꝫ milia. Secūdo i lege grecoꝝ. Achil
les grecus viſa Poliſena taz pulchra
in eius amore captus: poſt m̄ltas ſtul
ticias ab illa occiſus eſt. Preterea Pa
ris in greciā veniēs duxit ſecū Helenā
de grecia in troiaz. Unde ex hoc tota
grecia cōmota eſt cōtra troiaz ꝯ quem
venerūt. Et ſic armatis mille ⁊ ducen
tis nauibꝰ troiam potēter obſederunt
Vñ tot mala in rerū natura. fuci. cetu
ſe: cātilene: nigromātie ⁊ hmōi. Vere
ab hac. Vñ qdaz. Ve miſero iuueni q̇
ſtat ſubiectus amori. ¶ Quartū pctm̄
qḋ pacē diſſipat: eſt inuidia. Valerius
li. iiij. Nulla eſt tā modeſta felicitas.
q̇ malignitatis dentes vitare poſſit.
Vñ tot diſſentiōes in pplis. Inter ar
tifices in oī arte. Ab inuidia. Probať

in duplici lege. Prio iudeoꝝ. i. Reg
xviij. Cū ppl's daret laudē Dauid. d
Saul pcuſſit mille: ⁊ dauid decē mi-
lia. Amicitia que erat inter Dauid ⁊
Saul verſa eſt in odium ita ꝙ q̇rebat
eū interficere. Secūdo lege romanoꝝ
Valerius li. v. c. iiij. ꝙ M. Coriolanꝰ
romanus ex inuidia bānitus eſt apud
Volſcos. Propter qḋ maxima diſcor-
dia inter eos ⁊ ſenatū fuit. Vñ ex hoc
Coriolanus venit cōtra romā cū exer-
citu terribili ⁊ cū maximo romanoꝝ
terrore: ſed ex nutu matris pax fuit fa
cta. O q̇s enarraret mala que ex hac
emergūt. Propter que oīno tollēdā ē.
¶ Secūduz dr̄ ⁊c. Quattuor ſunt ma-
lignitates huius vitij odij ⁊ diſcordie
¶ Prima eſt naturalis legis ꝯtrariua.
¶ Scḋa eſt hūani cordis obduratiua.
¶ Tertia eſt crudelitatis inductiua.
¶ Prima eſt ⁊c. Tho. i. ij. q. xix. Lex na
turalis eſt regula naturaľ rōnis dire-
ctiua hūanoꝝ actuū. Obſeruator aūt
huiꝰ legis eſt hō. De quo phūs. i. Pol.
Hō ē optimū aīaliū ſegregatꝰ aūt a le
ge ⁊ iuſticia eſt peſſimū. Hec lex cla-
mat alta voce. Qḋ tibi nō vis fieri: al-
teri ne facias: ⁊ ecōuerſo. vt dr̄ di. i. c.
i. Et di. ix. Sana. Et x. q. i. c. Placuit.
Ad ppoſitū. Si eſſes in odio cū aliq̄
velles pacificari. Et ſi p viā incederes
velles ſaturari Bona vita ſocie. Vel-
les ꝙ reſpiceret oculo gratioſo: ⁊ te al
loq̄retur. Et tu fac ſilr ſocie. De hac le
ge naturali illuſtrati pagani. Ius ciui
le. ff. de legatiōibus. l. Queſitam. Cuz
inter hoīes cognationem quādam na
tura ꝯſtituerit. cōſequēs eſt hoīez hoī in-
ſidiari nephas eſſe. Ad practicā. Su-
mus oēs in natura conformes: iō de-
bet eſſe adinuicem amor. Qꝛ vt dicit
phūs. viij. Ethi. Similitudo eſt cā a-
micitie. Eccl. xiij. c. Omne animal di-
ligit ſibi ſimile. Sumꝰ oēs ab vno pa-
tre generati ⁊ matre Adaz ⁊ Eua Ab

Digitized by Google

vnō patre ſpūali. De quo Math.vi. Pater noſter q̄ es in celis Mat.xxiij. Unus eſt em̄ pater veſter q̄ in celis eſt Oēs aūt vos fratres. De hac lege fuere illuſtrati pagani q̄ ſuis inimicis veniam dederūt. Uide. Uale in.v.lib.c. i. Rubrica de clemētia romanoꝝ. Ubi pōit cām quare romani magnifici ſūt appellati: q2 ꝓni fuerunt in dāda veniā inimicis ſuis. O animi generoſi q̄ inter ceteras eorum virtutes fuere humani. Adſunt exēpla ꝙplurima. Primo induxit exēplū Pōpeij Emuli regis Armenie nomie Trigamis cū habuiſſet victoriā ipſius ipm reduxit in patriā ſuā honorifice. Preterea exemplū de Lucio paulo: q̄ fuit dux romanorum audiens perſarum reges victū ad ſe adduci fecit quē ſemꝑ habuerat infectū. occurrit ei cū ornamētis decoratus romani īperij curuatuſq3 ad genua dexterā porrigēs eleuauit. ⁊ in tabernaculū ſuū introduxit: ⁊ cū in ſolio ſuo ſecū ſedere fecit ei. Sicut egregiū eſt hoſtē coartare: ita laudabile ē infelici miſereri. Preterea Augu. epla ad Marcellinū de iulio ceſare refert ꝙ tāte memorie fuit ꝙ nihil ſolebat obliuiſci ꝑter iniurias. Et cū ſemel caput Pōpei emuli ſui eſſet ei preſentatū amare fleuit. d. Nō placet mihi vindicta: ſed victoria. Si pagani hoc egerūt plus xpiani. Valeri⁹ in.v. humanitatis. Dulcedo barbaroꝝ igenia penetrat. Et Augu. i. de ciui. dei. Proprium romanorum fuit parcere ſubiectis: et debellare ſuperbos. Acceptaq3 iniuria ignoſcere ꝙ ꝓſequi malebant. Ille. vnde patet prima malignitas. ¶ Secunda dicitur ⁊c. Ber. lib. de conſideratione ad Eugeniū papam. Cor durū eſt: qđ contritione nō ſcīditur: pietate nō emollit ꝑcibus nō flectitur: minis non cedit: flagellis induratur. Quinq3 conditiones ſunt cordis duri. Prima conditio. Cōtritione nō ſcindit. qa tales non dimittūt partes. nō confitentur: nō ſe cōmunicāt. et ſic deſperati ad infernū vadūt. quia dimittūt filijs malū exemplū dimittūt arma in domo ⁊ gladios ſanguinolentos: lāceas. Secunda cōditio pietate nō emollit. Tales nō habent pietatē: imo inimico adducūt duplicia. O talis eſt infern⁹ male faciat ei de⁹. Talis fuit impietas iudeorū ad pylatum. Ecce rex inquit veſter. Clamauere. Tolle eum crucifixe. Tertia cōditio precibus nō flectitur. Nō ꝑdicationes nō ꝑcepta amicorum poſſunt flecti. Si tamē promittūt nō ſeruant. Nulla gens infidelior talib⁹. Nullus cōfidat de ꝓmiſſione partialium: ꝙuis ore ꝓmittāt: in corde habēt dyabolū. Eccle. xij. Nō credas inimico tuo in eternū. Et ꝓuerbiū. De inimico reconciliato non confidas. Aſculanini omnes iurauerunt ꝑ ſignum crucis nunꝙ tenere partes. In paucis dieb⁹ iuramentum fregerūt. O gens perfida O dyaboli. Quarta conditio. Minis nō cedit dei aut ſanctoꝝ. Neminē timet odioſus. Exemplū illi⁹ patris de quo Euſebi⁹ de ꝑparatiōe euā q̄ duos fratres adinuicem litigātes de lacu aqua cū nō poſſet eos q̄etare totaꝫ aquā cōduxit cū baculo ꝑ deſertū in ſui ignominiā. Quinta cōditio. Flagellis induratur. Indurātur corda taliū vt nullo pacto velint reuertere. De tali odioſo Job .xli. capitulo. Cor eius indurabitur quaſi lapis. In monte vercellenci. Cū terra eſſet turbata partialitatibus mater abſcondit duos filios ſuos ſub vegete. veniens partialis in preſentia matris accepit filios et vnum in aerem proiecit ⁊ ipſum cū gladio recolligebat et poſtea proiecit in murum. Alium cepit et poſuit pedes ſuper eum et eum gladio per medium ſcidit et in facies matris piecit.

Digitized by Google

¶ Tertia dicitur &c. Adeo eſt graue peccatū q̄ nulli parcit non fratri: non amico. Geneſ.iiij. Ex odio Caym occidit fratrē ſuū. Gen.xxxvij. Filij iacob ex odio fratrē ſuū vēdiderūt hyſmaelitis.iii.den. & fortius. Ex odio phariſeorū xp̄s occiſus eſt. Uere lancea longini non fuit ita amara: vt cor odioſi. Illa trāſfodit corp⁹ mortuū xp̄i. Odiū autē hominē viuū. Non eſt tanta malignitas in feris vt eſt in odioſo. Uñ Augu.xij.de ciui.dei. Non eniȝ intra ſe leones: aut intra ſe dracones: qualia hoīes intra ſe bella gerunt. Ille. Animalia poſt bella ad paſtum vadunt. Eccl.xxvij. Uolatilia celi poſt conflictum ad ſibi ſimilia ꝯueniūt. Sȝ odioſus nō. Sed euenit illi vt ſicut eſt durus in dimittēdo: ita ei deus in remittendo. In euāgelio. Sic eniȝ pater veſter celeſtis faciet vobis ſi nō remi.&c. O ſocie ad capitulū veni. Dic paſ noſter: vſq̄ ad illud. Dimitte nobis &c. Orationē ꝯtra te facis nō ꝓ te. Unde Criſ. Si iniuriā nō dimittis q̄ tibi facta eſt: nō orationē ꝓ te facis: ſȝ maledictiōes ſup te inducis. Quarta eſt &c. Nō eſt generatio ita fatua ſub celo vt ſunt partiales. Dicūt Joh.bap.gibellinum.qͥ digito oſtēdit. Ecce agnus dei. Johā.euāgeliſtā guelphū. Dicūt eccleſiam guelphā. Impatorē gibellinū. & ſic ſe ad inuicē ciuitates ſe deſpiciūt & mortales. ex hac fatuitate ciuitates & caſtella deſtruunt. Uñ Tullius lib. de ami. Que domus tam ſtabilis q̄ ciuitas tā firma: q̄ nō odijs funditꝰ poſſit euerti. Ille. Cur deſolata eſt roma. Certe. vt habet Augu. in pluribꝰ locis de ciui.dei ꝓpͭ ciuilia bella. Adſunt ciuitates italie. O bononia mater ſtudioꝝ. o ianua regina maris. o parma. o placētia. o aſſiſium. o viterbiū. o alie ciuitates q̄ diſcordijs & partialitatibus dediſtis locuȝ. Ubi eſt gloria vr̄a

Planguit menia. Palatia ruinatā. Uere ſentētia ſaluſtij verificat in catelina. Cōcordia parue res creſcūt: diſcordia maxime dilabunt. Uñ ptȝ ſcōm.

¶ Tertium dicitur &c. Inducimur ad dimiſſionem huius odij & iniuriarum ſm doctores quadruplici ratione.

¶ Primo ratione preceptionis.

¶ Secundo ratione fructificationis.

¶ Tertio ratione exemplificationis.

¶ Quarto ratione flagellationis.

¶ Primo ratione &c. Quadruplex lex. Prima diuinalis. Quid dicis o Jeſu. Joh.xv. Hoc eſt ꝑceptū meū vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos. & Mat.xviij. petrus ad Jeſum dixit. Quotiēs peccabit in me frater meꝰ: dimittā ei vſq̄ ſepties. Rñdit ei. Non dico tibi vſq̄ ſepties: ſed vſq̄ ſeptuagies ſepties .i. totiēs quotiēs. Scđo de ꝑcepto legis canonicalis. Amb.xi.q.iij.c.archiepiſc. Sine concordia ſpernit deus cuncta. Si faceret homo omnia bona: ex alia parte odiū haberet: nihil agit. Tertio de precepto legis ciui.ff.de officio preſidis.l.congruit. Congruit bono & graui preſidi curare vt pacata & quieta ſit prouincia: quā regit. & C.de veteri iure enucleando.l.deo auctore noſtrum gubernāte imperiū quod nobis a celeſti maieſtate traditū eſt & bella feliciter peragimus & pacē decoramꝰ & ſtatum reipublice ſuſtētamus. Ille. Contra pretores &c. Quarto ꝑcepto legis paganalis. Demoſthenes in oratione ad Alexandrū. Cum enim vincamur a dijs in omni munere: ſola clementia eſt q̄ nobis deos reddit equales. In.iiij. Ethi. Eſt ſeruile poſſe & velle vindicare et obliuiſci magnificum. O q̄ꝫ eſt magnificum. Seneca. Si magnanimus fueris nunq̄ꝫ reputabis tibi iniuriam fieri. ¶ Secundo ratione &c. Homo conſequitur remiſſionem peccatorum & paradiſuȝ. Unde Tho.ij.ij.que

Digitized by Google

ſtio.Lxxv.dicit ꝙ plus eſt meritũ di⸗
ligere inimicũ ꝙ amicũ.quia ex maio
ri charitate procedit:cũ ſit cõtra natu
ram:⁊ nil grati⁹ poteſt deo fieri ꝙ ini
micũ diligere.Exẽpluz Johan.Gilber
ti qui educto enſe dum inſeq̃ref inimi
cum ⁊ iam cepiſſet ⁊ ille flexis genib⁹
ꝑ merita paſſionis xp̃i oraſſet veniã.
Uenias inq̃t ad crucifixũ:vt videam
vtrũ velit tibi parcã.Cũq3 ambo ante
figurã lignei crucifixi eſſent.⁊ Johã.
interrogaret an ſibi tale donũ gratuz
eſſet.Inclinauit ſe ligneũ caput:⁊ am
bo ad deũ ſunt cõuerſi.¶ Tertio ratio
ne ⁊c.Triplex exemplũ.Primũ paga⸗
norum cũ eſſet diogenes mire opinio⸗
nis in populo:quidaz dixit ei. Multi
dicũt mala de te.Reſpõdit.Ne cures.
Opz ſapientiã ab inſipiẽtibus feriri.
O verbũ gratioſum. Scḋm exempluz
ſanctoꝝ.de ſtephano q̃ dixit.Ecce vi⸗
deo celos aptos. Dñe ne ſtatuas illis
hoc pctm̃.O lucia.O katerina martyr
O agatha q̃d feciſtis de veſtris iniu⸗
rijs.Uere deũ ꝓ illis oꝛauim⁹ vt illis
parceret.Et tu o maria cũ videbas fi
lium tuũ male tractari:latus apiri:tũ
patrẽ exoꝛabas vt eis pceret. Tertiuz
exemplũ eſt ieſu xp̃i:q̃ in tormẽtis po
ſitus:dixit patri.Lu.xxiij.Pater igno
ſce illis. Sup quo Berñ.ſup Cañ.ſer.
lxiij.Flagellis ceſus:ſpinis coꝛonat⁹:
clauis cõfoſſus:opprobrijs ſaturatus:
patibulo affixus.Immemoꝛ tamẽ om
nium doloꝝ dixit.Pater ignoſce illis
q2 neſciũt q̃d faciũt. Pater amãtiſſi⸗
me:pater benigniſſime. Ubi dicit hie
ro.ſup Naũ ꝓphetã:ꝙ hoc verbũ fuit
tante efficacie in auribus iudeoꝝ.Q2
circa.v.M.iudeoꝝ audito hoc verbo
ad xp̃m ſunt cõuerſi. Uñ pz tertia rõ.
¶ Quarto rõne ⁊c.Unde tot flagella:
vt careſtie:guerre:infirmitates: ⁊ alia
ꝙ plurima.Certe q2 nõ eſt pax ſ3 odia
que diuinã iram ꝓuocãt.Qd tibi oſtẽ

do tali figura:que eſt beati Uincẽtij.
De quodã rege q̃ ciuitatẽ quandã edi
ficauit ꝓprijs ſumptib⁹. Uñ miſit ibi
ea ruſticos ⁊ eos nobilitauit:faciens
eos ciues poſſeſſiones ⁊ alia bona eis
tribuẽs.Petens ab eis pactũ:vt oĩno
non haberẽt cõtuberniũ cum inimicis
ſuis.Sed infra paucos dies fecerunt
regi ſex tradimẽta.Primũ q2 fidẽ regi
fregerũt de oĩbus nõ ſeruãdo.Scḋm
q2 ipm cũ baliſtis expulerunt extra ci
uitatẽ.Tertiũ q2 ambaſſiatores regis
occiderũt.Quartũ q2 reginã indumẽ⸗
tis ſuis nudauerunt. Quintũ q2 eius
filias ſeptẽ violauerũt. Sextum q2 fi
lium qui regnare debebat diuiſerunt
ipſuz in duas ꝑtes:⁊ ſic regi miſerũt.
Uidẽs autẽ rex hoc turbatus eſt val⸗
de:⁊ capitaneũ miſit.q̃ oẽs occidit ꝙ
nec gall⁹ nec gallina ibi cãtabat. No⸗
tate verba.Moꝛal.Iſte rex eſt de⁹ pa
ter Apo.iij.Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ
Fecit ciuitatẽ.i.eccliam ⁊ fidẽ nr̃am.
In eo poſuit nos faciẽs nõ ciues ꝑ ba
ptiſmũ.Sz mali xp̃iani faciũt regi ſex
tradimẽta.Primũ q2 fidẽ i baptiſmo
frangũt .Ueni ad capitulũ o xp̃iane.
Sacerdos in ingreſſu eccleſie dicit.
Quid petis:Rñdet cõpater:fidẽ.⁊ ſa
cerdos.Quid tibi preſtat: Rñdet vi
tam eternaz.⁊ ſacerdos iterũ replicat
dicẽs.Abrenũcias ſathane. Reſpõdet
abrenũcio.Practica ꝑ oĩa pctã.Abre⸗
nuncio ſupbie:inuidie:ire.Et nihil fa
cis o homo.Secundũ:q2 extra ciuita⸗
tem cũ blaſphemijs eijciũt ipſuz deũ.
O quot blaſphemie. Quale caſtrũ:vil
la:ciuitas:vbi nõ vitupereſ nomẽ dei
Unde pius papa ad turchũ. Confuſa
ſunt oĩa ⁊ turbata.Blaſphematur de⁹
nullus timoꝛ.nulla legum reuerentia.
Tertium:quia occiderũt ambaſſiato⸗
res : id eſt predicatores qui hodiernis
tempoꝛibus non audiũtur:ſed potius
fabule canẽdẽti.Apoſtolus. Ad fabu

Digitized by Google

les cõuertenſ. Quartum: qꝛ reginã .i.
ecclĩam militantẽ nudauerũt. O pre-
lati ecclĩe quomodo hodie ſtat ecclĩa
Bona paupeꝝ ⁊ religioſoꝝ ⁊ conuen-
tuum vadũt in equos in canes. De il-
lo p̄lato cardinali qui ſex mille duca-
tos expendit om̄i anno circa canes: ⁊
eoꝝ ſeruitores: o deus o graue pctm̄.
Alia bona in comedẽdo. o pietas nũc
nuda remãſit miſera ⁊ ſpoliata male
ſtant altaria oĩa deſolata. Quintũ qꝛ
filias violauerũt .i. dona ſpũſſancti: in-
ter que p̄cipuũ eſt timor dei. De q̄ p̄s.
Initium ſapiẽtie eſt timor dñi: vñ tot
mala: qꝛ non eſt timor dei ante oculos
hoim. Sextum: qꝛ filiũ qui regnare de-
bebat diuiſerũt in duas ptes. O ciues
mei audite me. Diuiſerũt in ptes guel-
fam: ⁊ ptem gibellinã. O fides catho-
lica quõ male tractaris. Ex hac diui-
ſione oĩa mala eueniunt. Oſee .x. Diui-
ſum eſt cor eoꝝ: nunc interibunt. Con-
tra apl's ad Ephe. iiij. Una fides: vnũ
baptiſma: vna ecclĩa: vnus deus. Etiã
viuat placentia: guelfo gibellino. Cla-
ma viuat fides: viuat ieſus xp̄us: vi-
uat padiſus. Ex hac diuiſione ſequun-
tur deſtructiones ciuitatũ: occiſio ho-
minum. vñ Pius papa reſponſum ha-
buit a turcho. Qđ non timebat xp̄ia-
nos quouſq; regnabat inter eos hoc
verbũ guelfo ⁊ gibellino. Et cum dice-
rent ei ſui barones. Illuſtriſſime prin-
ceps tota xp̄ianitas ſe ꝯtra voſ mouet
Rñdit vni ex illis. Apprehẽde faſcicu-
lum ſagittaꝝ ⁊ frãge. Probauit: ſꝫ mi-
nime potuit. Iterum tẽtauit: ſꝫ nõ po-
tuit. Iſte aũt eas apphendit vnã poſt
aliã ⁊ eas fregit. Sic faciaꝫ inquit de
xp̄ianis vnũ poſt aliũ eos frangaꝫ: qꝛ
nõ ſunt vniti. Practica. ppter diſcor-
dias ergo veniunt mala oĩa. O tincto-
res parate atruꝫ colorẽ: qꝛ cito veniet
dies in q̄bus filius fugiet patrẽ: filia
matrẽ: amicus amicũ. vicin⁹ vicinum

O italia plange: o italia time: o italia
caue ne ppt diſcordias tuas i te deſe-
uiat ira dei. Uocauit ipſe te multis an-
nis: dotauit amplis bñficijs. miſit ad
te p̄dicatores ſuos: terruit te ſignis ⁊
pdigijs: ſenſiſti terremot⁹: peſtilẽtias
⁊ ſterilitatẽ grandẽ. Cõminatus eſt ti-
bi deus. Sic certe hoc fecit: vt induce-
ret te ad pniaꝫ: ⁊ tu in dies durior fis
in pctis ⁊ malicia pſeuerando. O ita-
lia decora: o regio diuitiaꝝ plena. No-
li contẽnere deũ: noli exacerbare ma-
ieſtatẽ eius: ſꝫ reuertere ad dñm deuꝫ
tuum penitendo de peccatis tuis: qđ
ſi egerimus ⁊c.

¶ Feria .ij. quarte hebdomade quadrageſime. De ludis fortune.

Aufferte iſta hic
Jo. ij. c. ¶ Erat prope
paſcha iudeoꝝ: ⁊ ieſus
aſcẽdit hieroſolymã
In tribus ſolẽnitati-
bus in anno tenebã-
tur cõuenire in hierl'm: videlicet in pa-
ſcha: in pẽthe. in feſto tabernaculoꝝ
vt dicit Exo. xxiij. Aſcendit aũt ieſus
ad feſtuꝫ paſche: ⁊ inuenit in templo
oues ⁊ boues ⁊ colũbas ⁊ mercatores
qui talia in tẽplo vendebãt. Turbat⁹
ieſus fecit flagellũ de funiculis: ⁊ oẽs
eiecit de tẽplo. His autẽ qui colum-
bas vẽdebant dixit. Aufferte iſta hinc
⁊ nolite ⁊c. Sꝫ quare placabiliter eie-
cit vẽdentes colũbas. Rñdeo q̄ hoc
egit rõne ſignificati: nõ rõne columbe
Spũſſanctus deſignat p colũbam: p
tres conditiones quas habet. Prima:
qꝛ habet gemitũ p cantu: ſic ſpũſſan-
ctus facit peccatorẽ gemere. Secũda
qꝛ ſine felle: ſic ſpũſſanctus. Sap. xij.
O q̄ bonus ⁊ ſuauis eſt ſpiritus tu⁹
Tertia nidificat in foraminib⁹ petre
ſic ſpũſſanctus in lateribus xp̄i ſpem
ponere facit hoies ⁊c. Uidẽtes talia

Digitized by Google

nio. Lxxv. dicit φ plus eſt meritũ di-
ligere inimicũ φ amicũ. quia ex maio
ri charitate procedit: cũ ſit cõtra natu
ram: ꝛ nil grati' poteſt deo fieri φ ini
micũ diligere. Exẽplum Johan. Gilber
ti qui educto enſe dum inſeq̃ret inimi
cum ꝛ iam cepiſſet ꝛ ille flexis genib'
ꝑ merita paſſionis xp̃i oraſſet veniã.
Uenias inq̃t ad crucifixũ: vt videam
vtrũ velit tibi parcẽ. Cũq; ambo ante
figurã lignei crucifixi eſſent. ꝛ Johã.
interrogaret an ſibi tale donũ gratum
eſſet. Inclinauit ſe ligneũ caput: ꝛ am
bo ad deũ ſunt cõuerſi. ¶ Tertio ratio
ne ꝛc. Triplex exemplũ. Primũ paga-
norum cũ eſſet diogenes mire opinio-
nis in populo: quidã dixit ei. Multi
dicũt mala de te. Reſpõdit. Ne cures.
Op; ſapientiã ab inſipiẽtibus feriri.
O verbũ gratioſum. Scdm exemplum
ſanctoꝝ. de ſtephano q̃ dixit. Ecce vi-
deo celos aptos. Dñe ne ſtatuas illis
hoc pctm̃. O lucia. O katerina martyꝛ
O agatha q̃d feciſtis de veſtris inim-
cis. Certe deũ ꝓ illis. orauim' vt illis
parceret. Et tu o maria cũ videbas fi
lium tuũ male tractari: latus apiri: tñ
patrẽ exorabas vt eis pceret. Tertium
exemplũ eſt ieſu xp̃i: q̃ in tormẽtis po
ſitus: dixit patri. Lu. xxiij. Pater igno
ſce illis. Sup quo Bern. ſup Can. ſer.
lxiij. Flagellis ceſus: ſpinis coronat':
clauis cõfoſſus: opprobrijs ſaturatus:
patibulo affixus. Immemor tamẽ om
nium doloꝝ dixit. Pater ignoſce illis
q: neſciũt q̃d faciũt. Pater amãtiſſi-
me: pater benigniſſime. Ubi dicit hie
ro. ſup Naũ ꝓphetã: φ hoc verbũ fuit
tante efficacie in auribus iudeoꝝ. q:
circa. v. M. iudeorũ audito hoc verbo
ad xp̃m ſunt cõuerſi. Uñ p; tertia rõ.
¶ Quarto rõne ꝛc. Unde tot flagella:
vt careſtie: guerre: infirmitates: ꝛ alia
φ plurima. Certe q: nõ eſt pax ſ; odia
que diuinã iram ꝓuocãt. Qđ tibi oſtẽ
do tali figura: que eſt beati Uincẽtij.
De quodã rege q̃ ciuitatẽ quandã edi
ficauit ꝓprijs ſumptib'. Uñ miſit ibi
ea ruſticos ꝛ eos nobilitauit: faciens
eos ciues poſſeſſiones ꝛ alia bona eis
tribuẽs. Petens ab eis pactũ: vt oĩno
non haberẽt cõtuberniũ cum inimicis
ſuis. Sed infra paucos dies fecerunt
regi ſex tradimẽta. Primũ q: fidẽ regi
fregerũt de oĩbus nõ ſeruãdo. Scdm
q: ip̃m cũ baliſtis expulerunt extra ci
uitatẽ. Tertiũ q: ambaſſiatores regis
occiderũt. Quartũ q: reginã indumẽ-
tis ſuis nudauerunt. Quintũ q: eius
filias ſeptẽ violauerũt. Sextum q: fi
lium qui regnare debebat diuiſerunt
ipſum in duas ꝑtes: ꝛ ſic regi miſerũt.
Uidẽs autẽ rex hoc turbatus eſt val-
de: ꝛ capitaneũ miſit. q̃ oẽs occidit φ
nec gall' nec gallina ibi cãtabat. No-
tate verba. Moral. Iſte rex eſt de' pa
ter. Apo. iij. Rex regũ ꝛ dñs dñantiũ
Fecit ciuitatẽ. i. eccliam ꝛ fidẽ nr̃am.
In eo poſuit nos faciẽs nõ ciues ꝑ ba
ptiſmũ. S; mali xp̃iani faciũt regi ſex
tradimẽta. Primũ q: fidẽ i baptiſmo
frangũt. Ueni ad capitulũ o xp̃iane.
Sacerdos in ingreſſu eccleſie dixit.
Quid petis: Rñdet cõpater: fidẽ. ꝛ ſa
cerdos. Quid tibi preſtat: Rñdet vi
tam eternam. ꝛ ſacerdos iterũ replicat
dicẽs. Abrenũcias ſathane. Reſpõdet
abrenũcio. Practica ꝑ oĩa pctã. Abre-
nuncio ſupbie: inuidie: ire. Et nihil fa
cis o homo. Secundũ: q: extra ciuita-
tem cũ blaſphemijs eijciũt ipſum deũ.
O quot blaſphemie. Quale caſtrũ: vil
la: ciuitas: vbi nõ vituperet nomẽ dei
Unde pius papa ad turchũ. Confuſe
ſunt oĩa ꝛ turbata. Blaſphematur de'
nullus timor. nulla legum reuerentia.
Tertium: quia occiderũt ambaſſiato-
res: id eſt predicatores qui hodiernis
temporibus non audiũtur: ſed potius
fabule cauadẽti. Apoſtolus. Ad fabu

Digitized by Google

les cōuertent. Quartum: qꝛ reginā .i. eccleſiam militantē nudauerūt. O prelati eccl'ie quomodo hodie ſtat eccl'ia Bona paupeꝝ ⁊ religioſoꝝ ⁊ conuentuum dabūt in equos in canes. De illo p̄lato cardinali qui ſex mille ducatos expendit omī anno circa canes: ⁊ eoꝝ ſeruitores: o deus o graue pctm̄. Alia bona in comedēdo. o pietas nūc nuda remāſit miſera ⁊ ſpoliata male ſtant altaria oia deſolata. Quintū qꝛ filias violauerūt .i. dona ſpūſſancti: inter que p̄cipuū eſt timor dei. De q̄ ps. Initium ſapiētie eſt timor dn̄i: vn̄ tot mala: qꝛ non eſt timor dei ante oculos hoim. Sextum: qꝛ filiū qui regnare debebat diuiſerūt in duas ptes. O ciues mei audite me. Diuiſerūt in ptes guelfam: ⁊ ptem gibellinā. O fides catholica quō male tractaris. Ex hac diuiſione oia mala eueniunt. Oſee. x. Diuiſum eſt cor eoꝝ: nunc interibunt. Contra ap'ls ad Ephe. iiij. Una fides: vnū baptiſma: vna eccl'ia: vnus deus. Etiā viuat placentia: guelfo gibellino. Clama viuat fides: viuat ieſus xp̄us: viuat padiſus. Ex hac diuiſione ſequuntur deſtructiones ciuitatū: occiſio hominum. vn̄ Pius papa reſponſum habuit a turcho. Qd̄ non timebat xp̄ianos quouſq; regnabat inter eos hoc verbū guelfo ⁊ gibellino. Et cum dicerent ei ſui barones. Illuſtriſſime princeps tota xp̄ianitas ſe ɔtra vos mouet Rn̄dit vni ex illis. Apprehēde faſciculum ſagittaꝝ ⁊ frāge. Probauit: ſꝫ minime potuit. Iterum tētauit: ſꝫ nō potuit. Iſte aūt eas apphendit vnā poſt aliā ⁊ eas fregit. Sic faciaꝫ inquit de xp̄ianis vnū poſt aliū eos frangaꝫ: qꝛ nō ſunt vniti. Practica. ppter diſcordias ergo veniunt mala oia. O tinctores parate atruꝫ colorē: qꝛ cito veniet dies in q̄bus filius fugiet patrē: filia matrē: amicus amicū. vicin⁹ vicinum O italia plange: o italia time: o italia caue ne pp̄t diſcordias tuas ī te deſcēdat ira dei. Uocauit ipſe te multis annis: dotauit amplis bn̄ficijs. miſit ad te p̄dicatores ſuos: terruit te ſignis ⁊ pdigijs: ſenſiſti terremot⁹: peſtilētias ⁊ ſterilitatē grandē. Cōminatus eſt tibi deus. Sic certe hoc fecit: vt induceret te ad pn̄iaꝫ: ⁊ tu in dies durior fis in pctīs ⁊ malicia pſeuerando. O italia decora: o regio diuitiaꝝ plena. Noli contēnere deū: noli exacerbare maieſtatē eius: ſꝫ reuertere ad dn̄m deuꝫ tuum penitendo de peccatis tuis: qd̄ ſi egerimus ⁊c.

¶ Feria. ij. quarte hebdomade quadrageſime. De ludis fortune.

Auferte iſta hic Jo. ij. c. ¶ Erat prope paſcha iudeoꝝ: ⁊ ihs aſcēdit hieroſolymā In tribus ſolēnitatibus in anno tenebantur cōuenire in hierl'm: videlicet in paſcha: in pēthe. in feſto tabernaculoꝝ vt dicit Exo. xxiij. Aſcendit aūt ieſus ad feſtuꝫ paſche: ⁊ inuenit in templo oues ⁊ boues ⁊ colūbas ⁊ mercatores qui talia in tēplo vendebāt. Turbat⁹ ieſus fecit flagellū de funiculis: ⁊ oēs eiecit de tēplo. His autē qui columbas vēdebant dixit. Auferte iſta hinc ⁊ nolite ⁊c. Sꝫ quare placabiliter eiecit vēdentes colūbas. Rn̄deo ꝙ hoc egit rōne ſignificati: nō rōne columbe Spūſſanctus deſignat p colūbam: ꝓ tres conditiones quas habet. Prima: qꝛ habet gemitū p cantu: ſic ſpūſſanctus facit peccatorē gemere. Secūda qꝛ ſine felle: ſic ſpūſſanctus. Sap. xij. O ꝙ bonus ⁊ ſuauis eſt ſpiritus tu⁹ Tertia nidificat in foraminib⁹ petre ſic ſpūſſanctus in lateribus xp̄i ſpem ponere facit hoīem ⁊c. Uidētes talia

phariſei indignati dixerunt. Quod ſignum oſtẽdis nobis.ſ. qua poteſtate hec facis. Reſpondit ieſus. Soluite tẽplum hoc. Soluite.i.ſoluetis. Non eſt verbum inductiuũ ad faciendum cum fuerit ſimplex malum ex parte iudeorum: ſed eſt verbum denunciatiuũ quod erat ꝑ ipſos fiendum. Soluite.i. ſoluetis: q2 in paſſione chriſti fuit anima ſoluta a corpore. Et in tribus diebus excitabo illud. Non dicit poſt dies tres: q2 chriſtus nõ fuit mortuus ꝑ tres complete: ſed.xxxix. horis. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta ⁊ ſex annis edificatũ eſt tẽplum hoc: ⁊ in tribus diebus excitabis illud. Hoc dicũt iudei eſſe impoſſibile. Et multoplus deriſiſſent ſi reſurrectionem ſui corporis dixiſſet aperte: q2 difficilius eſt reſuſcitare mortuũ ꝙ̃ tale edificare tẽplum. Et iudei nõ loquebanť de templo edificato a Salomone qd̃ fuit cõſtructũ in.vij.annis: vt dicit̃.iij.Reg.vj. ſ3 de templo edificato poſt captiuitatẽ babylonicam. Ille aũt dicebat de tẽplo corporis ſui: ac ſi dicat. Uos queritis ſignum de mea poteſtate: ⁊ ego dico vobis ꝙ ſi corp⁹ meũ diſſolueritis ꝑ mortem: ego illud reſuſcitabo ꝑ meã virtutem. Unde multi crediderunt in eum viderẽs ſigna ⁊ ꝓdigia que ⁊c. Applica. De ludis fortune ꝓdicabim⁹ hodie de q̃bus ſunt.iij. videnda myſteria.

¶ Primum dicitur diſtinctionis.

¶ Scḋm dicitur abhominationis.

¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Primum ⁊c. ẜm Tho.iiij.di.xvj.q. vlti.ar.j. Ricardus.iiij.di.xvij. Archi. ij. per Robertum holcot ſuper Sapien. Albertum in.iiij.di.xvj. Duran.ij. ſenten. Triplex eſt ludus. Et ẜm hanc diſtinctionem poteſt ludus cognoſci quando peccatum eſt.

¶ Primus eſt proueniens ex magna deuotione.

¶ Secundus eſt proueniens ex humana recreatione.

¶ Tertius eſt ꝓueniens ex dyabolica ſuggeſtione.

¶ Primus ⁊c. de quo in ps. Oĩs gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Et iſte eſt lud⁹ quẽ catholici faciunt in ſolẽnitatibus: vt in repñtationibus corporis xp̄i. Aſcenſionis: reſurrectionis ⁊c. qui ludi poſſunt fieri ſine pctõ: vt ponũt canon. ẜm Hoſtien. ⁊ Inno. in.c. cum decorem. De vita ⁊ honeſtate clericorum: q2 tales repñtationes ſi fiant cũ deuotione mouent aĩos multorum. Ex hoc eccl'ia inuenit vſum organorum ⁊ cantum. ps. Laudate eum in tympano et choro: in cordis ⁊c. q̃s Aug. ⁊ Greg. inuenerunt. Ad hunc ludum inducimur exemplo Dauid. de quo.ij. Reg.vj. dicitur ꝙ ludebat corã archa dñi quem vxor Michol videns ꝑ feneſtram eum ſaltitantẽ deſpexit in corde ſuo ⁊ improperauit ei. Dauid autem reſpõdit. Ludam ante dñm qui elegit me: ⁊ ludam ⁊ vilior fiam pluſquã factus ſum: ⁊ ero humilis in oculis meis. Hoc ceſſit Dauid in meritum. Michol vero: q2 eum deſpexit: percuſſa eſt ſterilitate: ſuper quo Greg. dicit. Ego plus ſtupeo Dauid ſaltantẽ ꝙ̃ pugnantem. Pugnando enĩ hoſtem ſubdidit: ſaltando coram domino: hic vilem ſeipſum fecit. Unde patet ꝙ ludus iſte eſt ſanctus ⁊ bonus. ¶ Secundus ⁊c. Quando quis vtitur aliquibus verbis ſolatioſis ob recreationem ſui ⁊ alioꝝ quod nõ eſt peccatum. Ita tamen ꝙ nihil turpe miſceatur: ⁊ nihil deo nec proximo iniurioſum. Talis ludus eſt laudabilis. ⁊ rõ eſt. Cum enĩ homo ſit occupatus circa terrena: ideo indiget aliquali recreatione. Unde poeta. Interpono tuis ⁊c. in.j. Pol. Oĩs labor indiget requie. Ibidem. Ludus fit ꝓpter

requirit. In.iiij.ethi. Requies et ludus in vita videtur esse necessaria.c.i.offi. Ludo et ioco vti licet: ſicut ceteris quietibus. Tho.xxij.q.clxviij. Homo enim ſicut indiget ex parte corporis recreatione corporali: vt dormitione et cibo: quia est virtutis finite: ita ex parte aie que habet finitas operationes: Vnde indiget recreatione. Ad hunc ludum inducimur duplici exemplo. primo ſanctorum. ſcdo paganorum. primo etc. Johannes euangelista aliquando ludebat cum auicula in ſolatium. preterea Bernar. dixit culpam de nimia penitentia. petrus martyr fuit decept⁹ a dyabolo de paruitate vite quod ad tantam miseriam venit aliquando quod non poterat aperire os. Unde oportebat illum paſcere. preterea Antonius cum diſcipulis per deſertum ibat ob cauſam recreationis. Quos quidam ſagittarius videns ſcandalizat⁹ eſt. Ille vero hoc pp̄endens: vocauit ad ſe intenderet inquiens arcum et ſic retineret. Quod ille faciens: videretque arcum deficere: relaxauit. Cui Anto. Quare ſic feciſti? Rndit: quia frangeretur. ait Anto. Siſr anim⁹ hois frangeretur: ſi nunquam a ſua intentione relaxaretur. preterea. de Hiero. qui habebat leonem ad ſolatium: et paphnutius qui habebat quandam cattam cum qua ludebat. ſcdo exemplo paganorum de themiſtocle pho: qui quamuis ludere nollet: alios non impediebat Contra aliquos ſcrupuloſos. Uale. lib. ij. c. iij. Rubrica de iure triumphandi triumphanti fiebant multi ludi ſolacioſi: vt alij mouerentur. Vnde Tho. vbi ſ. ar. iiij. Laudat Eutropeliam que eſt conuerſio verborum ad ſolatium: vt hz phs. iiij. ethi. Ex hoc conſuetudo in religionibus inoleuit: vt tempore carniſpriuij et in aduentu et infra annum fratres habeant recreationem. His ergo vtendum eſt: ſed parum et cauere ſuperhabundantiam: quia vt dicit phs. ix. ethi. Delectatio eſt neceſſaria ad vitam: ſicut ſal ad cibum. Faciunt duo mala mulieres: que nimis ſale condiunt potagia. Primum: quia dant cauſam murmurandi viris. Scdm: quia nimis bibunt et catarrum generat. De iſto ludo zacha. Ciuitas replebitur ludentibus ſ. hominibus: pueris religioſis. Sed que ſunt hi ludi. Rndeo. pro adoleſcentibus ludus pile. pro viris ludus ſcacorum. pro iuuenib⁹: iactus palli: curſus. pro dnis temporalib⁹: iſtriones venatoria: canes: equi. pro mulieribus par aut diſpar. pro platis eccleſie epiſcopis cardinalibus catuli ſchimie: quamuis eorum ſolatia debeant eſſe potius in ſcripturis et libris: quam in huiuſmodi. Iuxta illud. ij. Macha. i. Habentes ſola duo libros ſanctos in manibus veſtris. Quia diſt. xxxviij. Ignorantia mater eſt cunctorum errorum. pro religioſis et preſbyteris: eſt ludus ſcacorum qui non eſt prohibitus eis: cum ſit induſtrie non fortune. Si tamen non eſt ſcandalum ſecularium. Unde patet.

¶ Tertius ludus etc. Et eſt vbi fiunt inhoneſta et turpes res que ſunt contra deum et vituperatur nomen dei. Sed que ſunt hi ludi. Rndeo quod ois ludus qui innititur fortune: vt principaliter ludus taxillorum cartarum et naiborum et ois ludus qui innititur fortune: et vbi agitur periculum vite: haſtiludia: et alijs exercitijs nociuis qui ludi prohibentur ab eccleſia: et ſunt mortale pctm. Vnde et ſancti viri marie hos vitarunt. Tob. iij. c. Cum ludentib⁹ non me miſcui: nec cum his qui ambulant in leuitate. Iere. xvi. In medio ludentium non ſedi. Sed quia luſor non credit: triplici ratione probatur mortale peccatum.

¶ Primo ratione excommunicationis.
¶ Scdo ratione prohibitionis.
¶ Tertio ratione comminationis.

¶ Primo etc. Sententia eſt Tho. iiij. diſt. xviij. q. iij. arti. i. Iuſte aliquis excommunicari non poteſt niſi pro culpa mortali per quam a charitate diuiſus eſt: quia excommunicatio eſt grauiſſima penarum.

Sed luſores debent excõicari. Qd ptz
per Cano. diſt. xxxv. c. Eps aut laicus
alee deſeruiẽs aut deſinat aut cõione
priuetur. O clerici audite qd intelligi
tur ſm glo. qñ ex cupiditate qs ludit
vt plures faciũt. Sed ob recreationez
& modeſte vt paruuli faciãt nõ credo
eſſe mortale. Sed hodie ludunt mala
intẽtione: ideo grauiter peccãt. ¶ Se
cundo ratione &c. Illud qd eſt per le
gem phibitũ eſt mortale. Sed ludos
taxillor & cartarũ phibẽtur per leges
canoni. & ciui. igitur eſt mortale. Uide
tu o legiſta. ff. de aleatorib' per totuz.
ff. in phemio. quis ludos eos appellet
et qbus crimina oriũtur. Et ad. l. aqui
liam. l. nam ludis. Ludus pernicioſus
culpa eſt. Et in auten. de ſanctiſſimis
epis. § interdicim'. Clerici ad aleas
& taxillos nõ ludãt nec interſint hmõi
ludis. Et qmuis cap. loquat de clericis
tñ & de laycis etiã itelligit. qr argumẽ
tum vacat a cõio ſenſu. Ut etiã dicit
diſt. xxxv. c. eps. Unde ptz ei' phibi
tio. ¶ Tertio rõne &c. Quia talib' cõ
minatur deus. Lu. vi. Ue vobis. ſ. luſo
ribus q nunc ridetis. glo. p luſoribus
intelligitur. Ue aũt ſignat dãnationẽ
eternã que nõ niſi p mortali dat. Igi
tur eſt mortale ois ludus fortune. vn
de ptz cõcluſio. In qbus verbis dubiũ
queritur vtrũ teneãtur ad reſtitutionẽ
tales. Rñdit Tho. xxij. q. xxxij. ar. vij.
q in tribus caſibus tenetur qs quod
acquirit per ludũ. Primus eſt cum ac
quirit ab his qui nõ poſſunt alienare:
vt ſunt furioſi: mentecapti: muti: & mi
nores. xxv. annor & maxime pupilli.
Tenetur ergo ad reſtitutionẽ tutorib'
& curatoribus. Et q viciſſet ſeruo: quia
quicqd habet eſt dñorũ: & quid acqui
rit dño acqrit. C. per quas pſonas no
bis acqritur. l. i. & ff. de tribus publi
cis. l. pecuniam. ¶ Scõs caſus. Cum
acquirit per fraudẽ: puta vtẽdo falſos
taxillos: vel alio modo decipiendo.
Nam hoc eſt reſtituẽdũ ei qui amiſit
vel habenti curaz eius: qr furtum eſt.
¶ Tertius caſus. Cũ qs traxit aliquẽ
ad ludũ vel per vim aut per importuni
tatem: ſiue in pncipio ſiue medio ludi
cum velit deſinere & nõ ſinit tenet ad
reſtitutionẽ. Sed qbus fiet reſtitutio
qñ voluntarius cũ voluntario ludit ex
cupiditate nõ p fraudẽ. Rñdet Tho.
Jo. andre. Pet. de pal. Jo. cal. ſup ca.
Clerici q ſunt pauperib' erogãda: aut
ad cõſiliũ pfeſſoris. Uñ ptz primum.
¶ Scõm dicit &c. Nõ eſt pctm ita deo
abhominabile vt pctm ludi. Et vix eſt
dare actũ in quo cõcurrant tot mala
ſicut ex ludo. Et ſicut de' inuenit. xxi.
litteras alphabeti. alie autem poſtea
ſunt ſuperaddite ad cõponẽdũ bibliã
vbi eſt ois ſapiẽtia reuelata. Ita dya
bolus inuenit bibliã. ſ. datos: vbi po
ſuit. xxi. puncta tanq litteras nigras:
vbi in vſu ſuo reperit ois malicia pec
cati & quot ſunt pũcta in datis tot ab
eo ſcelera pcedunt: qr videam' per or
dinem peccata que ab ipſo procedũt.
¶ Prima littera eſt. A. quaſi primus
pũctus quod eſt pctm. ſ. amiſſio tpis
quo nihil eſt pcioſius. quia in. iiij. phi.
Nihil habem' de tẽpore niſi nunc. De
quo nunc. ij. Cor. vi. Ecce nũc tempus
acceptabile: ecce nunc dies ſalutis. Et
Ber. Nihil pcioſius tpe. Sen. ad Lu.
Epiſtola. i. Ita fac mi lucille vendica
te tibi: & tẽpus qd adhuc auferebatur
aut ſurripiebat aut excidebat collige
& ſerua. Oia mi lucille aliena ſunt: tẽ
pus tantũ noſtrũ eſt. Ita pcioſum eſt
q dãnati darẽt oia regna mũdi p ho
ra temporis. Et qmuis multi videatur
leue. tñ etiaz paganis ſapiẽtibus gra
ue reputatur. Sene. Nulla eſt maior
iactura q tẽporis amiſſio nõ põt reu
perari. Poeta tempus perditũ &c. Ec
cle. iiij. Fili cõſerua tẽpus. Illud amit

xitur a luſoribus. O quomodo pote-
runt reddere rationē deo: qui totā diē
a noctem aliqñ perdunt in ludis.
¶ Secūda littera eſt B id eſt Blaſphe
mia. Cantantur letanie in vituperiũ
ſanctorum. In nullo exercitio ita ſepe
blaſphemat deus magnus: vt in ludo
Unde deus cōqueritur Iſa. i. Filios
enutriui a exaltaui. ipſi aūt ſpreuerūt
me. Et roma. ii. Nomen meum iugiter
blaſphemat. Sed deus particulariter
eos punit. Aliqñ oculi taliū ceciderūt
ſuper mēſam luſorū: vt rauenne. Ali-
quando os verſum eſt horribiliter. Et
de quodā mantuano qui deglutiebat
[illegible]olum in ore cum digito. Aliqñ ſunt
mortui mala morte.
¶ Tertia līa eſt C. i. Cōtumelia. Nam
[illegible]tumelioſe ſibi inuicē dicūt guloſe aſine
[illegible]atue: qđ ē pctm̄ mortale: vt dicit Tho.
xij. q. lxxij. ar. ij. Et ratio: q2 ledit pri-
mum ſuū in fama contra charitatem.
Unde xp̄s. Mat. vi. Qui dixerit fra-
[illegible]i ſuo fatue: quod pertinet ad contu-
meliam reus erit gehenne. que non de-
etur niſi pro mortali. Igitur eſt mor-
tale peccatum.
¶ Quarta littera eſt D id eſt Diſſipa-
io ſubſtantie tēporalis: frequēter vi-
emus hoc cōtingere φ iuuenes emā-
pati a parentibus magnas diuitias
[illegible]pendūt: a ad maximas miſerias ve-
ſiunt. Luc. xv. Diſſipauit ſubſtantiā
ſuam viuendo luxurioſe.
¶ Quinta littera eſt E: id eſt eccleſie
[illegible]temptus: q2 cum eccleſia phibeat lu-
[illegible]am fortune. tamen nō curant: immo
[illegible]rident. Et qui truffat eccleſiā deum
[illegible]ridet. Luc. x. Qui vos ſpnit me ſper
[illegible]it. O luſores. O praui. O peruerſi qui
[illegible]um ſpernitis.
¶ Sexta littera eſt F: id eſt furtum.
[illegible]lām qui dedidi ſunt ludo qñ nō ha-
[illegible]nt ad ludendū furāt a patri a alijs.
[illegible] parentes reſpicite bene dodiū. O
artifices qui habetis luſores reſpicite
bene: quia opus eſt. O pctm̄ graue.
¶ Septima littera eſt G: id eſt gula.
Qui eñ viuūt ſicut male acquiſierūt
pecuniā: ita male expēdūt: q2 eunt ad
tabernas: faciūt cōuiuia: expēdunt in
crapulis. Et filij: vxor a familia nō ni-
ſi cū mala ɔſciētia comedere poſſunt.
¶ Octaua littera eſt H: id eſt Homici
diū. Nam aliqñ luſores de verbis ve-
niunt ad verbera. De verberib9 ad vul
nera. De vulneribus ad homicidia. O
quot occidunt. Sicut de illo q̄ occiſus
eſt pro vno marculo mantue.
¶ Nona littera eſt I: id ē Inuidia fra
terna. Nam qui perdit quando videt
burſam vacuari: a vincētis plenā inui
det de pecunia. vnde dolet. Ex hoc qñ
φ pcurat aliquod malū cōtra ipſum.
Dolet triſtatur clamat.
¶ Decima littera eſt K: id eſt Kariſtia
rerū: que ſeqtur in domo. Modo defi-
cit panis. modo vinū modo lect9: mo-
do veſtis vxoris: it ad iudeū: vxor con
queriť familia iraſciť: maledicit. Uñ
nulla eſt pax. Iſa. lxxvij. Non eſt pax
impijs dicit dñs. O luſores. O peruer
ſi. O mali.
¶ Undecima littera eſt L: id eſt lauda
tio mala: q2 ſe laudat eſſe bonū luſo-
rem. Uñ de malo ſe laudat. Cōtra pe-
ter. ij. Letanť cū male fecerint. Et ps.
Laudať peccator in deſiderijs aīe ſue.
Unde eſt pctm̄ mortale.
¶ Duodecima littera eſt M: id eſt mē
dacium. O quod mēdacia dicanť ibi.
Cōtra dauid. Perdes oēs q̄ loquūtur
mēdaciū. Uñ ſunt filij diaboli. q2 Io.
xi. Mendax eſt: a pater eius.
¶ Decimatertia littera eſt N: id eſt
Negligētia. Nā luſores pp̄ter hoc vt
habeāt maius tēpus ad ludendū ne-
gligūt diuina: miſſas: officia: orōnes:
pdicationes: niſi forte orent vt deus
faciat eos vincere. Sz audiāt Ambro.

Neſcit diuinā iuſticiā patrocinium pre‑ſtare criminib⁹. negligūt ſeruare feſta.

¶ Decimaquarta littera eſt O: id eſt Odium. Nam odiūt eos qui vincunt eis: ꝛ ꝙ peius eſt deū qui nō facit eos vincere. Et in tantū odiū prorūpūt ali‑quis: vt qđ nō poſſunt ipſi ſceleſti hoīes facere in perſona dei ꝛ ſanctoꝝ: faciūt in picturis ꝛ imaginibus q̄bus mira‑culoſe aliq̄n exiuit ſanguis. ꝛ aliq̄n ta‑les a dyabolo arrepti ſunt et vexati. Odiunt etiā hoies ſe rephēdētes de tanto ſcelere. Odiunt ſeipſos. O quot ſunt reperti: q̄ ſeipſos occiderūt ꝛ ive‑runt ſe picandum.

¶ Decimaquinta littera eſt P: id eſt Participatio ſceleris. Hoc peccatū a multis participaꝫ. Ab illis q̄ dant eis pecunias. Ab aſpicientibus. Ab illis q̄ dant eis menſam. A facientibus ta‑xillos. ꝛc. Rom. i. Digni ſunt morte q̄ cōſentiūt facientibus.

¶ Decimaſexta littera eſt Q: id ē que ſtio litigioſa. Dum vnus dicit ſua pū‑cta tot fuiſſe: alius negat. vnus dicit vnū: alius oppoſitū. Qđ contra apo‑ſtolus. Honore inuicē preuemētes.

¶ Decimaſeptima littera eſt R: id eſt Rapina. Aliq̄n quaſi violēter vn⁹ tra‑hit alterū ad ludū: vel volētē abire re‑tinet inuitū. Et falſos datos ſubmit‑tit. Tunc eſt ſicut rapina.

¶ Decimaoctaua littera eſt S: id eſt Scandalū: q: hoc vitio ſcandalizātur paruuli vt cito inclinenꝫ ad tale vitiū cum ſit res delicata. Et tu o paterfa‑milias caſtiga filium.

¶ Decimanona littera eſt T: id ē Tri‑ſticia que tanta eſt: vt nihil boni ſciat agere: nec ire ad diuina.

¶ Vigeſima littera eſt V: id eſt Vſu‑ra. Si qs vult decē ꝓ cētū pro mutuo que exponit eſt vſura. Sed q̄d de illo qui cū decē florenis exponit ſe ad ludū ꝛ eadeꝫ die lucrabiꝫ. c. flore. vſura eſt.

¶ Vigeſimaprima littera eſt X: id eſt Xp̄ianitatis vituperatio. quia per lu‑dum vituperaꝫ nomē dei. Cōtra illud apli. Nō vituperetꝫ myſteriū noſtrū. Peto a te o luſor. Es ne xp̄ianus. Ac‑cepiſti baptiſmū. O pꝫ ſic. Ego dico ꝙ nō: q: vt dꝫ extra de ꝓbēdis ꝛ dignita‑tibus. c. Cū ſm apoſtolū. Xp̄iani dicū‑tur a xp̄o. Non es xp̄ianus: ſed iudeus. Ad vos clamo o ciues: q̄ nō corrigitis talia mala. Propter que veniūt fames cariſtie ꝛ alia mala. ptꝫ primum.

¶ Tertiū dicꝫ ꝛc. Duplici pena puni‑tur hoc vitiū. Primo tp̄ali. Exo. xxxii. Quia populus adorauit vitulū aureū ludēs corā eo: occidit dñs de eis. xxiii. milia. p̄terea ſctūs vincētius dicit ꝙ q̄dam perdidit ludēdo: iratus ſagittā verſus celū miſit quaſi volēs deū per‑cutere q̄ die tertia reuerſa eſt ſagitta ꝛ percuſſit luſorē ſup menſam ꝛ mor‑tuus eſt. ¶ Scđo puniꝫ pena eterna. de qua Cyrillus ad Aug. refert de quo‑dam nepote ſuo q̄ orbatus parētibus euꝫ educauit. Hic in iuuētute mortu⁹ eſt. Apparuit aūt patruo ſuo Cyrillo di. eſſe dānatū: clamās cū lachrymis. pro nulla alia re niſi quia nō pro‑poſui me abſtinere a ludis ex quibus deū vituperaui. preterea Ceſarius nar‑rat de quodā milite qui Themo voca‑batur ſic erat deditus ludo vt die no‑ctuq; ſemper luderet. Apparuit ei de‑mon in ſpecie hoīs eum inuitātis ad ludū. Cum aūt ſuaderet ei demon vt iterū luderet: q: perdebat. Iratus di‑xit miles. Vere es diabolus. Rn̄dit. Sic ſum. ꝛ ſtatim ſuffocauit ipſum ꝛ mortu⁹ eſt dānatus. Corpus aūt ſup tegulas diabol⁹ diſſipauit ꝓ viſcera. Exemplū in vitas patrū de illo q̄ cau‑uit crucifixū. Qđ petrū ei diſplicebat. Rn̄dit ꝙ ludi: in quo nomen dei blaſ‑phemaꝫ. ¶ Interpone. Auguſt. di. Vi‑detur conſumata nequitia hominum

qui filium dei crucifixerunt:ſed eorũ maior q̄ nolũt recte viuere.ꝛ Job xxi. Tenent tympanũ:ꝛ gaudẽt ad ſonitũ organi:in pũcto aũt ad inferna deſcẽdunt.Corrigãt ſe itaq̧ luſores ꝛ reuertantur ad dñm:qꝛ ipſe dabit illis gratiam ꝛ tandẽ gl'iam ſempiternam.

¶ Feria tertia quarte hebdomade. De penis inferni.

Iam die feſto mediãte aſcendit ieſus in tẽplum ꝛ docebat.Jo.vij.ſm Nico. de lyra. Dies feſtus hic dicitur totũ temp⁹ illius ſolẽnitatis que durabat ꝑ dies ſeptẽ.Et ſic mediuʒ huius feſti erat in quarta die.Et tunc xp̄s aſcendit ꝛ docebat.Et mirabanꝫ iudei dicẽtes.Q̄ uo hic litteras ſcit cũ non didicerit ſm glo.Opinio inter iudeos fuit q̄ xp̄s eſſet pauper:ꝛ filius eſſet fabri. Mar.vj. Nonne hic eſt faber.Et Mathie.xiij. Nonne hic eſt filius fabri.Et ꝑ cõſequens credebant iſti iudei q̄ eſſet eiuſdẽ artis cum patre ſuo putatiuo Joſeph qui dicitur fuiſſe faber lignarius.Et ꝓbabile videtur q̄ chriſtus eandẽ artem exercuit:qꝛ non fuit occupatus in litteris ꝛ doctrina vſq̧ ad trigeſimũ etatis annũ:nec ante fuit intẽtus ſtudio ſm quod dicitur. Quo modo hic litteras ſcit:nec eſt veriſimile q̄ tanto tẽpore fuerit ocioſus.Magis autem veriſimile eſt q̄ fuerit occupatus in arte patris ſui putatiui q̄ in alia.Et hoc videtur ꝑ opinionem iudeorum.Q̄ uo hic litteras ꝛc.Reſpondit ieſus.Mea doctrina:non eſt mea q.d.Iſta doctrina que eſt mea appꝛobatiue ꝛ ſubiectiue:non eſt mea ꝑ exercitiũ humane acquiſitionis:ſʒ eius qui miſit me.i.data eſt mihi a patre: qꝛ filius ſm naturã diuinã:licʒ habeat eandem ſcientiam cũ patre. tñ habet eam ab ipſo:ſm vero naturã humanã habet aliam ſcientiã.ſ.creatam:nõ tñ habet eam ꝑ exercitium acquiſitã:ſed ad inſtãti cõceptionis infuſam. Mea ergo doctrina nõ eſt mea ꝛc. Inter iſtos iudeos erãt tres generatiões peſſime contra xp̄m aduerſantes.Quidam aduerſabantur eo q̄ in ſabbato curabat cuʒ nõ liceret iudeo aliquid facere ꝛc. Quibus reſpõdit xp̄s.Mihi indignamini:qꝛ totum hoiem ſanũ feci in ſabbato.Nunquid vos non circunciditis pueros veſtros:ꝛ aialia ſoluitis.Multofortius curare poſſum corpora hoīm in ſabbato.Alij indignabanꝫ:qꝛ querebant eum apprehendere in perſona. Quibus reſpõdit. Quid me queritis interficere.Judei magnum oppꝛobrium ei intulerũt:Demonium habes:ſʒ patiens fuit ad hoc in exẽpluʒ noſtrũ Bias philoſophus. Infelix namq̧ nimium eſt qui ferre nequit infelicitatẽ Periander ph'us. Inter fecundas res eſto moderat⁹:inter aduerſas prudẽs. Alij indignabanꝫ:qꝛ omnino mortem in eum querebant. Sed xp̄s expendit in eos clamidem ſue miſericordie:qꝛ eos conuertit a ſua malicia.Unde dicitur.Multi de turba crediderunt in eum.Glo.Cepit eos ſpiritualiter: qui corporaliter volebant eũ capere:qꝛ ſermo dei eſt hamus:qui dum capit' capitur.Applica. De penis inferni hodie erit ſermo:que ſunt quinq̧.

¶ Prima dicitur cruciatio eternitatis.

¶ Secunda dicitur priuatio luminoſitatis.

¶ Tertia dicitur afflictio igneitatis.

¶ Quarta dicitur aſſociatio malignitatis.

¶ Quinta dicitur priuatio diuinitatis.

¶ Prima dr ꝛc.Queritur dubiũ. Utrum pena inferni ſit eterna. Ad hoc due ſunt opiniones. Prima q̄ nõ: alia ſic.

Prima probat intentum ſuum dupli-
ci medio. Primo auct. Deut. xxv. Sm
menſurã delicti: ſic erit et plagarũ mo
dus. et xvi. q. i. c. ſi quis. Sm menſuraꝫ
delicti imponẽda eſt penitẽtia. et C. de
penis. l. ne quis. Unuſquiſqꝫ p crimi-
ne quo fuerit dephenſus modum con
grue ſeveritatis excipiet. Ille. Ad p-
poſitum. Culpa peccãtis in pſenti ſecu
lo tpalis fuit p. x. aut xx. annos. Ideo
puniri debet tpaliter et finite: ut pena
correſpõdeat culpe. Et per cõſequens
pena inferni nõ erit eterna: ſed momẽ
tanea et tpalis. Scdo pbatur exẽplo
de Traiano impatore qui pcib' Greg.
ab inferis fuit liberatus. Et p conſe-
quens pena erit tpalis. Opinio Ori-
genis q oẽs ſalvantur. Secunda opi
nio dicit q eſt infinita. Mat. xxv. Ite
maledicti in ignem eternum. Reſpon
deo ſm Tho. in. iiii. di. xlvi q. i. ar. iii.
et Alber. in cõpen. theologie. lib. vii. qd
pena infernalis eſt eterna: quod pba-
tur triplici ratione.

¶ Primo ratione dignitatis.
¶ Secundo rõne voluntatis.
¶ Tertio rõne contẽptibilitatis.

¶ Concluſio eſt phi. in. vi. ethi. qd pe-
na taxat ſm gravitatẽ eius in quem
peccatur. Exẽpli gratia. Quanto pſõ
na eſt dignior tanto pena erit gravior
De pcuſſione clerici et ſecularis. De pa
pa et cardinali. De privato cive et prin
cipe. Ad ppoſitum. Quicunqꝫ peccat
mortaliter peccat in deum: qui eſt bo
num infinitũ: unde puniri debet pena
īfinita: q̃vis iudas peccavit tpaliter
utpote actu finito: tamen peccavit in
bonum infinitũ: unde puniri debet pe
na infinita et eterna: q̃vis cõcubinari
us: q̃vis uſurarius: odioſus: blaſphe-
mus: et tales hmõi faciant opationem
finitam: de ſe tamẽ peccant in bonum
infinitum. ſ. deus. Unde merito pena
debeat puniri īfinita. ¶ Scdo rõe etc.

In hoc differt iuſticia humana a divi
na iuſticia: q huãna iudicat ſm appa
rentiam exteriorem ſm q extra videt
ſed divina aliter ſe habet: q iudicat
ſm q intus iacet: q cor intuetur et vo
luntas p facto reputatur. Unde de pe
ni. di. i. c. ſi cui. §. ſeq. Voluntas p fa-
cto reputat. et xiiii. q. v. c. ſi quis. et c. fur
aũt. Et rõ: q homies vident que foris
apparent: deus aũt intuetur cor: ut di
citur. i. Reg. xvi. Et q voluntas pecca
toris uſurarii: avari: cõcubinarii: et hu-
iuſmodi q̃diu eſt in preſenti vita: ita
ſe inclinat ad pctm̃ q ſemper peccare
vellet ſi poſſet: qd frater gabriel. Un
de eſt q multi veniũt ad mortem et no
lunt confiteri: reſtituere male abla-
ta: odia: concubinas remittere. Ecce
q ſemp peccare vellent et in malis vi
vere. Et q deus qui corda pluſq̃ opa
cogitat: puniet eos eterna pena et infi
nita. unde Petrus in. iiii. dya. et habet de
pe. di. i. c. voluiſſent. petit a Greg. Sci
re vellem pater quomodo iuſtum eſt
ut culpa que perpetratur cum fine pu
niatur ſine fine. Reſpõdet Greg. Hoc
recte petre diceretur: ſi iuſt' iudex nõ
corda hoim: ſed facta pſaret. Iniqui
enĩ ideo cum fine deliquerunt: q cum
fine vixerunt. Nam voluiſſent utiqꝫ ſi
potuiſſent ſine fine vivere: ut potuiſ-
ſent ſine fine peccare. Oſtendunt enĩ
q in peccato ſemper vivere cupiunt
qui nunq̃ deſinunt peccare dum vi-
vunt. Ad magnam ergo iuſticiam iu
dicãtis pertinet ut nunq̃ careant ſup
plicio qui in hac vita nunq̃ voluerũt
carere peccato. Ille. ¶ Tertio rõne etc.
Peccatores quidem contẽnunt bonũ
infinitum: ſcilicet paradiſum quem ſi
voluiſſent potuiſſent eligere ad quem
erant creati. Sed elegerunt malum e
ternum deſpicientes eternum bonum
Ideo iuſte illis daf eterna pena. Au
guſti. xxi. li. de civita. dei. c. xii. Facit

Digitized by Google

it dignus malo eterno: qui in ſe pere
uit bonū qđ poſſet eſſe eternū. O fa-
tuitas peccatoꝝ. Audiunt ſcripturas:
audiūt predicatores eis promittētes
bonā paradiſi non curāt: deridēt. Uñ
puniri debēt eternaliter per tot milia
annoꝝ quot ſunt gutte maris: omniū
fluminū: omniū herbarū: omniū rerū.
Apocal. xiiij. Aſcendit fumus tormē-
torum eoꝝ in ſecula ſeculoꝝ. Reſpon-
deo ad illud Traiani imperatoris ſm
Thomā in. iiij. di. xlv. ar. ij Quod quat
tuor fuere opinio. Prima ꝙ traianus
fuit ad vitam reuocatus: vbi gratiā ⁊
veniā cōſecutus eſt: ⁊ ſaluus eſt. ¶ Se
cunda ꝙ anima Traiani non fuit ſim
pliciter abſoluta a reatu pene: ſꝫ eius
pena vſqꝫ ad diē iudicij fuit ſuſpēſa:
poſtmodū ſaluabitur. Tertia opinio:
ꝙ Grego. liberauit animā illius non a
loco inferni: ſed a pena. Quarta eſt et
hec vera ꝙ anima Traiani fuit libera
ta a pena inferni ⁊ miſericordiā cōſecu
ta eſt: orationibus Greg. Quod factuꝫ
fit nō ſm legē cōmunē: ſed ſm diſpoſi
tiones diuine ſapiētie. Que preuidēs
Greg. oraturū pro traiano: nō dānauit
ipſum per ſententiā diffinitiuā: ſed p
ſententiā ſuſpenſiuā. Quod fuit quod
dam particulare priuilegiū. Jdeo hic
poni. Priuilegia paucoꝝ ſunt. ⁊ extra
de reg. iur. lib. vi. Ea que a lege cōmu-
ni exorbitāt: nō ſunt trahēda in cōſe
quētiā. Jgit̄ pena eſt eterna. Job. xij:
In inferno nulla eſt ⁊c. Aug. Si ſcireꝫ
patrē meū eſſe in inferno: nō plus ora
rem pro eo: ꝙ pro diabolo. Exemplū
patris dominici qui ſcholari quomo-
do ſaluaretur interrogāti dixit. Cogi
ta dānatoꝝ eternitatē. ¶ Secunda pe
na ⁊c. Querit̄ modo. Utrū infernus
tenebroſus ſit. Arguūt qdā ꝙ nō. Ra
tio. Quia ibi eſt ignis materialis qui
de ſui natura eſt lucidus. Igitur ⁊c.
Reſpondit Tho. in quarto vbi ſupra.

Ricard⁹. in. iiij. di. xvi. Alber. lib. vij.
comp. theologie. c. xxij. Quod ſimpli-
citer locus inferni eſt tenebroſus: nec
eſt ibi aliqđ lumē quod viſuꝫ delectet
iuxta illud. Math. xxij. Mittite eum
in tenebras exterio. Sed tñ diuina iu
ſticia permittit ibi aliquod lumē eſſe
per quod dānati videre poſſunt ſe mu
tuo: vnde doleāt ⁊ triſtent̄. Uñ Greg.
ix. mora. Ignis inferni ꝙuis ad conſo
lationē nō luceat: tamē vt magis tor-
queat ad aliqđ lucet. Uidebūt ſe mu-
tuo in ſupplicio illo. Pater filium: ma
ter filiā: amicus amicū. Ex qua viſio-
ne dolor cauſabitur. O ꝙ dolēda erit
illa hora. Exemplū in li. de. vij. donis.
Cum quidam vſurarius infirmaretur
cōpulſus eſt a patre ſpirituali reſtitue
re: nolens ſic mortuus eſt. Duo filij re
manſerūt. Unus dānatus eſt: q2 bona
patris ex vſuris acquiſita noluit reſti
tuere. Alius ingreſſus religionē deuꝫ
rogauit vt demonſtraret ſtatum eorū:
Conceſſum eſt ſibi: ⁊ vidit ambos in
tenebris denſis inferni: ⁊ patrē ſub fi
lio eum blaſphemantē: ⁊ filius econ-
uerſo patrē. Poſtꝙ ambos deſperatio
ne. Deum omnipotentē maledicentes
ꝙ in tam vili ⁊ ignominioſo loco con
cluſiſſet. Infernus ergo eſt locus tene
broſus. Sed queris anima cara. Qua
re ibi ſunt tenebre. Reſpōdeo ꝙ ſol nō
poteſt expādere lumē ſuū cū infernus
ſit in centro: vt habēt theologi in. iiij.
di. xliij. Sed nota ꝙ quattuor ſunt in
inferno loca. Purgatorium. Lymbus
ſanctoꝝ patrū. Locus puerorū. Ulti-
mus dānatorū. O pater chare dic mi-
hi queſo: quare magis eſt ſub terra ꝙ
alibi aut in aqua aut in mōtibus. Re
ſpondēt doctores. Tho. in. iiij. di. xliij.
ar. ij. ⁊. di. l. Ricar. in. iiij. di. xlij. Quod
eſt ſub terra triplici ratione. Primo ra
tione elongationis. Quanto peccator
plus in peccatis moratur: plus a deo

Digitized by Google

ſe elongāt p gratie remotionē. In. ps. Longe a peccatoribus ſalus. et prouer. xv. Longe eſt domin9 ab impijs. Plus diſtat petōr a deo ꝙ diſtet oriens ab occidente. Ad propoſitū. Cum ergo ſit a deo elongatus per culpā cōueniens eſt vt locus ei remotiſſim9 detur: et hic eſt infernus remotiſſimus a paradiſo. ¶ Secūdo ratione dilectionis. Amore carnis peccator peccauit: vt complaceret huic miſero corpori: quia ergo amore carnis peccauit: exhiberi debet qđ exhibetur carni mortue. Caro mortua datur ſepulture in terra. igitur et quari et peccatoris anima recondi debet ſub terra: ſcz in inferno. ¶ Tertio ratione derelictionis: qꝛ dereliquerūt eternum bonū propter peccatū et propter vilia: ideo res vilis datur ei: ſcz terra. Augu. Nulla eſt maior ſtulticia ꝙ propter bonum momētaneū perdere bonum eternum. Quod probatur exemplo Macharij qui caput pagani repe rit in heremo a quo queſiuit mia. Primo vbi erat. Reſpondit ꝙ erat dānatus. Secundo qualis pena maior ſua an chriſtiani. Dixit chriſtiani plus maiorem eſſe penā ꝙ paganorū: qꝛ deū ne ſciunt. Tertio. Si erat magnus ignis inferni. Reſpondit ꝙ ꝙtum celum diſtat a terra. De hac tenebra. Job. x. Dimitte me vt plangam paululum dolorem meum anteꝙ vadam et non reuertar ad terrā tenebroſaz ⁊c. ¶ Tertia pena ⁊c. Utrum ille ignis ſit corporeus. Fuit opinio quorūdam. precipue Auicenne: ꝙ non. et ratio huius eſt. Cum anima ſit incorruptibilis et immaterialis. ideo non poteſt pati ab igne corporeo et materiali cum ſit ſpiritualis. Ad hoc reſpondet Tho. in. iiij. diſti. xliiij. ar. ij. et Ricar. in. iiij. diſti. xliiij. Quod ignis ille eſt corporeus et materialis. In. iiij. dia. Ignē gehenne corporeum eſſe non ambigo. et ꝙuis deus ſi vellet poſſet dānatos punire pena ſpirituali tantum tamen eos congrue vult punire pena ſpirituali et corporali: quia in anima et in corpore homo peccauit. Qui ignis precedit omnē penam huius ſeculi. Quod probatur duplici ratione. ſm Franciſcum de maronis in lib. de ſuffragijs mortuorum. Primo ratione agentis. Qānto agēs eſt vigoroſius tanto et actio eſt vigoroſior. Sz agēs deus eſt vigoroſius ꝙ ſit aliqua creatura. Ignis ille eſt quodammodo virtutis infinite. inquātum eſt inſtrumentum diuine iuſticie. Ideo actio illa9 que fit ab ipſo immediate eſt vigoroſiſſima. Igitur ignis ⁊c. Secūdo ratione patientis. Quanto natura patiens eſt nobilior: tanto et ipſa paſſio eſt vigoroſior. Cuz ergo in inferno anime patiantur ab igne corporeo: q omnibus corporibus nobiliores ſunt. Sequitur ꝙ ex parte patientis talis paſſio ſit maior omni non pena ſenſitiua: quam quis poſſit pati in hoc mundo. Grandis pena fuit Bartholomei Laurentij Uincentij ⁊c. ſed omnibus maior dānatorum. Unde ſi poſſibile eſſet vt aures poneremus ad infernū: audiremus diuitem epulonem. et ſecū omnes auaros: omnes luxurioſos: omnes ſuperbos: omnes principes iuſticiā nō ſeruantes clamātes. O grandis pena O ꝙ dolēs tormentū. Exemplū in vitis patrū. Quidā diues ordinem predicatorū eſt ingreſſus. Cum induceretur ad exitum. d. Non poteris ſuſtinere onera ordinis: qꝛ delicatus es. Reſpōdit. Ideo qꝛ delicatus ſum volo remanere et bona agere vt euadā horribilia inferni tormēta. Sz dubiū queritur. Qualis pena maior dānatorū an demonū. Reſpondeo ꝙ hoim. Ex hoc triplici ratiōe. Primo ingratitudinis: qꝛ xps pro hominibus mortuus eſt et non p demonibus. Unde cū ſit maior

ingratitudo in homine q̄ in demone: igitur grauior pena debetur ei. Secundo ratione auerſionis. Qr demon pro vna tantū auerſione eternaliter eſt punitus: de quā ſurgere non valet: hō autē milies in die a deo ſe auertit: quia tot mala facit. Tertio rōne cōpoſitionis: qr demō nō habet corpus ſolū cruciatur in vna pte: hō cōponitur ex anima et cope q̄ in vtroq̄ cruciaf: igif ₵c. Adde q̄ ſunt aliq̄ hoies in mūdo peiores aliqb⁹ demonib⁹ in inferno. Exemplū illi⁹ monachi q̄ coxit oua ad lumē lucerne. Inuentus a plato rephenſus quare hoc feciſſet. Reſpōdit. Fui temptatus a diabolo. Diabolus reſpondit. Nō eſt verū. Nūq̄ hoc cogitaſſem. Et de demone q̄ tētauit xp̄m: ⁊ fuiſſet ab eo vict⁹ reſiſtēdo. Nō tentauit eū amplius vſq̄ ad mortem. Homo vero nō ceſſat mala agere. Ideo ₵c.

¶ Quarta pena ₵c. Sicut em̄ ex viſione pulcre creature delectaf viſus. Unde Dauid. Delectaſti me dn̄e in factura tua. Et Dio. iiij. de diui. no. Pulcrū ⁊ bonū oia deſiderāt: ita ex viſione alicuius creature turpis cauſaf triſtitia. Nō eſt in rerū natura horribilior creatura quātum ad viſionē diabolicam. Exēplum in cronica ordinis de quodā fratre qui ad mortē deductus videns demonē cepit clamare. Maledicta dies in qua religionē itraui. Paulopoſt apparēs ei ī ra. ala: dixit. Bn̄dicta dies Non intremini patres mei de me: q̄a vidi demonē tā turpē q̄ ſi eſſet ignis magn⁹ ex alia parte demō potius volo cremari in ipſo: q̄ demonē videre. Preterea catherina. Senenſis q̄ a deo petijt videre demonē. Quo ſibi conceſſo dixit ſororibus ſuis. Si daretur optio An ire per fornacē ignis: an demones videre: potius volo cōburi. Preterea de maria virgine que noluit demones videre in morte. O ſi virgo maria noluit: quid de nobis. De viſione tali dicit Eſa. xxij. Uadēt ⁊ venient ſup eū i. peccatores: horribiles. i. demones. et Iere. v. Seruietis dijs alienis q̄ non dabūt vobis requiem. Nec te moueat dictū theologorū: q̄ ſcʒ demones ſunt natura pulcri: quia bona naturalia adhuc manent in demonibus. Reſpondeo q̄ verū eſt. Sed tamen in ſui natura nō poſſunt apparere hoibus: immo apparēt aut in corporibus aſſumptis in tali deformitate ⁊ horribilitate: q̄ videntes contriſtātur. Unde dicit Tho. in. ij. diſtin. xxi. Qd demon nō potuit aſſumere aliā formā q̄ ſerpentis quādo Euam ſeduxit. O quomodo demones ſtant cū dānatis: ipſis apparētes in tam horribili viſione.

¶ Quinta pena ₵c. Que pena excellit omnes mundi penas. Auguſt. Alienari a regno dei carere dulcedine dei tā grandis pena eſt: vt nulla ei poſſint que nouimus tormenta comparari. Ille. Et Chryſoſto. ſuper Mattheum Multi horrent gehennam: ego autē caſum illius glorie multo penam maiorem gehennam eſſe dico. Ille. Totum ſtudium ergo hominis debet eſſe in ſui ſaluatione. Unde ſancti cupiebant eſſe cum chriſto: timentes ſuam perditionem. Practica notabilis. Si homo damnaretur vane eſſet creatus. Uane ad dei imaginem factus. Uane in eo tres potentie. Memoria: intelligentia: voluntas. Uane deus paradiſum feciſſet. Uane incarnatus eſſet. Uane crucem aſcendiſſet. Uane mortuus eſſet. Uane baptiſmum: et ſacramenta accepiſſet. Exemplum abbatis Achillis cui dicentibus illis diſcipulis. Pater dic nobis verbum ſalutis. Quibus dixit. Plangamus peccata noſtra ne ſimus de numero reproborum et priuati diuina viſione. Ille. Quo ſine eſſemus

bati. Unde Augu. recitat lib. de cōſen
ſu euāgeliſtarū. Quod lazarus a mor
te reſuſcitatus tria retulit. Primū: ꝙ
mors erat terribilis. Secūdum ꝙ pe
nes infernales erāt horribiles. Tertiū
ꝙ numerus dānatoꝝ erat quaſi infi
nitus reſpectu iuſtoꝝ. Practica. Quo
pergūt iudei. Quo infideles. Quo vſu
rarij. Quo mali xp̄iani. Quo cōcubina
rij. Uere ad infernū. Ceſarius in dya
logo ſuo ponit. Quod ꝗdā ditiſſimus
defunctus eſt. Et poſt paucos dies ap
paruit vxori ſue. dicēs ſe dānatū eſſe
Et illa. Nūquid ꝓfuerunt elemoſyne
mee ⁊ alia bona opa. Reſpōdit. Non.
Quia erāt acta i mortali. Et addidit.
Si oīa folia arborū verterētur in lin
guas nō poſſent explicare tormēta dā
natorū. Unde Albert⁹ ſup Lu. tria no
tabilia ponit. Primū eſt ꝙ demones
ſumme gaudēt de dānatis: nō quia de
us nūꝗ habebit gloriā de illo qui dā
natur: ſed oēs labores quos in mūdo
pertulit in corpe per. xxxiij. ānos in il
lo ſūt deperditi. Secūdo eſt: ꝙ demo
nes gaudēt ꝙ de cetero boni āgeli nū
ꝗ letitiam habebūt de eo: ⁊ oia bona
ꝗ egit: erūt perdita. Tertiū quia ſunt
ſecuri ꝙ ab eis nūꝗ auferētur: etiam
ſi eſſet maria virgo. O miſeri. Dantes
in. iij. can. inferni. Huic ſuſpira luctus
et profunda miſeria per aera tenebro
ſa reſonabāt. Propter que ego lachry
mari cepi varie lingue et horride loq
le dolentium verba irā repſentātia vo
ces ſublimes exorbitātes paritercꝫ fre
quēs manuū compleſſo.

¶ Feria. iiij. quarte hebdomade. Ll.
De pena purgatorij.

VIdit ieſus homi
nem cecū a natiuitate
Johannis nono caplo
¶ Diſcipuli ad ieſum
dixerunt. Rabi ꝗs pec
cauit hic aut parētes eius vt cecus na
ſceretur. Reſpōdit ieſus. Neqꝫ hic pec
cauit neqꝫ parētes eius vt cecus naſce
retur: ſed vt manifeſtarētur opa dei in
illo. Secūdum Johānē Damaſcenum
Et Alexandrū de ales in tertio volu
mine ſumme: quadruplici rōne: permit
tit de⁹ hoīem calamitari: ⁊ mala pati.
Prima vt virtus illius alijs notificet
vt de Job. Secūda vt nō ex recta con
ſcientia: cadat per ſuperbiā: vt in pau
lo. ij. ad Corinthios. xij. Tertia vt alij
erudiātur: vt in Lazaro. divite. Luce.
xvi. Quarta ꝓpter gloriā dei: vt in ce
co nato. Unde dicit. Neqꝫ hic pecca
uit: neqꝫ parētes eius. Peccare ꝗdem
nō poterat iſte cecus ꝗa ante natiuita
tem nō erat habilis. Unde ex hoc cec⁹
nō eſt natus. In quo apparet queſtio
ridiculoſa apoſtoloꝝ. Nec mirū: qꝛ ad
huc rudes erāt ante receptionē ſpūs
ſancti. Cū hoc dixiſſet expuit in terra:
⁊ liniuit oculos ei⁹. Quare potius ocu
los liniuit. Quia ab illis maximū pec
catū ꝓcedit. Quintilian⁹ orator. Toti
us hoīs libertas eſt oculos perdidiſſe
oculi ſunt tota luxuria noſtra. Unde
hoc ꝙ lutū fecit. Reſpōdeo ꝙ hō de li
mo eſt creatus. Gene. ij. ca. Formauit
igitur de⁹ hoīem de limo terre. ⁊ inſpi
rauit in faciē ei⁹ ſpiraculū vite. Qui
de limo creatus eſt: de limo ſanat⁹ eſt.
Et liniuit inquit oculos ei⁹. Et dixit
ei. Uade lauare i natatoria ſiloe. Glo
ſa. Hoc dixit xp̄s vt cecus trāſeūdo p
ciuitatem hoc modo luto linitus: vi
deretur a multis: ⁊ per cōſequens mi
raculū magis diuulgaretur. Sequitur.
Abijt ergo ⁊ lauit ⁊ vidit: non virtute
luti: non virtute ſiloe: quia frequēter
homines ſe ibi lauabant: tamen nul
lus nunꝗ fuit ſanatus ſed diuina vir
tute geſtum eſt. Nota ſm gloſam. Oē
miracula ſanctorū differebant ad mi
racula chriſti. Qꝛ ſancti tantummo

Digitized by Google

ſlo corpa ſanabat chriſt9 vt aũt in vtro
qꝫ. Unde cecus fuit ſanatus vtraqꝫ ce
citate. Eiecerũt aũt eũ extra ciuitatē
Et cũ ipſum inueniſſet ieſus. dixit ei.
Tu credis in filiũ dei. Quis eſt domine
vt credã in eũ. Reſpōdit ieſus. Qui
loquitur tecũ ipſe eſt. Et ſtatim credidit
et fidē ore cõfeſſus eſt dicēs. Credo do
mine. Ut ad. Roma.x. Corde eñ cre
ditur ad iu. ore aũt cõfeſſio fit ⁊c. Et
procidens adorauit eũ. Adoratione la
trie q̄ ſoli deo cõuenit. Ut dicit Tho.
in.iij. ſenten. diſtin.ix. ar.ij. In quibus
verbis erit ſermo de pena purgatorij.
Ubi ſunt tria videnda.
¶ Primũ dr̄ punitionis.
¶ Sc̄dm dr̄ ſubleuationis.
¶ Tertium dr̄ inductionis.
¶ Primũ dicitur. Queritur dubium.
Utrũ pena qua puniũtur illi qui ſunt
in purgatorio ſit maxima penarũ. Re
ſpōdet Thomas in.iiij.di.xxi.ar.i. Et
Ricar.in.iiij. di.xx. arti.ij. Et Alber.
in.vij.lib.compen.Theolo.cap.ij. Qđ
ſic. ⁊ minima pena excedit oēm penas
huius vite. Que cõcluſio probat̄ tripli
ci modo. Primo ratione. Sc̄do aucto
ritate. Tertio exemplo.
¶ Primo ratione delicationis.
¶ Sc̄do ratione igneitatis.
¶ Tertio ratione priuationis.
¶ Primo ratione ⁊c. Cõcluſio eſt phi.
in.ij.de aia. Quod creatura quãto eſt
nobilioris nature tanto pena in eam
inflicta eſt maior. Exempli gratia. De
pena ruſtici et ciuis. In eodē genere
penarũ. plus cruciatur ciuis rõne no
bilioris nature q̄ ruſticus. Sicut etiã
p3 de ingenio nobilis nature. Unde
pħs in.ij. de aia. Molles carne aptos
mēte dicim9 duros vero ineptos. Un
de theo.dñi pbãt xp̄i paſſionē excediſ
ſe paſſionē oīm martyrũ. Inter alias
rōnes hãc adducũt: vt ponit Tho.iij.
par.que.lxvi. Quia fuit nobilioris na
ture ſuper oēs creaturas. Un̄ Dauid.
Specioſus forma pre filijs ⁊c. Un̄ dicit
Alber. Qđ ſi xp̄s nõ fuiſſet mortuus
morte violēta a iudeis iã per multos
annos vixiſſet ⁊ excediſſet etatē illoꝝ
patrũ ꝓpter naturã ei9 bene cõplexio
natã. Tandē mortuus eſſet: cũ ⁊ ipſe
eſſet mortalis. Ad ꝓpoſitũ. Aia eſt no
bilior oīb9 rebus mũdi. Precedit nobi
litatē corpoꝝ celeſtiũ lune. mercurij ve
neris. ſolis et hmōi. Uñ pħs.vi. Pol.
Aia eſt nobilior corpe ⁊ oī poſſeſſione
In.xvij.de aialibus. Aia eſt nobilior
oī corpe. Et.§.fi. C.de ſacroſancta ec
cleſia. Aia cũctis rebus mũdi p̄ferēn
da eſt. Quãuis peccator ipam vitupe
ret. Cũ ergo ſit nobilior: igit̄ ē magis
paſſibilis. Sequitur q̄ pena in ipam in
flicta ſit maxima penarũ. Cũ ſit a cor
pore ſeparata: ⁊ in igne poſita terribi
li. Preterea ad idē Tho.in.iiij.di.xxi.
Pena quãto vniuerſalior eſt tanto ma
ior. Sed aia ſeparata a corpe eſt nu
da. ideo tota puniṫ cũ ſit ſimplex ⁊ in
diuiſibilis. Uulnera quēpiã armatũ
minus timebit q̄ ſi nõ eſſet armatus.
Preterea ferias illũ q̄ eſt indutus ve
ſtibus: minus ſentiet q̄ ſi eſſet nudus
Sed ferias ipm nudũ heu me: erit pe
na. Ad ꝓpoſitũ aia a corpe ſepata eſt
nuda ⁊ ſimplex in fornace ignis. Ideo
cũ tota puniat̄ idō erit maior pēa. Sic
de aia eſt: q̄ eſt in purgatorio. ¶ Sc̄do
rõne ⁊c. Concluſio eſt Thomas in.iiij.
diſtin.xxi. Et Bona.in.iiij. diſt..xviij.
Qđ ignis purgatorij eſt idemmet cum
igne iferni. Sed in hoc abinuicē diffe
rũt. Quia ignis purgatorij nõ eſt eter
nus quo ad officiũ: q2 nõ h3 ibi in eter
nũ ſtare cũ aie purgatorij habeãt inde
exire ſed bene eſt eternus quo ad ſub
ſtantiã. Ad ꝓpoſitũ. Cũ ergo ignis in
ferni ſit penoſus ſupra oēs pēas hui9
mũdi. Quia vt dicit Augu. diſtat a no
ſtro: ſicut ignis materialis a picto in

Digitized by Google

pariete. Seq̄tur ꝙ pēa purgatoria ſit
maxia penarū. Alterꝰ dico ſm Thomā
in.iij.par.q.xlvi.ar.vi.doloꝛ xp̄i in paſ
ſione fuit maximꝰ: ⁊ tn̄ pena purgato
ria eſt tā dura: ꝙ excedit doloꝛē paſſio
nis xp̄i. Cōſidera ergo quā penā queȝ
doloꝛē quātum tormentū ⁊ incēdium
patiūtur ille paupercule aīe q̄ ſunt in
carcerate ⁊ detruſe in illo igne purga-
torij. In cronica ordinis legit̄. Q̄d qui
dā frater noſter apparuit cuidā amico
ſuo: q̄ erat aduocatus: a quo fuit iter-
rogatus de pena purgatorij. R̄ndit ꝙ
ſi totus mūdus ⁊ oīa viſibilia in eo ar
derēt nō poſſent cōparari pene ⁊ ardo
ri purgatorij. Un̄ patȝ ſecūda rō. ¶ Ter
tio rōe ⁊c. Cōcluſio philoſophi ē in.ij.
⁊.iij. Topicoꝝ. Quo quanto aliq̄d bo
nū eſt magis deſideratū: tāto eius ab-
ſentia eſt moleſtioꝛ ⁊ durioꝛ. Ꝓuerbio-
ruȝ.xiij. Spes q̄ differt̄ affligit aīam.
Sed nullū bonū ita ardētius deſide-
ratur ab anima ſeparata a corpoꝛe: vt
videre deū ſuū creatoꝛē ſuū. Igitur ab
ſentia eius eſt maxia penaruȝ. Anima
in hoc mūdo exiſtēs cuȝ corpoꝛe vnita
ieiunat vigilat ad eccleſiam pergit. Et
q̄a affectꝰ anime intenſioꝛ eſt poſt hāc
vitā ꝙ̄ in p̄nti: quia eſt a corpoꝛe pro-
prio ſeparata. Et cum tēpus aduenit
quo deberet eo frui: cū tardaturꝰ a ſuo
deſiderio: et hac tardatiōe maxie cru-
ciatur. Magnū fuit deſideriuȝ regine
Sabbe faciē Salomōis cernere. Ma-
gnū Iacob: videre Ioſeph. Magnum
ſimeonis videre xp̄m in templo. Sed
maximum anime videre regem gloꝛie
O leticia perpetua. O gaudiū indefi-
ciēs. Cū ergo priuetur hoc bono: ideo
maxime cruciatur. Unde Aug. in lib:
de vera ⁊ falſa penitentia. Et a cano-
niſtis diſt.xxv.ca.vltimo. Et de pe.di.
vij.ca. Nullus expectet. Qui in aliud
ſeculū fructum diſtulit conuerſionis:
prius purgandus eſt igne purgationis

Hic aūt ignis ⁊ ſi nō ſit eternus: miro
tamē modo grauis eſt. Excellit enim
omnē penā quā vnq̄ꝫ paſſus eſt aliq̄s
in hac vita. Nunq̄ꝫ enī in hac vita tan
ta eſt pena: licet inumerabilia marty-
res paſſi ſint tormēta tanta tamē non
ſuſtinuerūt ſupplicia. Ille. O ſocie in-
telligis me. Contra eos qui dicunt. O
pater detis mihi paucā penitentiam.
Nō ſic: quia facies in alia vita. Exēplo
grego. qui pro Traiano orauit angelꝰ
dixit ei. Duoꝝ tibi optio dat̄. Aut duo
bus diebus cruciaberis in purgatorio
aut infirmaberis diu. Secūdū tenuit
In epiſtola dicit tot podagris: tantiſ-
q̄ꝫ doloꝛibus premoꝛ vt vita mea mihi
pena ſit. Unde patet primum.

¶ Secūdo principale dr̄ ⁊c. Thomas
in.iiij.diſ.xlv.arti.ij. Cū Grego. in.iiij.
dya. Et canoniſtis.xiij.q.ix.ca. Anime
defunctoꝝ quattuoꝛ modis ſoluūtur.
Aut oblationibus ſacerdotū: aut pci-
bus ſanctoꝝ: aut caroꝝ epiſtolis: aut
ieiunio cognatoꝝ. ¶ Prio orationibus
ſubleuātur.ij. Machab.xij. Sancta et
ſalubꝛis eſt cogitatio pro defunctis ex
orare vt a peccatis ſoluantur. Et Le-
uiti.xiiij. Orabit ꝓ eo ſacerdos et mū
dabitur. Exemplo patet Grego. in.iiij.
dyalogo. de Paſcaſio dyacono eccleſie
romane. Quia pretulit quēdam in pa
pam ex erroꝛe: qui non erat verus pa-
pa. Epiſcopus quidam Germanus ca
puanus poſt eius moꝛtem ad balnea
iuit: repperit eum ibi in aqua claman
tem. O pater adiuua me. Quis es tu.
Ego ſum paſcaſij dyaconi aīa ⁊c. Ro-
ga pro me. Epiſcopus autem orans ꝓ
eo fuit liberatus. Nota ſm Thomam
in.iiij.diſtin.xxi. Quod locus purgato
rij eſt duplex. Unus eſt ſm legem cō-
munem: qui eſt vicinus inferno: alius
eſt ſm diſpenſationem diuinaȝ. Et ſic
quandoq̄ꝫ in diuerſis locis aliqui pu-
niuntur: vt in domo propria: in agro:

Digitized by Google

in aquis. Et hoc fit triplici ratiõe vel ad inſtructionẽ viuorum vt bene agant. vel ad ſubuentionẽ mortuorum vt adiu-uent eos: vt patet hic de paſcaſio: qui in hoc balneo ſuũ habuit purgatoriũ. Unde quãdo audiunt voces in domi-bus: vel alijs locis: nõ credant: ſpirit⁹ maligni ſed anime parentũ noſtrorũ. Sed querit anima cara. Que ſunt he orationes. Reſpõdeo q̄ eſt. Pater no-ſter. Aue maria. et pſa.i. ¶ Scd's mod⁹ eſt elemoſinarũ largitio. A canon. xiij. q.ij.c. Tẽpus. Neq̄ negandũ eſt ani-mas defunctorũ pietate ſuorũ viuen-tium releuari: cum pro illis elemoſine fiũt in eccleſia. Ille. et Tob.iiij. Elemo-ſina a morte liberat: et facit inuenire vi-tam eternã. et eccl'ia canit. Sicut aqua extinguit ignẽ: ita elemoſina extinguit peccatũ .i. penã debitam p peccatis. et talis purgatorio fit i purgatorio. quã do ergo vides pauperẽ recordare ani-ma patris matris. amici forte adhuc eẽ in purgatorio. Ideo porrige illi pa nem: et vinũ. denariũ: vel veſtimentũ: ferculũ vel candelã: et ſimilia. Exẽplo ps. Cum quidã foderet in mõte p me tallo querẽdo oppreſſus eſt. Uxor ei⁹ ſingulis dieb⁹ vſq̄ ad caput anni exce pta die vna: detulit panem: vas vini. et candelã. In fine anni: homines fodiẽtes in eodẽ loco dicẽs. O ſocij plane: inue nere ipſum ſanũ. Retulit q̄ elemoſina ſue vxoris dabat ſibi p angelũ quoti-die cũ illa cãdela. Unde patet de ele-moſina. Sed nota q̄ duplex eſt elemo ſina que poteſt fieri p defunctis. Pri-ma vt de tuo i ſpeciali pauperib⁹ ero getur. Secũda vt teſtamẽta condita reddant. De prima Tobie. iiij. Ex tua ſubſtantia: fac elemoſinã. Scd'a de te ſtamẽtis Concludit Johã. neapolita nus in ſuo quolibet. de executione te-ſtamentorũ: q̄ heredes vel executores teſtamentorũ: qui differũt notabiliter

exequi legata ad pias cauſas: ex negli-gentia vel auaricia: peccãt mortaliter. Qđ probat pluribus rationibus. Pri-mo ratione dãni. Si videres aliquem in fornace ignis ardentẽ: et nolles illum liberare dum poſſes maxime ipſo po-ſtulante inſtãter: vtiq̄ mortaliter pec cares: q2 tũc directe ageres cõtra chari tatem primi. Sed tu vides animã pa-tris et matris tue et amicorum clamantẽ dicẽs. Miſeremini rc. Cui⁹ heres vel executores: ardere et cruciari in igne purgatorij. Extrahe me inquit. O fili: et nõ vis adiuuare. Igit rc. Secundo ratione excõmunicationis. Nullus: dꝫ excõicari: niſi p mortali tales mandã-tur excõicari: vt ps. xxv. q.ij. Qui obla tiones defunctorum aut eccleſijs negant aut difficulter reddunt tanq̄ egentiũ necatores excõicent. Tertio rõne dã-nationis. Nullus dãnatur: niſi p mor tali nõ ſoluẽtes legata mortuorum dam nantur. Igit mortaliter peccãt. Exem plum ſup hoc. Quidam milles in bello Karoli magni cũ mauris pugnaturus rogauit cognatũ ſuũ: vt ſi in bello mo reretur: equũ ſuũ vẽderet: et pauperib⁹ preciũ daret. Quo mortuo cum equus eſſet ſibi grat⁹ dare diſtulit. Poſt mo dicũ tpis apparuit ſibi di. O cognate mi ppter te fui i purgatorio vſq̄ nũc: qđ nõ fuiſſem ſi equũ dediſſes p me: q2 nõ feciſti: hodie aiam tuã demones portabũt ad infernũ qđ et factũ eſt. O tenaces. O crudeles q̄ differũt ſoluere bona rc. ¶ Terti⁹ modus quo liberãt eſt in corporis maceratione in ieiunijs: orõnibus in viſitationibus eccleſiarũ. Figura. Nee. pmo q̄ neemias luxit et ieiunauit multis dieb⁹ p filijs captiui-tatis in babylonia: et ſic liberati fuere moralit. et lachrymis et abſtinẽtijs libe rant anime ille. Boni filij et filie ſepe affligunt corpora ſua ad ſubueniendũ pauperib⁹. Modo diſciplinãdo corp⁹,

modo ſeiunādo:modo viſitando eccle
ſias. Unde dn̄icus dabat ſibi omi die
tres diſciplinas. Unā p ſe:aliā p mū
di peccātoribus:tertiā p aīabus purga-
torij. O pater mire charitatis. quis ta
lia audiuit. ¶ Quartus modus eſt ſa-
crificiū miſſe. Et plus proſunt defun
ctis miſſe: q̄ oīa alia bona:q2 offertur
ille q̄ eſt ver⁹ deus ⁊ homo ieſus xp̄us.
Exēplū in cronica ordinis. Frater qui
dā apparuit cuidā amico ſuo eiuſdē
ordinis poſt mortē dicēs eē in purga
torio. Frater aūt in mane p eo miſſaʒ
celebrās:in manu hoſtiā habēs:ſic lo-
cutus eſt. Dn̄e ieſu ſi rex ſoldan⁹ tene-
ret aliquē in carcere p ſuis defectib⁹
⁊ camerarius eius q̄ ei ſeruiſſet. xx. an
nos ipſuʒ rogaret p eo. Nunq̄d negaret
ei. Nō. Ita ⁊ tu dona mihi illū. In no
cte ſequēti poſt matutī. vidit ipm ad
paradiſum ire rōne miſſe. Aliud exem
plum monachi iuſti q̄ repertus ꝓprieta
rius:fuit ſepultus in ſterq̄linio:ad iuſ
ſum gre. q2 vt d2 extra de ſta. mo. c. ſu-
per quodā. Monach⁹ q̄ reperit ꝓprie
tari⁹ in ſterq̄linio dʒ ſepeliri. glo. lʒ bn̄
moriat:ad exemplū alioꝝ. In capite
xxx. dierū miſſis celebratis ad celū vo
lauit. Preterea piſcatores epi theobaldi
ceperūt fruſtrū glaciei loco piſciū. In
quo erat aīa q̄dā qđ detulerūt epo ſuo
q̄ erat podagroſus ⁊ poſuit ſub pedi-
bus eſtiuo tpe ad ſe refrigerandū. Cla
mauit ille. Ora p me in miſſis. Quis
es tu? Rn̄dit ſum aīa vna q̄ hic penaʒ
expleo meā. In capite. xxx. miſſarū fa
cta eſt libera. Pro qualibet miſſa libe
rant plures aīe. ¶ Quint⁹ modus ad-
ditur ⁊ eſt indulgentiaꝝ frequētatio.
Qn̄ exprimit in bulla q̄ valeāt in pur
gatorio exiſtib⁹:in qb⁹ dubis. pono hic
tres ꝯcluſiones. Prima ꝯcluſio hec eſt
Aīe in purgatorio ſciūt bona q̄ faciūt
p eis amici ſui q̄ttuor modis ſm aug.
in li. de pnia. Primo p diuinā inſpiratio
nem. Scđo p angeloꝝ reuelationē. ter
tio p morientiū delationē. qrto p pena
rum alleuiationē. ¶ Scđa ꝯcluſio eſt
hec:ſuffragia facta p vno in ſpāli:pro
ſunt aliis qb⁹ nō ſunt facta:ſed pl⁹ illi
p quo facta q̄ aliis:tn̄ oēs participāt.
Exēpli grā. Unus tenet candelā. lʒ lu
ceat magiſtro:tn̄ oēs gaudēt. ¶ Ter
tia ꝯcluſio hec eſt. Suffragia p illo q̄
eſt in mortali:redeūt illi que facit. ps.
Orō mea ⁊c. Et ſic pʒ ſm pncipale my
ſteriū. De ſubleuatione. Tertiuʒ d2 ⁊c.
Inducit homo triplici rōne adiuuare
animas illas in purgatorio.

¶ Primo ratione legalitatis.

¶ Secundo ratione debilitatis.

¶ Tertio ratione penalitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Quintuplex eſt lex
q̄ clamat:vt amico ſubueniat. Prima
eſt lex nature:de q̄ Luce. x. Prout vult
faciāt vobis hoīes ⁊ vos facite illis.
Si eſſes in camino ignis:velles inde
extrahi. Immo pater. Et tu fac ſimili
ter. Aīa pris tui eſt in purgatorio ⁊c.
Scđa lex eſt ſcripture. Tob. iiij. Noli
auertere faciē tuaʒ ab vllo paupere:q̄
in purgatorio ſunt:vere pauperes poſ
ſunt dici:q2 nudi ſe iuuare nō poſſunt
Tertia lex eſt amicitie:q̄ dicit prouer.
xvij. Omni tpe diligit qui amicus eſt
Ante mortē:in morte:poſt mortē. Si
vere diligis patrē aut matrē ipos ad-
iuua ⁊c. Quarta lex eſt iuſticie:q̄ red-
dit vnicuiqʒ qđ ſuū eſt. Ro. xiij. Red-
dite oībus debita. Math. xviij. Red-
de qđ debes pri ⁊ matri q̄ p te fecerūt
tot ⁊ tāta. Quinta lex eſt grē q̄ dicit p
apl̄m. Gal. vi. Alter alterius onera por
tare:ſʒ heu:q2 parū fit. ¶ Scđo ratio-
ne ⁊c. Quia ſunt debiles nec ſe iuuare
poſſunt nec mereri:q2 ſunt extra ſtatū
merēdi. Jo. iiij. Uenit nox:quādo ne-
mo pōt operari. Nox hec eſt locus pur
gatorij:vbi nemo poteſt ſe iuuare. De
bilitas iſta figura eſt. Math. viij. De

Digitized by Google

ſeruo centurionis:qui grauiter infirmus torquebatur in lectulo:et ſe mouere non poterat. Per ſeruū deſignatur defunctus qui torquetur ab igne purgatorij vbi nō pōt ſe iuuare. ¶ Tertio rōne ⁊c. q2 penis horribilibus torquentur. Si quis poſſet ire ad purgatoriū: pfecto audiret voces clamātes. Audirentur patres ⁊ matres dicentes. O filij ingrati qbus bona noſtra dimiſimus: ſubuenite miſerijs noſtris. Audirentur viri ſuas vxores clamātes. O vxores inique in quibus ꝯfidentiā hītes bona nr̄a dimiſimus: ſubuenite nobis miſeris. Audirentur alij clamantes. O cōmiſſarij:o executores teſtamentoꝝ: expedite fideliter que vobis cōmiſimus. Miſeremini mei: ſaltē vos amici mei. O fili reſpice oculo mentali ⁊ cogita aīam patris tui clamātis. Adiuua me. Recordare ꝙ a me habes eē: a me habes nutrimentū: a me poſſeſſiones: a me pecuniā: a me domū. Et mater dicit. Recordare fili mi ꝙ lacte te paui: ego terſi immūdicias tuas: te portaui in vtero meo: cū dolore peperi: mihi ſepe abſtuli bolum vt illū tibi darem: multas afflictiones ꝓ te ſuſtinui. Uide fili mi q2 crucior in hac flamma: o filij: o filie qā crudeles eſtis effecti: quot ſudores ſuſtinui. Nonne videtis qā crucior. Heu me: q2 totus proch eu me q2 cōburor. Ha filie mee: ha amici mei: ha quid facitis. Clamāt itaqꝫ eſtuātes ⁊ affliciti ineſtimabili pena.

¶ Fe. v. hebdomade. iiij. de viduitate

ET hec vidua erat. Luce. vi. Ciuitas naym eſt ꝑus ſm̄ Nicolaum de ly. q̄ eſt in galilea ꝓpe mōtem thabor. Defunct9 efferebatur ad ſepeliēdum filius vidue Antiquitus loca ſepulture erāt extra ciuitates nē ex cadaueribus inficeretur habitatio ciuitatis. Efferebatur ḡ fili9 vnicus mr̄is ſue. Et hec vidua erat et turba ciuitatis cū illa: quā cū vidiſſet miſericordia motus ſup eā. Queritur quare nō dicit tale verbum ſup alijs mortuis xp̄o reſuſcitatis miſericordia motus. Rn̄deo ſm̄ Nico. ⁊ glo. ꝙ miſericordia mot9 eſt quadruplici de cā.

¶ Prima: q2 mulier.

¶ Secunda: q2 mater.

¶ Tertia: q2 vnicus filius.

¶ Quarta: q2 vidua.

¶ Primo q2 ⁊c. vn̄ flebat. Naturaliter enī mulieres magis cōpatiuntur q̄ꝫ viri q2 habēt animū magis mollē. vn̄ mulier dr̄ quaſi mollis aer. Ideo in oī genere aīaliuꝫ femine ſunt molliores q̄ꝫ viri ꝓter vrſum ⁊ leopardus. Mulier enī eſt naturalr̄ frigida ⁊ humida: ideo eſt magis paſſibilis. Uir naturalr̄ eſt calidus ⁊ ſiccus: ideo nec ſic de facili cōpatitur. Ideo de filij morte vl̄ eius aduerſitate mater dolet magis q̄ꝫ pr̄. Ex eo ꝙ eſt magis mollis ⁊ magis cōpaſſibilis. In filij autē honore ⁊ ſublimitate pater naturalr̄ plus gaudet q̄ꝫ mater q2 magis magnanim9 eſt. Scd̄o cauſabatur ei dolor ex eo q̄ꝫ mater erat. Naturaliter enī mater plus diligit filium q̄ꝫ pater: ideo plus dolet de eius morte. Quare mater plus filiū diligat q̄ꝫ pater tres ſunt cauſe. Prima: quia mater plus laborat q̄ꝫ pater circa filios tam in portādo q̄ꝫ in parturiēdo: q̄ꝫ etiā deducando. Tob. iiij. Memor enī eſſe debes que ⁊ quāta picula paſſa ſit ꝓpter te in vtero ſuo. ¶ Scd̄a cauſa: q2 illam rem plus diligimus q̄ꝫ certitudinaliter noſtrā eſſe ſcimus. Mater aūt pro certo ſcit ꝙ filiū de ſe generauit. Pater aūt ſic credit: nō tamen certus eſt ¶ Tertia ratio: q2 illā rem plus diligimus in qua ſcimus plus iuris nos habere. Mater aūt habet maius ius in

corpoꝛe filiū q̄ pater: qꝛ ſm pħm plus
eſt ibi de ſubſtantia matris q̄ patris.
Addit archiepūs in pꝛima parte. Tan
to amoꝛ eſt maioꝛ q̄to diuturnioꝛ: ſed
matris ad filiū eſt diuturnioꝛ q̄ pris.
Nam ſubito q̄n naſcit̄ incipit eū nu
trire: vigilare: lachꝛymas audire die
noctuq; ꝛc. ¶ Tertio: qꝛ vnicus filius:
ſi habuiſſet alios non tn̄ doluiſſet de
vnico filio. Jere. vi. Luctum vnigeniti
fac tibi planctū amarū. ¶ Quarto: qꝛ
erat vidua. Vidue ſepe decipiunt̄: qꝛ
ſunt ſine viro. Jſa. j. Defendite viduā
In quo euangelio de viduitate p̄dica
bimus: de qua tria ſunt videnda.
¶ Pꝛimum dicit̄ obſeruationis.
¶ Scōm dicit̄ cōmendationis.
¶ Tertium dicit̄ regulationis.
¶ Circa pꝛimū. Queritur dubiū: vtrū
melius ſit poſt pꝛimū maritū ſeruare
viduitatem q̄ tranſire ꝛ celebrare ſe
cūdas nuptias. ¶ Circa hoc fuere due
opiniones: vna ꝙ ſic: alia ꝙ non. Pꝛi
ma dicit ꝙ ſic: qꝛ mulier eſt in pericu
lo infamie ꝛ cadere p̄ōt cū ſit pꝛiuata
conſoꝛtio viri. Eccl. iiij. Ve ſoli. ꝛ idē
Vnus q̄ō caleſiet. Jdē. Si vn⁹ ceci
derit ab alio fulcief. Alia opinio dicit
ꝙ nō: qꝛ eſt magiſ libera ad ſeruiendū
deo ꝛ amare illum. Que concluſio pꝛo
batur tripl[i]ci ratione.
¶ Pꝛimo ratione caſtitatis.
¶ Secundo ratione charitatis.
¶ Tertio rōne libertatis.
¶ Pꝛimo ꝛc. Vna eſt maxima theolo
goꝛum: ꝙ inter omnia bona mulieris
maximū eſt honeſtas coꝛpoꝛis. Eccl.
xxvi. Non eſt cōdigna ponderatio il
lius. Pꝛouer. xij. Qui diligit coꝛdis mun
diciam: diligetur a dn̄o: quā. ſ. requi
rit deus a creatura. Lactan. vi. c. i. Ni
hil enī ſancta ꝛ ſingularis illa maie
ſtas aliud ab hoīe deſiderat q̄ ſolā in
nocentiā quā ſi quis abſtulerit deo ſa
pis pie religioſeq; litabit. Vidua enī

tenet gradum medium inter virgini
tatem ꝛ matrimoniū: vt patet in glo.
ſuper verbo continētes. De ſumma tri
nitate ꝛ fide catholica. Vnde mulier
que poſt moꝛtē pꝛimi viri vult ſcōm
oſtendit ſignum incōtinentie pꝛoprie
carnis. Jdeo apoſtolus de his inconti
nentibus viduis. j. ad Thimo. v. Ui
duas deuita. ſ. luxurioſas. Cum enī lu
xuriate fuerint in xp̄o nubere volunt.
Jdeo Heronymus. j. Contra Joui. di
cit. Felix ꝛ pudica mulier nunq̄ pꝛeter
ſemel nubit. Jdeo Valeri⁹ libꝛo. ij. de
romanis mulieribus dicit. Qꝛ ille que
erant contēte vno matrimonio coꝛo
na lauri in ſignum pudicitie coꝛonabā
tur. Ad hanc ſeruandam inducunt̄ vi
due. Exēplo turturis que vt dicit phi
loſophus de naturis rerum: amiſſo cō
pari ſuo ſtat in nido gemendo: nō diſ
currit: ꝛ nunq̄ alteri ſociat̄. Vnde am
bꝛoſius in exa. Diſcite mulieres q̄ta ſit
gratia viduitatis. que etiam in auib⁹
pꝛedicatur. Sed nota ꝙ non ob hoc
dānantur ſcōe nuptie aut tertie quan
do ſunt licite: qꝛ vt dicit Tho. in. iiij.
di. xlij. ꝛ Petrus de palu. Qꝛ poſt moꝛ
tem cōiugum viri aut mulieris tollit̄
impedimētum pꝛimi matrimonij: ita
ꝙ ſi quis ſuſcitaret̄ a moꝛtuis: nō am
plius redire poſſet ad vxoꝛē viuentē
qꝛ nō eſſet ſua: nec ille vir ſuus: niſi de
nuo cōtraherent matrimonium. Vn
de Lazarus reſuſcitatus nō potuit re
dire ad pꝛiſtinam vxoꝛē: niſi iterū fir
mato matrimonio. Jdeo apl's. j. Co
rin. vij. Si doꝛmierit vir liberata ē mu
lier a lege viri cui vult nubat: tn̄ in
dn̄o. Sequit̄ ꝓpoſitum. Beatioꝛ tamē
erit ſi ꝑmanſerit ſm cōſilium meū. ſ.
ſine viduitate: qꝛ talis obtinet honoꝛē
apud moꝛtales. ideo Hiero. ad Geru
tiam di. Si mulier ſcōm maritū pꝛdi
derit: ſociet̄. ij. ꝛ. iij. Et ſi ille doꝛmierit
in quartum quintūq; pꝛocedat: vt nihil

deſit quo a meretricib⁹ differat. Omni
ratione vidue ꝓuidendũ eſt: ne caſti-
tatis excedat p̄mos limites. Nõ er-
go dãnamus ſcd̃a matrimonia. Mini
me: ſed p̄ma laudamus. Ille. Qđ oſtẽ
dit in eadẽ epiſtola per exemplũ illi⁹
romani. Qui habuit. xx. vxores: ⁊ de
muliere q̄ habuit. xxij. viros. Qui am-
bo copulati in matrimonio de quibus
fuit magna expectatio ĩ populo quis
prior portaref ad ſepulchrũ. Tandem
vicit vir. Et ſociãdo eã ad ſepulchrum
noiabit omnes incipiẽs a p̄ma. O Ka-
therina. O lucia. O iohãna ⁊c. Unde
pꝫ prima ratio. ¶ Secũda ratiõe ⁊c:
q2 mulier ſignũ maioris amoris oſten-
dit ad primũ virũ non accipere ſcd̃m.
Et ratio phi. viij. Ethi. Quod perfecta
amicitia nõ eſt niſi ad vnũ. Et eccl. ix:
dicitur de amico vno: ⁊ primo. Ne de-
relinquas amicũ antiquũ nouus enĩꝫ
nõ erit ſimilis illi. Communiter amor
primi viri excedit oẽs amores aliorũꝫ
viroꝝ: vt dulcior ⁊ ſanior. Ad propo-
ſitũꝫ. Mulier que nõ accepit virũ ſecũ
dum oſtendit maiorẽ charitatẽ p̄mo.
Ad qđ inducũtur mulieres exemplis
paganoꝝ. de q̄bus Hiero. cõtra Iobĩ.
ſcribit primo de valeria romana. Cuꝫ
rogaretur accipere ſcd̃m virũ mortuo.
Seruio viro R̄ndit ſe hoc facere non
poſſe: q2 primus adhuc in mente viue
bat: ⁊ de Martha vnica filia Catonis
cum nollet amplius nubere ⁊ virũ de-
functum fleret: interrogata a patre q̄
diu luct⁹ ille duraret. Reſpõdit q̄diu
vixero. Et valerius in. iiij. dicit de por
tia filia Catonis que mortuo viro ſuo
bruto: carbones accenſos comedit: ne
ſuperuiueret poſt mortẽ mariti. Et de
filia darij Rodogua que occidit nutri
cem ſuadentẽ ſibi accipere ſecũdũ ma
ritum. Et de arthemiſia vxore mauſo-
li regis Carie que tantũ amauit ma-
ritum mortuũꝫ ſicut viuum. Unde in
ſignum amoris fecit tam ſpecioſum
ei ſepulchrũ: vt vſqꝫ nũc omnia ſpecio
ſa ſepulchra vocitẽtur Mauſolea. Et
de Cicerone ponit Hiero. q̄ repudia-
ta Terẽtia: rogatus eſt ab Hircio ſoro
reꝫ ſuã duceret. R̄ndit ſe nõ poſſe. Nõ
poſſum inquit ⁊ vxori ⁊ ꝓphetie ope-
ram dare. ideo Hiero. ponit Athalãtã
Calydoniã vt ſemper virgo eſſet ſte-
tiſſe in ſiluis. Et ſybille que decẽꝫ fue-
rũt teſte Uarrone meruiſſe diuinatio
nem in premiũ virginitatis. cum quo
Tho. iij. diſt. xxv. ¶ Tertia ⁊c. Inẽ alia
bona: hoc vnuꝫ eſt. s. libertas. De iure
ff. de reg. iur. l. libertas. inſtit. ex q̄bus
cauſis manumitti nõ poſſunt. §. Sed
cũ libertas. ⁊. ff. de fideicõ. libertatib⁹
l. pax. Nil gratius patraſ libertate. ⁊
per oppoſitum. Nihil eſt vilius ſerui-
tute. In aucten. de nuptijs. §. ſi vero:
Seruitus morti equiparatur. ⁊ Cice-
ro de natura deoꝝ. Miſerius ſeruitu-
te: qđ poſſumus excogitare. Et q̄dam
vulgaris. Soror mea ſm̃ rõneꝫ dixiſti
veritatẽ. Nil meli⁹ poteſt inueniri q̄
libertate frui. Ad ꝓpoſitum. Uidua
hoc bonũ habet q̄ eſt libera: Et ſi vult
accipere ſcd̃m virũ exponit ſe periculo
vt inueniat ſcd̃m extraneũ moroſum ⁊
fatuũ. Uñ Hiero. ponit ſupra de qua-
dam romana Anio. Cum rogaretur a
ꝓpinquo ſecũdo nuberet. Reſpondit
ſe nõ facturam: q2 bonum habuit. Et
ſi ſecundũ acciperet. Aut bonus eſſet
aut malus. Si bonus ſemper timeret
amittere. Si malus ſemper eſſet in do
lore: quí primũ bonũ habuiſſet. Et ve-
re ſic eſt. Ad hoc facit exemplũ eiuſdẽ
Hieronymi: ⁊ viduis conſiliũ. De ſan-
cta Melania: que dum fleret virum
mortuum nunciata eſt ei mors duorũ
filiorum. Ad ieſu ꝓuoluta pedes qua
ſi ipſum teneret arriſit dicens. Expe-
ditius inquit tibi ſeruitura ſum do-
mine: q2 tanto me onere liberaſti. Ad

Digitized by Google

Quod facit exemplum Didonis vidue
que fuit filia beli filij fenicis regis fe-
nicie. Exiſtẽs puella pulcherrima fuit
data in ſpõſam Sicheo. Mortuo pa-
tre qui erat ſacerdos Herculis. hic Si-
cheus exiſtẽs ditiſſim⁹ fuit precauari-
cia occiſus a ſuo cognato pigmaleone
Et ablato furtim theſauro: ⁊ neſciẽs
aduerſum caſum interuẽtũ marito ſi-
cheo. Querẽs cũ omni diligẽtia illum
inuenit: cũq maximo populo ſe poſuit
in naui ⁊ deuenit ĩ aphricã: vbi appli-
cata ⁊ exiſtẽs reqſita cõpatriotis de-
beret in illa parte habitare annuit. Et
ita venit in hoc federe emere poſſit tm̃
terrenũ quantũ ipſa poſſet circuire cũ
vno corio taurino. Qđ minutiſſime in
cidens circũdedit cũ ipſo grandẽ quã-
titatẽ terreni. In illo ergo edificauit
vrbẽ quã a charta denoiauit Cartha
ginem ⁊ ſua arte dicta eſt Birſa. Dum
ergo carthaginẽ edificaſſet: ⁊ in ipſa
regnãs ĩ habitu viduali ſm paternas
leges Iarbas rex maſſiliẽtiũ deſtina-
uit ſibi ſuos proceres petẽs p vxore ad
dic minis belli: niſi annueret. vbi mul
tum ipſam reginã aſtringebant debe-
re exequi voluntatẽ. Iarbe ſaltẽ p ſa-
lute noue vrbis. Dido propter ſuũ deli-
ctum maritũ erat diſpoſita om̃e ſup-
pliciũ pati q̃ accipere maritũ. O fede
de vidua. Ubi cepit tẽpus ad reſpon-
dendũ in quo ipſa diſponẽs oẽm rem
que vtilis eſſet vrbi. Tandẽ cõſtruxit
vnã grandẽ pirã ſuper quã dũ veniſſet
tp̃s reſpõdẽdi ipſa fecit poni cineres.
Sichei ſui mariti: ⁊ ſuam veſtẽ ⁊ ſuũ
enſem. Poſtea ſaliẽdo ſuper illam vo-
luit ſe ſuis ciuib⁹ carthaginẽſibus di-
cendo. O optimi ciues: vt vultis ad vi-
rum meũ vado. Et dando ſibi de cul-
tello in ſuo pectore ſupra cineres ma-
riti cecidit mortua in terra. ⁊ hoc mo-
do conſeruauit ſuam vidualẽ pudicitiã.
Unde cõſulo viduis per has rationes
vt in viduitate permaneãt. pꝫ primũ.
¶ Scðm dicit cõmẽdationis. Cõmen-
dabilis redditur ſtatus triplici rõne.
¶ Primo ratione viſitationis.
¶ Secundo rõne acceptationis.
¶ Tertio ratione preceptionis.
¶ Primo ⁊c. Quia deus viſitauit illas
ſepe gratioſiſſime ex amore ſpeciali:
Qđ pꝫ exemplis ſcripture. primo de
Judith. c. viij. Que habitaculũ fecit ĩ
domo ſua poſt mortẽ viri: in quo deũ
orabat. Ubi ſciendũ eſt cum nabucho-
donoſor rex aſſirioꝝ expugnaſſet regẽ
arphaxath creuit ſibi animus ⁊ delibe-
rauit ſubiugare imperiũ ſuo totum or
bem. Quapropter accerſito holoferne
duce ſue gentis bellice p̃cepit iret ad
bellum: nec parceret alicui regno aut
vrbi. Ubi capta cilicia ⁊ Meſopota-
mia: incuſſoq; grãdi terrore mentibus
populoꝝ: in modo q̃ quiſq; ſe faciebat
illi ſubiectum. audiẽtes hoc filij iſrael
fecerunt grandẽ p̃parationem in pla-
noꝝ mõtib⁹. Hoc audiẽs holofernes
valde iratus dixit. Nullũ deum eſſe
fortiorem in mũdo nabuchodonoſor.
Unde p̃cepit ſeruis ſuis ducerent eũ
in Betulliam vrbem iſrael. Audiens
populus vrbis cũ lachrymis cepit ora-
re deum. Holofernes interim ordina-
uit expugnare betuliã. Erat in betulie
vidua dicta Judith vxor quondã ma-
naſſe que dixit populo oraret. Hec la-
uit ſe odoriferis aquis veſtimentiſq; pã-
nis gaudij: ſic terra exiit capta q; eſt
cuſtodibus aſſiriorum. Petita eſt que
eſſet reſpõdit ſe hebreã fugereq; ruinã
terre ⁊ ob hoc velle alloqui holofernẽ
vt eum doceret viam qua ciuitas cape-
retur. Uiſa illa philocaptus eſt de illa
inuitauitq; ſecũ maneret. At illa. Nõ
poſſum ne peccem: orauitq; ipſum li-
ceret ſibi iret in cameram ſuam ad eius
libitũ. Qđ factũ eſt quarto die ſui ad-
uentus fecit holofernes ſplẽdidã cenã

iuſſit(que) uni eunucho ingeniaretur: vt Judith dormiret ſecū i nocte. Judith finxit (quod) ſic. Cum aduenisset nox holoferrnes iuit ebrius dormitū. Judith ipſi dormienti caput preſcidit: ſic(que) aufugit ⁊ ſic liberauit populū dei. Hoc priuilegiū vidue non cōiugate fuit. Preterea Lu.ij. de anna pphetiſſa legitur (quod) vſ(que) ad annos.lxxxiiij. venit que vixerat cum viro ſuo annis ſeptē a virginitate ſua. Et hec nō diſcedebat de tēplo ieiunijs ⁊ orationib⁹ ſeruiēs deo Huic ieſus paruulus prebuit ſe videndum. Nō immerito: q2 vidue ſunt priuate viſitatione viri. viſitantur a deo. Sed in mēte mea cogito. vnde hoc (quod) deus ſic vni vidue ſimplici filiū ſuum oſtēdere voluit. Ad qđ Dnicus Toloſanus dicit. Qđ diuine viſiones fiunt ſimplicibus viris: vt natiuitas chriſti paſtoribus. Sic ⁊ huic vidue. Unde ſi xps hodie vidēs viduā flentē miſericordia motus eſt. Qđ de alijs mortuis nō dicitur. Preterea ⁊ pphera Helias: miſſus eſt ad viduā in Sareptā Sydoniorum vt eā nutriret cum filio: tēpore famis. Unde pz ⁊c. ¶ Secundo rōne ⁊c. Acceptat eñ bona illoꝝ quantum licet minima: vt pz Lu.xxi. de vidua que duo minuta obtulit in gazophilatio. De qua Hiero. ad Juliā. paupercula vidua que duo era miſit in gazophilatio: cūctos in oblatione munerum dicit̄ ſuperaſſe. preterea acceptat orationes earū. Exo.xxij. Si clamauerint ad me exaudiā clamorē earū. Super quo glo. dicit (quod) quattuor ſunt peccata que clamant ad deū. Primū eſt homicidiū Geñ.iiij. Uox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Interpone exemplū. ſ. Uincētij. qui dum pdicaret in marchia: ſue pdicationi interererat qdam qui fratrē ſuū occiderat quem in domo ſub vegete ſepelierat. Sanctus dei pdicās ſpiritu pphetico repletus huic minatus eſt dicens: (quod) deus ſuū peccatū aliqñ aperiret. Dum quodam die fratricida ille emiſſet caput vitellinū referret(que) domū caput cruorem emittebat cadebat(que) in terra. In itinere obuiū habuit bariſellus videnſ(que) cruorē cadentē illum interrogat: qđ hoc eſſet. Rñdit ille. Caput eſſet vitelli edendū. Oſtende inquit. Dum palliū leuaſſet: nō caput vitelli: ſed fratris occiſi apparuit. Captus ductus eſt ad torturā. vnde confeſſus eſt peccatū. Unde poſtea a iuſticia occiſus eſt. ¶ Scđm eſt detrimentū mercedem laboratoꝝ. Jaco.v. Merces operarioꝝ que fraudata eſt a vobis clamat: ⁊ clamor eorum in aures dñi ſabaoth introiuit. Uñ o mercator ſolue debitū ſtatim laboratori. Puer.iij. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere: cras enim dabo tibi: cum ſtatim poſſis dare. Et deus Leuitici.xix. Nō permanebit apud te opus mercēnarij tui vſ(que) mane. ¶ Tertio eſt pctm̄ ſodomitarū Geñ.xviij. Clamor ſodomoꝝ multiplicatus eſt nimis. Qđ vitiū reprobatur per oēs leges. Primo diuinali Leuit. xx. can.xxxiij.q.iij.c. Hoc ipſum. §. ſequen.iij. Ciui. vt pz. C. de extraordinariis criminib⁹. l. qui puero. ¶ Quartum eſt oppreſſio viduarum. Exo.xxij. Uidue nō nocebitis ⁊ pupillo. Si leſeritis eos vociferabunt ad me: ⁊ ego exaudiā eos. Eccl.xxxv. Lachryme vidue ad maxillā deſcendūt: ⁊ a maxilla aſcendunt vſ(que) ad celū. ¶ Tertio rōne ⁊c. Oibus dedit deus preceptū. Regibus aduocatis: pcuratoribus: vt ſup cauſas viduarum intendāt: nec(que) eas opprimant. Clama. O pretor huius ciuitatis. O aduocati hui⁹ terre ad vos clamo. Yſaya.i. Querite iudicium ſubuenite oppreſſo: defendite viduā. quia Jaco.i. Religio mūda ⁊ immaculata apud deum ⁊ patrē hec eſt. viſitare pu

Quod facit exemplum Didonis vidue
que fuit filia beli filij fenicis regis fe-
nicie. Existēs puella pulcherrima fuit
data in spōsam Sicheo. Mortuo pa-
tre qui erat sacerdos Herculis. hic Si
cheus existēs ditissim⁹ fuit preauari-
cia occisus a suo cognato pigmaleone
Et ablato furtim thesauro: ⁊ nesciēs
aduersum casum interuētū marito si-
cheo. Querēs cū omni diligētia illum
inuenit: cūq; maximo populo se posuit
in naui ⁊ deuenit i aphricā: vbi appli-
cata ⁊ existēs requisita cōpatriotis de-
beret in illa parte habitare annuit. Et
ita venit in hoc federe emere possit tm
terrenū quantū ipsa posset circuire cū
vno corio taurino. Qd minutissime in
cidens circūdedit cū ipso grandē quā
titatē terreni. In illo ergo edificauit
vrbē quā a charta denoiauit Cartha
ginem ⁊ sua arte dicta est Birsa. Dum
ergo carthaginē edificasset: ⁊ in ipsa
regnās i habitu viduali sm paternas
leges Iarbas rex massilietiū destina-
uit sibi suos pceres petēs p vxore ad
dic minis belli: nisi annueret. vbi mul
tum ipsam reginā astringebant debe-
re exequi voluntatē Iarbe salutē p sa-
lute noue vrbis. Dido pp̄ter suū dile-
ctum maritū erat disposita oīe sup-
plicīū pati q̄ accipere maritū. O fede
de vidua. Ubi cepit tēpus ad respon-
dendū in quo ipsa disponēs oēm rem
que vtilis esset vrbi. Tandē cōstruxit
vnā grandē pirā super quā dū venisset
tēps respōdēdi ipsa fecit poni cineres.
Sichei sui mariti: ⁊ suam vestē ⁊ suū
ensem. Postea saliēdo super illam vo-
luit se suis ciuib⁹ carthaginēsibus di-
cendo. O optimi ciues: vt vultis ad vi-
rum meū vado. Et dando sibi de cul-
tello in suo pectore supra cineres ma-
riti cecidit mortua in terra. ⁊ hoc mo-
do pseruauit suam vidualē pudicitiā.
Unde cōsulo viduis per has rationes
vt in viduitate permaneāt. ps secūda
¶ Scdm dicit cōmēdationis. Cōmen
dabilis redditur status triplici rōne.
¶ Primo ratione visitationis.
¶ Secundo rōne acceptationis.
¶ Tertio ratione preceptionis.
¶ Primo ꝛc. Quia deus visitauit illas
sepe gratiosissime ex amore speciali.
Qd pz exemplis scripture. primo de
Judith. c. viij. Que habitaculū fecit i
domo sua post mortē viri: in quo deū
orabat. Ubi sciendū est cum nabucho-
donosor rex assirioꝝ expugnasset regē
arpharath creuit sibi animus ⁊ delibe
rauit subiugare imperiū suo totum or
bem. Quapropter accersito holofernē
duce sue gentis bellice p̄cepit iret ad
bellum: nec parceret alicui regno aut
vrbi. Ubi capta cilicia ⁊ Mesopota-
mia: incussoq; grādi terrore mentibus
populoꝝ: in modo q quisq; se faciebat
illi subiectum. audiētes hoc filij israel
fecerunt grandē p̄parationem in pla-
no ⁊ mōtib⁹. Hoc audiēs holofernes
valde iratus dixit. Nullum deum esse
fortiorem in mūdo nabuchodonosor.
Unde p̄cepit seruis suis ducerent eū
in Betulliam vrbem israel. Audiens
populus vrbis cū lachrymis cepit ora
re deum. Holofernes interim ordina-
uit expugnare betulliā. Erat betulie
vidua dicta Judith vxor quondā ma
nasse que dixit populo oraret. Deci-
uit se odoriferis aquis vestimentisq; pā-
nis gaudij: sic terra exijt capta q; ex
custodibus assirioꝝ. Petita est que
esset respōdit se hebreā fugereq; ruinā
terre ⁊ ob hoc velle alloqui holofernē
vt eum doceret viam qua ciuitas cape
retur. Uisa illa philocaptus est de illa
inuitauitq; secū maneret. At illa. Nō
possum ne peccem: orauitq; ipsum li-
ceret sibi iret in camerā suam ad eius
libitū. Qd factū est quarto die sui ad-
uentus fecit holofernes splēdidā cenā

Digitized by Google

iuſſitq; vni eunucho ingeniaretur: vt Judith dormiret ſecū i nocte. Judith finxit ꝙ ſic. Cum aduenisset nox holofernes iuit ebrius dormitū. Judith ipſi dormienti caput preſcidit: ſicq; aufugit ⁊ ſic liberauit populū dei. Hoc priuilegiū vidue non cōiugate fuit. Preterea Lu.ij. de anna ꝓphetiſſa legitur ꝙ vſq; ad annos .lxxxiiij. venit que vixerat cum viro ſuo annis ſeptē a virginitate ſua. Et hec nō diſcedebat de tēplo ieiunijs ⁊ orationib⁹ ſeruiēs deo Huic ieſus paruulus prebuit ſe videndum. Nō immerito: q2 vidue ſunt priuate viſitatione viri. viſitantur a deo. Sed in mēte mea cogito. vnde hoc ꝙ deus ſic vni vidue ſimplici filiū ſuum oſtēdere voluit. Ad qđ Dñicus Toloſanus dicit. Qđ diuine viſiones fiunt ſimplicibus viris: vt natiuitas chriſti paſtoribus. Sic ⁊ huic vidue. Unde ſi xps hodie vidēs viduā flentē miſericordia motus eſt. Qđ de alijs mortuis nō dicitur. ꝑterea ⁊ ꝓpheta Helias: miſſus eſt ad viduā in Sareptā Sydoniorum vt eā nutriret cum filio: tēpore famis. Unde pꝫ ⁊c. ¶ Secundo rōne ⁊c. Acceptat eñ bona illoꝝ quantum licet minima: vt pꝫ Lu.xxi. de vidua que duo minuta obtulit in gazophilacio. De qua Hiero. ad Juliā. paupercula vidua que duo era miſit in gazophilatio: cūctos in oblatione munerum dicit̄ ſuperaſſe. preterea acceptat orationes earū. Exo.xxij. Si clamauerint ad me exaudiā clamorē earū. Super quo glo. dicit ꝙ quattuor ſunt peccata que clamant ad deū. Primū eſt homicidij Gen.iiij. Uox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Interpone exemplū. ſ. Uincētij. qui dum p̄dicaret in marchia: ſue p̄dicationi intererat qdam qui fratrē ſuū occiderat quem in domo ſub vegete ſepelierat. Sanctus dei p̄dicās ſpiritu ꝓphetico repletus huic minatus eſt dicens. ꝙ deus ſuū peccatū aliqñ aperiret. Dum quodam die fratricida ille emiſſet caput vitellinū referretq; domuꝫ caput cruorem emittebat cadebatq; in terra. In itinere obuiū habuit bariſelluꝫ videnſq; cruorē cadentē illum interrogat: qđ hoc eſſet. Rñdit ille. Caput eſſet vitelli edendū. Oſtende inquit. Dum palliū leuaſſet: nō caput vitelli: ſed fratris occiſi apparuit. Captus ductus eſt ad torturā. vnde confeſſus eſt peccatū. Unde poſtea a iuſticia occiſus eſt. ¶ Scđm eſt detrimentū mercedem laboratoꝝ. Jaco.v. Merces operarioꝝ que fraudata eſt a vobis clamat: ⁊ clamor eorum in aures dñi ſabaoth introiuit. Uñ o mercator ſolue debitū ſtatim laboratori. Prouer.iij. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere: cras enim dabo tibi: cum ſtatim poſſis dare. Et deus Leuitici.xix. Nō permanebit apud te opus mercenarij tui vſq; mane. ¶ Tertio eſt pctm̄ ſodomitaruꝫ Gen.xviij. Clamor ſodomoꝝ multiplicatus eſt nimis. Qđ vitiū reprobatur per oēs leges. Primo diuinali Leuit. xxij. can.xxxij. q.iiij. c. Hoc ipſum. ß. ſequen.iij. Ciui. vt pꝫ. C. de extraordinarijs criminib⁹. l. qui puero. ¶ Quartum eſt oppreſſio viduarum. Exo.xxij. Uidue nō nocebitis ⁊ pupillo. Si leſeritis eos vociferabunt ad me: ⁊ ego exaudiā eos. Eccl.xxxv. Lachryme vidue ad maxillā deſcendūt: ⁊ a maxilla aſcendunt vſq; ad celū. ¶ Tertio rōne ⁊c. Oibus dedit deus preceptū. Regibus aduocatis: ꝓcuratoribus: vt ſup cauſas viduarum intendāt: neq; eas opprimant. Clama. O pretor huius ciuitatis. O aduocati hui⁹ terre ad vos clamo. Yſaya.i. Querite iudicium ſubuenite oppreſſo: defendite viduā. quia Jaco.i. Religio mūda ⁊ immaculata apud deum ⁊ patrē hec eſt. viſitare pu

pillos ⁊ viduas in tribulatione eorum.
Exemplū Job.xxix. Cor vidue cōſola/
tus ſum. ⁊ Hiere.xxij. Uiduam nolite
cōtriſtari. Qđ ſancti fecerunt: vt Sil/
ueſter papa. Greg. Ambroſius: qui no
mina viduarū in ſcriptis volebant: et
eis alimoniā mittebant. Sed ve mun
do q2 hodie vexātur: ſpoliātur: rapiun
tur vi bona illarū. Et quod deterius
eſt vltra damnū rerum tollitur eis fa/
ma. Taceo alias moleſtias q̄ eis fiūt.
O perſecutores viduarū. O lupi rapa
ces. O crudeles aduocati. Uerificatur
de vobis illa ſententia. Eſaye.i. Prin
cipes tui infideles ſocij furum. Qđ cō
tra. Deut.xxv. Maledictus qui peruer
tit iudiciū vidue ⁊ dicet oīs populus
Amen. Practica in verbo maledictus
Ab angelis ab archāgelis. Hic per oēs
ſtatus. Unde patet ⁊c.

¶ Tertius ⁊c. Tres ſunt regule quas
vidue ſeruare debent.
¶ Prima dicitur mortificationis.
¶ Secunda dicitur conuerſationis.
¶ Tertia dicitur deuotionis.
¶ Prima dicitur ⁊c. Debent eſſe mor/
tificate. In habitu. in orationibus. in
ieiunijs. Philipen.i. Mortificate mē
bra veſtra. Ubi nota ſm Augu. q̄ tria
ſunt genera viduarū. Primū qđ inten
dit epulis ⁊ delitijs que ſunt male. i.
Thimo.v. Uidua que in delitijs viuit
mortua eſt. O quot ſunt que affaytāt
ſe: ⁊ ſub habitu nigro habent magnā
vanam gloriā. Secūdū genus eſt que
intendunt cure domus ⁊ filijs educā/
dis. Et he bone ſunt. De q̄bus apoſto/
lus vbi ſupra. Si qua vidua filios: aut
nepotes habet. diſcat primū domum
ſuam regere. hoc enim acceptū eſt deo
Tertium genus eſt qđ die noctuq3 in
tendit contēplationibus. Et hec ſunt
optime. apoſtolus vbi ſupra. Uiduas
honora que vere vidue ſunt. Exemplo
virginis vidue: que loca filij viſitabat.

De quia Hierony. Si ſcire voluimus
quid dei genitrix poſt chriſti reſurre/
ctionem anteq̄ celos aſcenderet age/
bat. Sine dubio loca natiuitatis: paſ/
ſionis: ſepulture reſurrectionis: aſcen
ſionis frequenter viſitabat: ⁊ in eis la
chrymas fundebat: ⁊ oris ſui ſanctiſſi
mi oſcula imprimebat. Ille. ¶ Secū/
da regula ⁊c. Debent namq3 viſitare cō
uerſationem hominum non ſolum ſe/
cularium ſed religioſorum ac quorū/
cunq3 marium. Et hoc ratione pericu/
li. Hierony. diſt.xxxij.c. Hoſpiciolum
tuum aut raro aut nunq̄ mulierū pe/
des terant: quia non poteſt cum domi
no toto corde habitare: qui mulierum
acceſſibus copulatur. ⁊ Ber. Cum mu
lieribus habitare ⁊ de mulieribus nō
cogitare: plus eſt q̄ mortuum ſuſcita/
re. Et ſanctus Benedictus nec cū ſoro
re loqui volebat. Et Augu. Nec filias
fratrum volebat in domo. Ad qđ fa/
cit exemplū Leonis pape. Cum enim
manus eius quedam mulier ex deuo/
tione eſſet oſculata. venit ſibi magna
tentatio propter quod ſpiritu ſcilicet
dictante manum abſcidit. Sed virgo
poſtmodum reſtituit. preterea in cro
nica ordinis. Reprehendens magiſter
iordanus quendam nouitium: quia te
tigiſſet manus mulieri. Reſpondit il
le. O pater eſt bona mulier. Et ille.
Terra bona eſt ⁊ aqua bona: tamen ex
vtroq3 ſe contingente fit lutū. Uidue
ergo debent cauere conuerſationes ho
minum. Unde apoſtolus circa hanc
conuerſationem docet viduas tria ca
pitula. Primum eſt vt ſint in oratio/
ne deuote. Apoſtolus vbi ſupra. Que
autem vere vidua eſt ſperet in deum
⁊ ſtet in orationibus. Scđm eſt: vt nō
ſint ocioſe. Tertiū eſt vt nō ſint verbo
ſe. Que verboſitas. ⁊ ſi ſit reprehēſibi
lis in viris: precipue in mulierib9 ma
xime viduis: q2 priuate proprijs viris

Digitized by Google

debent parum loqui. In primo Pch.
Silentium mulieri preſtat ornamen-
tum. Unde Albertus libro.iiij.cõpen.
c.iij. Laudat virginẽ ꝙ ſolum quinqꝫ
vices locuta ſit. Sꝫ heu: qꝛ plures nõ
ceſſant circuire loca hincinde. Et cito
p9 ſit mortẽ viri: anno nõ completo: ali
am querunt. Facetia de illa vidua que
mortuo viro videbatur deſperare. Uo
catus ego ad ipſam conſolandam iui
Cum ei dicerem: nõ turbemini: qꝛ dabi
mus alium pulchriorez. Illa ſubridẽs
totum lamentum a ſe abiecit.

¶ Tertia regula ⁊c. Debent eſſe deuo
te: deum timentes: celũ cupientes. Et
merito: qꝛ ſponſum carnalez amiſerũt
quo amiſſo debent querere celeſtem.
Ideo apoſtolus vbi ſupra. Que vere
vidua eſt: ſperet in deuz. Practica ſpe
ret in deum: qꝛ imortalis: quia nõ fan
taſticus: qꝛ pulcher: quia diues: qꝛ ſa-
piens: qꝛ fortis. In quo ſunt oẽs the-
ſauri abſconditi: ⁊ ſpeculũ ſine macu-
la. Candidus ⁊ rubicundus: ⁊ pre fi-
lijs hoim ſpecioſus.

¶ Feria ſexta hebdomade quarte.
De amore coniugali: vel de laudibus
mulierum.

Erat quidã lan
guens Lazarus a be
thania: de caſtello ma
rie ⁊ Marthe ſoro-
rum eius. Johan.xj.
cum quadam vice ꝓ
dicaret hieroſolymis: ⁊ inter cetera di
ceret. Ego ⁊ pater vnum ſumus: iudei
ipſum cum diſcipulis voluerunt lapi-
dare. Sed ipſe de manibus eorũ eua
dens: abijt trans iordanem longe a be
thania per dietam. Cum aũt ibi eſſet
videlicet in deſerto Ephrem: vt dicit
Glo. Interim Lazarus infirmat. Mi
ſerunt ſorores vitam fratris deſiderã-
tes ad eũ dicentes. Domine ecce quẽ
amas infirmatur. Quare non dicunt.
Ueni. Reſpondet Augu. Sufficit a-
manti nunciare neceſſitatẽ amici. Je-
ſus autẽ dicit eis. Infirmitas hec nõ
eſt ad mortem: ſed ꝓ gloria dei: vt fili
us glorificetur per eam. Diligebat au-
tem ieſus Marthã ⁊ ſororem ei9 Ma
riam ⁊ Lazarum. Hoc dicitur ad oſtẽ-
dendũ ꝙ nõ oportuit ꝙ maria ⁊ mar
tha irent ad chriſtum perſonaliter: ſi-
cut regulus: de quo Johan.iiij. Quia
chriſtus erat familiaris Lazaro ⁊ ſoro
ribus eius: ⁊ ibi frequenter hoſpita-
batur. Unde manſit chriſtus ibi duo-
bus diebus. Quod factuz ſcḋm Aug. eſt
donec Lazarus expiraret ſepultus ia-
ceret: ⁊ ſic miraculũ clarius appareret
Quarta aũt die dixit diſcipulis ſuis.
Eamus in iudeã iterum. Dicunt ei di
ſcipuli: timentes in iudeã reuerti Rab
bi nunc querebant te iudei lapidare:
⁊ iterum vadis illuc. q.d. nec tibi: nec
nobis ſecurũ eſt. Reſpondit ieſus eos
ſ. aſſecurãdo. Nõne.xij. hore ſunt diei:
q.d. Si tunc habebant voluntatẽ me
lapidandi: modo nõ facient: qꝛ muta-
to tempore poteſt voluntas mutari.
Talis modus loquendi eſt apud oẽs:
vel ſic. Nonne.xij. hore ⁊c. Hore ſequũ
tur diem: non dies horas. Et vos eſtis
hore: ideo debetis diez ſequi. Sequit
Lazarus amicus noſter dormit. Qua-
re mortem vocat dormitionez. Rñdet
Glo. Quia ſicut eſt facile dormiẽti ſu
ſcitari cito a ſomno: ſic chriſto a ſom-
no mortis. Sed vado vt a ſomno exci
tem eũ: qꝛ facilius eſt chriſto ſuſcitare
mortuũ ꝙ alteri ſuſcitare dormiẽtem
Dicunt diſcipuli. Si dormit ſaluus eſt
q.d. Ex quo dormit ſignum eſt ſue cu-
rationis. vnde nõ eſt neceſſe ꝙ tu va-
das illuc. Putabãt dictum xpi de dor
mitione materiali: tunc exprimit mor
tem ipſius Lazari dicẽs. Lazarus mor

Digitized by Google

tuus est gaudeo. Non de eius morte
absolute: sed ꝓpter vos vt videntes
eius suscitationē in fidē cōfirmemini
Audiēs tho. vba xpi: dixit socijs suis.
Eamus nos ⁊ moriamur cū illo. Glo.
Verbū fuit amoris. Inuenit Lazarū
in monumēto quattuor dies habentē
Occurrit ei Martha. Dñe si fuisses hic
frater meus nō fuisset mortuus. Glo.
Apparet ꝙ credebat ipm posse preser
uare fratrē suum a morte: tñ imꝑfecte
credebat: q: videt innuere ꝙ non pos
set tm̄ absens ꝙtum presens. Sed et
nunc scio: q: quecūqꝫ poposceris a deo
dabit tibi deus. Rñdit xps. Resur
get frater tuus. Sꝫ illa intellexit hoc
ꝺ futura resurrectōe. Vñ subdit. Scio
q: resurget in resurrectione in nouissi
mo die. Rñdit iesus. Ego sum resurre
ctio ⁊ vita. Qui credit in me etiam si
mortuus fuerit viuet: ⁊ ois qui viuit ⁊
credit in me nō morietur in eternum.
Credis hoc. Respondit. Utiqꝫ dñe: q:
ꝑ verbum xpi fuit instructa plenius ꝺ
fide ꝙ ante. Abijt cito ⁊ vocauit soro
rem suam ⁊ eam ad xpm adduxit. Il
la aūt ad pedes ꝓcidens dixit verba
similia Marthe. Dñe si fuisses hic fra
ter meus nō fuisset mortuus. Dixit ei.
Ubi posuistis eum. Fuit verbum pie
compassionis. Lachrymatus est iesus
Ratio: q: ipꝫ de tuto statu reducebat
ad p̄sentem miseriam: exclamauit di.
Lazare veni foras. Quare clamauit no
mine ꝓprio. Respōdit Theo. Alti⁹ cla
mauit vt refrenaret ora gentiliū fabu
lantium in tumulis latitare aias de
functoꝝ. Quare alta voce dixit. Laza
re veni foras: quasi aduocaret de lon
gingo. In hoc euangelio erit sermo de
laudibus feminaꝝ: vbi tria videbim⁹
¶ Primum dicit: cordialis dilectiōis.
¶ Scōm dr humanalis correctiōis.
¶ Tertium dicit honeste instructiōis
¶ Primum dicit ⁊c. Cōclusio est meo
rum iuristarum. ff. de arbi. l. si vnus. ⁊ C.
de veteri iure enu. l. ij. qd ꝓpter ꝓprie
tatem ⁊ hoc meū ⁊ tuum venerūt di
scordie ⁊ litigia. vñ Sen. li. de quattu
or virtutibus. Quietissimā vitā age
rent hoies in terris. Si hec duo verba
a natura oim rerum tollerent meuꝫ ⁊
tuum. Propter hec inuente sunt leges
iura ciuilia: aduocati: ꝓcuratores: re
ctores: notarij: officiales. Ex hoc vbo
meū ⁊ tuū veniunt lites: discordie: ri
xe. Ex hoc meum ⁊ tuū cōmittunt oia
mala. vnde Lu. in. iij. Certaminē moni
stis opes. Quot sunt mortui. Fili⁹ non
respicit patrem: amicus amicū. Et ꝓ
pter hanc causam antiqui phi singu
lariter Socrates: vt ponit phs. ij. pol.
⁊ Plato in politica sua: ⁊ plures alij:
vt habet. xij. q. j. c. dilectissimus: vt li
tes, ⁊ discordie ⁊ oia mala tollerent: ⁊
oia in pace viuerent: voluerunt oia eē
cōmunia. Possessiones: campi: aurum
argentuꝫ ⁊ oia. Et q: precipue lites ⁊
discordie maxime excitant ꝓpter mu
lieres. Vñ Lactan. in. iij. Nulla vehe
mentior discordiaꝝ est causa ꝙ vnius
femine a multis marib⁹ appetitio. ⁊
Iuuena. Nulla fere cā est in qua non
femina litē mouerit. ⁊ Orige. homelia
Cananee mulier caput peccati arma
dyaboli: expulsio paradisi: mater delic
ti: corruptio legis antique. ⁊ Ecc. xxv.
A muliere sumpsit initium ois ꝑditio
Unde ⁊ plato ꝑut lactan. iij. ⁊ Laer
tius in vita sua ponūt de quattuor a
gebat gratias nature. Primo: q: non
erat barbarus: sed grecus. Scdo: quia
non erat bestia: sed homo rationalis.
Tertio: q: atheniensis: nō thebanus ⁊
ꝙ natus tempore Socratis. Quarto:
quia nō erat mulier: sed homo mascu
lus. In secundo de generatione. Mu
lier est mas occasionatus. Et ideo vt
tales lites amouerent: voluerunt mu
lieres esse cōmunes. Cuius opinionis

ruit Nicolaus: vnus de septē dyaconibus: vt ponit. xxiiij. q. iiij. c. quidam Quem errorē prius posuit Plato ſm Tho. iiij. ↄtra Gen. Vñ tales negarūt matrimoniū ⁊ coniugiū. Cōtra quā opinionē instāt docto. triplici medio ostēdentes hoc esse incōueniens.

¶ Primo ratione.

¶ Secundo auctoritate.

¶ Tertio exemplo.

¶ Primo ratione duplici. Prima honoris. Secūda dilectionis. Prima ⁊c. Filij tenent honorare parētes. Exod. x. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā. Et xi. Qui maledixerit patri aut matri: morte moriatur. Eph. vi. Filij obedite parētibus. ⁊ C. de patria potestate. l. congruētius. ⁊ ff. de in ius vocādo. l. generā. Que est ratio. propter esse qd ab ipsis habēt. Quod quidē esse tam grāde bonū est: vt sit fundamentū omnium aliorū bonoꝝ. Nam q̄ nō habet esse: nullus aliud bonū habere potest. Non diuitias: nō gloriā: nō famā: non sciētiā: nō virtutes: nō gratiā: nō vitā eternā. Ipsum etiam esse ab omnibus est desideratū. Unde Arist. ij. anime. Oia appetūt esse: ⁊ illius causa agunt quecūq; agunt ſm naturam. Propter hoc bonū a parentibus habitū: lib. de hebdomadibus. Boetius dicit. Omnium bonoꝝ ipsius esse bonū est. Ideo Arist. ix. Ethi. diis ⁊ parētibus ⁊ magistris nō potest reddi equiualēs. Defer o fili mi patri ⁊ matri grādem amorem ⁊ reuerentiā: q2 habuisti ab eis dignioꝛē rem huius mūdi. Ad ppositū ergo. Si oia essent cōmunia maxime mulieres: ⁊ nullum esset matrimoniū parētes nō discernerent ab alijs. Filius nō cognosceret patrē: nec filia matrē. Et ecōtra existētibus omnibus cōmunibus. Et deficiente ista cognitione: per consequēs deficeret honoꝛ ⁊ reuerentia. Quia vt dicit phus. iij. anime. Uoluntas non fertur nisi in bonū precognitū. ⁊ in. vi. Ethi. Omnis doctrina est de precognitis. ⁊ Aug. x. de trinita. Firmissime nouimus amari nisi nota nō posse. Ideo nō oia debent esse cōmunia: sed quisq; habere sua ppria Secūdo ratione ⁊c. Naturaliter parētes diligunt pprios filios. Unde phs viij. Ethi. Generantis ad genitū naturaliter est amicitia. In. vi. Pol. Amicitia est ſm naturā igenerantis ad genitum. ⁊ de hoc lex ciuilis. l. fi. C. de curatore furiosi. Nullus est amoꝛ q̄ vincat amorē parentū. Ex hoc pater hac atq; illac discurrit vt filiū foueat. Nō timet estum nec caloꝛē: nec aliqd periculum. Ad ppositū. Si r. ō esset matrimoniū: sed oīa essent cōmunia eadē ratione: ⁊ parētes non cognoscerēt filios. Et deficiente hac cognitione parentes non nutrirēt filios: non nutriti deficerent: ⁊ per cōsequens mūdus deficeret. Unde apparet opinionē istoꝝ non esse bonā. ⁊ non posse stare. Quapropter venerabilis Beda sup illo. Joh. iij. Nuptie facte sunt ⁊c. detestās eos etiā ipse qui detrahebāt matrimonio dicit. Porro Traiani ⁊ Martiani ceterorūq; qui nuptijs detrahunt perfidia: q̄ sit dānabilis insinuat. Si enim thoro immaculato et nuptijs celebratis debita castitate culpa inesset nequaq̄ diis ad has venisse: nequaq̄ eas signorū suoꝝ initijs ↄsecrare voluisset Ille. Hoc sanctū matrimoniū fuit institutum ab omni potenti deo in paradiso terrestri. Ge. ij. quādo clamauit. Crescite et multiplicamini et replete terram. Non erat opus o deus: dicere hoc: q2 hec ciuitas tibi obediēs fuissz. Mundus est plenus spurijs. ⁊ christus hoc ratificās. Math. xix. Relinquet homo patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. Dixit vxori: non vxoribus: a cōcubinas

ne. Cui nō ſufficit vnā mulier. In qui
bus vbis notaᵗ ſtrictiſſima cōiunctio
amoꝛis inter virū ⁊ vxoꝛē. Vn̄ Apo-
ſto. Ephe. v. Viri diligite vxoꝛes vr̄as
Ad quē amoꝛē inducimur triplici me
dio.
¶ Pꝛimo exēplo ſanctoꝛū.
¶ Secundo paganoꝝ.
¶ Tertio figura.
¶ Pꝛimo ꝛc. Gene. xiij. de abꝛahā qui
tantū dilexit Sarrā vxoꝛē ſuā: vt ipaꝫ
vocaret ſoꝛoꝛē nō vxoꝛē. Dic inqᵗ que-
ſo: ꝙ ſoꝛoꝛ mea ſis. Vn̄ ibat ad phara
onem. Pꝛeterea Gene. xxx. de Jacob q̄
tantū amauit Rachel: vt ꝑ ea ſuſtine
ret frigus ⁊ tribulationes. Unde dice
bat de ſe. In die nō vrebar eſtu ⁊ in no
cte gelu. Sed videbanᵗ ei dies pauci:
pꝛe amoꝛis magnitudine. non alia ra
tione o Jacob niſi qꝛ illam diligebas.
¶ Sc̄do exēplo paganoꝝ. Refert Vale
rius lib. iiij. ca. vi. de amoꝛe coniugali
de Tiberio graco: qui duobus angui-
bus appꝛehenſis ſcꝫ maſculo ⁊ femina
certificatus per aruſpicem: ꝙ dimiſſo
maſculo vxoꝛ ſua cito moꝛereᵗ. dimiſ-
ſa femina ipſe moꝛeretur. ſtatim femi
nam dimitti iuſſit ſuſtinuitq̄ in con-
ſpectu ſuo ſeipſuꝫ interitu ſerpētis oc
cidi. Pꝛeterea de Mitridate qui vxo
rem Hiſpicrateam tantuꝫ amauit: ꝙ
nō poterat pati pꝛiuari pꝛeſentia ſua.
nec per hoꝛā. Unde ex hoc ipſuꝫ ſeque
batur tonſis capillis in belloꝛ andura
habitu virili. ⁊ virum fugientē ab ini
micis in armis ſequebatur eū per lo-
ca deſerta. Pꝛeterea de Marco Anto
nio erga Cleopatrā: q̄ ſilare viſus eſt
cum ea. ¶ Pꝛeterea de Lu. planco. qui
videns vxoꝛē moꝛtuā rediēs de bello
ꝑ lachꝛimis in funere defecit. Pꝛeter-
ea de illo qui vxoꝛem in ferculo bibit
moꝛtuā dum eſſet in pꝛelio intelligēs
vero hoc reuerſus eſt domū ⁊ cineres
extumulari fecit ⁊ cineres illos omni
ferculo imponebat. vnde ipſe ſimul cū
filio oēs comederūt. Pꝛeterea de. M.
planco. qui videns vxoꝛem moꝛtuā: vi
amoꝛis aperuit ſibi coꝛ vnguibus. Pꝛe
terea de egregia vxoꝛe nomine Pompi
lia. de qua Ouidius. xv. Metamoꝛph:
ipſa moꝛtua non valens ſuſtinere tan-
tum doloꝛem ſiluam abijt: ubi lachꝛy-
mans vitam ſuam viduatā. Si ergo
romani hoc fecerunt: ⁊ paganiᵗ: quare
non magis xp̄iani. Tertio. Figura. de
annulo q̄ datur vxoꝛi in ſignū amoꝛis
habet quattuoꝛ conditiones.
¶ Pꝛima eſt aureus.
¶ Secunda eſt rotundus.
¶ Tertia in quarto digito.
¶ Quarta ꝙ ſit tantū vnus.
¶ Pꝛima eſt ꝛc. Quia ſicut aurū excel
lit omnia metalla: ita amoꝛ viri debet
excedere omnes amoꝛes reſpectu vxo
ris. Unde Thom̄. xxij. q. xxvi. dicit ꝙ
plus reuerentie debetur patri: ſed ma
ioꝛ amoꝛ vxoꝛi. Secūda ꝙ ſit ꝛc. In ſi
gnum ꝙ nunq̄ debet habere finē: niſi
ſi per moꝛtem poſtq̄ ſemel coniuncti
ſunt. Tertia ꝙ ſit ꝛc. Quia eſt ibi que
dam vena que ꝑcedit a coꝛde in ſignū
fidei: vt dicitur xxx. q. vi. cap. femine.
Quarta ꝙ vnus: vt oſtendatur amo-
ris ſingularitas: quia in om̄ibus vult
homo ſocietatē. Sene. Nullus elige-
ret eſſe ſolus. Tullius. Natura nihil
ſolitariū amat. In. vi. Ethi. Homo ſo
litarius aut deus eſt aut beſtia. In oi
bus ergo amicitiam vult homo niſi in
amoꝛe vxoꝛis. Noli me tāgere: niſi foꝛ
te ſit aliqs infamis. Diligite ergo vxo-
res veſtras. Sed foꝛte dicis. Cum ve-
ra amicitia fundetur in bono vtili: de
lectabili: ⁊ honeſto: vt hꝫ Thom̄. xxij.
q. xxij. ⁊ Tullius de amicitia. ⁊ philo
ſophus. viij. Ethi. Cuius vtilitatis eſt
vxoꝛ in domo. Reſpōdeo. Qꝛ ab ipſa
ſunt infinita bona. Eccle. xxxvi. Qui
poſſidet bonam mulierem: inchoat be

Digitized by Google

am poſſeſſiones. Bona poſſeſſio: dat
ſtentamentum boi. In eodem .xxv. Bea
us qui habitat cum muliere ſenſata. In
eodem. Mulieres bone beatus vir. Ec-
cleſiaſti .vij. Noli diſcedere a muliere
nſata: gratia verecundie illius ſup au
i. Non eſt aliquod ornamentum in domo:
quod ei merito poſſit comparari. Non au
rum non argentum. Illa eſt que patrem et
matrem parentesque omnes relinquit: et intrat
domum tuam ſub moribus tuis: que eſt be-
ſtialis. Hec eſt que frumentum ordinat:
pannos lauat: lacerata reſtaurat. Colu
na eſt viri et filiorum. Quis ordinat do-
mum: quis filios. Vere mulier. Si plan
gis: plangit: et ipſa. Si infirmaris: in-
firmatur et ipſa. Cibum non capit. ſomni
oblita: quieſcere neſcit. O quot ſunt qui
uxoribus ſuſtentantur. Ideo Eccleſia
xxxvi. Ubi non eſt mulier: gemiſcit
eger. In huius figuram. Gen. ij. Dixit do
minus. Non eſt bonum hominem eſſe ſolum
faciamus ei adiutorium ſimile ſibi. Du-
bium queritur: quis plus amat. Reſpon-
deo quod mulier: quia mulier eſt dulcior cor
de quam homo. ¶ Secundum dicitur etc.
Cum manſuetudine debet corrigi: non cum
tyrannide: nec cum aſperitate ſeu auſte
ritate: non cum amaritudine: ſed dulcedine
xxxiij. q. ultia. c. ulti. Maritus debet habere
uxorem in dilectione: et debita diſciplina.
Et pro hoc li. Ideo. Uir non debet femine in
iuriari: ne femina iniurietur ſibi. In hu-
ius figuram: ut dicit magiſter in .iiij. di
in .xviij. Mulier non eſt formata de
capite viri ne videretur domina. Unde Aſcula
nus. Familia mihi diſplicet in qua gallina
canente gallus tacet. unde prover. xxxi. Per
tria mouetur terra et quartum quod non poteſt
ſuſtineri. Per ſeruum cum regnauerit. Per
ſtultum cum ſaturatus fuerit. Per ancillam cum
fuerit heres domine ſue. Et per odio-
ſam mulierem: cum in matrimonio fuerit
ſumpta. Ille. Quattuor ſunt que ex
pellunt hominem de domo. Fumus: ignis

aqua et mala mulier. Preterea non eſt
facta de pedibus ne videretur ancilla eſ
ſe. Sed de coſta: ut eſſet ſocia viri: et
ſolacium. C. de crimine expilate here
ditatis. Uxor eſt ſocia viri. Et ſi quan
do errat. Quia omnes ſumus defectu
oſi: iuxta illud Iſa. iij. In multis offen
dimus omnes: debet corrigi cum man
ſuetudine et benigne. Non cum con-
fuſione vel verecundia: aut publice
contemptibiliter arguenda. Unde var
ro in ſatyra que Mappea inſcribitur.
dicit. Quod vicium coniugis aut tol
lendum aut ferendum eſt. Qui tollit
vicium commodiorem coniugem pre-
ſtat. Qui fert ſemet efficit meliorem.
Unde ponit Aulus gellius lib. i. nocti
um atticarum. Quod cum euripides in-
terrogaret Socratem. cur Xantippen
uxorem ſuam litigioſam et que nunquam
ceſſabat bruntulare per domum: non
ſineret. Reſpondit Cum talem domi p
petior: aſſueſco et exercitor: ut ceterorum
quoque petulantias et iniuriam facili-
us feram. ¶ Sed nota ſecundum Albertum
ſuper Lucam tres ſunt ſpecies mulie-
rum. Quedam ſunt ſuſpecte. Quedam
ſunt medie. Quedam ſunt probate. Pri
mo etc. Iſte ſunt artande et diſciplinan
de. Quia ut dicitur Eccle. xxv. Si non am-
bulauerit ad manus tuam: confundet
te in conſpectu inimicorum tuorum.
Ideo ſunt corrigende. Et hoc triplici-
ter. Primo bonis verbis. Eccle. xviij. Cor
ripe amicum tuum et da locum timori
altiſſimi. et Auguſt. in regula. Corripi-
te inquietos conſolamini puſillani-
mes. Secundo minis david. Iraſcimini et
nolite etc. Tertio verberibus. Prouer-
biorum .xi. Cor durum in baculo percu
te. Prouerbiorum .xiij. Qui parcit virge:
odit filium ſuum. Quia virtus ſtat in ver-
bis: herbis: et lapidibus. Adde quartum
frater: baculus. Secundo quedam ſunt
medie. Et quia ut dicitur di. xxxiij. ca.

habuiſſe. In rebus ambiguis abſolu tū nō debet eſſe iudiciū. Debet pbare mulierē lento paſſu. Tertio qdam ſūt ꝛc. De his dicit Socrates Pudica mu lier cuſtodia nō indiget. In verbo cu ſtodia. Applica contra viros qui oēm libertatē tollūt vxorībus. Nō mireris ſi furantur: eas abſoluo. Noli eas ce dere baculo. quia nō poſſum: qꝛ papa hāc auctoritatē nō cōceſſit. Iſte ergo ſunt relinquēde in libertate ſua: ꝛ cū omni humanitate corrigēde: ſi errant. Unde Ber. ad Raymūdum vxorē bo nā potius riſu ꝙ baculo caſtigabis. Col. iij. Uiri diligite vxores veſtras. et nolite eē amari: vt. ſ. tractetis ſicut an cillas. Nō imerito. Quia vt dicit Ec cleſiaſtici. xxvi. Mulier fortis oblectat virū ſuū. Quapropter apud romanos merito arguitur auſteritas quattuor virorū. De qbus dixit. Uale. lib. vi. ca. iij. Qui ſeuere ſe habuerunt ad vxores ſuas: eas male tractādo. Primus fuit Q. Antiſtius: q vidēs vxorem ſuā lo quentē cum meretricula quadā liber tina ſecrete eam repudiauit. Male ſe habuit. ¶ Secūdus P. Sempronius q cōiugem repudiauit: qꝛ iuerat ad thea trum ad ſpectandū ludos: abſqꝫ ſui li centia. Male egit. ¶ Tertius fuit. Sul pitius: gelidus: qui vxorem repudia uit: qa iuerat capite diſcooperto. Hoc erat pceptum romanoꝝ. Forte melius quia velum expandunt: vt Uene que oculo clauſo eunt: ꝛ plus circūſpectāt ꝙ alie duabus. Quartus fuit. Eu. Me tellus. qui videns vxorem rubeam re uertens de platea dubitauit auxiſſe vinarum cantarum. Quia erat prece ptum romanoꝝ: ne mulieres vinū bi berēt. O ꝙ bonū eſſet nunc: qa nimis garrulant. Uocauit eam dicens. Eruf fla mihi in aures. Dedit ei canatam vi ni. Ex hoc ipſam iugulauit. Male ſe habuit in hoc. Practica. O quanti ho

die qui arguunt vxores cū malis ver bis di. Nepharia pditrix ebrioſa. Sꝫ eſt proditrix ꝛ tu proditor ſi meretrix ꝛ tu adulter. Femine dignitatē ſuam habent a maritis. ff. de ſenatoribus. l. femine. Femine dignitatē a viro p dignitatibus ſortiūtur. Iniuria facta vxo ri eſt mariti. Mat. x. Qui vos ſpernit me ſpernit. In Autentico de Cōſulibus §. Si vero. Col. iiij. Uxores nanqꝫ co ruſcāt radijs maritorū. Sūt vt canes in domo. Nō ſit o viri: ſed cū māſuetu dine vxores veſtras corrigite. Ad qđ duplici exēplo inducūtur viri. Primo de Iob. i. Qui amiſſa omni ſubſtātia a demone verberatus: ridebatur a mu liere. Bñdic deo: ꝛ morere. Reſpōdit benigne. Quaſi vna de ſtultis mulieri bus locuta es. Non dicit ſimpliciter. ſtulta: ſed cōditionalr. Secūdo Tob. ij. Qui dū eſſet ad parietē quieſcens: poſt ſepelitionē mortuorū. hirūdo ſter cus in oculos fecit. Factus eſt cecus. Mulier eū ridebat. Reſpondit. Ille. Uana facta eſt ſpes tua. O mulieres vultis documentum quo eritis in pace cū maritis veſtris. Facite illud conſili um illius vetule qđ dedit iuuencule. Uis ſtare cum marito in pace. Audi vide et tace. Uiri ppter multas occupa tiōes ſepe clamāt: vxor taceat. i. Pol. Silentiū: mulieri pſtat ornamētū ecc. xxvi. Audi tacēs ꝛ p reuerentia acci det tibi bōa grata. Et ſi loqtur moroſe dulcit puer. x. Sermo. moll frāgit iri. Inducunt ad hoc exēplo virginis. Que quinquies locuta eſt vt Albertus lib. iiij. Com. capi. iij. Primo nazareth. Ec ce ancilla ꝛc. Tertio in nup. Uinum nō ꝛc. Quarto quan do ſalutauit. Heliſa beth: Quinto quando dixit. Magni ficat anima mea ꝛc. Que ſunt regule viri ad vxorē. Prima eam amet. Secū da eam paſcat ꝛ foueat. Alie regule vxoris. Prima ipſum honoret. Secun

a res domus eius et. Patet ſecundū
ſ Tertiū ⁊c. Ut ipſam inſtruat bonis
ioribus cū ſit datus ei in magiſtrū: ⁊
aput vxori ſue. Ephe. v. Mulieres
nt ſubiecti viris ſuis: ſicut dño: qm̄
ir caput eſt mulieris. Sup quo Nico
aus de lyra. Sunt imꝑfectiores viris
quo ad ſexū: quia eſt mas occaſio na
e: ⁊ quo ad intellectū: quia defici it
i diſcretione. Debet ergo vir eā doce-
: Alexāder magnus volēs vxorari: ꝗ
ſiuit conſiliū ſuper hoc quid agere de-
eret. Cui reſpōdit Ariſtote. ſuus pre-
ceptor dās quattuor documēta neceſ-
aria oī volenti vxorari. Primum eſt.
) alexander bene cogites ſuper eam:
uia ſi vis equū emere prius illum vi
es ſi habet lapadina: ſi oclos gibbos
i bonā cropā. Plus de vxore. ¶ Secū-
dū documentū. Debes cogitare ſi ha-
bet parētes bonos aut malos. Si bo-
nos cape illā: q̄a vt dicit philoſophꝰ.
. Ycono. Impoſſibile ē ꝙ filij ſint ma
i cōmuniter: quādo parētes ſunt boni.
Si mali nō capias: q2 idē philoſophꝰ.
Impoſſibile eſt negligentibus domi-
nis ſeruos eē ſolicitos. Aut habꝫ vnū
bonū ⁊ aliū malū. Aut pr̄: aut mr̄. Si
pr̄ ē bonꝰ: ⁊ mr̄ mala: magis timēdū ē
Quia filij plꝰ capiūt a mr̄e ꝙ̄ a patre.
O quot videmꝰ mala ꝓpter matres ꝗ
ſunt meretrices. Si pater eſt malus ⁊
mater bōa potes eā capere: quia filia
plus matri ꝙ̄ patri aſſimulat. ¶ Ter-
tium documentum: vt ducat iuuenē
magis ꝙ̄ vetulam. Non ſine ratione.
In li. Ycono. phs. Oportet inquit vi-
rum puellam ducere in vxorem vt do-
ceat bonos mores. O ſocie bonos mo-
res nō turpia Tob. ix. de ſemetipſo an
teꝙ̄ igredretur ad ſarram di. Surge
Sarra ⁊ deprecemur deū hodie: cras ⁊
poſt cras: q2 his tribus noctibus deo
iungimur. Tertia aūt nocte tranſacta:
in noſtro erimus cōiugio. Ille. O qua
le hoc matrimoniū. ¶ Quartū eſt, ⁊c.
Ad virtutes. Quidam querūt diuiti-
as. Contra petrarcha lib. de remedijs
fortuitorū. Nihil eſt importunius vxo
re multū dotata. Nihil ſibi illicitū ar
bitratur. dominā ſe putat nō ſociam.
Unde dos ingreditur inde libertas.
Unde ſeruanda eſt regula Theophra
ſti. Melius eſt ducere pauperē pacifi-
cam ꝙ̄ diuitē litigioſaꝫ. Unde Sapi.
Prouer. xxi. Melius eſt ſedere in an-
gulo domus: ꝙ cū muliere litigioſa in
domo conuiuij. Et hoc Licurgus poſu
it legem ſuis atheniēſibus: vt puelle
indotate nuberentur ⁊ vxores eligerē
tur non pecunie. Et hoc ſapienter. q̄a
non vxor nubit viro: ſed auaricia eſt
vxor. Aliqui querūt pulchritudinem:
Diony. iiij. Pulchrum ⁊ bonuꝫ oīa de
ſiderant. Et hoc eſt malū. Ille it q̄rēs
do brigam: querendo pulchram. Un-
de Theophra. Difficile cuſtoditur: qđ
plures amāt. Quare o Theophraſte.
Qr pulchra cito adamatur. Iſte ſunt
que ſemꝑ volūt ſtare ad feneſtrā. Su
per hoſtia aptando capillos ⁊c. O in-
ſane. Sūt alij qui dicūt ⁊ querunt bo-
nos mores. Et hoc eſt ſanctū: ⁊ meliꝰ.
Prouer. xij. Mulier diligēs corona vi-
ri ſui. que mundum ornauere. Qđ pa-
tet quadruplici teſtimonio.

¶ Primo mulieruꝫ veteris teſtamēti.
¶ Scđo mulierū noui teſtamēti.
¶ Tertio mulierū paganorum.
¶ Quarto mulierum ſanctarum.

¶ Primo ⁊c. Eua Sarra Rebecca Ra
chel. Suſanna. Heſter. Aſa: ⁊ alia pſan
ctarū. ſecūdo ⁊c. Domina Clotilda re-
gina francorū: que predicatione ſua vi
rū Clodoueum cōuertit ad fidē chriſti
cū omni regno ſuo. domina Galla regi
na vngarie que viruꝫ ſtephanum cum
ni regno ſuo conuertit. domina Theo
dolinda regina longobardoꝝ que edi
ficauit eccleſiā ſancti Ioh. monzie cō-

Digitized by Google

uerit totum regnū ſuū. Monica Au?
Magdalena totā marſiliā. Sācta Ce
cilia. Ualeriū.ſ. Theodora Siſinniū.
Dominica blāca que cōuentus p̄les re
formauit. Uerificat̄ ſnīa apoſtolica.i.
Cor.vij. Sāctificatus eſt vir ꝛc. Ter
tio ꝛc. Dn̄a amata regina latinoꝝ: ma
ter Latini regis italie que inuenit lit
teras.cc vſq; ad .x. cū mundus fuerit
per.ij. M. annoꝝ ſine: ſed hec inuenit
vt dicit Iſido.i. Ethi. Domina Iſides
que fuit tēpore abrahe iuenit litteras
hebreas ꝛ egyptias. Preterea dn̄a Se
miramis q̄ inuenit vſum braccharū cū
mundus fuerit ſine eis vſq; ad Noe.
Preterea. Domia dido q̄ bellū tenuit
contra romanos que cōſtruxit cartha
ginem. Quarto ꝛc. Caput harū Ma
ria virgo q̄ chriſtum genuit ꝛc. Mulie
res fuerūt firmiores in fide. Un̄ chri
ſtus prima apparuit eis poſt reſurre
ctionem q̄ʒ apoſtolis.

¶ Sabbatum.v.xl. Quod virgo ma
ria eſt ſpecioſiſſima ſup oēs mulieres.

Ego ſuʒ lux mū
di: qui ſeq̄tur me
nō ambulat in te
nebris: ſʒ habebit
lumen vite Iohā.
viij. ¶ Recitat exē
plum Uincentius
hyſto. Quod q̄dam miles fuit habēs
caſtrū qui omnes tranſeūtes per viaʒ
ſine miſericordia ſpoliabat. Hic vir
ginem quotidie ſalutabat. Aue maria
Quadam vice monachus tranſiens fu
it: quem predictus miles ſpoliari pre
cepit. Uir ſanctus predones rogauit vt
ſe ad dominū ſuū conducerēt: quia ſe
creta habebat ſecū conferenda: quo cō
ducto: Uocetis inq̄t omēs de familia
veſtra. Cū veniſſet quidā in mediuʒ q̄
erat camerariꝰ oculis reuerſis hinc in
de circuibat. Adiuro te inq̄t dicas mi
hi quare huc veneris. R̄ndit ego ſum
demō ꝛ.xiiij. ānis cū milite mā̄ſi: q̄ prin
ceps noſter me huc miſit: vt die qua h̄
ſalutationē īmitteret occiderem. Miles
aūt hoc audiēs expauit: ꝛ ad monachi
pedes puolutus vitā emēdauit. Igit̄
mariā ſalutemus. Aue gratia ꝛc. Ego
ſum lux mūdi: qui ſeq̄tur me nō ambu
lat in tenebris. Quadā die dixit xp̄us
iudeis. Ego ſuʒ lux mūdi. Sm̄ Albertū
ſup Lucā tria luminaria cōtulit deꝰ mū
do. De q̄bus Gen̄.i. Fecit deꝰ duo lu
minaria magna. Luminare maiꝰ .i. ſol.
Et luminare minus .i. luna. Et ſtellas
Spūaliter. Maius luminare eſt xp̄s.
De quo eccl'ia. Sol iuſtitie xp̄s deꝰ no
ſter. Et dr̄ maius lumen q̄a ſup omēs
lucet pfectione vite Mar.vij. Nemo
bonus niſi ſolus deꝰ.i. Reguʒ.ij. Non
eſt ſanctus niſi dn̄s Scdm̄ lumen dici
tur maria de quo Ber ſuper Can̄. Tol
le corpus ſolare qd̄ illuminat mūdum ꝛ
vbi dies. Tolle mariā maris ſtellam: ꝛ
q̄d niſi vmbra mortis ꝛ tenebre relin
quūtur. Ille. Tertiū lumē ſunt ſancti
q̄ nos illuminauerūt bonis exēplis: q̄s
inuocare debemꝰ in noſtris aduerſita
tibꝰ. Iob.v. Uoca ſi eſt q̄ tibi rn̄deat
ꝛ ad aliquē ſctōꝝ cōuertere. Ego ſum
inq̄t lux mūdi. Dixerunt pharisei. Tu
de teipo teſtimoniū perhibes. Teſti.tu.
nō eſt ve. q̄r puer.xvi. Laudet te alienꝰ
ꝛ.ij. Cor.x. Nō eni q̄ ſeipm̄ cōmendat
ille pbatꝰ eſt. ſʒ ꝛc. R̄ndit xp̄s. Et ſi te
ſtimoniū phibeo de me teſtimoniū me
um verū eſt: q̄a ſcriptū eſt i lege veſtra.
Deut.xix. Duoꝝ hoīʒ teſtioniū veꝝ eſt.
Scdō ſic Io. xp̄s habuit teſtioniū a q̄t
tuor. Pmo a prē Mat.xvij. Hic eſt fili
us meꝰ dilectꝰ ꝛc. Scdō a ſpūſctō i ſpē
colūbe in iordane. Tertio de ſeipo in p
pria pſona. Quarto a dauid. Dixit do
minꝰ dn̄o meo.ſ.pater dn̄o meo.ſ. xp̄o
Sede a dextris meis. Alibi dominus
dixit ad me: filius meus es tu ego ho

Digitized by Google

hic genuit te. Sequitur. Teſtimonium meum verum eſt. Hec locutus eſt ieſus in gazophilatio.i.in loco vbi ponebatur pecunie pro templi conſtructione. De maria predicaturus.ſ.de eius ſpecioſitate:aſſumpſi verba in perſona marie. Ego ſum lux mundi. Ubi tria videbimus in preſenti.
¶ Primum dicitur oppoſitionis.
¶ Secundum dicitur declarationis.
¶ Tertium dicitur reſponſionis.
¶ Primum dicitur rc. Utrum maria fuit ſpecioſior oibus creaturis. Arguunt quidam quod nō. quod probant tribus medijs.
¶ Primum eſt tale:vna res tanto eſt pulchrior quanto eſt miraculoſa:quia miraculum naturam precedit. Exemplum de vino in nuptijs quod fuit mirabile:quia miraculoſe productum. Eua eſt miraculoſe producta:virgo maria naturaliter:igitur eua erit pulchrior:igitur non maria. ¶ Secundum eſt tale. Pulchritudo mulieris eſt magna occaſio mali. Eccl. ix.propter ſpeciem mulieris multi perierunt. Et Hiero. Gladius igneus eſt ſpecies mulieris:quia.ſ.eſt cauſa mali. Eccl. ix. Auerte faciem tuam a muliere compta.i. ornata. Exemplum illius patris qui dixit. Melius eſt videre demonem quam ornatam mulierem. Uirgo maria debuit oibus eſſe cauſa ſaluandi:et cauſa boni et nō mali ac occaſio pereundi:igitur nō debuit eſſe pulchra:ſed nigra. ¶ Tertium eſt tale:virgo maria fuit humilis:igitur debuit habere oēs cauſas humilitatis. Sed pulchritudo eſt cauſa ſuperbie et inanis glorie iuxta illud. Faſtum ineſt pulchris Exemplum regine Uaſti. Heſter.ij. Que ſuperba erat propter ſuam pulchritudinem vnde phs.ij. Pol. Melius eſt dicere mulieri:modicam vel mediocrem eſſe quam magnam. Maria fuit humilis:igitur non debuit eſſe pulchra ne eſſet cauſa inanis glorie. Alia opinio dicit quod fuit pulchrior oibus creaturis. Ego ſum lux mundi: dicit hodie. et Cant.iiij.ca. quam pulchra es amica mea.ſ.quo ad corpus. Quamque pulchra es quo ad animam. Oculi tui columbarum igitur prout rc. Ad hanc difficultatem Rūdeo ſecundum Archiepiſcopum in.iiij.par ſum. et Alb. ſup Miſſus eſt.c.xlv. et voraginem in mariali. et Alexan. ſup Lucam quod ſup oēs fuit pulchrior. Que concluſio probatur tripliciter. Primo ratione. Secundo auctoritate. Tertio figura. Prima ratio eſt tantum de corpore.
¶ Primo ratione compoſitionis.
¶ Secundo ratione expulſionis.
¶ Tertio ratione exclamationis.
¶ Prima ratione rc. Corpus viuum tanto eſt pulchrius et nobilius quanto continebit in ſe nobiliorem animam. ex hoc corpus humanum eſt pulchrius oibus corporibus brutorum propter vnionem ad animam rationales. Igitur corporis pulchritudo augetur ad nobilitatem anime ad quam ordinatur vt ſuum perfectibile. Sed aia virginis fuit nobiliſſima ſup oēs aias poſt animam filij. Igitur et corpus eius fuit nobiliſſimum et pulcherrimum ſup oia corpora poſt corpus filij. Corpus enim filij. quia erat vnitum deitati. Ideo fuit perfectiſſimum in pulchritudine. Ideo corpus immediate ordinatum ad ipſum:erat ſecundo loco pulcherrimum. Sed illud fuit corpus matris vnde aſſumebatur.i.id quod vniebatur diuinitati. propter quod ſequitur quod fuit pulcherrimum corpus Marie:ſup oia corpora. Ego ſum lux mundi. Quod Ioh. declarauit. Apoc.xij. Signum magnum apparuit in celo. Mulier amicta ſole et luna ſub pedibus eius et in capite eius corona.xij.ſtellarum. Mulier hec eſt Maria:ſole pulchrior luna id eſt eccleſia ſub eius dominio. Corona.xij.ſtellarum ſunt.xij.priuilegia que habuit. Ego ſum lux mundi. Ad polliendum eam videbimus.vi.aſſaytamenta quibus mulier ſolet polliri:vt ſic dicere poſſimus. Ego ſum lux mundi.
¶ Primum dicitur ornamentum veſtis.
¶ Secundum dicitur ornamentum capitis.

¶ Tertiũ dicitur ornamẽtũ pectoris.
¶ Quartũ dicit̃ ornamentũ cinguli.
¶ Quintũ dicitur ornamẽtũ manus.
¶ Sextũ dicitur ornamẽtum pedum.
¶ Primũ dicit̃ ⁊c. Dum mulier affert in capite sertum: aut velum ſubtile: cũ crudelis cõpoſitis ⁊ huiuſmodi. Iſtud ornamentũ habuit virgo: ſcz caritatẽ dei ⁊ p̃ximi. Primo dei: quia vt dicit Alexander ſuper Lucam. Nulla creatura chriſto excepto impleuit ita illũ preceptũ. Math. xxiij. Diliges dominum deum tuũ: vt maria virgo. Unde de ſeipſa dicit Cañ. vi. Nunciate dilecto meo: quia amore langueo. Idem. Introduxit me rex in cellã ſuam vinariam ⁊ ordinauit in me caritatẽ. Idẽ. Uulnerata ſum charitate: ⁊ eccleſia. Uidiſtis eã plenã charitate ⁊ dilectione. Secũdo p̃ximi: quia tẽpore paſſionis: q̃uis ſui dolores eſſent intenſi: videndo filiũ affligi: tamẽ volebat filiũ mori ꝑ humane generationis ſalute. et vt dicit archiep̃s. Si alius modus non fuiſſet: ipſamet filiũ ꝓprium occidiſſet: q2 non minor erat charitas ſua q̃ habrae: qui filium ſuum erat paratus ⁊c. ¶ Secundũ eſt ⁊c. Que cooperit totam perſonã de veluto: de ſcarlato: maria virgo hoc ornamẽtũ habuit ſcilz perſeuerentiaz. De qua Hiero. ad Furiam. Non eñ querũtur a chaſtianis initia: ſed fines paulus male incepit: ſed bene finiuit. Idem ad iulianũ heremitã. Cepiſſe multorũ eſt: ad calcem perueniſſe paucoꝝ. Fuit perſeuerans vt dicere poſſet illud Eccl. xxiiij. Uſq3 ad futurũ ſeculũ non ⁊c. ⁊ Iob. xxvij. Donec deficiã non recedã ab innocentia mea. ¶ Tertiũ dicitur ⁊c. Ut pectorale p̃cioſum in pectore. Maria habuit hoc ornamentum. Quod intelligitur fides que eſt neceſſaria. de qua ad Hebreos. xi. Sine fide impoſſibile eſt ⁊c. ⁊ Cicero. j. de officijs. Fundamẽtum autem iuſticie eſt fides. Hanc autem habuit Maria pleniſſime. Quia paſſionis tempore: totus mundus fidem perdidit: iſta excepta que ipſam ſuſtentauit. O felix maria. O ſctã ⁊c. ¶ Quartum dicitur ⁊c. videlz e k bano coro. el centurino. vt mulieres que tot appendunt: vt videãtur meraſcalchi. Maria hoc habuit. q̃ intelligitur iuſticia. Que clamat vnicuiq3 reddere quod ſuum iſt. Maria omnes ſenſus mortificauit. Apoſtolus ad Colloceſſes. iij. c. mortificate membra veſtra q̃ ſum ſuper terrã. Uiſum: a laſciua conſideratione. Auditum: a nociua auditione. Tactum: a remiſſa operatione: Olfactum: a vana odoris requiſitiõe: Guſtum: a verborum in ꝯſideratione. Ecce quomodo ⁊c. ¶ Quintũ dicit̃ ⁊c. Annulos: cyrothecas habere in manibus. Maria habuit hoc ornamẽtũ. ſ. ſpem de deo. de qua. p̃s. In te domine ſperaui ⁊c. Et idem. Mihi adherere deo bonum eſt ponere in domino ⁊c. ¶ Sextũ ornamentũ ⁊c. vt ſunt planelle in pedibꝰ. De veneris que vt videãtur magne ⁊c. Maria habuit hoc ornamentũ. In pede ſiniſtro planulã habuit. videlicet victã actiuam. quia vt dicit Hiero. ad Cromatium ⁊ Heliodorum. Hãc regulã virgo ſeruabat vt a mane vſq3 ad tertiã orationi inſiſteret. A tertia vſq3 ad nonã in textrino ope ſe occuparet. Iterũ a nona ab oratione nõ recedebat: quouſq3 illi angelus appareret. De cuius manu eſcam accipere ſolebat. In dextro contẽplatiuam: vt vacare: diuinis et orationibus. Unde Luce. x. Maria optimam partem elegit ⁊c. Ego ſum lux mundi paret prima. ¶ Secundo ratione ⁊c. Illa creatura in qua nullum eſt peccatum: ⁊ in qua ſunt om̃es virtutes: tã cardinales q̃ theologice: illa eſt pulchrior oĩbus creaturis. Sed in maria

erant huiuſmodi. Igitur ꝛc. puerbiorum vlti. Multe filie cögregauerunt diuitias: tu autem ſupergreſſa es vniuerſas. Supergreſſa oẽs. Primo in ea fuit charitas. Secundo fides. Luce.j. Beata que credidiſti. Tertio ſpes. In te dñe ſperaui. Quarto iuſticia. Eſaie .j. Erit iuſticia cingulum lumborum eius. Quinto fortitudo: ſupportando patienter. Eccl.xxiiij.c. Uſq ad futurum ꝛc. Sexto in ea prudentia. Luce . Cogitabat qualis eſſet ꝛc. Septimo fuit in ea temperantia: qꝛ parum locuta eſt. In primo pol'i. Silentium mulieri preſtat maximum ornamentum ꝑm Alber. in.iiij. li. cöpen. theo. c.iij. Quinqꝫ vicibus locuta eſt. Et merito illius verbi miraculum ſemper ſecutũ eſt. Primo nazareth Luce primo. Ecce ancilla domini In ancilla ſunt q̄tuor. Primo ꝙ ſit prompta. virgo fuit In verbo. Ecce. Secundo ꝙ ſit obediens. Uirgo ſic. In verbo. Fiat mihi. Tertio ꝙ ſit humilis. Uirgo ſic. In verbo. Ancilla domini. Secutum eſt miraculum: qꝛ filius de celo ꝛc. Secũdo in templo. Luce.ij. capitulo. Fili: quid feciſti nobis ſic. Secutum eſt miraculum: qꝛ chriſtus ei obediens fuit Erat inquit ſubditus illis. Tertio in nuptijs. Uinum nõ habent. Miraculum ſecutum eſt: qꝛ de aqua ꝛc. Quarto quando ſalutauit Helizabeth. Lu. i. Magnificat aĩa mea dñm. Secutũ eſt miraculum. Exultauit inquit ſpiritus meus: vbi dicit Frãciſcus de mayronis in quodam ſermone ꝙ virgo ꝙ maximum illa mirifica verba. Ecce ancilla dñi: ꝛ ſuum conſenſum verbo firmauit: tunc inuenta eſt excelliſſe merita ꝛ ꝑfectiones: ꝛ bona tã naturalia ꝙ accidentalia oĩum creaturarum ꝓter eminentiam quattuor virtutum que exprimunt in verbo Ancilla. Prima fuit obedientia. Secunda humilitas. Tertia fides: ꝑ quam captiuauit omnẽ intellectum in obſequium dei. Quarta fuit charitas: dum ꝓtulit verbum tuũ. Omne cor tuum: omne eſſe: omne poſſe obtulit volũtarie deo omnipotenti. Unde patet ſcūda ratio. Tertio rõne ꝛc. qꝛ oĩs ratio eam dicit pulchꝛã ꝛ ſanctam. Nam dicitur de officio queſtoris.l.j. Illi opinioni ſtandum eſt que plurimorum teſtimonio ꝓbatur. Et philoſophꝰ li. de ſomno ꝛ vigilia: quod ab omnibus vel pluribꝰ dicitur: fidem habet ꝙ ita ſit. Et.vij. ethi. Fama quam omnes famant vel exclamant: non poteſt eſſe in toto falſa. ꝛ di.xcvj.c. extra. Et de officio ꝛ poteſtate delegata .c. prudentia. Integrum eſt iudiciũ quod plurimorũ ſententijs approbať. Ad propoſitũ. Omnis natio Mariaꝫ veneratur ꝛ collaudat. Unde ipſa dicit. Canta. Quia reſpexit humilitatẽ ancille ſue: ecce enĩ ex hoc ꝛc. Unde laudať a.vj. generationibus. Primo a ſarracenis: ꝛ turchis que ipſam adorant in tẽplis ſuis ac thurificant: ꝛ nomẽ eius in tãta reuerentia ꝙ blaſphemantes eaꝫ graui pena puniunť. Fatentur enĩ chriſtum de virgine natũ: celum viuũ aſcendiſſe: ſed non mortuũ fuiſſe. Et demũ in fine mundi: mundũ iudicaturũ: vt patet in Alcorano. ꝛ ipſe Machometus in codeꝫ di. Dixerunt angeli ad Mariam. Deus elegit ꝛ purificauit te: ꝛ ꝑ elegit te ſuper oẽs mulieres mundas Ille. Scdõ a paganis laudať. Uirgi. in.iiij. egloga. Iam redit ꝛ virgo redeunt ſaturnia regna. Iam noua progenies celo dimittiť alto. Et q̄uis Hiero. dicat Uirg. hoc nõ intendiſſe dicere de virgine: ꝛ ego dico ꝙ hoc poſſibile fuit. Et ratio: qꝛ ſi Cayphas ꝓphetauit de mundi ſalute ꝑ morteꝫ vnius ſ. xpi: th̃ hoc non intelligens: ita Uirgi. de chriſto ꝛ matre eius bene dixerit

vt dixit Auguſtinus. Preterea ex grecis fuerunt ſybille: vt Lact. ponit earum verba in greco: poſtea in latino: laudant he Mariam. Tertio ab hereticis. Et ſi in multis errant vt ab eccleſia diuiſi: tamen Mariam venerantur. Illis exceptis qui dicunt habuiſſe alios filios ex Joſeph in reſiduis eam commendant. Quarto ab eccleſia que omni ſabbato officium celebrat: et ſtatuit ſingulis diebus pulſari campanas de ſero: de mane: de meridie. Et hoc honoratur in ſalutatione angelica. O ſecularis dic Aue maria. Quinto ab omnibus ſanctis. Quid clamant omnes ſcripture? quid doctores? quid apli? quid euangeliſte? quid omnes ſancti? Uere bonitas et virtus Marie. Ego ſum lux mundi. Sexto a malis laudatur. Numeri xxiiij. Balaam qui fuit idolatra: in ſpiritu prophetie de Maria dicit. Orietur ſtella ex Jacob. Que eſt hec ſtella vere Maria: quia ſicut ſtella illuminat noctem: ita maria illuminat mundum preſentem tenebroſum peccatis. Et hoc quidem triplici lumine. Primo lumine miraculorum. O ſancta Maria de loreto: et de carauagio: quot miracula. Secundo exemplorum: quia fuit exemplum omnium virtutum. Tertio lumine ſubſidiorum: quia adiuuat omnes nos. Unde petrarcha in laudem matris. Qui cupit ſaluari in Mariam conuertat oculos et illi corde humili genuflectat. Non derelinquit ad eius auxilium recurrentes bono zelo: imo coronam impetrat a filio benigno: celorum rege Ego ſum lux mundi. et ſic patet ſecundum myſterium.

¶ Tertium dicitur etc. Ad primum reſpondeo quod ſ. miraculum naturam precedit: ſed Eua etc. Dico quod in naturalibus hoc eſt verum: ſed in ſpiritualibus non habet locum: quia maria ratione maternitatis fuit pulchrior cum animam habuerit nobiliorem. Et ſic patet primum. Ad ſecundum ne. ſ. eſſet ſcandalum aliorum. Reſpondet Alber. quod pulchritudo in ſuo genere eſt bona: ſed nihil eſt adeo bonum quin ex eo poſſit malus ſcandalizari. Unde iudei ſcandalizabant in ipſo xpo de ipſius doctrina Scis inquiunt apli: quia pharisei audito hoc verbo ſcandalizati ſunt. Non debuit maria pretermittere pulchritudinem ſuam propter ſcandalum paſſiuum: quod ſequi poterat. Unde patet reſponſio ad ſecundum. et hoc modo talis fit reſponſio ad tertium. Sed queris modo. Utrum fuit nigra: aut alba. Reſpondet Alber. ſup Miſſus eſt. c. xlv. Quod non nigra ſimpliciter: neque rubea: neque alba: quia iſti colores dant quandam imperfectionem in perſona. Unde dici ſolet. Deus me protegat a lombardo ruffo. Alamano nigro hyſpano albo. flaminco cum ſuis pilis. Fuit maria mixta coloribus: participans de omnibus: quia illa facies eſt pulchra que de omnibus coloribus participat: Unde dicunt auctores medicine quod ille color qui eſt compoſitus ex rubeo et albo eſt optimus cum commixtione tertii coloris. ſ. nigri. Et hunc inquit Alber. Concedimus in mariam fuiſſe. Fuit nigra aliquantulum. Et hoc triplici ratione. Primo ratione complexionis: quia iudei tendunt in brunedinem quandam: et ipſa fuit iudea. Secundo teſtificationis: quia Lucas qui tres fecit imagines. Una rome: alia loreto: alia bononie. ſunt brune. Tertio aſſimilationis. Filius matri communiter aſſimilatur: et econuerſo. Sed christi facies fuit bruna: ergo etc. De qua nigredine. Uulgaris. O ſole pulchrior. O plena luna. O mater dei: et mortuo mari ſtella. O formoſa quamquam manes fuſca. et Can. Nigra ſum: ſed formoſa. et Dionyſius: dum mariam vidit di. Si de tuo filio non eſſet nihil reuelatum facile crederem non eſſe alium deum preter te. Ego ſum lux mundi. Judith. x. Non eſt talis mulier in aſpectu et pulchri

[ex]actitudine & ſenſu verborum. Exemplũ in vita baſilij legit q̃ Julianus apoſtata cũ iret pugnare [con]tra perſas: veniẽs Ceſareã cappadocie petijt p̃ exercitu ſuo panẽ a beato Baſilio q̃ epiſcopatũ tenebat in ciuitate illa. Qui cũ afferret ei panem ordeaceũ qualẽ habebat iurauit q̃ cũ rediret faceret eũ & ſuos comedi: & ciuitatem deſtrueret. Cumq̃ ſuadẽte baſilio popul⁹ iuiſſet ad quãdam eccleſiã virginis in vicino monte tamn: ibiq̃ fuiſſet populus trib⁹ diebus & noctib⁹ in oratione. In hora tertia noctis vidit baſilius mulierẽ ſpecioſam de celo deſcendẽtẽ in regio apparatu: puellis circũdata ſedẽs i thro no Mercurio occiſo p̃ fide precepit militi vt ſe vindicaret de Juliano. Qui acceptis armis: & oĩbus que ibi erant in abbatia Baſilij: in qua erat corpus Julianũ eſt aggreſſus in prelio & ipm occidit. Qui in papilione moriens clamabat. Viciſti ne galilee ſanguinẽ nõ proijciens in aerea.

¶ Dñica de paſſione. De blaſphemia.

Vos autẽ inhonoratis me. Jo. viij.

¶ Cum mirabili intelligentia: eleganti & peregrino cõceptu concluſerũt doctores ſancti. N. donum lingue fuiſſe cõmunicatũ homini principaliter: vt cũ ea debeat laudare cũ vnius preconijs & indefeſſis cõmẽdationibus diuinã bonitatem ſui factoris. Unde lactan. li. de ira dei ad dona. Oſtendas autem cur deus fecerit ipſum hoiem. Sicut enim mundũ machinatus eſt propter hominem: ita ipſum p̃pter ſe: tanq̃ diuini templi antiſtitẽ ſpectatorẽ: rerumq̃ celeſtiũ. Ideo ſolus ſermonẽ accepit & linguã cogitationis interpretẽ: vt enarrare poſſit maieſtatẽ dñi ſui. Nota in verbo. Solus ſermonẽ. In p̃mo politicoꝝ. Nullum animal habet ſermonem niſi homo. & hoc totũ vt deũ ſuum laudet. Sed hoc nõ facit ſceleſtus & ingratus blaſphemator: qui inferiorẽ ſe facit omnibus creaturis que ſm modum ſuũ laudant creatorẽ. Auguſtin⁹ in ſermone ad heremitas. Ad nutum dñi ſol nõ deuiat a via ſua: nõ luna: nõ ſtelle. Campi decorãtur floribus: criſpatur ſilua. In nemore cytharizat auicula: inſenſibilia obediũt deo ſolus homo volũtati dei reſiſtit. Jlle. Quia ipſe cũ blaſphemat ei maledicit. Qđ hodie iudei fecerunt. Applica euangeliũ hodiernũ. De blaſphemia erit ſermo: vbi tria ſunt videnda.

¶ Primũ dicitur diffinitionis.

¶ Scdm dicitur abhominationis.

¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Primũ dr. Doctores eccleſie diffiniunt oẽs blaſphemiã ſic. Blaſphemia eſt attribuere deo qđ deo non cõuenit vel negare deo qđ deo cõuenit: vel attribuere creature qđ cõuenit creatori. Jlle. Quam materiã tangit Tho. ſc. ij. q. q. ar. i. In. iiij. diſt. xiiij. In p̃mo mõ peccabãt quidã heretici: de qb⁹. xxiiij. q. iij. c. Quidã aũt heretici q̃ dicebant deũ eſſe corporeũ: & habere hũana mẽbra. Cõtra quos Jo. iiij. Deus ſpũs eſt. In hac ſpecie peccãt illi q̃ dicũt deum eſſe partialẽ & perſeſenũ: q̃a attribuũt ei qđ ei nõ cõuenit: q̃a nõ eſt partialis. Act. x. in veritate cõperi: q̃a nõ eſt acceptor perſonarũ deus. Ad Ro. ij. Nõ eſt acceptio perſonarũ apud deũ. & extra de p̃bendis & dignitatib⁹. c. venerabilis. Scdo negare a qđ ei cõuenit. In hac ſpecie peccabãt q̃dam heretici qui dicebant deum non habere curã de hoc mundo: ſed dyabolus vt fuerunt manichei: de quibus vbi ſup. ponebant duo principia. Bonum ſcilicet

Digitized by Google

uertit totum regnū ſuū. Monica Au:
Magdalena totā marſiliā. Sācta Ce
cilia. Valeriū .ſ. Theodora Siſinniū.
Dominica blāca que cōuentus pſes re
formauit. Verificat̃ ſnīa apoſtolica .i.
Cor. vij. Sāctificatus eſt vir ⁊c. Ter
tio ⁊c. Dña amata regina latinoꝝ ma
ter Latini regis italie que inuenit lit
teras .xx vſq₃ ad .x. cuʒ mundus fuerit
per .ij. M. annoꝝ ſine: ſed hec inuenit
vt dicit Yſido .i. Ethi. Domina Yſides
que fuit tēpore abrahe fuenit litteras
hebreas ⁊ egyptias. Preterea dña Se
miramis ꝗ inuenit viuum brachaꝝ cū
mundus fuerit ſine eis vſq₃ ad Noe.
Preterea. Domina dido ꝗ bellū tenuit
contra romanos que cōſtruxit cartha
ginem. Quarto ⁊c. Caput harū Ma
ria virgo ꝗ chriſtum genuit ⁊c. Mulie
res fuerūt firmiores in fide. Vñ chri
ſtus prima apparuit eis poſt reſurre
ctionem ꝙ apoſtolis.

¶ Sabbatum .v. xl. Quod virgo ma
ria eſt ſpecioſiſſima ſup oēs mulieres.

Ego ſuʒ lux mū
di: qui ſeqtur me
nō ambulat in te
nebris: ſʒ habebit
lumen vite Joh.
viij. ¶ Recitat exē
plum Vincentius
hyſto. Quod ꝗdam miles fuit habēs
caſtrū qui omnes tranſeūtes per viaʒ
ſine miſericordia ſpoliabat. Hic vir
ginem quotidie ſalutabat. Aue maria
Quadam vice monachus tranſiens fu
it: quem predictus miles ſpoliari pre
cepit. Vir ſanctus predones rogauit vt
ſe ad dominū ſuū conducerēt: quia ſe
creta habebat ſecū conferenda: quo cō
ducto. Vocetis inꝗt omēs de familia
veſtra. Cū veniſſet quidā in mediuʒ ꝗ
erat camerari⁹ oculis reuerſis hinc in
de circuibat. Adiuro te inꝗt dicas mi
hi quare huc veneris. Rn̄dit ego ſum
demō ⁊ .xiiij. ānis cū milite māſi: qꝛ pꝛi
ceps noſter me huc miſit: vt die qua b
ſalutationē ſineret occiderem. Miles
aūt hoc audiēs expauit: ⁊ ad monachī
pedes puolutus vitā emēdauit. Igit
mariā ſalutemus. Aue gratia ⁊c. Ego
ſum lux mūdi: qui ſeqtur me nō ambu
lat in tenebris. Quadā die dixit xp̄s
iudeis. Ego ſuʒ lux mūdi. Sm̄ Albertū
ſup Lucā tria luminaria cōtulit de⁹ mū
do. De ꝗbus Geñ. i. Fecit de⁹ duo lu
minaria magna. Lumiare mai⁹ .i. ſol.
Et luminare minus .i. luna. Et ſtellas
Spūaliter. Maius luminare eſt xp̄s.
De quo eccl'ia. Sol iuſticie xp̄s de⁹ no
ſter. Et dr̄ maius lumen ꝗa ſup omēs
lucet pfectione vite Mat. xij. Nemo
bonus niſi ſolus de⁹. i. Reguʒ. ij. Non
eſt ſanctus niſi dñs Scdm lumen dici
tur maria de quo Ber. ſuper Cañ. Tol
le corpus ſolare qd̄ illuminat mūdum ⁊
vbi dies. Tolle mariā maris ſtellam: ⁊
ꝗd niſi vmbra mortis ⁊ tenebre relin
quūtur. Ille. Tertiū lumē ſunt ſancti
ꝗ nos illuminauerūt bonis exēplis: ꝗs
inuocare debem⁹ in noſtris aduerſita
tib⁹. Job .v. Voca ſi eſt ꝗ tibi rn̄deat
⁊ ad aliquē ſctōꝝ cōuertere. Ego ſum
inꝗt lux mūdi. Dixerunt phariſei. Tu
de teipo teſtimoniū perhibes. Teſti. tu.
nō eſt ve. qꝛ puer. xvi. Laudet te alien⁹
⁊ .ij. Cor. x. Nō eīn ꝗ ſeipm̄ cōmendat
ille pbat⁹ eſt. ſʒ ⁊c. Rn̄dit xp̄s. Et ſi te
ſtimoniū phibeo de me teſtimoniū me
um verꝝ eſt: ꝗa ſcriptū eſt i lege veſtra.
Deut. xix. Duoꝝ hoīʒ teſtioniū veꝝ eſt.
Scdʒ Glo. xp̄s habuit teſtioniū a ꝗt
tuor. Pmo a pr̄e Mat. xvij. Hic eſt fili
us me⁹ dilect⁹ ⁊c. Scdo a ſpūſctō i ſpē
colūbe in iordane. Tertio de ſeipo in p
pria pſona. Quarto a dauid. Dixit do
min⁹ dño meo .ſ. patr dño meo .ſ. xp̄o
Sede a dextris meis. Alibi dominus
dixit ad me: filius meus es tu ego ho

Digitized by Google

hic genuit te. Sequitur. Teſtimoniū meū verū eſt. Hec locut⁹ eſt ieſus in gazophilatio.i.in loco vbi ponebāt pecunie ꝑ tēpli ↄſtructiōe. De maria predicaturus.ſ.de eius ſpecioſitate:aſſumpſi verba in pſona marie. Ego ſuȝ lux mūdi. Ubi tria videbimus in pſenti.
¶ Primū dicitur oppoſitionis.
¶ Secundū dicitur declarationis.
¶ Tertiū dicitur reſponſionis.
¶ Primū dicitur ꝛc. Utrū maria fuit ſpecioſior oībus creaturis. Arguunt ꝗdam ꝙ nō.qđ probant tribus medijs.
¶ Primū eſt tale:vna res tāto eſt pulchrior q̄to eſt miraculoſa:q꜠ miraculum naturā precedit. Exēpluȝ de vino in nuptijs qđ fuit mirabile:q꜠ miraculoſe productum. Eua eſt miraculoſe producta:virgo maria naturaliter:igitur eua erit pulchrior:igitur non maria. ¶ Secundū eſt tale. Pulchritudo mulieris ē magna occaſio mali. Eccl. ix.propter ſpeciē mulieris multi perierunt. ꝛ Hiero. Gladius igneus eſt ſpecies mulieris:q꜠.ſ.eſt cauſa mali. Eccl. ix. Auerte faciē tuā a muliere cōpta.i. ornata. Exemplū illius patris ꝗ dixit. Melius eſt videre demonē q̄ ornatā mulierē. Uirgo maria debuit oībus eſſe cauſa ſaluādi:ꝛ cauſa boni ꝛ nō mali ac occaſio pereūdi:igitur nō debuit eſſe pulchra:ſed nigra. ¶ Tertiū eſt tale:vgo maria fuit humilis:igiꝭ debuit habere oēs cauſas humilitatis. Sed pulchritudo eſt cauſa ſupbie ꝛ inanis glorie iuxta illđ. Faſtū ineſt pulchris Exēplū regine Uaſti. Heſter.ij. Que ſuperba erat ꝑpter ſuā pulchritudinē vn̄ phs.ij. Pol. Melius eſt dicere mulieri:modicā vel mediocrē eſſe q̄ magnā. Maria fuit humilis:igiꝭ non debuit eſſe pulchra ne eſſet cauſa inanis glie. Alia opinio dicit ꝙ fuit pulchrior oībus creaturis. Ego ſuȝ lux mūdi: dicit hodie.ꝛ Cā.iiij.ca.quā pulchra es amica mea.ſ.quo ad corpus. Quā pulchra es quo ad aīaȝ. Ocli tui colūbarū igiꝭ ptȝ ꝛc. Ad hanc difficultatē Rn̄deo ſm Archiepm in.iiij.par.ſum. ꝛ Alb.ſup Miſſus eſt.c.xlv.ꝛ voraginem in mariali.ꝛ Alexan.ſup Lucā ꝙ ſup oēs fuit pulchrior. Que ↄcluſio pbatur tripliciter. Primo ratione. Secūdo auctoritate. Tertio figura. Prima ratio eſt tantū de corpore.
¶ Primo ratione cōpoſitionis.
¶ Secundo ratione expulſionis.
¶ Tertio ratione exclamationis.
¶ Prima ratione ꝛc. Corpus viuū tanto eſt pulchrius ꝛ nobilius q̄to cōtinebit.in ſe nobiliorē animā.ex hoc corp⁹ humanū eſt pulchrius oībus corporib⁹ brutoꝝ ꝑpter vnionē ad animā rōnaleȝ. Igiꝭ corpis pulchritudo augeꝭ ad nobilitatē aīe ad quā ordinaꝭ vt ſuuȝ pfectibile. Sȝ aīa virginis fuit nobiliſſima ſup oēs aīas poſt animā filij. Igiꝭ ꝛ corpus eius fuit nobiliſſimū ꝛ pulcherrimū ſup oīa corpora poſt corpus filij. Corpus eīn filij.q꜠ erat vnitum deitati. Ideo fuit pfectiſſimū in pulchritudine. Ideo corpus immediate ordinatū ad ipm:erat ſcđo loco pulcherrimū. Sȝ illud fuit corpus matris vnde aſſumebaꝭ.id qđ vniebaꝭ diuinitati. propter qđ ſequiꝭ ꝙ fuit pulcherrimū corpus Marie:ſup oīa corpora. Ego ſum lux mūdi. Qđ Ioh. declarauit. Apoc.xij. Signū magnū apparuit in celo. Mulier amicta ſole ꝛ luna ſub pedibus eius ꝛ in capite eius corona.xij.ſtellaꝝ. Mulier hec eſt Maria:ſole pulchrior luna id eſt eccleſia ſub ei⁹ dn̄io. Corona.xij.ſtellarū ſunt.xij.priuilegia ꝗ habuit. Ego ſum lux mūdi. Ad polliendū eā videbimus.vi.aſſaytamēta quibus mulier ſolet polliri:vt ſic dicere poſſimus. Ego ſuȝ lux mūdi.
¶ Primū dicitur ornamentuȝ veſtis.
¶ Scđm dicitur ornamentū capitis.

Digitized by Google

¶ Tertiũ dicitur ornamẽtum pectoris. ¶ Quartum dicit̃ ornamentũ cinguli. ¶ Quintũ dicitur ornamẽtum manus. ¶ Sextũ dicitur ornamẽtum pedum. ¶ Primũ dicit̃ ⁊c. Dum mulier affert in capite ſertum: aut velum ſubtile: cũ crudelis cõpoſitis ⁊ huiuſmodi. Iſtud ornamentũ habuit virgo: ſcʒ caritateʒ dei ⁊ ꝓximi. Primo dei: quia vt dicit Alexander ſuper Lucam. Nulla creatura chriſto excepto impleuit ita illõ preceptũ. Math. xxiij. Diliges dominum deum tuũ: vt maria virgo. Unde de ſeipſa dicit Cañ. vi: Nunciate dilecto meo: quia amore langueo. Idem. Introduxit me rex in cellã ſuam vinariam ⁊ ordinauit in me caritatẽ. Idẽ. Uulnerata ſum charitate: ⁊ eccleſia. Uidiſtis eã plenã charitate ⁊ dilectione. Secũdo ꝓximi: quia tẽpore paſſionis: q̃uis ſui dolores eſſent intenſi: videndo filiũ affligi: tamẽ volebat filiũ mori ꝑ humane generationis ſalute. et vt dicit archieps. Si alius modus non fuiſſet: ipſamet filiũ ꝓprium occidiſſet: q2 non minor erat charitas ſua q̃ habrae: qui filium ſuum erat paratus ⁊c. ¶ Secundũ eſt ⁊c. Que cooperit totam perſonã de veluto: de ſcarlato: maria virgo hoc ornamẽtũ habuit ſcilʒ perſeuerentiaʒ. De qua Hiero. ad Furiam. Non enĩ querũtur a chriſtianis initia: ſed fines paulus male incepit: ſed bene finiuit. Idem ad iulianũ heremitã. Cepiſſe multorũ eſt: ad calcem perueniſſe paucoꝝ. Fuit perſeuerans vt dicere poſſet illud Eccl. xxiiij. Uſqʒ ad futurũ ſeculũ non ⁊c. ⁊ Job. xxvij. Donec deficiã non recedã ab innocentia mea. ¶ Tertiũ dicitur ⁊c. Ut pectorale ꝓciosum in pectore. Maria habuit hoc ornamentum. Quod intelligitur fides que eſt neceſſaria. de qua ad Hebreos. xi. Sine fide impoſſibile eſt ⁊c. ⁊ Cicero. j. de officijs. Fundamẽtum autem iuſticie eſt fides. Hanc autem habuit Maria pleniſſime. Quia paſſionis tempore: totus mundus fidem perdidit: iſta excepta que ipſam ſuſtentauit. O felix maria. O ſctã ⁊c. ¶ Quartum dicitur ⁊c. videlʒ el baeco ro. el centurino. vt mulieres que tot appendunt: vt videãtur meraſcalchi. Maria hoc habuit. q̃ intelligitur iuſticia. Que clamat vnicuiqʒ reddere quod ſuum iſt. Maria omnes ſenſus mortificauit. Apoſtolus ad Colloceñ ſes. iij. c. mortificate membra veſtra q̃ ſum ſuper terrã. Uiſum: a laſciua conſideratione. Auditum: a nociua auditione. Tactum: a remiſſa operatione: Olfactum: a vana odoris requiſitiõe. Guſtum: a verborum in ꝯſideratione. Ecce quomodo ⁊c. ¶ Quintũ dicit̃ ⁊c. Annulos: cyrothecas habere in manibus. Maria habuit hoc ornamẽtũ. ſ. ſpem de deo. de qua. ps. In te domine ſperaui ⁊c. Et idem. Mihi adherere deo bonum eſt ponere in domino ⁊c. ¶ Sextũ ornamentũ ⁊c. vt ſunt planeſe in pedib⁹. De venetis que vt videntur magne ⁊c. Maria habuit hoc ornamentũ. In pede ſiniſtro planulã habuit. videlicet vitã actiuam. quia vt dicit Hiero. ad Cromatium ⁊ Heliodorum. Hãc regulã virgo ſeruabat vt a mane vſqʒ ad tertiã orationi inſiſteret. A tertia vſqʒ ad nonã in textrino ope ſe occuparet. Iterũ a nona ab oratione nõ recedebat: quouſqʒ illi angelus appareret. De cuius manu eſcam accipere ſolebat. In dextro contẽplatiuam: vt vacare: diuinis et orationibus. Unde Luce. x. Maria optimam partem elegit ⁊c. Ego ſum lux mundi patet prima. ¶ Secundo ratione ⁊c. Illa creatura in qua nullum eſt peccatum: ⁊ in qua ſunt om̃es virtutes: tã cardinales q̃ theologice: illa eſt pulchrior oĩbus creaturis. Sed in maria

erant huiuſmodi. Igitur &c. puerbio rum vlti. Multe filie cógregauerunt diuitias: tu autem ſupergreſſa es vni uerſas. Supergreſſa oés. Primo in ea fuit charitas. Secundo fides. Luce. j. Beata que credidiſti. Tertio ſpes. In te dñe ſperaui. Quarto iuſticia. Eſa ie xj. Erit iuſticia cingulum lumborum eius. Quinto fortitudo: ſupportando patienter. Eccl. xviij. c. Uſq; ad futu rum &c. Sexto in ea prudentia. Luce . Cogitabat qualis eſſet &c. Septimo fuit in ea temperantia: q2 parum locu ta eſt. In primo pol'i. Silentium mu lieri preſtat maximum ornamentum ſm Alber. in iiij. li. cōpen. theo. c. iij. Quinq; vicibus locuta eſt. Et merito illius verbi miraculum ſemper ſecutū eſt. Primo nazareth Luce primo. Ec ce ancilla domini In ancilla ſunt q̄t uor. Primo ꝙ ſit prompta. virgo fuit In verbo. Ecce. Secundo ꝙ ſit obedi ens. Uirgo fic. In verbo. Fiat mihi. Tertio ꝙ ſit humilis. Uirgo fic. In verbo. Ancilla domini. Secutum eſt miraculum: q2 filius de celo &c. Secū do in templo. Luce. ij. capitulo. Fili: quid feciſti nobis ſic. Secutum eſt mi raculum: q2 chriſtus ei obediens fuit Erat inquit ſubditus illis. Tertio in nuptijs. Uinum nō habent. Miracu lum ſecutum eſt: q2 de aqua &c. Quar to quando ſalutauit Helizabeth. Lu. j. Magnificat aīa mea dñm. Secutū eſt miraculum. Exultauit inquit ſpiri tus meus: vbi dicit Frāciſcus de may ronis in quodam ſermone ꝙ virgo ꝙ primum illa mirifica verba. Ecce an cilla dñi: & ſuum conſenſum verbo fir mauit: tunc inuenta eſt exceſſiſſe meri ta & pfectiones: & bona ea3 naturalia ꝑ accidentalia oium creaturarum p ter eminentiam quattuor virtutum que exprimunt in verbo Ancilla. Pri ma fuit obedientia. Secunda humili tas. Tertia fides: p quam captiuauit omnē intellectum in obſequium dei. Quarta fuit charitas: dum ptulit ver bum tuū. Omne cor tuum: omne eſſe: omne poſſe obtulit volūtarie deo om nipotenti. Unde patet ſcūda ratio. Tertio rōne &c. q2 ois ratio eam dicit pulchra3 & ſanctam. Nam dicitur de officio queſtoris l. j. Illi opinioni ſtan dum eſt que plurimorum teſtimonio pbatur. Et philoſoph9 li. de ſomno & vigilia: quod ab omnibus vel plurib9 dicitur: fidem habet ꝙ ita ſit. Et. vij. ethi. Fama quam omnes famant vel exclamant: non poteſt eſſe in toto fal ſa. & di. xcvj. c. extra. Et de officio & po teſtate delegata. c. prudentia. Inte grum eſt iudiciū quod plurimorū ſen tentijs approbaſ. Ad propoſitū. Om nis natio Maria3 veneratur & collau dat. Unde ipſa dicit. Cant. Quia re ſpexit humilitatē ancille ſue: ecce enī ex hoc &c. Unde laudaſ a. vj. genera tionibus. Primo a ſarracenis: & tur chis que ipſam adorant in tēplis ſuis ac thurificant: & nomē eius in tāta re uerentia ꝙ blaſphemantes ea3 graui pena puniunſ. Fatentur enī chriſtum de virgine natū: celum viuū aſcendiſ ſe: ſed non mortuū fuiſſe. Et demu3 in fine mundi: mundū iudicaturū: vt pa tet in Alcorano. & ipſe Machometus in eode3 di. Dixerunt angeli ad Ma riam. Deus elegit & purificauit te: & ꝑ elegit te ſuper oēs mulieres mundas Ille. Scdo a paganis laudaſ. Uirgi. in iiij. egloga. Iam redit & virgo rede unt ſaturnia regna. Iam noua proge nies celo dimittiſ alto. Et ꝙuis Hie ro. dicat Uirg. hoc nō intendiſſe dice re de virgine: & ego dico ꝙ hoc poſſibi le fuit. Et ratio: q2 ſi Cayphas pphe tauit de mundi ſalute p morte3 vnius ſ. xpi: & hoc non intelligens: ita Uir gi. de chriſto & matre eius bene. dixerit

vt dixit Auguſtinus. Preterea ex gre-
cis fuerunt ſybille: vt Lactā. ponit ea
rum verba in greco: poſtea in latino:
laudant hę Mariam. Tertio ab here
ticis. Et ſi in multis errant vt ab ec-
cleſia diuiſi: tamē Mariam venerant-
tur. Illis exceptis qui dicunt habuiſ-
ſe alios filios ex Ioſeph in reſiduis eā
cōmendant. Quarto ab eccleſia ꝙ om-
ni ſabbato officium celebrat: ⁊ ſtatuit
ſingulis diebus pulſari campanas de
ſero: de mane: de meridie. Et hoc ho-
noratur in ſalutatione angelica. O ſe
cularis dic Aue maria. Quinto ab oī
bus ſanctis. Quid clamant oēs ſcri-
pture? quid doctores? quid apli? quid
euangeliſte? quid omnes ſancti? Vere
bonitas ⁊ virtus Marie. Ego ſū lux
mundi. Sexto a malis laudatur. Nu-
meri. xxiiij. Balaam qui fuit idolatra:
in ſpiritu prophetie de Maria dicit.
Orietur ſtella ex Iacob. Que eſt hec
ſtella vere Maria: qꝛ ſicut ſtella illu-
minat noctē: ita maria illuminat mū-
dum preſentē tenebroſū peccatis. Et
hoc quidem triplici lumine. Primo lu
mine miraculoꝝ. O ſancta Maria de
loreto: ⁊ de carauagio: quot miracula.
Secundo exēploꝛum: qꝛ fuit exēplum
oium virtutum. Tertio lumine ſubſi-
dioꝛum: qꝛ adiuuat oēs nos. Unde pe
trarcha in laudē matris. Qui cupit
ſaluari in Mariam cōuertat oculos ⁊
illi corde humili genuflectat. Non de
relinquit ad eius auxilium recurrētes
bono zelo: imo coronam impetrat a fi
lio benigno: celoꝛū rege Ego ſum lux
mundi. ⁊ ſic patet ſecūdum myſteriū.
¶ Tertium dicit ⁊c. Ad primū reſpon
deo ꝙ ſ. miraculū naturā ꝓcedit: ſed
Eua ⁊c. Dico ꝙ in naturalib' hoc eſt
verū: ſꝫ in ſpūalibus nō habet locū: qꝛ
maria rōne maternitatis fuit pulchri-
or: cū aīam habuerit nobilioꝛē. Et ſic
patet primū. Ad ſcōm ne. ſ. eſſet ſcan-
dalum alioꝝ. Reſpōdet Alber. ꝙ pul-
chritudo in ſuo genere eſt bona: ſed ni
hil eſt adeo bonū quin ex eo poſſit ma
lus ſcandalizari. Unde iudei ſcandali
zabant in ipſo xp̄o de ipſius doctrina
Scis inquiunt apli: qꝛ phariſei audi-
to hoc verbo ſcādalizati ſunt. Non de
buit maria ꝑtermittere pulchritudinē
ſuam ꝓpter ſcandalū paſſiuū: qđ ſe
qui poterat. Unde patet reſponſio ad
ſcōm. ⁊ hoc modo talis ſit reſpōſio ad
tertiū. Sed queris modo. Utrum fuit
nigra: aut alba. Reſpondet Alber. ſup
Miſſus eſt. c. xlv. Qꝛ nō nigra ſimplici
ter: neqꝫ rubea: neqꝫ alba: qꝛ iſti colo-
res dant quādam imperfectionē in ꝑ
ſona. Unde dici ſolet. Deus me prote
gat a lombardo ruffo. Alamano nigro
hyſpano albo. flāmineo cuiuſuis pili.
Fuit maria mixta coloꝛibus: partici-
pans de omnibus: qꝛ illa facies eſt pul
chra que de oībus coloꝛibus ꝑticipat.
Unde dicūt auctoꝛes medicine ꝙ ille
coloꝛ qui eſt cōpoſitus ex rubeo ⁊ albo
eſt optimus cū cōmixtione tertij colo-
ris. ſ. nigri. Et hunc inquit Alber. Cō-
cedimus in mariā fuiſſe. Fuit nigra a
liquātulum. Et hoc triplici rōne. Pri-
mo ratione cōplexionis: qꝛ iudei ten-
dunt in brunedinē quādam: ⁊ ipſa fu
it iudea. Secundo teſtificationis: qꝛ
Lucas qui tres fecit imagines. Una
rome: alia loreto: alia bononie. ſūt bru
ne. Tertio aſſimilationis. Filius ma-
tri cōmuniter aſſimilatur: ⁊ ecōuerſo.
Sed chriſti facies fuit bruna: igit ⁊c.
de q̄ nigredine. Uulgaris. O ſole pul-
chrioꝛ. O plena luna. O mater dei: et
mortuo mari ſtella. O formoſa ꝙ̄ ꝙ̄ ru
ſtis fuſca. ⁊ Cañ. Nigra ſum: ſꝫ formo-
ſa. ⁊ Dionyſius: dum mariā vidit di.
Si de tuo filio nō eſſet nihil reuelatū
facile crederem nō eſſe alium deū pre-
ter te. Ego ſum lux mundi. Iudith. c.
Nō eſt talis mulier i aſpectu ⁊ pulchr

titudine et ſenſu verborum. Exemplū in vita baſilij legit' q Julianus apoſtata cū iret pugnare ɔtra perſas: veniēs Ceſareā cappadocie petijt ꝓ exercitu ſuo panē a beato Baſilio q epiſcopatū tenebat in ciuitate illa. Qui cū afferret ei panem ordeaceū qualē habebat iurauit q cū rediret faceret eū et ſuos comedi: et ciuitatem deſtrueret. Cunc ſuadēte baſilio popul' iuiſſet ad quādam eccleſiā virginis in vicino monte ſitam: ibiq fuiſſet populus trib' diebus et noctib' in oratione. In hora tertia noctis vidit baſilius mulierē ſpecioſam de celo deſcendērē in regio apparatu: puellis circūdata ſedēs i throno Mercurio occiſo ꝓ fide precepit militi vt ſe vindicaret de Juliano. Qui acceptis armis: et oībus que ibi erant in abbatia Baſilij: in qua erat corpus Julianū eſt aggreſſus in prelio et ipm occidit. Qui in papilione moriens clamabat. Viciſti ne galilee ſanguinē nō proijciens in aerea.

¶ Dñica de paſſione. De blaſphemia.

Vos autem inhonoratis me. Jo. viij. ¶ Cum mirabili intelligentia: eleganti et peregrino ɔceptu concluſerūt doctores ſancti. N. donum lingue fuiſſe cōmunicatū homini pricipaliter: vt cū ea debeat laudare cū pluris preconijs et indefeſſis cōmēdationibus diuinā bonitatem ſui factoris. Unde lactan. li. de ira dei ad dona. Oſtendaz autem cur deus fecerit ipſum hoiem. Sicut enī mundū machinatus eſt propter hominem: ita ipſum ꝓpter ſe: tanq diuini templi antiſtitē ſpectatorē: rerumq celeſtiū. Ideo ſolus ſermonē accepit et linguā cogitationis interpretē: vt enarrare poſſit maieſtatē dñi ſui. Nota in verbo. Solus ſermonē. In ꝑmo politicoꝝ. Nullum animal habet ſermonem niſi homo. et hoc totū vt deū ſuum laudet. Sed hoc nō facit ſceleſtus et ingratus blaſphemator: qui inferiorē ſe facit omnibus creaturis que ſm modum ſuū laudant creatorē. Auguſtin' in ſermone ad heremitas. Ad nutum dñi ſol nō deuiat a via ſua: nō luna: nō ſtelle. Campi decorātur floribus: criſpatur ſilua. In nemore cytharizat auicula: inſenſibilia obediūt deo ſolus homo volūtati dei reſiſtit. Ille. Quia ipſe cū blaſphemat ei maledicit. Qd hodie iudei fecerunt. Applica euangeliū hodiernū. De blaſphemia erit ſermo: vbi tria ſunt videnda.

¶ Primū dicitur diffinitionis.

¶ Scōm dicitur abhominationis.

¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Primū dr et. Doctores eccleſie diffiniunt oēs blaſphemiā di. Blaſphemia eſt attribuere deo qd deo non cōuenit vel negare deo qd deo cōuenit: vel attribuere creature qd cōuenit creatori. Ille. Quam materiā tangit Tho. c. ij. q. ij. ar. i. In. iiij. diſt. xiiij. In ꝑmo mō peccabāt quidā heretici: de qb' .xxiiij. q. iij. c. Quidā aūt heretici q dicebant deū eſſe corporeū: et habere hūana mēbra. Cōtra quos Jo. iiij. Deus ſpūs eſt. In hac ſpecie peccāt illi q dicūt deū eſſe partialē et parteſeqū: qz attribuūt ei qd ei nō cōuenit: qz nō eſt partialis. Act. x. in veritate ɔperi: qz nō eſt acceptor perſonarū deus. Ad Ro. ij. Nō eſt acceptio perſonarū apud deū. et extra de ꝓbendis et dignitatib'. c. venerabilis. Scōo negare ei qd ei cōuenit. In hac ſpecie peccabāt qdam heretici qui dicebant deum non habere curaz de hoc mundo: ſed dyabolus vt fuerunt manichei: de quibus vbi ſup. ponebant duo principia. Bonum ſcilicet

deum quem volebant esse dn̄m celoꝝ. Malum. s. dyabolus quē volebāt esse deum mūdi. Contra quos Joh. i. Oīa per ipsum facta sunt ꝛc. In specie hac peccāt qui dicūt. Dio nō po far quello e quel altro. Cōtra ps. Oīa quecunqꝫ voluit fecit. Tertio attribuere creature qđ conuenit creatori: vtputa facere miracula. In hac peccabāt iudei. de qͥbus Luce. xi. Qui dicebāt de xp̄o. In beelzebub principe demonioꝝ eijcit demonia. In hoc peccato peccant pessimi incātatores q̄ putant facere sanationem vulnerū suis superstitionibus cū soli deo ꝯueniat. Vn̄ ps. Qui facit mirabilia magna solus. ꝛ a Can. xxvi. q. vi. c. epi. A diabolo tenētur captiui q̄ relicto creatore: diaboli auxilia querunt. Qđ pctm̄ est grauissimum inter alia. ¶ Qđ ꝓbaꝛ in pn̄ti triplici rōne.

¶ Primo ratione inclinationis.

¶ Scđo ratione durationis.

¶ Tertio ratione superationis.

¶ Primo rōne ꝛc. Una maxima est in theologia. Illud peccatū dicitur minꝰ graue qđ maiorē habet inclinationem ad illud cōmittendū. Et maius graue qđ habet maiorē inclinationē ad illđ cōmittendū. Exempli grā. In eodem genere peccati minus peccat iuuenis ꝙ senex in peccato luxurie: qꝛ plus inclinatur ad illud cū sit calidior. Unde phs. iij. Topicoꝝ. Juuenes magis ꝙ senes molestanꝛ cōcupiscētijs. Super quo Auerroys. Complexio iuuenū est calida ꝛ humida. Senū aūt sicca ꝛ frigida. Unde grauius peccāt. Cicero. i. de officijs. Cū omni etate luxuria turpis sit senibus tn̄ fedissima est. Unde Daniel. xiij. de senibꝰ israel qui susannam voluerūt violare instigāte spiritu sceleratū fuerūt condēnati. Adultera vero qꝛ iuuenis. Jo. viij. fuit defensa xp̄o Uade ꝛ amplius noli peccare. Ad propositum. Omne pctm̄ habet aliquod motiuū ad illud cōmittendū. Excepto peccato blasphemie. Quid mouet gulosum ad gulā. certe gula. vicīū sancti blasij. Qđ luxuriosus ad luxuriā mulier ꝛ delectatio. Quid vsurariū ad vsuras. Cōgregatꝰ o tēporaliū. O blasphemator quis ad blasphemiā te inuitat. Rn̄de ꝙ nihil: imo inclinaris ad ipm̄ laudandū ꝛ ad magnificādū: qꝛ vt dicit lex. l. Sed si. ff. de petitione hereditatis. §. cōsuluit. benefacienti benefacere debemus. Ille est q̄ pro nobis est incarnatus: crucifixus: mortuꝰ. Tn̄ vituperātur mēbra nobilissima q̄bus nos redemit. Corpꝰ videlꝫ ꝛ sanguinē. Vn̄ bene cōqueriꝛ Isa. i. Filios enutriui et exaltaui: ipi aūt spreuerūt me. Cognouit bos possessorē suū: ꝛ asinus presepe dn̄i sui: populus aūt meus me non cognouit: ꝛ israel me nō intellexit. Ille. Qui poterat te facere lapidē lignū tn̄ ad sui imaginē fecit. Vn̄ pꝫ ꝙ maius est peccatū rōne ꝛc. ¶ Secūda rō ꝛc. Cōclusio est Tho. in. xxij. q. clxxvi. ar. x. Qđ pctm̄ tanto est grauius q̄to est durabilius vt etiā pꝫ de virtutibꝰ Charitas est maxima oīm virtutū: qꝛ est durabilior alijs cum in patria oēs alie deficiāt. Ad ꝓpositū nostrū. Quanto plus homo perseuerat in peccatis: tanto plus grauatur cōsciētia. O pat nolo ꝯfiteri hoc anno aut per. xiiij. annos homo ꝑmanet in peccatis: xūi malum facis. Uere tibi quāto plus moraris in miseria. Extra de ꝯsuetudine. c. tanto. Tanto inqͥt grauiora sunt peccata: q̄to diutius infelicē aīam detinent aligatā. Et in. c. finali. ꝛ. xxiij. q. i. pudēda. Cōsuetudo mali nō minuit peccatū sed auget. Ideo ecclesia precipit. extra de pe. ꝛ remis. c. oīs vtriusqꝫ sexus. vt oēs in paschate se presentent patri spirituali per ꝯfessionē: vt nullꝰ habeat causam in peccatis perseuerare: ꝛ se abscōdere a cōfessione. O peccā

byteri.o curati aperite oculos veſtros ſuper gregē. Unde archiepūs de floren‐tia in morte flebat: q timebat de omi‐bus ſuis. Redeamus ad noſtrū ꝓpoſi‐tum. Cum ergo pctm̄ blaſphemie du‐ret in pñti ꝛ perſeueret in futuro ꝙ nō faciūt alia peccata. Igitur ratione durationis eſt pctm̄ grauiſſimū. Audi Jo. in Apoc. xvi. blaſphemauerūt deū celi pre doloribus ꝛ vulnerib⁹ ſuis. vbi dicit Tho. xx ij. q. xiij. art. iiij. Qz ſicut in btis poſt iudiciū erit laus vocalis in paradiſo. iuxta illud. Exultationes dei in faucibus eoꝝ ita in dānatis erit blaſphemia vocalis. O blaſphemator dei ꝛ ſanctoꝝ illū deum illū xp̄m illaꝫ virginē: illū ſanctū quē in pñti blaſ‐phemas: ſic facies in inferno. Et ſicut eccleſia in pñti inuenit ſanctos ad cantēdū in letanijs. Scē petre ora ꝛc. ita erit in inferno. ¶ Tertia ratio ꝛc. Gloſa ſuper illo verbo Iſaie. xviij. Ad populū terribilē. Om̄e pctm̄ blaſphe‐me cōparatū leuius eſt. Iterū. Nihil eſt horribilius blaſphemia que os ſuū ponit in celum. Quantū ſit graue hoc pctm̄ colligi pōt ex rōne q ſupat quat‐tuor grauiſſima peccata vt ponūt oēs theologi cū rationibus euidētiſſimis.

¶ Primū eſt pctm̄ paganorum.

¶ Scđm eſt peccatum homicidarum.

¶ Tertium eſt peccatum hereticoꝝ.

¶ Quartum eſt pctm̄ iudeorum.

¶ Primum eſt ꝛc. vt dicit Tho. xiij. q. iiij. Infidelis ea dicit de deo ꝛ loqtur que licet ſint falſa. tñ credit vera. Tur‐chus negat xp̄m ꝛ eius matrē. Quare hoc? q ſic credit. Judeus negat xp̄m: matrē apoſtolos. Quare hoc? q ſic cre‐dit. Chriſtian⁹ blaſphemat ꝛ loquitur de deo ꝛ ſanctis que ſcit oino nō eſſe vera. Clamat deū traditorē. virginem putanā. Tu facis illis ficu in oculis: ſcis nō eſſe verū. ideo ꝛc. Scđm pecca‐tum ꝛc. Superat peccatū homicidoꝝ. Ratio: quia ꝛ ſi alij peccatores deo cō‐tumeliam inferant eſt pter volūtateꝫ eorum. Homicida vellet ſi poſſet ini‐micū occidere ꝛ deum nō offendere. Sed blaſphemus in contemptū deuꝫ blaſphemat valēs ſe vindicare de deo directe ꝛ principaliter. Venetijs qdaꝫ gladio imaginem crucifici percuſſit ꝛ ſanguis exiuit. Unde vſqꝫ nūc ampul‐la ſanguinis xp̄i in aſcentione oſtēdit ꝛ hoc ſupperat peccatū ꝛc. Tertiū eſt peccatū hereticoꝝ. Hereticus credit eſſe vera que dicit blaphemus autem contra cōſcientiā de deo dicit que ſcit nō eſſe dicēda. o lingua feralis. Quar‐tum peccatū ꝛc. Aug. ſuper mat. xxvi. Magis peccant blaſphemātes deum triumphantē in celis: ꝙ qui crucifixe‐runt eum ambulantē in terris. Et eſt ratio triplex ſm Alexan. in ſecūda par‐te ſum. Tho. in. iiij. Et in tertia parte q. xlvi. ¶ Primo ratione cognitionis. iudei nō cognouerūt ipſum eſſe deū. i. ad Coꝛ. ij. Si cognouiſſent. nunꝙ do‐minū glorie crucifixiſſent ꝙuis nō ex‐cuſentur a toto. Actuū iij. Scio fratres ꝙ per ignorantiā feciſtis. Sed q deuꝫ blaſphemant: ſciunt ipſum eſſe deum vnde grauius peccāt. ¶ Secundo ra‐tione ꝓmiſſionis: q iudei nō ꝓmiſe‐runt fidem in baptiſmo. Abrenūcio ſa‐thane. ſicut xp̄ianus qui ꝓmiſit ſerua‐re diuina mādata dimittere vſuras ꝛ hm̄oi. Judeus autē hanc nō fecit. Uñ grauius peccat xp̄ianus ꝙ ille. ¶ Ter‐tio ratione maioris ſtatus. Quanto ꝑ‐ſona eſt nobilioris conditionis. tanto pctm̄ eſt grauius in eam factum. vt di‐citur. l. preſbyteri. C. de epiſ. ꝛ clericis. Et iuue. lib. iij. ſatyra. viij. Omne ani‐mi vitium tanto ꝯſpectius in ſe crimē habet: quāto qui peccat maior habet. Sed ſtatus xp̄i regnantis in celis di‐gnior eſt regnātis in terra. Illi vitupe‐rabāt mortalē in pñti: blaſphemus

autem immortalē in celo. Preterea iu
dei obturāt aures ſuas ne audiāt blaſ
phemātes. glo. ſuper illud Actuū. vij.
Cōtinuerūt aures ſuas di. Ne audiāt
blaſphemiā. Unde pꝫ triplici rōne:
ꝙ pctm̄ blaſphemie eſt grauiſſimum.
¶ Scdo dicit̄ ꝛc. Una maria ē in thro.
Qd inter alia peccata hoc pctm̄ maxi
me eſt abominabile deo. Qd pbatur
triplici modo. Primo ratione. Secun-
do auctoritate. Tertio exemplo.
¶ Primo ratione cōtrariationis.
¶ Secundo ratione aſſimilationis.
¶ Primo rōne ꝛc. Blaſphemia eſt con
traria tribus. Primo nature. Secūdo
ſcripture. Tertio creature. ¶ Prio na
ture. que dictat bn̄factorē ſuū eſſe co-
gnoſcendū. Canis cognoſcit patronē
ſuū: cū ei feſtū facit cū cauda cū capi-
te. preterea aues celi ſuo modo: ꝗ̄to ma
gis homo deo ſuo. Un̄ pbs. iiij. ethi.
Bn̄ficiatus tenet̄ rependere vices ſuo
bn̄factori. ꝛ Sen̄. libr. de bn̄ficijs. In-
gratus eſt q̄ nō reddit. Idē ingratiſſi
mus oim̄ q̄ oblitus eſt. Sed hō peior
aialibus efficit̄: cum lingua ſit ei colla
ta ad ipſū laudādū. eccl'. li. Dedit mihi
dn̄s linguā: in ipſa laudabo eū. Sꝫ cū
illa vituperat̄. Ad Rom̄. ij. nomē meū
iugit̄ blaſphemat̄. Uere ſic eſt. ¶ Se-
cūdo ꝯtratur ſcripture: que nos hortat̄
ad deū laudādū. vt in pſ. xxxiij. Cāta
oio. Bn̄dicā dn̄ꝫ in om̄i tpe. ſemꝑ laus
eius in ore meo. Sap. x. Cōfitebor tibi
dn̄e rex: ꝛ collaudabo deū ſaluatorem
meū. Tob. iiij. Om̄i tpe bn̄dic deū. ad
Ro. xij. Bn̄dicite ꝛ nolite maledicere.
Un̄ pꝫ de ſcriptura. Tertio blaſphe-
mia ꝯtratur creature. ois creatura lau
dat deū. Eccl'ia in matutinis cantat
hymnū triū pueroꝝ. Bn̄dicite dn̄o oia
opera dn̄i ꝛc. Dic vſqꝫ in finē. ꝛ alibi.
Laudate dn̄m de celis: laudate eū in
excelſis. Et ampli⁹ ciues mei. Dd inui
tat tres creaturas ignobiles ad ipſius
laudandū dicēs. Laudate dn̄m dracō
nes ꝛ oēs abyſſi. ſerpētes ꝛ volucres
pēnate. O blaſphematores qd ad hoc
dicitis. qd rn̄detis? Scdo rōne aſſimi
lationis. Aſſimilant̄ blaſphematores
dānatis. ꝛ per nullū pctm̄ ita nō pōt
cognoſci pfecte ꝙ hō ſit dānatus ſicut
per pctm̄ blaſphemie qr vt dr̄ ad loqlā
cognoſcit̄ hō: de qua patria eſt. Mat.
xxvi. De petro dr̄. Galileus es: nā ꝛ lo
quela tua manifeſtū te facit. ꝛ Iudicū
xij. De effrateo: q̄ dum dicere deberet
Sebolet: aiebat Thebolet. Ita in pro
poſito de hoie. Uis cognoſcere o hō de
qua prouincia es. Reſpice ad loque-
lam: ſi deū laudas ꝛ ſctōs: aut ſi eos vi
tuperas. Deus em̄ tres puincias fecit
ꝛ in qualibet iſtarū ppriū linguagiū
poſuit. ſ. puinciā celeſtē: terreſtrē: ꝛ in
fernalē. Linguagiū puincie celeſtis ē
verba pacis ꝛ edificatiōis habere. hoc
eſt deū bn̄dicere ꝛ laudare. pſ. Beati
qui habitāt in domo tua dn̄e ꝛc. Lin-
guagiū puincie terreſtris: eſt de terre
nis tractare. Iob. iij. Qui de terra eſt:
de terra loqtur. Linguagiū puincie in
fernalis: eſt deo maledicere ꝛ blaſphe
mare. vnde dr̄ de dānatis Eſa. viij. Cū
eſurierit iraſcet̄ ꝛ maledicet regi ſuo.
Cognoſcit̄ igitur qs de qua puincia
ſit. Qui igit̄ loqtur v̄ba pacis ꝛ edifi
cationis ꝛ laudis dei: ſignū eſt ꝙ ille
ſpectat ad puinciā celi. Qui loqtur v̄
ba terrena ꝛ mūdana ſignū eſt ꝙ ſpe
ctat ad puinciā mūdi. Qui loqtur v̄
ba mēdacij. maledictionis ꝛ detractio
nis. ſignū eſt ꝙ ptinet ad puinciā in
ferni: qr illud eſt ppriū linguagiū dia
boli. Exēplū de illo romano q̄ tres ha
buit filios ab vxore ſua. Communiter
mulieres ſunt in his peccatis carnali
bus: ꝛ poſtea ſe excuſant. O pater no-
lebam. Sed ribaldus me decepit ꝛ mi
hi vim intulit. Ciuis autē iſte percuſ
ſit vxorem verberibus iuxta illud. Ca

Digitized by Google

durum cum baculo frangit. Extra dixit ei mulier eya. De trib⁹ filijs: vnum tm̄ habes legitimū: cū quereret quem. Noluit ei indicare: moriens testm̄ fecit vbi dimittebat bona sua heredi legitimo post mortē pater iussus est sagittari a filijs suis: vno excepto q̄ noluit patrē sagittare: Ad quem iudex. Iste est ver⁹ filius: q2 patrē sagittare noluit. Ad ppositum. Qn̄ hō blasphemat: sagittat deū: nō est verus fili⁹ dei ꝫ spurius ⁊ filius dyaboli. Sꝫ dubium querit. Utrū liceat maledicere creaturis irrationabilib⁹: vt terre: lapidibus arboribus: aialibus: pluuie: vētis: soli lune: ac sidꝰibus. Videt ꝙ sic: q2 habet ij. Reg. Audita dauid morte Saulis ⁊ Jonate: maledixit montib⁹ gelboe. Preterea xp̄s: vt habetur Mat. xxj. ⁊ Mar xj. Maledixit ficulnee in q̄ non inuenit nisi folia. Preterea: q2 Job vt dicitur eiusdem tertio maledixit diei suo: ⁊ dicebat. Pereat dies in qua natus sum: ⁊ nox in qua dictū est cōcept⁹ est homo: dies illa vertat in tenebras Respōdet Tho. xxij. q. lxxvj. ꝙ benedictio ⁊ maledictio proprie pōt pertinere ad illam rem cui potest bonum: aut malum contingere. scꝫ rationali creature. Ipsis ergo irrationabilib⁹ dicitur cōtingere bonū aut malū in ordine ad creaturā rōnalem pp̄ter quam sunt. Ordinantur aūt creature irrationabiles ad hoiem tripliciter. ¶ Primo p modū subuentiōis inq̄tum ex eis subuenitur humane necessitati. Et h̄ modo a deo. Gen. iij. post pctm̄ primorum parentū maledicta est terra: vt. s. per eius sterilitatē homo puniret: ⁊ Deu. xxviij. deus dixit. Si audire nolueris vocē dn̄i dei tui vt facias ⁊ custodias oia mandata ei⁹ ⁊ cerimonias q̄s ego precipio tibi hodie: venient sup te oēs maledictiones iste ⁊ apprehendēt te. Maledictus eris in ciuitate: maledictus in agro: maledictū horreum tuū ⁊ maledicte reliquie tue maledict⁹ fructus ventris tui ⁊ fructus terre tue: armenta boum tuoꝝ ⁊ greges oīū tuarum. ¶ Scđo ordināt creature irrationabiles ad hoīꝫ p modū significatōis Et sic xp̄s maledixit ficulnee in significationē sinagoge iudaice gentis: q2 nō habebat nisi folia. s. verba legis sine fructu. Et pp̄terea merito debebat arescere ⁊ auferri ab ea regnū dei: qđ sic significatū fuit in ficulnea a christo maledicta. ¶ Tertio ordinant creature irrationabiles ad ip̄m hoiem p modum cōtinentis: aut t̄pis: aut loci. ⁊ sic Job maledixit diei in q̄ natus erat propter culpā originalē quā nascendo cōtraxerat: ita ꝙ maledictio illa non arguit in eo aliquā impatiētiā. sꝫ tm̄ arguit ⁊ explicat ꝙ die qua nat⁹ est ⁊ cōceptus ꝯtraxit culpā originalem q̄ radix est oīm passionū q̄s patimur i hac vita. Dauid insup maledixit mōtibus gelboe ad explicandā cedē que in eis facta fuerat: pp̄terea dicebat cū fletu ⁊ lachrymis. mōtes gelboe nec ros. nec pluuia veniat sup vos in q̄bus cecide runt inclyti. Israel. Saul. ⁊ Jonatas amabiles ⁊ decori aq̄lis velociores leonibus fortiores. Filie isrl̄ sup saul flete ⁊ ego doleo sup te frater mi Jonata quare nō est trahendum in ꝯn̄am vt vnusq̄sq3 p libito suo facturis irrationabilibus maledicat. Et si quis esset q̄ malediceret rebus irrōnabilibus in q̄tum sunt creature quasi in ꝯtēptum dei: quod hoies faciunt: peccaret pctō blasphemie: qđ pctm̄ q̄tum graue sit: ⁊ p cōsequens puniendū audi tertium mysterium. ¶ Tertium dicit ⁊c. Omnis lex clamat punitionem circa blasphemantes que quintuplex est.

¶ Prima est diuinalis.

¶ Secunda est ecclesiasticalis.

¶ Tertia est municipalis.

Digitized by Google

¶ Quarta est ciuilis.
¶ Quinta est paganalis.
¶ Prima est diuinalis. Leuiti.xxiiij. Ubi cum filius mulieris blasphemasset nomē dñi a populo lapidatus est: vbi dicitur ibi. Educ blasphemū extra castra vt lapidet eum oīs populus. Et q blasphemauerit nomē dñi morte moriatur. Sennacherib rex assyrioꝝ obsidens hierusalem eleuās se in superbia blaspemauit nomen dñi. In sequenti nocte angelus percussit de suis.clxxxv. milia hoim: ꝛ ipse pre pauore fugiēs a ꝓprijs filijs occisus est. a Judith.xv. Holofernes dum vituparet nomē dñi dicens alium deū nō esse preter Nabuchodonosor Judith muliere occisusꝰ ē. Ecce pma lex. ¶ Scđa lex. extra de maledictis.c.statuimus. ꝛ Greg.ix. di. Ut qui nomen dñi ꝛ virginis blasphemauerit publice debet puniri: vꝫ p.vij. hebdomadas: ꝛ in qualibet hebdomada in feria.vj. in pane ꝛ aqua ieiunet: ꝛ dñicis diebus ante fores ecclīe tpe missaruꝫ sine pallio ꝛ calciamētis stet ꝛ ad colluꝫ corrigiā habeat. O cōfessores date talibus pniam artaꝫ: in pane ꝛ aqua sine misericordia: qꝛ merentur. ¶ Tertia lex ꝛc. Non est ciuitas xpianorum bene regulata q̄ nō hꝫ constitutiones cōtra blasphemos. Sed nunc nō seruanſ leges ꝛ statuta: si malusꝫ de dño tpali: puniſ acriter. Dux galeam cremone fecit quēdam suspēdere: qꝛ solum de se murmurauit. Dñs mantuanus similr. Sed deus blasphemaſ ꝛ nō est qui puniat. Exēplum notabile. Siracuse cū quidam nauta crudelissime nomē dñi blasphemaret cadēs in mari nō est visus ampliꝰ. Ad dies paucos repertus est i littore: totū corpꝰ integrū inuentū est: lingua excepta q̄ forte deportata fuit in infernū vt ibi puniref qꝛ Sap.xj. Per q̄ quis peccat p hec et torquet. Quarta lex ꝛc. In autentico vt nō luxurianſ contra naturā.col.vj. Blasphēmus vltimo supplicio dꝫ puniri. Suppliciū dicit glo. allegans ff. de penis.l.vlti. Interpretaſ solā mortem s. decapitationē debēt puniri sine remissione: qꝛ vt dicit Hiero. Non est crudelitas p deo pietas. ꝛ Boetꝰ.iiij. de cōso. Punire malos iustum est: sed ipsos euadere impunitos iniustū. ꝛ.l. ita vulneratus.ff.ad.l. aquiliam. Delicta nō debent remanere impunita. Et quare frater Gabriel: qꝛ vt dicif. C. de furtis.l.si qs. Impunitas deli[c]ti inuitat hoies ad malignandū. O domini tpales. O pretores. O officiales ciuitatum ad vos clamo: qui iusticiā non facitis super tales: immo q peius est. In domibus taliū tenenſ lusorie scole fraudum vbi dicunſ tot mala. Non sunt immunes ab hoc vitio: pncipes: barones: rustici: agricole: artifices. Et q dictu horribile est: nō religiosi: nō sacerdotes: nō mulieres: nō pueri. Unde pius papa. Cōfusa sunt oia ꝛ turbata blasphemaſ deus nullus timor: nulla legum reuerētia. O ingratissimi peccatores. O furentes animi: o venenosa ꝛ amarissima lingua: o denicꝫ perditissimi homines: ꝛ quid male facere vobis sancti: in quo nocuerunt vobis: an non assidue pro vestra salute intercedunt ad dñm. Nonne ꝛ virgo illa pijssima mater gratie: fons misericordie: p vobis indefessa est aduocata. Quid ergo blasphematis illā ꝛ reliquos sanctos. O vere mala cōsuetudo qua homines xpiani iniurianſ deo ꝛ sctis eiꝰ In hac soli xpiani diuersi sunt qm̄ nō est aliqua natio: necꝫ iudeoꝝ: necꝫ gētilium ꝛ paganoꝝ in qua tot sint blasphemie ꝛ maledictiōes: sicut in pplo xpiano. Quinta lex ꝛc. Apō infideles saracenos q̄ blasphemāt xpm ꝛ eiꝰ matrē puniſ grauiſ iter duos asseres: ꝛ sic viuꝰ occidiſ. Ob quā cām pax. seruaſ

tur ibi blaſphemie et maledictiones
Sanctus Ludouicus rex francie tali-
bus linguã pſcindebat. O xpiani prin
cipes: ſi hoc agunt infideles: plus chri
ſtiani: q2 ſup oia pctã deus habet pro
malo hoc vitiũ. Mãtue. dum qdã lu-
ſores vituperarẽt nomẽ xpi ⁊ matris
ceciderũt oculi eoꝝ ſup mẽſas. Preter
ea Greg. di. li. iiij. dyalog. Rome puer
quinq3 annoꝝ dum blaſphemaret no
men dñi in brachijs parẽtũ demõ ipm
rapuit: nec plus viſus eſt. Credatis mi
hi. N. q mittit de⁹ peſtes: bella penu-
rias flagella: ppter hoc pctm̃. Conq-
ritur ipſe deus. Iſa. j. Ve genti pecca-
trici populo graui iniqtate ſemini ne-
quã: filijs ſceleratis blaſphemauerũt
deũ iſrael: abalienati ſunt retrorſũ. O
Italia tãto vitio deprauata. O ppli tã
to ſcelere deturpati. Timeo ne deſeui-
at ꝯ vos furoꝛ dei. Corrigat. ergo vnuſ
quiſq3 ſe ipm ⁊ refrenet linguã ſuã ⁊
oẽs pariter laudemus ⁊ benedicamus
deũ: q benedict⁹ eſt ⁊ laudabilis p in-
finita ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Feria. vj. dñice de paſſione. De hono
re parentum.

Miſerunt princi-
pes ⁊ phariſei mini-
ſtros: vt apprehẽde-
rent ieſum. Ioh. vij.
¶ Videntes phariſei
miracula chriſti. ſm
Nicolaũ de lyra: vt lazari ſuſcitatiõe3
⁊ filij vidue: ceci illuminatione3 panũ
multiplicationẽ: ⁊ alia bona opa: inui
dia moti ſunt: nõ tñ ſunt auſi ire pſo-
naliter ad capiendũ eũ timore turba-
rum: ſed miſerũt miniſtros: vt ipm ap
prehenderẽt. ſm Tho. in cathena au-
rea quadrupliciter iudei conati ſunt
xpm cõprehẽdere. Aliqñ in ſermone.
Ma. xxij. Abeũtes phariſei ꝯſiliũ fece
runt vt caperẽt ieſu3 in ſermone. Ali-
qñdo i ope ſuo. Mat. xij. Erat homõ
habẽs aridã manũ: ⁊ obſeruabãt eũ ſi
in ſabbato curaret: vt accuſarẽt eum.
Aliqñ i iudicio. Ioh. viij. Adducũt ei
mulierẽ in adulterio deꝓhenſam. Ali-
qñ in pſona: vt hic. Sed xps ꝯtra hoc
q volebãt eũ capere in pſona oſtẽdit
maximã potentiã: q2 eũ nõ apphende
rũt. vñ dixit eis. Modicũ tps adhuc
vobiſcũ ſum. q. d. Quid me feſtinatis
interficere. Paruũ tps adhuc expecta
te. ⁊ qñõ vultis facere. eſtis facturi: ſ3
non modo: q2 nolo. Queritis me. ⁊ nõ
inuenietis. ſm Criſo. Queſierũt iudei
xpm. Queritis inqt me. Quãdo. ſ. eoꝝ
ciuitas hieruſale3 fuit capta a Tito ⁊
Veſpaſiano. pbabile eſt tunc eos me-
miniſſe xpi ⁊ miraculoꝝ eius vt ei⁹. ſ.
pſentiã qrerẽt. Vñ dixit eis. Et nõ in
uenietis. ſ. faciendo miracula. Seqtur
vbi ſu3 ego vos nõ poteſtis venire gl.
i. in ptãte mea eſt me occultare. ⁊ vos
ibi non poteſtis venire ad qrendũ me.
Dixerũt ergo iudei adinuicẽ. Quo hic
iturus eſt q2 nõ inueniem⁹ eũ: Nunqd
iturus eſt in diſperſionẽ gentiũ: ⁊ do-
cturus gẽtes. Glo. Verũ qdã dixerũt:
ſed ignoꝛãter dixerũt: q2 xps p almos
apoſtolos ſuos docuit gẽtes ⁊ paga-
nos: ⁊ ad fidẽ ꝯuertit. Vñ Tho. in po
ſtil. ſup Iohã. In totũ mundũ: ⁊ omi-
bus locis: euangelij notitia facta eſt p
apoſtolos. In nouiſſimo aũt die ma-
gno feſtiuitatis. In nouiſſimo id eſt i
octauo die. q2 peractis ſeptẽ diebus fe
ſtiuitatis tabernaculoꝝ i octauo erat
cetus feſtiũ. ⁊ dicebat illa dies ſanctiſ
ſima in lege. In illo ergo die magno ⁊
ſolẽni ſtabat ieſus ⁊ clamabat pdicã-
do verbũ dei ⁊ dicẽdo. Si qs ſitit: ve-
niat ad me ⁊ bibat. glo. i. ſi qs deſide-
rat doctrinã vite: veniat ad me p fidẽ
formatã ⁊ bibat aquã ſapiẽtie ſaluta
ris. Ex turba aũt multi crediderũt in
eũ. ⁊ nemo miſit ſup eũ man⁹: q2 nihil

Digitized by Google

poterãt facere: niſi inquantũ ipſe vole
bat. Applica. De honore parentũ erit
hodie ſmo. Ubi .iij. videbim⁹ in pñti.
¶ Primũ dicitur obligationis.
¶ Secundũ dicitur punitionis.
¶ Tertiũ dicitur inductionis.
¶ Primũ dicit̃ ⁊c. Cõcluſio eſt theolo
goꝝ: pcipue Tho. xxij. q. lxiij. ad tertiũ
⁊. q. cij. ar. ij. et Holchot ſup ſapientiã
ꝙ triplici de cauſa: aut ratione: aliqͣs
eſt honorandus ⁊ reuerendus: vt vide
bimus inter que eſt pater.
¶ Primo ratione virtutis.
¶ Secũdo ratione dignitatis.
¶ Tertio ratione antiquitatis.
¶ Quarto ratione vtilitatis.
¶ Primo ratione ⁊c. In .iiij. Ethi. Ho
nor eſt exhibitio reuerẽtie: in teſtimo
nium virtutis. In eodẽ. Uirtuti pfe
cte: nõ fit ↄdignus honor. In .ij. Ethi.
Uirtuti debet̃ laus. In .iiij. Ethic. So
lus bonus ſm virtutẽ eſt honorãdus.
Unde Rom. colebãt virtutẽ ⁊ honorẽ
pro dijs ſuis. ¶ Scd̃o ratione ⁊c. Ut
principes ⁊ p̄lati honorent̃ a ſuis ſub
ditis: etiã ſi eſſent mali. Non quidẽ ra
tione malicie ſue: ſed ratione officij ⁊
dignitatis in qua ſunt. Apoſtolus pe
trus .j. Petri .ij. Deũ timete: regẽ hono
rificate. Ad Ro. xiij. Nõ eſt poteſtas
niſi a deo: ⁊ q̃ reſiſtit poteſtati: ordina
tioni dei reſiſtit. ¶ Tertio ratione ⁊c.
Ut ſenes: ꝓpter ſeniũ ſunt honorãdi.
Leuiti. xix. Corã cano capite cõſurge ⁊
honora perſonã ſenis. et .j. ad Thi. v.
Seniorẽ ne increpaueris: ſed obſecra:
vt patrẽ. Sapiẽ. iiij. Senectus ſemper
venerabilis eſt. C. de iure enucle. l. deo
auctore. Tanta aũt a nobis antiquita
ti habita eſt reuerẽtia: vt nomina pru
dentũ viroꝝ taciturnitati tradere nu
lo patiamur modo. ¶ Quarto rõne ⁊c.
Et in hoc pater carnalis eſt honoran
dus. Math. xv. Honora patrẽ tuum ⁊
matrẽ tuã: q2 plura dant filijs benefi
cia. Inter que beneficia tria ſunt po
tiſſima ſm Tho. iiij. di. xlij. ⁊ philoſo
phus. viij. Ethi. primũ eſt eſſe. Secun
dum eſt nutrimentũ. Tertiũ eſt diſci
plina. ¶ Primũ beneficiũ eſt eſſe. Qui
bonũ q̃ nõ habet nullũ aliud bonũ po
teſt habere nõ diuitias: non honores:
non famã: nõ ſcientiã: non virtutẽ: nõ
gloriã: non vitã eternã. Quod bonum
ab omnibus eſt deſiderabile. In .ij. de
anima. Oia appetũt eſſe ⁊ illius cau
ſa agunt quicq̃d agũt. In eodẽ. Unũ
quodq3 eñ deſiderat tueri ꝓpriũ eſſe.
Cõmentator Auerrois. Omne ens na
turaliter deſiderat pmanentiã ſempi
ternã. Job. j. Pellẽ pro pelle ⁊ cuncta q̃
habet homo dabit pro aĩa ſua. Iſtud
autẽ bonũ habemus a parẽtibus. Hie
ro. Honorãdi ſunt parẽtes: q2 ſunt no
bis primo cauſa naſcendi. Eccleſi. vij.
Honora patrẽ tuũ: ⁊ gemitus matris
tue ne obliuiſcaris. Memẽto: q2 nõ ni
ſi per illos natus nõ fuiſſes. ⁊ Thob.
iiij. Honorẽ habebis matri tue oibus
diebus vite eius. Hoc beneficio mot⁹
eſt Coriolanus roman⁹ conſul. De quo
valerius lib. v. c. iiij. Cum eſſet factus
exul a romanis: ad volſcos ſe cõtulit:
cũ quibus gratioſe viuens ab eis dux
eſt factus contra romanos ⁊ poſt mul
tas ciuitates adeptas: ſe approxima
uit rome per mille paſſus. Mittũtur
illi oratores a ſenatu pro pace fienda:
eos nõ audiuit. Inſup ⁊ ſacerdotes cũ
inſignijs ornati: ſed nõ audiunt̃. Tan
dem mater mitis Ueturia noĩe cũ ad
caſtra veniret: vidẽs eã filius clamare
cepit. O mater viciſti iram meam: ſed
quid vis. Unde pax facta fuit amore
ſolũ matris. Recordatus fuit Coriola
nus beneficium quod matri debebat.
Si pagani hoc fecerũt: plus nos xp̃ia
ni. Scd̃m beneficiũ dicit̃ ⁊c. q2 ſunt edu
cati ab infantia ſua grãdi ⁊ groſſi cũ
non ſit in natura creatura q̃ ita paruis

tur inepta ad ſe adiuuandū: vt homo. Parentes aūt filiū nutriūt. Ex hoc te netur fili⁹ patrē ⁊ matrē ſuſtentare ex hoc bñficio. Eccle.iij. Fili ſuſcipe ſene ctā patris tui ⁊ nō cōtriſtes eū ivita il lius. ⁊ in.vij. Redde illis ſicut illi ti bi. Ob cui⁹ cām volunt theologi: pci pue Tho.xxij.q.clxxxix.ar.vi. Qd ſi fi lius in ſeculo poſitus hȝ parētes q ſi ne eo nō poſſunt ſe ſuſtētari: non pōt eos relinqre nec ingredi religioneȝ: qꝛ ageret cōtra pceptū de honore paren tū. Uñ tenet alere parentes. Uñ o fili ole ſuſcipe ſenectā laborioſam ⁊ onero ſam recordans infantie tue: quādo fle bas turbabas domū: inquietabas dor miētes fatigabas matrē: fedabas pā nos. Sicut eñ pater te tolerauit ⁊ ma ter: ⁊ tu eos tolera in ſenectute. Unde phs.ix.ethi. Diis parentibus ⁊ magi ſtris nō pōt reddi equiualēs. ⁊. ff. ſi qd i fraudē patroni.l.i. Pietas patris nō eſt ſpernenda. Ad hanc pietateȝ indu citur fili⁹ duplici exēplo. Primo paga norū. Secūdo animaliū. Prio pagano rū vale.li.v.c.iiij. ſub rubrica de pieta te erga parentes: de filia romana q vi dens matrē morti adiudicatā: vt fa me moreret i carcere: p dies plurimos fingens ſe viſitationis cauſa ad eā ac cedere: velle impetrato aditu a cuſto de carceris alimenta nō valēs ei por tare lacte pprio pauit eā: quod dū iu dici innotuiſſet matri donauit vitam Admirās filie pietatem. Preterea de cane q portabat panem in nemore ad ſanctū Rochū. Preterea de rege Cyro qui habuit in viſione q fili⁹ filie ſue co ronam capitis arripiebat. Uñ ⁊ hoc fi liā tradidit nuptui cuidam ſotulari p cipiens vt ſi puerū haberet ipm occi deret: qd nō fecit: ſed in ſilua poſuit ⁊ canicula paſtoris ipm reperiēs lacta uit. Preterea. Romulus ⁊ Remul⁹ a lupa ſunt nutriti. Si aialia hoc egere:

qto pl⁹ hō capax rōnis. ¶ Tertiū bñfi ciū ⁊c. Qꝛ inſtruūtur a parētib⁹ in his q ſunt dei: vt ſciāt ſe ſignare: menſam bñdicere. Et hoc bñficio tenent parē tes diligere. Ad Ephe.vi. Filij obedi te parētibus veſtris in dño. Hoc eniȝ iuſtū eſt: ſȝ dū loquor admirari nō de ſino: vñ eſt tāta inobediētia filiorꝫ er ga parētes. Cur blaſphemāt ſctōs: ſūt inhoneſti: latrōes ⁊ hmōi. Repio hoc totū: qꝛ nō corrigūtur de exceſſib⁹ ſuis. Eccle.vij. Filij tibi ſūt: erudi illos ⁊ in curua illos a pueritia illorꝫ. Filie tibi ſunt ſerua corp⁹ illarū ⁊ nō oſtēdas hi larē facieȝ tuā ad illas vbi Tho. ſuper iiij.ethi. Pueri ſunt docēdi in quattu or. Prio ne dicāt turpia qꝛ apls. Corrū punt bonos mores: collo quia mala. Scdo ne audiāt inhōeſta. In.vij.pol. Iuuenes ſunt cuſtodiēdi vt nec dicāt nec audiāt malū vel turpe aliquod: qꝛ ⁊ dicere ⁊ audire aliqd turpiū: de faci li fit facere aliquod turpe. Tertio ne faciāt inhōeſta. Tul. de offi. Maxime aūt hec etas a libidinibus arcēda eſt. Quarto ne hēant mala cōſortia quia xxviij.q.i.c. Sepe malorꝫ cōſortia etiā bonos corrūpūt. Exeplo ptꝫ de Lucre tio ro. de quo Boe.li. doctrina ſcolariū meminit. Qui a patre abſqꝫ diſciplina fuit nutrit⁹ ⁊ aleis ⁊ meretricib⁹ ſua cō ſūpſit. A patre aūt pſes redēpt⁹ a car cerib⁹: cū ad furcā duceret querula vo ce a patre oſculū petijt: cui naſum ſe cauit morſu acutiſſimo. Si me inqt o pr correxiſtes: ad furcā nō irē. O pres O mres. O parētes. cōmēdo vobis fi lios veſtros ⁊c. patet primum.

¶ Secundum dr ⁊c. Quadruplex eſt lex q clamat parentum honorem.

¶ Prima eſt diuinalis.

¶ Secunda eſt canonicalis.

¶ Tertia eſt ciuilis.

¶ Quarta eſt paganalis.

¶ Prima eſt diuinalis. Exodi.xx.

Digitized by Google

Honorā patrē tuū ⁊ matrē tuā. Con
tra faciētibus dr̄. In eodē. Qui male-
dixerit patri aut matri morte moriaꝰ.
Deuter. xxvij. Maledictus q̄ nō hono
rat patrē ſuū ⁊ matrē ſuā. ⁊ dicet oīs
pplꝰ amē. Et. xxviij. Qui ſubtrahit
aliq̄d a patre ſuo ⁊ matre: ⁊ dicit hoc
nō eſt pctm̄ particeps homicida eſt.
Vn̄ dn̄s per Eze. xxij. Iudica ciuitatē
ſanguinū ⁊ oſtende ei oēs abhoīatio
nes ſuas. Patrē ⁊ matrē contumelijs
affecerūt: idō dedi eos in opprobriū gē
tibus: ⁊ irriſiones vniuerſi populi. Su
per quo Glo. quattuor peccata morta-
lia fuerūt cauſa diuerſionis ⁊ deſtru-
ctionis Ieruſalē. Primū fuit pctm̄ a-
uaritie. Scdm̄ ſymonie ſacerdotum.
Tertiū xp̄i paſſio. Quartū inobediē-
tia parentū. O quot filij pterui: pres
⁊ matres non honorāt. ¶ Scda lex ⁊c.
di. xxx. c. Si q̄ filij parentes maxie fi-
deles deſeruerūt: ⁊ debitū honorē eis
nō reddiderūt ⁊ hoc ip̄m in eis nō ve
nerenꝰ ꝙ fideles ſūt anathema ſint.
Ille .i. excōicenꝰ: ⁊ eis tollaꝰ ecclesie i
greſſus vt infames ⁊ ribaldi ab eccle-
ſia preciſi. In q̄bus verbis merito du-
biū q̄ritur. Queꝫ plus teneꝰ filiꝰ dili-
gere: patrē an matrē aut ſuſtētare dū
ſunt in pari neceſſitate. Seneca ponit
hūc caſuꝫ in lib. Declamationū: ſed nō
ſoluit. Quidaꝫ pater fuit q̄ a pyratis
fuit captꝰ i mari ad filiū mittit p auxi
lio habendo. Sed m̄r ceca domi ma-
nēs: nec habens aliud auxiliū q̄ filij.
Precepit ei vt ſecū maneat ac ⁊ ſerui-
at. Si patrē adiuuat matrē dimittit.
Rn̄dēt iuriſte. inſtituta de patria po-
teſtate. In glo. qd̄ potiꝰ teneꝰ adiuua
re patrē q̄ matrē: qꝛ plꝰ habet a patre
q̄ a m̄re. Exēplū ſume. Plꝰ teneꝰ illi
q̄ dat palatiuꝫ totū q̄ dimidiū. pater
dat filio formā i gn̄atiōe. Mater dat
materiā. Et forma plꝰ eſt q̄ materia.
Credo ꝙ ſi mulieres īterfuiſſent qn̄ h

lex facta fuit clamaſſēt. ¶ Tertia lex
⁊c. In autētico vt cū de appellatiōe
cognoſcitur. §. aliud quoqꝫ capl̄m. §.
Cognoſciꝰ. §. cas. Collat. ōe. viij. Et aꝰ
firmaꝰ in glo. extra de iureiurando. c.
q̄nta valis. Vbi aſſignanꝰ. xiiij. caſus
in q̄bus filiꝰ pōt pӯuari iure paterno
Pro nūc ſolū quattuor videbimꝰ. Pri
mus ſi patreꝫ verberauit. In. vij. Ethi.
phūs pōit de quodā qui patreꝫ traxit
ad certos gradꝰ ſcale. Et hoc ideꝫ eue-
nit poſt mortē q̄ ipē a filio traheret di
xit. Nō fac o fili. qꝛ patrē meū vltra cū
nō traxi. Secūdus ſi verbis cōtumelio
ſis ip̄m irritauit. Eccle. iij. Ne glorie-
ris in cōtumelia patris tui. Nō enim
eſt tibi honor ſed cōfuſio. Exēplū illiꝰ
filij q̄ poſt mortē patri apparuit di. O
pater crucior in lingua: q̄a te vitupera
ui vt verificeꝰ illud. per q̄ quis peccat
per hec ⁊ torq̄tur. Exēpluꝫ i. vij. Ethi.
cū reprehēderetꝰ quidā ꝙ patrē verbe
raſſet. Reſpōdit. Et ip̄e patrē verbe-
rauit ſuū. Et filiū puerū oſtendēs di.
Et hic cū vir erit verberabit me. Ter-
tius caſus ſi patrē infamauit. Prouer
biorū. xv. Audi patrē tuū qui genuit
te ⁊ ne contēnas cū cū ſenuerit mater
tua. Exemplū illius ſcholaris q̄ hono-
rē patrē a lōge vidēs dixit ſocijs eē
famulū patris. Pater dedit ei ſuā ma
ledictionē. O maledictio patris q̄ ter
ribilis es. Infra tres dies mortuꝰ eſt.
Quartus caſus: ſi patrē poſitū in car
cere nō viſitauit: ⁊ ipſum nō conſolatꝰ
eſt. In his caſibus lex ciuilis pōit hos
caſus. Ecce quomodo filij ſunt puniē
di. ¶ Quarta lex eſt paganalis. Que
pōit filiū in ſacco de corio: ⁊ in pfun
do maris demergit. O beate leges ſi
nūc iſta ſeruarētur. O filij parētes a
mate: a q̄bꝰ tātū amamini. Ad hoc p
poſitū videamꝰ exēplū pulchrū. ij. Re.
viij. de dauid. Cū eñ Abſalō eiꝰ filiꝰ tē
taſſet expellere prēm de regno. Et ſ

fo. 9

cōtra eū mouiſſet bellū. Cū remanſiſſet Dauid in porta ciuitatis: q2 erat ſenex pcepit Joab ⁊ Abiſay q̄bus erat cōmiſſa cā belli di. Seruate mihi puerū Abſalon: ita ꝙ egreſſus eſt pplſ contra Abſalonē ⁊ ſuos in campū. Et factū eſt pliū ⁊ debellata eſt gēs Abſalonis ab exercitu Dauid. Accidit autē vt Abſalō occurreret ſeruis Dauid ſedēs ſup mulū. Cūq3 ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condēſam quercum adheſit caput ei⁹ quercui ⁊ illo per capillos ſuſpēſus Joab tres lanceas accepit ⁊ fixit eas in corde eius cū nuncius occurreret Dauid qui ſedebat inter duas portas et diceret filius tuus Abſalon mortuus eſt. O dauid piiſſime. O pater amātiſſime. nō cogitauit Abſalonis rebelliones non dixit volebat filius me⁹ accipere mihi regnu3: idao interfectus eſt: ſed aſcendit in camerā di. Fili mi Abſalon. Abſalō fili mi. Quis mihi tribuat vt pro te moriar Abſalō fili mi. O amor patris ad filiū. Si quādo pater iraſcit filio. non tamē malū vult de filio: imo dolet triſtatur de eo: q2 vt dicit phs. viij. Ethi. Generantis ad genitū naturaliter eſt amicitia. Unde homo capax rationis patres ⁊ matres diligat, pro poſſe ſuo. Honora patrem ⁊c.

¶ Tertium dr ⁊c. Inducimur ad hunc honorem parentum triplici rōne.
¶ Primo ratione exemplificationis.
¶ Scdo ratione premiationis:
¶ Tertio ratione punitionis.
¶ Primo rōne ⁊c. De xpo q̄ honorauit parētes patrē ⁊ matrē. Primo. Patrem Jo. viij. Ego honorifico patrē meum. De Joſeph ⁊ matre Luce. ij. Erat ſubdit⁹ illis. ſ. Joſeph ⁊ matri. De matre pam honorauit. Primo i vita. Scdo in morte ſuā pſius. Tertio poſt mortem. Quarto i morte illi⁹. Primo i vita ſua: q2 ſp ei obediens fuit. Scdo in morte ſuſpēſ⁹: q2 tradidit obliuioni oēs dolores ſue paſſiōis. Matrē vo cōmēdauit Johāni. Fili ecce mr tua. Cāta oīno. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Nō dixit mr q2 mortua cecidiſſet. Tertio poſt mortē: q2 prius appuit illi ſuſcitat⁹ ꝙ aliſcui poſt ſui mortē. Quarto in morte matris: q2 ad ei⁹ exeqas cū oībus choris celeſtib⁹ affuit. Et poſtea fecit eam tm̄ honorari in eccleſia: ita vt plures videant deuotiores ac magis feruētiores ad matrē ꝙ ad filiū. Qđ creditur oīno hoc fieri vt pſpicue oſtēdat ꝙtū ſibi placeat ꝙ filij honorificēt parentes. ¶ Scdo rōne ⁊c. Q2 tales pmiant triplici bono. ¶ Primū ē vite plixitas ¶ Scdm eſt bonoꝝ tēporaliū multiplicitas. ¶ Tertiū eſt filioꝝ fecūditas ¶ Primū ē vite ⁊c. Exo. xx. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā: vt ſis lōgeu⁹ ſup per terrā. Rō ē Tho. ij. ij. q. cxij. Qui eñ inqt eſt gratus bñficio meret ſm quādā3 cōgruentiā: vt ſibi bñficiū conſeruet. pper ingratitudinē aūt meretur aliqs bñficiū pdere. Bñficiū autē vite corpalis poſt deū a parētibus habem⁹. Et iō ille q̄ honorat parētes q̄ſi bñficio gratus meret vite cōſeruationē. Qui aūt nō honorat parētes tanꝙ ingratus meret vita priuari. Ille. Exēplo pꝫ Geñ. xi. de Sem filio Noe: qa honorauit patrē ꝙ nō fecit Cham: dr fuiſſe melchiſedech rex Salē quē conſtat diuixiſſe. ſ. pluſꝙ ſexcētos ānos ꝙ fuit eſt reuerētia. S3 ecōuerſo breuē vitā fecerūt. Exēplo pꝫ ꝙ narrat ſanctus Uicēti⁹: ꝙ Ualētie cōtigit: de q̄dā q̄ ad furcā ducebat ⁊ morte ſibi iniuſte data pper imanitatē tormētoꝝ pfeſſus eſt aliq̄ q̄ nūꝙ fecit. Cū ad furcas ducerēt in loco vbi nūꝙ cōmiſit aliquod crimē aut ſuſpēſus aliqs clamare cepit. Iniuſte morior hac vice: ſed iuſte ex pctō matris. dum hāc peteret dixit mihi. Utinā poſſis ſuſpen

di. Quod factū eſt. Eccle. xxx. Maledictio mřis eradicat fundamēta. ¶ Secūdū bonū ⁊c. Tales multiplicatur bonis tēporalibus. Geñ. xxvij. De iacob: qui patri fuit obediēs: meruit benedictiones patris ſui. Eccle. iii. Benedictio patris firmat domos. ¶ Tertiū bonū ⁊c. Tales habent pulchrā familiam. Eccle. iij. Qui honorificat patrē iocum dabitur in filiis. Jn. p̄s. cxxvij. Filij tui ſicut no. ⁊c. ¶ Tertio ratione ⁊c. Gene. xi. De tribus filiis Noe Chā fuit maledictus: quia ſeruꝰ. Glo. Chā patrem irriſit et ſemen ſuū in ſeruitutem perpetuam damnauit.

¶ Feria tertia hebdomade de paſſione. De violatione diei feſti.

Ambulabat ieſus in galileā. Non enī volebat in iudeam ambulare: qꝛ iudei querebāt eū interficere Jo. vij. Sm glo. interlinearē: q̄muis xp̄s ieſus poſſet inter iudeos eſſe ſine nocumento tamē noluit ſe preſentare: ante tēpus debitū ſue paſſionis: oſtēdēdo ſe verū hoiem ⁊ ſuā verā humanitatē. Sm Nico. de lyra. Abſentatio xp̄i fuit triplici de cauſa. Primo ratione ſui: qꝛ nolebat adhuc a iudeis occidi: ex eo ꝙ nōdū tēpus erat ſue paſſionis ab ipſo electū. Unde bene dixit eis. Tēpus aūt meū nondū aduenit. Secūdo rōne noſtri: vt nobis exēplū daret cedere ire ⁊ turbationi Math. x. Si vos perſecuti ſunt ⁊c. Tertio ratione iudeoꝝ. Uanū erat in iudeā ambulare: ⁊ inimicos ad odiū incitare: cū nō eſſent habiles ad audiendū. Eccl. iij. Ubi nō eſt auditꝰ nō effundas ſermonē. Erat aūt in p̄ximo dies feſtus iudeoꝝ ſcenophegia. Scenophegia .i. feſtū tabernaculoꝝ. dicitur autē a ſcenos qd̄ eſt vmbraculū ⁊ phagin qd̄ eſt comedere: qꝛ ſeptē diebꝰ comedebāt iudei in vmbraculis. dixerunt autem ad eū fratres eius. glo. Non erāt filij marie. Cōtra errorē heretici Eludij: q dixit chriſtum habuiſſe fratres carnales. Sed dicūtur hic fratres de cognatione ſua. Di ex miraculis xp̄i volebāt reportare gloriā humanā. Uñ dicunt ei. Trāſi hinc ⁊ vade in iudeā .i. hieruſalē vt diſcipuli tui videant opa tua. Et quia ſuggerebāt malū ei ſcꝫ gloriā humanā: qꝛ querebāt nolari rōne xp̄i: ideo recuſauit di. Tp̄s meū nondū aduenit. i. tp̄s manifeſtādi glorie mee q in paſſione ſua fuit cōfuſus in oibus. Et di. Ambro. ꝙ ſine femoralibus fuit in cruce poſitꝰ ad maiorē ſui confuſionē. Sed v̄go maria velū proiecit in ſere quo fuit coopertus. Tp̄s ergo meū adhuc nō venit qd̄ erit poſt reſurrectionē meam. Tempus aūt veſtrū ſemper eſt paratū. Glo. Tēpus mundane glorie quā queritis ſemp eſt paratū. Uos aſcendite ad diē feſtū hunc: ego autem nō aſcēdā ſcꝫ eo modo quo vultis: vt laudē et fauorem habeā ⁊ requiram. Aſcendit aūt occulte: ⁊ murmur erat in populo. Quidā dicebant qꝛ bonus eſt approbātes eius doctrinam ⁊ miracula. Alij aūt nō: ſed ſeducit turbas. Nemo tamē palam loquebatur de eo. ſ. in bonum propter metū iudeorum. Glo. Judeorum. i. de tribu iuda quia q̄muis omnes de populo nolarentur iudei: tamen ſpeciali modo nominabātur illi de tribu iuda. Et hi grauius mouebantur contra chriſtum: eo ꝙ in ſcripturis chriſtus erat promiſſus de tribu eorū. Jſti autē reputabant iſtum galileum: ⁊ ab eis extraneū. Applica. De violatione diei feſti loquimur. Ubi tria contemplabimur.

¶ Primum dicitur modificationis

Digitized by Google

¶ Secundū dicitur inductionis.
¶ Tertiū dicitur punitionis.
¶ Primū dicitur ꝛc. ſm doctores tribus modis violatur feſtū.
¶ Primo q2 nō cauet a criminibus.
¶ Scđo q2 non inheret ſpiritualibus.
¶ Tertio q2 nō abſtinet a manualib9.
¶ Primo autē q2. ꝛc. Pro declaratione materie noſtre. nota ſm Tho. in. ij. ij. q. cxxij. ar. iij. ꝙ homini interdū eſt neceſſaria recreatio corporalis ꝓpter multa ſibi occurrētia. Et illi tps deputatur ad hoc vt cibatio dormitio requies ꝛ huiuſmodi. Unde philoſoph9 iiij. Ethi. Requies ꝛ ludus in vita videntur eſſe neceſſaria. In. x. Ethi. Ludere per tēpus: ratione virtutis videtur habere. In. viij. Poli. Omīs arbor requie indiget. In eodē. Ludus fit ꝓpter requiē. Cato ſic dicit. Interpone tuis interdū gaudia curis. Ad propoſitum. Sicut neceſſaria eſt requies corpori ita aīe inuēta eſt reqes ſpiritualis ꝛ recreatio: qua mēs hominis reficitur in deū. Et hoc eſt vt homo abſtineat ſe a peccatis maxime diebus feſtiuis: q2 peccata plus habēt impedire mentē ad deū vacandū: ꝙ opa manualia. Unde Exoď. xx. Opus ſeruile nō facietis in eo. Opus ſeruile eſt op9 peccati. q2 ſeruū facit demonis iuxta illud Johan. viij. Qui facit peccatum: ſeruus eſt peccati. Unde peccans violat feſtū. In quibusverbis dubiū queritur. Quis magis violat feſtū. ꝛ agit cōtra preceptū de ſanctificatione ſabbati: an ꝗ agit opus manuale: an qui peccat in die feſto. Reſpōdet Tho. ij. ij. que. cxx. ar. iiij. ꝙ qui peccat. Ratio eſt quia opus manuale aliqualiter poterit eſſe licitum: de ſe ꝛ per ſe. iuxta illud. Geň. iij. In ſudore vultus tui veſceris ꝛc. ꝛ. ps. Labores manuum tuarum ꝛc. q2 manducabis. ꝛ. ij. The. iij. Si quis nō vult operari: nō manducet ſed peccare nunꝙ eſt licitum. Unde eſt minoris culpe laborare ꝙ peccare: ꝛ ꝑ conſequens plus violat feſtum. Unde talis vt dicit Nico. de lyra ſup Exoď. c. xx. Non ſolū agit contra preceptum: ſed etiā contra duo. Exēpli gratia. Aliquis facit furtū die dominico nō ſolū agit cōtra preceptū de ſanctificatione ſabbati. ſed etiā cōtra illud. Nō furtū facies. Preterea accedis ad vxorē proximi tui: non ſolū agis cōtra preceptū de ſanctificatione ſabbati: ſed etiā cōtra illud. Non mechaberis. O miſerāda cecitas xpianorū: q2 plura peccata faciunt ꝛ grauiora diebus feſtiuis. ꝙ per totā hebdomadā: quādo deberent laborare pro aīa ꝛ deo vacare: qđ non faciūt. Quidā accedūt ad meretrices ꝛ ibi bona expendūt: cū deberēt ire ꝓ familia. prouer. xxvi. Qui nutrit ſcortum: perdet ſubſtantiā. Quidā in vanitatibus vt mulieres que ad ꝑdonātias eunt cū ſupba ornatu ꝛ capite eleuato. De ꝗbus. Hiere. iij. eleuate ſunt filie ſyon ꝛ ambulauerūt extento collo. Exemplū illius patris: ꝗ vidēs pelagiā ante cōuerſionē cū multa ſollicitudine ſe ornarē fleuit di. Utinā cum tanta ſollicitudine ornarē me quo ad aiam ſicut illa quo ad corp9. Incipiūt in ſero preparare vnguēta. Quidā vadunt ad tabernas: ꝛ expendūt ꝓ vita ſua qđ poni deberēt in familia. De quibus apoſtolus ad Phil. iij. Quoꝝ deus venter eſt: ꝛ gloria in cōfuſione eoꝝ ꝗ terrena ſapiūt. Uerus dei cultor: cum de mane ſurgit primo cogitat de deo: iuxta illud Mat. vi. Primū ꝗrite regnum dei. Guloſus autē cogitat quid comedere debeat: ꝛ ꝗd magi delectet. Eccleſia ſua: eſt coquina. Altare menſa acolyti: ſunt ſeruitores menſe. Quidam corzant. nec reſpiciunt feſtiuitates apoſtoloꝝ aut alioꝝ ſanctorum. Ubi dicūt verba ocioſa: ꝛ fiūt tactus

inhoneſti. Quidā ludunt ad cartas ꝛ taxillos: qḋ eſt moꝛtale peccatū. et ita feſtū violat. Qḋ cōqueriť dñs Eſa. j. Solēnitates veſtras: odiuit aīa mea: facta ſunt moleſta. Amos. v. Odiui ꝛ ꝓieci feſtiuitates veſtras: qꝛ ſcꝫ nō facitis mihi eas. Ridēt demones ſuper noſtras feſtiuitates. Treň. iij. Viderunt eā hoſtes ꝛ deriſerūt ſabbata veſtra. Exemplū demonis ꝙ in miſſa noua exiſtēs de duobus ridebat. Primū qꝛ quaſi nullus audiuit de epl̄a ꝛ euāgelio. Scḋm qꝛ feſta cū peccatis pluribus agebāt. Viderunt eā ꝛc. extra de vſuris. c. oēs dies dñicos a veſpera in veſperā cū omī veneratione decerniꝰ obſeruari: ꝛ ab omī illicito opere abſtinere: ꝛ mercatū in eis minime fiat. ¶ Scḋs modus ꝛc. Exoḋ. xx. Memento vt diē ſabbati ſanctifices. ſm Tho. ij. ij. q. vbi ſ. In lege dñi illa dicuntur ſanctificari: ꝙ cultui diuino mācipanť. Vnde de cōſe. di. iij. c. ieiunia. die dñico nihil aliud agendū: niſi deo vacandum: ꝛ qḋ diciť de dñica: idē dicendū de alijs feſtis ab eccleſia inſtitutis ex ꝓcepto cuſtodiēdis vt diciť de ꝯſe. di. iij. c. pronunciandū vt feſtum penthe. Natiuitatis dñi: apoſtoloꝝ ꝛ aliorum ſctōꝝ. Sꝫ ꝙ ſunt in ꝗbus opoꝛtet hominē vacare. Reſpondeo ꝙ in quinqꝫ principaliter: vt poniť Archiepꝰ.

¶ Primo contritioni.
¶ Secundo meditationi.
¶ Tertio orationi.
¶ Quarto auditioni.
¶ Quinto elemoſyne.

¶ Primo petōres cōtritioni. Meditari pctā ꝙ egit homo intra hebdomadā ꝛ de eis dolere. Vnde Leuiť. xvi. Sabbatū requietionis eſt affligetis aīas vras. ſ. p ꝯtritionē: vt exponit Orige. In huius figurā diciť Job. j. Qḋ cum tranſiſſent dies. ſ. hebdomade ſāctificabat eos. ſ. filios ſuos. Exponit Albertꝰ ꝙ oī ſabbato admonebat filios ſuos de exceſſibꝰ quos fecerāt intra hebdomadā: ꝛ ſic adducebat eos ad pctōꝝ cōtritionē. ¶ Scḋo medi. ꝛc. Cogitando bona ꝙ tribuit tibi altiſſimꝰ: qꝛ incarnatus: qꝛ moꝛtuꝰ: qꝛ fecit te ad imaginē ſuā. In huius figurā Leuiť. xj. Aīal qḋ nō ruminabit erit immundū. Non ruminare: eſt nō memoꝛare ꝛ meditari diuina beneficia homini collata. Inducimur a xpō ꝛ eius matre. Lu. ij. Cum ieſus eſſet. xij. annoꝝ ibat in hieruſalē ad tēplū cū alijs. Ad ꝗḋ omnia. Recreationis cā. Nō vere ſꝫ vt vacarē diuinis. Vñ diciť. Maria aūt oīa ſeruabat oīa vba hec cōferēs in coꝛde ſuo: ſed pauci hoc agunt. Vñ aplš. j. Coꝛin. xiiij. In eccl̄ia volo. v. vba ſenſu meo loqui vt ꝛ alios inſtruā. Quid credendū ſcꝫ. xij. articulos fidei. Quid faciēdū ſcꝫ. x. ꝓcepta. Quid timēdū. ſ. inferni ſupplicia. Quid cauēdū. ſ. vij. vitia. Quid appetendū. ſ. paradiſi gaudia. ¶ Tertio orationi. Job. v. Voca ſi eſt ꝙ tibi reſpōdeat. Vade mane ad eccleſiā oꝛa. j. Coꝛ. vi. Vacetis orationi. ꝛ gre. i regiſtro. Die dñico a laboꝛe terreno ceſſandū eſt: atqꝫ orationibꝰ inſiſtendū. ¶ Quarto auditioni miſſe ꝛ diuinoꝝ: De miſſa: qꝛ ꝓceptū eſt. De conſe. di. j. c. miſſas. de veſperis de ꝓdicatione. O ciuitas ꝙ nō vadis ad ſermones. Nō mireris: ſi tot peccatis inuoluta es: qꝛ ignoꝛas legē dei tui. Sed hec ignoꝛātia nō te excuſat: vt habēt canoniſte. Ignoꝛātia iuris nō excuſat. ſ. ꝗ homo ex defectu ſuo ignoꝛat. In ꝓdicatiōe declaranť ad ꝙ homo obligať. ¶ Quinto elemoſyne pauperū ſcꝫ illa die ꝓcipue. In huius figurā Leui. xi. Qḋ duo agni offerebātur die ſabbati alijs aūt diebꝰ vnū tm̄ i holocauſtū ꝓ pctō. ꝛ Tob. ij. dr̄. Qḋ ꝓparato prandio in die feſto: mittebat filiū ad inuitandū pauꝑes ꝓ ꝯuiuio. ꝛ ſcḋm Ludolphum

dus rex francie volebat oia noia pau-
perum in ſcriptis. ⁊ tu fac ſic. Mitte
aliqd pauperibus oi feſto de pradio tuo
¶ Tertiꝰ modus: qꝛ nõ abſtinet a ma
nualibꝰ. Exo. xx. Opus ſeruile nõ facie-
tis in ea: qđ intelligit ceſſatio operuꝫ
manualiũ. ⁊ Leuit. xxiij. Septimo die
nõ facieđ opꝰ oẽ in qbus ſbis merito
querit dubiũ: vtrũ peccẽt mortalr non
ſeruãtes feſta ⁊ laborãtes. Rñdeo ꝙ
laborãtes triplici rõne excuſant.
¶ Primo ratione neceſſitatis.
¶ Secundo rõne pietatis.
¶ Tertio rõne modicitatis.
¶ Primo rõne ⁊c. Cuꝫ quis hꝫ segetes
in agro: aut fena in pratis: aut vuas i
vineis: ⁊ iminet piculum grãdinum:
vel inimicoꝝ: ⁊ cũ eſt ignis in fornace
⁊ cũ beccarij ꝑparant carnes in ſabba
to: nec ꝟdere pñt ne marceat licꝫ eis
vẽdere. Et cũ barbitõſor in minuendo
ſanguinẽ. Et de molẽdinis. In huiꝰ fi
guram apli excuſabant a pctõ qui col-
ligebant ſpicas ⁊ fricabãt die ſabbati
ꝑpter neceſſitatẽ famis quã patiebã
tur. ⁊ xp̃s. Jo. viij. in ſabbõ dixit. Tol
le grabatũ tuum ⁊ ambula. ⁊ Mach.
Macha. ij. Non violauerũt ſabbatũ
pugnãtes die ſabbati ꝓ ſui defenſiõe
¶ Scdo rõne ⁊c. Ut cũ fit opus in ec-
cleſijs: in hoſpitalibꝰ: ⁊ aliis opibus
pietatis: qꝛ vt dicit di. lxxvj. c. vtinam
In opibus miſericordie dieꝝ diſtinctõ
nõ eſt habẽda. ¶ Tertio rõne ⁊c. Quã
do. s. opus modicũ eſt ⁊ paruum: qꝛ ꝫm
theologos: quod modicũ eſt: nõ appre
hendit vt nihil. Sed quis explicet: ꝙ-
tus eſt abuſus chriſtianoꝝ circa ſan-
tificationẽ ſabbati ⁊ feſtoꝝ. Quidã
mercata faciunt: quidã emunt: quidã
cum equis lucrant. Practica ꝯtra bar
bitonſores: calegarios: ⁊ omnes artes.
Exẽplum de illo qui nõ celebrabat fe-
ſta deferret ad ecclãm dum cantarẽ-
tur letanie. Sancte petre. Sancte pau
le. Omnes ſancti aures clauſerunt. Vñ
patet primũ. ¶ Scdm dicit ⁊c. Indu-
cimur ad ſanctificationẽ feſtoꝝ: tripli
ci rõne: vt habent doctores noſtri.
¶ Primo rõne priuilegij.
¶ Secundo rõne exempli.
¶ Tertio rõne ſcripturali.
¶ Primo exempli: qꝛ vt dicit di. lxxv.
Dies dñica eſt plena priuilegiis. inter
alia ſunt. viij. Primũ: qꝛ fuit primum
oium dierũ: cum in eo mundus initiũ
habuit. Scdm priuilegiuꝫ erit vltimꝰ
dies preſentis ſeculi. Tertium: qꝛ in ea
omnes angeli ſunt a deo creati: ⁊ bo-
ni in celo glorificati: ⁊ mali expulſi.
Quartum: qꝛ ea die precepta ſunt da-
ta filiis iſrael. Quintũ: qꝛ eadeꝫ die in
carnatus eſt xp̃s. Sextũ: qꝛ deſcendit
ad lymbũ patrum ⁊ aias de lymbo ex
traxit. Septimũ: quia erit reſurrectio
mortuoꝝ ⁊ iudiciuꝫ vniuerſale. Octa
uum: qꝛ ſpũſſanctus miſſus eſt in igne
is linguis. Vñ patet prima rõ priuile
gij. ¶ Secunda rõne ⁊c. qꝛ plura ſunt
exempla inter alia tria ſunt. Primum
eſt paganoꝝ. Scdm iudeoꝝ. Tertiuꝫ
ſarracenorum. Primũ eſt ⁊c. Uarro in
vltimo volumine rerum diuinaꝝ reci-
tat ꝙ romani prima die ianuarij cele-
brant feſtũ Jani: qui fuit quidam qui
regnauit in partibus illis: vbi nũc eſt
roma: a quo Jano mons ianiculus di
ctus eſt. In mẽſe februarij agebant fe
ſtuꝫ dee felicitatis. In martio agebãt
feſtũ martis ꝗ fuit deus belloꝝ. In a-
prili agebant feſtum fortune quã dice
bant deam. In maio agebãt feſtum
dee floꝝ: qꝛ dicebãt habere ptãteꝫ ſup
flores cum in menſe illo flores adſint.
¶ Scdm eſt exemplum iudeoꝝ obſer
uant mirabiliter feſtũ: cum non liceat
eis facere aliqđ die ſabbati: immo nec
incidere panẽ: aut ignẽ accẽdere. ¶ Ter
tium exẽplũ eſt ſarracenoꝝ. Sarrace-
ni maxima cũ reuerẽtia celebrãt feſta

Et defectuoſi ſup hoc inter duos aſſe-res aſtringunt. Tertio rõne ic. Nume ri. xv. Quidã inuẽtus colligens ligna die ſabbati ad iuſſum Moyſi fuit la-pidat⁹: vñ ex hoc clamat de⁹ p ſcriptu ras. Leuit. xix. Sabbata mea cuſtodi-te: ego de⁹ veſter. Deut. v. Obſerua dieꝫ ſabbati vt ſanctifices eũ. Exo. xvj. In die. vij. ſabbatũ dñi eſt. Iere. xvij. Sã ctificate dieꝫ ſabbati. In qbus verbis duo dubia ſunt videnda. ¶ Primum eſt qñ icipit feſtũ: an in ſero: an in me dia nocte: ⁊ qñ. Rñdeo ꝙ a veſpa in veſperã. i. in ſero. Eugenius papa de-clarauit ꝙ vſqꝫ ad duas horas noctis laborari poſſit: vt barbitonſores: apo-thecarij. Cõtra eos qui vſqꝫ ad me diã noctem laborãt qḋ eſt pctñ mortale. ¶ Scdm dubiũ: quare ſupaddita ſunt feſta ſanctoꝝ vltra diem dñicum. Re ſpondeo ꝙ triplici rõne. ¶ Primo con futationis: vt cõfundaret error eoꝝ q dixerãt ante dieꝫ iudicij aias ſanctorũ nõ aſcendere in celũ: qui fuit error gre corum: vt di. Tho. ſup Jo. ad oñden-dum ꝙ tales mẽtiuntur eccľa ſtatuit ſanctoꝝ ſuffragia in eoꝝ ſolẽnitatib⁹ implorari pdicanſ eos in celo regnare cũ xpo. Eccľa canit. Gaudent in celis aie ſanctoꝝ. ¶ Scdo rõne gratificatio nis. Señ. li. de bñficijs. Beneficiorum memoria ſeneſcere nõ debꝫ. Ex debito gratitudinis: debem⁹ cõmemorare bñ ficia nobis collata: vt ſunt bñficia na tiuitatis paſſionis: aſcẽſionis: ⁊ in ſo lẽnitatibus virginis. Alia ſctõꝝ feſta celebrare debem⁹: qꝛ ſunt aduocati nři ¶ Tertio rõne imitatiõis: vt in ſctõꝝ ſolẽnitatib⁹ illoꝝ geſta recolẽtes cone mur q̃tum poſſum⁹ eos imitari. Ubi nota ꝙ feſta ſanctoꝝ patrum veteris teſti hñt ꝯuenientiã cũ noſtris: noſtra ſuccedũt ſuis. Feſto paſche iudeorum ſuccedit feſtũ reſurrectiõis xpi. Feſto pẽthe: in quo fuit data lex ſuccedit fe

ſtum penthe. in quo fuit data lex ſpũſ ſan. Feſto neomenie ſuccedit feſtũ vir ginis marie: feſto turbaꝝ: feſta aploꝝ feſto expiatiõis: feſta martyꝝ ⁊ ꝯfeſ ſorũ: feſta tabernaculoꝝ: feſtũ ꝯſecra tionis eccľe. Uñ pꝫ ſcdm. ¶ Tertium dicit ic. Tales nõ bene celebrantes fe ſta puniunt triplici modo.

¶ Primo in temporalibus.

¶ Secundo in corpore.

¶ Tertio in anima.

¶ Primo ic. qꝛ ex hoc nõ dicant: quia quicqd lucrant in tpalibus hoc pdũt: qꝛ habẽt plura infortunia. Spoliant a raptorib⁹, captiuant: equi eoꝝ ledũ tur vel moriunt: vł domus eoꝝ cõbu runtur: ⁊ alia infortunia eis accidunt: vñ depauperant. O quot ſunt qui va dunt ad miſeriã: qḋ h deus pmittit p pter hoc malũ. ¶ Scdo puniunt ic. qꝛ tales infirmant p vnũ mẽſem vel an num: aut crura frãgunt: aut febricitã tur: ⁊ alia mala: vñ oportet eos feſtiua re cũ nõ deberẽt: qꝛ ante laborauerũt cũ feſtiuare debuiſſent: qꝛ inqt Sa. Per q̃ qs peccat: p hec ⁊ torquet. et ſic tñ amittũt in vno mẽſe q̃tum lucra ti ſunt p annũ. ¶ Tertio puniũt ic. qꝛ quotiẽs ſoluũt totiens peccãt mortali ter ⁊ aiam occidũt. Exo. xxxj. Qui pol luerit ſabbatũ: morte. ſ. ſpũali moriet. vñ tales peccãt in trinitatẽ. Primo in patrẽ: cui⁹ potẽtia creauit mundum. Scdo i filiũ cui⁹ ſapiẽtia redemit mũ dum. Tertio in ſpm̃. ſ. q tali die in mũ dum eſt miſſus. ⁊ p ꝯñs ſunt ingrati creatori: redẽptori: ⁊ ꝯſolatori. Et pa oppoſitũ. Illi q feſtiuãt hñt ꝯſperita tẽ corpis ⁊ aie ⁊ eis augent a deo mi raculoſe bona tpalia ⁊ ſpũalia ⁊ ꝓſperitates. Et plus pꝫ de duob⁹ ſutorib⁹: quoꝝ vn⁹ ha buit plures filios qui ſemp feſtiuabat dies dñicos ⁊ diuina audiebat: alius aũt nõ. Petiuit aũt iſte q paup efficie bat. Cur diues eſ: Ego autẽ de aic. is

diem pauperior fio. Reſpondit ſutor ille. Die craſtina mecū venies. Duxit ad eccleſiā vt diuina audiret: miſſam: veſperas ⁊c. Sic fecit dñica ſequenti. Rñdit ille. Cur hoc agis? Nunq̄d ſcio viā eccleſie. Et dixit iſte. Sic oportet facere celebrare feſta poſtponere oēs curas. Et primū querere regnū dei: et tunc homo ditabitur. Unde pts ⁊c.

¶ Feria.iiij.dñice de paſſione.
De triūpho fame vel de īfamia.

Facta ſunt encenia hieroſolymis et hyems erat. Johā.x. Sm doctores encenia erat feſtū dedicationis templi. Et dicit encenia enceniorū in plurali numero: q2 hoc feſtū pluries agebat. Tho. ſup Job. Encenia grece: latine dicit innouatio ſm Hiero. tres fuerūt dedicationes templi. Prima fuit a ſalomone in autūno de mēſe ſeptēbris. Scda facta eſt a recedētibus de captiuitate babylonica de menſe martij. Tertia fuit a iuda machabeo. Qui templū pphanatum a gētibus mūdauit: de menſe decembris: de qua hic fit mētio. Xps igit ab hoc feſtū aſcēdit ⁊ ambulabat in porticu ſalomonis. Judei vero circūdederūt eum dicētes. Quouſq3 animam noſtram tollis. Si tu es xps dic nobis palā. Uolebant ipſum adulari. Quibus dixit. Loquor vobis ⁊ nō creditis mihi. Opera que ego facio in nomine patris mei. Glo. vt mortuos ſuſcitare: infirmos curare. Teſtimoniū perhibēt de me videl3 q ſim filius dei ⁊ homo. Et hoc q2 aliqua opera fecit pertinētia ad ei9 humanitatē. Unde dixit. Ego ⁊ pater vnū ſumus. Acceperunt aūt lapides: vt lapidarent eum: quaſi arbitrantes male diceret ſe eſſe equalē deo. Quibus xps dixit. Multa bona operā oſtēdi vobis ex patre meo ppter qḋ eorum opus me lapidatis: quaſi dicat. Nullus p bono opere debet lapidari: ⁊ vos me vultis lapidare. Qui dixerūt. de bono opere nō lapidamus te ſed de blaſphemia. Rñdit xps. Nonne ſcriptū eſt in lege veſtra. Quia ego dixi dij eſtis: quaſi dicat. nō me debetis lapidare ſi me deū vocaui Quia ſcriptura vocat deos hoīes ſanctos. Unde in exodo dicit. Dijs nō detrahes. Et in ps. Ego dixi dij eſtis ⁊ filij excelſi oēs. ⁊ Sixtus pythagoricus Libertatē arbitrij pmiſit hoīb9 deus: vt pure ⁊ ſine peccato viuētes ſimiles fiāt deo. Uir caſtus ⁊ ſine peccato poteſtatē accepit a deo eſſe fili9 dei. In vij. ethicoꝝ. Hoīes dicuntur dij ppter virtutis excellētiā. In. i. poli. Homo pfectus per ſapientiā nihil aliud eſt q̄ deus in hūano corpore ↄſpirat9. Multo plus ego vocari poſſum deus: quē pater ſctificauit. Applica de infamia hodie erit ſmo. de q̄ tria ſunt vidēda.

¶ Primū dicitur diuerſificationis.
¶ Secundū dicitur aſſimilationis.
¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Primum ⁊c. Triplex eſt infamia qua quis poteſt infamare aliquē ſm doctores.

¶ Prima diuinalis.
¶ Secunda perſonalis.
¶ Tertia proximalis.

¶ Prima ⁊c. qua deus infamatur. ſm Alexan. ⁊ par. in tractatu de diuiſione peccati. Infamia diuinalis eſt qn homo attribuit diuine bonitati id qḋ ſibi nō cōuenit: vt qn dicitur. Ad corp9 xpi. Ad ſanguinē: cu3 ſit ſpiritus. Jo. iiij. Deus ſpiritus eſt. Si ipſus: ideo nō habet corpus. Et ideo parte ſano: cu3 ſit iuſtus. Actuū. x. In veritate comperi qm̄ nō eſt perſonarū acceptor de9 ſed in omī gente q̄ timet eum ⁊ operatur iuſticiā acceptus eſt illi. ⁊ Ro. ij.

Non est acceptio personarũ apud deũ τ a Cano.xxij.q.iiij.c.sicut.extra de p̃bendis τ dignitatibus.c.venerabilis. lib.vi.preterea q̃n negatur ei quod ei cõuenit: vt q̃n dicitur. Deus nõ potest facere hoc vel illud. Cum sit omp̃s et possit o͞ia. Virg.vi.Eneidõ O pater: o ho͞is diuinũq̃ eterna potestas. Regnator celũ τ terras qui minime torques. ps. O͞ia quecũq̃ τc. Hoc genus blasphemie est maximũ peccatoꝝ. Ratio est: q2 cum sit homini collatũ donũ lingue super o͞ia animalia vt deum laudet. Eccl.li. Dedit mihi dñs linguam in ipsa laudabo eũ. In.i. poli. Nullũ a͞ialium habet sermonẽ nisi homo. Et Lactan.de ira. Solus homo sermonem accepit ac linguã cogitationis interp̃tem. vt enarrare possit iusticiã dñi sui Ideo pre ceteris tenetur laudare ip̃m deum. Cum aũt illũ cum ea vituperet ipsum dilaniat ac lacerat τ faciet se inferiorem o͞ibus creaturis que factorẽ suũ laudant p modo suo: ideo maxime peccat in hac infamia. De hac infamia ipse cõqueritur. Ro.ij. Nomẽ meũ iugit blasphemat. τ Esa.i. Filios enutriui τ exaltaui. ipsi aũt spreuerũt me.

¶ Secũda infamia τc. Est q̃n persona semet infamat. qd̃ fit q̃n ostẽdit τ narrat peccata sua alteri τ de eis letatur. Tu es in societate viroꝝ τ mulierum laudas te de malo. De p̃teritis factis in iuuẽtute. De adulterio. De furto: an nescis. In tali loco fecimus sic: τ sic cũ muliere. Furati sum⁹ gallinas: aucas. De talibus. puer.ij. Letãtur cum male fecerint τ exultant in reb⁹ pessimis. Et talia audiẽtes vicini tui τ proximi scandalizãtur de te. quem ante habebant p bono: vel p nõ tam malo. Qd̃ est peccatũ grauissimũ. ex eo: q2 nihil est dignius bona fama. Nõ est maior thesaurus in mundo q̃ bonũ nomen. Qd̃ p̃batur tripliciter. Primo auctoritate. Que est quadruplex in p̃fectiorũ. ¶ Primo diuinali. Eccl.li. Curã habe: de bono noie. puer.xxi. Melius est nomẽ bonũ q̃ diuitie multe. Ecclesiastes.vij. Melius est nomen bonũ q̃ preciosa vnguẽta. τ apostolus de se.i. Corin.ix. Expedit mihi magis mori q̃ vt gloriã meã quis euacuet. ¶ Scdo Can.xi.q.iij.c. Nõ sunt audiẽdi. Qui famã suã negligit. crudelis est. Pone vitã o ciuis p cõseruatiõe fame. Et ego vt frater ponerẽ o͞ia: p ipsa tuẽda: q2 nihil melius nihil dulci⁹ reperiri põt. ¶ Tertio ciuili. C. de his q̃ potentiorũ noie. l.i. p̃digus dicit qui famã p nihilo hz. o homo vilis τ nullius valoris de fama nõ curas. ¶ Quarto pagano li. In.iiij. ethi. τ.vi. O͞es honores appetũt: dẽpta meretrice que aliũ p̃stat. Excepta illa misera que cũ digito ostẽditur per vias. O mediolanũ q̃ño stas. O pater morier fame. Sed audi p̃hm iiij. ethi. Melius est mori: q̃ facere cõtra bonũ virtutis. O͞es honores appetunt. Excepto vsurario publico: qui honorem nõ estimat. Vñ Tho. xxij.q. lxxiij. Inter res tẽporales fama videt esse p̃ciosior. Alexã.ij. par. sum. Fama est p̃ciosissima o͞im rerũ. Melius ages bodin. Melius est nomen p̃clarum cũctis diuitijs. Practica fama est corona pontificũ. regum. dñorum. pauperum. mulierũ. virginũ. religiosoꝝ. O pater inquit egenus sum paup. Non es pauper q̃n habes bonũ nomẽ in p̃ficere dari potest melius vxori q̃ honor. Ad quã amplexãdã inducim⁹ tripliciter.

¶ Primo exemplo paganorum.

¶ Secundo sanctorum.

¶ Tertio exemplo christi.

¶ Primo paganorũ. De hippo greca que cũ circa littus spaciaretur rapta a pyratis nauiq̃ introducta. Cũ vellent eam violare appropiãs puppi se in mare precipitauit: q̃ cõsentiret ac sic

Digitized by Google

Romam ſuaʒ perderet. De lucretia ſpeculum norma romane pudicitie cum cū diceret ei Collatinus. Salue mi lucretia. minime inqͭt. Quid em̄ ſalutis poteſt eſſe mulieri amiſſa pudicitia. Vñ dum eſſet vi violata a Tarquinio: noluit diu poſt ſuā maculatā famā ſupuiuere. Tñ in ꝯſpectu Collat mi mariti ſui pugione ſe fodit. Hoc facto proteſtans famā ꝙ vitā ſibi cariorē. Preterea de virginib' illis que inſequebāt ab inimicis in flumē ſe ꝓiecerūt: ne famaʒ honeſtatis amitterēt. Vñ petrarcha in Triū. fame. Uidi nobilē comitiuā adunatā ſub vnius magne regine vexillo quē oēs amāt reuerētur et metuūt. ¶ Scd̄o exēplo ſctoꝝ de Machario. Cū qdam diceret inhers aſine: infamis in oībus patiēs fuit. Sed cū diceret fetide heretice. Rñdit. Mentiris. Cū qdam miraret impatiētiā. Repōdit. hoc ſolū vertit in meā infamiā. De xp̄o ꝙ in oībus patiēs: demonium habes. A ſeruo ꝑcuſſus. Sed non potuit pati qn̄ demon ipm̄ tētauit. Hec ōia tibi dabo ⁊c. qꝛ hoc pertinebat ad infamiā patris dicēs. Uade ſathana ⁊c. ¶ Tertio ſimilitudine. De ſalomone qui a ſcriptura laudat de pluribus. Eccleſiaſtes. ij. Magnificaui opa mea ⁊c. De auro: de argēto: de ſapiētia. Sꝫ cuꝫ pctm̄ egiſſet: dicit inclinaſti femora tua mulieribus: ⁊ dediſti maculam in gloria tua. Ad oſtendēdum ꝙ nihil agit: ⁊ ꝙ fama eſt ꝓcioſiſſima oīm rerum. Vñ cum ſtudio debet ſeruari: qd̄ nō facit ꝙ ſe laudat de malo. Vñ tria peccata cōmittit. Primū eſt gloriatio mali. Cōtra ps. Quid gloriaris in malicia. Scd̄ʒ eſt infamatio ſui. Eccl. xli. Curā habe ⁊c. Tertiū ſcandalū ꝓximi Mat. xviij. Qui ſcandaliʒauerit vnū eꝫ per malum dictum: expedit vt ⁊c. ¶ Tertia primalis. Qd̄ fit ſm̄ ſcotū. l. iij. di. xvi. Tho. ſuper alber. in. ij.

¶ Primo verum manifeſtando.
¶ Secundo falſum imponendo.
¶ Tertio malum recitando.
¶ Quarto verum fatendo.
¶ Quinto verum negando.
¶ Sexto ſcripturam componendo.

¶ Primo ⁊c. Qñ quis pctm̄ alterius ꝙ eſt ſecretū. lʒ verū ſit: narrat neſciēti. Exempli grā. Tu ſcis aliquē feciſſe rem turpē cum tali muliere: ſed res eſt occulta. ⁊ nemo ſcit niſi tu ⁊ ipſi ipſos infamas. O talis tu neſcis. Talis fecit ſic. Tu infamas ipſos: ⁊ mortalit̄ peccas. Quia agis cōtra duo ꝓcepta. Primo cōtra diuinū. Scd̄o cōtra naturale. Primo cōtra ⁊c. Mat. xvi. Si peccauerit in te frater tuus: corripe eū inter ⁊c. Eccl. ix. Corripe ꝓximū tuum ⁊ da locū timori altiſſ mi. Tu nihil facies. Scd̄o cōtra ⁊c. Qui clamat. qd̄ tibi nō vis fieri ne alijs facias. vt dicit di. i. c. i. ⁊ di. ix. c. placuit. Caliẋt' papa di. i. c. Ponderet vnuſquiſqꝫ ſermones ſuos ⁊ qd̄ ſibi nō vult loqui: alteri nō loquatur. Ille. Nolles ꝙ ꝓximus tu' infamaret te in occulto. Et tu fac ſimiliter. Mat. vij. Quecūqꝫ vultis vt faciant vobis hoīes: ⁊ vos facite illis. Unde caſus in iure. De illo qui miſſaꝫ celebrat corā excōicato. Aut eſt ſibi notorius ⁊ nō ꝑp̄lo. Si ſic debet miſſam ꝓſequi: ne ipm̄ infamet. Ex hoc xp̄s iudam cōicauit in cena in mortali: qꝛ nō erat notus apoſtolis ne ipm̄ ſcandaliʒarent. Ubi ſunt tales modo. Primo ⁊c. ¶ Scd̄o falſum ⁊c. Qñ qs ex odio ꝙ habet alicui imponit ei crimē qd̄ nō ſolū nō fecit: ſed nec vnꝙ̄ cogitauit: qꝛ vt dicit phs. ij. Re. Amor et odium ⁊ ꝓpriū cōmodū. ſepe faciunt hoiem iudiciū nō cognoſcere. Qd̄ prohibetur a lege. C. de modo mulctarū. l. vlti. C. de penis. l. ſancim'. Nō debet aggrauari quem culpa non aggrauat. Sed o quot virgines reputant̄ incor-

Digitized by Google

tinentes. Quot vidue ſancte: inhoneſte. Quot penitētes: hypocrite. Quot amatores iuſticie: tyranni. Quot boni mali reputantur. In hac infamia fuit Suſanna. de qua Daniel. xiij. Quia cōſentire noluit libidinoſis ſenibus: iudicata eſt morti. Preterea de ſancta marina que. xvij. annis ſtetit in monaſterio viroꝝ incognita ſub habitu monachi imputata fuit ꝙ quandā impregnaſſet: cū tñ eſſet mulier. O quot inueniūtur hodie: infamati cōtra iuſticiam. Un̄ quedā nobilis dña: infamata cōtra verū di. Scit deus ſi ſum virgo. ¶ Tertio malū ꝛc. Sicut qñ quis audiuit malū de aliquo qḋ poſſit verti in infamia. Tu vadis in apotheca. ꝛ ibi malū illud refers qḋ audiſti. Et ꝙuis nō ſis auctor huius mali: tñ mortaliter peccas: qꝛ illis notificas neſciētibus. Hoc peccm̄ maxime regnat inter mulieres: que diſcurrūt hac ꝛ illac. nō poſſunt ſilere: qꝛ ſunt de oſſibus. Uir de terra. Pone quattuor mulieres ab vna parte. x. viros ab alia plus garrulabunt. ¶ Quarto verū ꝛc. Qñ qs ſcit aliquē iniuſte infamatū cū ei falſum imponit: ꝛ pōt eū liberare ꝛ tacet peccat mortaliter ꝛ cauſa eſt illius infamie. Un̄ di. lxxxvi. Error cui nō reſiſtitur approbat. ꝛ veritas cū minime defenſatur opprimit. ꝛ Eccl. iiij. Libera eum ſi potes qͥ iniuriā patit. Et homo potius dꝫ mori ꝓ defenſione veritatis Eccl. iiij. pro iuſticia agonizare pro aīa tua. ꝛ extra de regulis iur. li. vi. augu. Si de veritate ſcādalū naſci permittitur. ꝙ veritas relinquat. Hoc fuit peccatū militū pilati. Mat. xxvi. ꝗ videntes xp̄m ſurrexiſſe: pecunia corrupti tacuerūt veritatē. Et tu o ciuis: qñ ſcis aliquē cōtra iuſticiā infamatū: adiuua ip̄m. ¶ Quinto ꝛc. Sicut qñ quis facit bonū opus. dare elemoſinā ire ad eccleſiam. facere alia bona. Tu dicis

Iſte nō facit hoc per bona farina bono aio: ſed vana glīa. Elie vngebadio. Un̄ magna ſcti hoc fuit peccm̄ phariſeoꝝ. Jo. ix. dicebāt de xp̄o qñ cecum illuminauit. Nos ſcim⁹: qꝛ hic hō peccator eſt. ¶ Sexto ſcripturā ꝛc. qñ qs facit ſcripturā ꝛ boletinū. In quo ponit mala ꝓximi ſui. ꝛ ponit ſup apothecas ꝛ portas aut i via: vt poſſit ab oībus legi. Et vocat libell⁹ famoſus aut diffamator⁹. Uꝫ puniunt a lege ciuili: tā ille ꝗ fecit: ꝙ ille ꝗ inuenit ꝛ nō corrūpit: vel alicui reuelat. C. de libero famoſa. l. vnica. in foro do puniū nō poſſunt abſolui: niſi famā reſtituāt vt habet. v. q. i. c. quidā. ꝛ di. xlvi. acuſatores. O quot vadūt ad infernū qꝛ infamāt: ꝛ nūꝙ reſtituūt. vñ ps pu. ¶ Scōm ꝛc. Infamator aſſimilat ſex generibus perſonarū ꝓpter ſuas malas conditiones.

¶ Primo homicide.
¶ Secundo ſerpenti.
¶ Tertio ſcorpioni.
¶ Quarto lupo.
¶ Quinto porco.
¶ Sexto inferno.

¶ Primo ꝛc. Ille dr̄ homicida ꝗ interimit hoīes: ita infamator dr̄ homicida aīe. ſ. i fama. Un̄ ꝺ pe. di. i. homicidiorꝫ Qui occidit ꝛ ꝗ detrahit parit homicida eſt. Ille corpis: iſte aīe. Un̄ ſcriptū eſt. ꝗ odit fratrē ſuū homi. ꝛc. Et oīs ꝗ detrahit fratri ſuo homicida ē. gl. ſuper. c. homicidioꝝ. Detractores dicunt homicide: qꝛ ꝙtum in eis eſt priuāt aīam vita ꝗ eſt melior pars hoīs: dū negāt virtutes ꝗbus ipſa viuit. In libro vita viuit. Corp⁹ viuit aboꝛ ab virtutib⁹. ꝛ. ff. de manumiſſis. l. infādi. Infamia eqparat morti. Qui ergo infamat primū ſuū ip̄m occidit in fama qꝛ mortu⁹: ideo nulli⁹ operationis. Exēplū illi⁹ patri: cui dictū fuit. O latro. O adult. O ꝯcubinarie. O homicida

Uerum eſt inquit: q2 infamaui fratrē
meū. ¶ Scd̄o ꝛc. Qui i ſilētio mordet
Eccl. x. Si mordeat in ſilētio ſerpens:
nihil eo minus hʒ ꝙ qui occulte detra
hit. De ſerpente ꝓuer. xxx. Salo. dicit ꝺ
t ꝙ tria fuerūt ei difficilia ad cogno-
ſcendum: ꝛ quartū penitus ignorauit
Primū via aquile. Scd̄m via nauis i
medio maris verū bene est. Tertiū via
uiri in adoleſcētia verū bene vl̄ ma-
e ager. ari. i. peri. De futuris cōtingen
tibus nō eſt determiata veritas. Quar
tum via colubri: ſed quare de colubro.
Rn̄deo: q2 in inceſſu ſuo videt̄ ſume-
re vnā viam ꝛ alterā vadit. Ita ribal-
dus infamator icipit bene loqui de eo
quē vult infamare: caue tibi ſocie. Cō
tra tales ꝓuer. x. Simulator ore deci-
pit amicū ſuū. Jd̄o obſerua illud qd̄ ſo-
let dici. Cuſtodi me de⁹ ab eo in que
cōfido: ipm applaudit cū verbis dulci
bus: ſʒ tandē ipm mordet. Simulator
ꝛc. Nō eſt officiū boni viri applaude-
re: qd̄ fecerunt phariſei cū dicerēt xp̄o
Magiſter ſcimus: q2 verax ꝛc. Chriſo.
Magr̄m noiant quē ꝑdere volebant.
Hoc pctm̄ regnat his temporibus. Hiero.
Nihil eſt ꝙ tam facile corrūpat men-
tes hoim̄: ſicut adulatio. Tales nō ſūt
veri amici. Vn̄ phs. iiij. ethi. Qui fin
git ſe amicū eſſe ꝛ nō eſt: peior eſt eo q̄
facit monetā falſam. Glo. in. L. oēs. C.
de here. falſus denari⁹: nō eſt denari⁹:
¶ Tertio ꝛc. Qui retro in cauda po-
tat. ꝛ dat venenū. Ita infamator oſtē
dit in facie qd̄ intus nō hʒ Jere. ix. Jn
ore ſuo pacē cū amico loquit̄: occulte
aūt ponit ei inſidias. Hiero. ad Aſel:
de fictis amicis. Oſculabāt̄ quidā mi
hi manus ꝛ ore vipereo detrahebant.
Dolebant labijs: corde gaudebant.
Exēplum Jude. Jo. xij. Aue rabbi. Et
oſculat⁹ eſt eū: ꝛ tn̄ ꝓdebat eū. O ius
titia: o quot comedūt in eadē mēſa. O
quot ſalutāt ſe: intus vero pleni ſunt
dolo. Sen. Multorum odia ſub occul
to latēt: oia tn̄ pādent̄. ¶ Quarto ꝛc.
Sicut vorator lacerat carnes aialium
ita infamator lacerat famā ꝓximi ſui
Jere. xix. Vnuſquiſq3 carnē ꝓximi ſui
vorabit. Facetia de duobus fratribus
ↄuentualibus qui in balneis ſimul cō
fitebant̄. Dico inquit vnus meam cul
pam ꝙ ordinē tuū infamaui. Rn̄dit
ille. Jdem facim⁹ de vobis. Greg. Qui
aliena detractione paſcit̄: ꝓculdubio
alienis carnibus veſcit̄. Et ſic vnuſq̄ſ-
q3 it ad infernū. Malū de me: ego de
te: o mala res. ¶ Quinto ꝛc. Qui in vi
ridario non paſcit flores: nec inter eas
ſe ponit: ſʒ in ſterquilinio. Facecia de
porco. Semel oia aialia cōuiuium fe-
cerunt: ſʒ deficiebat porcus: miſerunt
ouem ambaſſiatricē ad eū vocandum
vt ꝛ ipſe veniret. Rn̄dit. Eſt ne luto
ibi. Dixit ouis ꝙ nō: vn̄ noluit ire: ſic
infamator eſt porcus. Qui nō loquit̄ ꝺ
floribus virtutū ꝓximi: ſʒ de aliquo de-
fectu: ꝛ ſuos obliuioni tradit. Contra
Apls. i. Thi. iiij. Attende tibi. Contra
Cice. in Tuſ. Propriū ſtulticie eſt alio
rum vitia cernere ſuoꝝ obliuiſci. Se-
ne. Aliena vitia ante nos habemus: a
tergo noſtra lege ſup tuū librū ꝛ bene
ſtude in eo ꝛ fine meū. ¶ Sexto ꝛc. Jn
ore iferni ſolū mali ſunt: imo eſt peior
inferno q̄ ſolū malos capit. Sʒ in ore i
famatoris nō ſolū mali: ſʒ etiam boni
Cōiter ſermo taliū eſt de religioſis: de
pſbyteris. Cōtra tales Sop. ſ. A detra
ctione ꝑcite lingue. Jn vitis patrū le
gitur ꝙ diſcipuli abbatis Antonij: cū
viſitaſſent abbatē Pāph. dixerunt ei.
Pater dic nobis verbū ſalutis. Rn̄dit
eis. Meli⁹ eſt comedere carnes in. xl.
ꝛ dieb⁹ ꝓhibitis ꝙ comedere famā ꝓ
ximi. Practica. Quidā carnes nō com
edunt. Quidā ſup ſacones dormiunt:
quidā ciliciū portāt: ſed nihil melius
ꝙ famā fratris ſeruare. Ex hoc Aug.

in menſa habuit hos verſus. Quiſq́s amat dictis abſentū rodere vitā. Hāc mēſam indignam nouerit eſſe ſibi. Vi ſunt q̄ ſtant ſup apothecas ſup vias vituperantes: ſindicātes: infamantes hunc ⁊ illū. O lingua pūerſa que paradiſum cōturbaret. Tales ſunt illi dentes ſerpētini: quos Cadmus rex ſeminauit: vt ponit Ouidi⁹ li. ij. Metha. ex q̄bus ſtatim nati ſunt mulieres armati qui inuicē cōtra ſe inſurgētes ſe pemerunt: q2 ex infamijs ⁊ morſib⁹ detrahentiū brige ſeminanẗ inter hoies vnde mors ſepe ſequiẗ. Noli ſic facere frater mi ⁊c. circa qđ notat Alber. deum formaſſe linguā cum triplici cōditione. ¶ Prima cōditio: q2 fecit vnam in quolibet nō plures. Fecit duas aures: duos oculos: duos pedes: ⁊ man⁹ ⁊ linguaȝ tm̄ vnam. In quo innuiẗ ꝙ homo debet loqui parce ⁊ temperate. ideo Sap̄. puerb. x. dicit. In multiloquio nō deerit pctm̄: qui aūt moderaẗ labia ſua prudēs eſt. Sen̄. ad Lu. Tardiloquū te eſſe iubeo. Idem li. de moribus. In hoc em̄ incūbe vt libentius audias q̄ loquaris. Eccl. xxj. Tacitus ⁊ ſenſatus honorabiẗ. ¶ Scđa ⁊c. q2 fecit deus rubicundā. Ad inſinuendum ꝙ loqui debeat cuȝ charitate. ¶ Tertia ⁊c. q2 fecit eam mollē: ductilē: ⁊ volubilē. Ad oſtendēdum ꝙ hō nō debȝ eſſe ptinax in ſententijs male ꝓlatis. vnde Aug. xxij. q. iiij. c. Magne ſapiētie eſt hominem reuocare quod male locut⁹ eſt. Et ſic lingua eſt mollis: ita et locutio debet eſſe blanda ⁊ affabilis. vn̄ Cice. j. offi. dicit. Difficile dictu eſt quātopere conciliet aīos comitas affabilitaſq́ȝ ſermonis. ¶ Quarta collocauit in ore vbi ſunt labia: dentes: ſaliua: vt p labia ⁊ dentes: q̄bus claudiẗ tanq̄ duplici muro refreneẗ ne reuelet ſecreta: ⁊ oīa dicat q̄ nō ſunt dicenda. Ubi eſt ſaliua ad innuendū ꝙ ſermo debet eſſe ſale conditus: ⁊ q̄ſquis pōderat ſermones ſuos: vt dr̄. l. di. ponderet. Dubitat mō ſcotus. Quis plus teneẗ ad reſtitutionē q̄ hȝ rem alteri⁹ an famā. Rn̄det ꝙ famā: cum tn̄ non poſſit abſolui qui hȝ rem alterius: niſi reſtituat: vt dr̄ ab Aug. xiiij. q. vj. ſi res Non dimittiẗ pctm̄ ⁊c. multo plus famam. Et hoc duplici rōne ait Sco. pmo: q2 eſt pcioſior. ſcđo: q2 quis amiſſa ſubſtātia pōt laborare. Sed q̄ famam pdidit nemo illū vult: ſȝ querit aīa cura que iniuſte infamata eſt. O pr̄ ſum iniuſte infamata: quid faciā mō. Tu dixiſti ⁊c. Q2 qui negligit famā ſuam eſt crudelis: debeo me vindicare de h. Rn̄det dn̄s Alber. Q2 ſi cōtingat perdas bonā famā linguis detrahentiū: patiēter ferendū eſt. Quare o Alberte q2 eſt magni meriti: ⁊ potius eſt ad cōmendationē q̄ ad vituperiū: qđ oſtendit tali exēplo. Non eſt derogatio: ſȝ cōmendatio lucis: ſi eā fugiāt ⁊ odiāt veſpertiliones. Ad ꝓpoſitum. Sancti viri ſunt lux: q2 habēt lucidā conſcientiam ⁊ famā. Iuxta illud apl̄i. Oēs vos filij eſtis lucis ⁊ filij dei. Peccatores ſunt tanq̄ veſptiliones q̄ diligūt opa tenebraꝝ: ⁊ odiunt opa virtutū. Non eſt derogatio viris lucidis: ſi infamantur ab hoibus iniquis. iđ Sen̄. in li. de remedijs fortuitoꝝ. Male loquunẗ đ te hoies: ſed mali. moueret ſi đ me Marius: ſi Cato: ſi Lelius ſapiens: ſi alter Cato: ſi duo Scipiones iſta loquerenẗ. Nunc malis diſplicere: laudari eſt: nō pōt vllam auctoritatē habere ſententia: vbi qui dānatus eſt: male de te loquitur: male đ te loquunẗ hoies. Mouerer ſi iudicio hoc facerēt: nunc morbo faciunt. Male loquunẗ hoies. Bene neſciunt loqui: faciunt nō qđ merer: ſed qđ ſolent. Quibuſdam em̄ canibus ſic innatū eſt vt non ꝓ veritate: ſȝ ꝓ conſuetudine latrent. Q2 ſequuntur

aurea. O ſententia digna memoria. Practica hic. Quod nõ eſt officiũ boni viri dicere mala de ſocio. O pater eſt bonus. Non eſt verũ: qꝛ nõ diceret malũ. Da hoc documentũ populo ꝙ nemini iniuriã faciat: qꝛ vt dicit. Sene. Qui offendit ſcribit puluere. ſed q̃ offenditur: ſcribit in marmore. Unde Apoſtolus. Nemini dãtes vllam offenſionẽ. ¶ Tertius dicitur ꝛc. Duplex punitio. Una tp̃alis. Alia ſpũalis. ¶ Prima tẽporalis. In pluribus locis ſcripture. Numeri. xii. Quia maria ſoror moyſi ⁊ aaron. murmurauerat aceos infamabat pcuſſa eſt lepra. Preterea. Nume. xiiij. A. xx. annis ſupra nemo intrauit terrã pmiſſionis ex. c. milibus niſi Joſue ⁊ Caleph. ⁊ oẽs in deſerto mortui ſunt. Nume. xxi. Quia ppl's murmurauit cõtra moyſen ⁊ cõtra deũ. Non eſt aqua: deeſt panis aĩa nr̃a nauſeat ꝛc. miſit in eis ſerpẽtes. Preterea: ſeruiuit ſub pharaone: ſub rege eglõ in babylonia. Preterea Datan ⁊ Abyron. a terra abſorti ſunt. Nume. xvi. Ecce prima pena. ¶ Secũda eſt ſpũalis in aĩa ꝗ tales ſunt dãnati. Quod pꝫ Auctoritate. Exẽplo. Auctoritate. glo. ſup illud prouer. xxiiij. Cũ detractoribus ne cõmiſcearis. Hoc vicio periclitaꝛ totum genꝰ humanũ. Exẽplo in vitis patrũ. Interrogauit Macharius diabolum quale pctm̃ eſt ducẽs populos ad infernũ. Reſpõdit. Peccatũ infamie qꝛ facile infamãt ⁊ nũꝙ̃ reſtituũt quod fere dixit. In pfeſſione. Pater inquit peccator: dico meã culpã: qꝛ fui iratus ⁊ putaui in eccleſia. Sꝫ de detractione nihil dicit: qd̃ eſt peccatũ grauiſſimus omme deo diſplicẽs. Preterea. Luc. xv. Diues epulo torquebatur maxime in lingua. Tripliciter peccarat in lingua. Primo pauperẽ irridendo. Petrꝰ Rauennãs. Lingua magis ardet qui pauperi inſultauit. Secũdo nimis voluptuoſe edendo. Tertio inter conuiuas ad detractiões eã laxando. Ideo tantũ acriter puniebatur. In libro de Tranſitu. Hieroni. Euſebius refert de Siluano epo nazareno. Quod cum eſſet mire ſanctitatis in populo: dyabolꝰ inuidens ei aſſumpſit formã ⁊ imaginẽ epi. ⁊ iuit ad quãdã mulierẽ in nocte apud eius lectũ. Illa clamãs ſuccurrite. Ad eius vocẽ, venerũt ppli vicini ciuitatis. in forma epi inuenerũt diabolum ſub tecto ⁊ fugit. Facto mane factum figuraꝛ ipſi epo. Ille admirans patiẽter ſuſtinet. Un̄ ꝑ annũ integrũ fuit: ꝙ nemo ad eũ ibat ex vituperio. Tandẽ ſanctus dei cũ oraret: queſtus eſt valde ꝯtra deũ: ⁊ beatũ Hiero. cui erat deuotus. O dñe tu bñ ſcis: ꝙ ego nõ egi. Et tu o pater Hiero. quare me non iuuas. Apparuit ei Hiero. di. Fili age penitentiã. qꝛ ſine ea nemo coronatur. Sic factũ eſt vt ꝓberis. Sꝫ ſcias ꝙ iſamia eſt grauiſſimũ pctm̃. ⁊ pena grãdis eſt ſup eos q̃ infamãt. Sꝫ hec infamia nõ eſt facta ab hoie: ſed a diabolo q̃ nõ põt puniri noua pena: ſꝫ tm̃ accñtali. Sꝫ q̃ talia agũt acerbe punientur a diuina iuſticia. Preterea in geſtis angloꝝ ponit Beda de quodã viro q̃ duos grifones magnos habebat a dextris ⁊ ſiniſtris q̃ ipm cruciabant in lingua. Quia ꝑ que quis peccat ꝛc. Preterea filius apparuit poſt mortẽ patri. O pater crucior in lingua: qꝛ ꝓximũ meũ ſemꝑ diffamaui.

¶ Feria. v. poſt dominicã de paſſione. De cõuerſione Magdalene.

Remittunꝛ ei peccata multa qm̃ dilexit multum. Luc. vij. ¶ Ab optimis ⁊ excellẽtibus pħis naturalibus: cum ſolido ⁊ firmo fundamẽto rõnis fuit cõcluſum inter oẽs creaturas ſingula

riter rationalis creatura dotata ratione:capax intellectu cuꝫ ſumma auiditate ⁊ appetitu deſiderare illā rē q̄ ſit pulchra et bona. Dio.iiij.ca.de di.no. Pulchrū ⁊ bonū oia deſiderāt.⁊ in.j. Ethico. Bonū eſt ꝙ omnia appetunt: quia vt ſcribitur in.iij. Ethic. ⁊ in.iij. de anima. Bonum eſt obiectum volūtatis. Et q̄to bonum eſt maius:tanto plus eſt appetibile. Deus eſt ſummuꝫ bonū plato in Thimeo. Deus eſt ſummuꝫ bonū ſup oēm ſubſtātiā omnēq̄ naturā. Et.xij.meta. Deus eſt nobiliſſimus oīm entiū:⁊ nihil eo nobilius.de quo Marci.x. Nemo bonus niſi vnus de⁹.i.eſſentialiter. Cū ergo fuerit ſummum bonū magdalena ip̄m elegit.a quo meruit remiſſionē oīm pctōꝝ. Euāgelium narrat per ordinē. De qua tria occurrūt myſteria declaranda.

¶ Primum dicitur offenſionis.
¶ Secundum dicitur ſatiſfactionis.
¶ Tertium dicitur premiationis.

¶ Primū dr̄ ⁊c. Querit̄ dubiū. Utruꝫ magdalena:de qua hodie fit mētio in euāgelio:ſit illa peccatrix q̄ fuit ſoror Lazari ⁊ Marthe. ¶ Circa hoc triplex fuit opinio. Una dicit ꝙ nō. Et ratio hui⁹ eſt:q2 cauſa principalis ꝑpt̄ quā cōiter mulieres faciūt illicita ⁊ talia de corpore ꝓprio eſt ꝓpter paupertatē. prouer.xxvij. Propter inopiā multi perierūt. Iſocrates in exhortationib⁹.c.ij. Honora p̄ſentē ſubſtantiā ꝑpt̄ duo tum vt magnū maluꝫ ꝓhibeas.tū vt amico erūnoſo ſuffrageris. In.j.Ethi. Impoſſibile eſt indigētē opari bona. in.iiij.Ethi. Oīs indigētia mala.in.ij. Poli. Impoſſibile eſt indigentē bene principari:⁊ ſtudio vacari.in.iiij.poli. Qui viles ſunt ⁊ egeni neſciūt principari. Un̄ cū interrogant̄ tales miſere: quare talia agunt:dicūt ꝓpter paupertatem. O quot ſtant ad lupanaria. O quot furant̄ ꝓpter paupertatē. Ad ꝓpoſitū. Magdalena nō fuit paup:ſꝫ imo ditiſſima:cū eſſet dn̄a caſtelli magdali:a quo dicta eſt magdalena. Igitur nō fuit illa ſoror Lazari. ¶ Secūda opinio fuit Orig. ꝙ fuit illa. Sed non fuit meretrix ⁊ peccatrix corpe:ſꝫ ſolū mēte vt plures puelle reperiunt̄ in domib⁹ parentū q̄ ſunt virgines corpore mente autem nō. ¶ Tertia opinio eſt Greg.⁊ Ambro.⁊ Aug.vt ponit Tho. ſup Jo.xij.c.qd̄ illa fuit meretrix mente ⁊ corpe:⁊ ſoror Lazari. Et hec verior opinio. De dn̄o Alber.ſup Luc. Fecit deus duo luminaria magna:luminare maius qd̄ eſt beata virgo q̄ p̄eeſt diei i exemplū innocētie. Et luminare minus qd̄ eſt maria Magdalena:q̄ p̄eſt nocti.i.pctōribus in exemplū penitentie. Ille. Et Glo.ſuper Mat.xxj. Amē dico vobis: q2 publicani ⁊ meretrices precedēt vos in regno celoꝝ. Publicani:vt matheus:meretrices:vt magdalena. Hiero.in ꝓlogo oſee. Hec eſt illa mulier meretrix ⁊ adultera:de qua loquit̄ dn̄s ad iudeos di. Meretrices ⁊ publicani p̄cedēt vos i regno celoꝝ. Preterea hoc idem eccleſia romana in officio confitet̄. Maria ſoror Lazari q̄ tot cōmiſit crimina ab ipſa fauce tartari redit ad vite limina. Ad ꝓpoſitū. Si peteres mō:q̄ fuerūt cauſe ꝙ magdalena peccauit. Rn̄det pater Auguſt.in lib.de x.cordis:ꝙ fuerunt quattuor q̄ induxerūt eam ⁊ alias mulieres.

¶ Prima eius pulchritudo.
¶ Secunda eius libertas.
¶ Tertia eius facultas.
¶ Quarta eius inuerecundia.

¶ Prima eius ⁊c. Que eſt cauſa multorum maloꝝ. Magdalena vt dicit Albertus ſuper omnes mulieres orientales fuit ſpecioſa et pulchra corpore:naturali pulchritudine:et cum iſti naturali addebatur artificialis. Que eſt iſta o mulieres. Affaytamentum

Digitized by Google

capitis appoſitio capillorum: deletum in facie ad artificioſe: ad speculum stare per horam: verte huc pone illic. Ad cingulum cultellum: ab alia acuarium. Uideret mare scalli: si haberet forpices. Iſta autem pulchritudo est cã mali. Quia vt dicit quarto Theophraſtum pñm. Mulier pulchra cito adamatur: et difficile est cuſtodire quam multi amant. Et dionyſius. iiij. de diuinis no. Pulchrum et bonum: oia deſiderant. Et Dauid in. ps. Delectaſti me dñe in factura tua. vñ Cleopatra a Marco Antonio Poliſenna. Deidamia Briſeida ab Achille. Helena a Paride. Deianira ab Hercule. Phillides a Demophonte. Tiſbe a Pyramo. medea a iaſone amate sunt. De hac pulchrytudine dicit Salomon puer. xi. Circulus aureus in narib' ſuis: mulier pulchra et fatua. Sicut enim ſus habens circulum aureum in lutum immittit: sic mulier habens pulchrytudinem: inuolupetatem se immergit. Sed qñ mulier est pulchra et sapiens non est periculum: quia sapienter se conſeruat: Aliter qñ est turpis et fatua non est periculum: quia nemo eam sollicitat: sed qñ est pulchra et fatua. tunc est periculum. nam quia est pulchra sollicitatur a multis. Quia ho est fatua: custodire se nescit. De tali pulchrytudine dicitur. puer. xxxi. Fallax gratia et vana est pulchrytudo. Sed queritur dubium: quare plus naturaliter querit mulier pulcri quam vir. Rñdeo quod non est persona que non querat honorem. In. vi. ethic. Omnes honores appetunt. in. iiij. Ethi. Maximum bonorum exteriorum est honor. et Cicero in. q. Tuscu. Oes accenduntur in studia: gloriam. Unde oibus placet honor Ad propoſitum. Mulier non pot habere honorem in dando consilia. Quia vt dicit phs. i. Pol. Consilium mulieris est inualidum. Non in gubernatione dom'. In. i. Pol. A mliere male regitur ciuitas. Non componendo pacem. In. viij. de aialib'. Femine sunt litigioſe. Non in fortitudine viri: quia debilis est. in. xviij. de aialib'. Femie sunt debilioris nature marib' quia sunt frigidiores. Unde in. xviij. de aialibus. Femina est mas occaſionat'. i. imperfectus. Et Sen. li. de bñficijs. Uideam' ne mittam' munera superuacua vt femine arma: quia scz non est fortis ruſtico libros. Ad propoſitum. Mulier ergo sibi querit honorem in aliquo: sed non pot hre in supradictis. Igitur sibi querit in pulchrytudine affayrãdo se exceſſiuis ornamentis. propter quod sepe viri eunt ad hoſpitale. Sed iſte vanus ornatus acriter reprehenditur a doctoribus: quia est peccatum. vnde Hiero. ad Furiam. Ornatus iſte non domini velamen est: sed antixpi. Omnia iſta sunt perdita in muliere. Facecia de imperatore qui mãdauit diem sui natalis celebrari. Quidam ruſticus fuit qui in agro iuſſus est laborare. Duct' ad imperatorem indicauit ei: quia sex denarios oportebat eum quotidie lucrari. duos soluere scz patri dare: duos accõmodare. s. filijs duos conſumere pro familia: duos perdere. s. vxori. Magdalena ergo peccauit: quia iſta pulchrytudo fuit sibi cã et iſte ornat'. ¶ Secũda cã fuit libertas. Poeta. Non bñ pro toto libertas venditur auro. et ff. de fideicõmiſſis libertatib'. l. par. Nihil grati' preſtatur libertate. et Inſtitu. Quibus de cauſis manumittere non poſſumus. Ineſtimabilis res est libertas. O quot cadunt in peccata propter hanc: quia priuate sunt conſortio virorum. In huius figuram dixit Geneſis tertio. Deus. Sub viri eris poteſtate: quaſi dicat non in tua libertate. Unde conſulendum est mulieribus: vt viros accipiant. Meretrices peccant: quia pergunt quocunque volunt. Maria fuit libera sine conſortio viri: marthe: lazari: ideo peccauit. ¶ Tertia cauſa etc. Abundantia rerum temporalium est cã multorum malorum. Unde Tho. in. i. q.

Digitized by Google

hi.xx.iii. Abūdantia diuitiarū eſt ſup
biendi occaſio. Deuter.xxxii. Incraſſa
tus eſt dilect⁹ me⁹ ⁊ recalcitrauit: de-
reliqt deū factorē ſuū. Eze.xvi. Hec
fuit iniqtas ſororis tue ſodome: ſaturi
tas panis ⁊ abūdantia ⁊ ociū. Sodo-
ma dr ſoror hieruſalē. ⁊ Ber ñ. Ocioſi-
tas eſt mater nugarū: ⁊ nouerca vir-
tū. Eccle.xxxiii. Multā maliciā docu-
it ocioſitas. Cato. Nā diuturna qes:
vitijs alimēta miniſtrat. Maria vaca
bat in ocio: in croceis ſtabat. vnde ex
hoc peccauit. ¶ Quarta cā inuerecun
dia. Verecūdia maxie cōuenit mulie-
ribus. Sꝫ alique ſunt ſine ipa. vñ ca-
dūt in malis. Vnō ſcriptura. Iere.iii.
Frōs meretricis facta es mihi. noluiſ-
ti erubeſcere. Vnō o magdalena dic
mihi. Quis te cōduxit ad pctā. Certe
tua pulchritudo tua libertas tua ocio
ſitas. Et ſic patet primum.

¶ Secūduꝫ dr. Qꝛ offenderat ideo ſa-
tiſfacere voluit. Quia vt dic aplſ. Ro.
vi. Sicut exhibuiſtis mēbra veſtra ſer
uire iniqtati ad iniqtatē: ita nūc exhi
bete ſeruire deo in ſanctificationē. vñ
Greg. de ea in omel. Cogitāti mihi de
marie pñia magis libet flere q̄ aliqd
dicere. Cuius enī vel ſaxeū pectus il
le hui⁹ peccatricis lachryme ad exem
plū penitēdi nō emolliāt. Cōſiderauit
nāq3 qd fecit ⁊ noluit moderari qd fa
ceret. Sup conuiuātes igreſſa eſt: non
iuſſa venit: inter epulas lachrymas ob
tulit. ⁊ quot in ſe habuit oblectamen
ta: tot de ſe inuenit holocauſta. Cōuer
tit ad numeꝝ criminū: numerū virtutū
vt totū ſeruiret deo in pnia: quicqd ex
ſe deū cōtempſerat in culpa. Ille. Pri
mo offendit p oculos a qb⁹ fiunt tot
mala. Sene. Oculi nri: ſunt tota luxu
ria nra. Hiere. iii. Ocul⁹ me⁹ depdat⁹ ē
aiā meā. Hiere. vi. Mors aſcēdit p fe
neſtras. vñ dd qꝛ peccauit aſpiciēs ad
feneſtram Berſabee. ii. Reg. xi. clama

bat: Auerte oclos ⁊c. Gen. xxxiv. Dina
filia iacob: qꝛ iuerat ad vidēduꝫ perſo
nas extra ciuitatē fuit capta in amo-
rē. Iō quedā monialis ſibi eruit ocu-
los ⁊ amāti ſe miſit. vñ male cogitati
ones. Maria peccauit p oculos p eū-
los voluit ſatiſfacere: qꝛ lachrymas ob
tulit. Euāgeliſta. Lachrymis cepit ⁊c.
Tres differētias lachrymarū pduxit:
vt ponit Iacobus de voragine.
¶ Primo lachrymas cōpunctionis.
¶ Scdo lachrymas compaſſionis.
¶ Tertio lachrymas amoris.
¶ Pmo pdu. ⁊c. Pctā amariſſime fle-
uit. vbi dicit Egiſipp⁹ q̄ poſt ſuā con-
uerſionē nūq̄ voluit videre faciē hoīs
ſiccis oclis: ſꝫ flebat. Mat. v. Bti q̄ lu
gēt: qm ipi ⁊c. Fuerūt tāte efficacie q̄
impetrauit veniā pctōꝝ ſuoꝝ: vñ dñs.
Remittunt ei pec. ⁊c. Scdo pduxit la
chrymas cōpaſſiōis quas fudit i mor
te Lazari fratris ſui. Fuerūt tante effi
cacie: q̄ xpm adduxerūt ad fletū ⁊ la-
zarū ſuſcitari fecerūt. Io. xi. Vidēs ⁊c.
ſus mariā plorātē lachrymat⁹ eſt: ⁊ ip
ſum ſuſcitauit. Tertio pduxit lachry
mas amoris qs fudit ex abſentia cor
poris xpi dū nō inuenerat i ſepulchro
Io. xx. Maria ſtabat ad monumentū
foris plorās. Cāta in cātu euāgeliſte.
Fuerūt tāte efficacie q̄ meruit videre
ieſuꝫ in forma ortulani ⁊ angelicā vi-
ſionē glo. iterlinearis. Maria dilexit
tripliciter. Pmo in vita: qꝛ ei miniſtra
bat. Mar. xv. erāt mulieres iter quas
erat maria magdalena que ſequebat
eū ⁊ miniſtrabat ei. Scdo in morte
Iohā. xix. Stabat iuxta crucē ieſu mr
eius ⁊ maria magdalene. Tertio poſt
mortē. Ioh. xx. Maria ſtabat ad mo-
numētū foris plorās. ¶ Secūdo offen
dit p aures audiēdo vana. Eccle. xxviii.
Sepi aures tuas ſpinis: ⁊ noli audire
linguā neq̄. Malū eſt audire ipudica
inhoneſta. Maria audiuit inhoneſta:

Digitized by Google

Sed ſatiſfacere voluit quia aures ſuas occupauit in auditione diuini vbi Jo. viij. Audiebat verbū illi⁹. De paradiſo: de angelis ⁊c. ¶ Tertio p capillos eos vane cōponendo faciendo cerudellos: communia putāt nō eſſe pctm̄ mulieres in capillis. Exēplum li. de. vij. donis Quedā comitiſſa cū eſſet multum liberalis ad pauperes: ſed multū vana in ornatu capillorū. Poſt morte apparuit cuidam familiari mulieri ſibi di. ſe eſſe dānatā propter ornatū capillorum capitis vnde vidit mlier illa caput habere plenū ſerpentibus mordentibus ipſum locō capillorū in penā illius vanitatis. De his loqͥ dn̄s Eſa. iij. Eleuate ſunt filie ſyon ⁊ ambulauerūt extento collo ⁊ nutibus oculorum. Vere extēto collo: quia vane glorioſe extendunt collū vt grues. Mirum ꝙ nō timeāt differre capillos mortuos: cū naturaliter ſint timide. Maria de ipſis ſatiſfecit ⁊ capillis capitis ſui tergebat qua cū capillis ſuis lauit pedes iesu xpi. ¶ Quarto offendit ore: ⁊ hoc oſculādo ipudica: ⁊ os amatoris. Maria aūt pedes ieſu oſculabatur. Et de hoc oſculo Can̄. i. Oſculeͭ me oſculo oris. Unde ad crucem depingiͭ ad pedes ieſu cū lachrymis quos oſculabatur. ¶ Quinto per deletū ⁊ per vnguenta. O vane mulieres cōtra tales. es. Facies pctōrū. i. demonū ſumitis: ſed tales puniūtur Joel. ij. Oēs vult⁹ redigēter in ollā. Satiſfecit: qͣ vnxit pedes ieſu ⁊ vnguēto vngebat. O preciosum vnguētum deuotionis ⁊ cōtritionis. ¶ Sexto per totū corp⁹ in pctā inuoluēdo. ſatiſfecit per aſperā pnīaꝫ per annos. xxx. in ſpelūca. Quia vt dicit Chryſoſto. ſup Mat. Qualis pceſſit offenſio: talis dꝫ ſeq reconciliatio. Fuit ſupba ſatiſfecit p hūilitatē. Fuit diſſoluta. effecta eſt honeſta. ⁊ tu o mis peccatrix exēplū ſume a magdalena. Uade ad pedes ieſu: cū magdalena: plange clama. O dn̄e mi habe de me pctōre miam. Un̄ eccl'ia. Egra currit ad medicū: vas ferēs aromaticū: ⁊ a morbo multiplici vbo curatur medici. Cāta. Unde ieſus phariſeo. vides hāc mulierē: hec eſt q̄ offendit: oculis manibus: toto corpe ſatiſfecit. Exemplū de ea. Cū quadā vice poſtꝙ dedit ſe pctis volēs eā xp̄s cōuertere: ea dormiēte talē habuit viſionē. Uidit nāq3 mulierē quādam pulchrā habētem filiū in manibus: q ante eā ſtās dicebat O maria vis filiū meū habere in ſponſum. Rn̄dit illa. Uolo Cui illa. nunꝙ habebis eū niſi relinquas pctā. Cuius gilās amore accēſa ad xp̄m cucurrit audiēs eū in tēplo pdicantē que audiēs lachrymis pēa cōuerſa ē. Un̄ ptꝫ ſcd'm. ¶ Secundū dꝫ ⁊c. Cōtulit ei xp̄s qnq3 priuilegia merito ſuis bonis opibus.

¶ Primo fecit eam ſecretariam.

¶ Scd'o fecit eam familiarem.

¶ Tertio fecit eā ſuam medicā.

¶ Quarto fecit eam ſuā theſaurariam.

¶ Quinto fecit eam ſuā ābaſſatricem.

¶ Primo ⁊c. Quia vt dꝫ. Ro. vi. cap. Ubi abūdauit delictū ⁊c. Paulus factus vas electiōis. Publican⁹ euāgeliſta. Petrus princeps apl'orū Magdalena ſecretaria Luc. vij. Legiͭ ꝙ Maria ſedebat ſecus pedes dn̄i: ⁊ audiebat vbū illi⁹. Nō legiͭ ꝙ ibi aliqs fuerit: niſi ipſa cū ipo. Et ei dicebat ſecretum ſue paſſiōis: ⁊ futura circa ſecretū ſue reſurrectiōis: ⁊ de alia vita i ſignū amicitie. Qꝛ vt dꝫ puer. xxv. Cauſam tuam cū amico ptracta. Sen̄. Oia cum amico delibera. Tho. in poſti. ſup Jo. Uerū ſignū amicitie eſt: ꝙ amic⁹ amico ſuo cordis ſecreta reuelet. ¶ Scd'o fecit eā ⁊c. vꝫ matris ſociam. Que licet eēt perior: tn̄ in ſociā ei dedit: in ſignū amoris. Nō mariam Cleophe: nō Salome: ſed magdalene. ¶ Tertio fecit ⁊c.

Magnū eſt eē medicū impatoris aut
regis: ſed fortius ieſu xpi. O magdale
na q̄ chriſtū vnxiſti manibus ppriis.
¶ Quarto fecit eam ꝛc. Magdalena
xpo dedit pānam in cruce. Et xp̄us ei
dedit ſanguinē quē colligebat ad pe
des crucis: ꝛ in ampulla poſuit: q̄ ma-
teilie habet. ¶ Quinto fecit ꝛc. q2 fe-
cit apoſtoloꝝ apoſtolam. Eccleſia ca-
nit. O mūdi lāpas ꝛ margarita ꝑful-
gida q̄ reſurrectionē chriſti nūciando
aploꝝ apoſtola fieri meruiſti. Practi-
ca in verbo. O mundi ꝛc. O ſpeculum
penitentie. O ſpes miſerorum pecca-
torum. Apoſtoli fuerunt miſſi predi-
care. Magdalena autem predicare ꝑ
dicatoribus. Preterea fidem maiorē
habuit oībus apoſtolis: q2 citius cre-
didit. Apoſtoli poſt reſurrectionē xp̄z
viderunt: audierunt: cū chriſto come
derunt. Maria non habuit iſta: tamē
credidit vnde ex priuilegio prima vi-
dit chriſtum reſurgentem: vnde habu
it priuilegium omnium ſanctorum.
¶ Primo apoſtolorū q2 predicauit q̄
uis ſit mulieri prohibitum predicare:
tamen ex quodam priuilegio particu-
lari ei cōceſſum eſt. ¶ Secundo patri-
archarum: in benignitate: quia de fa-
cultatibus ſuis chriſto contulit ꝛ apo
ſtolis oībus. ¶ Tertio ꝓphetarum q2
xp̄i aduentum ꝓnunciauit in galileā
¶ Quarto martyrum: quia corpus ſu-
um martyriſauit. ¶ Quinto cū Johā-
ne baptiſta. q̄ lauit corpus xp̄i in ior-
dane. hec aūt caput pedes immo oſcu
lā dedit. Preterea priuilegiū cōfeſſoꝝ
quia fidē xp̄i cōfeſſa eſt. Et ob hoc tā
tū a chriſto dilecta eſt a quo ī illo cele
ſti ꝛ felici regnum celorum meruit ex-
altari. Ad quod ꝛ nos perducat ieſus
ſuus ſponſus qui ꝛc.

¶ Feria. vi. dominice de paſſione: De
iracundia

Collegerūt pō
tifices et phariſei
cōſiliū ꝛ dicebant:
Quid facimus: q2
iſte hō multa ſigna
facit. Joh. xi. cap.
Scdm Tho. in ca-
the. Tempe quo iudea fctā fuit tribu
taria romanis. Pōtifices romani ſta-
tuerūt vt null' diceret rex niſi ille quē
romani ordinaſſent. Judei ergo viden
tes magnū cōcurſum ppl'i erga ieſum
dubitauere ſcribe ne romani venirent
ꝛ eos de hieruſalē eijcerēt. Vñ maio-
res. i. pōtifices q̄ erāt maioris auctori
tatis ꝛ magis litterati: ꝛ phariſei qui
pre alijs videbātur religioſi: collegerūt
cōciliū aduerſus ieſuz inuidia moti: cū
audiſſent Lazarū ſuſcitaſſe. Quid fa-
cimus ꝛc. Secūdū Cano. v. q. ij. c. Epi
ſcop'. §. Si ergo iniuſte. Sentētia eſt
iniuſta ꝛ cōſiliū triplici de cā. Prima
ex aio: cū iudex nō ex zelo iuſticie: ſed
ex odio liuore dat ſniam. Secunda eſt
ex cā. Cū q̄s condēnat ꝓ cā q̄ nō eſt ve
ra ꝓ futuro ſcz qḋ non cōmiſit. Tertia
ex ordie: q2 ſcz nō ſeruat ordo iudicia-
rius. Cauſas has ſeruauerūt iſti: ideo
male. Scdm Egidiū li. de regimie prī
cipiū. In oī bono cōſilio tria ſūt ſuen
da. Primū ē maturitas. Vñ iudex in
ꝓferēdo ſniaz. ſedet iuxta philoſ. vij.
Phy. Sedēdo ꝛ qeſcēdo: fit aīa ſapi-
ens. Scdo cū pace ꝛ nō perturbatiōe.
Exo. xxiij. Innocētē ꝛ iuſtū nō occides
Tertiū ē ſapia. ꝓuer. viij. Ergo ſapia
in cōſilijs viro. Qḋ nō fecerūt hodie in
ſuo cōcilio. Quid facim'. Si dimitti-
m' eū ſic venient romani. ſ. in tāta forti-
tudine q̄ nō poterim' reſiſtere. Et tol-
lēt locū nr̄m id eſt ciuitatem ꝛ tēpli.
Et gētē captiuitatē ppl'z. Glo. Paſſio
timoris ſubuertebat eis iudiciū rōnis
Unus aūt ex eis Cayphas noie. Cum

eſſet pontifex anni illius dixit. Uos neſcitis quicq̄ nec cogitatis. q. d. Bonū rōe magis eſt eligendū q̄ bonū ꝑticulare. Si eñ dimittat̄ hō iſte bonū totius ppl'i diſſipabit̄ ſm eoꝝ eſtimationem: ⁊ ſic cōcludit: q̄ ſit ad morte cōdēnand⁹ etiā ſi nō inueniat̄ cauſa mortis vn̄ dicit. Expedit vobis vt vn⁹ hō moriat̄ etiā ſi eſſet bon⁹ ⁊ iuſt⁹. Pro ꝑplo i. ꝑ cōſeruatione ppl'i. Et nō tota gēs pereat. vn̄ pꝫ apte q̄ paſſio inuidie cō xp̄m ⁊ paſſio timoris ꝑdēdi gētē ⁊ locum ſubuertebat̄ in eo iudiciū rōnis. Hoc aūt a ſemetipſo nō di. ſed cū eſſet pō. ⁊c. Vbi ipſo ignorāte ꝓtulit ꝓpheticū v̄bū nō rōe ſui meriti: ſꝫ dignitat̄ officij. Ambro. Ueritas a quocūqꝫ ⁊c. Necmirū ſi in ore iudei fuit v̄bū ꝓpheticū a ſp̄uſctō poſitū: q2 vt dr̄ Nume. xxij. aſina Balaā dixit dn̄o ſuo. Cur iterum me. iij. cedis. Ab eo die ⁊ cōſilio cogitauerūt eū occidere. Jeſus fugit in effren ciuitatē paruā. Un̄ ibi abagarus rex miſit ep̄las vt ad ſe veniret xp̄s autem faciei figurā i ſudario miſit: vt dr̄ in. ij. di. ix. q. i. a Tho. Sequit̄. Et ibi mo. c. diſt. ſ. vſqꝫ ad tp̄s ꝓpinquū ſue paſſionis. Applica. De iracundia tria ſe offerunt in preſenti.

¶ Primum dicitur diffinitionis.

¶ Secundū dicitur diuerſificationis.

¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Primum ⁊c. Tho. xxij. q. xviij. ar. iij. Ira eſt appetitus vindicte. O pater ait iracūdus ille mihi nocuit nō qeſcā donec faciā vindictā: dicā agā. Ira eſt appetit⁹ vindicte. ⁊ alber. in iij. li. Cō. c. xvij. Ira eſt motus anime cōcitat⁹ ad penā inferendā. ⁊ Lact. in li. de ira ad donatū. Ira eſt cupiditas vlciſcēde iniurie. Sꝫ ꝓ maiori declaratione notandum eſt ſm ſupradictos docto. q̄ duplex eſt ſpecies iracūdie: vt etiā ponit Tho. ſup ep̄las pauli ad Ephe. iiij. q̄ duplex eſt ira. Una eſt q̄ ſm iudicium rōnis q̄ ꝓprie dr̄ zelus. Alia q̄ expedit ieſum rōnes q̄ ꝓprie dr̄ paſſio. Primo mō talis ira nō eſt pctm̄. immo neceſſaria: q2 ordinat hoīes ad deſtam corrigendo pctā ⁊ defect⁹. Un̄ Hiero. Qui iraſcit̄ cū cā nō eſt re⁹. Nā ſi ita nō fuerit nec doctrina ꝓficit: nec iudicia ſtāt nec crimina cōpiciūt̄. ⁊ amb. li. de offi. Ubi culpa ē iraſcimini: q2 vt dicit p̄ps in. iiij. Et ibi. Nō iraſci in qbus opꝫ: inſipiētis eſt. ⁊ hiero. Qui nō iraſcit̄ aut deus aut lapis eſt ⁊ dauid in ps. Iraſcimini ⁊ nolite peccare. Ad hāc iducitur hō triplici exēplo. Primo ſcripturali. i. Mac. ij. Cū rex antiochie miſiſſet nunciū machabie ſctō viro vt idolis ſacrificaret. Irat⁹ ſctūs dei occidit nunciū ⁊ iudeū ꝑiter q̄ corā eo ſacrificabat. ⁊ iiij. Re. ij. Idē ſctūs dei occidit q̄dringētos ꝓphetas falſos in torrēte ciſon. q̄ idolatrare faciebāt ppl'm. Exo. xi. Cū dn̄s ppl'o ꝑcepiſſet q̄ null⁹ de māna reponeret vſqꝫ mane. Ipi āt auidi vt lupi: qbuſdā reſeruatis cū ſcaturirēt v̄mib⁹. Moyſes irat⁹ ppt̄ diuini ꝑcepti cōtemptū eos occidit. Exod. xxxij. Cū ppl's luderet circa vitulū aureū: irat⁹ moyſes ꝓiecit tabulas ⁊ confregit. Et ex eis q̄ fuerūt in culpa occidit. ij. M. pre ea. Nume. xxi. dixit dn̄s moyſi. Tolle oēs ꝑncipes ⁊ ſuſpēde i patibulis cō ſolē: q2 locuti erāt cō dn̄m. Ecce p̄mū exēplū ſcripturale. ¶ Scdm̄ exēplū ē doctrinale Johā. bap. q̄ acit̄ redarguit herodē ꝓpter vxorē fratris ſui philippi quā tenebat in vxorē. Preterea ambro. iratus cōtra Theodoſiū: q2 ſanguinē fudit apud theſalonicā: q2 occidere fecit ſeptē milia hoim non ꝑmiſit eū ingredi in templū ipm excōmunicatū reputās. ⁊ de beato ſtephano q̄ zelo replet⁹: dixit iudeis. Uos ſemꝑ ſp̄ui ſancto reſtitiſtis. ⁊ de beato dn̄ico qui ſacriſtā vſqꝫ ad ſanguinem verberauit. q2 receperat ſudarium a muliere

Digitized by Google

ſine licẽtia. Mirãtibus fratrib⁹ dixit.
Nõ eſt crudelitas: ſʒ pietas p̱ deo pu
nire crimina. ꝛ. C. de furtis. l. ſi quis. ꝛ
l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquiliã. Deli
cta nõ debẽt remanere impunita: que
punitio nõ fit niſi per irã. Ideo Lact.
lib. de ira ad Donatũ. Neceſſe eſt bo
no ac iuſto diſplicere que praua ſunt:
ꝛ cui malũ diſplicet moueri ad irã cũ
id fieri videt. Ille. Ideo xp̄s Iohã. ij.
Ira permotus vidẽs tẽpluʒ ꝓphana
ri mercãtijs ꝛ negociationibus funicu
lum fecit ꝛ oẽs cũ ira eiecit de templo
di. Scriptũ eſt enĩ. Domus mea: dom⁹
orationis ꝛc. Auferte iſta hinc. Ubi no
ta ſm Tho. in poſt. ſup Ioh. ꝙ xp̄s in
iniuria ꝓpria fuit patiẽs ſemꝑ in exẽ
plum noſtrũ: vt Io. viij. Demoniũ ha
bes. Rñdit benigne. Ego demoniũ nõ
habeo. Et quãdo ꝑcuſſus alapa fuit.
Math. xxvi. Cur me cedis: ſʒ ĩpatiẽs
fuit in iniuriã patris ſui: ꝛ ſe turbauit
di. Auferte iſta hinc. ꝛ Math. iiij. qñ
demõ dixit. Hec oĩa tibi dabo ſi cadẽs
adoraueris me: qꝛ hoc cedebat in vitu
periũ patris. Ideo hiero. iniuriã meã
patienter tuli: iniuriam patris mei pa
tienter ferre non potui. Uñ p₃ ſcõm
exemplũ. Tertio exẽplo paganali: de
Bruto romano. de quo Valer. lib. v. c.
viij. de ſeueritate parentũ aduerſus li
beros. Cum audiret duos filios ſuos
velle introducere in romã: dñationem
Tarquinij ſupbi a ſe expulſã fecit filios
virgis ferreis acriter cedi. Et vos o pa
tres o matres: corrigite filios veſtros.
Iraſcimini ꝛ nolite ꝛc. puer. xiij. Qui
parcit virge odit filiũ ſuum: q̃ aũt dili
git illũ inſtãter erudit. ꝛ phs. vi. poli.
Bonũ ẽ ꝙ parẽtes corrigãt filios ocio
ſos. ꝛ vos officiales: o ꝑtores iraſcimi
ni ꝯ mala: qꝛ bonitas ꝛ pietas in hoc
eſt mala. Uñ di. l. c. ſi quis dyaconus.
Que eſt iſta bonitas iuſticie inimica
palpare crimĩnoſos ꝛ eoꝝ crimina di
mittere impunita. Ille. ad vos dñio
q̃bus incũbit iraſci. In huius figuraʒ
Eſa. xxij. dñs dixit Eſa. Uade ꝛ ingre
dere in tabernaculo ad ſummuʒ tẽpli
ꝑpoſituʒ ꝛ dic ei. Quid tu hic: aut q̃ſi
quis hic: Morte morieris. i. cur queris
principatũ: ſi nõ vis mala rep̄hẽdere.
Eccl. vij. Noli q̃rere fieri iudex: niſi va
leas virtute irrũpere iniq̃tates. Uñ. j.
Reg. xxiij. quia Hely ſacerdos nõ cor
rexit filios ſuos: dñs eos occidit ꝛ ipſe
mala morte mortu⁹ eſt: q̃uis aliter ꝗ
ſet bon⁹. ꝛ. ij. Reg. xiij. Quia dauid nõ
correxit Amon q̃ ſtuprarat ſororẽ ſuã
Thamar: ipſe Amon occiſus fuit in cõ
uiuio ab abſalõ. ꝛ dauid ꝑcuſſus fuit
peſte in ꝑplo. Uñ p₃ prima ſpecies ire.
Scda ſpẽs eſt q̃ excedit⁹ rationẽ hoĩs:
que dicitur paſſio. Et iſta eſt mortale.
de qua Prouerb. xxvij. Ira non habet
miſericordiam. de hac ad ſecundum.

¶ Secundum dicitur ꝛc. Tho. vbi ſ.
archiepiſcopus ſecunda parte ſum
me. Philoſophus. iiij. Ethi. Tres ſunt
diuerſitates iracundoꝝ.

¶ Quidã ſunt acuti.
¶ Quidã ſunt amari.
¶ Quidã ſunt difficiles.

¶ Quidam ꝛc. Iſti ſunt q̃ de facili ad
oĩa etiã minĩa iraſcũt. criſpãt naſum.
Et vocant̃ tales colerici. Bona colera:
ſʒ ꝑiculoſa. Hãc hñt ꝑcipue mulieres
q̃ de facili iraſcũt. Eccl. xxv. Nõ eſt ira
ſup irã mulieris. ſ. acuta ꝛ facilis. vñ
phs. viij. de aialib⁹ ꝙ mulier eſt maio
ris inuidie ꝛ facilioris ire ꝙ̃ vir. Cõdi
tiões hui⁹ ire ꝛ taliũ nõ ſunt bone. Et
hõ d₃ habere ſtudiũ circa hoc: vt taleʒ
irã refrenet: qꝛ vt h₃ phs. j. Ethi. Im
poſſibile eſt indignanteʒ opari bona.
in. j. Elen. Hoĩes irati minus cõſidera
re poſſunt. ex. xi. q. iij. c. illa. Cõmotio
nis tẽpore iuſtũ putat omne quod fece
rit Cato. Ira impedit animũ ne poſſit
cernere verũ. Exemplis patet. Primo

Digitized by Google

de Alexandro magno. Cum quidā mi
les ſibi chariſſimus laudaret patrem
eius philippū fuiſſe ꝓbum in armis
ꝙ ipſe cū ira ſucceſſus ipſm occidit mani
bus ꝓprijs de quo poſtea doluit intā
tum ꝙ ſeipſm occidere voluit. O quot
blaſphemie ꝯ quot homicidia ꝓuene
runt ex hac ira vñ cohibēda eſt. in ps.
xxxvi. Deſine ab ira ⁊ derelinque furo
rem. ⁊ Lactā. in li. de ira. In hoīe cohi
benda eſt ira: ne ad aliquē maximū ꝓ
ſiliat furorē. Ab hac ſe tēperarunt pa
gani. De platone legiť cū ſ quēdam ſu
um diſcipulū ſ verberaret de crimine.
Aduertens ꝙ ira incipiebat ei dñari:
vocauit vnū de diſcipulis ſuis: cui cō
miſit criminis punitionē: volens ſub
mittere rōni paſſionē ⁊ iram. in qbus
vbiſ querit aīa chara dubiū. vtrū in ſa
pientē cadat ira. Due fuere opi. circa h
Una ſtoicoꝝ ꝙ nō: q2 ſapiēs nulla p
turbatione moueť: ſʒ ſemꝑ firmum hʒ
animū. in. ii. ethi. In ſapientē nō cadit
ira. Alia eſt ꝑipateticoꝝ: ⁊ iſta eſt ve
rior ꝙ .ſ. ſapiēs ad irā ⁊ perturbationeʒ
moueť: vt di. Hiero. Si ſapiēs iraſciť
moueť cū moderatione: nec cito emit
tit iaculū de malis ⁊ dat locū ire: q2 in
quit phs. ii. rhe. Tpe quietat irā. Uñ
Ambro. dedit documētū hoc Theodo
ſio imperatori: vt qñ ſe iratuʒ ſentiebat
xxiiij. lr̃as alphabeti diceret moroſe do
nec ira ceſſaret. Optimū documentuʒ
¶ Quarto qdaʒ ſunt amari: ⁊ iſti ſunt
qui iram tenēt ⁊ cū difficultate remit
tunt. O mala natura: tenent loquelaʒ
nec ꝑcunt niſi mille ꝑſuaſionib' ꝑſuaſi
Cōtra dñs Leuiť xix. Nō eris memor
iniurie ciuiū tuoꝝ: qd̄ ē ſignū magna
nimitatis. Sen. li. de iiij. ꝟtutib'. Si
magnanim' fueris nunꝗ̃ iudicabis ti
bi fieri iniuriā: ſuꝑ quo Girald' odo
nis ſuꝑ. iiij. ethi. ponit tres ꝯditiones
hoīs manſueti. ⁊ pacifici ⁊ magnani
mi. Prima ꝙ paſſione ꝑ̄ponit. Secūda

ꝙ eſt iniurie ⁊ offenſe remiſſiu'. Ter
tia ꝙ nō eſt vindicatiu': q2 vt di. phs
iiij. ethi. Eſt ſeruile poſſe ⁊ velle vindi
care ⁊ obliuiſci magnificū. Hāc magni
ficentiā habuerūt romani: de qb' Ua
le. li. iiij. rub. de moderatiōe. M. Bibu
lus duos habuit filios qs milites egy
pti occiderūt: vñ regina Cleopatra mi
ſit huic hos homicidas ſiľ ⁊ carnificē
vt de illis ſe vindicaret. Uir aūt pru
dens coegit irā ſuā moderatiōi cedere
vñ illis pepcit: ⁊ in pace ad ꝓpria re
miſit. Preterea hāc manſuetudinē ha
buit dauid: quē Saul pſecut' ſemꝑ fu
it p3. i. Reg. xviij. Cū mulieres canerēt
in tympanis in laudē dauid Saul ꝑ
cuſſit mille: ⁊ dauid. x. milia: irat' ſaul
dixit. Quid eni ſupeſt ei: niſi ſolum re
gnum. Ex tūc nō rectis oculis aſpicie
bat eū. Uñ lācea tētauit eū configere
cū ꝑiete. tñ dd̄ poſt plures pſecutiōes
potuit eū interficere in ſpelūca: q2 A
biſai voluit eū lancea interficere: ſʒ dd̄
dixit ei. Ne interficias eū. Quis eni ex
tendet manū ſuam in xp̄m dñi ⁊ inno
cens erit. Abſtulit haſtā dauid: q̄ erat
ad caput ei' ⁊ cyphū aque. Uñ p3 ⁊c.
¶ Tertio qdam ſunt difficiles q nūꝗ
remittunt iniurias q furioſi vocanť: ⁊
potius aīales ꝗ̃ rōnales. Cōtra quos
Apoſto. ad ephe. iiij. Sol non occidat
ſuꝑ iracundiā veſtram. glo. Sol id eſt
ira non ꝑmaneat in vobis: ſʒ qñꝗ fit.
Ubi nota ſm Alber. ſuper Lu. ꝙ tres
ſunt hoim gñationes. Quidaʒ ſunt q
reddūt bona ꝓ bonis. Et hoc eſt quo
dam naturale. Mat. xxvi. Si diligitis
eos q vos diligūt quā mercedē habe
bitis apud patrē. Nonne publicani h
faciūt. Quidā reddūt mala ꝓ malis:
qd̄ eſt ꝓhibitum: q2 hoc deus ſibi reſer
uat. Ad Ro. xij. Mihi vindictā ⁊ ego
retribuā. Quidā bona ꝓ malis: qd̄ fe
cit xp̄s ⁊ ſancti in p̄nti vita. Uñ fugiē
da eſt ira: ꝗ recte hoies ⁊ amici dei ve

Digitized by Google

Iurius eſſe ⁊ dici. vñ Lactan. in .j. li. c.
ix. Animũ vincere ⁊ irã cohibere fortiſſi
mi eſt. ⁊ Se. in ep̃l'is. Nã viciſſe extre
as nationes bellatoꝝ virtꝰ eſt ppl'orũ
Uincere aũt vitia ⁊ p̃tã v̓tus ẽ morũ
Jlle. Uñ relinquenda eſt iracundia.
¶ Tertiũ dr ⁊c. Heſter. vj. Legiſ ꝙ duo
fuerũt curiales apud regẽ Aſſuerũ vz
Aman ⁊ Mardocheꝰ. vidẽs aũt Amã
ꝙ Mardocheꝰ erat dilectꝰ a rege ira
ſuccẽſus ꝓcurauit apd regẽ ſup lignũ
ipm ſuſpẽderet. Parata aũt furca in-
ſpirãte ſpũ ſancto cor regis imutatũ
eſt. Jn ipſo ligno p̄parato Mardo-
cheo poſitus eſt Aman. Ecce quõ puni
ta fuit ira Aman a deo. Preterea .iij.
Reg. xxj. Cũ rex Achab vellet vineam
Naboth: nec habere eã poſſet poſuit
ſe ad lectũ ex dolore. Uxor eius ira ſuc
cenſa. ſ. Jezabel contra Naboth fecit
ipm interfici. Sed vltio diuina ſecuta
eſt cõtra hanc iram: qꝛ canes linxerũt
ſanguinẽ Jezabel in loco vbi Naboth
fuit interfecatus. Ecce quõ punit di-
uina ꝓuidentia hoc pctm̃. Uñ ꝓuerb.
xix. Qui impatiẽs eſt ſuſtinebit dam-
num. ſ. eṫnale. Jn qbus verbis: querit
aĩa chara dubium quale eſt remedium
contra hoc pctm̃. Rñdeo ſm docto. ꝙ
tria ſunt remedia principalia.
¶ Primum eſt ſilentij obſeruatio.
¶ Scdm eſt dñice paſſionis ꝯſideratio
¶ Tertium eſt vite eterne acq̄ſitio.
¶ Primũ eſt ⁊c. Parum loqui. ꝓuer.
xxvj. Cũ defecerint ligna. i. verba extin-
guetur ignis. Reſpõſio mollis frangit
iram: ſermo durꝰ ſuſcitat furorẽ. ⁊ Gre
go. Glorioſiꝰ eſt irã tacẽdo fugere ꝙ re
ſpondẽdo ſupare. Parũ ergo loqui dꝫ
hõ. ⁊ qñ loquiſ cũ maturitate. vñ So
crates habebat in ſigillo ſuo ſcriptum
Amicus hoĩs eſt ſapiẽtia eius: vz tace
re: qꝛ in multiloquio non deerit pctm̃.
Exẽplũ de abbate Jſaac q̃ a fratribꝰ
interrogatꝰ: quare demones nõ time-
ret. Reſpõdit. Ex quo factus ſum mo
nachus ſtatui apud me vt iracũdia ex
tra guttur meũ non ꝓdeat. Qd̃ facio
qꝛ parũ loquor. Et ſi loquor ſemꝑ cũ
manſuetudine. Preterea de Ber. legiſ
etiã ꝙ appropinquãte morte ſua cum
requireretur a fratribꝰ doceret eos docu
mentũ dixit eis. Alieno ſenſui magis
ꝙ meo credidi: nullũ ſcandalũ facere
volui. Leſus vindictã nõ expetiui nec
iram tuli. ¶ Scdm dicit dñice paſſio-
nis cõſideratio. Jo. xiij. Exẽplum de-
di vobis: vt quẽadmodũ ego feci ⁊c.
O q̃tum fuit iniuriatus. Jo. viij. De-
moniũ habes. A ſeruo pcuſſus. Mat.
xxv. Si male locutꝰ ſum: teſtimoniũ
phibe de malo. Jn cruce poſitꝰ: orauit
patrẽ. Pater ignoſce illis. Jn huiꝰ fi
guram. Nume. xxj. Filij iſrl' reſpicien
tes in ſerpẽtẽ in palo: ſanabanť a mor
ſibus ſerpentũ ignitoꝝ. Unꝰ de ſerpẽ
tibus ignitis eſt ira: a qua quis ſanať
ſi diligẽter quãta xp̃s in cruce pro eo
paſſus eſt cogitet. vñ Greg. Si paſſio
xp̃i ad memoriã reducif: nihil eſt ꝙ nõ
equo aĩo tolleret. ¶ Tertiũ dr ⁊c. Uñ
ꝓuer. iii. Manſuetis dabit grãm dñs
Eccl'. j. Beneplacitũ eſt ei mãſuetudo.
in ps. cxlix. Exaltabit mãſuetos in ſa
lutem. Mat. v. Bti mites: qm̃ ipſi poſ
ſidebũt terrã. Nota in v̓bo hoc mites.
Quadruplex gñatio poſſidet mũdum
Prima eſt fatuoꝝ qui totũ mundũ fa
ciunt ſuũ: ſunt dñi ſine triſticia. Scda
duplicioꝝ qui vadũt ad cõplacendũ ꝑ
viã placẽtie: officiũ infamoꝝ eſt hoc.
Tertia ſunt hypocrite q̃ mundũ deci
dunt: totꝰ mundus iſtoꝝ eſt: ſi qs vult
eſſe amicꝰ huius mũdi: vadat cũ collo
torto. Jſte mũdus vult decipi qñ deci
pit eũ nõĩe amicꝰ. Quarta mãſuetoꝝ
qui hñt ꝯuerſationẽ benignaꝫ. vñ ps.
Mãſueti aũt hereditabũt terrã. moy
ſes ſm Diony. ꝓpter mãſuetudinẽ fu
it dignus apparitiõe diuina. Qd̃ ſi tu

Digitized by Google

quocq3 egeris viuendo tuam: promere-
beris hic ⁊c.

¶ Sabbato in ramis palmarum.
De ſalutatione marie que eſt per Aue:
quomodo inducimur.

Salutare mariam que plus oībus labora-
uit. ad Ro. xvi. ¶ Exem-
plū vincētij hiſtorial' de
theophilo q̄ pauparimus
vicedominus fuit cuiuſdā epi. que ab
ipſo epō fuit depoſit' officio ſuo. De-
ſperatus ſup hoc demonē inuocauit:
⁊ matrē cū filio negauit: ⁊ ei cyrogra-
phum ſanguine ꝓprio fecit: ac ſigilla-
tū demoni tradidit. In craſtinū theo-
philus in grām epi recipit demonis
ꝓcuratione: ⁊ ſuo officio reſtituit. In
ſe reuerſus poſt paucos dies ad virgi-
nē ꝯfugit. In nocte ſequēti apparuit
ei virgo maria ipm redarguēs. Ad p̄-
ceptū ei' demoni renūciauit: atq3 ma-
tri ⁊ filio eſt recōciliat'. Demō aūt coa
ctus eſt dare cartā Theophilo: ⁊ corā
oīi ppl'o retulit qd acciderat. Et cū-
ctis admirātibus ⁊ virginē laudātib'
poſt triduū in pace quieuit. Vñ ipam
ſalutem'. Aue maria. ſalutare mariā
⁊c. Humanus ſenſus deficit lingua he-
ret palato ois hoīs ſermo minuit dum
mēs mea venit in cōſiderationē digni
tatis ⁊ excellētie ipſi' marie. Quapro
pter merito ipſa altis p̄conijs dz coli.
Sm ſentētiā Jaco. de voragine in ma
riali. Eccleſia ſcā ſalutat virginē in of
ficio diuino in diuerſis modis. Primo
ſalutat loco ⁊ vice triū pſonarū ſ. tri-
nitatis dicēs. Aue grā plena. Que ſa-
lutatio fuit facta per angelū. Scdo ec
cleſia virginē ſalutat vice ⁊ loco oim
angeloꝝ cū dicit tpe paſchali. Regi-
na celi. que fuit facta ab angelo: xpo
reſuſcitato. Tertio eccleſia ſalutat ip-
ſam vice ⁊ loco oim ſanctoꝝ: qui ſunt
in patria omni ſabbato in miſſa dic
Salue ſcā parēs. Quarto ecclia eā
ſalutat oīi die in cōpletorio: loco et
vice oim pctoꝝ qui ſunt in mundo di.
Salue regina mie. Ideo aſſumpſit ū-
ba. Salutate mariā ⁊c. ¶ In quibus ver
bis videbimus hanc cōcluſionē. q̄ ma
ria eſt ſalutāda a nobis. Ad qd indu-
cimur triplici ratione.

¶ Primo ratione reſalutationis.
¶ Secūdo ratione inuentionis.
¶ Tertio ratione cooperationis.

¶ Primo ⁊c. Naturale hoc requirit q̄
vna perſona ſalutata reſalutet: Bona
vita. Saluus ſis hodie: ſaluus ſis ho-
die ⁊ per annū. Ad Ro. xvi. Salutate
inuicē in oſculo pacis. Alibi. Honore
inuicē p̄uenientes. Ad ꝓpoſitū. Si nos
mariā ſalutamus: ipſa reſalutat nos.
Salue te filij ⁊c. Sz p maiori notitia:
Nota ſm Tho. ſup aue maria. Qd in
teſtō veteri: angelica natura erat tan
te dignitatis. q̄ a natura hūana ado-
rabatur. Et magnū erat priuilegiū na
ture hūane: ſi hoc agere poſſet. Vñ ad
laudē abrahe ſcribit Gen. xviij. q̄ ange
los recepit hoſpitio: ⁊ exhibuit eis re-
uerentiā: ⁊ q̄ tres vidit ⁊ vnū adora-
uit. Vñ natura humana in toto ſubij-
ciebat nature angelice. Hec aūt ſubie-
ctio erat ꝓpt hoc: q: natura angelica
erat maior natura hūana: quo ad tria.

¶ Primo quo ad dignitatem.
¶ Secūdo qua ad familiaritatem.
¶ Tertio quo ad plenitudinem.

¶ Primo quo ad ⁊c. Qr angelus eſt na
ture ſpūalis: iuxta illud pſ. q̄ facis an
gelos ⁊c. Et phs. xij. metha: appellat
angelos ſubſtātias ſeparatas. Hō aūt
eſt nature corruptibilis. Vñ Dn. Ego
ſum hōis ⁊c. ⁊ abrahā. d. Loquar ad
dñm: cū ſim puluis ⁊ cinis. Indecēs ḡ
erat: vt ſpūalis creatura exhiberet re-
uerētiā corruptibili. Scdo q̄ ad fami
liaritatē. Angel' erat deo familiaris:

Digitized by Google

utpote deo aſſiſtens. Dan. vij. Millia milliū aſſiſtebant ei: et decies centena millia miniſtrabāt ei. Homo aūt erat quaſi extraneus et elōgatus ab eo per peccā. Unde ps. Elongauit fugiens. Tertio quo ad plenitudinem. Angeli enī participāt ipſum lumen diuinū in ſumma plenitudine. ideo ſemꝑ cū lumine apparent. Hoīes aūt et ſi aliquid participāt de ipſo lumine: parū tamē et in obſcuritate quadā. quia ergo his tribus natura angelica excedebat naturam humanā. ideo adorabat ab ipſo hoīe. Sed poſtq̄ in vltima etate gratie inuenta eſt vna mulier que angelos excedebat in his tribus. Et quo ad diuinitatē: quia mater dei ex qua maternitate ꝯhebat affinitas infinita. que melior fieri nō potuit: vt habet Tho. i. par. q. xxv. ar. vi. et in. i. ſen. di. xliiij. et iij. et bonon. in. i. di. xl. et Dam. in. iij. Et quo ad familiaritatē: quia cum ipſa eſt tota trinitas. Lu. i. dñs tecū. Et quo ad plenitudinē: quia plena gratia. Aue inquit gratia plena. Ideo miſſus eſt angelus que ipſam honoraret. Aue inquit gratia plena. q. d. exhibeo reuerentiam tibi: quia ſine ve. Aue inqt. Qd verbum plurimū placet marie. Un̄ henricus de baſſia in ſumma theologie dī. Qd tale gaudiū habet qñ dicit Aue. quale habuit qñ fuit ab āgelo ſalutata. vn̄ Ber. Celū ridet angelus gaudet mūdus exultat infernus cōtremiſcit: demones fugiūt: dū dico Aue maria. Ille. Exemplū vidue heliſabeth q̄ retulit ſuo ꝯfeſſori: q̄ nocte quadā cum in ſuo lecto quieſceret venit maria ad ipſam quā aſſidue ſalutabat per verbum Aue. et dixit ſibi. Dormiſne filia: cui dixit. Non dña mi. ſed cupio informari cur ad me peccatricē veniſti. Reſpōdit virgo. Ueni vt doceā te et oēs meos fideles: vt nō deſiſtāt a ſalutatione angelica: eo q̄ gaudiū maximū mihi preſtant. Et ſicut ineffabile gaudiū habui qñ angelus mihi nūciauit filij mei incarnationē: ſic nunc cū eadē verba a peccatoribꝫ replicant. Un̄ quidā vulgaris. Qui cupit ſaluari in mariam ꝯuertat oculos. Deinde illi eadē humili genu flectat. Un̄ pꝫ pma ratio. ¶ Scd̄o rōne etc. Cōcluſio eſt Canoniſtarū. xiiij. q. vi. c. ſi q̄d. et c. Multi. quicq̄d inueniſti nō reddidiſti rapuiſti. et. ff. de furtis. l. falſus. et. ff. de iniurijs. l. ꝯditio. ff. de ꝯditione indebiti. l. rerū. ff. rerum amotarū. Ad ꝓpoſitum. Ex peccato ade mūdus gratiā ꝑdidit. Ad Ro. v. per vnū hoīem peccā in hūc mundū intrauit. Que gra fuit queſita per oēs etates. In pma etate per oblationē ſacrificioꝝ in Abel. In ſcd̄a etate per imolationē aīalium in Noe. In tertia etate ꝑ decimas i abraham. In quarta etate: ꝑ circūciſionē tpe moyſi. Sed nullꝰ illā inuenire poterat maria ſola excepta. Nō ſarra nō rebeca. nō iudith etc. quid dicis gabriel. Lu. i. inueniſti gratiā apud deū. quā grām inqt Ber. dei et hoīm pacē mortis deſtructionē vite reparationē. Ille. Et nico. de lyra. inueniſti grāꝫ nō ſolū ꝓ te: ſed ꝓ humano genere. Hec eſt enī que totiꝰ mūdi reparationē obtinuit ſalutē hoīm īpetrauit. Ille. Ad ꝓpoſitum inuenit q̄deꝫ grām. Et res inuenta debet reſtitui. Et ſic neceſſario cōcludere: q̄ maria cogit peccatorem ad iuuandum rē: cū de noſtro habeat: et grām perditā reſtituat. Aliter diceremꝰ o maria te eē furti notādā. Un̄ ignatius in epla de maria. Impoſſibile eſt aliquē peccatorem o virgo ſaluari niſi ꝑ tuū auxiliū et fauorē. et Caſſianꝰ. Tota ſalus humani generis: cōſiſtit in plenitudine gratie marie. et Anſelmꝰ. Sicut impoſſibile eſt: q̄ illa a quibus virgo maria oculos ſue miſericordie auertit: ſaluētur. Ita neceſſariū eſt q̄ hi ad quos ocu

...it oculos pro eis aduocans iustificētur. Ille. Exēplū mulieris romane que filiā peperit: quā docuit. Aue ma. omni die dicere. Dedita aūt ornatui vna die demō apparuit post choreas di. Ueni mecū inq̄t. quis es tu: Demon ait: quia te ad infernū cōducere volo ꝓ tuis de meritis. Cūq̃ illā traheret vi. clamare cepit. Aue maria. replicās illa ꝟba sepissime. Rūdit demō. Maledicta sit illa mulier: que te hāc orationē docuit. Si nō dixisses iudicio dei te certe ad infernum duxissem. O xp̄iane ipsam saluta figura. iij. Re. ij. de bersabee: cui dixit filius eius postq̄ in throno in dextera collocauit. Pete a me qd vis ⁊ dabo tibi. Neq̃ eñ phas est vt auertā faciem tuā. Moraliter. Iste est fili' dei. qui postq̄ matrē suā collocauit secū in throno regio ei ꝯcedit quicq̄d vult p suis deuotis eā salutātibus. O q̄n̄o isset mūdus nisi essent marie supplicationes que filiū cogūt. Uñ q̄dā vulgaris. pias te mōstra mihi. O q̄ es formosa nā tantā habeo delectationē in tuis laudib': ideo ante tuū natū intercede ꝓ me. Unde patet secūda ratio.

¶ Tertio rōne ⁊c. Inducimur eā salutare: q2 fidē sustētauit. vnde Alber. super missus est. c. clxxxvij. di. q̄ priuilegium passionis xp̄i fuit cōicatū marie in passione filij que sola fuit que fidē crucifixi dei ⁊ hoīs habuit: ⁊ sicut totus mūd' obligat̄ deo xp̄o per passionem: ita marie per fidei sustētationē: Uñ signāter dr̄ Jo. xix. Canta. stabat iuxta crucē iesu mat̄ eius: sed q̄d agebat. Quid o maria faciebas ibi. Dic p charitatē: dic mihi quid Rūdet alb: dicēdo q̄ tria. Primo stabat dolorib' plena. Scd̄o fide leuata. Tertio amore succensa. Primo dolorib': q2 oēs dolores partus quos alie mulieres in partu sustinēt: ⁊ oēs dolores mortis a qb' virgo fuit immunis fuerunt ei reseruati tempore passionis filij sui. qui dolores fuerūt inteñ triplici rōne.

¶ Ratione sui.

¶ Ratione filij.

¶ Ratione supplicij.

¶ Primo rōne sui. quia erat mater. Et hoc q̄nq̃ modis. Primo mater. Scd̄o tota mr̄. Tertio vnici filij mat̄. Quarto q2 p̄sens mater. Quinto impotens mat̄. Primo mat̄. ideo dolor cāsabatur. Plus eñ mater dolet de filio: q2 plus laborauit. O q̄ntū dilexit filiū suum. De quo Cañ. iiij. Nūciat̄ dilecto meo. q2 amore langueo. Scd̄o q2 erat tota mater. Oñ eñ dolor diuidit̄ in multis minor inuenit̄ in singulis. Si eñ aliqua mulier filij amittat dolorē cū suo patre diuidit. Ideo talis dolor ex tali diuisione minuit̄. Uirgo eñ cū nullo hoīe aut patre dolorē suū cōdiuidere poterat: q2 nullus pater ibi erat. q2 totū corpus xp̄i assumptū est ex maria. Et patrē ibi nō habebat pater carnalis: q2 erat putatiu'. Uñ intēsius amabat. Tertio q2 erat vnici filij mat̄. Si aliqua mulier filiū ꝑdit: si alios h3 recipit consolationē q2 alios h3. Maria aūt nullū aliū habebat: nec hr̄e sperabat. Uñ doluit. Quarto: q2 presens erat mater. Oñ mat̄ ante oculos videt filiū suū occidi dolet. Maria aūt videbat filiū suum occidi ⁊ male tractari: ideo doluit sup oēs mulieres. Quinto q2 erat impotēs mater ad eū iuuādū. Maria cōsolatio est matri. Oñ filius suū potest in morte amplexari ⁊ osculari. Maria aūt in nullo poterat eum adiuuari. Audiebat ipsum sitire. potū non poterat porrigere. Uidebat eū in crucē flentē nō poterat cōsolari. Uidebat ipsum vulneribus plenū: vulnera nō poterat attingere. Uñ erat doloribus plena super oēs. Scd̄o dolor causabatur rōne filij: q2 erat bonus. Mat̄ multū dolet quādo perdit filiū bonū

Digitized by Google

ſapientē ⁊ in oībus obedientē. Ma-
ria aūt perdebat filiū ſanctū bonū vn
de dolebat ſuper oēs: rōne illius boni
tatis. Tertio rōne ſupplicij. Uidebat
eum pati penā ignominioſam. Sap.
ij.c. Morte turpiſſima cōdēnem' eum
Deut. xviij. Maledictus homo q̄ pen
det in ligno. ꝑterea dicit dn̄icus tholo
ſanus: ꝙ martyr fuit ⁊ ei' martyrium
ſuperat martyriū alioꝝ martyꝝ tripli
ci rōne. Prima: q2 fuit martyriū amo-
ris alioꝝ aūt fidei. Scd̄a q2 alij ſunt
percuſſi in corpe: iſta aūt i corde. Ter
tia: q2 alij poſt xp̄m: iſta aūt cū xp̄o et
in xp̄o. ⁊ eodē ictu quo xp̄s. Un̄ tota
lachrymoſa ſtabat ad crucem. Jo. xix.
Stabat iuxta crucē ieſu mater eius.
Ubi eras o maria. Ad crucē. ¶ Scd̄o
fide leuata: q2 fidem ſuſtētabat a qua
oēs apoſtoli fuerūt ꝓſtrati. ſm̄ alber.
apoſtoli a tribus in paſſiōe ceciderūt.
in q̄bus maria ſtetit. Primo a fide a
qua maria nō cecidit: q2 ſpūſſanctus
eam firmauit. Unde figurat̄ per ſtel-
lam maris que ceteris cadētib' nūq̄
deficit. Scd̄o a gratia. Ipſa nō ceci-
dit vt apoſtoli: ſed firma permanſit.
Tertia a ſocietate xp̄i: q2 oēs fugerūt
Maria aūt cruci ſemper fuit ꝯiuncta
Canta iterum. Stabat iuxta crucē ie-
ſu mater eius. Et hoc dicit. Leonard'
de vtino ſermone de annūciatione vir
ginis ꝙ niſi tēpore paſſionis xp̄i per-
manſiſſet fides in maria mūdus tunc
finiuiſſet. Tertio ſtabat amore ſuccen
ſa: q2 ⁊ ipſa pati volebat cū filio ꝓ ſa-
lute mundi. Un̄ Ber. optabat ipſa ſan
guinē ſuū addere: ⁊ cum filio ſacrifi-
cium veſpertinū celebrare: qd̄ etiā pa
tet per Ambr. O amor virginis huius
Unde ipſam ſalutare debemus. Salu
tate mariā ⁊c. Exemplū. Quidam ma
gnus peccator fuit q̄ ex ꝯſuetudine vo
lens ire ad peccandū veniēs ad altare
ante imaginē virginis ſtans eam ſalu
tauit angelica voce. Aue maria. Cum
ſemel hoc faceret: vidit imaginē virginis
cū puero in ſinu in cruce vulneratū ⁊
cruētatū totū: ſanguinēq3 in gremio
matris effundētē ſicut fuderat in cru
ce. Quo viſo obſtupefact' dixit. O mr̄
miſericordie. q̄s hoc fecit. Et virgo rn̄-
dit. Tu ⁊ ceteri pctōres q̄ amplī' cru-
cifigitis filiū meū q̄ꝫ iudei. Et peccator
ille ad virginē dicebat. O mater mīe
intercede ꝓ me. Et illa. Uos pctōres
vocatis me matrē mīe: q̄ tñ nō ceſſa-
tis facere me matrē miſerie eſſe ⁊ triſticie
Et ille. O mr̄ nō dicatis ſic: ſed memē
tote eſſe aduocatā peccatoꝝ: ⁊ inter-
cedere ꝓ me. Et mater ad filiū. O pi-
iſſime fili mei amare miſerere huic pec-
catori. Rn̄dit. Cum ſim tuus fili' tibi
negare nō poſſum aliq̄d. Un̄ peccato-
ri veniā dedit. Salutate mariā ⁊c.

¶ Dominica in ramis palmarum
De miſericordia diuina.

Ecce rex tuus ve-
nit tibi mā̄ſuet' ſedēs
ſuper aſinā. Mat. xxi.
Si collectis oībus ſen
ſibus ad mentē: ⁊ cum
oculo intellect' perſpicaciter cōſidere-
mus rationalē creaturam capacē ra-
tionis dotatē intellectu: q̄ꝫtum ſit in-
timus precordialis ⁊ viſceratus amor
illius ſupremi dei: ergo infelicem et
deſgratiatā naturam humani dubiū
non eſt ꝙ miſerrim' peccator proſtra-
tus ad pedes crucis. indulgentiam et
veniam peteret ſuoꝝ criminū. Unde
ber. ſuper Can. ſer. xxij. Omnino pro
pter manſuetudinem que de te predi-
catur o bone ieſu curremus poſt te au
dientes ꝙ non ſpernas pauperem nec
peccatorem non horreas. Tu non hor-
ruiſti confitentem latronem. Non la-
chrymantem peccatricē. nō ſupplicem

em cananeam nō deprehenſam in ad
ltero:nō ſedentē in theloneo: nō ſup
licantem publicanū:nō negantem di
ſcipulum:nō pſecutorem diſcipulorum
ſed ipſos crucifixores ſuos. Ille. Et q̄
uis hec miſericordia fuerit ꝑ aliquod
tempus ſolum in celo. ps. Dn̄e in celo miſe
ricordia tua. Deinde ſup iudeos. ps.
Notus in iudea de⁹. Deinde in vtero
virginis. ps. Suſcepimus de⁹ miam
tuā in medio tēpli tui:tū vltimate diſ
fudit ſe in toto orbe. ps. Mia dn̄i ple
na eſt terra. Hiero. ad paulā. Secura
ſto o mi blaſilla cōfidimus pbantes
vera eſſe q̄ dicim⁹ nunq̄ eſt ſera cōuer
ſio. Vox hec primū in latrone dedica
ta eſt. Amen dico ⁊c. ⁊ Petrarc. in. vj.
cius diui. Sꝫ diuina gratia nunq̄ tar
da fuit:qz in eā cōfido. Erūt adhuc in
me alte ⁊ ſingulares opationes. Et iō
ſancta mater eccl'ia auidā ⁊ ſitibunda
ſalutis ſuoꝝ filioꝝ ppoſuit euāgeliū
hodiernū:in quo inter cetera documē
ta in eo contēta:maxime facit mentio
nem de imenſitate mie diuine. Ecce in
quit ⁊c. de qua volentes ⁊ nos hodie
ſermonē facere:vt animemus miſeris
num pctōrem ſcire eā amplecti:de cā
tria videbimus in pſentiarum.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scōm dicitur declarationis.

¶ Tertium dicif confirmationis.

¶ Primū dicif ⁊c. Utrū in deo ſit mia
due ſunt opi. Una dicit q̄ nō. alia q̄
ſic. Prima q̄ nō:pbat tripl'r. primum
eſt tale ſm damaſcenū. ij. ſniarū. Mia
eſt triſticia de alienis malis. Exempli
gratia de illo qui cōpatif infirmo. Tri
ticia eſt paſſio:paſſio non eſt in deo:
igitur nec mia. Scōm eſt tale. Ad offi
cium veri miſericordis ptinet oēs ſal
uare:nō dānare. Sed ſi in deo eſt mia
debet oēs ſaluare:ſed nō facit. Mat.
xxij. Multi ſunt vocati ⁊c. Iſa. j. Mul
tiplicaſti gentē:ſed nō magnificaſti le
ticiam. Citatur Aſcul. li. iiij. c. iij. Mul
ti ſunt vocati pauci electi ad cōſequē
das tantas virtutes:⁊ ad contēplan
dam diuinam pñtiam. Igif in eo
nō eſt miſericordia. Tertium eſt tale.
Si eſt miſericors debet oēs ſaluare:⁊
oē pctm̄ remittere. Sꝫ datur aliquod
pctm̄ quod nō remittif. Ma. xij. Qui
dixerit pctm̄ in ſpm̄ſanctū nō dimitte
tur ei:neqꝫ in hoc ſeculo:neqꝫ in futu
ro. Igif nō eſt mia in eo. Alia opinio
q̄ ſic. Miſerere mei dn̄e ⁊c. Rn̄deo ad
hāc difficultatē ſm doctoreſ. Tho. j. p.
q. xxj. ar. iij. in. iiij. di. xx. ar. j. Jo. ſco. in
iiij. di. xxvi. Ricardum in eadē di. q̄
in deo eſt miſericordia. Que cōcluſio
pbatur triplici medio. Primo rōe. Se
cundo auctoritate. Tertio figura. Pri
mo ratione triplici.

¶ Prima ex naturali ppietate.

¶ Scōa ex generali poteſtate.

¶ Tertia ex experimentali neceſſitate

¶ Prima ⁊c. Cōcluſio eſt Dio. iiij. d' di
ui. no. Et phi. i. Ethi. bonū eſt ſui ipſi
us diffuſiuū ⁊ cōicatiuum. Exēpli gr̄a
De ſole illuminare cum ſit lucidus. De
igni calefacere. ⁊ q̄to eſt maius bonū
tanto plus ſe cōicat. Ad ppoſitū. De⁹
eſt ſumma bonitas plato in Thimeo
De⁹ eſt ſummū bonū ſupra oēm ſubaꝫ
oēmqꝫ naturā. Bonitas cui⁹ nō eſt ac
cidentalis:ſꝫ eſſentialis:qz nō pōt ab
eſſe a deo ſūmo. Mat. x. Nemo bonus
niſi ſolus de⁹. ad Ro. iij. Eſt aūt de⁹ ve
rax. Ois aūt hō mēdax. j. Reg. ij. Non
eſt ſanctus vt eſt dn̄s. Eccl'a. Tu ſoluſ
ſanctus. Nos aūt boni participatiue.
Cum ergo ſit eſſentialiter ſumme bo
nus. Ideo eſt ſumme bonus:⁊ ꝑ conſe
quens cōicatiuus:qz vbi ſupra. Bonū
eſt ſuipſius diffuſiuū. Hanc aūt cōica
tionē bonitatis oſtēdit:nō ſolum qñ
mundū creauit ex nihilo:nō ſolum qñ
hoīes ad ſui imaginē fecit. Verūtñ ī
pharum in ſupportatiōe pctōꝝ:qz ſm

rigorē iuſticie mereť peccator ſtatim
puniri poſt pctm̃. Mereť peccator
ꝙ ſtatim terra operiat ipm̃ viuum de
glutiat. Mereť ꝙ qñ dominum ꝑgit
cadat domus ⁊ occidat cõcubinā cū
adultero. Preterea pctõr mereť dedu-
ci de eē ad nõ eſſe. Hec eſt ſnĩa canoni
ſtatum. xv. q. j. c. ſi q̃s. Sm̃ q̃titatē deli
cti iponēda eſt pnĩa. Et a iuriſtis. C.
de pe. l. ne quis. Unuſquiſq; ꝓ crimie
quo fuerit dep̃henſus modū congrue
ſeueritatis exipiat. Pctm̃ eſt infinitū
⁊ mereť pniam infinitā: ⁊ hec eſt ani-
hilatio: tñ ſupportat piiſſim⁹ deus vſ
q3 in finē. Iſa. xxx. Expectat nos deus
vt miſereať noſtri. Nõ ꝑ. x. annos aut
xx. ſ3 vſq; ad mortē: dūmodo cõuertať
vbi dicunt docto. ꝙ deus in punitiõe
eſt tardus ⁊ inuite punit ⁊ coacte fa-
cit iuſticiā. Iſa. j. Heu cõſolabor de ho
ſtibus meis. Glo. More pij patris: ſ3
inimicos eos deus plãgit. Uelox autē
eſt in mĩa: ⁊ ſicut ille qui facit aliquid
inuite tarde operať: vt p3 de filio quē
mittis ad ſcolā tarde vadit: ſ3 ſi mit-
tis ipm̃ ad ſpaciandū ſaltat: gaudet:
ridet. Et ita deus piiſſim⁹ eſt tard⁹ in
puniendo. Uale. ij. li. Lento enĩ gradu
diuina ꝓcedit ira: tarditatēq; ſuppli-
cij grauitate cõpenſat. Ita in miſeran
do eſt auid⁹. De tarditate iuſticie ⁊ ve
locitate miſericordie: figurať in vtro-
q; teſtõ. Primo de iuſticie tarditate.
Geñ. iij. Adam poſtq̃ comedit de po-
mo: apparuit ei dñs clamãs. Adā vbi
es. Et audiuit inquit ſcriptura: voce3
dei deambulãtis in ꝑadiſo. Deambu-
labat pedetētim quaſi inuite puniēs.
Qd̃ patet: q2 cū peccauerit hora ſexta
diſtulit punire vſq; ad horā nonā. De
velocitate mĩe. Lu. xv. De filio ꝓdigo
vbi dicit euãgeliſta. Et accurrēs ceci-
dit ſuꝑ collum ei⁹. In ſignū ꝙ in mĩa
eſt velox. Et ſicut igni ꝓpriū eſt cale
facere: ſoli illuminare: ita deo miſere

ri: ⁊ ſi nõ eſſet miſericors nõ eſſet deus
Grego. Deus cui ꝓprium eſt miſereri
ſemꝑ ⁊ ꝑcere. ¶ Scđa rõ diciť ⁊c. Qñ
enĩ quis eſt magnanimior tãto eſt ꝓ
ptior ad indulgentiam. Ambro. in exa
meron. Procul eſt a magnanimis: cupi
ditas vltionis. Qd̃ p3 exēplis. Primo
de aĩalib⁹. Inter aĩalia ⁊ ea q̃ ſunt no
bilia ad indulgendū ſunt magis ꝓna
⁊ ecõuerſo. Uñ leo ⁊ catulo ꝓuocatus
nõ ſe vindicat ꝓpter ſuā magnanimi-
tatem ⁊ catuli vtilitate3: ſ3 ſi catulus
morderet catulū ſtatim mutuis morſib⁹
ſe lacerãt: q2 ſunt aĩalia vilia. Sil'r vi-
demus ꝙ hoies magnanimi ſunt ad i
dulgentiā faciles. Exēplum Julij ceſa
ris q̃ nihil ſolebat obliuiſci ꝑter iniu-
rias. Et de regibus iſrľ diciť. iij. Reg.
xx. Reges domus iſrľ clemētes ſunt.
Ideo Señ. li. de. iiij. virtutib⁹. Si ma
gnanimus fueris: nunq̃ dices tibi in
iuriam fieri. in. iiij. ethi. Eſt ſeruile pati
ſe ⁊ velle vindicare ⁊ obliuiſci magna-
nimus. Sed ꝑ oppoſitū: q2 mulier eſt vi
lioris animi: ideo plus ſe vindicat. Ju
viij. de aĩalibus. Mulier lites diligit.
Eccľ. xxv. Non eſt ira ſuꝑ irā mulieris
ſe vindicãt i oibus. Facecia de p̃bytero
ro florentino q̃ cū cãtaret letanias cu3
fuit ad illud. A fulgure ⁊ tēpeſtate ⁊c.
ſtatim ſubintulit. A furore mulierū li
bera nos dñe. Ad ꝓpoſitū. Deus igiť
cū ſit oipotens: ⁊ nos viles vermiculi
iniurias nr̃as paruipendit: ⁊ ſi eas re
cognoſcim⁹ ſtatim remittit. Et hoc to
tu3 ꝓpť ſuā magnanimitatē ⁊ noſtrā
vtilitatē: ⁊ in hoc ſenſu loquiť eccľia.
Deus qui oipotentiā ſuã parcēdo ma
xime ⁊ miſerãdo manifeſtas. ⁊ Sap.
xj. Miſereris oim̃ dñe: qm̃ oĩa potes.
Glo. q. d. q2 tu habes potentiā vniuer
ſalem: ideo habes mĩam generalē diſ
ſimulans pctã hoim. O q̃t pctã. O q̃t
blaſphēie: o q̃t luxurie: o q̃t vſure: o q̃t
odia: et tñ effectus eſt cecus ⁊ ſurdus

pꝓpter nos diſſimulās pctā nr̄a. Quid
dicis o bernarde ſuper Can̄.ſer.lxxxix.
Quā benigna eſt ⁊ ſuauis tua miſeri-
cordia.ego peccabā ⁊ tu diſſimulabas
cū cōtinebā me a ſcelerib⁹:⁊ tu abſti-
nebas a verberib⁹. ¶ Tertia ratio ⁊c.
medicus ſcire pōt moleſtiā morbi. Pri
mo p ſuā theoricā:vt legēdo auctores.
galienū. ypocratē. Auicennā. Me-
ſue. Serapiō. Simonē. Januēſem. Et
ſic aliqualiter eſt miſericors infirmo.
Scdo per practicā exercitatiuā longā
tunc pl⁹ eſt miſericors:qꝛ audit clamo
res eoꝝ. Tertio p experientiā qñ in ꝓ
pria pſona infirmitates plurimas eſt
expertus. Vñ bonum eſt eis infirmari
e ſint proni:dādo panē ⁊ aquā coctā
tunc maxime eſt miſericors. Ad pro
poſitū. Quis eſt iſte medic⁹. Uere ille
de quo Aug. Magn⁹ de celo venit me
dicus. Ante incarnationē noſtras ſcie
bat infirmitates:⁊ ſpūales ⁊ corꝑales
p ſuā eternā ſapientiā:quaſi p quādā
theoricā:ideo tāꝙ pater erat benign⁹
ſ nō multū immo poti⁹ rigidus crude
lis tenax:qꝛ poſt pctm̄ ſtatim dabat
ſententiā: dauid in ps. Deus vltionū
dn̄s. Dānauit luciferū. Adā ⁊ Euā ex-
pulit de paradiſo. Nabuchodonoſor cuꝫ
ſuo exercitu occidit.lxxxv.milia pau-
perē die ſabbati ligna colligētē iuſſit
lapidari in ꝓplo dauid peſtē immiſit
ꝑ tres dies. Sꝫ poſt incarnationē iſte
medic⁹ ſciuit p quādā practicā:⁊ exer
citationē longā:qꝛ.xxxiij.annis ptrāſi
uit bene faciēdo ⁊ ſanādo infirmos.
Vñ fuit magis pius ⁊ miſericors. Ex
hoc pdicabat miracula faciebat. Sed
tertio intellexit meli⁹ noſtras miſerias
qñ crucē aſcēdit q ibi expertus eſt. Vñ
Pls ad Heb.iiij. Nō eñ habem⁹ pon
tificē q nō poſſit cōpati infirmitatib⁹
noſtris. Quare habitas in cruce o ieſu
ſ corona i capite cū clauib⁹ ad pedes
ſ man⁹ certe vt miam tuā nobis oſten
das.et qꝛ matres naturaliter ſunt pl⁹
dulciores erga filios ꝙ̄ patres.vt pro
bat phs.viij.de aialib⁹. Ideo amorē
ſuū magis voluit aſſimilari amori ma
terno:ꝙ̄ paterno. Eſa.xlv. Sicut mulier
non pōt obliuiſci infantē ſuū vt nō mi
ſereatur filio vteri ſui ſic ⁊ ego tui non
obliuiſcar. Ecce in manib⁹ meis deſcri
pſi te. Ille. Ad formandū inſtrumētū
o notarie:tria ſunt neceſſaria. Calam⁹
atramentū:charta. Calamus fuerunt
claui qb⁹ in ligno fuit ſuſpēſus. Atra
mentū fuit verus ſanguis a qnqꝫ par
tibus corporis. Charta fuerūt ei⁹ ma-
nus. Et quid ſcripſiſti o ieſu. Ezechie.
xviij. In quacūqꝫ die ingemuerit pec-
catoꝛ:oīm iniqtatū ei⁹ nō recoꝛdaboꝛ.
Practica de oibus peccatis homicidij
luxurie.odij. Non recoꝛdaboꝛ. Grande
pctm̄ fuit dauid. Magdalene. Petri.
latronis:tamē oīa remiſit benigne:
Vñ dātes li.ij.c.iij.purgatorij. Nullū
eſt pctm̄ in ſe tā graue:⁊ qcūqꝫ volue-
rit penitere non abſoluat:vt intret ad
te dñe deus. Ita eñ es māſuetus ⁊ pi-
us ⁊ tuus clemētia pctōri ſuccurris dū
modo ſe velit recognoſcere. Rñdeo ad
argumēta. Ad pmū rñdet Tho.ſ.p.q:
vbi ſupra. Qd̄ de miſericordia diuina
eſt loq dupl'r:aut quo ad effectuꝫ aut
quo ad paſſionis affectū. Si pmo mo
do ſic eſt miſericordia in deo. Si ſcdo
modo nō eſt miſericordia in deo cū ſit
quedā triſticia. Exemplū ſumme. Vi-
des hoīem nudū morientē frigoꝛe:do-
les in mēte. Iſte doloꝛ dr̄ affect⁹ miſe
ricordie q eſt qdaꝫ triſticia de alienis
malis q deo nō ꝯuenit. Cū aūt ipm̄ in
duis:opa per q releuat a miſeria dicū-
tur effect⁹ mie. Iſte effect⁹ q eſt repel-
lere miſeriā ab hoīe dr̄ effectus miſeri
cordie q eſt in deo. Uult eñ repellere
a nobis miſeriā peccati. Unde ptꝫ re-
ſpōſio ad primū argumentū. Ad ſecū
dum:qꝛ plures dānant. Rñdet Tho.

Digitized by Google

in.j.di.xlvi.ar.j.Scotus in.iiij.di.xvi. Quo deus quantũ eſt in ſe vult om̃es ſaluos fieri:vt apl'o.j.ad Thi.ij.Si tamen non ſaluãtur hoc non eſt ex parte dei:ſ3 hoīs. Probo exẽplis. Primo de medico:q̃ vult infirmũ ſanare:ſed nõ ſanat:ſi male ſe gubernat.Secũdo de cibo q̃ habet pbere nutrimentũ:ſ3 nõ in illo q̃ non comederit.Tertio de luce q̃ camerã nõ intrat:qꝛ tenet clauſa in ij.de aīa.Actus actiuoꝝ ſunt in patiẽte bene diſpoſito.¶ Ad tertium rñdet Tho.ij.ij.q.xiiij.ar.iij.Pctm̃ in ſpiritũ ſanctũ dr̃ irremiſſibile.i.difficulter nõ ex parte dei.Glo.Omnipotẽti medico nullus lãguor incurabilis occurrit. Sed ex parte peccãtis:qꝛ hoc pctm̃ qđ eſt ex malicia humilitatẽ depeccandi ſubire nõ pōt.¶ Scđo pbatur auctoritate. Et hoc quidem quadrupliciter.

¶ Primo diuinali:

¶ Secundo canonicali.

¶ Tertio ciuili.

¶ Quarto poetali.

¶ Primo diuinali.Deut.iiij.Dixit moyſes ad ppl'm.Reuertere ad dñm ꝛ audies vocẽ eius:qꝛ miſericors eſt dominus deus tuus.Exo.xxij.Si clamauerit ad me exaudiã:qꝛ miſericors ſum: Joel.ij.Conuertimini ad dñm deũ veſtrum:quia benignus ꝛ miſericors eſt Eccl'.ij.Pius ꝛ miſericors eſt ꝛ remittit peccata in die tribulatiōis.Jn ps. xxxij. Miſericordia dñi plena eſt terra.Jn.ps.lxxxiiij.Oſtende nobis dñe miſericordiã tuam.Jn ps.cxx.Apud dñm miſericordia.Jn nouo teſtamẽto Mat.vi.Eſtote miſericordes ſicut pater veſter miſericors eſt.Mat.xij.Miſericordiã volo ꝛ nõ ſacrificiũ.ꝛ Lu.j. Et miſericordia eius a progenie in progenies timẽtibus eum.Canta.Mar. viij. Miſereor ſuper turbã.Sup quo Alber.¶ Triplex eſt turba.Prima celeſtialis.ſcilꝫ in ſanctis in quibus eſt miſericordia. Tho.in.iiij.di.xlvi.Sancti premiantur in patria ex dei miſericordia.Juxta illud ad titũ.iij. Nõ ex operibus iuſticie q̃ fecimus nos:ſ3 ſm miſericordiã ſuã ſaluos nos fecit.Secunda eſt turba mũdialis.Jn.ps.Miſericordia dñi plena eſt terra:oriẽs:occidens:meridies. Omnia ſunt plena miſericordia. Un̄ tho.in.iiij. vbi ſup. Tãta eſt mia diuina ꝙ minus dat de malis ꝙ peccãs mereat.O terra. Nã q̃t peccata ſunt in te tamẽ ſupportat te: vñ ps. Nõ ſm peccata noſtra fecit nobis:neqꝫ ſm iniquitates ꝛc.Tertia eſt infernalis.Jn ipo iferno eſt miſericordia diuina:qꝛ dãnat:vt dicit Petrus de palude in.iiij.di.xlvi. Bona.in eadem di.merent annihilari ſcilꝫ de eſſe reduci ad nõ eſſe.Cũ hoc nõ faciat:ideo relucet ĩ eis mia diuina.Treñ.iij.Miſericordie dñi:qꝛ nõ ſumus cõſumpti. Abachuch.iij.Cũ iratus fueris.ſ.impios condẽnando:mie recordaberis.ſ. aliq̃d de pena relaxando ꝙ dãnatus punitur citra cõdignũ.Preterea eſt in purgatorio. Eccle.lib. Liberaſti me a preſſura flamme que circundedit me: Preterea eſt in lymbo puuloꝝ. Tho. iiij.diſt.xli.ar.ij. Pro peccato originali ſm rigorẽ iuſticie:nõ ſolum pro pena debetur carentia diuina viſionis: ſed etiã ipſius annihilatio. Preterea fuit in lymbo ſanctoꝝ patrũ:quia ex illo fuerunt liberati.¶ Secundo canonicali.de pe.diſtin.j.c.Quia diuinitatis natura clemens eſt et pia magiſqꝫ ad indulgentiam prona ꝙ ad vindictã. ꝛ de pe.diſtin.j.c.multiplex. Miſericordie domini nec menſuras ponere poſſumus nec tẽpore diffinire. Bona. xxij.q.iiij.c. Unuſquiſqꝫ. Nouit deus mutare ſententiã ſi tu noueris mutare delictũ.Et di.xxxix.c.dyaco.Moderatio dei ac pietas ſolum noſtrũ reditum q̃rit:ac nos cupit ſua longanimi

rare ſaluari. x.xvi.q. vi.c. ſi pſbyter. Latro vni⁹ momēti penitētia meruit eſſe in paradiſo in hora vltime ꝯfeſſionis. ¶ Tertio ciuili. C. de nup. l. Imperialis. Nā ita credim⁹ dei beniuolētiā et circa gen⁹ hūanū nimiā clemētiam quātū noſtre nature poſſibile eſt imitari. Qui quotidianis hoīm peccatis ſemꝑ ignoſcere dignaꝰ et pniam nr̄am ſuſcipe. et ad meliorē eā ſtatū reducere. et. C. de veteri iure enu. l. tāta. Tanta eſt circa nos diuine hūanitatis pui dētia: vt ſemꝑ eternis liberalitatibus nos ſuſtētare digneꝰ. Ille. Inſti. de libertinis. §. libertinoꝝ. Noſtra pietas omnia augere et in meliorē ſtatū reuocare deſiderat: quanto magis monarchie illi ſummo deo hoc erit ꝓpriū a quo eſt quicq̄d boni in celo et in terra apparet. ¶ Quarto poetali. Quintilianus in. xij. de inſti. oratoꝝ. Nunq̄ em̄ tp̄e vllū recte volūtati ſerum Señ. in Tragedijs. Nunq̄ ſera eſt ad bonos mores via. Dātis li. ij. c. iij. purga. Horrenda fuere pctā mea: ſed infinita bonitas tā extēſa h₃ brachia: q̄ amplexatur quicq̄d ad illā₃ cōuertiꝰ. ¶ Tertio pbatur figura in Luc. xvi. Legitur de paſtore q̄ cētum oues habuit. amiſſa cēteſima: dimiſit. xcix. ad q̄rendū centeſimā. Cui tria amoris ſigna oſtēdit Primū: q2 nō miſit aliquē: ſed ipſe in ꝓpria pſona iuit. Scōm: q2 fecit longū iter. Tertiū. q2 labores plꝭs ſuſtinuit. Moraliter. Paſtor iſte eſt de quo Jo. Ego ſum paſtor bonus. Sm̄ Albertū Iunq̄ ſolet portare paſto. Primo capellū cōtra ſolē: ventū et aquā. Xp̄us habuit capellū coronā cōtra pluuiā et ardorē tribulationū: cuius cōſideratio refrigerat nos Greg. Si paſtor xp̄i et c. Scdō ſclauinā. et xp̄s habuit carnē fuit ſua ſclauina. Que fuit de tripli colore Primo alba ꝑ puritatē. Apo. x. Uidi et ecce equ⁹ alb⁹. Scdō rubea per ſanguinē. Unde angeli admirantes dixerūt ei illud Eſa. lxiij. Quare rubrū eſt indumentū tuum. O ieſu a quāto tēpore citra factus es nobilis. Tertio nigra per mortē. Eſa. liij. Cuius liuore et c. Tertio hab₃ baculū contra lupos et xp̄s contra demones crucē. Eſa. xxx. A voce dn̄i pauebit aſſur. virga ſcē crucis ꝑcuſſus. Quarto habet ſcarſellā: vbi tenet ſua precioſa. Et xp̄s animā habuit: in qua fuit theſaurus gratie glorie noſtre Jo. i. Uidim⁹ ꝑl'iam ei⁹ et c. Quinto hab₃ canē cōtra latrones et lupos. Et xp̄s pdicatores q̄ clamāt cōtra vitia et pctā. Ad ꝓpoſitū iſte paſtor habuit cētū oues. ſcȝ. xcix. id eſt angelos et animā q̄ eſt cēteſima. Dimiſit angelos et voluit querere ouē perditā. Cui tria ſigna amoris oſtēdit Primum. q2 venit in ꝓpria pſona nō miſit angelum. Scōm venit de celo in terra faciēs longū iter. Tertio portauit labores plurimos: q2 crucē aſcēdit Ad philip. ij. Factus eſt obediens et c. Iſa. liij. Pctā nr̄a ipſe portauit in corpore ſuo. Et oīa ſigna inamorati oſtendit q̄ ſunt. vij. Primū de flore in ſyreto. xp̄s coronā. Secundū de indumentis: xp̄s habuit veſtē albā. Tertiū aſſociat⁹ cū amicis: xp̄s latrones. Quartū in larua tp̄e carniſpriuij: xp̄s nō fuit cognitus a maria. Quintū eſt deferre poma in manib⁹: xp̄s clauos. Sextū ſudariū in ſpatulis: xp̄s crucē. Septimū facit nocturnas cātiōes fieri. Qū reddā tibi ꝓmiſſū et c. Xp̄s i cruce. Jo. xix. Cāta. Sitio. O chriſt. ane: ſitio ſalutē tuā vt dimittas concubinam: vſuras: odia: furta. O benignitas ingens O manſuetudo. Dicit enim Alber. ſuper Lucam. Quod triplex eſt manſuetudo. Prima eſt natura. Un de dicit phūs q̄ homo animal manſuetum vocatur. Secunda eſt gratia q̄ eſt q̄dā virtus infuſa. Tertia q̄dam eſt a loga

experiētia. Xp̄s aūt ō᷑ mãſuetus a na
tura diuina ꝛ humana. Pꝛio a diuina:
q꞉ deus naturaliter eſt mãſuetus. ps.
Tu aūt dn̄e ſuauis es ꝛc. Scd̄o a natu
ra hūana: q꞉ de mãſueto pr̄e .ſ. dauid
natus eſt. Vn̄ de eo ps. Memēto dn̄e
dauid ꝛc. Secūdo fuit mãſuet᷒ a gra-
tia. q꞉ ſpūs ſctūs totū eū fecit mãſue-
tū. Tertio mãſuetus a lōga experien-
tia: q꞉ expꝰtus eſt noſtras miſerias per
longa tempora. Unde pꝫ ſcd̄m.

¶ Tertiū ō᷑. Cōfirmat̄ ei᷒ mīa triplici
ſigno in q̄bus relucet ei᷒ diuinitas.

¶ Pꝛimū ō᷑ ſuppoꝛtatio.

¶ Scd̄m ō᷑ vocatio.

¶ Tertiū dicitur oblatio.

¶ Pꝛimum ō᷑ ꝛc. Suppoꝛtat de᷒ pctō-
res q̄ poſt pctā debent puniri. An foꝛ-
te putamus: q꞉ ſibi pctā nō diſplicent.
Aut q꞉ iniuſtus aut q꞉ ignoꝛat illa. Ab
ſit vt dicamus de deo hoc. Cur aūt diſ
ſimulat niſi quia lãguet amoꝛe. ij. Pe-
tri. iij. Deus patiēter agit nolens ali-
quos perire: ſꝫ oēs ad penitētiam re-
uerti. O clemētia diuina. ¶ Scd̄m ō᷑
ꝛc. Vocat nos ad ipm̄ vt noſtri miſe-
reatur. Quid ſunt ſacre ſcripture: quid
ſanctoꝛū exempla: quid p̄cepta legis.
Oia equidē iſta ſunt clamoꝛes ad au-
res peccatoꝝ foꝛtiter ſonantes: ꝛ vlti-
mate auditur vox xp̄i in cruce. Sitio
Ber. Aſcendit in altū crucis vt ab om
nib᷒ videret̄ voce magna clamauit vt
ab oibus audiret̄. clamoꝛi lachrymas
addidit: vt homo ei compateret̄. Ille.

¶ Tertiū ſignū ꝛc. Pꝛo ſalute pctōꝛꝫ
obtulit deus filiū ſuū. q̄ incarnat᷒ moꝛ
tuus eſt p nobis. Apoca. i. Dilexit nos
ꝛ lauit nos a pctis noſtris in ſangui-
ne ſuo. Offert de capite ſuo ſpinis co-
ronato: de facie pia alapis dire pcuſ-
ſa. de mãibus ꝛ pedibus clauis in cru
ce cōfixis. de toto coꝛpe ad colūnã cru
deliter flagellato: ꝛ de latere ſuo lãcea
apto ꝛ vulnerato. Dicit eñ in cruce. O
mea aīa te cupio ſaluare. Qui dñ̄is
ocab: latronē publicanū: petrū: cēturio
nē: lōginū ſaluauit. O ampliſſima mi
ſericoꝛdia dei. O largiſſima charitatis
ſummi creatoꝛis q̄ tãta eſt: vt ſi daret̄
hō viatoꝛ ſecū ferēs pctã oīa q̄ diabo-
li cōmiſerunt ꝛ oēs hoies q̄ in iudicio
dãnabūtur: imo quot ſunt in celo ſtel-
le ꝛ in mari aq̄ gutte: in memoꝛe fren-
des: ꝛ in pctis illis ꝛ de illis pniam
faceret ac hūili mēte deū exoꝛaret pꝛe
nis ſp audiret̄ benigne. O pctōꝛ negli-
gēs. O pctōꝛ obduratiſſime: diſrumpe
vīcula colligatiōis. Agnoſce blãdiētē
tibi dn̄m q̄ totiēs quotiens reuerteris
paratus eſt tibi indulgentiam delargiri.

¶ Feria ſecunda hebdomade ſancte.
Die inuidia.

Sciebat enim pꝛe
ſidetus q᷑ ꝓpter inuidi
am tradidiſſent eum.
Mat. xxv. Tota dili-
gentia ſtudium ꝛ vigi
lantia quã debꝫ habe-
re bon᷒ pdicatoꝛ ꝛ pr̄ ſpūalis erga fili-
os ſuos ſpūales: iſta potiſſima eſt vt
pctōꝛeꝫ cōuertat ꝛ extra vitia deducat
vt ſaluet̄ i eterna vita Iſa. lviij. Annū
cia pplo meo ſcelera eoꝝ. Idem. lx. ca:
Sup mōtē excelſū aſcēde tu qui euã
geliꝫas ſyō. Exalta in foꝛtitudine vocē
tuã qui euãgeliꝫas hierl̄m. Exalta no
li timere. ꝛ .i. Thi. iiij. Argue increpa
obſecra in omni patientia ꝛ doctrina.
Inter oia peccata moꝛtalia maxie eſt
peccatū inuidie. qd̄ hꝫ aiam dn̄io dya
boli ſubmittere. Vn̄ Tho. in quolibet
vij. q. vij. Peccatū inuidie eſt vitiū dya
bolicū: ꝛ hoim dãnatoꝝ. Pꝛio dyaboli
cū q꞉ demō eſt inuidus. Sap. i. Inuidia
dyaboli moꝛs intrauit in mūdū. Tertio
hoim dãnatoꝝ: q꞉ dãnat᷒ vellet oēs
dãnari. Hec ē illa fera peſſima q̄ totū
mūdū deſtruet q̄ principatū in omnis

Digitized by Google

nus põt ꝙ inter religioſos ac domios
temporales lites diſcordiaſq; diſſemi
nat. Unde Dãtes in. iiij. purgatorij in
roduxit quendã ſeipſum accuſantem
e hac inuidia. Sanguis meus ita fu
t in vita infectus: vt ſi vidiſſem iocũdũ
udiſſem ſtatim me vidiſſes in liuidũ
olorẽ mutatũ. Ex hac iudei ꝛ ſcribe
iori: xp̃m morti tradiderũt. Sciebat
ñ ꝛc. De qua ꝛ nos tria in preſentia
ĩ videbimus ad ꝓpoſitũ noſtrũ. In
idia eſt dolor aliene felicitatis. Exẽ
li gratia. De artifice qui alteri inui
et ꝛ hmõi. Pro maiori declaratione
ota ſm Thomam. xxij. q. xxxvi. ar. ij.
llexander in. ij. vo. ſum. ꝙ dolor ꝛ tri
icia de alienis bonis poteſt continge
tribus modis. ¶ Primo ex timore ꝑ
clo. Inq̃tum quis dolet de bono alte
ius: q2 ex eo timet nocumentũ ſibi vel
lijs iniuſte. Talis triſticia que eſt ef
ectus timoris: non eſt peccatũ. Unde
Grego. xxij. moraliũ. Euenire plerũq;
olet: vt non amiſſa caritate ꝛ inimici
os ruina letificet ꝛ rurſus eius glorie
ine inuidia culpa contriſtet: cũ ꝛ ruẽ
e eo quoſdã bene erigi credimus: ꝛ il
o ꝓficiẽte pleroſq; iniuſte opprimi for
idamus. Ille. Unde Exo. xvi. Ma
ia ſoror Moyſi videns pharaonẽ ſub
erſum in mari: cũ filiabus iſrael ceci
erũt dño di. Cantemus dño glorioſe
ñ ꝛc. q2 populũ captiuũ tenebat. Et
Machab. ij. Mathathias vidẽs regẽ
tiochũ velle trãſferre ritũ ... eoꝝ ad
itũ gentiliũ doluit de ei9 ꝓſperitate ꝓ
ter malũ ſibi ꝛ pplo iminẽs. Preter
a. i. Reg. xviij. gloriabatur dauid de
morte philiſtinorũ ꝙ mala faciebãt po
ulo iſrael. Et Judith. ix. Populus iſ
rael letatus eſt in morte Holofernis.
Unde verificatur illud qd̃ dicit in ps.
Letabitur iuſtus cũ viderit vindictã.
Et quo ad hoc: letandum eſt in morte
mali; ꝛ dolendũ eſt de eius ꝓſperita

te: quia eſt cõtra eccliam. Et de peccatõ
ribus dolendũ eſt. Unde Dauid. Con
uertẽtur pctõres ꝛc. alibi. Deleant de
libro viuẽtiũ. Preterea de illo ꝙ tecũ
litigat: te iſamat imerito. Qñ ergo vi
des pctõrẽ aliquẽ diuitẽ ꝙ in bonis ꝓ
ſperat: dolere põt ſine pctõ: q2 iminere
põt malũ ꝛ tibi ꝛ pplo: vſurari9 ꝛ cõcu
binari9 incantator. ¶ Scdo põt qs tri
ſtari de bonis ꝓximi: nõ inquãtũ ꝓxi
mus habet hoc vel illud donũ ſed q2
deficit ſibi. Et hic proprie dr̃ zelus ſm
phi. ij. Ethicorum: aut emulatio. Et ſi
emulatio iſta eſt circa bõa honeſta: ta
lis eſt laudabilis. Unñ aplſ. i. Cor. xiiij.
Emulamini ſpũalia. ꝛ. ij. Cor. xj. Emu
lor eñ vos dei emulatione. Glo. i. In
uideo quibuſdã ex vobis: ſed inuidia que
eſt ſm deũ. Conſiderabat eñ apoſtol9
in aliquibus eſſe aliquas ꝑfectiones
ꝛ conditiones: que forte nõ ita erant
in apoſtolo lʒ ſimpliciter eſſʒ illis per
fectior vt dñ. Nicolaus ꝛ illis emula
batur cupiẽs ꝓficere. Iſto modo hec
inuidia eſt bona: imo neceſſaria. De q̃
Hiero. ad athletã de inſtitutione filie
Habeat ſocias cũ quibus adiſcat quibus
inuideat: quarũ laudib9 mordeat. Pra
ctica in verbo ſocias. Qr ſicut bona ſo
cietas eſt cauſa bonoꝝ multorũ: ita ma
la oim maloꝝ. Unde. xxviij. q. i. Sepe
malorũ conſortia etiaʒ bonos corrum
pũt. Habeat ſocios cũ quibus nõ dicat
vba ocioſa. Qr vt dicit aplus. i. Cor.
xvi. Corrũpunt bonos mores colloq̃a
mala. Habeat ſocias: cũ quibus ſtet i do
mo ſua: nõ eat ad choreas Hiere. Non
credã viro dicẽti mihi ſe illeſuʒ euaſiſ
ſe ab hmõi ſpectaculis. ¶ Tertio q̃s mõ
triſtat de bonis alienis: inquantũ ipſe
excedit ipſum in bonis dolet crucia
tur. Hec proprie dicit inuidia: q2 dolet
mũdus de quib9 gaudere dz: ſcʒ de bo
no ꝓximi. Amicus gaudet bõis amici
ſui. In. ix. Ethicoꝝ. Amicus ſe dz hẽre

ad amicū ſuū: ſicut ad ſeipſ. Et vt ha bēt theologi: inter oia bona exteriora maximū bonū eſt amicitia. Qr vt di cit phi. viij. ethi. Nullus eligeret viue re ſine amicis etiā habēs reliqua bōa Idē. Nō ſolitarius aut de⁹ eſt aut be ſtia. Inuidus aūt eſt inimic⁹ hui⁹ami citie: qr neminē vult eē beatū diuitijs niſi ipē. Nō vult ſocietatē. Contra. dr Mat. xxij. Diliges pximū tuū ſicut te ipm. O inuide nota qd dicit. Sicut te ipſum: hoc vult dei caritas. Jō aplus. Ro. xiij. Nō in cōtētatione τ emulati one. ſ. inuidie conuerſamini. τ. i. Cor. xiij. charitas nō emulaſ. i. nō inuidet: ſed gaudet de bonis pxi. ad Gal. vi. Nō efficiamur manis glie cupidi: inui cē inuidētes. Talis inuidia ē pctm mor tale: qr ē primo inimica: cum ſit cōtra charitatē. Tales cōiter ſūt piculoſi in ſua cōuerſatione τ pditores. vñ puer. xxij. Ne comedas cū hoie inuido: τ ne deſideres cibos illius. Comede τ bibe dicet tibi: τ mens ei⁹ nō eſt tecum. O quot ſunt mortui morte violenta. O quot toxicati. Sed dubiū qrit, Utrum hō poſſit eſſe ſine inuidia. Rñdeo φ nō Sed ſi vis eē ſine illa: eſto miſers τ vi lis: qa ſola miſeria caret inuidia. Cōgra tulo qñ pſequor: qr eſt ſignum btutis. Uñ ptz. ¶ Scōm dr τc. Tres ſunt ma lignitates huius male beſtie inuidie.

¶ Prima eſt deo contrariatiua.

¶ Scōa eſt deo aſſimulatiua.

¶ Tertia eſt nemini parcitiua.

¶ Pria eſt τc. Uult Dyo. iiij. de diui. no. φ bonū eſt ſuipſius diffuſiuū: vt ptz de ſole. Ad ppoſitū. De⁹ eſt ſumma bonitas. Plato in Timeo. Deus ē ſum mū bonū: ſupra oēm ſubſtātiā: oēmq natură. τ phi. xij. Meta. Deū dicimus ſempiternū τ optimū. Hāc bonitatē oñdit aſſidue in creatiōe toti⁹ vniuerſi Nō eſt inuidus. Plato in Timeo. Ab optimo deo ois inuidia relegata eſt. i. excluſa. i. Me. de⁹ eñ nō inuidet. In eo Me. Diuinū ens nō inuidet. Ad ppoſi tū. Inuidus aūt nō eſt ſic: qr nō eſt cōi catus: ſed ſibi ipſi vult oia: τ φ alij nō participēt ſecū. vñ eſt cōtra deū i hoc Uult de⁹ illū eſſe diuitē honoratū fa moſum ſapientē. Inuidus in oibus tri ſtaſ. Jō ſocrates phi. Utinā inuidi in oibus ciuitatibus duos oculos τ du as aures haberēt: vt de oim felicitate torqrenſ. Tot ſunt inuidoꝝ tormēta quot felicitatū gaudia. Ad hoc ppoſi tū refert. Aulus Geli⁹ philo. φ Demo ſthenes phs oculus ſibi eruit. Et aſſi gnātur tres cāe. Prima qr viſus ipſum impediebat a ſtudio lrarum. Scōa φ mulieres ſine cōcupiſcētia videre nō poterat. Uñ legiſ de iſto. Cum Paris duxiſſet Helenā in vxorē. cū eſſet inui tatus iſte velamē ponebat ſup oculos ſuos: ne ipam videret τ in dedecus la bereſ ad noſtrā cōfuſionē. Tertia cā q eſt principalis qr cū eēt inclinat⁹ad in uidiā hoies felices ſine dolore videre nō poterat: ita inuidus nō videt τc. Fi guratur inuidus p Hely: q videre nō poterat lumē lucerne, i. Reg. iij. ¶ Se cūda malignitas τc. Hō dyabolo aſſi milaſ. Sap. ij. Inuidia diaboli mors intrauit in mūdum. Duo ſunt pctā de monis ſuperbia: τ inuidia. Imitantur eū inuidioſi qr demō videns hoiem crea tū ad poſſidendū beatitudinē de qua eiectus eſt: inuidēs huic bono: τ inui dia mot⁹ eſt vt illū tentaret: vt ſic pri uereſ dono tali. Hoc aūt facit quotidie inuidiā ſuggerendo: τ conaſ diſſipare charitatē fraternam. Ideo Joh. papa. xvi. q. ij. c. Uiſis. dolet eñ ſatis τ erū beſcit charitatē quā in celo neſcit cō ſeruare. hoies cōſtantes et luteā mate ria tenere in terra. vñ dicunt doctores φ tāta eſt demōis inuidia. φ ſemp quis et tentationib⁹ qbus nos infeſtat auge tur ei pena iferni accidētalis: vt poni

illam eligit nos tentādo:ꝙ illa carere
non tentādo. Ita inuidus eſt:ꝙ poti⁹
vult aliquo bono carere cum alijs:ꝙ
ipſum habere cōmuniter cū alijs. Vñ
in vitis patrū legit. Demon interroga
tus:ſi poſſet ad gloriā redire:ꝗd face-
re vellet. Rñdit. Potius vellē cū vna
aīa ad infirnū deſcēdere:ꝙ in celū re
dire. Tam inuidus ſum:ꝙ nō poſſum
operari bonū. In cronica archiepī le-
gitur:ꝙ in curia cuiuſdā dñi erāt duo.
Unus inuidus:alius auarus. Dic quo
modo inuidus petijt ſibi oculū vnum
erui vt ſocio duo eruerentur. O quāti
ſunt de iſtis:ꝗ potius volūt vno incō-
modo affici:vt ſocius duobus. Vñ di
cunt doctores ꝙ inuidia eſt grauius
pctm̄ ꝙ auaricia. Ratio ꝙ auarus ꝛ ſi
nō vult dare bona ſua:tñ ſi ali⁹ dat de
bonis nō curat. Inuidus autē nō vult
ꝛ dolet ꝙ alius habeat. Vñ hiero. ad
Aſellā. O inuidia primū mordax ſui.
Idem ad demetriadē virginē. Oro ꝗd
inuidio delectationis pſtat inuidia. ꝛ
Aſcula. lib. ij. Inuidia ꝗ mundū relin
quit ꝛ furat virtutē intellectus ꝛ ce-
cum hoīes ꝯſumit ꝛ vrit. Eſtuat aiam
ꝛ perimit coꝝ. In omni pctō ꝗdez pci
pitur voluptas ex inuidia nō aliud ꝙ
triſticia. ¶ Tertia malignitas ꝛc. Hec
eſt illa beſtia ꝗ nemini pcit oēs offen-
dit. vñ Vale. lib. iiij. Nulla eſt enī taꝫ
modeſta felicitas:ꝗ malignitatis den
tes vitare poſſit. ꝛ Señ. ad paulinū.
Inimica eſt ſemp alienis pfectib⁹ in-
uidia. Hier. in epythaphio ſancte pau
le. Semp virtutes perſequit inuidia.
Etenī oēs ſancti emulos habuere. In
paradiſo quoqꝫ ſerpēs fuit cuius inui
dia mors introiuit in orbē terrarū. Ipe
quoqꝫ dñs ieſus xp̄s:zelo iudeoꝝ cru-
cifixus eſt. Ille. Vñ reſpō ꝙ offendit
quinqꝫ genera pſonaꝝ. ¶ Primo offen
dit ppinquos. Gen. iiij. Caym ex inui
dia Abel ſuū fratrē occidit. Preterea.

Gen. xxxvij. Joſeph fuit venditus hiſ
maelitis. xxx. argēteis:q2 plus a patre
cunctis amabat. ¶ Scdo offendit ſan
ctos viros. Dan. iij. Babilonij vidētes
ꝙ tres iuuenes hebrei Ananias Aza-
rias Miſael. erant in curia regis Na
buchodonoſor inuidentes eis inſtiga
runt regē ad ſtatuā faciendā vt eā nō
adorātes mitterent in fornacē ignis.
Qd ꝛ factū eſt. Sꝫ deo ꝓtegente eos
illeſi euaſere. Preterea Greg. in lib. ij.
dia. Cū bñdicti fama volaret in pplo
quidā pſbyter Florētius noīe manēs
prope habitaculū ſancti viri. in ortum
ppe cōuentū cōduxit. vij. nudas iuuē
culas vt fama ſancti viri denigraret.
Scūs dei a loco illo diſceſſit:ꝛ locus
ille corruit. ꝛ ipm pſbyterū occidit. P-
terea in. iiij. dia. c. iij. recitat de duob⁹
germanis ſeruiētib⁹ in heremo. Euti-
cio ꝛ Florētio. Euticius vir litterat⁹.
aſſumpt⁹ eſt in abbatē cuiuſdā abba-
tie. Florēti⁹ ſol⁹ remāſit ꝗ rogauit deū
daret ſibi aliquā ſocietatē. ꝗ ei vrſum
miſit:quē vidēs ſeru⁹ dei alacriter ſu-
ſcepit cui curā cōmiſit de ouibus ſuis
vt in mane duceret ad paſcua in ſero
rediret qd ꝛ faciebat. Inuidētes autē
diſcipuli Euticij:vrſuꝫ occiderūt. Qui
oēs intra paucos dies morbo elephā-
tino occiſi ſunt. ¶ Tertio offendit phi
loſo. Ariſto. cōbuſſit lib. Platonis ſui
magiſtri:vt ipe ſol⁹ titulū ſciētie ha-
beret. Heretici ipugnauerūt. Orige. ꝫ
multas vitates:vt ponit Haymo cuꝫ
dicat. Iſido. vi. li. Ethi. ꝙ ſex milia vo
lumina legit i ſcolis. Orig. a ſe editos.
Quarto offendit doctores. Quidā im
pugnāt Tho. dicētes i multis erraſſe
ꝛ groſſuꝫ doctorē dicūt. ꝫ tales. Inno.
papa. Huius doctoris ſapia p ceteris
excepta canonica:ppꝛietatē hꝫ vboꝝ
modū dicendoꝝ veritatē ſniarum:ita
ꝙ nunꝙ qui eum tenuit inueniatur a
tramite veritatis deuiaſſe. ꝛ qui eum

impugnauit ſemꝑ fuit de veritate ſuſpect⁹: Ille: Preterea Greg. papa emulos habuit q̄ volebāt ei⁹ opa cōburere Sꝫ petrus reſtitit. vidiſſe ſe ſepi⁹ inquiēs colūbam auri ei⁹ loquentē ſuggerentē q̄ ſcribēda. ¶ Multo offendit hoīes pbos. Antipa pater herodis inuidiat⁹ fuit: q2 magna geſſit in bellis ꝑ romano impio. accuſat⁹ eſt apud imperatorē ab emulis ſuis centū viginti quattuor vicibus ſe defendit. Tandē corā ſenatu vna vice extraxit indumēta ꝓpria eis oſtēdēs vulnera di. Ego ampli⁹ nolo me excuſare. Ecce q̄ feci ꝑ vobis ꝛ bono reip. Preſea vt dicit Titus Liui⁹. de Catone cēſorino: q̄ q̄dragies q̄ttuor vicib⁹ accuſat⁹ fuit apud ſenatū ex inuidia: tn̄ ꝑ ſe ſe defendebat Vide Valeriū. Rubrica de igratitudine. Scipio maior affrican⁹ ex inuidia ſuoꝝ emuloꝝ coact⁹ eſt ſibi eligere exiliū i apulia. Preſea Scipio emilian⁹: miſerrime i carcere ꝯſumpt⁹ eſt. O inuidia. Preterea Scipio minor q̄ carthaginē deleuit: ex inuidia i nocte inuēt⁹ eſt mortu⁹: q2 occiſus fuit ab emulis ſuis inuidis. Preterea M. Coriolan⁹ roman⁹ ex iuidia bānitus eſt apō volſcos. Preterea Furius Camillus ꝓpt ingratitudinē liberate p̄rie: exul fact⁹ eſt. Et Socrates phs ſapiētiſſim⁹ iudicat⁹ eſt carceri ex inuidia: ꝛ ibi mortu⁹ apō athenieſes. Vn̄ ſm doctores tria ſunt q̄ romā deſtruxere. Primū ſuperbia. Scōm diſcordia. Tertiū inuidia ꝑ quā vn⁹ ꝑſeq̄baſ aliū. Ex hac ꝓcedūt infamie: homicidia. O quot ſunt occiſi. plures mortui ſunt ex hac: q̄ ex gladio. vn̄ patere pōt ex dictis: q̄liter virtuoſis ꝛ ſanctis q̄etē ꝛ pacē nō ſinit habere. O virtutū emula. O peſtis crudeliſſima. Hec eſt q̄ ingrediſ ꝑ monaſteria: ꝑ ꝯuēt⁹ itrat ꝑ plateas: ꝑ p̄dicatores ꝑ artifices: ꝑ oēs. Et ſic pꝫ ſcōm.

¶ Tertiū dr̄ iductiōis. Inducimur triplici rōne ſine remedio nō hēt iudicia

¶ Primū dicif fraternitas naturalis:

¶ Scōm dicif ꝯſideratio creaturalis:

¶ Tertiū dicif dānatio perpetualis.

¶ Primū dr̄ ꝛc. Quia oēs ſum⁹ ab vno p̄re ꝛ m̄re generati. Math. vi. Pater noſter ꝛc. ꝛ. xxiij. Un⁹ eſt eīn pater veſter q̄ in celis eſt oēs aūt vos fratres. Vn̄ nō dꝫ eſſe ad inuicē inuidia. Vn̄ ff. de legationib⁹. l. queſito. Cū inter homines cognationē quandā natura cōtraxerit: ꝯſequēs eſt hominē homini nocere nephas eſſe. ¶ Scōm dicif ꝛc. Ois creatura cōicat ſeipam nec eſt inuidioſa. Nihil eſt in natura inuidioſū excepto infami: inuidioſo. Sol radios ſuos emittit. Luna lumē ſuum: ſtelle. Preterea ſi mēbꝛū vnū eſt ifirmū aliō ei ſeruit. j. Cor. xij. Si q̄d patiſ vnū mēbrum: cōpatiunſ ei oīa mēbꝛa. Caput eſt xp̄s: mēbꝛa ſumus nos. ¶ Tertiū dicitur ꝛc. j. Reg. xviij. Cū dauid interfeciſſet Goliad ꝛ philiſteos debellaſſet: puelle cecinerunt. Saul ꝑcuſſit mille. Dauid decē ꝛc. Saul inuidia mot⁹ ꝑſecutus eſt dauid vſqꝫ ad mortē. Vn̄ demon ſaulē arripuit. vnde dānatus eſt Augu. ſup Iohā. Sola dilectio diſcernit inter filios dei ꝛ filios diaboli. Dimitte ḡ illā: qō gētiles ꝛ pagani egere vt de heſchine pho q̄ ꝯſiderās amorē fraťnalē: voluit cōmēdare orōnes Demoſthenis ſicut ſuā. Qō ſi egerim⁹ ꝛc.

¶ Feria tertia in ramis palmarum. De miſſe ſignificationibus.

SAcrificare ſacrificium iuſticie. ꝛ ſperate in dn̄o. ps. iiij. Cōcluſio eſt philoſophi. xx. meta. Qō homines huius mūdi: volētes ſcire virtuť alicu⁹ rei ꝛ intelligere: trib⁹ modis capiunt ſcire. Primo rōne. Nō credāt

iam niſi rōne eis pbetur. Exemplum de Ariſto. Cum eſſet ad mortem venerunt ad eū diſcipuli eius ⁊ tulerunt libros ſacre ſcripture. Magiſter in tuis libris pbaſti mundū eſſe eternum. in .j. Meta. Motus celi eſt eternus. In viij. phiſi. Mundus eſt eternus. In primo celi. Celū eſt ingenitū. et tñ in iſto libro hebreoꝝ. Oppoſitū reperitur In principio. i. in tpe creauit ⁊c. Quibus rñdit pħus: cuius auctoris eſt iſte liber: dicunt. Moyſi. ⁊ ille. Quāuis ꝓbonat mundū eſſe creatum iſte auctor ſi nō debeo credere: q2 ſcriptura ſacra omnibus nō ſubiicitur: vñ nō ꝓponit rōnem. Quidam alij nō credunt niſi eis ducaſ aliqḋ exēplum: ſicut xp̄s turbis loquens ꝓponebat eis parabolas: et exēpla: vt plenius caperēt verba ſua. Quidā nō credunt niſi adducaſ eis teſtimoniū alicuius auctoris vł auctoritas. Ad ꝓpoſitū. Eccl'ia iſtis diebus facit aliqua inſolida ⁊ mētibus nr̄is miranda: qḋ in alijs diebus nō facit. unde nō poſſunt bene intelligi niſi declaranſ: q2 in myſterijs ſunt acta. Vñ dauid. Annūciate hoc. i. declarate vniuerſa terra. Que. ſ. fiunt his dieb⁹. vnde volens hodie predicare de miſſa: ⁊ myſterijs que fiunt. Aſſumpſi verbū dauid. Sacrificate ⁊c. Et licet nō oēs parati eſſe poſſint ſum̄ere ſacramētū nō tamē priuanſ eius ſuauiſſimo fructu: cum deuote aſſiſtūt. De qua miſſa tria videbimus.

Primum dicit declarationis.
Secūm dicit conditionis.
Tertium dicit regulationis.

Primum dicit ⁊c. ſm magiſtrum in iiij. di. xiij. ⁊ Ricar. in eadē miſſa habuit initium a xp̄o ieſu in die iouis ſancto quando in cena panem ⁊ vinū trāſmutauit in corpus ⁊ ſanguinē: vt dicitur Mat. xvj. ⁊ j. Corin. xj. Hoc eſt corpus meum. Et hic calix ⁊c. Unde pane conſecrato ⁊ vino fuit principium medium ⁊ finis miſſe. Poſtmodum xp̄o in celo aſſumpto: btūs petrus ſuā primam miſſam celebrauit antiochie. Et huic miſſe xp̄i: adiunxit orationē dñicalem. ſ. Pater noſter: cū forma conſecrationis. Ad modicū tꝑo tpis. b. Jacob⁹ eps hieroſolymitan⁹ plura adiūxit poſt. b. petrū. ⁊ poſt hunc. b. Baſilius q̄ primus eps fuit poſt. b. Jaco. vt pꝫ de cōſe. di. j. c. iacobus. In ꝓceſſu vero tpis ſummi pōtifices plura addiderūt intantū: q̄ nihil deeſt miſſe. Quid aūt ſignificēt ille que ibi fiunt ꝑ ordinem videamus. Sacerdos xp̄m ſignificat de quo ps. Tu es ſacerdos ieternū ⁊c: qui ponit ſibi. vj. indumēta. ¶ Primo amictū i capite ⁊ ſigt coronā ſpineā q̄ fuit in die paſceues coronat⁹. ¶ Scḋo albam camiſiā: ⁊ ſigt illam que ab herode fuit indut⁹. ¶ Tertio cingulū: ⁊ ſigt funē qua fuit ligatus ad colūnam ¶ Quarto manipulū in leua ⁊ ſigt patientiā quā habuit in pñti vita. ¶ Quarto ſtolā ⁊ ſigt obedientiā quā habuit ꝓpter nos. Ad phi. ij. Fact⁹ eſt obediens vſq ⁊c. ¶ Sexto caſulā: que alijs veſtimētis ſupponiſ: ſigt charitatem q̄ oēs alias vtutes excellit: de qua petrus cañ. Charitas operit mltitudinē pctōꝝ. Ad altare accedit ipm oſculando: q2 xp̄s ad nos veniēs oſculū pacis nob obtulit. Cañ. j. Oſculeſ me oſculo oris ſui. ſtat in pte dextra: q2 xp̄s pmo venit ad iudeos. iuxta illḋ. Notus in iudea de⁹. Incipit introitū: ⁊ ſigt aduentū xp̄i in carne quā ſancti affectabant. Iſa. xvj. Emitte agnū dñe ⁊c. et q2 in eı⁹ aduentu aperta eſt vena miſe idō poſt introitū ſubdit kyriel: qḋ fecit Greg. papa. Sꝫ nota q̄ eſt triplex lingua in miſſa. primo hebraica. i. oſanna ſabaoth: Amē. ſecūdo greca. Kyriel. xp̄el. qḋ eſt deus. tertio latina: qḋ eſt reſiduum. Unde Kyriel. interpretatur

Domine miſerere. Kyrie grece latine
dicit dñe leyſon grece latine dicit mi-
ſerere⁊ nonies dicit cōputādo xpe l'.
ut p miſericordiam xpi aſſociemur no
uem ordinib' angeloꝝ. Et dicit tripli
citer ad patrē: ad filiū: ad ſpūſanctū.
Et poſtmodū dicit. Gloria in excelſis.
Qd inſtituit theleſphorus papa ad re
preſentandū hymnū quē angeli paſto
ribus dño nato cecinerūt. Uertit aūt
ſe di. Dñs vobiſcum ſalutādo pplm ⁊
ſignat ſalutationem quam pplo fecit
qn incarnatus eſt: ⁊ ad nos venit. Epi
ſtola legit ante euange. ita predicatio
Johānis baptiſte fuit ante xpm. Gra
duale dicit: qꝛ Jo. bap. penitentiā pre
dicabat. Mat. iiij. Penitentiam agite
⁊c. ⁊ qꝛ poſt penitentiam ſequit. Gau
dium. Mat. vj. Beati qui lugēt ⁊c Jo.
xiiij. Triſticia veſtra ⁊c. Ideo p' gra-
duale. Alla cantatur qd ſignat gaudi-
um angelorum ⁊ hoīum in vita beata
deum laudantiū. Et qꝛ fides initium
habuit a predicatione xpi ⁊ aplorum
ideo ſtatim poſt eplam dicit euangeli
um: qd ſignat xpi pdicationem: qd in-
cepit a concilio Niceno: ⁊ debet legi in
loco magis eminenti ꝙ epla: iuxta il
lud. Sup montē excelſum aſcende tu:
qui euangelizas ſyon. Et cum oī reue-
rentia. Sequit credo ſtatim in quo cō
tinetur. xij. articuli fidei quā apli pre-
dicauerunt. Offertorium ſequit cū ca
lice in manibus. Suſcipe ſancta trini
tas ſignat: qꝛ apli in die iouis ſancto
parauerunt panē ⁊ vinū ob reuerētiam
paſche. Poſt offertoriū facit ſilentium
⁊ dicit oñones tacite ad repñtandum
illud tp̄s: quo xp̄s nō ambulabat palā
inter iudeos cū interficere eum cogita
bant. Appropinquāte autem termino
paſſionis iterum palā ambulauit. Et
hoc ſignificandū exclamat di. Per oia
ſecula. qd inſtituit Gelaſius papa. Se
quitur ſanctus repñtat laudē quam
ſibi pueri cecinerunt in dñica palmā-
rum: qd inſtituit Sergius papa. Inci
pit canonē. Te igit ⁊c. ⁊ facit tres cru-
ces ⁊ ſignat tres traditiones. Primo de'
pater: q ipm p nobis tradidit miſeri-
cordit. Scdo iudas fraudulēter. Ter-
tio iudei crudeliter. Eleuatio hoſtie ſi
gnat eleuationē corpis xpi in cruce ſu
per montē caluarie: ponit ſup corpale
qꝛ tunc Nicodemus ⁊ Joſeph poſue-
runt ipm in ſindone mūda. Corpale ſi
gnat ſindonē xpi. Facit ſilentiū ſignat
dormitionem quam xps fecit in ſepul
chro p. xxxix. horas cum dicat. Nobis
quoqꝫ peccatoribus vocem exaltat: ſignat
cōtritionē ⁊ cōfeſſionē latronis alterū
increpātes ⁊ miſericordiā petētis di.
Memento mei dum veneris ⁊c. Dein
de clamat di. Pater noſter ⁊c. eſt redu
ctio ad memoriā illius clamoris quem
xps emiſit hora mortis di. Pater in ma
nus tuas ⁊c. Dicit autē tripl'r Agnus
dei: quia petimus tria pctā dimitti a
more illi' paſſionis. Primo cogitatio-
nis. Scdo locutionis. Tertio opatōis
per quorū remiſſionem deuenimus ad
eternā pacē: iō dicit in tertio: Dona no
bis pacē. Diuidit hoſtia in trib' ptib'
Una offert p gloria ſanctoꝝ q ſunt in
patria. Alia p illis: q ſunt in purgato-
rio. Tertio p nobis q ſumus in mun
do. Sequit poſtcōio: ſigt gaudiū apo
ſtolorum qd habuerunt de xpi reſurre
ctione. Feſtināter debet in choro can
tari. Sequit. Dñs vobiſcū. quater ve
tit ſe ad pplm in ſignū ꝙ in die reſur-
rectionis qdruplex ſe oſtendit. Primo
Magdalene. Scdo duab' marijs. Ter
tio diſciplis euntib' in emaus. Quar
to oībus aplis. Sequit. Ite miſſa eſt.
Quare nō dicit in oī miſſa. Rñdet bo
nauē. in. iiij. di. xiij. Qꝛ quedā miſſe ce
lebrant in honorē ſctoꝝ: ⁊ qꝛ ſunt bi.
Ite dr pplo. ite miſſa ē. i. feſtiare igi
di illā redeꝫ. ſic illi. Quedā ſūt alie ad

Digitized by Google

alitates viuoꝝ. Et quia nõ ſumus certi
de ſalute noſtra: iuxta illõ Eccl.ix. Ne
io ſit vtrũ amore an odio dignus ſit
ideo debem' aſſidue eſſe ſolliciti vt nõ
er noſtrã ignauiã in nobis miſſe effi-
acia depereat. Vñ dr̃ bñdicam' dño.
Quedã dicunt̃ ad requiẽ defunctoꝝ: ⁊
i illis dr̃. Requieſcãt in pace: qꝛ ſunt in
oco penali. Vñ pꝫ primũ myſteriũ ⁊c.
¶ Scđm dicit̃ ⁊c. Tres ſunt conditio-
es huius ſacrificij miſſe neceſſarie.
¶ Prima dicitur obligatio.
¶ Secunda dicitur auditio.
¶ Tertia dicitur deuotio.
¶ Prima ⁊c. Obligant̃ hoĩes ad miſ-
am diebus dñicis ⁊ feſtis qñ ſunt de
cepto. Unde de conſe.di.i.c. miſſas.
Miſſas ſecularib' audire totas ſpe-
iali ordine p̃cipimus ita vt null' egre
i p̃ſumat: ante ſacerdotis bñdictio-
em. Ille. Ubi ſunt ſex dubia declarã
la in huius myſterij declaratione. pri-
mũ dubiũ. Utrũ clerici ⁊ religioſi te
eant̃ huic p̃cepto. Videt̃ ꝙ nõ: qꝛ ca
pitulũ nõ facit mẽtionẽ de clericis: ſꝫ
de ſecularibus. Rñdet Jo.andr. ſuper
dicto.c. ⁊ archidiacon' in roſario. Qđ
tenent̃ layci multoplus religioſi: qꝛ
debẽt eſſe p̃fes boni exẽpli. Vñ dr̃ eis
Mat.v. Uos eſtis lux mũdi: ideo ſic
uceat lux veſtra. ⁊.i.q.i.c. viliſſimus
omputãdus eſt: niſi p̃cellat ſciẽtia et
anctitate q̃ eſt honore p̃ſtãtioꝛ: immo
t dicit Tho.in.iiij.di.xiij. Alex.l.iiij.
ar ſum. Religioſus ad bene eſſe tene
ur oĩ die miſſam audire: ⁊ ſi nõ ex vi
p̃cepti aut dicere. qꝛ deficiẽs ab hac
celebratione tria mala cõmittit. Pri-
mũ: qꝛ priuat angelos glia accidẽtali.
Scđm qꝛ aĩas in purgatorio. Tertiũ
os q̃ in mũdo. Vñ miſſa ⁊c. Scđꝫ du
biũ. Utrũ totã debeat audire. videt̃ ꝙ
ſic: qꝛ dicit capitulũ. Totas. Rñdeo ꝙ
modicũ p̃ nihilo reputat̃: vt ad Glo-
ria in excelſis. Tunc p̃cepto ſatiſfacit
qꝛ vt dicunt Theolo. Qđ modicũ eſt:
rõ app̃hẽdit: q̃ſi nihil: dũ tñ malicioſe
nõ fiat: aut ducat̃ i ꝯſuetudinẽ vt mũ
dani faciũt. Tũc eſſet pctm̃. Tertium
dubiũ. vtrũ videre ⁊ nõ audire ſatiſfa
ciant p̃cepto. Videt̃. ꝙ nõ: qꝛ dicit ca-
pitulũ. Audire. Rñdeo ꝙ ſi poſſibile
eſt tenet̃ audire euãgeliũ ⁊ epiſtolaꝫ.
Si nõ poteſt pre multitudine populi
excuſat̃. Sꝫ nõ illi q̃ extra eccleſiã mo
rant̃ nec curãt audire. Quartũ dubiũ
vtrũ oẽs teneant̃ tam parui q̃ ma-
gni: ſani q̃ infirmi. Videt̃ ꝙ ſic: qꝛ ca-
pitulũ neminẽ excipit. Rñdeo ꝙ ipo-
tentes nõ tenent̃. Vñ dr̃. ff. de reg. iur.
l. Impoſſibiliũ. Ad impoſſibile nemo
tenetur. Sed dico ꝙ excepta neceſſi-
tate ⁊ vrgẽte: nullus excipitur. Vñ de
cõſe.di.i.c.cũ ad celebrãdũ. ⁊ extra de
parrochijs.c. Ut dñicis diebus. Uos
parrochianos ammoneo vt populo ve
ſtro dicatis ꝙ in feſtis precipuis. miſ-
ſam integrã deuote audiãt. Ille. Sed
heu: qꝛ ſunt nõnulli beſtiales genitri-
ces. q̃ filias dieb' feſtiuis in domo reli
quũt: nec recordãtur p̃cepti ſaluatoris
Mathei.iiij. Dominũ tuũ adorabis ⁊
Exo.xx. Memẽto vt diẽ ſabbati ſan-
ctifices. Sꝫ tales dicũt. O ſic eſt cõſue
tudo. Quib' rñdeo: ꝙ nequaq̃ eſt bo
na cõſuetudo: ꝙ dimittas filiã tuã in
domo ad triplicãdũ. ⁊ ꝙ tp̃s circa ſpe
culũ cõſumat. Vñ di.viij. dicit̃. Mala
cõſuetudo, nõ minus q̃ p̃nicioſa corru
ptela vitãda ẽ. Ille. Ducate ergo o ma-
tres filias veſtras ad miſſas: ac diui-
nũ cultũ magnificare. Et vos o p̃res fi
lios: ſuos: ancillas ad miſſam oẽs du
catis. Qđ audet alio hõ ire ad prãdiũ
inaudita miſſa. Vñ pꝫ quartũ dubiũ.
Quintũ dubiũ. Utrũ teneãtur audire
vſq; ad bñdictioẽ. Rñdeo ꝙ ſic: qꝛ ca
pitulũ dicit ꝙ ſic. ⁊ diſt.i.de cõſe. Oẽs
cõione priuẽt: q̃ vſq; ad finẽ miſſarum
ſolẽnia nõ audiunt. Ille. tales ſunt

Digitized by Google

in fide ſuſpecti:qui miſſaꝫ nō audiūt. O iudee.o heretice. ¶ Sextū dubium. Utrū miſſa melioris ſacerdotis.ſit au dienda:ꝙ econuerſo. Rūdet Tho.iij. par.q.lxxxij.Quo ad ſacramētū vtra ꝗ valet:q2 oēs virtute vboꝝ cōſecrāt ſed quo ad deuotionē oratis.melioris eſt audiēda.Scḋa cōditio ⁊c.dꝫ enim audiri ſumma cū deuotione:ꝙ dici po teſt. Et hoc ꝑpter tres fructus.quos accipim⁹ ab ipſa miſſa glorioſa:vt po nunt doctores.

¶ Primus dicitur remiſſionis.
¶ Secundus dicitur ſupplicationis.
¶ Tertius dicitur defenſionis.

¶ Primus dr ⁊c.ſm Ric.in.iiij.diſtin. xvij.Octo vicibus peccata remittūtur venialia. Primo in pncipio miſſe quā do ſacerdos dicit ꝯfeſſionē in pncipio miſſe.Ideo vade ad pncipiū.Scḋo qn̄ homo bndictā aquā accipit in introi tu.ſ.ad miſſam vadat. Tertio in con feſſione que fit a preſbytero in medio miſſe.Quarto qn̄ noiat ieſum ⁊ homo inclinat caput ab vrbano papa dātur .xl.dies indulgētie.Inclinatio dꝫ fieri C.de ſum.trini.⁊ fide catho..l. Null⁹. Unius ⁊ ſummi dei nomē vbiqꝫ cele bret.⁊ extra de imunitate eccleſie lib. vi.c.decet.⁊ p̄s.Ego aūt in dn̄o gau debo ⁊c.Auct.iiij.Nō aliud nomen eſt ſub celo datū hoibus.in quo oporteat nos ſaluos fieri.Quinto qn̄ leuat ſan guis.Sexto qn̄ corpus.Septimo quā do dr pat noſter a ſacerdote. Octauo qn̄ dat benedictio a ſacerdote.Perge ad miſſam o homo cū deuotiōe. ¶ Se cundus fructus dr ⁊c.q2 oratio fit pro aſtantib⁹ in canone.In verbo.Et oim circūſtātiū.pro qua oratione plura bo na fiūt. Exemplū cuiuſdā mercatoris de datia Andreas nomie. Qui pere grinādo cū alijs puenit in vigilia paſ che ad ſepulchꝛū.Cū ſūmo mane ſocij vellent recedere dixit eis.Dies paſche eſt:audiamus plures miſſas.Abeūti bus oībus:iſte remāſit ſe patri obnixe recōmēdans in ſuo memēto.miſſa di cta ⁊ prandio ſumpto:ſolus ire cepit. Quidā in equo ſedēs apparuit di.Se de hic retro. Obdormiēſqꝫ inuenit ſe in mane in domo ſua. Cui dixit. Ubi es? In domo inq̄t mea.Et ille.Laudā deuꝫ ⁊ regratia ſacerdotē q̄ pro te ora uit.¶ Tertius fructus dr ⁊c.Defendi tur em̄ a plurib⁹ malis q̄ miſſam au dit.Primo ab aqua.Exemplū illi⁹ ma rinarij:qui in mari exiſtēs naui fracta in tabula aſcēdit:nō valēs nauigare. Quidā apparuit ei porrigēs buccellā qua ſumpta vires recepit. Fuit ſacer dos q̄ pro eo miſſam dixit quā ipſe au diuit ex qua fuit adiutus.Scḋo nō ſu ſpendit.Quedā mulier a demone ve xabat que laqueū ſibi ꝑparauit ad ſe ſuſpēdendū:que dū cepta conaret per ficere.Ecce ꝑ eleuatione corporis xpi iuxta morē cāpanulā audiuit. Flexis genibus ſolū vidit eleuationē.intrās domū.funis ⁊ trabes ſunt ꝯfracti.De monibus fugiētibus ⁊ dicētibus vir tus miſſe illi⁹ modice te liberauit a tē porali ⁊ eterna li morte. Tertio male morte nō pōt mori. Exemplū cuiuſdā Cortesani ducis Galeas noie Rūb q̄ creme exiſtēs ꝑ fuga dū miſſam audi uit:nō potuit occidi.Et illa dimiſſa vi tam finiuit.Quarto nō morit ſub mō tibus.Exēplū illius qui dū foderet ce cidit mons:quo preſſo ſub ipſo per an num integrū ſtetit ⁊ vxor eius aſſidue miſſam audiebat ꝑ eo in capite anni viſus eſt ſan⁹.Quinto nō morit ſagit ta.Exemplū de duob⁹ iuuenibus qui ad aucupandū per gētes pcuſſus eſt ille q̄ miſſam nō audiuit. Uū ptꝫ q̄ miſſa cū deuotione ⁊c. ¶ Tertia cōdi tio dicit deuotionis. Audiēda eſt de uote q̄ deuotio dꝫ eſſe in duob⁹. ¶ Pri mo ex parte audientis.ſ.illius q̄ hanc

Digitized by Google

audit cum omni deuotione debet eam audire. Genibus flexis: corde eleuato ⁊ oēs a ſe expellere fantaſias. Cyprian⁹ de cōſe. di. i. c. Qn̄ ſtamus ad orōnem fratres cariſſimi inuigilare ⁊ incūbere ad pces toto corde debem⁹ cogitatio hoīs carnalis ⁊ ſecularis abſcedat Jlle. Sʒ plures ſunt q̄ pleni fantaſijs ⁊ carnalib⁹ ⁊ ſecularib⁹ nō recordant̄ ſe vidiſſe corpus dn̄i. Exēplū demonis ridētis in miſſa noua in alemania: ex eo q2 nō erat hō qui ad miſſaʒ habuiſſet mentē. Qd̄ ꝯtra greg. in. iiij. Dya. Quis fideliū dubiū habere pōt in ipa imolationis hora ⁊ in illo ieſu xp̄i miniſterio: ad ſacerdotis vocē choros angeloꝝ adeſſe: celos aperiri. yma. ⁊ ſumma ſociari. Jlle. ⁊ Tho. in. iiij. di. xiij. Angelus intereſt miſſe vt orationes populi ⁊ ſacerdotis deo repreſentat. Jlle. Si ergo ibi eſt chriſtus. angeli ibi eſt curia celeſtis cur nō pmanēs cū deuotiōe. Si habes ſtare ante dn̄ʒ tpalē cū quāta deuotione ⁊ q̄to plus corā xp̄o ieſu. Practica. Quidā vagiſant. hinc inde: q̄dā ſtudēt mēte: q̄d agere debeāt poſt miſſaʒ. q̄dā ſedēt. Clama ꝯtra iſtos pcipue. O infamis. vn̄ pꝫ pma deuotio ex pte audiētis. ¶ Scd̄o ex parte ſacerdotis hec deuotio debet eſſe: vt moroſe hāc dicat aliter dāt cauſam murmurādi. Quidā nō bene exprimunt: ſed in gutture: q̄dā nimis pliri q̄dā nimis feſtini. Miſſa reqrit ſpaciū medie hore: q2 ſunt ibi plura ad dicendū ⁊ miroꝝ multū q̄uo eſt poſſibile q q̄dā ita ſe expediūt: niſi forte q2 nō dicunt qd̄ dicere debēt. Facecia de duobus capellanis in domo bartholomei quoꝝ vn⁹ alterū increpabat q mediū canonis nō dicebat. alius aūt q nihil. Malis vituperare vnū ſacerdotē: qn̄ miſſam dicit vt pec⁹. Et per oppoſitū qn̄ deuote. Exēplū regi anglie q̄ epm̄ coepit in die ſctō expectare donec reuerteretur de venatione anteq̄ miſſam diceret: dū hora trāſiret ⁊ vellet celebrare. ⁊ a nemine eſſet adiutus ppt timorem regis incepit p ſe. ⁊ angeli ſtatim canere ceperunt Kyriel. ⁊ oīa pſecuti ſunt. Qd̄ factū eps docuit p ſuā dyoceſim. Un̄ docuit poſtmodū ſuos pſbyteros cū oīni deuotiōe miſſam celebrare. eo q2 dn̄s ⁊ angeli huic myſterio aſſiſtebāt. Un̄ pꝫ ſcdm myſteriū ⁊c.

¶ Tertiū dr̄ ⁊c. Ambro. lib. de officijs vij. rl'e ſunt neceſſarie huic ſacrificio.

¶ Prima dicitur humilis collatio.

¶ Secūda dicitur mentis eleuatio.

¶ Tertia dicitur attenta aſcultatio.

¶ Quarta dicitur reuerentie ſtatio.

¶ Quinta dicitur realis oblatio.

¶ Sexta dicitur deuota oratio.

¶ Septima dr̄ ſpūalis participatio.

¶ Prima dr̄ ⁊c. Qn̄ hō eccleſiā igreditur cauſa audiēdi. nō ponat ſe ante faciem ſacerdoti ſed lōge. reuerent̄ ⁊ hūiliter genu flexo. Un̄ apls. viuo ego dicit dn̄s: q2 i noie meo flectit̄ oē genu ⁊ xp̄s Jo. iiij. Ueri adoratores adorabūt in ſpū. Et vt dr̄ de ꝯſe. di. ij. c. Sacerdotū. Nulli laycoꝝ liceat in eo loco vbi ſacerdotes ⁊ clerici ꝯſiſtūt: qd̄ pſbyteriū vocat̄: qn̄ miſſa celebrat̄ ꝯſiſtere. Jlle. Et rō eſt huius in eo. ca. vt libere ⁊ honorifice poſſit celebrare ſua. ¶ Secunda dr̄ ⁊c. qn̄ ſtas in miſſa: coꝛ eleua ad cogitādū pctā. ⁊ ad meditādū diuina. Que regla dat̄ a Cypriano. de ꝯſe. di. ij. c. qn̄ ſtamus. Sʒ plures ad diuina veniūt cū falcone ⁊ accipitre. ac ſi irēt venatū. Cōtra quos Lu. xviij. Nemo pōt duob⁹ ⁊c. deo ⁊ falconi. O ſtulticia mortaliū. Un̄ antiqtus ab eccl'ia erat ordinatū ppt reuerētiā ſacramētoꝝ q canes falcones ab eccl'ia p oſtiarios expellerent̄ ⁊ hodie in hyſpania obſeruat̄. Qd̄ xp̄s egit Jo. ij. ⁊ Mat. xx. ¶ Tertia regula ⁊c. Dum ſacerdos dicit alta voce verba in miſſa. attēde

Digitized by Google

⁊ aſculta. Et quotieſcūq̃ q̄s inclinat
caput ad nomen ieſu ⁊ virginis marie
totiēs meretur .xl. dies de indulgētia.
Sed ponam⁹ ꝙ nulla eſſet indulgētia
adhuc eſt ſanctū facere reuerētiam: q2
ab ap̄lo hortamur. Ad philip. ij. In
noīe ieſu oīe genu flectat. ⁊ extra de
immunitate eccleſie. lib. vi. c. Cōuenien
tes. ¶ Quarta regula dr̄ ⁊c. Que reue
rentia habeat. de ꝯſe. di. v. c. apoſtolica.
Uñ homo debet ſtare in eccleſia aut
genib⁹ flexis aut rectus corꝑe. Cōtra
infames q̄ ſtāt ſedētes qđ eſt magnū
pctm̄. Quinta dr̄ ⁊c. videlʒ in miſſarū
ſolēnis ſemꝑ aliq̄d eſt offerēdum: aut
denariū aut panē aut cādelā. Que re
gula ponit de ꝯſe. di. i. c. Oīs xp̄i . nus
ꝓcuret ad miſſarum ſolēnia aliq̄d deo
offerre ⁊ reducere ad memoriā qđ de⁹
ꝑ Moyſen dixit Exo. xxiij. ⁊ deut. xvj.
Non appebis in cōſpectu meo vacu⁹.
vbi dicit glo. Si parrochian⁹ eſſet pau
per ⁊ nō poſſet aliūde viuere: poſſet di
uina ſubtrahere: niſi darētur ⁊c. ¶ Se
xta regula ⁊c. In miſſa ora deū h' mo
do. O dn̄e ieſu regratior tibi de bene
ficijs m hi datis adiuua me: da mihi
paradiſum da mihi ꝑſeuerantiā in bo
no ⁊ cōſtantiā in aduerſis. Iſta eſt bo
na oratio: vt deus miſereat tui de pec
catis. ¶ Septima regula ⁊c. Quia ho
mo percipit in hac miſſa de hoc ſacra
mento. de ꝯſe. di. ij. Augu. vt quid pa
ras dentē aut ventrē. Crede ⁊ mādu
caſti. Ubi nota has cōcluſiones quas
Bononie extraxi de petro Calo. in miſ
ſe laude. Prima cōcluſio ꝙdiu homo
aſtat miſſe nunꝙ̄ ſeneſcit nec laſſatur.
pz cōcluſio figuris. Adā pater nr̄ qñ
comedit de fructu ligni: nō ſenuit. Fi
lij iſrael qñ māna comederūt nō ſe de
bilitabant. Scđa cōcluſio. In illa die
in qua hō miſſaʒ audiuit ſi caſu more
retur tenet eccleſia: ſi nō eſt excōicatus
⁊ ſic ab inferno liberat: ꝑmiſſa tñ con
tritione cū qua creditur ꝙ ad miſſam
vadit. Aug. Crede ⁊ mādacaſti. Ter
tia cōcluſio: vna miſſa in ꝑſenti plus
valet ad remiſſionē peccati: ꝙ̄ mille
poſt mortē. Qđ facit ſecularibus ⁊c
poſt mortē expectēt. Quarta cōcluſio
miſſa eſt tante virtutis ꝙ cū dicat: ſi
homo iret aut circuiret totū mūdū: et
oīa ſua bona diſtribueret pauperibus
amore dei pl⁹ valet ſibi audire miſſaʒ
integraliter. o miſſa ſcā. o glīoſa ⁊c.

¶ Feria. iiij. hebdomade ſancte.
De veritate ſacramenti.

H Oc facite i meã
cōmemorationē. Luce
xxij. ¶ Redemptor no
ſter volens recedere a
nobis ⁊ de hoc mundo
ire ad patrem. officia
pietatis diuidere voluit: ⁊ cuilibet di
mittere aliq̄d in ſignū bone memorie
amici ſui. Primo apoſtolis legauit in
teſtamēto ſuo ꝑſecutionē. Qđ habuit
ipſe, alijs dimiſit. Io. xvi. Si me perſe
cuti ſunt. ⁊ vos perſequētur. Qđ ha
buerūt apoſtoli Act. x. Per multas tri
bulationes: oportet nos introire in re
gnum dei. ⁊ ij. Cor. iij. Oēs qui pie vi
uere volunt in xp̄o. perſecutionē pa
tiuntur. Scđo legauit pacē. Ioh. xiiij.
Pacem relinquo vobis. oībus reliquit
qđ ſumme ei placuit. Io. xvi. Hec man
do vobis vt diligatis inuicē. ¶ Ter
tio legauit iudeis corpus ꝓprium: vt
ipm̄ crucifigerēt. ⁊ noſtrā ſalutē perfi
cerent. Iob. ix. Terra. i. caro xp̄i data
eſt in manu impij .ſ. pilati ⁊ iude. Quar
to legauit patri ſpiritū ſuuʒ. Lu. xxiij.
Pater in manus tuas ⁊c. Dat exēplū
nobis ꝙ in manibus dei debem⁹ com
mendare ſpiritū noſtrū: q2 illud ꝙ eſt
in manu dei eſt ſecurū. ¶ Quinto le
gauit marie virgini ſocietatē .ſ. Iohā
euangeliſtam. Mulier ecce filius tu

us. Quod facere voluit triplici ratiõe. Primo rõne ſui. Dederat legẽ. Exod. xx. Honora patrẽ et matrẽ tuam. Decebat vt cõditor legis legẽ ſeruaret. Secundo rõne noſtri: vt nos doceat õ parentibus noſtris curã habere: nõ ſolũ in vita: ſed etiã in morte. Tertio rõne virginis. Amittebat filiũ: ideo p cõſolatione dimittebat ſibi fidelẽ diſcipulum. ¶ Sexto legauit latroni paradiſum. Mat. xxvj. Hodie mecum etc. ¶ Septimo legauit pctõribus ſanctã ſ . . . ionem vt ſumãt corpus et ſanguinẽ ſuum in potũ et cibum. Quia vt apls dixit ad heb. ix. Sanguis xpi emũdauit cõſcientias noſtras. vñ ipſe dixit. j. Cor. in xi. Probet aũt ſeipm hõ: et ſic de paneſillo edat et de calice bibat. vñ dicunt vba aſſumpta. Hoc facite etc. In his verbis de ſacro incipiem⁹ loqui de quo hodie tria contẽplabimur.

¶ Primum dicit verificationis.

¶ Scdm dicit conditionis.

¶ Tertium dicitur cõfirmationis.

¶ Primũ dicit etc. Utrũ corpus xpi et ſanguis ſub accidẽtibus panis et vini conſecratis cõtineat vere et realit. Ad hoc ſunt due opi. Una pborum cuy q̃ iudei et gentiles militãt. Alia catholicorum. ¶ Prima opi. pbat ꝙ non eſt ibi corpus xpi et oino impoſſibile aſſerit tali rõne. per regulam philoſophie iij. phi. Locus et locatum debent proportionari. Exempli gratia. Si corpus eſt magnũ et locus debet eſſe magnus. Locus et locus locatũ etc. Si res parua et locus paruus. Sed in hoc loco videmus oppoſitũ. Cũ parua ſit hoſtia vbi eſt corpus xpi. Vñ patet pma opinio. ¶ Scda opinio dicit ꝙ ſic. In virtute verbor. Hoc eſt corpus meũ. Ad hanc cõcluſionẽ difficilẽ reſpondeo ſm doc. precipue tho. in. iiij. di. ix. et petrũ de tharan. in. iiij. Bona. in. iiij. di. x. Qr in hoſtia cõſecrata eſt ibi realiter corp⁹ xpi

Que cõcluſio qͣuis fides catholica nõ indigeat rõnibus nr̃is: aut pbationibus cũ i hmõi rõnib⁹ nõ fundet: tñ ad cõſolationẽ fideliũ pbo cõclonem eſſe verã triplici medio. primo rõne. ſcdo auctoritate. tertio exẽplis. primo rõne que ſunt tres ad preſens.

¶ Primo rõne cauſalitatis.

¶ Secundo rõne maioritatis:

¶ Tertio rõne crudelitatis.

¶ Primũ rõne etc. Qd. ſ. p dei⁹ potentiã ſubſtãtia hoſtie et vini: poſt cõſecrationem realiter cõuertit in verã ſubam corpis xpi et ſanguis: fundamẽtum rõnis ſumit p auctorẽ in li. de cauſis. qcquid facit ſcda cã facit pma nobiliori et altiori modo. Exẽpli gra. Si camerari⁹ alicui⁹ dñi pt alicui facer vnã gratiam a fortiori: ipſe dñs hoc poterit facere. Preterea ſi eps põt aliquẽ abſoluere a pctõ enormi a fortiori papa. Ad ppoſitũ. Natura naturata conuertit vnã ſubam in aliã: qd pt3 ad oculum Homo comedit panẽ et bibet vinuȝ: et facta digeſtione in ſtomacho panis et vinum conuertuntur in ſanguinem et carnẽ. Preterea mulier pgnãs: comedit cibus digeſtus cõuertit in carnẽ et ſanguinẽ et oſſa: cuius h3 in vtero. Preterea p virtutem caloris galline ſuba oui conuertit in ſubam carnis ſeu in galli nam. Preterea vt dicit phs in. iiij. meteo. Uirtute ſolis hũiditas terre cõuertitur in arbores herbas: in vinum: oleum balſamũ: et hmõi. Et eadem terra virtute ſolis conuertit in aurum: argentũ: ferrũ: et lapides pcioſos. et Iſidorus li. ethi. dicit ꝙ in ſcotia eſt fons qui in oẽ qd in eo mittit ſtatim cõuertitur in ſubſtantiã lapidis. Ad ppoſitum. Si hoc natura opatur qͣto plus põt deus nature et vna ſpẽs: vel natura vnius rei mutet in aliã ſpẽm: qr vt dicit phs. in. ij. Metha. Quod eſt cã aliorum: vt ſint talia: illud maxime eſt

tale. Si pōt ſcḋa cauſa plus pōt p̄ma
cū ſit: potētie infinite. Vñ pʒ p̄ma rō.
¶ Scḋo rōne ⁊c. Concluſio eſt Bona.
in .iiij. di. x. ⁊ Hilarij ⁊ phi. in Topi. q
maius opꝰ eſt de nihilo aliqd facere:
q̄ de aliquo aliqd facere. Et rō eſt frā
ciſci de mayronis in quodā ſermone d
ſacro altaris: qꝛ plus diſtat ens: ⁊ non
ens: q̄ inter ens ⁊ ens: qđ pʒ. Homo
eñ pōt facere de ferro cultellum de li
gno cathedrā: de farina panē: ſʒ tota
natura: oēſqꝫ ſimul angeli de nihilo
nunq̄ poſſent aliquid facere: imo nec
granū minimū milij. Vñ phs. i. phi.
⁊ oēs philoſophantes cōcludunt q ex
nihilo nihil ſit. Vñ maius miraculū
fuit vinū in nuptijs. Jo. ij. q̄ multipli
catio panum: qꝛ ſ. ex nihilo nihil erat
Ad ppoſitum. Quis de nihilo creauit
angelos: celum: terrā: ⁊ oīa que in eis
continent. Certū eſt q ipſe deus fuit:
cuius potentia eſt infinita. Qđ ſi ſic
eſt q deus pōt de nihilo tanta facere
q̄to magis pōt vnū ens in aliud con-
uertere: ſeu ſubſtantiā panis ⁊ vini in
ſubſtantiā ſui corpis cōmutare: quam
rōnem tangit Amb. in li. de ſacris. Qz
ſi potuit creare celos elemēta d nihilo
cur nō poterit mutare vnā ſpēm in a-
liam. ¶ Tertio rōne ⁊c. Cōcluſio tho.
in de potentia dei. q. vi. ar. ij. Deus fa-
cit quedā tripliciter. Primo ſupra na-
turam vt q mortuꝰ viuat. Scḋo ꝯ na-
turam vt q virgo pariat: ⁊ hō in igne
illeſus pmaneat. Tertio pter naturaʒ
vt q aqua in vinū cōuertat. Ad ppo
ſitum. Si credis iſta hō: cur nō magis
q̄ in virtute verboꝝ. Hoc eſt corpꝰ ⁊c.
ſic realiter corpꝰ xpi in hoſtia. Que cō
cluſio pbatur vera exēplis in triplici
differētia. Primū exēplum eſt ſcriptu
rale. Exo. iiij. Uirga Moyſi ad ipſius
iuſſum vſa eſt in colubrū: ⁊ iteꝝ p cau
dam accipiēs vſa eſt in virgā. Preter-
ea in exodo. Manuʒ moyſes in ſinum
miſit: ⁊ extraxit de ſinu lepṙoſam antē
pharaonē. Preterea de flumine Ma-
rath. Exo. xvi. ex amaro cōuerſuʒ eſt in
dulce. preterea de māna: qđo ea pauit
ppl'm in deſerto. preterea de ſole cōtra
gabaonitaſ. Joſue. x. preterea. Nū. xx
Petra duriſſima virga moyſi pcuſſa a
quam dedit. Si ergo iſti tot fecerunt:
q̄to plus deus oipotens. Scḋm exem
plum eſt ſanctoꝝ in tpe ſancti Ludo-
uici in frācia celebrāte quodā ſacerdo
te in hoſtia cōſecrata viſus eſt xpc in
carne viſibili: vʒ puer paruulus. Et cum
nunciaret regi Ludouico vt veniēs vi
deret. Rñdit ego credo ita eſſe: q nō
credit eat ad videndū. preterea d Gre
go. papa cū vellet cōuincere quandam
viduā q faciebat ſibi hoſtias quibus ipſe
celebrabat fortiter riſit. Qui ſtatim ma
num retraxit querēs: quare ridens in
quit: qꝛ hoſtia quā manibꝰ meis feci:
mihi das p vero corpe xpi. Qui incre
dulā ipſam vidēs orauit dñ. O dñe ie-
ſu veritatē oſtēde tui ſacri. Statim ap
paruit hoſtia tota caro: q viſo vidua
lachrymata eſt: ⁊ ab oi incredulitate
ſanata. tūc Gre. orauit vt hoſtia ꝯuer
teret vt p̄mo erat: ⁊ viduā cōicauit. Pre
terea de. b. Amb. legit q corpꝰ dñi de
dit fri ſuo ſatyro adhuc infideli in ve
ſte: eiqꝫ ſuaſit q ſi in piculo in mari eē
ipſʒ inuocaret: qđ ⁊ fecit in nauigio vbi
oēs pierūt. Ipſe vo cū nro deo p mare
tanq̄ p terrā ibat clamās. O deꝰ am
broſij adiuua me. Vñ ex h cōuerſus ē
ad xpm. Preterea de quadā Angelina te
rtij ordis de fulgineo: vel potiꝰ de ſcā
clara ordinis minoꝝ dū oraret coram
ſacro vt defenderet mōiales ab inimi
cis: ⁊ ciuitatē aſſiſij appquit ibi ſtatim i
fantulꝰ quidā in tabnaculo dī. Ne ti
meas qm victoriā hēbis. portans igr
tabnaculū cū corpe xpi vndiqꝫ circa lo
cū: ſtatim oēs inimici perterriti ppter
pñtias xpi in tabernaculo [illegible]

Digitized by Google

exiſtentia: de muris corruerūt. Aliqui mortui ſunt. Aliq̄ in fugā verſi. Ex hoc ciuitas Aſilij fuit liberata. Tertiū eſt exemplū hereticoꝝ. de Berēgario dyacono eccl'ie ſancti Mauritij andegauenſis q̄ nō credebat hoc ſacrm̄. A nicolao papa cū.xiij.e̅pis reprobat⁹ fuit Vn̄ in ſe reuerſus p̄ inſpiratione quā habuit nocte cōfeſſus eſt ỽitatē. Quā cōfeſſionē ponit Gratianus de conſe. di.ij.c.ego Berēgarius. Vn̄ iurauit p̄ ſctā euāgelia cū maximis lachrymis ſimul cū alijs credere indubitāter φ in hoſtia ↄſecrata erat verū corpus xp̄i. Vn̄ p₃ ꝓpoſitū. S₃ merito dubiū q̄ritur. Cur hoc ſacm̄ viſibiliter nō pōt videri velatū ſub accidentib⁹. R̄ndeo φ triplici rōe. ¶ Primo fidelitatis vt noſtra fides ſit maioris meriti. q₂ vt dicit Greg. Fides nō h₃ meritū vbi humana rō p̄bet experimētū. Quāto res vna minus videt̄: ⁊ q̄s eā credit: tanto maius meritū: cū ſit maior fides. Vn̄ xp̄s Joh. vlti. dicit Thome clamāti. Dn̄s meus ⁊ deus meus. ait Thoma. Quia vidiſti me crediſti. Sed beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Ad ꝓpoſitū. Si xp̄s videret̄ in hoſtia in carne minus haberet de rōne fidei. Cū Aug. dicat φ fides eſt de nō viſis. Sed q₂ hō nō videt niſi hoſtiā: ⁊ aliō credit. ideo plus meret̄. Ex hoc plus laudat̄ fides Centurionis q̄ nō vidit miracula xp̄i ⁊ credidit q̄ꝫ apl'oꝝ q̄ viderūt: ſecū comederūt: ⁊ dormierūt ⁊ h̄mōi. ¶ Scd̄o rōne horribilitatis. q₂ ſi vnū hoīe₃ viuū: ⁊ carnē crudā ſumere deberem⁹: natura hoīs abhorreret. Vn̄ ⁊ ob hoc multi abſtinerēt a ſumēdo illō. ¶ Tertio rōne imbecillitatis: q₂ ſi deberem⁹ xp̄₃ in ſua claritate videre: ſenſus viſus nō poſſet ſuſtinere. q₂ millesies eſt clarior ſole. Vn̄ aīa mea crede hoc verum eſſe ſacm̄ q₂ vt dicit Bern̄. in ſer. de ſacro. Si credimus Galieno de diſcretione venarū ſi ptholomeo de magnitudine curſus ⁊ influētia ſiderū. ſi pħo ariſtoteli de fallacijs ⁊ forma ſyllogiſmoꝝ. ſi ciceroni de ornatu coloꝝ. ſi priſciano de cōpoſitiōe litterere: cur nō magis deo q̄ vult hoc ſacm̄ eē corp⁹ ſuū. Vn̄ p₃ veritas noſtre ↄcluſionis. S₃ q̄rit aīa cara: vtrū angeli videāt cognitiōe ſua naturali ibi corp⁹ xp̄i. R̄ndeo φ nō naturali cognitiōe. Qm̄ oīa q̄ ſunt fidei ſunt ſupra naturalē ipoꝝ cognitionē. Myſteria fidei dicunt̄ eſſe abſcōdita a ſeculis in deo: inq̄t apl's. Ad Ephe. iiij. Ideo naturali cognitiōe nō vidēt angeli corp⁹ xp̄i ſub ſacro: ſ₃ ſolū beatifica qua vidēt de q̄bus eſt fides per beatificā cognitionē ỽbo: multo min⁹ poſſum⁹ nos videre niſi p̄ reuelationē fidei per verbu₃ xp̄i. hec Tho. in.q. de potētia ſupra. Ad argumentū. Locus ⁊ locatū ⁊c. Verū eſt naturaliter: ſ₃ in hoc ſacramēto incedimus via ſupernaturali. Vn̄ p₃ primū. ¶ Scd̄₃ dicit̄ ⁊c. Viſo de eius veritate: ſequit̄ nunc videre de cōditionib⁹ q̄ requirunt̄ ad veram ſpiritualē ipſius maſticationē. Quinq₃ ſunt cōditiones neceſſarie ad hoc vt homo ſumat hoc ſacm̄ deuote.

¶ Prima eſt cū cordis contritione.

¶ Secūda eſt cum maxima puritate.

¶ Tertia eſt cum humilitate.

¶ Quarta eſt cum fortitudine.

¶ Quinta eſt cum ſatiſfactione.

¶ Prima eſt ⁊c. De hac figura iob. iiij. Anteq̄ꝫ comedā ſuſpiro. Suſpirare debet homo anteq̄ꝫ ſe prepa ret ad tantū ſacramentū. Iſta autē ſuſpiratio ⁊ cōtritio fuit figurata in teſtamēto veteri. Exod. xij. Vbi deus precepit iudeis vt comederent agnum paſchalem cu₃ tribus conditionibus.

¶ Primo tenēres baculū in manibus.

¶ Secundo cincti renibus.

¶ Tertio cu₃ lactucis agreſtibus.

¶ Prīo cū baculo. i. fortitudine animi

non cito reuerti ad pctã poſt hoc ſacꝫ. Vñ eccl'ia canit. Eſtote fortes in bello ⁊ pugnate cũ antiquo ſerpẽte. ¶ Secũdo cincti renibꝰ. vñ notaꝭ carnis ꝯtinẽtia. Luc. xiij. Sint lumbi veſtri pcincti ⁊c. ¶ Tertio cum lactucis agreſtibus. i. amaritudine pctõꝝ. Aliter homo exponeret ſe piculo anime. Vñ iudas: vt dicit Jo. xiiij. q2 ſine ꝯtritione hoc ſacꝫm ſumpſit diabolus in eũ introiuit. Nota tñ ſm Alber. ꝙ quidam ſunt q̃ ſumũt iſtas lactucas integras: q̃dã ꝯtritas: ⁊ quidã ſuccũ ipſarũ. Eſt quedã eñ amaritudo ſupficialis: q̃dã ꝑcordialis: ⁊ q̃dã mixta cũ lachrymis. Sunt eñ quidã q̃ habent de peccatis quendã ſupficialẽ dolorẽ q̃ attritio dici põt. Jſti ſumũt iſtas lactucas integras. Talis attritio peccatorem plene nõ iuſtificat. Jere. v. Percuſſiſti eos ⁊ nõ doluerũt: attriuiſti eos ⁊ renuerũt accipe diſciplinã. Alij ſunt q̃ oĩa pctã ſua in mortariolo memorie ꝯgerunt: ⁊ piſtillo laboris minutatim ꝯterunt. Et talis dolor ꝯtritio appellaꝭ. Jſti ſumunt iſtas lactucas cõtritas. Et talis cõtritio vulnera pctõꝝ ſanat. Oſee. xiv. Sanabo ꝯtritiones eorum: diligã eos ſpontanee. Alij ſunt maioris pfectionis q̃. ſ. pctã nõ ſolũ ſic ꝯterũt: ſꝫ etiã lachrymas emittũt. Jſti ſumũt agnũ cũ ſucco lactucarũ. i. cũ abundãtia lachrymarũ. Greg. in morali. Carnes cuꝫ lactucis agreſtibus ſunt edẽde: vt cuꝫ corpꝰ redẽptoris noſtri accipimꝰ nos ꝓ pctis noſtris in fletibꝰ affligamus: quatenus ipſa amaritudo pnie abſtergat a mẽtis ſtomacho pũerſe humorẽ vite. ¶ Scda ꝯditio ⁊c. Apls ponit. j. Cor. xi. Probat aũt ſeipm hõ. i. examinet ꝓprias ꝯſcientiã ⁊ ſic de pane illo edat: ⁊ de calice bibat. Qui eñ mãducat ⁊ bibit indigne: iudiciũ ſibi mãducat ⁊ bibit. Jlle. Glo. i. dãnationẽ. Nõ immerito patres mei: q2 ſi adã cũ tota natura humana dãnatus eſt: q2 pomũ vetitũ comedit. Gen. iij. Et q̃to magis q̃ indigne cõicat. Jn huius figurã. ij. Reg. vi. de Oza legiꝭ q̃ fuit a deo pcuſſus eo ꝙ archã dñi manibus ſuis tetigit: q̃ cadere de curru volebat. Rõnẽ aſſignãt hebrei ⁊ hiero. A deo pcuſſus eſt: q2 cũ vxore ſua nocte ꝓterita iacuerat. Sꝫ qua pcuſſione dignꝰ eſt: q̃ iacet cum meretrice ⁊ ꝯcubina. Si ille mortuus eſt: qua pcuſſione dignꝰ eſt q̃ corpus xp̃i indigne ſumit. vñ Die. in quadam epl'a. Quid tibi cuꝫ feminis: q̃ ad altare cũ dño fabularis. Dic ſacerdos q̃liter cũ eiſdẽ labijs filiũ dei oſculans q̃bus oſculatꝰ es filiã meretricis. Vñ leo papa. Nullus malignꝰ nullus faſcato aĩo accedat. Pura ſit ꝯſcia: q2 purum eſt ſacꝫm ⁊ Leui. xxi. Qui habuerit maculas nõ accedat ad miniſterũ. Jn huiꝰ figurã. ij. Reg. vi. Viri betſamite mortui ſũt: q2 viderũt archã dñi. O q̃d de illis: q̃ nõ tm̃ vidẽt ſꝫ indigne ſumunt indigne. Vñ prouer. xxiij. Cũ ſederis ad mẽſaꝫ vt comedas cũ principe: diligẽter attẽde q̃ poſita ſunt ante faciẽ tuam. ¶ Tertia ꝯditio ⁊c. Vt ſe pctõr reputet idignũ: tm̃ ſumere ſacramentũ. Figura. Mat. viij. De cẽturione q̃ dixit. Dñe non ſum dignus vt intres ⁊c. Si centurio ſe indignũ reputabat ſumere in domo ſua mortalẽ: quãto plus immortalẽ. Vñ ſanctus Marcus tanq̃ indignus pollicẽ ſibi amputauit: ſancto inſtigãte ſpiritu. ⁊ Joh'i. bap. cõtremuit tãgere xp̃m quẽ ipſe baptizabat. Si timuit tangere mortaleꝫ quãto plus nos immortalẽ. Vbi nota ꝙ homo merito debet incedere cum humilitate: quia vt habẽt doctores duo ſunt in hoc ſacramẽto. Dignitas ⁊ vilitas. Dignitas quidẽ: q2 in alijs ſacramentis confert gratia: nõ aũt in ipſis eſt ipſe deus. Jn hoc ſacꝫo nõ ſolũ confertur grã: ſed eſt ipſa gratia, vñ dicit

Digitized by Google

eucharistia.i. bona grã: imo in ipo eſt ipſe de⁹ et hõ. Utilitas quidē q: pducit ad patriã. Uñ d: viaticũ: q: p viam huius mūdi nos ſuſtētat: vt ad patriã peruenire poſſim⁹. Dñicus hoc cõſiderãs flebat ſemp in miſſa. ¶ Quarta cõditio ꝛc. vt .ſ. hõ habeat firmũ ppoſitum abſtinēdi ab illicitis: ⁊ poti⁹ mori ꝙ facere aliquod malũ. vnde phs. iij. Ethi. Melius eſt mori ꝙ facere cõtra bonũ virtutis. ⁊ ſancta Monica de beato Auguſtino dicebat. Uellem potius filiũ meũ Auguſtinũ mori: ꝙ p remaneret in ſuo pctõ infidelitatis) quot nõ habent hoc ppoſitũ: imo ingunt facere oia bona his dieb⁹: vt c abſoluãtur eorũ meretrices. Et fa :o voto irriſus eſt ſanct⁹ vt canes ad omitũ ꝛc. ¶ Quinta cõditio ꝛc. Deu ro xvij. Qui nõ obedierit ſacerdotis nperio. morte moriatur: vt reſtituas ale ablata o vſurarie: vt dimittas cubinã o cõcubinarie: vt reſtituas fa ã o infamator: aliter nõ eſt bonũ cõi re. Nõ accedas ad ꝛc. Ubi nota ſm agiſtrũ in .iiij. di. ix. qđ quattuor ſũt fferētie pſonarũ q̃ accedũt ad hoc ſa amentũ. Primo quidã ſumũt ſacra ētum ⁊ nõ effectũ ſacri: vt ſunt pctõ s illud ſumētes in mortali: vſurarij: cubiarij ꝛc. Scdo qdã ſumũt effectũ ſci ⁊ nõ ſacrũ: vt ſũt ifirmi ⁊ alij q̃ nõ t cõicare ex cã legitima. De qb⁹ de ſe. di. ij. c. Ut qd paras dentes aut vē : Crede ⁊ mãducaſti. Tertio qdam ſumũt ſacrm nec effectũ ſacramen vt illi q̃ nõ cõicant in paſcate. De ta ⁹de cõie. di. ij. Seculares q̃ in paſca cõicauerint catholici non credant : inter catholicos habeãtur. Quar qdã ſumũt ſacrm ⁊ effectũ ſacri: q̃ : i ſtatu gratie. ⁊ pcipiũt dulcedinē ig. Accipe quotidie qđ quotidie ti pſit. Sic viue: vt quotidie merearis ipe. Ille. Unde patet ſcdm.

¶ Tertiũ principale dr ꝛc. Declarata huius ſacramēti dignitate in pmo myſterio: nūc in hoc tertio myſterio ſolũ exemplũ vnũ p noſtra cõſolatiõe: et ſacramēti hui⁹ verificatiõe eſt vidēdũ ad huius ſermõis confirmationē. Cũ beatus Grego. miſſã celebraret rome apparuit illi ieſus ſub effigie paſſiõis ⁊ pietatis. quem vidēs cõpaſſione motus ⁊ deuotione plurimũ lachrymat⁹ eſt. vnde ſtatiũ miſſa celebrata: oib⁹ vere penitētibus ⁊ cõfeſſis corã illi imagine pietatis dicentibus genib⁹ flexis orationē. O dñe ieſu cũ qnq; pater noſter: ⁊ totidē Aue maria cõceſſit. xiiij. milia ãnorũ de vera indulgētia. Poſtmodũ vº ſes põtifices p deuotiõe addiderũt itm ꝙ i ſũma ſũt .xx. milia ⁊ .xij. ãni. ⁊ dies. xiij. Hec oĩa ſunt ſcripta in capella dñi cardinalis hoſtienſis: q̃ eſt ſita in eccleſia ſancti Petri de Roma. quã indulgentiã cõfirmauit Calixt⁹ papa tertius die. xij. iunij. in. cccclvi. Et tu pater Gabriel pdicator dita ēplia ⁊ pdica hãc deuotionē ꝙtũ potes. Uñ pz ſcdm prim⁹ de dignitate ſacri.

¶ Feria quinta ebdomade ſancte.
De neceſſitate ſacramenti.

Hoc facite in meam commemorationem. Luce. xxij. Communis eſt antiquorũ ⁊ expoſitorũ optimorũ ſententia approbata: ꝙ quiſquis viator ⁊ pegrinus volens bñfacere ſuam pegrinationem habere debet tres conditiones neceſſarias. Prima ꝙ aliud non attendat ꝙ peruenire ad finē ſui itineris. Secũda ꝙ ſecum tale non ferat theſaurũ cuius rõe a latronibus expolief ⁊ occidat. Tertia conditio ꝙ habeat bonã ſocietatē que conducat eum ſaluũ ad patriam ppriã. Moraliter. Iſte homo pegri

nus eſt viator quilibet: qui ad patriã tẽdit. Unde david. Advena ego ſum apud te et peregrinus: ſicut etc. Et ad hebre. xi. Non habemus hic etc. Gen. xlvij. iacob dixit pharaoni. Dies peregrinationis mee centũ. xxx. annorum parui et mali. Plato in Timeo. Tritũ ſiquidẽ et ad omnes decantatũ: hanc vitã peregrinationẽ eſſe quandã. Non debet hic peregrinus vſe aliud ſtudiũ quam gradiẽdi ad paradiſum: bene operari ſaluari: quia ad hoc natus eſt. Secũda cõditio nõ ferre theſauros mũdi: nec ſtudere diuitijs huius ſeculi. Unde Lactã. vij. c. i. Uirtutis aũt via nõ capit magna onera portãtes. Anguſtus admodũ trames eſt: per quẽ iuſticia homines deducit in celũ. Hunc tenere nõ põt: niſi qui fuerit expeditus et nudus. Ille. Tertia vt habeat bonã guidã. Que ẽ hec. Reſpondeo ſanctum ſacrũ miſſe. Quod nos dum hãc vitã eximus vt bõa cõductrix aīam noſtrã deducit ad paradiſum. Ideo xpus nos hortatur faciamus cõtinue inquiens. Hoc facite i meã cõmẽorationẽ. In quibus verbis de neceſſitate ſacri erit ſermo noſter hodiernus. Ubi tria per ordinẽ videbimus.

¶ Primum dicitur neceſſitatis.
¶ Secundum dicitur vtilitatis.
¶ Tertium dicitur ſpecialitatis.

¶ Circa primũ. Queritur dubiũ. Utrũ fuit neceſſariũ inſtitui hoc ſacramentũ. Reſpondeo ſecundum theologos Tho. iiij. diſt. viij. ar. iij. Petrum de Taran. iiij. diſt. vi. Et Ricar. ibidẽ diſt. viij. ar. i. q. iiij. Quod fuit neceſſariũ. Que neceſſitas probatur quadruplici modo.

¶ Primo ratione.
¶ Secundo auctoritate.
¶ Tertio figura.
¶ Quarto exemplo.

¶ Primo etc. Que dicitur conſeruationis. Diuina prouidentia ſuas creaturas in tres gradus diſtinxit. Aliqua erat ſpiritualis: vt ãgelus. Aliqua erat mixta partim corporalis partim ſpiritualis: vt homo: eſt aīa et corpore compoſitus. Aliqua ſimpliciter corporalis: vt aīalia ſenſibilia et oīa vegetabilia. Secũdũ quos gradus: eadẽ diuina prouidẽtia oībus illis de eorum vita prouidit. Angelis enim cibũ ſpiritualem plenũ oī ſuauitate dedit: quod eſt videre diuinã eſſentiam et ea frui: et in ea quietari in eternũ. Iuxta illud. Satiabor cũ etc. Ideo dixit angelus Thobi. xij. Cũ eſſem vobiſcũ per vel lõtatem dei videbat quidẽ mãducare et bibere: ſed ego cibo et potu inuiſibili vtor: ſcilicet diuina viſione. Secũda creatura eſt beſtia: cui preparauit herbas virentes: vt patet Gen. i. Tertia creatura eſt homo mixtus corpore et aīa. Ex parte corporis et aīe diuina prouidẽtia cibũ materialẽ dat ſine quo nõ viuit. In primo de generatione phi. Omne viuẽs quãdiu viuit: indiget alimẽto: conuenienti ſue nature. et. i. Poli. Sine neceſſarijs impoſſibile eſt viuere. Quia calor naturalis cõſumeret totũ humidũ radicale. Et in libro de cã longitudinis et breuitatis vite. Duo ſunt principia vite noſtre: calidũ naturale et humidũ radicale. Ideo corpus indiget cibo cõuenienti ſue nature. Quia vulgo dicitur. Saccus vacuus nõ ſtat rectus etc. Et ſicut corpus nõ põt eẽ ſine cibo. Sic aīa ſine cibo ſpũali viuere nõ põt. Quis ẽ ille cibus. Reſpondeo quod eſt ſacramẽtum altaris. De quo Io. vi. Caro mea vere eſt cibus. et ſanguis meus vere eſt potus. Et magiſter. iiij. diſt. viij. c. vlti. Sicut panis pre ceteris cibis corpus reficit et ſuſtẽtat: et vinum hoīem letificat: ſic caro xpi hoīem interiorẽ plus ceteris gratijs ſpũaliter reficit. Unde dicitur viaticũ. quia reficiãdo tũ. Qui panis poſitus eſt in mẽſa nõ gr e. ſ. in altari. In celo genitus. In ventro virginis fermẽtatus. In patibulo crucis coctus. Unde Ricard in. iiij. di. viij. ar. i. dicit. Quod inter cetera ſacramenta duo fuere neceſſaria. Primo fuit ſacra

nentū baptiſmi p qḋ aīa fit ſpōſa xpi de ſerua dyaboli. Scḋm eſt ſacramētū altaris: p qḋ aīa roborat in pſenti: vt eo vacet p cōtēplationē. Qḋ pts figura. iij. Reg. xix. De helia q iens per deſertū dormiuit ſub vmbra iuniperi. cui angel' apparuit di. Surge: comede: grādis em tibi reſtat via. Moralr Quis eſt iſte helias. Eſt hō q p viam hui' mūdi it. t pmitur curis hui' mundi. Triſtat de filiis: de honorib': de diuitiis: ne eat ad hoſpitale. Quo ſic feſſo: oportet det ei panis ſacralis. Quo reficiato: poſſit ire ad mōtes paradiſi. De quo pane Jo. vi. Panis quē ego dabo caro mea eſt: p mūdi vita. Unḋ dicūt Theologi. Quod iter cetera bñficia hoi collata vnū fuit potiſſimū videlicet cōicatio corpis ſui: in viaticū ſpūale qḋ nobis contulit in die cene. Magnum fuit creare celos: quattuor elemēta: aquā de petra eijcere: mare diuidere. Sed mai' ẽ qḋ in ſacro ſeipm dedit: de cōſe. diſ. ij. c. Nihil in ſacrificiis maius eē cepit q corp' t ſanguis xpi. Nec vlla oblatio maior hec eſt: ſꝫ oēs excellit. Unḋ ſm Inno. triplici rōne in eccleſia repertū ē. Pria vt ſit ingis memoria paſſiōis xpi. de cōſe. diſ. ij. c. Iterat hoc myſteriū: ob cōmemorationeꝫ paſſionis xpi: ſicut ipe ait. Hoc quotienſcūqꝫ agitis in meā cōmemoratiōeꝫ facite. Scḋa qꝛ oportet ſemp medicinā eſſe paratā cōtra quotidiana pctā. Tertia vt aīa recreet cibo ſpūali: qin miſſa repetit: de cōſe. di. ij. c. Utrꝫ. Qꝛ quotidie peccam': iō xps quotidie myſtice p nobis imolat itra eccleſiā catholicā. Iō xps Jo. vi. Qui mādūcat hūc panē viuet in eternū. De quo pane ppheta Dauid puidens ex ſpū: dixit. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ tc. Sup quo dñicus Tholoſan' in xbo dedit. Octo mōis xps ſe dedit hoi in ſolaciū ſui. Prio in filiū p nobis carnem aſſumēdo. Iſa. Puer natus eſt nobis tc. Scḋo dedit ſe ſicut noſter ſoci' confirmādo ſe i natiuitate nobiſcū Philip. ij. In ſſitudinem hoim fact' t habitu inuēt' vt hō. Tertio dedit ſe ſicut mgr p doctrinam t pdicationem Joh. xiij. Uos vocatis me magiſter tc. Quarto dedit ſe ad exemplū bone vite. Unḋ dixit diſcipulis. Exēplū dedi vobis: vt tc. Seqre illuꝫ o xpiane qꝛ nō poteris falli. Eſt bona guida. Quīto dedit ſe ſicut patrē: per regenerationē Joh. Dedit eis ptātem tc. Sexto ſicut fratreꝫ Mat. xij. Quicūqꝫ fecerit volūtatē patris mei: ipſe meus frater t ſoror t mr. Septimo dedit ſe in holocauſtū. i. Corinth. vi. Empti eſtis tc. Octauo dedit ſe i cibū. Jo. vi. Caro mea tc. t Mat. xxvi. Accipite t manducate hoc tc. et Can. v. Comedite amici mei t bibite t inebriamini kmi. t Tho. O res mirabilis mādūcat dñm paup ſeruus et hūilis. Quo cibo ſoror angela de fulgineo ordinis noſtri ſuſtētabat. Que p. xij. ānos de licētia pape: cōtinue hoc ſacrm ſumebat nullū aliū cibū ſumēs Qḋ idē dr de Katherina Señ. Sꝫ merito qritur dubiū. Quia hora ſacramētū fuit iſtitutum. Rñdeo q die iouis: hora completorij. Et rō eſt tali die: qꝛ hoc die virgo obtulit filiū ſuū in tēplū. Et hoc die xps aſcendit celos. Et hoc die volucres celi t piſces maris creauit. Preterea t hora cōpletorij: qꝛ hac hora videt mūdus fuiſſe creatus. quia pria dies dñica. Prio facta ē ex veſpe Secundo ex mane Geñ. i. t iō a veſpera incepiſſe putat. Unḋ pꝫ hoc ſacramentū fuiſſe neceſſariū. Qḋ vltimo pbatur exēplo Uincētij hyſto. De quodam dño valde grato apud impatorem Theodoſiū. Qui ex inuidia falſo eſt ſibi accuſatus q vellet terras ſuas dare i manu ſaracenoꝝ. Impator aūt inaudita pte patibulo eſt ſuſpēſus. Dic

aũt tertio cognat⁹ ei⁹ p̃teriens ipm̃ de
poneret clamauit. Depõite me. Q: gr̃a
Jeſu x̃pi viuo. Cõuocato pp̃lo ad tam
mirũ ſpectaculũ: narrauit ꝙ q̃tidie ſo
lebat. dicere. v. Pater n̄r. Et tot Aue.
Tria ad honorẽ paſſiõis ieſu x̃pi. ꝛ. v.
vulnerũ ſuoꝝ cũ. v. venis. Quartũ ob
tuli ãgelo cui cõmiſſus ſum. Quītũ cũ
venia obtuli corpi x̃pi ꝛ ſacro altaris.
Qđ ſingulis dieb⁹ ꝓ mũduз cõficit: vt
in fine vite mee tanto viatico mererer
cõiari. Vñ vtilitate illi⁹ ſacramẽti in
vtroq̃ʒ hoie ſalu⁹ ſuз. Unde pзз primũ
¶ Secũdũ p̃ncipale đ ꝛc. Innocẽti⁹
terti⁹ de officio miſſe. iiij. par. c. vi. ꝛ Al
ber. li. de officio miſſe addũt. v. vtilita
tes huius ſacramenti:
¶ Prima đ glorie adeptio:
¶ Scđa a pctis p̃ſeruatio.
¶ Tertia. a periculis liberatio.
¶ Quarta totius boni participatio.
¶ Quinta virtutũ argumentatio.
¶ Circa primũ cõcluſio eſt Tho. iij. pte
q. lxxix. ar. i. Qđ ſicut x̃ps veniens in
mũdũ cõtulit mũdo vitã gr̃e iux̃ illud
Jo. i. Gr̃a veritas: ꝑ ieſuз x̃pm̃ fctã eſt
ita veniẽs in hoie ꝑ ſacr̃m: opaᵣ vitam
gratie. Jo. vi. Qui mãducat hũc panẽ
viuet in eternũ. ¶ Preterea ideз Tho.
addit. Qđ illũ effectũ quẽ paſſio x̃pi
fecit mũdo hoc ſacramẽtũ ideз faciat
in hoie bñ diſpoſito. Jo. vi. Si qs mã
ducauerit ex hoc pane: viuet in eternũ
Et magiſter. iiij. di. iiij. Nemo ſuis me
ritis potuit ingredi ꝑadiſuз. Nec cir
ciſio nec baptiſm⁹ apuit ianuaз regni
celeſtis: niſi hoſtia ſalutaris. Ille. Qđ
pзз exẽplis. Primo Hugõis de. s. victo.
Qui dũ infirmareᵣ grauiter: ꝛ nulluз
ſumeret cibũ: petijt corp⁹ x̃pi. Fratres
aũt nolẽtes eũ cõtriſtari. obtulerũt ei
hoſtiã nõ cõſecratã. Qđ perpẽdens ce
pit clamare. Miſereaᵣ veſtri de⁹. Cur
me decipe voluiſtis. Iſte nõ eſt de⁹ me
us. Ut aũt obtulerũt ei ſacr̃m: ꝛ nõ po

lẽs recipe: oculis in celũ leuãtis. ſic ori
uit. Aſcẽdat fili⁹ ad patrem: ꝛ ſpũs re
uertaᵣ ad deũ q̃ fecit illũ. Inter hec v
ba. aĩam efflauit ꝛ ſacramẽtũ diſpar
it. Preterea exẽplũ Hilarii ep̃i picta
uẽſis. Cũ eſſз miſſus in exiliũ ab Ari
nis i frigiã vltra mare. Filia ſua. Afra
ſcripſit patri ep̃ſam de frãcia: dignare
tur dare ei virũ. Qui reſcripſit ꝙ erat
contẽtus: ſз expectaret aduẽtũ ſuum.
Reuerſus in patriã filia petit ꝓmiſſuз
ĩpleri. Rñdit pater. Ueni cras i eccle
ſiã: ꝛ eũ tibi dabo. Sed ꝓ para te dili
gẽter. Filia in mane cõtulit ſe ad eccle
ſiã. Pater vo poſt cõſecrationẽ fecit vo
cari ante ſe filiã. Ꝛp̃s inq̃t venit fili
dem tibi qđ ꝓmiſi. Es ne cõtenta de il
lo quẽ tibi dedero. Ero inq̃t filia. Pa
hoſtiã conſecratã obtulit filie interro
gãs an eſſet cõtenta accipe filiũ dei ꝑ
ſpõſo. Dixit filia ꝙ ſic. Quo ſumpto ce
cidit mortua ad pedes patris. Et ſic
ad celũ volauit. ¶ Scđa vtilitas ꝛc:
De cõſecr. di. ij. Cũ om̃e crimẽ atq̃ʒ pec
catũ: oblatis deo ſacrificijs: deleaᵣ. Et
Inno. de offi. miſ. iiij. par. c. viii. dicit.
Si digne ſumiᵣ euchariſtia a malo li
berat: ꝛ cõfirmat in bono: venialia de
let ꝛ cauet mortalia. Que cõcluſio ꝓ
baᵣ per Tho. iiij. di. ij. q̃. ꝛ iohã. vi. Qui
mãducat me viuit ꝓpter me. ſ. vita gr̃e
Vñ Bern. ordinauit ꝙ monachi ſepe
ſe cõicarent. vt ſic a pctis p̃ſeruarẽtur.
Idẽ legiᵣ de eo. qui cũ p̃dicaret. Me
li q̃dã mulier a dyabolo fornicata per
vi. mẽſes cõtinuos in ꝓprio lecto viro
ignorãte. In. vij. mẽſe in ſe reuerſa ce
pauit ꝙ ſecum teneret demonem. Au
diens vero aduentum Bernar. intima
uit ei rem. quo audito populo audien
te ꝛ luminibus accẽſis publice anathe
matizauit demonem ꝛ mulieri p̃ce
pit facere ſepe cõmunionem. qua nihil
melius contra demones ꝛ peccata. qđ
faciens liberata eſt. ¶ Tertia vtili

Digitized by Google

tas &c.ps. Panis cor hominis confir‑ met idest. Si ambulauero &c. vſqȝ ea.ſ. per ſacramentū. Exemplū iudei pueri. Qui miſſus a patre in fornacem eo ꝙ ſe communicarat cū alijs xpianis. Liberatus eſt virtute illius ſacramenti. Et pater exuſt⁹ eſt in eadē. ¶ Quarta &c. Alber. vbi ſupra. Ponit hanc mirabilem concluſionē memorie retinēdā. Qđ cuȝ qs digne cōmunicat: fit particeps oim bonoꝝ que xps operatus eſt in vita ſua. Ieiunādo: diſcurrēdo: orando: predicādo: lachrymādo: ⁊ qđ in die paraſceues ſuſtinuit. Preterea participat de oibus bonis totius eccleſie: ⁊ oim ſctōꝝ q̄ ſunt in celo. ¶ Quinta &c. Augmētatio certe oim virtutū fit charitas fidei ſpei. Atteſtāte Tho. Qui ad inſtantiā vrbani pape: ſolus in eccl'ia officiū de hoc ſacro cōpoſuit di. Quid precioſius hoc cōuiuio eſſe pōt in quo peccata purgātur virtutes augentur: ⁊ mens oim ſpiritualiū chariſmatum impugnat. Tertiū dicit &c. Et ſum. cōfeſ. li. ij. Ti. ij. q. iij. Quattuor ſunt genera pſonarū q̄ nō poſſunt cōicari: nec recipi debēt ad cōione. ¶ Primū gen⁹ ſunt publici vſurarij q̄ bona alioꝝ iniuſte vſurpāt. Et rō quare nō pn̄t cōicare: q2 ſunt excōicati a iure. Vn̄ raymū. in ſum. d. ꝙ curati debent facere tria. Primo non debēt recipere ad cōionē. Scđo nō recipe eoꝝ oblationē. Sȝ q2 hec dona: hec munera deſtruūt mūdū ¶ Tertio debēt denegare eis eccleſiaſticā ſepulturā: vt pȝ etiā p ſacros cano. di. xlvi. c. null⁹. Extra de vſuris. c. q2. c. quāꝙ. lib. vi. Sȝ talis vbi dȝ poni O ſacriſta domicilij. Mortu⁹ eſt talis vſurarius vis tua eccl'ia ſepeliri. Clama nō. Sic dic p oēs ꝯuentus. Sȝ vbi dȝ poni Iere. xxij. Sepultura aſini &c. Exemplū vſurarij q̄ ſub furca p⁹ aſinū depoſitus eſt. ¶ Scđm ſunt oēs concubine ⁊ meretrices q̄ actualiter cū cōcubinarijs ſtant: aut in eadē domo habitant: ⁊ ratio eſt Tho. iiij. diſt. ix. ar. iij. di. Ad hoc ꝙ qs ſe digne cōicet opȝ ꝙ duo habeat. Primū vt xpo cōiūgat p amorē. Talē amorē nō hȝ talis vir nec mulier: ſed ſibijnuicē. O pauper xpe. Scđm eſt vt mens cōicātis ferat actu in deū. iuxta illud eccleſie. Surſuȝ corda. Sȝ nō pōt talis facere p carnale petrū mēs humana depremit: vt ad ſupna ferri nō poſſit. Sȝ dicis. Nunquid poſſuȝ tenere eā in domo hn̄s volūtatē nō tangēdi eā. Rn̄deo ꝙ nō duplici rōne. Primo rōe mali exēpli. Secūdo ratione pīculi: q2 vulgo dr̄ ignis ppe paleā non bn̄ ſtat. ¶ Tertiū &c. q̄bus cōio eſt denegāda ſunt luſores q̄ ad cartas ⁊ datos ludūt qn̄ ducūt i cōſuetudinē. Exēplū de muliere deuota q̄ poſt mortē mr̄is oronibus inſtabat: vt ſciret de ſtatu ei⁹. Apparuit ei di. Sum dānata: q2 viri de pecunijs acq̄ſitis p iniuſta lucrū ludi. ¶ Quartū genus hoim ſunt illi q̄ nō ſunt ꝯfeſſi nec ꝯfiteri volūt in hac q̄drageſima p conſequēs nec cōicāt: q2 tales grauiſſime peccāt ſm doc. q̄ntuplici rōne. Primo rōe offenſionis. Nā de illis q̄ non receperūt diſcip'los xpi. dr̄ Lu. x. Amē dico vobis ꝙ remiſſius erit in die illa ſodome ꝙ̄ illi ciuitati q̄ nō recepit vos. Si offendit tm̄ deū q̄ nō recepit diſcipoſ xpi: ꝙ̄tū offendit q̄ nec ipm xpm recipit. Qđ facit ille infamis q̄ ꝯfiteri nō vult. Vn̄ cōquerit Io. i. In ppa venit ⁊ ſui &c. id eſt xpiani redēpti ſanguine xpi: eo ꝙ nō receperūt. Scđo rōe indiſpoſitiōis. Quidā eni applaudūt ſibi di. O pat. Meli⁹ eſt nō recipe corpus xpi ꝙ̄ indigne cōmunicare. Quis hoc ſit verus: quia vt habetur Math. xv. Non eſt bonum ſumere panem filiorum. id eſt hoim iuſtorum &c. Tamen valde debent cōtriſtari ꝙ ſint canes: et receptacula immunda: ⁊ vaſa mor

Digitized by Google

tis qui deberēt eſſe vaſa gratie. ¶ Ter
tio ratione ſubiectionis q̄ pſeuerat in
pctō: ſubijcit diabolo et expellit xp̄m
quē non vult in ſe regnare. ¶ Quarto
rōne protectionis ambulās viā piculo
ſaʒ valde dolet ſi nō habeat protectorē.
Homo eſt in via piculoſa inimicoꝝ de
monū: iuxta illō. Multi bellātes ꝛc.
Vn̄ indiget protectione .ſ. cōionis ꝛ ſa
cramēto altaris. de quo dauid. Para
ſti in ꝯſpectu meo ꝛc. Eos .ſ. demones
qui tribu. ꝛc. Hanc protectionē fugit in
preſentia paup fortunat⁹ pctōr q̄ cōio
nem nō intēdit ſumere. Quinto rōne
excluſionis: q̄ dn̄o hoſpitiū negat: me
rito ꝛ ip̄e denegabit illi ianuā regni ce
leſtis. Lu. x. Qui me erubuerit hunc fi
lius ꝛc. Sʒ pctōr q̄ ꝯfiteri ꝛ cōicari nō
vult in hoc paſcha: hoſpiciuʒ deneget
xp̄o. Vn̄ ꝛ ab ip̄o denegabit hoſpitiū
paradiſi. Practica. Diſpone ergo de cō
ſcientia tua: vt digne poſcis in die pa
ſche ad mēſam dn̄i creatoris tui cōica
ri vt recipiaris ab eo in menſa celeſti.

¶ In die paraſceues. Sermo de paſſio
ne dn̄i noſtri ieſu xp̄i deuotiſſimus.

HOdie ſi vocē eius audieritis nolite obdurare corda vr̄a. ps. xciiij. Quia gratia dn̄i eſt fundamentū oim virtutū: ſine qua nemo operari pōt opus meritoriū vite eterne vt dicit Joh. xv. Sine me nihil poteſtis facere. Et de cōſe. di. iiij. c. placuit. ꝛ Tho. j. ij. q. cix. Ideo opus eſt habere ipſam gratiā. Vn̄ volens more ſolito recurrere ad Mariā: occurrit mihi Gabriel angelus dicēs. Noli eaʒ ſalutare: ſed ipſam dimitte qꝛ aia ei⁹ in amaritudine eſt. iiij. Reg. iiij. Quia ſi eaʒ ſalutaueris Aue ab a: q̄ ſine ꝛ ve deriuatū: dicet noli dicere Aue: quia mulier infelix ego ſum. j. Reg. i. Si dixeris gratia plena. Reſpondet. Immo amaritudine ꝛ doloribus plena. Dn̄s tecuʒ. Rn̄det. Immo eſt inter iudeos. Benedicta tu in mulieribus. Immo maledicta ſum. Benedictus fructus ventris tui. Rn̄det. immo maledictus inter iudeos. Unus appellat eū malefactorē: alius ſeditioſum: alius blaſphematorē: vt vermis ꝛ nō homo. Opprobriū hoīʒ ꝛ abiectio plebis. Ex quo apparet cytharā illam angelice ſalutationis eſſe cōuerſaʒ in luctū. Ideo dimitte nec ſalutes o predicator. Sed nihilominus cū ea iuxta crucē maneas. Ipſam meditādo: ipſaʒ adorādo: ipſaʒ ſalutādo: ꝛ eius auxiliū implorādo ꝛ dicēdo. O crux aue ſpes vnica: hoc paſſionis tēpore ꝛc. Et adoram⁹ te xp̄e. Hodie ſi vocē ꝛc. Si oculo intellectus volumus hodie deuote cōtēplari acerbiſſimos dolores noſtri redēptoris: pfecto inueniemus q̄ ois creatura nos ad lachrymas inuitat. Primo eccleſia q̄ nigris induta ꝛ altarib⁹ denudata: cāpanis et canticis leticie puata: ſpōſuʒ ſuū plorat. Treni. i. Plorās plorauit in nocte ꝛ lachryme eius in maxillis eius. Nō eſt q̄ ꝯſolet eam.
¶ Scdo ſol q̄ hodie ſuos abſcōdit radios. Math. xxvij. A ſexta hora tenebre facte ſunt ſuper vniuerſam terrā. Qō vidēs Dionyſi⁹ athenis dixit aut tota machinā deſtruit: aut deus nature patitur. ¶ Tertio omnis creatura irrationalis. Hierony. ſuper Math. Omnis creatura compatitur chriſto morienti. Sol obſcuratur. Terra mouetur. Petre ſcinduntur. Velum templi diuiditur. Sepulchra aperiuntur.
¶ Quarto angeli. Iſa. xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. ¶ Quinto Maria virgo. Quam ſi pie voluerimus cōtemplari. Videbimus eam meſtā facie ſqualida: crinib⁹ ſparſis. ante crucem ſtantē: ꝛ querula voce dicentē. O fili mi: queʒ de ſpiritu ſancto cōceptum

Digitized by Google

inter latrones te video. O pater eter‑
ne cõpatere matri: ⁊ tuũ plãge filiuꝫ.
O angelici ſpũs ⁊ vos plãgite mecuꝫ.
O corpa celeſtia plãgite q̄ vos creauit
O quattuor elemẽta. o ppl̄i oẽs. o vi‑
due. o virgines. o cõiugate: oẽs me‑
um plãgite: nec imerito hec dicebat.
Nam oẽs dolores partus ⁊ mortis ho
ie ſibi fuere reſeruati: q2 ſup oẽs dile
it filiũ. Ideo ſtabat iuxta crucẽ ieſu
nr̄. Joh. xix. ¶ Sextro xp̄us q̄ dixit. O
os oẽs qui tranſitis p viã: attendite
videte ſi eſt dolor ſicut dolor meus.
Idcirco q2 mortuus eſt p nobis pctõ‑
ibus debem⁹ cõpati: nec debem⁹ nos
ſtinere a lachrymis: ſꝫ poti⁹ plangen
o imitare inſenſibiles creaturas vt
o modo cõpatiant̄ filio ṽginis i cru
e pendẽti. Vñ eccl̄ia hodie nigris ve
ita dicit ſecularib⁹. Hodie ſi vocẽ ⁊c.
O fideles mei ſi vocẽ ⁊c. ſ. ſeptẽ verbo
um que dixit in cruce. Primuꝫ. pater
noſce. Scdm. Amẽ dico ⁊c. Tertiuꝫ
Mulier ⁊c. Quartũ. Sitio. Quintuꝫ
Hely ⁊c. Sextũ. In manus ⁊c. Septi‑
mum. Cõſummatũ eſt. In q̄bus ṽbis
uinq3 erunt myſteria videnda.
Primum dicit̄ neceſſitatis.
Scdm dicit̄ acerbitatis.
Tertium dicit̄ ſententiationis.
Quartum dicit̄ crucifixionis.
Quintum dicit̄ depoſitionis.
Primum dicit̄ ⁊c. Querit̄ a doctori‑
us theologis. Utrum fuerit neceſſa‑
ium xp̄m mori p humano genere. Re
pondeo ſm tho. iij. pte. q. lxvj. Ricar.
i. iij. di. xx. ar. j. Alexã. de ales in. iij. p
e ſue ſumme. Anſelmus in li. Cur de⁹
omo: q̄d duplex neceſſitas. Abſoluta
cõditionata. Quo ad primã nõ fuit
eceſſariũ xp̄m mori. Et rõ eſt: q2 cum
eus ſit oĩpotens: alij erant modi ad
pſum liberandũ. In ps. xxxij. Dixit ⁊
acta ſunt. Idem. Oĩa q̄cunq3 voluit
ecit. ⁊ Mat. xxiij. Orabat patri. Ab‑
ba pater: oĩa tibi poſſibilia ſunt. Vñ
alij erãt modi ad ipm ⁊c. vñ Aug. lib.
iij. de tri. c. x. Si querit̄ vtruꝫ alio mõ
potuerit gen⁹ humanũ liberari q̄ȝ per
mortẽ filij dei: dicimus ⁊ aliũ modum
poſſibilẽ ei fuiſſe cuius ptãti oĩa ſub‑
iacent. Sꝫ ſi loquimur de ſcda neceſſi‑
tate: dicim⁹ nõ fuiſſe meliorẽ modũ q̄ȝ
q̄ erat iuiſibilis: imortalis: ipaſſibilis:
viſibilis: mortal̄: ⁊ paſſibilis efficeret̄.
Que neceſſitas pbat̄ vera triplici rõe
¶ Primo rõne ſatiſfactionis.
¶ Scdo rõne oſtenſionis.
¶ Tertio rõne legitimationis.
¶ Primo rõne ⁊c. Concluſio eſt cano.
xiiij. q vj. c. ſi res aliena. ⁊ extra de re‑
gu. iur. Non dimittit̄ pctm̄ ⁊c. ⁊ tho.
in. iiij. di. xv. Reſtitutio mali ablati ẽ
neceſſaria ad ſalutẽ. Ad ppoſitũ. Adã
fecit furtũ in padiſo: q2 tulit de fructu
inuito dño. Gen. iij. Vñ nõ poterat ab
ſolui a pctõ illo niſi prius ſatiſfaceret
de furto. Satiſfacere aũt nõ poterat:
nec aliq̄ pura creatura: vt di. Cris. ſup
Mat. ⁊ Alexã. de ales in. iij. ſen. Et h
rõne ifinitatis: vt dixim⁹ dñica pterita
Jdõ erat neceſſariũ xp̄m mori: vt p nob
pti ſatiſfaceret. vñ Iſa. xxxv. De⁹ ipſe
veniet ⁊ ſaluabit nos. ⁊ dãtes li. iij. pa
ra. Nõ q2 ampli⁹ ſe humiliando dei p
ſupbia ſatagere nequerat dei vnigenit⁹
ſeſe deprimẽdo. Noſtra cepit fragilia
vt parẽtes redimat. Et ſic patꝫ pma rõ
¶ Scdo rõne oſtenſionis: vt hoi oñde
ret amorẽ ⁊ charitatẽ quã illi hẽbat q̄
p eo mori voluit: vt ſic hõ ſeruẽti⁹ bñ
operetur. vñ apl̄us Ro. v. Cõmendat
aũt de⁹ charitatẽ ſuã in nobis: q̄m cũ
eſſem⁹ inimici: recõciliati ſum⁹ deo. ſ.
pper eius paſſionẽ. ⁊ Jo. iij. Sic de⁹
dilexit mundũ vt filiũ ſuũ vnigenitũ
daret: vt oĩs q̄ credit in me nõ pereat.
O imenſa bonitas ieſu xp̄i q̄ mori vo‑
luit p nob. vñ Gre. in bñdictiõe cerei.
o mira circa nos ⁊c. vñ iudei bñ iudei

clamauerūt pylato. Sꝫ legē dꝫ mori. Sꝫ ſcī. tho. j. ij. q. xcj. triplex eſt lex ſm q̄s debebat mori: nec aliṫ fieri poterat. pͥma lex eꝛnalis. ſcḋa lex naturalis. tertia lex diuinalis. pͥma ꝛc. Ab eꝛno fuit pdeſtinatū xp̄m mori. Jḋ ſm hāc leges dicim⁹ fuiſſe mortuū. vñ Lu. xxij. Fili⁹ quidā hoīs vadit ſicut ſcriptū ē ḋ illo. ſ. ab eterno. Et ex hᵒ aliqui volūt vt di. Alexā. iij. p. q. j. Qꝫ ſi Adā nō peccaſſet rōne huius. pdeſtinatiōis legis eterne xp̄s incarnat⁹ ꝛ mortu⁹ fuiſſet Jgiṫ ſm legē eꝛnaꝫ dꝫ mori. Scḋa lex eſt naturalis q̄ ab Jſido. in. vj. ethi. ſic deſcribiṫ: qḋ eſt quidā inſtinctus naturalis cōis oīm. Ex hoc naturali inſtinctu legim⁹ in. ij. de aīalibus Alber. magni φ ſunt quedā aīalia q̄ iſtinctu naturali iducta ſibipſis mortē pcurant: vt pꝫ de fenice: que poſt q̄ngentos annos cū ſit auis ſola: igne ſucceſo ꝛ ſibi parato ſeip̄am pijcit ꝛ occidit. Preterea ꝛ pellicanus ſeip̄m roſtro occidit ꝛ ꝛ ſanguinē de gutture emittit vt filios ſuos foueat. Nam ſerpens pſequiṫ pelicanuꝫ: ꝛ dum abeſt nidū intrat et pullos occidit. Pelicanus rediens tribus diebus pullos ſuos plāgit. tertio die roſtro ſe vulnerat: ꝛ de ſanguīe ſuo aſpgit ꝛ viuificat. Jta xp̄s bn̄dictus filios ſuos ſanguīe viuificat a dyabolo occiſos atqꝫ fouet. ſm legē hanc naturalem dꝫ mori. Tertia lex ꝛc. Vetuſ teſtm̄ clamat. Clamāt patriarche: clamant pphete oīno xp̄m mori debere: vt pphetarum dicta impleanṫ opꝫ mori O ieſu benigne. ¶ Tertio rōne ꝛc. volunt iuriſte. C. de accu. ꝛ caū. xiiij. q. j. c. ſilueſter. Qui ex adulterio eſt natus nō eſt capax hereditatiſ niſi legitimeṫ Ad ppoſitū. Vſqꝫ ad hanc diē ex pctō primoꝝ parentū natura effecta ē ſpuria. Dauid in p̄s. Ego ſeru⁹ tu⁹ ſuꝫ ꝛc. ꝛ. p̄hs. Natura humana multipl'r eſt ācilla: ſꝫ hodie xp̄s p ſuū ſanguinem legitimauit nos: ꝛ capaces fecit hereditatis eterne. Unde poeta vulgaris. Homo vt mortalis poſſet iam reſurgere. Cōuenit dei filium ſcelera abluere. mortiqꝫ turpiſſime ſeſe dedicare vt p ēmptū hoiem poſſet liberari: ꝛ ſic pꝫ rōnibus xp̄m mori neceſſarium fuiſſe. vñ diciṫ. Hodie ꝛc. Jncipit ordo hyſtorie paſſionis. Cuꝫ eīn xp̄s benedictus feciſſet illud miraculū miro mō ſtupēdum de ſuſcitatiōe Lazari feria. vj. ante dn̄icam de paſ: vt ſunt hodie dies xv. Fuit aūt adeo oībus notū φ iudei inceperunt inuidere xp̄o eo φ pplus ex miraculis ꝛ vita bona eū ſequebaṫ Vñ videntes phariſei ꝛ ſcribe ſigͣ magna: ꝛ Lazari miraculū inuidebāṫqꝫ ī inuidia erāt pleni: qꝛ iuxͣ Hiero. in epiſtola ad pau. Semp virtutes pſequiṫ inuidia. Jpſe qꝫ dñs nr̄ ieſus xp̄s zelo iudeoꝝ crucifixus eſt ſtatim poſt. vj. fe. cōgregati ſunt in domo cayphe q̄ erat pōtifex anni illi⁹ ꝛ ppl'ꝫ regebat anno illo: ꝛ dixerūt illō. Jo. xj. Quid facim⁹ qꝛ hic hō multa ſigͣ facit: ſi dimittim⁹ eū ſic: oēs credēt in eū: ꝛ venient romani ꝛ tollēt locū noſtrū ꝛ gentē ſm tho. in cath. Romani ordinauerūt vt null⁹ rex cōſtitueret: niſi put ipſi mādarēt: ꝛ iō timuerūt φ ſi romani audirēt φ xp̄m regē ꝯfiterent venirēt ꝛ locū ꝛ gētem acciperēt: eo φ pactū fecerūt cū romanis nō hn̄di alium regē q̄p ceſarē vn⁹ aūt ex eis cayphas nōie ſurgēs di. Vos neſcitiſ q̄cq̄p nec cogitatiſ. Expedit eīn vt vnus hō moriaṫ ppl'o ꝛ nō tota gēs pereat. Aliā intētionē habuit cayphas: aliā ſpūs. ſ. Jntēdebat cayphas vt xp̄s occidereṫ: priuſq̄p a romanis ea priuaretur. Spiritus autem ſctūs q̄ p os ſuū pphetauit itellexit expedire vt xp̄s occidereṫ: vt homo liberaretur de manu dyaboli. Ab illo aūt die cogitāt interfi. Vñ ad cōſiliū iſti⁹ cayphe concordauerunt φ mori deberet. De hoc

ꝯſilio dicitur per os dauid. ps. xxxiij.
Conſiliū fecerūt in vnū. ⁊ Jo. xi. Colle
gerūt pōtifices ⁊ phariſei cōſi. aduer.
ſum. Scribiť in decre. xi. q. v. c. paup.
ꝗd in oĩm ꝯſilio vbi agiť de crimine
aduerſať ne cōdēneť innocēs ne ꝑter
mittať ordo iuris: ne in aīo iudicis ſit
iracūdia: ſed in ꝯſilio iſtoꝝ totū in op
poſitū fuit: ideo fuit iniquū ⁊ iniuſtū.
De hoc ꝯſilio impleta eſt ꝓphetia ⁊ fi
gura. Pmo ꝓphetia Eſa. xxx. Ue filij
deſertores vt faceretis ꝯſiliū: ſed nō ex
me ⁊ ordiremini telā ⁊ nō per ſpiritū
meū. Scdo figura. Geñ. xxxvij. de io
ſeph. Ecce ſomniator venit venite occi
damus eū. vñ cōparať aui paradiſi. De
qua Alb. xiij. de aīalib⁹ q̄ ab oībus aui
bus auide audiť ꝓpť dulcē cantū: niſi
quedā ſerpētes q̄ fugiūt in cauernis.
Moraliť. Hec auis eſt xps: q̄ dulciter
cantauit in ſermonib⁹ ſuis q̄s libēter
audiebāt ꝑſone timorate. Sed ſerpen
tes. i. phariſei ⁊ ſcribe q̄ nō poterāt ipſ
audire fugiebāt eū ⁊ in latibulis ꝯſilia
faciebāt. Uñ ipſe ꝑ os dauid i ps. xl.
ii. Uerbū iniquū ꝯſtituerūt aduerſuȝ
me. Et h̄ cō ſilio illa dñica dr̄ de paſſio
ne: q̄ tunc chriſti mors fuit ordinata.
Sciēs aūt ieſus ꝙ ei⁹ mors fuerat or
dinata quem nil latet. Heb. iiij. Oia
nuda ⁊ apta ſunt ⁊c. In ps. Dñs ſcit
cogitatiōes hoim ⁊c. De ptibus illis
abſceſſit ⁊ abſcōdit ſe in q̄dā deſerto:
qḋ erat iuxta ciuitatē noīe effrē: q̄ nō
dum erat hora ei⁹: ⁊ ibi manebat cuȝ
apl̄is ſuis. Rex aūt abagarus q̄ ...
naria detinebať ſciēs xpm ibidē eſſe
miſit litteras ei. Abagar⁹ eucanie fra
ter ieſu ſaluatori noſtro ſalutē. Intel
lexi ꝙ ſine medicinis infirmos ſanas:
mortuos ſuſcitas: cecos illuminas. vñ
de duob⁹ vnū credo: aut ꝙ ſis deus in
forma hoīs: aut fili⁹ dei. ideo rogo vt
ad me venias dimiſſis iudeis: ⁊ te cū
meis honorabo. Tūc ieſus rn̄dit. De h̄
ꝙ credis de me bene facis: q̄ beati q̄
nō viderūt ⁊ crediderūt. Uenire auteȝ
ad te nō poſſum: q̄ opꝫ opus obedien
tie patris mei implere q̄ me miſit: ſȝ
breui mittā vnū ex meis apl̄is q̄ cura
bit te a lepra tua. Et ille fuit beatus
Thade⁹. In iſto igiť deſerto ſtetit vſq̃
ad ſabbatū qḋ eſt ante palmarū dñi
cam. In iſto ſabbato receſſit et cepit
venire verſus hieruſalē. Et veniendo
trāſiuit per partes ſamarie ⁊ galilee.
Dicebatq̃ apl̄is ſuis. vt habeť Mar.
x. ⁊ Lu. xviij. Ecce aſcēdimus hiero
ſolymā: ⁊ cōſumabunť oīa que ſcripta
ſunt de filio hominis: ſicut ad amicos
ſuos ſuā reuelat paſſionē. Cur dixit de
filio hoīs ⁊ nō de filio dei. Rn̄deo ſm
Tho. in Cathe. ꝙ ea q̄ ſcripta erant de
eius paſſione: ad eius hūanitatē perti
nebāt: q̄ ſola paſſa eſt. Seq̄tur. Trade
tur enī gētibus id eſt phariſeis. Tra
detur a iuda: ⁊ iudeis a pylato. Et illu
detur: pmo ab herode. Scdā a pilato
⁊ militib⁹. Tertio a iudeis. Uah q̄ ⁊c.
Et nō intellexerūt verbū. Quare hoc
eſſent vba leuia. Rn̄deo ſm Tho. vbi
ſ. ꝙ tribus rōnibus. Pmo q̄ nimis
amabāt eū, ideo eius mortē audire nō
poterāt: ſicut mať q̄ filiū diligit nimis
temere nō pōt audire verbū de ei⁹ ſe
paratione. Scdo q̄ credebāt verū eſſe
deū: vnde ſuſpicari nō poterāt ipm fo
re moriturū. Tertio q̄ credebāt ipſuȝ
parabolice loq̄ ſicut ipſe faciebat. De
uenit tādē Bethaniā ad caſtrū Mar
the. In hoc poſſum⁹ videre ꝙ morteȝ
propria voluntate ſuſtinuit. Unde de
hoc aduentu impleta eſt duplex pro
phetia. Prima Eſa. liij. Oblatus eſt
quia ipſe voluit. Scdo Dauid in ps.
xxxix. Facere volūtatē tuā deus meus
volui. In bethania erat mať ſua. Quo
videns ait. Bene veniat filius meus:
quē nō vidi iam plurib⁹ dieb⁹. Simō
vero leproſus quē domin⁹ ſanauerat

Digitized by Google

fecit chriſto apoſtolis ⁊ lazaro ꝯuiuiū
grande in qua erant plures iudei qui
illuc venerāt: vt lazarū ſuſcitatū vide
rent: ⁊ audirēt aliq̄d de alia vita. La-
zarus aūt loquebatur de alia vita. De
paradiſo: inferno ⁊ ſimilib⁹. ⁊ xp̄o exi-
ſtēte in cena cū apoſtolis. maria mag-
dalena accepit vas vnguēto precioſo
plenū: ⁊ effudit ſup̄ caput ieſu ⁊ vnxit
pedes eius ⁊ extersit capillis ſuis: ⁊ do
mus impleta eſt melliſluo odore illo.
Sed querit̄ dubiū cur magdalena nō
fecit hāc vnctionē ante cenā vel poſt.
R̄ndeo ſm̄ Aug. lib. de verbis dn̄i: q̄z
iudei q̄ venerāt ad videndū. Lazarus
ipſum interrogabāt de alia vita ⁊ de
morte. Et ſi dolor mortis erat ita ma-
gnus iuxta illud ph̄i. iij. ethi. Mors
eſt vltimū terribiliū. ⁊ Lazarus dice-
bat ꝙ nō eſt creatura viuēs que poſſet
imaginari illū dolorē. Hoc xp̄s audiēs
⁊ ſciēs ꝙ cito debebat ꝓbare illū do-
lorē mortis fortiter cepit ſudare ⁊ tre
mere: q̄z erat homo ſicut nos quo ad
humanitatē. Et q̄z maria magdalena
hoc viderat accepit hoc vnguentū vt
eum cōfortaret. Vñ eū vnxit q̄z ab eo
ſepe audierat illū moriturū. De hac ſa
cra vnctiōe impleta eſt ꝓphetia. dan.
ix. Septuaginta hebdomade abbre-
uiate ſunt ſup̄ ppl̄m tuū vt deleat̄ ini
quitas ⁊ finē accipiat pctm̄: ⁊ vngatur
ſctūs ſctōꝝ. Vidēs aūt iudas vnguen
ti effuſionē cū poſſet vēdi: q̄z erat ma
gni valoris vertit ſe ad alios di. Vt q̄d
perditio hec vnguēti facta eſt. Alij in
dignabāt̄ ꝓpter paupes q̄bus iudas
perſuaſerat. Iudas dicebat ꝓpt̄ lucrū
q̄z fur erat ⁊ loculos habēs: ea q̄ mitte
bant̄ ipſe portabat. Habebat eñ vxorē
⁊ filias q̄bus dabat iſta bona que fu-
rabat. Sciēs ieſus indignationē iude
⁊ alioꝝ dixit. Vt q̄d moleſti eſtis huic
mulieri. Opus eñ bonū operata eſt in
me. q. d. hoc fecit ex intētione pietatis

quia xp̄s inq̄tum homo pauper fuit:
hoc fuit opus pietatis. Inq̄tum vero
deus fuit deuotionis. Et melius fuit
hoc facere xp̄o q̄ alijs pauperib⁹. Vñ
dixit. Pauperes ſemp̄ habebitis vobiſ
cum: me aūt nō ſemp̄ habebitis ſcȝ ad
p̄ſentiā corporalē q̄uo nunc. Preuenit vn
gere corpus meū in ſepulturā. q. d. hoc
fecit ad p̄bendū talē deuotionē qua-
lis ſolet dare corpibus ſepeliēdis. vñ
nō debetis murmurare. Qñ apl̄i hec
audierūt penitētiā egerūt: iuda excē
pto. Iudas aūt cogitabat q̄uo poſſet
lucrari valorē vnguēti effuſi. Veniēte
aūt dn̄ica oliuarū de mane xp̄s receſ-
ſit de bethania ⁊ ibat verſus hieruſalē
cū apl̄is ſuis. Et cū appropinquaſſet
Bethphage iuxta mōtē oliuarū que eſt
villa: vocauit petrū ⁊ philippū dicēs.
Ite in caſtellū q̄d ꝯtra vos eſt. caſtel-
lum hoc erat hieruſalē. Sȝ querit̄ q̄re
nō dicit ciuitatē: cū eſſet metropolita
na ciuitatis. R̄ndeo ſm̄ Tho. vbi s. q̄
duplici rōne. Prima ſm̄ ph̄m in poli-
cis: q̄z ciuitas d̄r a ciuiū vnitate: vnio-
ne priuata erat: ⁊ maxio erat odio re
pleta. Scḋa ratio: q̄z reducēda erat in
modū caſtri ꝓpter xp̄i paſſionē a Ti-
to ⁊ veſpaſiano romanis. Inuenietis
aſinā. Iſta erat deputata pauperibus
ad aquā accipiendā. q̄z ciuitas in mō-
te ſita erat. De iſta aſina impleta eſt ꝓ
phetia zacha. ix. ecce rex tuus venit ti
bi māſuetus ſedēs ſup̄ aſinā. Que aſi-
na ſpūaliter ſignificabat naturā hūa-
nam que erat ligata in manu dyaboli
vnde ipſam deduxerūt ad xp̄m. Inte-
rim noua vadūt hieruſalē: ꝙ ieſus na
zaren⁹ venit hieruſalē. Statim parui
⁊ magni obuiā xp̄o agminatim occur
rerūt vt illū honorarēt: q̄z ſteterāt plu
res dies ꝙ ip̄m nō viderāt. Eūdo pue
ri clamare ceperunt. Oſanna filio da-
uid ⁊c. Eum ramis in via ⁊ veſtimen
tis aſſociabatur. Et fuit maior honor

Digitized by Google

q̃ vnq̃ habuerit in preſenti vita. Pha
iſei hoc videtes murmurabāt aduer
us apoſtolos q̇bus dixit xp̄s. Sinite
llos: q2 ſi pueri tacebunt lapides cla
nabūt. Appropinquās aūt ciuitati fle
uit ſup illā dicēs. Si cognouiſſes ⁊c.
m ſententia Tho. vbi. s. Ser vicibus
leuit pijſſimus ieſus in pn̄ti vita.
prima in ſua natiuitate. Sap. vij. pri
mam vocē ſimilē oībus emiſit plorās:
ſecūdo in circūciſione. Tertio in mor
e lazari. Quarto ſuper ciuitatē hodie
Quinto cum lachrymis ⁊ clamore in
ruce. Hebre. v. Cum clamore valido ⁊
achrymis offerēs. Sexto iude pctm̄.
um vidiſſet eū ait euāgeliſta turba
us eſt. ſ. ieſus. Super quo Aug. Dn̄s
oſter delictū iude fleuit. O quāta dei
miſericordia. Traditus pro traditore
olet: pditus pro pditore turbat. Sz
uare fleuit ſuper ciuitatē. Rn̄deo q2
uplici de cauſa. Prima ppter ciuita
em que debebat funditus euerti. Se
unda ſuper ſeipm̄ fleuit: cōſiderās cō
uſionē quam debebat ſequi: que fuit
uxta q̇nqz honores. Primus fuit ho
or obediētie apoſtoloꝝ ad ſoluendū
ſinā. Confuſio ſeq̇tur: q2 eum negaue
unt. Scḋs honor: q2 populus eū aſſo
iauit. Cōfuſio ſeq̇tur q2 hodie aſſocia
erunt eum extra ciuitatē poſita ſup
umeros cruce. Tertius q2 popul9 cū
amis comitatus eſt. Cōfuſio ſeq̇tur:
q2 ramis ⁊ flagellis fuit crudeliter fla
gellatus. Quartus veſtimentoꝝ ſup
poſitio. Confuſio ſeq̇tur: q2 fuit denu
datus in cruce. Quintus fuit laus et
antus dī. Oſanna filio dauid. Confu
io ſeq̇tur: q2 oēs in die veneris ſancta
lamauerē. Crucifige ⁊c. tolle eū. Vah
q̇ deſtruis ⁊c. Quid ergo mirū ſi dn̄s
leuit cū honoratur. Iuſtus eñ ⁊ pru
lens cū honoraref: nō gaudet ſed tri
ſtet. ſciēs q2 gloria mundi huius cito
tranſit. vñ Sen. Oīs fortune felicitas
inſtabilis eſt. ⁊ Boe. de conſo. Qui me
felicē totiens iactaſtis amici. Qui ce
cidit ſtabili nō erat ille gradu. ⁊ Vul
ga. Expedit aiam lachrymis p̄bere cō
ſenſum: ⁊ meſtis oculis ppter iuſtum
dolorē ſcio nāqz quantū iuſtus luctus
ſatiſfaciat. Similit' lz pro eius dolore
plorare q̇ a ſtatu cecidit felicitat. Se
quitur. Intrante ieſu ciuitatē cōmota
eſt ciuitas dicēs. Quis eſt hic. Dicitur
eis. Ieſus nazarenus. Iuit in templū
prius: q2 Math. vj. primū querite re
gnū dei. Et inuenit qḋ ibi fiebat mer
catuz. Iratus flagellū fecit ⁊ dixit eis.
Scriptū eſt eñ. domus mea dom9 ora
tionis vocabitur. Vos aūt ⁊c. Auferte
ita hinc ⁊ eiecit eos de templo. Super
quo dicit Hiero. q2 nunq̄ legim9 chri
ſtum iram oſtendiſſe niſi hic. Multa
eñ opprobria ſepe audiuit. ⁊ nūq̄ vin
dictaz expertit niſi modo. Et ratio hec
eſt: q2 ille alie iniurie erant ſue ppie:
ideo eas vindicare noluit. Iſta autem
erat patris iniuria: vt daret exemplu3
q2 in ppijs iniurijs patientiā ſeruem9.
Sed in his que ſunt dei nō. Sed que
ritur. Mirū quomō iudei talia ſuſti
nerent. Rn̄deo ſm̄ Tho. vbi. s. q2 de
facie xp̄i exibat quidā fulgor mirabi
lis qui oēs intrinſecus puertebat. Vñ
nullus ꝯdicere audebat. Immediate
hoc facto cepit predicare. ⁊ acceſſerūt
ad eum plures infirmi ⁊ ſanauit eos.
Ubi dicit Aug. in libro de cōſenſu euā
ge. Qḋ chriſtus tanta miracula fecit
in his tribus dieb9. quāta fecerat tpe
elapſo. Videtes hec phariſei acceſſe
runt ad ieſum dicētes. Qḋ ſignū oſtē
dis nobis: q2 hec facis. Tunc ieſus vo
lens oſtēdere ſuam mortem dixit eis.
Soluite. i. ſoluetis tēplū hoc per mor
tem: ⁊ triduo excitabo illud. i. tertia
die: cum a mortuis reſurgam. Et tunc
apparebit vere q2 ſum deus: ⁊ q2 mihi
pertinet habere curaz de tēplo meo et

Digitized by Google

domo patris mei. Judei nō intelligen
tes dixerūt. Quadraginta annis edifi
catum eſt templū hoc ꝛc. Non intelli
gebant de ꝛc. Facta aūt veſpere iterū
rediit in bethaniā ad domū Lazari et
ſororū: q2 forte nullus eū in hieruſalē
inuitauit ad prandendū. Feria ſecūda
poſt palmarū ramos venit iterū ieſus
in templū ⁊ cepit pdicare de die iudi
cij. Erūt ſigna ꝛc. ⁊ predixit illa ſigna
que preuenient iudiciū: ⁊ hoc totū vt ti
more iudeos deterreret a pctō ⁊ poſt
modū miracula fecit iterūq3 rediit in
bethaniā. Feria tertia venit de betha
nia in templū ⁊ ibi predixit ſuā paſſio
nem dicēs. Si exaltatus fuero a terra
ſcʒ ſuper crucē oīa trahā ad meipſum.
Tūc iudei obtulerūt mulierē in adul
terio deprehēſam ⁊ ipm̄ examinaue
runt: vt in ſermone illū cōprehēderēt.
Magiſter modo hec mulier ꝛc. Et ie
ſus. Qui ſine peccato eſt veſtrū ꝛc. Uñ
abſoluit eam dicēs. Uade ⁊ noli am
plius peccare. Unde ſubiūxit iudeis.
Amodo nō me videbitis donec dica
tis Benedictus ꝛc. Receſſit ab eis et
iterum venit in bethaniā: ⁊ ſtetit ibi
per totā diem mercurij. Principes ſa
cerdotū videntes ieſum abiiſſe haben
tes in memoria verbū illud qḋ dixerat
Non me videbitis: putauerūt ꝙ vel
let ſubterfugere ab eis. Cōgregati ſūt
feria. iiij. mercurij in atrium principis
Cayphe. ⁊ ibi conſiliū fecerūt vt ieſuʒ
dolo tenerēt ⁊ occiderēt. nō de morte
cōſiliū: quia iam ordinata erat ſed de
modo capiēdi. Unde dicebāt ad inui
cem. Non in die feſto: ne populus qui
ipſum diligit adimeret. Alij dicebāt in
die feſto hora cene. qñ omnes ſunt in
domo. Sed deo inſpirāte ſtatutū eſt
ꝙ ea die qua agnus debebat immola
ri. ſ. in die paraſceues. Tūc iudas ſca
rioth audiēs hos cōgregatos abiit ad
eos in die mercurij. ⁊ in cōſilio locutus

eſt principibus dī. Quid vultis mihi
dare ⁊ ego eū vobis tradā. In volūta
te eoꝝ poſuit preciū ad modū latronū
volētiū de reb9 furtiuis ſe expedire. q̄
audiētes gauiſi ſunt. At illi obtulerūt
ei. xxx. argēteos. Dies mercurij carnes
comedi nō debēt: q2 eo die vēdita eſt
caro xpī. O iuda peruerſe: vt q̄d vendis
dn̄m tuū. O iuda quā retributionē fa
cis illi q̄ te de mūdo vocauit petrū di
miſit: pcuratorē te cōſtituit: miracula
faciēdi poteſtatem tribuit. Sap quo
clamat Bern. O iuda mercator peſſi
me. O pditor auariſſime: cur nō peti
ſti a matre. xxx. argēteos. Et q2 paup
cula erat aut mēdicaſſet aut ſeipſam
potius vēdidiſſet: dediſſetq3 tibi pānē
ne filiū ſuū pderes innocētē. Hec ille.
De hac pditione impleta eſt pphecia
⁊ figura. Primo pphetia zacha. xi. Ap
pēderūt mercedē meā. xxx. argēteos.
Scdo figura. Gen. xxxvij. de ioſeph q
fuit a fratrib9 ſuis vēdit9 Iſmaelit
xxx. argēteos. godofredus viterbiēſis
in ſuo pātheon dicit de iſtis argēteis.
Quod rex aſſyrioꝝ. Ninus fecit fieri hos
denarios eis impſſa figura regia. qui
nummi venerūt ad manus abrahe ⁊ eos
portauit in Canaam qñ iuit cū Sar
ra vxore de q̄bus emit agros. Pis etiā
eſt empt9 ioſeph ab hiſmaelitis: quos
tenuit phares i capſa ſua. Regina au
ſtri obtulit eos in tēplo dn̄i: q̄s nabu
chodonoſor expoliato tēplo detulit in
babyloniā: ⁊ dedit ſtipēdiarijs ſuis ⁊
illi regib9 ſabba. ⁊ illi ad nutum ſtelle
xpō obtulerūt ſcʒ aurū. Dicit aūt q
antiq̄tus oīe metallū argētū vocaba
tur etiā aurum. Et his pecunijs ven
ditus eſt xpūs. Hec ille ad ppoſitū iu
das aūt ex hoc querebat opportunitatē
vt illud traderet. Eras hodie eis viam
ad vos qñ videbo horā ⁊ in oībus di
rigam vos: vt non erretis. et. do vobis
hoc ſignum captionis. Quecunq3 oſcu

atus fuero ⁊c. Et hoc dixit ꝓpter Ja
obum minoꝛē xp̄o ſiſem. Pulchra me
ſicatio. Jn hac eadem die cenante do
nino die .ſ. mercurij cū diſcipulis ſuis
n domo marie ⁊ marthe: ⁊ matre eiuſ
ū alijs mulierib⁹ in alia parte dom⁹.
Magdalena miniſtrans domino ro
gabat dicens. Magiſter ſitis memo
ꝙ faciatis hoc paſcha nobiſcū nec de
egetis. Quo nullatenus acquieſcen
te: ſed dicente ꝙ in hierl'm faceret pa
ſcha. Jlla cum fletu recedēs vadit ad
dn̄am ⁊ his ei narratis rogat vt ipſa
roget ipſum vt .ſ. paſcha cum eis facis
it. Cena facta vadit ieſus ad matrem
ꝓbens ſuam ꝑſentiam quam breui
ꝑis ſpacio ſubtrahere volebat. Tunc
magdalena vadit ⁊ ad pedes eorum
ſe ponit di. Marie. O domina inuita
iam magiſtrū noſtrum vt hic faceret
paſcha. Jpſe vult ire in hierl'm. Uere
capietur ibi a iudeis. Non ꝑmittatis eū
re. Ad quē mater. Fili mi rogo vt no
biſcum maneas ne capiaris a iudeis.
Dixit xp̄s. Non poſſum o mater mea.
Jmpleri opoꝛtet illud ꝓpter qḋ a pa
tre miſſus ſum. His colloquētibus: q̄
feria .v. in mane debebat comedi de a
gno paſchali: ſicut erat preceptum. Jn
Leuit. xij. Dicunt ap̄li ad xp̄um. Ubi
vis paremus tibi comedere paſcha: q̄
nō habebant domum. Et ait Jeſus.
Jte in ciuitatem ad quēdam: ⁊ occur
ret vobis homo amphoꝛā aque baiu
lans. Sequimini eū ⁊ dicite. Magiſter
dicit. Ubi eſt locus vbi paſcha cū di
ſcipulis meis manducē. Et ipſe oſten
det vobis cenaculū grande .i. vnā ma
gnam ſalam: ⁊ ibi parate que ſunt ne
ceſſaria. Jntrantes domū cuiuſdā vi
ri ꝓbi qui erat theſaurarius ⁊ cōſerua
toꝛ oīm iocalium herodis regis. Jtaq̄
ſub cuſtodia ſua hēbat vaſa argētea ⁊
ſtrinum: vnde cōicauit. Obtulit do
minum ⁊ catinū ⁊ oīa neceſſaria apoſto
lis. Sciens autem ieſus ꝙ hora venit
vt trāſeat de hoc mundo ad patrē. et
volens in hierl'm ire ad paſcha come
dendū cum ap̄lis ſuis matrē ſecrete
vocauit dicēs. Mater mea dulciſſima
audi me oro patiēter. Scis enī ꝙ im
pleri opoꝛtet ꝙ ꝑ oꝛacula ꝓphetarum
de me ſcriptū eſt. Neceſſe eſt me moꝛi
pro ſalute humani generis: ⁊ nunc eſt
tp̄s immolationis mee. Jdeo o mater
mea noli doloꝛem de me ꝑcipere: iam
cōfidas: q̄ ꝑ certo reuertar ad te: ⁊ ter
tia die reſurgā. Jn monte ſyon craſti
na die faciā paſcha cū diſcipulis meiſ
Jam mater mea conſilium factum eſt
a iudeis vt moꝛiar: iam venditus ſum
a iuda .xxx. denarijs. Jdeo audiēs hoc
pia clamare cepit. O infeliciſſima ma
ter quō hoc ſuſtinere potero. Audi fili
mi ſi placet. Tota cōcuſſa ſum ad vo
cem iſtam ⁊ coꝛ meū dereliquit me: vi
deo moꝛtē tuam reuocabilem eſſe qḋ
ꝓbo pluribus rōnibus: nec te moꝛi o
poꝛtet. ¶ Primo rōne iuſticie: iuſticia
hab; premiare bonos ⁊ punire malos
vt patet .xij. q. ij. c. cum deuotiſſimam
⁊ .ff. de iuſti. ⁊ iu. l. iuſticia. ⁊ C. de of
fi. rectoꝛis ꝓuincie. l. virtutum. Boni
ſunt remunerādi: mali vero puniendi
Tu es ſanctus ⁊ bonus ⁊ nunq̄ malū
feciſti. ij. Petri. ij. Qui pctm̄ non fecit
⁊ Joh. viij. Quis ex vobis arguet me.
Non de pctō coꝛdis: oꝛis: opis: omiſſionis.
Jdeo moꝛi nō debes: imo viuere cum
honoꝛe ꝓpter tuas virtutes ⁊ tuā ſan
ctitatē. ¶ Scd̄o eſt rōe ſcripture. Scri
ptura enī dicit Exo. xxij. Jnnocentē ⁊
iuſtum nō occides: ſ; tu es innocētiſſi
mus: igit̄ nō debes moꝛi ꝑcipue moꝛte
violēta. ¶ Tertio rōne culpe. Scriptū
eſt Eze. xviij. Aia que peccauerit ipſa
moꝛiet̄: ſ; tu fili nunq̄ peccaſti: nō pec
cato oꝛiginali: q̄ de ſpū ſancto es con
ceptus ⁊c. non moꝛtali. ¶ Quarto rō
ne fame. Unuſquiſq; debet conſeruare

et famam ſuam q̄tum poteſt. Eccle. xli. Curam habe de bono nomine. et p̄uerbio. xxi. Melius eſt bonū nomē q̄ diuitie multe. Eccl. vij. Meli⁹ nomē bonum q̄ p̄cioſa vnguenta. Tho. ij. ij. q. lxxij. ar. ij. Inter res t̄pales fama vi detur p̄cioſior. et phi. vi. et hi. O ēs ho noꝛes apperūt. in li. Icoñ. Multo gra uius fert aliq̄s ſi honoꝛe ſuo priuet q̄ ſi bona ſua auferent. Ad p̄poſitū. Ti bi maxima infamia erit: et q̄ feciſti cuꝫ tanto laboꝛe erunt p̄dita. Quale ſcan dalum erit de te: ad hoc euitandū nō opoꝛtet moꝛi. ¶ Quinto eſt rōne reue rentie. Scriptuꝫ eſt Exod. xx. Honoꝛa patrē tuū et matrē tuā. Nā honoꝛ filij eſt honoꝛ patris et matris: et ecōuerſo. Confuſio filij eſt cōfuſio parentū ſicut de illis qui in furca ſuſpēdunt. Qua le vituperiū erit mihi o fili mi ſi tanq̄ reus eris crucifixus: ideo nō debes fa cere talē moꝛtē nec matri vituperiū ſit ¶ Sexto eſt rōne amicitie. Officiū ve re amicitie eſt amico dare ꝯſolationeꝫ in tribulationib⁹: nō doloꝛē. ff. de offi. p̄ ſi. l. diuis. Afflictio nō eſt dāda afflicto ſꝫ potius eius miſerie miſerendum eſt. Igit̄ ſi ad moꝛtē p̄peras fili mi adiū gis doloꝛē doloꝛi matris tue. Iſtis ſex rōnibus non videt̄ q̄ moꝛtē ſubire de beas. Audiens aūt xp̄s talia matris ſue: voce lachrymabili dixit: q̄ matrē videbat meſtaꝫ. Mater mea opus eſt vt moꝛiar. quā opoꝛtunitatē tibi oſtē do ſex rōnibus cōtra tuas. ¶ Prima rō ne diuine miſericoꝛdie in opibus dei iuſticia et mīa d'ꝫ reperire. ps. lxxxiiij. Mi ſericoꝛdia et veritas obuiā. ſibi: iuſti cia et pax oſculate ſunt. Iuſticia oſten ſa eſt in p̄imis parētibus qui fuerunt expulſi de p̄adiſo terreſtri p̄pter pctm̄ inobediētie et demones de celo. Et ſan cti patres in lymbo ſunt poſiti priuati diuina viſione: mīa nō eſt oſtēſa. vnde pater celeſtis volēs oñdere ſuā miam que p̄ multos annos in celo ſtetit ps. Dn̄e in celo mīa tua. Voluit me pati in cruce: q̄ melioꝛ modus nō reperit. ¶ Sc̄da rōne ſapie. hꝫ phs. i. Meta. q̄ ad ſapiam p̄tinet oꝛdinare et guberna re oīa ad debitū finē. Oꝛdinatū fuit q̄ hō p̄ pctm̄ inobediētie moꝛtē incur reret et t̄palem quo ad coꝛp⁹ et ſp̄ualeꝫ quo ad aīam. Geñ. iij. Quacunq̄ hoꝛa et c. vñ fuit op⁹ p̄uidere huic moꝛti. Re mediū aūt hoc eſt moꝛs mea vt illi vi uant p̄ meā moꝛtē: p̄ obedientiā p̄ris mei. Ad phi. ij. Factus eſt obediēs et c. ¶ Tertio rōne patientie. opꝫ moꝛi vt exēplum patiēdi aliis p̄beam aduer ſa et tribulatiōes. i. pe. ij. Xp̄s paſſus ē p̄ nobis et c. Opoꝛtet q̄ ſim exēplar eī ¶ Quarto rōne apitionis: vt. s. aperiaꝫ poꝛtā paradiſi opꝫ moꝛi: q̄ ſicut p̄im⁹ hō clauſit p̄adiſum: ſic opꝫ vt aperia ipm̄. In cuius figurā geñ. iij. Deus pꝰ cā p̄imus hō fuit expulſus de paradi ſo. Ad poꝛtā poſuit vnū cherubim q̄ il lam haberet cuſtodire: igitur me moꝛi opꝫ mater mea vt ſic ſancti p̄res aſcen dant illuc. ¶ Quinto rōne ſpei. Opꝫ me moꝛi mater mea chara: vt tribuaꝫ ſpem ſalutis aīe deuote. Vñ ſi nō eēt moꝛs mea nō erit alicui ſpes ſalutis: nec patribus qui in lymbo ſunt et c. ¶ Sexto rōne impletiōis. Vt figure p̄ p̄hetarū impleat̄ o mater mea opꝫ me moꝛi. Multe ſunt figure p̄pharum q̄ oſtendunt moꝛtis mee neceſſitatem: ſi cut de ſerpente eneo. Nu. xxi. qui xp̄m figurabat: de agno paſchali. Leui. iij. De pelicano et c. vñ mater mea dimitte filiū tuū vt hieruſm eat ad paſcha cele brandum Virgo aūt his rōnibus au ditis acq̄euit. Xp̄s aūt lachrymas cō tinere nō poterat. Vñ genib⁹ flexis pe tijt benedictionē dī. Da mihi o mater benedictionē et c. Et virgo vidēs filiū velle ab eis recedere cum Apoſtolis: cum lachrymis dixit. Sit benedictus

caput istud qḋ p̄dicauit qḋ docuit.qḋ tanta miracula fecit:cecos illumina-uit ⁊c. Sint manus bn̄dicte:sint bn̄di-cti pedes:q̄ xxx.annis sup terrā ambu-lando sanctificauit eā ⁊ totū corpus. Et mater econtra dixit filio.O ego ma-ter infelix:q2 priuor filio meo da mihi bn̄dictiōēꝫ tuā.Sis bn̄dicta semꝑ ma-ter mea.Sit caput bn̄dictū ⁊c.⁊ sic re-cessit ab ea.recessus filii gladius fuit matri:⁊ magdalene.Iter aūt arripiēs versus hierl'm ibat.Martha aūt cum Magdalena ⁊ aliis mulierib':mō ad fenestrā:mō in loco vno:mō in alio cir-cuibāt quousq; bn̄dict' spōsus videri poterat.Exclama. O mater si scires q̄ vadit fili' tuus.O magdalena.O mar-tha ⁊c.Postꝙ aūt in mēsa cū.xij.⁊ co-medens cepit iesus suspirare ⁊ dicere. Desiderio desideraui hoc pascha man-ducare vobiscū anteꝙ patiar:q2 est vl-tima cena.Vn̄ in hac cena fecit tria q̄ consueuit paterfamilias facere qn̄ est itur' ad ptes lōginquas:vt eos cōfor-tet de suo recessu:vt nō turbentur.Pri-mo remittit iniurias si qs eū offendiss-et. Anteꝙ cena esset cōpleta surrexit de mēsa ⁊ se expoliauit veste supiori ⁊ precinxit se linteo posuitq; aquaꝫ in peluim:⁊ cepit lauare pedes discipulo-ruꝫ suoꝝ.Incipiēs a iuda:vt dicit Cri-so.Volēs ipm̄ a malicia sua reuocare Et vt daret nobis exēplū:inimicis no-stris hūanitatis officia exhibere.Ipe aūt vt arrogās nō renuit.Et postea ve-nit ad symonē petrū. Qui vidēs ꝙ il-las nō renuerat dixit.Dn̄e tu mihi la-uas pedes.Qui dixit. Qualis est pre-sumptio mea vt dn̄s lauet seruū.Nō lauabis mihi pedes i eternū.Cui dn̄s Petre qḋ ego facio nescis modo scies aūt postea.Vidēs petrū resistentē:ait ei.Si nō lauero te non habebis partē mecū.Et tūc petr' territus dixit.Dn̄e nō tm̄ pedes sꝫ ⁊ manus ⁊ caput.s.po-tius ꝙ separer a te.Tūc ait xp̄s. Qui lot' est nō indiget nisi vt pedes lauet. Id est ille q̄ est baptizat' est lot'.Po-namus ꝙ faciat aliqḋ pctm̄.Nō pero aliud dixit iesus nisi vt pedes.i.bonā volūtatē habeat:⁊ tūc est mūdus tot' Vos mūdi estis sꝫ nō oēs.s.iudas.De ista lotione cōpleta est pphetia. Isa. j.Lauamini mundi estote.Au.ma.co. v.s.de cordib' vestris.Postꝙ ꝰo lauit pedes singuloꝝ accepit vestimēta sua ⁊ iterū rediit ad cenam ⁊ dixit.Scitis qd fecerim vobis.Vos vocatis me ma-gister ⁊ dn̄e:⁊ bn̄ dicitis. Sum etenī. Si ego laui pedes vestros magister ⁊ dn̄s.⁊ vos debetis alter alteri' lauare pedes. Exēplū eīn dedi vobis ⁊c. Io. xiij.i.officia humanitatis ⁊ humilita-tis exhibere.Ecce pmū qḋ fecit.¶ Se-cundū qḋ eis fecit in cena illa fuit lo-cale sui corporis vt ab ipis recedēs de ipo recordarent.Illis mādūcātib' ac-cepit panē i manib' suis ⁊ leuauit ocu-los in celū:⁊ bn̄dixit ac fregit deditq; discipulis ⁊ ait. Accipite ⁊ comedite. Hoc est corpus meū qḋ p vobis ⁊c. Et statim virtute ꝟboꝝ xp̄i panis cōuer-sus est in verū corp' xp̄i. Postea acce-pit calicē cū vino ⁊ bn̄dixit ⁊ dedit di-scipulis suis dicēs.Hic est calix ⁊c.vsq; pctōꝝ.Hoc facite i meā cōmemoratio-nem.Vn̄ ꝯuersuꝫ est vinū ad illa ꝟba in sanguinē. Et tūc pmo cōicauit se:⁊ postea discipulos suos ⁊ iudā similiter. Sꝫ q̄rit dubiū.Vtrū xp̄s benefecerit cōmunicando iudā quē sciebat esse in pctō mortali. Rn̄deo ꝙ sic:q2 peccatū illius erat secretū. Vn̄ nō debebat pu-palam.De ista potatiōe impleta est p-phetia ⁊ figura. Prio pphetia. Can. v. Bibite vinū ⁊ inebriamini. Rn̄ ij. Figura de helia cui angelus apparuit j.Re.xix.Comede ⁊ bibe ⁊c. Et tūc in cena illa post cōmunionem fecit illos oēs sacerdotes.Et Petrū fecit summ

vicariū: dicēs illi. Ego rogaui ꝑ te pe
tre: vt nō deficiat fides tua ⁊c. Stans
aūt ad mēſam ⁊ conſiderās amorem ⁊
hūanitatē quā oſtēderat iude. Intra
ſeipſꝫ turbatus dixit. Amē dico vobis
qꝛ vnꝰ veſtrū me traditurus eſt. Tunc
apoſtoli tremefacti ad hāc vocē in fa-
ciem adinuicē aſpiciebāt querētes de
quo diceret. Unī ⁊ poſſunt ſinguli dice
re. Nunqd ego ſum dñe. q. d. nō habeo
cōſcientiā tāti ſceleris. At ieſus reſpō
dit. Qui intingit mecū manum in pa
rapſide hic me traditurus eſt. Ex hoc
dicto nōꝫ innotuit eis qs eſſet: qꝛ oēs.
xij. in vno catino comedebant. Noluit
manifeſtare ipm qꝛ petrus eū dentibꝰ
laceraſſet. Filius quidē hois vadit. ſ.
ſpontanee ad paſſionē ſicut ſcriptum
eſt de illo. Ueruntamē ve homini illo
per quē filius hominis tradet. Bonū
erat ei ſi nō fuiſſet natus homo ille. i.
melius fuiſſet ꝙ fuiſſet mortuus ante
natiuitatē ex vtero: qꝛ penitus fuiſſet
ꝓ pctō originali tm̄: ad lymbū iuiſſet:
modo ibit ad infernū. Tunc petrus ſi-
gnum fecit Iohanni. Inter quos ma-
xima erat amicitia qui erat plus chri-
ſto familiaris: ſi ſciret quis eſſet ꝓdi-
tor. ⁊ Iohan. poſuit caput ſuū in ſinu
chriſti ⁊ dixit. Domine quis eſt qui tra
det te. Dicas mihi o magiſter bone. et
xps rñdit. Ille eſt cui intinctū panem
porrexero. Et dedit xps bucellā panis
iude. Et ſtatim demō maiorē in eo ac-
cepit poteſtatē. Et dixit illi dñs. Qd̄
facis: fac citius. Hoc aūt verbū nō in-
tellexit diſcūbentiū aliqs ad qd ei ta-
le xbū dixerit. Nec fuit hoc verbū im
peratiuū nec inductiuū ſed retractiuū
Non intellexerūt dico prefectū verbū:
qꝛ credebāt ꝙ iret emere aliqd ꝓ feſto
Iudas aūt nolēs ꝙ aliqs haberet eū
ſuſpectū dixit. Nunqd ego ſum rabi.
Et xps tu dicis. Ego nō dico. Et ſtatī
ſurrexit iudas ⁊ iuit ad principes ſa-
cerdotū q̄ eū expectabāt. Uidēs ꝙ rei
ceſſerat dixit. Filioli adhuc vobiſcum
modicū ſum. Oēs vos ſcandalū patie
mini in me in nocte iſta. Quia ſcriptū
eſt. zach. xiij. Percutiā paſtorē ⁊ diſper
gent oues gregis: qꝛ ſcꝫ appropinquat
hora in qua ego ero cōprehenſus. Sed
dum reſurrexero ꝑcedā vos in galileā.
Tūc petrus apoſtoloꝝ princeps dixit.
Et ſi oēs ſcādalizati fuerint i te ego nō
ego. Silr oēs dixerūt. Rñdit ieſus.
Amē dico tibi: qꝛ hodie anteꝙ gallus
cantet ter me negabis. Et petrus. Et
ſi oportuerit me mori tecū nō te nega-
bo. Nec mētitus eſt Petrus: qꝛ crede-
bat ſe verū dicere. Gl. Permiſit aūt deꝰ
petrū cadere. vt nemo de ſe preſumat.
Uidēs aūt ieſus ꝙ diſcipuli turbare-
tur de ſuo receſſu quē ꝓdixerat eos pa
cificare voluit. Ubi pulchrū ſermonē
fecit eis de pace eos ꝯfortādo ad illā.
Nota Tho. vbi ſupra. Qd̄ xps ſemper
in oībus pacē voluit. Primo in aduē
tu elegit tēpus pacis. ps. Orietur in die
bus eius iuſticia ⁊ abūdantia pacis.
Sc̄do i ſuo ortu. Pacē hoībꝰ nūciauit
p angelos. Luc. ij. Gloria i altiſſimis ⁊c.
Tertio qn̄ aplos ad ꝓdicandū miſit.
Mat. x. Intrātes domū primū dicite.
Pax huic domui. Quarto i ſuo receſſu
ab apoſtolis. Pacē meā do vobis. Fi-
nita cena dixit aplis. Surgite eamus
qꝛ forte nō erāt bene attēti ad ſermo-
nem timētes ne iudei ſuperuenirent ad
ipſiꝰ capiendū. Et ſic exierūt in montē
oliueti vbi erat villa q̄ dicitur gethſe-
mani ⁊ ibi finiuit ſermonē ſuū. Finito
ſermone egreſſus eſt cū diſcipulis tñs
torrentem cedron in quendam ocru.
Chriſtus bibit de aqua torrentis. Iu-
xta illud. De torrente in via bibit ⁊c.
⁊ Aug. dicit. In orto capi voluit vt de-
leret peccatū cōmiſſum in orto deliciа-
rum. Et cū introiſſet dixit eis. Sedete
hic: donec vadā illuc ⁊ orē ⁊ donec re-

Digitized by Google

initar ad vos. Figura cōpleta ē. Gen. xxij. de Abraham q̄ dixit famulis ſuis dū iret ſup montē cum Iſaac. Expectate hic cum aſino. Et aſſumpſit ſecū petrū iacobū: iohānem. Et cepit cōtriſtari ⁊ meſtus eſſe: ⁊ ait illis. Triſtis es aīa mea vſq; ad mortē. Scdm Bona. in. iij. di. xv. Triſtabat̄ de duob⁹. Primo pro timore naturali mortis iminētis: q̄ ſenſualitas aīe xp̄i mortē recuſabat Secūdo triſtabat̄ p ruina apl'oꝝ ⁊ iude. Suſtinete hic ⁊ vigilate mecum. Auulſus eſt ab eis quātum eſt iactus lapidis: ⁊ poſitis genib⁹ orabat. Pater mi ſi poſſibile ē trāſeat a me calix iſte. Verūtamē nō ſicut ego volo ſ; ſicut tu Ubi notandū eſt ſm doctores. Qd in xp̄o fuit quadruplex voluntas.

¶ Voluntas carnis.
¶ Volūtas ſenſualitatis.
¶ Volūtas: rōnis. ⁊ volūtas diuinitatis. ¶ Pria volūtas carnis. ⁊ hec nullo mō volebat pati. Secūdo volūtas ſenſualitatis: ⁊ hec murmurabat ⁊ timebat. Tertio volūtas rōis. ⁊ hec obediebat ⁊ cōſentiebat iuxta illud. Iſa. liij. Oblat⁹ eſt: q: ipſe voluit. Quarto volūtas diuinitatis ⁊ hec imꝑabat: ⁊ ſententiam dabat. Q: igit̄ erat ver⁹ hō id triſtis erat aīa ei⁹. Cōpleta pria orōne: venit ad diſcipulos ſuos: et inuenit eos dormientes. Et ait petro. Simon dormis. Nō potuiſti vna hora vigilare mecū. Petr⁹ qui fuerat pre ceteris glorificatus erat pre ceteris increpādus. Et ait aplis. Vigilate ⁊ orate vt nō intretis in tētationē. i. ne a tentatiōe ſuperemini. q. d. Modus vincēdi tētationē: eſt p orōnē. Sp̄s q̄dē ⁊c. Iterū ſcdo ⁊ orauit eūdē ſermonē di. Pater mi ſi nō pōt hic calix trāſire niſi bibā illu;: fiat volūtas tua. Et fact⁹ in agonia: p lixius orabat. Erat aūt hec agonia ſm Nico. de lyra reluctatio ſenſualitatis mortē horrētis. Et fact⁹ eſt ſudor ſicut gutte ſanguis decurrētis in terrā. Et apparuit āgel⁹ de celo cōfortās eū. i. aliq̄ v̄ba cōſolatoria dicēs ei. Que v̄ba non ſunt i euāgelio. Sed q̄dā dicūt q̄ v̄ba potuerūt eē talia. Saluatore de⁹ me⁹ orōnē tuā ⁊ ſudorē ſanguineū ego obtuli deo' pr̄i in cōſpectu curie celeſtis. Et oēs ꝓcidētes ſupplicauim⁹: vt hūc calicē paſſiōis trāfferat a te. o ieſu benigne. Et r̄ndit pr̄. Nouit fili⁹ m. e⁹ q̄ redēptio hūani generis quā ſic optauimus ſine morte ſua decēter fieri nō poteſt. Jō ſi ſalutē vult aīarū: opꝫ eum pati p ipſis. Quid ergo vis agere o ieſu. R̄ndit ieſus. Salutē oīno volo aīarū. Et ſi poti⁹ eligo mori vt aīe ſaluent̄ q̄s ad ſuā imaginē creauit pater: q̄ vellim nō mori: ⁊ aīe nō redimātur. Fiat patris mei volūtas. Et angelus ad eū cōfortādū. O ieſu cito trāſibūt penoſa ⁊ ꝑpetuo glīoſa ſuccedēt. Dixit pr̄ q̄ ſemꝑ vobiſcū eſt. ⁊ q̄ matrē veſtrā et diſcipulos ſeruabit illeſos. Et ſic receſſit angel⁹. Et dicit bona in iij. di. xv. viſionē āgeli fuiſſe corpeam. Et poſt hoc venit ad diſcipulos ſuos. ⁊ ait illis. Dormite iā ⁊ requieſcite. q. d. nunc diu poteritis dormire: q: hora appropiquat. Erāt oc'li eoꝝ grauati ⁊ p verecūdia nō ſunt auſi r̄ndere. Ecce appropiquat qui me tradet. Adhuc eo loquēte iudas itrat cetū cu; miſtris: q: timebat ne turba auferret eū ab eis ⁊ dicit iudeis. Quēcūq; oſculat⁹ fuero ipe ē tenete eū. Sm Tho. vbi ſupra: dedit eis tale ſignū: ne loco xp̄i caperēt iacobum minorē qui erat ſimilis xp̄o in facie. Accedēs iudas ad eū oſculat⁹ ē ⁊ dicit. Aue rabi. Cui ieſus. Amice ad q̄d veniſti. q. d. tu oſtēdis amicitiā ſigno: ſ; ꝓditionem agis de facto. Uel ſic. O iuda amice mi cui ſi ad pn̄iam redieris: v̄niam promitto: O iuda quē dilexi: cuius pedem in cena laui: cur me derelinq̄s. O miſericordia dei tradit̄ ⁊ cōpatit̄ traditori. O

Digitized by Google

ſuauitas creatoris. De oſculo iſto com
pleta eſt ꝓphetia. ⁊ figura: ꝓphetia i.
ps. Qui edebat panes ⁊c. Figura .ij.
Reg. xx. De amaſa ſalutato a Joab cū
oſc'lo. Salue mi frater ex alia ⁊c. Que
rit hic dubiū. Utrū ſi iudas nō tradi-
diſſet ieſuꝫ ⁊ iudei nō crucifixiſſent eū:
fuiſſet redemptū genꝰ humanū. Ridet Ale
xāder. in. iij. volu. ſum. ꝙ ſic: q2 in tali
cāu ſola volūtas patiēdi ſuffeciſſet ad
redēptionē. Turbe aūt appropinquanti
xp̄s iuit obuiā ⁊ di. Quē q̄ritis. Abierūt
retrorſum dicētes ieſuꝫ nazarenū. ⁊ di-
xit eis. Ego ſum. Iterū interrogauit
eos. poſtq̄ ſurrexerāt ad p̄ceptū eius
Quē queritis. ne ſic errarēt in captiōe
eiꝰ. Illi aūt dixerūt. Jeſum nazarenū.
Et iterū ceciderūt retro in terrā vt ſic
declararet virtus diuinitatis eius. ij.
Reg. vi. De oza: q̄a archā tetigit ꝑcuſ-
ſus retro cecidit. Ita iudei: q2 xp̄m ⁊c.
Super quo clamat Aug. Ubi nūc mi
litū cohors. Ubi terror ⁊ murmur ar-
morū. Quibus dixit xp̄s. Dixi vobis:
q2 ego ſum. Si ergo me q̄ritis: ſinite
hos abire. ſ. apl'os. Tunc acceſſerūt et
manus iniecerūt in ieſum ⁊ tenuerūt
eū. Uidētes aūt hoc diſcipuli dixerūt
Dn̄e ſi ꝑcutim' in gladio. Anteq̄ xp̄s
reſpondit: petrus gladio ꝑcuſſit mal-
chū ſeruū pōtificis: abſciditq3 auricu-
lā eiꝰ dexterā. Uolēs ꝑcutere in capite
¶ Sed q̄rit dubiū. Un̄ gladiū erat Pe
tro. Criſo. Rn̄det. Quod audiēs iude
os contra xp̄m conſpiraſſe armauerat
ſe. Theophilus vero dicit ꝙ habuerat
ipſuꝫ in cena p vſu agni. Sed xp̄s au
riculā ſanauit: ⁊ petruꝫ charitatiue re
darguit di. Mitte gladiū tuuꝫ in va-
ginā. An putas: q2 nō poſſum rogare
patrē meū: ⁊ exhibebit mihi mō pluſ-
q̄ duodecim legiones angelorū. Ubi
dicit Piero. q. d. non indigeo auxilio.
xij. apl'orum. Duodecim legiones faci
unt. lxxij. milia angelorū. Quomō iple-
būtur ſcripture ꝓphetarū ⁊c. Calicē quē
dedit mihi pater: nō vis vt bibā illuꝫ.
Deide vertit ſe turbis di. Tanq̄ ad la
tronē exiſtis cū gladijs ⁊ fuſtibus cō
p̄hēdere me. Quotidie apud vos erā
docēs in tēplo ⁊ nō me tenuiſtis. Tūc
illi comp̄hēderūt ieſum ⁊ ligauerunt
eū. O flebile ſpectaculū. O dolendum
malū. O lachrymabile factum videre
illos canes in chriſtuꝫ ſeuientes. Alij
ceperūt euꝫ per capillos ⁊ violēter euꝫ
in terrā p̄iecerūt. Alij manus gratio-
ſas retrouerterūt. Alij funibus illū du
ris ligauerūt. Alij pugnis ipm̄ ꝑcuſſe
runt. Quid audis. O aīa mea. Nōne
vides filiuꝫ virginis ligatuꝫ. Cur non
ploras: cur non clamas ad ſydera. O
ieſu ſalus aīe mee ꝓpter me talia pa-
teris. Apoſtoli aūt talia videntes ter
riti fugerūt eo relicto. De iſta fuga im
pleta eſt ꝓphetia triplex. Primo Job
di. Fratres mei lōge ſteterunt a me ⁊
noti mei quaſi alieni receſſerūt a me.
Secūdo Dauid. ps. xvij. Elōgaſti a me
amicū ⁊ p̄ximū ⁊ notos meos ⁊c. Ter
tio zacha. xiij. Percutiā paſtorē ⁊c. O
q̄ntuꝫ fuit dolor apoſtolorꝫ ⁊c. Ieſus
autē ductus eſt primo ad Annā: quia
erat ſocer Cayphe ⁊ q2 eūdo ad domū
Cayphe habebāt trāſire ante domum
iſtius āne. Ideo intrauerūt domū eiꝰ
ob ipſius reuerētiaꝫ. Entre aūt ieſu pi
cture ⁊ imagines ꝓphetarū ⁊ patriar
charuꝫ que erant ſuper muros hieruſa
lem ſe inclinabant xp̄o. Sequebant aūt
ieſum Petrus ⁊ iohānes. Diſcipulus
aūt iohannes erat notus pontifici ⁊
intrauit in atrium pōtificis. Petrꝰ aūt
ſtabat ad hoſtium foris. Quē Jo. in
troduxit. Tūc ancilla oſtiaria dixit pe
tro. Nunq̄d ⁊ tu es ex diſcipulis iſtius.
Rn̄dit illi. Nō ſuꝫ ⁊ ſtatiꝫ gallꝰ canta
uit p̄ria vice. Sed petrus nō audiuit.
Calefaciēs aūt ſe petrꝰ ad ignē ⁊ Je.
q2 erat frigꝰ. Anna fecit ſibi p̄ſentari ⁊c

Digitized by Google

ſum ligatū et examinauit eū de duo-
bus. Primo de diſcipulis ſuis. Scdo
de doctrina eius dicens. Quales ſunt
iſti tui homies: et qualis doctrina tua
Reſpōdit ieſus. Ego palā locut⁹ ſum
mundo qd me interrogas. Interroga
eos q̄ me audierūt: qd locut⁹ ſum eis.
Tunc vnus miniſter pōtificis dedit a-
lapā. Ieſu dicēs. Sic reſpōdes pōtifi-
ci. O mirāda patiētia ieſu. Percuſſus
in faciē ictu graui manu furibūda: o-
deo. vt dētes eius oris ei remouerent
et os ſanguiem expueret. Nil tamē cō-
tumelie locutus eſt ei et dixit. Si male
locut⁹ ſum teſtimoniū phibe de malo.
Si aūt bene cur me cedis. Percuſſio il-
la fuit maxima iniuria triplici rōe ſm
Tho. vbi ſupra. Primo qr ſeru⁹ percu-
tit dn̄m. Secūdo qr in loco honorabili
ſcʒ in atrio corā oibus. Tertio qr ſine
cā. De hac percuſſione ipleta eſt pphe-
tia. Treno. iij. Dabit pcutiēti ſe maxil-
lā ſaturabit opprobrijs. Sed queritur
dubiū. Utrū xp̄s bene locut⁹ fuerit il-
li de percuſſione: videt q̄ nō. qr ip̄e p̄-
cepit. Mat. v. Si qs te percuſſerit in
maxillā dextrā: prebet ei et alterā. Ip̄e
aūt nō fecit: ſed magis patientē cor-
rexit. Rn̄det Augu. q̄ illud pceptum
eſt ſm preparationē animi magis: nō
aūt abſolute datū: qr ſcʒ hō debʒ habe-
re animū pparatū ad hoc faciendum
vbi videtur hoc expedire ad honorem
dei. Sequitur. Et qr Anna nō regebat an-
no illo fecit eū duci ligatū ad domū
Cayphe. Et petrus ſequebat vt vide-
ret finē. Jeſus vero poſitus fuit in car-
cere quodā obſcuro ſub ſolario: qui ad-
huc ſupereſt vel ei⁹ veſtigiū. Et liga-
uerūt eū ad quādam columnā lapi-
deā q̄ petra mutata fuit et dimiſerunt
ei milites armatos ad cuſtodiā q̄ per
totā noctē eū vexauerunt cū deriſo-
nibus et maledictis. Modo vn⁹ et mo-
do alius. Et dn̄s patienter oia porta-
bat. O ieſu ad quot manus veniſti. Et
ſic ſtetit per totā noctē vſq; mane ad
illam colūnam ligatus. Jo. vadit ad
dn̄am et ſocias in domū Magdalene
exiſtētes: nō tamē audebat domū in-
gredi. Eiulans et clamans ad hoſtium
domus. Magdalena vt vidit Johan-
nē cecidit quaſi mortua i terrā. Quid
eſt o Jo. de magiſtro meo. Reſpōdit.
Heu qr comprehenſus a iudeis ad do-
mum Cayphe eſt deductus. Narrat
hec matri. Mater aūt q̄ſi mortua po-
ſuit ſe in oratione orās ad patrē. Pater
dulciſſime recōmendo vobis filiū me-
um. Ne ſitis crudelis q̄ cunctis miſe-
ricors eſtis. Si ali⁹ modus eſt o pater
nō moriat. Et dicit Johāni. O nepos
dulciſſime videas finē filij mei quō fa-
cit: et nūcia mihi qr videre eum volo re-
duc cito Jo. ad domū cayphe. Et pe-
trus ſtabat ad ignē. Et vna mulier pe-
trū reſpiciēs triſtem dixit. Credo q̄
hic ſit de diſcipulis iſtius. Tunc illi
hoies dixerūt petro. Uerum dicit mu-
lier. Nā loquela oſtēdit eū eſſe gali-
leum. Figura Judicū. xi. de Effrateo q̄
notus fuit ad linguā dum dicere debu-
it ſebolech: dicebat teboleth. Tunc pe-
trus magis timuit q̄ prius et cepit iu-
rare q̄ non eſſet eius diſcipulus. Ecce
ſecūda negatio. Qr ſtātib⁹ his in iſtis
verbis: cognat⁹ eius cui petr⁹ abſciſde-
rat auriculā venit. Et audiēs vba hec
dixit. Quō potes negare q̄ nō ſit ver-
Nōne te vidi in orto: imo tu es ille qui
auriculā abſcidiſti cognato meo. Tūc
cepit petrus iurare et dicere q̄ non no-
uit hoiem. Ecce tertia negatio petri.
Et ſtatim gallus cantauit. Et tūc xp̄s
petrū reſpexit et recordat⁹ eſt petr⁹ ver-
bi q̄ dix erat. Priuſq̄ gall⁹ etc. Egreſ-
ſus foras fleuit amare vbi in quandam
cauernā fuit q̄ dr. Galli cantus in qua
vſq; ad resurrectionis ſtetit: et ſic
patet primum myſterium.

Digitized by Google

¶ Secūdum principale myſteriū dicit acerbitatis. Querit a doctorib⁹. Utrū xpi paſſio fuerit oim paſſionū acerbior. Rndeo ſm Tho. iij. par. que. lxvi. Ric. in. iij. Bona. in. iij. diſt. xvi. qḋ dolor ⁊ paſſio xpi fuit maxima oim paſſionum huius vite. Quod probat quīntuplici rōne videlicet.

¶ Primo rōne delicationis.

¶ Scḋo rōne cauſalitatis.

¶ Tertio rōne temporalitatis.

¶ Quarto rōne vtilitatis.

¶ Quinto rōne floride etatis.

¶ Primo rōe ⁊c. Maxima eſt in theo. ⁊ apud phi. approbata φ q̄nto quis eſt delicatioris nature et cōplexionis tātomagis affligit ⁊ triſtat in pte ſenſitiua. Qḋ patz de nobili ⁊ ruſtico. Et q̄nto etiā pars corporis q̄ patitur leſione eſt magis ſenſibilis tantomagis leſio affligit: qḋ ptz exemplo. Ignis aut frigus magis affligit in manibus vel pedibus φ̄ in reliquis ptibus corporis. Et eo q: eſt pars magis ſenſibilis: propter cōcurrentiā pluriū oſſiuz neruorū ⁊ venarū. Ad ppoſitū. Xp̄s fuit valde delicat⁹. In. ps. Specioſus forma ⁊c. Inſup eius paſſio maxima fuit in locis neruoſis: in manibus in pedib⁹ propter fixuras clauoꝝ. Igit ei⁹ paſſio fuit ⁊c. ¶ Secūdo rōne ⁊c. q: nō p ſua cā dulciſſimus ieſus paſſus eſt: ſed p nobis peccatoribus: quia nunφ̄ peccauit .i. Pe. ij. Qui peccatū non fecit ⁊c. Pro nobis ergo mortuus eſt. Iſa. liij. Omēs nos quaſi oues errauim⁹ ⁊ dn̄s poſuit in eo oim noſtrū iniq̄tatem. In eodez Ipſe aūt vulnerat⁹ eſt pp̄ter iniq̄tates nr̄as attrit⁹ eſt pp̄ter ſcelera noſtra. O ieſu benigne nos male egim⁹: ⁊ tu penitētiaz facis. Uerificat pphetia Dauid. Que nō rapui tūc exoluebam. Et ſic patet ſecūda rō. ¶ Tertio rōne ⁊c. Nā omni tpe hoīes fugiūt mortez: ſed pcipue in ſolēnitatibus eſt eis moleſta et pp̄ter multitudinē pſonarū. Erat eñ ſolēnitas paſche q̄ erat pcipua ſuper oēs alias. In qua tenebātur iudei ex lege conuenire de quibuſdā ciuitatibus ⁊ locis ad tēplū hieroſolymis ſitū ad ſacrificiū celebrandū: q: per varias eoꝝ captiuitates erant ſatis diſpſi per orbem. In italia. In aſia. In africa. Quāto ergo q̄s condēnatur ad mortē pp̄ter maleficiū occurrente maiori cōcurſu populi tanto maior ei iſurgit pena cōfuſionis ⁊ erubeſcētie: q: quilibet rat φ q̄ videt alijs narrat. Et ſi peregrinus eſt reuertēs in patriā ſuam diuulgat ciuitati ſue. Xp̄us ieſus paſſus eſt qñ quaſi totus mūdus pn̄s aderat feſtiuitati paſche. Ideo ſua paſſio fuit oībus nota ⁊c. ¶ Quarto rōne ⁊c. Nulla eñ vilior apud iudeos mors erat morte crucis qui maledicebātur. Deutro. xxix. Maledictus hō q̄ pēdet in ligno Sap. ij. Morte turpiſſima. ſ. crucis cōdēnem⁹ eū. Sicut ⁊ apḋ nos eſt mors furcaꝝ. Hac morte paſſus ē ⁊c. Igitur ⁊c. ¶ Quinto rōne ⁊c. Nā ſi oib⁹ mors eſt moleſta: pcipue illis q̄ ſunt in florida etate Alexāder magn⁹: amariſſime fleuit vidēs ſe morti primū eo φ iuuenis: q: dr̄ mors imatura. Xp̄s paſſus ē i etate iuuenili. xxxiij. anni. ꝓut cū diui dicit pbauit Sybilla cūena. Igit ⁊c. vn̄ ipe dixit Tre. i. O vos oēs q̄ tranſitis p viā attendite ⁊c. Mane aūt facto. ſ. feria. vi. cōuenerūt oēs ppli cū ſenioribus plebis. Et ſcribe cōſilium facientes q̄rebant falſum teſtimoniū contra dn̄m vt eū morti traderent. vt poſſent accuſare eū pylato. Et cū multi falſi teſtes fuiſſent falſo locuti nō fuerunt approbati. Nouiſſime autē venerūt duo falſi teſtes dicentes contra eū de duobus. Nos audiuimus eū dicentez. Soluite tēplū hoc ⁊ in triduo reedificabo illud. Inſup ipm accuſam⁹: q: ſe fecit filiū dei. De illis ipleta eſt prophetia

Dauid. Inſurrexerūt in me teſtes iniq. Xps aūt nihil ad hoc rūdebat. O bone ieſu q̄ totū mundū docuiſti ꝛ nunc ſiles: Dixit aūt ei. Cayphas. Nonne vides in quātis iſti te accuſant. Nec eī cayphe xps aliqd rūdit. Indignatus Cayphas dixit ei. Adiuro te p deū viuum: vt dicas mihi ſi tu es xps filius dei viui. Xps aūt ne videretur nomē dei deſpicere: rūdit v̄bū hoc. Tu dixiſti q.d. Ita eſt ſicut dixiſti: ꝛ tamē ſi ego dixero non credes mihi. Verūtamē, ne excuſationē habeatis ſupple. o vos iudei dico vobis qꝛ videbitis filiū hoīs .ſ. me: in die iudicij venientē in nube ad iudicandū mūdū. Et dixerūt ei iudei. Ergo tu es filius dei. Rūdit eis. Vos dicitis: qꝛ ego ſum. Tūc p̄nceps ſacerdotū ſcidit veſtimēta ſua volēs oſtendere amorē legis di. Blaſphemauit. Quid adhuc egem⁹ teſtib⁹. At illi dixerunt oēs reus eſt mortis. Tūc ceperūt eū ꝛ expoliauerūt: ꝛ ei⁹ oculos bindauerūt ip̄ꝫ ligātes ad colūnam. Quidā percutiebāt eū in faciē di. Quis eſt q̄ te percuſſit. Quidā palmas i faciē dabāt. Quidā ſpuebāt in eum. Clama hic. O Maria ſi ſcires quō de filio tuo male tractat. De hac deriſione ꝛ pcuſſione īpleta eſt p̄phetia Iſa. l. Faciē meā nō auerti ab increpātib⁹ ꝛ ꝯſpuētibus in me. O ieſu bn̄dicte q̄ dura q̄ aſpa fuit tibi nox illa i qua a p̄ncipio vſq̄ ad finē q̄etē nō habuiſti. Venerūt aūt principes iudeoꝝ ꝛ phariſei ad domū Cayphe ꝛ acceperūt xp̄ꝫ ligatū flagellatū ꝛ adduxerūt eum ad domū pylati. Sm Criſo. īpator roman⁹ habebat duos vicarios qui reges: ſcꝫ pylatū ꝛ herodē. Pylat⁹ erat dn̄s hierlm: ꝛ herodes in prouincia galilee nec erāt iudei: ſꝫ foreſes. Iuxta iacob p̄phetiā. Nō auferet ſceptrū ꝛc. Duct⁹ ergo corā pylato dixerunt ei. Inuenimus hūc morte dignū. Cū eēt i p̄torio. Pylat⁹ exijt ad iudeos foras ꝛ dixit eis. Quā accuſationē facitis aduerſus hoīeꝫ hūc. Rūderūt ei. De trib⁹ ip̄m accuſam⁹. Primo: qꝛ p̄dicat falſam doctrinā: ſed mētiebant: qꝛ in cap. Jo. viij. Ego vitatē loquoꝛ vobis ꝛc. Scdo: qꝛ p̄hibuit dari tributū Ceſari: ſꝫ mētiebant: qꝛ Matthe. xxij. Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari ꝛ q̄ ſunt dei deo. Tertio: qꝛ ſe facit regē iudeorum ꝛ filiū dei. Audiēs hos ſermones pylat⁹ dixit eis. Accipite eū vos ꝛ ſm legē veſtrā iudicate. Rūderunt iudei. Non licet nobis interficere quēq̄. Ingreſſus pylatus ad ieſum dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ. Sm remigiū de duobus primis accuſationibus. Pylatus nō curauit inq̄rere. Nō de primo q̄ ſcꝫ p̄dicabat falſam doctrinā: eo q̄ ipe eſſet gentilis nō iudeus. Nō de ſcd̄a: qꝛ ſciebat illud eſſe falſuꝫ. Sed tantū de tertia: q̄ p̄feſſet rex iudeoꝝ eo q̄ romani nomē regis a iudeis abſtulerunt. Reſpondit ei xps. A temetipſo hoc dicis an alij tibi dixerūt de me. q.d. Conceꝑiſti hāc opinionē de me p̄ temetip̄m. Rūdit pylat⁹. Nunq̄d iude⁹ ego ſum: gens tua ꝛ pontifices tui tradiderūt te mihi ꝛ te accuſant. Rūdit ieſus. Regnū meū nō eſt de hoc mūdo. q.d. Nō quero tēpoꝛalē dn̄ationē. Dixit ei pylatus. Ergo rex es tu. Rūdit ieſus. Tu dicis: qꝛ rex ego ſuꝫ. Ego in hoc natus ſuꝫ vt teſtimoniū p̄hibeā v̄itati. Dixit pylat⁹. Quid eſt v̄itas. Et nō expectato reſpōſo exiuit ad iudeos dicēs. Ego nullā cām mortis inuenio in eo. Et vt liberaret eū dixit iudeis maximū eſſe pctm̄ ꝯtra innocentē iudicare. Glo. dicunt q̄ multa declarauit pylato p̄p̄ q̄ q̄rebat ei⁹ liberationē. Dicūt iudei. O pylate ſi nō eſſet niſi cōmotio quaꝫ excitauit in populo: incipiēs a galilea vſq̄ ad huc mereret mortē. Audiēs pilatus ip̄m eſſe de prouincia galilee gauiſus eſt: eo q̄ nō eēt de ſua iuriſdictione.

Unde miſit ipm ligatū ad herodē: q̄ tunc venerat ad feſtum paſche. Tunc herodes interrogauit eū de multis ſermonib9: eo q̄ audierat multa de xpo. At ieſus nihil r̄ndit. Qd factū eſt duplici ratiōe. Primo: q2 ipm reputabat excōicatum eo q̄ occiderat Johannē baptiſtam. Secūdo: q2 ſciebat nihil p̄ficere ei: q2 interrogabat xpm ex curioſitate. De iſto ſilētio cōpleta eſt pphetia. Eſa. li. Quaſi agn9 corā tōdente ſe obmuteſcet. Tūc vidēs nō r̄ndere verbū deſpexit ipm ⁊ veſtiri fecit alba veſte ſicut fatuū: vñ fuit maxia iniuria. De iſta deriſione cōpleta eſt pphetia. Iobā. xij. Deridet iuſti ſimplicitas. vñ remiſit ipm ad pylatū: q2 non erat de ſua iuriſdictione. Et facti ſunt amici ī die illa: q̄ erant antea inimici. De iſta amicitia cōpleta eſt pphetia. Aſtiterunt reges terre ⁊c. Pylatus aūt cōuocatis ſacerdotū principib9 ⁊ alijs dixit Jam interrogaui iſtū. ſimiliter et herodes nihil mali repperit: ideo ad me miſit ipm. Tunc iſti clamauerunt. Tolle tolle eū. Crucifige. Audiēs pylat9 furorē iudeoꝝ conabat trib9 modis liberare eū. Primo q2 ſe fecit regē: ideo eū corripiā: vñ tradidit illū militibus flagellandū. vñ dicūt doctores q̄ ligauerunt ieſus denudatū ad colūnam quādam corā iudeis ⁊ eum flagellauerunt acriter. Completa eſt pphetia Eſa. j. A planta pedis vſq3 ⁊c. Deinde impoſuerunt capiti eius coronā ſpineā ⁊ induerunt eū purpura ⁊ circūderūt eū ⁊ ſanguis currebat ad terrā. Et clamabant ante illū coronatū. Aue rex iudeorū3 ⁊ ſpuebāt ī eū ⁊ dabāt eis alapas. Et percutiebāt caput eius. De iſta coronatione impleta eſt pphetia q̄ dicit Eſa. ij. Coronans coronabit te tribulatione. Et tūc pylatus oſtēdit eū ſic flagellatū iudeis dicēs. Ecce rex veſter. q. d. Iuſta delictū ⁊ veſtrā iniuriā qua ſe regē fecit puniui illū: vñ dimittatis eū abire. Clamauerunt oēs. O pylate crucifige eū. Tolle eū. Uidēs demon tantā xpi patientiā dubitans an eſſet meſſias ⁊ volēs impedire paſſionē ſuam apparuit vxori pylati in ſomnis. Uñ iudeis clamātibus crucifige: illa miſit ad pylatū maritū: dicēs illi. Nihil tibi ⁊ iuſto illi. q. d. Nullo mō eum condēnes: magis eū3 dimitte. Multa eñ ſum hodie paſſa p̄ viſu3 ppter eū. q2 vt dicit Rabanus: demon apparuerat ei monēs eā terrorib9 ad liberationem xpi: volēs ſic impedire hoīm ſalutē3. ¶ Dubiū ponat. Utrū demō agnouit xpm eſſe verū meſſiā. Scdo modo vſus eſt ad liberandū ipm. Erat autē mō inter iudeos q̄ oī anno in paſcatis feſto dimittebat vnus de incarceratis ppter honorē feſti: quē ipi peti iſſent: an xpm: an barabā vellēt liberare. Quē vultis de duob9 dimitti. Dixerunt oēs barabā. Et pylatus dixit. Quid faciā de ieſu q̄ dicit xpus. Dixit oēs crucifige. Et pylatus dixit. Regē veſtrū crucifigā. Et iudei dixerūt. Nō habem9 regē niſi ceſarē: vnde caueas Si hūc dimittis nō eſt amic9 ceſaris ⁊ accuſabim9 te de pditione: q2 ois q̄ ſe regē facit: cōtradicit ceſari. Qū pylatus audiuit hos ſermones: ⁊ nihil pficeret ex xbis ſuis voluit cōplacere iudeis ne accuſarēt eū. Tertio mō vſus eſt. Cū eñ xps eſſet in palacio pylati. Pylatus accepit ieſum nudū flagellatum: ⁊ oſtēdit eis. vt ſic ad cōpaſſionē mouerentur ⁊ dixit eis. Ecce homo: q̄ſi quē vultis indigne crucifigi. Onde in hoc loco xp̄s ſine cruce. At illi vidētes clamauerūt. Crucifige eū. Tolle eū. O ieſu amātiſſime quāta fuit iſtoꝝ crudelitas iudeoꝝ: q̄ dediſti eis tot bñficia: ⁊ tñ dimiſerūt latronē homicidam barabā: te autē crucifigunt. O mea dura cur tam adamantina

tuo compati negligas: qui p cópaſſio ne tua voluit crucifigi. O ieſu mi q̄ tum nos dilexiſti: ſʒ te nos miſeri non diligimus: ſʒ vbi es o maria: vbi habi tas. An ignoras q̄ circa filiū tuū geri tur. O ſi ſciuiſſet mortua nō dubito ce cidiſſet in terrā: ꝛ hoc pre amore quē ad filiū hēbat. Qḋ audiēs pylatus decre uit timore deductꝰ ſniam mortis dare quā ſnīaʒ videbimꝰ inſra. ❡ Tertiū my ſteriū dr ꝛc. Videns itaqꝫ pylatꝰ iudeoꝝ furorem nō poſſe ſedare quinimo cla mabāt Si hunc dimittis ꝛc. Accepta aqua lauit manus corā pplo di. Inno cens ego ſum a ſanguine iuſti huius. Vos videritis ſuper quo Remigius. Mos erat apud antiquos lauare ma nus corā pplo: cū quis vellet oſtēdere ſe immunē eſſe ab aliquo crimine: ita fecit pylatꝰ. O pylate: aqua maris nō lauaret hoc peccm̄: q: ſcis q̄ ppter inui diam tradiderūt euʒ. Mat. xxvij. Sciebat enī pylatꝰ ꝛc. Videns aūt pplꝫ pyla tum quaſi pauidū dixit ei. Sāguis eiꝰ ſup nos ꝛ ſup filios noſtros. Dicunt q̄ dam ſingulis annis in crucifixiōe dn̄i iudeos ſanguinē emittere p poſteriō ra. iuxta illud ps. Percuſſit eos in po ſteriora: opprobrium ſempiternum ꝛc. Pylatus ergo ſedens p tribunali ſm ordinē curie: ſniam iniuſtā cōtra ieſuʒ ptulit vt crucifigeret̄ ſic di. Nos pōtiꝰ pylatus pariterqꝫ ſenatus ppluſqꝫ ro manus in hieroſolymis vniuerſaqꝫ iu dea loctenens generalis: ſedēs p tri bunali ac volens Ceſaris auguſti: ma ieſtatiſqꝫ totius ppli romani obedire ac decreta ſeruare. Ieſum nazarenū con ſpectu noſtro aſtanteʒ quem ſcribe ac phariſei crimine leſe maieſtatis accu ſarunt: ac id p teſtes idoneos rite iu ratos interrogatoſqꝫ cōprobarunt: p ut ſenatuſcōſultū ac decreta clamant: condēnamus. Ducat̄ itaqꝫ ad locū iu dicie ſolitū. Et poſtq̄ cū multis ſubſa nibus cecideritis cruci appendite tali mō: vt eiꝰ aīa a corpe ſeparetur: hec ille. Vidēs iudas xp̄m ꝯdēnatuꝫ pnia du ctus: ſʒ falſa: laqo ſe ſuſpēdit. Pnia au tem crucifixionis fuit acerbiſſima ſm Aug. li. de ꝯſenſu euāge. triplici rōne. Et tho. in cathena aurea ſr̄ cū gloſa.

❡ Primo rōne oneratiōis.

❡ Scdo ratione aſſociationis.

❡ Tertio rōne lamentationis.

❡ Primo rōne ꝛc. Crux xp̄i fuit valde oneroſa ꝛ grauis. Que grauitas pōt oſtēdi ex duobꝰ. Primo ex lōgitudine q: crux vt dicit̄ in hyſtorijs ſcolaſticis in altitudine longa fuit. xv. pedū. Se cundo ex materia: q: fuit de cedro: cy preſſo: oliua: ꝛ palma: q̄ ligna ſunt ma gni pōderis: quā tn̄ patienter ieſus por tabat. De hoc ligno crucis q̄ſo ſit in uentū habet̄ in hyſtoria ſcola. q̄ regi na ſabba qn̄ venit videre Salo. Vide in voragine. De hoc ligno cōpleta eſt figura. Gen̄. xxij. De Iſaac qui porta bat ligna: ſed cū non poſſet portare: q: debilis erat inſerunt hōi Cireneo no mine Symoni vt tolleret cruceʒ ieſu: q̄ſi vt dicit Tho. vbi. ſ. Cuʒ ſepius tē taſſet illā ieſus portare: pre debilitate ferre amplius non potuit. Curre o aīa mea: curre velociter ꝛ humeros tuos ſubige illi cruci in qua ieſus bonꝰ opa tus eſt ſalutē. Et videns Iohānes q̄ nō erat amplius remediū euadēdi ne mater poſſet conqueri de ipſo cucurrit bethaniaʒ ad domū Magdalene vbi maria mater remāſerat. Primo. o ma ter iquit meſta. O magdalena maria atthonita vocat magdalenā: o magda lena audi voceʒ vnā videt̄ vox Iohis. Ad feneſtrā reſpiciūt ꝛ vidēt Iohem an̄ oſtiū ſtantē. Quid eſt hoc. O in aſ ſctā filiꝰ tuus ducit̄ ad mortē. Gra tis maria cū magdalena venerūt ad ciui tatē hierl'm feſtine. Et interrogant de filio. O fili mi vbi te inueniaʒ: vñ iuit

ad portas caluarie. ¶ Secūdo xpi paſſio fuit acerba ꝛc. Aſſociatus namq₃ eſt duobus latronibus. ꝓphia cōpleta eſt Eſa.liij. Et cum ſceleratis deputatus eſt. Vñ dubium querit̄. Utrum conuenienter ſit factū hoc. Rñdet Nic. ſup Mat. q ſic: vt ſic magis eſſet confuſus bñdictus ieſus: q2 ſicut pro nobis maledictū crucis voluit aſſumere: ſic ꝓ p̄oium ſalute inter noxios quaſi noxius crucifigeret̄. Maria autē de domo pylati verſus montē caluarie vadit tota lachrymabilis: ꝛ eundo ſanguinē filij ſparſuz in terra videbat. Anteq̄ ad locū deueniſſent ſue occiſionis mater eius afflicta ꝛ meſta obuiā illi ꝓceſſit volens ipm̄ tāgere. Quā vt fili⁹ aſpexit merore cōfectā in terrā cecidit fatigatus ſub cruce. Ipſa etiā mater bñdicta q̄ſi mortua in terrā cecidit. O qbꝫ in loco illo in hui⁹ facti memoriā capella a fidelib⁹ cōſtructa eſt: q̄ ſctā maria d̄ ſpaſmo nūcupat̄. In ſe aūt reuerſa filium nō agnoſcēs dicebat Iohāni. Qualis eſt Iohānes fili⁹ meus. Rñdit Iohannes. Ille o mater benedicta eſt: q̄ eſt ſanguinolenttus. O qualis dolor virginis: o qualis paſſio erat. O maria dulciſſima incipiūt verificari Symeonis de filio tuo dicta etiā ꝛ de te ipſa. Et tuā ipſius aīam ꝛc. Completa eſt ꝓhia. Eſa.liij. Uidimus eum quaſi nō habentē ſpēm nec decorē. Ubi ſunt illi oculi perigrini: o ieſu. Ubi illa facies tota iocunda: vbi capilli criſpi: vbi barba rubicūda. Uidimus inquit ꝓpheta eum quaſi non habentem ſpeciem nec decorem. Ecce ſcd̄a rō. ¶ Tertio rōne ꝛc. q2 ſequebat̄ eū multitudo ꝓpli mulierū ac viroꝝ qui plāgebant eū ꝛ lamentabant. Cum qbus ipſe cōpatiendo ꝓdixit futurā calamitatē ꝛ deſolationē ip̄i⁹ ciuitati. Filie hierl'm nolite flere ſup me: ſꝫ ſup voſipſas flēte: ꝛ ſup filios veſtros: qm̄ ecce dies venient: in qbus dicetis. Beate ſteriles q̄ nō genuerūt ꝛ vbera q̄ nō lactauerūt. Ex h̄ impletū eſt in obſidione ꝛ captiōe hierl'm a ro. qñ tot milia fuerūt occiſi ꝛ vēditi vſq₃ in hodiernū diē ꝓ mūdū diſpſi ꝛ vacabūdi q̄ ante erāt peculiares ppli: ſꝫ merito. Querit̄ dubiū. Cur ieſus xp̄s magiſ voluit pati in hierlm q̄ alibi. Ad hoc rñdeo ſm Aug. in li. d̄ cōſenſu euāge. q hoc factū eſt duplici rōne. ¶ Prima: q2 hierlm erat locus a deo elect⁹ ad ſacrificia ſibi offerenda. Que quidē ſacrificia figuralia figurabant xpi paſſionē q̄ eſt verū ſacrificiū ad ephe.v. Tradidit ſemetipſū oblationem ꝛ hoſtiā deo in odorē ſuauitatis. Et iō q2 virtus paſſionis ei⁹ erat ad totum mundū diffundēda: iō in medio terre habitabilis pati voluit .i. in hierulalem. vñ in ps. Rex noſter operat⁹ eſt ſalutē in medio terre .i. hierlm que dicitur terre habitabilis vmbilicus.

¶ Scd̄a rō: q2 hoc maxime cōueniebat vtilitati eius: vt ſicut elegit vterū virginis humilē: iuxta illud. Reſpexit humilitatem ancile ſue. Et ſanctū p̄ſepe in quo iacuit ꝛ plangere voluit iuxta illud Amb. Uagit infans inter arta ꝛc. Et locū aſine iuxta illud Zac.ix. Ecce rex tu⁹ venit tibi māſuetus ſedēs ſup aſinā. Inſup colūnam elegit in q̄ fuit denſus. Et turpiſſimū gen⁹ mortis elegit: ita ꝑtinebat ad ei⁹ humilitatē ꝑfectā: vt in loco tam celebri cōfuſionē maximā ſuſtineret. vñ Leo papa egregie in ſer. epyphie di. q2 formā ſerui ſuſcepat. Bethleem ꝑelegit natiuitati: ꝛ hierl'ꝫ paſſioni. Ille. Erat eñ hierl'ꝫ metropolitana ꝓncipalis ſedes magiſterij ꝛ ſacerdotij. Vñ in illa debuit pati cōfuſionē: ſꝫ nō in terra: ſꝫ in aere .ſ. in mōte caluarij: q2 vt dicit abque glo. Abraam imolare voluit ibi filium q̄ figurabat futurā ieſu xpi imolatiōnē. ꝛ ſic patet tertius myſteriū.

Quartũ myſteriũ dicitur crucifixio/
ne: qñ fuerũt peruenti in monte caluari/
re qui eſt loc⁹ iudicij vbi mali decapi
tabant: denudauerũt xp̄m benedictũ
q̄ttuor milites diuiſerũt veſtimenta
eius ſorte mittẽtes. De hoc cõpleta eſt
pphetia dauid. Diuiſerũt veſtimenta
mea ſibi ₊c. Que quidẽ veſtis facta eſt
a beata virgine ⁊ erat inconſutilis que
pro creſcẽte ⁊ ipſa creſcebat. Habens
ad q̄ttuor angulos palliorũ fimbriã ſi/
ue recamaturã: iuxta illud Nũeri. xv.
Loquere filijs iſrael vt faciãt ſibi fim
brias per q̄ttuor angulos palliorũ ₊c.
Hanc veſtẽ milites diuiſerũt. Cogita
anima mea ſi potes q̄lis dolor fuit qñ ex/
traxerũt camiſiã q̄ adherebat vulneri/
bus pellis ſequebat ipſas: ⁊ riuuli ſan
guinis emanabãt. At ille ſtabat ſicut
manſuet⁹ agnus. Quo facto anteq̄ po
neret ſe ſup crucẽ: ad iudeos ſe vertit
dicẽs. Popule me⁹ q̄d feci tibi aut
quid moleſtus fui. Rñde mihi. Ego p
te flagellaui egyptũ cum p̄mogenitis
ſuis: ⁊ me flagellatũ ducis ad crucem.
Ego te eduxi de egypto: demerſo pha/
raone i rubro mari: ⁊ me tradidiſti p̄n
cipibus ſacerdotũ. Ego te paui mãna
per deſertũ ⁊ tu me cecidiſti alapis et
flagellis. Ego dedi tibi ſceptrũ regale
⁊ tu meo capiti coronã ſpineã. Ego p/
pter te percuſſi reges chananeorũ: ⁊ tu
percuſſiſti caput meũ arũdĩe. Ego aquã
de petra eduxi. Inſurgẽtes contra te:
poſtea pſtraui ſcʒ ſeon regẽ amorreorũ
⁊ og regẽ baſan. Ego a captiuitate diu/
turna ſcilʒ per. lxx. annos pp̄ter ſcelera
tua in babylonia per eſdram ⁊ zoroba
bel ad p̄pria reduxi. Ego ex genere tuo
carnẽ ſumens: regale ſoliũ celi dimiſi:
vt tibi eſſem frater: tu aũt paraſti cru
cem ſaluatori tuo. Ego per ciuitates
tuas caſtra ⁊ vicos diſcurri: in tui vti
litatem laborãs. Ego ſemp in templo
docui que te ſaluũ facere poſſent. Ego
cecos tuos illuminaui: leproſos mũda/
ui: claudos erexi: obſeſſos a demonib⁹
liberaui. Surdis auditũ reſtitui: mu/
tis loquelã: infirmis ſanitatẽ: mortuis
vitam. Nunq̄d in his moleſt⁹ fui. Pre
cepta diuina declaraui: errores cõfuta
ui: vitia reprehẽdi: cõſilia pfectionis ad/
ieci. Quid vltra debui facere ⁊ potui:
⁊ nõ feci. Heccine reddis dño pp̄le ſtul
te ⁊ inſipiens. Pro his oĩbus bñficijs
tibi collatis: paſti crucẽ ſaluatori tuo.
In illa hora fleuiſſet pr̃ ſi corpus ha/
buiſſet ex cõpaſſione filij ſui. Fleuerũt
angeli. Iſa. xxxiij. angeli pacis amare
flebunt. Fleuit maria q̄ gladio doloris
fuit pforata: ⁊ oẽs dolores ptus ⁊ mor
tis: i paſſiõe filij fuerũt ei ſuati. Fleuit
petr⁹. Mat. xxvi. Egreſſus foras fleuit
amare. Fleuerũt oẽs ap̄li. Iuxta illud
Triſtes erãt ap̄li. Fleuerũt oẽs mulie
res Magdalena: maria iacobi ⁊ ſalo/
me ⁊ relique mulieres. Luc. xxiij. Filie
hieruſalẽ: nolite flere ſup me: ſed ſup
vos flete. His dicẽs vertit ſe ad patrẽ
voce pia dicẽs. Pr̃ mi: hec eſt hora in
qua q̄d ordinaſti implere incipio ppt
obedientiã tuã. Iudei aũt his finitis ip/
ſum ligauerũt ſup crucem. Ille aũt vt
agn⁹ mãſuet⁹ regalia ſua brachia extẽ
dit. Et illas man⁹ ſctiſſimas ſpõtanee
crucifixorib⁹ porrexit. Et aſpiciẽs i ce/
lum dixit patri. Pr̃ ignoſce illis. Du
igitur in cruce extẽdit. Unus accepit
clauũ ⁊ in manu ſua poſuit. Alter mi/
les q̄ tenebat aliã manũ vidẽs q̄ ma
nus ſiniſtra ſe retraxerat: ⁊ q̄ nõ attin
gebat ad aliud foramẽ traxit illã for/
titer: ponẽs pedẽ ſuũ ad crucẽ ⁊ fortit
eũ traxit cũ funicula q̄ oſſa pectoris
numerari poterãt. Et ſic affixit eũ cla/
uo. Malleorũ autem ictus audiebant
ab illa meſtiſſima matre: cuius cor cõ/
figebat clauis illis acutiſſimis. Qui
manus et pedes: oſſa ⁊ carnes filij ſui
rumpebant. Et ſic in cruce extenſus

dulciſſimus ſpõſus dicebat patri. Su
ſcipe ſancte pater me dilectũ filiũ tuũ
quem tibi offero in ſacrificiũ immacu
latũ ꝓ ſalute humani generis. Ecce o
pater mi: iam nõ amplius tibi offerun
tur legalia ſacrificia hyrcoꝝ aut agno
ruꝫ: ſed caro innocẽtis filij tui. Trigin
ta ⁊ tres anni elapſi ſunt: ꝗbus hanc
crucẽ aſpiciẽs in illã mori pro humani
generis redẽptione deſideraui. De pe
dibus ⁊ manibus perforatis impleta
eſt ꝓphetia dauid. Foderunt manus
meas ⁊ pedes meos ſm Bern. xp̃s ha
buit tres lectos. Primũ vterum virgi
nis in quo per noueꝫ mẽſes ſtetit. Se
cundũ ſanctũ preſepe in ſua natiuita
te. Tertiũ crucẽ in qua habuit tantuꝫ
locũ vt caput apodiare poſſet iuxta il
lud Mat. viij. Vulpes foueas habẽt
et volucres celi nidos. Filius aũt hoĩs
nõ habet vbi caput reclinet. Vñ ideꝫ
Bernar. circuire poſſum celũ ⁊ terram
mare ⁊ oĩa que in eis ſunt. ⁊ nõ inue
nio te niſi in cruce o bone ieſu. Ibi ia
ces. ibi cubas: ibi dormis in meridie.
Hec ille. Pylatus aũt ſcripſit titulum
litteris hebraicis grecis. ⁊ latinis. Et
poſuit ſupra crucem. Jeſus nazarenus
rex iudeoꝝ. ¶ Sed querit̃ dubiũ qua
re hac triplici lingua titulus ille fuit
ſcriptus. Rñdeo ſm Chriſo. Credibile
eſt multos gẽtiles ſimul cũ iudeis hie
ruſalem ꝓpter feſtum ꝯueniſſe. ⁊ ideo
vt nullus ignoraret: nõ in vna tantum
lingua ſcripſit: ſed in tribus. Dixerunt
aũt põtifices iudeoꝝ pylato. Noli ſcri
bere rex iudeoꝝ ⁊c. Pylatus aũt. Qđ
ſcripſi ſcripſi. Et crux eleuata fuit ⁊ po
ſita in foramine atq; plãtata. In ipſa
aũt eleuatiõe põdus corporis per tres
clauos vel per quattuor ſm quoſdam
ſuſtẽtabat̃. ideo mẽbra illa incredibili
cruciabãtur dolore. Sed ⁊ tunc meſtiſ
ſima mater filiũ intuẽs cõfuſum. de
formẽ grãdi anguſtia plenũ. in medio
latronũ pendẽtẽ: adiutorio magdale
ne ⁊ iohannis circum potuit ꝓpinquã
ſe fecit. Ubi cernẽs filiũ mutatũ in fa
cie lachrymabiles voces dabat. Hoc ex
preſſit Johan. qñ dixit. Stabat autẽ
iuxta crucem Jeſu mater eius ⁊ ſoror
matris eiꝰ maria cleophe ⁊ maria mag
dalene. Et ꝗdam. Stabat mater dolo
roſa iuxta crucem lachrymoſa ⁊c. Con
tra Jeſum. Erant aũt turbe ꝗ clamabãt.
Pretereũtes clamabãt mouẽtes capi
ta. Vah ꝗ deſtruis templũ dei ⁊ in tri
duo reedificas illud. Salua temetipſũ
Si filius dei es deſcẽde nũc de cruce.
Alios ſaluos fecit ſemetipſum ſaluũ nõ
poteſt facere. Sed ⁊ vnus de his ꝗ pen
debant latronibꝰ: blaſphemabat eum
dicẽs. Si tu es xp̃s ſalua temetipſum ⁊
nos. Rñdit alter ⁊ increpabat eũ dicẽs
Neq; tu times deũ ꝗ in eadẽ es dãna
tione. Preterea quedã glo. ſup Tobi
dicit demonẽ ſtetiſſe ſup crucis brache
rum ⁊ cõſideraſſe an xp̃s aliquã macu
lam haberet. Vñ ipſe dicit Johã. xiiij.
Venit eñ princeps mũdi huiꝰ ⁊ in me
nõ habet quicq̃. Jeſus aũt in tot per
ſecutionibꝰ ⁊ maledictis dixit ſeptem
verba marie vtilitatis. ¶ Primũ fuit
Pater ignoſce illis. Opere implẽs qđ
verbo docuit qñ dixit Mat. v. Orate
ꝓ perſequẽtibus ⁊ calũniãtibus. Su
per quo verbo Bern. ſup Can. Flagellis
ceſus ſpinis coronatꝰ clauis ꝯfixus.
opprobrijs ſaturatꝰ. Immemor tñ omniũ
doloꝝ clamat. Pater ignoſce illis. pater
amãtiſſime. pater benignuiſſime. A pa
terno noĩe incepit filius ⁊ ſuo blãdiẽs
genitori. nil ſibi negari cõcludit dicẽs
Ignoſce illis. Ne ait examina põdera:
ſed ignoſce vt doceat. nos non debere
põderare: examinare: iudicare. ſed ple
no corde atq; efficaci ope indulgere. Hec.
Hoc verbo primo. Pat̃ ignoſce ſm Hie
re. plus q̃. ccccc. millia iudeoꝝ ad fidem
ſunt ꝯuerſi. De hac oratione complet

eſt prophetia. Eſa. liij. Ipſe peccata multo℞ tulit ⁊ ꝑ traſgreſſoribus oravit .i. pro iudeis. Ecce primū verbum maxime charitatis. ¶ Scdm verbum fuit ad latronē. qn̄ ipſe xp̄o dixit. Memento mei dn̄ cū veneris in regnū tuum. Et xp̄s r̄ndit. amen dico tibi: q2 hodie mecū eris i paradiſo. O felix ꝑmiſſio. O breuis tāte felicitatis adimpletio. Nullus ante latronē hoc verbū audiuit. promiſſa ſi qdem fuit patribus et ꝓphetis eterna vita per xp̄m: ſed nulli ſicut latroni ita breui ſpacio ſignata. ¶ Sed querit quō illa die fuit in paradiſo: q2 vſq3 ad dies q̄dragīta nullus paradiſu3 ingreſſus eſt. R̄ndeo ꝙ latro vidit diuinitatē: vn̄ ꝑadiſum habuit. Iſte latro fuit ille q̄ xp̄s cū m̄re ⁊ ioſeph in egyptū fugiētes a facie herodis liberauit eos de manu latronū ⁊ eos ſociauit vſq3 ad locū ſecurū. ⁊ ſtās ſic ieſus in cruce audiebat q̄relas matris dicētis. O fili mi olim aīe mee cōſolatio ⁊ gaudiū: nunc aūt gladius penetrabilio2 omni enſe acutiſſimo. Fili mi quē nouem mēſibus in vtero tenui quem paruo lacte paui: quē totiēs infantem ⁊ paruulū pannis inuolui: in cuna repoſui. ⁊ amoroſis amplexibus ſtrinxi inter vbera mea. ⁊ oſculata ſu3 O ꝙ infelix mihi ⁊ tibi facta eſt dies iſta. Et quis poterit mederevulnerib⁹ dolorem meo℞: ⁊ mitigare anguſtiam miſelle matris tue: cū inſpiciā te filiū meū vt leproſum factum q̄ ſpecioſus eras pre filiijs hoim maleficiū ⁊ reum cū iniquis deputatū: qui ſctūs ſanctorum es vt fatuū ⁊ ſtultū cerno. in quo recōditi ſunt oēs theſauri ſapiētie dei vt hoſtē oim qui oībus affabilis benignus ⁊ humanus ſemꝑ extitiſti ⁊ ſuper oīa videris oblitus mei vidue matris tue. Nam ecce iam moreris ⁊ nihil mihi dicis. Et quid faciā ego ſine filio meo. Quo diuertā. Ad quem cōfugiā. Tu mihi pater. tu mihi frater. tu mihi blādus filius: eras. Tu mee diuitie. tu mee delicie. tu mea gloria. O me deſolatā que tm̄ filium in cruce video deficere. O amātiſſime fili loquere mihi matri tue. Loquere vt audia3 vocē tuam cigneo canore dulcio2ē. Loquere mihi vt ſic ſaltem audiēs verba tua patiētio2 fiam ad tollerādā penā que me cruciat ꝑ amore tuo nō deneges mihi qd̄ poſtulo. Exaudi me ⁊ verbo tuo cōſolare: ne deficiā in hac tribulatione. O fili mi lumē oculo℞ meo℞ cōdeſcēdiſti latroni: miſericorditer loquens ei. Acquieſce itaq3 voto matris tue: ⁊ dic mihi q̄d factura ſim. His ⁊ ſi millib⁹ querelis loquebat̄ meſtiſſimo filio q̄ nō mino2ē patiebat̄ penā ꝑpt̄ teneritudinē matris quam ſentiebat amaricatā ideo dicebat. O mi mater quō gaudia que de me ſuſcepiſti conuerſa ſunt tibi in luctū. Ubi ſunt angeli i mea natiuitate canētes. Ubi paſto2es ad ꝑſepe venientes. Ubi reges orientales in cuna me ado2ētes. Ubi grata per. xxxiij. annos vtriuſq3 cōuerſatio ⁊ familiaritas. Unde ei dixit triplex verbū. Mulier ecce filius tuus .ſ. Johan. euāge. q̄ ſecū iuxta crucē erat. Sup quo Chriſo. Non. d. mater q̄ſi ſi dulci⁹ locut⁹ fuiſſet forte co2 virginis crepuiſſet. ⁊ Tho. in cathe. aurea. q. d. dn̄s matri ſue. Uſq3 modo tui curā habui: ſed memo2 tui iſtū relinquo. ſ. Jo. Deinde cōmēdās eam diſcipulo dixit. Ecce mat̄ tua. q. d. Deputo te ad eius cuſtodiā. Et ex illa ho2a accepit eā diſcipulus in ſuā. ſ. curam ⁊ diligētiam. Un̄ dicit Jo. damaſ. ꝙ dolores part⁹ ⁊ mortis q̄ fuerūt ei ꝑſeruati in morte filij ſunt cōicati. Fatigatus iam delicatus ieſus: q2 ꝑdiderat q̄ſi totū ſanguinē ſitiebat. vnde dixit aliud verbū. ¶ Quartū verbū. Sitio. Sitiebat naturaliter ꝑpter penam. ⁊ ſpiritualiter

Digitized by Google

poter ſalutē noſtrā. Super quo Ber. in verbo Sitio. O dñe qd ſitis. Fidē veſtrā. Salutē veſtrā. Gaudiū veſtrū. Plus aiarum veſtrarū φ corporis mei cruciat⁹ me tenet. Ille. Statim dederunt ei milites bibere vinū cum felle mixtū. Vñ querit dubiū. quare vino ſic amaro potauerūt eū. Rñdit Nico. de lyra φ aliqui dicūt id factū fuiſſe: vt citius xp̄s moreretur. Et ſic milites ab eius cuſtodia citius liberarent: qui debebant ipm cuſtodire quouſqȝ expiraſſet. ſed Nico. ipſe dicit aliter ⁊ melius. Nam legit in quodā libro hebraico qui apud eos intitulat Liber iudicum ordinarioꝝ. Qđ quia ſalomō dixerat. puer. xxxi. Date ſiceram merentibus ⁊ vinū his q amaro ſunt animo vt bibant ⁊ obliuiſcant egeſtatis ſue. ideo ſeniores iudeoꝝ ſtatuerūt vt cōdēnatis ad mortē daretur vinū aromaticū ad bibendū vt facilius tollerarent paſſionē. In hieruſalē aūt erant matrone deuote que hoc vinū ⁊ ſiceram id eſt potū inebriatiuū dabant ex deuotione. Iudei ergo ex nimia crudelitate moti talē vinū pro xp̄o datum et alijs duobus latronibus acceperūt ſibi ⁊ biberūt. De hac potatione impleta eſt pphetia. Amos. ij. Vinū damnatorum bibebant. ſcilicet iudei: ⁊ loco eius poſuerunt acetū cum felle mixtum. Cum ergo potum quereret xp̄s. Sitio. Milites quia biberāt vinū illud miſerūt ad villā in pede montis caluarie ⁊ in domo mulieris petierūt vinū venale. Qua dicente qd vultis facere de iſto vino. dixerūt. Dare potū volumus iſti ſeductori qui dicitur xp̄s Tunc illa accepit acetū ⁊ miſcuit fel agni comeſti ſero pcedēti. ⁊ eis dedit. Tunc illi in xp̄o dederūt ad bibendū. ps. Dederūt in eſcam meā fel ⁊c. Sed cū guſtaſſet noluit bibere. Potuit virgo clamare qn audiuit filiū dicentē Sitio. Heu mi fili quid audio. O vniuerſe creature celi admiramini paupertatem fili mei: q dicit Sitio: ⁊ nō pōt habere. qui creauit oīa: qui eſt omnipotens nō habet ad bibendū. O fili mi cur nō poſſum tibi ſitienti miniſtrare. Cur tibi de pectore meo lac illud porrigere nō valeo qđ totiens dū paruul⁹ eras ſuxiſti. Similiter ⁊ magdalena flendo dixit. O magiſter bone. O magiſter care. ⁊ cur ego indigna diſcipula hac tanta neceſſitate ſubuenire tibi nō poſſum. O dānata ſeuitia iudeoꝝ. Ecce quō xp̄s ptulit quartū dulce verbū. ¶ Quintū verbū fuit. Clamauit circa horā nonā voce magna dicēs Hely hely lazabathani. Qđ eſt interpretatū hely id eſt deus me⁹. Lama i. quare zabathani i. dereliqſti me. Super quo glo. dicit deū dereliquiſſe eū in morte: qz poteſtati perſequentiū eū expoſuit. Subtraxit em̄ protectionē ſed nō ſoluit vnionē. De iſta derelictione cōpleta eſt pphetia dauid. Qui me cōſolaretur nō inueni. Non em̄ cōſolabatur eū ſicut fieri ſolet morti addictos a ducētibus. Primo nō iudei ſed illudebant cū principib⁹ ſacerdotū ⁊ blaſphemabant. Scđo nō gentiles ſed coronam ſpineā imponētes capiti percutiebant eum. Tertio nō diſcipuli qui fugerāt ab eo ⁊ fidē amiſerāt de ipſo. Quarto nō marie: que ſimiliter perdiderant fidem. Non deniqȝ pater eternus conſolatus eſt eum ſcȝ ad liberandum eum de manibus inimicoꝝ: ſed pro nobis tradidit illum ſcȝ voluntati eorum permittēdo agere que tam crudelia voluerūt. ideo clamauit Hely hely. Quidā autem ſcȝ romani milites: ſm̄ Hierony. idioma hebraicū ignorātes dicebāt. Helyam vocat iſte. Uidens autem prophetias impletas dixit aliud verbum. ¶ Sextum verbū fuit Conſummatum eſt id eſt [illegible]

Feci ꝓpter qḋ veneram.ſ.vt patri obedirem. Ad phil.ij. Factus eſt obediēs vſqꝫ ad mortē. ſup quo Aug. Xp̄s ne ꝑderet obedientiam ꝑdidit vitā. Conſummatū eſt.ſ.ꝑconium patriarchaꝝ. Cōſummatū eſt locutio ꝓphaꝝ. Conſummatū eſt. Figure ꝓphetie. Cōſummatū eſt opus redēptionis humane. Cōſummatū eſt.i.corpus meū iā mortuū eſt. Cōſummatū ē.i. Ade pctm̄ q̄ nob dediēs pomū comedit. Cōſummatum eſt: videlicet vetus teſtamentum Hoc dicto ſol obſcuratus eſt: qꝛ a ſcḋa hora tenebre facte ſunt ſup vniuerſam terrā vſqꝫ in horā nonā. Uelū templi ſciſſum eſt in duas ptes: petre crepuere. Terra mota eſt. Unde oīs creatura cōpati xp̄o viſa eſt. In hora aūt nona cū clamore clamauit voce magna verſum ſeptimū. Pater in manus tuas cōmendo ſpm̄ meum. Et inclinato capite tradidit ſpm̄. Cantã hūc verſum Et aīa illa ſanctiſſima a corpe exiuit: ad lymbum ſanctoꝝ patrum deſcēdit. ¶ Crucem hic oſtende. Diu⁹ Ber. Aſcendit xp̄s in altum crucis: vt ab oībus videret. Uoce magna clamauit: vt ab oībus audiret. Clamori lachrymas addidit vt hō ei compateret. Uidens aūt maria filiū mortuū fecit plāctum ſup oēs ciuitates. O hierl'm cui filius me⁹ tot, ⁊ tanta fecit in miraculis: in ꝑdicationibus: ipm̄ occidiſti. O capharnaum: o galilea: o effrem: lugete filiū meū mortuū. Hic eſt q̄ tot ⁊c. Uidētes autē ſancti patres xp̄m. O quāta leticia: o quāta iocunditas. Un̄ dixerunt illud Aug. Aduenisti redēptor mundi aduenisti quē deſiderantes quotidie expectabam⁹. Deſcendiſti ꝑ nobis ad inferos: noli nobis deeſſe cū reuerſus fueris ad ſuperos. Ecce quō xp̄i paſſio ⁊c. ¶ Quintū dr̄ ⁊c.

Uidetes iudei ⁊ alij forēſes tot mirabilia in ei⁹ morte. q terra tremuit: monumenta ſunt apta: ⁊ ſol obſcuratus territi ſunt. Et tūc Centurio exclamauit di. Uere filius dei erat iſte. Un̄ cōuerſus eſt: ⁊ plures reuertebāt hierl'm fletes: tondentes pectora ſua: qꝛ paraſceues erat.i. dies veneris. In cuius veſpera incipit ſolēnitas ſequētis ſabbati. Iudei vt nō remanēt corpa ſabbato in cruce: rogauerunt pylatū vt frangerentur crucifixoꝝ crura: ⁊ de cruce tollerentur eoꝝ corpa. Uenerunt ergo milites ⁊ fregerūt crura latronū. Ad ieſum aūt cū veniſſent vt viderūt eū iā mortuum nō fregerūt eius crura: vt ꝓphetia eius cōpleret. Exo.xij. Os non cōminueris ex eo.i. agno q̄ xp̄m figurabat. Unus aūt militū.ſ. Longin⁹ lancea latus ei⁹ aperuit: ⁊ cōtinuo exiuit ſanguis ⁊ aqua. Sanguis ad noſtrā redēptionē: aqua ad pctōꝝ ablutionē Que quidē aqua ⁊ ſanguis ſm̄ tho.in iij.p.q.xlvj. fuit miraculoſus. Qḋ quidem optime factū eſt: qꝛ ſicut de coſta Ade dormiētis facta eſt Eua: vt iquit glo. interlinearis: ita de latere xp̄i dormientis in cruce formata eſt eccl'ia: q̄ ſanguine redimit: aqua ſanat. Hec ille. Un̄ iſte longinus viſum recepit: qꝛ ſanguis tetigit oculos eius: vn̄ ⁊ ob h̄ cōuerſus eſt ad fidē: ⁊ ꝑ ipſa tandem martyrizat⁹ eſt. Ioſeph aūt cū eſſet diſcipul⁹ xp̄i: occulte iuit ad amicū ſuū Nicodemū: qꝛ ⁊ ipſe diſcipul⁹ xp̄i erat ⁊ ambo de licētia Pylati depoſuerūt corp⁹ ieſu de cruce. O quis explicare poſſet imenſum dolorem marie q̄ tot a lachrymabilis rapuit ei⁹ ſanctiſſimū corpus in gremio: ipſum ꝑ ſingula mēbra deoſculādo di. o caput ſanctiſſimū qḋ totū mundū docuit illuminauit rexit infinita bona ei cōtulit: ⁊ nūc te video ſpinis coronatū. O man⁹ ſanctiſſime. O pedes ſanctiſſimi: dic ꝑ ſingula mēbra. Siłr ⁊ h̄ faciebāt alie marie: que accepto vnguēto ipm̄ vnxerūt. Et ꝑ

Digitized by Google

fuerunt eum in monumento nouo. Duxerunt aūt mariā domū in brachijs ſuis quaſi mortuaʒ. Hoc pacto accipias corrigiā quā pones ad collū: ꝛ ex pte ppl'i genib⁹ flexis miam pete. Ipſum deoſculādo ꝑ ſingula mēbra ſic dicēdo O bone ieſu ex pte ppl'i huius ciuitatis oſculor id ſanctū caput: ex parte ppl'i. O bone ieſu oſcula eas ſctās manus. Sic ꝓſequere ꝑ oīa mēbra: ꝛ in fine dic. Te precor o dulciſſime ieſu ꝑ tuā ſanctiſſimā paſſionē: vt huic populo tribuas oīm pctōꝝ ſuoꝝ remiſſionē in pñti ꝛ gliam in futuro. Amen.

¶ In die iocundiſſime reſurrectionis
De glorioſa xpi reſurrectione.

IEſum queritis nazarenū crucifixum ſurrexit non eſt hic. Matt. xvj. Quātum fuerit gaudioſa: feſtiua et iocunda reſurrectio filij dei in pſenti die. N. ſatis aperte declaraſ: ſi dulciter contēplemur tripudia ꝛ leticias q̄s fecerūt oēs creature in ipſa reſurrectione ſm Tho. ꝛ Alber. tres ſunt differētie creaturaꝝ. Primo ſupiores vt angeli. Qui letati ſunt in reſurrectiōe xpi: q: videbant ſanctos ab inferis extrahi: ꝛ ſedes vacuas repleri. Vñ eccleſia Exultet iam angelica turba celorum. ¶ Scđo creature medie. i. hoīes huiuſ vite letati ſunt: vt apl'i. Eccl'ia canit. Gauiſi ſunt diſcipuli. Et de mulierib⁹ eccl'ia canit. Ille duʒ ꝑgunt ꝛc. ¶ Tertio creature inferiores. i. ſancti patres in lymbo qui educti ſunt a denſis tenebris ꝛ caligioſis ergaſtulis: ꝛ carceribus lymbi: quē videntes eū ſuſcitatū dixerunt illud Aug. Aduenisti redemptor mūdi quā d̄ſiderātes quotidie expectabam⁹. Deſcēdiſti ꝑ nobis ad inferos nolū nobis deeſſe dū reuerſus fueris ad ſupos. Ille. Et nos debem⁹ gaudere ꝛ exultare. Ad h̄ inuitat dauid in ps. quē eccl'a ſepe replicat i offō pñti. Hec dies. Hec eſt dies in q̄ pres ſunt liberati: hic eſt in q̄ apl'i ꝛ mulieres gauiſe ſunt: hic eſt in q̄ ſalus nr̄a cōpleta eſt. Ad hāc exultatiōnē inuitāt nos oīa Videmus arbores florere: aues in nemorib⁹ canere: terrā ꝓferre flores ſuos Maxim⁹ in ſermone in reſurrectione xpi aer ſalubrior: ſol cādidior: terra fecundior facta eſt. In ipſa nāq; oīa elementa gloriant. nā ꝛ ipm ſolē arbitror i hac die ſolito clarioꝛē: neceſſe eſt eñ vt ſol in ei⁹ reſurrectiōe gaudeat q̄ in ei⁹ paſſione cōdoluit. Ille. De q̄ q̄de reſurrectiōe tria dulciter ꝯtemplabimur

¶ Primum dicit congruitatis.
¶ Scđm dicit expectabilitatis.
¶ Tertium dicit iocunditatis.

¶ Primum ꝛc. Dubiū querit. Utrum fuit neceſſarium xpm a mortuis reſurgere. R̄ndet Tho. iij parte. q. liij. ar. j. qd ſic quintuplici rōne.

¶ Prima eſt ꝑpter diuine iuſticie commendationem.
¶ Scđa ē ꝑpter deſolatoꝝ ꝯſolationē
¶ Tertia ꝑpter fidei nr̄e inſtructionē
¶ Quarta ꝑpt vite nr̄e informationē
¶ Quinta eſt ꝑpter figurarum veterū impletionem.

¶ Prima eſt ꝛc. Una maxia ē in theo. Or iuſticia diuina ꝛ humana requirit: vt merito reddaſ pmium ꝛ merces boni: ꝛ exultatio humilitati. Mat. xx. Uoca operarios ꝛ redde ꝛc. ꝛ Luc. j. Exaltauit humiles. ꝛ xviij. Qui ſe humiliat exaltabit. ꝛ j. Petri. v. Humiliamini ſub potenti manu dei: vt vos exaltet in tēpore viſitationis. Eccleſiaſtici. iij. Quanto maior es: humilia te in omnibus ꝛ corā deo inuenies gratiam. Ideo ꝛ caū. vij. q. j. ibi. ꝛ xv. q. j. ſi remiſſime. ꝛ xij. q. ij. charitatem. Dicitur Iuſtum eſt vt illi conſequent ſuper

lium qui laboris impenderunt obſe quiũ. Et in auť. de iudicibus. §. ne au tem col. vi. dicif. Labor nõ debet eſſe ſi ne fructu. ¶ Ad propoſitũ. Xp̄s in cor pore multũ laborauit: ⁊ multas ⁊ infi nitas anguſtias ſuſtinuit. ⁊ vſq; ad in fimũ humilitatis. ſ. mortis ſe humilia uit. Jdeo neceſſariũ ⁊ congruũ fuit: ꝙ eius corp⁹ reſurgeret. ⁊ p̄miũ ſue humi litatis reciperet. Et hãc rationẽ tangit apl's. Phil. ij. Factus eſt obediẽs vſq; ad mortẽ: mortẽ autẽ crucis. Propter qḋ ⁊ de⁹ exaltauit illũ ⁊ dedit illi no men ⁊c. Xp̄s ſe humiliauit ſup oĩes creaturas. Quia cũ eſſet diuin⁹ ⁊ inui ſibilis: īduit ſe hac noſtra ignobili car ne mortali. Humiliauit: matrẽ humi lez eligẽdo. Humiliauit: in paruo tigu rio naſcẽdo. Humiliauit: ſacramenta humilitatis. ſ. circũciſionis ⁊ baptiſmi ſuſcipiẽdo. Humiliauit: virgini matri ⁊ Joſeph. ſe ſubiciẽdo. humiliauit hu miles piſcatores ſibi ſociãdo. humilia uit: in p̄dicatione gloriã patris querẽ do. hũiliauit: mũdanos honores ſper nendo. humiliauit: conuerſando ⁊ pe des diſcipulorꝫ lauãdo. humiliauit: de niq; ↄtumelias. verbera. ſputa. crucẽ. ⁊ mortẽ abiectiſſimã patiẽdo. humilia uit: tantũ ſe. Ut voluit ipſam humili tatem ꝓ matre: ꝓ ſorore: patientiã ꝓ filia: fidẽ ꝓ ſocia: ⁊ familiari cõpaſſio nem: cum itaq; ſe tantũ humiliauerit. meruit ⁊ debuit ſublimari in p̄miũ tã te humilitatis. Un̄ ipſe dicit patri ps. xxxij. Dñe ꝓbaſti me. ſ. ꝑ dolores. Tu cognouiſti ſeſſi. me. i. approbaſti gl'iã; reſurrectionis mee. Un̄ pꝫ prima rõ. ¶ Scḋa ⁊c. Hũc ordinẽ ſeruat diuina iuſticia ꝙ nunꝗ̄ p̄mittit ſuos amicos in tribulationibus frangi qui det eis ↄſolationes. Unde ps. Scḋm multi tudinem dolorꝫ ⁊c. Et Thob. iij. Poſt tempeſtatẽ tranquillum facis ⁊ poſt la chrymationẽ ⁊ fletum: exultationẽ in

fundis. ⁊. ij. Cor. j. Sicut abundãt paſ ſiones xp̄i in nobis: ita ⁊ per ip̄m abũ dat ⁊ cõſolatio noſtra. Hiero. ſup ps. Quot vulnera patimur tot cõſolatio nes meremur. Ad ꝓpoſitũ. Apl'i remã ſerunt triſtes de morte xp̄i. Eccleſia ca nit. Triſtes erant ⁊c. Et tres marie: et virgo maria que quaſi mortua remãſe rat p̄ dolore. Un̄ fleuere oĩes. Fleuit petrus. Mat. xxvi. Egreſſus foras ⁊c. Fleuere mulieres. Lu. xxiij. Filie hie ruſalẽ nolite ⁊c. Fleuere angeli. Jſa. xxx. Angeli pacis amare flebũt. Cum igiť oẽs triſtes fuerũt morte eius: di gnum erat vt ↄſolarenť. Qḋ factũ eſt qñ a mortuis reſurrexit: vt hodie q̄ le tati ſunt. ¶ Tertio rõ ⁊c. Ex hoc eñ ꝙ xp̄s mortuus eſt ⁊ reſurrexit fides no ſtra ↄfirmata eſt. Ubi notandũ ꝙ int̄ oẽs articulos fidei: articulus reſurre ctionis fuit valde incredibilis maxi me gentilibus: etiã apl'is ad tp̄s. Un̄ ph's in poſtpredicamẽtis. A priuatiõe ad habitũ non fit regreſſus. ⁊. l. q̄ reã. §. areã. ff. de ſolu. Homo mortu⁹ nun ꝗ̄ reuiuiſcit. Un̄ apl's p̄dicãs atheniẽ ſibus: dum xp̄m p̄dicaret audiebãt eũ libẽter: q: bene loquebať. Sꝫ qñ dixit de reſurrectione xp̄i ⁊ aliorꝫ mortuorũ dixerũt. Nouorꝫ demoniorꝫ videť an nũciator eſſe. Act. xvij. Jdeo ſi xp̄s nõ reſurrexiſſet a mortuis inanis eſſet fi des noſtra ⁊ vacua: q: icredibilis fuiſ ſet. Un̄ apl's. j. Cor. xvi. Si xp̄s nõ re ſurrexit inanis eſt ⁊c. Un̄ ip̄e dicit pa tri in ps. Que vtilitas i ſanguine meo ſi deſcendo in corruptionẽ. Glo. Nulla certe: quia caput noſtre future reſurre ctionis. Ubi nota ſm alber. ꝙ duplex eſt ſpes reſurgentiũ. Una eſt imperfe cta vt lazari: q: erat iterum mortuus. Joh. xi. Alia eſt xp̄i q̄ fuit vera reſurre ctio ⁊ ſpes noſtre future reſurrectiõis. ⁊ caput ipſius reſurrectionis. ¶ Quar ta ratio ⁊c. Per hoc eñ ꝙ chriſtus re

Digitized by Google

ſurrexit:dedit figuram noſtre reſurre-
ctionis dupliciter. Primo:q2 ſicut ille
amplius nō moꝛitur. Rom. vi. Xp̄s reſur
gens a moꝛtuis iam nō ⁊c. ita ⁊ homo
ſpiritualiter nō d3 amplius moꝛi pctō
moꝛtali. Et cū xp̄o d3 reſurgere hodie
de ſepulchꝛo peccati. Scđo ſicut enim
inchoauit hodie vitā immoꝛtalē ⁊ no
uam:ita homo incipe aliā vitam. Nō
differre reſurrectionē ſuā ſpūalē3 vſq3
in ſenectutē:q2 talis reſurrectio h3 dif
ficultatē. Difficile eñ ɔuertit q̄ ī pctō
inueteratur. Vñ ſap. pꝛouer. xxij. Adole
ſcens iuxta viā ſuā ambulās:etiā cu3
ſenuerit non recedet ab ea. Neq3 vſq3
ad moꝛtē:q2 talis ɔuerſio h3 dubieta-
tem. Ideo Aug. de pe. di. vij. c. ſi qs po
ſitus. dubitatur de penitētia eoꝝ quos
penitet in extremis:q2 tunc tales vidē
tur poti⁹ penitere timoꝛe pene q̄3 amo
re iuſticie:ideo eoꝝ penitētia dubia eſſe
dicitur. Non d3 differre poſt moꝛtē:q2
talis cōuerſio habet impoſſibilitatē3.
Talibus di. dn̄s. Pꝛouer. j. Vocaui et
renuiſtis. Et infra. Ego quoq3 in inte-
ritu veſtro ridebo. Tūc inuocabūt me
⁊ nō exaudiā:mane ɔſurgēt ⁊ nō inue
nient me. Inuenient quidē dānati deū
⁊ nō inuenient. Deus eñ eſt in mūdo p
miſam:in celo p gloꝛiā:in inferno p iu-
ſticiā. Non poterūt igitur ipm inuenire
vt miſeratoꝛē:q2 hoc modo inuenitur in
mūdo. Nec vt gloꝛificatoꝛē:q2 hoc mō
inuenitur in celo. S3 vt iudicē ⁊ toꝛtoꝛē
q2 hoc modo eſt in inferno. Vſq3 in pre
ſentiarū:o concubinarie renuiſti femi-
nam:repelle foras. O vſurarie:ſiue vſu
ras. O odioſe parce inimico. O auare
bene fac. Et ſic practica ꝑut videtur ad
Ephe. iiij. Renouamini in ſpiritu mē
tis veſtre. Et. j. Re. ij. Recedāt vetera
de aure veſtro. Sed non ſunt renouati
qui non ſunt hodie cōmunicati:nec cō
feſſi. Quomodo auſus es hodie acce-
dere ad mēſam ſine cōmunione. O in-
famis. O ſpurcq̄:video te. O infamis.

¶ Sexta rō ⁊c. Vt impleantur figure
pꝛophetarū:q̄ ſunt pꝛincipaliter due.
¶ Pꝛima de Iona ꝓpheta:q̄ miſſus
fuit a deo ad pdicandū Niniuitis:ſed
renitebatur diuine volūtati. Bene miſit
ſe in naui:⁊ a nautis miſſus eſt in ma
re in vētre ceti:vbi ſtetit trib⁹ diebus
⁊ totidē noctibus:⁊ poſtea reſurrexit.
Moꝛalr. Ionas eſt xp̄s q̄ miſſus eſt a
deo ad pdicandū pctōꝛibus:ſ3 timēs
moꝛtē nolebat. Mat. xv. Pater ſi poſ
ſibile ⁊c. Rn̄dit pater. Volo q̄ pereas
ris in cruce:in qua quidē moꝛtuus eſt.
Et in vētre terre ſtetit trib⁹ diebus ⁊
noctibus. His cōpletis poſtea reſurre
xit. Vñ h3 pꝛima figura reſurrectōis
xp̄i. ¶ Scđa fuit de Sāſone. Iudi. vi.
Qui miſſus i carcere dormiuit vſq3 ad
mediā noctē:⁊ poſtea ſurrexit:⁊ portas
ciuitatis cum ſeraturis aſpoꝛtauit in
montē. Moꝛalr. Sanſon eſt xp̄s i car
cere terre poſit⁹:ſ3 i nocte media i. ver
ſus auroꝛā:duas poꝛtas. i. aiam ⁊ coꝛ
pus aſpoꝛtauit in mōtem celi empirei
qñ hodie ſurrexit. O xp̄e foꝛtiſſime
leo terribilis:o aggreſſoꝛ viꝛz depꝛedans
inferos:ſctōꝝ patrū dormiētiū. Simi
lis fact⁹ eſt leoni rugiēti:clamādo alta
voce. Foras egredimini:o miſeri incar
cerati. Vbi nota. Qđ xp̄s ſurrexit.
¶ Pꝛimo:velociter.
¶ Secundo:veraciter.
¶ Tertio:potenter.
¶ Quarto:patenter.
¶ Quinto:miſericoꝛditer.
¶ Pꝛimo velociter:q2 noluit differre
vſq3 ad finē mūdi:vt nos faciem⁹:ſed
hodie vt eſſet figura noſtre reſurrectio
nis. ¶ Scđo ⁊c. i. in coꝛpe ⁊ aīa. ¶ Ter
tio ⁊c. tā potēter q̄ ei⁹ reſurrectio fuit
cauſa noſtre reſurrectiōis q̄ fit in pñti
⁊ q̄ erit in futuro. ¶ Quarto ⁊c. i. ma
nifeſte. In ipa die reſurrectiōis quin-
decies apparuit. Pꝛimo matri q̄ ſe ma-

[ro]bat in fletibus. Johan.xx. Secundo marijs q̄ erāt multū anxie. Mat.vlti. Tertio petro. Luce vlti. Quarto diſci pulis eūtibus in emaus Luce vltimo Quinto diſcipulis congregatis. Luce. xx. Sexto miſeris: q̄a apparuit tribula [t]is: vt eos conſolaretur.

¶ Secundū myſterium ꝛc. A quattu [o]r generibus pſonarū fuit deſiderata vt habent theologi.

¶ Primo a ſanctis patribus.

¶ Scdo a ſanctis mulieribus.

¶ Tertio a ſanctis apoſtolis.

¶ Quarto a ſanctis angelis.

¶ Primo ꝛc. q̄ cū ſtetiſſent in lymbo [i]am p ſex milia ānoꝝ ꝛ ſciuiſſent xp̄m [n]atū per p̄conē Johānē bap. cū ingen [t]i gaudio affectabant ipm videre. Hoc aūt deſideriū cōpletū eſt: qn̄ a carcere [f]uere liberati. ¶ Sed merito dubiū q̄ [r]itur. Utrū fuit cōueniēs xp̄m ad lym [b]ū deſcendere ꝛ viſitare illos patres. Rn̄deo ꝙ ſic duplici rōne. ¶ Primo rō ne ſui. Hoc habet vera amicitia: vt nō ſolū diligat tpe pſperitatis: ſꝫ etiā ad uerſitatis. puer. vij. Omi tpe diligit q̄ amic⁹ eſt. Et in aduerſitate magis co gnoſcit̄ amicus. Fuit ergo cōueniens ꝛ legi amicitie cōſonās vt viſitaret tri bulatos q̄ erāt in lymbo ꝛ eos libera ret. qđ petebāt zacha. i. illuiſre his ꝛc. ¶ Secūdo rōne victorie vt pfecte triū pharet de dyabolo. Tūc eni q̄s pfecte triūphat cōtra aliquē: qn̄ nō ſolū vin [c]it eū in campo: ſed aufert ſedē regni ſui ꝛ domū ſuā. Xp̄s triumphauit con [t]ra dyabolū in cruce: ꝛ vicerat euꝫ. Jō vt pfecte triūpharet de eo: voluit etiā auferre ſedem regni ſui: ꝛ ligare eū in domo ſua q̄ erat infern⁹. Un̄ deſcēdit ꝛ dirupuit oia ſua. Un̄ ps. Uincula [e]oꝝ dirupit. Et alibi. Cōtriuit portas [e]reas ꝛc. Sꝫ nota. Qđ a q̄ttuor loca de [ſ]cēdit i hoc triduo. Prio ad locū dāna [t]oꝝ: ꝛ eos icrepauit ſtās i porta iferni. O iuda. cayn. O dānati q̄ idignos vos feciſtis ꝛc. Scdo ad locuꝫ pueroꝝ vbi nō ē ignis ꝛ eos cōfortauit: q̄ nō erāt de nūero dānatoꝝ. Tertio ad purgato riū vbi eſt pēa ſenſus ꝛ dāni. Sꝫ vtruꝫ oēs liberauerit: an ptē. Ad hoc eſt du plex opinio. Una dicit ꝙ ſic: qđ pbāt tali modo. De rege coronato q̄ oēs ca ptiuos liberat. Et d̄ papa nouiter crea to: dat largas indulgētias. Jta xp̄s p̄ n̄r oēs liberauit a loco illo. Alia opio eſt Tho. iij. pte. q. lij. ꝙ nō omnes: ſed tm̄ illos q̄ pniām cōpleuerant vſq; ad illud tp̄s. Si xp̄s de purgatorio nō ex traxit aias oēs: min⁹ frācīſc⁹: qđ mino res p̄dicant. Uidens lucifer ſpoliantē eū locū totius admirans petijt ab eo tria. Primum.

¶ Quis erat.

¶ Quid vellet facere.

¶ Quamdiu vis hic habitare.

¶ Ad primū xp̄s r̄ndit. Nō cognoſcis me. Ego tn̄ bn̄ cognoſco te. Tu es luci fer q̄ mihi voluiſti eq̄perari. Qui adā tēptaſti. Qui me etiā i deſto ꝛc. Qui ſe ducis totū mūdū. Qn̄ lucifer hoc itel lexit: dixit. Mirū ꝙ non indicaſti ꝛc. Ego ſtabo q̄tū Jonas ſtetit i vētre ce ti per. xl. horas. ¶ Quid vis ꝛc. Rn̄dit xp̄s. Uolo te ſpoliare ꝛ icarcerare. Tūc lucifer dixit. Uere n̄ facies ꝛ currit ad lymbū nūciās alijs aduētū iſti⁹. Tūc diſmas latro cū cruce vēit ad oſtiū cla mans. Attollite portas ꝛc. i. ſm Tho. O p̄ncipes iferni auferte ptātē vr̄am q̄ huſq; detiebatis aīas patrū i lymbo ꝛ tenebris reclusas. r̄ndit lucifer. Uere nō faciā. Cui latro. Per xp̄i ſāguiēꝫ: p caput: p corp⁹: p crucem xp̄i igrediar hūc locuꝫ. Audiētes ſancti patres has voces in quiq; p̄ceſſiones venerūt ſup plicare xp̄o ſuſcitaret ꝛ eos educeret. ¶ Prima patriarcharū. Adā. Mathu ſalem. Noe. Abraham. Jſaac. Jacob di. ps. Surge dn̄e in requiem tuā ꝛc.

Digitized by Google

O ieſu. ¶ Scḋa pphetarū. Moyſes. Samuel Jere. Iſa Dañ. Baruch. dicēs Exurgat de⁹ ꝛ diſſi. ꝛc. ¶ Tertia ſacerdotes. Aarō. Eleazar Melchi. di. Exurge dñe adiuua nos. ¶ Quarta regū Dauid. Joſue. Caleph. Exurge quare obdormis ꝛc. ¶ Quīta mulieres. Eua Rebecca. Rachel. Maria Michol ꝛc. Rñdit xp̄s. Propter miſeriā inopū ꝛc. Tūc fracte ſunt porte iferni: ꝛ patres xp̄m vidētes di. Gloria tibi dñe: q̄ ſurrexiſti ꝛc. O q̄tū gaudiū qñ viderunt ſe liberatos a loco illo pleno tenebris ꝛ merore. ¶ Secūdo a ſanctis mulieribus deſiderata: in euāgelio hodierno dicit. Quod mulieres hodie valde mane venerūt ad ſepulcrū cū aromatibus vt vngerēt eū. Ubi notatur amor ver⁹ earū ad xp̄m. Pauci em̄ ſunt q̄ diligūt inimicū in vita: qꝛ quaſi omēs amant amicū ꝑpter ſua: nō ꝑpter ſe. Uñ Ouidius .ij. de ponto. Uulgus amicitias vtilitate ꝓbat. Pauciores q̄ ament in morte: imo ſepe filij parētibus aduerſant: ꝛ vxores viris ꝛc. qñ in morte aliqua volunt ordinare. Pauciſſimi qui poſt morte qꝛ poſt modicū tp̄s obliuiſcūtur amicū. Iſte aūt ſancte mulieres dilexerūt xp̄m in vita: qꝛ ſeq̄bant eum predicātez. Luc. viij. Dilexerūt in morte: qꝛ ſociauerūt eū in cruce pendentez Jo. xix. Stabat aūt iuxta crucē mater eius: ꝛ ſoror matris ei⁹ maria cleophe: ꝛ maria Magdalene. Dilexerūt etiam poſt morte: iō vnguenta parauerūt et venerūt ad ſepulchrū vt vngerent ꝛc. Cōſuetudo erat iudeoꝝ vngere corpa mortuoꝝ vt cōſeruarētur a fetore inciſneratione: vermiū corroſione. Sꝫ deuote mulieres erāt decepte: qꝛ cū corpus eſſet imbalſamatū deitate: ſi per mille annos iacuiſſet in terra: nō potuiſſet putrefieri nec corrodi a vermibus. Sꝫ q̄ erāt. Maria magdalena. Maria Jacobi minoꝛis Maria Salome. Sꝫ quare beata virgo nō venit cū iſtis mulieribus. Rñdet Ber. triplici rōne. ¶ Prima: qꝛ in paſceues tm̄ ſe macerauerat per morte filij ꝛ fleuerat q̄ pre nimia debilitate ſuſtinere ſe nō poterat. Uñ ſm̄ Ber. oportuit vt de loco paſſionis inter manus diſcipuloꝝ tanq̄ mortua deferetur domū. ¶ Scḋa: q̄a nō potuiſſet ſuſtinere videre ſepulchrū quīn gladius doloris pforaſſet ꝛc. ¶ Tertia qꝛ ſciebat ip̄m reſurrexiſſe ꝛ in monumēto nō eſſe. Cū ergo irent ad monumentū mutuo di. Quis reuoluet nobis ꝛc. Erat q̄ppe magnus ꝛc. Inuenerūt lapidē reuolutū: ꝛ iuuenem a dextris ſedentē: quē vidētes timuerūt. Sed q̄ritur cū tā ex etate iuuenali: q̄ ex fulgore ꝛ luminoſa pñtia: delectabilis ꝛ iocūda fuerit apparitio angeli. q̄re mulieres fuerunt timore percuſſe. Ad hoc ſacri doc. dicūt: q̄ hec eſt differētia inter apparitionē boni ꝛ mali angeli: qꝛ bon⁹ angelus in principio terret ex ſuo fulgore. in medio cōfortat ex ſua allocutione: in fine letificat ex ſua iocūda viſione. Propriū aūt mali āgeli: eſt terrere multū i pricipio ex ſua apparitiōe i medio terrere magis: ex ſua allocutione: i fine ferere maxie ex ſua horribili viſiōe. Sic fecit iſte āgel⁹ bon⁹ ad mulieres. In pricipio terruit ꝑpt rē grādē ꝛ iſolitā: tñ imediate ꝯfortauit di. Nolite expauſcere. Scio em̄ ꝛc. Ubi notādū q̄ poſtq̄ angelus inſtruxit mulieres de reſurrectiōe: ipſe mēte cōſternate abire ceperūt: nō capaces tāti myſterij eſtimauerūt illud ſublatū ꝛ poſitū in aliquo vili loco. Uñ magdalena que amabat xp̄m ardētiſſimo amore ſupponēs ꝓ certo illud ſublatum accurrit nūciare petro ꝛ Jo. di. Tulerunt dñm de monumēto ꝛ neſcimus vbi poſuerūt eū. Illi cucurrerūt: ſed iohānes citius cucurrit: ꝛ inclinauit caput in ſepulchrū: ꝛ vidit lintheamia poſita nec

Digitized by Google

tiniē intrauit. Petrus vero veniēs intrauit: et vidit linteamina: et ſudarium poſita ad partē. Deinde et iohānes intrauit et credidit qḋ dixerat magdalena ſcȝ etc. Cōtriſtati diſcipuli domum redierūt. Et magdalena cū mulierib⁹ redierūt ad ſepulchrū. A quo alijs recedētibus ma ia ſtabat ad monumētū foris plorās et ſic flens inclinauit ſe et pſpexit in monumentū. Amāti ſemel aſpexiſſe non ſufficit: quia vis amoris multiplicat affectū inquiſitionis. Et vidit duos āgelos ſedētes vnū ad caput alterū ad pedes. Et dicūt illi. Mulier Quid ploras. Dixit eis. Tulerūt dn̄m meū: et neſcio vbi poſuerūt eū. Hec dicens cōuerſa vidit ieſum ſtantē: et neſciebat ꝙ ieſus eſſet. Et dixit ei. Mulier quid ploras. Quē queris. O bone ieſu deſideriū aie ſue. Quare iterrogas quid ploras. Quē q̄ris. Illa pauloāte oculis viderat te ſpē ſuā ſuſpēdi in ligno: et tu nūc dicis q̄d ploras. Illa die tertia pcedēte viderat man⁹ tuas q̄b⁹ ſepe bn̄dicta fuerat: et pedes quos lachrymis rigarat clauis affligi et nūc tu dicis q̄d ploras. Nūc corpus tuū ſublatū eſtimat. Ad qḋ vngendū venerat vt ſe cōſolaret et tu dicis quid ploras. Quē queris. Tu ipſe ſcis ꝙ te ſolū q̄rit: te ſolū amat p te oīa cōtempnit: et tu dicis. Quem queris. Tu eā querele tu cauſa ploratus: tu eam diſcipulā dilectā totā a te attraxiſti. Illa eſtimās ꝙ eſſet ortulan⁹ dixit ei. Dn̄e ſi tu ſuſtuliſti eū: dicito mihi: quia ego eū tollaȝ. O admirabilis audacia mulieris. O maria. Si forte corp⁹ poſitū eſſet in atrio principis ſacerdotū vbi petrus calefaciebat ſe ad ignes. Quid feciſſes. Ego eū tollā. O cōſtātia. O ardor flāmātiſſime quo mēs magdalene liquefiebat. Abſolute pmittit. Ego euȝ etc. Dixit ieſus. Maria. Hec vox penetrauit aiāȝ eius. Et cognouit ꝙ ieſus eſt et dixit. Rabbi. i. magiſter et cucurrit ad pedes eius. Cui ieſus. Noli me tāgere nōduȝ eīm aſcēdi ad patrē meū et addidit dn̄s marie. vade ad fratres meos et dic eis. Aſcēdo ad patrē meum et patrē veſtrū: deū etc. ſtatimq̄ diſparuit: et Magdalena tota gaudēs illuc diſceſſit vt iuſſa dn̄i faceret. Eūdo inuenit ſocias in via: et dixit ſe xp̄m vidiſſe in ſpecie ortulani. Et reuertētibus illis occurrit xp̄s dicēs. Auete. Et iſte tenuerūt pedes et adorauerūt eū. Tunc ait ieſus illis. Ite nūciate fratribus meis vt vadāt in galileā. ibi me videbunt. O benignitas huiꝰ almi regis: qui relictus in bello ſuos formidoloſos fugitiuos ſocios q̄n euaſit noīat fratres et pmittit oſtēdere nouitatē celeſtem in ſuo corpe. Et venit maria cū alijs marijs annūciās diſcipulis: q2 vidi dn̄ȝ et hec dixit mihi. ¶ Quarto a ſanctis angelis: q2 videbāt ſedes vacuas repleri per .s. patres. Unde heri cātauit eccleſia. Exultet iam etc.

¶ Tertium dr̄. Utrū pri⁹ matri ꝙ alijs apparuit. Reſpondeo ꝙ ſic. Quod pbatur triplici ratione.

¶ Primo ratione doloris.

¶ Scd̄o ratione teſtificationis.

¶ Tertio ratione dilectionis.

¶ Primo etc. Mater ſup oēs doluit ſuper oēs cōſolari debuit. Sed negligētes euāgeliſte nō faciūt mentionē de apparitiōe hac: et forte ob hoc. ne ſuſpectū eſſet teſtimoniū matris. de reſurrectiōe filij. ¶ Scd̄o rōne etc. Amb. lib. de vginib⁹. Uidit maria reſurrectionē dn̄i. et pria vidit et credidit. In huius ſignū papa facit hodie primā ſtationē ad ſanctā mariā maiorem: p hoc innuēs ſancte marie fuiſſe factā primā apparitionem: qḋ iuſtū fuit. ¶ Tertio rōne etc. Sup oēs dilexit filiū iō ſuper oēs meruit cōſolari de reſurrectiōe. Cōtēplari poſſum⁹ ꝙ expectabat reſurre

ctionē: ſed ignorabat horā: vtrū in nocte media: an in auroꝛa. Inuenit. ps. lvi. vbi loqt in ꝑſona pris. Exurge gloria mea. Jo. viij. Ego gloriā meā nō q̄ro: ſꝫ eiꝰ q̄ miſit me. Exurge pſalteriū et cythara. et xp̄s rn̄dit. Exurgā diluculo Inuenit. ps. cviij. Exurgam diluculo. Inuenit tertiū teſtēꝫ Oſee. vi. Quaſi diluculū ꝓparatꝰ eſt egreſſus eiꝰ. Maria tota leta: notificat magdalene. Preparāt locuꝫ filio. Altercatio facta eſt q̄s videbat ire ad matrem nunciare hāc reſurrectōem. Adā dixit. Mihi incūbit q2 fui cā mali ita ecōuerſo. Rñdit xp̄s. Comedis ficꝰ: forte in via morareris ꝛc. Abel dixit. Rn̄dit xp̄s. Non vere: q2 inuenire chayn poſſes: q̄ te ꝛc. Noe mihi incūbit. Nō ibis: q2 bibis libēter. Dixit iohānes bap. ego ibo. Nō vere: q2 habes indumentū de pilis. Et latro: ad me ptinet. Nō: q2 habes tibi os fracta. Miſſus eſt angelꝰ q̄ cātare cepit. Regina celi letare alla: q2 queꝫ meruiſti portare alla reſurrexit ſicut dixit alla. Et ſtati xp̄s affuit cū oībus ſctis. Virgo flexis genibus adorare cepit. O caput ſanctū. O brachia. O pedes. O mēbra delicata: q̄ a iudeis ſūt tā dure ꝑcūſſa. Alij ſancti dixerūt illō Judith. xv. Tu glia hierlm' tu leticia Iſrl: tu honorificētia ppli noſtri. Latro aūt p oībus ſcīs erga matrē cātauit hāc laudē. O virtutū mater ꝛ dea eterna q̄ cōcepiſti tā dignū filiū i ligno dicā morte ſuſtinērēt vt nos ab obſcuro carcere liberaret: tu es i t'ra ꝛ i celo lucerna.

¶ Feria. ij. paſche. De gloria paradiſi. Sermo magnus.

TU ſolus pegrinꝰ es in hieruſalem. Luc. vltimo. ¶ Refert Lucas duos ex diſcipulis id eſt ex ſeptuagita diſcipulis: quorū vnus vocabatur Cleophas. Alius: Lucas qui ſuū nomen tacet: ibant ipſa die. ſ. reſurrectiōis in caſtellum quod erat in ſpacio ſtadiorum ſexaginta ab hieruſalē nomie Emaus. Gloſa ſexdecim ſtadia faciunt vnam leucā. Albertꝰ ſtadiū facit. L. xxv. paſſus ſexaginta ſtadia faciūt ſeptem miliaria ꝛ quingentos paſſus. Unde caſtellum hoc diſtabat ab hieruſalē ſeptem milliaria cū dimidio. Et loquebantur adinuicem de oībus que acciderant. Et dum fabularētur ipſe ieſus appropinquans ibat cuꝫ illis. Oculi eorum tenebātur grauati. Glo. q2 icredulitas eorum merebatur ꝙ xp̄s cognitionem ſui corpis ab eis retardaret. Et ait ad illos. Qui ſunt hi ꝛc. Reſpōdit. Cleophas. Tu ſolus peregrinus es in hieruſalē ꝛ nō eo. que facta ſunt in illa his diebus. Glo. Solus peregrinꝰ. q. d. Cū multi peregrini his diebus venerūt in hieruſalē. Mirū eſt ꝙ ſolus inter eos peregrinus ignoras ea que ſunt nota oībus. Xp̄s fuit peregrinꝰ quo ad tria Que peregrini ſolent habere.

¶ Primo quo ad habitū quē aſſumpſit
¶ Scdo quo ad hoſpitia q̄ intrauit.
¶ Tertio quo ad inſignia q̄ reportauit.

¶ Primo quo ad habitū. Peregrinus quattuor ſecum portat. Primo ſclauinam. Secundo ſcarſellam. Tertio pileum. Quarto baculum. Sic xp̄us. primo ſclauinam .i. carnem quam mater virgo in ſuo vtero fecit que habuit triplicem colorem. Primo fuit albe per puritatem virginalem. Apoca. xix. Vidi ꝛ ecce equus albus. Secundo rubea per ſanguinem in cruce. Iſaye. lxiij. Quare rubrum eſt indumentum tuū. Tertio autem nigra. Quando in cruce pallidus eſt effectus. Iſa. liij. Cuius liuore ſanati ſumus. Secundo habuit ſcarcellam que fuit eius anima plena auro gratiarum et glorie. Tertio habuit pileum id eſt coronam ſpineam.

Digitized by Google

Quarto habuit baculũ.i.crucē. Un̄ dicitur. Tu ſolus peregrinus es ſcȝ quoad habitũ. ¶ Secũdo peregrinus quoad hoſpitia,ꝛc. Tria ſolent habere hoſpitia peregrini:aut ter ingredi. Primo hora tertie ad prādendũ. Secūdo in meridie ad bibendũ ꝛ poſtea ad quiescendũ ꝛ dormiendũ. Sic xp̄s habuit tria hoſpitia vt pegrinus. Primũ fuit vterus virginis in quo introiuit hora tertie.i.tēpore gratie. Cū ſit triplex tempus:ſcȝ nature:ſcripture:ꝛ gratie. In quo itroiuit meridie vbi bibit qn̄ dixit. Sitio. Et ibi requieuit.quando inclinato capite tradidit ſpiritū. Tertium fuit ſepulchrū ibi dormiuit. Un̄ ps. Ego dormiui ꝛ ſoporatꝰ ſum. Tertio fuit pegrinꝰ quoad inſignia q̄ ꝛc. Solēt pegrini portare quedā inſignia ſuper pileū ꝛ perſonā. Ad oſtendendū ꝙ ſuū iter cōpleuerūt vt hoīes citius moueātur ad cōpaſſiones. Sic xp̄s ad patrē rediēs:qꝛ cōpleuerat ſuā pegrinationē inſignia.ſcȝ cicatrices retinuit in ſuo corpore. Quod fecit triplici ratione ſm̄ Tho.iij.par.q.liiij.ar.iiij. Alexā.de ales.iij.par.ſum. Primo ꝓpter oſtenſionē paterne obediētie. Pater ſibi cōmiſit vt genus humanū ſua paſſione redimeret.vt igit̄ patri oſtēderet ꝙ opus ſibi iniunctū cōſummauerat:cicatrices retinuit. Jo.xvij.opꝰ cōſummaui quod dediſti mihi vt faciem. ¶ Secundo in ꝓuocationē paterne miſericordie:vt ſcȝ his patris oſtenſis ipm̄ ad miſericordiā ꝓuocet:ꝛ miſericordiā ipſam nobis impendat. Cicatrix eſt q̄dam interceſſio ꝓ nobis ad patrē. ¶ Tertio in ſignū excellētis victorie vt ſecū deferat ſemper inſignia ſue glīoſe victorie. Ille cicatrices ſunt in xp̄o.nō in deformitate:ſȝ in magna pulchritudine. Sicut eſt honor militi de prelio reuertenti deferre ſecū ſcutū ictū:ſic eſt honor xp̄o deferre ſecum glorioſum triūphum ſue victorie. Tu ſolus peregrinus es. Quibus dixit. O ſtulti ꝛ tardi corde ad credendū in omnibus que locuti ſunt ꝓphete. Nonne oportuit pati xp̄m tum propter patris preordinationē tum ꝓpter humanam redēptionē tum propter ſcripturarum impletiones. Et interpretabatur illis ſcripturas a Moyſe ꝛ oīb9 ꝓphetis.et appropinquauerūt caſtello quo ibant. Et ipe finxit ſe lōgius ire. Glo. Nō fuit ibi aliqua falſitas:qꝛ fuit ibi talis fictio ad deſignandū veritatē.ſ. diſtantiā eius a cordibus eoꝝ propter fidei defectū. Tales eñ apparitiones vt cōmuniter fiunt ſm̄ diſpoſitionem interiorē illorum q̄bus fiunt. Bern. Simulabat ſe longiꝰ ire nō qꝛ volebat:ſȝ qꝛ audire volebat mane nobiſcū dn̄e. In q̄bus verbis ad cōſolationē noſtrā volo ꝑdicemus de beatitudine vel de gloria paradiſi. De qua tria videbimꝰ:

¶ Primum dicitur verificationis.

¶ Secundū dicitur modificationis.

¶ Tertium dicitur acquiſitionis.

¶ Primū dicitur ꝛc. Utrū in hac vita poſſit eſſe noſtra beatitudo noſtra felicitas ꝛ noſter padiſus. Circa hoc due ſunt opiniones. Una dicit ꝙ ſic. Alia ꝙ nō. Prima ꝙ ſic:q̄ fuit poſitio antiquoꝝ phoꝝ. Et pro fundamento aſſumunt verbum Salomonis. Eccle.iij. Unus eſt hominis interitus ꝛ iumentorū:ꝛ equa vtriuſqꝫ ꝯditio ſicut moritur homo:ꝛ ſic illa moriūt̄. Et in.v.c. Hoc itaqꝫ viſum mihi eſt vt comedat q̄s ꝛ bibat ꝛ fruat̄ leticia ex labore ſuo Ille. Un̄ dicūt ꝓles pereūte corpe perit aīa. Alia opinio dicit ꝙ nō ſȝ i celo Mat.v. Merces inq̄t vr̄a copioſa eſt in celis. Ad hanc difficultatem. Reſpondeo ꝙ hic non poteſt haberi noſtra beatitudo. Quod probatur tripliciter. Primo ratione. ¶ Secundo auctoritate. Tertio figura. ¶ Primo

patione que dicitur inſatiabilitatis.
Cōcluſio eſt Tho.j.ij.q.v.ar.v.cū bea-
titudo ſit pfectū ⁊ ſufficiēs bonū. Om
ne malū excludit: ⁊ oē deſideriū im-
plet. Ille. ⁊ Bona.in.iiij.di.xlix. Beati
tudo eſt finis ſatiās appetitū hominis.
Boe.iiij.de cōſo. Beatitudo eſt ſtatus
oim bonoꝝ aggregatione pfectus. Sꝫ
talis ſtatꝰ nō pōt haberi in hoc mūdo.
Igitur hic nō eſt noſtra ⁊c. Qꝺ in hoc
mundo talis nō reperiat ſtatus. ptꝫ ſi
cōſideremus appetitū hois in pſenti
ſeculo inſatiabilē. Diſcurreq̄ oēs ſta-
tus nemiē inueniēs pfecte ɔtētū ſm
ſniam Alber.ſup Luc. Septē ſunt deſi
deria hois q̄ minime haberi poſſunt.
¶ Primū eſt ſciētia ſine ignorātia. In
j. Metha. Oēs hoies natura ſcire de-
ſiderāt. Cicero in.j.de offi. Oēs eñ du
cimur ⁊ trahimur ad cognitiōis ⁊ ſciē
tie cupiditatē: i qua excellere pulchrū
putamus. Ex hac cauſa. Mittis filiū
tuū ad ſtudia padue: papie: bononie:
Pariſius. peruſij ⁊c. vt diſcat. Hāc cu-
piunt nō ſolū hoies: ſed mulieres etiā
que litterali ſermone dicūt patri ſpi-
rituali. Cōfiteor deo: beate marie: bea
to fracīſco ⁊c. Ex hac ſciētia antiq̄ pħi
illuſtrauerūt totā italiā: vt nouā adi-
ſcerēt ſcientiā. Vñ Vale. Rubrica de
ſtudio ⁊ īduſtria: dicit de pħs antiq̄s.
Ad ꝓpoſitū ſcientie. Primo de ſolone
pħo. qui in fine ſue vite: amicis aſſiſtē
tibus ⁊ querētibꝰ adinuicē de anime
exitu: caput erexit. Interrogatus qua
re hoc feciſſet. Reſpōdit vt illud adi-
ſcerē anteq̄ ex hac vita migrarē. Pre-
terea ſapiēs Demoſthenes: cū expletis
centū annis ſe mori cerneret: fertur di
xiſſe ſe dolere q̄ tunc egrederet ex hac
vita cum ſapere cepiſſet. Preterea ap
polonius pħs qui diſcurrit.xix. prouin
cias cauſa adiſcēdi. Non immerito: q̄z
vt dicit macrobius in lib. ſaturnaliū.
Sine doctrina vita hois eſt quaſi mor
tis imago. ⁊ pħs.j. Ethi. Qui neq̄ ipſe
intelligit neq̄ aliū audiēs in aio po-
nit: hic inutilis natus eſt. ⁊ Sen. Si-
ne litteris eget eſt animus: ⁊ nihil tur
pius q̄ neſcire: ſed illud deſideriū nō
poteſt cōplere ſatiari. q̄z ſcientia hois
eſt mixta cū ignorātia. Totus mūdus
ſtudet in ca. illo de ignorātia: quia eſt
maior q̄ ſciētia. vñ Eſa.j. Vinū tuum
mixtū eſt aque. prouer. penul. Sapiē
tia nō eſt mecū. ⁊ hiero. Nos publice
⁊ vermiculi: ſcientiā noſtrā in ſcientiā
ꝯfiteri debemus. ⁊ Mercurius trime
giſtus. Maxima pars eoꝝ q̄ ſcimus
minima eſt eoꝝ q̄ ignoramꝰ. Deſideriū
autē iſtud ſatiabit ſolū in gloria. Vñ
paulus apparēs Tho. di. Veni mecū
⁊ ducā te ad locū vbi pleniorē oim ha
bebis ſcientiā. ¶ Scdm eſt ſanitas ſi-
ne infirmitate. O quātū bonū eſt hec
Ex hac homo mittit ꝓ medicis: medici-
nas facit. ſꝫ hic pfecte nō habet. Iob.
xiiij. Homo natus de muliere breui vi-
uens tēpore repletur multis miſeriis ⁊c.
Dolor capitis: ſtomachi ⁊c. Eccle.ij.
Cūcti dies eius pleni ſunt erūnis: nec
per noctē quidē requieſcit. Seneca. Ue-
ni ⁊ oſtēdā tibi q̄ male ſe habeat hoc
corpus. Nunc de capite: nunc de fami
bus ꝯqueritur. Ille. ⁊ Lact.iij.c.xij. Hec
vita pſens beata eē nō pōt: q̄z multis
malis ſubiecta eſt per corpus. ſed hoc
deſideriū ſanabit in patria. O dauid
q̄d dicis. Qui ſanat infirmitates tuas
Tertium eſt vita ſine morte. In.ij.de
aia. Oia appetūt diuinū eſſe ꝓpter ꝑ
petuitatē. iob.ij. Pellē ꝓ pelle ⁊ cūcta
q̄ hꝫ hō dabit ꝓ aīa ſua. Omnibus pla
cet viuere. ſed omnes morimur. ad he
bre.ix. Statutū eſt hominibus ſemel
mori. Eccle.ij. Moritur doctus pari-
ter et indoctus. Eccle.xxxviij.ca. Mi
hi heri et tibi hodie. Petrar.ij. cū ꝯmu
pħo. O ceci tot mundane peſtis cure
quid proſunt. Oēs reuertimini in re-

ãtram antiquã matrē: ⁊ vix de vobis me moria remanebit. In labore ceci. nõ la borat ad ipſa poſtea mouſ. exēplū phi q̄ domuz noluit edificare: q2 mortalis erat: ſ3 hoc deſideriū in pria ſatiabiſ. Eſa. xxv. Precipitabit dñs mortē in ſē piternū. ¶ Quartū eſt gaudiū ſine tri ſticia. vñ phs. viij. ethi. Natura maxi me fugit triſtia ⁊ appetit delectabile q2 vt diciſ puer. xvij. ſpūs triſtis exic cat oſſa: anim⁹ aūt gaudēs facit vitaz floridam. Qñ hō eſt triſtis nunq̄ dicit Aue maria aut Pater noſter cū bona fantaſia. In pñti vita nõ habeſ veruz gaudiū. Melācolia d̄ filijs de amicis de diuitijs. Iſtud deſideriū quietabiſ in patria. Jo. xiiij. Triſticia vr̄a verteſ ⁊c. ¶ Quintū deſideriū ē pax ſine tur batione. Dio. j. de diui. no. Oia que fe cit ſumm⁹ opifex deus: pacē deſiderāt ⁊ in pace quieſcūt. ⁊ Tho. ij. ij. q. xxiij. ar. ij. pbat q̄ oia pacē cupiūt. Uñ na tus in mūdo cātari fecit. Glīa in altiſ ſimis deo: ⁊ in terra pax hoībus bone volūtatis: ⁊ ſi diceres. O pater milites nolunt pacē. Rñdeo q̄ volunt belluz: vt ponāt pacē in burſa. in pñti vita nõ eſt pax. Bellū eſt īter prēm ⁊ filiū: ma trem ⁊ filiā: pximū ⁊ pximū. Non ad inuicē ſe loquunſ. Iſtud aūt deſideriū pacis in patria erit. Eſa. xxxj. Sedebit pplʼs me⁹ in mltitudine pacis. ¶ Sex tum eſt libertas ſine ſeruitute. Poeta. Nõ bene p toto libertas venditur au ro. Julius celſus. ff. de regu. iur. ineſti mabilis res eſt libertas. ⁊. ff. de fidei com. libertatibus. l. pax. Non pſtatur aliquid grati⁹ libertate. Soror mea tu ƚe loqueris ⁊ verū dicis. Naz nihil eſt maius veritate: in pſenti ſum⁹ ſerui. Quidā diuitiaꝝ qui nõ curāt de vita. quidā libidinis. quidā pctōꝝ. Joh. viij. Qui facit pctm̄ ſeruus eſt peti. ſed hoc deſideriū in patria quietabiſ. Ad Ro. viij. Ipſa creatura liberabiſ a ſer uitute corruptionis in libertatez filio rum dei. O libertas. ¶ Septimum eſt abundātia ſine paupertate. Oēs fugiūt naturaliter penuriā ⁊ cupiunt rerum abundātiam. Sed in pñti nemo contē tus diuitijs. vñ Boetius li. de phi. cō ſo. Nemo eſt enī tam cōpoſite felicita tis: vt nõ aliqua ex pte cū ſua fortuna rixetur. ⁊ Sen. Omnis fortune felici tas inſtabilis eſt. Uoca nuduz ⁊ pete vtrū contētus ſit. Non inqt: q2 nudus eya pterea: o diues es contētus. Non inqt: q2 vellez ſic ⁊ ſic. Preterea dic de ciue puato: dic d̄ muliere q̄ nubi vellet ⁊c. dic de duce mediolani ⁊ venetoꝝ. Preterea de dyacono q̄ miſſaz ſuā vel let canere. nemo eſt contētus. Si eſt ſa nus eſt paup: ſi diues eſt infirm⁹: ſi di ues eſt fatu⁹. Ueni o Salomon. qd di cis in li. iij. Rñdet in pluribus capl'is Quinqꝫ habuit Salo. ſup oēs creatu ras. Primo de auro. Introit⁹ enī annu alis erat: vt inferi⁹ pꝫ: vꝫ quatermille ſies mille: quingēti mille: q̄dringēti ⁊ xl. ducati. S. do de argēto. Eccl. xlvij. Collegiſti argētū quaſi auricalcū. Ter tio de ſcia qui locutuſ eſt. ccc. pabolas cccc. carmina: diſputauit de naturis reꝝ. Quarto de fama ⁊ opinione in to to mūdo. iij. Re. iiij. Salomō erat no minat⁹ in vniuerſo: vñ ⁊ regina ſabba audita ei⁹ fama venit ⁊ dixit ei. Ma ior eſt ſapia tua q̄ rumor quē audiui. Quinto de ei⁹ luxuria. iij. Re. xj. Fuerūt ei vxores q̄ſi regine. vij. c. ɔcubine. ccc. caſt. vi. adoleſcētulaꝝ nõ erat numer⁹ Sꝫ qd dicis de his oīb⁹ o Salo. Eccl. ij. Reppi in oībus vani: ⁊ afflictionez animi. Uanitas vanitatū ⁊ oia vani tas. Figura. Jo. iiij. de xp̄o q̄ ſamarita ne dixit. Qui biberit ex hac aqua ſiti et iterū. p qua tho. j. ij. q. xxiij. ar. ij. in telligiſ delectatio reꝝ tpaliū q̄ ſunt in ſatiabiles. vñ Alexā. de q̄ Hale. li. vij. c. xv. Audiēs diſputare pꝭs eſſe mun

hōs ꝓut etiā ponit Anaxarchus ⁊ De
mocrit⁹ amare fleuit eos. ſ. nō ſubmiſiſ
ſe ſuo imperio quaſi nō cōtent⁹. De ipo
Juue. in. x. ſaty. ſic di. Un⁹ pelleo iuue
ni nō ſufficit orbis. Eſtuat infelix au
guſto limite mūdi. O īſatiabilitas hu
ius ſcli. Uñ phs in. ix. poli. teſte deo.
In reb⁹ exteriorib⁹ nō eſt felicitas. ⁊ i
j. poli. Deſideriū diuitiaꝝ vadit in infi
nitū. iō Tul. in li. padoxaꝝ: nunꝙ ego
hercle: neqꝫ pecunias iſtoꝝ: neqꝫ tecta
magnifica: neqꝫ opes: neqꝫ imperia: neqꝫ
eas qbus marie aſtricti ſunt volupta
tes: in bōis reb⁹ aut expetēdis eē duxi
Quippe cū viderē hoīes his reb⁹ cir
cūfluētes: ea tñ deſiderare marie: qb⁹
abūdarēt. neqꝫ eñ explet vnꝙ nec ſati
at cupiditatis ſitis: vñ cū iſtō deſideriū
nō poſſit qetari in pñti vita: nō eſt hic
nr̄a btitudo: ſꝫ in pr̄ia vbi qetabit hō
⁊ ꝯtent⁹ erit. Dd. j ps. Satiabor cū ap
paruerit glia tua: qꝛ glia ⁊ diuitie in
domo ei⁹. vñ pꝫ pmū. ¶ Scōm dr̄ ⁊c.
Tercio eſt phi in li. ẏcon. Opꝫ vnūqđ
qꝫ loco ſuo poni. Opꝫ de⁹ locū mirificū
ad habitādū nob̄ ꝑparauit: vꝫ celū em
pyreū. De quo celo phi nihil ſunt locu
ti. Rō eſt tho i. ij. di. ij. ar. j. Quia celuꝫ
empyreū rōne naturali inueſtigari nō
pōt cū non ſit ſm phiam naturalē: tñ
ſcriptura illud exprimit. Gen. ca. j. In
principio creauit deus celū ⁊ terram.
Nico. de lyra exponit de celo empyreo
in quo eſt noſtra glia ⁊ beatitudo: qđ
quidē erit gaudiū ineſtimabile tripli
ci rōne ſm doctores meos.

¶ Prima eſt ꝓpter loci conditionem.
¶ Scōa eſt ꝓpter glie augmētationē
¶ Tertia eſt ꝓpt̄ corpoꝝ glificationē
¶ Prima ⁊c. Qui quidē tres habebit
in ſe cōditiones ꝓpt̄ quas reddit̄ co
rus amen⁹: iocūdus: gratioſus: ſuauis
¶ Prima qꝛ eſt luminoſus.
¶ Secunda qꝛ eſt purus.
¶ Tertia qꝛ eſt magnus.

¶ Prima qꝛ ⁊c. vt di. Tho. in. j. par. q.
lxvj. ar. iij. ⁊ Sco. in. ii. di. xliii. Illud
celū eſt lumine pleniſſimū: nō ſunt ibi
tenebre caligines: ſꝫ ſumma lux. Iſta
aūt lux cauſabit quadrupli ci reſpectu
Primo reſpectu celi empyrei: qđ eſt de
ſe lucidū. Scōo corpis xpi: qđ eſt luci
diſſimū: de quo eccla. Sol iuſticie xps
de⁹ noſter. Tertio reſpectu marie q eſt
tota lucida. Uñ quidā deuot⁹ a maria
lucifer ⁊c. Quarto reſpectu alioꝝ ſan
ctoꝝ: de qbus Mat. xiij. Fulgebūt in
ſti ſicut ſol i regno pr̄is mei. Dauid cla
ritatē petebat. Thob. ait. xiij. c. Bea
tꝰ ero ſi fuerint reliquie ſeminis mei ad vi
dendū claritatē hierlm. vñ dicūt doc
tores ſi poſſibile eēt ꝙ hō videret ſcīn
tillam illi⁹ glie: oīa certe deſpiceret ꝓ
pter hoc. Figura de Petro. Mat. xvij.
Cum eēt ſup montē thabor ⁊ vidiſſet
xpm trāſfiguratū exclamauit di. Dñe
bonū eſt nos hic eſſe ⁊c. Sed quare nō
noiauit ſe de mānſione faciēda: cum di
cat phs. ix. ethi. Unuſqſqꝫ ſibipſi ami
cus eſt. Et apls ad ephe. v. Nemo em̄
vnꝙ carnē ſuam odio habuit. Rn̄detur
dnͣs Alber. mag. qꝛ viderat viſionē il
lam: ebrius fact⁹ ſup hoc: oblitus ē
tradidit. ps. Inebriabūt ab vbertate
dom⁹ tue. Si ergo petr⁹ tm̄ fuit ebri⁹
ſe in pñti ſeculo. O quid eſt in patria.
Ideo apls raptus ad tertiū celū cla
mauit di. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū xpo
¶ Scōa cōditio: qꝛ purus. Non erit
ibi pctm̄: nō odiū: ñ diſcordia: nō aliqđ
malū: qꝛ nemo cum malo corpali erit
dir. Unde ſemel dauid raptus petiuit
a deo di. Dñe quis habitabit in taber
naculo tuo. Dictū eſt illi. Qui ingredit̄
ſine macula. Apoca. xiiij. Sine macula
eñ ſunt ante ſedē dei: ⁊ operatur iuſtici
am. O mercatores: o ciues. Saluant̄ qui
iuſticiā agunt. Sed heu qꝛ pauci ſalua
buntur: qꝛ nō faciunt illā. Ecce ſcōa cō
ditio: qūo locus ⁊c. ¶ Tertia cōditio qꝛ

Regnus. Magnitudo apparet ex conſideratione inferioꝝ rerū. Dicūt naturales phi ꝙ aqua in decuplo eſt maior terra. Aer in centuplo eſt maior terra. Ignis in millecuplo eſt maior terra. Terre aūt circul⁹ reuolutiōis ē. xxiiij. milia miliaria. Veniās aūt ad planetas. Spa lune ē maior. x. miliarib⁹ terra. Spera mercurij ē cētū miliarib⁹. ſpa veneris vno miliōe. ſpa ſolis. x. miliōe. ſpa mart. cētū miliōe. ſpa iupit. mille milione. ſpa ſaturni. x. mille milione. Pterea eſt octauū celū. ſ. ſtellaꝝ. Qđ in pbos dr primū mobile: eſt mai⁹ terra cēto mille milliōe. Eſt nonū celū. ſ. cryſtal'linū. Eſt vltimo empireum qđ nūꝗ͂ mouet: ſed ſemp ꝗeſcit. Iſtud dr aula regalis regis dei. pterea eſt ſtella in firmamēto q̄ terrā pcedit magnitudine ſua vltra modū. Vñ ſtella mago ū ſi fuiſſet de illis creatū a pncipio mūdi: totā terrā coopuiſſet. ideo Boet. j. de pſo. Ois terre circuit⁹ ad celi ſpaciū cōparat⁹ pūcti rōni obtinet. Et Die o admirat⁹ di. O iſrael ꝗ͂ magna eſt dom⁹ dei: ⁊ ingēs loc⁹ poſſeſſionis ei⁹ magnus ⁊ nō habēs finē. Qui loc⁹ vt dicit Tho. ij. di. ij. dat⁹ eſt poti⁹ p hoibus ꝗ͂ p angelis: q̄ loco nō indigent. ¶ Scđa ratio eſt pꝑter glorie augmētationē. Que gloria augmētabitur triplici ratione: vt doctores dicunt.

¶ Primo ex ſocietatis magnitudine.

¶ Scđo ex ſocietatis nobilitate.

¶ Tertio ex ſocietatis amicabilitate.

¶ Primo ⁊c. O quot ſunt ſcti in celo. Jo. v. Nunqđ eſt nūerus militū ei⁹. Et ſic loqtur pti. Dinūerabo eos: ⁊ ſup arenā mltiplicabūt. De iſtis Jo. Apoc. vij. Hodie in epla. Vidi turbā magnā quā dinūerare nemo poterat ex oibus gētib⁹ ⁊c. Ex tribu iuda duodecim ⁊c. Vbi enūerat. xij. trib⁹. pterea Dicit o. in martyrologio ſuo di. Quottidie poſſet fieri feſtū qnꝗ milia martyrum exceptis alijs. O quot virgines. O qt cōfeſſores. O quot cōiugati. O quot ſancti ſunt ibi. Preterea qđ dicā de numero angeloꝝ. vbi dicit alber. in. ij. li. cōpendij theologie. c. de caſu locali angeloꝝ. ꝙ nouē ſunt chori angeloꝝ: et quilibet chorus diuidit in. vi. m. vi. c. lxvi. legiones angeloꝝ ſm alber. Legio facit angelos. vi. mil. Vñ in ſumma. vi. m. vi. c. lxvi. Legiones faciūt: vt inferius videbit: videlz trigeſies nonageſies ſexies mille ⁊ nonaginta ſex mille Nec mirū o ciues. qr vt dicit Tho. i. parte. q. i. ar. xiij. ⁊ Damaſ. i. ij. di. iij. c. iiij. Angeli nō ſolū dant hoib⁹ in particulari ſed oibus creaturis in ſua ſpecie. Oibus eqs in ſua ſpecie: oibus bobus in ſpecie ſua: oib⁹ formicis in ſpecie ſua: ⁊ ſic de ſingulis. ¶ Sed ſi queres aia mea: q̄ ſunt in maiori nūero boni an mali. Rñdet Tho. i. parte. q. lxiij. ar. ix. ꝙ boni. pterea de pulchritudine angeloꝝ. dicit Tho. i. parte. q. l. ꝗ͂ qlibet angel⁹ facit ſuā ſpēm ⁊ differt vnus ab alio: ſicut capra a leone: ceruus a lupo: ⁊ minor angel⁹ ſuperat oēm pulchritudinē rerū temporaliū Et vnus aliū pcedit decuplo. ¶ Scđa ratio ⁊c. In pſenti ſum⁹ oēs ruſtici: filii ade: villani qui coſtas habebat laſſas quattuor brachijs. O pater in domo mea fuerūt hoies pbi: milites comites. Nō ſic ſum⁹ oēs ruſtici. Dauid in pſ. Ego ſeruus tuus ſum: ⁊ fili⁹ ancille tue. Et phs in ethic. Natura humana multipliciter eſt ancilla. Sz in paradiſo erim⁹ oēs ciues paradiſi. Ad ephe. v. Jam nō eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſed eſtis ciues ſanctoꝝ ⁊ domeſtici dei. Cantā oino. Vbi dicit ſcot. in. iiij. di. xlix. ꝙ rex glorie ſe mouebit in patria cum ſanctis ſuis ſicut rex in ſolio ſuo. O ꝗ͂ mirabile erit videre deū facie ad faciem. Deficit ſenſus non ſufficit intellectus. ideo Bernar. O ꝗ͂ tū

glorioſius eſt regnum illud in quo re-
ges terre agregati ſunt ⁊ ꝯuenerũt in
vnum: ad laudandũ ⁊ glorificandũ eũ
qui eſt rex regum ⁊ dñs dominãtium.
¶ Tertia ratio ⁊c. In patria ceſſabũt
oẽs virtutes vna excepta ſcꝫ charitas
j. ad Co. xiij. Charitas nunq̃ excidit:
que tãta eſt in beatis. vt dicit Scot.
in. iiij. di. xlviij. vt vnus participet de
bonis oim. Et q̃uis naturali amore q̃
libet plus ſe diligat q̃ alium. Iuxta
illud phi. ix. ethi. Vnuſquiſq; ſibiipſi
vult bona. tamẽ erit tanta dilectio q̃
quilibet nõ minus volet ꝑ alio bono
q̃ pro ſeipſo. Vnde patꝫ ſcđa ratio pn
cipalis. ¶ Tertia ratio eſt ꝓpter glo-
rie corporꝫ ⁊c. ſm Tho. in. iiij. diſt. xlix.
Scotus in eadẽ. Quattuor erunt do-
tes corporis glorificati. Sicut filie da
tur dos ſic deus corpori.
¶ Prima dicitur dos claritatis:
¶ Secunda dicitur dos ſubtilitatis.
¶ Tertia dicitur dos agilitatis.
¶ Quarta dicit̃ dos impaſſibilitatis:
¶ Prima dr ⁊c. Corpus glorificatũ to
tum paradiſum illuſtrabit. Et lumen
ſtellarũ ſolis: lune: modicũ erit reſpe-
ctu corporis ieſu ⁊ aliorꝫ ſanctorꝫ. Ubi
dicit Tho. ⁊ Scotus vbi. ſ. q̃ ſi pone
retur ſol ab vna parte mũdi. ⁊ corpus
glorioſum ab alia. ſine cõparatiõe ma
gis luceret corpus glorificatũ. et ſi cor
pus glorificatũ eſſet i celo: ⁊ tot eſſent
ſoles quot ſtelle ſunt i firmamẽto: ad-
huc milleſies eſſet clarius corpus glo-
rioſuꝫ: ⁊ ſua claritate extingueret oẽs
ſoles. ¶ Scđa dos ⁊c. Subtilis eſt aer
que tranſit per parua foramina. Sub-
tilior eſt radius ſolis q̃ per feneſtrã vi
tream intrat. Sed pre oĩbus ſubtilius
eſt corpus glorioſum qđ penetrabit ſi
ne fractura oẽs muros ſicut xp̃s. De q̃
Joh. xx. qui ianuis clauſis trãſiuit ad
diſcipulos. De quo dauid. In noĩe tuo
trãſgrediar murum. ¶ Tertia dos ⁊c.

In inſtãti quocũq; volet accedere ibi
erit ⁊ in momẽto trãſibit de oriẽte in
occidentẽ. Valde currũt equi. aues vo
lant: ſagitta tranſit. Sed velocius cor
pus beati erit de vno loco ad aliũ locũ
Ubi dicit Scot. q̃ beati ex fortitudine
leuabũt agiliter mõtẽ ſicut feſtucã de
terra. ¶ Quarta dos ⁊c. q2 nullũ malũ
patiẽtur. nõ dolorẽ capitis. nõ ſtoma
chi ⁊c. Et ſi corp9 eſſet in fornace ignis
nõ poſſet vri: nõ aqua noceret. nõ aliq̃
res mũdi. Et hec gloria corporꝫ de do
tibus ipſi9 corporis hoĩa. Preterea glo
rificabunt oẽs ſenſus. Primo viſus in
vidẽdo xp̃m ieſum. heſter. xv. Valde
mirabilis es dñe: ⁊ facies tua plẽa eſt
gratiarũ. Gaudiũ fuit regine ſabbe vi
dere faciẽ ſalomonis. Gaudiũ ſimeoni
videre xp̃m oblatũ in tẽplo: ſed maius
xp̃m videre facie ad faciẽ in patria in
qua viſione oĩa intelligẽtur. Scđo au
ditus audiẽdo dulces cant9 in patria.
Cãt. ij. Vox tua dulcis ⁊ facies tua de
cora. Si delectat audire diuerſitatẽ ſo
norũ. harpe: chiramni. multo plus me
lodia paradiſi. Valeri9 recitat q̃ py-
thagoras phs cũ ſono fiſtule extingue
bat vicia ⁊ luxuriã hoim. Cũ quadam
vice q̃dã iuuenis Thauromitan9 noĩe
eſſet accẽſus libidine ⁊ ad meretricem
acceſſiſſet. Pytagoras audiẽs ad oſtiũ
meretricis acceſſit ⁊ pſalterio canere ce
pit ita dulciter: q̃ iuuenẽ relicta mere
trice ad ſanã mentẽ reuocauit. Si hec
egit ſonus materialis: plus erit para
diſi. Aliud exẽplũ. Cũ q̃dã ſcãs eſſet
in exitu mortis affuit michael q̃ roga
bat eũ. ſ. aĩam illius ſcti patris: vt de
corpore exiret. que timẽs exire nolebat
Cum clamaret ad dñm Miſit dauid
cũ cythara ⁊ cantorib9 celeſtis patrie
hieruſalẽ: quorꝫ cantus audiẽs aĩa qui
dicebãt ei. Anima mea leuate vos ad
me: q2 celeſte regnũ expectat vos. In
hec verba exiuit cũ gaudio in celum

Digitized by Google

vita. O gloria beata. Aliud exemplum. Cum franciscus grauiter infirmaretur pre dolore fratrem aduocauit cui precepit vt modicum pulsaret cytharam: ne mens eius tedio afficeretur. Uidens autem piissimus deus seruum suum fessum dolore: misit angelum qui cantilenis ei sonaret. Sonauit. i. Sonauit. ii. Tanta cum dulcedine fuit repletus: quod si. iii. iterum sonasset aia extra corpus exhalasset. De cantu isto Tobie. xiii. Per oes vicos hierusalem alleluya cantabitur. Uide quanta leticia erit. Tertio tactus. In tangendo xpm beatum. Can. iii. Tenui eum nec dimittam. Et sponsa. Can. i. Osculetur me osculo oris sui. O sponse mi benedicte. Quarto gustus: quia suauis est qui ipsum spiritualiter gustat. Sap. xii. c. O quam suauis est spus tuus in nobis. Unde sancti ieiunabant. quia erant cibati cibo temporali. Dhicus. in. xl. pane et aqua. Katherina sine cibo materiali. Quinto odoratus in xpi redolentia. Can. i. in odore vnguentorum tuorum currimus. vnde anselmus in lib. plogio c. xiiii. Excita nunc o aia mea: et erige totum intellectum tuum: et cogita quantum potes quale et quantum sit illud bonum. Si enim singula bona delectabilia sunt cogita intente quantum delectabile illud bonum quod continet iocunditatem oium bonorum. Ille practica super verbo Anselmi de mundi contemptu et quod homo despiciat omnia propter deum. ¶ Tertium principale dicitur &c. Acquiritur autem hec gloria quinque modis figurati per illam scalam quam iacob vidit. de quo Gene. xxviii. Que scala spualiter est via per quam ascendimus per quinque gradus qui sunt.

¶ Primus dicitur aduersum tolleratio.
¶ Secundus dicitur cordis purificatio.
¶ Tertius dicitur pacis reformatio.
¶ Quartus dicitur lachrimarum infusio.
¶ Quintus dr elemosynarum largitio.

¶ Primus &c. Mat. v. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam quoniam ipsorum est regnum celorum. Non credas aiam cara posse peruenire ad illam celestem patriam sine aduersitate. Aug. super psal. Putas te non habere tribulationes: nondum incepisti esse xpianus. et Hiero. ad Eusto. Quis sanctorum sine certamine coronatus est. In huius figura Exo. xiii. Dns conduxit populum suum per viam spinosam. ¶ Secundus dicitur &c. in euangelio. Beati mundo corde. quoniam ipsi &c. Cum deus sit purus: non nisi a puris vult videri. Jo. dama. Sanctus deus non nisi in sanctis habitat mediolani. Ber. reperit demonem: cui dixit. Quid magis deus volebat ab homine. Respondit demon. sub his verbis palliaris. Dimidium spere. Speram cum principe rome. Postulat a nobis totius conditor orbis. Dimidium spere. s. c. et o. Coniunge c. cum. o. Et accipe litteram que componit nomen principis rome. s. r. et dicit cor. vult deus cor mundum ab hoie. vnde Lact. Qui deo seruit cum cordis puritate contentus viuit et post beatus moritur. ¶ Tertius dicitur &c. in euangelio. Beati pacifici: quoniam filii dei vocabuntur Super verbo Filii dei. Dicit Albertus magnus super Lucam. Tria sunt que faciunt hoiem filium dei esse. Primum est fides. Jo. i. Dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credunt in noie eius. Secundum est charitas. de quo Mat. v. Diligite inimicos vestros: vt sitis filii patris vestri qui in celis est. Tertium est pax quoniam filii dei vocabuntur. ¶ Quartus dicitur &c. In euangelio. Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. et Luc. vi. Beati qui fletis: quoniam ridebitis scz in patria. Esa. lxvi. In hierusalem consolabimini. ridebitis et gaudebit cor vestrum. Unde dictum fuit diuiti epuloni de lazaro mendico. Luc. xvi. Nunc hic consolatur: tu vero cruciaris. vnde dauid. Canta in primo

bono de ſanctis. Euntes ibant ⁊ flebant. ſcʒ in pſenti vita mittentes ſemina ſua. ſcilʒ bonoꝝ operū. Sequitur. Venientes autē venient cum exultatione portantes manipulos ſuos. Fleuit Magdalena et alij poſtea riſerunt. ¶ Quintus dicit ⁊c. In euāgelio. Beati miſericordes. quoniā ipſi miſericordiam cōſequentur. O ciuis elemoſyna eſt gradus potiſſimus ꝑadiſi: qꝛ aſſociat animā ad vera gaudia paradiſi. Ambꝛo. Non ſunt hoīs bona: que homo ſecū ferre nō poteſt: ſola miſericordia comes eſt defunctoꝝ. Qua vteris pietate in paupes talē habebis. Tob. iiij. Noli auertere faciem tuā ab vllo paupere: ita fiet: vt nō auertat a te facies dei. Quoſi egerimus eternus de⁹ ſua bonitate cōdonabit hic gratiā: in aliā gloriā ineffabilem paradiſi.

¶ Feria. iij. paſ. De iocūdiſſima pace.

Stetit ieſus i medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ: Et dixit eis. Pax vobis Lu. xxiiij. Sm Alber. xp̄s ieſus in oībus mediū voluit tenere. qꝛ ſm ph̄m. ij. Ethi. Uirt⁹ in medio conſiſtit. In eodē mediū in oībus eſt laudabile. Naſci voluit in media nocte Sap. xviij. Dum ſilentiū cōtinerent omnia: ⁊ nox in ſuo curſu medium iter haberet: oīpotēs ſermo tuus domine exiliens de celo a regalibus ſedibus. Naſci voluit in medio terre habitabilis ps. Operatus eſt ſalutē in medio terre. Naſci in medio animalium Abacuch. iij. In medio animalium innoteſcens. In medio doctoꝝ diſputauit. Lu. ij. In medio latronū crucifix⁹. Jo. xix. poſt reſurrectionē apparēs hodie apoſtolis ſuis in medio ſtans obtulit dulce paranymphum. Pax. Ego ſum: nō res fantaſtica: ſeu illuſio dyabolica. Per omnes quīqꝫ ſenſus voluit xp̄s oſtendere veritatē ſue reſurrectionis. ¶ Primo per viſum: cum dixit. Uidete manus meas: et pedes meos: qꝛ ego ſum. ⁊ Johannes addit ꝙ oſtēdit eis latus. ¶ Secūdo manifeſtauit ſuā reſurrectionem per auditū. cum dixit: Pax vobis. Audientes enim diſcipuli vocē domini eum ad loquelam cognouerunt. Maxime quia habebat talem modū ſcʒ pax vobis per quod datur intelligi vt verba pacis ſemꝑ habeam⁹. ¶ Tertio manifeſtauit per olphactum per hoc quod dicit Johā. inſufflauit ⁊ dixit. Accipite ſpiritū ſanctū. ¶ Quarto per guſtum: qꝛ obtulerūt ei partem piſcis aſſi. et fauum mellis. ¶ Quinto per tactum. Unde dixit. Palpate ⁊ videte: quia ſpiritus carnem et oſſa non habet: ſicut me videtis habere. Lucē conturbati: exiſtimabant ſe ſpiritum videre. Glo. Diuina enim prouidentia permiſſi ſunt dubitare ad maiorē certificationē fidei de dominica reſurrectione. et dixit eis. Quid turbati eſtis Et cogita. aſcendunt in corda veſtra. Videte manus meas et pedes meos quia ego ipſe ſum Glo. Per cicatrices clauoꝝ ibi remanētes oſtendit ꝙ erat idem corpus numero. Palpate ⁊ videte: quia ſpiritus carnē ⁊ oſſa nō habet ſicut me videtis habere Glo. Per hoc enī oſtendebat habere corpus verū nō fantaſticū. Et oſtēdit eis manus ⁊ pedes. Adhuc illis nō credētib⁹ dixit eis. Habetis hic aliquid qḋ manducetur. At illi obtulerūt ei partem piſcis aſſi. non paſtillū: quia carnes non comedit niſi de agno: ⁊ fauū mellis: ⁊ māducauit corā eis. ¶ Querit verū illa comeſtio fuit vera vel nō. Reſpōdet Tho. in quolibet. iij. q. v. ar. iij. Quod chriſt⁹ vere comedit. ſed non in corpus cōuerſus eſt cib⁹ ⁊ in carnē: qꝛ erat extra ſtatum generatiōis ⁊ corruptionis. Unde

cibus ille fuit virtute xpi reſolutus in preiacentē materiā. Cibus aſſumptus ab angelo neqꝫ cōuertit in corpꝰ aſſumptum: neqꝫ corpus illud eſt talis nature vt in illud poſſit alimētū conuerti. Ideo dicit angelus Tob. xij. Cū eſſem vobiſcū p volūtatē dei videbar quidam māducare ⁊ bibere: ſed ego cibo ⁊ potu inuiſibili vtor. Ille. Cū māducaſſet dixit eis. Hec ſunt vba q̄ locutus ſum ad vos: cū adhuc eſſem vobiſcū. Et aperuit illis ſenſum vt intelli. ſcrip. ⁊ dixit Qm̄ ſic oportebat xp̄m pati ⁊ reſurgere a mortuis ⁊ p̄dicare in noīe eiꝰ penitentiā ⁊ remiſſionē pcōꝝ in quo ſcrō euāge. poſtq̄ noſter triū phās ſaluator cū tāto ſtudio ⁊ ſic viuis pconijs pacē cōmēdat inducūt me debere eā vobis relinq̄re p̄ meo vltio ſmone de q̄ tria dulcia myſteria ſe offerūt cōtēplanda.

¶ Primū dicitur diuerſificationis.

¶ Secundū dicitur ſpecificationis.

¶ Tertium dicitur inductionis.

¶ Circa primū theologi: pcipue Tho. xxij. q. xxix. ar. i. ⁊ ſup epl'as Pauli. ij. Cor. xiij. ⁊ Bon. in. ij. di. vij. triplex eſt pax. Pria dr̄ inqnata. Scd'a ſimulata. Tertia ordinata. Pria eſt illoꝝ q̄ ſunt in malo ꝯcordes int' latrones: int' luſores: int' ꝯcubinarios q̄ pacifice i malo ꝯueniūt. Hec aūt fuit Herodis ⁊ pylati. De qua ps. Quare fremuerūt ⁊c. vſ ꝫ xp̄m eius. Hec aūt pax nō eſt bona. vt eſt Tho. xxij. q. xxij. ar. i. qꝛ vera pax fundat' i bono vtuoſo ⁊ honeſto iuxta illud phi. viij. ethi. Amicitia tunc eſt pfecta q̄ eſt ppt' virtutē. Sꝫ pax q̄ eſt inter malos nō eſt fundata in virtute: ſed ſup vitijs. igit' ⁊c. Vn̄ Val. recitat de duobꝰ amicis: quoꝝ alter alterum ad malum inuitabat: qđ cōtra Cato. Nō iuſtum eſt petito vel quod videat' honeſtum. Nam ſtultum eſt petere q̄ poſſit iure negari. Cumqꝫ ille nō aſſentiret. Alter dixit. Quid mihi prodeſt tua amicitia: poſtq̄ nō facis que ego volo. Rn̄dit ille. Anxi q̄d mihi pdeſt habere te in amicū ſi me oportet ppt' te agere turpia. ¶ Secūda par ⁊c. De hac ps. Loquūtur pacē cum pximo ſuo: mala aūt ⁊c. et Iere. ix. In ore ſuo cū amico pacē loqtur occulte aūt ponit inſidias. O quot ſunt q̄ in ore habent pacē: in corde vo fel. Hec aūt fuit iude. De qua Mat. xxvi. Aue rabi: et oſculatus eſt eū. Hec figura eſt. ij. Re. ij. De ioab q̄ ſalutauit amaſam dī. Salue mi frat' ⁊ tenēs manū dextrā cū pugione eū occidit. Et ille q̄ ducē Galeā occidit ⁊c. De hac pace Dicro. ad celātiam. Oſculabant' quedā mihi manꝰ. ⁊ ore vipereo detrahebāt: dolebāt ore ⁊ corde gaudebāt. O q̄ti ore ſalutant intꝰ aūt ſunt pleni dolo. Vn̄ zeno phs Malū hoiem blāde eloquētē agnoſcetuū laqueū eſſe. Iſta nullo mō deo placet: qꝛ ſimulata. eccl'. x. Simulator ore decipit amicū ſuū. Et qꝛ ipſe vitas eſt Io. xix. Ego ſum vitas. ideo abhominatur ſimulationē. ¶ Tertio dr̄ ⁊c. Eſt illoꝝ q̄ cordiali amore diligūt. De qua xp̄s hodie. Pax vobis. Vn̄ dicūt doc. q̄ nihil gratius hꝫ repentit: ſicut pax. Sicut ipſe dicit. eccl'. xxv. In tribꝰ beneplacitū eſt ſpiritui meo que ſunt pbata corā deo ⁊ hoibus. Cōcordia fratrū amor proximoꝝ: vir ⁊ mulier ſibi bene conſentiētes. Et ſicut philocaptus de muliere tria obſeruare ſolet.

¶ Primo de ea cogitat.

¶ Secūdo habitat libenter cum ea.

¶ Tertio facit fieri maytinatas.

Ita ad ppoſitū Deus. Primo de pace cogitat. Iere. ix. Ego cogito cogitationes pacis. Scd'o ſtat cū ea. Mat. xviij Ubi fuerint duo vel tres cōgregati in medio eoꝝ ſum. Tertio facit fieri cantilenā: qꝛ ipſo nato angeli cecinerunt. Glia in excelſis ⁊c. Nō illi q̄ hn̄t dyabolū in corde. Sed nota ſm Alber. q̄

hec pax d3 haberi tripliciter. ¶ Primo in ore. Ro. vlti. Salutate inuicem in osculo pacis. Cõtra illos infames qui nõ faciũt: ſed tenent loqllam Heb. xij. Pacẽ ſequemini cũ hoībus. ⁊ deus pacis ⁊ dilectionis erit vobiſcum. Sene. Pacẽ habeto cũ hoībus: cũ vitijs bellũ. ¶ Scḋo d3 haberi in corde. Math. xxij. Diliges pximũ tuu3. ſ. corde: ſicut teipm. Quia. ix. Ethi. Amic⁹ ad amicũ d3 ſe habere ſicut ad ſeipm. ¶ Tertio in opere vt ſubueniat in neceſſitate ſi opus eſt. i. Jo. iij. Nõ diligamus verbo neq3 lingua: ſed opere ⁊ veritate. In vitaſpatrũ legitur ꝙ orante Machario: vox inſonuit ad eũ di. Nondu3 ad mẽſurã duarũ mulierũ perueniſti: qui habitãt in proxima ciuitate. Cũ queſiſſet Macharius ab ipſis conuerſationem earũ dixerũt. Qḋ erãt vxores duoꝝ fratrũ: ⁊ per. xv. ãnos ſimul habitauerãt: nec vnꝙ̃ aliqua earũ ṽbo vel facto aliam contriſtarat. Et poſuerũt in corde ſuo nunꝙ̃ verbũ ſeculare loqui in vita ſua. Unde meritũ earũ fuit ꝙ nunꝙ̃ litigarent: ⁊ meritũ ſuũ ſuperauit meritum heremite. Unde patet primum.

¶ Secundũ principale ⁊c. ſm Egidiũ lib. de regimie pncipũ. Spãliter pax d3 reperiri in trib⁹ generibus ꝑſonarũ.

¶ Primo inter virum ⁊ vxorem.

¶ Scḋo in tota familia.

¶ Tertio in tota ciuitate.

¶ Primo ⁊c. Ad quã habẽdã due ſunt regule obſeruande ex parte vtriuſq3.

¶ Primo ex parte viri: due regule. Prima vt eã diligat. Ephe. v. Uiri diligite vxores veſtras. Qḋ non facit q̃ cõcubinã r3. ⁊ ꝓpriam ſinit. Uis amari ab vxore tua ama illã. Sen. Si vis amari ama. Secũda vt eã foueat de neceſſarijs. Qḋ nõ facit q̃ cõcubine puidet: de manicis rubris ſubris ⁊ alijs. ⁊ bõa domus diſſipãtur. Prouer. xxx. Tria ſunt inſatiabilia. Infernus. Terra ſitiens. Ignis. Quartum mala mulier. Prouer. xxix. Qui nutrit ſcortũ perdet ſubſtantiã. Scḋo due ſunt alie regule ex parte vxoris ad virũ. Prima vt virũ ſuu3 honoret. i. Pe. iij. Mulieres ſint ſubdite viris. Quia. ij. Coꝛ. xi. Uir caput eſt mulieris. In huius exẽplũ legit̃ Gen. xvi. c. De ſarra que virũ ſuũ dñm vocauit in ſignũ reuerentie. Et mulier deb3 reputare virum ſuũ ſapientiorẽ ⁊ pulchriorẽ alijs viris. Quia vt dicit phs in lib. Icono. Maxim⁹ honor eſt mulieri: ſi reſpicit virũ ſuu3. Scḋa regula vt res domus conſeruet. i. Coꝛ. xiiij. Domi viros ſuos interrogent. In huius figurã legit̃. Gene. iij. Qḋ dñs formauit Euã de coſta viri: ipſo dormiente. Expergefactus aũt clamauit ad eã. Hoc os ex oſſibus meis: ⁊ caro de carne mea. Inter quos ita fuit intimus amor ꝙ̃ lingua exprimi nõ põt ið phs ybi. s. Nihil eñ hoi põt eſſe meli⁹ ꝙ̃ ſi vir ⁊ vxor pari cõcordia domũ gubernẽt. ¶ Secũdo hec pax d3 eſſe in tota familia. Ad quã habendã ſunt due regule neceſſarie. Prima circa filioꝝ nutritionẽ ne faciant mala: ne laudãt ⁊ blaſphement deũ ſanctos. Ad hos dico fratres. In. vi. Ethi. Bonum eſt ꝙ patres corrigant filios ocioſos. Eccle. vij. Filij tibi ſunt: corrige illos. Non parcas baculo. Ideo Hierony. ad Saluinam. Non eſt parui apud deum meriti: bene filios educaſſe. Heli offendit deum ob vitia liberoꝛum. Ergo placatur econuerſo deus virtutibus eoꝛum. Secunda regula eſt circa ſeruos. Timorem vt audiant miſſas: confiteantur temporibus ſuis. Tene ſclauos in timore. Et quando vadit per aquã eam reſpice. Sed hodie ſerui famule ſclaue ſunt peſſimi non obſeruantes diuina precepta. Et ratio eſt phi. li. Icono. Impoſſibile eſt negligentibus dñis ſubditos eſſe ſollicitos. vnde pz ⁊c.

¶ Tertio hec pax dz eſſe in tota ciuitate: ſm Aug. v. de ciui. c. xviij. ⁊ Egi. de ro. lib. de regimine principū: ꝙ̄ncꝫ fuerūt ꝗ romanū imperiū per multa tpa dilatarūt: ⁊ in ꝓpriarū ciuitates dn̄ia caſtra dilatātur ⁊ i ꝓſpitate cōtinētur ¶ Primū fuit iuſticia. De ꝗ. i. Pol. Sine iuſticia: īpoſſibile ē hītare ciuitatē ⁊ Aug. iiij. de ciui. c. iiij. Remota iuſticia: quid ſunt regna: niſi magna latrocinia. ſed hodie nō īuenitur: qꝛ peruertit auro ⁊ a muneribus. v. q. iij. c. Pauper. Cito violat auro iuſticia. ⁊ Leo papa. Nullū eſt in eo veſtigiū iuſticie: ꝗ mulieribus delectatur. Clama contra officiales. Eſa. i. Principes tui infideles: ſocij furū. ¶ Scōm fuit probitas moꝝ. In. i. Pol. Oportet ciuitatē de virtute eſſe ſollicitā: ⁊ Augu. loquens de Scipiōe affricano dicit. Scipio affricanus nō cenſebat rēpu. eſſe felicē. ſtantibus edificijs: ⁊ ruētibus moribꝰ Ille. Hec aūt ꝓbitas moꝝ debet eſſe in officialibus. Et in ppl'o. Primo inter officiales. Debēt eſſe ornati virtute ⁊ imunes a vitijs. Ab ira: a luxuria: ab auaricia: a rapinis. Jō ꝓhs. vi. Pol. Princeps debꝫ eſſe deicola: quia tunc homines ſolent timere regem: quando vident ipſum timere deū. Ideo ⁊ lex precipit ꝙ qui preſunt alijs in docendo: aut in regimine debent primo eſſe decorati bonis moribus. C. de ꝓfeſſoribꝰ ⁊ medicis. l. magiſtros. Magiſtros ſtudiorū doctoreſqꝫ excellere oportet moribus primū deinde facundia. Secūdo hec ꝓbitas debꝫ eſſe in ppl'o. Immunis a latrocinijs: a blaſphemijs: ab auaricia. ¶ Tertium fuit zelus ⁊ amor patrie. Pro quo ſe exponebāt ad omia ſuſtinenda: etiā mortē: vt patet de mucio ſceuola de mercurio. de. M. regulo. ⁊ Torquato. De quibus Auguſti. in vi. de ciui. c. viij. ⁊ Virg. i. vi. Hec duo ſunt illa libertas et cupiditas laudis humane: que ad facta miranda cōpullere romanos. Sꝫ hodie relicta patria querūt ꝓpriū cōmodū: ꝑ deſiderātes penariā: cariſtiā. ¶ Quartū fuit maturitas regētiū. Vñ plato ſeculū poſuit eſſe felix. quādo ſapiētes regnarent: ⁊ per oppoſitū quādo fatui. Clama cōtra ciuitates ꝗ regūtur in cōſilijs a popularibus: ⁊ cōtra monaſteria ꝗ habēt fatuos prelatos. Ad quod facit exēplū Vale. li. v. de tarqnio. Qui cum nō poſſet expugnare Gabinios miſit ſimulate filiū verberatū ⁊ percuſſū tāꝗ̄ trāſfugum ad eos tanꝗ̄ patrē fugeret. Quo ſuſcepto in ducē electus eſt. Cum vero ignoraret modū tradēdi ciuitatē ſcripſit patri de modo. Pater aūt verbis nihil reſpōdit nūcio: ſed duxit eum in ortū vbi erant multa papauera: ⁊ capita eoꝝ groſſiora virgula cepit percutere Nuncius aūt reuerſus indicat. Sexto tarquinio. Ille aūt aſtutus intellexit: ⁊ cepit principales ciuitatis eijcere: et ciuitatē tradidit patri. Ideo Ari. iij. Rheto. Quāto maior populꝰ tāto minor intellectus. ¶ Quintū eſt pax. Vñ ſcripſerūt i poſtibus tēpli. Exemplū pacis eternū. Quādiu durat oīa proſpere ſuccedunt. Et ꝑ oppoſitū male ⁊ peſſime. Atteſtāte Saluſtio in Iugurtino. Cōcordia parue res creſcūt diſcordia maxime dilabūtur. Et quidā vulgaris: veritate ⁊ nō ſcriptura poteſt ꝓbari lege ⁊ rōne ꝙ concordia ⁊ vnione res creſcūt ⁊ diſcordia vidētur perire. Vñ pꝫ ſcōm. ¶ Tertiū dicitur ⁊c. Ad pacem inducimur triplici ratione.

¶ Primo ratione admonitionis.

¶ Secundo ratione aſſimilationis.

¶ Tertio ratione fructificationis.

¶ Primo ⁊c. Triplex eſt admonitio. Prima diuinalis. Luce. x. In quācūqꝫ domum intraueritis primum dicite. Pax huic ⁊c. Col. iij. Pax xpi exultet in cordibus veſtris. Ro. xij. Cū omni

Digitized by Google

bus hoībus pacē habentes. ⁊ i. Cor. vij. In pace vocauit nos de⁹. Hebr. xij. Accessistis ad noui testamenti mediatorē. Iesuꝫ ⁊ sanguis aspsionē melius loquentēꝫ: ꝙ Abel. Ille sanguis Abel clamauit vīdictā vīdicta. Sāguis xpi: pce: pce Sanguis Abel Iusticia. Sanguis xpi Misericordia. ¶ Secūda admonitio est Cano. xiij. q. v. c. Falsas. Et in Cle. de sepul. c. Dudū vbi dr. Pacis trāqlitas vigeat feruor charitas estuet. ¶ Tertia est ciuilis. ff. de legationibus. l. Questaꝫ. ⁊ ff. de orig. iur. l. ij. §. Nouissime. ⁊ ff. de noui opis administratione. l. i. vbi dr. Nihil aliud agat pses: nisi cōtrouersias dirimere. ⁊ l. cū ptor. §. Dulcissimi. ff. de le. ij. Pretor discordijs ppinquiorūꝫ sedādis pspexit: quas solet cōmunis materia excitare. ¶ Scđo ⁊c. Quia per illā xpo assimilamur. Mat. v. Beati pacifici qm ⁊c. Fuit eñ testamentū xpi. In quo matrē reliquit Iohāni. aīam patri. corpus Ioseph. Sꝫ pacē hoībus. Et vt dr. xi. q. i. c. Siluester. ⁊ C. de fideicō. l. Amplius. Heres nō seruās testamētūꝫ defuncti est exheredādus. Ita nō obseruantes pacē quā xps legauit: sunt priuati hereditate paradisi: vt nō filij dei sed demonis vocētur. Jō Augu. sup iohan. Sola dilectio discernit inter filios regni: ⁊ filios diaboli. Practica. Talis ad ecclesiā vadit: nō cognosco an sit in gratia: quia accipit aquā sanctā: audit missas: signat se signo crucis: nisi sola charitate. ¶ Tertio rōe ⁊c. Triplex fructus acqrit ex pace. ¶ Primus dr spūalis dilectio. Qz xpiani cōfitent ad missas eunt: ecclias visitāt. ⁊ alia bōa spiritualia faciūt. Aug. Pax est serenitas mentis: tranqlitas cordis: vinculū amoris. ¶ Scđus dr corporalis quietatio. Qui pacifice viuūt: nō oportet ferant secuꝫ arma securi in via eunt dormiunt in domo sine aliquo timore.

¶ Tertius dr bonoꝝ temporaliū multiplicatio. Ex ipsa pace multiplicātur bona tēporalia: coluntur possessiones. crescūt opes. Augu. xix. de Ci. dei. Tale est bonū pacis ꝙ in reb⁹ creatis nil gratius solet inueniri. Et ex hoc dicit s. Tho. xxij. q. xxix. ar. ij. Qd oia appetūt pacem. Et rōne cōseruatiōis: q appetūt conseruari in esse: qd nō est sine pace. Et rōne dilectionis. Qz sicut nemo est. q nolit gaudere: ita nemo est q pacē nolit habere. Cū pax sit cā gaudēdi. Sed dicis ꝙ nō omnia appetūt pacē p hāc rōnem. Quod nō cognoscit pacē: nō appetit pacē. Sed rōne carentia nō cognoscūt ⁊c. Rñdeo ꝙ bella gerūtur intentione pacis. Qui eñ querunt bella nō desiderant nisi pacem: quam se habere nō estimāt. Qz nō est pax si quis cū alio cōcordet cōtra illud qd ipse magis vellet: ⁊ ideo hoīes querunt hāc cōcordiā rūpere bellando: tanꝙ defectū pacis habentē: vt ad pacem perueniāt: in qua nihil volūtati eoꝝ repugnet. Et ppter hoc oēs bellantes querūt per bella peruenire ad aliquā pacē perfectiorē: ꝙ prius haberēt. Sicut et Tullius. i. offi. affirmat. ⁊ Tho. supra. Igitur pax vobis. Deus ex charitate vincat fraterna pietas: acutas lāceas mortiferas sagittas: scindētes spatas ⁊ alias machinas bellicas. Exemplū duoꝝ regū: quoꝝ vnus interfecit filiū alterius. Rex cuius filius erat occisus obsedit ciuitatē cum suo exercitu: ducēs eū ad maximū exterminiū. Vidēs hoc rex decreuit inimicum pacificare: mādauit portas aperiri. Depositis vestibus sola camisia tectus cum corrigia ad collum ⁊ veniam petijt super occisionem filij. Rex aūt misericordia motus veniā dedit ei. Dum ecclesiam ingrederetur: imago crucifixi que in medio ecclesie stabat inclināns se ⁊ brachia mouens: visa est omnibus astan-

Digitized by Google

bus regratiari regi qui pepercit ini
mico ſuo. Quapropter aſtantes mei
ſtus poſſum vos oro:vt amore illius
upremi dei et laboribus quos veſtra
auſa: hac q̄dragesima ſuſcepi vt vnuſ
uiſq; parcat ſi quis ſibi iniuriam fe
iſſet:et amplexetur hanc dulcem pa
em. Quoniam hec eſt que nos efficit
ilios dei. Jlla que ſola inter filios re
ni et baratri infernalis diſcernit. Hec
ue nos ad deum ſola perducit. Dicit
actan. noſter in. v. li. c. viij. Ad propo
itum ita egregie loquitur. Quam bea
us eſſet vt q; aureus humanarum re
um ſtatus. ſi per totum orbem man
uetudo: et pietas: et pax: et innocentia:
equitas: et tēperantia: et fides moras
etur. Jlle. Jdcirco et ego eam vobis
pro teſtamento meo relinquo.

¶ Jam patres et matres cum vtraq;
ingenij naucula per dei adiutorium
ad portum deuenerit et ad terminū no
ſtrarum predicationum et lectionū vo
bis expoſitarum: neceſſarium videtur
preterire excuſationes corā veſtris hu
manitatibus: quoniam lingua et inge
nium mihi deficiunt. ſe quis extat ſe
nece ſententia. Beneficiorum memoria
non debet ſeneſcere habeo vobis age
re gratias ſummas immortales ex tā
tis beneficijs veſtris in me collatis.
Manete in pace: manete cū deo. Per
go in domum dei mei. Rogate ergo ie
ſum pium: vobis et mihi ſtabilitatem
tribuat.

¶ Explicit quadrageſimale fratris
Gabrielis barelete.

Digitized by Google

Digitized by Google

Sermones Fratris Gabrielis Barelete. De ſanctis.

Digitized by Google

¶ Primo in feſto aſcenſionis domini.de eadem materia. Fol. i
In feſto penthecoſtes.de miſſione ſpiritusſancti. vi
Feria.ii. Penthecoſtes.de dignitate anime. x
Feria iii Penthe.de cognitione gratie vel predeſtinati. xiii
In feſto.s.iohan.bap.de eodem. xvi
In feſto.s.Petri apoſtoli.de eodem. xviii
In feſto.s.Dominici patris noſtri.de eodem. xxi
In feſto.s.Thome doctoris angelici.de eodem. xxiii
In feſto.s.Vincentii:ordi.predi.an bō poſſit meritis ſuis glorificari. xxv
In feſto.s.ſeraphice Katherine Sen.de eadem. xxvii
In feſto.s.Michaelis archāgeli.de cuſtodia ⁊ excellentia angelorum. xxix
In feſto apl'orum Symonis ⁊ iude.de prouidentia dei. xxxii
In feſto omnium ſanctorum.de gloria paradiſi. xxxiiii
In cōmemoratione defunctorum.de eorum ſuffragiis. xxxvi
In feſto.s.Martini epiſcopi.de victoria ſuupſius. xxxviii
In feſto.s.Katherine martyris.de eadem. xl
In feſto.s.andree apoſtoli.de dignitate apoſtolica. xliii
In feſto conception s:ſed potius ſanctificationis.b.M. xlv
In feſto.s.Thome apoſtoli.de fide. xlvii
In feſto natiuitatis domini. xlix
In feſto.s.Stephani de aduerſa fortuna vel de conſtantia. li
In feſto.s.iohannis euangeliſte.de eodem. lv
In feſto ſanctorum innocentum.de virginitate. lvii
In feſto.s.Tho.martyris.de neceſſitate boni operis. lx
In feſto.s.Silueſtri pape.de honore ſacerdotum. lxii
In feſto circunciſionis domini.de eadem. lxiiii
In feſto epyphanie domini.de eadem. lxvi
In feſto purificationis beate Marie.de eadem. lxix

¶ Sermones extrauagantes.

Sermo.de paucitate ſaluandorum. lxxi
Sermo.de flagellis dei vel ira dei. lxxvi
Sermo.de choreis. lxxi

¶ Sermones de aduentu.

Dominica prima aduentus.de cōuenientia incarnationis xpi. lxxi
Dominica.ii.aduentus.de iudicio vniuerſali. lxxxiii
Dominica.iii.aduentus.de iudicio temerario vel ſuſpitione. lxxxiiii
Dominica.iiii.aduentus.de preparatione xpi recipiendi. lxxxix
Duo prologi communes. lxxxvii. ⁊ lxxxix

¶ In aſcenſione domini.

Elevata eſt magnificẽtia tua ſup celos de⁹. In ps.viij. ¶ Ad exaltationẽ laudẽ ⁊ cõmendationẽ diuine iuſticie. Cõuenit ſublimare ſup celos in vita beata illos: qui in mundo iſto ſe humiliauerũt amore ſui. j. Pe.v. Humiliamini ſub potenti manu dei: vt vos exaltet in tpe viſitationis. ⁊ Luce.j. Exaltauit humiles. Ja. iiij. Humilibus dat grãm. Xp̃s ſe humiliauit p paſſionẽ ⁊ crucem. Ad phi. ij. Semetipm exinaniuit formam ſerui accipiens in ſilitudinem hominum factus ⁊ habitu inuẽtus vt homo. Humiliauit ſemetipm factus obediẽs vſq̃ ad mortem: mortẽ aũt crucis. Ideo meruit ſublimitatẽ aſcenſionis ſui corporis. Unde Bern. ſermone hodierno. Naʒ cũ ſe dñm vniuerſoꝝ que ſunt in terra ⁊ in mari: ⁊ in inferno pbaſſet filius dei: nõ reſtabat: niſi vt aeris ⁊ celorũ ſe dñm eſſe cõprobaret. Terra cognouit: qꝛ ad vocẽ eius Lazarum mortuum reddidit. Mare cognouit: qꝛ ſolidum ſe ſub pedibus eius prebuit. Infernus cognouit: cũ ipe portas ereas fregit: ⁊ inſatiabilẽ homicidã ligauit. Ad pficiendam igitur dñi ieſu fidei noſtre integritatẽ reſtat vt videntibus diſcipulis p medium aeris tanq̃ dñs aſcẽdas ſup oẽs celos: ⁊ iam tibi pfecto debebit: vt in noie tuo omne genu flectat. Ille. Uñ ps.xlvj. Aſcẽdit deus in iubilatione: ⁊ dñs ⁊c. ſup quo Aug. Aſcẽdẽte xpo in tranſ aſtra plaudunt agmina: tube ſonant: ⁊ in cũctis landa modulẽta chori emittunt. Ille Elevata eſt magnificentia ⁊c. De qua triumphãti aſcenſione tria ad eius cõmemoratiõnẽ videbimus in pñciarũ

¶ Primum dicit congruitatis.
¶ Scd̃m dicit modalitatis.
¶ Tertium dicit iocunditatis.

¶ Primum dicit ⁊c. Utrum fuit cõueniens xp̃m hodie ſup oẽs celos aſcendere. Rñdet tho. iij. par. q. lvij. ar. j. q̃ ſic Et hoc p. v. rationes.

¶ Prima pper loci pportionem.
¶ Secunda: pper fidei noſtre informationem.
¶ Tertia pper charitatis pmotionẽ
¶ Quarta pper triũphalẽ aſcẽſionẽ.
¶ Quinta pper noſtrã ppiciationẽ.

¶ Prima pper ⁊c. Concluſio eſt phi. iiij. phy. Qꝛ locus dꝫ eſſe pportionatus locato. Exempli grã in corpe humano quia oculi ſunt nobiliores inter quinq̃ ſenſus: ideo nobiliorem ⁊ altiorem obtinent locum. Preterea in corporibus celeſtibus nobilius eſt celum empyreum: ideo ceteris eſt altius. Preterea in hoibus hic eſt ordo. Papa nobiliorem tenet locum: qꝛ eſt pſona nobilior cardinalibus: ⁊ cardinales ſuper oẽs epiſcopos: ⁊ epiſcopi ſuper omnes religioſos. ⁊ rex ſup omnes domninos temporales: locus ⁊ locatum debent eſſe ⁊c. Ad ppoſitum noſtrum. Locus in quo ſumus in hac noſtra infima inſtabili ⁊ breuiſſima vita: eſt locus miſerie ⁊ calamitatis. Xp̃s ieſus poſt ſuã reſurrectionem nouã inchoauit vitam qꝛ de mortali: factus eſt immortalis. De paſſibili: factus eſt impaſſibilis. Unde apoſtolus ad Ro. vj. Xp̃s reſurgens ex mortuis iam non morit mors illi vltra nõ dñabitur. Uita pñs eſt miſerie. Illã excellẽtem xpi naturã ſedem honorificentiſſimam decet: qꝛ vt dictum eſt. Locus debet eſſe ⁊c. vita hec nõ erat ei locus conueniens: cũ ſit omnibus miſerijs plena. Auguſtinus. In valle ſum⁹ miſerie in qua magis flendum eſt: eo q̃ minus flemus.

Et Lactan.in.iij.c.xij. Hec vita pſens
beata eſſe nõ põt:qꝛ multis malis ſub
iecta eſt ꝑ corpus.De quibus malis Job
iiij.Homo natus de muliere ꝛc.vſqꝫ mi
ſerijs.Quas miſerias oſtẽdit puer de
vtero matris egrediẽs qui quattuoꝛ ꝑ
ordinẽ facit.Primo plãgit.Aug.Non
dum loquit̃ ꝛ plorat.Sap.vij.c.pmaꝫ
vocẽ ſilẽm oĩbus emiſit plorãs.Exce
pto Zoroaſte:q̃ teſte Sollino primo ri
ſiſſe fertur.In hui⁹ figurã xp̃us nõ fle
uit mortuũ Lazaꝝ:ſꝫ ipm ad vitam ꝓ
ducens.Scdo puer moꝝ manuꝫ ab os
mittit.Ad innuendum quod ad miſe
rias huius mũdi venit ꝓpter peccm̃ fa
ctum in ore primoꝝ parentũ qñ come
derunt pomũ.Tertio naſcit̃ curus ꝛ q̃
ſi in quattuoꝛ pedib⁹.Ad innuendũ ꝙ
cõparatus eſt iumẽtis. Quarto ad pa
trem inferio:ẽ:qꝛ ibi caro ſe rebellauit
Cum ergo hic nõ ſit aliud q̃ȝ lachryme
dolores:anxietates:ĩfirmitates.Ideo h̃
pſẽs vita nõ cõueniebat xp̃o glioſo.Sꝫ q̃
lis loc⁹ eius.Rñdeo ꝙ celũ empyreuꝫ
vbi eſt ſedes regalis ſua.Vñ fuit cõue
niens hac rõne ipm aſcẽdere hodie cõ
pleto numero quadragenario:ſꝫ forte
dicis.Cur nõ aſcẽdit ſtatim poſt reſur
rectionẽ ſuam:ſꝫ ꝑ dies.xl. morat⁹ eſt.
Rñdeo ꝙ hoc eſt actum duplici rõne.
¶ Primo rõne certificatiõis.Difficili⁹
erat ꝓbare veritatẽ reſurrectiõis q̃ȝ ve
ritatẽ mortis.Tp̃s enĩ triuꝫ dieꝝ fuit
ſufficiẽs tp̃s ꝓbatiõis mortis eius:ſꝫ
ad verã reſurrectionẽ ꝓbandã:maius
tp̃s requirebat̃.Et iõ nõ miꝝ ſi nõ ſta
tim vt reſurrexit aſcẽdere voluit.Sed
expectare ad informandũ eos bñ de ve
ritate reſurrectionis eius.vñ Act.j.c.
quibus.ſ.aplis pbuit ſeipm viuũ poſt
paſſionẽ ſuam in multis argumẽtis ꝑ
dies.xl.apparens eis ꝛc. ¶ Scdo rõne
ꝯſolationis fleuit mater eius iuxta cru
cem.Circa.Jo.xix.c.Stabat iuxta cru
cem mater eius.ꝛ Bern.dicit ꝙ tm̃ fle
uit tantũ ſe maceravit ꝙ nõ poterat
ſe ſuſtinere.Fleuit Magdalena.Fle
uerunt apli ꝛ oẽs deuoti ieſu xp̃i.De
bebant ergo ꝯſolari:qꝛ vt dr̃ in pa.ſm
multitudinẽ doloꝝ meoꝝ cõſolatiões
ꝛc.ꝛ.ij.Coꝝ.j.Sicut abundant paſſio
nes xp̃i in nobis:ita ꝛ ꝑ xp̃m abũdat
cõſolatio noſtra.Debebãt ergo cõſola
ri:ꝛ qꝛ ipm fleuerũt mortuum in ſepul
chro ꝑ horas.xl.quibus iacuerat.Jõ eos
voluit cõſolari ꝑ dies.xl.ſua corporali p
ſentia eis apparẽs.Vñ ñ neꝫ prima rõ
de ſua ꝯgruitate.Vñ dr̃.Eleuata ẽ ꝛc.
¶ Scdo rõne ꝛc. Concluſio eſt doctoꝝ
ꝙ plus eſt meriti apud deũ credere ꝛ
habere fidẽ de nõ viſis q̃ȝ de viſis de q
bus eſt cognitio.Greg.Fides nõ habꝫ
meritũ vbi humana rõ pbet experimẽ
tum.Aſculan⁹.Ibi fides nõ habet me
ritum ſalutare vbi humanus intell̃
inquirit rõnem.Tacenda eſt diuinarũ
reuelationũ cauſa.Ad ꝓpoſitum.Ex h̃
enĩ ꝙ xp̃s celũ aſcẽdit:fides noſtra eſt
magis meritoria q̃ȝ ſi non aſcendiſſet.
Ratio hec eſt.Quia q̃ȝuis in videntib⁹
xp̃i humanitatẽ eẽt fides vt in aplis
ꝛ alijs ſanctis hoĩbus:nõ quidẽ de hu
manitate quã videbãt:ſꝫ d diuinitate
quã nõ videbãt.Tñ maioꝛ ẽ fides cre
dere diuinitatẽ ꝛ hũanitatẽ xp̃i nõ vi
ſam q̃ȝ ſolũ diuinitatẽ.Ex h̃ audacter
dico ꝙ fides noſtra ẽ maioꝛ extenſiue
q̃ȝ fuerit fides aploꝝum: q̃ȝuis intenſi
ue fuerit maioꝛ fides aploꝝum. Quo
modo hoc ꝓbas pater.Probo ſic.Apo
ſtoli viderũt xp̃m in carne:cũ ipſo bi
berunt:comederunt:dormierunt:mira
cula viderunt ꝛc.Nos aũt nõ ſic:ſꝫ tñ
credimus diuinitatem ꝛ humanitatẽ
ſimul quã apl'i nõ habebãt.Vnde xp̃s
Tho.Jo.xx.Quia vidiſti me Thoma
crediſti:ſed dico tibi.Beati qui ꝛc.Ex
hoc dicunt doctores ꝙ fides latronis
fuit laudabilioꝛ q̃ȝ fides petri q vide
rat miracula facere xp̃m ꝛc.Sꝫ latro

Digitized by Google

nulla miracula vidit:nec aliq̄d ab eo
peſtū tamē in cruce poſit⁹ fide robora
us φ eſſet deus et homo:exclamauit.
ſancta. Memēto mei dn̄ veneris in re
gnū tuū. Cui reſpōſum eſt. Hodie me
um ꝛc. O fides ſancta latronis:tunc
pſe acq̄ſiuit:quādo apoſtoli eā amiſe
unt. Et ꝑpter hāc rationē dicit xp̄s.
Jo.xiiij. Qui credit in me op̄a q̄ ego fa
io ꝛ ipſe faciet:ꝛ maiora hoꝝ faciet.
Glo. Aliq̄ ſancti maiora miracula fece
unt φ ipſi apoſtoli:nec ipſe xp̄s. Vn
ecuit aſcendere hac ratione. Eleuata
ſt ꝛc. ¶ Tertio ratiōe ꝛc. Cōcluſio eſt
ionyſ.iiii.de di. Amor eſt vis vnitiua.
Exēpli grā.de iuuene q̄ philocapt⁹ oc
upat oēs ſenſus in vidēdo amicū. Ad
ppoſitū. Ap̄li toto corde xp̄m amabāt
nec mirū ꝑpter ſuā dulcē ꝯuerſationē
ꝛ ei⁹ v̄ba ſuauiſſima. Et ħ exclamauit
petrus Mat.xvij. Dn̄e bonū eſt nos
hic eſſe ꝛc. ꝛ Jo.vi. Cū ſemel quidā de
diſcipl'is a xp̄o receſſiſſent:ex eo qd̄ di
xerat eis. Niſi māducaueritis carnē fi
lij hoīs ꝛc. Dixit ad alios q̄ remāſerāt.
Nunq̄d ꝛ vos vultis abire. R̄ndit pe
trus. Dn̄e ad quē ibimus. Verba eter
ne vite habes. Tanta ergo vi amoris
apoſtoli trahebātur ex xp̄i p̄ſentia φ
de celeſtibus nō curabāt:dūmodo poſ
ſent frui ip̄a p̄ſentia. Vt ergo celeſtia
appeterēt debuit aſcendere. Et hoc eſt
φ dn̄s dicit. Johā.xvi. Expedit vobis
vt ego vadā.ſ.ad patrem. Si enim nō
abiero paclit⁹ nō veniet ad vos. Si aū
tem abiero mittā eū ad vos. Sup̄ quo
Beda. Expedit vobis vt formā ſerui a
veſtris abſtrahaꝫ aſpectib⁹ quatenus
amor diuinitatis artius veſtris cordi
bus infigat. Jlle. ¶ Quarta rō ꝛc. Vt
celos apiret ſanctis patribus ꝛ patriā
noſtrā diu clauſam:vt videbim⁹ in ſe
cūdo myſterio. ¶ Quinta rō ꝛc. Vt eſ
ſet noſter aduocatus apud patrē. De
quo.j.Jo.ij. Aduocatū habem⁹ apud
patrē ieſum xp̄m iuſtū:ꝛ ipſe eſt ppi
ciatio pro peccatis noſtris. Cū iſtis
eſt virgo mater eius aduocata noſtra.
Bern. Securū habemus acceſſum ad
patrē:vbi mater ante filiū:filius ante
patrem. Mater oſtēdit filio pectus ꝛ
vbera:fili⁹ oſtēdit patri latus ꝛ vulne
ra. Jlle. O ieſu ꝛc. Eleuata eſt. ¶ Se
cundū dicit ꝛc. Cū quomodo aſcēdit.
Reſpōdet dauid. Aſcēdit deus i iubi
latione:ꝛ dn̄s in voce tube. ꝛ Auguſt.
Aſcendēte xp̄o pauet omne celū:mirā
tur aſtra:plaudūt agmina tuba ſonat
ꝛ in cunctis blanda modulamina cho
ri emittūt. Jlle. Merito hoc geſtū eſt:
quia fuit victorioſus in p̄ſenti vita.
Jdeo in ſignum victorie cum triūphis
aſſumptus eſt. Videas Vale.lib.ij.c.
iij.ſub rubrica de iure triūphandi. Cū
quo eſt Lucius Florus lib.j. Quod ali
quid non triūphabat in populo roma
no:niſi prius quinq̃ milia hoſtium ſu
peraſſet ꝛ occidiſſet in vna acie. Et tri
umphantibus triplex fiebat triūphus
et leticia. Prima φ cum ad vrbē ciuis
triūphalis rediret:occurrebat ei popu
lus cum effuſa leticia. Secūda leticia.
quādo ibat in ciuitatē p̄cedebāt cur
rum triūphantis omnes captiui mani
bus ligatis poſt tergū. Tertia leticia:
q2 triūphans poſt ſe habebat ſeruum
geſtantē annulū ſimilē ſuo. Et a tergo
triūphantis coronā aureā deferentem.
Jpſe vero triūphans indutus veſte au
rea aſcendebat ſuper currū tractum a
quattuor equis albis. Et vt dicit Va
lerius fiebāt in his triūphis ludi ſole
cioſi:ꝛ feſtiui ioci in honorē triūphan
tis. Vnde maxime mouebātur roma
ni ad viriliter agendū:ꝛ aggrediendū
quecūq̃ ardua ꝛ difficilia ſibi commiſ
ſa. Sic triūphauit Lucius poſthumus
qui lygures vicit: ꝛ ſamnites. Sic pa
pyrius qui dunciam ſamnitū fregit.
Sic. Q. Cecilius qui Philippū regem

Digitized by Google

de macedonia victum eduxit. Sic triū-
phauit Pompeius magnus: qui duos
ſuperauit reges. Sic Ceſar qui quinquies
triūphauit ꝑpterea φ geſſit in gallia:
britannia: τ egypto: et affrica. Jeſus
noſter nō hunc habuit honorē: ſed mul-
to digniorem: q2 fuit victor. τ verus vi-
ctor inimicorū demonū: quos expolia-
uit de regno ſuo. Unde aſſociatus eſt
triūphaliter in patria ſua. de quo eccle-
ſia. Omnes gentes plaudite manibus
iubilate deo i voce τc. Captiui fuerūt
ſancti patres quos ſecū duxit poſt ſe
in paradiſo. de quibus dauid. Aſcen-
dens xp̄s in altum τc. Currus trium-
phalis fuit ſuū corpus glorioſum. Ue-
ſtitum tunica de ſua diuinitate que to-
tus reſplenduit. Ad eius dexterā erat
vnus male indutus. Jſte fuit: latro: vt
omni peccatori daretur materia τ ſpes
redeundi ad deum. Et volens incipere
hunc triūphum anteφ inciperet venit
ad diſcipulos ſuos ad cenaculum vbi
erant omnes congregati. Et ibi quat-
tuor egit per ordinem. Primo comedit
cum eis. Jn euāgelio hodierno. Mar-
ci. xvij. diſcūbentibus vndecim diſci-
pulis τc. Secundo omnes increpauit.
Sequitur. et exprobrauit incredulita-
tem eorū. Tertio precepit eis ne diſce-
derent: ſed expectarēt promiſſionē pa-
tris. Act. j. Quarto precepit eis vt poſt
miſſionē ſpiritusſancti predicarēt. Eū-
tes in mundū vniuerſum predicate τc.
Quibus peractis cum honorabili co-
mitiua: ſcilꝫ. cxx. hominum iuit. verſus
montē oliueti. Et ibi in illo loco tria
per ordinē fecit. Primo dedit eis bene-
dictionē. Secundo oſculum pacis ob-
tulit. Rom. vlti. Salutate inuicem in
oſculo pacis. Tertio apparuit nubes
mire claritatis ſub pedibus xp̄i aſcen-
dentis. Non φ nubes illa ꝓbuerit ad-
miniculū aliquod xp̄o: ſꝫ in ſignū diui-
nitatis apparuit. Et vidētibus diſci-
pulis illa nubes ſuſcepit eū ab oculis
eorū ſecū adducēs aīas ſanctorū patrū
Dum ergo aſcēderet cū maximo tripu-
dio: vidētes angeli qui in celo remāſe-
rant: toti admirari ceperūt dicere ſuis
fratribus φ xp̄m aſſociabāt illud. Eſa.
Quis eſt iſte qui venit de edō tinctis
veſtibus de boſra. Edom interpretatur
ſanguinea. Boſra. i. munita ſm glo. ſu-
per vbo. Quis eſt τc. De quattuor mi-
rabantur angeli. Primo φ terra. i. cor-
pus xp̄i terenū aſcēderet ſuper omnes
celos: quod eſt contra naturā: cū dicat
Salo. prouer. xxv. Celū ſurſum: τ terra
deorſum. Mirabātur φ homo aſcēde-
ret ſup angelos: quod nunφ viſum eſt
Jn ps. Aſcēdit ſcꝫ xp̄s ſuper cherubin
τ vo. τc. Mirabātur φ homo aſcende-
ret vſφ ad deū. Dan. vij. Uenit ſcilicet
xp̄s vſφ ad virum qui ſedebat in thro-
no. Mirabant. iiij. φ homo crucifixus
lancea perforatus: coronatus: aſcende-
bat cum tanta poteſtate: vt ſcilꝫ ſuper
omnes angelos ſe collocaret. O digni-
tas noſtre carnis: ſuper naturā angeli.
quod bene agnouit Jo. qui dum ange-
lum adorare vellet more ſolito. Dixit ei
angelus. vide ne feceris. Conſeruus tu-
us ſum τc. Ex hoc vt dicit Tho. in. iij.
diſtin. ix. Homo poteſt plus mereri φ
angelus triplici ratione. Ex ratiōe dif-
ficultatis que eſt in homine non in an-
gelo. Et ratione diuturnitatis: τ meri-
to paſſionis chriſti. Unde aſſociatus
fuit in throno ſuo ad patris dexteram
Quo aſſociato inferiores angeli reue-
lauerunt hominibus. vt dicitur Act. j.
Cumφ intuerentur in celum euntem
illū: ecce duo viri id eſt duo angeli in
forma viri: aſtiterunt iuxta illos ve-
ſtibus albis: quid dixerunt apoſtolis
Uiri galilei: qui admiramini aſpicien-
tes in celum: hic ieſus qui aſſumptus
eſt a vobis in celū ſic veniet. Quo au-
dito diſcipuli receſſerūt, de loco eodē

Digitized by Google

tes ad cenaculū: ibiq̧ expectantes ſpiritū ſanctū promiſſum in penthecoſtes Et glorioſus ieſus in throno patris eſt collocatus. Unde dicit. Eleuata eſt magnificētia tua ſup celos. Nota ꝙ celū quadruplex eſt ⁊ ſuper omnes xp̄s hodie aſcendit triūphanter vt dicunt gloſe. Celum materiale. Celum rationale Celū intellectuale. Celū ſupſubſtātiale. Celum materiale. Et hoc eſt multiplex. Primo aereū. Secūdo ethereum Tertio olympiū. Quarto igneū. Quinto ſydereum. Sexto criſtallinum. Septimo empyreū ſup quos aſcēdit. Secundo celum rationale. i. homo iuſtus q̄ dicitur celū rōne inhabitationis anime: Quia ſicut celum eſt ſedes ⁊ habitatio dei: ſic anima iuſti eſt ſedes. Tertio celum intellectuale. i. angelus. Angeli dicūtur celi: quia ſuper omēs aſcēdunt. Quarto celū ⁊c. Et hoc eſt equalitas diuine eſſentie. De quo celo xp̄s venit. Et ſic vſq̧ ad illud xp̄us aſcendit. De quo. ps. A ſummo celo egreſſio eius. Et occurſus eius vſq̧ ad ſummū eius. Et ſuper oēs celos hos: hodie aſcēdit. Et hoc eſt qḋ dicitur Mar. vlt. Et dn̄s ieſus poſtꝙ locutus eſt eis aſſumptus eſt in celū: ⁊ ſedet ad dexterā dei. Dextera dei eſt equalitas dei. De q̄ ps. Dixit dn̄s domino meo: ſede a dextris meis. Eleuata eſt ⁊c.

¶ Tertiū dicit ⁊c. Contēplant modo aliqui contēplatiui ꝙ anteꝙ pulcher ieſus celos aſcenderet: eſſendo mater eius ſanctiſſima ſimul cū aliīs diſcipulis in cenaculo apparuit ſibi dn̄s ⁊ cū eis familiariſſime pranſus eſt vt ſcribitur Actu. i. c. vt per effectū comeſtiōis ſm Grego. Ueritas pateſceret carnis. Refectione aūt completa precepit eis: vt in montem oliueti verſus Bethaniam irent. Aliqui dicunt ꝙ xp̄s iuit cū eis: ex eo ꝙ lucas ait. Eduxit illos foras in Bethaniam. Aliqui vero tenent ꝙ poſtꝙ dixit vt irent ad montem oliueti diſparuit ab eis. Et iterum in mōte apparuit. Erat autem mons ille ſm Nico. de lyra: extra hieruſalem in via eundi verſus bethaniam. Ibi aliquantulum ſtetit xp̄s cum benedicta matre ⁊ diſcipulis ſuis: ſicut amici valefacientes ſolent figere gradum. Ibi diſcipulos docuit: ꝙ non erat eorum noſce tēpora vel momenta que pater poſuit in poteſtate: cū peterent. Si in illo tempore reſtituendum erat regnum iſrael. Ibi poſt multa blanda ⁊ conſolatoria verba bene dixit eis. Contemplātur ſiquidem hi: ꝙ dum dixiſſet. O mater mea benedicta. O genitrix ſuauiſſima O dilecti mei diſcipuli: ecce completa ſunt omnia. Tempus eſt vt reuertar ad eum qui me miſit. Igitur ſuſcipite benedictionem meam ꝙ omnes cadentes in terram adorauerunt eum. ⁊ benedictione accepta genua tenebant in terra defixa: aſpiciebantq̧ facieꝫ in quam angeli cernere deſiderant. Et ieſus ad orientem reſpiciens: forte in gemando: benedicta ſis mater mea: benedicti vos diſcipuli mei. eleuatis manibus paulatim ferebatur in celū. O noua prodigia. O miracula inaudita. Ille qui de virgine natus mortem talit abiectiſſime crucis: non ſolum ſurrexit a mortuis: ⁊ ſuam reſurrectionem ſignis euidentiſſimis comprobauit. Sꝫ poſt hec omnia: palam ⁊ hora nona vt creditur a monte oliueti ad celos progreditur. Currite ergo gentes vndiq̧ ⁊ adorate illum qui eſt rex regum ⁊ dominus dominantium. Poſtꝙ vero videri amplius non potuit regreſſi ſunt apoſtoli ⁊ ceteri in hieruſalem: laudantes et benedicentes deum: in gaudio ⁊ leticia ⁊c. Amen.

¶ In feſto penthecoſtes.
¶ De miſſione ſpiritusſancti.

REpleti ſunt omnes ſpū ſancto Actu. ij. capl'o. ¶ Prologum huius ſermonis nullo modo iuenire potui. De hodierna ſolēnitate hodie erit ſermo. In quo tria vidēda ſūt myſteria i p̄ntiar̄.

¶ Primum dr̄ congruitatis.

¶ Scd̄m dr̄ manifeſtationis.

¶ Tertium dr̄ requietionis.

¶ Primū ꝛc. Querit̄ dubiū. Utrū fuerit congruū mittere ſpm̄ſanctū hodierna die ſup ap'l'os. Rn̄deo ſm̄ Tho. et alios docto. ꝙ ſic. Que congruitas probatur triplici rōne. aut triplici de cā.

¶ Prima ratione inſtructionis.

¶ Scd̄a ratione ordinationis.

¶ Tertia ratione roborationis.

¶ Prima ꝛc. Maxima vna eſt in theologia. Qd̄ finis hūani deſiderij eſt cognitio veritat. Un̄ ph's. i. Metha. Oēs hoies natura ſcire deſiderāt. ꝛ Tu lli' lib. de Sene. ꝛ Tho. i. parte. q. xij. ar. i. Inter oia que maxime intellectus deſiderat: eſt ſcire aliq̄d de deo qui eſt principiū eſſendi: a cuius cognitiōe dependet aliarū rerū cognitio. Sufficiēs autem cognitio dei nō poterat haberi ab ap'l'is naturali cognitiōe: q2 excedebat facultatē ingenij illoꝝ. Et q2 debebāt eſſe tube ꝛ buccinatores diuini nois in toto orbe: ꝛ predicare que erāt neceſſaria fidei noſtre. De articulis. De incarnatione. De paſſione. De reſurrectione De aſcēſio e. Ideo debebāt inſtrui de diuinis. Inſtructio aūt iſta meli' fieri nō poterat ꝙ a ſpūſancto: prout ꝓmiſſum fuit eis a xp̄o. Jo. xiiij. Spūs paraclitus docebit vos oia. Et Luce. xij. Spūſanct' docebit vos in ipſa hora q̄d oportet dicere. Et. i. Johā. ij. Unctionē habetis a ſctō: ꝛ noſtis oia. Et Sapien. Inſpiratio altiſſimi dabit intelligentiam. Hic eſt ille ſpiritusſanctus quo adā inſpiratus euigilās ab extaſi ꝓphetauit dicēs. Hoc nūc os ex oſſib' meis: et caro de carne mea. Hic eſt ille ſpūs quo inſpiratus abel obtulit oblationē acceptā deo: q̄a reſpexit dn̄s ad Abel ꝛ ad mūera eius. mittēs ignē q̄ cōſumeret hoſtiā eius. Hic eſt ille ſpiritusſanctus quo dictāte Noe fabricauit archam: in qua ſaluatū eſt genus humanū. Hic eſt ille ſpūſſanctus quo inſpirāte credidit Abraam deo: ꝛ reputatū eſt ꝛc. Hic eſt ille ſpūſanct' quo inſpirāte Rebecca vxor Iſaac mandauit Jacob filio ſuo vt ſuſciperet bn̄dictionē. Hic eſt ille ſpūſſanctus q̄ p̄cedebat moyſen ꝛ filios iſrael in colūna nubis per diē: ꝛ in colūna ignis ꝑ noctē. Hic eſt ille ſpūſſanct' qui tanꝗ digit' dei ſcripſit i tabulis lapideis legē dei. Hic eſt ille ſpūſſanctus qui eduxit Caleph in terram ꝓmiſſionis. Hic eſt ille ſpūſſanctus q̄ docuit ꝓphetas. De quo Joel. ij. Effundā ſpm̄ meū ſuper omnē carnē ꝛ ꝓphetabūt filij veſtri ꝛ filie veſtre. Hic eſt ille q̄ docuit oēs ap'l'os locutionē linguarū Act. ij. Repleti ſunt oēs ſpūſancto: ꝛ ceperūt loqui varijs linguis ꝓut ſpūſſanctus dabat eloqui illis. Sup quo Greg. Spūſſanctus ſuper diſcipulos in igneis linguis apparuit: ꝛ eis oim linguarū ſciam dedit ꝛ docuit ſciam oim ꝛ intelligentiā. Sic p3 eius cōgruitas rōne inſtructōis Jo. xiiij. Ille vos docebit oia ꝛc. ¶ Scd̄a rōne ordinationis. Ordinat̄ hō ad btitudinē tanꝗ ad vltimū finē: iuxta illō Heb. xiij. Nō em̄ habemus hic ꝛc. Sed hūc finē nequibat homo inuenire q̄a erat obtenebratus i peccatis. Oſee. iij. Ambulabūt vt ceci: q̄a dn̄o peccauerūt. Et quia finis alicuius oportet eſſe precognitū: iuxta illud ph'i. iij. aīe. Uoluntas non fertur niſi in bonū p̄cognitū. Opus erat adiutorio ſpūſſancti: ſicut directorio noſtre ſalut̄. Un̄ xp̄s Jo. xiiij.

Expedit vobis vt ego vadam: quia ſcꝫ
mittã ſpũſanctũ ad vos: q̃ vos ad vi
ã beatam diriget ⁊ ducet. De quo da
uid. Spũs bon⁹ deducet me in vitã re
tã ſcꝫ vitã ꝫ beatã. Hic eſt ille ſpũſſan
tus qui oẽs ad vitã beatã conducit.
Unde cõueniẽs fuit mittere hodie tã
p̃ ad vitã eternã ordinatoriũ. ¶ Ter
tio ⁊c. Ut eẽnt fortes ⁊ ſtabiles in tri
bulatione. Ubi notandũ eſt q̃ apl̃i an
te aduẽtum ſpũſſancti fuere imꝑfecti
Luce. xxij. ⁊ Mat. xxvij. in nocte paſſio
nis fuit dictũ petro. Amẽ dico tibi an
teq̃ gallus cãtet: ter me negabis. Ad
voces vnius ancille xp̃m negauit. Et
oẽs apl̃i fidẽ amiſerũt: ꝟgine excepta:
nam in ipa ſola remãſit. Unde filius
cõquerit. p̃s. Conſiderabã ad dexterãꝫ
⁊ videbã ⁊ nõ erat qui cognoſceret me
Siniſtrã nõ dixit propter matrẽ. Un
de decuit ſpiritũſanctũ mitti ꝑpter ro
borationẽ ipoꝝ. Hodie nãq̃ roborati
ſunt: vt oĩa ſufferrent ꝑpter nomẽ dñi
Poſt illuſtrationẽ vero ſpũſſancti cu
ſtodijs macerati verberib⁹ afflicti gau
dentes a cõſpectu cõſilij qm̃ ⁊c. Quod
ꝫ quia petrus in cruce ſuſpẽſus. Pau
lus decapitatus: Bartholome⁹ excoria
tus: ⁊ nullũ tormentum fuit qd̃ in ipis
nõ experiret. ¶ Preterea vnde ꝓceſſit
martyrũ conſtantia. Unde patientia.
Stephani. Laurẽtij. Uincẽtij. Agathe
virginis. Lucie. Agnetis. ⁊ Katherine
nῑſi a ſpũſſancto. Uñ Ber. in ſermo
ne huius diei cõcludit rõnes noſtras.
Spũs paraclytus dat pignus ſalutis
robur vite: lumen ſcientie. Pignus ſa
lutis vt ipſe ſpũs teſtimoniuꝫ reddat
ſpiritui noſtro: q̃ ſumus filij dei Ro
bur vite vt qd̃ per naturã eſt nobis im
poſſibile. p grãm eius nõ ſolũ poſſibil
ſed etiã facile fiat. Lumen ſcie: vt q̃c
quid boni in nobis inuenimus illi tri
buamus a quo omne bonum eſt. Ille
⁊ ſic patet primum myſterium.

¶ Secundũ principale dicitur ⁊c. In
uenimus q̃ ſpiritus ſanctus in tripli
ci ſpecie ſm̃ doctores apparuit.
¶ Primo in ſpecie viui aĩalis.
¶ Scd̃o in ſpecie ignis.
¶ Tertio in ſpecie linguarum.
¶ Primo ⁊c. Colũbe. Luce. iij. Deſcen
dit ſpũs corꝑali ſpecie ſicut colũba in
ipſuꝫ: quãdo fuit baptizatus. Sꝫ qua
re plus in ſpecie colũbe: q̃ alterius aĩa
lis. Rñdeo ſm̃ Tho. in. iij. parte qõne
xxix. articulo. vij. ꝑpter conditiones
ipſius animalis ſpiritui ſancto conue
nientes q̃ alterius aĩalis. Primo quia
habet gemitũ p cantu. Sic ſpiritusſan
ctus ad cor peccatoris veniens ipſum
facit gemere cũ ipſuꝫ deducit in cogni
tionẽ propꝛij erroris. O ſi moreret nũc
ait vſurarius auarus concubinari⁹ irẽ
ad infernũ. Heu me miſeruꝫ. Sic fecit
magdalena. Petrus apoſtolus publi
canus. Eſa. xxxvi. Recogitabo tibi om
nes ãnos meos: in amaritudine anime
me. Plange aĩa cara ⁊ ora dominũ vt
det tibi cõtritionẽ peccatoꝝ tuoꝝ an
teq̃ moriaris. De qua Job. x. Dimitte
me vt plangam paululũ dolorem meũ
Mat. v. Beati qui lugent qm̃ ipi con
ſolabũtur. ¶ Secũda conditio colũbe
quia caret felle. Hec aũt cõditio cõue
nit ſpũſſancto: quia cũ ſit amor caret ol
felle odij: rãcoris: ⁊ maliuolẽtie. Sap.
i. Benignus eſt ſpũs ſapientie. Et. xii.
O q̃ bonus ⁊ ſuauis eſt domine ſpũs
tuus in nobis. Cuius bonitas apparet
in ſupportatione peccatorꝫ. Iſa. xxx.
Expectat nos deus vt miſereatur no
ſtri. Peccator meretur ſtatiꝫ puniri de
ſuo peccato. diuina clemẽtia expectat
Unde dionyſius. iiij. capitulo de diui
nis nominibus. Sicut ſol radios ſuos
emittit ad corporum illuminationem.
ita diuina bõitas radios ſuos: ſcilicet
miſericordie. ¶ Tertia conditio: quia
nidificat in foraminibus petre. O mea

Digitized by Google

[illegible] myſterium ꝙ eſt in illa petra. Il
la eſt de qua apoſtolus. Petra autem
erat xp̄s: nidificat quidē xp̄s ſcʒ in pe
tra que hominem ponit in contempla
tionem ſuſpēſus: ⁊ quinqʒ plagarū ei⁹
Ad hanc contemplationē inuitat ſpō
ſus ſponſam ſuā di. Canti. ij. Surge ꝓ
pera amica mea. ſponſa mea col. iiij. in
for. petre. i. nidifica cōtemplare: ſurge.
ſcʒ ab amore mundi terrenarum rerum
⁊ carnalium ſurge a ſummo peccati ꝓ
pera ad me. Primo amica mea: quia om
nia ſigna amicitie oſtendit anime. Se
cundo ſponſa: quia ipſam deſponſauit
annulo fidei. Oſee. ij. Deſponſabo te
mihi in fide. ¶ Tertio dicit colūba ꝓ
pter ſimplicitatē ⁊ puritatem quaʒ ei
contulit in baptiſmo. Et ſic patʒ de p̄mo
ſpecie colūbe. ¶ Secūdo in ſpecie ⁊c.
Queritur quare in ſpecie ignis ꝙ̄ alte
rius elemēti. Reſpōdet ſanctus Tho
mas ſupra ꝓpter tres rationes ſiue cō
ditiones ipſius elementi quas non ha
bet aliud elementum.

¶ Prima: q̄ eſt calefactiuus.
¶ Scđa: q̄ eſt purgatiuus.
¶ Tertia: q̄ eſt illuminatiuus.

¶ Prima ⁊c. Sic ſpūſſanctus corda ho
minum calida facit in dei amore de q̄
igne Luce. xij. Ignem veni mittere in
terrā. Et eccleſia in hy. de patris ergo
lumine: decorus ignis miſſus eſt: q̄ in
fide xp̄i pectora calore verbi cōpleuit.
Et ad Roma. v. d̄ ſe ⁊ alijs apl̄is. Cha
ritas dei diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris:
Hic eſt ignis q̄ paulū iſlamauit vt mo
ri ꝓ xp̄o ⁊ alligari nō timeret. Inflam
mat quotidie iuuenes vt mūduʒ relin
quāt. Ecce prima cōditio ignis. ¶ Se
cūda ⁊c. Hac ratione aurifex ponit au
rum in igne: vt ibi purgetur. Sic ſpiri
tuſſanctus purgat peccatoris conſcien
tiam a rubigine peccati. Hoc dauid pe
tebat. Cor mundum crea in me deus. i.
purga et purifica a peccatis ⁊ malis.

Et hoc eccleſia petit pro filijs ſuis [illegible]
ps. ciij. Emitte ſpiritū tuum ⁊ creabū
tur: ⁊ renouabis faciē terre: ſic renoua
uit cor. Magdalene ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ
a malis. Unde ꝙ multi dāt vſuras ⁊
alia illicita faciūt: quia ſunt rubigine
peccatoꝝ imbuti ⁊ pleni: vnde indigēt
purgari igne ſpiritusſancti. ¶ Tertia
cōditio ⁊c. Sic ſpūſſanctus illuminat
cor tenebroſum peccātis. Plures de ma
lo in peius vadunt: iđ quia ſunt ceci.
Soph. i. Ambulabūt vt ceci: quia dn̄o
peccauerūt. ¶ Tertio ſpūſſanctus oſtē
ſus eſt: in genere linguaꝝ. Quare plus
in forma linguaꝝ ꝙ̄ in alia forma. Nō
ſic manus ac pedes accepit. Reſpōdeo
ꝙ factū eſt: vt h̄ mēbrū pre ceteris re
gularet gratia ſpūſſancti: q̄ pre ceteris
difficilius cuſtoditur. Inter oīa mem
bra hoc maxime cū difficultate cuſto
ditur. Jaco. iij. Oīs natura beſtiarū et
volucrū ⁊ ſerpentū ⁊ ceteroꝝ domātur
linguā autē nullus domare poteſt. Ju
eodem. In ipſa benedicimus deū ⁊ pa
trē: ⁊ in ipſa maledicimus hoīem q̄ ad
imaginē ⁊ ſimilitudinē dei factus eſt.
Ex ipſo ore ꝓcedit bn̄dictio ⁊ maledi
ctio. Ille. Iđ cōueniēs fuit vt ſpūſſan
ctus in ipſa ſpecie appareret vt ſic di
rigerētur. Nō eſt ſignū tā expreſſiuū vtrū
homo ſpūſſanctū in ſe habeat: ſicut ad
linguā cognoſci poteſt. Ubi notandū
ꝙ deus tres prouincias fecit: ⁊ in qua
libet poſuit linguagiuʒ ſuū. Primo ce
leſtem. Secūdo terreſtrem. Tertio in
fernalem. Linguagium prouincie cele
ſtis eſt deum laudare ps. Beati qui ha
bitant in domo tua domine. Linguagi
um prouincie terreſtris eſt loqui de ter
renis. Johannis. iij. Qui de terra eſt
⁊ cetera. Linguagium prouincie infer
nalis eſt deum blaſphemare. Apocaly
pſis. xvi. Blaſphemauerunt deum ce
li pre doloribus ⁊ vulneribus ſuis. Et
ſic patet quare miſſus eſt in linguis

¶ Quarto miſſus eſt in ſpecie flatus. Quare potius in flatu. Johan.xx. Inſufflauit et dixit. Accipite ſpiritūſctm̄. Reſpondeo ꝙ propter tria que flatus habet ſpirituiſancto cōuenientia. Primo q2 velox. Secūdo q2 calidus. Tertio q2 neceſſarius. ¶ Primo ꝛc. Sic ſpirituſſanctus veloces facit ſuos ad bene operandū Greg.in homelia. Amor dei nunꝙ eſt ocioſus Ambro. Neſcit tarda molimina ſpirituſſancti gratia. Secundo quia calet: calefacit ſuos. ¶ Tertio ꝛc. Sic ſpirituſſanctus facit ſuos quo ab eis remoto deficiūt in via ſpirituali ps. Auferes ſpiritum eorum et deficiēt Joh. Spiritus eſt qui viuificat. Eze.xxxvij. Dabo vobis ſpiritum et viuetis. ¶ Tertium principale dicitur ꝛc. Ad quos venit. Reſpondeo ꝙ ad tres pſonas venit: vt patet hodie. ¶ Pmo ad eos q̄ ſunt vniti i charitate. ¶ Scđo ad eos q̄ ſunt vniti in orone. ¶ Tertio ad eos qui ſunt in puritate. ¶ Primo ad eos ꝛc. Venit ad apoſtolos qui erāt vniti. In epiſtola hodierna. Dum complerentur dies penthecoſtes erāt omnes pariter in eodē loco. Et ſicut erant in eodem loco corporaliter: ſic ſpiritualiter erant in vna charitate in vno amore: ideo acceperunt ſpiritūſanctum. Et ratio cum ſpiritus.ſcs ſit amor.j. Johā.iiij. Deus charitas eſt cum illis habitat. Mathei.xviij. Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo: in medio eorū ſum. et Aug. ſuper Johā. Sola dilectio diſcernit inter filios dei: et filios dyaboli. Ideo Iſa.lxvi. Super quē requieſcet ſpiritus meus: niſi ſuper humilem et quietum. ¶ Secūdo ad eos ꝛc. Ad apoſtolos venit cum dicitur. Erant perſeuerātes in oratione cum mulieribus et maria matre ieſu et cū alijs. Ubi notandū ꝙ ſpirituſſanctus facit ſicut pegrinus quādo in itinere eſt et ſcit hoſpitiū alicuiꝰ qui libenter eum recipit. Ad illud libēter vadit. Ita ſpūſſanctus cū videt hoſpitiū noſtre mētis paratū ad illud intrat. et hec oratio facit. In hymno oībus apoſtolis deū veniſſe nunciat: et Jo.xiiij. Ueniemus et manſiones apud eum faciemus. et Sap.vij. Inuocaui ſcil3 per orationē et venit in me ſpiritꝰ ſapientie. Jo.xiiij. Rogabo patrem et alium paraclytū dabit vobis. ¶ Tertio ad eos ꝛc. Uenit ad apoſtolos q̄ erant puri Greg.in omel. Tergat ſordes prauis operis qui deo parat domū mentis Figura. Gen.viij. Columba emiſſa de archa a Noe: cum inueniſſet terraȝ paludoſam nō permāſit ibi: ſed ad archā reuerſa eſt. Colūba eſt ſpirituſſanctus non permanet in terra paludoſa.id eſt in peccatore: ſed ad propria reuertitur. Quomodo ſit facta hec miſſio videamus. Ante aſcenſionē ſepe chriſtus ſicut amicis apoſtolis ſuis mittere ſpiritūſanctū promiſit. Johan.xvi. Expedit vobis vt ego vadā. Si autem abiero: mittā eum ad vos: ſed tamen nō indicauit eis diem neq3 horam. Ignorātes ergo tempus ipſum expectauerunt vi. die poſt aſcenſionē et ſabbato. Tranſactis his diebus: cepꝰrūt cōtriſtari et dicere inuicē. Quando veniet vnus inquit cras alius nō: ſed die lune. Dum veniſſet ſabbatum: dicebant. O quid facię̄mꝰ: timidi ſtabāt abſconſi. ꝑpter metū iudeoꝝ. Uñ iſto mane ad mariā venerūt dicētes. Heu filius tuus nobis promiſit mittere ſpm̄ſctm̄: Hodie ſunt decē dies ꝙ aſcēdit: et adhuc ſpm̄ſctm̄ nō miſit. et virgo. Nō dubitetis: q2 hodie oīno mittet: nec añ mittere debuit Et ratio: qñ deꝰ traxit ppl'm de captiuitate egypti: quinquageſimo die deſcēdit in forma ignis in mōte ſyna dādo legē: fuit figura ꝙ quinqgeſimo die reſurrectiōis ſue nos liberaret et viuificaret. Uñ ponamꝰ nos i orone. Petrꝰ cū

[illegible]ijs ſe ad vnam partem poſuit: laza-
rus cū.lxxij.duobus ad aliam: ⁊ mag
dalena cū alijs mulieribus ad aliam
⁊ virgo maria in medio. In celeſti pa-
latio facta eſt diſſentio inter patrē et
ſpiritūſanctū. O pater inqt filius pro
miſi apoſtolis meis paraclytū ⁊ cōſola
torē: tēpus aduenit vt pmiſſionē attē
das. Cui pater. Sum contētus indica
ſpiritūſancto. Cui ſpiritusſanct⁹. Dic
mihi quō te tractauere. Cui filius. Ui
de me per charitatē. Oſtendit ei latus
⁊ manus ⁊ pedes pforatos: heu mihi.
Sed vadā in aliā effigiē: qꝛ non aude
bunt me tāgere. Qui deſcēdit cū maxi
mo ſtrepitu. Factus eſt repēte de celo
ſonus tanq̄ aduenientis ſpiritus vehe
mentis: deſcēditq̄ ſup eos: et repleuit
totā domū vbi erāt ſedentes. Repleti
ergo ſunt omnes ſpiritūſancto.

¶ Feria ſecunda penthecoſtes. De di-
gnitate anime. Sermo magnus.

Sic de⁹ dilexit mū
dum vt filiū ſuum vni
genitū daret. Johā.iij.
Stupendū ⁊ mirandū
diuinū hu⁹ mūdi opi-
ficium cuius potiſſima
pars eſt ratiōalis creatura. Ita ſingu-
lariter in oībus eius mēbris eſt ordina
tum ⁊ bene diſpoſitum tātaq̄ mēſura
vt ſtupidā omnē humanā intelligen-
tiam reddat. Unde eſt ſciendū qꝛ na-
tura anime noſtre: non ſolū ſm ſcolam
ſacrorū theologantiū ⁊ ſacram religio
nem chriſtianā: ſed etiā ſm opi. philo
ſophantiū eſſe diuinā ⁊ ſpiritualē: cu-
ius veritas probatur per teſtimoniū
ſacre ſcripture. Moyſes in perſona dei
Gen.iij. Faciamus hominē ad ymagi
nem ⁊ ſimilitudinē noſtrā o ſapientia
aurea ⁊ celebrāda ſententia. Cui ſenten
tie eſt cōformis colorata fantaſia pro-
phetarū. Unde Plotinus platonicus
de quo Aug.x. de ciui. dei.c.ij. Plotin⁹
platonicus animā noſtrā intellectua-
lē quā in celeſtibus ſedibus habitare
non dubitat nō habere aīt ſupra ſe niſi
naturā dei. Ille. et in.viij. Ethi. Homi
nes dicūtur dij propter virtutis excel-
lentiā. et ſocrates ſepe ſolebat dicere
pro cōfirmatione pre inductarū ſentē
tiarū. Homo perfectus per ſapientiā:
nihil eſt aliud q̄ deus in humano cor
pore hoſpitatus. Ideo in vlla re nō po
teſt ſe beatificare ipa anima q̄ in deo.
Aug.in.ix. de ciui. dei.c.ij. Uerus de⁹:
eſt cū quo ſolo: ⁊ in quo ſolo: ⁊ de quo
ſolo: anima rationalis: ⁊ intellectualis
beata eſt. Et concludit phus.vij. Ethi.
Hoīes pfectos per virtutē theonicos
eſſe dignos. Ideo preſtātia ingenia ap
petūt cōformare ſe ſuo principio. Cuius
natura veluti diuina portio abſoluta
⁊ libera ab hac terrena mole corporū.
⁊ cupiūt ſe abſtrahere a cura et poſſeſ
ſione rerū mortaliū. ppterea ſublimis
ille monarcha deus vt homo haberet
cauſam amandi eum: illū voluit deco
rare ineffabilibus donis. Interq̄ pri
cipatū tenet anima rationalis illi com
municata. Quā ipe factor tantū appre
ciauit: vt filium ſuū vnigenitū daret
ſicuti verba aſſumpta teſtantur. Sic
deus ⁊c. In q̄bus verbis de dignitate
huius aīe loquemur. De qua tria ſingu
laria myſteria pponimus declarāda.
¶ Primum dicitur quiditas.
¶ Secundum qualitas.
¶ Tertium nobilitas.
¶ Primū ⁊c. ſm ſentētiaꝫ phi.i. de aīa
Omino ⁊ penit⁹ difficilimoꝝ eſt accipe
quid ſit aīa tamē ꝯfiſus de gratia dei
intēdo texere ſmonē de illa. ⁊ qꝛ ſunt
plures diffinitiones phoꝝ duas tm̄
principales vedebim⁹. Unā phi natu
ralis. Aliam theologi. Prima eſt plato
nis in timeo: dicentis. Aīa eſt eſſentia
ex quattuor numeris cōpoſita ſolum

vnitate: dualitate: trinario: et quaternario. O quid dicit pdicator noſter: qui diffinit aiam ſup digitos vt mulieres. Aia ex quattuor cōponit: inquit Plato cū in ſe habeat quattuor. ſ. ſciam: intellectū: opinionē: et ſenſum. Uocabat aūt vnitatē intellectū dualitatē: ſcientiam: trinariū: opinionē: quaternariū ſenſum. Nam intellect⁹ fertur in ſimplicem naturā rei: q̄ de ſe eſt vna. Scientia eſt d̄ ſubiecto ſeu natura p habitudinē ad ppietates eius q̄ ſunt duo. Opinio eſt circa duo cōtradictoria cū formidine et incertitudine alteri⁹. Sēſus interiores ſunt quattuor. ſ. ſenſus cōis: fantaſia: cogitatiua: et memoratiua: etiaʒ ſub miſtico velamine voluit intelligere plato: q aia eſt vna ſm ſubſtantiam: et ſm eſſentiaʒ eſt duplex: quia habet eſſentiā et eē. Eſt triplex ppter eius triplicem potentiā. ſ. memoriā intellectuʒ et voluntatē: ſm quas eſt ad imagineʒ dei. Eſt quadruplex: quia informat corpus cōpoſitum ex quattuor elementis. Sʒ mihi parcant phi cuʒ ſuis equacibus: quia de aia nihil aut parum intellexerunt. Ideo ſniam theo. audiamus. Unde Aug. in li. de q̄ntitate anime. Tho. in. ij. contra gen. c. vij. Bona. j. di. xvij. Alexan. ij. per trac. de aia ita diffiniunt aiam. Anima eſt ſubſtantia incorporea: imortalis de nihilo creata a deo: ad beatitudinē conſequendam. In quibus verbis ponunt quinqʒ concluſiones. ¶ Prima cōcluſio eſt. Aia eſt ſubſtātia incorporea. Contra democritum et Euripidē eraclytum: qui voluerunt aiam noſtrā eſſe de igne materiali: et cōtra Diogenē qui voluit eā de aere: et contra Taletem mileſium qui voluit de aqua: vt dicit phus. ſ. de aia: et Cicero de natura deoꝝ: contra Epycurum qui imaginatus eſt aiam eſſe mixtam: igne: aere: aqua: terra: vt ponit Macrobi⁹ li. de ſomno ſcipionis. Per hanc materialitatē cōcludebāt ipſam mortalem et corruptibilē. Que opinio p heretica habet ab eccſia. xxiiij. q. iij. c. penul. ¶ Scda concluſio eſt q eſt immortalis. Contra pythagoram phm: q dixit aiam cum corpe mori. Cuius opinionis fuere ſaducei: et qui negabāt reſurrectionē corpoꝝ: cum qua opinione fuerunt multi xpiani. De quib⁹ certe dolendū eſt qui ſequētes prauas cōſcientias virtutibus iciuni: dederunt ſe omni turpitudini. documenta fidei et euangeliū ridentes: tenent animam ſimul cum corpe mori: in quorum pſona. Eccl. iij. Unus eſt hominis interitus et iumentorum: et equa vtriuſqʒ cōditio. et Sap. ij. Ex nihilo nati ſumus et poſt hoc erimus quaſi nō fuerimus. Exemplum illius dñi qui mecuʒ in alpibus Florentie nō credens aliam vitam: et aiam cuʒ corpore mori. dicebat. O pater quis vidit aliam vitam: quis reuerſus eſt ad nos: mortuo corpe perit et anima. O bubale. O vilior beſtia dyabolus et bonuʒ tpe cauauit tibi de rebus. Que opinio heretica eſt. Quod bene Gregorius oſtendit. iiij. dyalogorum. Tres vitales ſpūs creauit omnipotens deus. Unum qui carne non tegitur: nec cuʒ carne moritur. Aliū qui carne tegit: ſed nō cum carne moritur. ¶ Tertium qui carne tegitur: et cum carne moritur.

¶ Primus eſt angelicus ſpiritus.

¶ Scds eſt ſpiritus humanus.

¶ Tertius eſt ſpūs iumentorum cunctorumqʒ brutorum aialium. Ille. Plato in timeo. Aia eſt imortalis: et ſm q vicerit paſſiones: vel victa fuerit: premiabit: vel punieſ poſt hanc victam. Sal. in prologo iugurtini. Ingenia et egregia facinora: ſicut aia imortalia ſunt. Lucretius. Redit idem retro de terra: qd fuit ante. Sed qd miſſum eſt ex etheris oris. Id rurſum celi fulgentia tem

Pla receperant. O q̄ cōfundi deberent xp̄iani negantes immortalitatem aie qn̄ ⁊ ipſi phi gentiū verbo ⁊ ope aiam nunq̄ mori tā lucidis fine reſtati ſunt ¶ Tertia concluſio eſt: q: eſt de nihilo facta. Contra Manicheum qui dixit ipſam factam de ſubſtātia dei: vt po nit magiſter .ij. di. xvij. Et contra Me nandrum qui dixit eſſe de ſubſtantia angelorum: qd̄ eſt falſum: q: de nihilo creata eſt. Unde Auguſti. lib. i. ſupra. Creauit deus aias ſingulorum per ſe: de nihilo: ſi de nihilo: ergo non de ſub ſtantia dei. ¶ Quarta cōcluſio: quia a deo creata. Cōtra Platonē qui voluit omnes animas fuiſſe ab eterno. Cōtra fidē locutus ⁊ contra p̄hm. Primo con tra fidem que nihil confitetur eternū niſi deum. Et ꝯtra Ariſtoteles qui nō dixit intellectum eſſe eternum: ſed per petuum. ſm Albertum. x. c. compendij Differentia eſt inter tempus eternum ⁊ ꝑpetuum. Tempus eternum quod habet principiū ⁊ finē. Perpetuū qd̄ caret principio: ſed nō fine. Anima no ſtra eſt perpetua: q: habet principium ſed caret fine: q: ſemper erit. ¶ Quin ta concluſio eſt. Ad beatitudinem con ſequendam. Teſte Augu. Fecit deus rationalem creaturam: vt ſummuʒ bo num intelligeret: intelligendo amaret amando poſſideret: poſſidendo frueretur. In principio conf. Feciſti nos do mine ad te: ⁊ inquietum eſt cor noſtrū donec requieſcat in te. O excellētia ſin gularis huius anime. Cuʒ ergo ſit ita mirabilis. Queritur dubium a theolo gis. Cur deus corporis fetido: paſſibi li ⁊ obnoxio omni miſerie voluit hanc animā figere: cum dicat phs. iiij. phi. q locus ⁊ locatum debēt eſſe ꝓportio nata. Ad qd̄ dicit magiſter. ij. di. i. Et Tho. iij. di. iij. Qd̄ hoc actum eſt dupli ci rōne. ¶ Primo rōne ordinationis. Scd̄o accumulationis. Primo ⁊c. q: or do vniuerſi hoc requirit: cuʒ dicat phs xj. Metha. Bonum vniuerſi in ordine cōſiſtit. Deus creauerat naturā angeli cam puram: creauerat naturā ſimplicē materialē. Reſtabat ado ordinē vniuer ſi vt faceret mediā creaturam. ſ. hoīem cum corpe qui participaret de vtroq̄. De ſpūali quo ad aīam: de corporali quo ad corpus: ideo corpori ipſam vniuit. vn̄ Aug. ij. cōfeſ. Duo feciſti dn̄e: vnū ꝓ te: ⁊ aliud ꝓpe nihil. Scd̄o rōne ⁊c. vt glorioſius coronaret: q: ſic plus me retur cuʒ corpore q̄ ſine: q: quanto dif ficultas eſt in operatione: tanto plus meretur. Aia in corpe vexat a mundo: in mundo p̄ſſuram habebitis. A carne caro cōcupiſcit ⁊c. A dyabolo. Aduer ſarius veſter ⁊c. Hiero. ad Euſtoc. In carne preter carnē viuere angelicā eſt nō humanuʒ. vn̄ Tho. ij. di. ix. dicit q homo plus pōt mereri in corpe q̄ an gelus. Et rōne difficultatis: q eſt in ho mine ⁊ nō in angelo. Et rōne longitu nitatis: q: angelus vnico actu meruit paradiſum. homo aūt pluribus. Et me rito paſſionib' xp̄i: que infinite opaſ ꝓ hoīe ⁊ nō ꝓ angelo. Non immerito q: eſt eterni regis filia. Quod p̃ʒ figu ra de quodā rege qui habēs pulchram filiā: dedit cuidā ſuo militi vxoreʒ hoc pacto q ſi incurreret infirmitateʒ ali quam amitteret caput. Conduxit autē illam in ciuitatē ꝓpriā: quaʒ ingreſſa: q: erat ibi aer corruptus leproſa facta eſt. Contriſtatur autē miles ⁊ timens iram regis: habuit obuiam quēdā me dicum: qui tria remedia ꝓ ſanitate re cuperanda dedit. ¶ Primum vt ebdo mada ſemel ingrederet viridarium cā ſpaciendi. ¶ Secunduʒ ſumeret tales herbas ⁊ faceret electuariuʒ: ⁊ bis ma ne ⁊ ſero anteq̄ iret dormitum come deret. ¶ Tertium lauaret ſe aqua fon tis que erat in viridario. Quod ⁊ fecit et ſanata eſt. Moraliter. Iſte rex eſt

Digitized by Google

deus qui filiam habet pulchraz.id eſt animam. Unde pbs.xvi.de aialibus. Anima eſt nobilior omi corpore ⁊ omi poſſeſſione. Super ois pulchrior. Un de archiepis florentin⁹.i. par.c.ij.§.iij. Anima eſt angelis pulchrior nō rōne ſui:ſed inquātuz eſt deificata:id eſt dei tati vnita in verbo. Quaz militi.i.cor pori cōiunxit. Ubi incurrit infirmitatem:qꝛ terra corrupta. Corrupti ſunt oculi. Seneca lib. v.cauſarū. Oculi no ſtri ſunt irritamēta maloꝝ. Treñ.iij. Oculus meus depdatus eſt animam meaz. Aures corrupte. Eccl.xxviij. Se pe aures tuas ſpinis ⁊ facito ſeras au ribus tuis. Corrupta lingua per inſa niam. Uñ leproſa fit. Sed medic⁹ mi liti obuius venit.de quo Augu. Ma gnus de celo venit medicus:qꝛ per to tum mundū magnus iacebat egrot⁹. Qui tria documēta militi dedit vt a nima lepra ſanetur. ¶ Primū omni eb domada ſemel:id eſt die dñico ingre diatur viridariū:ad contēplādū deum quantū ſit magnus:quātū potēs:quā tuz bonus. ¶ Scdm remediū:vt come dat ⁊ reficiat oronibus mane ⁊ ſero:q ſunt tres. ¶ Prima oratio dñicalis q precedit oēs orones. ¶ Scda fidei arti culi.de conſe.diſt.ij. Symbolū. ¶ Ter tia Aue.que facta eſt a tribus. ab an gelo. Aue gratia plena.ab helizabeth. Benedicta tu in mulieribus ⁊c. ab ec cleſia. Sancta maria ⁊c. ¶ Tertiuz vt ſe lauet lachrymis cōpunctiōis. Mat. v. Beati q lugent:qm ipſi ⁊c. Uñ Aluanus noſter. Nil pſunt lachryme ſine ſe cōſenſu oculoꝝ triſtitie dolor inte rius correſpondeat. Iuſte eñ tales la chryme ſunt ſatiſfactorie. Et ſic ptz pri muz. ¶ Scdm dicit ⁊c. Qualis eſt hec ſia. Reſpōdet de⁹ per moyſen. Geñ.i. ad imaginē noſtram. Exponūt hebrei hoc verbū. Faciamus hoiem ad ⁊c. ꝙ ſit verbū dei ad angelos. Nos.ſ.pa ter filius ſpiritusſanct⁹. Unde primū miraculū qd deus fecit poſt pductio nem creaturarū:fuit formatio corpo ris hūani:que fuit abſqꝫ myſterio an geloruz:que fuit preter ordinē nature ſola diuina virtute. Nota ſm theolo gos.ij.di.xvi. Tho.i.pte.q.xciij. Tri plex ē creatura. Una q nec eſt ad ima ginem dei:nec imago dei.ſ.creatura ir rationalis:ſed dicit veſtigiū dei. Alia que nō eſt ad imaginē ſed imago dei: vt filius dei. Colocē.i. Eſt fili⁹ dei ima go inuiſibilis. Et hoc pper idēptitatem nature. Uñ. Ambr.ſup illud. De⁹ qui ſimilis erit tibi. Nullus vtiqꝫ:qꝛ imago patris eſt filius:vt pbat de pe. diſt.i.c.importuna. Alia eſt creatura q eſt imago dei:⁊ ad imaginē dei. Quis eſt hic. Rñdeo ꝙ homo. O vas nobi lium ſpūalium:o pſtans ornamentum decoro paradiſi.que ymago eſt ſm na turā intellectualē. Imago ſm Theo. in tribus conſiſtit:

¶ Primo in dignitate.
¶ Scdo in proprietate.
¶ Tertio in entitate.

¶ Primo ⁊c. Quia ſicut deus eſt dñs omnium. ps. Dñi eſt terra ⁊ plenitudo eius. Et in Symbo. Uiſibiliū ⁊ inuiſi bilium. ⁊ Heſter.xiij. Dñs vniuerſoruz tu es. Ita homo eſt dñs huius mūdi. Geñ.ij. Dñamini piſcibus maris ⁊ vo latilibus celi:⁊ vniuerſis animātibus que mouētur ſup terrā. ps. Conſtituit eum ſuper opera manuū ſuarū. Unde in ſignū huius homo fuit creatus poſt creationē ceteroꝝ aialium. ideo apo ſtolus.i.Cor.iij. Omnia enim noſtra ſunt. Aug.ſup Geñ.ad litterā. Omnia fecit deus pper hoiem: hominē autē propter ſeipſum. Et Plato in Timeo. Bonitas dei:cauſa fuit factionis mū di pper hominem. In primo Politi. Natura fecit animalia propter homi nem. Unde philoſophus pſtrictus eſt

Digitized by Google

dicere in .iij. Phi. ꝛ .iij. de anima. Finis
quodammodo oim eſt homo. ꝛ Lactan.
lib. de ira. Sicut mundū deus ꝓpter
hoiem machinatus eſt ita ipſum ꝓpᷓ
ſe tanꝗ diuini tēpli antiſtitē: ſpecta
torem operū rerūqꝫ celeſtiū. Unde ho
mo eſt alter deus. ¶ Secūdo in ꝓprie
tate. Quinqꝫ ꝓprietates habet deus:
vt ponit Tho. in .iij. di. .iij. quas ꝛ homo
habet. Prima eſt: ꝙ deus eſt vnus in
eſſentia. Exo. .ij. Dñs deus tu9 vn9 eſt.
Et aia vna eſt in eſſentia. Scḋa ſimili
tudo: qꝛ de9 eſt trib9 in ꝑſonis. Jo. vi.
Tres ſunt: ꝗ teſtimoniū ꝛc. Ita ꝛ aia
noſtra eſt trina in potētia. Memoria
intelligētia: volūtas. In hoc ſolū diſſi
milant: qꝛ tres ꝑſone diuine ſunt de9:
ſed potētie anime nō ſunt eſſentia aie
ſed vires ipſius ab ea fluētes. Tertio
deus eſt imortalis: pmo. Timo .i. Re
gi ſeculoꝝ imortali. Et aia noſtra im
mortalis eſt. ¶ Quarto eſt inuiſibilis.
Jo. i. Deū nemo vidit vnꝗ. Et aia no
ſtra inuiſibilis. ¶ Quinto de9 eſt vbi
qꝫ: potētia: eſſentia: pñtia: ſm Tho.
i. par. q. viij. ar. iij. Et magiſtrū in .i. di
ſtin. xxxvij. Jere. xviij. Celū ꝛ terram:
ego impleo. Tñ principaliter eſt in ce
lo empyreo. Sic aia noſtra ſm Augu.
vi. de trini. c. vi. eſt tota in toto ꝛ tota
in qūlibet parte tñ determinate eſt prin
cipaliter in corde: dum virtutē influit
toti corpori. ¶ Tertio cōſiſtit in entita
te: qꝛ ſicut in deitate ſunt tres ꝑſone i
vna eſſentia. Sic i vnica aia ſunt tres
potentie equaliter ſe habētes .ſ. pater
filius ſpūſſanctus. Naꝫ ſicut pater ge
nerat filium. Et pater ꝛ filius ſpirant
ſpūmſanctū: Sic memoria que eſt pma
potentia aie intellectiue generat intel
lectū qui eſt ſecūda. Unde dicit aug.
ꝙ memoria eſt mater intelligētie. In
telligētia enī nihil cognoſceret niſi me
moria ſibi influeret. Et ſicut ſpūſſctūs
ꝓducitur a patre ꝛ filio: ſic volūtas q̄

eſt tertia potentia ꝓducitur a memo
ria ꝛ itelligētia. volūtas enī nihil vel
let niſi memoria ꝛ intelligētia ſibi pre
ſentarēt. Et deus dedit aie hāc ymagi
nem vt in ea tanꝗ in domo per quan
dā appropriationē habitaret. Pat enī
habitat in memoria per cōtinuā recor
dationē bñficioꝝ ſuoꝝ .ſ. qꝛ dedit no
bis eſſe. ps. Ipſe fecit nos ꝛc. Dedit no
bis bene eſſe .ſ. gratiā. ps. Gratiā ꝛ glo
riaꝫ ꝛc. Dedit nobis tpalia. ps. Omi
a ꝛc. vſqꝫ bñdictione. dedit nobis fi
lium ſuū. Joh. iij. Sic deus dilexit ꝛc.
dedit nobis regnū ſuū. Mat. xxv. Poſ
ſidete paratū vobis regnū ab origine:
dedit nobis corpus ſuū in refectionē.
Mat. xxvi. Accipite ꝛ comedite h̄ eſt
ꝛc. Pater ꝓ taliū bñficioꝝ recordatio
nes habitat i memoria noſtra. ps. Hic
habitabo: qm̄ elegi eā. Fili9 habitat i
intelligētia: per ſapiētiā: cū ſit ſapien
tia patris. Hec ſapiētia ꝯſiſtit in duo
bus .ſ. in cognitiōe dei ꝛ cognitiōe ſui.
Unū Augu. dicit. dñe deus nouerim te
nouerim me. Nouerim te quāte ma
ieſtatis: vt timeā te quāte dignitatis:
vt adorē te: quāte bonitatꝭ vt ſperē in
te. Nouerim me: quāte ſim fragilitatꝭ
quāte vilitatis: quāte iniqtatis: vt di
gne poſſis in me habitare: vt merito
de me dicat. Sapiētia edificauit ſibi
domū. Spūſſctūs habitat in volūtate
per dilectionē. Unde poſtꝗ xpūs dixit
Jo. xiiij. Si ꝗs diligit me ſmonē meū
ꝛc. ſubdit. Ad eum veniemus: ꝛ man
ſionē apud e. fa. ſ. per charitatē. Eſſen
do aia tam ſublimis: ꝛ ad ſimilitudi
nem illius ſummi monarchie dei. plā
mata: ꝛ hoſpitatrix tanti hoſpitis del
nulla res poteſt ipſam quietare: niſi
ipſe ſolus. Unde Bernar. ſermone de
dedicatiōe eccleſie. Ad imaginē quip
pe dei facta eſt aia rōnalis ceteris crea
turis occupari poteſt: repleri autē nō
poteſt. Practica. Unus vice diſpoſit

deus invenire hoiem ſm cor ſuum: ſed inter hoies vnū ſolus reperit. ſ. dauid. j. Reg. xiiij. Queſiuit dñs virū iuxta cor ſuuz. quo invēto. pete a me inquit dauid qd vis. A quo quinqȝ petijt. Pri mo petijt nobilitatē. qua habita dixit ei deus. Es ne cōtentus. Non dñe. Da mihi ſcdm. ſ. vxorē pulchrā. Cui dedit michol. dedit et tertium. qr fecit eū ca pitaneum. dedit et quartū: qr victoriā contra philiſteos. dedit et quintū. ſ. re giam dignitatē. Cui deus. Es ne con tentus. Rñdit nō. ſed ſaciabor cuz ap paruerit gloria tua. ideo berñ. Reple ri iaūt nō poteſt. et Aug. in pncipio cōf Feciſti nos dñe ad te. et inquietum eſt cor noſtrū donec requieſcat in te. Pro pter hanc deus mundū fecit. Jn. ij. de anima. Finis quodāmodo oīm eſt ho mo. propter hanc factū eſt celuz empi reum. Jn. ij. diſt. ij. celum empireū po tius eſt pro anima q̄ p angelo. ppter hanc xps tandē mortuus eſt. Qd con ſiderans vgo. libro de arra ſponſe ait. Reſpice vniuerſum mundū iſtū et con ſideras ſi aliqd in eo ſit qd tibi nō ſer uiat. Ois natura ad hunc finem diri git curſuz ſuū vt obſequijs tuis famu letur et vtilitati deſeruiat tuiſqȝ oble ctamētis pariter et neceſſitatib' ſm af fluētiā indeficiētē occurrat. Hoc celū: hec terra: hoc mare. hoc aer cum his q ſunt in eis vniuerſis. expellere nō ceſ ſant. Jlle: o aīa ergo nobilis. o aīa deli cata vide dignitatē tuam q nulla res ptūcūqȝ pcioſa pōt ſatiare, et eſſe ſuffi ciens infinite capacitati tue. Uñ pa tet ſecundū. ¶ Tertiū pncipale dr no bilitatis. ps. Venite et audite et narra bo. et c. Quid fecit. qñ ipſam nobilita uit. Reſpondeo in tribus.

¶ Primo eam cuſtodiuit.

¶ Secundo eam redemit.

¶ Tertio eam ſublimauit.

¶ Primo et c. Res magne cū magna di ligentia cuſtodiuntur. Unde theſauri ſub multis clauibus cuſtodiūtur. Cu ſtodit aūt de' aias et cuſtodit p ange los. Hero. ſup. Mat. magna dignitas aiaꝝ eſt: vt vnaqueqȝ ab ortu natiuita tis ſue habeat angelū in cuſtodiā dele gatū. Uñ eaz ſolā angelis cōmēdauit. Qñ eīm creat vnā aiam: poſtea ſubito mittit angelos vt eam defendāt ab in curſu demonū. Sed qro quo tpe dat angelus. Rñdeo cū duplex ſit natiui tas. vt pz de cōſe. di. iiij. c. firmiſſime. Una ſ. in vtero cū aia corpori infundit Alia extra vterū. Quidā voluerūt q angel' dat in pma cū infundit corpo ri. que opinio fuit Bona. ij. di. xi. Sed cōis opinio eſt q ſtatim natis dat: vt tenet magiſter. ij. di. xi. c. i. Sed quare nō datur in vtero ad cuſtodiā. Rñdet Tho. i. par. q. xi. ar. vi. Qd cū tales pue ri ſunt adhuc aliqd matris cuſtodiūt ab angelo matris. ſicut fruct' arboris exiſtēs in arbore eſt aliqd arboris qui cuſtodit arborē pz q etiā fruct'. Uñ ille angelus qui cuſtodit matrē cuſto dit etiā filiū. Que opinio verior videt. ¶ Scdo eam redemit pprio ſanguine Clarū eſt q de pditione rei vilis parū dolet homo: ſed de pditione rei pcioſe ſe multū affligit. Ad ppoſitum. Nihil pcioſius in hūanis aia noſtra que va let ſup. oīe aurū. Ber. li. medita. Tot' iſte mūdus ad vnius aie pciū eſtima ri nō pōt. et Aug. maius dānum eſt in amiſſione vni' aie q̄ mille corpoꝝ. Jl le. Qua perdita tm̄ doluit pius ieſus: vt p eius redēptione ab immortali et incōphēſibili diuinitate: incarnari vo luit et formā ſerui aſſumere et tandem mori. Uñ eccleſia. Qui cōdolēs interi tu et c. et Aug. ſup Jo. Nulla cauſa fuit veniēdi xpo dño niſi petōres ſaluos fa cere. Et eccleſia. Ne abhorres pecca tores. ſine qbus nunq̄ fores: tanto di gna filio. Nam vt dicit Tho. iij. parte

Niſi fuiſſet peccatum non eſſet incar‑natus q̄uis Alexan. dicat oppoſitũ ꝙ veniſſet ſicut glorificator ⁊ nõ redem‑ptor. Et in ſignũ huius incarnationis ꝓ ſalute aie viſus eſt flere ridere nũꝙ. Non fleuit ꝓ mũdo: ſed ꝓ te aia. Ne‑ꝙ fleuit ꝓ deſtructione mũdi: ſed be‑ne ꝓ aia noſtra. Fleuit in natiuitate. in circũciſione dans ꝑncipiũ noſtre re‑dẽptionis. fleuit ſup hieruſalẽ. fleuit ſup lazarũ. fleuit ſup crucẽ. q̄d dicis o paule. Heb. v. Cum clamore valido et lachrymis offerẽs. Clamauit q̄n dixit Pater ignoſce illis. Q̄d verbũ fuit tã‑te pietatis ꝙ .ccccc. ſunt cõuerſi. Scđo cũ lachrymis q̄n dixit. Hely hely lama ʒabathani. Quare dixit lamaʒabatha ni: id eſt dereliq̄ſti me. Dereliq̄t eũ de⁹ ⁊ oia alia ſubſidia: ꝓpter ipſam aiam Dereliquerũt angeli apl̄i marie. iudei gentiles. O quãtos labores ſuſtinuit: orãdo: vigilãdo: ieiunãdo: trãdẽ moriẽ do. ideo apl̄s. i. Co. vi. Empti eſtis ⁊c. Nõ o paule argẽto: auro: nõ. ſed pre‑cioſo ſanguie xp̄i. O theſaurũ infinitũ qui fuit maioris meriti in infinitũ ſan guine oiꝫ martyꝝ. Vñ bern. Sublime eſt aie preciũ que nõ niſi ſanguine xp̄i redimi potuit. Quã ergo cõmutatio‑nem dabis ꝓ aia tua q̄ pro nihilo das illã. ideo eccleſia de pen. ⁊ remiſ. c. cuꝫ infirmitas ꝑcipit medicis ne aliquid cõſulant ꝓ corporali ſalute egroto q̄d ſit in periculũ aie: vt etiã ptꝫ. de cõſe. di. vi. c. cõtraria. Exemplũ vſurarij a quo dũ q̄reret ſacerdos de ſalute aie di cebat. Quantũ valet granũ in platea. Clama cõtra peccata. q: hõ ꝓ vno ſoli do aiam ſuã dãnaret. ¶ Tertio eã ſub limauit in nobiliſſimo loco: vbi in mũ do. Non: q: eſt aialiũ locus in paradi‑ſo terreſtri. Non: q: locus ſolitari⁹ eſt. ſed vt dicit Tul. li. de amicitia. Natu‑ra nihil ſolitariũ amat. ⁊ ꝑhs. vi. ethi. Homo ſolitarius: aut deus eſt aut be‑ſtia. Rñdeo ꝙ diuina ꝓuidentia pri‑poſuit terrã. ſcđo aquã. tertio aerẽ: quarto ignẽ quẽ ꝓpter caliditatẽ lon ge a nobis collocauit. Deinũ poſuit ſe ptem planetas. Et pmo celũ ſtellatũ: celũ chryſtallinũ: vltimo celũ empireũ in quo aiam collocauit: vt ſimul cũ an gelis laudaret deũ q̄ poti⁹ eſt p aia vt ponit magiſter. ij. di. ij. Et q: forte aia potuiſſet dubitare de hoc loco verum habebit. Ideo deus in hoc mũdo ipã ſecurauit oibus illis vijs q̄bus aliquis ſolet ſecurare aliũ. ⁊ hoc fit tribus mo dis. ¶ Primo via iuramẽti: q: iuramẽ to ſe aſtrinxit. O deus: q̄d eſt hoc ꝙ audio. Gene. xxij. per memetipm iura‑ui dicit dñs: q: bñdicẽs benedicã tibi Benedictiõe ſcꝫ gratie in p̄ñti ⁊ glo rie in futuro. Si ergo per viã iuramen ti ꝓmiſit iuramẽtũ debet ſuari. vt ptꝫ xxij q. i. c. clericũ. Et in clemẽtinis de iureiurãdo. Et extra de iureiurãdo. c. ſi xp̄s. Et de cõſe. di. iiij. c. Ego bereg‑rius. ⁊. ff. de iureiurãdo. ℓ. iuſiurãdũ. Ideo oportet det paradiſum q: iura‑uit ergo paradiſus erit noſter. ¶ Scđo v a inſtrumẽti. q̄d fuit euãgeliũ dicta tum per ſpm̄ ſanctũ in quo paradiſum ꝓmiſit. Factũ per notarios fideles. ſ. pmo per Math. q̄ oia audiuit a xp̄o. Scđo p Marcũ q̄ oia a petro audiuit. Tertio per Lucam qui oia a paulo ha buit. Quarto per iohannẽ qui omnia a pectore diuino hauſit. Q̄d inſtrumẽ tum fuit publicatũ per teſtes fideles ſcilꝫ per xij. apoſtolos. Act. i. Eritis mihi teſtes in hieruſalẽ ⁊c. ¶ Tertio via pignoris: q̄n nõ ſufficit iuramẽtũ ⁊ iſtrumẽtũ accipe aia cara pignus. ſ. corp⁹ ſuũ. Mat. vlti. Ecce ego vobiſcum ſuum oibus diebus ⁊c. q̄d fit in ſacra mento altaris. O chriſtiane quid am plius facere debuit. Non fecit taliter omni nationi: non angelis: non cheru binis: non ſeraphinis. Videas ergo

dyabolus gloriam huius anime: mo-
tus inuidi'a nō ceſſat eam pluribꝫ mo
dis vexare: vt in peccata cadat. Et quo-
niā eiꝰ pena accidētalis augeatur: quo-
tiens eā in mortali cadere facit: tamē
vellet eā vt ad infernū deducat. Legi
tur in cronicis ordinis quod dyabolus di
xit beato dñico quod valde delectabatur
in pditione huius aie ꝛc. Volens autē
deus ipſum pacificare dixit. Volo ti-
bi dare terram in tuū dñium. Rñdit
dyabolus. Nolo amare dabo aquam.
Ille: nolo nauigare. Dabo aerem: nolo
inquit volare. Ignem: nolo cōburi. Ce
lum ſtellarum: nolo inquit laborē vol
uendo illud. Celum chriſtallinū. Re
ſpondit. O nimis eſſem ꝑpe te. Cui di
xit dñs. Quid ergo vis mala beſtia.
Nihil aliud inquit niſi aias. Cui dñs.
Abſit o mala beſtia dem illā tibi quā
feci ad imaginē meā: quā recuperaui
ſanguine filij mei. iō Job. ij. dixit. Ec-
ce oia in manu tua ſunt. veruntamē ani
mam illiꝰ ſerua. Vñ o homo ſerua illā
Eccl. x. Fili in manſuetudine conſerua
aiā tuā. Deu. iiij. Cuſtodite ſollicite
aias veſtras: que ꝑponenda eſt corpi.
xij. q. j. c. pcipimus. ꝛ C. de penis. l. ſan
cimus. ꝛ extra de pe. ꝛ remiſ. c. cū infir
mitas. Aia eſt nobilior omni corpe: et
ſic bonum pfertur oibus bonis. Ecce
quot ille pius deus fecit ꝑ hac aia pe
grina. ideo Ber. ſup Lauda aia ꝛc. Ex-
pergiſcere ꝛ lauda. exulta ꝛ gaude: qꝛ
inſignita es dei imagine decorata ſimi
litudine capax rōnis particeps eterne
hereditatis. O dura corda qd facitis.
Cur ſalutē huius aie negligitis. Au-
dite xp̄m dicentē. Mat. xvj. Quid ꝓ
deſt homini ſi vniuerſum mundum lu
cretur: aie vero ſue detrimentū patiatur
Aut quā dabit homo cōmutationē ꝓ
aia ſua. Queramꝰ ergo ꝛ nos ſaluare
illā vt viuat cum xp̄o: hic ꝑ grām: ꝛ in
futuro per gloriam.

¶ Feria. iij. penthecoſtes. De cognitio
ne gratie ſpiritusſancti: vel de cogni-
tione predeſtinati.

Orauerunt pro ip
ſis vt acciperēt ſpm̄ ſan
ctū Act. viij. ¶ Eſt tri
ta ꝛ vulgata ſententia
oium theologātium quod
ille pius ꝛ dulcis pater noſter deꝰ ho
minem fecit ad finē vite eterne. Sed
eſt pctō velut aial fuit expulſus loca-
tus ꝛ poſitus in hac valle miſerie. vñ
ps. Homo cū in honore eēt ꝛc. De qua
aialitate apls. j. Cor. ij. Animalis ho
mo nō percipit que ſunt ſpūs dei. Ex
volens reuerti ad priſtinum locū opor
tebat incedere ꝑ virtutes. Vñ Lactā.
in. vj. c. ij. ꝛ iiij. Due ſunt vie ꝑ quas hu
manā vitā egredi neceſſe eſt. Vna. ſ.
que ad celum ferat. Altera que ad infe
ros deprimat: quas ꝛ poete in carmini
bus ꝛ phi in diſputationibus ſuis in-
duxerunt. Et alteram quidē virtutum
eſſe voluerunt: alterā vero vitiorum. Ille
Via eundi ad infernū ꝛ paludē ſtigiā
lata ꝛ pfacilis ē. in. vj. enei. Facilis de
ſcēſus auerni. ꝛ phs. ij. ethi. Malū eſt
facile: bonū ꝟo difficile. Via eundi ad
paradiſum eſt difficilis. Mat. vij. Ar-
cta eſt via que ducit ad vitā: ſed in fine
remanet aia cōſolata. Unde ꝛ Ariſto
teles ſolebat dicere ſicuti ponit Laer
tius. Studiorum liberaliū amare ſunt
radices: fructꝰ vero dulces. ꝛ Se. So-
la virtus preſtat gaudiū ꝑpetuū ꝛ ſe
curum. in. ix. Ethi. Beatiſſima eſt vita
virtuoſorum: ſed in hac vita poſuit iuſti-
ciam: tēperantiam: patientiā: fidem
caſtitatem: abſtinentiā: concordiā: ſci-
entiam: veritatē: ſapientiam: ꝛ alias
virtutes. Sed ſimul cū his paupertatē
ignominiā: laborē: dolorē: anguſtias:
ꝛ amaritudines oēs. Ambula chara
aia hoc iter ſi potes. Inter alias virtu

tes ſumme neceſſaria: apl's poſuit cha
ritatem ⁊ grām dei: ſine qua nihil ſit.
j. Cor. xiij. Si linguis inquit hoim lo
quar ⁊ angeloꝝ: charitatem tn̄ nō ha
beam: factus ſum velut es ſonās: aut
cymbalū tinniēs. Ille. Si linguis ho
minū loquar: qui in mūdo fuerūt ora
tores. M. Cice. M. Anto. Julij ceſaris
Titi Liuij. Platonis. Demoſthenis.
Carnedis. Lyſie. Orphei. Si linguis
hoim. Latina: greca: hebraica. Et an
gelorū: illo mō quo loquit᷑ vn' angel'
alteri illi notificādo cōceptū ſuū. Cha
ritatē nō habeā. i. grām ſpūſſancti fa
ctus ſum ⁊c. Cū itaq; adeo neceſſaria
charitas ſit: iō apl'i qui erāt hieroſoly
mis audiētes q̄ ſamaria recepiſſet v
bum dei: orauerūt vt deus grām ſuā
eis donare dignaret᷑: vt dicunt verba
aſſumpta. Orauerūt ⁊c. In q̄bus ver
bis diſputabim' ad ꝓpoſitū occurren
tis ſolēnitatis ſpūſſancti vnicā cōclu
ſionē que eſt. Utrū cognoſci poſſit ali
quē ſcire in ſe hr̄e hanc grām ſpūſſcti.
Circa hoc theologi p̄cipue tho. j. ij. q.
cxij. in. iij. di. xxiij. ar. ij. in. iiij. di. ix. Ri.
in. iiij. di. xiiij. ar. ix. dicūt q̄ triplex eſt
cognitio q̄ erūt tres ptes nr̄i ſmonis.
¶ Prima dicit᷑ cognitio naturalis.
¶ Scd'a dicit᷑ cognitio diuinalis.
¶ Tertia dicit᷑ cognitio cōiecturalis.
¶ Circa primū querit᷑ dubiū. Utrum
hō poſitus in hac vita poſſit cognoſce
re naturali cognitione ſe eſſe de nume
ro p̄deſtinatoꝝ ⁊ in gratia dei. Ad hoc
fuerunt due opi.. vna dicit q̄ ſic. et rō
huius eſt: ſicut homo pōt cognoſcere ſe
eſſe in pctō p remorſum ꝯſcie: ita pōt
ſcire ſe hr̄e grām dei ex quadā dulcedi
ne mentis p experientiā. Exēplum apl'i
di. de ſe. Et grā eius in me vacua non
fuit. Uñ Pau. ſciuit: ergo videt᷑ q̄ hō
poſſȝ cognoſcere ⁊c. Alia opi. dicit q̄ nō
per illud Job. ix. Si ſimplex fuero hoc
ipſum ignorabit aīa mea: igit᷑ homo ſci
re nō pōt. Ad concluſionem rn̄deo ſm
docto. q̄ nemo pōt ſcire certitudinali
ter ſe eſſe de numero ſaluandoꝝ ⁊ ha
bere in ſe grām dei: ⁊ recepiſſe ſpūſſan
ctum: qđ ꝓbat᷑ quadrup l'r. Rōne. Au
ctoritate. Exēplo. Figura. Primo rōe
Cōcluſio eſt phi li. de ſenſu. ⁊ ſenſato:
qđ nihil eſt in intellectu quin prius fue
rit in ſenſu. Exēplum de figura ad ocu
lum: de cibo ad guſtū ⁊c. ⁊ primo po
ſte. Oīs doctrina: ⁊ oīs diſciplina intel
lectiua vt preexiſtenti fit cognitione.
Nota ex p̄exiſtenti cognitiōe. i. ſenſus
Cōtra plato. q̄ voluit aīam noſtrā in
ſua creatione eſſe plenā oībus ſciētijs
⁊ in. ij. poſte. deficiēte aliquo ſenſu ne
ceſſe eſt deficere ſciam ꝓpriorum ſenſi
bilium. Idē. Oīs noſtra cognitio ortū
hȝ a ſenſu. Ad ꝓpoſitū. Queris ais ca
ra a me. Si potes ſcire te eē in grā dei
cognitione naturali. Rn̄deo q̄ non. rō
q2 grā dei eſt ſpūalis: nec ſubijcit᷑ ali
cui ſenſui. Nō viſui: q2 nō eſt colorata:
nō guſtui: q2 nō materialiter ſaporata:
⁊ ſic d' ſingulis. Et oīs noſtra cognitio
⁊c. Igit᷑ ſciri nō pōt. iō apl's. ij. Cor. j.
Que ſūt dei: nemo nouit niſi ſpūs dei.
Qđ clarius declara Salomō. Eccl. ix.
Sunt iuſti atq; ſapiētes: ⁊ opa eorum
in manu dei: ⁊ tn̄ neſcit homo vtrū a
more: an odio dign' ſit: ſȝ oīa in futu
rum ſeruant᷑ incerta: in qua auctorita
te pone exēplū. b. Conſtātij de fabia
no. Cum interrogaret᷑ cur nō letus in
cederet: ſed triſtis p cōuentū: cū tn̄ eēt
homo auſterus. Rn̄dit cū lachrymis
Ignoro fratres: an opa mea ſint grata
altiſſimo. iō pau. j. Cor. iiij. Nihil eīn
mihi conſcius ſum. ſ. alicuius pctī mor
talis. Non ſuperbie: quia erat humil'
Non luxurie: q2 erat virgo: ⁊ tn̄ de ſe
clamat. Et nō in hoc iuſtificatus ſum
Si paulus vas electiōis ⁊ predicator
gentium. Qui raptus ad tertiū celum
vbi vidit archana diuina: qui a chriſto

peccatus in forma corporea: tamē non audet ſe extollere ſʒ dicit. Qui iudicat me dñs eſt quāto magis pctōꝛ ꝙ mulꝛ tis pctis plenus eſt: dʒ ſtare in timore. Vñ Dauid. Delicta qs intelligit. q. d. Nemo: ab occultis mūda me dñe. Nō leues te in ſuperbia. O ciuis: o mercator: o vidua o maritata: ſʒ ſta in timoꝛe: qꝛ incert⁹ es de ꝓpria ſalute. Ideo Eccl. vi. de ꝓpiciatu pctōꝝ noli eſſe ſine metu. Eccl. xxvi. Beatus cui donatum eſt habere timorē dñi. ps. Seruite dño i timore. ⁊ Meſue. ij. grabadin. Totus igit̄ dei timor ꝑueniat in te ⁊ principiet opa tua: et felicitabit te. qr ut dicit Tho. in prohemio Job. Nihil eſt enim ꝙ tantū reuocet a malis ⁊ incitat ad bona: ꝙ̄tum dei timor. Ille. Et dato ꝙ homo eſſet poſitus in graꝛ tia: ⁊ cert⁹ eſſet de ꝓpria ſalute adhuc hʒ cauſaʒ timēdi. Et rō eſt Tho. ſ. ij. q. cx. ar. x. vbi dicit. Poſtꝙ̄ aliqs eſt in gratia poſit⁹ ⁊ ꝑ gratiā dei iuſtificat⁹ neceſſe hʒ petere a deo donū ꝑſeuerantie: vt ſ. cuſtodiat̄ a malo vſqꝫ in finē. Nā multis dat̄ gratia qbus nō datur ꝑſeuerare in gratia. Practica. Veni tu mulier. Quā oratiōnē facis quotidie. O pater dico tria Pater noſter. et tot Aue. ad reuerentiaʒ trinitatis. Et tu. Decē ad reuerentiā. x. ꝑceptoꝝ. Et tu. quinqꝫ ad reuerētiaʒ. quinqꝫ plagarū. Et tu. Septē. pro. vij. allegreci. Et tu. xx. pro corona virginis. Sed melius orari nō poteſt deus: ꝙ̄ vt det tibi ꝑſeuerantiā in bono. Quia in gratia fuit Lucifer cū ſuis ſequacibus. In gratia Adā ⁊ eua. In gratia iudas. Salomō. Dauid. ⁊ plures alij: qñ aliqñ ab ea ceciderūt. Multis datur gratia ⁊c. Vñ legit̄ de beato Antonio: ꝙ in extremis poſitus: rapt⁹ extra ſe: flentibꝰqꝫ diſcipulis: ⁊ in ſe reuerſus dixit. De tribus illis mei valde timeo. Primo de viſioꝛ ne demonis ⁊ ſua infeſtatione ꝙ mihi apparuit: que tam terribilis eſt: vt lingua exprimi nō poſſit. Exemplū beati Conſtantij de demone viſo quem ſepe optarat videre. Semel in horto exiſtēti apparuit demon in ea deformitate ꝙ cecidit ex pauore. Dum ꝑ ſpaciū in terra ſtetiſſet: tandē clamare cepit ſat eſt ſat eſt. Scdm inqt Antoni⁹ de quo timeo: eſt de ſubtili ⁊ arta ratione reddenda de oībus ⁊ ſingulis peccatis. De qua Hiero. ad aſellā. Ante tribuꝛ nal xpi aſtabim⁹: ibi patebit qua mente qs vixerit. Exēpluʒ Coſme de medicis. Qui in vltimo dixit oībus aſtantibus. O iuſticia diuina: ꝙ̄ ſubtilis es: que de oībus rationē exigis: nec plus locutus eſt. Exemplū Diuci in cronica: Qui vidēs iuuenē cachinne ridentē reprehendit di. Reddituri ſumus rationem de oībus peccatis: ⁊ tu rides. Clama hic cōtra iuuenes ꝙ verba ſcurrilia de feminis ⁊ huiuſmodi dicūt. Quod cōtra Petrar. v. Triūpho tēporis. Eya conualeſcite inter veſtras demētias. O iuuenes ⁊ immēſuʒ metiamini tempus vulnus ꝑuiſuʒ ſatis minus dolet verba mea forsaſſe in vanū iacto. Sʒ nūcio vobis vos leſos ꝑfecto eſſe: graui ac mortifero veneno litargico. Naʒ rapidi volāt dies hore: anni: ⁊ menſes pariter breuiſſimo mora cōceſſa. Oēs ad aliud ſeculū tendimus. ¶ Tertiuʒ inquit Antonius qḋ timeo eſt qꝛ aīa mea eſt incerta de ſalute ſua. Qḋ figurate ponit̄ in ſcriptura. iiij. Reg. xxv. de filijs iſrael. Quia nabuchodonoſor ducti fuerūt captiui in babyloniā. Cū inuitati eſſent ad cantandū. Cantate nobis inqt Nabuchodonoſoꝛ de canticis ſyon. Voce flebili reſpōderūt. Quomodo cantabimus canticū dñi: in terꝛ ra aliena. Moꝛalr. Bobylonia cōfuſio interpretatur ꝙ ſignificat ꝑſentē vitā plenā cōfuſionibus. In qua banniti a hierlm. i. paradiſo in loco miſerie non

poſſumus cantare cantica letitie. quia non cōperit loco: q2 ſumus in valle miſerie. vñ Aug. In valle ſumus miſerie in qua magis flendū eſt eo ꝙ min⁹ flemus. Non ↄuenit tēpori: qđ eſt curſus ad mortē. Nō ↄuenit ſtatui: q2 vndiqꝫ periculoſus. Status em̄ hoīs eſt periculoſus ⁊ doloroſus. q2 quocūqꝫ ſe vertit: periculū ⁊ dolorē inuenit. Nam ſi ſurſum reſpicit: videt celuꝫ qđ amiſit. Si deorſum: videt infernū q̄ oēs deuorare appetit. Si a ſiniſtris: aduerſitates videt: ꝙ vnus de mille nō euadit: q̄ nō cadat ꝑ impatiētiā. Si a dextris ꝓſperitates videt: ꝙ de decē millibus vnus nō euadit q̄ nō cadat ꝑ intēperātiam. Si poſt ſe. videt pctōꝝ multitudinē q̄ cōmiſit. Si ante ſe videt terribile dei iudiciū in quo diſtrictā rationem cū reddere oppoꝛtebit. Qđ bene pius papa innuit dñe blance. d. Pius ep̄s ſeru⁹ ſeruoꝝ dei. Fugit vita moꝛtalis: et quaſi fumus cito euaneſcit. Querenda eſt altera q̄ neqꝫ moleſtias hꝫ neqꝫ finē. Illic theſaurizandū eſt: illic aſpirandū. Ille. Et ſicut fatu⁹ reputaretur q̄ ſententiat⁹ ad moꝛtē iret ridēdo: cū deberet lachꝛimari: ita ⁊ nos ſententiati ad moꝛtē in hac valle miſerie ⁊ incerti de noſtra ſalute: nō debemus ſtare in leticia ſꝫ in timoꝛe. Vñ pꝫ pꝛima cognitio. ¶ Scđa nognitio dr̄ ⁊c. Quādo deus reuelaret alicui: ſcire poſſet diuina ꝓuidētia aliq̄bus ſanctis lꝫ paucis i hoc ſeculo reuelauit ſtatū gratie ex ꝑticulari priuilegio vt opa magnifica proſequerētur. vt pꝫ de. ix. in ſcriptura. ¶ Pꝛimo de Abrahā. Gene. xxij. cui dixit angelus in immolatione filij. Ne extendas manū ſuper puerū. Nunc cognoui. i. cognoſcere te feci ꝙ timeas deū. Et loquitur de timoꝛe caſto ſm̄ Tho. q̄ nō eſt ſine gratia gratū fa. ¶ Scđs fuit moyſes de quo Exod. xx. Cuꝫ peteret oſtēde mihi faciē tuā.

Faciē inquit meā videre nō poteris: ſed oſtendā tibi om̄e bonū q2 inueniſti gratiā corā me. ¶ Tertio fuit paulus: de quo. ij. Co. xij. Qui cuꝫ ter rogaſſet dñm ꝓ remotiōe ſtimuli. Rñdit dñs. Sufficit tibi gratia mea. ſup quo Beda. Si paulus hac tētatione caruiſſet fuiſſet de numero reprobo ꝝ. ¶ Quartus fuit magdalena. de qua Luce. vij. Remittūtur ei peccata multa: q2 dilexerit multū. ¶ Quintus virgo beata de qua. Lu. ij. Aue gratia plena. ¶ Sextus fuit iohā. bap. de quo Lu. i. Spū ſancto replebitur ex vtero matris ſue. ¶ Septim⁹ Hiere. Hiere. i. Anteqꝫ exires de vulua ſanctificaui te. ¶ Octaui ſunt apoſtoli q̄ tpe miſſionis ſpūſcī ita fuere ſanctificati vt peccare nō poſſent moꝛtalit̄. ¶ Nonus fuit latro: cui dictū fuit. Hodie mecū ⁊c. ¶ Preterea aliqui extrauagātes ponunt Scām Katherina ſenenſē: cui xp̄s apparēs in cōuerſione pauli. Noli inquit flere q2 tota es in gratia mea. Sed querit ſic mea cara. Quare ⁊ mihi patri ⁊ alijs deuotis: deus nō reuelauit ſtatū gratie: q2 multa bona faceres. Rñdet Tho. in ſumma theolog. Qđ hoc accidit ratione timoꝛis: quia ſi homo eſſet certus de ſua ſalute ſuperbiret: qđ malum eſt. vñ Augu. Nulla maioꝛ ſuperbia: qꝫ de ꝓpꝛia virtute ſuperbire. Et de quodā viro ſancto legit̄ de quo Grego. lib. dyalogo. Cum ei reuelata eſſet moꝛs ⁊ finis bonus anime ſue cepit eē ſe negligēs circa bona opera tanqꝫ certus de ſua ſalute. Dictū eſt ei ab angelo. Age quod agis. operare quod operaris. Ad quod facit exemplū Scāe libꝛo declarationum. De vno romano qui duos filios habitos duabus mulieribus cū eos miſiſſet in villam pro educatione. Secunda vxoꝛ quedam quis eſſet filius ſuus. Reſpondit ille. Nolo indicare tibi: ne ſis mater vni

ñouercā alteri. Ita deus vt hō non ſit mater corpis ⁊ nouerca aie ei non mēdicat ſtatū gratie. Contēptor pater: ſʒ peto adhuc declar ri aliud dubium. Quare de⁹ cū ſit iuſtus predeſtinauit aliquos: ⁊ aliquos pſciuit. Reſpōdet Tho. ſuper iohā. ca. vi. Et ſuper epl'as Pauli. Roma. ix. Et Augu. contra pelagiū ꝙ de predeſtinato ⁊ preſcito: eſt loq dupliciter: aut in generali: aut in ſpāli. Si in generali dānauit aliquos vel pſciuit: vt in eis fulgeret ordo diuine iuſticie. Aliquos ſaluauit vt in eis fulgeret ordo diuine miſericordie. Sʒ ſi loq̄mur in ſpāli: quare hūc ſaluat: et quare hūc non. Quare petrū ⁊ non iudam. Nabuchodonoſor: ⁊ nō pharaonem. Quare Abel: ⁊ nō Caym. Reſpōdeo quia petrus preparauit ſe ad gratiā ⁊ nō iudas. Si queraꝛ vltra quare de⁹ mouit Petrū ad lachrymas ⁊ non iudam. Reſpondeo: quia ſic placuit ſibi. Iuxta illud. Saluū me fecit: quoniaʒ ⁊c. Si vltra queraꝛ quare ſic ei placuit Reſpōdeo ꝙ q̄ſtio ſtulta eſt. iō Augu. ſup iohā. Si queris quare hūc trahat: ⁊ illū nō trahat noli iudicare ſi nō vis errare. Et Tho. i. par. q. xix. Non pōt aſſignari cauſa diuine voluntatis. Et Augu. contra pelagium. Inſcrutabilia ⁊ incōprehenſibilia nolo iterroges ſ; qd lego credo: de primo ad vltimū Nulla ratio poteſt dari ſuper hoc potiſſima ad quieſcendū hominē: niſi vt bonuʒ faciat: q̄a ex bono opere premiabitur. Unde patet ſecunda ⁊c.

¶ Tertia cognitio dicit ⁊c. Gloſ. in. l. Fulcinus. §. i. ff. q̄bus ex cauſis in poſſeſſionē eatur. Per exteriora cognoſcūtur interiora. Et xps. A fructibus eorū ⁊c. Et medic⁹ cognoſcit interiorem infirmitatem: per faciem: per vrinam: p pulſuʒ: per ſigna ergo ⁊c. Scōm Tho. ſuper iohan. Et iohan. de turre cremata. ſup de conſe. diſt. ij. Ponit quattuor coniecturas veri pdeſtinati: vel gratiam ſpirituſſancti habentis.

¶ Prima redemptoris dilectio.

¶ Secunda diuini verbi auditio.

¶ Tertia oris locutio.

¶ Quarta maloꝝ ſupportatio.

¶ Prima ⁊c. Quādo hō poti⁹ vellet mori ꝙ peccare mortaliter vt dr. iij. Ethi. Meli⁹ eſt mori q̄ facere cōtra bonum virtutis. Exēplum ſancte monice q̄ flebat ſup filiū. Utinā inq̄t mortu⁹ eſſet filius meus q̄ remaneret in pctō ſuo. Et de fratre noſtro in otrādo: dū ciuitas caperet a turchis: nec ceſſaret a pdicatiōe. Deſcende inquiūt. Mori potius voluit: ⁊ per mediū in pulpite ſectus eſt: nec ceſſabat loq ſancta fides ſancta fides: ſctā fides. Sed qn̄ hō p vno ſolido capit ſacra falſa piurat nec curat de deo ppr̄ res mūdanas. Nō dicit pater noſter cū corde. Practica notabilis. Incipit in mane deuotionem virginis. Pater noſter q̄ es in celis. Prepara equū o ſerue vt eamus ad villam Sactificetur nomē tuū. O katherina pone ad focū illam carnē. Panem noſtrum quotidianū: phibe catū a farcimine. Et dimitte nobis debita noſtra Da equo bladum. preterea ſtans ad miſſam totus eſt occupatus. Surſum corda. Mentiris. Surſum corda ad rus: ad adulteram: ad vſuras. Crede mihi o. N. oprabūt illa bona et horreum erit plenum: ⁊ tu non eris ſed cadauer in pulueres olarum: et anima in inferno. ideo petrar. in. iij. Trium mortis. O ſtulti. ſ. tot penoſe cure q̄d proſunt. Omnes reuertimini ad veſtram matrem antiquam. Quod cōtra Augu. vij. Confe. Deputentur tpe. diſtribuātur hore pro ſalute anime. Uis ergo experiri: an ſis in gratia dei. Reſpice ad hunc amoreʒ. Quod bene Augu. ſuper. ps. Duas ciuitates faciunt duo amores: Hieruſalem facit amo

Digitized by Google

dei. Babylonię facit amor mūdi. Interroget ergo ſe quiſq̄ quid amet: ⁊ inueniet: vbi ſit ciuis. Et ſi iuenerit ſe ciuē Babylonie: extirpet cupiditatē: plantet charitatē. Si aūt inuenerit ſe ciuē hieruſalē tolat charitatē: ſperet libertatē. Ille. Exemplū illius monialis tēpore Ric. Que oculos ſibi eruit nolēs relinq̄re amorē ſui creatoris. Et qr dr. ff. ad. l. aq̄liam. l. hō. Nō nō eſt dn̄s mēbrorū ſuorū. Dic q̄ diuino inſtinctu hoc fecit vt p3 de beato Marco q̄ pſcidit ſibi pollicē ne ordiaref ſacerdos. ⁊ ep̄s Quod ꝑpter hoc petrus nō deſtitit q̄n eū ordinaret videns feciſſe hūilitate. ¶ Secūda dr ⁊c. Jo. viij. Qui ex deo ē ⁊c. Sup̄ quo. Dio. iiij. de di. Amor eſt vis vnitiua q̄ trāſfert amantē in re amata vt p3 de illo quē amas ꝑ q̄ occupas oēs ſenſus in ſui amorē. Viſu3 ad videndū: aures ad audiendū ⁊c. Ad ꝑpoſitū. Nō qui eſt in gratia libēter audit diuina. Exēplo ſancte ſcolaſtice: de qua Grego. i. dyalogorū que ꝑ totam noctē cu3 benedicto ſtetit loquēdo de deo. Et de monica matre Auguſtini: q̄ du3 eſſent poſiti apud oſtia tyberina loq̄banf valde dulciter. Et de magdalena q̄ ſedens ad pedes ieſu audiebat vbū illius. Qd̄ vidēs Martha dixit. Dn̄e nō eſt tibi cure q̄ ſoror mea reliquit me ſolā miſtrare. Cui dn̄s Martha martha ſollicita es ⁊ turbaris erga plurima. Maria optimā ꝑtem elegit que nō auferef ab ea. ſ. vitā contēplatiuā que eſt occupare oēs ſenſus in auditione verbi dei vbi doctores poſuūt hanc concluſione3 quod non eſt in natura aliquid tā neceſſariū homini ſicut auditio vbi dei per qd̄ diſcernūtur boni a malis. Extra de officio iudicis ordinarij. ca. Inter cetera q̄ ad ſalute3 ſpectāt populi xp̄iani: pabulum verbi dei: maxime noſcif neceſſariū. Ideo ecclesia ſtricte p̄cipit platis ⁊ preſbyteris curatis vt p̄dicent: aut p̄dicari faciāt in eccleſijs ſuis: vt p3 di. xxvi. ca. Ecce. Et de conſe. di. i. c. Sacerdotes. Clama contra doctores legū ⁊ officiales. Et cōtra negligentes q̄ inuite audiunt ſermones. Tu nō es catholicus: nec verus xp̄ianus: ſed infidelis: ethnicus: ydume⁹ aggarenus. Habeo te ſuſpectū de fide. O pater ego ſcio q̄d volunt dicere: ⁊ habeo ſermones Roberti Bibliam. Ita eſt. Sed cū ꝗs facetias. Pogij librū .c. nouellarū: verſus amatores vbi tot ſcurrilia ⁊ contraria fidei reperiuntur. Jō xp̄us. Propterea vos nō auditis q̄a ex deo nō eſtis. Exē plu3 in cronica ordinis de duob⁹ fratribus euntibus in bononiā ad capitulū generale. Quibus demō in via apparuit. Eis appropinquās īterrogat quo pergūt. Reſponderūt Bononiam ad capi. Quid ibi agetis inquit. Ordinabimus conuētus noſtros p̄dicatores hincīde aſſignādo. Rn̄dit ille clamās Predicatio veſtra debilitat p̄tātē meam. Jō Albertus ſuper Lucā pōit hoc notabile. Quod quaſi impoſſibile eſt hoiem dānari in morte: q̄ ſmones fres q̄ētarit et eo q̄a fecit habitu3 fidei: contra quē diabolus pugnat. Sic per oppoſitu3 dānantur illi qui ſermones omiſerint in vita. Cicero de amicitia. Cui⁹ aures v̄itati clauſe ſūt hui⁹ ſal⁹ deſperanda eſt. Practica hic. De illis qui dieb⁹ dn̄icis: poſtpoſitis ſermonibus q̄dā ad lupanar: q̄dā ad tabernas q̄dā ad ludos: quidā ad ballandam eunt. Quō habes audaciā o tu p̄rfamilias cū filijs ire ad mēſa3 niſi pri⁹ dederis cibū aie tue. Unde p3 ⁊c. ¶ Tertia dr ⁊c. Ex loq̄la cognoſcif hō cui⁹ p̄uincie eſt. Figura de petro Mat. xxvi. Galileus es. Nā ⁊ loq̄la tua manifeſtū te facit. ⁊ ff. de tutori. ⁊ curato. datis ab hijs. l. Js qui. §. fi. Et ſermonibus ⁊ loquelis noſcitur q̄ ſapiens ⁊ iudicatur

[illegible]piens ⁊ Eccle.xix. Ex viſu cognoſci tur: hō amictus corporis ⁊ riſus dentiū annunciant de illo. Et facetia de Bergomēſi Bononie q̄ portus trāſire volebat nō ſoluto p̄cio. Cū vellet trāſire facit ſe florentinū dicēs. Ego ſum florētinus. Unde fuit cognitus. Uis cognoſcere o ciuis de qua p̄uincia es: reſpice ad linguā. Scḋm Jacobū de voragine. Tres p̄uincias fecit de⁹: ⁊ queslibet habꝫ ſuū liguagiū. Prima eſt paradiſus in qua eſt laus dei ⁊ ſanctorū Beati inq̄t ps. qui habitant in domo tua dn̄e: in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Scḋa eſt mūdus: in qua eſt ſermo de reb⁹ mundi. Johānis.iij. Qui de terra eſt: de loq̄tur. Tertia infernus: in qua eſt blaſphemia Apoca.xvi. Blaſphemauerūt deum celi. Pone ab vna parte hoīes deuꝫ amantes: ⁊ ex alia q̄ mundū. Quilibet dicet verbū ſcḋm p̄uinciam cui⁹ eſt ciuis. Luxurioſus de libidine: auarus de auaricitia: ⁊ ſic de ſingulis. Et catholicus de rebus diuinis. Et vt dicit philoſophus.iiij. Methe.[illegible] Oppoſitarū cauſarū oppoſiti ſūt effectus. Unde Señ.lib. de formula vite. Imago ai ſermo eſt. Qualis vir: talis oratio. Ad p̄poſitū. homo p̄deſtinatus laudat proximū ⁊ deū: ⁊ linguā propriam circa res dei et p̄rimi occupat. Quam linguam ſm̄ Albertū homo habuit ad tria officia. P̄io vt deum laudet. Eſa.xliij. Populū iuſtū formaui mihi laudē meā narrabit. Eccl.li. Cōfitebor tibi dn̄e rex ⁊ collaudabo te dn̄e ſaluatorē meū nil ages Ro.ij. Nomē dei p̄ vos blaſphemat. In qua p̄uincia caſtello: villa: nomē dei ⁊ ſanctoꝝ non ſit laceratū. Jō. Pius papa. Cōfuſa ſunt oīa ⁊ turbata. blaſphematur de⁹: nullus timor: nulla legū reuerētia. Ille. Secūdo vt ſe accuſet. puer.xviij. Juſtus in principio accuſator eſt ſui. ⁊ Job.xlij. Idcirco me rep̄hendo ⁊ ago penitētiam. Tertium vt p̄ximum edificet. Qḋ nō facis: ſed ipm̄ ſcandaliſas. is male dicēdo de iſto ⁊ de illo. De illa paupe vidua ⁊ de illo iuuene: q̄ nolūt tibi cōplacere: male agis ⁊ grauiter erras. Lingua diabolica q̄ poneres in queſtione paradiſum. Sed quid debes facere tu qui es diffamat⁹ iniq̄. Porta in pace: quia eſt magnū meritū quod ſancti fecerunt. O quot ſunt diffamati iniuſte. Si ergo loq̄ris dei deo libēter, ſignum eſt ꝙ habes gratiā dei

¶ Quarta cōiectura dicit ⁊c. Quādo homo eſt patiēs in tribulationibus: ſine q̄bus nemo coronatur. C. de his qui nō expletis ſtipendijs.l.ij.lib.x. Stipēdium qḋ promittit militibus nō dꝫ exolui niſi finita militia. Ita nec ſeruo dei niſi militarit non datur corona iuxta illud. Nō coronabit ⁊c. Qḋ xp̄s declarauit in ſuo teſtamento. Qui legauit pacē apoſtolis: iudeis corpus: latroni paradiſum. Marie ſocietatem patri animā. Fidelibus cōmunionē. hoībus tribulationē Jo.xv. Si me p̄ſecuti ſunt ⁊ vos p̄ſequent. ¶ Quinta bonoꝝ operū occupatio. Grego. Amor dei nūꝙ̄ eſt ocioſus ⁊ p̄hs.ij. Ethi. Signum generati habitus eſt delectabiliter operari. Et in.iiij. habitus virtutis non ſolū eſt principium operandi: ſed etiā delectabiliter: ⁊ faciliter cōſtāter operari. ⁊ in.v. habēs virtutē p̄ōpte ⁊ delectabiliter opat nō habēs virtutem: tarde ⁊ melancolice. Unde eſt ꝙ martyres gaudētes ibāt ad ſupplicia. Uere ab ipſa gratia qua erant muniti. iuxta illud Roma.viij. Quis nos ſeparabit a charitate chriſti. Tribulatio. anguſtia ⁊c. ⁊ infra. In his omnibus ſuperamus propter illum qui dilexit nos. Unde patet propoſitum.

¶ In feſto ſancti Johannis baptiſte.

Erit magnꝰ coram domino Luce .i. ¶ Diuina bonitas illius monarchie ſummi dei: diuerſis modis non ceſſat vocare creaturam ad viã ſalutis. Aliquos per inſpirationẽ. Apoc. iij. Ego ſto ad oſtiũ ⁊ pulſo. Cañ. v. Vox dilecti mei pulſantis aperi mihi ſoror mea. Quis cõduxit peccatorem ad cognitionẽ ſuorũ criminũ. Certe deus. Quis ad lachrymas ⁊ ſingultus. Deꝰ. Quis indicat ſuperbiã: gulam: auariciã eẽ peccatũ. Deꝰ. Ego ſto ad ⁊c. ſed plres huic voci reſiſtũt. Puer. i. Vocaui ⁊ renuiſtis. Alios vocat per ꝑdicatores. Mat. x. Nõ enĩ eſtis vos q̃ loquimini: ſed ſpũs patris veſtri q̃ loquitur ⁊c. Quia vt dicit ãbroſiꝰ. Veritas a quocũq; dicat: a ſpũſancto eſt. Vñ dñs Eſa. lviij. Clama ne ceſſes: q̃ſi tuba exalta vocẽ tuã. i. Thimothe. iiij. Argue obſecra: increpa: in omni patientia ⁊c. Cum hac conuerſa eſt magdalena ad chriſti ſermones: publicanꝰ ſed plures huic voci reſiſtũt. i. Thimo. iiij. Ad fabulas aũt cõuertũt. Aliquos vocat per bona tpalia. ps. Oia ſubieciſti ſub ⁊c. Eſaie. vi. Quid debui facere vinee mee ⁊ non feci. Hebreoꝝ. iiij. Quid habes: o hõ qd nõ accepiſti. De hac vocatiõe. Gregor. in homel. ſpũſſancti. Vocat nos omẽs deus per patriarchas: per ꝓphetas: per apoſtolos: per paſtores. Nemo contẽnat ne dũ vocatus excuſat: cũ voluerit introire nõ valeat. Audite qd per Salomonẽ ſapiẽtia dicat. Tũc inuocabũt me ⁊ nõ exaudiã. Hinc eſt ꝙ fatue virgines tarde veniẽtes clamant. Dñe dñe aperi nobis. Sed additũ querentibus dicitur. Amẽ dico vobis: neſcio vos. Ille. Nouiſſime aũt miſit Iohãnem baptiſtã qui dignitate dictus eſt angelꝰ. Mal. iij. Ecce ergo mitto angelũ meũ. Dictus eſt ꝓpheta ⁊ pluſq̃ ꝓpheta. Primo ꝓpheta: q2 ex vtero ꝓphetauit. Luce .i. Exultauit infans in vtero meo. Annũciat aduentũ xpi patribus in lymbo. Pluſq̃ ꝓpheta: q2 nunciat preſentia. Ecce agnus. Iõ erit magnꝰ ⁊c. De quo tria ſpeculãda ſunt.

¶ Primum dr̃ opinionis.

¶ Scdm̃ dicitur magnificationis.

¶ Tertium dr̃ ſanctificationis.

¶ Scribit namq; C. de veteri iure enucleãdo l. De auctore. Tãta aũt a nobis antiq̃tati eſt habita reuerẽtia vt noïa prudentũ viroꝝ taciturnitati tradere nullo patiamur mõ. Ille ⁊ Eccle. xliiij. Laudemꝰ viros glorioſos in generatione ſua. Querit ergo dubiũ ad noſtrum ꝓpoſitũ in ꝟbo xpi Mat. xi. Inter natos mulierũ nõ ſurrexit maior iohãne baptiſta. Vtrũ iohãnes bap. ſit oĩbus ſanctis maior. Circa hoc quadruplex opinio. Pria ꝙ apl'i ſunt maiores. Et rõ eſt. Illi ſũt maiores oĩbꝰ ſcis q̃ abũdãtius ſup oẽs habuerũt ſpũſanctũ. Sed apoſtoli fuerunt huiuſmodi. vt de Tho. ſuper illud Ro. viij. Nos ipſi primitias ſpũs habentes dicit. Apoſtoli ⁊ tẽpore prius ⁊ ceteris abũdantius ſpiritũſanctũ habuerũt. Idem .i. parte. q. xliiij. ar. viij. In .i. ſenten. diſt. xvi. ar. ij. Io. Scotus in .iiij. ⁊. Durandus eiuſdẽ ordinis. Apoſtoli ſunt preferẽdi oĩbꝰ ſanctis qn acũq; ꝓrogatiua ꝓfulgeãt. Idem apoſtoli ſunt pferendi oĩbus ſanctis: tãq; abũdantius ſpũm ſanctũ habentes. Vnde patz pria opio.

¶ Scda opinio eſt. Qd Io. euãge. ⁊ ſi nõ ſit maior tamẽ equalis. Et rõ huiꝰ eſt q2 prerogatiue que ſunt Ioh. baptiſte conceſſe: etiã ioh. euangeliſte. ⁊ ſm petrũ damianũ ſunt. v. Pria q2 iohã. bap. fuit virgo ⁊ iohã. euangeliſta ſic qui corrũpi non potuit in terra ꝓpter virginitatẽ eius. ¶ Secunda: quia

hannes bapti. fuit german⁹ xpi filius elizabet cognate virginis. Joh. euāgeliſta in hoc exceſſit: q2 fuit nepos eius scz filiꝰ ſororis ſalome. Tertia: q2 Joh. bap. fuit ſctificat⁹ in vtero matris: vt latiꝰ videbim⁹ i ſcdo myſterio. ꝛ Jo. euāge. lz nō fuerit ſanctificat⁹ in vtero matris: tñ accepit ſpiritūſctm̄. tpe penthe. cū alijs apoſtolis. Quarta q2 Jo. bap. fuit ꝓpheta. Johā. j. Poſt me venturus eſt que ante me factus eſt. Et pluſq̄ propheta. iohan. i. Ecce agnus dei. Jo. euāge. fuit ꝓpheta in Apocalipſi: q2 futura ꝓnunciat. Et pluſq̄ ꝓpheta: q2 fuit apls q̄ excedit ꝛc. Quinta q2 Joh. bap. fuit martyr ab herode decollat⁹. Joh. euā. fuit martyr mētaliter. q2 vt dicit petrus damian⁹. Ille gladius q̄ ꝑforauit cor marie: illemet cor iohā. euāg. Un̄ ad minus equalis erit ioh. bap. Et ſic xpi vba. Inter natos ꝛc. non erūt ꝛc. ¶ Tertio opinio dicit q̄ fuit moyſes: eximius ꝓphetaꝝ. q2 eccl. xliiij. Nō eſt inuētus ſimilis illi q̄ ꝯſeruaret legē excelſi. Alia opinio eſt ieſu xpi: cū q̄ nos eſtim⁹ q2 vera. Cū qua opiniōe ē Tho. xxij. ar. q. clxxiiij. iiij. q̄ int natos mulieꝝ ꝛc. Que ꝯclo pbat triplici rōe q̄ extrahunt a docto.

¶ Primo rōe diuinalis ꝓnominatiōis.

¶ Scdo rōe diuinalis cōmendatiōis.

¶ Tertio rōne diuinalis infuſionis.

¶ Primo ꝛc. Dz Tho. iij. p. q. xxvij. ar. v. q̄ diuina ꝓuidētia quoties voluit mittere aliquē ſctm̄ virū mūdo ꝓ vniuerſali ꝑparatione voluit illū pri⁹ mūdo oſidere duplici mō. Primo vbo prophetico. Scdo ſigno diuino. Qd̄ pz triplici lege. Primo i lege nature. Qn̄ miſit Noe in impoſitione nois. Gen̄. v. dixit pater eius Lamech. Uocabitur nomē eius Noe. Iſte cōſolabitur nos ab operibus manuū noſtrarū in terra cui maledixit dñs. Scdo in lege ſcripturali: de Moyſe ꝑ ſignū diuinū. qn̄ in terrā ꝓiecit coronā regis ꝛc. Tertio in lege gratie tpe xpi. qn̄ miſſus eſt Johan. bapti. q̄ oſtēſus eſt vbo ꝓphetico ꝑ angelū. Lu. j. Erit magnus corā dño. Magnus quidem fuit: eius aduētus mundo. eius conceptio ꝛ eius natiuitas. Et hoc triplici modo.

¶ Primo: quo ad nuncium.

¶ Secundo: quo ad locum.

¶ Tertio: quo ad modum.

¶ Primo ꝛc. Quia ille q̄ nūciauit xpi cōceptionē. ſ. angelus Gabriel. Luc. j. Ecce cōcipies ꝛ paries filiū. Ille ꝓus nūciauit Joh. bap. cōceptionē. Luc. j. Ego ſum angelus gabriel inqt ad zachariā q̄ miſſus ſū hoc tibi nūciare. De nullo alio legit̃ niſi de xpo ꝛ Jo. bap. q̄ Gabriel ſit miſſus. Et ſi miſſi ſunt alij ad annūciādū natiuitates ſctoꝝ nō tn̄ fuit gabriel q̄ ſpeciali ꝓuilegio fuit ꝓſeruat⁹ ad xpm ꝛ Jo. bap. O excellētia huius ſcti q̄ xpo ieſu cōparat̃. Scdo fuit magn⁹ eius aduētus ꝛc. q2 in tēplo eſt nuncitus qd̄ de nullo alio legit̃: nec etiā de xpo. Da veniā o xpe ꝓnūc. Cōceptio ſanſonis fuit nūciata per angelū: ſed in agro. Judiciū. xiij. ꝛ Abrahe in domo apparuit. Gen̄. xiij. ꝛ ſcti Tho. i domo. Et ieſu xpi: ſz i camera ꝛ i nazareth Luc. j. Sz vbi Jo. bap. nūciat⁹ ē. Rn̄deo q̄ i tēplo. Et nō solū in tēplo: ſz in ſctā ſctoꝝ vbi nullus ingrediebat̃: ꝓter ſummū ſacerdotē. O dignitas magna. ¶ Tertio ꝛc. q2 cū iocūditate. Et multi in natiuitate eius gaudebūt. Multi inqt. Omittamus gaudiū qd̄ habuerūt ſcti illi ſenes Elizabeth ꝛ zacharias q̄ debebat aperire os genas. in iubilatiōe tāti filij: vt pz etiā de Sarra. Gene. xiij. Riſum fecit mihi dñs ꝛc. Sz plures alij gauiſi ſunt in hac natiuitate. Primo angeli letati ſunt: q2 debebat facere conſiliū eoꝝ. ſcz virginitatē ſeruare ꝛ nūciare populis ſalutē: qd̄ eſt ꝯſiliū āgeli. Mal. iij.

Ecce ego mitto angelū meū.ij.pphe. qꜫ debebat pphetizare. Mat.xj. pphe ta ⁊ pluſq̄ ppheta. Primo pphe.in E Joh.j. Poſt me venturus eſt:q̄ ante me fact⁹ ē.ij.pluſq̄ pphe. Jo.j. Ecce agn⁹ dei:qd̄ eſt pluſq̄ pphe.oſtēdere p̄ſen tia. Tertio apli gauiſi ſunt. Apls iter pretat̄ miſſus. Jo.j. Fuit hō miſſus a deo:cui nomē erat Johan. Canta.iiij. ordo martyrū.qꜫ debebat martyriza ri ab herode. Quinto ꝯfeſſorū ordo.qꜫ cōſtant̄ ꝯfeſſus ē fidē ieſu xp̄i. Mat. iij. Confeſſus eſt ⁊ nō negauit. Sexto ordo p̄dicatorū.qꜫ debebat predicare. Mat.iij. Predicās baptiſmum pnie. Septimo ordo heremitar̄.qꜫ debebat ire ad heremū. Eccl̄ia canit. Antra de ſerti tenens ⁊c. Octauo ordo peniten tium.qꜫ debebat eis penitentiā p̄dica re. Mat.iiij. Penitentiā agite ⁊c. Te ſtantur ſaraceni:qꜫ ieiunāt hui⁹ ſancti vigiliā: ⁊ lauāt in Jordane. Ecce pri me rō. ¶ Scdo fuit magnus rōne ⁊c. Quia eſt laudat⁹.ſm Thomā.ſup epi ſtolas pauli. Duplex eſt laus. Propria ⁊ aliena. Prima nō eſt bona:qꜫ vilis ⁊ ſordeſcit. O pat̄ ego facio ſic ⁊ ſic. Pro uer.xvij. Laudet te alien⁹:⁊ nō os tuū qꜫ vt dicit apls.ij.Cor.x. Nō eñ q̄ ſe ipm cōmendat:ille pbatus eſt. Figu ra de phariſeo Lu.xviij.q̄ ſe laudauit nō meruit iuſtificari ſicut publicanus Vulgo dicit̄ ſolet. Opus inſpice opus metorē approbat. Alia eſt laus aliena Et hec pōt aliqñ eſſe bona:aliqñ ma la.qꜫ nō ignorat ꝓbitatē viri. Tu lau das illum mercatorē eſſe iuſtū. Forte nō ſic eſt.ſed ſolū in apparentia. Nun quid ſcis cor eius:⁊ eius ꝯſcientiā. Tu laudas mulierē eē bonā. Quō ſcis tu. Practica p ſingula. O quot laudant̄ q̄ minime ſunt digni. Vñ apls.j.Cor.ij. Quis eñ ſcit hoim q̄ ſunt hominis:niſi ſpiritus hois qui in ipo eſt. Jlla ergo laus eſt bona q̄ eſt certa ⁊ falli nō pōt

Et hec eſt a deo q̄ nō pōt mētiri. Ro. iij. Eſt āt de⁹ verax:oīs aūt hō mēdax Jſta laus nō pōt errare:qꜫ diuina:qꜫ ſancta:qꜫ bona. De nemine inuenim⁹ ita digne fuiſſe commendatus in ſcri pturis ſicut de Joh.bapt.qui ab ipo chriſto laudatur quadrupliciter:vt pa tet in euange.et ſcripturis ſanctis.

¶ Primo:in conſtantia.

¶ Secundo:in auſteritate.

¶ Tertio:in prophetia.

¶ Quarto:in perſeuerantiā.

¶ Pmo ⁊c. Mat.x. Quid exiſtis in de ſertū videre. Arūdinē vēto agitatā.q. d.nō.qꜫ eſt ꝯſtās i fide. Dū nō timuit arguere herodē:qꜫ tenebat vxorē fra tris. Nō licet tibi habere vxorē fratris tui. ¶ Secūdo in auſteritate. Mat.x. Quid exiſtis in deſertū videre hoiem mollib⁹ veſtitū.q.d.nō. Fuit auſter⁹ i veſtitu. Mat.iij. Jpe Jo.hēbat veſti mentū de pilis camelor̄. Auſter⁹ in co meſtione. Mat.iij. Eſca eius erat locu ſta.et mel ſiluestre. Auſterus in potu. Lu.j. Vinū ⁊ ſicerā nō bibet. Applica de vino aliqd. Tertio laudat ipſū in pꝓheria. Matth.xj. Quid i exiſtis in deſertū videre pphetam. Etiā dico vo bis pluſq̄ pphetam. Jo.fuit ppheta omni tēpore. Primo ante vitā in vte ro matris qñ xp̄m agnouit eſſe in vir ginis vtero. Ex hoc exclamauit heliza beth. Ecce eñ vt facta eſt vox ſaluta tionis tue in auribus meis:exultauit infans in vtero meo. Secūdus in vi ta. Ecce agnus dei. Tertio poſt vitā. qꜫ primus fuit:q̄ nunciauit in lymbo patribus xp̄i aduentū. Quarto in pſe uerā. Laudat ipm. Mat.x. Jnter na tos mulierū:non ⁊c. Quidā bene inci piunt agere in ſenectute. De hoc.pſ. Vſq; in ſenectā ⁊ ſeniū:de⁹ ⁊c. O pat̄ incipio nouā vitā. Dimiſi feminā ga las ⁊c. Vere:qꜫ plus nō potes. Quid in iuuentute. Jere.iij. Bonum eſt vi

Digitized by Google

ro: ſi portauerit iugum ab adoleſcētia
ſua. puer. xij. Adoleſcēs ambulās iux
viā ſuā: etiā cū ſenuerit recedet ab ea.
Quidā in infantia: talis fuit Jo.bap.
In teneris ānis deſertū petijt. ⁊ vt di.
Alb. etate. v. ān. Sꝫ qre tā cito in eta-
te illa. Rñdeo ꝙ triplici rōe. Prima ē
hier. Deſiderātib⁹ oculis xp̄m videre:
oē aliud videre dedignabāt. Scḋa eſt
pauli mōachi caſinēſis ī hymno hono
rifico. Ne leui ſaltē maculare vitā fa-
mine poſſes. i. veniali pctō vitaꝫ ſuam
macularet. Tertia rō ponit in gl. vt. ſ.
alios ab amore mūdi reuocaret. O ex-
lentia Jo.bap. ¶ Tertio rōne ⁊c. Ma
gnus dr: ille dr magn⁹ cui a dno oium
ſanctoꝝ dignitates: ꝓuilegia: ꝓrogati
ue cōdonant: ſꝫ Jo.bap. oēs ſctōꝝ di-
gnitates cōdonant. Inter natos mu-
lierū ⁊c. Fuit angel⁹: fuit ꝑiarcha: fu
it ꝓpha. fuit martyr: fuit cōfeſſor: fuit
ꝟgo: fuit heremita. Dicere poſſumus.
Nō eſt inuent⁹ ⁊c. Eccl. xliiij. ecce ergo
Erit magnus ⁊c. Rñſio argu. Ad pri
mum de apl'is. Apl'i ꝓcedūt Jo.bap.
in hoc: qꝛ miſſio ſpūſancti facta ē ſu-
per eos in penthe. in ſigno viſibili: qḋ
nō fuit Jo.bap. Sꝫ addit aliqd Joh.
dignius qꝛ ipſi mortalr peccauerūt qḋ
nō fecit iſte: nō fuerūt ſctificati in vte
ro materno: vt iſte: nō habuerūt hec ꝓ
uilegia vt iſte. Ad ſcḋꝫ de Moyſe. nō
eſt iuetus ⁊c. Rñdeo ꝙ ꝓ tūc fuit ver
Sed adueniēte Jo.bap. q̄ medi⁹ fuit
inter vetus ⁊ nouū teſtm̄: nō ſic. iō Jo.
crib. in eius laudē ⁊ in cōfirmationem
dictoꝝ ait. Inter natos mulieruꝫ non
ſurrexit maior iohāne baptiſta. qḋ de
nullo alio dici pōt. Nō opponas mihi
euangeliſtā: inter ceteros magis dile-
ctum: nō apl'orum: pncipē: oīb⁹ apl'is
antelatū: nō vas electōis ad celi tertiū
ſecreta tranſlatū: nec apl'icus ſplendor
audeat occurrere precurſori. Conſidera
manſiones regni: ⁊ ordinē humane ge
nerationis ob ambula: ſoluꝫ Johan-
nem tam nouis ꝙ veteribus videbis
eſſe ꝓpoſitum. Ille. Inter natos ergo
⁊c. patꝫ primuꝫ. ¶ Scḋm dr ⁊c. Plures
ſunt laudes ⁊ magnificentie Jo.bap.
Sed tres ꝓ nunc.

¶ Prima dr amoroſa ſanctificatio.

¶ Scḋa dicit generoſa baptizatio.

¶ Tertia dr angelica viuificatio.

¶ Prima dr ⁊c. ſm Ri. in. iij. di. iij. ar.
iiij. Triplex eſt ſctificatio. Una vlis q̄
eſt in baptiſmo a pctō originali: ſed nō
cōfirmatur quin poſſit cadere in pctō
mortali ⁊ veniali. Scḋa eſt ſingularis
et hec fuit marie q̄ fuit excellior alijs
ſanctificatōibus. Jeremie ⁊ Johānis
bap. duplici modo. Primo rōne mune
ri: qꝛ fuit ſanctificata tripliciter. Pri-
mo in vtero matris ab originali. Scḋo
qn̄ concepit xp̄m. Tertio cuꝫ alijs tpe
penthe. Scḋo rōne modi: qꝛ nec pecca
uit: nec peccare potuit. Alij ſctificati
peccare potuerūt venialr ⁊ forte pecca
uerunt. Tertio eſt ſpālis. ſ. Jeremie:
⁊ Jo.bap. de Jeremia. ſ. c. Anteq̄ exi-
res de vulua ſanctificaui te. De Joh.
bap. Lu. j. Spūſancto replebit adhuc
ex vtero matris ſue. Hec aūt ſanctifi-
catio fuit mirabilis: qꝛ vt di. Ori. Do-
minus ieſus venit pſonalit ad domuꝫ
Zacharie in vtero matris: nō ſoluꝫ vt
mater dñi ſeruiret Helizabeth: ſꝫ prin
cipaliter vt Johem clauſum in vtero
ſanctificaret ſua pñtia ab originali. et
tanta grā fuit plenus vt etiā matrem
impleret que plena iubilo exclamauit.
Unū hoc mihi: vt veniat mat dñi mei
ad me. Et ſm Alber. In illa hora fuit
acceleratus vſus rōnis ei ad cognoſcē
dum ieſuꝫ xp̄m. Unde genibus flexis
ſe miſit in vtero matris. Erat autē hec
ſanctificatio tante ſoliditatis ꝙ Jo-
hannes nō potuit peccare mortaliter:
ſicut nec apoſtoli poſt miſſioneꝫ ſpūs
ſancti. Ecce ergo prima magnificētia

Digitized by Google

quia ſanctificatus fuit in vtero mater-
no. Erit magnus ⁊c. ¶ Scda laus ⁊c.
Baptizauit ieſum xpm. Jo. j. dixit io-
hannes. Ego a te debeo baptizari: ⁊ tu
venis ad me. Cui chriſt⁹. Sine modo:
Sic enī decet nos implere oēm iuſtici
am. i. qđ alijs pdicamus: noſipſi facia
mus: vn̄ xp̄s baptizauit: vbi gloria tri
nitatis aperta eſt. Uox patris. Hic eſt
filius me⁹ ⁊c. Spūſſanctus in ſpē co-
lumbe: filius in carne. O priuilegium
magnū iohānis baptiſte: tres habuit
patres xp̄s ieſus. Primo patrē eternū
Scdo ioſeph. Tertio iohannem bapti
ſtam: qꝛ ipm baptizauit. Et qͣuis eius
baptiſmus nō eſſet ablatiuus pctōꝝ
erat tn̄ figuratiu⁹ noſtri baptiſmi: vn̄
baptizabat vt aſſuefaceret iudeos ad
baptiſmū. Hec tho. iiij. di. j. ar. iiij. Un̄
ſub hac forma baptizabat. Baptizo te
in noīe xp̄i venturi: qui mod⁹ ab apo-
ſtolis fuit obſeruatus in nomine ieſu:
ex inſtinctu ſpūſſancti: vt hoc nomen
infigeret cordibus fidelium: vt ponit
Tho. in. iiij. diſ. iij. ar. ij. Unde omnes
baptizati a iohāne fuerunt iterum ba
ptizari a xp̄o. Sed querit̄ vtrum iohan
nes bap. fuit baptizatus. Reſpondet
Ri. in. iiij. di. iiij. ar. iij. φ io. bap. virgo
maria apoſtoli fuerunt baptizati: licꝫ
nō legamus: vbi vel qn̄: imo Jo. bap.
fuit circumciſus vt Tho. ponit in. iiij.
di. j. Ecce ſecunda magnificentia Jo:
bap. ¶ Tertio laus ⁊c. qꝛ tenuit vitam
angelicam. Ecce ego mitto angelū me
um ante faciē tuam qui pparabit viā
ante te. Malac. iij. Dictus eſt autē io
hannes baptiſta: angelus triplici rōne
¶ Primo rōne puritatis. Angelus eſt
purus iohannes bap. fuit puriſſimus
ex quo placuit deo. puer. xij. Qui dili
git: cordis mundiciā diliget a dño: ita
purum: qꝛ etiāꝫ de veniali dubitatur.
Scdo rōne obedientie. Angel⁹ eſt deo
obediens. Baruch. iij. Stelle. i. ange-
li vocate ſunt ⁊ dixerūt. Adſumus. Jo
hannes bap. fuit obediēs: qꝛ fuit miſ
ſus ad lymbū patrū nunciare xp̄m ve
niſſe. Tertio rōne ſolicitudinis. Ange
lus eſt de nobis ſolicit⁹ ita iohēs bap.
de noſtra ſalute. Mat. iij. Penitētiā
agite: appropinquabit enī regnū celo-
rum. Regnum celoꝝ nō fuit nunciatū
in toto veteri teſtamēto: niſi qn̄ iohā
nes bap. nunciauit. O glorioſe deus q
dignatus es magnificare talē virum.
O felix iohānes de quo tanta vere di
ci poſſunt. O Zacharia pater tāti filij
de quo tot mira in eo cōpleta cōſpexi-
ſti: o ſenex plurimū venerāde: cuius p
les ex te genita a deo electa eſt. Et qs
explicet iocunditatē ⁊ leticiam cordis
tui. Quis enarret cōſolationē eius ⁊c.
Nō miruꝫ ſi canticum in quo laudaſti
deū ⁊ bñdixiſti cecíniſti. ¶ Tertium ſi
⁊c. Que ſunt illa q̄ iohem bap. deo tam
gratū fecerūt. Rñdeo φ tria ſm doc.
pcipue Alber. ſup Lu. ⁊ Maximum.
¶ Primo eius grata virginitas.
¶ Scdo eius grata humilitas.
¶ Tertio eius grata charitas.
¶ Primo ⁊c. Cum enī xp̄s ſit cādor lu
cis eterne: ⁊ ſpeculum ſine macula dili
git virginalē puritatē: qꝛ hec facit cre
aturam ſilem angelis. Amb. li. de vir
ginib⁹. Supgredit̄ ꝟginitas cōditionē
humane nature p quāꝫ hoīes angelis
aſſimulant̄. Maior tn̄ eſt victoria ꝟgi
num φ angeloꝝ. Angeli ſine carne vi
uunt: virgines vero ī carne triūphant
Ille. Figura Apoca. xiiij. Ubi iohānes
vidēs turbas de nullo mentionē egit
niſi de iſta. Hi ſunt qui cū mulierib⁹
nō ſunt coinqnati: ꝟgines enī ſunt ⁊ ſe
quunt̄ agnuꝫ. ¶ Scdo ei⁹ grata humi
litas: infallibilis a xp̄o eſt data regla
Lu. xviij. Qui ſe humiliat exaltabitur
Hec eſt ſumme neceſſaria qui vult ex-
altari in glia: qꝛ lucifer ſe poſuit in p
mo loco dedit locum xp̄o qui ſe humi

ianit diues: quia in purpureo throno
edit: dedit locū lazaro ſedenti in ſter
quilinio. Moyſes cum eſſet annorum
xxiij. cum elegeret a populo hebreoꝝ
n ducatu ſe excuſabat eſſe impeditio
is lingue. ſic Hyeronymus: ſic Mar
us: ſic Ambroſi⁹: ſic Frāciſcus. O hu
nilitas iohānis baptiſte. Cū eſſet in
populo tante opinionis vt meſſias cre
leretur. Rn̄dit di. Ego vox clamantis
n deſerto. vnde ciues mei. Triplex de
o fuit opinio. Quidā videntes eius vi
am arduā eſtimabāt ipſum eſſe xp̄m
qui eo tēpore venit. Aliqui ip̄m eſſe
helyam in lege pmiſſum, pp̄ter ſermo
nem zeli iuſticie: qꝛ ſicut helyas nō ti
muit rephēdere achab ⁊ iezabel de ho
micidio cōtra naboth. iij. Reg. xxi. Ita
iohānes baptiſta nō timuit rephēde
re herodē de peccato carnis. Mat. vi.
Non licet tibi habere vxorem fratris
tui. Aliq̄ opinabātur ip̄m eſſe heliſeum
qꝛ ſciebant per ſcripturas q̄ helias eo
tēpore habitauerat in deſerto ⁊ ſpm̄ p
phetandi ⁊ faciēdi miracula habebat
Unde et hoc miſerūt nuncios iohāni
baptiſte. iohan. i. Tu qui es. Qui expe
ctantes rn̄ſum q̄ eſſet aut xp̄s aut he
lyas: aut heliſeus. ipſe humiliter rn̄dit
Ego vox clamātis in deſerto: ⁊ nō ſum
dignus ſoluere corrigiā calciamēti ei⁹
Uide quante fuit humilitatis. ¶ Ter
tio eius grata charitas: qꝛ feruenter di
lexit. ideo meruit diligi. prouerb. viij.
Ego diligētes me diligo. pro deo aīaꝫ
ſ vitam poſuit. Jo. xvi. Maiorē chari
tatem nemo habet vt aīam ſuam po
nat quis p amicis ſuis. Fuit occiſus
illo anno quo xp̄s mortuus eſt. Et vt
dicit xxx. annis in deſerto fuit q̄bus
oībus fuit ignotus. Cum aūt hero
des interficeret pueros: qꝛ Zacharias
noluit pdere filium occiſus eſt. Cuius
ſanguinē ſacerdotes in tēplo ponētes
quādo aliq̄s de familia vel parentela
heredis acceſſiſſet: non ceſſabat ebul
lire. Erit ergo magnus ⁊c.

¶ In feſto beatorum apoſtoloꝝ Petri ⁊ pauli.

Tu es petrus ⁊ ſu
per hanc petrā edifica
bo eccleſiā meā. Mat.
xvi. Diuina iuſticia illi⁹
ſupremi ⁊ alti imperato
ris dei. Nullā rem intēdit pretermitte
re. que aīabus iuſtis ⁊ ſanctis habeat
pcurare honorē laudes ⁊ preconiū in
illa felici pr̄ia paradiſi. hec ſnīa ē ph̄i
in. ij. metha. ⁊ auctoris i lib. de cauſis
Quāto magis aliq̄d appropiquat ſuo
pncipio in q̄libet gn̄e: tātomagis par
ticipat effectū illi⁹ pncipij ſui generis
Exēpli grā. De approximatiōe ignis ⁊
ſolis ⁊c. Un̄ Dio. in. iiij. cele. hierar. q̄ꝺ
angeli q̄ ſunt deo ppinquiores magis
participāt de bonitatib⁹ diuinis q̄ in
feriores. Approximare aūt deo nō fit
paſſib⁹ corpis ſed virtutib⁹. vn̄ Bern.
ſup illō Gen. xvij. Ego dn̄s omps am
bula corā me: ⁊ eſto pfect⁹. Ambulaba
tur aūt corā deo: nō corpis greſſu: ſed
mētis affectu. Jlle. Et q̄to q̄ſq̄ fuerit
magn⁹ in virtute ſctitatis in p̄ſenti
tāto maior erit in glīa. vn̄ Lactā. in. li.
de opifi. dei ⁊ hoīs ad Demetrianū. no
luit eīn deus hoīem ad illā imortalita
tem btītudinē delicato itinere pueni
re. Datur⁹ igit virtutē dedit hoīe p̄us
qui aīas hoīm cupiditates ⁊ vitia imi
teret q̄ eſſet auctor erroꝝ maloꝝq̄ oīꝫ
machinator: vt q̄n deus hoīes ad vitā
vocat: ille Jſtra vt rapiat ⁊ traducat
ad mortē. magna eſt vis hoīs: magna
rō: magnū ſacrm̄. A quo ſi q̄s nō defe
cerit: nec fidē ſuā: deuotionēq̄ pdide
rit: hic beat⁹: hic deniq̄ vt breuiter fi
niam ſimilis deo ſit neceſſe eſt. Jlle.
Beatiſſimus apoſtolus petrus ador
natus virtutibus: ob hoc a deo magna

tantum eſt ſublimatus q ipſi cōmiſe rit regimentum totius reipu.xpiane. Unde verba aſſumpta. Tu es pet.in quiāt ⁊ ſup ⁊c. In qb' vbis ad eius laudem: ⁊ cōſolationē noſtrā ſpirituales: tria miſteria occurrūt contēplanda.

¶ Primum dicitur oppoſitionis.

¶ Secundum dicitur declarationis.

¶ Tertium dicitur cōſeruationis.

¶ Primū dr ⁊c. Queritur curioſe a docto. Utrū petrus apoſtolus ſit oībus prim' ⁊ a xpo ſuper ceteros apoſtolos magis dilect'. Ad hoc ſunt plures opiniones. ¶ Prima quorūdā q Jo. euange. ꝓpter priuilegia ei cōceſſa. qꝛ virgo elect': qꝛ ꝓpheta ⁊ pluſq̄ ꝓpheta: qꝛ ille gladius doloris q̄ mariā trāſfixit: ille ꝓprius fecit in corde Jo.euan. qꝛ mater dei eſt ei cōmendata. ¶ Alia opinio q fuit Johā.bap. qꝛ inter natos mulierū ⁊c. Qui a xpo tantū commēdaſ. ¶ Alia opi. q eſt Pau.apoſto. qꝛ in bulla papali a dextris tanq̄ digniori loco poniſ. ¶ Alia opinio ⁊ eſt vltima qḋ eſt pet.apoſto.cur diciſ Tu es petrus ⁊ ſup ⁊c. Ueniam' ad ſcdm.

¶ Secundū ꝑncipale ⁊c. ſm oēs doc. duplex eſt familiaritas. Una eſt que eſt in familiaritatis oſtenſione. Quo ad hanc plus dilexit. Joh.euan.quia permiſit ipſuꝫ dormire in ſinu ſuo: qḋ fuit ſignū magne amicitie. Alia eſt in cōicatione donorūꝫ.quo ad hanc plus dilexit petrum: cui donauit quattuor dona vel quattuor iocalia que nemini communicauit.

¶ Primum dicitur fidei confeſſio.

¶ Scdm dicitur eccleſie gubernatio.

¶ Tertium dicitur peccati commiſſi deploratio.

¶ Quartū dr miraculoꝝ coruſcatio.

¶ Primū ⁊c. Sine qua nihil ſit per ſententiam apoſtoli. Ad hebr.xi. Sine fide impoſſibile eſt ⁊c. que q̄dem fides nō ſolū eſt neceſſaria in interiori mēte ſed exteriori per vocem. Ad ro.x. Corde crediſ ad iuſticiā: ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutē. ⁊ Tho.xxij.q.iij. cum cōfeſſio fidei inquit cadat ſub preceptis affirmatiuis que nō obligant ad ſemꝑ: ſed ꝓ loco ⁊ tpe. ideo ꝓ loco ⁊ tēpore obligatur homo ad cōfeſſionē huius. Hanc cōfeſſionē habuit petrus: qꝛ diuinitatē ⁊ humanitatē ſimul cōfeſſus eſt. Mat.x. Uocauit xpus diſcipulos dicens. Quē dicūt hoīes eſſe filiū hoīs. Alij Helyam ꝓpter zelum veritatis. Alij Jeremiā ꝓpter patiētiā in aduerſis. Alij Joh.bap. ꝓpter auſteritatē vite. Uos aūt quē me eſſe dicitis. Quid de me o Jacobe. O iohā. O bartholomee ſentis. Nemo ꝑſumpſit os aperire. Solus petrus reſpondens dixit. Tu es xpus filius dei viui. O paradiſi tuba o mūdi triumphū. Ante xpi reſurrectionem apoſtoli xpm magiſtrū vocabāt. Joh.xiij. Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe: ſum etenim: ſed ſolus petrus diuinitatem cōfeſſus eſt. Tu es xpus fili' dei viui. O ſapida aurea ⁊ celebranda ſentētia. Eya celanter audi. Taceant Eutropius: paulus: oroſius: plini' plutarcus: ſaluſtius cum titoliuio ſileat eloquentia mea tulij ciceronis. plato ſimul ⁊ Lactantius comparatione petri eloquij: qui tali modo intonauit q in ſtupore poſuit angelicos ſpiritus. Tu es chriſt' filius dei viui. Cui dixit xpus. Beatus es ſymon bariona. qꝛ caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi: ſed pater meus q̄ in celis eſt. Et ego dico tibi: qꝛ tu es pet. ⁊ ſup hanc petrā edificabo eccleſiā meā. Ad oſtendēdū autē firmitatē huius eccleſie. Sequitur porte inferi non preualebunt aduerſus eā id eſt oīs poteſtas ſiue infernalis ſiue temporalis. Que q̄dem fides figurata eſt per nauiculam petri. In naui ſunt quinqꝫ. Primo.xxiiij. remi. Scdo malus. Tertio gubernaculū. Quarto

bela. Quinto nauta. Moraliter. Na-
uis eſt fides petri qua habet. xxiiij. re-
miges. ex vna pte. xij. pphetas. ex alia
parte. xij. apoſtolos: q̄ ſunt cōformes
in ſentētijs veteris ⁊ noui teſtamētū.
Scđo lignū crucis ſup quē xp̄s iacet: q̄
hanc nauē rectā tenet Piero. Finis fi
dei nrē xp̄s ē. Tertio gubernaculū. i.
ſpūſſctūs q̄ ipſam gubernat. Quarto
vela. i. martyres q̄ ſanguinē p ipſa fu
derūt. In pma eccīa a tpe petri vſq̧
ad ſcm̄ ſilueſtrū. xxxij. pape martyrio
ſunt coronati. Quinto de⁹ pat̄ nauta
de naue q̄ eā gubernat. vñ nō pōt erra
re. vñ xp̄s orauit p petro ⁊ ipſa fide.
Lu. xxij. Ego oraui p te petre: vt nō de
ficiat fides tua. o dignitas petri: q̄ ta
lem meruit intercеſſorē. Et vt dīc Bon.
in. iij. di. xvij. ar. ij. xp̄s ieſus ſemp fuit
exaudit⁹ in orōnib⁹ ſuis. Vñ pz pmū
videlz de petro. ¶ Scđs dr ⁊c. q̄ eccīe
cura eſt illi cōmiſſa. Tu es inqt petr⁹
ſm Alber. xp̄s ſex habuit. inter q̄ ha-
buit eccleſiā quā ipſi petro cōmiſit: nō
alteri. Vna dierū vocauit ipm petrū
di. Simō iohānis diligis me. Rñdit:
dn̄e tu oīa noſti: tu ſcis q̄ amo te. Ite-
rum ſcđo ſymō iohānis diligis me. tu
ſcis inqt q̄ amo te. Iterū. iij. ſymō io-
hānis diligis me. Paſce oues meas.
paſce v̄bo ⁊ exemplo. qđ ⁊ fecit: q̄ pro
ipſa eccīa ſpōſa duo ptulit opprobria
Primū fuit deriſionis: q̄ antiochie
fuit decaluat⁹ vt hñt hyſtorie. Ex hac
eccleſia accepit honorē: qđ ſuo paſtori
factū eſt ſtrumeliū. Applica ſi placet
de pſbyteris q̄ comas ⁊c. Archiepūs de
lorētia pſuadebat oēs ⁊c. Scđm fuit
ſuſpēſionis: q̄ in cruce verſis oculis in
celū crucifixus ē. Qđ facere voluit tri-
plici rōne. Prima q̄ indignū ſe repu-
tabat. Eā tali pena dn̄s eius ⁊ magi-
ſter eſſet punitus. Scđa q̄ xp̄s paſſus
eſt ad mūdū redimēdū. ideo voluit ad
mūdū reſpicere. Ipſe aūt patiebatur
propter acquirēdū celum. ideo debuit
ad celū reſpicere. Tertia rō ad ſignifi-
candū humani generis lapſum. Xp̄s
eñi ſemp rect⁹ ſtetit. ⁊ nunq̄ in pctm̄
cecidit. homo v̄o caput mētis in ter-
ram defixit: ⁊ cōtra deū recalcitrauit.
paſce oues meas inqt. in q̄bus verbis
dignitas eccīaſtica pz q̄ño pcedit ſe-
cularē. Vñ papa vt dicit Tho. lib. de
regimine pncipū: dū coronat impera-
torē pede ſiniſtro coronat in ſignū ſub
iectionis. Clama xtra eos q̄ eccleſiam
perſequūt: q̄ tandē mala morte vitas
finierūt. ideo dauid in. ps. dixit. Thro
nus eius ſicut ſol. ſ. eccleſie: in xſpectu
meo. Et ſicut luna ⁊c. Vnde pz ſcđm.
¶ Tertius dr peccati deploratio. Quā
ta ſit hec prerogatiua oſtēdit Tho. pma
ſcđe. q. c. ix. ar. x. Poſtq̄ aliqs eſt i gra
tia poſit⁹ ⁊ per grām dei iuſtificat⁹ ne
ceſſe habet petere a deo donū pſeuerā
tie: vt. ſ. cuſtodiat a malo vſq̧ in finē.
Nam multis dat gratia q̄bus nō dat
pſeuerare in gratia. Ille. Vñ optimū
donū homini xceſſum eſt vt cognoſcat
peccata ſua ⁊ illa defleat in pñtiarū ne
plāgat in inferno. Qđ Iob. x. oſtēdit.
Dimitte me vt plangā paululū dolorē
meum. ⁊ Mat. v. c. Beati q̄ lugēt: qm̄
⁊c. Aſculan⁹. Nil pſunt lachryme ſine
aīe cōſenſu oculoꝝ triſticie dolor inte-
rius correſpondeat. iuſte eñi tales la-
chryme ſunt ſatiſfactorie. Vñ petrus
pccauit ſup oēs habuit donū vt fleret
Mat. xxvi. Et recordat⁹ eſt petr⁹ ver-
bi ieſu qđ dixerat. Priuſq̄ gallus can-
tet ⁊c. Et egreſſus foras fleuit amare.
Canta in cantu paſſiōis. ſm Alber. fle
uit tres lachrymas. Prio amoris. Quā
morī ſecū voluit. Lu. xxij. paratus ſum
tecū in carcerē: ⁊ in mortē ire. Secūdo
doloris lachrymas. q̄ inqt euāgeliſta
Fleuit amare. Tertio lachrymas con-
ſolationis. Cum audiuit in camera a
magdalena xp̄m eſſe reſuſcitatū: pre

Digitized by Google

gaudio lachrymas non cõtinebat. Un de clemens de petro dicit ꝙ ſudarium portabat in ſinu ex cõſuetudine vt ſepiſſime oculos tergeret: ſic erat pronus ad lachrymas eiuſq; facies erat aduſta. Et tu cũ petro ais chara plange: ſi vis remiſſionẽ peccatoꝝ. Quartũ locale dicitur ⁊c. qꝛ miraculis claruit ſm Tho. ij. ij. q. clxxviij. Deus miracula fe cit triplici de cauſa. Inter quas vna ẽ ꝓpter ſanctitatis alicuius demõſtrationẽ quẽ pro merito vite vult alijs ꝓ ponere in exemplũ ſue virtutis. Mira cula geſſit. Tria milia hoĩs cõuertit in die penthecoſtes ſua ꝑdicatione. Eneã paraliticũ curauit. cornelium baptizauit. tabitã ſuſcitauit di. Uxorẽ ꝓpriã ſiauit ad martyrium. Memento mei coniunx mea vmbra ſui corporis. infirmos ſanauit. Unde chriſto aſſimilatur. chriſtus latronem ſua vmbra conuertit: ⁊ petrus vmbra ſua infirmos ſanabat. Unde patet ſecundum.

¶ Tertium ꝑncipale dicitur ⁊c. Hyſtoria diei dicitur hic. Dum in hieruſalẽ eſſet quidam magus noĩe ſymon: qui ſuis artibus magicis oſtẽdebat popu lis magna facere. Petrus aũt hoc au diens hieruſalẽ ingreſſus ipſum cõfudit. Qđ videns magus iratus terribi liter oẽs libros ſuos in mare proiecit atq; romã adijt: ibiq; neronẽ imperatorem in amicitiã copulauit. Petrus aũt hieruſalẽ deſerẽs magum vſq; ro mam inſequitur. In nocte ſequẽti a xp̄o viſitatur vt nõ timeat: qꝛ ſociũ illi da bit in ꝑdicationis officio. Die ſequẽti paulus aduenit. Simon aũt magus gloriabat̃ in populo ꝙ etiã mortuos ſuſcitaret. Iuuenis aũt qđam mortu⁹ effertur. dic quõ ſuper hoc cõfuſus eſt ⁊c. Alia die gloriabatur ſe poſſe volare in celũ. Unde in aera arte magica deportatus eſt. Simon aũt petrus pre cepit demonibus ipſum in noĩe chriſti dimitterent. Qui dimittẽtes fractis ceruicibus expirauit. Ex morte autem ſymonis petrus in carcere ponitur. In nocte aũt conuertit milites cuſtodes. Et ductus ꝑ̄fratribus fratrũ fugit. In por ta autem que dicitur ſancta maria ad paſſus. xp̄o illi occurrenti dixit pet⁹. dñe quo vadis: vado inquit romã iterum crucifigi. Intelligens autem de morte ſua hoc eſſe dictũ: reuerſus eſt iterum in carcerẽ. A militibus autem captus ipſe cum paulo ſimul ſunt mor ti ſententiati. Paulus qꝛ ciuis romanus erat: capite punitus eſt. Petrus vero quia forẽſis cruce ſuſpẽditur pro ut xp̄s dixerat ei. Iohan. vltimo. Sequere me vt ſic verificetur verbũ illud Sap. xviij. Simili pena: ſeruus cũ do mino afflictus eſt. Poteris aũt videre quõ petrus ⁊ paulus hodie abinuicẽ ſe ſepararũt: vnus ab altero volẽtes ꝑ gere ad martyriũ. Que ſeparatio nõ amoris ſed ꝑſone fuit. Eccl'ia. glorioſi ꝑncipes terre: quõ dilexerũt ſe in vita ⁊c. In quibus verbis merito inſurgit du biũ in mente tua: vt video. Quis apo ſtolorum petri ⁊ pauli ſit maior. Reſpondeo ꝙ tripliciter loqui poſſum⁹. Aut quo ad cõditionẽ apoſtolicã: aut quo ad ꝑlationẽ eccleſiaſticã: aut quo ad predicationẽ euangelicã. Si primo modo ſic ſunt equales: ſicut vnus ita alius eſt apoſtolus chriſti: ꝙuis paulus ſit petrus electus in apoſtolũ. Unde deus tantum dedit vni ꝙtum alteri. Quo ad predicationẽ vero petrus eſt maior ꝙ paulus: qꝛ papa eſt maior ꝙ legatus. Petrus fuit vniuerſalis chri ſti vicarius. Cui dixit xp̄s. Tu es pe trus. tu es ſymõ. tu vocaberis cephas qđ grece dicitur maior ⁊ primus: qui ſcilicet fuit papa. Tertio modo pau lus fuit excellẽtior petro in ardẽti pre dicatione ⁊ aliis apoſtolis. Ideo ad excellentiam ipſius dicitur ad Gal.

Notum vobis facio euãgeliũ: qḋ .ſ.
excellẽtius ad ipm ptinet. Inſup: q2 a
xpo vocat⁹ oꝛe ꝓprio. Sȝ quo ad meri
tũ in celo ſunt pares: vt hȝ plene Bar.
in .ſ.li.dya. ad petrũ. Meritũ vtriuſqȝ
n quit diſpar nõ eſt in celo.

¶ In feſto beatiſſimi dominici patris
noſtri.

Magn⁹ vocabit
in regno celoꝝ. Ma
thei.v.c. Ab eloquẽ
tie flumine: ⁊ aureo
pelago. Marci Iulij
Ciceronis nullã ma
iorem victoriã ⁊ ſingularẽ triũphum
eſſe diffiniebat: excepto hoĩe ꝑoccupa
to circa curas: ⁊ bona tpalia huius no
ſtre ignobilis vilis ⁊ caduce vite moꝛ
talis in tali modo diſponeret oẽs ſuas
humanas opationes: vt p ſua beneme
rita reportaret immarceſſibilẽ ⁊ incõ
taminatam coꝛonã in regno beatoꝝ
ſm Lactan. in .j. c. ix. Hercules q̇ ob vir
tutum ꝓclariſſimus q̄ſi affricanus in
ter deos habet. Nonne oꝛbẽ terre quẽ
peragraſſe ⁊ purgaſſe narrat ſtupꝛis: li
bidinib⁹: adulterijs inq̇nauit: nec mi
rum cũ eſſet adulterio genitus alcme
ne. Quid tandẽ potuit in eo eſſe diui
ni: q̇ ſuis ipſe vitijs mãcipatus ⁊ ma
res ⁊ feminas ꝯtra oẽs leges infamia
dedecoꝛe: flagitio affecit. Sȝ ne illa q̇
dem que magna ⁊ mirabilia geſſit ta
lia iudicãda ſunt: vt virtutibus diui
nis tribuẽda videant. Quid eñ tã ma
gnificũ ſi leonẽ aprũqȝ ſupauit: ſi aues
ſagittis deiecit: ſi regiũ ſtabulũ egeſ
ſit: ſi virginẽ vicit: cingulũqȝ detraxit:
equos feroces cũ dño interemit. Oĩa
hec iſta fortis viri: hoĩs tñ. Illa eñ q̇
vicit fragilia ⁊ moꝛtalia fuerũt. Nul
lum eſt eñ qḋ ait oꝛatoꝛ tanta vis q̇ nõ
ferro: aut virib⁹ debilitari frãgiqȝ poſ
ſit. At animũ vincere: iracundiã cohi
bere foꝛtiſſimi eſt: que ille nec fecit vñ
ꝙ: nec potuit. Hec qui faciat non mo
do eũ ſummis viris cõparo: ſed ſimili
mum deo iudico. Ille. ¶ Vulgariza ſic
Sereniſſime impatoꝛ cõſtantie inquit
Lactã. inter oẽs celebres ⁊ admirãdis
pugnarũ et belloꝝ victorias q̄s poſſit
hre homo in phiri militia: excellentiſſi
ma poteſt vocari victoria ſuimet: eo ꝙ
multi ꝑncipes ⁊ milites mũdi ſuppo
fuerunt eoꝝ impio ⁊ dñio multas na
tiones ⁊ pplos. Nõ ſubdiderũt tñ pꝛa
ua deſideria ſua imp io rõnis eſſendo
dediti vitijs ⁊ pctis. Hercules inmaniſ
ſimus ⁊ vitioſus ꝑnceps apud grecos
p ſuã ingentẽ ⁊ grandẽ magnanimita
tem a pplis infra deos fuit cõnumera
tus. Hic eſt q̇ dum eſſet puulus in cu
na ſtrangulauit duos ſerpẽtes occidit
leonẽ: vicit ydram: poꝛcũ erimanthius
vicit achelou̇ antheũ. Buſyridẽ Dio
medem regẽ thꝛacie fecit comedere e
quos ſuos: occidit Centaurũ: ſuſtinuit
celũ: deſcendit ad regnũ ſtigium: ⁊ vi
traxit cerberũ: ⁊ multas alias experiẽ
tias ſupꝛa numeꝝ. xx. fecit. Alios vi
cit: ſe aũt nõ cũ eſſet deditus obſcene li
bidini ⁊ carni: at animũ vincere dicit
Lactã. ⁊c. Vñ Sene. Nulla eſt maioꝛ
victoꝛia ꝙ ſeipm vincere: ſm Egidiũ
triplici de cã q̇s dict⁹ eſt magn⁹. Quia
dam a pugna. Dñicus vicit hoſtes: vi
cit ſe ⁊c. ¶ Scdõ a ſcia: dñicus dicit do
ctoꝛ. Eccl'a. O lumẽ eccl'e ⁊c. ¶ Tertio
a ſanctitate dñicus ſanctus in vtero
matris ſanctificat⁹. Magr reinaldus
dicit de eo. Hic eſt in quo Adam non
peccauit. Et merito dictus eſt Domi
nicus. quia vt dicitur. iij. Metha. Et
inſtitu. de donatiõibus. §. eſt ⁊ aliud.
⁊. xij. q. j. c. clericus. ⁊ extra de preben.
c. cum ſcdm. Nomina imponuntur ſm
ꝓpꝛietates rerum. Dicit dñicus quaſi
totus dñi. Vel dñicus q̄ſi cuſtos dñi.
Vel dñicus quaſi a domino cuſtodit⁹.

Digitized by Google

Ideo merito ſunt de eo dr. Magnus vocabitur ꝛc. In pñti ſermone intẽdo pdicare de .vij. prerogatiuis qbus piiſſimus deꝰ decorauit btm̃ dñicũ: ꝛ qꝛ vt habẽt theologi .vij. ſunt ỽtutes qbus aĩa tanq̃ ꝑ gradus vniꝰ ſcale celũ aſcẽdit ꝑ quos btũ3 dñicus ꝛ ipſe aſcẽdit ꝑut eccl'ia canit. Scala celo ꝓminẽs ꝛc. iõ dicamꝰ. Magnus vocabit ꝛc.

¶ Primo in virtute charitatis.
¶ Scd̃o in virtute fidei.
¶ Tertio in virtute ſpei.
¶ Quarto in virtute iuſticie.
¶ Quinto in virtute temperantie.
¶ Sexto in virtute fortitudinis.
¶ Septimo in virtute prudentie.

¶ Primal ꝓrogatiua dr ꝛc. Pro declaratiõe notãda eſt ſñia Aug. in ſermo. de .v. panibus: ꝛ ponit de cõſe. di. j. c. q̃ vult. §. ſi qs habuerit charitatẽ tantã vt paratus ſit ꝓ fratribꝰ mori ꝑfecta eſt in eo charitas. Ille ſuꝑ quo Tho. xxij. q. xxiij. ar. j ꝛ pħs. viij. ethi. c. iiij. ꝛ Cice. d amicitia ꝙ tres ſunt ſpẽs amicorum. Quidã ꝓ bono vtili q̃ durãt ſolũ tpe pſperitatis. de q̃bus eccl. vj. Eſt amicus ſm tps. Idẽ. Eſt amicꝰ ꝛ ſociuſ mẽſe. de q̃bus Ouid. li. triſtiũ. Dũ fueris felix: multos numerabis amicos Tpa ſi fuerint nubilia ſolꝰ eris. ꝛ Aſcula. li. ij. c. ix. O quot amicos: o qt Auncios nobis aderẽt in felici ſtatu. Sꝫ iij3 nõ ſtãtibꝰ rẽtis. Amor taliũ fructu tm̃ durãte ꝑmanet. ꝛ Amb. Facilis vox ꝛ cõis tuus ſum totꝰ: ſꝫ paucos effectus Talis non eſt bona amicitia: qꝛ vt hꝫ pħs. ix. ethi. Amici exiſtẽtes ꝓpter bonũ3 vtile ꝛ delectabile. His ceſſantibꝰ ceſſat amicitia: hoc amore multi deu3 diligũt dum habẽt tꝑalia ab eo: q̃ dilectio mercenaria dici põt. De tali dilectione di. Sen̄. deridendo eam. Mel muſcee ſequunt formice frumentũ cadauera lupi. Scd̃o quidã ſunt amici ꝓ bono delectabili ꝛ inhoneſto vt luxurioſi ꝛ carnales: tali amore adamauit Dauid Berſabee. Tarquinius Lucretiam. Paris Helenã3. Iaſon Medeam Romulꝰ Florã. Hercules Dyaniraꝫ. ꝛ M. Antonius Cleopatrã. O pater eſt bonꝰ iuuenis di. mulier. Nunq̃ aliqd malũ vidi in eo. Bene videmꝰ qñ ſe ꝑgo turgeſcet. Ideo. Tul. de amicitia. Hoc vnũ ſentio niſi in bonis amicitiã eẽ nõ poſſe. Tertio quidã ſunt amici ꝓ bono honeſto: ꝛ iſte eſt verꝰ amor: qui fundat in virtute. de quo pħs. v. ethi. Perfecta amicitia eſt q̃ eſt ꝓpter virtutem. ꝛ Eccl. xxv. Btũs qui inuenit amicum fidũ: qꝛ amico fideli nulla eſt cõparatio. Cõditio huiꝰ amoris eſt ꝙ nõ ſolum ꝓ amico tꝑali ponat tꝑalia Iuxta illud Eccl. xxix. Propter amicũ ꝑde pecuniã: ſed etiã ponat vitam ꝓ̃ poteam qua nihil chariꝰ. Ioh. xv. Maiorem charitatẽ nemo hꝫ ꝛc. qꝛ Iob. j. Pellem ꝓ pelle ꝛ cuncta q̃ habet hõ dabit ꝓ aĩa ſua: i qua amicitia fuerũt illi duo romani Amon ꝛ Phitias de qbuſ Cice. li. de amicitia di. Qui adeo ſe amarunt vt vnus ꝓ altero mortem vellet ſubire. Qui ergo habuerit tãtã charitatẽ ꝛc. Hac charitate fuit decoratꝰ patriarcha dñicus qui paratꝰ fuit ꝓ fratribꝰ mori: ſicut canit eccl'ia. Siciebat ſeruus xp̃i martyriũ: ſicut ſitit ceruus ad aque fluuiũ. Legit de eo ꝙ multo tpe barbã nutriuit: ꝛ aliu3 locũ ſuiſ fratribꝰ ꝑfecerat intẽdens ire pdicare ſarracenis ꝛ infidelibꝰ ꝓ fide. Sꝫ diuina ꝓuidẽtia aliter diſpoſuit: vnde ipſe remãſit. Preterea quedam vidua dum lamentaret apud patrẽ ſanctũ de filio vnico capto a ſaracenis ꝛ poſtularent ab eo ſubſidiũ. Argentũ inqt ꝛ aurũ nõ eſt mihi: ſꝫ ecce offero me ꝓ redẽptione filij tui. O charitas imẽſa voluit ſeruare illud. j. Iohã. iij. Nõ diligamus verbo: neqꝫ lingua: ſed ꝛc. Unde precibus ſancti: filius fuit li

bertati datus. Preterea. Cū eſſet iuuenis, ⁊ ſtuderet palētie in artib⁹ liberalib⁹: ⁊ cerneret in vrbe eſſe grandē penuriā: motus pietate pauperū vendidit oēs libros ⁊ ſuppellectilē ⁊ dedit pauperibus. Vñ poterat dicere illud Job. xxxi. Ab infantia creuit mecum miſeratio ⁊ de vtero egreſſa eſt mecū. Hac charitate vict⁹ ⁊ munitus omni die dabat ſibi tres diſciplinas duras. Vnā pro ſe. Aliā p pctōribus. Tertiā pro aīabus purgatorij. Pro hac charitate diſcurrebat p villas caſtella pdicans vbū dei. Et dū appropinquaret terre plorabat pctā que ibi fiebāt. Sequēs exēplum illud Lu. xix. Vidēs ieſus ciuitatē fleuit ſup illam. Preterea de nouitio q̄ a ꝯuentu receſſit: quō cū lachrymis impetrauit eū a virgine. Cum ſemel eſſet rome ⁊ pdicaret corā innocētio ⁊ cetu Cardinaliū mirāda ⁊ inaudita papa in ſtuporē verſus interrogauit vbi iſta didicerat. Ille. Beatiſſime pater in libello paruo charitatis. Magn⁹ ergo. ¶ Scda prerogatiua qua fuit Magn⁹ dicit fidei. ſcdm Tho. xxij. q. clxxviij. ar. j. Virtuti fidei attribuit opatio miraculoꝝ: iuxta illō Luc. xvij. Si habueritis fidē ſicut granū ſynapis diceretis huic arbori eradicare ⁊ obediet vobis. Ad ppoſitū. Hanc habuit qua inuſitata miracula fecit. Cū eſſet peruſij. iij. pegrinos obruptos i illo lacu ſuſcitauit. Preterea miracula fecit in pane: in vino: in aqua. Primo in pane q̄ Bononie. xvi. fratres ſatiauit in mēſa de pane multiplicato in manib⁹ ſuis. Et rome i ſctō ſixto. xxiiij. fratres ſatiauit de pane aſportato manu ägeloꝝ. Preterea veniēs in italiā cū fratre iohāne ꝯuerſo inter alpes lombardie cepit ſocius deficere fame: adeo q̄ ire nō poterat. O pater fame deficio. Cui ille ſpiritu pphetico plen⁹. Vade ait ad talem locū ⁊ quicqd inueneris tolle. Qui iēs iuenit optimū panē inuolutū mappa alba portatū a celo p̄cibus ſancti q̄ ſatiat⁹ aliā ptem ibi reliqt. Preterea de vino rome in ſctō ſixto. Dum canepari⁹ quereret publice in mēſa. Pater nō eſt de vino in vegetē. Cito rñdit. Cito vadas ad vas illud: et dic ei hec vba. Dñicus ieſu xpi ſeruus cōminatoriū vino. Dic bis litterali ſermone. Statim tale vinū exijt de vegete q̄ nūq̄ fratres tale vinū biberāt illius bonitatis. Preterea in aqua fecit miraculū Cremone in cōuentu ſancti franciſci. Dū eſſet ibi aqua turbida ⁊ amara qua fratres infirmabātur: corā frāciſco fuſis p̄cib⁹ aquā illā clarificauit ⁊ dulcorauit: qua aque ſanātur infirmi vſq̄ hodie. ¶ Tertia prerogatiua ⁊c. Habuit eñ maximā ſpem i deo ſuo vltra q̄ dici pōt: qḋ oñdit multis exēplis: ſed omiſſis alijs vnico exēplo oñdit. Cū qdā prior ciſtercieñs mutuo loqueret cū eo: interloquendū ptulit ſctūs pater noſter iſtud verbū mirabile. Qḋ oīa q̄ a deo petebat: ad libitum impetrabat. Cui prior. Si ſic eſt. impetra ꝯuerſionē magiſtri Cōradi Teutonici viri docti: quē fratres valde affectant. Rem inqt difficilē flagitaſti. vñ p totā noctē orationi inſiſtēs. In mane dum cātaret. Jam lucis orto ſidere affuit ille doctor cū magna comitiua. in medio chori ſe pſternēs. Miam inquit peto o pater vñ cū plurib⁹ diſcipulis habitū ſuſcepit. Quo facto: ita vox inſonuit oībus Bononieñſibus. q̄ pleres relictis bonis paternis ad ipm ꝯfluebant. Seruus aūt nō ingrat⁹: vt apis argumētoſa cepit legere publice i ſctō Petro quattuor libros. Primo ſuper Mat. ⁊ ipm poſtillauit Super epiſtolas canonicas ſup ps. ⁊ ſup Apo. Audiens autē innocētius papa famā huius viri: illo acceſito fecit magiſtrum ſacri palatij cū omnibus ptinētijs ⁊

gratijs. O dignitas ſingulariter ordi- ni cõceſſa. Quo facto ad pedes põtifi cis ⁊ cardinalium legit publice epſtas pauli ⁊ eas cõmentatus eſt. In quo tẽ pore dum maxima hereſis pullularet in ptib⁹ tholoſanis miſit ipm cu3. xij. abbatib⁹ ciſteracẽſibus: ⁊ pluribus fra tribus ipe innocẽtius p exequẽdis ne gocijs fidei. In quo tpe dñicus cepit ordinẽ ſuũ anno. in. c. xcij. Sed ↄfirma tio adhuc nõ erat cũ effectu. q̇ fuit an- no. in. cc. xv. Dũ eſſet ibi ſummus põ- tifex ordinãs q̇dã in ptibus tholoſa- nis agẽda ⁊ deliberãs ſcribere ſup his b. Dñico vidit in viſione eccleſiã minã tem ruinã magnã. ⁊. b. dñicũ humeris eam ſuſtentantẽ. Accerſito igit nota- rio dixit ei. Scribe ſic fratri dñico ⁊ cũ eo p̄dicantibus in ptibus tholoſanis. Deinde dixit. ſcribe ſic. fratri dñico et ſocijs cu3 eo p̄dicãtibus. Tertio dixit. Non non: ſed ſcribe ſic. Magiſtro dñi co ⁊ fratribus p̄dicatorib⁹. Sic enĩ iu bet dñs. Vñ q̃d a papa innocẽtio petie rat: eo defuncto a ſucceſſore ſuo hono- rio impetrauit cõfirmationẽ ſc3 ſui or dinis q̇ diceret fratrũ p̄dicatorũ. Qui ordo dicit primus inter mendicantes: vt expreſſe habet in glo. in. c. q: ex eo. li. vi. ⁊ in. c. quorundã. De electiõe. lib. vi. ⁊ in. c. cũ ex eo. De exceſſibus p̄lato rum: ⁊ de preuilegijs. c. in his. ⁊ in cle- men. dudũ. De ſepulturis. Magna ⁊c.

¶ Quarta prerogatiua ⁊c. in. vij. Pol. Sine quattuor virtutibus nõ dicitur quis beatus. B. dñicus habuit primã prerogatiuã iuſticie q̇ eſt reddere vni- cuiq3 q̃d ſuu3 eſt: vt pt3 inſti. de iuſt. ⁊ iu. l. iuſticia. et. ff. eo. l. iuſticia. ⁊. xij. q. ij. c. cũ devotiſſimã. Summũ in rebus bonum eſt iuſticiam colere: ⁊ ſua vni- cuiq3 iura ſeruare. Que clamat vnicui q3 reddere quod ſuum eſt. Cum ha- beat in ſe tria officia.

¶ Primum malis reddit ſupplicia.

¶ Secũm indigẽtibus p̄ſtat ſubſidia:

¶ Tertiu3 ſibi ipſi parat remedia.

¶ Primũ ⁊c. Aug. iiij. d̃ ciui. c. iiij. Re mota deniq3 iuſticia: q̃d aliud ſunt re- gna niſi apta latrocinia. O quot mala fiunt. ff. ad. l. aquiliã. l. ita vulnerat⁹. Delicta nõ debẽt remanere impunita. q2. C. de penis. l. ſi q̇s. Impunitas deli cti inuitat hoies ad malignãdũ. ⁊ di. l. ca. ſi q̇s. Que eſt iſta iuſticie inimica bonitas: palpare criminoſos: ⁊ vulne ra eo2 incurata ſeruare. Clama cõtra dños tẽporales. Punire malos bonu3 eſt. Vñ Sen. ad Luc. Bonis nocet q̇ malis parcit. Hãc habuit dñicus. Ut pt3 exẽplo illius puerũ q̇ recepit a mu liere quendã pannũ lineũ ſine ſui licẽ tia: quẽ grauiter diſciplinauit. Roga- tus a fratrib⁹ deſiſteret. Rñdit. Uult de⁹ delicta puniri. Secũm bonũ eſt ⁊c. Augu. Perfectio xp̄iane religionis in pietate ↄſiſtit. de qua Ouid. lib. de põ to. Regia crede mihi res eſt ſuccurrere lapſis. Plato in timeo. Bonos viros cõmodos eſſe decet. ⁊ Iuuenalis Sa- tyra. viij. Miſerere inopũ. Beat⁹ dñi cus fuit multũ pius erga pauperes: qui voluit fieri elemoſynas ad portas. vt exẽplo illi⁹ in ↄuentu ſancte Sabine cui dedit cappã. Tertio ſibi ipſi ⁊c. Q̃ maxime fit per orationẽ. Uita huius patris fuit in oratione: q: repit plures modos orãdi. Nam aliquãdo caput inclinatus: vbi referebat xp̄m de celo ad terrã deſcẽdiſſe in vterũ virginis. Aliq̃n in terra pſtratus: repſentabat orationẽ quam xp̄s fecit ad colũnam. Aliq̃n manus tenebat in cruce: repre ſentãs orationẽ xp̄i pendẽtis in cruce. Aliq̃n manib⁹ leuatis in aere: repſen tabat q xp̄s eleuatis manib⁹ ferebat in celu3. Vñ in legẽda d3 de eo. Clau ſtrum ⁊ altaria lachrymis ↄſpergebat.

¶ Quinta prerogatiua ⁊c. Que nihil aliud eſt ſm Alber. li. v. Compendij.

Digitized by Google

xxv. niſi quedã virtus q̃ moderat oẽs paſſiones freno rõnis. De qua apłus. Ephe.v. Modeſtia veſtra no. ⁊c. Dñicus fuit ad modũ tẽpatus in oĩb⁹ mõis vero clauſtrali plurimũ neceſſarijs. Sm Bern. in ſmone ad mõachos. Uer⁹ religioſus debꝫ eẽ tẽperat⁹ quo ad quinq̃ In q̃bus fuit plene btũs dñic⁹. ¶ Primo quo ad potũ. Qꝛ Eccle. xxxi. Nullũ eſt ibi ſecretũ: vbi regnat ebrietas et apłs Eph. v. Nolite inebriari vino i quo eſt luxuria. Quo ad hoc dñicus fuit parcus. qꝛ p. x. ãnos ſtetit ſine vino. Coactus tandẽ ab epo. Oxomẽſi: vt biberet: ita tẽperatũ ſumebat q̃ ſaporẽ nõ hẽbat. ¶ Secũdo quo ad cibũ. puer. xxix. Qui delicate nutrit ſuũ ſuũ: poſtea ſentiet eũ cõtumacẽ. Nõ credo hoĩ bene paſto eẽ ſaltẽ ſine malis cogitationibus. Quis dicit Bergomẽſis. A buca ciban⁹ caleſſit. Dñicus fuit tẽperatus. Nã dr de eo: q̃ in Toloſa in quadrageſima ieiunauit in pane ⁊ aqua. In ſequẽti. xl. in Carcaſſona fecit ſilr. De quo ieiunio dicit Diero. Panis et aq̃ ieiuniũ īter cetera xp̄iani ieiunia: amariſſimũ eſſe ſcias. Preterea carnes nõ comedit. A q̃b⁹ ſe abſtinẽt. xiiij. religiones antiq̃. ⁊ xxiiij. pħi. Uñ Xenocrates tria p̃cepta dedit diſcipulis ſuis. Uenerãdos deos. Honorãdos parẽtes. Carnib⁹ nõ vtendũ. Jõ Grego. in moral. Ubi carnes comedunt modica pnia eſt. ⁊ pħs .i. Poli. Bonũ eſt corp⁹ regi ab aĩa. ¶ Tertio: tẽperat⁹ quãtũ ad indumẽta. Cũ ſit mortu⁹ mũdo. Jõ Augu. in regula. Nõ ſit notabilis habitus veſter. Cõtra põpoſos religioſos Uñ Diero. Sordide veſtes: mũde mentis indicia ſunt. Dñicus fuit tẽperat⁹ Quia viliſſimas veſtes ferebat: vt pꝫ videnti eas in cõuentu nr̃o Bononie. Quarto quãtũ ad dormitionẽ. Qꝛ oĩ nocte ſurgebat ad matutinas ⁊ ſuper ſtramẽta dormiebat. ⁊ in eccłia ſuper bradelas. ¶ Quinto parc⁹ quantũ ad locutionẽ. ſm Alber. ppter duas cãs hõ dꝫ eẽ taciturn⁹. Prio: qꝛ lingua eſt occaſio mali. puer. x. In multiloquio non ⁊c. Xenocrates pħs: cũ inter multos taceret: interrogat⁹ quare hoc faceret. Reſpõdit: qꝛ locutũ me eſſe aliq̃n penituit: tacuiſſe aũt nunq̃. Scđo qꝛ ſignum eſt ſtultitie. Eccle. x. Stultus vba multiplicat. Solon pħs: cũ alijs loquentibus taceret. rogat⁹ vtrũ taceret ppter inopiã vboꝝ: aut qꝛ ſtult⁹ eẽt. Rñdit Nullus ſtult⁹ tacere põt. Jõ quantum ad hoc dominic⁹ fuit parcus: quia in arduo ſilentio ſe ſeruauit. Unde magnus ⁊c.

¶ Sexta p̃rogatiua ⁊c. Sm Alber. Ofciũ fortitudis eſt aggredi ardua ⁊ aduerſa equanimit ferre. Qđ ẽ ſumme neceſſariũ ſuis dei. Cum p̃fectio vite xp̄iane ſit ſemp bõa agere: ⁊ mali pati Et in hꝫs hõ dꝫ ſemp eẽ fortis: vt pꝫ p iura. l. Inter ſtipulãtẽs. §. Sacramẽta. ff. de verbo. obli. Aduerſa fortũa nõ eſt deſperãdũ. dñicus hãc hũit. Quia ab hereticis multa paſſus ẽ. Sꝫ in oĩbus cõſtans fuit. Una die cũ ptranſiret loca. i q̃b⁹ parate erãt ſibi inſidie: itrepidus canere cepit. Salue regina miſ. ⁊c. Preterea. Alia vice dũ quãdã ſiluã trãſiret: vbi erãt heretici: cũ ſocijs: canere cepit. Aue maris ſtella. Preterea. Rogat⁹ q̃re pl⁹ morabat in Toloſa q̃ in carcaſona: ſibi erat ſic diviſus. Rñdit. Quia ibi pl⁹ p̃ſeq̃bat. preterea Toloſe p editũ publicũ factũ eſt: vt nihil cibi ferretur fratrib⁹. Qui ſic ſteterũt per annum in quo ſanctus de eos moroſe ad patientiam animabat.

¶ Septima prerogatiua ⁊c. Fuit eñ prudens. De eius prudentia. Eccleſia canit in miſſa. Fidelis ſeruus et prudens quẽ ⁊c. Quod pꝫ: qꝛ poſuit oĩa media perueniendi ad paradiſum in ſuo ordine. Ordinauit ſtudia. de q̃bus

Digitized by Google

Sene.ad Lu.Scio neminē btē viuere
poſſe:ſine ſtudio ſapiētie. Ordinauit
ieiunia.Ordinauit ardua ſilētia:⁊ qđ
vltra.Debitū a Maria ſuſcepit. Legi
tur eñ in Cronica ordinis. Qđ fuit q̄
dā magiſter Reginaldus ſciētia ⁊ vir
tute p̄ditus:q̄ in iure canonico.v.ānis
legerat pariſius. Hic romam veniens
cuidā cardinali cor ſuū aperuit ſe velle
per mūdum diſcurrere. vana relinq̄re.
⁊ x̄pm in paupertate p̄dicare: ſed medi
um ignorabat. Rñdit ille. Nouꝰ ordo
p̄dicatoꝝ nunc oritꝰ q̄ eſt ſm qđ deſide
ras:⁊ officiū p̄dicatiōis ⁊ paupertatem
volūtariā pfitētur.Et magiſter huius
ordinis q̄ in hac vrbe p̄dicat ordini in
ſtitit.Ipſo aūt mueto: volūtatē ſuam
ei aperuit ⁊ ingreſſum ipſiꝰ ordinis de
liberauit.Sed mox īfirmat:⁊ a medi
cis p mortuo relinq̄tur. Ductꝰ aūt per
totā noctē:orationi ſe dedit.Et pſeue
rāte in orōne: vgo duabus puellis ſo
ciata:p̄dicto magiſtro Reginaldo. vi
gilāti apparuit. Pete inq̄t a me quic
quid vis:⁊ dabo tibi.Deliberāti quid
peteret:vna ex domicellis ſuaſit vt ni
hil peteret: ſed regine celi ſe cōmitte
ret qđ ⁊ fecit. Tūc illa habitū ordinis
ei oſtēdit:di. Ecce hic eſt habitus tuꝰ ⁊
tui ordis ⁊ cōtinuo diſparuit:ſano ipo
facto.Mane veniens btūs Dñicus ei
oia que viderat intimauit ⁊ habitum
quē ibi virgo reliq̄rat:dedit.b. Dñico.
Qui ſe ⁊ magiſtrū Reginaldū ⁊ frēs
ſuos induit.Nā antea veſtiebātur vt
veſtiūtur canonici regulares cū camiſ
ſia.Qr tūc tpis ſub epo viuebāt in cōi
canonici regulares: ſicut nūc religioſi.
Que oia fuere anno.M.cc.xvi. Unde
nulla religio gloriari pōt habitū ſuum
ſe habuiſſe a vgine:preter hanc. O cū
q̄ta reuerētia dꝫ portari nec vacat my
ſterio magno. Capa nigra: ſignificat
mortificationē carnis.ſ.vt de eis dica
tur illud Col.iij. Mortui eſtis ⁊ vita
veſtra abſcōdita eſt cū xp̄o. Tunica al
ba:puritatē mētis:quā debēt hr̄e p̄di
catores:ſi vide:e deū cupiūt iuxta illō
Mat.v. Beati mūdo corde ⁊c. Scapu
lare:obedientiā q̄ eſt iugū xp̄i.De quo
Mat.xi.Tollite iugū ⁊c.zona:caſtita
tē:qua pollere debēt.Calciamēta:imi
tationē ſctōꝝ exēploꝝ.Ephe.vi. Cal
ciati pedes in preparationem euāgelij.
Hec eſt illa religio q̄ iu veteri teſtamēto
figurata.zacha.vi.vbi pp̄ha dicit.Ec
ce q̄tuor q̄drige egredientes de medio
duoꝝ mōtiū. In q̄driga p̄ia eq̄ rufi.i.
minores. In q̄driga ſcđa eq̄ nigri.i.her
mitani. In quadriga tertia eq̄ albi.i.
carmelite. In quadriga quarta eq̄ va
rij ⁊ fortes:⁊ q̄rebāt ire ⁊ diſcurrere p
oēm terrā. Ibi.Qđ itelligit de p̄dica
toribus put Alexāder papa quartꝰ de
clarauit di. Hi ſūt viri pbati i lege dñi
frēs ordis diui Dñici Efficaces q̄dē in
ope atq̄ potētes in ſmone. Quo viuꝫ
p totū mūdū ipſoꝝ ora intonāt velut
tube: ⁊ in oēm terrā exiuit ſonꝰ p̄dica
tiōis eoꝝ. Et vſq̄ ad fines orbis terre
ſua ſalutifera vba ſonāt. Ille. Et pius
papa illuſtri.Mauueto ſcribēs de re
ligionibꝰ dicit. Uera ⁊ catholica ē lex
xp̄iana:q̄ diuinus eſt magnificata mi
raculis.Et infra. Dñicus i extremis her
nia hyſpanie natꝰ quaſi veſpe emicās
q̄ nouū viuēdi modū ſuis p̄dicatoribus
tradidit.Et p̄dicatoꝝ inſtituta regula
vniuerſuꝫ illuſtrauit orbem. Ille. Ubi
nota q̄ quattuor ſūt regule religionū.
Pria fuit Baſilij ſub qua militāt mō
chi orientales ſeu greci.Et frēs hermi
nij:vulgo dicti:q̄ regl'a eſt ſatis dubi
ſa.Scđa fuit Auguſtini ſub qua mili
tāt.Canonici reglares p̄dicatores her
remitani.Seruite Scopetini Hieroſo
limitani ſcti iobis.Ordo ſancte brigi
de ⁊ plres alij. Tertia eſt.Bñdicti ſub
q̄ militāt multi ordines:vt mōachi nigri
De qbꝰ De ſtatu mōachoꝝ.c. Ne i agro

Qui cū eēnt relaxati: reformati ſūt i ſpā
li. Cōgregatōe q̄ dr̄. ſ. Iuſtie. Militāt
etiā Ciſtercienſes: q̄s Ber. dilatauit mi
rabiliter. Gaueduneſes īſtituti ꝑ btm̄
Romaldū ordis vallis vmbroſe. Ordo
mōtis oliuarū. Ordo mōtis ꝑhani. Or
do celeſtini oēs ſub regl'a Benedicti.
Quarta regl'a eſt Frācisci vt pōit i cle
men. Exiui de ꝑadiſo de v̄box ſignifi-
catiōe. Sed dicis: o p̄r: vbi vos habetis
regulā ſicut iſti r̄ndeo: q̄ vltra regl'am
Auguſtini: eſt ſcd̄a regl'a q̄ dr̄ cōſtitu-
tiōes vt p̄z hic ꝑ papā. Et p̄dicatorū
inſtituta regl'a: ſicut cartuſieñ. q̄ nullā
acceptāt regulā p̄ter cōſtitutiōes ſuas
q̄ regl'a appellatur. Nec opte͂t dicere.
Iſta regl'a nō ponit̄ in iure: ſicut. Frā-
ciſci ꝛ Bn̄dicti. Cui r̄ndeo ꝙ ꝛ pylat'
ponitur in ſymbolo. ꝛ herodes in euā
gelio: tn̄ ſūt dānati. Loca ſancta dicit
hieronym': nō faciūt hoīez ſanctū Be
ne ē p̄r. Sed hec regl'a nō ſatis cōſtat
ſicut famīlia ſolēt. Sꝫ ſup firmā petrā.
Petra ꝑmanēs nunꝗ̄ habuit hereſes
Hic ꝑtriarcha sociū īdiuiduū ſctm̄ Frā
ciſcū hr̄e voluit in vinea dn̄i ſabaoth:
ꝓ corrobatiōe ecclie. Legit̄ em̄ in Cro
nica ordinis: ꝙ āno dn̄i. M. cc. xi. ma-
gna guerra fuit īter Genuēſes ꝛ Piſa
nos ꝑ mare. Et tunc vrbs hie'lm erat
militū. s. Io. Rodij. Qui eꝫ triumpho
ibāt induti pānis aureis. Sꝫ perdito
ſepulchro xp̄i: induunt̄ de nigro. Tunc
tp̄is aſſidiata fuit ab infidelib'. Tūc
papa Innocēti' fecit cōciliū generale
dictū lateranēſe in quo fuere p̄lati nu
mero. M. qngēti. Cōcluſuꝫ fuit ꝙ fie-
ret pax īter Genuē. ꝛ Piſa. Et fuerunt
miſſi vnus. poſt aliū. circa legatos. xxx.
Nec aliq̄s eox nunꝗ̄ reuerſus eſt: nec
ꝓpter deū. nec ꝓpter ſepulchrū. Tan-
dē Innocēti' ſe mouit in ꝑſona: vt iret
ꝓ pace fiēda: ꝛ infirmat' ꝑeruſij mor-
tuus eſt. Cui ſucceſſit papa honori': et
voluit ꝙ vnuſq̄ſq; veniret ad dandū
ei obediētiā. Et hoc modo perdita eſt
vrbs hieruſalē. Et tūc āno dn̄i. M. cc.
xvi. apparuit xp̄s in aere tot' furibūd'.
cū trib' lāceis cōtra tria pctā ſupbie lu
xurie: auaritie. Uirgo aūt maria geni-
bus flexis ad pedes xp̄i ꝓuoluta. Par
ce pctōrib': q̄ dabo tibi duos ſuos me-
os. Dn̄icū ꝛ Frāciſcū: q̄ mundū cōuer
tēt ad te. Qḋ ꝛ factū eſt. Or hi duo or
dines ſunt duo cādelabra in mundo.
Qḋ bn̄ innuit. Dātis. xi. Paradoxi. Di
uina ꝓuidētia q̄ mūdū regit eo cōſilio
quo oīs creatura ſupat̄ anteꝗ̄ in per
ditōe caderet ꝓpter ſuā libidinē. Spō
ſam eccleſiā in ſublimi clamat. Deſpō
ſauit ei' cruore ſacro. Inquā ponit cu-
ras ꝛ cōfidētiā: Creauit duos princi-
pes q̄ in ei' fauorē. Qui hinc ꝛ inde eſ-
ſent illi duces. Un' totus fuit amore
ſeraphicus. Alter ſapiētia cherubico
ſplēdore fuit i terris. Cōduct' aūt Bo
nonie poſt cōuerſionē multox pctōrū.
morti vicin'. Cōuocatis. xij. fratribus
ad ſe: teſtamētū fecit dī. Hec ſunt q̄ vo
bis iure hereditario tanꝗ̄ filijs poſſi-
dēda relinquo. Charitatē habere. De
qua Augu. Sola dilectio diſcernit in-
ter filios regni ꝛ dyaboli. Hūilitatem
ſeruate. De qua Mat. xi. diſcite a me
ꝛc. Paupꝛtatē volūtariā poſſidete. De
q̄ Mat. v. Beati paupes ꝛc. His dictis
ꝛ fratrib' oſculatis: lugētibuſq; de ſuo
receſſu: cōſolatus dī. Gaudete viſcera
mea: q: ad p̄rem vado ꝛ ꝓ vobis ꝛ ordi
ne meo orabo. ꝛ qḋ ꝓmiſit nō fefellit.
Nā i breui poſt ſuū obitū: creuit ordo
mirabiliter: tā in nūero fratrū ꝗ̄ in ſci
entia. Sūptis oīb' ecclie ſacris: tā au
dita eſt vox. Ueni ad gaudia vite: ve-
ni dilecte mi. Et ſic fratrib' vale fecit
ductus ad illā patriā ſupernā. In ver
bo. Ueni: fiat practica. Ueni guberna
tor eccleſie. Ueni tuba paradiſi. Ueni
ſplēdor tenebroſi mūdi. Ueni de triū-
phali crucis vexillo: crucis idefeſſe mi

litie. Beatus aūt Guallā: tūc ep̄s Bri
riēſi qui aliquādo fuerat ibi prior vi
dit in viſiōe ſcalā quā xp̄s ex vna pte: ⁊
mater ex alia tenebāt aſcēdenti dn̄ico
Que ſcala hēbat. vij. grad⁹. ſ. Charita
tē: fidē: ſpē: iuſticiā: tēperātiā: fortitu
dinem. prudentiam. Et interroganti
bus fratribus quare ſic fleret amariſſi
me. R̄ndit q2 vna colūna cecidit eccle
ſie ſcʒ Pater noſter dominicus: mortu
us eſt. Magnus ergo ⁊c.

¶ In feſto diui Thome aquinatis do
ctoris eximij.

Magnus vocabi
tur in regno celorū
Mat. v. ¶ Aia pere
grina ad imaginē et
ſimilitudinē ſummi
factoris creata: p tā
to appellatur grādis: excelſa: ⁊ alta in
triūphāti patria paradiſi quādo ſe in
venit: eſſe veſtitā ⁊ adornatā virtutib⁹
⁊ bonis moribus in p̄ſenti vita. Viero
nym⁹ ad Celā ſic Nobilitas ſumma ē
apud deū clarū eſſe v̄tutibus. Na ille
apud deū preeſt potior: nō quē nobili
tas generis. ſed quē devotio fidei ⁊ vi
te ſancta cōmendat. Et. C. flāmeus in
oratione cōtra. P. Cor. Scipionē. Ego
eī nō in aliena gloria aut falſis fortu
ne bonis: ſed in ppria veraqʒ animi vir
tute nobilitatem eſſe exiſtimo. Scd̄m
Egidiū romanū in lib. de regimie prin
cipū ⁊ philoſophū in Pol. Triplici ra
tione aliqui ſunt dicti magni.

¶ Primo quidam a pugna.
¶ Scd̄o quidam a ſcientia.
¶ Tertio quidam a ſanctitate vite.

¶ Prio a pugna: vt Alexāder magn⁹ q̄
circa. v. milia ciuitates ſubiugauit: et
quaſi totū orientē. Et Karol⁹ rex frāco
rū: q̄ totū q̄ſi occidētē ſubiugauit. Et
de Pōpeio magno q̄ dict⁹ eſt magnus
apud romanos: vt refert Oroſi⁹ ob rex
geſtarū multitudinē: pplos ſui nūero
ſubdidit pplo romano. Et xxij. reges
orientales vicit. ¶ Secūdo a ſcia: vt Al
bert⁹ magn⁹. De quo pi⁹ papa ad tur
cā. Precipua eſt Alberti magni ſcia: q̄
nullū doctrine genus credit ignoraſſe.
Vere magn⁹. iō q̄a monarcha ph̄orum
noiat. ¶ Tertio a ſctitate vite: vt Job
i. Erat aūt Job vir magn⁹ ſup oēs ori
tales qui morabātur in terra ſup quo
Greg. dicit. Magn⁹ ei iter orientales dici
tur q̄ nō iter actōnes malorū q̄rentium
yma: ⁊ fugitiua: ſed inter choros cona
tur pficere ſupnorū ciuiū. ⁊ ioēs bap.
Luc. i. ait āgel⁹ zacha. Erit magn⁹ corā
dn̄o. Et Mat. xi. Inter natos mulierū
nō ſurrexit ⁊c. ſ. maioritate v̄tutū. Hic
triplici mō fuit Tho. Primo a pugna
cōtra mundū dimicās. Scd̄o a ſcia: q2
doctiſſim⁹ virorū. Tertio a ſctitate vite
q2 nūq̄ peccauit mortaliter. Eccl'ia cant
hodie. Collaudet rex glioſe: q̄ p Tho.
lumē eccleſie mūdum replet doctrina
gratie. Magnus fuit triplici ratione.

¶ Primo ratione diuinalis preuenti
nationis.
¶ Scd̄o rōne diuinalis ordinationis.
¶ Tertio ratione diuinalis glorifica
tionis.

¶ Primo rōne ⁊c. Una maxima eſt in
theologia: qd̄ diuina prudentia quoti
enſcunqʒ voluit mittere hominem ali
quē p vniuerſali reformatione mundi
prius ipſum. oſtendit dupliciter.

¶ Primo verbo pphetico.
¶ Scd̄o ſigno diuino.
¶ Quod patet triplici lege.
¶ Primo lege naturali.
¶ Secundo ſcripturali.
¶ Tertio euangelicali.

¶ Primo naturali. Quādo miſit in tē
pore nature Noe: p mūdi reformatiōe
ipm oſtēdit verbo prophetico. Gen. v.
c. Qr eius pater Lamech in nois impoſi
tione dixit. Vocabit nomen ei⁹. Noe

iſte cōſolabitur nos in operibus ma-
nuum noſtrarū in terra: cui maledixit
ominus.q.d. Veniet diluuiū per qđ
erra maledicetur: ⁊ ſterilis efficietur
Sed Noe conſolabitur nos: q2 vineas
Litabit ⁊ vinnuȝ bibemus per quod
atura iuuabit. Ecce q2 ipſe oñdit ver
o prophetico. ¶ Scđo ſcripturali. De
noyſe qñ ipm miſit. Cū eēt puer edu
ca'a filia pharaonis oñdit ipm ſigno
iuino. q2 coronā capitis de rege abſtu
t ac i terrā ꝓiecit. In ſignū ꝙ i futu-
o tpe deſtruere debebat regnū phara
nis clamare ceperūt. Moriatur puer
te. O rex: q2 deſtruet regnū tuū. Vo-
ētes experiri impoſuerūt ori ei⁹ prunas
pt quas balbutiēs erat moyſes. Qđ
ndit: q2 poſtea voluit ipm dñs mittre
: ꝓ ābaſiatore: excuſabat ſe: ꝙ eēt im
editioris lingue. ¶ Tertio lege euāge
ica. Qñ mittere voluit Iohā. bap. oñ
lit ipſe ṽbo ꝓphetico. ſ. ꝑ āgelū. Lu. j.
Erit magn⁹ corā dño. ſcītitate ⁊ ṽtu-
e. Ad ꝓpoſitū. Dū mūdus eēt i maxi
na ignorātia pctōꝝ: ⁊ piſſim⁹ de⁹ cō-
patiēs hūano generi vt ipm reforma-
et voluit mittere. ſ. Tho. qui vt lumē
cie ⁊ ſctītati eccliaȝ illuminaret. Quē
voluit oñdere tali ſigno ſic dictū eſt: ſȝ
icis. O pat nūquid erāt alij doctores
Athanaſi⁹, Remigi⁹. Damaſce. Amb.
Greg. Rñdeo ſm Bona. et Alber. ſup
Luc. Qđ habēt hoies repiri in triplici
differētia: in pñti vita: ⁊ ſeclo. Quidā
habuerūt ſciam ꝓfundā: ſȝ nō habue-
unt claritatē vt euāgeliſte q̄ lȝ dixe-
int magna: tñ obſcura. Ex h̄ qdē plēs
ſūt effecti heretici vt manichei valēti
nian⁹ apolloni⁹. Fuerūt ſiſup doctores
ecclie ⁊ antiq doctores q̄ fuerūt obſcu
ri: intm̄ ꝙ multi ſunt facti heretici: nō
ñ intelligētes dicta ſua. Quidaȝ ali
habuerūt ſcientiā clarā ⁊ ꝓfundā: ſed
nō habuerūt ſctitatē ſigillū: qđ eſt pn-
cipale in doctore: q2 vt dicit pħs li. de
pomo ⁊ morte. Docētes alios mentiri
nō debēt. Et Lact. lib. i. c. Nec tam de
rebus humanis bene meret q̄ ſcientiā
bene dicendi affert ꝙ q̄ pie atq3 inno-
center docet viuere Hiero. ad paulinū
preſbyterū epi ⁊ preſbyteri habeāt ad
exēplū apoſtolos ⁊ apoſtolicos viros
vt quoꝝ honorē poſſidētes habere ni-
tant ⁊ meritū. i. q. i. c. Viliſſimus com
putād⁹ eſt niſi ꝓcellat ſcītia ⁊ ſancti
tate q̄ eſt honore preſtātior. Ille in. ſ.
Meth. Signū ſapiētis eſt poſſe doce
re: ideo xp̄s. Math. v. Qui aūt fecerit
⁊ docuerit: hic ⁊c. Quidā alij fuerūt q̄
habuerint ſcientiā profundā ⁊ clarā:
non dubioſam: nō ſcrupuloſam: nō fan
taſticā. Et habuerūt titulum ſanctita
tis ⁊ bone vite: ſine qua nihil factum
eſt. Et in numero iſtoꝝ fuit Thomas
aquinas: qui miſſus eſt a deo ad decla-
randū dubia ⁊ obſcuritates. Sed an-
teꝙ mitteret ipſuȝ voluit prius piiſſi
mus deus ipſum oſtēdere dupliciter.
¶ Primo verbo prophetico.
¶ Secundo ſigno diuino.
¶ Primo ꝓphetico: q2 cū eius mater
domina Theodora eſſet grauida: ipſa
ignorāte miſſus eſt quidā heremita a
ſpūſancto illuminat⁹ noie bonus q̄ di-
xit. Gaude domina theodora: q2 conci
pies ⁊ paries filiū: ⁊ thomas vocabi-
tur. i. abyſſus. Hic erit magn⁹. ſ. in vir
tutib⁹: in toto terraꝝ orbe i vita ⁊ ſciē
tia eritq3 ordinis fratrū ꝑdicatoꝝ. Nō
erit ordinis minoꝝ heremitaꝝ: ſȝ ꝑdi-
catoruȝ. Nota in verbo ꝑdicatoꝝ. Qđ
iſte ordo fuit ꝓnunciatus triplici via.
Prima ꝓphāli. Scđa hūanali. Tertia
diuinali. Prima ꝓphāli zach. vi. Vidi
et ecce q̄ttuor quadrige. In quadriga
prima: eq̄ ruffi. i. minores. In q̄driga
ſcđa: equi nigri. i. heremitani. In qua-
driga tertia: equi albi. i. carmelite. In
quadriga quarta: eq̄ varij ⁊ fortes. i.
ꝑdicatores: qui exierūt ⁊ querebāt di-

Digitized by Google

ſcurrere p omnē terraꝫ. Ille. Sup quo alexāder quart⁹ papa. Vi ſunt viri pbati i lege dñi: frēs ordinis diui dñici efficaces qdē in ope atq; potētes i pdicatiōe: q vbiq; p mūdū ipoꝝ ora intonant velut tube. Et i oēm frā exiuit ſonus pdicatiōis eoꝝ ⁊ viſq; ad fines orbis tre ſua ſalutifera vba ſonāt. Scdo ꝓnūciāli. Abbas ioachin i ſctō Marco veneciis: añ aduētū hui⁹ ordinis fecit depingi habituꝫ ei⁹ p plres annos añ. Poſtea i ꝯſtātinopoli i ſctā ſophia eſt ubi ſctūs paulus cū lris aureis ſup caput dī. Agyo paul⁹. i. ſctūs paul⁹. Deinde apō ipm eſt qdā i habitu pdicatoꝝ cū lris ſup caput. d. Kalo. Dnic⁹. i. bon⁹ dñic⁹. Vere bon⁹. Que qdē figure facte ſunt p annos qdringētos añ ordinē. ❡ Tertio diuinali: celebrato lateranēſi ꝯſilio. M. ccxv. ſumm⁹ pontifex ordināſ qdā in ptib⁹ tholoſanis agenda circa negociū fidei: ⁊ decernēs ſup his ſcribere beato dñico: ⁊ his q cū eo erāt: accito notario: dixit ei. Sede ſcribe ſup his fratri dñico ⁊ cū eo pdicātibus in ptib⁹ tholoſanis: ſtatimq; aliq diu pl⁹ ꝯſiderās: ſic dicit Magro dñico ⁊ fribus pdicātib⁹: ſic dixit dñs. Et ſic ſcripſit notari⁹. Et deinceps i curia ⁊ vbiq; ceperūt ipe ⁊ filij ei⁹ ſe fratres pdicatores noiare. Ad ꝓpoſitū. Eritq; ordinis pdicatoꝝ inqt ille. Audiēs autem mat vba: tota leta rndit. Fiat voluntas dñi. Ecce quomō vbo ꝓphetico. ❡ Scdo ſigno diuino: iuxta illō vbum heremite: naſcit fili⁹ cuꝫ oī ſolēnitate dom⁹ totus elegās. Cū nutrix ipm lauaret in vaſe inuenit i manu ſua cedulam quādā in q erat ſcriptū Aue maria. Que charta fuit deinp⁹ data diuinit⁹. Inſignū o detractor. ſ. Tho. q de btā virgine debebat ſcribere alta ſup oēs doctores. Admirātes oēs d domo erāt ſtupefacti ſup puero. Pat aūt reꝫ facie⁹ ꝯſiderabat. Vñ pꝫ qāo fuit ma

gnus rōe ꝓnominatiōis: vt ⁊c. ❡ Scdo rōne ⁊c. q: ordinauit ſuā vitā ad dei ⁊ primi vtilitateꝫ. Concluſio eſt pōi in prohemio. Metha. q quattuor ſunt conditiones veri ſapientis.

❡ Prima eſt ordinare debite.

❡ Secunda eſt vitare diſcrete.

❡ Tertia eſt docere perfecte.

❡ Quarta eſt perficere complete.

❡ Pria eſt ordinare ⁊c. in. vi. Eth. Ordinare eſt pncipalis ptes prudētie q eſt prudētia. In. ſ. Metha. Sapientē ordinare opꝫ: nō ordinari. C. de epali audiētia. l. humanū. C. de leg. ⁊ fideicōmiſ. l. ſ. A ſapiēte oia bn fieri intelligitur. Sapiens ⁊ perit⁹ nauta dr ille: q nauē deducit ſecurā inter pcellas maris ad portū. Finis creature ēvita btā. Vñ ille dr ſapiēs q nauē aīe pducit ſecurā int picula hui⁹ vite ad portū paradiſi. vñ Apoc. ij. Eſto fidelis viſq; ad mortē: ⁊ dabo tibi coronā vite. Idem. Qui vicerit nō ledet a morte ſcda. Tho. angelicus habuit hāc ſapientiā q: cū eſſet annoꝝ. v. ⁊ mater recordaretur verboꝫ heremite: miſit ipſum ad ſcholas de ꝯſilio patris ei⁹. l. dñi Landulphi comitis aquinoꝝ ad monaſterium montis caſſini ſancti Benedicti vt monachi ipm inſtruerēt. Primo in moribus: q: vt dicit puer. xxij. Adoleſcēs ambulās iuxta viā ſuā: etiā cū ſenuerit nō recedet ab ea. Scdo in litteris: q: vt dicit ſene. Sine litteris eger eſt anim⁹. Inſtruct⁹ ergo ſufficiēter in grāmaticalib⁹ patri ſuaſerūt: vt ipſū mitteret ad ſtudiū. Qui miſit ipſū neapolim: vbi vigebat ſtudiuꝫ. Infra. ij. annū fact⁹ eſt optimus phūs: ⁊ intm pfecit puer ingenioſus q lectiōes quas a magro audiebat: ſubtili⁹ alijs repetendo diſcurreret. Et non habebat in ſtudio parē ſibi. Nō immerito: q: eius ſapiētia potius fuit infuſa q acquiſita. Unde legitur de eo q ſemper ant

Digitized by Google

ꝗ legeret lectionem aliquaꝫ prius ad
oꝛationẽ ibat: ⁊ cuꝫ ſemel diſputaſſet
nimis ⁊ acute vltra vires humanas q̄
lam religioſus oꝛdinis minoꝝ admi-
rans de eo ſup̄ tãta ſapiẽa in ip̄m reſpi
ciens vidit radios ſplẽdentes ꝓcede-
re ad eius faciẽ: vt ſol. In hoc de⁹ oſtẽ
debat ꝙ debebat eſſe ſol ⁊ lumẽ eccle
Videns aũt nõ eſſe tutũ habitare inter
ſcoꝛpiones ſpũſancto illuminat⁹ oꝛdi-
nem p̄dicatorum decreuit eligere. Sꝫ
quare poti⁹ elegit hunc ꝙ̄ alios. Rñ-
deo: qꝛ aliaꝝ religionũ dicit̄ dignioꝛ:
pꝛobat̄ hoc modo. Illa religio dicitur
dignioꝛ que cõtinet in ſe vitã actiuam
⁊ cõtemplatiuã. Alique ſunt q̄ ſequun
tur vitã cõtẽplatiuã. Alique alie acti-
uam: iſta aũt vtrãq;. Pꝛimo actiuã: qꝛ
ꝑ ea mĩe opatur: paſcit̄ eſurientes diui-
no verbo p̄dicationis: infirmos pctis
miſtrat: nõ occupat̄ circa vetu aſſatare
Scđo cõtemplatiuã: qꝛ hꝫ ſtudiũ oꝛa-
tionis ⁊ meditatiõis. In hãc igit̄ igre
di voluit. Ad pꝛioꝛẽ cõuentus neapoli
vadit ⁊ erat frater Johãnes de ſctõ iu
liano: ⁊ tunc attingebat annũ .xiij. pe
tens habitũ p̄dicatoꝝ. Cui pꝛioꝛ. O fi
li mi: nimis iuuenis es. Cui tho. O pꝛi
oꝛ ſcriptũ eſt Iere. iij. Bonũ eſt viro
q portauerit iugũ ab adoleſcentia ſua
Et pꝛioꝛ: pete licentiã a patre ⁊ matre
Cui tho. Scriptum eſt Mat. x. Qui a
mat patrẽ aut matrẽ pluſq̄ me nõ eſt
me dignus. ⁊ Hiero. ad Ruſticũ. Licet
in limine pater iaceat: lꝫ mater pectus
⁊ vbera oſtẽdat ꝑ calcato perge patre
calcata: ꝑge matre: ⁊ ſiccis oculis ad
vexillũ crucis euola. Ille. Et pꝛioꝛ. Nõ
poteris poꝛtare onera religionis. Rñ-
dit tho. Scriptũ eſt ꝑ hiero. Nihil a-
mantib⁹ difficile. O tho. es bono aĩo.
Vñ cũ ſummo gaudio auſtatis ⁊ con
uent⁹ fuit indutus. h ſctiſſimo habitu
O iuuenes in exemplum tho. Audite
eũ: Fugite de medio babylonis: ⁊ ſal
uate aĩas veſtras: ⁊ cõuolate ad vrbes
refugij vbi poſſitis: ⁊ de p̄teritis age-
re pniam: ⁊ in p̄nti obtinere grãm: ⁊ in
futuro p̄ſtolari gl̃iam. Ille. Scđa con
ditio ſapiẽtis eſt vitare offendicula ⁊
occaſiones q̄ p̄nt ĩpedire hoiem a cur-
ſu vite eterne: qꝛ hꝫ pho. x. Meta. Duo
ɀelia nõ poſſunt ſimul ſtare. ⁊ in .ij. ethi
co. Unum ɀelius deſtruit alteꝝ. tho. vi
tauit oĩa pctã moꝛtalia: qꝛ nunq̄ moꝛ
taliter peccauit: imo de venialib⁹ nun
q̄ fuit auditũ. Vñ dr̃ de eo. Hic eſt in
quo Adã nõ peccauit: qꝛ in religiõe ce
pit viuere cũ oĩ ſanctimõia. Fama vo
lat ad parẽtes: precipue ad matrẽ. Ex
vna pte gaudet ꝓpt̄ verbũ heremite:
ex alia dolet rõne teneritudinis: qꝛ vij.
poli. Generãtis ad genitũ naturalr̃ ẽ
amicitia frẽs q̄ erant magni dñi in cu
ria impatoꝛis ro. egre ferũt. O ſi fuiſſes
ſecularis p̄ſbyter potuiſſes ep̄ari. Exẽ
plum Goffre. Si fuiſſem de nũero ep̄o
rum. fuiſſem de numero dãnatoꝝ.
Mater aũt cũ nobili comitiua neapo
lim vadit vt filiuꝫ videat. Audientes
frẽs zelotipi de tãto theſauro duxerũt
ip̄m ro. iteꝝ ro. vadit: frẽs ipſũ occulte
mittũt piſius. Mater ſup̄ h turbata ſi-
gnificat filijs negociũ: qui licentia peti
ta ab impatoꝛe ipſũ ſequunt̄: quẽ inue
nere ad quẽdaꝫ fontẽ cũ quattuoꝛ fra
tribus: q̄ rapuerunt eũ de manib⁹ eoꝝ
ſꝫ habitũ nunq̄ potuere euellere: qꝛ di
uina potentia ⁊c. Duxerunt ip̄m in ca
ſtrum mr̃is qđ dr̃ Rocha ſicca cũ opti
ma cuſtodia: in q̄ loco ocioſus nõ fuit
ꝑ duos an. q̄bus ibi fuit totã bibliam
legit: textus ſniaꝝ memoꝛie mãdauit
fallacias Ariſto. cõpilauit. Querentes
aũt frẽs ſuis diuerſis modis ip̄m a bo
no ꝓpoſito reuocare duob⁹ modis vſi
ſunt. Pꝛimo itroduxerũt ſoꝛoꝛes ſuas
duas ad eũ q̄ blãditijs ip̄m alloquunt̄
Ipſe aũt cõuertit ad vitã ſanctã eis le
gens ſcripturas: vñ maioꝛẽ ſoꝛoꝛẽ cõu

uertit vt mundũ relinqueret. Et mo-
naſteriũ ſancte marie de Capua igreſ-
ſa eſt: vbi cᷓcito abbatiſſa facta ē. Se
cundo mittũt iuuenē nudã: que eũ de
bebat inclinare ad molliciē carnis cũ
eſſet annoꝝ. xvj. Nota ꝙ demon ſagit
tat hoiem ꝑ mulierē trib⁹ modis. Pri-
mo ꝑ colloquiũ. Eccl. ix. Colloquiũ il-
lius qᷓſi ignis. Scđo ꝑ aſpectũ. Eccl.
xvj. Ne reſpicias mulieris pulchritu
dinem q̄ tenet illã quaſi q̄ apphendit
ſcorpionē. Tertio ꝑ tactũ. j. Co. vij. Bo
num eſt mulierē nõ tãgere: qꝛ ꝑ illã ce
cidit Dauid. Salomon. Sanſon. M.
Anto. Paris. Hercules. Jaſon. Tho-
mas aũt celitus inſpirat⁹ titionem ma
nibus cepit: ac ipſam de camera eiecit
ſigno crucis ſe muniens. Aduenere ſta
tim angeli poſt hunc cõflictum qui eũ
ſtrinxerũt cingulo dicẽtes. Ex ꝑte dei
te cingim⁹ cingulo caſtitatis: qđ nul-
latenus diſſoluet. Vñ habuit in terra
priuilegiũ beatoꝝ. Extunc nunꝗ̄ ſen-
ſit ſtimulũ carnis. Vidẽs aũt mat̄ ꝓ-
poſitũ filij timẽs facere iiuriã ſpõſan
cto ꝑmiſit ipm abire: ⁊ ſic ordini eſt re
ſtitut⁹: ⁊ neapoli aſſociat⁹ eſt a fribus
cũ ingẽti gaudio. Vñ auide operã de
dit litteris: vt ebrius. Ad paucos dies
miſſus eſt pariſius: deinde coloniã ad al
bertum magnũ vbi ſub eo apicem ma-
giſterij adeptus eſt. ❡ Tertia cõditio
eſt docere ꝑfecte. Docuit aũt ppꝉ tho
mas duplici modo. Primo exemplo.
Secundo verbo. Primo exemplo: qꝛ
xp̄us cepit primo facere: deinde doce-
re. Tho. hoc egit: qđ pꝫ in triplici vir-
tute q̄bus ſanct⁹ dei fuit ornat⁹ mira
biliter: vt patet in eius legenda.
❡ Primo in humilitate.
❡ Secundo in auſteritate.
❡ Tertio in paupertate.
❡ Primo ⁊c. Fuit humilis ore: qꝛ nun
ꝗ̄ ſuperba verba exierunt de ore eius
Fuit humilis corde: qꝛ nunꝗ̄ de ſe ꝓ-
ſumpſit ſuperba: nec vnꝗ̄ ſupbiuit de
aliquo actu ſtudij. Fertur dixiſſe ſepe
diſcipulis ſuis. Regratior deo ꝙ nun
ꝗ̄ de mea cathedra magꝯ ali[illegible] ac
ſcolaſtico motũ habui ianis gl̄e. Qua
dam vice quidē cõuerſus ipm in ſuũ
ſociũ accepit ꝑ ciuitatē bononie. San
ctus dei nõ dedignabatur. ❡ Scđo in
auſteritate: nõ comedẽdo carnes: dor
miendo ſup ſacones eccl̄ie ſeruans ie-
iunia. Non eſt religio in eccl̄ia dei tã
auſtera vt noſtra: qꝛ habet ſtudia: ha-
bet comeſtiones graues. Frater Tho-
mas nõ iuit ad etatem maturam: qꝛ
carnem nutrijt: ſed audiant verbũ. pro
uerb. xxix. Qui delicate nutrit ſeruum
ſuũ: poſtea ſentiet eum cõtumacē. P.
Bergomēſis. A bucha cibant⁹ caleſt.
O tho. voluiſti ⁊c. Antique religiões
benedicti Baſilij: Bernardi cartuſien-
ſes carnes nõ comedũt: nec xp̄s niſi in
cena: vñ eſt de perfectione vite apl̄ice
❡ Tertio in paupertate. dum ſel' cũ ſco-
laribus rediret de ſctõ Dionyſio ⁊ vide
ret ciuitatē ꝓpinquã pariſienſem dicẽt
ei ſtudẽtes. Vtinã eſſetis o magꝛ dñs
huius ciuitatis. Rñdit potius vellem
habere Chryſoſtomũ ſup Mat. q̄ ſcri
ptꝫ eſt in. j. poli. Deſiderium diuitia
rum vadit in infinitũ. ❡ Preterea re-
cepta bulla a Clemẽte papa. iiij. de ꝓ
motione ad archiepatum neapolitanũ
cũ additiõe redditũ monaſterij ſan
cti petri de ara: renuit diuino rogans vt
vlterius nõ ꝓmoueret. ❡ Preterea cũ
magr̄ an deberet: tunicã hẽbat fractã.
O pater eſſet bonũ inquiunt diſcipuli
haberet tunicã bonã. Rñdit: nõ curo:
qꝛ pater meus dñicus ſic incedebat: ⁊
illud byretũ qđ ferebat in nocte: idem
in die. Clama contra fratres põpoſos
⁊c. ops incedere pauper. di. xl. c. multi
Qui deſiderauerit ꝑmatũ in terra: in
ueniet ↄfuſionē i celo: nec inť ſuos ſui
cõputabit: q̄ ď ꝑmatu tractauerit. Ne

¶ Secūdo docuit populum verbo doctrine ſanctiſſime que apparet optima triplici ſigno.
¶ Primo in frequenti eleuatione.
¶ Secūdo in ſanctorum apparitione.
¶ Tertio in multoꝝ approbatione.
¶ Primo ⁊c. Eleuabat ſepe a terra. Cū eſſet ſemel ad caſtrū ſororis: in camera ait abſtract⁹. Vñ ſoror ei⁹ ipm credidit eſſe mortuū: q2 ſe nō mouebat aut aliqd dicebat. vñ clamare cepit. o thoma. Soci⁹ aūt ei⁹ narrauit ei ꝯditionē ancti. Et ſic ꝑ tres dies ſtetit imobilis ſine cibo. Vidēs ſoci⁹ tantā dilationez ipm excitauit. Cui dixit Tho. parat vobis de⁹: q2 bonū prādiū mihi abtuliſtis. ꝑterea cū eſſet in prādio corā rege frācie dixit. Cōſummatū eſt ⁊ cōcluſum ꝯtra manicheos. Tūc faciebat libros ꝯtra gen. ꝑterea dū legeret librū Boetij de trinitate difficilē cādela cōbuſſit ei⁹ digitos. ¶ Scdo in ſctoꝝ ⁊c. Cū quadā nocte orōni inſiſteret feruēter vt impetraret declarationez dubij ſcripture: appáruerūt ei petrus ⁊ paul⁹ certificātes dubiū illud. ꝑterea alia vice apparuit ei virgo: declarās aliqua dubia ſctō doctori. O thoma glioſe: ꝑti eſtimāda eſt ſciētia tua. Tertio in multoꝝ approbatione. Doctrina ei⁹ eſt approbata per quattuor generationes perſonarum.
¶ Primo per ieſum xp̄m.
¶ Secundo per virginē matrem.
¶ Tertio per pontifices.
¶ Quarto per doctores.
¶ Primo per ⁊c. Cū ſcripſiſſet de corpore xp̄i que eſt materia difficilis: poſuit opus ſuꝑ altare neapolim petēs informari. vtrum bene an nō dixiſſet. Rñdit cruci fix⁹. bene ſcripſiſti de me thoma. Quā mercedē accipies ꝑ labore tuo. Rñdit. te ſolū expecto. ¶ Scdo per virginē: q̄ ſemel apparēs ei dixit ſciētiā ei⁹ verā eſſe: ⁊ filio gratiſſimā. O ſocie quis dubitare pōt de doctrinā thome: qñ xp̄s mat̄ ꝯfirmauerūt. ¶ Tertio ꝑ ⁊c. Vrban⁹. iiij. in ep̄la canonizationis: quā mittit archiep̄o tholo. que incipit. Laudabilis deus in ſctis ſuis. Volum⁹ ⁊ tenore p̄ſentiū iniūgim⁹ vt btī thome doctrinā tanq̄ veridicā ⁊ catholicā ſectemini eāq3 tod virib⁹ ſtudeatis ampliare. Ille. Innocē. v⁹ in ſermone. Ecce pluſq̄ ſalomō hic. Hui⁹ doctoris ſapiētia pre ceteris: excepta canonica: hꝫ ꝓprietatē verboꝝ modū dicēdoꝝ: veritatē ſniaꝝ: ita vt nūq̄ q̄ eaꝫ tenuit inueniat a tramite veritatis deuiaſſe. et q̄ eā ipugnauit ſemꝑ fuit de veritate ſuſpect⁹. Ille. ꝑterea eccl̄ia canit. St: l⁹ breuis: grata facūdia: celſa clara: firma ſnia. Firma nō dubioſa nō fantaſtica. Et h̄ o ſocie nō legit alia lectio rome apō cardinales niſi thome. o ſciētia. o doctrina irrefragabilis ⁊ moroſa. ¶ Quarto ꝑ doc. Bona. dū cōpoſuiſſet officiū corpis xp̄i de mādato vrbani. iiij. cū vidiſſet illud thome ipm ſumme cōmēdauit ſuꝑ doctrina alioꝝ. Preterea Nico. de lyra laudat thomā q2 ſuper Iob ad litterā ſcripſerit tam egregie. Aug. de anchona laudat. Egidius romanus diſcipulus Tho. ipſuꝫ laudat mirabiliter. Vide ergo quomō eius ſcientia ſit eſtimāda. quando ⁊c.
¶ Quarta conditio ⁊c. Perſeuerantia ſola coronatur. Tho. fuit perſeuerans vſq3 ad mortē. Greg. x. Lugduni fecit conſiliū generale ⁊ Tho. de eius mandato fuit vocatus vt cōtra hereticos diſputaret. Declinauit monaſteriū foſſe noue. a q̄bus gratioſe fuit receptus In clauſtro dixit fratri reginaldo. Hec requies mea in ſeculū ⁊c. Poſuit ſe in lecto vbi compoſuit librū ſuꝑ cantica. Apparuit ſtella ſuper locum propter mortis euentū tho. Approximās morti data eſt ei cōmunio. Cum quereretur a priore. ſi crederet ipſum corpus

chriſti eſſe. Rndit. Credo vtiqȝ. Ubi fecit ſermonē mirabilē ante ipſum ſacramētū. Hora trāſit⁹ ſui: audite ſunt voces angelorum canentiū. Alb. magn⁹ colonie exiſtēs habuit viſum mortis eius. In mane cū legeret dixit. Hyme ꝙ cecidit colūna eccłie mortu⁹ ē Tho. Neutriorum eccleſia carebat bono auxilio. Preterea eo mortuo ſuppꝛioꝛ cec⁹ ⁊c. Mortuo eo mul⁹ ei⁹ cui inſidebat fracto fune in eccleſiā venit ad feretrū: ⁊ ibi doloꝛe crepuit. ¶ Tertio magnus rōne ⁊c. Dū frater alber. brixie exiſtēs oraret vidit gloriā Tho. Apparuit ei Aug. ⁊ Tho. augu. dixit. Equalis mihi eſt in glia: ſed me ꝑcedit in virginitate lapis ꝑcioſus in pectoꝛe: eſt bona intētio quā ſemꝑ habuit de deo. Toꝛques ad collum: obedientia mortuus eſt. M. cc. lxxvij.

¶ In feſto ſancti vincentij cōfeſſoris oꝛdinis predicatorum.

Magnus vocabitur in regno celorum. Math. v. Pro ꝓlogo huius ſermonis accipe illū. b. oñici. De beato vincētio tria erunt videnda.

¶ Primum dicitur congruitatis.

¶ Secundum dicitur adequationis.

¶ Tertium dicitur conſummationis.

¶ Primū ði ⁊c. Utrū vincēti⁹ ex ſuis meritis meruit ꝓmiū eterne btitudinis. Omiſſis argumentis. Rndeo ſm Tho. i. p. q. xxij. ar. iiij. ⁊ Alexā. de ales ſ. par. q. v. ar. ix. ponēdo hāc cōcluſionē Qō opa noſtra poſſūt ꝓcedere a duobus ꝓncipijs. Aut ab agēte creato: aut increato. Si creato tm̄. i. a libero arb. noſtro ſimpliciꝭ nō ſuppoſita gr̄a ſpūſ ſcti. Tunc impoſſibile eſt hoīem purū mereri vitā eternā. Et rō: qꝛ operationes nr̄e ſunt finite ⁊ modici valoris. Ro. viij. Non ſunt cōdigne paſſiones hui⁹ tem. ⁊c. ⁊ Lu. xij. Cū feceritis oia dicite: qꝛ inutiles ſerui ſum⁹. ⁊ iii. viij. Phi. Impoſſibile eſt in corpe finito virtutē eſſe īfinitā. Si ergo finite virtutis. ergo finite operatur: qꝛ vt dicit Boe. iiij. de ꝯſo. Agit eīm vnūquodqȝ natura qō eſt ꝓpriū ei. ſicut ignis q̄ nō agit vltra ſuā ſpeciē ⁊ ſol. ⁊ de alijs. Uñ tēpoꝛale opus nō meret mercedē vite eterne ꝓut eſt a ꝓncipio creato. aut ꝓcedit a ꝓncipio increato. i. a ſpūſctō q̄ per gratiā gratū faciētē mouet. ꝓncipiū creatū. i. liberū arbitriū ad operādū. ſicut ſeſſoꝛ mouet equū ad ambulādū ⁊ dñs ſeruū ad operādū. Iſto mō homo meret ex cōdigno: qꝛ valoꝛ meriti attēdit ſm virtutē ſpūſſcti mouentis nos in vitā eternā. iuxta illud Jo. iiij. Fiet in eo fons aque ſaliētis in vitam eternā. Sctūs vincē. de ꝯdigno ex ſuis meritis meruit fieri magn⁹ in celo ꝓpter virtutes quas habuit in ꝓſenti vita. Que fuere tres ꝓncipales in ꝓſenti.

¶ Primo in virtute auſteritatis.

¶ Secundo in virtute fidelitatis.

¶ Tertio in virtute humilitatis.

¶ Primo in ⁊c. Cū dei ſeru⁹ eſſet de ciuitate valētie in Cathelonia de nobili familia Ferrariorum oriūdus a catholicis parētib⁹ eſt nutrit⁹ in diſciplina ac ꝓbatis morib⁹. pat eius fuit publicanus notari⁹. Mat eius tres habuit filios. ꝓmus dict⁹ eſt petr⁹. ſcđs Bonifacius in vtroqȝ iure doctoꝛ. terti⁹ Uincentius q̄. xviij. annū etatis attingēs aīaduertēs: nō eſſet tutū cū ſcoꝛpionibus habitare religionē ꝓdicatorum ingreſſus eſt. In tātaqȝ auſteritate vixit ꝙ nō pōt exꝓmi lingua per annos. xl. fuit in religione ſine carniū comeſtiōe. Sciebat eīm eſſe verū illud. ꝓuer. xxix. Qui delicate nutrit ſer. ſu. poſtea ſentiet eū cōtumacē. ⁊ Grego. ij. li. moral. Ubi carnes comedūt modica pūia eſt. Ieiunia oꝛdinis integre ſeruauit a feſto cruc̄ vſqȝ paſca. In lecto nunq̄ viſus eſt dormire lȝ ei pararet: ſed ſaltem

vel ſuper paleā aut tabulā quieſcebat ſemel tm̄ in die per totū annū cibum ſumebat. Sub veſtib' humilib' ciliciū portabat. Uñ dicere poterat illō apoſtoli .i. Co. ix. Caſtigo cor. me. ⁊ in ſer. redigo. ſup quo Ber. ſup Canti. Tria hoies mūdani poſſidēt in pñti ſeculo. pmo tpalia. ſcōo corpus. tertio aiaʒ Que oia verus religioſus abnegat. pmo tpalia relīqt per votū paupertatis. ſcōo corpus ppriū per votū caſtitatis. tertio aiam per votū ppriē volūtad. i. obediētie. Que oia ſeruauit ſctūs vincen. Primo fuit paup: qꝛ ſolū vnā tunicā ⁊ vnū biretū habuit ꝑ die ⁊ nocte. Solā bibliā ⁊ breuiariū habebat. Non merito: qꝛ dicit Chriſo. ſup mat. Doctor dʒ eſſe paup vt auaritiā libera voce caſtiget. Scōo fuit caſt': qꝛ nūꝗ carnē ſuā cōtaminauit: imo nec vnꝗ corpus ſuū vidit. Tertio fuit obediēs: qꝛ nunꝗ ſuis maiorib' reſtitit: quod oſtēdit Ber. ſup Math. xvij. di. Bonū eſt nos hic eſſe. ſ. in religione: qꝛ hō viuit purius: cadit rarius: ſurgit velocius. Ille. Uiuit purius: qꝛ ſegregat' a temporalib'. Cadit rarius: quia habet lectiones ⁊ diuina officia. Surgit velocius: qꝛ inſpiraſ. Et religioſus nō pōt diu eſſe in pctō mortali Beat' ergo vincētius fuit magn' in pma virtute que dr̄ auſteritad. ¶ Scōo in ⁊c. ſm Tho. xxij. q. clxxviij. ar. i. Uirtuti fidei attribuūtur miracula: iuxta illō Mat. xvij. Si habueritis fidē ⁊c. Beat' vincētius infinita miracula fecit in patria Tholoſana. Cum mulier lunatica filiū pepeiſſet diuiſit ipʒ in quattuor partes coxit. Uir aūt eius cū lachrymis portauit ipm ſctō dei. Ad cuius pces filiū ſuſcitauit: reſeruatis inſignijs in corpore vſqꝫ ad mortē in ſignū miraculi. pterea cuʒ in ciuitate illardēſi puīcie arragonie eſſet: oẽſqꝫ meretrices ad penam cōuertiſſet indeqꝫ recedēs ſocietas que eum comitabatur vidēs leones earum meretricū armatos contra ſanctū dei ei ꝙ citius inſinuauit: quibus dixit. Iſti ſunt lenones q̄ me querunt interficere: ſed pcedad me: ⁊ ego vos ſequar. Approximātes aūt illi arma cōtra ſanctū dei parant. Uir dei ſigno crucis ſe muniēs di. Per ſignū crucis de inimicis noſtris libera me dñe. Immediate armis depoſitis in terraʒ ſe pſternunt veniā petētes. Mirādū valde de ſeruo ieſu xpi. pterea dum pdicaret cathalonie: ⁊ eſſent ibi plura hoim milia in quodā loco q̄ dicit graſgnoſe vbi nō erat vinū: preti ad quādaʒ tabernā in qua nō erat niſi paruū vas vini. data bñdictione creuit vinū ex quo oēs biberūt ⁊ iterū vas plenuʒ remāſit. xpo aſſimilaſ q̄ in nuptijs ⁊c. preterea eo viuēte cū in claraualle eſſet maxia peſtis inter monachos: vir dei aquā bñdictā aſpſit ꝑ totū ꝯuētū ⁊ ſic ceſſauit peſtis. Petr' de taretaſio hʒ in. iiij. di. xlv. ar. ij. ꝙ datū eſt qbuſdam ſctis patrocinari ſup īfirmitates vt antonio ſup igne. lucia ſup oculos. ſebaſtiano ⁊ rocho ſup peſtem. ⁊ huic datū eſt. ¶ Tertio magn' ⁊c. Humilitati daſ pmiū exaltatiōis. Lu. ij. exaltauit hūiles. In eodē. Qui ſe hūiliat ⁊c. Ja. iiij. Hūilibus de' dat gratiam. Eccl. iij. Quāto maior es hūilia te in oibus. Lucifer ſupbus dedit locū xpo humili. Eua ſupba locū hūili marie: diues ſupbus dedit locū lazaro hūili. Uir aūt dei fuit hūilis. cū eni bñdict' xi. pap. ordinis ſui vellet eū cardinalē facere ex hūilitate renuit. Intelligēs eſſe verū illō qō dr̄ di. xl. c. multi. Qui cūqꝫ primatū deſiderauerit in terra inueniet ꝯfuſionem in celo de talib' vbi ſunt. Cū eni plures eū ſequerētur ⁊ inciderēt ei tunicā ex deuotiōe ⁊ acciperent pilos aſini ſui eos arguebat inquiēs. Nolite hoc facere filij mei. Ego

non ſum quem queritis. Et qñ recede bat de vna terra nolebat ꝙ aliqs eum ſequeret̃: nõ curabat de glia licȝ dicat vale. nulla eſt tã excelſa virt⁹ q̃ dulce dine glorie nõ tangat. Vñ ptȝ p̃mus.
¶ Scõm dr̃ ⁊c. Utrũ ſctũs vincen. ex ſuis merit̃ ſit equalis angelis in vita beata: q̃ hodie in epl̃a dr̃. Uidi alterũ angelũ volãtẽ per mediũ celũ. Rñdet Tho. i. pte. q. xx. ar. iiij. ꝙ de hoie ⁊ de angelo eſt loq̃ dupliciẽ. aut quo ad na turã: aut quo ad grãm. Si p̃mo mõ an gelus eſt dignioꝛ hoie nec põt ei ade quari: q̃ de⁹ maioꝛa dona naturalia ei cõtulit q̃ hoi: ⁊ minim⁹ angel⁹ eſt pfe ctioꝛ q̃libet hoie. Excepta aĩa xp̃i an gel⁹ pcedit decoꝛẽ ⁊ pfectionẽ quarũ libet rerũ creatarũ coꝛpalium ⁊ ſpũalium. Vñ augu. xi. de ci. dei dicit de natura angelica. Cetera oĩa q̃ de⁹ addidit natu re dignitate pcelli. ⁊ Dio. Angelus eſt ymago manifeſtatio occulti hoĩs. Sȝ ſi loq̃mur q̃ ad gratiã ſic hõ põt ange lis cõparari ex virtutib⁹ ſuis: ⁊ vt dicit Tho. ij. ſen. di. ix. Hõ angelũ pcedit tri plici rõne. Et rõne difficultatis q̃ eſt in hoie: nõ in angelo. Et rõne diuturnita tis: ⁊ merito paſſionis xp̃i q̃ fuit p̄ ho minibus nõ p̄ angelis. Uincen. dr̃ an gelo ſimilis. Magnus vocabit̃. Que magnitudo habet̃ in triplici virtute.
¶ Primo in perfecta charitate.
¶ Secundo in ſancta oratione.
¶ Tertio in ſancta virginitate.
¶ Primo in charitate. Habet augu. in ſermone de q̃nq̃ panib⁹. Si q̃s habue rit tantã charitatẽ vt parat⁹ ſit p̄ fra trib⁹ mori: pfecta ẽ in eo charitas: hãc habuit vincẽti⁹ q̃ p̄ amoꝛe p̄ximi to tum occidẽtẽ circuiuit pdicãdo p̄ zelo aĩarum. Vñ cathalonie dr̃ terciuſdeci mus apl̃s p̄ excellẽtiã: q̃ ſicut apl̃i p̄ dicauerũt p̄ totũ oꝛiẽtẽ. iuxta illũ. In oẽm terrã ⁊c. Ita ſctũs vincẽtius per totũ occidẽtẽ. ⁊ apl̃is ſpũſſctũs deſcẽ dit in ſpecie ignis: ita in die penthecoſ videntibus oĩbus ſpũſſctũs in ſpecie ignis viſus eſt deſcẽdere ſup eũ dũ p̄ dicaret. p̄dicauit eñi aragonie: catha lonie: hyſpanie: frãcie: britãnie: burgũ die: anglie: ytalie: ſauoie. Mediolanũ venire volẽs impeditus fuit. Habuit p̄uilegiũ aplõꝛ. Qui ſicut intelligebã tur ab oĩbus in lingua ſua: ita vincen tius ab oĩbus nationib⁹. p̄dicationi aũt eius aderãt reuerẽde pſone. Bene dict⁹ pap̃. xi. cui⁹ erat cõfeſſoꝛ. Impa toꝛ ſigiſmũdus. rex fernãdus. rex ara gonie. dñã violẽte eius vxoꝛ ⁊ alij ba rones comites ex qua p̄dicatiõe ad fi dem xp̃i cõuertit plurimos. In regno granate vbi ſunt ethiopes de macho meto ꝯuertit de illis . viij. milia. In hi ſpania circa . v. milia. Nũerus aũt cõ uerſoꝝ tam iudeoꝝ q̃ ſaracenoꝝ fuit xxv. milia: vt inuẽtũ eſt in quodã pro ceſſu. Sciebat verũ eſſe illud Greg. in homel. Nullũ eſt maius ſacrificiũ q̃ zelus aĩarum vero p̄dicatoꝛi qui vult bene ⁊ fructuoſe p̄dicare verbũ dei q̃ tuoꝛ ſunt neceſſaria. Oĩa aũt iſta ha buit ſanct⁹ dei. Primo in ſcientia. xxi. q. i. c. ſi clericat⁹. Multo tp̄e diſce q̃ poſtmodũ doceas ⁊ apl̃s. Argue obſe cra: increpa in oĩ patiẽtia ⁊ doctrina Canta. Scdo eſt ſanctitas vite Greg. Cuius vita deſpicit̃: reſtat vt eius p̄ dicatio cõtẽnatur. ⁊ Lactã. in iiij. ho mines malũt exempla q̃ verba q̃ lo qui facile eſt: pſtare difficile. ⁊ . i. q. i. Uiliſſim⁹ cõputãdus eſt niſi p̄cel ſciẽtia ⁊ ſctitate q̃ eſt honoꝛe p̄ſtãt. Tertio patientia. ps. Bene patientes erunt vt annũciẽt. Quarto eſt chari tas. apl̃s. i. Co. xiij. Non quero q̃ mi hi vtile eſt: ſed q̃ multis vt ſalui fiãt.
¶ Secundo magnus ⁊c. quia oratioĩ ſe dabat. ⁊ dicit̃ de eo ꝙ qñ cubabit claudebat in aliquo loco ſecreto ne im pediretur ab aliquo. Et vt multi ...

uit ſepe lux immenſa erat circa eũ q̃
totam camerã illuminabat. Qđ audi
ens rex aragonie curioſus ſup hoc fa
ctus videre volens ſi hoc verũ eſſet qđ
dicebat venit ad locũ in quo orabat: ⁊
vidit eũ pſtratũ in orone: ⁊ a terra ele
uatum: quo viſo territ⁹ receſſit. quem
ſanct⁹ dei dure increpauit di. Quare
huc veniſti: ⁊ ſociũ ſuũ qui eum pmiſe
rat venire di. Nõne dici tibi ne pmitt
teres aliquem venire: febris eum ve
xauit. vij. annis. Tertio in virginitate.
puerb. xij. Qui diligit cordis mundi
tiam diliget a dño. Fuit puriſſim⁹ in
carne ſua qui p. xl. annos fuit ꝙ nũꝙ
vidit carnẽ ſuã. ⁊ ſic patet ſcđm.
¶ Tertium di ⁊c. Cõſũmato curſu pre
ſentis vite mirabilis deus in ſanctis
ſuis mirãda opat⁹ eſt in ſeruo ſuo ⁊
hoc in oi tpe magnus inuentus eſt.
¶ Primo magnus viuens in mundo.
¶ Scđo magnus iacens in ſepulchro.
¶ Tertio magnus regnans in celo.
¶ Primo magn⁹ ⁊c. Que magnitudo
apparet tripliciter.
¶ Primo in bona xpi apparitiõe.
¶ Scđo in futurorũ pnunciatione:
¶ Tertio in mortuorũ ſuſcitatione.
¶ Primo in bona ⁊c. Cum enĩ auinio
ni grauaret infirmitate apparuit ei
xps cũ angelis ſuis di. Eligo te in me
um pdicatorem generalẽ in occidentẽ
Et ſtatim viſum tetigit ⁊ ſanus ſur
rexit. In mane vo ſurgẽs cepit diſcur
rere pdicando. Ob famam aũt eius p
ẽs pa[illegible]s a petro cardinali de luna
in cõfeſſorem aſſumptus eſt: quo tpe
ſciſmate creſcente pfatus cadinali in
papam electus canonice nõ eſt: qui di
ctus eſt benedictus. xiij. qui ſanctum
dei inſtituit magr̃m ſacri palacij. Cũ
ſeruus dei illi ſepe pſuaderet vt papa
tum relinqueret: vt ſic ſciſma de eccl'ia
tolleret ⁊ tardando diſſimularet receſ
ſit ab eo: ⁊ in terras ſarracenorũ introi

uit: ⁊ ad priſtinũ rediit officium. Dicit
de eo ꝙ dum ſemel predicaret de iudi
cio vniuerſali ⁊ diceret illud verbum.
Surgite mortui venite ad iudiciũ: ꝙ
vox illa fuit tanti clamoris ꝙ oẽs qui
aderant trina vice quaſi mortui in ter
ra ceciderunt. Et tunc ad eius pdicatio
nem aderãt quaſi. xxx. milia hoim pre
terea de ei⁹ voce. Exemplum illius mo
nachi q̃ cupid⁹ erat ipm audire: ſꝫ nõ
valens in cãpanali p. x. miliaria audi
uit. Vñ pꝫ quõ magnus fuit viuens
⁊c. Scđo magn⁹ ⁊c. Fuit ppha ⁊ pluſ
ꝙ ppha. Officiũ pphete eſt futura p
nunciare: pterita ⁊ pſentia cognoſcere
Sanctus dei ſm oẽ tpus pphetauit.
¶ Primo pphetauit futura: vt pꝫ de
calixto papa. Cũ valẽtie pdicaret: auũ
culus pape Calixti dict⁹ Ferrãdus cõ
duxit paruũ calixtũ ad ſctm̃ dei: vt ei
daret ſuã benedictionẽ. Cui dixit ſan
ctus dei. Mittatis hunc puerũ ad ſco
las: q2 magn⁹ adhuc erit in eccl'a dei. ſ.
papa q̃ me honorabit. Qđ factũ ẽ: q2
ipſe fuit qui eũ canonizauit. Preterea
exemplum illi⁹ qui caput fris ſui ſub
clamide ferebat credẽs hr̃e caput vi
tuli: pdixit eũ mori iubẽte iuſticia dũ
eſſet in pdicatione. ¶ Scđo fuit pluſ
ꝙ ppha: q2 annũciauit pñtia. Cũ ara
gonie miſſaꝫ celebraret pñte rege arra
gonie: morã traxit i miſſa ⁊ lachrymaſ
fudit plus ſolito: interrogat⁹ ſi q̃d no
ui accidiſſet. Rñdit illa hora patrem
ſuũ migraſſe ad deũ: q̃ locus erat mul
tum diſtãs. Preterea alia vice in brittã
nia pdicans in ipſa pdicatiõe oroni ſe
dedit p longã morã: ⁊ poſtea pdicatio
nem pſequens dixit pplo. Nõ miremi
ni: q2 genitricẽ meam agnoui migraſſe
ex hac hora: vñ p illa oraui nũc. Tertio
annũciat pterita: cũ ſctũs dei haberet
ſociũ ſuũ in quadã ciuitate infirmum
dixit ſctũs dei ſociis ſuis. Filij mei: ſo
cius veſter mortu⁹ eſt: p illo rogetis: q2

Digitized by Google

eius anima ad purgatorium iuit: ⁊ ſic
infra dies tres ad paradiſuʒ iuit. ¶ Ter
tio magnꝰ ⁊c. Examinatis miraculis
a Nicolao. v. ⁊ Caliſto eius ſucceſſore
inuenti ſunt. xxviij. mortui ab eo ſuſci
tati. Preterea creme de Mattheo ar-
migero ſcti angeli a medicis deſperatꝰ
apparuit ei in viſione ⁊ mane ſanatus
eſt. Preterea ibi puella inuēta eſt mor
tua p horas tres: in puteo inuēta eſt:
ſʒ merito ſerui dei ſuſcitatur. Preterea
mātue: dña Marcheſana peperit ſine
dolore vouēs ſancto dei. Preterea duʒ
miſſa cantaret de eo qdā peperit ſine
forma: dū diceret introitus apparuit
caput. Dum Kyrie l. apparuit digitus
vnus: ⁊ ſic deinceps: vñ in capite miſ-
ſe totus apparebat hō. ¶ Scdo ma-
gnus ⁊c. Cū dei ſeruus eſſet annorum
lxxv. mortē pdixit ſuā in pñtia duciſ-
ſe britānie. Sumptis ſacris eleuatis
in celū oculis ſpm̄ tradidit. Eps autē
ciuitat. cū manibꝰ ſuis ſepeliuit: quo
mortuo ducıſſa britānie tenuit corpus
eiꝰ ſup terrā tribꝰ diebus: qbus claruit
miraculis: ⁊ demū in tumulo poſitus
eſt. Dū pceſſus fieret d miraculis ſuis
lxvj. peſte pcuſſi ſanati fuere: ſepultꝰ
eſt in ciuitate. Nātes i eccl'a cathedra
li: qr forte ordo cōuentum non hēbat.
¶ Tertio regnās in celo: vbi coronā ac
cepit ſm̄ tho. ij. de regi. prin. q̄druplex
eſt corona q̄ coronabant impatores.
Prima aurea q̄ reges coronati ſūt. In
mōarchia iudeoꝝ. Saul. Dauid. Salo
mon. Robomā. Abias. In monarchia
troianoꝝ. Priamꝰ. alexāder. hector. pa
ris. In monarchia latinoꝝ. Saturnus
Pirrhus. Eneas. Aſcaniuſ. Romulus
In monarchia pſarū. Cābiſes. Darius
Xerces. Alexāder magnꝰ. ¶ Scda co-
rona argētea: q̄ reges ⁊ impatoreꝫ co-
ronant. ¶ Tertia ferrea q̄ impator ex
villa mo doetie in ſignū ꝙ primꝰ impa
tor germanꝰ Karolus magnꝰ ſic dictus

colla regis lōgobardoꝝ ſuarūqʒ genti
um pdomuit. ibi accipit coronā ferreā
qr ibi ſepulti ſunt reges longobardoꝝ
¶ Quarta laurea: q̄ victores romanoꝝ
coronabant: qbus dabat triūphus im
plex: nec triūphare qs poterat: niſi pri
us. v. milia hoſtiū in bello viciſſet: ve
bʒ Uale. ſub rubrica de iure triūphan
di. Ad ppoſitū. Deus coronat ⁊ coro-
nauit ſanctū Uincē. hac quadruplici
corona. Primo aurea que datur oībus
p primo eſſentiali. Scda argentea: q̄
datur virginibus p premio accidenta
li. Tertia ferrea p cōſtantia in tribula
tionibus: ⁊ datur martyribus. Quar-
ta aurea q̄ datur doctoribus in ſignū
ſcientie. His oībus coronatus eſt bea-
tus Uincētius. Applica eas tuo mō.
Dicqʒ aliqd miraculū in fine ſi videb-
itur. Ideo magnus vocabit ⁊c.

¶ In feſto ſancte Katherine ſcdm.

Hanc amaui ⁊ ex-
quiſiui a iuuentute mea
⁊ queſiui mihi ſponſam
aſſumere: ⁊ amator fa-
ctus ſum forme illius.
Sap. viij. Diuina ſapiētia illius ſupꝑ
mi excelſi: ⁊ alti impatoris dei q̄tum
qʒ diligat vniuerſaliter oēs creaturas
vt ſcribit Sap. xj. c. Diligis oia q̄ ſunt
⁊ nihil odiſti eoruʒ que feciſti: qr ſunt
bona in ſui natura. Gen. i. Uidit de-
us cuncta que fecerat ⁊c. ⁊ apl's. j. thi.
iiij. Bona eſt oīs natura. Tñ ſpecialꝰ
diligit hoīeʒ quē formauit ad ſuā ima
ginem ⁊ ſimilitudinem. vñ Lactā. in. ij.
Deus veri patris officio functꝰ eſt: ipſe
corpus effinxit: ipſe aīam qua ſpiram'
infudit illius eſt totū quicqd ſumus.
Ille. Primo quo ad corpus: nō curuū
ſed rectum: qui. i. Metā. pronaqʒ cum
ſpectent aīalia, cetera terrā. Os homi
ni ſublime dedit: celūqʒ videre iuſſit
⁊ erectos ad ſydera tollere vultꝰ. ⁊c.

in lib. de opifi. dei ⁊ hoïs ad demetria num. Cũ ſtatuiſſet deus ex oĩbus ani mantib' ſolũ hoïez facere celeſtẽ: ⁊ ce tera vniuerſa terrena: hũc ad celi con tẽplatiõez rigidũ, erexit. bipedẽq; ↄſti tuit. Ille. Scd̃o quo ad aiam cũ ſuis potẽtijs. Memoria: intelligẽtia: volũ tate. Qd̃ ↄſiderãs diu' Ber. ſup Can. Parũ ne tibi videt̃ o hõ. Cogita qualẽ te fecit. Nẽpe ſm corp' egregiã creatu ram: ſm aiaʒ magl̃ imagine creatoris i ſignẽ: rõis pticipẽ: etne beatitudinis capacẽ. Ille. Et lʒ amauerit oẽm crea turã intimo amore: tñ pticulari amaui ſpõſaʒ ſuã katherinã: quã dignat' eſt ornare altis immẽſis: ⁊ ãgelicis pri uilegijs. Vñ bñ dr̃. Hãc amaui ⁊c. In reaſſumptione thematis et declarato fiat practica. Iſta eſt illa habuit oẽm ſciẽtiã. Hec eſt q̃ habuit deſpõſationẽ celeſtis ſpõſi. Hec eſt q̃ facũdia ſua ob tinuit a ſummis põtificib' quicq̃d vo luit. Hec eſt q̃ habuit triplicẽ coronaʒ v̓ginitat̃ martyrij doctorat'. Quapro pter ↄſiderãti me maria merita ligua heret palato oẽ humanũ ingeniũ defi cit: tñ volo conemur ꝙ de multis pau ca perſtringamus in eius laudeʒ ⁊ ad noſtrã conſolationem ſpiritualem. Et hoc faciemus in tribus myſterijs.

¶ Primum dicitur puritatis.

¶ Secundum dicitur conformitatis.

¶ Tertium dicitur ſublimitatis.

¶ Cõcluſio eſt phi in. viij. Ethi. vt etiã pʒ plato in Timeo. ⁊ Tho. j. ij. q. xxv. ar. iij. Qd̃ ſimilitudo eſt cauſa amoris: Sap. xiij. Oĩe aial diligit ſimile ſi bi. Exempli gratia de cane ad canẽ: de catta ad cattã. Et rõ huius dilectiõis eſt: q2 ſunt vni' ſpẽi: vñ mutuo ſe dili gunt. Et ſimilitudo eſt cã amoris. Ecõ uerſo q̃dẽ. Diſſimilitudo eſt cã odij. q2 vt hʒ phs. ij. de generatiõe. Cõtrarioꝝ ↄtrarie ſunt cauſe. vt pʒ de odio inter canẽ ⁊ cattã canẽ ⁊ lupũ. Et ſi diceres O pat̃ in domo mea habeo canẽ ⁊ cat tam: q̃ ſe mutuo diligũt. Rñdeo: ꝙ nõ eſt naturale ſʒ p accidẽs. q2 ſe aſſocia uere p aſſuefactionẽ. Ad ꝑpoſitũ. Si militudo eſt cã amoris. Creatura eſt ſi milis ſuo factori p v̓tutes. Ge. i. Fa ciamus hoïez ⁊c. Et q̃to eſt melior: pu rior: ⁊ ſanctior: tãto pl' a deo diligit̃: q2 pl' eſt ei ſimilior. Similitudo eſt cã amoris. De' eſt ſumma puritas ⁊ pul chritudo. In ps. Specioſus forma pre filijs hoïʒ. Cañ. v. Dilect' me' cãdid' ⁊ rubicũdus. Cuʒ ſit pulcher nõ niſi pul chros ſpũali pulchritudie diligit. Vñ damaſce. Sctũs de' nõ niſi in ſctis ha bitat. ⁊ ps. Domũ tuã dñe decet ſctitu do. de pmo ad vltimũ. De' diligit crea turã bonã ⁊ ſanctã: ⁊ plus q̃to fuerit pulchrior: ⁊ ſanctior: ⁊ melior. Ad ꝑpo ſitum noſtrum. katherina fuit puriſſi ma. Et hoc quidem triplici puritate.

¶ Primo: puritate baptiſmali.

¶ Secundo: puritate virginali.

¶ Tertio: puritate cordiali.

¶ Prio ⁊c. Et eſt qñ hõ baptizat̃: tunc purgat̃ a pctõ originali. ⁊ vt dicit Ric. in. iij. di. iij. ar. iiij. q. iiij. Aia ſctificat̃ i baptiſmo vlĩ ſctificatione qñ purgat̃ a pctõ: in qua ſctificatiõe gr̃a ↄfert̃: ſʒ nõ ↄfirmat̃ q̃n poſſit ab illa recedere. Hec aũt ſctificatio dat̃ oĩbus baptiza tis. Qui baptiſm'. vt dicit Tho. in iiij. di. iiij. ar. j. hʒ purificare baptizatũ ab omni pctõ. et actualiter mortali: et originali: vt pʒ in adultis q̃ ↄtrite acce dunt. vñ ſi iude' nouit̃ baptizat' more retur ad celũ ſtatim euolaret. katheri na ſeneñſis hãc habuit; puritatẽ ꝑpter quã fuit adamata a xpo ſpõſo. q2 a pn cipio ſue natiuitat̃ ſe imunẽ ſuauit ab oĩ pctõ mortali. Qd̃ de oĩb' ſctis nr̃is legim'. Si tñ i aliquo minio errabat: cũ iohãnes dicat. Si dixerim' ꝙ pecca tum nõ habem' ⁊c. ita flebat ac ſe ma cerabat ac ſi fuiſſet mortale. vñ dicere

Digitized by Google

poterat cū Thob. Mūdaꝫ ſeruari aiaꝫ meā. Similr in .ij. pte legēde ſue. c. vi. Qd in ↄuerſione pauli dū ↄtemplaref eius ↄuerſionē: cepit amariſſime flere ſup vitā ſuaꝫ. Et xp̄s illi apparuit di. Noli flere o filia mea ↄtemplatiua katherina: q2 tota es in gr̄a mea. Sm tho. ſ. ij. q. xxij. Quibuſdā pſonis fuit declarat⁹ ſtatus gratie ſue in pñti: vt Abrahe. Geñ. xxij. moyſi Exod. xxij. Paulo. ij. Cor. xij. Magdalene. Lu. vij. Marie virgini. Lu. ij. Joh. bap. Jere. Latroni ex priuilegio ſpeciali. Sic etiā ſpōſe katherine ſenenſi. vt hic ptꝫ. Ecce qm̄o habuit primā puritatem baptiſmalē. Beatus q̄ hāc cuſtodit: q2 pauci ſunt. ¶ Scd̄o fuit pura puritate ꝛc. ſꝫ tho. in quolibet .ix. q. x. Ad verā virginitatem duo ↄcurrūt. Unū materiale. aliō formale. Materiale vero eſt priuatio vis delectationis. Formale vo eſt ppoſitū nūꝗ̄ experiēdi delectatiōes carnales. Et ſi q̄s haberet virginitateꝫ quo ad primū: ꝛ nō quo ad ſcd̄m: nō ppꝛie diceref virgo. Nec ſi talis moreref haberet coronā: ſiue aureolā: q̄ daf virginibus in patria. Uñ puelle q̄ ſunt in domo parentū ꝛ cupiūt habere viros: q2 tales ſunt virgines ſm corp⁹: ꝛ non ſm mentē priuātur aureola virginitatis. Que ergo vere eſt virgo: coronatur ab altiſſimo. Maxima gr̄a eſt iſta que deo ſumme placet. puer. xij. Qui diligit cordis mūdiciā: diligef a dn̄o. Et Lactā. in. vi. Nihil eñ̄ ſancta ꝛ ſingularis illa maieſtas: aliud ab hoīe deſiderat ꝙ̄ ſolaꝫ innocentiā. Quā ſi quis deo obtulerit ſatis pie religioſeꝗ litabit. ꝛ Amb. li. de virginib⁹. Supgreditur virginitas ↄditionē humane nature. Figura Apoc. xiiij. Qd iohānes videns cetū virgineū de eis mentioneꝫ fecit: ꝙ nō eſt de alijs. Hi ſunt qui cuꝫ mulierib⁹ nō ſunt coinqnati ꝛc. Hanc puritatē habuit beata katherina. De ea legif ꝙ cū eēt ſeptēnis votū vouit xp̄o ↄginitad. Et vt meli⁹ poſſꝫ ei ↄſeruare voluit aſſumere remediū. ſ. ſancti pniam. q2 corp⁹ hoīs ē ſic equ⁹ bñ paſtus q̄ recalcitrat. puer. xxix. Qui delicate nutrit ſeruū ſuū poſtea ſentiet cū cōtumacē. Dū eēt iuuenis: cepit abſtinere a carnib⁹ ꝛc. Ubi carnes cōedit modica pnia ē. Et vinū lymphatū ſumebat: ſine oī ſapore. Nō immerito. q2 vt dicit apl's Eph. v. Nolite inebriari vino: in quo eſt luxuria. ꝛ prouer. xx. Luxurioſa res eſt vinū. ꝛ Hiero. Uēt vino eſtuās facile deſpumat in libidinem. O iuuenes ſeruate vos a vino. in vij. Poli. Juuenes maxie ab ebrietate cuſtodiri opꝫ. katherina ſe priuauit in etate. xv. annoꝝ iſto vino totalr. ꝛ per xx. ānos ſolū bibebat liquorē de ſuccis herbarū. Pterea erga carnē induebaf alicio ꝛ cingebaf q̄daꝫ cingulo ferreo qd̄ erat ſanguine intinctū. Dormiebat ſup aſſeres. Et p ceruicali hēbat quoddam lignū. Ad tm̄ deuenit: ꝙ nō dormiebat pluſꝙ̄ p horā. Pterea ſe diſciplinabat quadā cathena ferrea trib⁹ vicib⁹ oī nocte: ad modū pr̄is ſui dn̄ici. Et q̄ factū eſt: vt corp⁹ eius macilentū redderef. et ī ſignū hui⁹ cū mortua eēt pellis vmbilici iuncta ē ad herere oſſibus renū ei⁹. Uide qm̄o ſe aſſūpit p cōſeruatiōe ↄginitad. Magna fuit pnia marie egypciace: q̄ .xvij. ānos ſtetit in deſerto: cū herbis crudis. Magna pnia marie magdalene: q̄ .xxx. ānos in pnia fuit. Magna pnia thaidis meretricis q̄ alexādrie cōbuſſit oīa ſua: ꝛ deſertū petijt. Magna pnia Hiero. q̄ in deſerto fuit plurib⁹ annis. Sꝫ nō minor katherine ſeneñ. De Hiero. ſcribitur ꝙ nō guſtauit vinū ad reprimēdā libidinē. De katherina habes ꝙ .xv. ānoꝝ ētate priuauit ſe vino. ꝛ p annos .xx. fuit ſuccis herbaruꝫ. De Hiero. dicif ꝙ induebaf ſacco. Hec aūt alicio ꝛ cingulo

o ferreo. De hieronymo dr ꝙ dormie-
bat ſup terrã nudã. Hec aũt ſuper aſ-
eres. de hieronymo dr ꝙ ſe diſciplis
bat cathena ferrea: virgo aũt hec idem
gebat. De hieronymo dr. Quotidie
lachryme. quotidie gemit⁹. De kathe-
ina dr ꝙ ſp in meditatiõe peccõꝝ ſuoꝝ
ſi etiã minima deflebat. Qđ totum e-
it hec ſctã ꝓ ꝯſeruatiõe ſue virginitatꝭ
Añ demões inuidẽtes ſue puritati et
rginitati quadãvice intulerũt ei pl'es
moleſtias apparentes in diuerſis for-
mis beſtiarũ. Vñ ex hac viſione cepit
ctã dñviriliſr dimicare. Cui xp̃s appa-
ruit cũ maxio lumie: ⁊ effugauit illos
põs imũdos. Qđ illa videñs: tanꝙ alt
Anthoni⁹ di. Vbi eras o bõe ieſu. Qua
e pmiſiſti me tot pcuſſiõib⁹ pturbari
Rñdit xp̃s. Bene aderã. O katherina
n corde te fortificãs. Si nõ fuiſſez te-
ũ: nequaꝙ victoriã habuiſſes cõtra de
mones. ❡ Tertia puritas ⁊c. Vꝫ pħus
i. phy. Oẽ agẽs agit ꝓpter finem. Ad
quẽ finẽ creaẽ hõ. Certe ad finem vite
terne: vt dicit Magiſter in. ij. diſt. i.
Ad iſtũ finem non poſſumus ꝑuenire
niſi ꝑ media. de quibus Math. xix.
Si vis ad vitã ingredi: ſua ⁊c. Q. ij.
phy. Nẽo põt tẽdere in finẽ: niſi ꝑ me
lia. Sꝫ nullũ mediũ efficati⁹ ꝙ puri-
tas cordis q̃rit de⁹. puer. xxiij. Fili ꝑ
e mihi cor tuum. ⁊. xiiij. q. v. c. Si qd
de⁹ interrogat cor. nõ manũ. Jõ. xp̃s.
Mat. v. Beati mũdo corde. qm̃ ipi ⁊c.
Qui capit videre deũ: hẽat cor mũduꝫ
Ad hoc ſtuduit btã katherina. Cũ eñi
emel diceret Miſerere mei de⁹: ⁊ pue
niſſet adverſuꝫ illũ. Cor mũdũ crea in
me de⁹: appuit ſibi dñs: ⁊ abſtulit ei⁹
cor. Jn capite triũ dierũ: q̃bus ſtetit ſi-
ne corde. dedit ei dñs cor nouum di. Fi
lia mea katherina dedi tibi cor nouũ:
vt ſis totaliter mũda in cõſpectu meo
Et clandẽs locũ illũ conſolidauit. Jn
cuius ſignũ ſemꝑ remanet cicatrix q̃-
dam. Unde in oratiõe ſua di. Domine
cõmendo tibi cor tuũ: ⁊ nõ meum. Un
de ex hoc: ad tantã venit puritatez: ꝙ
nihil cogitabat aliud niſi xp̃m ⁊ ma-
trẽ eius. Cũ q̃bus ſibi apparentib⁹ of-
ficiũ in camera dicebat. Vñ pꝫ primũ
❡ Secũduꝫ dicit ⁊c. Spõſa ſe debꝫ cõ-
formari ſponſo. Quia katherina fuit
xp̃i ſponſa. Queſiui inq̃t mihi ſponſaꝫ
ideo fuit ei conformis in tribus.
❡ Primo in proximi dilectione.
❡ Scdõ in mundi deſpectione.
❡ Tertio in ſtigmatum ſuſceptione.
❡ Primo ⁊c. Tho. xxij. q. xliiij. ar. i. Di
uina precepta ad duo reducuntur.
❡ Primo ad dei dilectionem.
❡ Scdõ ad proximũ. ſine di lectiõe: nihil
agimus ad vitã eternã. Btã katherina
hãc habuit ꝙ ardebat ꝓximi charita-
te. Senis fuere duo iuuenes ad morte
ſentẽtiati. Dũ ſup currũ ducerẽtur vi
doloris clamabãt deũ blaſphemabãt
⁊ ſctõs. Sãcta aũt erat in domo ⁊ vi-
dẽs eos deſperatos cepit eis p̃dicare:
⁊ irã eoꝝ cõuertit in dulcedinẽ. vñ ad
morteꝫ libẽter iuerũt. Migrantes ad
purgatoriũ eos liberauit. ❡ Preterea
in eadẽ ciuitate. q̃dã nicolaus noie de
peruſio q̃ morti ſentẽtiatus. q2 verbuꝫ
cõtra ſtatũ dixit. Caue dñiuꝫ. Exẽpluꝫ
dñi Cicchi q̃ dixit in morte ꝙ ſui filij
nõ ſe intromitterẽt de curia: q2 dñoruꝫ
curia eſt fortũe. ſilie. deſperans de vita
ſua: virgo ipm, in carcere viſitauit ⁊ vẽ-
bis ſuis ad mortem deduxit grãter.
❡ Preterea quidam ciuis nomine An
dreas qui habebat vulnus cancri in
ſtomacho cui nullus ſeruire volebat ꝓ
pter horrorem vulneris. ipſa eidem ſer
uiuit. Et dum haberet vomituꝫ ſump
ſit pro potu reliquias vulneris. O cha
ritas immenſa. Preterea cum popu-
lus romanus occidere vellet Urbanũ
papam. vi. ipſa orauit chriſtum ꝙ hoc
non permitteret. Et xp̃o reſpondente

Quod tãtã erat neq̃tia illius ppli: q
illo ſcelere ꝑpetrato volebat ipm ppl's
ſubmergere. R̃ndit illa ſe velle oẽm pe
nã portare: dũmõ illud malũ auferret:
qđ ⁊ factũ eſt. Fuit eñ data in mani-
bus demonũ: q eã crudeliter vulnera-
uerũt: q̃ſi mortuã ſinẽtes. Aſſimulat
paulo Emilio: q a dijs petijt fortunaꝫ
aduerſitatē domũ ſuã: vt reſpu. icolumis
ſeruaret. Et Codrus athenienſis in ora
culo Apollinis cognouit patriaꝫ fore
victricem cõtra dorienſes ſi ipſe in ꝑlio
moreret. Qui habitu mox mutato in
mediũ hoſtiũ ſe iniecit: vbi interfect⁹
eſt ⁊ patria victrix extitit. ¶ Scđo con
formis fuit xp̃o ⁊c. Xp̃s ieſus ſꝫ mun
dũ deſpexit q per iohãnẽ dixit primo
iohã. v. Nolite diligere mũdum neq̃
⁊c. Et Augu. ad heremitas. Scriptuꝫ
eſt fratres chariſſimi q mũduꝫ nõ di
ligamus qa q voluerit mũduꝫ dilige-
re inimic⁹ dei cõſtituetur. Ille. Ex hoc
matrẽ pauperẽ elegit patrem Joſeph
carpentariũ. xij. piſcatores. Katherina
ſenẽſis fuit xp̃o cõformis: qꝛ mũdũ de
ſpexit. Cũ eñ eſſet ãnoꝝ. xij. cogitan-
tes parẽtes eã nuptui dare miſerũt eã
ad ſororẽ ſuã nuptã vt eã hortaret ad
policias ⁊ mũdi delitias. Sic pater ⁊
mater ad hoc ꝯtendebãt. Uñ offerunt
ei ornamẽtum capitis iocale torques.
R̃ndit virgo. Xp̃s meus portauit in ca
pite coronã de ſpinis. Uñ nõ decet ſub
capite ſpinoſo mẽbrũ fieri delicatum.
¶ Scđm ornamẽtuꝫ ãnulos ⁊ cyrothe
cas. R̃ndit virgo. Xp̃s me⁹ habuit cla
uos. ¶ Tertiũ ornamẽtuꝫ pedum cali-
gas pulchre increpide. R̃ndit virgo:
Xp̃s meus habuit clauos in pedibus.
¶ Quartũ ornamẽtuꝫ fuit veſtis cum
cauda cũ alijs indumẽtis. R̃ndit vir-
go. Xp̃s meus fuit indutus alba veſte
in deriſum. ¶ Quintũ ornamentũ eſt
in pectoris: anuli decori cũ adimante:
R̃ndit virgo. Xp̃s meus habuit latus

[illegible]. Et ego miſera [illegible]
Uidẽtes aũt hec parẽtes in deſperatio
dederũt ciuilia officia ad faciendũ ſ.
coqnã. Uoluit aũt in hoc humiliari vt
exaltaret: qꝛ vt dicit Zacrã. in. vi. c. b.
Quiſq̃s vitã eſe noluerit vitã cogis
contẽnat neceſſe eſt. ⁊ Eccl. iij. Quãto
maior es: humilia te in oibus. Poſuit
aũt ſe in orõne in qua rapta eſt vidit
oẽs patres ordis cum habitibus ſuis.
Querẽtes aũt qualẽ vellet habitũ reci
pere: oculos ſuos fixit ad habitũ pdi-
catoꝝ. ſ. patrẽ dñicũ ſe cõuertit: qꝛ ẽ reli
gio ſancta realis nõ fantaſtica: nõ du
plex. Uñ dr̃ ordo: malle⁹ hereticoꝝ: ⁊
tus delitiarũ. De quo ordine dixit Ale
xander quartus papa. Hi ſunt viri ꝓ-
bati in lege dñi: fratres ordinis bti.
Dñici: efficaces quidẽ in oꝑe atq̃ potẽ
tes in ꝑdicatiõe. Qui vbiq̃ per mũdũ
ſponſi ora intonãt velut tube. Et in om
nẽ terrã exiuit ſon⁹ ꝑdicatiõis eoꝝ et
vſq̃ ad fines orbis terre ſua ſalutife
ra verba ſonãt. Ille. Cui gladius aũt ipſa
cũ ſumma deuotione ſuſcepit. Qui [illegible]
ordo tertij habit⁹ ſancti Dñici: qui eſt al
tercatio minorũ cõtra nos de iſto ter
tio habitu: id audiãt. Beatus dñicus
fecit ſcholares de militia ieſu xp̃i: ſic
nũcupari qui dicũtur ſic adhuc nunc
in memoriã illius ſchole. Eliminatis
aũt hereticis per ipm ſanctũ dñicũ ꝑ
italiã ⁊ totã xp̃ianitatẽ: illud nomẽ
de militia fuit mutatũ in nomẽ de pe
nitẽtia ſancti dñici qui dicũtur tertij
ordis. Qui tertius ordo fuit ſolemni-
ter approbat⁹ per põtifices: inter quos
ꝑ iohãneꝫ. iij. Per Bonifaciũ. ix. ꝑ In
nocentiũ. vij. q plura priuilegia eis cõ
ceſſit. Uñ nec plus nec minus hꝫ aliqui
us ordo minoꝝ ſicut iſte. ¶ Tertio fuit
cõformis ⁊c. Quattuor legim⁹ habuiſ
ſe ſtigmata: ſꝫ diuerſimode. Primus fu
it paul⁹ q de ſe ipſo dicit Gal. vi. Ego
ſtigmata dñi ieſu in corpe meo porto

Digitized by Google

mō corporalr ſ. ſignū paſſionū in manib⁹
ⁱ ꝑedib⁹: ſʒ dicitur ſtigmata .i. paſſio
nes ⁊ tribulatiōes q̄s apl's habuit p̄
ceteris apl'is: vt ipſe alibi dicit. Cruci
fixus ſum. Scd'o fuit bea. Margareta
de vngaria regi na q̄ realiter hūit. Ter
ti⁹ fuit Frāciſc⁹: ſed mō particulari quo
nulli⁹ ali⁹ habuit in mōte auerni. Cui
xp̄s in mō ſeraphin appuit ⁊ impſſit
manib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊ lateri ſigna ſue paſ
ſionis. O dignitas. Quart⁹ fuit kathe
rina in ſancta xp̄ina de piſis: q̄ die dñi
ca cōicatura ante altare exiſtēs cū di
ceret ſacerdos. Dñe nō ſum dign⁹ vt in
trea ⁊c. Rñdit xp̄s vocaliter. Et ego ſū
dign⁹ o katheria. Eleuata eſt in extaſi
poſt cōionē ⁊ petijt a xp̄o experiri dolo
res ipſi⁹ xp̄i quos habuit in cruce non
cōtenta mori donec habuiſſet hāc gra
tiā. Vidit ieſuʒ in forma crucifixi ſibi
apparentem ſup ſe radios ſanguineos
emittētes ex q̄nqʒ cicatricib⁹ ſui cor
poris vidētibus pl'rib⁹ vtriuſqʒ ſexus.
Ipſa aūt petiuit ne apparerēt viſibiles
illi radij in ſuo corpe: ⁊ mutati ſunt in
radijs ſolaribus. Et ex hoc q̄ſi mortua
remāſit. Reuerſa a ſe narrauit pr̄i ſpi
rituali p ordinē rē. O fatuitas quorū
dā. O demētia q̄ gruniūt contra ſctm̄
dei p̄dicant p̄dicatores ātixp̄i. O ſine
rōe. O inuidia. O puerſi appli:a libitū.
¶ Tertiū dr̄ ⁊c. Sublimauit eā xp̄us
ſponſus in tribus priuilegijs.
¶ Primo in fidei deſponſatione.
¶ Scd'o in miraculoꝝ coruſcatione.
¶ Tertio in glorie coronatione.
¶ Primo ⁊c. Magnū priuilegiū ē eſſe
ſpōſaʒ regis frācie: neapoli: vngarie: ſʒ
magis ieſu xp̄i. vt fuit katherina ſe
nēſi camera exiſtēs v̄go ſctiſſima: ap
paruit ei xp̄s cū mr̄e ſua: ⁊ cū his Io.
euā. paul⁹ apl's Dauid cū harpa in ma
nibus: ⁊ btūs dñic⁹. Virgo maria por
rexit manū Katherīe filio ſuo. Et xp̄s
eā deſpōſauit anulo ſuo de quo Oſee.
ī. Deſpōſabo te mihi i fide. O priuile
giū, magnū nō ē cōceſſuʒ hoc niſi huic
v̄gini ⁊ katherine martyri. Ecce de pri
mo priuilegio. ¶ Scd'm eſt ⁊c. Claruit
miraclis tripl'r. Pri'o i vita: qꝛ dū eſſet
rome cū .xxx. pſonis i cōuentu nec eſſet
panis p prādio: multiplicauit panē in
mēſa i abūdatia. preterea alia vice mul
tiplicauit vinū dū nō eēt i vegete. Se
cūdo i morte: qꝛ pl'imos īfirmos ſana
uit varijs lāguorib⁹ detētos cecos illu
minās ⁊c. ¶ Tertio poſt morte q̄ nō
ceſſat iplorare p nobis auxilia. Exēplū
de byrreto ſuo: q̄n̄o dux Gabam fuit ſa
nat⁹ a febre cōtinua q̄ i palatio ſuo ma
ria pictā hʒ cū ſtigmatib⁹ ſuis. ¶ Ter
tiū dr̄ ⁊c. Anno dñi .ccclxvij. ciuitas flo
rētina ꝯ pōtificē circa .lx. ciuitates de
tinebat ⁊ īnūera caſtra. Quāobrē Gre
go. xi. excōicauit eos. vn̄ coacti ſūt im
plorare katherina p ābaſſiatrice quā
miſerūt Auinionū ad Greg. xi. q̄ tunc
papa erat. Papa aūt cōmiſit cām ka
therie. Que reuerſa ē florētiā ⁊ exhor
tationē maximā fecit pplo ſup pace.
Interiʒ res aliq̄ntū dilata ē. ⁊ Gre. xi.
moriēs ſucceſſit ſibi Vrban⁹ .v. Sub q̄
p ſctām dei facta ē pax. Dū aūt v̄go ſe
nas eēt reuerſa: vocata ē p eūdē. Vrba
nū romā. Que veniēs fuit rogata vt ſer
monē hr̄et corā papa ⁊ cardinalib⁹ ſu
p ſciſma qd' erat it er eos: qd' ⁊ fecit ⁊
eos ad pacē reduxit. Sʒ q̄ris q̄re p̄di
cauit cū paul⁹ inhibeat mulierib⁹ p̄dica
re. i. Coꝛ. xiiij. Mulieres i eccl'ijs tace
ant. ⁊ .i. Thi. ij. Docere mulieri nō pmit
to. Rn̄deo ꝙ ē vez: ſʒ tn̄ cū q̄buſdā di
ſpēſatū ē vt p̄dicarēt pter maxias vir
tutes in eis exiſtētes: vt Magdalene
q̄ marſiliā cōuertit katherine martyri
q̄ q̄nquaginta oratores cōuertit ⁊ ceci
lie q̄ cōuertit Valeriū Thodore q̄ con
uertit Siſinniū: vt ſctificaret v̄bum
apl'i .i. Coꝛ. vij. Sāctificat⁹ eſt vir infi
delis p mulierē fidelē: iter quos ſctiſ

inſſererē: ſcī pnē katherine ſenēſ. Duȝ
eēt rome: cōſūmato vite ſue curſu col/
lectis filijs ⁊ filiab' ſuis nū clamit eis
vltimū curſuȝ vite ſue: dādo eis quat/
tuor reglas. ¶ Pria fuit ad timorē vt
dei timorē in ſe haberent. De quo. ps.
Initiū ſapiētie ⁊c. ⁊ Tho. in pͥhemio
ſup Job nihil eſt ꝙ tā reuocet hoīes a
malis: ⁊ inducat ad bonū ſicut dei ti/
mor ⁊ amor. Uñ tot mala: q: nō eſt ti/
mor. ¶ Scđa regla: ne ponerēt ſpeȝ in
diuitijs ſȝ i deo. ps. In te dñe ſperaui.
¶ Tertia vt cauerēt a iudicio temera/
rio. Mat. vij. Nolite iudicare: ⁊ nō iu
dicabimini. videas o ſocie libꝫ ꝓpꝛie
conſcīe. ¶ Quarta ꝙ pſeuerarēt in bo
nis vſqꝫ in finē: q: vt inqt Bern. Sola
perſeuerātia coronat. His auditis ab
eis: ⁊ dictis beō fine quieuit. Poſt moꝛ/
tē aūt appuit cuidā mlieri romane cū
tribus coronis in capite. Una de argē
to erat alia de auro: alia de lapidib' p/
cioſis. Prima de argēto q̄ datur virgi/
nibus: que rara eſt. Aug. de agone xpi
ano. Inter oia xpianoꝝ certamia du/
riora ſunt ꝓlia caſtitatis: vbi cōtinua
pugna ⁊ rara victoria. Scđa de auro q̄
dat martyrib' de qua. ps. Corona au/
rea ſup ⁊c. Tertia de lapidib' pcioſis
q̄ dat doctoribus ⁊ pdicatoribus. His
coronata fuit katherina de ſenis: o fe/
lix mulier. Mater xpi oſīdit pectus ⁊
vbera fili' latus ⁊ vulnera ⁊ Katherina
btā ſua ſacra ſtigmata: qbus eā īuocā
tibus preſtat ſua beneficia.

¶ In feſto ſcti Michaelis archāgeli.

Idete ne contem
natis vnuȝ ex his pu/
ſillis. Mat. xv. Inter
omēs mirās ⁊ ſtupen/
das operatiōes: quas
deus opatur in preſenti mūdo excellē
tiſſima vocari pōt ſua clementia per
quam miſerrimus nephandus pphe/
nus ⁊ ſcelēſtis pēccator de iniuſto ef/
ficitur iuſtus de lupo rapace ⁊ leone fe/
roci efficitur bon' ſeruus ieſu xpi. Ber.
ſuper Cā. domine dñs noſter ꝙ admi
rabile eſt nomē tuū in vniuerſa terra.
Quid eſt hō. q: innotuiſti ei: aut fili'
hoīs: q: reputas eū. Deniqꝫ miſeris vni
genitū tuū: immittis ſpm̄ tuum ꝑmit
tis vultū tuū ⁊ ne qͥd vacuū in celeſti
bus ab ope ſollicitudis tue: illos quoꝫ
beatos ſpūs ꝓpter nos mittis in mini
ſteriū noſtrum. Hec. Uulgariȝare. O
benigne ⁊ dulcis ⁊ clemēs dñs inquit
Ber. q̄tuȝ eſt immēſus ⁊ ardens amor
quem geris hoī ingrato ⁊ incognoſcē
ti ꝙ nō ceſſas indefeſſe illi cōmunica
re admirāda beneficia: vt videaſ ꝙ ni
hil aliud cures: niſi illum ſublimare.
Illi nāqꝫ miſiſti filiuȝ tuū: de quo. Jo
han. iij. Sic deus dilexit mundū vt fi
lium ⁊c. Mittis cōtinue ſpm̄ ſanctum
de quo Johā. xvi. Mittā ſpm̄ aduo.
Promiſiſti etiā videndū vultū tuum.
Exo. xxxiij. Oſtēdā tibi omne bonum
Quarto nō ſufficit ꝙ illū creaſti do
gāteȝ q̄tū ad corpus: ſed etiā donaſti
ei aīam rōnalem cū libero arbitrio qđ
nulli alij inferiori creature voluiſti co
cedere ⁊ in auxiliū illi' dediſti angelū
bonū qui de illa ſollicitā curā haberet.
Unde. ps. Angelis ſuis de' mādauit
⁊c. Qđ Ber. declarat di. Magna eſt di
lectio caritatis: qs qbus. de quo ⁊ qđ
mādauit. Sīqͥdem deus mādauit. Et
angelis ſuis mādauit. Et de hoīe mā
dauit. Et vt cuſtodiāt te in oībus vijs
tuis mādauit. Quādam reuerētiaȝ de
bet tibi hoc vbum inferre: afferre deuo
tionē: offerre fiduciā. In quouis diuer
ſoꝛio: in quouis loco reuerētiā exhibe
angelo tuo ne audeas illo pſente qđ
me preſente nō audires. Hec. Uidete
ne ⁊c. In quibus verbis de' laudibꝫ
angeloꝝ erit hodie ſermo. De quibꝫ
tria videnda ſunt.

Digitized by Google

¶ Primum: dicitur neceſſitatis.
¶ Secundum: dicitur nobilitatis.
¶ Tertium dicitur localitatis.
¶ Primũ dr̃ ꝛc. Utrum fuit neceſſaria homini in pn̄ti angelica cuſtodia. Et quif ꝑ vna opinione ꝙ nõ. Et rõ. Illi nõ eſt neceſſaria cuſtodia ſine auxiliũ alterius q̃ ꝑ ſe põt. Sȝ homo eſt liberi arbitrij: ꝑ qḋ eligere põt bonũ ꝛ malũ Eccl. xv. Ante hoiem bonũ ꝛ maluȝ: vita ꝛ mors. mors: qḋ ei placuerit dabitur. ei igit̃ ꝛc. ¶ Alia opinio dicit ꝙ ſic: q2 inter picula morat̃. Apoc. xij. Ue terre ꝛ mari: q2 deſcendit diabolus cũ potẽtate magna. R̃ndeo ſm Tho. ꝛ om̃s doc. Qḋ hoi viatori fuit neceſſaria oino cuſtodia. Que ꝯcluſio ꝓbat̃ triplici medio. Ratione. Auctoritate exẽplis.
¶ Primo rõne. Una maxima eſt Tho. .p.q.cxiij.ar.iiij. ꝙ illa creatura idiget cuſtodia: adiutorio atq; ſubſidio: cui iminet piculũ aie vlteri⁹. Sed in ſtatu vite hui⁹ ſeculi hõ eſt ꝯſtitut⁹ quaſi in via quadã i qua tẽdere dȝ ad padiſuȝ In qua via plurima imminẽt picula. Et ideo ſicut hoibus ꝑ viã nõ tutã ambulãtibus dant̃ cuſtodes: ita cuilibet homini q̃diu eſt viator cuſtos deputat̃ q̃ dr̃ angel⁹ q̃ euȝ adiuuet: igit̃ ꝛc. Que ſunt illa picula oñdit dauid. In via hac qua ambulabã: abſcõderũt ſupbi .i. demones laqueuȝ mihi. ꝛ pſ. lv. Multi bellãtes aduerſum me. ꝛ Ber. ſup Can. Caſtrũ aie tue in terra inimicor̃ ſitũ eſt: ꝛ vndiq; oppugnat̃: ſȝ a q̃bus. R̃ndeo ꝙ a trib⁹ hoſtibus. de q̃bus Ber. Mũdus caro demonia. Primo a mũdo. Ioh. xvi. In mũdo preſſuram habebitis. Scḋo a carne. Gal. v. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̃. ꝛ Aug. Inter oia xp̃ianor̃ certamina duriora ſunt ꝓlia caſtitatis vbi ꝯtinua pugna ꝛ rara victoria. Tertio a demone q̃ rationẽ ſeducit: volũtatẽ abijcit virtutẽ ꝑparitã opprimit. Qḋ bene conquerit̃ gubernator eccl'ie Petr⁹. i. Pet. v. Frãtres ſobrij eſtote ꝛ vigilate: q2 aduerſarius veſter diabol⁹ ꝛc. Et in tãtis piculis eſt hõ poſit⁹. Qḋ vt dicit Bon. l. iiij. di. xxv. ar. ij. Impoſſibile eſt hoiez eſſe ſine veniali: excepto xp̃o ꝛ eius matre. In tãtis ergo piculis idiget cuſtodia angelor̃ bonor̃ q̃ ipm̃ adiuuent. De q̃bus pſ. Angelis ſuis de⁹ mãdauit de te: vt cuſtodiãt te in oib⁹ vijs tuis. O benignitas dei q̃ nos in oibus vijs noſtris defendit. ſm Dñicum tholoſanũ: Triplex eſt via hois. Prima qua mundum ingredit̃. Scḋa qua in mũdo progredit̃. Tertia de qua mũdo egredit̃ ꝑ mortẽ. Prima q̃ naſcit̃. In hac defendit. Et niſi eſſet angel⁹ noſter defenſor nos deſtruerẽt demones. Ber. Si bonus ſpũs ſe elõgaret: malor̃ impetus q̃s ſuſtineret. Qñ creatura naſci t̃ a demone ſuffocaret̃: ne baptiſmũ haberet Sȝ deus omp̃s cito angeluȝ vocat qñ mulier dȝ parere filiũ vel filiã di. Uides hanc mulierẽ. Tali hora pariet filium vel filiã tibi eam cõmendo cõtra demonẽ. R̃ndet angel⁹. O mi dñe: mihi reputo ad magnã dignitatẽ ꝙ creaturã tuã ad tuã imaginẽ factã: ꝛ ſanguine redẽptam mihi ſit cõmiſſa. Et ſi nata nũq̃ deſerit eã quouſq; eſt in padiſo: aut in inferno: aut purgatorio. vñ Hiero. ſup mat. Magna dignitas aiarum eſt: vt vna q̃q; habeat ab ortu natiuitatis ſue angelũ delegatũ. Uere dignitas: q2 paſtor mult̃ oib⁹ dat vnuȝ paſtorẽ ad cuſtodiendũ: ꝛ nõ cuilibet. Sȝ deus cuilibet ꝑſone dat vnũ angelum. O ſublimitas aie. Sȝ dubiũ queritur quo tp̃e dat̃ iſte angel⁹: an in vtero: an extra vterũ. R̃ndeo ꝙ cũ duplex ſit natiuitas ſm Cano. de cõſe. di. iiij. Firmiſſime tene. In vtero. Ex vtero. Quidã voluerũt dicere: ꝙ dat̃ in pma in vtero. Que opinio fuit bona. l. ij. di. xi. i declaratiõe littere. Sȝ cõis opinio

Digitized by Google

eſt: ꝙ natis immediate. Qđ tenet ma giſter in.ij.di.xi.c.i.qđ incipit. Illud q̃ʒ ſciēdū. Sʒ quare nō dat̃ i vtero ad cu ſtodiā. Rñdet tho.i.p.q.cxiij.ar.vi.Qđ cū tales ſunt adhuc aliqđ mr̃is: cuſto diunt ab āgelo mr̃is. Sicut fruct⁹ arbo ris in arbore exiſtēs: eſt aliqđ arboris. Qui cuſtodit arborē. pʒ ꝙ etiā fruct⁹ hʒ in cuſtodiā. vñ ille angel⁹ q̃ matreʒ cuſtodit: cuſtodit ꝛ filiuʒ. ¶ Scđa via eſt qua in mūdo ꝓgredit̃: dū vſuʒ rōis hʒ i qua peccare pōt: in hac ipm cuſto dit. Qđ facit ſm Tho.in.ij.ſen.di.xi. ar.iij.ipm ꝓſeruando a malo culpe ꝛ a malo pene. Pmo culpe nō cogēdo: ſʒ ꝑ ſuadēdo vt pctā ſinat: aut non faciat. dicit pctōri. Ne retineas adulterā o li bidinoſe nec vſurā.o.vſurarie: nec odiū O odioſe. Et ſic demon ꝑſuadet ꝛ inci tat ad malū: ita angelus ad bonū. Fi gura de balaā Numeri.xxij.ca. Cui an gelus euaginato gladio occurrit: redu xit eū ne ꝑplo malediceret apparēs ei in via. ¶ Scđo preſeruat a malo pene: qꝛ cū q̃s mortalr̃ peccat: meret̃ ſtatim vt demones poſſint ſibi frāgere collū: ꝛ ducere ad infernū. Sed angeli boni arcent ipſos: ne poſſint exercere ſuam maliciā in pctōrib⁹ quō vellēt ſcirēt et poſſent. O bona cuſtodia. Figura.iij. Reg.xix. de helya ambulāte ꝑ deſer tum tendēs ad montē oreb: dormiuit ſub vmbra. Cui cito angel⁹ occurrit di cens. Surge: qꝛ grādis tibi reſtat via. Moralr̃. Helias eſt pctōr q̃ dormit in pctis: nec cogitat pctā ꝓpria: offenſaʒ dei, futurā penā. ſʒ ſemꝑ in voluptati bus pōpis delitijs. de q̃bus Job.xxj. Tenēt tympanū ꝛ cytharā ꝛ gaudent ad ſonitū organi: in puncto aūt ad in ferna deſcendūt. Faceeis illius cardi nalis: q̃ exiſtēs in domo magnifici lau rentij in cōuiuio poſit⁹ vbi erāt pulcre iuuenes: dixit. Vellē habere hic meuʒ ꝑadiſuʒ. Preterea de cardinali ianuē

ſi: Janue: cū fratres noſtri acceſſiſſent ꝑ elemoſyna petēda. Illa accepta fra tres egere ſibi gratias dicentes. Deus det vobis ꝛ ipē ꝑadiſum. Rñdit. Tar dius quo poterit. Sʒ huic peccatori ſic dormiēti occurrit angel⁹ ipm excitās di. Surge o infelix ab vſuris a malis a pctis: ne magis differt: qꝛ ſenect⁹ ꝑ pe morteʒ. Vñ quidā. Jam ſeneſcis et barba caneſcit nec conterreris. O aīa dānata ne vnq̃ tardes ad vltimū hu iuʒ. Nā multos decepit bene faciend⁹. ꝛ Petrar.vi.diuinitatis. Felix q̃ ſemi tam reppe rit huius noſtri montuoſi ꝛ rapidi torrētis q̃ eſt vita noſtra mul tis adeo grata infelix mortaliuʒ gen tium cecitas in talib⁹ rebus ſpē cō ſtituēs quas leue tēpus tam rapaci tis aufert. Ecce quō angel⁹ ꝛc. ¶ Ter tia via eſt qua de mūdo egredit̃. ſ. ꝑ mortē: qꝛ in morte mēriunt̃: nitunt̃ de mones rapere aīam: ſed ipſi eos fugāt atq̃ʒ adiuuāt. O dulcis cōſolatio mor tui. Ab oībus derelinq̃tur amicis ſed ſolus angelus aſſiſtit: atq̃ʒ animā aſſo ciat. Unde Exod.xxiij. Mittā angelū meū qui p̄cedat ꝛ cuſtodiat te in via ꝛ introducat te in locū quē ꝑparaui. Il le. Exēplū illius monachi q̃ impugna batur a fornicatione. O bellū grande. Augu. Inter oīa xp̄ianorū certami na ꝛc. Sic tēptatus religiꝰ heremuſ in vicū egypti perrexit. Et videns filiā pulcrā cuiuſdā ſacerdotis paganorum eam adamauit: ꝛ dixit patri eius. Da mihi eā in vxorē. Ille reſpondit. Non poſſum niſi prius deū meū interroga uero. Et abiēs ad demonē quem cole bat: dixit ei. Monachus quidaʒ venit volens accipere filiam meam. Demon reſpondit. Da ei ſi negat deum ſuum ꝛ baptiſmū: ꝛ propoſitū monachi. Ipm interroga. Veniens ſacerdos dixit ei. Nega deum tuum: ꝛ baptiſmū: ꝛ pro poſitū monachi: ꝛ dabo tibi filiā meā

Digitized by Google

Ille aūt conſenſit. Pergens aūt ſacer
dos ad demonē dixit ſe tria illa factu
rum. Cui demon clamare cepit. Noli
tamē dare: qꝛ q̄uis renunciauerit iſtis
tribus: tñ de⁹ ſuus eſt ita bon⁹ q̄ ipm
nō deſeruit: ſʒ adiuuat eū: ab eo nō re
ceſſit. O bonitas diuina. Fiat practi-
ca. Pctōr centies imo millies deū blaſ
phemat. Det ei ficus ad oclos: tñ pctō
rem nō dereliquit. Ad ꝓpoſitū. Sacer
dos dixit. Non poſſum tibi illaſ dare
qꝛ deus a te nō receſſit: ſʒ adhuc adiu-
uat. Frater autē audiens ingemuit: ⁊
penitentiā egit de pctō manēs in pe-
nitentia pluriꝫ hebdomadaꝝ. Ec-
ce o aīa chara q̄uō deus ꝑ angelū ſuū
pctōrem nō derelinquit. ¶ Scdōm dici
tur ⁊c. Duplicē naturā creauit ille opi
fex verus de⁹. Sʒ inquirendū eſt quā
naturā nobilioꝛē cōſtituit: an angelicā
an humanam. Ad hoc tho. i. ꝑ. q. cviij.
Magiſter in. ij. di. ij. Bon. i. q. di. xi. qd̄
de hoīe ⁊ angelo poſſum⁹ loqui duplr
vt ſic videri poſſit eoꝝ dignitas: aut
q̄ ad cōditionē nature: aut, quo ad effi
catiaꝫ gratie. Quo ad primū: angelus
precellit hoīem in quattuor.

¶ Primo in creationis dignitate.
¶ Scdō in vite puritate.
¶ Tertio in ſeruitij facilitate.
¶ Quarto in p̄mij citiori ꝑceptione.

¶ Primo ⁊c. Sunt eñ creati dignius
q̄ hoīes rōne loci: qꝛ in celo empyreo:
vt di. magiſter in. ij. diſ. ij. Homo vero
de limo terre in terra: qua nil eſt vili⁹
inter oīa elemēta. Illi in monte glie:
hoīes in valle miſerie. Illi ante hoīem
in die leticie. s. dñica die ſunt creati: ho
mines vero poſt angelos in die triſticie
. feria. vi. Illi imoꝛtales: ima teriales:
paſſibiles: hoīes vo materiales: moꝛ
tales: paſſibiles. Un̄ phs in. xij. Meta.
appellat eos ſubſtātias ſeparatas: qꝛ ima
teriales. ps. Qui facis angelos tuos
ſpūs. Unde xpo q̄rum ad hoc fuit mi
nor. Minuiſti eum paulo ⁊c. ¶ Scdō
in vita ⁊c. Angeli eñ qui in celo ꝑſti-
terunt nunq̄ aliqd̄ veniale cōmiſerūt
⁊ in oībus dei voluntatē ꝑficiunt. ho
mines aūt ad min⁹ venialiter peccant
Eccl. vij. Non eſt hō qui nō peccet. ꝓ-
uerb. xx. Quis pōt dicere mundum eſt
coꝛ meū: ⁊ purus ſum a pctō. In auſ. de
monachis. §. triennij. Natura huma-
na labitur ad delicta. ⁊. xij. q. i. omnis
etas ad malū ꝓna eſt ab adoleſcentia
ſua. ⁊ ꝓuer. xxiiij. Septies i die cadit
iuſtus. ¶ Tertio in ſeruitij ⁊c. Angelus
eſt ſpūs nō aggrauaf ꝑ corpus vt hō.
Homo eñ in ſeruiendo deo plus labo
rat vna die q̄ oēs angeli ab initio mū
di. Cum quātis laboꝛibus miſer hō et
fatigatiōibus opꝫ ꝑueniat ad paradi
ſum: qualibet ex nobis experif quoti-
die. Nam laboꝛ eſt ieiunare: vigilare:
oꝛare: abſtinētias facere: quorum oīm
angelus eſt immunis ab his. Un̄ pꝫ
q̄uō ꝑcellunt nos in his. ¶ Quarto in
p̄mij citioꝛi. Angeli eñ ꝑcipiunt p̄mi-
um ſuū citius q̄ homo: qꝛ in p̄ma die
ſue cōuerſionis ad deum ſuuꝫ p̄mium
eſſentiale acceperūt. Homo vero celes
ſte premiū poſt morteꝫ ſuam accipit a
deo. Sunt beati iam ꝑ tot annos: ho
mo aūt tardius beatificaf. Ideo. Au-
gu. xi. de ciuitate dei. Cetera oīa q̄ con
didit deus nature dignitate ꝑcellit. ⁊
Greg. In angelo ſimilitudo diuine ima-
ginis inſinuaf expſſa. Un̄ pꝫ de ipſis
q̄uō nobiles ſūt: aut loquimur quoad
efficatiā gratie: tūc dico q̄ natura hu
mana ꝑcellit angelicā: vt ponit tho. in
ix. di. ſcdī libri ſen. Qd̄ probat triplici
rōne in preſenti.

¶ Primo ratione vnionis.
¶ Scdō rōne reparationis.
¶ Tertio rōne acquiſitionis.

¶ Primo rōne ⁊c. qꝛ naturā noſtrā vni
uit cum ſua: ⁊ naturā angelicam reli-
quit. Heb. ij. Nuſq̄ angelos appꝛehē-

dixit sed semen Abrae. Unde patet maior fraternitas inter xpm et hoiem: quam inter xpm et angelum. Et in signum huius xps noiat homines fratres suos. Unde ps. Narrabo nomen tuum fratribus meis. et Jo. xx. dixit xps Magdalene. Uade ad fratres meos: et dic eis Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum Nunquam in scripturis invenitur quod xps angelos noiauit fratres. Hanc dignitatem noverat bene angelus qui ante hanc unionem incarnationis permittebat se adorari quod post prohibuerunt. Apocal. xix. c. Uide ne feceris: quia conservus tuus sum: et fratrum tuorum. Et ideo circa hanc unionem et incarnationis mysterium administraverunt ipsi angeli mirabiliter. Primo ad conceptionem nuncius fuit angelus Luce. i. Ecce concipies. Scdo ad nativitatem. Lu. ii. Annuncio vobis gaudium magnum. Tertio ad passionem. Luc. xxii. Apparuit angelus confortans eum. Quarto ad resurrectionem. Marci. xvi. Angelus dni descendit de celo: et dixit mulieribus. Scio quod etc. Quinto ad ascensionem. Act. i. Ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis. s. angeli. Ideo dicit Leo papa. Et habetur de cons. di. i. duo hymni in novo testamento per angelos fuerunt decantati. Primus All'a. Scdus Gloria in excelsis deo. Et ro: quia ordines angelorum facti sunt ruinosi per eorum superbiam. Unde videntes deum hominem natum cecinerunt Gloria in excelsis deo. Uidentes per resurrectionem aias liberatas cecinerunt All'a. quod fecerunt propter eorum utilitatem que in hoc consistebat quod eorum ruina ex hoibus debebat restaurari: quia hoies saluandi intrabunt in locum cadentium angelorum. Aug. Unde angeli ceciderunt illuc venturi sunt hoies. ¶ Scdo rone reparationis: quia homo peccavit mortaliter: angelus similiter: sed tamen homo reparatur per xpi sanguinem. de quo apostolus. i. Corin. vi. c. Empti estis precio magno. Sed quo o paule: auro: argento: non: sed precioso sanguine. Apoc. i. Lavit nos a pctis nostris in sanguine suo O privilegium mirabile. Angelus autem non est reparatus. O amor dei ad hominem. Ideo Greg. O mira circa nos tue pietatis dignatio. Canta. Ex hoc conclusio hec extrahitur quod quotiens peccat homo: totiens divina bonitas est parata ipsum suscipere: si revertatur: quam dignitatem non habet angelus. Unde addit Alber. quod et angeli gaudent de nostra conversione. Primo: quia vident tam gloriosum fructum sue custodie. Secundo gaudent quando vident ex peccatoribus conversis suum adimpleri numerum. Tertio gaudent quando vident in laudendo deum: tale se habere consortium. Olim quidem laudabat deum sola natura angelica: sed nunc addita est natura humana: et iam modo veraciter dici potest illud Job. xxxviii. Cum me laudarent astra matutina hoc pertinet ad laudem angelorum: et iubilarent oes filii dei: hoc pertinet ad laudem hoim. ¶ Tertio rone etc. Tho. iii. di. ii. Homo potest acquirere et mereri amplius et copiosius premium quam angelus triplici rone. Et rone difficultatis que est in homine et non in angelo. Angelus unico actu consecutus est premium suum: homo autem exercebat actus suos per ieiunium: per vigilias: et hmoi. Et rone longitudinis temporis que est in hoie qui diutius moratur in penitentiis quam angelus. Et rone meriti passionis xpi que operatur infinite pro homie quod non facit pro angelo quia pro illo non est mortuus: non crucifixus: non derisus. o dignitas humana. Ecce quo etc. In quibus verbis due sunt videnda difficultates. Prima utrum sit numerus angelorum: utrum possit sciri. Ad hoc sunt due opi. Una tho. i. par. q. l. ar. iii. et in iii. di. ii. ar. iii. Quod angeli sunt in maxima multitudine oem materialem mul

tudinem excedẽtes. ꝛ Jobã. xxv. Nun
quid eſt numerus militũ eius. Unde
nõ poteſt ſciri cũ ſit numerus infinit⁹
Et vt dicit Damaſ. in. ij. di. iij. c. iiij. An
geli nõ ſolũ dantur oĩbus hoĩbus: ſed
oĩbus creaturis in ſua ſpecie. oĩb⁹ eĩs
in ſua ſpecie ꝛc. Qui ſunt plus boni:
an mali. Rñdeo ꝙ boni: vt dicit Tho.
i. pte. q. lxiij. ar. ix. ¶ Scda opinio eſt
Alber. in. ij. lib. cõpẽdij. Tho. c. de caſu
ocali angeloꝝ: qḋ choꝛi angeloꝝ diui
dũtur in. ix. choꝛos: ꝛ qlibet choꝛus di
uidit in. vi. M. lxvi. legiones angeloꝝ
m Alber. legio facit angelos. cccccc:
Et ſic in ſũma. vi. M. lxvi. legiones fa
ciunt trecẽties nonies cẽtena milium
qngẽteſies nonagintaſepties mille.
xx. M. xcvi. ¶ Scda difficultas. vtrũ
angelus differt ſpẽ. Una opinio Scoti
ꝙ nõ. alia Tho. i. pte. q. l. ꝙ ſic que ve
rioꝛ tenet. Unus pcedit aliũ in decu
plo pulchritudie. O nobilitas angeli.
Et ſic pꝫ ſcdm. ¶ Tertiũ dr ꝛc. In quo
loco collocãtur aĩe noſtre. Rñdet tho.
in. ij. di. ix. ar. viij. in cor. q. ꝛ. Grego. in
omel. de angeloꝝ diſtinctione. Magi
ſter. ij. di. ix. Bona. ibidẽ ꝙ hoĩes aſſu
mũtur ad oꝛdines angeloꝝ. Et ſcdꝫ ꝙ
plus vel minus habẽt in merito ſupra
vel infra cũ angelis collocabũt qꝛ pre
mia correſpõdẽt meritis. Nã infirmi
in meritis erunt cum infimis in celo.
Mediocres cũ medijs: ſupremi cũ ſu
premis oꝛdinãtur. In pmo oꝛdine an
geloꝝ ponũtur virgines coꝛpoꝛe ꝛ mẽ
te: qꝛ angelis eſt cognata virginitas:
vt Lucia agnes ꝛc. de qbus Mat. v.
Beati mũdo coꝛde: qm̃ ꝛc. In. ij. oꝛdie
archãgeloꝝ ponũtur penitẽtes: q cum
maximis lachꝛymis fleuere ſua pecca
ta. de qbus Mat. v. Beati qui lugent
qm̃ ꝛc. Aſculanus. Nil pſunt lachꝛy
me ſine aĩe conſenſu oculoꝝ triſtis do
loꝛ interius correſpõdeat: Juſte enim
tales lachꝛyme ſunt ſatiſfactoꝛie.

¶ In tertio oꝛdine thꝛonoꝝ ponun
tur miſericoꝛdes que pꝛoximo fuerunt
pij. de qbus Mat. v. Beati miſericoꝛ
des: qm̃ ꝛc. O auare aperi manũ: quia
hi ſunt qui te debent perducere ad pa
radiſum. ¶ In. iiij. oꝛdine dñationum
ponuntur patientes in tribulationi
bus. de quibus Mat. v. Beati qui per
ſecutionem patiũtur pꝑter iuſticiam.
Ro. xij. In tribulatiõe patiẽtes. In. v.
oꝛdine poteſtatũ ponũtur cõtemplati
ui ꝛ boni religioſi qui regulã ꝛ maioꝝ
ſuoꝛum inſtituta ſeruauerunt. In. vi.
oꝛdine pꝛincipatũ ponũtur plati ꝛ per
ſone eccleſiaſtice: iudices ꝛ officiales
qui iuſticiã fecerunt. De qbus xpc. Iu
ſte iudicate filij hoĩm: ꝛ nõ per mune
ra. q. xi. q. iij. pauper. Munera peruer
tunt iudicia. In. vij. oꝛdine virtutum
ponũtur virtuoſi oĩbus virtutib⁹ theo
logicis ꝛ cardinalibus que faciũt ho
minem beatũ ꝛ laude dignum. Hiero.
Nobilitas ſumma eſt clarum eſſe vir
tutibus. In. viij. oꝛdne cherubinoꝛum
ponũtur pdicatoꝛes ꝛ doctoꝛes q ver
bo ꝛ exemplo docuerũt. In hoc oꝛdine
dominicus: vincentius: franciſcus. De
quibus dantes. xi. Para. Diuina pꝛui
dentia que mũdũ regit. Creauit duos
pꝛincipes qui in eius fauoꝛẽ qui hinc
ꝛ inde eſſent illi duces. Unus totus
fuit amoꝛe ſeraphicus. alter ſapientia
cherubico ſplẽdoꝛe fuit in terris. Qui
duo candelabꝛa fuerũt in mundo. In
ix. oꝛdine ſeraphinoꝛ ponũtur arden
tes charitate ꝛ amoꝛe dei. In hoc ſunt
apoſtoli iohan. bap. Super choꝛos an
geloꝝ nullus eſt niſi maria. Uide
te ergo ne contemnatis ꝛc.

¶ In feſto apoſtoloꝝ ſymonis ꝛ iude.

PRopter te moꝛtifi
camur tota die: eſtimati
ſumus vt oues occiſionis
ad Ro. viij. ¶ Poſt ...

tura hūana cecidit ab altitudine ſue dignitatis.ſ.a ſtatu innocētie in miſeriam peccati.ꝛ ꝙ ſenſualitas facta eſt rebellis rationi ꝓpter infectā ꝛ corruptam radicē ꝛ culpā pͥmoꝝ parētuꝫ noſtroꝝ:opus eſt vt hō laboret in exercitijs bonis:ꝓ acq̄ſitione vite eterne. vñ Gene.iij.dicit figurate deus pͥmo hoi.Jn ſudore vult9 tui veſceris pane tuo:donec reuertaris in terrā:de qua aſſumpt9 es:qꝛ ꝛc.Que ſnīa affirmat a Hiero.ad creſiphōtē.Tepidū diſcipulū nō amat xp̄s.Sꝫ q̄ vult inq̄t me9 eſſe diſcipul9:abneget ſemetipm̄ ꝛ tollat crucē ſuā ꝛ ſequat me.oportet nos per multas tribulatiōes introire in regnū celoꝝ.Beati eſtis cū maledixerit vobis hoīes ꝛ perſecuti fuerint.Gaudete ꝛ exultate qm̄ merces veſtra copioſa eſt in celis.Future vite gloria:p̄ſentis vite incōmodis comparat.Jlle. Et pius papa.pius ep̄s ſeruus ſeruoꝝ dei.Chariſſimo in xp̄o filio noſtro Federico romanoꝝ imperatori auguſto:ſalutē ꝛ apoſtolicā bn̄dictionē.Oēs qui pie ꝛ iuſte viuere volūt pſecutionē patiunt.Odit mūdus q̄etos pͥncipes.raptores:ſanguinarios omi ſcelere iq̄natos ꝛ infideles:vt ſui ſiles amat ꝛ diligit.Tu vō q̄ mitis es:velleſq; q̄ete ꝛ bene viuere:mūdo aduerſaris:ꝛ mundus tibi aduerſabit.Sed beati q̄ perſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā.Jlle. ꝛ Ambr.li.de abel ꝛ cayn.Sicut bellator ſine armis eſſe nō pōt.ita nec virt9 ſine exercitio.Vñ xp̄s in euāgelio.A dieb9 Jo.bap.regnū celoꝝ vim patit: ꝛ vio.ra.il.Nō dormiētib9 ſed vigilātibus pollicent p̄mia.Jlle.ꝛ Dantes ſup hoc.Regnū celoꝝ violētiā patitur ab amoris feruorē ꝛ ſpeꝫ diuinā q̄ diuinam ſupat volūtatē.Et qꝛ p̄us poſſet terreri:ꝯſiderata fragilitate ꝓpria.De qua gen.viij.Senſus enī ꝛ cogitatio cordis hūani ꝓna ſunt ad malū ab adoleſcentia ſua.Cōſiderare habet illud q̄ dicit Aug.in omel.Opus cū fine merces ſine fine.ꝛ ap̄ls Ro.viij.Nō ſunt ꝯdigne ꝛc.ꝛ.i.Cor.ij.Oculus nō vidit nec auris audiuit:nec in cor hoīs aſcēdit q̄ ꝛc.Apl̄i ergo hoc ꝯſiderātes tormēta ſuſtinuerūt ꝓpt deū vt mercedē ꝯſequerent.iuxta illud Heb.xi.Operati ſunt iuſticiā.adepti ſunt repromiſſiones.vñ dicitr vba aſſumpta.ꝓpter te ꝛc.Jn q̄b9 vbis volo hodie diſputamus vnā altā materiā ſatiſq; curioſā que eſt de ꝓuidentia diuina.Si deus habet ꝓuidentiā de hoc mūdo q̄ ſinit charis ſuis euenire tot mala.de illa ergo tria videbimus myſteria.

¶ Pͥmum dicitur oppoſitionis.

¶ Secundum dicitur declarationis.

¶ Tertium dicitur reſponſionis.

¶ Pͥmū dꝫ ꝛc.Dubiū querit vtrū de9 habeat curā ꝛ ꝓuidētiā de nobis ꝛ de hoc mūdo.Circa h̄ due ſunt opi.Una dicit ꝙ nō:alia ꝙ ſic.Pͥa dicit ꝙ nō ſed oīa eueniunt a caſu ꝛ fortuna ſine fato.Que opinio fuit antiq̄ꝝ philo.vt fuit epycur9 democrit9.ꝛ plures alij. Quo pbat intētū ſuū triplici modo.

¶ Pͥmo ratione.

¶ Secundo auctoritate.

¶ Tertio figura.

¶ Pͥmo rōne.ꝛ hoc dupliciter.Pͥmo rōne diuine ſapiētie.Scdo rōne diuine iuſticie.Pͥmo diuine ſapiētie.Cōcluſio eſt phi.i.Meth.Sapiētē ordinare oportet ꝛ nō ordinari.i.regere ꝛ nō regi.Exēpli gr̄a.De pr̄ familias q̄ ꝗꝫ pōt dꝫ expellere oēs errores:oēs defectus a domo ꝛ familia ſua.ꝛ rex in regno ſuo dꝫ malos expellere:fures ſpoliare.qꝛ vt Augu.iiij.de ciui.dei.c.iiij. Remota deniq; iuſticia.q̄d alīd ſunt regna niſi magna latrocinia.q̄ ſnīa verificat.C.de epali audiētia.l.humanū ꝛ.C.de legatis ꝛ fideicō.l.i.Et ſapiēs oīa bene geſta eſſe intelligunt ad gu

ſituum. Deus hoc nō facit: q2 videmus tot errores: tot defectus: tot mala: tot peccata fieri in mūdo. Unde oportet vnū de trib⁹ dicere: aiunt iſti phi. Aut ꝙ deus nō pōt remouere hmōi defect⁹ ⁊ ſic nō eſt omps. Aut nō vult: ⁊ ſic eſt cauſa peccati. q2 vt dr̄ di. lxxxvi. c. Facientis pculdubio culpā hꝫ: q̄ qd̄ poteſt corrigere negligit emēdare. Scriptū quippe eſt. Non ſolū q̄ faciūt: ſed etiā q̄ cōſentiūt facientibus digni ſunt morte aut neſcit ⁊ ſic eſt ignorās. Sꝫ iſta nō ſunt ponēda in deo. Primo ꝙ nō poſſit q2 eſt omps. In ps. cxiiij. Oīa quecunqꝫ voluit ⁊c. ⁊ alibi. Dixit ⁊ facta ſunt. ⁊ beda in omel. zachei. Que impoſſibilia ſunt apud hoies poſſibilia ſunt apud deū. Scdo ꝙ nō ſciat. cū ſit ſapientia infinita. ps. Oīa in ſapientia feciſti. ad Ro. viij. O altitudo diuitiarum ⁊c. Tertio ꝙ nō velit: cū ſit cauſa noſtri boni. Qui vult oēs ſaluos fieri inqt apls. ſed iſta nō ſunt ponēda in deo. Et ꝙ nō tollat hos defect⁹ hoc nō eſt: q2 nō poſſit ⁊ nō velit: ⁊ non ſciat. Sed q2 eius puidētia nō ſe extēdit ad iſta inferiora: ſed oīa eueniūt a caſu ⁊ fortuna: a caſu ⁊ fato. Intelligēdo fatuꝫ diſpoſitionē ſyderū ſub qua qs eſt cōceptus vel nat⁹: vt dicit Tho. ij. di. xxix. Un̄ Job. xxij. Nubes latibulum eius ⁊ circa cardines celi perābulat: nec noſtra cōſiderat. Deus nō curat nr̄a infima inqt noſter lōbardus. Un̄ prima ratio hui⁹ ⁊c. ¶ Scda ratio eſt diuine iuſticie. Juſticie diſtributiue conuenit reddere vnicuiqꝫ qd̄ ſuū eſt. Ammonitis. xij. q. ij. c. Cū deuotiſſimā. Sūmū t in reb⁹ bonū eſt iuſticiā colere ⁊ ſua vnicuiqꝫ iura ſeruare. ⁊ inſtituta de iuſticia ⁊ iure. l. iuſticia. Juſticia eſt cōſtās ⁊ ppetua volūtas ius ſuū vnicuiqꝫ tribuēs. ⁊ Aſcu. lib. ij. c. v. Juſticia aliud nō eſt modo videri dando cuilibet qd̄ ſuū eſt ꝙ cōſtans ppoſitū ⁊ ppetua voluntas. ſed hec iuſticiā non videt eſſe in deo: q2 nō reddit ſcḋm merita ⁊ demerita ⁊ bona bonis. ⁊ mala malis. vt dr̄. C. de officio rectoris puincie. l. vt virtutū. ⁊ C. de ſtatuis et imaginib⁹. boni ſunt remūerādi: mali ſꝫo puniēdi. In iiij. ethi. Honor eſt exhibitio reuerētie in teſtimoniū virtutū. In eodē. Solus bon⁹ eſt honorād⁹ ſcḋm virtutē. Et per oppoſitū: mal⁹ non. In iiij. ethi. Prauus nō eſt dign⁹ honore. In pſentiarū ſꝫo mali pſperant: boni deprimunt. Qui ſunt cōiter q̄ ſublimātur ad aliqua officia. Ad dignitates. ad honores. mali. proterui. pphani. Si vacat aliqd̄ bñficiū p nephas accipit In pſentiaꝝ ſnīa ſalomonis. puer. x. fallit. Qui ābulat ſimplr ambulat cōfidēter. imo ambulat inſipiēter: q̄ ſimulat ſe ouē a lupo rapit. Un̄ Jere. admiratus. c. xij. Quare via impioꝝ pſperatur. Bene eſt oībus q̄ puaricant ⁊ iniq̄ que agūt. Plātaſti eos ⁊ radicē miſerunt: pficiūt ⁊ faciūt fructū. O bone ieſu ſi iuſtus es: quare vſurarij: diſſipatores pupilloꝝ viduarū orphanoꝝ viuunt ſub celo. qre cōcubinarij. qre amici tui tribulātur. deridentur. turbātur. Non eſt dicēdū ꝙ nō ſis iuſt⁹. Sed q2 nō extēdit ſe ad iſta inferiora puidentia tua. Ex hac rōne dixit epycurus. de quo Lact. in iij. c. xvij. Uidebat epycurus bonis aduerſa ſemp accidere paupertatē: labores: exilia: careꝝ amiſſiones. Malos cōtra bonos eſſe: augeri potentia: honorib⁹ affici. Uidebat innocentiā min⁹ tutā: ſcelera impune committi. Uidebat ſine delectu mortē: ſine ordine ac diſcrimine annoꝝ ſeuire mortem: ſed alios ad ſenectutē peruenire alios infantes rapi: alios iaꝫ robuſtos interire. alios in pmo adoleſcētie flore immaturis funerib⁹ extingui in bellis potius meliores ⁊ vinci ⁊ perire. Maxime aūt cōmouebat hoies in pmis

Digitized by Google

religioſos grauioribus malis affici. His autem q̄ aut deos omnino negligerent aut nō pie colerēt: vel minora incōmoda euenire vel nulla. Ipſe etiā tēpla fulminib⁹ cōflagrare. Cum hec igit cogitaret epycurus: earū rerū velut iniq̄tate inductus. ſic enī cauſam ignorāti videbat̄ exiſtimauit nullam eſſe p̄uidentiā. Ille. Et ſic p3 rōnibus q̄ñ nō videt̄ ꝛc. ¶ Scdo ꝓbatur auctoritate. ꝛ hoc triplici auctoritate.
¶ Primo diuinali.
¶ Secundo paganali.
¶ Tertio philoſophicali.
¶ Primo diuinali. Job. xxi. Quare impij viuūt ſublimati ſunt ꝯfortati ſunt diuitijs. ꝛ Abacuh. i. Uſqꝫquo dn̄e clamabo ad te: ꝛ nō exaudies. Uociferabor ad te vim patiens ꝛ nō ſaluabis. Quare nō reſpicis ꝯtēptores ꝛ taces cōculcāte impio iuſtio: ē ſe. Uñ patet ꝓma. ¶ Scdo paganali. Ouid. lib triſtiū. Nō fatū vincere nulla valet. Tul. lib. i. de diuinatione. Fato oia viuūt. Iuue. lib. iij. ſatyra. i. Seruis regna dabunt captiuis fata triūphos. Quintilian⁹ in declamationib⁹. Fato viuim⁹ cōualeſcim⁹ morimur. Uñ p3 ſcda auctoritas. ¶ Tertio auctoritate pħicali Cōmē. auerrois. xi. metha. Intellect⁹ diuinis vileſceret: ſi minima nature attēderet. ꝛ Boe. i. de ꝯſolatione loquēs philoſophie dicit.

O ſtelliferi conditor orbis.
Qui perpetuo nixus ſolio.
Rapido celum turbine verſas.
Omnia certo fine gubernas.
Solos hominū reſpuis actus.
Merito rector cohibere modo.
Nam cur tantas lubrica verſas.
Fortuna vices premit inſontes.
Debita ſceleri noxia pena.
Latet obſcuris condita virtus.
Clara tenebris iuſtuſqꝫ tulit.
Crimen inquit. Ille

¶ Huius opinionis fuerūt permanides: ſimonides: ꝛ manichei. de quibus xxiiij. q. iij. c. Quidā aūt heretici q̄ ſic bant p̄ncipiū eſſe dyabolū. de quo Jo. xiiij. Uenit enī princeps ꝛc. Et bonū i. deū. Uñ p3 auctoritate. Tertio figura vtriuſqꝫ teſtamēti. ¶ Primo vt iiij. Reg. vi. Benadab rex ſyrie dū Samariā opprimeret: ad tātā miſeriā deduxit: vt mater ꝓpriū filiū comederet. Et ibi caput aſini fuit venditū. lxxx. argēteis. Si in te erat p̄uidētia o deꝰ ꝛc. Preterea i nouo. Mat. viij. de xp̄o aſcēdēte in nauiculā cū diſcipulis cepit dormire: cūqꝫ nauis periclitaret̄ fluctibus: ceperūt clamare ap̄li. Dn̄e dn̄e ſalua nos: perimus. ipſe ergo inq̄t euangeliſta dormiebat. Moralit̄. iſtō mare denotat mūdū vbi eſt nauis eccleſie. Uere mare: q2 amarū in p̄ncipio in medio: amariſſimū in fine. In quo tot mala: tot piuria: tot blaſphemie: tot odia ꝑpetrant̄. Fides xp̄ianaqꝫ ad nihilū deuenit. Ubi eſt cult⁹ diuinus. O regnū grecoꝝ. o ꝯſtātinopolis. o capha. o argos Ubi eſtis. In manu turchi. vbi nō eſt religio dei. Nos celebrat̄ officiū. Eccleſie dei ſunt mācionꝫ turchoꝝ. Ubi eſt p̄uidentia diuina. Uñ Hiero. ad Eliodo. Horret animus noſtroꝝ temporū ruinas ꝛ mala p̄ſeq̄. Uiginti ꝛ eo amplius anni ſunt q̄ inter Cōſtantinopolim ꝛ alpes iulias: quotidie roman⁹ ſanguis effunditur. Scitiam. Thraciā. Macedoniā. Daciam. Dalmatiā: cunctaſqꝫ pānonias. Gottus. Quadus Alan⁹. vaſtāt. trahunt: rapiūt. Quot matrone. q̄t virgines dei ꝛ ingenua nobiliaqꝫ corpa his bellis fuere ludibrio. Capti p̄ſules interfecti ep̄i ſubuerſe eccleſie. ad altaria xp̄i: ſtabulati equi martyrū effoſſe reliq̄e. vbiqꝫ luctus. vbiqꝫ gemitus ꝛ plurima mortis imago. Ille.
¶ Secundū p̄ncipale ꝛc. Tho. i. par

q.xxij.ar.ij in.j.ſen.di.xxxix.ar.ij.in.iij
li.ↄ genti.c.lxxij. Nico.de ly.ſup Iob
.xxij. Circa diuinã ꝓuidentiã quattu
or fuerũt opi. famoſe. Quidã poſuerũt
nullo mõ eſſe ꝓuidentiã in pñti vita
⁊ oia caſu cõtingere: q̃ poſitio fuit: q̃ſi
oĩz pħoꝝ antiquoꝝ. Quidã aliĩ poſue
runt deũ hẽre ꝓuidentiã ſolũ de ſubſtã
tiĩs incorruptibilib⁹ ⁊ ſupiorib⁹: nõ aũt
de inferiorib⁹ q̃ ſubiacent corruptioni
Et ſi purã habebat ꝓuidentiã: ħ erat
in vlĩ. Rõ eoꝝ erat: q: intellect⁹ diuin⁹
vileſceret ſi talia determinate ⁊ in pti
culari cognoſceret: vñ negabãt deũ ha
bere ꝓuidentiã determinatã ad iſta in
feriora ꝑticularia ⁊ corruptibilia. Qui
dam aliĩ poſuerũt duos deos. Unum
bonoꝝ hñe ꝓuidẽtiã. ſ. primã cãm deũ
Aliũ maloꝝ. ſ. dyabolũ hñe curam de
iſtis inferiorib⁹ ⁊ infimis. Que opinio
eſt doctoꝝ catholicoꝝ q̃ eſt vera. Qui
poſuerũt oia ſubiacere diuine ꝓuiden
tie. Sap. viij. Attingit aũt a fine vſq̃
ad finem fortiter: ⁊ diſponit oia ſuaui
ter: ⁊ .xij. Nõ eſt alius de⁹ q̃ tu: cui cu
ra eſt de oĩbus. Et eccl'ia canit in introi
tu miſſe dñica .xxj. poſt feſtũ trinitat.
In volũtate tua dñe vniuerſa ſunt po
ſita: ⁊ nõ eſt q̃ poſſit reſiſtere volũtati
tue. Tu eñ feciſti oia: celum ⁊ terrã ⁊
vniuerſa q̃ celi ambitu ↄtinentur. Dñs
vniuerſoꝝ tu es: vlteri⁹. Si curã hʒ de
oĩbus cũ ſit iuſtus: cur ꝑmittit bonos
tribulari ⁊ malos ꝓſperare. Rñdeo q̄
ipſa diuina ꝓuidentia hoc facit iq̃dru
plici rõne: vt aiunt doctores.

¶ Primo ratione cõmutationis.
¶ Scdo ratione preſeruationis.
¶ Tertio rõne exẽplificationis.
¶ Quarto rõne augmentationis.

¶ Primo rõne ⁊c. Una eſt maxima in
theologia qđ nõ eſt hic adeo bon⁹ qui
aliqñ nõ peccet excepto xp̃o ⁊ ei⁹ mre:
vt mortalr: aut venialiter. Eccl. vij.
Non eſt hõ qui faciat bonũ ⁊ non pec
cet. ꝓuerb. xx. Quis põt dicere mun
dum eſt cor meũ: ⁊ purus ſuʒ a pctõ. ⁊
j. Io. iij. Si dixerim⁹: q: pctm̃ nõ ⁊c. in
aut. de monachis. §. triennij. Natura
hũana labit ad delicta. ⁊ .xij. q. j. c. oĩs
Oĩs etas ad malũ ꝓna eſt. Ad ꝓpoſi
tum nr̃m. In ꝑadiſum null⁹ ingredit
ſine puritate vite. Apoc. xiiij. Sine ma
cula eñ ſuʒ. Cõtra illos ſtultos de ma
cula Bernardi de conceptiõne. Uñ ne
ceſſe eſt vt hõ pctis ſuis purgent: aut hic:
aut in purgatorio vbi ſunt pene atro
ciſſime que ſuperãt oẽm hui⁹ ſeculi pe
nã. Et q: pijſſim⁹ deus aliquoſ diligit
peculiari amore: idõ ⁊ magna ſua ꝓui
dentia purgat eos a pctis ſuis pñtib⁹
tribulatiõibus: infirmitatib⁹ penurijs
ꝑſecutionib⁹: ne crucient poſtea in pe
nis purgatorij. vñ Aug. dicebat. Dñe hic
vre. hic ſeca: vt ineternũ parcas. Unde
hõ murmurare nõ dʒ ↄ deum dicẽ ipſuʒ
eſſe partialẽ: q: hoc agit vt ipm̃ ꝓſer
uet a penis purgatorij: ⁊ purget hoĩeʒ
a pctis cõmiſſis. Quapropter videm⁹
plures ſeruos dei in pñti vita mala
morte mori: quo ad corp⁹. Qđ quidẽ ab
optimo deo factũ fuit: vt electi hic pur
garent ꝑ culpis cõmiſſis ſuiſ. Exẽplis
ptʒ. In ſcriptura. iij. Reg. xiij. De ſctõ
ꝓpħa noĩe ſemeia q̃ fuit miſſus a deo
ad Ieroboã ad ipſ reꝓhẽdẽdũ de ydo
latria. Sed domuʒ reuertens: peracto
officio in via ſtrangulatus eſt a leone
q: hñs p̃ceptuʒ a deo ne in via biberet
aut comederet: ſed deo inobediẽs fuit
occiſus. ſup quo dicit Nicolaus de ly
ra. Qđ peccatũ inobedientie expirauit
morte corpali. Ille. Glo. Quam dure
punitur eſt de⁹ pctã. grauia iniquoꝝ
qui pena mort puniuit pctm̃ leue ſcti
hoĩs. Ille. Preterea aliud in vitis pa
trum de heremita qui in deſerto ꝑ an
nos .lx. fuit in maxima auctoritate: in
firmus ad mortem: miſit diſcipulũ in
ciuitatem pro medicinis. Qui reperit

q̄uendam vſurariū mortuū: qui cantā
tibus preſbyteris. Subuenite ſcti dei
merito ſui theſauri: i manu dyaboli ē.
Dum p̄dicarē. Mutine quidā demo-
niacus ſub altare ſcti geminiani adiu
ratus fuit de mlt̄is int̄ alia: quare nō
vexauit illū iaꝫ p tres dies. R̄n̄dit: qꝛ
aſſociauimꝰ quēdaꝫ principē in iferno
cū tripudijs ⁊ honore. Ad ꝓpoſitū. Di
ſcipulus reuertēꝫ ad domum repit pa
trem ſuū a leonibꝰ totū laceratū. cepit
ꝫ diuinā ꝓuidentiā clamare: ⁊ ip̄m ꝓ-
teſtanū dicēs ꝙ ille vſurariꝰ cū hono-
re ⁊c. affuit angelus di. Nō mireriſ: qꝛ
vſurariꝰ hic ſuum recepit premium ꝓ
paucis bonis: qꝛ. ſ. cū honore ad ſepul
chrum deferſ. Sctūs aūt iſte ꝓ culpis
leuibus punitꝰ eſt hac morte. Vn̄ pur
gatus eſt ⁊c. Preterea aliud exēplum
Quidā heremita fuit q̄ i corde ſuo ad
mirabaſ de diuina ꝓuidentia cū boni
tribularenſ ⁊ mali ⁊c. Angelus autem
iuſſus ē illi: vt ei declararet diuina iu
dicia. Sequere inq̄t me frater mi. Cō-
duxit ſenē ad domū cuiuſdā heremite
quē inuenerūt laceratū a leonibꝰ. Ad
mirans heremita ſup hoc. Dixit ei an-
gelus. Vidiſti primū iudiciū: veni ad
ſcd̄m. Duxit eū ad aliū ſenē cuius do-
mus erat ſita ſupra mare: ip̄m p̄cipita
uit in mari ⁊ mortuꝰ eſt. Cū ſenex iſte
fugere vellet tenēs ip̄m dixit illi. Ve-
nias ad tertiū. Venerūt ad domuꝫ cu
iuſdam militis q̄ eos recepit in nocte
gratioſe. Mane aūt facto dū puer hu-
ius militis eis viā oſtēderet: p̄cipita-
uit ip̄m in aqua ⁊ mortuꝰ eſt. Angelꝰ
oīa iſta declarauit. Primꝰ heremita a
leonibus laceratꝰ ⁊c. Lōgo tp̄e marty-
rium affectauit ⁊ deꝰ ip̄m exaudiuit:
qꝛ mori ꝑmiſit ip̄m tali morte qua vo
lebat. Scd̄s heremita queꝫ p̄cipitauit
ſaluꝰ eſt: qꝛ ſi ſupuixiſſet itex ad ſcl̄m
redire volebat. O quot ſunt q̄ cito mo
riunſ ⁊ bn̄: qꝛ ſi vitā haberēt ꝓlixam:

plura mala facerent. Vn̄ Sap. iiij. ca.
Raptus eſt ne malicia mutaret intelle
ctum eiꝰ. Tertius. ſ. illiꝰ militis p̄cipi
tatus filius: qꝛ antecꝙ tp̄us hʒ fecit erat li
beralis: modo effectꝰ erat auarꝰ. O q̄
ſunt de iſtis: vn̄ ip̄m occidi: vt ille ⁊c.
Iſte aūt edificatꝰ deū glorificauit de
illa viſione angelica. Vn̄ . pe. rauen. in
ſmone. Iō te puniſt: vt eterne mortis eua
das interitū. Et ſic pꝫ p̄ma rō: quare
boni tribulanſ: vt. ſ. p̄ſeruenſ a penis
purgatorij ⁊c. ¶ Scd̄o rōne ⁊c. Cō-
cluſio eſt tho. in xxij. q. cxxxvj. ar. j. Quō pa
tientia in aduerſis maxime eſt cuſtos
oim virtutū cōſeruans bonū rōnis: aſ-
ſimilaſ herbe hyemale q̄ q̄n nō eſt bo-
na ⁊c. Comediſ cū coclear rabido ⁊c.
Hugo de. ſ. victore. iiij. li. de aia. Quoſ
dam ſciēs deus in multis peccare poſ
ſet flagellat eos in infirmitate ne pec
cent: vt eis vtiliꝰ ſit frāgi lāguoribus
ad ſaluē ꝙ remanere icolumes ad dā
nationem. O quot mala cōmitterenſ
niſi eſſent tribulatiōes huius mundi.
Et rō eſt: qꝛ ꝓſperitas huiꝰ mundi eſt
cā obliuionis ꝓprie ſalutis ⁊ oīm ma
lorum. Deuſ. xxxij. Incraſſatus eſt di
lectus meꝰ ⁊c. ⁊. Q. Curtius. Fragilita
tis humane nimia in ꝓſperis obliuio
eſt ⁊c. T. Liuius. li. ij. de bello punico.
Ferme eīn ſit vt ſcd̄e res negligentiam
creent. Experiētia pꝫ. Annus elapſus
in dn̄o Bariēſi. O quot choree ⁊ que
feſtiuitates pluriū voluptatū: ſꝫ poſt
ꝙ ſenſerunt bella ducis calabrie dimi
ſerūt oīa. Tribulatio ergo eſt cā bono
rum. Exēplis pꝫ. Primo de paulo. ij.
ad Cor. xij. Qui ſepe orauit dn̄m pro
remotiōne ſtimuli carnis. Dicit Beda
Si paulꝰ hac tētatione caruiſſet fuiſ
ſet de numero reprobox. Et de Mar
tha que. xij. annis fluxū ſanguinis ſu
ſtinuit: vt di. Amb. Que ifirmitas ip̄ā
cuſtodiuit a peccatis que nō cuſtodiuit
magda. q̄ fuit in delicijs ⁊ meretrix ⁊c.

Digitized by Google

Et dauid in tribulatiōe poſit⁹ ab emu
lo ſuo ſaule ſemꝑ fuit bonus. vñ de ſe
ipſo dicebat. Canta ꝯſum. Tribulatio
⁊ anguſtia inuenerūt me: mādata tua
meditatio mea eſt. i. cauſa tue medita
tionis. ¶ O qd dicem⁹ de Job. q̄ habuit
vij. filios. ⁊. vij. filias: ei⁹ poſſeſſio fuit
vij. milia ouiū. iij. millia cameloꝝ. q̄n
quaginta iuga boū: quingēte aſine: ac
familia multa nimis. Que oīa abſtu
lit deus. Et ꝑ demonē ipm̄ tribulauit
q̄ iob tria mala intulit. Primo in ſub
ſtātia. ij. in filijs. iij. in ꝑſona ſua ⁊ mu
lier q̄ ipſū deridebat dī. Bn̄dic deo ⁊
morere. i. maledic: xp̄i gratias in oībus
egit di. Dn̄s dedit: dn̄s abſtulit ⁊c. Sit
nomē dn̄i bn̄dictū. Ex his oībus dicit
Alber. c. Viſitatio tua cuſtodiuit ſpm̄
meū. Sup quo Hiero. in ep̄la ad Pau
lam. Reſpice iob. O paula quāta ſuſti
nuit: ⁊ videbis te nimiū delicatā. Ec
ce quō tribulatio eſt cauſa honoꝝ. In
q̄bus ꝟbis talis ponit̄ ꝯcluſio. Qꝛ hō
nō tribulat⁹ eſt in peſſimo ſtatu dāna
tionis. Et ꝑ oppoſitū in ſtatu ſaluatio
nis. Probat̄ auctoritate ⁊ exēplis. Pri
mo auctoritate. Gre. lib. moraliū. Con
tinuus ſucceſſus reꝝ tꝑaliū eterne dā
nationis eſt indiciū. Apoc. iij. Ego quos
amo, arguo ⁊ caſtigo. Et prouerb. xiij.
Qui parcit virge odit filiū: q̄ aūt diligit
inſtāter erudit. Heb. xij. Quē em̄ dili
git dn̄s caſtigat: flagellat aūt oēm fi
lium quē recipit: qd̄ ſi extra diſciplinā
eſtis: cui⁹ ꝑticipes facti ſunt oēs: ergo
adulteri ⁊ nō filij eſtis. Sup quo aug.
Si except⁹ es a paſſione flagelloꝝ exce
ptus es ab amore filioꝝ. ⁊ Lact. in. v.
li. c. xxiij. De⁹ hoīes ꝑ liberis hꝫ: ſꝫ cor
ruptos ⁊ vitioſos luxurioſe ⁊ delicate
patit̄ viuere: qꝛ nō putat emēdatione
ſua dignos. Bonos aūt quos diligit ca
ſtigat ſepius: ⁊ aſſiduis laboribus ad
vſū ꝟtutis exercet: nec eos caducis ac
mortalib⁹ bonis corrūpi ac deprauari
ſinit. Vn̄ nemini dꝫ mirū videri ſi pro
nr̄is ſepe delictis caſtigemur a deo: im
mo, ꝓ cū vexamur ac pmimur: tūc ma
xime grās agim⁹ indulgētiſſimo patri
q̄ corruptelā noſtrā nō patit̄ lōgi⁹ pce
dere: ſꝫ plagis ac ꝟberib⁹ emēdat. Ex
quo itelligim⁹ nos deo eē cure: qm̄ cū
peccamus iraſcit̄. Ille. ¶ Scdo exēplo
Coſme de medicis q̄ habēs podagrā
cū filijs laurētio ⁊ iuliano dicebat eis
o filij mei ſi nō eſſemus in infirmitate
cecidiſſem⁹ in multa pctā. Eccl. xxxi. In
firmitas grauis ſobriā facit aiam: pꝫ
ſcda rō. ¶ Tertio rōe ⁊c. Ut exēplū no
bis det q̄ ſine his tribulatiōib⁹ nō poſ
ſum⁹ ingredi padiſuꝫ. Et ſic miles nō
recipit palliū niſi ꝑ pri⁹ aſſiludat viri
liter: vt dꝫ. C. de his q̄ non expletis ſti
pēdijs. l. ij. li. x. Stipēdiū qd̄ ꝓmittit̄
militib⁹ nō dꝫ ſolui: niſi finita militia
Ita deus dei nō dat coronā: niſi militā
uerit prius in p̄nti ſeculo. Vn̄ ap̄ls. ij.
Thi. ij. Nō coronabit̄ niſi qui ⁊c. Act.
xvij. Per multas tribulatiōes opꝫ nos
introire i regnū dei. Et xp̄s dixit filijs
zebedei. Math. xx. Calicē q̄dē meū bi
betis. ⁊ Hiero. ad Euſto. Quis ſctōꝝ ſi
ne certamine coronat⁹ eſt. Abel iuſtus
occidit̄. Abraā vxorē ꝑiclitat̄ amitte
re. Et ne in immēſuꝫ volumē me extē
dam: quere ⁊ inuenies ſingulos aduer
ſa ꝑpeſſos. Salomō ſol⁹ i delitijs fuit
⁊ forſitā corruit. ⁊ Aug. in li. ſolilo ve
nale habeo. Quid dn̄e. Regnū celoꝝ.
Quo emit̄. Paupertate regnū. dolore
gaudiū labore reqes. ignominia glīa.
morte vita. Ille. In hui⁹ figurā Exod.
xiij. Dn̄s duxit ppl̄m ſuū in terrā ꝑ
miſſionis ꝑ terrā petroſam: ⁊ ſpinoſā
⁊ Aug. in li. v. de ciui. c. xij. ponit q̄ ro
mani fecerūt duo tēpla honoris ⁊ vir
tutis: ita ꝯtigua vt nulli⁹ poſſet ingre
di i tēplū honoris: niſi ꝑ tēplū virtutis
Moral. Duo tēpla: eſt p̄ns vita ⁊ fu
tura: ſꝫ i tēplū honoris vite eterne nō

poſſumus ingredi niſi prius gradiamur per templum virtutis. Preterea katherina ſenenſis petiuit coronam de ſpinis: vt in alia vita haberet de roſis. Qui hic paradiſum habet in alio de neceſſitate habebit infernum. Poſt placebo. Sequitur. Deu me. Et qui habet in ludo plus de baculis: et minus de denarijs vicit. In propoſito. qui verberibus et tribulationibus. Exemplum petri martyris cui in cella oranti apparuit beata virgo comitata duabus puellis ſtris. Cum loqueretur cum petro martyre audite ſunt a fratribus circunſtantibus. Accuſatus eſt petrus quod feminas in cella haberet. Ob hoc incluſerunt eum in camera. Cum conquereretur de innocentia ſua crucifixus eum in allocutus eſt di. Et ego petre quid feci. Enumera hic totam vitam xpi. Qui de celo deſcendit. Qui natus in preſepio. Qui miracula. Qui infamatus. Et ego petre quid feci. O mi ieſu. O ieſu ceſe. ¶ Quarto ratione &c. Augmentantur ſctorum merita in celeſti palatio. Unde ſancti cupiebant tribulari: et gloriabantur in his. Ad Ro. v. Gloriamur in tribulationibus. Et ij. ad Cor. xij. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis &c. Quare hoc. Glo. Quia per tribulationes xpo aſſimilantur: cui aſſimilari eſt magna gloria. Eccl. xviij. Magna eſt gloria: ſequi dominum. Super quo glo. Magna eſt gloria ſponſe: aſſimilari ſponſo. Nihil glorioſius reputatur. quam xpi portare opprobrium Et ſic patet ſcdm. ¶ Tertium dicitur &c. Rndet doctor padiſ. Tho. j. p. q. ix. ar. ij. Cum deus ſit vniuerſalis puiſor totius entis ad ipſius pvidentiam ptinet vt pmittat aliquos defectus eſſe in rebus ne impediat bonum vniuerſi pfectum. Si enim omnia mala impedirentur multa bona deeſſent vniuerſa. Si non eſſet occiſio aialium non eſſet vita leonis. Non eet patientia martyrum: ſi non eet pſecutio tyrannorum. Ille: Practica: quia vt dicit phi. x. ethi. Bonum quanto communius tanto melius. Si non fuiſſet

ade petrum nec xpi incarnatio. pro conſequens natura humana eet priuata xpi et matris pſentia. Albertus i ſequentia: O felix abhorrens pctores ſine quibus numquam fores tanto digna filio. Si non fuiſſet inde peccatum: nec xpi mors pro conſequens nec ſci eſſent in patria: et celorum aperta ianua. Si non fuiſſet decius: nec laurentius. Si non fuiſſet nero: nec petrus aut paulus martyrizati. Unde prece ſuſpendit latronem ne bonum commune contaminet. Eccleſia tolerat meretrices: vt euitet maiora mala: quibus amotis ſequeretur quod fratres haberent rem cum ſororibus. Quot conſobrini cum conſobrinis. Niſi eſſent iudei quiſuras [?] parerent: quas eſſent xpiani qui hoc facerent. Ideo deus vt dicit Tho. cum ſit vniuerſalis puiſor ptinet vt aliquos defectus pmittat ne impediat bonum vniuerſi perfectum. Ad puiſorem particularem non decet permittere malum quantum poteſt: vt auctoritates ſupra allegate dicunt. Oportet ſapientem ordinare &c. ¶ Ad ſecundum: quia iuſtus non tamen punit malos: aut premiat bonos: Reſpondet Tho. quod verum eſt. Iuſticia dei in pſentiarum dormit. Si non punit malos: aut premiat bonos in pſenti: ergo in alia vita. Auctoritate probat Hierony. ad Euſto. Difficile immo impoſſibile eſt: vt et pſentibus et futuris quis fruatur bonis vt ventrem hic et ibi mentem ipleat. vt de delitijs ad delitias traſeat. et i vtroque ſclo glorioſus appeat Exemplum diuitis et lazari. Lu. xvi. Qui tripudiabat i pntia: nec pro ſuis demeritis puniebatur: aliquis paup: nec pro ſuis meritis puniebatur. Unde poſt mortem vnus damnatur: alius factus eſt ſaluus. Fili inquit abraham recordare: quia recepiſti bona in vita tua. Lazarus ſimiliter mala. Unde patet reſponſio ad &c. Legendam ſanctorum dic breuiter tuo modo.

¶ In feſto omnium ſanctorum. De gloria ſanctorum: vel de gloria paradiſi.

MErces veſtra copioſa ē ī celis. Mat. v. A fluuio eloquētie ⁊ aureo pelago publico Cornelio ſcipione. Nulla maior victoria vel ſingularior triūphus diffinit̄ eē ꝙ ſi hō cognito p̄ſentem vitā nō eſſe beatā neq̄ felicē ſed ſubditā miſeriis miſeriāꝝ ⁊ calamitatibus vt oſtēdūt nobis ⁊ indicāt celoꝝ eternoꝝ motus velox ⁊ inflictus ſuſpiraret ad illa bōa eterne vite beate. Propterea vt vult phs. viij. Ethi. Natura morie fugit triſte ⁊ appetit delectabile. Et in lib. de bōa fortuna. Appetit⁹ naturalis naturalr̄ tēdit ī bonū. Qḋ q̄dē bonū ab oīb⁹ deſideraẗ. In. i. Ethi. Bonū ē qḋ oīa appetūt. Et dionyſi⁹. iiij. de diuinis noīb⁹. Pulchrū ⁊ bonū oīa deſiderant. Iſtud aūt bonū maxime eſt vita btā ⁊ noſtra btitudo: in qua erit ꝑfectio oīm bonoꝝ. Unde Boe. iij. de conſo. Beatitudo eſt ſtatus oīm bonoꝝ aggregatiōe ꝑfectus: ſed circa hāc beatitudinē plures phī. errauerūt. Quidā poſuerūt eā in bonis corꝑis: vt Epycurus cū ſuis ſequacibus. Quidā in comeſtionibus vt ſarraceni ⁊ mauri. Quidā ī diuitiis In quoꝝ perſona Dauid loq̄tur. Beatū dixerūt ppl̄m cui hec ſunt. Sȝ has opiniones oſtendit falſas ipſe Dauid di. Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e. Que ſnīa per Ber. affirmaẗ ſuꝑ Cañ. O beata regio paradiſi: o regio delitiarū ad quā ſuſpiro de valle lachrymarū vbi ſapiētia ſine ignorātia: vbi memoria ſine obliuione. Ubi intellect⁹ ſine errore: vbi rō ſine obſcuritate fulgebit. Beati qui habitāt ibi ⁊ laudabūt deū in ſecula ſeculoꝝ. Ille. Et phūs in. x. Ethi. Speculū veritatis. i. cognitio veritatis eſt ipſa felicitas de qua cognitione Iohānis. xvij. c. Hoc eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolū deum verū: et quē miſiſti ieſuȝ xp̄ȝ: quā petebat Philippus di. Io. xiiij. Dn̄e oſtēde nobis patrē ⁊ ſuffic̄ nob. q: vt dic̄. Aug. Uiſio ē tota merces nr̄a q̄ nos īplebit cum vultu ſuo. Qḋ bene ſ vulgares poete locuti ſunt. Patri filio ⁊ ſpū ſancto daẗ gloria a toto p̄adiſo. ita vt inebriarer dulci melodia. Petrar. in. diui. Beati ſpūs q̄ in ſummo choro repeniētur: vel repenūtur in tali gradu ꝙ coꝝ nomē ſit in eterna memoria. Sācti ergo tales cogitantes gloriā operati ſunt bona: pro q̄b⁹ merces eis data eſt merces veſtra ⁊c. In quib⁹ verbis de gloria ſanctoꝝ ⁊ paradiſi erit ſermo. Ubi tria videbim⁹. Sermonē hēs. Fer. ij. paſche. fo. cl.

¶ In commemoratione defunctorum. De ſuffragiis.

MIſeremini mei miſeremini mei: ſaltem vos amici mei. Iob. xix. Ad laudem cōmendationē ⁊ preconiū illius ſupreme ⁊ alte iuſticie ⁊ diſtributiuo ſūmi dei: cōuenit premiare illos q̄ amore ſuo laborauerūt ⁊ rebelles ſcōm exigētiā merita p̄nire. Hec eſt aurea ſnīa diui Dionyſii in. iiij. de diui. no. c. viij. Oportet aūt videre in hoc vero exiſtentē veram iuſticiā ꝙ vnicuiq̄ tribuit ſecūdūȝ vniuſcuiuſq̄ exiſtētiam dignitatē. Et cythareda modulāte dauid in. ps. Duo h̄ audiui: q: p̄tās dei ē: ⁊ tibi dn̄e mia q̄a tu reddes vnicuiq̄ ſm̄ opa ſua. Et Math. Reddet vnicuiq̄ ſm̄ opera ei⁹ Et. i. Corinthi. iij. Unuſquiſq̄ propriam mercedem accipiet. Et Apoc. vltimo. Ecce venio cito: ſcilicet ad iudiciū ⁊ merces mea mecū eſt: reddere vnicuiq̄ ſm̄ opera ſua. Secundum ſententiam Auguſtini in decre. xiij. que. ij. ca. Tempus in Glo. Tres ſunt differētie

Digitized by Google

perſonarum: que ab hac vita exeunt.
Quidã ſunt valde mali. Quidã valde
boni. quidã mediocriter mali ꝛ medio
criter boni. Primi ſunt dãnati: ille do
lẽtes aie a celeſti patre ꝓpter ſua de-
menta reprobate: q̃ ſunt in illo tetro
barratro inferni clauſe: ꝓ q̃bus nullũ
ſuffragiũ alicuius mortalis põt valere
Job. xvi. In inferno nulla eſt redẽptio
Et Augu. Si ſcirẽ patrẽ meũ eſſe in
inferno: nõ plus orarẽ ꝓ eo: q̃ꝓ diabo
lo. Et Dionyſi9 in. vi. ecle. hierar. Su-
mus ſacerdos ꝓ imũdis nõ orat: q̄a in
hoc auerteref a diuino ordine. In eo-
dẽ. Diuinus ſacerdos ꝓ mortuis orãs
ꝓ illis orat q̃ ſancte vixerũt. Quidam
ſunt valde boni: ꝓ his nõ eſt orandum
Extra de cele. miſ. ca. Cũ marthe. Iniu
riam facit martyri q̃ orat ꝓ martyre.
Quidã mediocriter ſunt q̃ ſunt in pur
gatorio ꝓ his bene faciendũ eſt. Qui
dicũt. Miſeremini mei ꝛc. De ſuffragũs
tria videbim9 in pñtiaꝝ. Hũc ſmonẽ
habes in quadrageſimali. Folio. xciij.

¶ In feſto ſancti Martini epi. De vi-
ctoria ſuꝑ̃pſũus.

Ecce ſacerdos
magnus q̃ in diebus
ſuis placuit deo. Ec
cle. xliiij. cap. Nulla
res qualis ſit inter-
cluſa intra ſperas ce
leſtes: cũ tãta cura ꝛ
admiratiõe reſpicif q̃ꝓ hũana opatio:
mediãte qua fragilis ꝛ caduca natura
hois a ſtatu lubrico ꝛ trãſitorio cõmu
tatur in ſtatũ eternũ. Neqꝫ hic ſtupor
mẽtis iã ſine rõne habꝫ originẽ. Cũ ſit
q̃ꝓ influentia celi: ꝓparatio elemẽtorũ
diſpoſitio terre habẽt ꝓducere varios
ꝛ ita mirabiles effect9 nõ ꝓpterea per
mutãt a cõſuetudine nec ab inſtinctu
qualem ſemper naturaliter continue-
runt. Sed hõ qui ſua ꝓprietate morta

lis terreſtris: ꝛ labilis cõſtitutus ſꝫ ſui
ſolã operationẽ cõuertit ſe in ſtabiles
imortalẽ: ꝛ celeſtes. Ubi diſcurrẽs per
oẽs res q̃ poſſunt a nobis poſſideri ſo
la virtus intelligif illa eſſe q̃ nos con
ſtituit i ſtatu digno oĩ laude ꝛ hono
re. Un̄ Plautus in Amphitrione. Uir
tus in ſe hꝫ oia. Hec eſt q̃ facit hoies
deũ. In. vij. Ethi. Hoies dicũtur dij
ꝓpter virtutis excellentiã. Ab hac ergo
eximia ꝛ ſingulari v̄tute naſcif premi
um hois. Quod dicit phs. iiij. Ethi. Et
honor ꝛ gloria que eſt hoibus attribu
ta aut invita aut in morte. Un̄ Lact.
in li. de ira ad donatũ. c. xxiiij. Nõ faci
unt beatũ vitioſe ac mortifere volupta
tes: nõ opulentia libidinũ irritatrix: nõ
inanis ambitio: nõ caduci honores q̃b9
illaq̃at9 aim9 hũan9 ꝛ corpi mãcipatus
eterna morte dãnaf: ſed ſola innocẽtia
ſola iuſticia: cui9 legitia ꝛ digna mer
ces eſt imortalitas: quã ſtatuit a prin
cipio deus ſanctis ꝛ incorruptis nĩtẽti
bus q̃ ſe a vitijs ꝛ ab omni labe terre
na: integras inuiolataſqꝫ conſeruant.
Hui9 premij celeſtis ac ſempiterni par
ticipes eſſe nõ poſſunt: q̃ fraudib9 ra
pinis: circũſcriptionibus conſciẽtiam
ſuã polluerũt. quiqꝫ iniurijs hoim ac
ꝓbris commiſſis: innumerabiles ſibi
maculas induxerũt. Proinde veri cultores
oportet: q̃ ſapientes q̃ hoies merito dici
volũt: fragilia contẽnere: terrena calca
re: hũilia deſpicere: vt poſſint cum deo
beatiſſima neceſſitudie copulari. Ille
ideo btũs martin9: q̃ fuit adornatus oĩ
virtute: q̃ ſuas paſſiones ſuos appeti
tus ſeipſꝫ deniqꝫ totũ ſubiugauit acui
cit: a magno deo dilect9 eſt ꝛ ſublima-
tus tãdẽ in regno celoꝝ. Ecce ſacerdos
ꝛc. In q̃bus v̄bis ad laudẽ ſancti mar
tini: de victoria ſuꝑ̃pſũus hodie erit ſer
mo. Ubi tria per ordinem videbimus.
¶ Primum dicitur oppoſitionis.
¶ Scdm̄ dr̄ declarationis.

¶ Tertium di' confirmationis.

¶ Ad primū q̄ritur dubiū. Qualis triumphus maior ſit honor gloria ⁊ theſauro quē homo poſſit acq̄rere: ⁊ habere i pñti vita: ⁊ corā hoib' mūdi: ⁊ tota curia celeſti. Circa hoc quadruplex opinio. ¶ Prima fuit militū: qḋ erat ars militaris ⁊ exercitiū bellicū: eo ꝙ fuit prima ars mūdi ⁊ nobilior. In quā nō niſi hoīes probi ingrediebātur. De qua Tho. iiij. di. i. ar. v. Apud gētiles militia ſacra reputabatur: ꝑ qua gentiles ⁊ moderni ſtupēda fecere: vt pꝫ p Augu. v. de ci. dei. c. xviij. Hec duo ſunt illa libertas ⁊ cupiditas laudis hūane q̄ ad facta mirāda cōpulere romanos. Illic vt pꝫ exēplis. de magno Alexandro q̄ regē. Dariū vicit ⁊ puulo interuallo totū orbē ſubiugauit. Qui in ſeptē ānis totā Aſiā ⁊ ptez Europe ſubdidit. Et ſiluit terra in cōſpectu ei' vt dicit i. Reg. i. Apud quē fuit Karolus magn' q̄ occidentē ſaxoniā: ethaniam domuit. Et magn' Pompei' qui. xxij. reges vaſtauit: q̄ dictus eſt magn' ob multitudinē rerum geſtarū: vt loq̄tur Oroſius. Et ceſar roman'. v. victb' triūphauit de inimicis ſuis. Et Q. Ceilius q̄ Philippū macedonicū e macedonia victū eduxit. Et Celi'. Tribun': q̄ cxx. plagas habuit: ⁊ ſemp victorioſus fuit. vt pōit valeri' lib. iij. c. ij. Et M. Sergi' q̄ xxiiij. plagas accepit in pectore: q̄ manu ſiniſtra amiſſa: ferream fecit. Et Theban' Epaminūdas: ornamentū regie dignitatis. De quo iuſti. vi. lib. de bellis externis. Qui faciens bellū vuln' mortale accepit aliquātiſper alleuiatus petijt a circūſtantibus ſi ſcutū remāſerat in manib' inimicoꝝ. Rūſum eſt ꝙ nō. Ante ſcipiū ferri fecit: ſepe oſculās ipm appellans cōſortē ſue glorie: ⁊ ſic expirauit. Quid dicem' de militibus modernis. De duce Frācisco. Bertholomeo coleo. Nicolao paruo Seuerino Roberto: ⁊ alijs multis. Quid mirāda fecerunt ſub armis reputātes nō poſſe dari gloriā maiorē ꝙ iſtā. Patet pña opinio. ¶ Scḋa opinio fuit antiquoꝝ phoꝝ ꝙ maior triūph' non poterat hoī dari ꝙ habere ſciam. Pro qua mira fecerūt: vt ponit Hiere. ad Paulinū. ⁊ Lactan. in principio de malis philo. de quo Ariſtoteles. pmo Metha. Oēs hoies natura ſcire deſiderāt. De nūero quoꝝ fuit Pythagoras q̄ pro ſcīa acq̄renda iuit in egyptū deinde perſiā: deinde italiā. ⁊ Plato multas regiones luſtrauit: in quibus grādia pericula ſuſtinuit: inter alia fuit vēdit' vt Lacta' ponit. Fuit in egyptū vt audiret legē iudeoꝝ. Deinde venit italiā iterū. ⁊ Simonides occupauit ſe in ſtudio. lxx. an. Anaxagoras: lxxij. Thales. lxxviij. Solon. lxxx. Socrates. lxxxiiij. Mileſi'. xcvij. ⁊ Apoloni'. xix. regiones circuiuit. ⁊ Tit' Liui' paduanus: aureū pelagus eloquētie: q̄ ſcripſit de geſtis romanoꝝ. cxl. libros. ſapiēs a roma cōdita: vſqꝫ ad tpa Octouiani impatoris plen' litterarū anno etatis ſue. lxxx. padue tumulat' in ſolenni ſcarcophago. Et Plini' verenēſis. q̄ hyſtorias ſcripſit romanas a principio rome vſqꝫ ad tpa ſua: libros. xxxviij. Et de naturali hyſtoria libros. xxxvij. cū alto ⁊ excellēti ſtilo. Et Saluſtius ciuis roman': ſcripſit exitū Catiline. ⁊ ḋ guerra. Iugurte. Iſti aūt nullū maiorē triūphū poſſe dare hoī iudicarūt ꝙ ornatū ſcie. De qua Macrobius ij. Saturnaliū. Sine doctrina vita eſt q̄ſi mortis imago. ⁊ Lactā. iiij. Nēo enim pōt tute dici hō: niſi q̄ ſapiēs eſt. Et in rib. ff. de fideicōmiſſo. libertoꝝ. l. Apud iulianū. Cupiditas diſcēdi. eſt optima ratio viuēdi. ⁊ Sen. Ociū ſine litteris mors eſt: ⁊ viui hominis ſepultura.

¶ Tertia opinio eſt auaroꝝ. Qḋ maior glia dari non pōt hoi ꝙ poſſeſſio

Digitized by Google

auri et argenti: quia nõ nisi diues sapiens videt' et honorat'. Paup aūt fatuus et stult' videt' et reputat'. i. Ethi. Impossibile est indigentem operari bona. In iiij. Dis idigentia mala. O quot mala sunt propter paupertatem. Prouer. xxvij. Propter inopiã multi perierunt. Ci. in arte noua. Due res sunt q̄ pñt hoies ad turpe cõpendiũ cõmouere inopia atqȝ auaritia. Quot hoibus lapides iacerent in calcaneis si paupes essent. Sȝ vocatur dñs talis: magister talis dña talis propter diuitias quas habent. ¶ Quarta opinio catholicorum est. q nulla maior glia pōt dari hoi q̄ vincere seipm et submittere pprias passiões iperio rõnis. Sen. Nulla maior victoria q̄ propria vitia domuisse. Idē li. de clementia. Sūma sup oēs potētias est regere seipm vicere et bene regere. Multi eni habuerūt ptātem vrbiū pauci vero sui Salomõ. puer. xvi. Melior est sapiēs viro forti: et q̄ dñatur aio suo expugnatore vrbiū. Quod vt meli' veritas pateat: veniamus ad secundum.

¶ Secūdū dr et c. Pono cõclusionē sm oēs theologos. Quod nulla maior victoria: gloria: honor: triūphus: pōt dari hoi in pñti vita q̄ vincere seipm. Et q̄ habet victoriã de se: certe plus acq̄rit: q̄ si cõgregaret acumularetqȝ oēs thesauros mūdi sapientiã et c. Que cõclusio triplici modo pbat'. Rõne auctoritate. Exemplo rõne triplici.

¶ Primo ratione libertatis.
¶ Scdo rõne formalitatis.
¶ Tertio rõne fatuitatis.

¶ In prima rõne pbabo q hō q̄ vicit' a passiõibus est maxim' seruus diaboli. Pro fundamēto pono cõclusionem. iuristarũ. ff. de regu. iur. l. Libertas. et insti. Ex qbus cãis manumitti nõ pōt 9. Sed cū libertas. Inestimabilis res est libertas et omnibus rebus fauorabilior. et ff. de verbo4 obligatiõe. l. Liber homo. Liber homo estimationē nõ habet. Et Esopus. Nõ bene p toto libertas vēditur auro. Hoc celeste boni preterit orbis opes. Quã veritatem affirmat Thomas. ij. ij. q. clxiij. ar. iij. Quod abnegatio pprie volũtatis q̄ acq̄ritur per obedientiã: est maxima inter oēs virtutes. Quia egredit' a nobiliori subiecto. Et quolibet. iij. ar. i. Quod heresis est: si quis diceret: q seculares ita pōt mereri sicut religiosus. Et eo q puauit se dono libertatis: qua nihil meli'. Si ergo nihil pulchri' ds reperiri libertate: ergo nil turpi' seruitute. Iō Cicero de natura deo4. Miserius seruitute. q̄d possum': aut dicere: aut excogitare. Et in autētico de nuptijs. §. Si vero. Seruitus morti cõparatur. Et rō est phi: Methaphi. Nõ est libera q̄ alteri' gratia est: vt pz de illo q̄ est in cõpedibus aut in galea. Qui maximū bñficiū reputaret si redimeret'. Vñ Bergomas. Meli' est esse auis in silua q̄ rex in cauea et c. Iō in fabulã Esopi dr. Quod lupus dixit cani. Vñ frater: q sic nitidus et pinguis es. Dñi inq̄t custos sum. Dat mihi de pane albo: dant' ossa amat me tota familia. Cui lup'. Vñ hoc q ingū attriuit collū tuū. Rñdit: q in nocte soluo in die ligor. Et lup'. Tene tiam pinguedinē: et ego p me meã libertatē. Ad ppositū. Que est maior seruit' mūdi. Vni' mori. Arabi. Idumei. Aggareni. Tartari. Nõ vere. Sed seruit' peccati Iohã. viij. Qui facit peccatum seru' est peccati. Et. i. Petri. ij. A quo quis superatus est: huius seruus est. Romanos. vij. Serui facti estis: cui obedistis. Et de penitentia distinctione. i. capitulo. Conuertimini. Sed enim peccato diaboli serui sumus. Et Thomas scda scde questione. lxiiij. articulo secundo. Homo peccando pri-

Digitized by Google

dit dignitates ſuā ⁊ incidit in ſeruitutem. Ad practicā xp̄i. Concubinarius eſt ſeruus illius femine q̄ xp̄m priuat omni libertate ⁊ bonorū tēporaliū domus. q: habet claues oim. Et libertate ſuipſius. q: nō audet loqui cum aliqua: ne in triſticiam cadat. Nec audet inuitare aliquē: niſi de ſuo cōſilio: nec elemoſynā facere: nec ad eccleſiam ire. Contra quos ap̄ls Ephe. v. Mulieres ſint ſubdite viris. Aſculanus domus diſplicet i qua gallo ſilēte: gallina cantat. Qđ bene. Tulli. in. v. paradoxa concludit. An liber ille tibi videt: cui mulier imperat leges imponit. Vocat veniendum eſt. eÿcit: abeundū eſt. poſcit dandū eſt. minatur: extimeſcendū eſt. Hunc ego nō tantū ſeruū: ſed nequiſſimū ſeruū iudico. ibi. Applica hic exēplum illius romani: qui ad paradiſum introire nolebat: niſi ibi eſſent femine ⁊ de petro cirici in domo magnifici laurentij de medicis exiſtentis in cōuiuio puellarū. Vellē inquit paradiſum meū in hoc loco. Et de cardinali Beneuē. a quo cum fratres elemoſynā petiſſent dedit. Accepta dixerunt. Deus det vobis paradiſum. Ille. Tardius quo poteſt. Preterea auarus eſt ſeruus auaritie: q: nō audet comedere ꝙtum ſufficit. Comedit panē milij vt vendat frumentū: cōtra famulū clama. Neꝙ vos comediſtis oſſa. Et tu o katherina neſcis: q: tempore belli ſaccus ſilique valuit vnū aureū: quod contra. Eccle. vi. Eſt ⁊ aliud malū quod vidi ſub ſole: vir cui dedit diuitias deus: nec tribuit ei poteſtatē ex eis comedat. Practica. Erunt illa bona tēporalia tu in puluerem ollarū. Aſſimilant tales bubali de quibus Tho. ſuper Job. xl. Qui licet ſint feroces: tamē ſi ponatur annulus in naribus eorū: ducūtur quocūꝙ homo voluerit etiā a puero. Ita ⁊ homo licet habeat vires liberi arbitrij tamen dū eſt in mortali: ſeruus a diabolo ducit quocūꝙ voluerit. Greg. ij. moral. Pctm̄ qđ per penitentiā nō diluit mox ſuo pondere ad aliud trahit. Et xxiij. q. j. c. miramur. Ipſe diabolꝰ exercet poteſtatē in malis tanꝙ in pectore ſuo. Ideo eutropius de hyſto. romanorū narrat de magno Alexādro. Qđ cū inueniſſet diogenē in ſilua cū vellet ip̄m alloqui ⁊ ſibi ſuo corpe vmbrā faceret. Vellē inqt mihi nō auferres: qđ dare nō potes. Imperator hoc itelligēs ad aliā ptem ſe vertit cui Diogenes. Reſpōſum tibi nō facio q: potētia mea maior eſt tua: q̄ variat ꝑ tria tēpora. De preterito ⁊ de futuro nō es dn̄s. De p̄ſenti idem: q: ſeruus es ſupbie: luxurie: gule: ire: ⁊ tot demoniorū quot vitiorū. A q̄bus ego immunis ſum. Practica cū diſcurſu. Vince linguā: oculos vitia. Et hec eſt maior victoria quā haberi poſſit i p̄nti vita. Sen̄. Nulla maior ⁊c. ⁊ Aſcula. Qui ſeip̄m non vincit aliū nō ſupabit i ſe habēdo. pōtētē dominiū ⁊ huiꝰ opiniōis ſp̄ fui. Cōcludamus ꝙ rōnem ſic. Per victoriā ſuipſiꝰ acquirit vera libertas qua nihil meliꝰ. Et ꝑ oppoſitū: hō fit ſeruꝰ quo nihil viliꝰ. Igit pꝫ prima ratio. ¶ Scđo, rōne ⁊c. In hac rōne pbabit. Qđ homo eſt beſtia pmittēdo ſe vinci a ꝓprijs paſſionibus. Cōcluſio eſt Ariſto. ij. anime. et auctoris. v. ꝓncipioꝝ. Forma eſt q̄ dat eſſe rei: qua ablata res non eſt. Exēpli gratia. Eccl'ia vel domus dicit: ꝙdiu retinet in ſe formā eccl'ie vel domus. Si domus vel eccl'ia deſtruat non eſt amplius eccl'ia. vel domus: ſed cementum ⁊ lapides. Ad propoſitum. Forma hoīs eſt ipſa ratio. ix. Ethi. Homo eſt maxime intellectus. ⁊. ij. Pol. Intantum ꝗs dicat homo inquantū vtit ratione. In. vij. Inter oīa animalia ſolꝰ homo hꝫ rationē: ⁊ magiſter. ij. di. xvi. Homo quo ad plura ſuperat a beſtijs.

Digitized by Google

A cane in odore. A porco in auditu. A
ſchimia in guſtu. Sȝ in duobus ſuperat
oia aialia. In lingua ⁊ i rõe: q: ſic illus
dignior. Qui ergo remouet ab ipſo ra-
tionẽ: nõ eſt amplius homo: ſȝ beſtia.
In. vi. Topi. A quocũqȝ remouet diffi
nitio ⁊ ipſȝ diffinitũ. ⁊ Cõmentator. ix.
Metha. Qui tollit a rebus ſuã opera
tionẽ: tollit ab eius ſuã eſſentiã. Exẽ-
pli gratia. Remoue ab igne calorẽ. A
ſole lumẽ: nõ eſt plus ſol: et iã cũ tollit
eſſentia eorũ. Clama. Remoue ab hoie
rationẽ: nõ eſt homo ſȝ beſtia. De quo
Ber. puto iumẽta dicerẽt ſi loqui poſ-
ſent. Ecce adã quaſi vn⁹ ex nobis fact⁹
eſt ꝑc. Cõparatus eſt ⁊c. ſm Robertũ
holcot ſup ſap. ⁊ Boe. iiij. proſ. iij. Ho-
mo nõ viuẽs ſm rõnẽ his beſtijs aſſi
mulat ꝑ imitationẽ. Primo aſino per
negligentiã. O mulier vidiſti vnq̃ in
domo tua aſinos bipedes. O pater nõ.
Et ego dico ꝙ ſic. Qui ſunt. Rñdeo:
Qui vſqȝ ad tertiã ſtant in lecto: q̃ ne
ſciũt ire ad diuina. Tu habes in domo
tua filiũ pigrũ: cape baculũ: dic heus
ſurge nã iubet ꝑdicator. ¶ Scdo aſſi-
mulat leoni per iracundiã. Ita homo
impatiẽs q̃ pl'es facit fatuitates. Vi-
di multos q̃ byretũ de capite ꝓiecerũt
in terrã: frangũt vaſa domus ꝑcutiũt
ſe pugnis deũ dicũt preſanũ. ¶ Tertio
porco ꝑ luxuriã. Practica ꝯtra cõcubi
narios. Cũ figura Sãſonis. Iudi. xvi.
vbi dicit ꝙ meretrix Dalida. Sanſo- Figura
nem moleſtauit indicaret ei vbi eſſet
fortitudo ſua. Et cũ eã decepiſſet: tan-
dem rẽ ei innotuit di. Nazareus ſũ. i.
domino conſecratus ab vtero matris.
Nouaculã ſup caput meũ nõ aſcẽdit.
Si ergo ſeptẽ crines abraſeris ero ſimi
lis alioꝝ. Cũ autẽ blandicijs demulce
ret. eũ in ſinu dormiuit ⁊ ſeptẽ crines
abraſiſſet vocatis philiſteis oculos ei
eruerunt. Moraliter. Dalida eſt caro.
Sanſon ratio et fortitudo: ſunt ſeptẽ
crines. i. ſeptẽ bona ſpũſſanti ſed phi-
liſtei ipm rapiũt cũ ratio ſenſualitati
cõſentit ⁊ ei auferũt omnẽ ſuã poteſta-
tem ⁊ ligãt eũ funibus pctõꝝ. Et au
ferunt ab eo lumẽ rõnis ne cognoſcat
grauitatẽ peccati ſui. Applica exẽplũ
illius doctoris veneti ⁊ boni ingenij q̃
philocaptus erat de ſua ſclaua. Dũ e
nim predicarem hoc accidit. Quadam
vice coactus amore illi⁹ veſtiuit ſe ve-
ſtibus illius ⁊ cũ illa buratabat: vocа-
tus ego ꝓpria voce veni inde pater:
vidi ſcientiã noſtri doctoris. Reppri
ipm cũ ſclaua. Cur dñe talis: talia fa-
cis. Rñdit. O pat neſcio verũ ſim ho-
mo an beſtia: ita ſũ philocaptus: ꝗ
dixi. Eſtis beſtia vbi eſt ſciẽtia ꝟra do
ctrina: q: hõ ergo imbutus petis carẽ
rõne: ideo fit beſtia ꝑ imitationẽ. Si
ps ſcõs myſteriũ. ¶ Tertio ⁊c. Cõ pec
cator eſt ſtultior oibus hoibus mũdi
qd ꝓbat ꝑ phi. v. Ethi. Plurib⁹ bonis
appoſitis: melius ſemꝑ eſt eligendũ. ⁊
Cice. in Thopi. Plura bona: paucio-
bus bonis anteponãtur. Ad practicã:
De muliere q̃ vult mihi habs in ſe tria
bona. Primũ magnã dotẽ. Scdm pul
chritudinẽ. Tertiũ virtutẽ qd magis
eſt eligendũ. Rñdet amat⁹ ꝙ dos bo-
na luxurioſus ãt pulchritudo. Rñdet
ciuilis ꝙ virt⁹. Iſte dicit ſapiẽtior: q:
plurib⁹ bonis ⁊c. Preterea in cõuiuio
ponũtur ex vna pte optime carnes: ⁊
alia porra cepole. Quid magis eſt eli
gendũ. Rñdet phi⁹. Qd pluribus ⁊c.
Ideo fratres ꝑdicatores ſunt ſtultio
res oibus mũdi hoibus ⁊c. Preſea dic
mihi. Sapiũt tibi ꝯfectiões: o pat hãc
cõditionem mecũ tuli ab vtero matris
ꝙ dulcia ſunt amica nature. Si tibi do
naret vna pecies coriãdorũ: ⁊ deſup q̃
ſent deaurati: ſȝ in fundo eẽt venenũ.
qd ſup hoc eſſet eligẽdũ. Dicat phs ꝙ
plib⁹ bonis ⁊c. Preſea ſi vis ire romã
vbi nũq̃ fuiſti. interrogas de vijs ⁊ iti

Digitized by Google

dicitur quod vna eſt plena malendrinis: qui te occident ſi p eã eas. Alia eſt ſecura. Quid ſuper hoc eſſet eligendum Dicit p̄bs ꝛc. Ad ꝓpoſitum. Vō q̄ vincitur viciis ꝓpriis: fit de libero ſeruus De capace rōnis beſtia. A viro ſapiē tie ſtultus, cū hēat ante ſe bonū capit malū: ante ſe dulce capit amarū: ante ſe lumē capit tenebras: ante ſe vias rectam capit tortuoſas. Ideo Aug. Nulla maior ſtultitia q̄ ꝓpter bonuꝫ momentaneū ꝑdere bonum eternū. Exē plum illius romani: de quo Eutropi⁹ dī. Qui in teſtamento legauit aureos mille illi q̄ ſtultior eēt in ciuitate: quo mortuo quidaꝫ nobilis inuentus eſt q̄ a ſenatu honorari poterat: ſꝫ nolēs ad hoc deuenit vt porcos paſceret. Iſte ab oībus ſtultior iudicat⁹ eſt: q: pluribus bonis ꝛc. malū elegit. Vñ Petrarcha. vi. triūpho. diui. Miſera vulgaris ꝛ ceca gens qui conſtituit ſpem in talibus rebus hic quas fugat tēpus tam repēte aufert. O vere ſordidi ꝛ nudi ꝛ fragiles iudicii ꝛ cōſilii expres totaliter egri ꝛ miſeri mortales. ¶ Tertium dicit ꝛc. Cōfirmat noſtra cōcluſio exēplo Valerii. Qui cū eſſet octogenarius: ꝛ a pluribus narrarent ei⁹ victorie dixit. Scitote ciues q̄ nulla victoria maior fuit apud me q̄ me beatum fecit: niſi q: paſſiones meas ſubieci imperio rōnis: qua nulla maior. Unde et Plato interrogat⁹ qs eſſet inter homines fortior. Qui pōt inquit ꝓpriaꝫ iracundiam vincere. Interrogat⁹. ii. quis eſſet debilior inter hoīes. R̄ndit. Qui ſuū ſecretū nō pōt celare. Vñ cōcludit Cice. ꝛ Lactā. iii. i. Nulla eſt enī tanta vis que nō ferro: aut virib⁹ debilitari: frangiq; poſſit. At animū vincere iracundiā cohibere fortiſſimi eſt q̄ hercules nec fecit vnq̄ nec potuit. Hec q̄ faciunt: nō modo cū ſummis viris cōparo: ſed ſimilimum deo iudico. Ille.

¶ Ex hyſtoria Martini.

¶ Martinus nat⁹ ex parētibus paganis ſicut roſa d̄ ſpinis ortus ex quodā opido noīe Sabaria pānonie in ptib⁹ francie. Pater eius tribun⁹. i. pnceps ſub imꝑatoribus Cōſtantino ꝛ Iuliano. Ex ꝓcepto illoꝝ filii eligunt in milites ꝛ Martinus in etate annoꝝ. xii. cathecuminuꝫ ſe fieri petiit. In etate vō. xv. cū pater eius eſſet ſenex militiā cōmiſit Martino: qui violenter eā acceptans: erat contentus vno ſeruo. Cū quadā vice tp̄e hyemali iret ad belluꝫ. in porta vrbis: nudus quidā ſibi ſe preſentauit. Cui mediū mātellus dedit. In ſequēti nocte vidit xp̄m illo indutum di. Martinus adhuc cathecuminus ꝛc. ſup quo Ber. ſermone hodierno. Martine ſi ſciuiſſes vbi pallii dimidiuꝫ ponebas: puto q̄ palliū nō dimidiaſſes: ſed integrū dediſſes. Ad ꝓpoſitum. Per trienniū militauit tñ integer ab aliis viciis ꝛc. Clama hoc loco cōtra ſodomitas. q̄ hoc pctm̄ maxime regnat in militibus: cū ſit reprobatū a lege diuina. Leui. xx. A lege cañ. xxxii. q. ii. c. hoc ipm. § ſeq. ꝛ a lege impiali. C. de extraordinariis criminibus. l. qui puero. Cum eſſet annoꝝ. xviii. fecit ſe baptizari: ꝛ renunciēs militie iuit pictauiam ad ſctm̄ Hylariuꝫ epm q̄ ipm in accolitū ordinauit. Interim aūt admonitus a ſpūſancto vt iret ad viſitādum parētes adhuc gētiles. Demoniū ei apparuit in via di. Quocunq; ieris dyabolus tibi aduerſabit. R̄ndit. Dñs mihi adiutor ꝛc. qui ſtatim euanuit. Peruētus ad patriā matrē conuertit. Et cū hereſis arriana ibi pullularet: ſolus reſtitit. Ex q̄ publice ceſus eſt mediolanū veniens igit monaſteriū conſtruxit: ſꝫ inde ab arrianis pulſus eſt. Qui ad inſulā gallinariā iens cū ſolo p̄ſbo vitam artā ducebat. Interiꝫ aūt cum plebs turonica epo vacaret voce

ciuitr. Martinus in epm̄ electus eſt: quā electionē cum lachrymis acceptauit. C. de epi. ⁊ cleri. l. ſi quicquid. Nō pcio: ſʒ pcibus ordinet antiſtes. ⁊. viij. q. j. c. nullus debet eligi gubernator populi niſi deus reuelauerit. Applica ad libitum tuū. Quidam aūt eps noie defenſor qui eo venerat cū pluribus alijſ epis ad ipm ordinandū videns eū deformen deſpexit. Quidā aūt clericus pſalteriū cepit: ⁊ primū pſalmū repperit in quo erat verſus. Ex ore infantium ⁊c. vſqʒ defenſorē. Facecia d gonella de nouo papa rome. Ueni ſencteſ: ūs. Ordinatus in epm̄ extra vrbē monaſteriū fecit vbi morabat cū. xxx. diſcipulis ſine vino ⁊ carnibus. Facecia de pſbytero cremēſi qui ordinatuſ in epm nō poterat canere Deus in adiutorium ⁊c. q2 nimis pinguis. Infirmanti grauiter demō apparuit in forma regali cū purpura ⁊ corona in capite di. ei. Agnoſce o martine xpm tuuʒ Rñdit. Xps meus fuit indut9 vili veſte paup: nudus. Tu aūt ⁊c. receſſit ab eo. Martinus aūt obitū ſuum reuelauit diſcipulis. Et flētibus illis ⁊ dicētibus. Cur nos pater deſeris ⁊c. Cōpatiens eis orauit dn̄m dr. Dñe ſi adhuc pplo ſum ⁊c. Sup quo tho. in. di. xxix. Martin9 volebat viuere ⁊ mori iuxta beneplacitū dei. q2 diligebat p beniuolentiā ⁊ nō p cōcupiſcentiā. Cum diſcipuli vellent ipm ſup paleā ponere: q2 grauabatur vi febrium di. Non decet xpianū niſi in cilicio ⁊ cinere mori. Augu. Sub capite ſpinoſo nō decet membrum fieri delicatum. Sequit. Oculis aūt ac manibus in celū ſemp intentuſ inuictū ſpm ab oratione nō relaxabat Et cōgregatis ad ſe diſcipulis vt ad aliam partē eum verterēt ⁊ tollerēt ab eo benedictionē ⁊c. Sinite inqt me celum videre ⁊c. ⁊ ſubito vidit demonē Cui dixit. Quid h̄ aſtas cruēta beſtia: nihil ⁊c. His dictis quieuit in pace.

¶ In feſto ſancte Katherine martyris

Hanc amaui. ⁊ exquiſiui a iuuētute mea ⁊ queſiui mihi ſpōſā aſſumere: ⁊ amator factus ſum forme illi9. Sap. viij. Diuina ſapientia illius ſupremi excelſi ⁊ altiſ imperatoris dei q̄tuncunqʒ diligat vniuerſalit oēs creaturas: vt ſcribit Sapien. xj. c. Diligis oia que ſunt: ⁊ nihil odiſti eorum que feciſti: q2 ſunt bona in ſui natura. Gen. j. Uidit deus cuncta que fecerat. ⁊ aplˢ. j. Thimo. iiij. Bona eſt ois natura. Tn̄ ſpāalius diligit hoiem quē formauit ad ſui imaginem ⁊ ſimilitudinem. vn̄ Lactā. in. iij. De9 veri patris efficio funct9 eſt: ipſe corpus effinxit: ipſe aiaʒ quo ſpiram9 infudit illi9 eſt totū quicqd ſum9. Ille. Primo quo ad corp9 nō curuū: ſʒ rectū. Ouī. j. Metha. Pronaqʒ cū ſpectēt aialia cetera terrā. Os hoi ſublime dedit celūqʒ videt. Juſſit ⁊ erectos ad ſidera tollere vult9. ⁊ Lact. in li. de opifi. dei et hois ad demetrianū. Cū ſtatuiſſet de9 ex oibus aiantib9 ſolū hoiem facere celeſtē ⁊ cetera vniuerſa terrena: hunc ad celi contēplationē rigidū erexit: bipedēqʒ cōſtituit. Ille. Scdo quo ad aiaʒ cū ſuis potētijs. Memoria intelligentia volūtate. qd̄ ꝯſiderans diuus Ber. ſup Can. Parū ne tibi videre o hō. Cogita qualē te fecit. Nāpe ſʒ corp9 egregiam creaturā ſm̄ aiam magis imagine creatoris inſignē rōnis participē eterne beatitudinis capacem. Ille. Et lʒ emanerit oēm creaturā intimo amore tn̄ particulariter amauit ſpōſā ſuā Katherinā: quā dignat9 eſt ornare altis imenſis ⁊ angelicis piuilegijs. Un̄ bone dicit. Hāc amaui ⁊c. Immediate in reſumptione thematis. Eccliā cum

Digitized by Google

Adoretur virginū rex in ſeculoꝝ ſecu-
la: virgini q̄ katherine ꝯtulit celeſtia.
Fiat practica. Iſta eſt illa que habuit
oēm ſciētiā. Hec eſt que habuit deſpō-
ſationē celeſtis ſpōſi. Hec eſt que qn-
quagīta oratores cōuertit. Hec eſt que
reginā ⁊ porphiriū cōuertit. Hec eſt q̄
ſuper oēs dotata fuit oībus priuile-
gijs. Hec eſt que habuit triplicē coro-
nam virginitatis: martyrij doctorat⁹.
Quapropť conſiderāti mihi cupioſiſſi-
ma merita lingua heret palato omne
humanū ingeniū deficit katherine: ꝙ
illa electa ſit in ſpōſam filij dei. De ea
namqꝫ ſcribūť verba aſſumpta. Hanc
amaui ⁊c. ſm ſentētiā doctoꝝ inducit
quis ſpōſus naturalis accipere in con-
iugē aliquā ſpōſam tribus rōnibus: q̄-
bus rōnibus inductus eſt ſpōſus cele-
ſtialis. Ieſus xp̄s accipere katherinā
ſponſam ſuam.

¶ Primo ratione ſpecioſitatis.
¶ Secūdo ratione nobilitatis.
¶ Tertio rōne locupletabilitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Pro maiori noticia:
nota ſentētiā phi. viij. ethi. ⁊ platonis
in Thi. ⁊ Tho. i. ij. q. xxvij. ar. iij. ꝙ ſi-
militudo eſt cauſa amoris. ⁊ Sap. xiij.
Omne aial diligit ſibi ſimile vt pꝫ de
cane ad canē: de lupo ad lupū. de cat-
ta ad cattā. Et ratio: q2 ſunt vni⁹ ſpe-
ciei: ideo mutuo ſe diligūt. Figura Ge-
ne. xxv. de Iacob q̄. xij. filios habuit
inter quos Ioſeph q̄ p̄ ceteris fuit di-
lectus: eo ꝙ magis eſſet ſimilis patri.
Alij aūt matri Rebecce. Similitudo
eſt cauſa amoris. Si igiť ſimilitudo ē
cauſa amoris. A ꝯrio ſenſu diſſimilitu-
do eſt cauſa odij: vt pꝫ de diſcordia in-
ter canē ⁊ cattā lupū ⁊ agnū. Vñ hoc.
q2 ſunt diſſimiles in ſpecie. Et ſi dice-
res. O pater: ego canē ⁊ cattā habeo q̄
mutuo ſe diligūt. Rñdeo ꝙ nō eſt per
ſe ⁊ ſimpliciť: ſed per accidēs. Ad pro-
poſitum. Tanto ſpōſus etern⁹ diligit
creaturā: q̄nto plus creatura eſt magis
ei ſimilis. q2 ſilitudo eſt cauſa ⁊c. De⁹
eſt mire pulchritudinis: q̄ ſuperat pul-
chritudinē oīm rerū. Solis ſtellarum.
In ps. Specioſus forma ⁊c. ⁊ ſpōſa in
Can. vi. c. Dilect⁹ me⁹ cādidus ⁊ rubi-
cūdus. Cādidus p̄ virginitatē. Rubi-
cūdus p̄ ſanguinē fuſum. Cū ſit pul-
cher diligit pulchros nō pulchritudie
corpis: q2 parū valet decorus carne. pꝫ
uer. vlt. Vana eſt pulchritudo. ſed pul-
chritudine ſpūali que eſt p̄ virtutes.
De pe. di. ij. § romanos. Virtutes ſūt
aīe ornamētū. vt charitas: ſpes ⁊c. que
polliūt mētē noſtrā. Has virtutes ha-
buit virgo katherina q̄b⁹ fuit pulchra
vnde meruit amari a xp̄o ſpōſo. Hanc
amaui ⁊c. ex hoc ſpōſus xp̄s ei cōmuni-
cauit tria p̄uilegia ſup oēs virgines ⁊
ſanctas in ſignū amoris precipui.

¶ Primū fuit virginitas ſpecialis.
¶ Secūdū fuit deſpōſatio ſingularis.
¶ Tertiū fuit ſapientia ſupernalis.

¶ Primū ⁊c. Ubi nota ſm Alber. ſup
Luc. ⁊ Ricard. in. iiij. ſum. ꝙ virgini-
tas tanto eſt maioris meriti q̄nto plu-
ra habet impedimēta: aut repugnan-
tia. Exēpli gratia. De vetula virgine:
⁊ iuuēcula. q2 plus meretur iuuenis q̄
vetula: q2 plus moleſtať iuuenis cum
omnia in ea vigeant membra. Unde
philoſophus. iij. ethicoꝝ. Iuuenes ma-
gis q̄ ſenes moleſtantur a concupiſcē-
tijs carnis. Virgo autem Katherina
habuit tria impedimenta que commu-
niter impediunt virgines a ſua virgi-
nitate.

¶ Primū fuit eius iuuentus.
¶ Scdm fuit eius pulchritudo.
¶ Tertium fuit eius ſollicitatio.

Primū fuit eius ⁊c. Que precipue ſo-
let impedire virginitatē. Erat eñ iu-
uenis ideo īfeſtabať a libidie. Vñ. ij.
Tho. ij. Iuuenilia deſideria fuge. ppť
ea de Paulo. q2 vt dicit Salo. eccl. xij.

Adoleſcentia enim et voluptas vana
ſunt. Iſta aũt iuuẽtus ſibi nõ nocuit:
aut nocere potuit. q2 lʒ eſſet iuuenis
corpore: tñ intellectu erat grauis. Nõ
enĩ ſtabat cũ iuuenib⁹ ad colloquẽdũ
aut ad feneſtrã ſtabat: ſed in domo: vt
hodie agũt noſtre domicelle q̃ loquũt
cũ illis. Et ſepe euenĩũt ſicuti aque ter
⁊ quater: vt habeant cauſam videndi.
Nõ ſic egit beata virgo: ſed grauitate
vigebat. ¶ Scdm dr ⁊c. Pulchritudo
in muliere eſt cauſa multorũ malorũ.
Hiero. Gladi⁹ igne⁹ eſt ſpẽs mulieris.
Cũ paris duxiſſet helenã: philo. facies
⁊ oculos ſuos cooperuerũt ne eã vide
rent. In vitas patrũ. Cũ. s. Agaton ro
garet a diſcipulis. Pat dic nobis verbũ
ſalud. Meli⁹ inqt eſt videre demonẽ
q̃ mulierẽ bene ornatã. Et de paphnu-
tio q̃ vidẽs pelagiã meretricẽ ſe ornã-
tem ſleuit dr. Eo q2 nõ ita in aĩa ſe or-
nabat: ſicut in corpe. ideo phs Theo-
phraſt⁹. Mulier pulchra cito adamat
Et difficile eſt cuſtodire quã multi a-
mant. ⁊ in. ij. Pol. Meli⁹ eſt dicere mu
lieri modicã vel mediocrẽ eſſe q̃ ma-
gnã. Iſtud impedimẽtũ nõ potuit frã
gere virginitatẽ Kathe. q2 lʒ eſſet pul
chra corpe: imo admirabilis pulchritu
dinis nõ tñ de ipſa curauit: ſed potius
de pulchritudine aie: vt dicere poſſet
ei ſpõſus. Can. iiij. Quã pulchra es
amica. s. quo ad corpus: q̃ pulchra es q̃
ad aiam. oculi tui colũbarũ pp̃ter ⁊c.
¶ Tertiũ ei⁹ impedimẽtũ ⁊c. Fuit enĩ
ſollicitata a trib⁹. pmo verbis. Scdo mu
nerib⁹. Tertio tormẽtis. pmo vbis: q2
fili⁹ imperatoris maximiani: volẽs ipſã
in vxorẽ accipere nũcios miſit ad mrẽ
p ipſa habẽda. Vñ mat gauiſa eſt et
filie inſinuauit dr. Filia mea fili⁹ im-
peratoris petit te in vxorẽ. Rñdit ka-
therina. O mat mea aliũ volo ſpõſum
ſcilʒ ic ſum. O quãtũ eſt bon⁹ ſpõſus.
De. h. hylario legit. Cum eſſet miſſus
in exilium ab Arrianis in frigiã vltra
mare. Filia eius affra noie de francia
ſcribit q2 ei de marito puideat: q2 vult
nubere. Pat ſibi reſcribit: q2 in ſuo re
ditu daret ei xp̃m ſpõſũ ipm laudãs:
intãtũ q2 ſibi placuit. Vnde de cetero
nullũ aliũ cõcupiuit. in reditu patris
iſta petijt adipleri. Pat miſſã celebra
uit: ⁊ in fine miſſe porrexit filie hoſtiã
conſecratã dr. Iſte eſt ſpõſus tu⁹ filia
mea. Sumẽs aũt hoſtiã [illegible] ad
pedes pris eius aia volauit ad celũ.
Hũc ſpõſum voluit katherina. Scdo
fuit ſollicitata mũerib⁹: q2 imperator ſibi
pmiſit diuitias ⁊ honores: ⁊ q2 prima
eſſet poſt reginã i palatio. O q̃ [illegible]
ppt munuſcula: vt par ſecularis [illegible]
nice: increpide ⁊c. vñ in canto. Dec do
na. hec munera. Rñdit katherina. O
imperator deſine talia dicere. Intelligit
vbũ pbi eſſe verũ. In. i. ethi. Bona ſic
ſunt mala bona. Tertio tormẽtis: q2
cũ ſibi minaret: nõ timuit: nec virgi
natẽ ſuã ppt hoc violauit. q2 xps dicit
diſcipulis ſuis. Mat. x. Nolite timere
eos q̃ occidũt corpus ⁊ poſt hoc nõ hñt
ampli⁹ qd faciãt. Nõ timuit hoc: q2 p
xp̃o ieſu erat parata mori. ⁊ ſic patʒ pri
mũ priuilegiũ noſtri ſermonis. ¶ Scdm
priuilegiũ ⁊c. Magnũ donũ eſt deſpõſa
ri vni comiti: maius regi ⁊ duci impe
ratori. Sed maximũ ieſu xp̃o katherina
fuit deſpõſata ieſu xp̃o. Cũ q̃dã here
mita mitteret a matre ad filiã p ma
trimonio carnali. ſctũs dei inſpiratus
ſpõſũ xp̃o ſuaſit ei matrimoniũ ſpũale:
vt. s. xp̃m in ſpõſum acciperet. Cũ illa
in oratione ſe ponẽs: apparuit ei virgo ma
ria cũ filio in camera dr. Salue filia
mea vñ a filio deſpõſata eſt: ⁊ ne digi
tum porrigẽre. Cui dixit mat. Kathe
rina filia mea neceſſe eſt ſequaris ve
ſtigia ⁊ cõditiones tui ſpõſi filij mei.
At illa. que ſunt mat mea. illa. Rñdit
virgo maria q2 erãt tria principalia [illegible]

lentibus ipsum sequi in patria. Primo humilitatē cordis. q2 ipse dicit. Mat. xi. Discite a me ꝛc. Scđo mūditiā cordis. q2 ipse dicit Mat. v. Beati mūdo corde ꝛc. Tertio patiētiā in aduersis. q2 ipse dicit per apostolū. ad ephe. iij. Obsecro vos vt nō deficiatis in tribulationib9. o Katherina. ¶ Tertiū priuilegiū ꝛc. duplex est sapiētia ſm doct. Prima est acq̄sita. Scđa infusa. Pria acq̄sita vt fuit in phis ꝛ in aliis: q̄ insudauerūt litteris imbuēdis. Valeri9 rubrica de studio ꝛ idustria. dicit ꝙ Solon phs assistētib9 amicꝗ ad ei9 mortē ꝛ disputātib9 de exitu aie a corpore caput erexit: volēs illud qđ cōferebāt discere. Demosthenes cū expletis cētū ꝛ. vij. annis doluit ꝙ ex hec vita discedebat: qn̄ adiscere inciperet. Apolloni9 phs. puincias discurrit vt adisceret: vocat scientia acq̄sita ppť labores. A. b. c. d. ꝛc. Scđa est sapiētia infusa. fuit in aplis q̄ nunꝙ ad scolas iuerūt. Kath. aūt habuit sapiētiā infusam ꝛ acq̄sitā Acq̄sitā: q2 in scolis fuit docta in vij. artib9 liberalib9. Vn̄ de ea dicitᷣ in legenda. Per varias cōclusiones sillogiſmoꝝ: allegorice: mystice: ꝛ diserte corā cesare disputauit. ¶ Scđo habuit sapientiā infusam cui nō poterāt resistere aduersarij sui. vn̄ dicere ei possum9 illud puer. vlti. Multe filie cōgregauerūt diuitias: tu supgressa es vniuersas. Qđ patꝫ in trib9 modis. Prio alie cōuerterūt hoies simplices. Ista autē sapiētia sua cōuertit reginā ꝛ porphyriū capitaneū impatoris: Alie cōuerterunt hoies illiteratos ista aūt. l. oratores. Alie ꝛ si habebāt sapiētiā: deficiebāt in aliquo aut sapiētia: aut eloquētia. Ista aūt habuit oia ꝛ sapientiā ꝛ eloquētiā ꝛ prudētiā. Vn̄ in ei9 legenda. Est aūt apud nos puella: sensu et prudētia incōparabilis: que oēs confutat ꝛ deos nostros demones esse con-firmat. Igiť hanc amaui ꝛc. ¶ Scđo ratione ꝛc. Multi matrimoniū cōtrahunt rōne nobilitatis. O pater est de nobili psapia. Vbi nota ſm Alb. sup Luc. ꝙ quadruplex est nobilitas.

¶ Prima est ex carnis ppagatione.
¶ Secūda est ex animi formatione.
¶ Tertia est ex legali adoptione.
¶ Quarta est ex diuine imaginis ordinatione.

¶ Prima ꝛc. Cū quis respicit ad carnis nobilitatē. O pať ego sum de tali ꝛ de tali domo. Sꝫ de hac nō multū ē curandū. qn̄ deest nobilitas virtutum L. Flamineus ꝯ. P. Corneliū Scipionem. Ego enī nō in alie[illegible]ria: aut falsis fortune bonis: ſ3 in ppa veraꝗ animi virtute: nobilitatē [illegible] existimo. Et rō est Apulei lib. de deo Socratis ꝛ Sen. Si pulcher es: lauda naturā. Si nobilis: lauda parētes. Si diues: hoc fortune debeť. Si virtuosus lauda teipꝫ. Practica p singula. De diuitijs. De pulchritudine ꝛc. ideo non pones spem in hmōi nobilitatib9: sed in virtutib9. In huius figurā xps. xij. elegit piscatores: matrē paupculā: patrē Joseph carpētariū. vt doceret nos ista relinq̄re. Katherina fuit nobilis genere: q2 fuit filia Costi: tn̄ de ea non multū curauit. Scđa ꝛc. Cū q̄s virtutib9 vacat. Que nobilitas a phō in. ij. Reto. đr generositas. De qua Hiero. in epla ad cellātiā. Nobilitas sūma apđ deū est clarū esse virtutib9. Hec est. q̄ nos filios dei efficit. In. vij ethi. Homines dicūtur dij: ppť virtutis excellentiā. Et apulei9 lib. de deo socratis. Nihil est deo simili9 ꝙ vir aio pfecte bonus. Katherina hanc habuit: q2 virtutib9 insudauit. Vn̄ fuit ꝛc. ¶ Tertia nobilitas ꝛc. Et est qn̄ q̄s aliquē adoptat in filiū. Figura de moyse. Exo. ij. Quo nato ꝛ posito in fiscella a matre in mari. Filia pharaonis ipm in filiū

adoptauit: ⁊ tanto dignius eſt filius q̄to q̄ adoptat eſt dignior. Jeſus aūt adoptauit katherinā in filiā. Et cum xp̄s ſit nobiliſſimus iuxta illud p̄uer. xl. Nobilis in portis vir eius: ideo nobiliſſima dicit̄ Katherina. ¶ Quarto dicitur ⁊c. Quāuis piiſſim⁹ deus oēs creaturas amet vniuerſali amore: iuxta illud Sap. xi. Diligis oīa que ſunt Tñ ſingulariter amat creaturā rōnalē q̄ ad eius ymaginē eſt facta. Sʒ qualis eſt hec ymago dei. R̄ndet canoni: de pe. di. ii. §. illa. Similē eſſe dei: eſt habere iuſticiā ſapiētiā ⁊ virtute eſſe perfectū. Hec aūt ymago viuit in hoīe quādo [redacted] operat̄: ⁊ qñ ſeruat diuina p̄cepta. Sed moritur ⁊ offuſcat̄ qñ [redacted] viuit. Vñ cōqueritur dñs per Jere. c. iiij. di. Quō obſcuratus eſt aurū .ſ. bonū virtutis mutatus eſt color optimus .ſ. de puritate in nigredinem peccati. O xp̄iane q̄s ⁊c. Hanc nobilitatē habuit Katherina. q̄ nunq̄ deturpauit hanc per peccatū mortale. Unde dicitur katherina a katha qđ eſt totuʒ ⁊ ruina quaſi vniuerſalis ruina vitiorū. Et hoc ſpōſus etern⁹ ipſam amauit. Hanc amaui ⁊ exquiſiui ⁊c. et q̄ eſt ſentētia. p̄uer. iiij. Omni tēpore diligit qui amicus eſt. Et pħs in. viij. ethi. Uera amicitia eſt intrāſmutabilis cōtra illos qui dicunt. O pater aliqñ illum dilexi: nunc aūt nō. Non fuit vera amicitia: q̄ perſeueraſſet. Omni tēpore ⁊c. Tripliciter xp̄s eam dilexit.

¶ Primo in vita.
¶ Secundo in morte.
¶ Tercio poſt mortem.

¶ Primo in vita: quia ei donauit tria que ſunt neceſſaria cuilibet poſito in certamine.

¶ Primo perſeuerantiam.
¶ Secundo fortitudinem.
¶ Tertio victoriam.

¶ Primo p̄ſeuerātiā. Figura Exo. xii. De agno q̄ eſſet ſine macula q̄ eſſet cū capite. ⁊ q̄ eſſet cū cauda. Vñ. ij. Re. v. Ceci ⁊ claudus nō intrabūt i tēplū. ⁊ pħs in pħia. Caue ⁊ p̄caue a ſignat̄. Nūc aūt ceci claudi ⁊c. ¶ Tertio aūt cauda .i. p̄ſeuerātia. Hiero. ad furiam. Nō querit̄ in xp̄ianis initia ſʒ finis. Katherina fuit p̄ſeuerās. Dicere poterat illud Job. xxvij. Donec deficiā nō recedā ab inocētia mea. Scđo tribuit ei fortitudinē ꝯ aduerſarios. Vñ dicit ipſe ſuis fidelib⁹ ꝑ eccleſiā. Eſtote fortes i bello. Katherina fuit fort. vñ meruit amari. Tertio tribuit ei ⁊c. Sap. x. Certamē forte dedit illi vt vinceret. Hāc amaui ⁊c. ¶ Scđo amauit eā in morte. Signū amicitie eſt qñ amicus al' n̄ viſitat in tribulatiōe. Ad Ro. xij. Flere cū flētib⁹: gaudere cū gaudētib⁹ Et in. ij. Rhe. Uer⁹ amic⁹ gaudet bonis amici. ⁊ ꝯdolet triſtib⁹ ipſi⁹ amici. Jeſus amoroſus ſue ſpōſe kathe i eius morte. v. dona ac p̄uilegia ei tribuit ꝓpter amorē intēſam quē ad eā hēbat.

¶ Primum eſt xp̄i viſitatio.
¶ Scđm eſt celeſtis refectio.
¶ Tertiū eſt oratiōnū exauditio.
¶ Quartū eſt angelorū acceſſio.
¶ Quintū eſt lactis emanatio.

¶ Primū eſt ⁊c. Cū eſſet in carcere xp̄s ad eā venit cū angelorū multitudine ⁊ virginū di. ei. Agnoſce o filia tuū creatorē ꝓ cui⁹ amore laborioſum ſubiſti conflictū. Cōſtās eſto q̄ tecū ero. Aſſimilat̄ aūt Johāni euāg. q̄ ſicut ad eū venit xp̄s ita ad hāc venit. ¶ Scđʒ ⁊c. Cū eſſet in carcere miſit ei de⁹ cibū ꝑ colūbā ne fame moreret̄. Vñ verificat̄ ps. Nō eñ vidi iuſtū derelictū nec ⁊c. Aſſimilat̄ magdalene q̄ ꝑ āgelos celeſti cibo paſta fuit in marſiliā franc. ¶ Tertio ⁊c. q̄ i ſua paſſiōe orauit deū vt q̄cūq̄ ageret memoriā vel in morte ſe ei cōmēdaret in q̄cūq̄ neceſſitate eā inuocaret diuine mīe effectū ſentiret

Digitized by Google

fuit exaudita: iuxta illud ps. Clamabat ad me: et ego &c. O xpiane habeas ipsum in deuotione: que est magna apud deum et apud sctos. ¶ Quartum &c. quia angeli ei obsequium pstiterunt in martyrio suo: quia angelus puniit plagas suas et rotam confregit: ac inimicos eius confudit. ¶ Quintum &c. Cum decollata fuisset vnda lactis emanauit in signum puritatis. ¶ Tertio amauit eam post mortem quia eius corpus honorauit quod per angelos collocari voluit in synai monte per spacium .xx. dierum a loco mortis: in quo loco deus dedit legem humano generi: in quo loco moyses .xl. diebus et noctibus loquebatur deo facie ad faciem vt verificaretur verbum. Iſa. xi. Sepulchrum eius erit gloriosum. Unde ecclesia canit. Deus qui dedisti legem moysi in summitate &c. Et sic patet secunda ratio &c.

¶ Tertio [illegible] &c. Quia fuit locuplex et ex hoc deus eam amauit. Solent mulieres dare viris suis vnam tantum dotem. Katherina autem quinque tribuit.

¶ Prima fuit ardentissime charitatis.
¶ Secunda fuit purissime virginitatis.
¶ Tertia fuit contemptus mundane delectationis.
¶ Quarta fuit maxime pfectionis.
¶ Quinta fuit excellentis pdicationis

¶ Prima fuit &c. Amore dei et pximi languebat. Primo dei pro quo omnia mundana despexit: vt dicere posset illud. Can. Amore langueo. Secundo pximi: quia omnia bona pauperibus dedit: vt dicatur illud Puer. vl. Manum suam aperuit inopi, inter ceteras mulieres prerogatiua vna est quod sit liberalis. Uis cognoscere feminam nobilem: respice liberalitatem eius. Que sunt villane: auare sunt. De stant post ostium et dicunt paupi: vade cum deo. Secunda dos fuit &c. fuit enim vgo tho. in qlibetis. duplex est virginitas: mentalis et corporalis. O quam plures sunt corpore virgines: mente meretrices. O quot moniales virgines corpore. Non illa canebat post exitum. Iam quia foris sum nolo esse amplius monacha &c. Katherina fuit mente et corpore virgo Tertia dos &c. Augu. ad heremitas. Scriptum est fratres charissimi omnes mundi amatores dei esse inimicos: pterea virgo scta honores et dignitates ipatoris vt xpm lucri faceret. Quarta dos &c. Nihil in ea fuit rephensibile: sed in omnibus exemplum bene viuendi exemplum humilitatis virginibus et puellis dedit. Exemplum verecundie Quinta dos &c. Cum fuerit preceptum non pdicare per apostolum. i. Thi. ij. Mulieres docere non pmitto: et .i. Co. xiiij. Mulieres in ecclesia taceant. et hoc vt di. tho. xxiij. q. lxxvij. quia sunt intellectu debiles et aspectu prouocabiles ad malum. Katherina fuit mire grauitatis et sapie: quod patet. Imperator adducit .l. oratores doctissimos in omni sapia vt Katherinam confunderent Sic adducti primus cepit arguere. O Kathe. scriptum est Deu. iiij. Audi isrl: dominus deus tuus vnus est. Et illa rndit. Quando tibi esset tres. in ps. di. Bndicat nos deus deus noster: bndicat nos deus: vbi innuitur trinitas psonarum. Secundus arguit o Kathe. viij. phi. di. Frustra fit per plura: quod potest fieri per pauciora. Si ille erat verus deus quem ipsum dicit posset redimere genus humanum solo verbo: iuxta illud. Dixit et facta sunt. Rndit virgo. Uerum est quod potuit: sed non debuit. et ro est. In deo est mia et iusticia. Si enim solo verbo omnes saluare: maxima fuisset mia: sed vbi esset iusticia Si verbo omnes dampnasset: vbi esset sua mia: ideo voluit incarnari et nasci vt appareret sua mia: et pro nobis voluit pati: et sanguinem suum soluit in bachio crucis: vt appareret sua iusticia. Confusus. ij. Tertius surrexit di. O Kathe. tu dicis deum esse hominem. Probo ipossibile: quia in .iij. phi. finiti ad infinitum nulla est proportio. Rndit virgo. A gentilibus est pdicatum Sybilla cumana. Felix ille deus qui ligno pependit ab alto. Et sybilla erithrea.

Jn vltimā etate humanabit̄ ples di-
uina vnietur humanitati diuinitas ⁊
puellari officio educabit̄. Jlle. Cōfuſi
oēs dixerūt imꝑatori. O imꝑator nos
ſumus cōfuſi. Jndignat᷒ imꝑator iuſ
ſit eos igne cremari: qui nec leſi celum
aſcendūt. Uirgo aūt nolens imꝑatori
aſſentire quinq͡ genera tormentoꝝ in
eaꝫ exercuit. Primo ſcorpionib᷒ flagel
lata. Scḋo in carcere clauſa. Tertio fa
me cruciata. Quarto ſup rotas poſita.
Quinto decollata. Hanc amauit ⁊c.

¶ Jn feſto ſancti Andree apoſtoli.
De dignitate apoſtolica.

R Elictis rhetibus: ⁊ naui: ſecuti ſunt eum. Mat. iiij. Cōfuſio eſt ſacrorum theologorum q̄ hoim xp̄m ſequentium habent reperiri in triplici differentia. Quidā ſequunt̄ xp̄m ꝑ fidē: ſed ab eo recedunt ꝑ opationem. De q̄bus apl's ad Titum. j. Confitent̄ ſe noſſe deū: factis aūt negant. ⁊ Jacob. ij. Fides ſine opibus mortua eſt. Quidā ſequuntur deū ꝑ fidem ⁊ opationē: ſed nō ꝑ finalem conſummationē: q: cito a via dei recedunt. Joſue. ij. Cito deſeruerūt viam ꝑ quā ingreſſi ſunt patres eoꝝ. Diero. ad furias. Non querunt̄ in xp̄ianis initia: ſed fines. ⁊ Thom. j. q. cix. ar. x. Poſtq̄ aliquis poſit᷒ eſt in gratia: ⁊ ꝑ gratiā dei iuſtificatus neceſſe hꝫ petere a deo donū ꝑſeuerantie: vt. ſ. cuſtodiatur a malo vſq͡ in finē. Nam multis datur gr̄a: quibus nō datur ꝑſeuerare in gr̄a. Jlle. Quidā ſequunt̄ xp̄m ⁊ ꝑ fidē: ⁊ ꝑ opationē: ⁊ ꝑſeuerantiaꝫ vt Andreas apl's ⁊ Petrus. vn̄ Greg. i homel. ho. Audiſtis fratres chariſſimi: q: ad vni᷒ iuſſionis vocē. petr᷒ ⁊ Andreas relictis rethib᷒ ſecuti ſunt redēptorem. Nulla ꝯo hunc facere adhuc miracula viderant: vel ab eo de pmio eterne retributionis audierāt: ⁊ tn̄ ad vnū dn̄i preceptum: hoc qḋ poſſidere videbant̄ obliti ſunt. Jlle ſm̄ ſnīam Tho. ſup Jo. lec. ij. Tribus vicib᷒ a xp̄o vocati ſunt. Primo vocauit eos ad ſui noticiā: vt qn̄ ſtante Andrea quadam die cū magro ſuo Jo. bap. ad iordanē ⁊ dicēte Ecce agnus dei. Andreas dixit Symoni fratri ſuo. Jnuenim᷒ meſſiā qui dicit̄ xp̄s: ⁊ cōduxit ipm ad ieſum. O q̄tum obligat̄ petrus Andree: q̄ ꝯuerſus eſt ⁊c. Die ſequēti reuerſi ſunt ad piſcationem. Scḋo vocauit eos ad ſui familiaritatē: vt qn̄ erat cum eis ad ſtagnum genezareth: ⁊ ceperunt ꝑiſcium multitudinē. Et iterum ad propria ſunt reuerſi. Tertio vocauit eos ad apoſtolatū: vt eū ambulantē ſup mare galilee eos vocauit. Uenite poſt me. Jere. xvj. Ecce ego mittā piſcatores ⁊ piſcabunt̄. ideo illi diuino amore ſuccenſi reliquerunt oīa: vt ait verba aſſumpta. Relictis rhetib᷒ ⁊c. in quibus verbis: q: Andreas ⁊ petr᷒ cū tanta prompti audacia oīa reliquerunt ⁊ ſecuti ſunt redēptorem. ideo in eorum laudē de apoſtolatu vel dignitate aplica ſermonē texemus: de quo tria contemplabimur.

¶ Primum dicit̄ opinionis.
¶ Scḋm dicitur declarationis.
¶ Tertium dicit̄ operationis.

¶ Primum dicit̄ ⁊c. Utrum aliq̄ ſancti ſint maiores aplis in patria. Ad ſunt due opinōes. Una q̄ ſic. Alia q̄ nō. Prima q̄ ſic: qḋ ꝓbat triplici rōne in preſentiarum. Ad ꝓpoſitum.

¶ Primo rōne paſſibilitatis.
¶ Scḋo rōne contemptibilitatis.
¶ Tertio rōne humilitatis.

¶ Primo rōne ⁊c. Una eſt ꝓpoſitio in theologia q̄ q̄to plus homo patitur tribulationes tanto plus premiabitur. Ueritas huius concluſionis ꝓbatur per xp̄m. Mat. v. Beati qui luge

Gaudiũ ipſi cõſolabantur. ⁊ Johã. xiiij.
Triſticia veſtra vertetur in gaudiũ. ⁊
ps. Scdm multitudinẽ doloꝝ meorũ
in corde meo: cõſolationes ⁊c. ⁊ Criſo.
Quãto magis quis patitur tanto ma
gis in eterna vita glorificatur. ⁊ Dic.
Quot vulnera patimur: tot coronas
meremur. De primo ad vltimum q̃to
plus patimur: tãto maius p̄miũ erit.
Ad ppoſitũ. Multos legimus ſctõs
plura aduerſa toleraſſe q̃ apli. Quod
patet in vtroq̃ teſtamento. In veteri
abel a fratre ſuo occiſus eſt. Daniel in
lacu leonum. zacharias eſt lapidatus.
Jaſays ſectus lignea ſerra. Jeremias
gladio occiſus eſt. Ezechieli cerebrum
excuſſum. Preterea in nouo teſtamẽto.
Stephanus eſt lapidatus. Laurẽtius
in craticula exuſtus. Vincẽtius pecti
nibus ferreis dilaniat⁹. Jgnatius de
mẽbro ad mẽbrũ ⁊c. Eraſmus p viſce
ra dilaniatus. Sic dico de virginibus
que per tormẽta ad paradiſum iuerunt.
De qb⁹ ad Heb. xi. Sancti p fidẽ vice
runt regna. Et infra. Secti ſunt lapi-
dati ſunt: tẽtati ſunt: in occiſione gla-
dij mortui ſunt. Talia apli non ſuſti-
nuerũt: igit̃ nõ ſunt maiores. ¶ Scdo
rõne ⁊c. Concluſio eſt Tho. in opuſcu
lis de. x. p̄ceptis ⁊ icipit. Tria ſunt ho
mini neceſſaria: q̃ duo maxime augẽt
charitatẽ. Primũ patiẽtia in aduerſis
Scdm ſeparatio a terrenis. Perfectio
ergo xp̄iane religionis eſt bona agere
et mala pati. Et ſeparatio a terrenis.
Dico ſic. Vbi eſt maior ↄtẽptus rerum
tp̄aliũ: ibi maius p̄miũ in gloria. Ve-
ritas cõcluſionis pbat̃ Mat. xix. dixit
Petrus xp̄o in pſona oim aploꝝ. Ecce
nos reliquimus oia: ⁊ ſecuti ſumus te:
qd ergo erit nobis. Rñdit. Amẽ dico
vobis q̃ vos q̃ reliquiſtis oia ⁊ ſecuti
eſtis me: cẽtupliũ accipietis ⁊ vitã eter
nã poſ. O mira benignitas q̃ nõ vult
vnũ beneficijs. Si das pauperi: copio-
ſe tibi reddit. Greg. ſu. dia. Tẽporalis
ſubſtãtia cũ diſtribuit̃: multiplicatur.
Ad ppoſitũ. Vbi eſt maior ↄtẽptus:
ibi eſt maius p̄miũ. Sꝫ qdã ſancti ma
iora ↄtẽpſerũt bona p xp̄o q̃ apoſtoli
Sanctus Ludouicus Rex Francorũ
Alexius romanus. Rochus. Thomas
de aq̃no cardinalatũ renuit. Sic ſctũs
Vincẽti⁹. Sic Bonauẽtura Bernardi
nus epatũ ſeneñſem. igit̃ ſunt maiores.
Et ſi diceres. Nunq̃d nõ apli talia ege
runt: q2 Petrus ⁊ andreas a xp̄o voca
ti fuere: ⁊ ipſũ ſunt ſecuti. Sꝫ qd Mat.
iiij. Relictis rhetibus ⁊c. O diuitie. x.
ſolidoꝝ. Vñ ſi ptꝫ ſcda rõ. ¶ Tertio rõ-
ne ⁊c. Regula dat̃ a magiſtro meo ie-
ſu xp̄o infallibilis. Luce. j. ⁊. xviij. Qui
ſe humiliat exaltabit̃. Eccl. iij. Quãto
maior es: humilia te in oibus. ⁊ Jaco.
iiij. Humilib⁹ deus dat gratiã. Nõ im
merito: q2 ſumme ei placet. Supbus
lucifer: dedit locũ xp̄o humili. Diues
epulo. lazaro humili: eua ſupba: marie
humili. Ad ppoſitũ. Vbi eſt maior hu
militas: ibi maius p̄miũ. Sꝫ aliq ſcti
maiorẽ habuerũt humilitatẽ q̃ apli.
Gen. xvi. de Abraã. Loquar ad dñm cũ
ſim puluis ⁊ cinis. ⁊. ij. Reg. xvi. Lugẽ
vt vilior fiã pluſq̃ fact⁹ ſum: ⁊ ero hu
milis in oculis meis. Practica de ſctõ
marco: de franciſco: de moyſe: de dñico
Hãc humilitatẽ nõ habuerũt apli: im
mo ſupbi. Lu. xxij. Facta eſt contentio
inter aploſ: qs eoꝝ videret̃ maior. Pe
trus ſe laudabat di. Ego ſum p̄nceps
oim veſtrũ. Andreas. Ego ſum prim⁹
xp̄ianus ⁊ diſcipul⁹ fui. Joh. bap. Ja-
co. ⁊ Jo. di. Nos ſumus filij zebedei. ⁊
Bartholome⁹ di. Ego ſum fili⁹ regis.
⁊ Lucas di. Ego ſũ medic⁹. Mathe⁹
di. Ego fui mercator ſpolioꝝ ⁊ pelliũ
anguillarũ. vñ fuerũt ſuperbi igit̃ aliq
in patria ſunt maiores aplis. vñ pꝫ pri
ma opinio. ¶ Scda opinio eſt doctoꝝ.
Qđ apoſtoli ſunt ſimpliciter maiores

Digitized by Google

oibus sanctis. Quid dicis o Tho. sup illud ad Ro. viii. Nos primitias spūs habētes di. Apli sunt pferēdi oībus sctis q̄cūq3 prerogatiua pfulgeant: siue virginitatis: siue doctrine: siue martyrij: tāq̄ abūdanti⁹ spūsctm̄ habētes. Et sup v̄bo ad Ephe. i. Scd3 diuitias grē eius dicit. Ex quo apparet temeritas illoꝝ ne dicā error: q̄ aliquos sctōs p̄sumūt eq̄parare aplis in grā ⁊ in gloria. Ille. Ad scdm̄ veniamus. ¶ Scdm̄ dicit ⁊c. fm Tho. i. ḡ. q. clxi. ar. iiij. In i. sen. di. xvi. in. i. p. q. xliiij. ar. vij. ⁊ sup Ro. vi. Cōclusio hec extrahit. Qd apli sunt oibus sctis maiores digniores q3 Que ɔclusio ꝓbatur triplici ratione.
¶ Primo ratione approximationis.
¶ Secundo ratione electionis.
¶ Tertio ratione repletionis.
¶ Primo rōne ⁊c. Conclusio est auctoris li. de causis. Qd quāto magis aliq̄d appropinquat suo principio in quolibet genere: tāto magis pticipat effectum illius. Exēpli gratia: de illo q̄ appropinquat igni soli plus pticipat virtutem illoꝝ. Ad ꝓpositū. Approximare deo: aia mea chara: nō fit passibus corpis sed affectibus mentis. vt ponit Ber. sup Gene. xvij. Ambula corā me ⁊ esto pfectus. Tribuis elemosinā pauperi: passum vnū accedisti apud deū. ⁊ sic de singulis. Et quāto q̄s est deo ꝓximior: tanto est dignior ⁊ perfectior. Xp̄s est principium gratie ⁊ origo oim gratiaꝝ atq3 bonoꝝ. Jo. i. Gratia ⁊ veritas p iesum xp̄m facta est. S3 null⁹ fuit pter virginem huic principio xp̄o vicinior atq3 ꝓpinquior q̄ collegiū apostoloꝝ: q̄ immediate a xp̄o fuere edocti de oibus secretis vite eterne. Hier. ad paulinum. Qd alijs exercitatio: ⁊ q̄tidiana in lege dei meditatio tribuere solet hoc illis spūssanct⁹ suggerebat. Johānes rustic⁹ ⁊ piscator indoct⁹. Et vñ vox illa obsecro. In principio erat verbum: ⁊ verbū erat apud deū. Hoc plato nesciuit: hoc demosthenes ignorauit. Ille. Fuit eis reuelatū secretum totius trinitatis. Vñ xp̄s quadā vice vocauit aplos di. Jo. xv. Vos aūt dixi amicos: q2 oīa q̄ audiui a pre meo nota feci vobis. Et. i. Jo. i. de se ⁊ alijs dicit. Qd fuit ab initio qd vidim⁹: qd audiuim⁹: annūciam⁹ vobis. O cancellarie spūsscti. Non immerito. q2 vt h3 phs. viij. Ethi. Nihil est tā ꝓpriū amicoꝝ: q̄ simul ɔuiuere ⁊ cōuersari. Cum xp̄o dormierūt: biberūt: ⁊ comederūt: ɔfabulati sunt q̄ oia erant amicitie. Di sunt qui mirāda viderūt in ip̄o xp̄o. ⁊ ceos illuminare: mortuos suscitare: infirmos sanare: ⁊ facie viderūt eū. O priuilegium aploꝝ videre xp̄m oculis corporeis. O si videres eū. Refert aug. li. de ciui. dei. Qr tria concupiuit videre. Primo romā in suis triūphis. De qua Lucan⁹. Roma quāta fuit: ipsa ruina docet. Scdo paulū predicantē. Tertio xp̄m in carne. Adā vixit ānis. ix. c. xxx. Noe. ix. c. l. Lamech. vij. c. lxxvij. Mathusalē. ix. c. lxix. s3 nō viderūt ipm in carne: quē tātope desiderarūt. Isti aūt sic. vñ dixit eis Lu. x. Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos videt. Dico em̄ vobis q̄ multi pphete ⁊ reges voluerūt videre q̄ vos videt ⁊ nō viderūt. Fuerūt ḡ maiores ⁊ ꝓximiores. de his Dañ. lxi. li. paralip. Isti alij igniti ɔtēplatores hoies extiterūt eo calore accēsi: vñ flores oriūt ⁊ fruct⁹ scti. Vñ pz p̄ma rō. ¶ Scdo rōne ⁊c. Cōclusio ē Tho. iij. p. q. xxvij. ar. iiij. Qd vnicuiq3 dat grā f3 illd ad qd eligit. Exēpli grā de archa Noe: quā grā dei pfecit: de moyse ad pharaonē. Ad ꝓpositū. Apostoli fuerūt electi vt essent tube in ecclesia dei et ambasiatores diuini nominis: et super omnes ydonei. Vnde. ij. Coꝛ. iij. c. in persona oim apostoloꝝ. Idoneos nos fecit ministros noui testamēti. Di fuerūt ...

ad predicandū: ad baptizandum ad docendum Mat.xviij. Euntes docete oēs gentes: baptizātes eos in noīe patris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. Et vt dicit Albertus ſup Lucā. Chriſtus miſit illos cū illa auctoritate qua pater miſit filium ſuum. Johā.xx. Sicut miſit me pater: ſcꝫ cū eadē auctoritate ꝛ ego mitto vos. O quō ſtaret mūdus: niſi fuiſſent apoſtoli. Qui ſuis ſmonibus mūdū cōuerterūt. De his figuratiue fuit dictū Hieremie.xvi.c. Ego mittam vobis piſcatores ꝛ piſcabūtur. Ubi dubium oritur. Quare nō ſunt electi homines ꝑbi ad officiū apoſtolatus ſꝫ ſimplices ꝛ piſcatores. Rndet Albert⁹ ſuper Lucā ꝙ triplici rōne. Sed vnā tm̄ adducā in ꝑſentiarū: videlicet: ꝓpter fidei veritatē. Nō elegit ſapiētes philoſophos aut doctores: ſed viros indoctos ad veritatē fidei cōprobandam. Que ſi a ſapiētibus fuiſſet introducta aſcribi potuiſſet ſcie ꝛ ꝓbitati illoꝝ. Sed indoctos elegit: vt veritas fidei manifeſtaret. Aplus.i.Cor.i. Uidete frēs vocationē veſtrā qm̄ nō multi nobiles ſm carnē non multi potentes: nō ſapiētes: ſed que ſtulta ſunt mūdi elegit deus vt confundat fortia. Ille. Et Tho.ſup.ps. Apoſtoli ſine lrīs idiote ꝛ ſimplices deſtruxerunt oēs inimicos xpi. Et ſic falſa ē ſnīa Porphyrij. Qui dixit tres fuiſſe garrulatores q̄ totum mūdum ad ſe conuerterūt. Prim⁹ fuit moyſes in populo iudaico. Secūd⁹ machometus. Tertius xpus. Uñ pꝫ ſcḋa ratio. ¶ Tertio rōne ꝛc. Quicunqꝫ receperūt ſpūſſanctum excellentius ꝛ abūdātius: hi ꝑfecto ſunt ꝑfectiores corā deo. Sꝫ apoſtoli ſpūſanctū receperūt ꝛ tpe prius ꝛ ceteris abūdātius. iō ſūt maiores. Actuū.ij. Repleti ſunt oēs ſpūſancto ꝛ ceperūt loq̄. Sup quo Albert⁹. Quadruplex eſt plenitudo ſpūſſancti. Pria eſt effluētie q̄ ſola fuit in xpo. De qua Jo.i. De plēitude ei⁹ oēs accepim⁹. Scḋa eſt excellētie que ſola fuit in maria. De qua Luc.ij. Aue gratia plēa. Tertia eſt ſufficiētie qua pleni ſunt oēs ſancti. De qua Luc.i. Et zacharias pater eius ipletus eſt ſpūſancto. Quarta eſt abūdantie q̄ fuit in apoſtolis: q̄ p̄ ceteris fuerūt pleni. vñ et hoc: null⁹ pōt apoſtolis equiparari. Glo.ſup illud. Cōſtitues eos pricipes ꝛc. Beate virgini: nulla mulier cōparatur: ſicut nec aliqs ſanct⁹ pōt aplis cōparari. Ille. Cur frater Gabriel. Quia fuerunt eccleſie fundatores. Apocal.xxi. Murus ciuitatis hieruſalē habēs fūdamenta.xij. Et noīa.xij. aploꝝ erāt in eis ſcripta. ꝛ Mat.xvi. Tu es petr⁹ ꝛ ſup hāc petrā edificabo eccleſiā meā. Ubi dicit albertus ſup Lu. ꝙ xpus in hac vita quinqꝫ habuit.

¶ Primo corpus qḋ tradidit iudeis.

¶ Scḋo aīam quā patri cōmiſit.

¶ Tertio ſubſtantiam tēporalem quā tradidit iude.

¶ Quarto mrēm quā Johā. donauit.

¶ Quito eccliaꝫ: quā ſolū petro ꝛ apoſtolis cōmiſit. Sunt ergo maiores. In hui⁹ ſignū ecclia i ſuis cerimonijs poſt ſūmū pōtificē q̄ eſt eccle caput: immediate collocat cardinales: q̄ ſunt pre ceteris digniores. Qḋ iō facit. qꝛ papa i ecclia xpm repñtat cū ſit ei⁹ vicari⁹: vt pꝫ diſt.xx. §. vlti. Cardinales aūt loco aploꝝ ponūt. Ex quo pꝫ: ꝙ apli in eccleſia poſt xpm ꝛ ei⁹ mrēm primū locū tenēt. ¶ Preterea eccleſia in cātico. Te deū laudam⁹ poſt cherubin ꝛ ſeraphin āte ꝑiarchas ꝛ ꝓphetas: ſeqꝫtur aploꝝ chorus. Canta Te glorioſus aploꝝ chorus. Concludamus ergo ſic. Ubi eſt maior gratia ibi maius meritum per conſequens et gloria. Quanta eſt gratia: tanta eſt charitas. Quanta eſt charitas: tanta eſt meritum. Quantum eſt meritū: tantum eſt premium.

Apoſtoli fuerũt hmõi. Igitur patet cõcluſio noſtra. Ad ſolutionẽ ar. Unica reſpõſio nobis ſufficit: que eſt Johannis Scoti in.iiij.ſen. ſic pfectio et ſanctitas vite alicuius. nõ conſiſtit principaliter in paupertate: aut in patientia: aut humilitate: ſed in charitate. iuxta illud apli. Super oĩa charitatẽ habete qḋ eſt vinculũ perfectionis. Et de penitẽtia diſt. vi. Sine charitate non eſt ſalus. Et ratio. Quia paupertas vel vite auſteritas ꝛ hmõi: non notãt perfectionẽ: nec hoiem pfectũ faciunt: cũ ſint inſtrumẽta iuuantia ad perfectionẽ: vt habꝫ etiã Tho. non ſeqtur ꝙ iohannes bap. vt aliꝰ ſanctus viuẽdo in maiori paupertate ꝙ xp̃s: ꝙ fuerit xp̃o pfectior. Abſit a ſeculo. In pppoſito. Si aliq̇ ſancti inuẽti ſunt q̇ maiora egerit ꝙ apoſtoli: nõ pp̄ter hoc fuerũt pfectiores: qꝛ fundamẽtum oĩm virtutũ eſt charitas: ꝛ ipſi ſuper oẽs eã habuerũt. Plus meruit Petrus relinquẽdo nauiculã: ꝙ zacheus dando tot diuitias quia cum maiori charitate hoc egit ſic dico de aliis. Unde Grego. ſup verbo Mar. iiij. Relictis rhetibus ꝛc. Multũ dedit qui totũ reliquit. Unde patꝫ In vitaſpatrũ legitur de quodã patre q̇ optabat informari cũ quo erat glorificandus in celo. Rñdit angelus. Cuꝫ gregorio papa. Rñdit. Quia abundauit deliciis. Ego aũt pauper. Rndit angelus. Tu magis delectaris in vna carta quã habes in cella: ꝙ Grego. in oĩ gloria ſua. Ad ppoſitũ de apoſtolis. Uñ patet ꝙ ſunt maiores. ꝛ ſic p conſequens debẽt plus honorari. Sed plꝰ hodie ſancti nõ venerãtur: ꝛ veteres relinquũtur. Facecia de preſbytero qui crucifixum veterẽ flebat. O crucifixe vetus doleo ſuper te valdẽ. Surrexit crucifixus nouus qui ꝛc.

¶ Tertiũ dicit ꝛc. Tres ſunt operationes quas apli ſunt opati in p̄ntiarũ.

¶ Prima dicitur predicatio.

¶ Scḋa de miraculorum patratio.

¶ Tertia dꝛ martyrĩj cõſummatio.

¶ Prima dꝛ ꝛc. Ad hoc officiũ fuerũt precipue electi apli: tanꝙ primi p̄dicatores ꝛ fũdatores eccl'ie. Johãnis. xv. Ego vos elegi de mũdo vt eatis ꝛ fructũ afferatis: ꝛ fructus veſter maneat ꝛ poſtꝙ reſurrexit a mortuis: dixit eis Marc. vlti. Euntes in mundũ vniuerſum p̄dicate euangeliũ ꝛc. Mat. vlti. Euntes docete oẽs gẽtes. Et hoc officiũ p̄dicationis dicit aplicũ ad quod aſſumi nõ debẽt niſi perſone ſufficientes. Fiat practica. Apli habuerũt principatũ in toto mũdo iuxta illud. Conſtitues eos principes ꝛc. Albertus ſup Lu. Andreas fuit princeps ppli achaienſis in grecia. Jacobꝰ maior princeps ppli hyſpanie Thomas indie. Philippus ſcythie Bartholomeꝰ indie maioris. Matheus ethiopie. Symon meſopotamie. Thadeus egypti. Mathias iudeã in ſorẽ accepit. Petrus princeps totius eccl'ie. Uñ Criſoſto. ſup Mat. Tria totus mũdus mirabat. Primum xp̃m poſt mortẽ reſurrexiſſe. Secundũ carnẽ in celũ aſcẽdere. Tertiũ duodecim aploſ piſcatores totũ mũdũ cõuertiſſe. Ille. Secundũ opus ꝛc. Sm Tho. xxij. queſtio. clxxviij. Deus miracula fecit: maxime pp̄ter tria. Primo pp̄ter ſanctitatis alicuiꝰ demonſtrationẽ quẽ p merito vite vult aliis p̄ponere in exemplũ ſue virtutis: vt fecit de Anthonio ꝛ de aliis ſanctis. Secũdo miracula fecit vt fidẽ approbet. Glo. ſup illud vt det illis hereditatẽ gentium. Hec fuit intẽtio miraculoꝝ vt gẽtes crederẽt. Que q̇dem miracula nõ ſunt in alia natione: niſi in catholica. Tertio miracula facit deꝰ ad cõfirmandã virtutẽ p̄dicatã: ꝛ ſic ſunt facta miracula ꝛ ſigna p̄dicãtibus aplis: q̇ ſuper oẽs miraculis ꝛ ſignis claruerũt. Nã poſt xp̄i paſſionẽ maiora miracula fecerũt in virtute hoĩs xp̄i: ꝙ fecit ipſe

ipſe ſui qḋ ipſe ꝓmiſerat eis. Johan.
xiiij. Qui credit in me opa que ego fa
cio ⁊ ipſe faciet: ⁊ maiora hoꝝ̄ faciet.
Quod pꝫ. Maius miraculū fuit ꝙ
ad vmbrā petri infirmi ſanarētur quā
ꝙ ad tactum Martha ſanaret̄ a fluxu
ſanguis. Maius miraculū fuit ꝙ pau
lus Dionyſiū conuerteret q̄ꝫ ꝙ xp̄s La
zarū ſuſcitauerit. Maius miraculum
fuit ꝙ roma ad vocē vnius piſcatoris
omiſſis ſecularīū ſtudijs ⁊ depoſita oī
infidelitate ad xp̄m ſe conuerterit q̄ꝫ
ꝙ xp̄s filiū vidue ſuſcitauerit. O mira
culum miraculoꝝ. O tuba paradiſi.
O rectores ſancte ecclie. O veri patres
⁊ amatores xp̄i fideliū. O ſplendores
tenebroſi mūdi. O baiulatores trium
phātis vexilli ſancte crucis. Tertium
op⁹ eſt martyrij cōſummatio: Apl̄i an
teq̄ꝫ haberent ſpiritūſanctū erāt debi
les in fide. Vñ Leo papa ante aduen
tū ſpūſſancti ſub ip̄o crucis dñice tem
pore: alij ex diſcipulis effugātur: alij
vni⁹ voce ācille terrent̄. Ille. Sed poſt
ſpūſſancti cōfirmationē conſtātes fue
runt ad oīa ſuſtinēda. Ac. v. Ibāt gau
dentes a conſpectu ⁊c. Et ad Ro. viij.
Quis nos ſeparabit a charitate xp̄i. q.
d. null⁹. Nullū gen⁹ tormentoꝝ intac
tū remāſit. Petrus crucifixus. Paul⁹
decapitatus. Vñ raban⁹ ſermone oīm
ſanctoꝝ. Apl̄is eſt ſubiectū triūphale
martyrū nomē qui ꝑ diuerſa tormen
toꝝ genera xp̄i nomen vbiq̄ꝫ profeſſi
ſunt. Vñ pꝫ propoſitū. Hyſtoria ſan
cti Andree ſuccincta. Poſt dñi aſcenſi
onē apl̄is diſperſis ꝑ mūdū ad p̄dicā
dū euāgeliū. Andreas in Achaiam in
greditur ⁊ ip̄am eccleſijs repleuit: vt ⁊
rex hyſpanie in granate expulſis infi
delib⁹ ip̄m lauda ſuper oēs principes:
Et ꝑplm ad xp̄m cōuertit: ⁊ ſup oīa:
vxorē Egee ꝓcōſulis romani ad fidem
cōuertit: atq̄ꝫ eā baptiſauit. Audiens
hoc Egeas irat⁹ ingredit̄ ciuitatē q̄ dī

patras ⁊ xp̄ianos oēs compellebat ad
ſacrificia idoloꝝ. Cui occurrēs Andre
as dī. Oportebat vt tu q̄ iudex hoīm
eſſe meruiſti iudicē tuū q̄ in celis eſt.
agnoſceres ⁊ agnitū coleres ⁊ colendo
aīm tuū ab his dijs penit⁹ reuocares.
Cui Egeas. Tu es Andreas q̄ ſup ſti
tioſam ſectā p̄dicas quā romani prin
cipes iuſſerūt exterminari: cui andreas
romani principes nō cognouerūt quō
dei fili⁹ veniēs in mūdū docuerit ido
la eſſe demonia. Rn̄dit egeas. Quis
docuit hic cruci eſt affixus merito a iu
deis. Cui andreas ꝓ noſtra ſalute non
pro ſua culpa mortu⁹ eſt. Qḋ patet per
ſcripturas Iſa. liij. Omēs nos quaſi o
ues errauim⁹ ⁊ dñs poſuit in eo oīum
noſtrū iniq̄tatem. Cui egeas. Niſi mi
hi obtēperaueris. o andrea ip̄eꝫ crucē
te faciā expiri. Rn̄dit ādreas. Si cru
cis patibulū abhorrerē: crucis gloriam
nō predicarē. Eccle. iiij. Pro iuſticia a
gonizare. ⁊ in. vi. Ethi. Duobus exiſtē
tibus amicis ſctm̄ eſt honorare verita
tem. Extra de re. iu. in. vi. Si de verita
te ſcandalū naſcit̄: tutius ſcandalū na
ſci ꝑmittit̄: q̄ꝫ veritas relinquat̄. Ira
tus egeas ip̄m in carcerem poſuit. Et
mane facto ꝓ tribunali ſiſtitur ⁊ ab ip
ſo mutat̄ ad ſacrificiuꝫ idoloꝝ. Alr ꝙ
ip̄m ſupplitijs grauib⁹ afficiet cui an
dreas. Quicq̄d vis fac: q: tāto domio
meo ero gratior q̄ꝫto fuero in tormētis
cōſtātior. Ad hoc ꝓpoſitū Lice. i. Tuſc.
q. d. De theodoro dux ei leſimacus rex
minaret̄ facere mori i patibulo. Rn̄dit
voce viua. Iſtis tuis purpuratis: iſta
horribilia minaret q̄ſo. Theodoro ni
hil intereſt humi: an ſublimi putreſcat.
Vñ iuſſit a. xx. hoīb⁹ ip̄m cedi: ⁊ celos
manib⁹ ⁊ pedib⁹ cruci alligari: vt ſic lō
giorē cruciatū reciperet. Cū ad crucē du
ceret̄ fact⁹ eſt cōcurſus ꝑploꝝ dī. Inno
cēs ei⁹ ſanguis effundit̄ ſine cā dānat̄.
Vidēs crucē a lōge eam ſalutauit dī.

Digitized by Google

Salue crux preciosa q in corpe xpi dedicata es: et ex mebris ei' tanq margaritis ornata. O bona crux diu desiderata: accipe me ab hoib' et redde me magistro meo xpo vt p te me recipiat q p te me redemit. Hec dicens exuit se et vestes ministris dedit. Sicq3 eu in cruce vt iussum fuerat suspederunt. In qua biduo viues .xx. milibus hoim astantium' pdicauit. Minate aut turba egee morte et dicente. Uiru sanctu masuetu et pium no debere ista pati: venit vt ipsum deponeret. Que vides andreas di. Quare venisti egea. Si pro penitetia ipem a nobis cosequeris. Si aute3 vt me deponas scito q viuus de cruce no descenda. Jam eni video rege3 meum qui me expectat. Et cu vellent eu3 soluere nullo modo potuerut ad eum pertigere. Tunc splendor nimius de celo venies dimidia hora eu circudedit: ita vt nullus eu videre posset. Et abscedente lumine spm cu lumine simul tradidit. Maximilla vero tulit corp' ei' et optimo loco cu aromatibus sepeliuit. Egeas aut anteq domu rediisset arreptus a demone in via cora oibus expirauit. Felix igit et gloriosissimus fuit illius martyrii finis: nam andreas p illud meruit secreta scadere celi: vbi cu3 xpo fruitur eterna pace in secla seclor.

¶ In festo conceptionis beate vginis marie. In quo smone explodit ac confutatur impia opinio quonda vulgatu ignorantiu: et vera asserit: sm dicta oium sapientiu et maxime sanctor doctor christiane religionis.

QUi elucidant me vita eternam habebut. Eccle. xxiiii. ¶ Quanta sit Marie vginis laus dignitas et excellentia nulla pura creatura enarrare pot. Augu. in quoda ser. De te o vgo maria qd dica pauper igenio: cu de te qd dixerim minor laus est: q tua dignitas merea. Si celu te voce excelsior es. Si matre gentiu dica precellis. Si formam dei appelle digna es. Si dnam angelor te clamite. p oia sic esse pbaris. Qui ergo dica: quid ue referam: cu no sufficiat lingua carnis tuas enarrare virtutes. Hec. Ideo ipa de se ait. Qui elucidant me: hoc est q me venerantur q me laudat q me inuocat vita eterna habebut. Ueru q qde falso illa laudare videtur asserentes eam sine originali conceptam de hac coceptione erit sermo. In quo tria sunt videnda per ordinem.

¶ Primum di opinionis.

¶ Scdm di declarationis.

¶ Tertium di confirmationis.

¶ Primu di etc. Querit dubiu Utru virgo maria sit cocepta i pcto origiali. Circa hanc difficultate due sunt opi. famose. Una dicit q no: alia q sic quas videbim' p ordine. Sz pri' videbim' breui qd e pctm origiale vt sic itelligam' met in a. Egidii i tractatu de pctō origiali et Tho. i. ii. q. lxxxii. ar. i. In. a. di. xx. In. iiii. di. ii q. iii. ar. iiii. Peccatu originale est caretia iusticie origialis. Hec. Aduertendum est sm theologos q de' fecit hoiem rectu iuxta illud. Eccles. vii. Inueni q de' fecit hoiem rectum. Ordo scz in eo oia inferiora erat subiecta supioribus. Caro eni in eo erat subiecta scz anime. Ut nullus morb' nulla passio aut indispositio poterat insurgere in carne q aie ipsius repugnaret. Preterea vires inferiores erat subiecte supioribus: vt cocupiscibilis et irascibilis ita erat subiecte meti et roni: vt nihil in eis insurgeret: nisi sm dictame rationis. Iste ordo dicebatur iusticia. Quia iustum est vt inferiora superioribus subiciantur. Hic ergo in diffinitione. Est carentia iusticie. Dicebatur aute3 hec iusticia originalis: quia erat

Digitized by Google

in poſteros p originē trāſferēda. Adā
ergo peccāte ⁊ a ſuo ſupiore ſe auertēte:
ordo rōnis poſcebat φ cū ipſe nollet
ſuo ſupiori eſſe ſubiectus: φ eius infe
riora ſupiorib⁹ rebellarēt. Propter φ
caro ſtatim cepit rebellare aīe: ⁊ inſur-
gere in corpe ꝯrarie diſpoſitiōes ipſi⁹
forme. Ideo adam q̄ potuit nō mori: ſi
nō peccaſſet: eo peccāte neceſſitatē ha
buit moriēdi: φ̄diu ſtetit adā in ſua re
ctitudine poterat non mori: ⁊ poterat
nō peccare. Poterat nō mori: qꝛ eo ſic
ſtāte: nihil inſurrexiſſet in corpe qđ re
pugnaret aīe. Poterat non peccare: qꝛ
vires inferiores erāt oīno ſubiecte ſu
perioꝛib⁹. Acceperat eñ adā ꝑpter hāc
originalē iuſticiā vt poſſet ſtare. Pote
rat eñ pctā vitare. Eo aūt peccāte ⁊ a
deo ſe auertēte ꝑdidit hāc originalē
iuſticiā ⁊ hāc rectitudinē qua inferio-
ra ſupiorib⁹ erāt ſubiecta. Et qꝛ hmōi
rectitudinē peccādo ꝑdidit: nō potuit
in poſteros eā trāſfūdere. Hoc eſt ergo
pctm̄ originale: qđ diximus: qꝛ ipm̄ ori
gine ꝯtrahim⁹. ſ. carētia hui⁹ rectitudi
nis: hui⁹ iuſticie originalis: cuꝫ debito
habēdi eā. Scđꝫ eñ ordinē nature iu
ſticie neceſſariū erat iuſticia originalis
ad ſalutē ꝯſequendā. Quia ergo ea ca
rem⁹ ⁊ eā tenemur habere vt ſum⁹ mē
bra ade. Priuatio vel carētia origina-
lis iuſticie cū debito habēdi: eſt pctm̄
originale. Et ſic pꝫ denominatio hui⁹
vocabuli. Nōnulli tenēt virginē fuiſſe
immunē ab hoc. Quā ꝯcluſionē ꝓbāt
tripl'r. Ratione. Auctoritate. Exēplo.
¶ Prima rō hec eſt. Virgo maria ī ma
trem dei electa erat exaltāda ſup oēs
angelos: vt eccleſia canit. Exaltata es
ſctā ⁊c. Sꝫ angeli fuerūt ꝓſeruati ab
oī pctō: igit ⁊ virgo maria a fortiori cū
eſſet ſuperior. ¶ Scđa rō. Abſurdū eſt
credere virginē mariaꝫ fuiſſe aliqñ in
odio ⁊ indignatiōe filij ſui xpi ⁊ obli-
gatā ſupplitio cū eēt mater cariſſima
ſed p pctm̄ originale pſona dicit̄ filia
ire et deputata eterno ſupplitio: igi-
tur ⁊c. ¶ Tertia rō ⁊c. Virgo marie de
bebat fieri ſpāle habitaculū dei: ergo
debebat ſpālius ꝓparari: ſꝫ ſi ꝯcepta
fuiſſet ī pctō originali: nō fuiſſꝫ ſpāli⁹
ꝓparata: igit̄ nō fuit ꝯcepta. ¶ Quar
ta rō. Qđ deus potuit facere ⁊ decuit:
fecit. Sed deus potuit ⁊ decuit facere
ipm̄: φ virgo maria ſine originali ꝯci
peret̄ igit̄ fecit. ¶ Quīta rō. Nulla di-
gnitas ꝯueniēs virgini eſt ab ea aufe-
renda. Sꝫ ꝯcipi ſine pctō originali: con
ueniēs fuit ꝟgini. igit̄ nō ⁊c. ¶ Sexta
rō. Dī. ff. de officio q̄ſtoris. l. j. Illi opi-
nioni ſtandū eſt: q̄ pl'imoꝝ teſtimonio
ꝓbat̄. Et ꝓbꝫ li. de ſom. ⁊ vig. Qđ ab
oīb⁹ vel plib⁹ dr̄ fidē hꝫ φ ita ſit. et. j.
Ethi. Fama quā oēs famāt vel excla-
māt: nō pōt in toto eē falſa. Ad ꝓpoſi
tum. Sꝫ q̄ſi oēs ⁊ maxime vulg⁹ tenēt
vel exclamāt ipam ſine originali pctō
conceptā: igit ⁊c. De cētū. xciiij. Hāc te
nent opi. igit ⁊c. ¶ Septima rō. Feſtū
nō celebrat̄ niſi de re ſctā. Sꝫ feſtū ꝯce
ptionis ipſi⁹ celebrat̄: igit̄ fuit ſctā ex
conſequēti ſine pctō originali: igit ⁊c.
¶ Octaua rō. Indulgētie nō dātur ni
ſi p re ſctā. Sꝫ ſixt⁹ papa. iiij. dedit ce
lebrātib⁹ ꝯceptionē indulgētiā p totā
octā. igit fuit ⁊c. ¶ Nona rō. Miracu
la nō pñt fieri: niſi a ſctā. Sed ꝯceptio
ꝟginis fecit ⁊ ꝯtinue facit mīta mira
cula: q̄ ꝯtinue recitant̄ a p̄dicatorib⁹:
igit iſta ꝯceptio fuit ſancta. ¶ Decima
ratio. arguūt quidā. Illud qđ eſt p an
gelū reuelatū: eſt firmiter tenēdū. Sꝫ
beatā virginē fuiſſe ꝯceptā ſine pctō
fuit a deo reuelatū vt pꝫ de quodā he
liſino abbate. q̄ cū ī medio maris fluctī
bus mergeret̄: apparuit ei angelus dī:
Qđ ſi voluiſſet annuatim celebrare ce
lebrandāq3 predicare ꝯceptionē virgi-
nis. a naufragio liberaret. At ille cum
ſe hoc facturū ꝓmiſiſſet ſtatim ſedata

tépeſtate: ſaluus cū vniuerſa comitiua
in patriā reuerſus eſt. Pʒ de pmo. Se
cūdo arguūt auctoritatibꝰ. Pꝛio aug.
li. de natura ⁊ gratia. Excepta virgine
maria: cū de pctis agit ꝓpter honoreʒ
dñi nullā volo pꝛoſus habere qōnem.
Preterea Tho. in. i. ſum. di. xliiij. q. iij.
Beata vgo ſemꝑ immunis ab oi pctō
originali ⁊ actuali fuit. Preterea indu
cunt. s. Dñicū de quodā li. quē edidit
de corpe xpi ꝯ Albigēſes ſic di. Sicut
primꝰ Adā fuit in agro damaſceno de
terra virginea ⁊ immaculata formatꝰ
ſic ſcđs adā ſcʒ xp̄s fuit de carne virgi
nea ⁊ immaculata ꝯceptꝰ. Prete. An-
ſel. in epl'a ad coepos ãglie: de celebrā
da ꝯceptiōe. Nō eſt deuotꝰ nec verus
amatoꝛ vginis q̄ reſpuit colere feſtū cō
ceptiōis marie ⁊c. De illo p̄dicatoꝛe q̄
tholoſe p̄dicās ꝯ hāc ꝯceptionē: exiēs
de pulpito quidā canis niger affuit q̄
ipm fratrē deuorauit. Et ſic pʒ prima
opinio noſtri ſermonis. ¶ Secundā di
citur ⁊c. Opi. ij. dicit oppoſitū. Et pro-
bat intentū ſuum duplici modo.

¶ Primo ratione theologicali.

¶ Secundo auctoritate legali.

¶ Primo rōnibꝰ plurimis efficaciſſimis
Pꝛia hec eſt. Id qđ maxie reſiſtit fidei
nře eſt impiū ⁊ crudele: ⁊ oio nō tenēdū
immo reſpuēdū qꝛ eſt reſiſtere ſpūi. s.
Sʒ dicere. b. vginē fuiſſe ſine pctō ori-
gi. ꝯceptā: eſt reſiſtere fundatiſſime fi
dei: igit fuit ꝯcepta in pctō orig. Ma
ioꝛ eſt nota. Minoꝛ pbat Aug. in. v. li. ꝯ
iulianū. Oēs hoīes vulneratos eē pctō
ꝓthoplaſti: aplus approbat cum di.
Oēs enī peccauerūt ⁊ egēt gl'a dei: di-
cēdo oēs. nullū excepit: ſʒ totū declara
uit genꝰ hūanū. Peccauerūt enī oēs cū
ex vno pctōꝛe oēs naſcant peccatoꝛes.
Uos aūt dū aliquē excipitis: reſiſtitis fun
datiſſime fidei vbi aplſ ait. Per vnū
hoīeʒ: pctm̄ itrauit in mūdū. ⁊ p pctm̄
moꝛs ⁊ ita in oēs ptranſijt in quo oēs
peccauerūt. Nunquid hec falſa ſunt.
Quis audeat hoc dicere niſi diuinoꝝ
eloqoꝝ apertiſſimꝰ inimicus. Idē i epl'a
ad Optatū de origine aie. Illud vbi p
maxime fides xpiana ꝯſiſtit eſt vt cre
damꝰ qꝛ p vnū hoīeʒ pctm̄ intrauit in
mundū. ⁊ p pctm̄ moꝛs: ⁊ ita in oēs p-
trāſijt: i quo oēs peccauerūt. Scđa rō.
Cōtradicere ſacre ſcripture eſt errone-
um ⁊ impiū. vt dꝛ in decre. di. ix. c. ego
ſolis. c. quis neſciat. c. ſi ad ſacras. ⁊.
xxiiij. q. iij. c. quidam autē. ⁊ c. hereſis.
Sed dicere virginē fuiſſe ꝯceptā ſine
pctō originali: eſt cōtradicere ſacre ſcri
pture: igit fuit ꝯcepta ⁊c. Quid dicis
o Paule. Ro. iij. Oēs peccauerūt. ⁊ c.
v. Per vnū ⁊c. Sup quo aug. Aplſ di
cēdo oēs nullū excepit: ꝗn immo totū
genus declarauit humanū. Ille. Cur o
pater Aug. nō excepiſti hic matrē dei:
cū de illa fueris deuotus. Rñdet. Nō
poſſumꝰ in hoc loco: qꝛ in numero alioꝝ
eſt. In quo oēs inqt aplſ. Excepi eam
qñ debui: ⁊ quādo locutus ſuʒ de pctō
actuali. Et vbi o pater Augu. in li. de
natura ⁊ gratia: vt etiā ponit a magi
ſtro in. iij. diſti. iij. Si oēs ſcti ⁊ ſcte cū
hoc viuerēt interrogati fuiſſent: an pec
catū haberēt: oēs vna voce clamaſſent
Si dixerimus qꝛ pctm̄ nō habemꝰ ipſi
nos ſeducimus ⁊ veritas in nobis nō
eſt. vbi Augu. loquit de actuali: nō ori
ginali pctō: vt qdā garrulāt. Uñ pʒ rō

¶ Tertia rō. Nullus dānat pena moꝛ
tis niſi ex pctō originali. pʒ Gen. ij. vbi
dicit. Moꝛte moriemini. Uirgo maria
moꝛtua eſt. Immo pʒ: qꝛ eccl'ia ꝯſitet
igit fuit ſubiecta moꝛti. Moꝛs fuit pe
na pcti originalis. Ipſa cuʒ aliīs moꝛ
tua eſt: igit fuit concepta in originali.
De xp̄o dꝛ qꝛ p nobis. ¶ Quarta ratio.
Attribuere virgini qđ eſt ſolius xp̄i:
eſt impiū ⁊ nephariū: ſʒ cōcipi ſine ori
ginali eſt ſolius xp̄i: igit ⁊c. Uñ Bon.
in. iij. diſti. iij. q. j. ar. ij. Non enī omnis

Digitized by Google

honor qui attribuit filio: attribuēdus est matri: q2 sic nō eēt virginē honorare: ſ3 poti⁹ ɔtumeliā facere. ⁊ Ber. Uirgo regia falſo nō eget honore: veris bonorum titulis tumulata. O ſtulti ſeculares q̄ putāt virginē honorare ⁊ ipā3 vituperāt. ¶ Quinta rō ⁊ vltima erit. Aſſerere ɔtum ⁊ oppoſitū eius qđ fere oēs famoſi doctores tenēt: eſt impium ⁊ temerariū. S3 btām viginē3 nō fuiſſe conceptā in pctō originali eſt oppoſitū ei⁹ q̄ fere oēs doc. tenēt: igit̄ dicere virginē nō fuiſſe ɔceptā in originali eſt impiū. vñ Glo. ſup. c. decima3 de. decimis: vbi di. Innoc. Opinionib⁹ magrorum nō vult derogare. ⁊ de reſtitutionib⁹ ſpolia. c. lr̃as. ⁊. ff. de origine iur. l. ij. §. poſt originem. Uñ q̄ a pluribus: ⁊ p̄cipue ſapiētibus ɔ̄ ſ firmiter eſt tenendū: ⁊ illud negare eſt temerarium. Ad ꝓpoſitu3. Non ſolū antiqui docto. ſ3 etiā poſteriores tenuerūt: ⁊ in ſcriptis reliquerūt: q̄ ꝟgo btā ⁊ oēs homines p̄ter xp̄m in ſuā ɔceptiōe pctm̄ contraxerunt: quod patet triplici teſtimonio in preſentiarum.

¶ Primo eccleſie doctorum.
¶ Secundo canoniſtarum.
¶ Tertio religionum.

¶ Primo Auguſtini in. vj. ɔ̄ Julianū Oēs ad mortē p Adā: oēs ad vitam p xp̄m: q2 ſicut in Adā oēs moriunt̄: ita ⁊ i xp̄o oēs viuificant̄. Uos aūt dū nō oēs: ſ3 multos ſiue p Adā cōdēnatos: ſiue p xp̄m liberatos vultis intelligi: horrēda peruerſitate xp̄iane religioni eſtis infeſti. Ille. O Greg. q̄d dicis in xij. moral. Nulli⁹ ſine pctō fuit niſi ille q̄ in h̄ mūdo venit ſine pctō. O hiero. q̄d dicis ſup illo ꝟbo. p̄s. xij. De manu canis vnicā meā. Unica eſt aīa xp̄i: q2 ſola eſt ſine pctō. O Ambbro. q̄d dicis ſup Lu. ij. Qđ enī ex te naſcet̄ ſanctum. Sol⁹ enī p oīa eſt nat⁹ de femina ſanctus dñs ieſus. ⁊ Ber. i ep̄la ad lugdunenſes de feſto ɔceptionis nō celebrando. Libēter virgo honore carebit: quo vł pctū honorari vel falſa: videt̄ indu ci ſcritas. Nulla enī rōe placebit ɔtra ritū eccl̄ie p̄ſumpta nouitas mater temeritatis: filia ſuꝑſtitionis: ſoror leuitatis. Ille. Sic tenet Leo papa in multis ſuis ſermonibus. Sic Anſel. in lib. Cur deus hō. ⁊ Beda in homel. ſuper Miſſus eſt. Caſſiodorus ſup p̄s. Hugo in li. de ſacris. Alanus in expoſitione ſymboli. Guillm̄s durādi in rōnali diui. offi. Henricus de gandauo in quolibetis. Preterea iterum Aug. in. ij. contra Julianū. Oēs inquit hoīes illi primorum parentū pctō naſcunt̄ obnoxij hoc qui negat xp̄iane fidei fundamenta ſubuertere conant̄. Una eſt enī oīs catholicorum firma fides qui p vnum hoiem pctm̄ intraſſe in mundu3: ⁊ ita in oēs pertranſiſſe: vno corde credunt vno hore fatent̄ ⁊ veſtras nouitias p̄ſumptiōes catholica antiquitate ſubuertunt: ꝓpter quā catholica3 veritatem ſancti ac beatiſſimi diuinoru3 eloquioru3 clariſſimi ſacerdotes Hyreneus. Cyprian⁹. Reticus. Olympi⁹. Hylarius. Ambroſius. Gregorius. Theologus. Innocētius. Johānes. Baſili⁹: quibus velis nolis addo Hieronymū preſbyterum vt omittā eos qui nōdu3 dormierūt aduerſus vos ꝓferūt de oīum hoīm pctō originali obnoxia ſucceſſione ſniā3: vñ nemo excipit̄: niſi ſolus ille quē virgo ſine lege pcti concepit. Ille. Ad canoniſtas venio. Gratianus cōpilator decreti. de cōſe. di. iij. et iiij. p totum inter alia ca. in. c. firmiſſime tene: ſic dicit Firmiſſime tene ⁊ nullatenus dubites q̄ oīs homo qui per ɔcubitum viri ⁊ mulieris concipitur cum peccato originali naſcatur.

¶ Johannes theutonicus gloſator decreti. de cōſe. di. iij. c. ꝓnunciandum. ⁊ di. iiij. ſuper. ca. Per bap. vbi ſic dicit.

Digitized by Google

Feſtum conceptionis virginis marie
nō eſt celebrandū: q2 fuit concepta in
pctō ſicut ceteri ſancti: excepta vnica
pſona xp̄i. ¶ Johannes andreas do/
ctor bono ſup. c. cōqueſtus. extra de fe
riis. ¶ Idem dn̄s Hoſtienſ in ſumma
ſua. ti. de pe. ⁊ remiſ. ¶ Idem dn̄s io
hannes calderinus doctor bono. ſuper
c. conqueſtus. ſupra. ¶ Item dn̄s Pe/
trus de bauro in ſuo reptorio in littera
ca cōceptionis. ¶ Ordo minorū Bo/
na. in. iii. Si beata virgo nō habuiſſet
aliquod pctm̄ nō fuiſſet xp̄i morte re/
dempta: qd̄ eſt impium ⁊ nepharium.
¶ Alexander de ales doctor pſſeſſ. in
iii. p. ſum. di. Si btā virgo maria non
fuiſſet ɔcepta in pctō originali nō fuiſ
ſet obligata pctō nec pene: nec habuiſ
ſet reatum pcti: ſed qui nō habet rea/
tum peccati non indiget redemptione
q2 redēptio eſt ſolum pp̄ter obligatio
nem pcti vel pene: ⁊ pp̄ter reatū pcti
ergo beata vigo nō indiguiſſet redem
ptione facta per xp̄m: qd̄ nō eſt ſm ca
tholicam fidē ponendū. Ille. Idem te
net Ri. de media vil. in. iii. di. iii. Ani/
ma inquit btē virginis ex ſui vnione
ad carnem originale pctm̄ contraxit. ⁊
Nicolaus de lyra ſup illud. Sp̄s ſan/
ctus ſupueniet in te. Bene dixit ſupue
niet in te qui venerat ſp̄s ſanctus ſup
virginem adhuc in vtero matris exiſtē
tem eam ab originali pctō purgando
vt cōmuniter dicit. Et frater iacopon⁹
de eodē ordine in laude vulgari: ſic ele
gāter ⁊ optime loquit. O virgo ſupra
feminas. Sctā maria beata ſupra fe/
minas dico. Quilibet naſcit inimicus
poſtq̄ aīa in ventre clauſa fuit infuſa
virtus altiſſimi te ſctificauit. Diuina
vnctio te ſctām fecit: ⁊ oīs immūdicie
fuiſti expers. Ab originali pctō qd̄ddā
ſemiauit: ⁊ cū q̄ qſq3 naſcit tota fuiſti
mūdata. Ille. id ē dicūt doc. ſequētes.
Aluarus hyſpanus eiuſdem ordinis.

Johannes de rupella.
Robertus canton.
Reginaldus archiepīs rothomagēſis.
Johannes rigaldi.
Bertrandus de turri cardinalis.
Bartholomeus de piſis.
Giraldus odonis in li. de figuris.
¶ Ordo heremitarū. Egidi⁹ de roma in
quolz. Btā inqt virgo ſine dubio origi
le pctm̄ in ſui ɔceptōe ɔtrxit. Aug. de mi
chona ſup eplas Pauli. Facin⁹ de aſt.
in. iii. ſen. di. iii. Gregorius de arimino
in. ii. ſen. di. xxx. q. ii. dicit. Sm auctori
tatem ſacre ſcripture. ⁊ Aug. ⁊ Amb.
⁊ Anſel. firmiter tenendū eſt virginē
in originali peccato fuiſſe cōceptam.
¶ Ordo carmelitarū. Guido epīs in iii.
quolibet. q. xiii. Sequendo rōnes ⁊ au
ctoritates canonū ⁊ ſanctorū ſalua pu
ritate virginis. Teneo q̄ beata virgo
fuit concepta in peccato originali.
Et Paulus de peruſio in. iii. di. iii. fir
miter tenendū eſt beatā virginē fuiſ
ſe in originali peccato cōceptā: mꝫ tum
q2 fuit concepta p cōcubitū viri ⁊ mu
lieris: tum q2 ſolus xp̄s fuit concept⁹
ſine peccato. ¶ Ordo carturienſiū q̄
plurimum eadem feſtū hoc nō celebrat:
niſi ſub noīe ſanctificationis: dicēs in
prima oratione. Supplicationē ſeruo
rum deus miſ. exaudi: vt qui in ſan
ctificatione. Idem dn̄s Johes calcar
in ſermone de natiuitate. ⁊ ceteri alii.
¶ Ordo ciſtercienſium. Oddo abbas in
homel. ſup euāge. Stabat iuxta crucē
ieſu. Et dn̄s Anibaldus ſup. iii. di. iii.
⁊ alii plures. Preterea doctores ſecula
res deuotiſſimi ⁊ in ſcia famoſi. Hugo
de ſancto victore li. de ſacramentis. li.
ii. par. ii. c. vi. Richardus de ſancto vi
ctore ſuper illud. Spiritusſanctus ſu
perueniet in te. Petrus lombardus in
ſuo. iii. li. ſentē. di. iii. ¶ Ordo pdicato
rum Tho. in. iii. parte. q. xxvii. ar. ii. in
ſ. ii. q. lxxxi. ar. iiii. i. iii. ſen. di. iii. q. i.

Sic petrus de tarā.in.iij.di.iij.ꝛ vgo gallicus in.iij.diſt.iij. Durādus in.iij. di.iij.petrus de pal.in.iij.di.iij. Albertus in.iij.di.iij.Dicere inquit beatam virginē fuiſſe cōceptā in peccato originali eſt hereſis condēnata a.b. Bern. ꝛ ab om̄ibus magiſtris pariſius. Verneus ordinis generalis. Vgo cardi.in expoſitione Luc. Nicola⁹ traueth. Robertus holcot. Martinus q̄ fecit cronicas. Uincētius q̄ fecit ſpecula. Jacob⁹ de voragi.ꝛ oēs alij q̄ ſunt nūero.xlix. huius ordinis affirmātes hanc opinionem. Quid vobis videt̄ ciues mei ſup hoc. Quare oēs religiones nō pugnāt ꝑ doctorib⁹ ſuis. Ecce quot doctores quot ſapiētes hoc affirmāt. Sꝫ dicūt emuli noſtri q̄ fuit ꝑuilegiata:quia a peccato ꝓſeruata. Oſtendant illud ꝑuilegium ꝛ eis fidem dabimus.

¶ Tertiū ꝑncipale dr̄ riſſionis.ad ar. vbi.s.ꝛ ad rōnes. Rn̄deo ad ſingula.

¶ Ad primum de angelis qui ꝓſeruati fuerūt:multomagis virgo maria. Angeli nō habuerūt poſſibilitatē ad contrahendū peccatū originale:qꝛ fuerūt oēs immediate creati a deo ꝛ non per originē ſeminaliter ꝓpagati:ſicut virgo maria:ſed bene habuerūt poſſibilitatē ad peccādū actualiter:ꝛ ideo nō fuerūt preſeruati a pctō originali:ſed ab actuali:qꝛ preſeruatio a malo ꝓſuponit poſſibilitatē eius qui ꝓſeruatur ad illud malū q̄ꝛ̄tū eſt in ſe. Et ſic patꝫ rn̄ſio ad primū. ¶ Ad ſcḋꝫ de indignatione filij eſſe odioſum deo poteſt contingi dupliciter. Uno modo per actuꝫ voluntatis ꝓprie:ꝛ hoc fuit in virgine. Alio modo nō ꝓpria volūtate:ſed vterina cōceptione ꝓpt̄ inordinatā volūtatem ꝑmi parentis:a quo ſeminalit̄ perſona ꝓpagatur. Et hoc nō eſt abſurdū:ſed neceſſariū credere hāc itam habuiſſe. Sed poſtq̄ fuit mat̄ dei:vel poſtq̄ fuit et vtero nata nunq̄ fuit deo odioſa:vel in indignatione filij: ſed ſemꝑ fuit ab eo dilecta. ¶ Ad tertiū de habitaculo. Rn̄deo. Uirgo maria fuit ſpeciale habitaculū:dato q̄ in peccato originali fuerit cōcepta:qꝛ pre ceteris ſanctis ſpecialius fuit ab originali peccato mūdata. Jn ſua ſanctificatione copioſius ceteris munus gratie accepit vt nō ſolū purgaret̄ a pctō: ſed vt etiā tota eius vita redderet̄ immunis a pctō actuali mortali ꝛ veniali qḋ nulli ſctōꝝ ꝯceſſum eſt. Un̄ exceſſit oēs in ſcītificatione. ¶ Ad quartum Rn̄deo q̄ lꝫ deus de potētia abſoluta potuiſſet ꝓſeruare virginē a pctō originali:cū hoc nō implicet ꝯdictionem qꝛ nō erit impoſſibile om̄e verbū:non tn̄ potuit de potētia ordinata que cōſideratur circa ordinē a diuina ſapiētia inſtitutū ſm̄ quē ordinatū fuit vt xp̄s eſſet oīm redēptor:qꝛ ſi fuiſſet ꝓſeruata:non indiguiſſet redēptione facta ꝑ xp̄m. ¶ Ad quintū Rn̄deo ſm̄ egidiū de roma:ordi.heremit.in.vj.quolibet. Cōceptio in originali peccato nō derogat dignitati virginis: q̄nimmo plus cōmendat̄ ꝛ cōgruit officio ſuo per qḋ facta eſt:vt eſſet mediatrix noſtra et membrū xp̄i. Q̄uis em̄ concipi in pctō originali:nō ſit ſm̄ ſe laudabile tamē inq̄tuꝫ per hoc fit homo membrū xp̄i prout a tali pctō liberatur pertinet ad laudē eius. Un̄ negare virginē originale pctm̄ nō contraxiſſe.eſt negare illaꝫ ad xp̄m ordinem habuiſſe ꝛ negare illam membrū xp̄i fuiſſe. Unde magis eſt laudabile cum peccato fuiſſe. ¶ Ad ſextum Reſpōdeo q̄ plures ſunt q̄ credunt ꝛ affirmant cōcluſionē de originali q̄ꝫ in partē oppoſitā. Nam ducenti quinquaginta doctores iſtud aſſerūt. Et q̄uis plures vulgares hoc teneant Nos autem fidem preſtamus doctis. ¶ Ad ſeptimū Rn̄det alber.de brixia in ſumma de inſtructione confeſſoris.

Quis virgo in originali fuerit concepta tñ creditᷣ in vtero matris ſue ſanctificata fuiſſe anteq̄ nata ex vtero. Et iō circa celebrationē ꝯceptionis eius diuerſa cōſuetudo eccleſiarū ſeruatᷣ. Romana eccl'ia ꝯſiderās virginē fuiſſe in originali cōceptā: nō celebrat feſtū cōceptionis eius. Alique vo eccl'ie conſiderātes ſanctificationē eius in vtero matris ſue: poſt aiationē factā tollerāte romana eccl'ia feſtū cōceptionis ei⁹ celebrāt. Vñ illa celebritas nō eſt referēda ad cōceptionē rōne cōceptionis: ſed rōne ſctificationis ei⁹ in vtero facte poſt cōceptionē. cui⁹ ſctificationis feſtū in die ꝯceptionis celebratᷣ: q2 quo tp̄e ſctificata fuerit ignoratᷣ. Ille. Preterea hoc feſtū tolleratᷣ inq̄tū refertᷣ ad ſctificationē virginis cōcepte: ⁊ nō ad cōceptionē eius. Et ita dicit oro q̄ dr̄ in hoc feſto rome in ſctā maria maiori. Deus q̄ ſctificationē virginis marie. Vñ nō eſt feſtū ꝯceptiōis: ſed ſctificationis. Cōcordat ſup hoc Jo. and. ſup. c. cōqueſtus. extra de ferijs. ⁊ alij q̄ plures. ¶ Ad octauū de indulgentijs. Reſpōdeo. de ipſo ſolo legitᷣ ꝙ fit iſti⁹ opinionis cū alij ſanctiores fuerit opinionis ꝯrie: vt p3 de ſuis anteceſſoribus. Preterea vt vicarius xp̄i errare nō pōt ſed bene talis hō ⁊ pſona. ideo ⁊c. ¶ Ad nonū de miraculis. Rñdet. Tho. xxij. q. xvij. ar. ij. ꝙ miraculoꝝ aliqua q̄dē nō ſunt vera: ſed fantaſtice facta. q̄bus ſcʒ ludificatᷣ hō: vt videatᷣ ei aliq̄d qđ nō eſt vt q̄tidie fieri cernim⁹ per incātationes. Quedā ſunt vere facta: ſed nō vere habēt rōnem miraculi q2 fiūt virtute cauſaꝝ naturaliū. Vñ cōcluditᷣ ꝙ hmōi miracula forte ſunt arte demonū: vt demōes decipiāt eos ⁊ in hoc errore teneāt vt ſuſcitet diſcordias inter viros religioſos. Ad ꝓpoſitum. Ex deuotione quā hō h3 ad virginē erit miraculū: nō rōne ꝯceptionis ſed deuotionis matris quaꝫ ad illā h3 ⁊ rōne fidei. ¶ Ad decimū de reuelatione. Rñdeo ꝙ nō eſt verū de reuelatiōe illa: nec ſunt iſta dicēda de Anſelmo: vt ꝓbat Vincē. in ſpeculo hiſt. xxvi. c. xxxvi. ſed malicioſe ſunt poſita Anſel. impoſita. Sicut falſe dr̄ō Bernardo de macula in fronte: qđ non eſt abſurdū: imo ꝓphanū ꝯ aſſerere: imo hereticū. Vñ ſcriptura in Apoc. Sine macula eñ ſunt ante thronū dei. et alibi. Nō intrabit in ea aliq̄d coinq̄natū. Scđo ꝓbatᷣ auctoritate. Ad v̄ba Aug. Rñdeo ꝙ loq̄tur de actualib⁹ ꝯtra pelagiū: a q̄b⁹ imunis fuit virgo maria: ⁊ nō originalib⁹. Ad illđ de ſctō Tho. rñdeo ꝙ Tho. bñ dicit: q2 virgo fuit imunis ab omi pctō ꝓ eo tp̄e quo incepit eſſe matᷣ dei: ⁊ deinceps vſq3 in ꝑpetuū fuit imunis a pctō originali. cū hoc tñ vere ſtat ꝙ fuerit ꝯcepta in peccato originali: nō oēs xp̄iani ſunt imunes a pctō originali: tñ fuerūt cōcepti in pctō originali. Nō eñ dicit Tho. ꝙ virgo fuerit imunis in ſui ꝯceptiōe a pctō originali. ſed dicit ꝙ fuit imunis a pctō originali. q̄ñ .ſ. ꝓparata fuit vt eſſet matᷣ dei. Et ſic p3 rñſio ad argumēta illi⁹ opiniōis. Ad illud de L. Dñico. rñdeo ꝙ Vincē. hyſto. li. iii. c. xxvi. hyſtoriā recitat illi⁹ libri q̄ i flāmas ꝓiectus ter exiuit illeſus penit⁹. Sed ꝙ fuerit de corpe xp̄i nullā facit mētiōē. Vñ nō pſtatᷣ fides talib⁹. Preterea nūq̄ fuit reputatū hereticū tenere beatam virginē fuiſſe ꝯceptā in originali: ideo nō erat opus vt ꝑ illā auctoritatē beatus dñicus ipugnaret hereticos. Preterea talia apud nos nō fuit. Ad illđ de Anſelmo. Nō eſt deuot⁹ nec ver⁹ amator virginis. Rñdeo ꝙ vere nō ſunt v̄ba Anſelmi ſed cōficta ab aliquo volēti decipere ſtolidum vulgus. Ad illud exemplū de illo q̄ comedit fratrē illa ſunt dementie ⁊ fatuitates.

¶ In feſto ſancti thome apoſtoli.
De fide ſermo magnus.

Noli eſſe incredulus: ſed fidelis. Jo. xx. Ab optimis et excellentib' theologis cū ſtabili et firmo fundamēto virtutes theologicas ꝙ cardinales: maxime eſſe neceſſariū eūdi ad paradiſum virtutem ſctē fidei: qꝛ vt vult Tho. ij.ij. q. iiij. ar. j. In pmo ꝯtra gē. c. v. vi. vij. In q. di. de veri. q. xiiij. ar. ij. Fides ē ſubſtātia radix et origo oim virtutū et bonoꝝ ſpiritualiū dyo. li. de di. no. c. vij. Fides ē vnicū credētiū fundamētū radix et origo oim virtutū: et bonoꝝ ſpūaliū. Et ſicut radix arboris eſt fundamētū oim fructuū: ita fides oim bonoꝝ ſpūaliū. Vñ apl's. i. Coꝝ. iij. Fundamētū aliud nemo pt ponere. ſ. neceſſariū ad ſalutē ꝑter id qd poſitū eſt. qd ē xp̄s ieſus. ſ. fides ieſu xp̄i: qd affirmat p Augu. de fide ad petrū. Firmiſſime tene et nullaten' dubites: nō ſolū oēs paganos: ſꝫ et oēs iudeos et oēs hereticos atqꝫ ſciſmaticos q extra eccliaꝫ pſentē finiūt vitā in ignē eternū ituros q parat' eſt dyabolo et angelis ei'. Ille. Et plus papa eps ſuus ſeruoꝝ dei illuſtri machometo turcho pncipi: timorem diuini nois periter et amorē. Sapiētib' et inſipiētib' debitores ſum' et oēs cupim' ſaluos fieri: grecos latinos iudeos ſaracenos: oībus optam' bona. Sꝫ ſcim' vera bona neminē aſſeq poſſe: q extra eccleſiā degit et a xp̄o dño alien' ē. Ille. Qd cōſiderās apl's. Tho. cū fuiſſet incredulus p dies aliquot de xp̄i reſurrectione. et dicētes alij: vidim' dñm. ille dixit. Niſi videro in manib' eius fixuram clauoꝝ. et mittā manū meā in latus eius: nō credā. Apparēti aūt ei dixit. Dñs me' et deus me'. Cōfeſſus eſt humanitatē in verbo. Dñs meus. Et diuinitatē in verbo. Deus meus. Et vt dicit Greg. in omel. Plus pfuit nobis Tho. infidelitas ꝙ fides credētiū diſcipuloꝝ. Hoc fuit magnū puilegiū ſuper oēs aplos. ſm ſniam Alb. ſup Lu. Quidā cognouerūt xp̄m reſurrexiſſe in viſu: vt Cleophas. et Lucas eūtes in emaus. Lu. vlti. Quidā ex auditu: vt petr' Mat. xvi. Dicite diſcipłis ei' et petro. Quidā ex guſtu: vt diſcipli qui ad piſcationē fuerūt. Jo. vl. Quidā ex tactu et viſu: vt Tho. qui xp̄m tetigit. Vñ eccleſia. O thoma didyme q meruiſti xp̄m tāgere. Cui xp̄s dixit aſſumpta vba. Noli eſſe etc. In qb' vbis de laudib' fidei Thome. ac noſtre eris hadiern' ſmo. vbi tria vidēda ſūt de ea. Sermonē habes. Fo. xlv.

¶ In die natiuitatis domini.
Sermo ineſtimabilis.

Euangelizo vobis gaudiū magnū qd erit omni ppło: qꝛ nat' eſt nobis hodie ſaluator mūdi. Lu. ij. Grandē facūdiā et ſtilum ac verboꝝ ornatū reqrit ſolēnitas hodierne natiuitatis ſpecialis vbi incarnati ꝙ in tali die p recuperatiōe et redēptione infelicis hūane nature. noſtra paſſibili et mortali carne veſtitum eſt. Et vere ſicut deus voluit oſtēdere ſuā infinitā potētiā in pncipio mūdi in creatiōe creaturarū eas pducēdo de nō eſſe ad eſſe: iuxta illud. Dixit et facta ſunt. Idē. Oia quecūqꝫ voluit dñs fecit. et Beda in omel. zachei. Que impoſſibilia ſunt apud hoies. poſſibilia ſunt apud deū. Ita in vltia etate hu' tpis voluit oſtēdere ſuā infinitā miaꝫ ꝙ de natura hūana facta captiua in manu diaboli illā voluerit liberare mediante incarnatiōe filij ſui. O magnū

priuilegiū nobis conceſſum ſm Tho. ſup epl'as Pauli: De⁹ diuerſis modis voluit loq̄ p̄plo iudaico ⁊ patrib⁹ antiquis. Modo p̄ colūnā igneā in ea apparēdo. modo p̄ perſonā mediā. ſ. per angelū. modo p̄ viſionē ⁊ corporalē et ymaginariā ⁊ intellectualē: ſed nobis modo ſingulari locut⁹ eſt p̄ filiū. Vn̄ apl's ad Hebr. i. Multifarie multiſq̄ modis olim deus loquēs patrib⁹ in p̄phetis nouiſſime aūt dieb⁹ iſtis locut⁹ eſt nobis in filio quē cōſtituit heredem vniuerſo⁊ p̄ quē fecit ⁊ ſecula. Hoc eſt qđ ſpōſa petebat. Can. i. Oſculet me oſculo oris. ſ. p̄ icarnationē. Qđ leo papa p̄meditās in ſmone hodierno: exhortat nos ad grādē exultatiōes ſpūalem di. Hodie dilectiſſimi ſaluato⁊ noſter nat⁹ eſt gaudeam⁹. Neq̄ eīn phas eſt locū eſſe triſticie: vbi natalia eſt vite. Nemo ab hui⁹ alacritatꝭ participatione ſecernit. Vna cūctis leticie cōis eſt rō. Exultet ſctūs: q: appropinquat ad palmā. Gaudeat pctōr: q: inuitat ad veniā. Animet gētilis: q: vocat ad vitā. verbū eīn dei de⁹ fili⁹ dei p̄pt liberandū hoiem ab eterna morte: fact⁹ eſt homo. Ille. Euāgelizo vobis ⁊c. De xp̄i natiuitate tria erunt videnda in preſentiarum.

¶ Primum eſt filij dei eternalis determinationis.

¶ Secundum eſt filij dei cordialis ſupplicationis.

¶ Tertium eſt filij dei humanalis incarnationis.

¶ Primū eſt ⁊c. Vtrū fuit neceſſarium xp̄z icarnari p̄ redēptiōe generis hūani. Rn̄det thomas. iij. pte. q. i. ar. ij. In iij. di. iij. In. iiij. di. cōtra gē. c. xv. Alex. de ales in. iij. par ſum. Ric. de media villa in. iij. di. xx. ar. i. Anſel. in li. Cur de⁹ homo. Et phs. v. Meth. q̄ duplex eſt neceſſitas. Prima eſt abſoluta. Secūda cōditionata. Exēplificat de ambobus. Quo ad primā nō fuit neceſſariū xp̄m incarnari. Et ratio eſt: q: cū deus ſit omps erant alij modi ad ipm liberandū. Vn̄ Augu. lib. xiij. de trini. c. x. Si querat vtrū alio mō potuerit ge⁹ humanū liberari q̄ p̄ incarnationē filij dei. Dicim⁹ ⁊ aliū modū poſſibilem ei fuiſſe. cui⁹ ptāti cūcta ſubiacēt. vñ ps. Oia quecūq̄ voluit dn̄s fecit. Idē Dixit ⁊ facta ſunt. Mat. xiij. Abba pr̄ oia tibi poſſibilia ſunt. Beda in omel. zachei. Que impoſſibilia ſunt apd' homines. poſſibilia ſunt apud deū. Poterat eīn mittere angelū. p̄phetā p̄riarchā ⁊c. Vn̄ erāt alij modi ad genus humanū redimēdū. Si loq̄mur de ſecūda neceſſitate. dico nō fuiſſe aliū modū q̄ q̄ ille q̄ erat imortalis: impoſſibilis: infinit⁹ efficeret mortalis. Vñ dantis lib. iij. Can. vij. Oēs alij modi erāt ieſſicaces ad ſatiſfaciēdū: niſi dei fili⁹ ad incarnationē ſui nō fuiſſet humiliat⁹. et hoc de ſcđa neceſſitate. Voluit diuina puidētia vt iſta q̄ſtio diſputaret in cōſiſtorio ſctiſſime trinitatꝭ. Facta eſt aūt hec diſputatio inter iuſticiā ⁊ miām. Iuſticia erat aduocata p̄ natura angelica: mia p̄ natura hūana. Iuſticia erat cōtra genus hūanū. Que ſurrexit cō hoies dicēs. O dn̄e rex tu poſuiſti hanc cōcluſionē diſputādā. Vtrū hō debeat liberari. p̄bo q̄ nō ⁊ rōnibus ⁊ teſtib⁹. Primo rōnibus q̄ eſt triplex in preſentiarum.

¶ Primo ratione iuſticie.

¶ Secundo rōne ingratitudinis.

¶ Tertio ratione cognitionis.

¶ Primo ratione ⁊c. Dn̄e tu es iuſtus In ps. Iuſtus es dn̄e ⁊ rectū iudicium tuū. Baruch. i. Deo noſtro iuſticia. Hiere. xij. Iuſtus es dn̄e: ſi diſputē tecum. Vlterius. Si iuſtus debes illā facere. Iuſticia vult vt tāta ſit pena q̄ta fuit culpa. deut. xxv. Scđm menſurā delicti erit ⁊ plagarū modus. Et. xxi. q̄ſtiōe i.

Digitized by Google

ē. ſi quis. ſm qualitatē delicti imponē da eſt penitētia. ꝛ. C. de penis. l. ſanci mus. ꝛ. ff. de qbus vt indignis. l. reſcri ptum. ꝛ extra de his q̄ fiunt a ma. pte capi. Sed culpa hois fuit infinita: vt pote ɔ̄ bonum infinitū. Si infinita: ḡ merebatur pniam infinitā. Penitētia aūt infinita nō pōt eſſe in hoie cū ſint finite opatiōis. in. iij. ethi. in. viij. phi. Finiti ad infinitū nulla eſt ꝓportio. in. viij. phi. Impoſſibile eſt in corpe fi nito eſſe potentiā infinitā: igiſ ſatiſfa cere nō pōt. Si ſatiſfacere nō pōt: ideo debet dānari. ꝛ ſic ptꝫ prima rō. ¶ Se cundo rōne ꝛc. Dñe inquit iuſticia: tu feciſti angelos ꝛ hoies qui ambo pec carūt. Lucifer ex ſupbia. eſa. xiiij. In ce lū aſcēdā ſup aſtra dei exaltabo ſoliū meum. Et homo etiā. Geñ. iij. Erimus ſicut dij ꝛc. Luciferum dānaſti cū ſuis ſequacibus in ꝑpetnuꝫ. Apoc. xx. Dya bolus qui ſeducebat eos miſſus eſt in ſtagnū ignis: vbi cruciabunt in ſecula ſeculorū. Igiſ a ſili debet homo dāna ri ꝑpetualiter: ſicut ꝛ demō: alioquin poterit demon cōqueri de te eſſe ꝑtia lem ꝛ parteſanū. Sed cū nō ſis o deus Act. x. In veritate comperi qm̄ nō eſt acceptio pſonarū apud deum. ꝛ extra de pbendis ꝛ dignitatibus. c. venera bilis. Igiſ debes ip̄m dānare in ꝑpe tuum. ¶ Tertio rōne cogni. Illi dāda eſt venia qui ſuū agnoſcit delictū. Ex tra de regu. iur. in. vi. Venia nō datur niſi correcto. Vñ eſt ꝙ multi nō ſe cor rigunt d' pctis ſuis: qꝛ nō ſe cognoſcūt. Vñ Lactā. i. li. c. i. Hec eſt eñ prauita tis cauſa: ignoratio ſui. Se. epl'a. xviij Corrigi non vult qui peccare ſe neſcit. Beñ. Initiuꝫ ſalutis eſt noticia pecca ti. ꝛ Macro. vt dicit in li. de ſomno ſci pionis a dijs habuit reſpōſum. Notis elicos. i. noſce teipꝫ. Ad ꝓpoſitū. Adā nō cognouit pctm̄ ſuum: imo redargu tus de eo: illud retorſit in mulierē: dicē Geñ. iij. Mulier quā dediſti. mihi ſe duxit me. q. d. Si non fuiſſet illa: ꝛ ſi mihi nō dediſſes nō peccaſſem. Eua at tribuit illud ſerpenti di. Serpēs inqt decepit me. Facetia de femina que in calopodijs iuit ad colligendū ficus ex cecidit fractis cruribus: ꝛ dixit. Male dicatur dyabolus. Reſpōdit dyabol' Maledicta ſis tu. An ignoras ſi aſcen ditur cū calopodijs in ficū: igiſ nō de bet liberari. Et qꝛ eſt cōcluſio iuriſtaꝝ ff. de officio pſidis. l. illicitas. §. veri tas. Iudex nō niſi ſm allegata ꝛ ꝓba ta debet iudicare. ideo tibi adduco in robur meū tres idoneos teſtes ad hoc negocium ꝓbandum. Primus fuit na tura angelica. Domine homo erat crea tus ad replēdum ſedes vacuas padiſi qꝛ vt dicit Tho. ij. ſen. di. ij. Celū plus eſt ꝓ hoibus ꝙ̄ ꝓ angelis qui loco nō indigent. Homo agnouit hoc bonum: igitur indignus eſt redimi. ¶ Scḋs te ſtis eſt celum empyreuꝫ di. dñe tu me creaſti nobiliſſimū corpus: ac me feci ſti ꝓpter hoiem nō agnouit bonū hoc priuari debet ꝛc. ¶ Terti' eſt padiſus terreſtris di. dñe me feciſti amenuꝫ ꝓ hois recreatione. Et fecit cōtra prece ptum tuū comedens de pomo: vitium ſancti Blaſij: nō cognoſcens hoc bonū: merito priuari debet tanto bono ꝛ dā nari. ¶ Aſſurrexit miſericordia ꝓ hūa no genere aduocata di. O domine ſo roꝛ mea iuſticia locuta eſt audi me: qꝛ tribus rationibus ꝛ teſtibus probo ꝓ homine.

¶ Primo ratione finis.

¶ Scḋo rōne inconuenientie.

¶ Tertio rōne ꝓprietatis.

¶ Primo rōne ꝛc. in. ij. phiſico. Omne agens agit propter finem. Finis mo uet agentem. In. ij. Metha. Finis eſt cauſa cauſarum. Ad propoſitum. Ad quem finem creaſti hominē: nunquid ꝓpter ſui damnationem. Non: ſed ad

Digitized by Google

Finem vite eterne. Si ipm dānas: fru-
ſtra feciſti illum ⁊ in vanū. Et quia vt
habet phs. i. celi ⁊ mun. li. Deus ⁊ na-
tura nihil agunt fruſtra. in. ix. Meta.
Nihil eſt ocioſum in natura. in lib. de
regimine princip̄. Deus glorioſus: ni-
hil ocioſum fecit in natura. Ne ḡ fru-
fruſtra ſit creatus ipm debes ſaluare.
¶ Scḋo rōne ⁊c. Si hoiem nō reparaſ
a ſuā dānatione. De tribus opʒ ſequi
vnum. Aut qꝛ nō potes ipm ſaluare: ⁊
ſic non eſt omps: aut qꝛ neſcis: ⁊ ſic eſt
ignorās: aut qꝛ nō vis: ⁊ ſic eris inui-
dus: ſed in te o dñe hoc nō eſt. Primo
qꝛ es potēs. ps. Oīa quecunqʒ voluit
dñs fecit. Scḋo qꝛ es ſapiens ps. Oīa
in ſapientia feciſti. Tertio: qꝛ nō es cā
peri. Aug. li. lxxxiij. q. deo auctore non
fit homo deterior. Igitur debes ipſuʒ
ſaluare: ne tibi iſta opponāſ. ¶ Tertio
rōne ⁊c. Dñe mi: natura tua eſt mia ⁊
clementia. Eccl'a. Deus cui ꝓprium eſt
miſereri ſemꝑ ⁊ parcere. de pe. di. i. ca.
qꝛ diuinitatis. Diuinitatis natura cle-
mens eſt ⁊ pia. Et ſicut eſt proprium
igni calefacere: ſoli illuminare: ita tibi
miſereri: vnde debes hoi parcere: qꝛ vt
dicit phs. ij. Meta. in. iij. de aia. Vnū
quodqʒ agens opatur ſm ꝓprietatem
ſue nature. Et adduco tibi tres teſtes
¶ Primus Abel di. Dñe mi: pater meꝰ
Adam peccauit contra clementiā tuā
ſed tu dñe amplia miſericordiā tuam.
qꝛ vt dicit extra de regulis iur. in. vj.
Odia ſunt reſtringēda: fauores autē
ampliandi. ⁊ l. cū quidā. ff. de liberis
⁊ poſthumis. Odia ſunt reſtringenda
o pꝛialis. ¶ Scḋs dauid cum cythara.
Dñe mi: illi debes miſericordiā impen-
dere qui illā petit ⁊ triſticiā hʒ de pec-
cato. qꝛ ſemper eſt in ps. Cor cōtritum
⁊c. Adā cū lachrymis ꝑ plures annos
tibi petit veniā: igiſ illi debes eā im-
pendere. ¶ Tertius teſtis Abraam cū
barba prolixa di. Tu dixiſti dñe ꝑ dā-
uid. Si filij mei nō cuſtodierīt mādā-
ta mea: viſitabo eos in virgā eoꝝ. Mi-
ſericordiam aūt meā nō diſpergā ab
eo: neqʒ nocebo ei in veritate mea. A-
dam pater noſter peccauit: tu autē de-
bes magnificare miſericordiā tuā: nec
ipſam amouere ab eo ⁊ genere huma-
no. Audiens autē deus pater has fa-
tiſſimas rōnes ſancte miſericordie cō-
cluſum eſt ꝙ oino redimeret genꝰ hu-
manū ſolū: ⁊ nō lucifer ⁊ natura ange-
lica. Et hoc triplici rōne: vt ponit Ale-
xan. de ales. iij. volu. ſum. ⁊ Tho. ⁊ Bo-
na. in. ij. di. vij. ar. j. ¶ Prima rō: qꝛ an-
gelus peccauit ex ſemetipſo ſuggerēte: q
non habuit infeſtationē ad malū. Hō-
ſit alio ſuggerēte: qꝛ ab vxore fuit ſu-
ſus: vxor aūt a lucifero ſiue ſerpēte fu-
it ſuaſa ꝑterea a carne īfectꝰ. ¶ Scḋa
rō: qꝛ angelꝰ peccauit ex malicia. Adā
peccauit ex aliqua ignorātia: qꝛ morta-
le credidit eſſe veniale. Preterea nō
credidit tm̄ peccare quātum peccauit.
Preterea hō habuit ꝓpoſitū penitē-
di: angelus aūt nō. Preterea angelus
erat ſpūs: ideo debebat eē ꝓmptus ad
oē bonū. Mat. xxvj. Spūs quidē ꝓm-
ptus eſt: caro aūt īfirma: hō autē erat
caro q̄ eſt īfirma. ¶ Tertia rō ⁊c. Adā
peccauit in patrē: qꝛ ex quadā infirmi-
tate peccauit: cui attribuiſ potentia.
Eua peccauit in filiū: qꝛ ex quadam
ignorantia feminea ſuperbiuit: diui-
nam ſcientiā dei appetijt. Eritis ſicut dij
vnde in filiū peccauit: cui attribuitur
ſapia. Demon peccauit in ſpūſanctū:
qꝛ ex ꝓpria malicia inuenit cōtra ſpū
ſanctū: cui attribuiſ clemētia: ⁊ q̄ pec-
cat in ſpūſanctum nō remittiſ ei neq̄
qʒ in hoc ſeculo neqʒ in futuro: vt dicit
Mat. xij. Unde hō ſolū debuit redimi
Vn̄ dixit angelꝰ Euāngelizo vobis ⁊c.
qꝛ natus eſt vobis nō nature angelice.
¶ Secundum dicit ⁊c. Quis ab eter-
no deus predeſtinaueris incarnari?

Digitized by Google

tem ſui filij ⁊ ſalutis generis humani
voluit tamē vt noſtris ꝑcibus ⁊ ſctõꝝ
patrum impetraref. qꝛ vt dicit Grego.
xxiiij.q.iij. Obtineri nequaꝙ̄ poſſunt
que ꝑdeſtinata nõ fuerint: ſed ea q̄ ſan
cti viri orãdo efficiũt ita predeſtinata
ſunt vt ꝑcibus obtineãtur. Ille. Unde
ſancti patres cũ lachrymis implorauе
runt hunc diē. Et q̄ntum fuit eoꝝ deſi
deriũ apparet ex ſcripturiſ. Uixit adã
ix.c.xxx. annos petēs xp̄m. Enos.ix.c.
v. Enoch.ccc.lxxv. Mathuſalem.ix.c.
lxix. Lamech.vij.c.lxxvij. ãnis. Noe ix.
c.l. annis ſemꝑ petētes xp̄m incarnan
dum. Non habētes ſuũ intentũ diſpo
ſuerũt mittere ambaſſatores pro gra
tia impetranda. ¶ Primo patriarche
mittũt eſaiã. Eſaia.xvi. Emitte agnuʒ
dñe dñatorē terre. Adiũgit aliud Eſa.
v. Rorate celi deſuꝑ ⁊c. ⁊.lxiiij. Utinã
diſrũperes celos ⁊ deſcenderes. Scdo
ꝓphete mittũt moyſeʒ. Exo.iiij. Obſe
cro dñe mitte queʒ miſſurus es.i. alſ
miſiſti me: ſed fuit ꝑticularis liberatio
mitte nũc ꝓ vlī liberatiõe. Tertio re
ges mittũt dauid di. Oſtēde nobis do
mine miãm tuã: ⁊ ſalu. ⁊c. Cãta. Quar
to ſacerdotes mittũt aaron di. Dñe in
clina celos tuos ⁊ deſcēde. Quinto ec
cleſia di. Excita dñe po. tuaʒ ⁊ veni. O
deus ſurge. Uidētes ꝙ nõ exaudirent
mittũt mulieres. ¶ Primo venit dña
eua di. Ob noſtrã culpã tu nos ꝯdēna
ſti: ſed deus ne reſpicias ad hoc: libera
me a tenebroſo carcere. Cui de⁹. O eua
tu peccaſti: nõ es digna meo filio. Se
cũdo dña ſarra. o de⁹ adiuua nos. Cui
deus. Non es digna: qꝛ infidelis fuiſti
de filio iſaac. Tertio dña rebecca. Cui
deus. Tu fuiſti ꝑcialis in iacob ⁊ eſau
Quarta fuit dña iudith: Cui de⁹. Fui
ſti homicidiaria. Quinta fuit dña he
ſter. Cui de⁹. Nimis fuiſti vane glioſa
polītdo te vt placeres Aſſuero. Tãd. ſ
miſſa eſt ancilla etate q̄ttuordecim an
noꝝ. Que oculis depreſſis tota verecũ
da dixit genib⁹ flexiſ. Cãta. veniat dile
ctus me⁹ i ortũ ſuũ: vt comedat fructũ
pomoꝝ ſuoꝝ. Ortus fuit vterus virgi
nalis. Audiēs aũt fili⁹ hoc vbuʒ dixit
patri ſuo. O paſ hanc amaui ⁊ exq̄ſiui
a iuuētute mea: ⁊ q̄ſiui eã mihi ſpõſaʒ
aſſumere: ⁊ amator fact⁹ ſum forme il
lius. Immediate de⁹ pater vocat Ga
brielē di. O gabriel vade cito in naza
reth ad mariã ⁊ defer ei nunc ⁊ ex ꝑte
mea has litteras. Et dic ei ꝙ ipſaʒ eli
go in ſpõſam meã. Et filius ſubiunxit
Dic ei ex ꝑte mea ꝙ eligo ipſaʒ in ma
trem: de cuius viſcerib⁹ ſumã mihi cor
pus: eroq̄ eius fili⁹ ⁊ ipa mea mater.
Da ei has litteras. Tertio ſpũſſanct⁹
dixit. Et ego habitabo in ea: eritq̄ tē
plum meũ. Da ei has litteras ex parte
mea. Ingreſſus gabriel ad eam dixit.
Aue gr̄a plena dñs tecũ. Ab a qḋ eſt ſi
ne: ⁊ ve culpe. Immunis a triplici ve:
de q̄bus Apoc.xij. Ue ve ve habitãti
bus in terra. Gratia plena. Hieron. Be
ne gr̄a plena: qꝛ ceteris ꝑ ꝑtes Marie
vo ſe tota infudit gr̄e plenitudo. Dñs
tecũ. Ber. plus tecũ q̄ mecũ. Dñs paſ:
dñs fili⁹: dñs ſpũſſctũs. Audiēs ange
li vba turbata eſt in ſermone. Maria
ſecũ habebat tres domicellas: pruden
tiam: virginitatē: humilitatē: ꝯſuluit
prudētiã. O ſocia mea: qḋ agã. Rñdit
prudētia. Cõſidera o maria: qꝛ ſcriptũ
eſt. Eccl'a.xix. Qui cito credit: leuis eſt
corde. Uñ bene dicif. Maria aũt cogi
tabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Eccl.
xxxvi. Audi tacēs: ⁊ ꝓ reuerētia acce
det tibi bona gr̄a. Uidēs angelus eaʒ
ſic turbatam dixit. Ne timeas maria.
Cur times. Uirgo ꝯſuluit ſcdaʒ.ſ. vir
ginitateʒ. Cui dixit. O maria: pete ab
angelo de modo habēdi hunc filiũ. Et
ſi ſibi noiauerit de ſemine virili: ipſiuſ
cuʒ baculo expelle. O iuuēcule q̄ſi vīe
amatores noiant ipudica ⁊c. Qũo fiet

iſtud: q̄m virū nō cognoſco. Rn̄dit angelus. Spūſſctūs ſupueniet in te: et virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Quare nō dixit veniet. Videas nicolaū de lyra ibi. Uirgo cōſuluit tertiā: ſcʒ humilitatē. Rn̄dit ei. Aſſentire ꝟbis angeli. Illa aūt ꝓcidēs in terra dixit. Ecce ancilla domini. Fiat mihi ſm ꝟbum tuū. Statim formatus eſt deus et homo in vtero eius. Orta eſt queſtio: qs deberet facere hanc redēptionē: an pater: an filius: an ſpūſſctūs. Concluſum eſt ꝙ filius. Et rō Scoti et Alexādri in tractatu de cōueniētia incarnationis In deo eſt potentia q̄ patri attribuit. In filio eſt ſapiētia: q̄ ei attribuit. In ſpūſſctō clemētia. demon appetijt dei potentiā: quādo dixit Eſa. xiiij. In celum aſcendā. et exaltabo ſoliū meum: et ero ſimilis altiſſimo. Uñ iniuriam fecit patri. Homo appetijt dei ſapientiā q̄n dixit Gen. iij. Eritmus ſicut dij ſciētes bonū et malū. Unde iniuriā fecit filio Antichriſtus q̄n veniet miracula faciet: vnde iniuriā faciet ſpiritulſancto q: miracula fiūt a bonitate ſpūſſancti Breuibus dico. demō offendit patrē. Homo offendit filiū. Antichriſtꝰ offendet ſpiritūſſctm̄. Ad illū ſpectat dare indulgentiā q̄ recipit iniuriā. Si natura angelica q̄ cecidit redimi debuiſſet ad patrē ſpectaret. Si antixp̄s redimi debuiſſet: ad ſpiritūſanctū ſpectaret. q: igit homo erat ſolus redimendus: ideo eius redēptio ad filium ſpectabat vt hoiem recuparet. O priuilegiū ſingulare hoi ꝯceſſum. vbi dicit Alber. ſuper Luc. ꝙ hodie quattuor ſunt facta placabilia que in veteri teſtamēto fuerunt dura et inflexibilia. Primo celum qd̄ nullū hoiem recipe volebat: hodie incipit ſuſcipere. Scd̄o angelus q̄ nullas aias ad celū portare volebat. Etiā ſi fuiſſet aia marie hodie incipit. Tertio deus q̄ humanū genus reconſiliare volebat. hodie petōrem ſuſcipit. Quarto mors q̄ bonos et malos ad infernū portabat: hodie benigna facta eſt vt a ſanctis deſideret. Cupio diſſolui et eſſe etc. In q̄bus verbis dubiū queritur. Utrū ſi hō nō peccaſſet: xp̄s incarnatus fuiſſet. Ad hoc due ſunt opiniōes Una eſt alexādri ordinis minorum. alia eſt Tho. Alexāder dicit ꝙ etiam pecca to non exiſtēte: xp̄s eſſet incarnatus. Ratio illius eſt. Homo eſt creatus ad beatitudinē ꝯſequēdā: et eſt beatificabilis in vtroqꝫ: et quo ad corpus: et quo ad aiam. Sed beatitudo hois quo ad partē ſenſitiuā eſt in aſpectu humanitatis aſſumpte. Quo ad aiam vero in viſione diuinitatis. Ut igit beatificaretur quo ad corpus decuit xp̄m incarnari. Alexāder quo ad hoc nihil ꝓbat q: cū beatitudo hois ſit ex ip̄a diuinitate. Augu. Uiſio eſt tota merces: que viſa ab aia beatificat corpus ex redundantia ipſius aie ad corpꝰ. In viſione ꝟo humanitatis reſultat quoddā gaudium accidētale. Uñ ſi nō peccaſſet etc. Scd̄a eſt Tho. iij. p. q. j. ar. iij. ꝙ nō eſſet incarnatꝰ. Ratio eſt. Ea eñ q̄ ex ſola dei volūtate ꝓcedūt ſupra oē debitum creature nobis innoteſcere nō pñt niſi quatenꝰ in ſacra ſcriptura tradit ꝑ quā nobis diuina volūtas innoteſcit Uñ cū in ſacra ſcriptura: ratio peti primi hois aſſignet: dicit eſſe in remediū peti. Augu. Nulla cā fuit veniēdi xp̄o dño: niſi peccatores ſaluos facere: tolle morbos: tolle vulnera: et nulla erit cauſa medicine: et ſup Lu. Si hō nō peccaſſet filiꝰ hois nō veniſſet. Et idē ſup illo ꝟbo Mat. i. Ip̄e eñ ſaluū faciet populū ſuū. Si ergo inde hō nō peccaſſet virgo nō peperiſſet. Idem in oratione ad virginē. Ad q̄d mater fieres ſaluatoris: ſi nulla eſſet indigētia ſalutis. et domaſ. in ſequētia ad virginē loquēs. Nec abhorreres peccātores ſine qbꝰ nūq̄

Fores tanto digna filio. ꝛ Paulus fuit huiꝰ opinionis: qn̄ dicit .i. Thy.i. Xp̄s ieſus venit i hūc mūdū pctōres ſaluos facere. Uñ ptʒ ſcōm. ¶ Tertiū dr̄. Eple tis ad Adā qnqʒ milibusānis. Scd̄ꝫ antiquos.vi.milibꝰ tēpore Octauiani imperatoris: vt deſcribit Lucas. Exijt e dictū a ceſare Auguſto: vt deſcriberet vniuerſus orbis. Dicit Auguſtꝰ ab au gēto: qꝛ auxit impiū romanū mirabi liter. Uoluit ſcire qt̄ prouincie ciuitates caſtra ee͂nt in ſuo dn̄io: iuſſitqʒ vt oēs vbi trahebāt originē: ad patriā ppriā pgerēt. Et qlibet denariū vnū accipie bat in capite dī. Ego confiteor me eſſe ſubiectum romano impio. Joſeph aūt cū ee͂t de ciuitate bethleē: duxit ſecū v ginē de nazareth: q̄ erat grauida filio dei. Impoſuitqʒ ſup aſinū matrē dei. ꝛ ad manū ducebat bouē. O bonā ſocie tatē. Cū ee͂nt in bethleē: inuenire hoſ ſpicia plena: vñ ibi hoſpitari mariam nō potuerūt. Duplex rō eſt. Prima qꝛ erāt plena hoſpitia militibꝰ q̄ eo vene rāt cā huiꝰ deſcriptiōis. Scd̄a qꝛ ſunt duo genera pſonarum: que inuite ſuſci piunt tabernarij.

¶ Primo religioſos.

¶ Secundo pauperes.

¶ O quāta triſticia erat ioſeph ppter matrē dn̄i. Uirgo eū pfortabat. Extra ciuitatē inuenerūt porticū vnū in via publica in qua erat pſepe vbi foreſes ponebāt aīalia: ibi parauerūt locum. Cū eſſet nocte media lux erat vt dies. iuxta illō ps.cxxvij. Et nox ſicut dies illuminabit. Maxim.ū ſenſit gaudiuꝫ virgo filiū pepitꝰ ꝛ reclinauit i pſepio qꝛ nō erat locus in diuerſorio. Cū eſſet natꝰ adorat a tribus. Primo a maria: que ſm originē habuit noticiā ipꝫ eſſe moriturū p hūano genere. Scd̄o a io ſeph. Tertio ab aīalibꝰ. de q̄bus Eſa.i. admiratꝰ. Cognouit bos poſſeſſorem ſuū: ꝛ aſinus pſepe dn̄i ſui. ꝛ Abacuch iij. Dn̄e audiui auditū tuū ꝛ timui cō ſideraui opa tua ꝛ expaui i medio duo rum aīaliū. Fuit admiratio pphete ꝙ in loco tā hūili reclinaret xp̄s. vñ aīa lia ceperūt ipm calefacere in pſepe. de iſto pſepe. Diero. i marcellā. Ecce in h̄ paruo terre foramine: celoꝝ cōditor na tus eſt. Dic pānis inuolutꝰ. Dic viſus a paſtoribꝰ. Dic ſtella demōſtratꝰ. Dic a magis adoratꝰ eſt. Jlle. Si tu es xp̄s ꝛ dei filius: vbi palatiū vbi aula regia vbi ſeruitores: vbi frequētia pſonarū o paupratē. Jn ipſa nocte qua natꝰ eſt in hora huiꝰ natiuitat oīs creatura ali qō ſignū oſtēdit. Jn oriēte appuerunt tres ſoles q̄ paulatim in vnū ſunt re dacti. Et h̄ ſignificat ꝙ noticia vnius dei ꝛ trini iminebat mūdo. ꝑterea Eu ſebius in cronica de Octauiano impa tore cū totū mūdū ſubiugaſſet roma noꝝ impio: intantū placuit ſenatui vt eū p deo colerēt. Prudēs vo imperator mortalē ſe intelligēs nomē imortali tatis noluit vſurpare. Ad inſtātiā il loꝝ importunā: ſybillā pphetiſſeꝫ ad uocauit volēs ſcire p oracula ſi in mū do eo maior aliqū naſceret. Cū in die natalis dn̄i in camera imperatoris oracu lis inſiſteret ſybilla: in die media circu lus aureus apparuit circa ſolē: ꝛ in me dio circuli virgo pulcherrima ſtās ſup arā puerū geſtās in gremio. Tūc ſybil la ceſari oſtēdit. Cū ſup hoc Ceſar ad miraret: audiuit vocē dī. hec eſt ara ce li. ꝛ ſybilla dixit ei. Dic puer maior eſt te: ipm adora. Eadē camera in honorē ſcē marie dedicata eſt: ꝛ dicit came ra are celi. Preterea fons aque i liquo rem olei cōuerſus . ſt. q̄ erūpens ſe vſ qʒ ad tyberim pfluxit: tota die emana uit oleum: vt ſybilla pdixit. Preterea in oriente vinea engadi floruit que bal ſamum dedit locum myrre. Preterea rome.xij.annis fuit pax. Unde roma ni templū pulchrum pacis fecerunt. ꝛ

Digitized by Google

ſibi ſtatuā Romuli poſuerūt. Conſulē-
tes Appollinē quātū duraret. Reſpō-
dit eis. Quouſqȝ virgo pareret titulum
poſuerūt. Templum pacis eternū. In
hac nocte corruit. ⁊ eſt ibi eccleſia ſan
cte marie noue. Preterea āgelli cātaue
rūt in hac hora. Glīa in altiſſimis deo
⁊c. Preterea eccleſia ſignū leticie oſten
dit hodie: qꝛ tres miſſas celebrat. Qḋ
facit ſm Ric.iiij.diſt.xij.⁊ de cōſe.di.
i.ca. Nocte in glo. hac ratione. Una
dicit ante lucē in tenebris: ſignat tēpꝰ
ante legē: qn eramꝰ in tenebris. Scḋa
cū dies fit: ſignat tēpꝰ ſub lege: qn nō
dū plena agnitio de deo habebatur.
Tertia in die plena: ſignificat tēpꝰ gra
tie: quādo iā plena cognitio de deo ha
betur. Preterea paſtores ſūt letati: qꝛ
adinuenerūt xp̄m hodie ⁊ nos debemꝰ
facere: vt dicit laus ſancta. Lāta Lau
demus amorē diuinū ieſum illū deco
rum infantulū natū de virgine maria
Laudemꝰ tota mēte ieſum nobis pñtē.

¶ In feſto ſcti Stephani prothomartyr.

Gloria et ho-
nore coronaſti eum
dn̄e. In.ps. Qui et
fuerūt tormēta an
guſtie ⁊ vexationes
quilibet ſtrenui et
indeficientes vite
eterne milites fuerint ⁊ ſint afflicti in
pñti vita pro diuino honore: aperte de
claratur ſi ſcripturas ⁊ eorū geſta inſpi
cimus. Uñ ex hoc quidā antiqui phi
nullā dixerūt eſſe diuinam prouidēti-
am. Unde Lactan. in.iij.lib.ca.xvij.in
troducit epycurū. videbat Epycurus
bonis ſemꝑ aduerſa accidere paupta-
tem labores exilia: carorum amiſſiones
malos cōtra bonos eſſe augeri potenti-
tia honoribus affici. Uidebat innocen
tiā minus tutā eſſe ſcelera impune cō-
mitti. Ex hoc eſtimauit nullam in deo
eſſe prudentiā. Ille. Et dauid in celo
Uſqȝquo peccōres dñe. vſqȝquo ⁊c. Si
tu es iuſtus quare mali proſperātur ⁊
boni tribulātur. Uidi impiū ſupexal
tatū ⁊ leuatum ſicut cedros libani. Et
ne tales admittentur. cogitare habē
illud qḋ ſcribit aplus ad Heb.xij. Fla
gellat aūt deus oēm filiū quē recipit.
Et ſicut bonꝰ pater corripit filiū ſuum
quē diligit: ita deus pater electos ſu
os affligit vt glorioſius coronent. Qḋ
pulchre declarat Lactā.in.vi.li.c.xxij:
Deꝰ hoīes ꝑ liberis hȝ ſȝ corruptos vi
tioſos luxurioſe ac delicate patit viue
re: qꝛ nō putat emēdatiōe ſua dignos.
Bonos aūt quos diligit caſtigat ſepꝰ
⁊ aſſiduis laboribꝰ ad virtutē exer
cet: nec eos caducis ac mortalibꝰ bonis
corrūpi ac deprauari ſinit. Unde nemi
ni mirū videri debet: ſi pro noſtris ſe
delictis caſtigemur a dño. Immo vero
cū vexemur ac premimur: tūc maxime
gratias agimus indulgētiſſimo patri
qꝛ corruptelam noſtrā nō patitur lon
gius procedere: ſed verberibus emēdat.
Ille. Stephanus per horrēdā fuit co
ronatus: qꝛ dicebat i tormētis. Uideo
celos apertos ⁊c. ſm Albertū. Quidā
ſunt in celo tantū corde: vt pigri: qui
bona ꝓpoſita qȝ habēt opere nō implēt
Quidā tantū ore: vt predicatores va
ni. Quidā tantū ope exteriori: vt va
ne glorioſi. Quidā omnibus modis: vt
Stephanus. Quare ab deo magno co
ronatus eſt vna incōtaminata corona
Sicuti verba ꝓpoſita atteſtātur: qꝛ in
eiꝰ preconiū canit eccleſia ſancta. Glo
ria ⁊ honore ⁊c. Et quāuis multe fue
rint cauſe coronationis ſue tamen pri
cipue conſtantia martyrij ſui. De qua ve
lo pertractemꝰ. Ubi tria videāda ſūt.

¶ Primum dicitur diffinitionis.

¶ Scḋm dr̄ determinationis.

¶ Tertium dr̄ conſeruationis.

¶ Primum ⁊c. Ex verbis Tullij in rhe

Digitized by Google

phorica ſua talis datur diffinitio. Conſtantia eſt volūtaria perpeſſio rerum difficiliū τ arduarum. Circa intelligentiam prenarrare diffinitionis τ clariorez euidētiam notanda eſt ſententia theologoꝝ. Qḋ opa hois ſortiūtur pricipiū a volūtate. Et pro tanto peccatū dicit quāto a volūtate pcedit: vt τ ſancti canones affirmāt. xv. q. i. c. Non eſt ca. Merito. c. Illa. τ. xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonoſor. τ per Iuriſtas. C. de poſtulando. l. Nemo. C. ad Iuliaz maieſtatē. l. Quiſquis. τ. C. de epis τ clericis. l. Si quis nō dicaz rape. τ. C. ad. l. Cornelia de Sicarijs. l. i. Crimen non cōtrahitur: niſi volūtas nocēdi intercedat. Exemplū de oculo: qui vagizat. Et manu qui occidit. Quod totū: a volūtate occidit. Quod totū a volūtate pcedit. Et opus piū. ſic eſt bonū τ meritoriuz p quanto eſt volūtariū. Ideo ps. Volūtarie ſacrificabo tc. τ Amb. Volūtarium ſibi milites eligit xps. et Tullius in. ij. Rhetorice noue. Voluntarē in omnibus rebus ſpectare cōuenit. Ideo dicit. Conſtantia eſt voluntaria perpeſſio. Quia ſi non volūtaria nō eſt meritoria. Sequit. Rerum difficiliū τ arduarū nō ex punctura dicitur quis martyr: ſed difficiliū. Quia vt ait Albertus quinto compen. Virtus cōſtātie ē aggredi ardua τ aduerſa equanimiter ferre. In quibus verbis ſunt tres concluſiones notande.

¶ Prima eſt. Quare deꝰ per aduerſam fortunam τ non proſperam voluit ſuos coronare.

¶ Secunda. Quale remedium eſt tēpore aduerſe fortune.

¶ Tertia. Quale premium datur huic aduerſe fortune.

¶ Circa primū. Reſpōdent theologi. Qḋ deꝰ voluit agitari ſuos in hac vita aduerſa fortuna τ nō pſpera. Quia pſpera fortuna eſt cā multoꝝ maloꝝ. Deuter. xxxij. Incraſſatus eſt dilectus meus tc. Oſee. ij. Dedi eis frumentuz vinū: τ oleū τ multiplicaui eis argentū: τ ipſi fecerūt Baal. i. cōuerſi ſunt ad idolatriā: τ oia mala. Ad practicā. Ille dephenditur habere multa bona tēporalia: τ lūbos pingues τ dicit heus qui habet hic paradiſuz in mūdo habz in alio. Dicant pdicatores quicqd tc. Que veritas habet de altera vita. Nemo ad nos reuertit. Voluptatē τ tps bonū capiaz. Et negligit diuina ſpernit deū: ſpernit proximū. Quis es talis: viuus mēdicus. Incraſſatꝰ eſt dilectꝰ meus τ recal. Qḋ patet exēplo. Primo de Dauid q multis victorijs adeptis fortuna pſpera eū deiecit: qa cōmiſit adulteriū: homicidiū τ ſupbiā. Preterea Salomō in pſperis poſit. In diuitijs quatercēties mille. In ſapientia tria milia para. v. M. verſus. In fama tc. Ubiqz fortūatus tm pſpera fortuna deſecit circa mulieres. Preterea Ierobo am ante regnū ſceptrū bonꝰ fuit: rex coronatꝰ: adorauit vitulos. Preterea Nabuchodonoſor fretus pſperitate: ſuperbiuit cōtra deū di. Nōne hec eſt baby. tc. Preterea. Manaſſes regno habito peſſimus fuit. Fortuna ergo pſpera: ē cā multoꝝ maloꝝ. Unde o ciues mei q italia facta eſt ſpelūca latronū. ac vitioꝝ ſentina. Vere ob opulentiā bonorū tēporaliū. ideo Turchus rome dormit ab Anthonio de piſtorio di. italia ubi dormit inter craſſuz τ midam. Reſpōdit: id eſt pinguedine auaritie: qa mūdus nunq fuit tam diues vt nūc: τ nūq ſic auarus. Et hoc totū pter pauperes q fiūt. Mulier vnꝰ pelecani: vult equari mulieri vnꝰ comitis. nō eſt ſermo niſi de rapinis et vſuris. O pater hoc ānoꝰ grauū tm valebit. Scio quid loquor. Maximianꝰ. Rex Neapolitanus faciūt venūt. o heretice moriēris. Unde quidā vulgaris ſuper italiā ſcri

bene dī. Dulcis antiquoꝝ hyſtoriarū
memoria me ad cantandū hos verſus
inducit de italia a lōbardia infeliciter
de genere. imbaſtardita dicit̄: q2 dege
nerauit a bonis moribus. Et dante lis
vi. purgatorij. O alberto alemano. vbi
rephendit impatorē: quia nō viſitauit
italiā. Et romam rephendit ꝓpt̄ pec-
cata ſua: ⁊ q2 fortūa pſpa ē cauſa mul
toꝝ maloꝝ. ideo piiſſim⁹ de⁹ ꝑ aduer-
ſam fortunā q̄ eſt cauſa oīm bonoꝝ no
ſtroꝝ ſuos voluit coronare. q̄d dicis o
dauid. Canta. Imple facies eoꝝ ⁊c. vſ
qꝫ dn̄e. Qd̄ pꝫ elapſis annis dū peſtis
craſſaret̄ in hac miſerabili italia. Sed
nōdū finis. Ppl̄i ꝯſtruebāt eccl̄ias: ad
deū clamabāt. letanie cantabātur. s.
Petre. s. Stephane: ora pro nobis. Et
tu o ciuis q̄ dormis in diuitijs: puidē
tia diuina te corrigit cū aduerſa fortu-
na. Filius infirmat̄ quē doctorare vo
lebas. domus incēdit̄. equus moritur.
vxor īfirmat. Sclaua ingrauidat̄. Hec
oīa deus facit: vt ꝑ aduerſā fortunā
ad eū ꝯuertaris. Qd̄ pꝫ exēplo vincē
tij hyſtorialis. de illo duce q̄ dicebat
deū parteſanū. Cui angelus apparēs
dixit ei. Ueni mecū. qui reperit in via
ſolū caput cū barba. inde ꝓgrediēs in
uenit aliud caput vnius milit̄ abſciſ-
ſum. inde reperit filiū vni⁹ magni dn̄i
ſubmerſum in aqua quē pat̄ cū lachry
mis q̄rebat. Expoſuit aūt ei angelus
oīa iſta. Caput illi⁹ barbati fuit cuiuſ
dā heremite: q̄ ſub ꝓtextu ſcītudinis
⁊ barbe multa mala intēdebat facere.
Cui deus collū fregit: ⁊ dolēs ſalu⁹ eſt
Caput illius milit̄ fuit vni⁹ ciuis: qui
plura mala intēdēs facere miles fieri
voluit: ſed occiſus eſt ⁊ ſalu⁹. Fili⁹ illi⁹
ciuis aqua ſubmerſus eſt: erat occaſio
dānatiōis patris ſi vixiſſet. Sꝫ fortūa
aduerſa ipm̄ ciuē ad gradū pſtinū pie
tatis reduxit. Et de rege alfonſo: q̄ ꝓ-
ſtratus in Cicilia di. Collaudo deū qui
me aduerſa cū fortuna liberauit. Coro
nam regni abſtulit: reginā meā in ma
nibus barbaroꝝ dedit: vt ſic me ad eū
ꝯuerterē. Exēplū Melanie. de q̄ Hie
ro. ad paulā q̄ orbata duob⁹ filijs ⁊ vi
ro vno ⁊ eodē die. oppſſa in vno pāctis
tot īfortunijs noluit deſpare exiſtimās
ꝑ aduerſas fortunas coronari. Idcirco
ꝯuoluta ad xp̄i pedes dixit hec verba
Expedit⁹ tibi ſeruitura ſum dn̄e: q2 tā
to me onere liberaſti. Un̄ h̄ qꝫ q̄dā ſūt
lapidati. Quidā oīb⁹ mēbris laniati.
Quidā vſti. Here vt ꝑ aduerſam fortu
nam ad verū deū reducerent̄. ¶ Scdo
ꝯcluſio. Quale remediū eſt hoī: poſito
in aduerſa fortuna. R̄ndeo qꝫ ſola cō
ſtātia. ⁊ rō Tho. xxij. q. clxxxvi. Qz in h̄
mūdo poſit⁹ eſt in loco certaminis iu
xta illō Malicia eſt vita ⁊c. ⁊ vndiqꝫ
hꝫ āguſtias: iuxta illō. In mūdo pſſu
ram habebitiꝭ. O q̄t diuitiarū anguſtie
de filijs. de fama. Hiero. ad heliodoꝝ.
Ubiqꝫ luct⁹ vbiqꝫ gemit⁹ ⁊ plīma mor
tis imago: ⁊ ſi qn̄ hō fulget gl̄ia: bene
re: diuitijs. Tibi dico o tyrāne. Tu ex
pecta modicū qꝫ fortune pſpera dcat
tibi ſpatulas. q2 poſt pſpera ſuccedūt
aduerſa: poſt diuitias paupertas. O q̄-
ti antiquus ferebāt veſtē ⁊ mātellū ro
ſati: ⁊ manicas rubeas: ⁊ edebāt panē
frumēti: ⁊ nūc edūt gemit⁹ inter oſtia
clauſa magne miſerie. Et q̄t dn̄i ſpa-
les foris viderūr honorati q̄ tū int⁹ cū
vxore ⁊ filijs comedūt panē doloris.
ideo Boe. Neſcit fortuna deſcere lēi
gaudet triſticia miſcet. Nemo ſcdis
cōfidat. Idē. Neminē eo fortuna pro-
uexit: vt nō tm̄ illi minaret̄ q̄tū pmi-
ſerat. Noli huic trāqllitati confidere.
Memēto mare reuerti f: eodē die vbi
luſerūt nauigia ſorbēt̄. Qd̄ pꝫ exēplis
paganoꝝ ⁊ modernoꝝ. Primo ⁊c. de dio
nyſio dn̄o cecilie. q̄ fortunā in oīb⁹ ob-
ſeq̄oſaꝫ habuit. Tādē de patria expul
ſus trāſijt in greciā: ⁊ ꝓpter inopiam

Digitized by Google

pedagogus fact⁹ est puerorum:vt refert Val.li.vi.c.ix.⁊ crasso romano:q̄ in cōsulatu fuisse tāta gr̄a:vt patron⁹ p̄fie diceret.Deinde opinione ppl'i cōuersa ɔtra ipm ɔcurāte aduersa fortuna ante ɔspectū totius ciuitatis man⁹ carnificū lacerauerūt. Preterea.M.Alexā. post celebres victorias semper Casandrum venenatus est in potu in mēsa. Quo hausto in media potione velut gladio pfosis ingemuit.Deportat⁹ a cōuiuio:die quarta mortu⁹ est anno etatis sue.xxxiij.⁊ mēse vno cū regnasset annis.xij.j.Mach.j.Preterea Xerces rex persarū q̄ subuertit mōtes:maria ɔstrauit bello infeliciter gesto in grecis:ɔtēptibilis suis fact⁹ ɓm Justi.occidit ab Artabano pfecto suo.Preterea.Romulus fundator rome in palludib⁹ capre: in tā magna tēpestate amplius nō est visus.Rex etiā Samiorum noie Policrates.de quo Valeri⁹.vi.c.ix.Qui a deo fortunā ad libitū habuit ꝙ oia ad voluntatē pficiebat.Ad quā moderādā fecit p̄ciosum anulū in mare. Quē statim iuenerūt piscatores:sibiq̄ oblatū est.Sꝫ fortuna pspera visa est in luctū qr:mouēs bellū ɔ dariū regē psarū cōprehēsus a militib⁹:in furca suspensus est ⁊ relict⁹ auib⁹ lacerādus.Et q̄ felix in terra fuit,infelix in furca expirauit. Preterea q̄d dicā de galeā maria q̄ occisus est ⁊c.De seuerino roberto:q̄ in fluuio dilapsus.⁊ de comite iacobo neapoli balsamato.Quid ergo est p̄ns vita:nisi mutatiōis. Hodie diues:cras paup.Hodie san⁹:cras infirm⁹.Jdeo ad talia sustinenda necessaria est hoi. Constātia.Jpsa est q̄ hoiem ɔferat:ad oia sustinēda pacificat.¶Tertio ɔclo Quale premiū daf huic aduerse fortune:r̄ndet Hier.ad exuperantiū.Nudū xp̄m nud⁹ seq̄re.durū:grāde:difficile. Sꝫ magna sunt p̄mia.⁊ i cronica ordinis de fratribus cātantib⁹ matuti.lippis oculis:⁊ voce rauca.Quib⁹ apuit ang b.d.Fortit fratres mei qr premia sunt vobis maxia para.¶Scōm d̄r ⁊c.Cōstās dꝫ eē hō in.v.ɓm Albe.sup Lucā.

¶Primo in contumeliarum illatione.

¶Scdo in tpaliū bonorum perditione.

¶Tertio in carorum amissione.

¶Quarto in corporis flagellatione.

¶Quinto in voluntaria operatione.

¶Solēt nanq̄ hoies mali molestare bonos detrahēdo eis ⁊ ifamādo:aut ɔtumelias inferēdo.qr vt dixit Hier. in epl'a pauli.Sepe virtutes seq̄tur inuidia.Sꝫ ibi est virt⁹ ɔstātie:⁊ laus hoi qñ scit equanimiter ferre. Jdeo Grego. xxiij.q.iiij.c.hec aūt vita.Si boni estis ꝙdiu in hac vita subsistitis equanimiter malos tolerate.Nā q̄sq̄s malos nō tolerat:ipe sibi testis est:qr p impatiētiā bon⁹ nō est Abel eni eē renuit:quē Caym malicia nō exercet.Jlle.Jō Salo.in puerb.Ne r̄ndeas stulto.Sup q̄ dn̄icus tolo.q̄nq̄ gn̄ib⁹ psonarum nō est r̄ndēdū:nec cū eis litigādū.¶Primo cū dn̄is tpalib⁹.Eccl.viij.Non litiges cū hoie potēte:ne forte icidas in man⁹ illius.Scdo cū diuitib⁹.Jdē.Multos eni perdit aurū ⁊ argentū.⁊ xi.q.iij.c. pauper.Cito violatur auro iusticia.qr par caponū ⁊ case⁹ placētin⁹ ⁊c.Tertio cū hoie linguato.Quarto cū hoie iracūdo.Quīto cū ppria vxore.Vn̄ cū q̄dā diceret diogeni.O inhertissime r̄ndit.Opꝫ eni sapiam ab isipiētib⁹ feriri.Pulchrior mod⁹ ad vincēdū inimicū est illū patiētia ⁊ ɔstātia vincere.Experiētia pꝫ.qr q̄dā cū iniuriā inferūt: miromō affligūtur qñ nō respōdet eis putāt eum se deludi.Qd̄ appet exēplo bn̄dicti cū diabol⁹ nō r̄nderet.d.bn̄dicte:irat⁹ dixit.Maledicte nō bn̄dicte. gre.terti⁹ dia.Glorius est irā tacēdo frāgere ꝙ respondēdo superare:quod pertinet ad magnanimitatem.¶Secundo ⁊c.quādo homo amittit tpalia

Digitized by Google

ſe deſpat. O quot ſe occiderūt: ꝛ ratio
pbi eſt in .ix. Ethi. di. Qđ cū magno la
boꝛe acq̄ritur magis diligit̄. Ideo q̄n
amittūtur tꝑalia bona magis hō affli
git̄: q2 diuitie cū ſudoꝛe acq̄runt̄ ꝛ corꝑe
ꝑis viuris. Vñ q̄n amittunt̄ dꝫ hō eē
patiēs. q2 nō ſunt ſua: ſ bona foꝛtune.
Ad hāc inducimur exēplis paganoꝝ.
Crathis: thebani: zenonis: eutigentis
mileſij. Anaxagoꝛe clazomenij. Dioge-
nis cinici. Biātis pꝛienneñſis: ꝛ fabricij
romani q̄ bonis amiſſis patiēter tule
runt: immo eas repudiarūt ſꝑ tāq̄ cā
multoꝝ affanoꝝ ꝛ vicioꝝ. ꝛ lygurgus
ſpartādus vti mōſtrat. Iuſtin' in ſuis
legib' oēm vſum tulit auri ꝛ argēti ꝛ
Eutropius ponit exēplū ad hoc ſcꝫ q
nō eſt dolēdū: qđ cū vrbs carthago va
ſtaret̄ a tito manlio ꝛ cathone cenſori
no ꝯſulib' romanis. Quidā pħs inuē
tus eſt q̄ ſumme gaudebat. Qui roga-
tus q̄re non triſtaret̄ vidēdo bona ſua
conſumi. Rñdit. Nihil abſtuliſtis de
meo. Senſus prudētia intellect' mea
ſunt q̄ auferri nō pñt. Tꝑalia aūt iſta
nō ſunt mea: ſed foꝛtune: ideo expetit
qđ ſuū eſt. Vñ ſeneca. Si pulcher es
lauda naturā. Si nobilis lauda paren
tes: ſi diues ſ foꝛtune debet̄: ſi virtuo-
ſus: lauda teipm. Ideo Iob. i. Dñs de
dit ꝛc. ❡ Tertio ꝛc. ſunt pſes q̄ impa-
tient̄ fuerūt moꝛtē caroꝝ. Deīꝫ dicūt
pꝛeſenū ꝛ doloꝛi ſe cōmittūt. Qđ ꝯ ſe-
neñ. ad paulinū. Quid tā muliebꝛe: q̄
ꝯſumēdū ſe doloꝛi cōmittere. ꝛ pħs li.
de pomo. Sapiēs dꝫ letari de' moꝛte ꝛ
nō dolere: q2 oīb' cōis eſt. Eccli. xxij. c.
Modicū ploꝛa ſup moꝛtuū q̄m requie
uit. In v̄bo modicū: q2 nō totalit̄ inter
dicit fletū ſup moꝛtuū cū ſit naturale
ſed exceſſiuū Tho. ſup iob. De amicis
moꝛtuis nō dolere duris coꝛdis eſt: ſed
virtuoſū eſt hunc doloꝛē nō immodera
tum habere: q2 etiā xp̄s lazarū fleuit.
Et dauid filiū. Ambꝛo. martyrū ꝛ ſa-
tyrū. Alber. ꝛ tho. ❡ Ad quā ꝯſtantiā
inducimur exēplis paganoꝝ. Solonis
Anaxagoꝛe. Filij metelli q̄ erāt .xvij.
nepotes, ꝛ neptes tulerūt foꝛtiter moꝛ
tem eius: quē ipſi ꝑ ciuitatē tulerūt. vt
cicero ponit in Tuſ. ꝛ de priamo q̄ ha
buit .l. filios ꝛ ꝑdidit: foꝛtiter ferens.
Ferēda eſt ergo ꝯſtāter moꝛs caroꝝ: q2
ad hoc nati ſum'. Sen̄. ad gationē fra
tres. Hac ꝯditiōe intraui vt exirē. Hic
eſt humani officij ſuis. Oēs me ante
ceſſerūt: oēſq̄ ſequētur. ❡ Quarto ꝛc.
pꝛouer. xxij. Infirmitas grauis ſobriā
facit animā. In cronica ꝑdic. Dum .f.
Pater dñicus ꝑmeret̄ lāguoꝛib' quas
ſoꝛoꝛes vocabat: ꝛ ſemel grauī' vrgere
tur ſolito: ſocius eius dixit. Pater ꝛo
ga deū: vt mitius tecū agat. Quo audito
dixit. Niſi viderē te ſimplicē eſſe te ex
pellerē a me q talia dixiſti. Et ꝯtinuo ꝓ
feſſus ſe in terrā nudā ꝓiecit di. Gra-
tias tibi ago dñe de oībus tribulatiōi
bus meis: ꝛ da centū ſi placet. ꝛ ſangu
de ſemet. o. Dñe hic vre. hic ſeca vt in
eternū ꝑcas. Quinto ꝯſtās in ieiunijs
in oꝛonib': ꝛ in oībus vſq3 in finē deū
bñdicere. In cronica oꝛdinis. Dū idem
patriarcha eſſet bononie: ꝛ haberet ſo
cium quendā carū. Socius pꝛincipiatus
eſt moꝛte. Vidēs patrē moꝛti pꝛimus
di. Nolo pr̄ ampli' ſupuiuere poſt te.
Sꝫ in oībus bñdict' deus q̄ mihi volū
tatē pꝛopꝛiam ꝯceſſit in oībus opibus
meis: q̄bus dictis moꝛtuus cecidit ad
pedes patris dñici. Vñ pꝫ ſcḋs. ❡ Ter
tiū dicitur ꝛc. Homo preſſus aduerſa
foꝛtuna debet inſtar boni tabernarij
qui carnes putridas ſuaui ſapoꝛe con
ſeruat. Ita ꝛ homo debet ꝯſeruare ꝯ
ſtantiam ſuam: tribus ſapoꝛibus.
❡ Pꝛimus dicitur recogitatio.
❡ Secundus dicitur auxiliatio.
❡ Tertius dicitur exemplificatio.
❡ Pꝛimus ꝛc. Quotienſcūq3 homo ſen
tit aduerſa ſibi imminere: debet pꝛo

hita petā cōmiſſa recogitare:et dicere
illud. Miche.v. Iraȝ dñi portabo: q̄m
peccaui ei. ⁊ frēs Joſeph. Merito hec
patimur:q: peccauimus in fratreȝ no-
ſtrum videntes anguſtiā aie eius dum
depecaret nos. vñ Scotus in.iiij. Cu
cōſtantia in tribulationib⁹ apud deuȝ
p merito habet.teſte Greg. Sine fer-
ro ⁊ flāmis martyres eſſe poſſumus ſi
patientiā veraciter in aio tolerem⁹.et
Tho.in.iiij.di.xvi.di. Cu tribulatiōes
ſicut fames:peſtilētie:cariſtie:tēpeſta
tes:infirmitates.nō ſolū petā purgāt
⁊ a petis pſeruant:ſȝ merita etiam au
gent:ſicut pȝ de Job ⁊c. ¶ Scōm eſt
⁊c.q: diuinū auxiliū adeſt nobiſ.iuxta
illud. Cum ipſo ſum in tribulatōe. Et
alibi. Juxta eſt dñs his qui tribulato
ſunt corde. Exēplum Antonij qui duȝ
eſſet a dyabolo vexat⁹ ⁊ ſentiret xpm
clamare cepit. Ubi eras o bōe ieſu. Rñ
dit. Aderā:ſȝ expectabā videre certamē
tuū. Nunc aūt q̄m viriliter dimicaſti:
faciā te in toto orbe noiari. Et de pri-
mo magro ordinis poſt btm̄ dñicuȝ.ſ.
fratrē Conradū. In morte poſitus au
diuit vocē celitus dicentē. Surge:ſur
ge:vēite mecū ad gaudia paradiſi ⁊c.
¶ Tertiū dicit ⁊c. Adeſt exēplum xpi
⁊ marī. Primo xpi. Si grauaris infir-
mitate:audi illū dicentē. Ego a plan-
ta pedis p tua ſalute nō mea vſqȝ ad
verticē totus ſum vulneratus. Si di-
xeris. Heu iniuſte infamor:⁊ mihi in-
quit dictū eſt. Samaritanus es ⁊ de-
moniū habes. Si dixeris. Heu:q: pau
per ſuȝ. Rñdet tibi. Ego pauperior pau
per in natiuitate:in vita:in morte. In
natiuitate fuit paup ab oībus neceſſa
rijs. Nō habuit lectū vbi requieſceret
ſȝ in pſepio requieuit: nō habuit pan-
nos qbus mater inuolueret:niſi viles
nō habuit ſeruiētes niſi bouē ⁊ aſellū.
In vita:q: nō habuit domū ad habi-
tandū. Uulpes fo.⁊c. Nō habuit diui

tias ad poſſidendum:nō habuit cibos
ad comedendū:imo ter eſuriit:⁊ nō ha
buit qd cōederet. In morte:q: corpus
paup ⁊ vacuū ſanguie ⁊ remāſit aridū
vt lignū. Aia vacua fuit oi ꝯſolatione
⁊ plena dolore. Paſſio ſua vacua fuit
vtilitate:q: i illa die ſolū vnū latronē
lucrata ē. Mater vacuata fuit oi gau
dio plena oi amaritudine ſua familia
vacuata fide:q: apli fidē pdiderunt.
idō Ber. ſup Ca. Utrūqȝ es mihi o dñe
ieſu ⁊ ſpeculū patiēdi:⁊ pmiuum patiē
tis. Utrūqȝ fortiter pvocat ⁊ vehemē
ter accēdit. Ex cronica ordinis. Exem
pluȝ nouitij q bononie panē portauit
in ſinu:⁊ cū egrederet ex clauſtrū obtu
lit ymagini marie:⁊ ipſa in plagis fi-
lij poſuit ⁊c. idō hoc exēplo pvocatur hō
ꝯſtanter pati:q: vt dr.ff.ō re mili.l. de
ſertorē.§.vl.li.v. Capite puniēdus eſt
qui dñm ſuū in bello dimittit mori et
fugit:ſic ⁊ ille q fugit pſecutiōes ⁊ nō
pſeuerat conſtanter cū ſuo capitulo dȝ
puniri. Scdō exēplo ſctōꝝ. Habemus
exēpla mltoꝝ ſctōꝝ:ſȝ marie ſtephāi.

¶ Ex legēda Petri de calo.

¶ Stephanus in hierlm oī⁹ eſt:pater
eius Rubē diues hēbat vxorē ſterileȝ
ambo iudei q deū rogabāt daret eis fi
lium quos exaudiuit ⁊ ſtephanū voca
runt. Quo nato dyabol⁹ inuidens ret
coꝝ bonis ⁊ cupiēs iducere eos ad de
ſperationeȝ aſportauit filiū: de cunis
p aera: et loco ei⁹ ſilem illi⁹ in quo de
mon itrarat in cunis collocauit: q die
nocteqȝ vlulās clamorib⁹ familiā con
turbabat. Cū aūt demon puluȝ p ae
ra deferret:quidaȝ.ſ.pr̄ ꝯſiſtens in de
ſerto pcepit demōi vt īfantulū ei dareȝ
q ſtructe ſcti poſuit pueꝝ ad pedes ei⁹
quē nutriri ⁊ lactari fecit. Perueniens
aūt ad annū.xv.cum illo heremita ab
apli baptizat⁹ eſt. Dñs autē reuelauit
ſtephano tribulationē pñs:⁊ vt demō
de domo ſua infugaret mādauit. Qui

Digitized by Google

ſumpto habitu pegrini ad domū pr̄is
puenit hoſpitiū petēs: cui pr̄. Filiū ha
beo i domo q̄ nos oēs cōturbat t nemi
nem qeſcere ſinit: cui ſtepha. Fili⁹ tuuſ
ſan⁹ eſt: t qñ videbis i calice tuo vinū
in ſanguinē cōuerti ſcito ꝙ filius tu⁹
a iudeis interficief ꝓ noīe xp̄i: vñ to
tam familiā baptizauit t ab eis diſceſ
ſit. Poſt aſcenſionē aūt xp̄i remanētis
bus apl̄is in hierl̄m in officio p̄dica
tionis elect⁹ ē ſtepha. vt p̄dicaret euā
geliū. Inuidētes aūt iudei t cupiētes
eū ſupare: aggreſſi ſunt triplici iaculo
Primo diſputatiōe libertinoꝝ. Cyrenſ.
Alexādrinoꝝ. Aſianoꝝ: qb⁹ victis vñ
ſunt ſcd̄o mō. ſ. teſtiū pductiōe: q2 fal
ſos teſtes ſubmiſerūt q̄ eū accuſabant
ō blaſphemia in deū t in moyſen. Ipe
aūt de his ſe purgauit: aggreſſi ſūt eū
Tertio. ſ. tormētoꝝ illatiōe: redarguit
eos. Vos inqt ſp̄ ſc̄tō reſtitiſtis.
tormēta vr̄a nō timeo: q2 video celos
aptos t ihm̄ ſtantē tc. Clamauerūt vo
ce magna ɔtinētes aures ſuas. ſ. ne
ſ. audirēt blaſphemantē: t eiecerūt eū
ex̄ ciuitatē. Et duo falſi teſtes iecerūt
lapides in eū. Vñ orauit ꝓ ſe t ꝓ ſuis
crucifixorib⁹: ꝓ ſe rectus ſtetit: ꝓ cru
cifixorib⁹ ingeniculauit ſe. Ubi Beda
dixit. Q2 ſi ſtephan⁹ nō oraſſet eccleſia
paulum nō haberet. t Glo. diſpoſui in
mēte mea pdere te niſi ſtephan⁹ meus
oraſſet pro te: t ſic obdormiuit in dn̄o.
In illa paſſionis hora vinū verſum eſt
in ſanguinem in menſa pr̄is. Quo viſo
ſurrexit de menſa: intrauit vrbem t fi
lium lapidatum inuenit.

¶ In feſto ſcti Iohānis euāgeliſte.

Hic eſt diſcipul⁹ il
le qui teſtimoniū phibz
de his. Io. xx. Eſt vulga
ta t mita ɔcl'o ſacrorum
doctoꝝ ꝙ quatuor ſunt
differētie amoris. Primus dicif amor
carnalis. Scd̄s amor naturalis. Terti
us amor ſpūalis. Quartus amor gra
tuitus. Prim⁹ amor carnalis quo hō ni
mis diligit corp⁹ ſuum: de quo Io. 12.
Qui amat aiam ſuā. i. corpus ſuū pdet
eā. i. in inferno. t ſap. xv. Maloꝝ ama
tores digni ſunt morte q̄ ſpem habent
in talib⁹: vñ noli illis multū blādiri. ꝓ
uerb. xxix. Qui delicate nutrit ſeruum
ſuū poſtea ſentiet eū ɔtumacē: iō phs
in. ʃ. li. de regimine pn. c. xij. O clemēs
imparor nolite inclinare ad coitū mu
lierum: q2 coit⁹ eſt quedā ꝓprietas por
corū. Que tibi glīa erit ſi exerceas ad
coitū viliū beſtiaꝝ t actus brutorum.
Serua igif aiam tuā nobiliſſimā an
gelicā t ſuperiorē q̄ data eſt tibi nō vt
dehoneſtef: ſʒ vt glorief: t nō ſic de cō
ditione iniuſtoꝝ: ſʒ de numero ſapiē
tum. Ille. Et Dan̄. li. ʃ. inferni. c. xxvi.
Cōſiderate vr̄am originē: creati nō fu
iſtis: vt brutaliter viueretis: ſʒ ad inſe
quendū virtutē t intelligentiā. ¶ Se
cundus eſt amor naturalis: quo nō ſo
lum hoies mutuo ſe diligūt: ſʒ etiā aia
lia. Sap. xiij. Oē aial diligit ſibi ſile.
Plato in timeo. t phs in. viij. ethi. Si
militudo eſt cā amoris. in. v. ʃ. poli. Ge
nerantis ad genitū naturalis eſt ami
citia. Tali amore diligit deus oīa: q
ſunt bona in ſui natura. Sap. xi. Dili
ges oīa que ſunt: t nihil odiſti eoꝝ q̄
feciſti. Gen̄. j. Uidit deus cūcta q̄ fece
rat: t erāt valdē bona. Vñ phs. in lib.
de cauſis: t ꝓpoſitiōib⁹ maximis. Pri
ma cā influit bonitatē ſuā in oībus re
bus. ¶ Terti⁹ amor eſt ſpūalis in q̄ ē
v̄a amicitia. Tali amore dilexit xp̄s
naturā humanā ꝓ qua mori voluit. Je
re. xxxj. In charitate ppetua dilexi te
iō attraxi te miſerās. t Grego. O mira
circa nos dei pietas. Quart⁹ eſt amor
gratuitus: quo ab eterno dilexit ſanc
tos in li. vite ſcriptos: de quo amore.
Io. vi. diligebat aūt ieſus marthā t ſo

ſororem eius Mariā ꝛ lazarum. Et Jo. vi. Jpſe eni pater amat vos. iſto amore dilexit iohā. euāgeliſtā. de quo Beda. diligebat aūt eū ieſus nō exceptis ceteris ſingulariter ſolū: ſed p̄ ceteris quos diligebat familiari⁹ vnū. Hic eſt diſcipl's ꝛc. de quo tria videbimus.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scḋm dicitur cognitionis.

¶ Tertium dr̄ conſeruationis.

¶ Primū dr̄ ꝛc. Dubiū querit. Qui int̄ aplos fuit magis dilect⁹. Ad hoc ſunt due opi. Una dicit ꝙ petr⁹ apl's. Alia ꝙ iohan. p̄ma ꝙ petr⁹ ꝑ verba ſcripture. ꝓuer. viij. Ego diligētes me diligo. Et iohā. xiiij. Si qs diligit me diliget a patre meo ꝛ ego diligā eū vt ſit ſicut dicit. q̄ vult omnino ab aīa amari. Et Mat. xxij. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ꝛ in tota aīa tua ꝛ in tota mente tua. Uis amari ab eo. Ama. et Sen. epl'a. vi. Si queris q̄ō ſis facturus amicitiam mōſtrabo tibi. Si vis amari. ama. Et marcialis lib. Undiqꝫ ſuſcepto. Miraris ꝙ nullus amat te Ecilia ne nō ꝙ amas nullū. dilige carus eris. Nulli carus erat herodianus ꝛ ſibi nullus. ꝛ Aug. Nulla eſt maior inuitatio ad amorē: q̄ꝫ p̄uenire amando amātē. Unū iuli⁹ ceſar ꝛ octauian⁹ imperatores ita amabant ꝙ ꝓ dijs adorabātur a romanis. Et h̄ totū qꝛ diligebāt. Ad ꝓpoſitū. Petrus ſuꝑ oēs apoſtolos xp̄m amauit ſuꝑ iohānē iacobuꝫ ꝛc. Mat. xxvi. Tpe paſſionis ſuꝑ oēs alios di. Et ſi oportuerit me mori tecū: non te negabo. O magiſter aīam meā ꝛc. Jn. ij. aīe. Oīa appetūt eē. Job ſc̄do. Pellē ꝓ pelle ꝛ cūcta que hꝫ homo dabit ꝓ aīa ſua. p̄terea iohā. xxi. interrogat xp̄s petrū. Simon iohānis diligis me. R̄ndit. dn̄e tu ſcis: qꝛ amo te. Jnterrogat⁹. ij. diligis me ꝛc. vt p̄us r̄ndit. Jnterrogat⁹. iij. r̄ndit. O magiſter tu es faſtidioſus. dn̄e tu noſti oīa. Tu ſcis qꝛ amo te. p̄terea Mat. xvi. Jnterrogauit oīs aplos xp̄s ſemel di. Quē dicūt hoīes eſſe filiū hoīs. R̄nderunt. Alij iohānē bap. alij aūt heliā alij vō hieremiā aut vnū ex ꝓphetis. dixit ieſus. Uos aūt quē me eſſe dicitis: Facti ſunt muti. Solus petrus dixit. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. vbi dicit Alb. ꝙ nunq̄ reptus eſt aliq̄s ante paſſionē q̄ ſit cōfeſſus hūanitatē ꝛ diuinitatem xp̄i niſi ſolus petr⁹. ante paſſionē xp̄i ip̄m vocabāt magiſtrū. iohā. xiij. Uos vocatis me magiſter. Solus petr⁹ ſuꝑ oēs aplos ꝯfeſſus eſt diuinitatē. ideo cum ſuꝑ oēs xp̄m amaret: ſuper oēs meruit diligi. Et ſic ſuper omnes erat ꝛc. ¶ Scḋa opi. dicit ꝙ eſt ioh. Et rō eſt: qꝛ ex ꝟbis euāgelij ꝛ doctoꝝ videt pl⁹ iohānē amaſſe. iohā. xx. Uobis ꝯuerſus petr⁹ vidit illū diſcipulū quē diligebat ieſus ſequentē. Et iohā. xiij. Erat recūbēs vn⁹ ex diſcipulis ei⁹ i ſinu ieſu. quē diligebat ieſus. Jo. xx. Uenit ad ſimonē petrū ꝛ aliū diſcipulū quē amabat ieſus. ꝛ Eccl'ia i offi. Hic eſt iohan. q̄ p̄uilegio amoris ꝛc. R̄ndeo ad hanc diſ ẜm Tho. i. parte. q. xx. ar. iiij. Ad tertiū. idem in poſtilla ſuꝑ iohannem. Duplex eſt amoris ſpecies. Una que cōſiſtit in familiaritatis oſtēſione: alia in donoꝝ collatione. ¶ Prima eſt ꝛc. Quo ad hanc. ſ. cū quis donat plura encenia ꝛ dona. xp̄s plus donauit petro q̄ꝫ iohāni. qꝛ ei plura dona cōtulit q̄ꝫ iohan. nec alteri. Jnter alia dona duo p̄cipua ſunt. p̄mum. qꝛ ei curā eccleſie cōmiſit: ꝙ fuit donū ſingulare. Mat. xxvi. Tu es petrus ꝛc. Secundū quia vicariū ſuum fecit. Mat. xvi. Tibi dabo ꝛc. Unde dr̄ p̄nceps aploꝝ: q̄d nulli eſt ꝯceſſum. Quo ad hec dona. petrus plus eſt amat⁹. ¶ Scḋa ſpēs ꝛc. ad hoc magis iohan. amauit: qꝛ ſignum amicitie ei oſtēdit. q̄d nulli fecit. Que ſunt quattuor inter alia principalia.

Digitized by Google

¶ Primum: quia ſuper pectus domini in cena recubuit.
¶ Secundum: quia proditionem ſibi et non alteri reuelauit.
¶ Tertium: quia omnium ſanctorum di gnitates ſibi contulit.
¶ Quartum: quia matrē virginē vir gini cōmendauit.
¶ Primū etc. Tpe paſſiōis imediate i mēſa ſup pect⁹ dñi recubuit. Quēad modū paſ filiū cariorē tenet i brachiis ſuis. Quid ibi fecerit in illa dormitiōe oſtēdit. Au. li. de obitu ſcōꝝ. qꝺ rapt⁹ fuit vſqꝫ ad tertiū celū: et vidit archana diuina et fuit ibi doct⁹ de celeſtib⁹: qꝺ poſtea oſtēdit in euāgelio ſuo. Vñ ec cleſia. Iſte apſs: cui reuelata ſunt ſe creta celeſtia. et Pe. damaſ. ſer. hodier no. Hanc aūt gratiā diuine ſciētie eſt illo celeſti gazophilatio trahit. in quo ſunt oēs theſauri ſapiētie et ſciētie ab ſcōditi. quo nō ꝓpheta nō patriarcha nō denicꝫ quiſqꝫ ab ipſo ꝑmordio mū di cognoſcit aſpiraſſe. Ille. Vñ eccliā canit de hoc ꝑuilegio. Valde honorā dus eſt beūs io. q̄ ſupra pect⁹ dñi in ce na recubuit. ¶ Scōm ꝺꝫ etc. Scribitur Io. xiij. ꝙ cū xp̄s eſſet i mēſa cū apo ſtolis ſuis dixit eis. Amē amē dico vo bis: ꝙ vn⁹ ex vobis me traditur⁹ eſt. Ex hac voce territi inuicē ſe aſpiciebāt nemo audebat loq. Solus. Ioh. dixit xp̄o. Dñe qs eſt q̄ tradet te. Reſpōdit xp̄s. Cui intin. pa. por. Et amico vero xp̄s reuelauit ſecretū. Qꝛ vt ꝺꝫ puerb. xxv. Cauſam tuā tracta cū amico tuo. et Sen. Secretū cum amico pertracta. Xp̄s amico ſuo Iohāni idicauit ſecre tū. Vñ pe. damaſ. O incōparabilē vi rū ꝓfert xp̄s verbū in medio et tot⁹ ta cet ſenat⁹ apſoꝝ. Tacet lingua q̄ clauis facta ē celoꝝ. Nemo audet os ape rire. Io. i ſe diſcipuloꝝ ꝑſona accepta cōſultor accedit. Ille. Ubi dicūt doct. ꝙ ſi xp̄s ꝓditorē manifeſtaſſet ipſum cōtribus laniaſſet. ¶ Tertiū igit̄ ē. Dignitates iohānis fuerūt quattuor. Prima apſs in apſis. Euangeliſta in euāgelio. ꝓpheta in apoc. martyr i ſup plicio. vñ Pe. damaſ. Quid in ciūs virtutib⁹. Io. icōparabilit̄ nō excedit. Apſs ſiqdē i apſis. Euāgeliſta in eu gelio. ꝓpheta in apo. martyr erat ſu... Ex quo ceteris apſis in carne ꝑdurat māſit: eo diuturnius martyrij tormēta ſu ſtinuit. Ille. De apo. ꝺꝫ. Qꝺ qdā dem niac⁹ Mutine dixit. Qꝺ de⁹ et dyabo lus tm̄ librū illū intelligebāt. ¶ Quar tū ſignū etc. Io. xix. de. Qꝺ xp̄s in cruce poſit⁹ vidēs matrē ad pedes crucis to tam lachrymoſam et meſtā cōpaſſus ē illi. Et dixit iohāni. Ecce fili ecce ma ter tua. Credēdū eſt ꝙ ſi meliorē inue niſſet inter eos ei vtiqꝫ recōmēdaſſe qꝺ non inuenit ſcḋm ſniam Alber. Ea xp̄s habuit in hac vita et poſſedit. Pri mo corpus ſuū qꝺ cōmēdauit in cruce do. Scḋo aiam. quā patri ſuo. Tertio ſubſtātiā tēporalē: quā iudeis. Quar to eccliā quā cōmiſit petro. Quinto apſos quos cōmiſit pr̄i in receſſu. Io. xvij. Pater ſcē. ſerua eos quos dediſti mihi. Sexto matrē: quā Io. Fili ecce mater tua. Ubi dicit Alb. ꝙ ſicut pe trus fuit paſ eccl̄ie ita io. fuit paſ ſpi ritualis matris. Tria facit pr̄ ſpūalis. Primo cōfitet̄. Scḋo baptizat. Ter tio ſacramēta eccl̄ie miniſtrat. Ita io hānes euāg. virginē baptizauit. et ei ſacramēta eccl̄ie miniſtrauit. Fili ecce mater tua. Hoc aūt fuit maximū ꝑui legiū triplici rōne. Primo rōne recōmē dationis: qꝛ ſ. tm̄ theſaurū ſibi cōmi ſit. ſ. matrē dei. ¶ Scḋo rōne recōmē dationis: ꝙ oblit⁹ ſuoꝝ vulnerū mīa nō dat obliuioni: et de diſcipulo recorda tur. ¶ Tertio rōne modi recōmēdādi: qꝛ nō dixit matri. Ecce nepos tu⁹. ſed filius tu⁹. Fili ecce maſ tua. Deinde di xit matri. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Qui

Digitized by Google

re non dixit mater: O ieſu: quare non vocaſti illā meſchinā. mater qz forte re cuperaſſet ꝛc. Circa hoc eſt duplex opinio. prima eſt Chryſ. qz mortua cecidiſſet. vt dr. ff. de offi. pſidis. l. diu⁹. Afflictio nō eſt dāda afflicto: ſed ei⁹ miſeriis miſerēdū. vbi dicit damaſ. ꝙ oēs dolores fuerūt ei ſeruati in paſſione filij: q̄ ſuperarūt oēs dolores. Non dixit mat̄ ne ei dolor maior augeret̄. qñ paruulus patit̄ magnā penā: mat̄ ei cōpatitur. Et ſi loqtur dulciter: cōquerēdo ei: magis cōpatit̄ ꝛ magis affligit̄. ſic ꝛ beate marie cōpatiēti filio: cū videret eū in anguſtijs ne dolorē ei xp̄s augeret neſciuit ei loq̄ dulciter di. matrē qḋ eſt nomen dulce: ſed dixit mulier. Alia rō ad tollēdū opi. aliquoꝝ hereticoꝝ dicētiū virginē fuiſſe angelū ꝛ nō mulierē. Mulier ergo: ecce fili⁹ tuus. vbi dicit Rabanus ꝙ iohā. fuit pforatus gladio illi⁹ doloris. quo pia mater fuit pforata. Vñ dātes. xxv. paradiſi. Hic eſt ille q̄ iacuit ſupra pect⁹ noſtri pellicani ꝛ iſte fuit ex cruce ad magnū elect⁹ officiū. Quid in cruce dixerit noſtri in ſeipſo oſtēdit poeta q̄dā. Mea bñdicta mat̄. Vade afflictū te video. Lachryme tue ſunt ſagitta: q̄ cor meuꝫ trāſfixit: noli flere mea mat̄. Nam tu⁹ loct⁹ eſt mihi pena. ſuffer donec a morte reſurrexero. Quare nō rñdit vgo ad illō verbū filij in cruce. Rñdeo ꝙ erat tota feſſa habēs cor trāſuerberatū doloib⁹. ¶ Scōm ꝛc. Pone hāc ↄcluſionem ꝙ ſapiētia pfūda. Jo. pcedit oēs ſciētiā hui⁹ mūdi oim theologoꝝ: oim doctoꝝ: oiꝫ phoꝝ. Magna fuit ſapiētia Salo. q̄ diſputauit ꝛc. Magna origo. q̄. vi. M. vo. li. legit i ſcolis. Nō credo ipm dānatū. Magna Augu. q̄ de epiſtolis ꝛ tractatib⁹. iij. M. vo. ſcripſit. Magna alber. mag. de q̄ Pius papa. Precipua eſt alberti. magni ſciētia q̄ nullum doctrine genus credit̄ ignoraſſe.

Magna Tho. de qua Innocē. papa: huius doctoris ſapiētia pre ceteris excepta canonica hꝫ ꝓprietatē verboꝝ modū dicēdoꝝ: veritatē ſniaꝝ ita vt nunq̄ q̄ eum tenuit: inueniat̄ a tramite vitatis deuiaſſe. Qui ſcripſit centū xiij. libros ſed maior iohānes euāg. ſuper oēs: que fuit figurata. Ezech. xvij. vbi dr. Aq̄la grādis magnaꝝ alarum: lōgo mēbroꝝ ductu plena plumis et varietate venit ad libanū ꝛ tulit medullā cedri. Moral'r. Iſta aq̄la eſt Jo. qui cōparat̄ aq̄le. Apo. iiij. ꝛ. iiij. alas ſimiles aq̄le. Fuit hec aq̄la magnarū alarū q̄ altiſſime ſup oēs volauit altitudine ſciētie. Venit ad libanū. i. celū tulit medullā cedri: q̄ eſt xp̄s medullā diuinitatē nō corticē. i. hūanitatē. Vñ nō imerito aq̄le cōparat̄ ꝓpter conditiones quas aq̄la habet que ſunt tres.

¶ Primo in volatu altitudinem.

¶ Scdo in venatu generoſitatem.

¶ Tertio i cōſtruēdo nidū ſagacitatē

¶ Primo ꝛc. Altus oībus volat. ꝛ dr regina auiū. Sic Jo. in eloquēdo de filio dei: altior oībus alijs euāg. ꝛ ſctis volauit: ꝛ locut⁹ eſt apō grecos. Orig. Chriſ. Dam. vocant̄ doct. eximij. Apud latinos paul⁹ vocat̄ doctor gē. ſed Jo. euāg. oēs antecellit. Vñ Orig. de paulo dicit. ꝛ de Jo. euāg. Paulus rapt⁹ ē vſq̄ ad tertiū celū. Jo. trāſiuit oīe celum. Paul⁹ rapt⁹ vſq̄ ad paradiſum. Jo. ſupra oēm paradiſuꝫ intrat in cauſam cauſarū. Vñ Ric. dic. t eſſe triplicem ſpm. Primū hūanū. Scōm angelicū. Tertiū diuinum. Jo. vo trāſcēdit humanū ꝛ angelicū ꝛ puenit ad diuinum. Qḋ pꝫ. ioh. i. In pncipio. i. ante oīa erat vbū. Sup quo hiero. ad Pau. hoc plato neſciuit. hoc Demoſthenes eloquēs ignorauit: qḋ iohā. piſcator indoctus edocuit. ꝛ Aug. Si alti⁹ Jo. intonaſſet: ea mūdus capere nō potuiſſet. ¶ Scdo aq̄la habet ꝛc. qz cum ſit

auis generoſa nõ querit paſtum de p pe ſed de lõge.ſ.in cacumine aeris. Ita Jo.euã.ge.venatus eſt paſtũ ſuũ: vt ſic ptz. Alij euãg.locuti ſunt de xpo q̃ ad humanitatẽ: ⁊ q̃ erant hũanitati z: vt Mat.de incarnatio. Mat.ij. Liber generationis ⁊c. Mar.de reſurrectione. Lucas de morte. Sʒ Jo.de iſtis noluit ſe intromittere.ſed altioꝛ aſcẽdit quia ad diuinitatẽ aſcẽdit loquens de nat. eternali: qua filius eſt patri equalis. Uñ figurate loquẽs Eze.i.dicit ſe vidiſſe.iiij.facies aialiũ. ¶ Primo faciẽ hoĩs per quã Mat. Scḋo faciẽ leonis per quã Mar. Tertio faciẽ vituli: per quã Luc. Quarto faciẽ aq̃le. p quã Johan. Et dꝛ ibi.et facies aq̃le deſup eoꝝ quattuoꝛ. Uñ dicit tho.ſup ioh.c.xxi. φ io.ſcripſit euãg.poſt oẽs.vñ oia alia euãg.legerat. Et ſolus replicat. Amẽ amen.ad maioꝛẽ veritatis cõfirmationem. ¶ Tertio aq̃la ⁊c.vbi habet Alb. li.de naturis rerũ: φ qñ cõſtruit nidũ ponit in eo quoſdã lap.de pcioſos habẽtes virtutẽ fugãdi ſerpẽtes: ne pulloſ ſuos occidãt. Sic Jo.euãg.in hoc acq̃le cõparatur nidũ i.euangeliũ conſtruxit vbi poſuit lapides cõtra hereticos.i.tot vba.tot ſentẽtias vt cõfutet hereticos oẽs opiniones. ¶ Prima opinio fuit Neſtorij cũ ſuis ſequacib⁹ qui dicit xp̃m habuiſſe pncipiũ quo ad diuinitatẽ: ⁊ φ nõ fuit ante virginẽ. Et qñ cõceptus ⁊ natus de virgine: tũc cepit eſſe Jo.ꝯfutat di. In pncipio ⁊c.i. in eternitate ⁊ ante oia erat verbũ.ſ. deus. Si ante oia.ergo ante virginẽ. ¶ Scḋa opinio Sabellij q̃ dixit φ nulla erat diſtictio in diuinis quo ad perſonas. Jo.deſtruxit dicẽs. Et verbum erat apud deũ. In quo denotauit perſonalẽ diſtinctionẽ realẽ in diuinis.qꝛ iſta ppoſitio Apud dicit deſtinctionẽ realẽ: ſicut null⁹ dꝛ apud ſeipm qñ ſecunda pſona nõ inuenit. Tertia opi. fuit arrij q̃ dixit filiũ dei eſſe minorẽ patre. Jo.deſtruxit di. Et de⁹ erat vbũ id eſt i eadẽ equalitate cũ patre iuxta illud. Ego ⁊ pat᷑ vnũ ⁊c. Quarta opi. fuit manicheoꝝ q̃ dixerũt oia viſibilia eſſe a demone: inuiſibilia a deo. Jo.deſtruxit. Oia p ipʒ ⁊c. viſibilia ⁊c. Ultima opi.fuit etiã manicheoꝝ q̃ poſuerunt xp̃m habuiſſe corp⁹ nõ de virgine ſed de celo delatũ. Jo.deſtrux.⁊ di. Et vbũ caro ⁊c. Si erat corp⁹ fantaſticũ caro dici nõ poſſet: cũ caro dicat aliqd cõpoſitũ ex q̃ttuoꝛ elemẽtis. Uñ bñ dꝛ Hic eſt diſcipl's ⁊c. ¶ Tertiũ myſteriũ ⁊c. Amoꝛ xp̃i multus fuit erga ſuũ diſcipulũ.ixx.quẽ decoꝛare voluit dupli ci pulegio. ¶ Primũ dꝛ miraculoꝝ coꝛuſcatõis. ¶ Scḋꝫ dꝛ admirãde ſcientiõis. ¶ Primũ ⁊c. Miracula ſtupẽda fecit.ixx. Cũ eni poſt pẽthe.diuiſi eẽt diſcipli p mũdũ. Jo.in Aſiã fuit vbi numera eccliaſ fundauit. Qḋ audiẽs domitian⁹ ipatoꝛ miſit eũ i dolio ferueris olei a quo illeſus exiuit: ſicut fuit imunis ab oi corruptõe carnis. Uidẽs aũt ipatoꝛ φ nõ ob h̃ ceſſabat a pdicatione: delegauit eũ in quãdã inſulã q̃ dꝛ Pathmos.vbi ſtãs nõ ocioſus ſcrip ſit apo. In capite anni ipſe ipatoꝛ a ſenatu ro.occiſus eſt. Et Jo. Ephe. reuerſus eſt cũ maxio tripudio magnoꝝ ⁊ paruuloꝝ. Cũ ingrederet᷑ ciuitatẽ nũciatũ eſt ei φ quedã deuota ſua nomine Druſiana ad ſepulturã deferebat᷑ mortua que q̃rebat eũ videre. Jo.aũt eam ſuſcitauit.ex quo miraculo duo iuuenes ꝯuerſi ſunt ad xp̃m cũ eſſent nobiles poſt dies aliquot vidẽtes ſui ſuos ſuos bene indutos: fuere male ꝯtẽti. O quot ſunt de hoc nũero q̃ dicunt ⁊c mulier male maritata que dicit. Si eſſet ad ⁊c. Beat⁹ Jo.vidẽs eos triſtes miſit ad eos ad mare vt poꝛtarẽt lapides ⁊ virgas quas fecit in bonũ argẽtum ⁊ aurũ. Accipite inquit ⁊ redimite

de bona q̄ amiſiſtis: q2 ꝑadiſum ꝑdidi
ſtis. Interim aūt aliū ſuſcitauit iuue
nē q̄ narrauit iſtis de ꝑadiſo ⁊ alia vi
ſa. Preterea qn̄o ad tēplū dyane orans
corruit. ⁊c̄ h̄. xij. M. gētiliū ꝯuerſi ſūt
⁊ Ariſtodem⁹ conuerſus eſt. ⁊ de filio
quē ipſe dedit ⁊c. ¶ Sc̄d'm ꝑuilegium
⁊c. Cū eſſet annoꝝ. xcix. appuit ei dn̄s
cū diſcipulis ſuis di. Veni dilecte mi:
q2 tp̄s eſt vt epuleris in cōuiuio fratꝝ
tuoꝝ. Dn̄ica die ſequēti fecit ſe cōduci
ad eccl'am ⁊ ꝑplo fecit ſermonē de pa
ce: poſt modū foueā fecit fieri in eccl'a
añ altare mai⁹ in quē ingreſſus ampli
us nō eſt viſus. vn̄ ſublat⁹ eſt in ꝑadi-
ſum. ⁊ ſ̄ Jo. fuit dilect⁹ in oī ſtatu. pri
mo in vita vt tactū eſt ſup. ſc̄do ī mor
te: q2 cū apl'is ad ip̄z venit xp̄s. tertio
poſt mortē: q2 ip̄m ad cōuiuiū inuita-
uit vite eterne. de corpe ei⁹ eſt quadru
plex opi. ¶ Prima di. q̄ adhuc viuit in
h̄ ſeculo. Rō: q2 dicūt mānā ſcaturire
de ei⁹ ſepulchro. ſ3 Aug. reprobat hāc
opi. di. Cū xp̄s modicā glīam caro ſuo
feciſſet: ſi ceteris apl'is cū xp̄o regnātī
bus ipſe ſub terra eſſet. ¶ Sc̄da opi.
qd̄ eſt in ꝑadiſo terreſtri. ⁊ tp̄e antixp̄i
veniet ad p̄dicandū enoch ⁊ elya in fi
ne mūdi. S3 hec opi. reprobat̄ a docto
rib⁹: q2 cū ipſe Apo. ſcripſerit fecit mē-
tionē3 de duob⁹ enoch ⁊ elia: de tertio
feciſſet. ſ. d' ſeipſo: ſ3 nihil dicit: igit̄ ⁊c.
¶ Tertia opi. q̄ eſt in celo tm̄ cum aīa
corpe aūt eſt in alio loco nobis icogni
to: ſicut d' corpe Moyſi qd̄ nō inuenit̄
ſ3 hec opi. videt̄ falſa: q2 Jo. eēt min⁹
dilect⁹ alijs cū corpa alioꝝ apl'oꝝ3 re-
periant̄ ⁊ honorant̄. corp⁹ aūt Jo. nūq̄
ge. nō inuenit̄ nec honorat̄. ¶ Quarta
opi. verior videt̄ q̄ Jo. poſt mortē ſta
tim cū corpe ⁊ aīa celū aſcēdit. Rō cū3
xp̄s em̄ cuſtodierit Jo. ne in oleo cont̄
peret̄ ne dolorē mortis ſentiret. Si fu
it liberalis in mūdo: plus in celo quē
in ip̄o collocauit in vtroq3. Querit̄ du
bium3 quare tm̄ dilexit Jo. Rn̄det th̄
ſup Jo. c. xxj. q̄ triplex cā. Prima ē v̄gi
nitas: q2 virgo fuit eccl'a. Virgo eſt ele
ctus a dn̄o. Sc̄da eſt accelerata cōuer
ſio: q2 magis ē q̄ alijs iuuenis ad xp̄s
eſt ꝯuerſus. Tertia futura adoptio. q2
intēdebat ip̄m ponere in ſinū matris.

¶ In feſto innocentū. De virginitate.

V Irgines enim
ſunt ⁊ ſequunt̄ agnū
quocūq3 ierit. Apoc.
xiiij. cū diuina ſapia
ſit ſumma puritas et
pulchritudo vt: conti
nent ſacre ſcripture in p̄s. Specioſus
forma p̄ filijs ⁊c. Can̄. v. Dilect⁹ meus
cādidus ⁊ rubicūdus. Cādidus ꝑ pu-
ritatē virginitatis. Rubicūdus ꝑ ſan
guinis effuſionē. Jō ſumme diligit eos
q̄ ambulant in puritate baptiſmali.
Vn̄ Lact. in. vj. li. c. j. Nihil em̄ ſctā et
ſingularis illa maieſtas aliud ab hoīe
deſiderat q̄ ſolā innocentiā. Quam ſi
q̄s dō obtulerit: ſat pie religioſeq3 lita
bit. puer. h̄. xij. Qui diligit cordis mun
diciā habebit amicū regē. Figuratiue
Apoc. xiiij. de turba quā3 Jo. vidit: de
nullo mentionē fecit: niſi tm̄ de v̄gini-
bus. Hi ſunt q̄ cū mulierib⁹ nō ſunt co
inquinati: virgines em̄ ſunt ⁊ ſequunt̄
agnū quocūq3 ⁊c. Et cātabāt cāticum
nouū. ſup quo Greg. Singul'r canticū
nouū agno canere eſt cū eo in ꝑpetuū
p̄ ceteris fidelib⁹ d' carnis incorruptōe
gaudere. ⁊ iō Amb. in li. d' offi. In cun
ctis ſacrificijs. Nullū ē deo gratius q̄
q̄ innocēs ꝯſeruet innocētiā ſm Al'b.
ſup Lu. ſ3 ſunt ſacrificia: ſ3 nullū ē deo
grati⁹ q̄ innocētia. Primū eſt ieiuniū
Joelis. ij. Couertimini ad me in toto
corde vr̄o in ieiunio ⁊ fletu. Sc̄d'm oro
Jacobi. v. Multū em̄ valet oratio iu-
ſti. Tertium eſt elemoſyna. Iſa. lviij.
Frāge eſurienti panē tuū ⁊ egenos va-

Digitized by Google

goſqꝫ induc in domū tuam. ¶ Quar-
tum cōtritio ps. Cor contritū ⁊ hu. ⁊c.
¶ Quintum ꝯfeſſio. ps. Dixi ꝯfitebor
aduer. me. ¶ Sextus ſatiſfactio. Aug.
Nō dimittit pctm̄ ⁊c. iō in cōmenda-
tionē ꝟtutis: puritatis: matrē ꝟginē
aſſumere voluit vt oſtēderet ꝟginita-
tis excellentiā. Hāc habuerūt pauli ꝓ
pter quā deo adheſerūt. epl̄a canit. Si
ne macla eñ ſunt. iō di. thema. Virgi
nes eñ ⁊c. Ad laudē ḡ hoꝝ innocētiū
de ꝟginitate qua deo ſuo placuerunt:
loq̄mur: de q̄ tria videbimus in ꝑnti.
¶ Primum dicit oppoſitionis.
¶ Scdm dicit declarationis.
¶ Tertium dicit premiationis.
¶ Primū dr ⁊c. Dubium querit. Quid
ſit meli⁹: ꝑ ꝯns nobili⁹: aut ſeruare vir
ginitatē: aut mrimoniū ꝯhere. Argu-
unt cōiugati ꝙ mrimoniū dignius: ꝑ
ꝯns ſeruandū: triplici medio. Primuꝫ
eſt tale. Oē qd̄ eſt ꝯ ꝑceptū legiſ natu
re ⁊ legis diuine: oīno eſt illicituꝫ ⁊ a
nullo obſeruandū: q: ſ. eſt pctm̄. Sed
ſtatus ꝟginalis eſt ꝯrius legi nature ⁊
diuine: igit ⁊c. Primo ꝯ legem nature
q: vt hꝫ ph̄us in. ij. de aia. ⁊ in. j. celi et
mūdi. ⁊ in. v. de aialibus. Natura ap-
petit generationē indiuiduoꝝ ꝓpter
cōſeruationē ſuaꝝ ſpecieꝝ. Si nō eēt
mrimoniū: iam nō eſſet ꝑcreatio hoim
⁊ ſic mūdus deficeret. Cōtra hāc legē
maxime pugnat ꝟginitas: igit ꝟgi. ⁊c.
Scdo eſt ꝯ legem diuinalē. Geñ. j. Cre
ſcite ⁊ multiplicamini: ⁊ replete terrā
Cōtra hoc ꝑceptū maxime pugnat ꝟ-
ginitas. Et ſicut illicitū eſt ſuare lega
lia antique legis ſic licituꝫ eſt ſeruare
caſtitatē: vñ eā ſeruātes in veteri lege
⁊ nō relinquētes poſt ſe ſemē erāt ma
ledicti maledictiōe opprobrij: vt pꝫ de
Joachim ⁊c. qd̄ figurat Mat. xxj. qñ
xp̄s maledixit ficulnee: q: ſine fructu.
Scdm arg. Bonū quāto cōius tāto di
uinius: vt pꝫ ꝑ phm. j. ethi. Sed ma
trimonium eſt ordinatū ad bonū cō-
ſ. ad multiplicandū genus humanū
Dicto. xxxij. q. j. c. nuptie. ⁊ eſt ad pu
lam. Nuptie replent terrā: virginitas
aūt eſt bonuꝫ ꝑticulare ⁊ ꝑ ſe: vñ nō
eſt ſeruāda. Ex hoc plato motus ⁊ vt
Aug. refert de vera ⁊ falſa religione ꝙ
virgo vſqꝫ ad mortē manſit: immo po
ſuit ſtudiū in villa q̄ dicebat Acha-
demia q̄ erat peſtilenſis aeris: vt diſ
cipulos in terrore mortis poneret: ⁊ ſic ꝟ
ginitatē ſeruauit. In morte poſt diis
ſacrificarēt vt ei parcerēt pctm̄ ꝟgini
tatis: ꝑ eo ꝙ erat ꝯ bonum cōe. Unde
vos ſeculares dicitis qñ videtis ali-
quem religioſum. O fuit pctm̄: q: vo
rari poterat: qd̄ apl's videt cōfirmare
j. Cor. vij. Alligatus es vxori: noli que
rere ſolutionē. ſ. genera filios. Terciū
arg. Pena nō datur niſi ꝑ peccatū vt ꝑ
C. de penis l. ſancim⁹. ⁊ ff. de his vt in
dignis l. reſcriptū. ⁊ extra de his que
fiunt a maio. par. capi. ⁊ ꝑ cañ. xv. q
i. c. ſi quis. ⁊ ꝑ tho. in. iiij. di. xxviij. q. j.
ar. i. Pena imponebat apud romanos
ſeruātibus ꝟginitatē: ⁊ qui vitam celi
bem ducebant: vt pꝫ ꝑ Vale. ⁊ in ve
teri lege. Deut. vij. ꝓhibebat ſeruare ꝟ
ginitatem. ¶ Scda opinio eſt virginū
que ꝓbant ſuū intentū ꝟginitatē eē
digniorem triplici medio. ¶ Primū eſt
tale. Ille ſtat⁹ eſt dignior de quo xp̄s
naſci voluit: ſed xp̄s nō de cōiugatis ſ
de ꝟgine naſci voluit. ⁊ hoc totum vi
di. Beda ſup Lucā: vt oſtēderet preco
nium ꝟginitatis: ⁊ q̄ntum ipſam dili
gebat. Ex hoc Jo. euā. ⁊ patrē putati
uum ioſeph virginem cuſtodiuit. Ex
tho. in. iiij. di. xxxv. q. iij. ar. iij. Virgini
tas ſupremū decorē vendicat. ¶ Scd̄
dum eſt. Ille ſtatus dignior q̄ maiorē
recipit fructū: ſed ꝟginibus datur ma
ior fructus: q: ꝟginibus datur fructus
centeſimus viduis ſexageſimus: cōiu
gatis trigeſimus: vt pꝫ ꝑ parabolā

Digitized by Google

Mat.xiij. Amb.li.de ỽginitate. Bona eſt ɔtinẽtia ɔiugalis: melior ɔtinẽtia vidualis. optima mũditia virginalis. Ille. Igit̃ ⁊c. ¶ Tertiũ ẽ tale. Ille ſtatus eſt nobilior q̃ pmo eſt inſtitut⁹ in nobiliori loco: ſꝫ ỽginitas prius fuit ꝙ̃ matrimoniũ ⁊ in nobiliori loco: quia angeli virgines primus ſunt creati ꝙ̃ hõ. ⁊ in nobiliori loco q2 in empyreo celo. Preterea ⁊ adã poſit⁹ eſt ỽgo in padiſo ⁊ de ẽra ỽginea creat⁹. igit̃ ⁊c. pꝫ primũ. ¶ Scõm pncipale ⁊c. Tho.in.iiij. di.xxxiij.ar.iij.q.iij. ⁊ .xxij.q.clv.ar.iij. Ric.in.iiij.di.xxxiij. ar.iiij.q.ij. Petr⁹ de pal.in.iiij.di.xxxiij. Ubi querũt an ſtat⁹ ɔiugalis ſit maioris meriti: ꝙ̃ virginalis: an ecõuerſo: pfectior ⁊ excellẽtior. Rñdent ꝙ ſtat⁹ ɔtinẽtiũ ⁊ ſtat⁹ coniugatorꝫ põt dupl̃r ɔſiderari. Uno modo ad tpꝫ legis ſcripte: ⁊ tpꝫ legiſ nature. Alio mõ ad tpꝫ legis euãgelice. Si pmo mõ maioris meriti fuit ſtatus ɔiugatorꝫ ꝙ̃ abſtinẽtiũ: ⁊ ſtat⁹ ille pferebat̃ ſtatui virginitatiſ. Et rõ eſt q2 erat tpꝫ multiplicãdi gen⁹ humanũ. Et ĩ hoc ſtat⁹ mr̃imonij pferebat̃ ⁊ ſtatus ỽginitatis phibebat̃. ⁊ hoc pp̃ter multiplicationẽ fideliũ. Si aũt referebat̃ ad tpꝫ legis euangelice q2 eſt tpꝫ multiplicatiõis fideliũ p generationẽ ſpũalẽ: eſt maioris meriti ſtat⁹ abſtinẽtium ꝙ̃ ſtat⁹ ɔiugatorꝫ. Et dico ꝙ virginitatis ſtatus eſt dignior matrimonio. Que ɔcluſio pbatur triplici rõne:

¶ Primo ratione difficultatis.

¶ Secundo ratione vtilitatis.

¶ Tertio ratione conformitatis.

¶ Primo rõne ⁊c. Cõcluſio phi.ij.ethi. ꝙ virt⁹ ⁊ bonũ circa difficile cõſiſtit. ⁊ Bon.in.iij.di.xxxix. Uirt⁹ eſt de bono difficili ⁊ arduo vbi eſt maior difficultas: ibi rõ virtutis eſt maioris pmij ⁊ meriti. O pr̃ qñ ieiuno nõ poſſum dormire: ibi mai⁹ pmiũ: nõ poſſuꝫ comedere: orare. ibi maius pmiũ. Ubi difficultas: ibi rõ ſpãlior ỽtutis. Ad ppoſitũ: Peto a te o mulier: qualis maior difficultas accipe virũ: an ſuare ỽginitatẽ Uere pr̃ ỽginitatẽ ſuare: q2 caro hoieꝫ ſtimulat: ⁊ ſtimul⁹ iſte ita grauis ẽ ꝙ pauci euadũt immunes. Aug.in li.de agone xp̄iano. Int̃ oĩa xp̄ianorꝫ certamina: duriora ſunt pͥlia caſtitatis: vbi continua pugna ⁊ rara victoria. Ille. Ad practicã. Fortis fuit ſanſon q̃ leonem occidit. Iud.xiiij. ſil̃r et Dauid. j. Reg.xvij. Sꝫ ambo amplexib⁹ mulierum moleſcũt. Sapiẽs Salo. Sꝫ tñ a mulierib⁹ defect⁹ eſt. Fortis Alex. q̃s eloquẽtior. Marco Antonio: tñ i cleopatrẽ iſaniuit. Quis fortior Hercule: q̃ tñ i deianirã exarſit. q̃s prudẽtior iaſone: q̃ tñ i medeã pſtrat⁹ ẽ. o durũ bellum. o magnũ pͥliũ ⁊c. Ideo exclamat Amb.li.de virginitate. Maior certe ẽ victoria ỽginũ: ꝙ̃ angelorꝫ. Angeli eñi ſine carne viuũt virgines ỽo in carne triũphãt. Ille. ⁊ Hiero. In carne pt̃er carnẽ viuere nõ ẽrena vita ẽ: ſꝫ celeſtis. Ille. In q̃b⁹ ỽbis: merito dubiũ notabile q̃rit̃. Quale mai⁹ opus ẽ. An pati martyriũ: vt martyres. An ſuare ỽginitatẽ. Opinio vna fuit Aug. ꝙ eſt pati mr̃imoniũ: vbi dicit ſup ỽbo Mat. v. Bti q̃ pſecutionẽ pa. pp̃ter iuſticiã. Oẽs alie btitudines pficiũtur in iſta. alia odinio Amb. Cũ q̃ teneo ego Gabriel frat̃ ꝙ mai⁹ opus ẽ ỽginitatiſ. Et rõ eſt phi in.iij. Phi.in.iij. Topi. bonũ ꝙ̃to pmanẽtius: tãto meli⁹. Et ſi martireſ ſint paſſi tormẽta: tñ cito pt̃ereũt per horã: p diẽ: p mẽſem. Sꝫ martyriũ virginitatiſ durat p annos. l. ⁊ lx. Magnum martyriũ mihi videt̃ illius religioſi. q̃ p annos.xl.lx. ⁊ hmõi ſtabit in clauſtro ſuo. Et illius monialis q̃ hãc ſeruat. In vitis patrũ. Exẽplũ anaſtaſij monachi q̃ annis.xl. a demone infeſtatus fuit de carne dieb⁹ ac noctibus q̃ tñ victor fuit. Moriẽs eius diſcipl̃s

Digitized by Google

ꝙ sit ipm pluribus coronis decoratū:
⁊ de p̄re dñico: q̄ a fratrib⁹ rogat⁹. Pr̄
dic inquint nobis v̾bū salutis. O filij
ꝙ vobis cōmendo carnis vr̄e integritatē.
q: maius miraculū est de ꝓpria carne
fomitē eradicare luxurie q̄ immūdos
sp̄s expellere. ⁊ Ber. in ſmone ad mo
nachos. Cū mulieribus habitare: ⁊ de
mulierib⁹ nō cogitare: mai⁹ est q̄ mor
tuos suscitare. Adde rationē ſm tho:
in iiij. di. xlix. Qd̄ v̾gines maximā pu
gnā hñt: cā experiēdi: q: maiorē dele
ctationē estimāt q̄ sit. Igit̄ v̾ginitas
est dignior. ¶ Scd̄o r̄de ⁊c. cōclusio est
auctoris li. de causis. Uirt⁹ vnita for
tior est q̄ separata. Exēpli grā. Ignis
hincinde dispersus parū calefacit. Sʒ
ecōtra simul vnit⁹ plurimū calefacit.
Ad ꝓpositū. Peto a te o ciuis in chari
tate dei. Quis pl⁹ amat deū: ꝯiugat⁹:
an v̾go. O pr̄ inq̄t coniugat⁹ q̄d dicis?
Ego q̄tidie ad missaʒ ꝓpero: ⁊ die dñi
co audio ſmones: ⁊ dico deuotiōes me
as. Coronā v̾ginis. Quinqʒ pr̄. ⁊ Aue
maria. Tria ad reuerentiā trinitatis.
Quero a te cū q̄ mēte. Uere pr̄. mens
est ad filios. Qñō habeā ad viuēdū.
Qñō soluā salē. Qñō molitura. Et tot
angarias. ⁊ tu o mercator. Ad mercan
tias. Artista ad artes. Et sepe corpus
dñi leuat̄: q̄ nō recordaris. Ergo amor
iste est dispartus. Una pꝫ mūdi: alia
dei. Quid dicis o paule. j. Corin. vij.
Mulier em̄ q̄ nupta est cogitat q̄ sunt
mūdi: ⁊ q̄ño placeat viro. Quāuis mři
moniū sit scm̄ sunt tñ plura ipedimē
ta q̄b⁹ mēs retardat̄ ab amore. o iuue
nis q̄ vxorē duxisti q̄ speciosa cathena
vinct⁹ es: a qua mors sola te liberabit
O quot labores: o q̄t tribulatiōes. Si
mulier est pulchra: vir est zelotip⁹. Si
nigra: despicit̄. Si gñerat plres filios:
vir vsurari⁹ efficit̄ vt ipsos foueat. O
quot lachrime. O q̄t gemit⁹. Preterea
de vxore q̄ virū increpat. O scio: q̄ ali
as p̄ter me respicis. Preterea in domo
non sunt ligna. nō oleū. Ui sunt fruct⁹
matrimonij. Uirgo aūt hʒ cor purū ad
deū. ⁊ fortiorē cām hʒ diligēdi. Hiero:
ad sacras v̾gines. o felix v̾go in cuius
corde p̄ter amorē xp̄i nullus alius ver
sat̄ amor. Ille. q: ix. Ethi. Uera amici
tia nō est nisi ad vnū. ſm Tho. xxij. q.
clij. ar. ij. ⁊ phi. x. ethi. Duplex est vita.
Una actiua que ptinet ad ꝯiugatos:
alia ꝯtēplatiua q̄ ptinet ad v̾gines: q̄
dr̄ optima q̄ deū ꝯtēplat̄. de qua aplꝫ
j. Cor. vij. Mulier q̄ innupta est ⁊ v̾go
cogitat q̄ dñi sunt: vt sit scā ⁊ corpe ⁊
spū. Ille. Uñ tanq̄ amicus v̾gini ⁊ fa
miliaris: fecit eis mirāda. Am. recitat
exēplū de quadā v̾gine elizabeth noie
q̄ cū iret cū duab⁹ puellis quadā vice
p quādā viā: dū eēt nox viā ꝑdiderūt
p siluā plorātes. Affuit angel⁹ dñi. No
lite flere. nūcius sum vr̄i spōsi. Que di
xerūt. Quis est iste noster spōsus. Xp̄s
inq̄t iesus. ꝓpt̄ v̾ginitatē. Que xp̄s co
pulat prouerb. xxij. Qui diligit cordis
mundiciā habebit amicū regē. s. deū. ⁊
Sap. vij. incorruptio facit p̄ximū deo
vñ eas regulauit p viā suā. Preterea co
siliū p̄buit v̾ginib⁹: vt sue v̾ginitatis
seruarēt decorē. Quis luciā eripuit de
tot malis. q̄s agnetē. q̄s appolloniā.
q̄s katherinā. Uere xp̄s iesus ob grāꝫ
virginitatis. Hāc v̾ginitatē inuenim⁹
apud antiquos fuisse in maximo p̄cio. ⁊
eos mirāda fecisse p ꝯseruatiōe eius
dē. Ut fuit Engoldrada virgini a. de
Hippogreca: q̄ vno die iens ad littus
maris: fuit a pyratis maris rapta ⁊ cō
ducta i aliā ꝓuinciā. Dū eēt ista i via:
sensit loq̄ pyratas velle secū cape emo
rēʒ carnalē. Ubi cognoscēs q̄ huic nō
poterat resistere: nisi morte itercedēte
ne suā ꝑderet pudiciciā: se approxima
uit extremitati galee: ⁊ se i mare iecit.
Eligēs poti⁹ in aq̄ int̄ pisces vitā fini
re: q̄ inter crudeles pyratas corrūpere

ſuã pudicitiã. De hoc Petrar. ij. Triuȝ
caſtitatis. Et illa mlier greca q̃ in ma-
re ſe pcipitauit vt celebs; moreret ⁊ du
rã euitaret ſortẽ. Preterea de Thucia
virgine. De q̃ Uale li. viij. Que fuit ro
mana: ⁊ pe dee Ueſte dũ eẽt iniuſte ac
cuſata: ꝙ cõmiſiſſet ſacrilegiũ. dũ eſſ t
ꝯſtituta ãte ſacerdotẽ: vt audiret ſniaȝ
patiẽdi ſuppliciũ ignis ſtatuti legib⁹
romanis ab alia pte ſciẽs ipſa ſuã inte
gritatẽ: atq nõ hẽret aliã viã qua poſ
ſet ſe purgare: tãdeȝ cũ ingẽti ꝯfidẽ
tia dee Ueſte: cui pura mẽte ſuerat:
ꝙ nõ ſineret oppmi inocẽtiã ſue myni
ſtice: cribrũ cepit ⁊ in pñtia ſacerdotis
dixit hec vba: o dea Ueſta: ſi ego ſemꝑ
in tuis ſacrificijs vſa nõ ſum manibus
meis caſtis. pcor facias ꝙ i iſto cribro
portẽ aquã a Tyberi in ipo. Qd factũ
eſt: oratione pmiſſa. De hac Petrarcha
li. ſupra. Inter ceteras illa vgo ſacra
dee veſte ꝗ audacter currẽs ad tyberiȝ
ſe ab omni infamia purgatura ad tẽ-
plũ retulit ex flumie aquã cribro. Pre-
ter ea duodeciȝ Sybille. merito ſue vir
ginitatis teſte. Tho. pphetiã merue-
rũt. Longũ eſſet narrare de alijs innu-
meris vginibus: ac pudiciſſimis mulie
rib⁹ q̃ pulchra ⁊ digna auditu eſſent:
vt de dña Didone: dña Lucretia ſpecu
lo totius honeſtatis. dña Perſilia dña
Sapho. dña Penolepe. dña Thamira
dña Judich. dña Heſter. Uide Au. li.
i. de Ciui. ⁊ Petrar. in. ij. de Tri. Caſti
tatis. Uñ pꝫ ſcda rõ. ¶ Tertio ratio-
ne ꝯformitatis. Concl'o auctoris li. de
cãis Tãto aliqd pfect⁹ eſt: ꝙto maio-
rem hꝫ ꝯformitatẽ cũ ſuo principio. et
Tho. xxij. q. clij. ar. vi. Tãto vna vt⁹ eſt
maior. quãto ꝑ eã magis aliqs xpo cõ-
formaſ. Ille. Ad ppoſitũ. Homo eñ ꝑ
vginitatẽ ꝯformaſ: xpo: mõ ſinglari.
Qd pꝫ apoc. xiiij. Cũ iohẽs vidiſſꝫ ho
minũ mltitudiem pceſſionalr incedẽ-
tẽ poſt regẽ: poſt oẽs vẽit comitiua al
bis induta. Cui ãgel⁹ dixit. O iohes hi
ſunt q̃ cũ mlierib⁹ nõ ſunt coinquinati: v
gines eñi ſũt: ⁊ ſequũtur agnũ quocũ-
qꝫ ierit. Nota in verbo. Sequũtur ag.
Nũqd non alij ſacti. Uere ſic. Sꝫ nõ il
lo mõ q̃ vgines. ſ. mõ ſinglari. Qualis
ſit ille mod⁹ oñdit aug. li. de vginitate
qꝛ gaudẽt integritate mẽtis ⁊ corpis.
Seqtur. Cãtabãt cãticũ nouũ: quẽ ali
us non cãtabat. Qualis cãtus nou⁹ eſt
iſte. Oſtẽdit Greg. in paſto. Canticum
nouũ cũ agno ſinglariter cãtare: eſt cũ
deo in ppetuũ de incorruptione carnis
gaudere. Ille. Hec eſt illa. pclara vgini
tas q̃ xpm de celo ad terrã ꝯduxit. De
inuiſibili: imortali viſibilẽ mortalẽ fe-
cit. Uñ eccl'ia. Sãcta ⁊ imaculata vgi
nitas: q̃bus te laudibus efferã neſcio.
Quia quẽ celi cape non poterãt: tuo
gremio contuliſti. Et ambro. li. de offi.
Quanta eſt gratia virginitatis: que
meruit a chriſto eligi. Ille.

¶ Tertiũ dr ⁊c. Tho. i. iiij. di. xlix. ar. i.
Duplex ẽ corona. ¶ Pria dr aurea. de q̃
ps. Corona aurea ſuꝑ caput ⁊c. Que ẽ
qdã pmiũ ẽẽtiale cõe oib⁹: qd conſi
ſtit in viſione diuine ẽẽtie. de q̃ aug.
Uiſio ẽ tota merces. Et cõis eſt oibus
beatis ꝙuis vnus limpidius videat ꝙ
alius ſm gradũ charitatis. ¶ Secũda
corona dr aureola: que eſt quoddã gau
diũ accidẽtale: datũ in ſignuȝ victorie
⁊ virtutis. Qd quidẽ datur pugnãti-
bus cõtra mũdũ: carnẽ: diabolũ. de q̃
corona: in. ps. Poſuiſti dñe ſuꝑ caput
ei⁹ ⁊c. Et daſ trib⁹ generibus pſonarũ.
vginibus: doctorib⁹: martyrib⁹. Sꝫ ꝑ-
fecti⁹ vginibus: ꝙ alijs. Qꝛ nobiliſſi-
mũ gen⁹ victorie ẽ: nũꝙ ceſſiſſe. ¶ Sꝫ
dubia tria ſunt querenda. ¶ Primum
Utrũ hec aureola detur viduis. Rñ-
deo ꝙ non. Qꝛ corona nõ debeſ pugne
ſed victorie de pugna. Uñ victoria vir
ginuȝ eſt perfectior ꝙ victoria vidua-
rum: eo ꝙ perfectiſſimum genus eſt vi.

ctorie: nō q̄ hoſti ceſſiſſet vt virgines fa
ciūt. Vñ nō daſ viduis. ¶ Sc̄dm. Vtrū
hec corona debeat marie v̄gini. Videt
q̄ nō aureola debet victorie de pugna
vbi nulla pugna: nulla victoria. Sȝ ma
ria nullā hūit pugnā carnis p̄ ɔ̄ſ̄he: nec
victoriā: ḡ nec aureolā habuit. Rn̄dit
Alber. q̄ maria habuit aureolā ꝑ pre
mio v̄ginitatis. Et rō. q̄uis maria nō
habuerit pugnā p̄ tētationē q̄ eſt a car
ne habuit. tn̄ p̄ tentationē q̄ eſt ab ho
ſte demone q̄ nec xp̄m reuerit⁹ fuit ten
tare. ¶ Tertiū dubiū. Vtrū aliqua mu
lier. vi oppſ̄ſa ſi ɔ̄cipiat: an amittat
meritū v̄ginitatis. Thomas in .iiij. di.
xlix. ar. iiij. q. vi. aliqua v̄go p̄ violentiā
fuerit oppſ̄ſa nō amittit ob hoc aureo
lā v̄ginitatis. Dūmō ꝑpoſitū ꝑpetue v̄
ginitatis ſeruāde inuiolabiliter ſeruet:
illi actui nullo mō conſentiēs. Vñ Lu
cia dixit Paſcaſio. Si me inuitā feceris
violari caſtitas mihi duplicabitur
ad coronā: nō q̄ hēat duas coronas vir
ginitatis: ſed q̄ duplex p̄miū reporta
bit: vnū ꝑ v̄ginitate cuſtodita: aliud ꝑ
iniuria paſſa in martyrio. ¶ Ille. Hy
ſtoria Innocentiū. ¶ Herodes aſcalo
nita ſub quo nat⁹ eſt xp̄s. Sex habuit
filios. Inter quos duos plus dilectos
Ariſtobolū ⁊ Alexādrū. Quos romam
miſit lr̄is ībuēdos. Cōpleto ſtudio do
mū rediert. Qui cepert tractare ꝺ mor
te pr̄is vt ipi regnū pr̄is obtinerēt. qḋ
pr̄ audiēs a ſe expulit. Illi aūt Ceſarē
adeunt: ⁊ de pr̄is iniuria ſūt conq̄ſti. In
terim aūt magi hierl'm veniunt conq̄
rētes de nouo rege nato. Herodes aūt
nimis turbat⁹: timēs ne a regno aufer
ret. magos rogat vt eo inuēto ſibi renū
cient: ſimulās ſe velle adorare quē occi
dere volebat. Vñ magi iuerūt p̄ aliam
viā. Putās aūt eos deceptos a ſtella ī
q̄ſitionē pueri ieſu penitus reuocauit.
Citatus aūt a ſanatu ⁊ a ceſare augu
ſto ſup reſpōſa filioꝝ ſniam habuit ꝑ
ſe. ſ. vt filii patri obedirēt. Reuerſus
cū victoria ⁊ audacior fact⁹: cū audi
ret de puero q̄ a paſtorib⁹ ⁊ a magis eēt
adorat⁹ ⁊ q̄ nat⁹ eſſet: occidit oēs pue
ros q̄ erāt in Bethleē: a bimatu: ⁊ infra
id eſt ab infantib⁹ duoꝝ ānoꝝ vſq̄ ad
pueros vni⁹ noctis. Sȝ de⁹ nō ē paſſus
tātaȝ herodis neq̄tiā: ſeipſū occidit. Et
ita ea morte mortu⁹ eſt: qua alios affe
cit. Sancti vero Innocētes ſūt in celo
⁊ in terra glorificati.

¶ In feſto ſancti Thome cantu. De ne
ceſſitate boni operis.

Poſuiſti domine ſuper caput ei⁹ coronā de lapide p̄cioſo. In ps. ¶ Cū alto cōceptu ⁊ ar
tificioſa cōcluſiōe anti
q̄ phi lege naturali perluſtratiōn tres
ɔ̄ſuetas vitā hoīs declararūt. Vna dicta
voluptuoſa ⁊ carnalis. Vna politica ⁊
ciuilis. Vna dicta deuota ⁊ cōtēplati
ua. Cā harū poſitionū ponit a phi. in .i.
Pol. Q2 phi. hoīes cōſiderauerūt in tri
bus mōis. ¶ Pmo in quārū diſcedebāt
a lege naturali ⁊ lumie rōnis inſequē
do appetitū ſenſitiuū. iſto mō attribu
ebāt ei vitā carnalē. De hoc noſter ro
man⁹ Paul⁹. i. Cor. ii. Aialis hō nō p̄
cipit ea q̄ ſunt ſp̄us dei. ⁊ ps. Hō cū in
honore eēt ⁊c. ⁊ Dātes li. i. Cauſa. trii
Cōſiderate veſtrā originē. Creati nō
fuiſtis vt brutaliter viueretis: ſȝ ad in
ſequēdū v̄tutē ⁊ intelligētiā. Et in .ii.
padiſi. Heu aīe decepte ⁊ creature im
pingnate q̄ a tāto bono deflectitis cor
da diligēdo aduanitates ſenſus veſtri.
¶ Secūdo inq̄tū ſeq̄bat lumē rōnis.
Ex h̄ attribuebāt ei politicā. In. i. po
li. Hō ē aīal politicū ⁊ ciuile. Apuleius li.
de deo Socratis. Preſtātiſſimū aīa i ter
ris: ē hō: q2 rōe ēvigēs in. vii. Pol. In
ter oīa aīalia ſol⁹ hō rōnē hȝ in. ii. Pol.
In tantū inquit eſt homo inquātum

habet rectitudinē in ſeipſo per ſubiectionem paſſionū. ¶ Tertio īnq̄tum erat deditus vite contēplatiue τ virtutibus. Ex hoc di cebāt ipſ diuinū τ ſanctū in.vij.Ethi. Hoīes dicūtur dij ꝓpter vtutis excellētiā. Apuleus de deo Socratis. Nihil eſt deo ſimilius q̄ vir animo perfecte bonus inducēdo ꝑ oēs res q̄ a nobis poſſit ſola virtus intelligitur illa eſſe que nos cōſtituit in ſtatu digno omni laude τ honore. Unde Plautus in amphitriōe. Uirtus in ſe habet oīa. Ille. Qualis fuit vnq̄ ille: in quo diuina virt⁹ habitaſſet: qui aduerſas influētias celi:calamitates terre cū animo forte nō tolerarit. Et ipſo illo ſupremus τ celeſtis de⁹ honorauit fuit bene meritis glorioſum Thomā τc. ſuꝑ quo poſuit coronā aureā. Poſuiſti dn̄e ſuꝑ caput eius coronam martyrij:doctoratus:virginitatis:in q̄bus vbis q̄a ſctūs Thomas de quo hodie eccleſia feſtū celebrat fuit ſollicit⁹ in oꝑe bono ꝓpter q̄ deus eū ſublimauit in celo. De ipſo bono oꝑe loquamur ad nr̄m documētū. De q̄ tria videbim⁹

¶ Primū dr̄ argumentationis.

¶ Scōm dr̄ declarationis.

¶ Tertium dr̄ reſponſionis.

¶ Quantū ad primū q̄rit. Utrū hō viator poſſit coronari ſine merito bonorū operū. Duplex fuit opinio. Una dicit q̄ ſic. Alia q̄ nō. Prīa arguūt tali mō. Deus eſt imutabilis. Mala.iij. Ego de⁹ τ nō mutor. Et Nume.xxiij. Nō eſt deus quaſi hō vt mētiatur:neq̄ vt filius hoīs:vt mutet. Et iaco.i. Apō quē nō eſt trāſmutatio. Et Augu.in libro de natura boni. Solus de⁹ imutabilis eſt. Et Bona.in.i.diſ.viij. Diuina eſſentia eſt immutabilis. Et Boeti⁹. Stabiliſq̄ manens dans cuncta moueri. In xi. Methaphyſicoꝝ. Deus eſt movēs oīa immobilis. Ad ꝓpoſitū. Aut deus vult oēs ſaluos fieri. Aut dānari. Nō vult dānari. Teſte Auguſtino lib.lxxxiij.q̄ōne. Deo auctore:non fit hō deterior:ergo vult oēs ſaluare ꝑ apoſtoli verbū. Uult oēs τc. Cū ſit ergo imutabilis:erit oīno q̄d ab eterno ordinauit Et ſic non ſunt neceſſaria bona opera ad mutandū q̄d ab eterno decreuit cū ſit imutabilis. ¶ Alia opīo dicit q̄ ſic Thomas pria p̄te.q.xxiij.ar.viij. Preſdeſtinatis conandū eſt ad bene operādum τ orandū:q: ꝑ hmōi predeſtinationis effectus implet. τ.i. Pet.ij. Satagite vt ꝑ bona opa certā veſtrā vocationē faciatis igit τc. Ad maiorē intelligentiam cōcluſionis. R̄ndeo ſm oēs theologos. Quod ad ſalutē cōſequendam neceſſaria ſunt bona opa. Qd̄ ꝓbatur quadruplici modo.

¶ Primo ratione.

¶ Secundo auctoritate.

¶ Tertio diſtinctione.

¶ Quarto exemplo.

¶ Primo τc. Cōcluſio eſt.iij.phil. Qd̄ nihil pōt tēdere in fines: niſi ꝑ debita media. Exēplū de medicina. De cultu re vinee. De ſcolari. De muliere q̄ filat τc. Ad ꝓpoſitū. Finis noſter de⁹. Teſte Aug. Fecit de⁹ rōnalē creaturā τc. Ad quē finē nō poſſum⁹ ꝑuenire niſi ꝑ media. In.xi.Ethi.nō ꝑuenitur ad finē niſi τc.q: finis:licet ſit vltimus in executione:tn̄ eſt primus in inuētione Ad quē finē ordinamur ꝑ media. Sed q̄ ſūt iſta media. Declarat xp̄s. Mat. xix. Quid faciendo vitā eternā τc. Si vis inquit ad vitā ingredi:ſerua mandata. Que in veteri lege ſm albertum ſuper Lucā erāt.cccccxv. In lege antē noua.x.que reducuntur ad duo principalia. Ad maiorē dei:q̄d diuiditur in tribus.ad amorem proximi:q̄d diuiditur in.vij. Serua inquit mādata.ama deū:neminem blaſphemes.ama primū:ne diffames ꝑ tabernas:q: ſoli homini conuenit laborare τ operari bo

ne: nõ alteri: q2 hoc medio ſcriptus eſt in li. vite. Vñ pho. ij. celi. Eoꝝ q̃ nata ſunt habere bonũ pfectũ aliqd hꝫ ipꝫ ſine motu: aliqd vnico motu: aliqd plu ribus motibus. Qd Tho. declarat. i. ij. q. v. ar. vij. Qd prima pſona cui cõpe tit ſummũ bonũ ſine motu alicu⁹ ope rationis: eſt deus. Ex eo quia naturali ter eſt ſummũ bonũ eſſentialiter. Igiẗ illi ⁊ nõ alteri cõuenit ſine motu alicu ius opatõis ⁊. iij. par. q. ix. ar. iij. Xps ieſus inqt ab inſtãti ſue conceptionis fuit beatus: q2 aĩa erat vnita diuinita ti. Vñ non meruit: nec beatitudinem aie ppꝛie: nec ſciaꝫ: nec diuinitatẽ. Et rõ eſt: q2 meritũ eſt qd nondũ habetur Vñ ſi xps iſta meruiſſet: aliqñ his ca ruiſſet quod nõ eſt dicẽdum ſm fidem noſtrã. Unde xpo hoi ſine motu opati onis conuenit ei ſummũ bonũ. ¶ Se cũda perſona eſt angelus cui vnico mo tu cõuenit ſũmũ bonũ poſtq̃ fuit crea tus. Et rõ ẽ: q2 talẽ naturã dedit ei de⁹ ſuas opatiões acqrat vnico motu lib. arbi. ſine diſcurſu ⁊ motu tpis: ſꝫ in in ſtãti. Vñ creat⁹ ſubito ⁊ in iſtãti vnicoq3 motu li. arbi. cõſecut⁹ ẽ ſuã btitudinẽ. ¶ Tertio pſona eſt hõ: cum ſit inferio ris nature q̃ angelus: opus eſt vt plu ribus motibus opationũ lachrymarũ ieiunioꝝ: elemoſynaꝝ ⁊c: vt ipam beati tudinẽ acqrat. Et rõ: q2 cũ btitudo no ſtra incõpabiliꝛ excedat facultatẽ oĩs nature create: iõ nulla pura creatura põt eam conſeq̃ ſine merito pcedẽtis opis: q̃ q̃uis ſint finita ⁊ mĩmi valo ris: ex eo q̃ a creatura pcedũt q̃ eſt fi nite ꝟtutis. Tamẽ vt dicit Tho. i mlˀ tis locis: merito paſſionis xpi opa no ſtra ĩfinitanẗ ⁊ fiũt ĩfiniti meriti: ideo ſũt nobis neceſſaria. Uoca inqt xpus Mat. xxiij. opa2ios ⁊c. Qd patuit ĩ ve teri teſtamẽto de Abraã. Geñ. xvij. cui de⁹ di. Nõ vocabis vltra vxoiẽ tuã Sar rai: ſꝫ Sarrã: q2 ex illa dabo tibi filiuꝫ. Qd audiẽs ſenex in corde ſuo riſit di cẽs puta ſue cẽtenario naſceẗ puer: ⁊ nona genaria pariet. Vꝫ Plini. li. vij. de na turali hyſtoria: qd vt in pl'ib⁹ poſt an nũ. l. ceſſat fecũditas mulieꝝ. Uir aũt lxx. ãno gñat: ſꝫ Maſiniſſa rex numi daꝝ poſt. lxxxvi. filiũ genuit. Et Cato cẽſorinus ex filia ſalonis cliẽtis ſui ge nuit: cũ iã trãſiſſꝫ. lxxx. ãnos. Preterea Geñ. xvij. Appuit ãgel⁹ Sarre. di. De bo tibi filiũ. Rñdit. Poſtq̃ ſenui ⁊ do min⁹ me⁹ vetul⁹ eſt: voluptati opaꝫ da bo. Et. xxi. c. cõcepto filio di. Riſuꝫ fe cit mihi dñs ⁊ q̃cũq3 audierit corride bit mihi. Ad ppoſitũ. Si de⁹ ab eterno ppoſuit dare filiũ abꝛahe. cur dedit ei Sarrã ſterilẽ. Rñdeo: q2 ſic erat oꝛdia tũ q̃ mediãtib⁹ pcibus ipetraret: ſicut ⁊ filio tuo decreuit dare ſciam ſi nõ fu gerit ire ad ſcholã: ⁊ tibi dare ſanitatẽ ſꝫ p obita media. Ad ppoſitũ. Ab eter no diſpoſuit dare padiſum dño rpalẗ iuſticia mediante diuiti elemoſyna: paupi patiẽtia fr'ib⁹. ſ. dñici: nõ come dẽdo carnes: ieiunare p. vij. mẽſes. del mire cũveſtib⁹. Sic dico de aliis. Ad p poſitũ. Pulſaẗ cãpana dic o ipr̃ famulũ as filiis tuis. Eam⁹ ad ſm oẽs: q2 h̃ de⁹ a nobis acqrit. Ieiunem⁹ q2 h̃ mõ ſum⁹ ſcripti. Io Mat. xvi. Reddet vnicuiq3 ſm opa ſua. apoc. vi. Ecce venio cito et merces mea mecũ eſt. reddere vnicuiq3 ſm opa ſua. Uoca opa2ios ⁊c. In q̃b⁹ ꝟbis due xcl'oes extrahunẗ. ¶ Pria q̃ hõ faciat malũ de neceſſitate ⁊ pecc veniaľr. ¶ Scda q̃ faciat bonũ. Ad p poſitũ: q̃ttuoꝛ ſũt q̃ peccare nõ pñt. De us angel⁹: beſtia res in aĩata. Inter q̃ hõ eſt medi⁹. Nõ ẽ de⁹: nõ ãgel⁹: nõ be ſtia: nõ lapis. Clama. Eſt hõ de carne fragili. Io Mat. xxvi. Caro aũt ĩfirma pꝑter quã ĩfirmitatẽ hñt theologi in iiij. di. xvij. Qd hõ ñ põt diu eẽ ſine ve niali xpo ⁊ mr̃e ei⁹ excepꝺ. de h̃ canonis in a. xxij. q. ij. c. oĩs etas. ⁊ lx. q. iiij. c. p

Digitized by Google

ctinis. ⁊ in autētico de monachis. §.
triēnij. Humana natura labit̄ ad delicta
⁊c. §. ſi q̄s ergo. col. j. ⁊ ſcriptura. Gene.
vi. Sēſus ⁊ cogitatio cordis hūani p̄ꝰ
ni ſunt ad malū ⁊c. ⁊. j. Jo. iij. Si dixe
rim' q: pctm̄ nō habem' ⁊c. Eccl'. vij.
Nō eſt hō q̄ nō peccet. ⁊ Lact. iiij. Na-
tura hoim ꝓclinis eſt ad vitia. Idē in
lib. de ira dei. c. xx. At em̄ ſi de' ſtatim
peccantē puniret: nemo ſupeſſet. Nul
lus eſt em̄ q̄ nihil peccet. Et mlta ſunt
q̄ ad peccandū irritāt. Etas vinolētia
egeſtas: occaſio: p̄miuz. Adeo ſubiecta
eſt pctō fragilitas carnis qua iduti ſu
mus vt niſi huic neceſſitati de' pceret
nimiū fortaſſe pauci viuerēt. Ad pra-
cticā. Talis tenet ꝯcubinā noli ſcāda
lizari: q: caro infirma. Talis cōmittit
vſuras. Caro ⁊c. Alius blaſphemat.
Quare. q: caro infirma. de pe. diſt. j. c.
Petr' fleuit ⁊ doluit q: errauit vt hō.
glo. ſup h̄. Errauit: q: hō facile corruit
Si fuiſſet de': aut āgel' aut beſtia nō
peccaſſet. Jō ꝑpt̄ hāc infirmitatē xp̄s
dimiſit adulterā īpunitā ei cōpatiēs.
Jo. viij. Uade ⁊ ampli' ⁊c. ⁊ Amb. fle
bat pctā penitentiū tāq̄ ſua eis cōpa-
tiens. Interpone exēplū bti Cōſtantij
de fratre fugitiuo ī ciuitate aſculana.
Cū frater q̄dā fugiſſet a cōuētu ſine li
centia prioris ⁊ redire vellet prior nole
bat eū recipere abſq; grādi penitētia.
At vir ſctūs b. Conſtātius increpauit
priorē cōpatiēs fratri. Si inquit ſctūs
dei tot labores ſuſtinuiſſes vt xp̄s paſ
ſus eſt ꝓ pctōre redimēdo: nō tā auſte
rus eſſes. Et exēplū Jo. euāg. De capi
taneo latronū ad quē clamabat. Red
dam rōnē ꝓ te. Ad hoc ꝓpoſitū adhuc
fabulā eſopi de ruſtico q̄ ſerpentē in ſi
nu poſuit: quo calefacto ipm momor-
dit. Cū argueret̄ a ruſtico de ingratitu
dine. Rn̄dit ſerpēs. Facio debitū me-
um: q: hoc mihi ꝓpriū eſt. Caro aūt in
firma. Propriū eſt ei ſi errat ⁊ mala fa
cit. Patz prima ꝯcluſio. ¶ Scda ꝯcluſio
Opꝫ de neceſſitate q̄ homo̊ faciat bo
num. qd̄ ꝓbatur ꝑ pbm̄. ij. de aia. q:
vnaqueq; potētia facilior eſt ad actuz
ſuū q̄ ad alienū. Exēpli gratia. Ocu-
lus videt facili' q̄ audiat ⁊ auris au-
dit q̄ videat: q: ſui officij eſt. Ad ꝓpo
ſituz. Potētia intellectiua hois ad vir
tutes inclinat̄: vt capax rationis. Fa-
cis malū tenes ꝯcubinā exigis vſuras
Facis cōtra naturā huius potētie q̄ in
clinat̄ ad bonuz ex natura ſui vtpote
capax rōnis. Exēplū Xenocratis phi.
Qui cū vocaret̄ ad dormiēdū cū femi
na rn̄dit. Erubeſce celum intrare in ce
num. Ad quod etiā bonū inclinat dn̄a
Sindereſis que duo facit in hoie. De
qua Tho. iiij. di. xxix. Sindereſis eſt
quoddā lumē rationis eius officiū eſt
retrahere hoiem a malo: ⁊ incitare ad
bonū. Clamat viatori. Dimitte pecca-
ta. Cito confitere: q: cras morieris. in
vi. Conf. Augu. Deputētur tēpora: di
ſtribuātur hore ꝓ ſalute aie. Clamat o
dānate: o ribalde qui ꝓ pctis hic dāna
ris in ꝑpetuū. Et ſic patz ꝯcluſio noſtra
ratione. ¶ Scdo ꝓbatur auctoritate.
Primo diuinali. In p̄s. xiiij. Dn̄e quis
habitabit. ⁊c. Auarus: luxurioſus: gu-
loſus: piger. Non. Sed q̄ ingredit̄ ſine
macula ⁊c. in p̄s. xvij. Retribuet mihi
dn̄s ſm iuſticiā meā. Mat. xvi. Red-
det vnicuiq; iuxta opa eius. Rom. ij.
Red. vni ſm opa eius. Apoc. vlti. Ec-
ce venio cito ⁊ merces mea mecuz eſt:
reddere vnicuiq; ſm opa ſua. ⁊ Amb.
in li. de abel ⁊ caym. Nō dormiētibus
ſed vigiliātib' pollicent̄ premia. Gre.
in dia. Sine labore certaminis: nō eſt
palma victorie. ⁊. ff. de iureiu. l. cū q̄. ⁊
in aut̄. Cōſtitutio de dignitatib'. col.
vi. Honorē habere nō poſſum' ſine la-
bore. quidā poeta. Felices puto q̄ celū
corde tuent̄. Uiſibilis de' his ꝑ ſecula
cuncta manebit. ⁊ Hiero. ad paulinū:

Nihil ſine magno labore natura de-
dit mortalibus. Et dantis .xx. paradiſi.
Regnū celorum violentiā patitur ob amo
ris feruorē et ſpem diuinā que diuinā ſu-
perat volūtatē. ff. ex quibus cauſis ma-
iores .l. non enī. Negligētibus nō ſubue
nitur. Facetus. c. ij. Abſque labore gra-
ui vix munera magna dabuntur gratus
et eſt plenus vtilitate labor et Ariſto. x.
Ethi. c. x. Sine operatiōe nō fit delecta-
tio. ¶ Tertio probatur diſtinctiōe. Queritur
dubiū a theologis. Utrū deus ſua potē
tia poſſit dare paradiſum homini peccatori
abſque meritis. Circa hūc modū triplex
opi. Una ſcoti. alia Ric. alia Tho. opi
nio ſcoti fuit in. iiij. di. xliiij. cū quo eſt
paulus carmelita. Qz cū in deo ſit duplex
potētia. vna ordinaria: alia abſoluta.
Quo ad ordinariā: nō pōt: ex eo quia iam
ordinauit qs debeat eſſe beatus: vnde
opus eſt bono operatiōe. Sz quo ad po
tentiā abſolutā: pōt. Scda eſt Ric. in
iiij. di. xv. ar. j. q. vij. in corpore. Ubi querit.
Utrū deus poſſit hoiez ſaluare abſque ſa
tiſfactione di. Qd aut loquimur de lege
cōi: aut de priuilegio ſpeciali. Primo cōi
nunquam dimittitur peccatū ſine ſatiſfactione
aut de priuilegio ſpāli. Et hoc mō peccatū
mortale dimittitur abſque ſatiſfactione et
gratie infuſione. Tertia opi. fuit tho.
in. iiij. contra gen. c. xxviij. et Jo. de biblia in
quolibetis. Qd de ptāte abſoluta non
pōt: qz contradictio ſequeretur .ſ. quod peccator ſimul
eſſet peccator et beatus. Scdo de ordina-
ria nō pōt: qz iam ordinauit hoiem ad
paradiſum mediātibus medijs. vñ Ambr.
ſup illud. j. Timothei. ij. Uult oēs ho-
mines etc. Uolūtate cōditionata non
abſoluta. Si dño obediāt in preceptis
ſuis: ergo opus eſt operatione bona.
¶ Quarto probatur exēplo. de monacho
qui deſertū petijt relicto clauſtro vt me-
lius gule et ventri vacaret: accipiēs ha
bitū ſanctitatis ſub pelle ouina. Dice-
re cōtra pelagiū. Et ſi alijs virtus care

re poſſumus: maculā aūt hypocriſis
aut paucorū aut nullorū eſt. Exemplū
b. dñici. Qui quęſiuit a demonio quod erat
cōiter peccatū religioſorū. Rñdit hypo-
criſis: qz ſancti videri volūt. Ad ppo-
ſitum. Ruſtici aūt audita fama eius: vi-
ſitabāt eū pluribus muneribus. ¶ Nota quod
quattuor ſunt generatiōes pſonarū que
gaudēt in hoc mūdo. Primi ſunt man-
ſueti. de quibus Mat. v. Beati mites etc.
Scdi adulatores. Tertij fatui. Quarti
gabadei qui mundū deludūt: cū velit de
ludi: aliter ſibi hō non eſt amicus. Ad
ppoſitū. Cū in croceis maneret mona-
chus audiuit primā vocē. Aue porce be
ne paſte. In mane ſequēti ſurrexit et lo
ca deſerta gyrabat. Audiuit ſcdam vo
cem. Aue pecus errās. Qd audiēs reuer
ſus eſt ad clauſtrū: penitentiā religio
nis amplectēs. Audiuit tertiā vocē di-
cente Aue fili: implēs dei volūtatem. De quo
Johā. viij. Nō ois qui dicit mihi dñe etc.
qz ſcz bona opa et diuina pcepta ſerua
bat. Ideo dicit Tho. in. q. de veritate.
q. xxiij. ar. viij. Qd pdeſtinatio noſtra
nō eſt abſoluta ſed cōditionata: mediā
tibus medijs. Qd pz in parabola xpi.
Mathe. xx. quā volo ſub breuitate di-
ſcurrere. De patrefa. qui exijt primo mane
cōducere operarios in vineā ſuā. In qua
alios miſit ſummo mane. ſ. hora pma.
Alios hora. iij. alios hora. vi. alios ho-
ra. ix. alios hora. xi. Hz doc. Paterfami.
eſt deus: qui hz tria palatia in quibus hz tres
famu. Primū eſt celū: vbi eſt familia fi
liorum dei. Filij tui ſicut nouelle etc. Scdm
eſt mūdus: vbi eſt familia militantiū.
Job. vij. Militia eſt vita hois ſup ter-
ras. Tertiū eſt infernus: vbi eſt familia
incarceratorum. Eſa. xxiiij. Cōgregabūt
in cōgregatiōe vnius facis in lacū: et clau
dent ibi in carcere. Pz vineā .ſ. pſentē
eccleſiam. de qua Eſa. v. Uinea dñi ſa
baoth domus iſrael eſt. miſit operarios in
quinque horis. Que ſunt. v. etates mūdi.

¶ Prima fuit ab Adam vſq; Noe. In hac miſit operarios.ſ. Abel.Caym. Tubal:iubal. ¶ Scḋa a Noe vſq; ad abraam. In hac miſit pr̄iarchas.ſ. regem ſalē:melchiſedech:iacob:iſaac. ¶ Tertia ab Abrahā vſq; ad moyſen.in hac miſit ꝓphetas. ¶ Quarta a moyſe vſq; ad aduentum dn̄i ꝓphetas eos iterum multiplicando. ¶ Quinta ab aduentu dn̄i vſq; ad finem mūdi.in hac miſit aplos:doctores:fundatores ordinum. Enumera ſi libet. Moraliť p.v. etates ſignī.v.etates hoīs:i qbus deus hoīez vocat ad vineā padiſi. ¶ Prima hora eſt pueritia. De qua Mat.xix Sinite puulos venire ad me:quos vocat vt incipiāt bene viuere. Tertia hora eſt adoleſcētia:in hac vocat adoleſcentes ad normā honeſtatis:de qbus Hiere.iij. Bonum eſt viro ſi ꝛc. Sexta hora eſt iuuenum quos vocat ad perfectionem virtutū:de quibus Eccl.xij. Memento creatoris tui:in die iuuentutis tue. In hora.ix. vocat ſenes. O ſeniculi cito:cito ſel polſo trema. Vulgaris.iam ſeneſcis:ꝛ barba caneſcit: nec conterreris. O aīa dānata nevnꝙ tardes ad vltimū hyatum:nā multos decepit:bene faciemus. ¶ In hac hora.xi.vocat decrepitos octogenarios ꝛ ſexagenarios. Exēplum. Quidam noīe mine Giraldus miles cū eſſet octogenarius ꝛ dux latronū in ſiluis exiſtēs. cum vidiſſet capillū canum cadentem d capite ſuo dixit. Deu me:q2 ſenex factus ſum in latrocinio:vn̄ cōuerſus eſt Vn̄ pꝫ ſcḋm. ¶ Tertiū ꝛc. Rn̄deť ad argumentū in quo arguiť. ꝙ deus eſt imutabilis. Et ſi diſpōit dare alicui bonum dabit ſine ope. Diciť ꝙ deus ſine ſui imutatiōe mutat ſniam ſuā ſm qḋ opa nr̄a requirūt. Qḋ ꝓbať. auctoritate:exēplo. Primo ꝛc. Hiere.xiij.vbi deꝰ ſic loquiť. Si pniam egerit gēs illa a malo ſuo qḋ locutꝰ ſum aduerſus eam agam ꝛ ego pniam ſup malo:qḋ cogitaui vt facerē ei.ꝛ iteꝝ Eze.xxxiij. deꝰ di. Si dixero ipio morte morieris ꝛ egerit pniam a pctō ſuo vita viuet ꝛ non morieť.ꝛ h̄ eſt qḋ dr̄.xxij.q.iiij. vnuſqſq;. Ipſe dn̄s frequēter mutat ſniam.ꝛ in.c. incōmutabilis.idē hr̄.ꝛ de pe.di.i.c. Nouit deꝰ mutare ſniam ſi tu noueris emēdare delictū. Exēplo Ezechie regis iſrł:cui deꝰ di. Diſpōe domui tue q2 cras morieris ꝛc. Uoluit ſe Eze.ad parietē ꝛ fleuit:ꝛ pcatꝰ eſt deū ꝛc.cui deꝰ. Exaudiui oronem tuā. Ecce addā xv.an.ꝛc. Ex qbus hr̄ ꝙ ſm nos mētē noſtrā ꝛ volūtaria opa in bonū ſiue in malū dirigimꝰ:ita ꝛ ipſe ſniam ſuam: aut reuocat:aut imutat:aut exequiť ſine imutatiōe ſui. Nā vt di. Ariſt.viij. phi.ꝛ.xi. Meta. Deꝰ eſt mouēs oia:immobilis.nā nō mutať loco:q2 vbiq; ē: nō tpe:q2 eternitas ſiť eſt. Nā forma: q2 pure factꝰ eſt:vn̄ mutationē ſm formaꝫ tollit ſimplicitas:ſm tpſ tollit eternitas:ſm locū tollit imenſitas.ꝛ iō in deo eſt ſumma ſtabilitas ꝛ inde cālitas oīs motꝰ. Sine ſui ḡ imutatione ꝓduxit in tpe mūdū:ſine ſui mutatione carnē aſſumpſit:ſine ſui mutatione petātibꝰ ꝛ orātibꝰ ſua dōa largiť:ꝛ q ſe ꝯuertūt ꝛ bn̄faciūt dat regnum celoꝝ.

¶ Hyſtoria ſancti tho.marty.

¶ Thomas cātuarīēſis:dū in curia regis anglie moraret ꝛ illi ſūme cārꝰ gratus. Uidēs multa fieri in curia illa reliquit curiā regis.q2 mala ſocietas eſt cā multoꝝ malorū. vn̄.xxviij.q.i.ſepe maloꝝ conſortia:etiā bonos corrūpūt. et puerb.xiij. Qui cū ſapiētibꝰ gradiť ſapiens erit. Amicꝰ ſtultoꝝ ſilis efficieť vn̄ adheſit archiepō ciuitatis a quo licꝫ inuitꝰ:factꝰ eſt archidiaconꝰ eiꝰ.ꝛ poſt eiꝰ mortē:q2 erat in opinione maxima ppl̄i:factꝰ eſt ciuitatis epe. Cui electione ſibi pſentata cū inſtro publico renūciauit:q2 vt diciť di.vi.c.multi. Quis

Digitized by Google

cunctis desideraverit primatum in ter-
ra inveniet cõfusionem in celo: nec in-
ter servos xpi cõputabitur: qui de pma-
tu tractaverit. Ille. Unde recursum ha-
buerunt ad papã Alexandrũ: qui ipm
coegit p sniam excõicatiõis: qui flens
acceptavit. Post aliquãtulum do tem
poris videns tm̃ onus: venit ad papã
iterum supplicans ei ut ab hoc onere
liberaret: qui dedit ei habitum mona
chalem. Et cũ nullus inveniretur suffi-
ciens p epatu civitatis: iterũ coactus
est p papã reaſſumere. Qui hoc aſſum
pto officio in alterum virum pmutatur
et caro eius ieiuniis maceratur. Tredecim
pauperũ pedes quotidie lavabat cur
vatis genibus et ipſis infectis cuilibet
quattuor argenteos dabat: et qz eccle
ſia illa et archiepatus ille erat magni
valoris: quẽadmodum alis habuit pa
ſtores ad ſui complacentiã dñs et rex
anglie ut ſuo mõ bona eccleſie diſpen-
ſaret credidit: et Thomã hoc facturum
Sanctus tho. oino rẽnuit. Unde rex
turbatus contra virꝫ dei: cõmovit oẽs
pncipes ſuos et magnates. Qd videns
dei ſervus a patria ſua receſſit et ſeno-
nas pervenit: ubi tunc erat Alexander
papa cũ tota curia a quo receptus eſt ho
norifice. Rex aũt anglie oia que erant
eccle cõfiſcavit et totam pgeniem epi
male tractavit: ſi parcẽs erat vel ſervi
Cũ in his aũt anguſtiis eſſet in nocte
revelatur ei qd ad ſpõſam ſuã ecclaz eẽt
rediturus: et ad xpm cũ palma martyrii
migraturus. Septimo die ſui exilii re
dire conceditur: et ab oibus ſuſcipitur ho-
norifice. Per dies aliquot ante eius mor
tem quidã iuvenis de civitate moriẽs
p ſanctũ dei fuit reſuſcitatus: qui retu-
lit qd ad ſupremũ ordinẽ ſanctoꝝ fuit
ductus: et inter aploſ ſedẽ unã vacuã
vidiſſe: dum autem quereret cuius eſſet
illa ſedes. Angelus rñdit qd ſervabatur
magno plato angloꝝ. Cũ ergo nõ poſ-
ſet a rege flecti minis vel pcibus. Ecce
milites regis armati ad archiepm ve
niferendo veniũt: qbus ille occurẽs di.
Quid vultis. Venimus inquiũt ut oc
cidaris. Rñdit. Ego p deo meo mori
paratus ſum p defenſione eccle et liber-
tate eius. Unde ex pte dei oipotentis p
cipio vobis: ne meoꝝ quẽq occidatis
vel noceatis: deo et marie et btõ diony-
ſio et ſctis patronis huius eccle cãm cõ-
mendo: qbus dictis: caput ſanctum p
cutiũt: et coronã capitis amputarunt.
Dum aũt ſacerdotes Requiẽ canerẽt:
et offic. ñ pagerẽt: angeli cantũ illoꝝ
interrũpunt. et Letabitur iuſtus in dño:
cantare ceperũt: tunc canonici depoſi-
tis veſtimẽtis funeralibus alia reaſſum
pſerunt indumẽta feſtiva. Unde eadem
die fuit canonizatus a papa ieſu xpo in
celo: mittens canonizationẽ in terram
p angelos ut facerẽt officiũ martyris
deinde fuit canonizatus a papa Ale-
xandro in terra.

¶ In feſto ſancti Silveſtri pape:
De honore ſacerdotis.

Ecce ſacerdos
magnus q in dieb9 ſu-
is placuit deo. Eccle.
xliiii. c. Eſt licita pgrua
et cõveniens hoi gravi
et maturo: de ingenio
pelegrino et pſpicaci: dõ aio nitido et ter
ſo: de corpe venuſto et oi virtute adorna
to debere cũ ſũma aviditate et deſide-
rio appetere et affectare bonũ. in. i. eth.
Bonũ eſt qd oia appetũt. i. iii. ethi. Bo
num eſt obiectũ voluntatis. dio. iiii. de
di. no. Pulchrũ et bonũ oia deſiderãt. et
ps. Delectaſti me et c. Deus eſt ſũmũ. i. xii
Meta. Deũ dicimus ſempiternũ et opti
mum. et Pla. in timeo. Deus eſt ſummũ
bonũ ſup oẽm ſubam: oẽmqz naturã:
qd bonũ hõ poſtpoſit oibus mũdi curis
cũ oi ſtudio dz amplecti. Aug. in li. 83

Nouerim te: nouerim me. Vulgarizatio. Dñe care pcoꝛ te cū ſumma cura ⁊ indefeſſa orōne: vt ſic me peccato ⁊ lu dubrio peti de eterna ſeruitute veluti apoſtatā ⁊ indignū poſſeſſoꝛē: ad ſta tum grē adurisiti: ita cōcedere digne ris hoc lumē ꝙ ego tres res faciā i te ⁊ tres in me. Pꝛimo vt agnoſcā in me meā vtilitatē iniq̄tatē fragilitatē: vt veluti i apto vaſe habites in me: ſicut impatoꝛ in vno apparato domicilio. Scdo cognoſco tuā dignitatē maieſta tem bonitatē: q̄ qdem bonitas infini ta eſt: imēſa ⁊ ieffabilis quā elegit. b. Silueſter tot visceribus ac toto corde amauit ⁊ dilerit. Propt̃ qd ab ipſa ſū ma ⁊ infinita bonitate a deo dilect⁹ ē ac ſublimat⁹ tā in regno celeſti ꝙ in p̄ ſenti eccl'ia ꝙ illū ꝯſtituerit dignū ſuū miniſtrū ⁊ ſummū ſacerdotē fecerit. Ecce ſacerdos ⁊c. Ad cōmēdationē. ſ. ſilueſtri de virginitate ſacerdotali loq̄ mur. de qua tria videbimus.

¶ Pꝛimum dicitur obligationis.
¶ Secundū dicitur poteſtatis.
¶ Tertium dicitur inductionis.

¶ Pꝛimū dr̄ ⁊c. Ut hn̄t docto. duplex eſt dignitas in mūdo. vna eccl'iaſtica. alia tp̄alis. Querit̃ mō dubiū a theo. cui maioꝛ honoꝛ debet̃ ⁊ reuerētia di gnitati ſpūali aut tp̄ali. rn̄deo ſimplr̄ ꝙ ſpūali ſine cōparatiōe maioꝛ honoꝛ ⁊ reuerētia debet̃. Vn̄ ſi ab vna parte eſſent oēs milites comites barōes: ab alia pte poneret̃ ſimplex ſacerdos ma ioꝛ honoꝛ debet̃ ſacerdoti ꝙ oib⁹ mun di dn̄is: q̄ ꝯcluſio pbat̃ triplici rōne.

¶ Pꝛimo rōne vtilitatis.
¶ Secūdo ratione paternitatis.
¶ Tertio rōne finaliſtatis.

¶ Pꝛio rōne ⁊c. Cōcluſio eſt pbi .iiij. to pi. qd bn̄ficiat⁹ tenet̃ repēdere vires ſuo bn̄factoꝛi ⁊ iure ciuile. l. ſed ſi lege. ff. de petitiōe hr̄ditat. §. cōſuluit. Bn̄ facieti bn̄facere debem⁹. ⁊ Sen̄. li. de beneficijs. Beneficioꝝ memoꝛia ſeneſcere nō dʒ. Jdē ingrat⁹ eſt q̄ nō reddit ingratiſſim⁹ oīʒ q̄ oblit⁹ ē. Jlle. Canis applaudit dn̄o ſuo a q̄ accipit bucellā panis. Leo. b. Hiero. deferebat ligna: q: d epede ſpinam extrarit. ⁊ curiales ſuis dn̄is honoꝛē pbēt: q: ab eis bn̄fi cia accipiūt. ⁊ tāto bn̄ficiat⁹ tenet̃ ſuo bn̄factoꝛi: ꝙto mai⁹ bn̄ficiū ab eo ſuſce pit. Ad ꝓpoſitū. Sacerdos maioꝛa be neficia impendit cuilibet hoi ꝙ ſimul oēs dn̄i tp̄ales. q̄ ſunt q̄ttuoꝛ optima.

¶ Pꝛimū dr̄ mūdationis. ¶ Scdm̄ dr̄ remiſſionis. ¶ Tertium dr̄ cibationis. ¶ Quartū dr̄ apparitōis. ¶ Pꝛimū dr̄ ⁊c. q: hoiem mundat a pctō originali. Cōcluſio idubitabilis eſt doctoꝝ. l. iiij. di. iij. ⁊ Can. de ꝯſe. di. iiij. c. firmiſſime tene. Oīs hō naſcit̃ cum pctō originali xp̄o excepto dd in ps. in pſona oīʒ. Ecce eñ in iniq̄tatib⁹ ⁊c. Ad ro. v. c. Per vnū hoiem pctm̄ itrauit i mūdū ⁊ p pec catū mors iq̄ oēs peccauerūt ſup q̄ au gu. Uos aūt ſi q̄ue excipid reſiſtid fun datiſſime fidei: ⁊ null⁹ pōt ſaluari niſi fuerit ab origiali mūdat⁹. Mūdari nō pōt niſi p bap. io. iij. Niſi q̄s renat⁹ fue rit ex aq̄ ⁊ ſpūſctō nō pt̄ itroire i regnū dei. ⁊ Lu. vl. q̄ crediderit ⁊ bap. fuerit ſalu⁹ erit. h̄ bn̄ficiū baptiſmi ſol⁹ ſacer dos pōt dare. nō dn̄s. nō rex: nō deniq̄ q̄ſq̄. ⁊ rō ē Tho. ⁊ Ric. i. iiij. di. iij. ar. i. q: ſol⁹ ſacerdos ē miniſter bap. ⁊ ꝙuis in neceſſitate q̄libet poſſit baptizare: aut fidelis aut ifidelis vir aut mulier dūmodo habeat intētionē baptizādi ⁊ formā ſuēt. Nō tn̄ mulier pōt bapti zare pn̄te viro q̄ eſt ea dignioꝛ. Nec cle ricus pn̄te dyacono: nec dyacon⁹ pn̄te ſacerdote: ſʒ bn̄ ſacerdos pn̄te toto mū do. Et h̄ totū q: ſacerdos eſt pncipa lis miniſter hui⁹ ſacramēti. Vn̄ null⁹ pōt abſolute h̄ bn̄ficiū dare. nō rex: nō dux: nō pſōa mūdi. niſi ſacerdos. Ex h̄ honoꝛari dʒ. ¶ Secūdū dr̄ ⁊c. vt vide

Digitized by Google

bitus ad oculū homo poſt baptiſmū cadit in pctis mortalib⁹ vel venialib⁹ ppter fragilitatē ipſius. eccl. vij. Non eſt hō q̄ nō peccet. Ad Ro. iiij. Eſt aūt deus verax oīs aūt hō mēdax. In autēntico de monachis. §. mēmj. Natura hūana labif. ad delicta. ꝛ. xij. q. ij. c. Oīs etas ab adoleſcētia ad malū pna eſt. vñ frāgit fidē quā i baptiſmo pmiſit abrenūcio ſathane ꝛ pōpis ei⁹. Sȝ nullus pōt ſaluari: niſi fuerit purgat⁹ a pctis. Purgatio iſta fieri nō pōt ſine remiſſione. queq̄dē remiſſio a ſolo ſacerdote datur q̄ a xpo hāc auctoritatē accepit. Jo. xx. Accipite ſpm̄ſctm̄ quorum remiſerit pctā remittunf eis: ꝛ quorum retinueritis retēta ſunt. Ubi dicit Ric. in. iiij. di. xviij. q̄ ſolus de⁹ effectiue pctā dimittit. Lu. x. c. Quis pōt dimittere pctā niſi ſol⁹ deus. ꝛ ſol⁹ ſacerdos inſtrumētalit̄ q̄ te abſoluit a peccatis vi clauiū. Hoc bñficiū null⁹ dare pōt. Nō angeli nō archāgeli nō cherubin nō ſeraphin nō deniq̄ v̄go maria. Ex hoc bñficio teneris ſacerdotē honorare: ꝛ ſicut medic⁹ honorari dȝ p ſanitate infirmo impēſa: iuxta illō eccl. xxxviij. Honora medicū ppt̄ neceſſitatem. a fortiori medic⁹ ſpūalis ſacerdos p curatione aīe tue honorari dȝ. Uñ. vi. q. i. c. Sacerdotes q̄ pprio ore corp⁹ dñi cōficiūt ab oībus ſunt obediēdi et timēdi: nō dilacerādi aut detrahendi. Jlle. Uñ paf̄ dñic⁹ mittēs fratres ad pdicādū honorē ſacerdotū eis recōmēdauit. Ex h̄ bñficio honora eos. ¶ Tertium dr̄ ꝛc. Hō cōponif ex corpe ꝛ aīa. quo ad corpus indiget comeſtione. Jn lib. De gn̄atione ꝛ corruptiōe. Oēe viuens q̄diu viuit indiget alimēto conuenienti ſue nature. ſic aīa indiget cibo ſpūali quo recreef: q̄ꝛ vt dr̄ Mat. iiij. Non in ſolo pane viuit hō: ſed in omi ꝛc. Sed q̄lis eſt iſte cibus. vere de quo Jo. vi. Caro mea vere eſt cib⁹. ꝛ ſanguis meus vere eſt potus. Et ra. Jn eodē. Niſi māducaueritis carnē filij hoīs et biberitis eius ſanguinē nō habebitis vitam in vobis. Sȝ hūc cibū ꝛ potū ſic ſolus ſacerdos cōficere pōt in verbo ſuo virtute. Hoc eſt corpus ꝛc. ex hoc bñficio teneris honorare ſacerdotes.

¶ Quartū dr̄ ꝛc. ſi rex terren⁹ q̄ magnū habet theſaurū claues illi⁹ nō niſi ꝑſonis dignis tribuit. Jta rex glīe habēs theſaurū paradiſi claues ſolis ſacerdotibus tribuit. Uñ xp̄s petro in ꝑſona oim̄ ſacerdotū. Mat. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Et quodcūq̄ ſolueris ſup terrā erit ſolutū ꝛ in celis. Quis ē q̄ te aperit in celo. quis eſt portinari⁹ paradiſi. quis eſt clauicular⁹. Uere ē ſacerdos. Uñ ſup oēs honorādus eſt. ¶ Scdo rōne ꝛc. Oēs fideles tenētur de neceſſitate ſalutis honorare p̄latos et ꝑſonas eccliaſticas. Fūdamētū rōnis ſumif a xp̄o. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata. Jnter que mādata pcipue eſt vnū de honore parētū Exo. xx. Honora patrē tuū ꝛ m̄rē tuā ꝫm Alex. i. iij. per. ſum. triplex eſt pat̄:

¶ Primo celeſtis.

¶ Secundo carnalis.

¶ Tertio ſpiritualis.

¶ Primo celeſtis. q̄ eſt deus q̄ dat hoī eſſe ꝛ oīa bona. De q̄ deut. xxxij. Jpſe ē pater tuus q̄ poſſedit ꝛ fecit ꝛ creauit te. ¶ Scdo carnalis q̄ dat filio ſubſtātiam corporalē: vt pȝ p ph̄m li. de aīalibus. Subſtātia corpis filij eſt corpis patris ſubſtātia. tertio eſt ſpūalis. q̄ miniſterialit̄ per regenerationē ꝛ efficaciā baptiſmi ꝛ alioꝝ ſacramētoꝝ dat gratiā paruulis ꝛ adultis. Ad ppoſitū Ex quo oēs iſti ſunt patres: ex vigore pcepti merenf honorari. ¶ Primo pat̄ celeſtis: q̄ꝛ dedit aīam cū potētijs ſuis ꝛ eā cupit ſaluare. vnde merenf honorari ſpūaliter honore latrie. ¶ Scdo etiā virtute pcepti: honorādus eſt pa

ter carnalis: q2 ex eo homo habet eſſe. Hiero. Honorādi ſunt parētes: q2 no bis ſunt cauſa naſcēdi. Eccl'. vij. Hono ra patrē tuū: ⁊ gemitus matris tue ne obliuiſcaris. Memēto. qm̄ niſi p illos natus nō fuiſſes. ¶ Tertio virtute hu ius pcepti honorād' eſt paſ ſpūalis. ſ. ſacerdos: ex eo q2 dat hoi nobiliꝰ bonū ꝙ paſ carnalis: q2 dat gr̄az p ſacramē ta eccl'ie. Vñ plus honorādus eſt paſ ſpūalis ꝙ carnalis ⁊ pluſꝙ oēs hoies mūdi. De hac paſnitate di. xc. c. Quis dubitet. qs dubitet ſacerdotes xp̄i re gum: pncipū: oīmq3 fideliū: pr̄es ⁊ ma giſtros cēſeri. Si ergo ſunt pr̄es regū: pncipū ⁊ oim dn̄oꝝ: cur nō honorant ab iſtis. Cur villipēdūtur. ſicut eñ ma ledicif filiꝰ erga patrē carnalē: ita ſpi rituale. Exo. xxi. Qui maledixerit pa tri vel matri morte moriaf. O ſecula res honoretis maiores veſtros. Tertio rōne ⁊c. Cōcluſio pbī. iij. Topi. Cuius finis bonꝰ eſt: ipm q3 bonū eſt. Exem pli gr̄a. Quāto finis artis eſt nobilior tanto ars eſt nobilior. De colegario et aurifice. Quale ē officiū dn̄oꝝ tpaliū. Rñdeo ꝙ regere rēpu. iuſticiā mini ſtrare: occupare ſe ad tpalia. officiū ſa cerdotū eſt nobiliꝰ: qd̄ eſt hr̄e curā aia rum. Jo. xxi. Simō iohānis dilig̃ me. ter dixit ei interrogāti ꝙ ſic ipſe dixit paſce oues meas. Cū ergo ſit nobilius officiū ſacerdotū ꝙ dn̄oꝝ. ideo honor maior debef eis. Vñ p3 pmū. ¶ Scdm di ⁊c. Sacerdotū poteſtas ſupat oēm mūdi potētiā ſm Alb. ſup lucā. Tres ſunt potētie mūdi quas ſacerdos ſu perat ſua potētia.

¶ Prima eſt demonum.

¶ Secunda eſt angelorum.

¶ Tertia eſt marie.

¶ Prima ⁊c. Job. xli. Nō eſt poteſtas ſup terrā que cōparef ei. Apoc. xij. Ve terre ⁊ mari: q2 deſcēdit dyabolus ad vos habēs irā magnā. Si daref ei au ctoritas: poſſet aquas maris ſpargere ſup terrā: ſubuertere mōtes ⁊ alia ma gna facere. Hic eſt q̄ pcurat oia mala: oia vitia: oia crimina. Diony. iiij. de di. no. Multitudo demonū eſt cauſa oi3 maloꝝ ſibi ⁊ alijs. Dam. ij. ſen. ois ma licia: ⁊ ois imūdiria a dyabolo ſunt ex cogitata. ſed hāc potentiā ſupat ſacer dos. Qd̄ p3 ſic. Demō claudit regnu3 celoꝝ pctōribus p pctm̄. ſed ſacerdos ſacramēta eccl'ie miniſtrando virtute clauiū: ip3 celū aperit. Vñ petro dictū fuit in pſona oi3 ſacerdotū. Mat. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. ⁊ Mat. xviij. Amē dico vob: qcūq3 alligaueris ſup terrā erunt ligata ⁊ in celo. Et qd̄ demō facit ſua iniq̃tate hoc ſacerdos abſoluit ſua bonitate. In huiꝰ figurā vt dicit magiſter i. iiij. ſen. di. xix. Sa cerdotes cū ordinanf ab ep̄o recipiūt poteſtatē clauiū ⁊ caracterē. Qui cara cter eſt qdā dignitas indelebilis. Vñ talis caſus ponif in iure. Qd̄ ſacerdos a mortuis reſurgēs nō ampliꝰ reuertif ad ſuū bn̄ficiū: niſi denuo reſtituaf: ſ3 tn̄ eius dignitas ſemp manet. Et hoc rōne indelectabilitad caracteris: iuxta illud. Tu es ſacerdos in eternū. ¶ Se cūdo ſuperat ⁊c. Vñ angelus: vt dicit Tho. in. ij. in. i. pte. q. no. arg. iij. In. q. de malo. q. iij. ar. iiij. voluit totū firma mētū: ⁊ ſinguli ſingulos celos ⁊ plane tas: ſed tn̄ non ita cito ſicut ſacerdos mouet regē celoꝝ. de celo ad terrā. qui ſtatim plctis hnq3 vbis. Hoc eſt eni3 corpus meū. aperiunf celi ad ipſiꝰ vo cem: ⁊ xp̄s deſcēdit cū angeloꝝ turba. Vñ greg. lib. dial. ⁊ ponif a magiſtro in. iij. di. xi. Quis fideliū dubiū habe re pōt: in ipſa imolationis hora ad ſa cerdotis vocē celos aperiri in illo ieſu xp̄o miniſterio angeloꝝ choros adeſſe ſumma ad ima ſociari. Ille. In geſtis angloꝝ. Rex anglie dux quodā mane ad aucupādū pergeret ep̄o pcepit vt

Digitized by Google

ipſum ad miſſam expectaret. Epūs in
extaſi ante altare eleuabat: et audiuit
voces angelorum dulciter canentiū Ky-
rie l. Quē cantū epūs in partib⁹ illis do
cuit ſuis clericis canendū. In ſignū q
miſſe adſunt angeli. Un̄ ſta cū deuo-
tione. Tertio ſuperat potentiā marie:
qm̄uis virgo in ſe ſuſceperit filiū dei: in
quo erat diuinitas hūanitati cōiūcta:
tn̄ nō tam cito ſicut ſacerdos. qz vt dr
Lu. i. Fueīt ſūt octo v̄ba inter ipſaz et an
gelū. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſm̄ v̄-
bum tuū. Sacerdos aūt in paucioib⁹
verbis mouet verū corpus xp̄i de celo
empyreo vſqz ad terrā ſcz in q̄nqz ſcilz
Hoc eſt enim corpus meum. Preterea
virgo ſemel tm̄ recepit in ſe filiū dei:
ſacerdos aūt totiēs q̄tiens illa v̄ba p
fert. Preterea ē ſilis marie ſacerdos. Sicē
eīn illa p q̄nqz v̄ba. Fiat mihi ſm̄ v̄bū
tuū. cōcepit xp̄m ſic ſacerdos. Et ſicut
poſt ſenſuz marie tot⁹ fuit xp̄s i vtero
eius ſic platis q̄nqz v̄bis eſt tot⁹ xp̄s
in altari. Un̄ teneris o hō vereri ipſuz
pp̄ter talē poteſtatē. Qd̄ bene innuit
pōtifex: q̄ pede ſiniſtro coronā ponit ca
piti imperatoris in ſignū ſubiectionis. et
ſeculari dn̄o exhibēdus eſt honor cum
pede ſiniſtro: qz dn̄s huius vite: q̄ per
ſiniſtrā deſignat. Sacerdoti vero cum
dextro: qz eſt dn̄s in ſpūalib⁹. Sed nō
eſt ſic. Exēplū Brixie de rectore veneto
qui ante epm̄ locum volebat. ¶ Ter-
tium dr̄ etc. Tria ſunt q̄ inducūt ad re-
uerentiā ſacerdotū. Siue tria ſunt p̄-
cepta: que inducūt ad reuerentiam etc.

¶ Primum eſt diuinum.

¶ Scd̄m eſt humanum.

¶ Tertium eſt dyabolicum.

¶ Primū eſt p̄ceptū etc. Eccl's. vij. Ho-
nora deū et honorifica ſacerdotes. Exo.
xx. Dijs nō detrahes. i. ſacerdotib⁹: in-
quit Glo. Iſa. lxi. Uos ſacerdotes dn̄i
vocabimini miniſtri dei noſtri dicetur
vobis. et in p̄s. Nolite tāgere chriſtos
meos. et Grego. xi. q. iij. Mauritio im
peratori ca. Sacerdotib⁹. In diuinis
ſcripturis ſacerdotes aliq̄n dij nuncu
pant. Dijs nō detrahes. Quid igit mi
rum: ſi veſtra pietas dignet eos hono
rare: q̄b⁹ in ſuo eloq̄o honorē tribuēs
eos: aut angelos: aut deos: etiā ipſe ap
pellat deus. Ille. Preterea de xp̄o q̄ le
proſis dixit. Ite oſtēdite vos ſacerdo
tib⁹ in ſignū reuerētie: et de xp̄o Mat.
xxvi. a ſeruo percuſſus. r̄ndit benigne q
ſciuit hoc eſſe de pontificis mēte. et de
Aaron: qz vitulū fecit. vnde mortaliter
peccauit. De pnīa nihil habet tn̄ egit:
ſed nō eſt in ſcriptura ob ei⁹ reuerētiā.
In ſignū q ſacerdotes ſunt honorādi.
Imperatores hoc egerūt. de Theodoſio
imperatore: vt dr in hiſtoria tripartita.
Qd̄ cū apd̄ theſalonicā occidiſſet quīq̄
milia nullo pcedēte iudicio. et medio
lanū veniſſet. ac tēplū ingredi vellet:
occurrit ei Ambr. di. Neſcis miſer quā
ta mala egiſti. Recede hinc. Ad pp̄ia
eſt reuerſus. Cūqz octo mēſes tranſiſſēt
et vellet iterū ingredi: qz inſtabat dies
natalis: iterū Ambro. acriter rep̄hēdit
Unde cū pnīa ip̄m ingredi pmiſit nō
in choro: ſed in eccl'ia. In cōtrariū ap
ſtolus poſitus: dū ſacerdotes vellēt ipſum i
chorū cōducere r̄ndit: per nomen ſcm̄
dei nō ponā me in tali loco: qz eſt lo'
deorum ſacerdotū. Preterea in hiſtoria
ſcolaſtica: legitur de alexādro magno:
Cū capta gaza et tota grecia hieruſalē
vellet ire ſummus ſacerdos pontifex
orabat p pp'lo. Cui dn̄s. Ne timeas:
ſed vade ei in occurſum pōtificalibus
indutus et obuiā pge Alexādro ſuo et
more: et tecū ſit pp'ls. Cū alexāder ip̄m
videret de equo deſcēdens reuerētiā
exhibuit. Suis petētib⁹ quare idecirco
ſacerdotē honoraſſet. r̄ndit. Nō hūc
ſimpliciter honoraui: ſed illū cuius pri
cipatū tenet. Nā p ſomnū vidi deū
meū tali habitu indutū: q̄ mihi pro

dñm pſarum ſe daturuȝ. Scdm dr ꝛc. in decretis.xj.q.j.c.ſacerdotib⁹.De cõſtantino impatore q̄ poſt ſuſceptū baptiſma ſtuduit q̄tum potuit honorare ſacerdotes:cū quadā vice lite adinuicem haberēt impatorē adeunt. Rñdit impator prudens. Ite ꝛ inter vos cauſas vr̄as diſponite:qꝛ nō eſt dignū vt iudicem⁹ deos nr̄os. Vocās deos. ꝛ di.lxvj.ferē ille dixiſſe. Vere ſi oculis pprijs viderē ſacerdotē aut aliquē coꝝ qui monaſtico habitu ſunt cincti peccantē:clamidē meā explicarē ꝛ eūȝ cooperirē:ne ab aliquo videret. Pratica notabilis. O ſeculares q̄ tā lete mala de religioſis dicitis ꝛ cōtra eos ſcādaluȝ ſumitis audire quid dicit .iij.q.j.c.nulli. Dñm crucifigūt in ſuis ſacerdotibus cū pſequunt. Ille. Inſpice o ſecularis:inſpice o hō ꝛc. ¶ Tertiuȝ dicitur ꝛc. Tpe Remigij epi.cum ſemel corp⁹ xpi deferret cuidā infirmo:ei demon obuiauit:quē demon intuens:ſe in terram pſtrauit. Poſtq̄ hō reuerteretur:iterum illi demon occurrit:genu flectēs. Cui dixit Remigi⁹. Cur pſtrabaris ante:nunc genua flectis. Rñdit demon. Prima vice deū meū portabaſ nunc aūt te ſimplr honoro genibus:qꝛ illius es miniſter. Vñ cōcludi pōt p h exēplum q̄ dyabolo ſunt peiores q̄ ſacerdotes inhonorāt. Summa ergo cū reuerētia ſunt honorādi:cū ſint maiores oībus hoībus mūdi. Vñ.i.petri.ij. Vos eſtis genus electum:regale ſacerdotium.ꝛ ps. Ecce reges terre cōgregati ſunt. Reges ſunt:qꝛ coronam habēt quam habent triplici rōne.

¶ Prima pꝑter petri imitationem.
¶ Scda pꝑter ipſorum diſtinctionem
¶ Tertia ppt̄ ſpūalem ſignificationē

¶ Prima pꝑter ꝛc. Cū Antiochie captus fuiſſet:ꝛ ibi primā miſſam cātaſ et ob xp̄i iniuriā ſummitatē capiꝭ abſcidit. Clerici hoc vidēs:idē ſibi fieri fecerunt. Eccl'a ſeruare voluit in honorem qđ ſibi fuerat irrogatū in cōtumeliā. O ſacerdotes q̄ comas nutritiſ ſicut ſeculares:nō ꝯuenit vobis. Archiep̄s florētie cū ſcutella comā raſit multoꝝ. ¶ Scda pꝑter ꝛc. Voluit de⁹ ſacerdotes ab alijs diſtingui ad h ſignū:ſic olim pp̄lm iudeoꝝ ad ſignū circūciſionis ꝛ veſtimentoꝝ. Nume.xv. Loquere filijs iſrl̄:vt faciant ſibi fimbrias p q̄ttuor angl'os pallioꝝ. ¶ Tertia ppt̄ ꝛc. Sicut abraſio capilloꝝ fit:ita debȝ fieri in ſacerdotib⁹ vt nihil ſit negotiationis aut cure ſecularis:niſi tantūmō vacare cultui diuio. vñ.xij.q.i. raſio corone in capite ſigt̄ depoſitionē tpaliū Debet ḡ ſacerdos tot⁹ abſorberi in ſupnis:ꝛ oēm ſuā curaȝ ibi ponere: qđ bt̄ egit.ſ. Silueſter: cui⁹ feſtū colim⁹:dic hic legendā tuo modo ꝛ breuiter.

¶ In circumciſione domini.

POſtq̄ȝ conſummati ſunt dieſ.viij.vt circūcideret puer vocatum eſt nomē ei⁹ ieſus. Lu.ij. Quāta fuerit auiditas ſanctorū patrum veteris teſtamēti habēdi noticiā hui⁹ noīs xp̄i nati:pȝ ſi diuinas ſcripturas inſpicim⁹. vñ Gen.xxxij. Iacob loquēs angelo dixit. Quo noīe vocaris. Qui rñdit. Cur vis nomē meum q.d. Sciri:adhuc non pōt. ꝛ Exod.iij. Mittēs dñs Moyſen ad pharaonem p liberatiōe pp̄li:ſic dices iudꝫ filijs iſrael. Qui eſt:miſit me ad vos. Qui ē ſ.potētie infinite. De qua ps. Oia q̄cunq̄ voluit dñs fecit:qui eſt:ſapiētie infinite. ad Roma.xi. O altitudo diuitiarum ſapiētie ꝛ ſciētie dei: q̄ incōprehēſibilia ꝛc. Qui eſt potius iuſticie q̄ miſericordie. Hiero. de filio pdigo ad Damaſcum papam. Lex quippe iuſticie tenax clementiam non habebat

ſed quicūq̧ adulter: fraudator: homi-
cida: ⁊ vt breuiter dicā mortali crimi-
ne detinebať nulla venia pnie laxaba
tur a crimine: oculū p oculo: dentē p
dente: aīam p aīa iubebať exoluere: ſ3
miſit deus filiū ſuū3 natū ex muliere
factū ſub lege q̄ auſteritatē legis euā
gelij gratia tēperauit. Ille. Qui eſt .ſ.
iuſticie qui luciferū expulit de paradiſo
q̄ diluuiū miſit in terra: qui ignē ⁊ ſul
phur ⁊c. vñ dixit Alber. ſup Luc. ꝙ in
teſtamēto veteri. Deꝰ non diciť pater
quaſi miſericors: ſ3 deus quaſi iuſtꝰ et
rigidus. vñ Moyſi apparuit di. Ego ſu3
deꝰ zelotes .i. vindicte vindicās patre3
⁊ filiū vſq̧ in tertiā ⁊ quartā gnatio-
nem. Qui eſt q̄: miſit me ad vos. Unde
ſcīa mr̄ eccl'a auida huiꝰ nois ſcire con
ditionē ⁊ ꝓprietatē p multos an. cla-
mauit. Can. j. Oſculeť me oſculo oris
ſui .i. mihi notificet ſuū nomē ſponſus
meꝰ: hodie aūt circūciſus: h̄ nomē ſibi
impoſitū eſt: v3 ieſus. Qd̄ diuinitꝰ fuit
īpoſitū ab angelo: vocatū eſt nomē eiꝰ
ieſus inq̄t lucas qd̄ vocatū eſt ab āge
lo ⁊c. ieſus .i. ſaluator: q2 Mat. j. Ipſe
eni ſaluū faciet pplm ſuū a pctis eoꝝ
hoc eſt illud nomē qd̄ a pr̄e p gnatio-
nem eternā eſt datū filio. Iſa. lxij. Uo
cabiť tibi nomē nouū: qd̄ os dn̄i noia
uit: hoc eſt illud qd̄ a ꝓph'is eſt ꝓnun
ciatū. Abacuch .iij. Ego aūt i dn̄o gau
debo ⁊ exultabo in deo ieſu meo: h̄ eſt
illud qd̄ ab oibus eſt deſideratū. Iſa.
xxvj. Nomē tuū eſt deſiderabile. Gen.
xlix. Salutare tuū expectabo dn̄e: hoc
eſt nomē excelſu3. ps. Memēto qm̄ ex
celſum eſt nomē eiꝰ: hoc nomē in terra
diuulgatū. Act. ix. Uas electū ē mihi
vt portet nomen meum coram genti-
bus ⁊ regibꝰ ⁊ filijs iſrl': h̄ eſt illud no
men qd̄ a Gabriele eſt īpoſitū. Luce. j.
Uocabis nomē eiꝰ ieſum. Uocatū eſt
⁊c. De feſtiuitate hodierna tria ſūt vi
denda de circūciſione ieſu benedicti.

¶ Primum diciť congruitatis.
¶ Scdm̄ diciť conditionis.
¶ Tertium diciť ſignificationis.
¶ Primū dr̄ ⁊c. Utrū fuit conueniens
xp̄m circūcidi. Circa hoc due ſunt opi.
vna ꝙ ſic: alia ꝙ nō: ⁊ rō ē. Circūciſio
data eſt in remediū pcti originalis: ſi-
cut nunc baptiſmꝰ. Sed xp̄s nō h̄uit a
liquod pctm̄: non originale: q2 de ſpū
ſancto. Eccl'a canit. Et incarnatꝰ eſt d̄
ſpū ſancto. Nō veniale. j. Petri .ij. Qui
pctm̄ nō fecit: nec dolus inuētus eſt in
ore eius. Jo. viij. Quis ex vobis argu
et me de pctō. igiť nō debuit circūcidi
Alia opi. ꝙ ſic: q2 Gen. xvij. dr̄. Circūci
deť ex vobis oē maſculinū: vt legem
ipſe impleret: debuit circūcidi. Rn̄deo
ſm̄ tho. in .iij. par. q. xxxvij. ar. j. in .iij.
di. i. ar. ij. Alexan. de ales in .iiij. volu.
ſum. ⁊ Ri. in .iiij. diſt. i. ꝙ oino debuit
circumcidi: ⁊ hoc quadruplici rōne in
exēplum noſtrum ⁊ documentum.
¶ Primo rōne manifeſtationis.
¶ Secundo rōne incitationis.
¶ Tertio rōne a libertionis.
¶ Quarto rōne exemplificationis
¶ Primo rōne ⁊c. Ut oſtēderet verita
tem ſue carnis. Fuerūt quidā heretici
de quibus. xxiij. q. iiij. c. Quidam aūt
heretici: vt Manichei ⁊ Ualētiniani:
⁊ alij q̄pluires: qui dixerunt xp̄m non
habuiſſe verū corpus tractū de maria
virgine: ſ3 illud attuliſſe de celo ⁊ ha
bere corpꝰ fantaſticum. Machometus
voluit xp̄3 nō vere pati in cruce: ſ3 fan
taſtice. O infamis. Xp̄s aūt vt oſten-
deret veritatē ſue carnis ⁊ habere cor
pus verū ⁊ nō fantaſticū voluit circū
cidi: ⁊ ſanguinē ſuū a loco carnis emit
tere: quod nō poteſt emittere corpꝰ ae
reu3 ⁊ fantaſticū. Figurate poniť Exo
di .x. vbi diciť ꝙ deꝰ miſit Moyſen ad
pplm iſrael in egypto vt eos liberaret
de manu Pharaonis: ⁊ vt daretur ſibi
maior fides a pharaone qd̄ eēt verus

Digitized by Google

ambaſſator:cū eſſet ante pharaonē mi
ſit manū ſuā in ſinu ꝛ extraxit leproſaꝫ
ꝛ ſic oſtendit ſe verū nunciū. Moralit
xp̄s verus nūcius miſſus a patre de ce
lis ad nos vt nos liberaret:de manu
diaboli vt crederet verus meſſias no
ſter. ꝛ ver⁹ homo nobis ſimilis poſuit
ſe in vterū virginis ꝛ leproſum ſe oſtē
dit ꝛ infirmū ꝛ ſimilē vni peccōi:ppt
carnē quā aſſumpſit ꝛ circūcidi voluit
vn̄ Yſa.liij. Putauimus eū quaſi virū
leproſum:ꝛ ꝑcuſſum a deo ꝛ humilia-
tum. Fecit xp̄s hodie in hac circūciſio
ne:vt facit bonus mercator q̄ veniens
ad nūdinas:ꝛ inueniēs bonā mercan-
tiam emit eā:ſed ſolū ſoluit partē pre
cij:ꝛ dat arram. Xp̄s bonus mercator
veniēs in hoc mūdo inuenit bonā mer
cantiā ſcꝫ animā noſtraꝫ:ſed nō ſoluit
totū preciū:ſed ꝑteꝫ vt hodie q2 cepit
ſanguinē emittere:ſed in die paſceues
totū ſoluit in ara crucis q2 ex omi ꝑte
ſanguis exibat. O diuina bonitas. Fi-
gura Leui.xiiij. ꝙ p̄ceptū erat in lege
ꝙ vnus leproſus qn̄ mūdari debebat
a lepra:vt templū poſſet intrare:ꝙ ac
ciperet paſſerē ꝛ de ei⁹ ſanguine tinge
ret lignū cedrinū ꝛ ſic liberabat. Ad ꝓ
poſitū. Xp̄s volēs nos mūdare a lepra
peccati:vt poſſemus ingredi vitā eter
nam:de ſanguine ſuo tinxit lignū cru-
cis. Vn̄ q̄rit dubiū. Vtrū ſanguis iſte
hodie fuſus fuit ſufficiēs ad redimen-
dum gen⁹ humanū. Dic ꝙ ſic ꝛc. ¶ Se
cundo rōne ꝛc. vt nos incitaret in eius
amorē.in.j. Macha.vi.legit ꝙ qn̄ vo-
lebant pugnare habebāt elephātes et
eis oſtendebāt ſanguinē vue ꝛ mori.i.
vinū rubeū. vt eos incitarēt ad belluꝫ
Tho.ſup Iob xl.lect.ij.dicit ꝙ elephas
eſt aīal pigrū ꝛ forte:ꝛ ad multa erudi
tur ꝑ vim eſtimatiuaꝫ. Vn̄ incitat ad
bella ꝑ colorē rubeū. Preterea dicitur
Iob xxxviij. Quis dedit gallo itelligē
tiā. Tho.ſup Io. Intelligētia in gallo
vocat naturalis eſtimatio: q2 ſicut in
horis determinatis noctis canit:ac ſi
intelligeret diſtinctionē horaꝝ noctis
Tres eīn vigilias facit. ¶ Primo circa
principiū noctis:vn̄ tarde cātat. ¶ Se
cundo in nocte medie magis frequen
tat. ¶ Tertio cito:cito canit. Et rō eſt.
quia q̄to res vna plus ſe ꝓximat ſuo
principio plus gaudet. Lux eſt princi-
pium oim aial.ī.ū. Vn̄ oia plus gaudēt
de die q̄ꝫ de nocte excepta noctua q̄ ſo-
lem nō patit. Gallus cito canit:q2 lux
appropinquat. Alexā.magn⁹ in archa
vitrea ipm voluit cū cane ꝛ catta. Ca
nis vt ederet ſtercus:catta ppt flatū:
ꝛ gallus ꝓpter horas. Ad ꝓpoſitū. Ex
vi eſtimatiua incitat elephas ppt co
lorē rubeū. Xp̄s vidēs nos pigros eſſe
ꝛ negligētes i amore ſuo:hodie nobis
oſtēdit ſanguinē ſuū in effuſione mē-
bri quaſi diceret nobis. O filioli mei:
amorē queꝫ habeo ad vos nō poſſum
oſtēdere nūc.q2 puus ſum.ſ.viij.dierū
ſed facio qd̄ poſſum:q2 vobis mitto a
corpe meo ſanguinē meū:vt vos icitē
ad bn̄ operandū:ſꝫ in die veneris ſcti cla
re oſtēdā ꝛc. ¶ Tertio rōe ꝛc. Cōcluſio
eſt tho.in.iiij.di.j.ar.ij.ꝛ hugo de ſan-
cto victore ꝙ ꝑ pctm̄ primi hoīs:origi
nale pctm̄ eſt trāſfuſuꝫ in hoīes ita vt
omnes qui naſcuntur etiam modo na
ſcuntur cum originali propterea ꝙ omēs
erāt i ptāte diaboli:ꝛ quādo moriebā
tur oportebat ꝙ oēs irent ad infernū.
Volēs autē de⁹ q̄ꝫ merita ſctoꝝ hoim
nō ꝑderēt inuenit remediū ꝯ iſtō pctm̄
ita ꝙ nō ibāt in infernuꝫ ꝛ hoc fuit in
oi lege. Que remedia fuerūt q̄nqꝫ:i le-
ge nature. ¶ Primū remediū fuit obla
tio. Que incepit hec lex ab abel ꝛ dura
uit vſqꝫ ad diluuiū. Gen̄.iiij. vbi dicit
ꝙ abel obtulit deo de p̄mogenitis gre
gis:ꝛ de ouib⁹ eoꝝ. Caym xͦo de fructi
bus terre. ¶ Scdm remediū fuit ſacri-
ficiorum immolatio. Et hoc incepit a

Digitized by Google

nōe ⁊ durauit vſq̄ ad abraā. Ge. xviij.
¶ Tertiū fuit decimatio ⁊ hoc incepit
ab abraam: ⁊ melchiſedech. Gen. xiiij.
¶ Quartū fuit circūciſio i lege ſcripta
Gen. xvij. Circūcidet ex vobis oē maſ
culinū. ¶ Quintū fuit baptiſmalis ſa
cra regeneratio ⁊ tūc incepit i lege grē
qñ xp̄s venit. Et ſic p; rō quare fuit cō
ueniēs circūcidi. S; hic duo ōrunt du
bia pulchra. ¶ Pulchrū eſt hoc dubiū.
Quare mulieres nō circūcidebant: ſed
viri. R̄ndet Tho. in. iiij. di. j. q. ij. ar. ij.
q2 pctm̄ originale descendit a pr̄e in fi
lios: ⁊ nō a mr̄e pncipalr q2 pr̄ eſt cā ef
ficiēs in generatiōe: ⁊ mat materiā mi
niſtrat. circunciſio data eſt ꝯ originale
pctm̄ ad tollendū culpā q̄ eſt a viro.
Et q̄uis trāſgreſſio a femina icepit:
tñ cā tranſfuſionis peccati originalis
nō fuit femina quia ſi vir nō peccaſſet
originale tranſfuſum nō fuiſſet. Ideo
apl̄s p vnū hoīem ⁊c. Hec Tho. ¶ Se
cundū dubiū: quare magis in mēbro
generatiuo fiebat hec circūciſio q̄ ali
bi. R̄ndet Tho. in. iiij. diſt. j. q. ij. ar. ij.
Alexā. in. iiij. volu. ſum. et Ric. in. iiij.
in declaratiōe littere. Medicina daf
et dari d; vbi eſt infirmitas. Facecia
de medico groſſo. Qui cuidā habenti
in oculo feſtucā. Voluit medic⁹ ad cu
rationē dare in clyſteriū. Et ille. Ma
giſter nō habeo malū inferi⁹: ſ; in ocu
lis. Erat groſſus. Ad ꝓpoſitū. Debet
circūciſio fieri in loco illo: q2 p actū ge
nerationis ꝯtrahit pctm̄ originale ⁊ h
in loco illo. Vñ debuit eſſe in illo loco
medicina. vbi maxime eſt infirmitas.
In hui⁹ ſignū Gen. iij. Adā poſt pctm̄
cū vidiſſet ſe nudū cōſuit folia ficus
q2 ab illa pte rebellabat rationi. Ille.
Et ſic p; ratio: quare voluit circūcidi.
¶ Quarto rōne ⁊c. Ut nobis exemplū
circūcidendi daret ſpūaliter hodie: vt
ipſe materialiter. Primo circuncidere
oculos. ne videāt vanitates. vñ dauid
Auerte oculos meos ⁊c. O quot mala
procedunt ex oculis Treñ. iij. Oculus
meus depredatus eſt aīam meā. ¶ Se
cūdo aures ne audiāt inhoneſta. Legi
tur q̄ ſerpēs qñ audit incantatorē: po
nit aurē vnā in terra: in alia caudā ne
audiat incantatorē. Sic hō ne audiat
mala ꝯ primo. Eccl. xviij. Sepi aures
tuas ſpinis ⁊c. ¶ Tertio os noſtrū ne
loquat malū de aliqua pſona: aut di
camus vba inhoneſta: q2 vt dr̄ prouer.
xviij. Lingua tertia multos cōmouit.
⁊ dauid. Poſui ori meo ⁊c. puer. xviij.
Mors ⁊ vita i manu lingue. Apis nū
q̄ deſcēdit niſi ſup aliquos pulchros
flores ad comedēdū: ſic pſona bona nō
niſi ⁊c. ¶ Quarto guſtus ne comeda
mus vltra neceſſitatē ⁊c. prouer. xxix.
Qui delicate nutrit ſeruū ſuū poſtea
ſentiet eū ꝯtumacē. Accipit nunq̄ de
ſcēdit ad predā niſi qñ fame ſtimulat ⁊
homo comedere nō d; ⁊c. ¶ Quinto
tactus: ne alienū tāgat. Deut. xxi. Ra
det ceſariē: circūcidet vngues. In oīb⁹
his ſenſib⁹ xp̄s circumciſus eſt. Primo
in oculis q2 fleuit quīqes. Primo in na
tiuitate. Sap. vij. Primā vocē ſimilem
oībus emiſit plorās. Scd̄o hodie. Ter
tio ſup hieruſalē. Quarto ſup lazarū.
Quinto i cruce. Scd̄o circūciſus eſt au
rib⁹. io. xix. Aue rex iudeorū ⁊ dabāt ei
alapas. Tertio in pedib⁹ ⁊ manibus.
ps. Foderūt ⁊c. Quarto in guſtu. ps.
Potauerūt me aceto. Quīto i olfactu
q2 in caluario loco ⁊c. Et tu fac ſimilr.
p; pmū. ¶ Scd̄m pncipale ⁊c. Poſtq̄
viſū ē de circūciſiōe. Nūc ꝟo de nois
īpoſitiōe: q2 ꝯcl̄o eſt phi. iiij. Ne. ⁊ in
ſti. de donationib⁹. §. eſt ⁊ aliud ⁊ xij
q. j. c. clericus. de pbēdis ⁊ dignitatib⁹
c. cū ſm aplm. Noia imponūt a ꝓprie
tatib⁹ rerū. ⁊ Tho. iij. p. q. xxxvij. ar. j.
Quattuor modis nomē imponit vel o
a pr̄e: ſic imponit nomē alicui⁹ ſcī q
i tali feſto nat⁹ eſt: vel a cognatiōe

Digitized by Google

us filio imponit̄ nomē prīs. Uel alicu
ius de cognatiōe ei⁹ vt ꝓpinq̄ iohan.
bap. qui nomen patris zacharie vole
bāt imponere. Uel ab euētu: vt ſicut
ioſeph vocauit primogenitū ſuū Ma
naſſem. Gene. xli. di. Obliuiſci me fe
cit deus oīm laboꝝ meoꝝ. Uel ex aliq̄
qualitate ei⁹ cui nomē imponit̄: vt dr̄
Geñ. xxv. ꝙ eſau erat ruffus totus de
egreſſu matris ſue. Unde vocatū eſt no
men ei⁹ Eſau qd̄ interp̄tatur rubeus.
Noīa aūt q̄ imponūtur aliqb⁹ diuini
tus ſp̄ ſignificāt aliqd̄ bonū gratuitū
eis diuinit⁹ datū ſicut Geñ. xvij. Dictū
fuit Abrae. Appellaberis Abraā q̄r pa
rē multarū gentiū te cōſtitui. ⁊ Mat.
xv. Dictū fuit petro. Tu es petrus: et
ſup̄ hāc petrā edificabo eccleſiā meā:
q̄r hoc nomē ieſus fuit nomē diuinum
Jdō ab āgelo īpoſitū fuit. Qd̄ eſt tante
excellētie ꝙ ſuper omnia nomina tres
in ſe habet conditiones.
¶ Prīa ē nomē honoris ⁊ excellentie.
¶ Scd̄a eſt nomē amoris ⁊ bñiuolētie
¶ Tertia ē nomē valoris ⁊ oīpotētie.
¶ Prīa ē ⁊c. Qd̄ oñdit ap̄ls ad phi. i.
Dedit illi nomē qd̄ eſt ſup̄ oē nomen:
vt in noīe ieſu oē genu flectat̄ celeſtiū
terreſtriū ⁊ īfernoꝝ. Si poſſibile eſſet
ire ad p̄adiſum ⁊ q̄s clamaret. O ieſu
oēs ſe īcuruarēt. Sic dico de dānatis.
Et q̄nto magis nos invita debem⁹ hoc
nomē honorare. Ab vrbano papa dant̄
xxx. dies indulgētie ſi q̄s caput īclinet
ad h̄ nomē. Et ſm̄ canones q̄n hoc no
mē in eccl̄ia noīat̄ ſp̄ d₃ caput inclina
ri. Uñ dd̄. Laudabo nomen dei ⁊ ma.
eū in laude. Et p̄ ſe o Gabriel. q̄r vt dr̄
Act. iiij. Nō ē aliud nomē ſub celo da
tū hoībus in quo oporteat nos ſaluos
fieri. O nomē g̃lioſū. Uñ p̄ceſſit toti
us mūdi cōuerſio. Rñdet Ber. de ieſu
p̄dicato. Merito dr̄ ieſus. i. ſaluator:
q̄r vt dr̄ Mat. i. Ipe em̄ ſaluum faciet
pp̄lm ſuū a p̄ctis eoꝝ. Ap̄li totū mun
dū ꝯuerterūt hoc noleṅt Paul⁹ ⁊ petr⁹
romā ⁊c. Ubi dicit Tho. in. iiij. diſ. iij.
ꝙ ap̄li p̄ mltū tp̄is baptizauerūt ī for
ma ieſu vēturi. Qd̄ factū fuit ex īſtin
ctu ſp̄ūſſcti vt hoc nomē in cordib⁹ fide
liū inſigeret̄. vñ p₃ prīa. ¶ Scd̄a cōdi
tio ⁊c. Quid dicis o ieſu. Nomē tuū ⁊
memorabile tuum in deſiderio eſt aīe
mee. ⁊ Ber. Hoc nomē ieſus eſt mel in
ore iubil⁹ in corde. Exēplo p₃ de Igna
tio martyre q̄ in tormētis poſit⁹ h̄ no
mē aſſidue p̄ſonabat: a quo cū pagani
q̄rerēt: q̄re inceſſanter h̄ nomē inuoca
ret. Rñdit ꝙ in corde ſuo ſcriptū habe
bat ꝙ obliuiōi tradere nō valebat. Cū
eſſet mortu⁹ inuenerūt cor in quo ſcul
ptū erat l̄ris aureis ieſus. Paul⁹ capite
abſciſſo ⁊ a corpe ſepato tres ſalt⁹ fecit
clamās ter ieſus: vbi tres fecit fōtes.
Preterea in ep̄lis ſuis q̄ngētisviabus
ip₃ nomē ieſus noīauit: ⁊ ſic p₃. ¶ Ter
tia ꝯditio ⁊c. In v̄tute hui⁹ noīs nihil
nociuū fit hoī. Ad Ro. x. Quicūq₃ īuo
cauerit nomē dñi ſaluus erit. Recitat̄
magr̄ hyſtoriarū ꝙ v̄tute huius noīs
Diony. ad fidē ē ꝯuerſus. Cū q̄dā cec⁹
corā pp̄lo: ⁊ dionyſio athenis duceret̄
dic̄ dionyſi⁹ Paulo ſi dixeris huic ceco
in noīe ieſu vide ⁊ viderit: g̃ credā ſtatī
Et paul⁹ r̄ndit. Suꝫ cōtent⁹. ⁊ diony.
ſcripſit hec v̄ba dās paulo. In noīe ie
ſu nati crucifixi mortui q̄ reſurrexit et
aſcēdit in celū vide. Dixit ⁊ vidit. ⁊ dio
ny. ꝯuerſus ē ad fidē. Preterea Ac. iiij.
Quidā claud⁹ ab vtero m̄ris vidēs Pe
trū introeūtes in tēplū petijt elemoſy
nā. Cui petr⁹. Argētū ⁊ aurū ⁊c. Sur
ge in noīe ieſu ⁊ ilico ſanat⁹ ē. Preter
ea Greg. in. iij. li. dyal̄. De illis q̄ vagās
acceperunt ad p̄ceptū abbatis Iſaac.
In. i. li. de mōa. ortulana q̄ ſpenti p̄ce
pit vt ortū cuſtodiret ⁊c. In. iij. li. de
Sauino placētino qui pado p̄cepit ne
terras eccl̄ie iuaderet. de ſctō Uincen
tio nr̄o q̄ ſup̄ egros ⁊c. Sic p₃ Scd̄m

Nō. quotie(n)s Paulus nomen in suis epi(stolis) nominaverit

Digitized by Google

¶ Tertio dr̄ ꝛc. Hoc nomē iesus cōpo-
nitur ex q̄nq͂ litteris. Sicut etiā no-
men v̄ginis: q̄ signāt q̄nq͂ bn̄ficia q̄ re
cepit gen᷒ h̄uanū ꝑ ip̄m nomē glorio-
sum. ¶ Prima littera est. I. id est ianua
j. celoꝝ: q2 ꝑ ip̄m regnū celoꝝ acq̄rimus
ꝛ in ip̄m igredimur. Un̄ ipse dicit. Jo
hā. x. Ego sum ostiū. Per me si q̄s introie
rit saluabit᷒. Exēplo p3. Cū q̄dā ess3 as
suetus q̄n dormitū ibat: ꝛ q̄n de lecto
exibat dicere. Jesu nazarene rex iudeo
rū miserere mei. O bona oratio. Et tria
signa facere crucis. Orauit deū vt da-
ret ei hāc gratiā vt nō ꝑmitteret eū ex
hac vita migrare sine cōtritōe: cū subi
ta morte ꝑoccupatus esset: ꝛ demones
vellēt eū rape vir q̄dā clamare cepit.
Nō faciatis: nō faciatis. Qū q̄rerēt q̄re
R̄ndit. Q2 in deuotiōe habuit nomen
E. iesu. vn̄ p3. ¶ Scd̄a littera est. E. i. exē
plar corruptoꝝ: q2 iesus fuit exēplum
corruptoꝝ. Bene scis o ciuis ꝙ q̄n scri-
ptor h3 librū corruptū oē ꝙ scribit erit
corruptū. Ad ꝑpositū. Deus dedit hoi
a principio mūdi librū vnū q̄ debebat
esse exemplū toti᷒ mūdi ꝛ iste fuit pa
ter noster. Adā q̄ nos istruere debebat
sicut pr̄ filios. S3 malus scriptor. i. de
mō ip̄m falsificauit. s. hūc librū. Unde
oīs q̄ post eū venit fuit corrupt᷒. vnde
dauid. Corrupti sunt ꝛ abhomiabiles
ꝛc. Et ap̄ls. Oēs peccauerūt. Uidens
aūt de᷒ totū mundū corruptū misit no
bis exēplū verissimū: ad q̄d possemus
corrigere vitā nostrā: ꝛ h̄ fuit. Jesu na-
zare iesu cele: iesu crucifixe. O exemplar
ꝛc. Si es supbus respice q2 est hūilis.
Si auarus respice: q2 est largus ꝛc.
S ¶ Tertia littera est. S. i. scutū bellato
rū. Hō in p̄nti vita est in bellis assidu-
us. In. ps. lv. Mlti bellātes aduersū
me: s3 de᷒ misit scutū cū q̄ possum᷒ pu-
gnare. s. sensum. De quo in. ps. In noīe
tuo spernem᷒ insurgētes in nobis. Cū3
h̄ scuto ibāt ap̄li gaudētes a cōspectu
cōsilii: q2 digni erāt ꝑ noīe iesu cōtu
meliā pati. Act. v. ¶ Quarta lr̄a ē. U.
i. vita mortuoꝝ: ꝑ pctm̄ ꝑmi hoīs du
plicē mortē in currim᷒: aīe ꝛ corꝑis. Ab
hac duplici morte nos iesus dulcis li
berauit. Primo a morte aīe. q2 ꝑ nobis
mortu᷒ ē. Jo. x. Aīam meā pono ꝑ oui
bus meis. Canta in cātu mēse. Scd̄o a
morte corꝑis. Jo. xv. Ego sum resurre
ctio ꝛ vita qui credit in me etiam ꝛc.
¶ Quinta lr̄a est. S. id est sanitas in
firmoꝝ. Qū puer ifirmat᷒ grauiter: me
dicus parat medicinā amarā3 nec dat
puero q2 eā nō sumeret rōne amaritu-
dinis: sed dat nutrici: q2 est fortis ad
ip̄am suscipiēdā3 ꝛ v̄tus medicine trā
sit ad mamillas: ꝛ efficit᷒ lac: ꝛ illō lac
retinet v̄tutē medicine: ꝛ puer sugges
do v̄bera recipit v̄tutē medicīe: ꝛ sana
tur. Ad ꝑpositū. Oēs eram᷒ ifirmi pctō
ps. Miserere mei dn̄e q̄n infirm᷒ sū: s3
medicinā pnie nō poteram᷒ sufferre: q2
amara sed nutrix nostra. i. iesus ip̄s
istā medicinā sc3 mortē ꝑ nobis sustī
nuit: ꝛ sanguinem ꝑ nobis fudit: q̄d fe
cit sex vicibus.
¶ Primo hodie.
¶ Scd̄o in oratione in orto.
¶ Tertio in flagellatione.
¶ Quarto in coronatione.
¶ Quinto in crucifixione.
¶ Sexto in lanceatione.
Isa. liii. Uere dolores n̄ros ip̄e tulit ꝛ
dolores n̄ros ip̄e portauit. Exēplum
p̄sbyteri q̄ cū iudea negociū habēs pa
rētes in eccl̄ia in sabbato scō volētes
ip3 vitupare: p̄sbyter nomē iesu iplora
uit ꝛ oēs sūt ceci effecti ꝛ muti o iesu ꝛc.

¶ In epiphania domini.

Vidimus stellam
ei᷒ in oriēte ꝛ venimus
adorare eum. Mat. ij.
Quā digna sit laudes
ꝯmēdāda ꝛ honorāda

Digitized by Google

Triūphosa apō oclos mortales hodierna solēnitas clare ostēdit: ꝗ oclo itellectuali īspicim⁹ stupēda ꝛ grādia miracla ꝛ excelſa ꝛ alta myſteria: q̄ ſūt in ea cōſūmata. Ubi ſm doctores tribus vocabulis decoraꝛ. Primo epiphania. Secūdo theophania. Tertio bethāia. Primo epyphania ab epy: qḋ eſt ſupra ꝛ phanos apparitio. Quia hodie. xiij. dieb⁹ ſtella apparuit magna q̄ xp̄m natū illis oſtēdit ꝛ manifeſtauit. Mat. ij. Vidim⁹ ſtellā ei⁹ in oriēte. Scḋo theophania a theos qḋ eſt deus ꝛ phanos apparitio: q: hodie reuolutis. xxx. annis fuit baptizatus xp̄us a iohe bap. in iordane in quo apparuit trinitas. Pater ī voce. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilectus. Mat. iij. Fili⁹ in carne. Sp̄ūſſanctus in ſpecie columbe. Tertio bethania: a beth qḋ eſt dom⁹ ꝛ phanos apparitio: q̄ reuolutis. xxx. ꝛ vno āno ad nuptias fuit inuitat⁹. Johā. ij. Ubi aquā mutauit in vinū. De q̄bus miraculis: vide ſꝫ his tribus. Dixit maxim⁹ in ſmone hodierno. Hodie ſaluator celeſtib⁹ oſtēſus iudicijs a caldeis eſt adorat⁹. Hodie xp̄s brī iohānis miniſterio fluenta iordanis bn̄dictiōe p̄prij baptiſmatis cōſecrauit. Hodie inuitat⁹ ad nuptias diuinitatis ſue potētiā manifeſtās aquā mutauit in vinū aquas quas ſanctificauit in baptiſmo: nobilitauit in nuptijs. Tria q̄deꝫ hec myſteria vnius diei per mūdū dignatio trinitatis impleuit. Ille. De iſtis trib⁹ miraculis canit eccl'ia in hymno. Ibāt magi quā viderāt ꝛc. De ſcḋo Lauacra puri gurgitis ꝛc. De tertio. Nouū genus potētie ꝛc. Et q̄ hodie de primo miraculo feſtū agim⁹ ſcꝫ de ſtella aſſumpſi thēa. Uidim⁹ ꝛc. De celebritate hodierna tria deuotiſſia myſteria occurrūt ꝯtēplāda.

¶ Primum dr̄ manifeſtationis.

¶ Scḋm dr̄ inueſtigationis.

¶ Tertium dr̄ adorationis.

¶ Primū dr̄ ꝛc. Dubium erit. Utrū xp̄i natiuitas fiu cōuenietēr manifeſtata. Circa hoc due ſūt opiniones. Una ꝙ nō alia ꝙ ſic. Prīa ꝙ nō: q: fuit occulta: cū debuit eſſe manifeſta. Nō eſt iſta. De⁹ plus iclinaꝛ ad miam ꝙ̄ ad iuſticiam de pe. di. i. Quia diuinitatis natura in. c. Multiplex. ꝛ. C. de nup. l. Imperialis. Jaco. ij. Sup̄exaltat aūt mia iudiciū. Ad p̄poſitū noſtrū. Duo ſuerūt aduētus in mūdo. Primo aduētus miſericordie ſcꝫ incarnatiōis. Secūdo aduētus iuſticie ſcꝫ iudicij vl'is. Aduēt⁹ iuſticie oībus erit manifeſtus. p̄s. De⁹ noſter⁹ manifeſte veiet: igiꝛ debuit eē manifeſtus aduēt⁹ mie. ſ. incarnatiōis ſꝫ nō fuit: igiꝛ ꝛc. ¶ Scḋa opi. dicit eē cōgrue factū: vt. ſ. eēt occult⁹ ꝛ ſecret⁹. ꝛ hoc ſm tho. iij. par. que. xxxvi. ar. i. duplici ratione.

¶ Primo ratione curationis.

¶ Scḋo rōne perditionis.

¶ Primo ꝛc. Cū eñ adā peccaſſet itellexit demō diuinum verbum eſſe incarnandum pro humano genere ꝛ ſe expoliandū de lymbo: ꝛ hoc q̄dem ſciuit ꝑ ſcripturas: ſꝫ tñ ignorabat xp̄s. Uidēs aūt āgelos canētes paſtores adorātes: boues ꝛ aialia venerātes: ipſuꝫ aggreſſus eſt in deſerto ip̄m tentans: Primo de gula. Si fili⁹ dei es. Secūdo de vana gl'ia. Si fili⁹ dei es: mitte te deorſum. Tertio de auaritia: ſi cadens adoraueris me. Cui r̄ndit xp̄us. Uade ſatana. Non tētabis dñꝫ ꝛc. Preterea vt dicit Tho. i. iiij. di. xxx. Demō nō nouerat diuinitatē xp̄i: ſꝫ ꝯijcebaꝛ ſuſpicādo. Uñ ipꝫ tētauit in cruce volēs experiri an eēt meſſias. vñ io. xiiij. De ſeipſo loq̄tur di. Uenit eñ princeps ꝛc. et vt dicit Chry. demones nunꝙ̄ habuerūt de aduētu xp̄i firmā noticiā: ſꝫ q̄ſdā ꝯiecturas. Jā ꝯclude rōnē. Si ergo xp̄i natiuitas fuiſſet oib⁹ mīfeſta ꝑ oīa, ꝛ demōi fuiſſet nota: ꝛ ſic fuiſſ

impedita redēptio nr̄a p̄ ip̄s demonē. vñ nō debuit oīb⁹ ꝛc. Scḋo rōe ꝛc. Cōclusio ē. Tho. iij. pte. q. xxxvi. ar. i. ꝙ deus piissim⁹ ñ debebat īpedire illō: p̄ qḋ gen⁹ hūanū debebat liberari. Debebat aūt liberari p̄ sanguinē ꝛ paſſionē xp̄i. Qꝛ vt dicit Hiero. i epl̄a q̄dā. Sāguis xp̄i fuit clauus paradiſi. Et iō ſi fuiſſ; iudeis natiuitas xp̄i manifeſta īpedita fuiſſ; redēptio nr̄a: q̄ facta eſt p̄ xp̄m. Quia iudei nō poſuiſſēt man⁹ ſuas in xp̄m. Uñ apl̄s. i. Cor. ij. Si cognouiſſent nūq̄ dn̄m glīe crucifixiſſent. Et Actu. iij. Scio fr̄es ꝙ p̄ ignorātiā h̄ feciſtis. Sup q̄ dicit Nico. de lyra. ꝙ in pp̄lo iudeoꝝ aliq̄ erant minores: vt ruſtici et vulgares non intelligētes ſcripturas. Iſti nō cognouerūt xp̄m nec q̄ ad diuinitatē: nec q̄ ad hūanitatē. Quia lꝫ agnouerūt ip̄m eē verū hoiem: nō tñ eē xp̄m a deo miſſum. Tales iuxta apl̄m. Si cognouiſſent: nunq̄ dn̄m glīe crucifixiſſent. Maiores aūt agnouerūt ip̄m eſſe verū pp̄hetā a deo p̄miſſum: nō tñ agnouerūt ip̄m eē deū. Et ſm̄ h̄ loq̄tur auctoritas apl̄i. Si cognouiſſent ꝛc. q̄ſi dicat. Nūq̄ agnouerūt ei⁹ diuinitatē: ſed tñ ñ excuſant: qꝛ viderūt p̄la ſigna demōſtrātia ip̄m eſſe deū: vt cecos illuminare ꝛc. Que oīa dabāt itelligi ip̄m eſſe meſſiā: ꝛ verū deū ac creatorē. Ad p̄poſitum. Debuit ḡ paucis ꝛ nō oīb⁹ natiuitas xp̄i manifeſtari: p̄cipue iſtis magis: de q̄bus aliq̄ videam⁹. Nato xp̄o in bethleē regnāte herode in iudeam eadē hora appuit ſtella magis ſup mōtē victorialē. In q̄ tres magi adorabāt. Fuit eñ p̄phetatū p̄ quedā aſtrologū noīe Balaā. de hac ſtella Nume. xxiiij. Qui in morte poſitus dixit diſcipulis ſuis. Orietur ſtella ex iacob. i. de terra p̄miſſiōis: ꝛ cōſurget virga de iſrl̄. Glo. de iſrl̄. i. hierl̄m exiet meſſias. Diſcipuli aūt iſti⁹ Balaā poſt ei⁹ mortem ordinauerūt. xij. hoies q̄ oī āno ex eis tres deberēt obſeruare ſtellā hāc. ſꝫ terūt ſup montē victorialē p̄ tres dies ꝛ noctes: vñ orabāt. O de⁹ celi q̄ñ veniet iſta ſtella. In nocte aūt qua nat⁹ eſt apparuit eis q̄ erāt tūc in monte illo. Sꝫ nota: ꝙ de iſta ſtella tres ſunt opi. vt ponit Tho. iij. pte. q. vbi. s. ¶ Prio ꝙ iſta ſtella fuit ſp̄s ſanct⁹ q̄ ſicut apparuit paſtoribus in ſp̄e āgeli ita iſtis magis in ſp̄e ſtelle. ¶ Scḋa opinio ꝙ fuit xp̄s q̄ appuit eis in forma pueri ꝛ allocut⁹ eſt eos dicēs. Ite cito in p̄tib⁹ iudee: ꝛ inuenietis meſſiā noſtrū. ¶ Tertia opio eſt: ꝛ iſta eſt verior. Qḋ fuit de nouo creata q̄ officio pacto redacta ē in placentē materiā: q̄ ab alijs differebat in ſex: vt pōit Thomas tertia pte q. vbi. s. ꝛ Nic. de Ly. i euāg. hodierno

¶ Primo in natura.
¶ Secundo in ſitu.
¶ Tertio in fulgore.
¶ Quarto in motu.
¶ Quinto in manifeſtatione.
¶ Sexto in magnitudine.

¶ Prīo in natura. Quia alie ſtelle ſemper manēt fixe in firmamēto ſuo nec deſinunt: aut deficiūt: qꝛ ſunt incorruptibiles. Hec aūt offō ſuo pacto redacta eſt in placentem materiā. ¶ Scḋo in ſitu. Alie ſtelle ſunt poſite in firmamēto. hec aūt nō. ſed pēdebat in meditullio aeris p̄xima terre: quia per eam venerūt ad locū deſtinatum. ¶ Tertio i fulgore: qꝛ erat ceteris ſplēdidior: qꝛ nō ſolū in nocte: ſed etiā in die ſplendebat ꝙ erat cōtra naturam ſtelle: ꝛ h̄ p̄pter p̄ſentiā ſolis: ſed ſolum in nocte p̄pter abſentiam. ¶ Quarto in motu: qꝛ alie mouētur motu circulari: de oriēte in occidentē ꝛ de occidente in orientem. Hec autē motu p̄greſſiuo recedebat a ſeptētrione. ꝛ ferebat ad meridiem ſcꝫ verſus hierl̄m. que eſt in medio terre. ¶ Quinto in manifeſtatione: qꝛ q̄ñq; ſe māifeſtabat: q̄ñq; ſe occultabat

Digitized by Google

Unde hieruſalē ingreſſi: ſe occultauit. Alie aūt ſe habēt eodē modo in apparitiōe. ¶ Sexto i magnitudine: q2 hec erat parua. alie ſunt maiores tota terra: vt dicit origenes ſuper illud Mat. xxiiij. Stele cadēt de celo. vñ ſi fuiſſet vna de celeſtib' totā trā cooperuiſſet. vñ fuit de nouo creata ꝛ pacto officio ꝛc. Uidētes aūt ſtellā ſe pparauerūt cū magno gaudio ad ipm videndū: ꝛ ꝯſiliū fecerūt adinuicē dicēs. Iſte eſt rex. Iſte eſt deus. Iſte eſt homo. q2 eſt rex portem' ei aurū. q2 de' eſt: portem' ei thus. q2 eſt homo: portem' ei myrrhā qua mortui vnguentur: in ſignū qđ eſt mortalis ꝛ mori dꝫ ꝓ oim ſalute. Et ꝙuis ſcripture nihil dicāt: tñ pie credendum eſt ꝙ ſicut diuerſa obtulerūt munera: ꝙ etiā eēnt induti diuerſis indumentis: vn' erat indut' auro. alius de purpura: ali' de ſcarlato: ſic bñ induti poſuerūt ſe in via ꝛ ducebant a ſtella: ſicut hō ducit ab alio. Uñ in xiij. dieb' ꝑduxit eos i hierl'm. ¶ Sꝫ qrit aia chara quō fuit poſſibile in tā puo tepore. Rñdeo ꝙ erāt ſup dromedarios q tm̄ equitāt vno die ꝛc. Iuxta illō dromedarij madiā ꝛ effa. Ingreſſi hieruſalē amiſerūt ſtellā. Sꝫ quare hoc. Rñdet Tho. iij. p. q. xxxvi. ar. viij. ꝙ triplici rōne. ¶ Prima q2 qrētes auxiliū humanum a ſcribis amiſerūt diuinū. ¶ Secūda rō: vt inde cogerent ciuitatē igredi ꝛ iudei vidētes gētiles a lōge venire: inexcuſabiles redderent: quē illi de ꝓpe nō adorabāt. vñ bñ cōquerit dñs Eſa. vi. in epla hodierna. Surge illuminare hierl'm: q2 venit lumē tuū. Surge a petis inuidie: auaricie: odij: q2 venit lumē tuū. Tuū qdem: q2 de iudeis natus eſt: nata eſt maria nati ꝓphete nati patriarche: ꝛ gloria dñi ſup te orta eſt ꝛ ābulabūt gētes in lumine tuo et re. in ſpl. ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos ꝛ vide. Omnes iſti cōgregati venerunt tibi. Argumentum fortiſſimum contra iudeos ꝙ natus eſt meſſias: ſed dum cogito in mēte mea. Unde eſt ꝙ tam ceci erant. vt ipſum non adorarent cum alijs quē in domo habebant. Reſpondet ꝙ tunc erat ſicut nunc. Nonne ipſum habemus in altari inuiſibilem: immortalem tamē non adoramus fide. O ignorantia ſupina. O ignorātia craſſa. Dormit chriſtianus cū iudeo. ¶ Secūm dicitur ꝛc.

Poſt ꝙ fuerūt i ciuitate hierl'm: cōmota eſt vniuerſa ciuitas inqt euāgeliſta glo. Uniuerſa ciuitas. i. regi adherētes. Uel ſic vniuerſa ciuitas ps ꝓ toto. i. pars ciuitatis. Audito ꝙ tres erāt magi q veniebāt cū magno comitatu ꝛ qrebāt vbi eſt q nat' eſt rex iudeoꝝ. Sm Criſo. Maria fuit magoꝝ deuotio: q xp̄m nōdū viderāt: ꝛ tñ ꝓ eo mori parati erāt q regē nouū ꝯfitebāt qñ nō timētes herodē. Herodes aūt h audiēs turbat' eſt valde. Sꝫ q̄re turbat' eſt valde. Rñ. ꝙ triplici rōe. ¶ Pria ne iudei natū regē tāꝙ ſuū reciperēt: ꝛ ipm tāꝙ alienigenā expellerēt. ¶ Scda ne a romanis poſſet calūniari: ſi aliquis rex nou' vocaret: quē impator roman' nō ꝯſtituiſſet. Addit aug. i ſmone hodierno de diabolo. Turbat' eſt cū herode diabol' di. Quis ē iſte q me neſciētē ingreſſus ē mūdū. Huic natoꝛ celū radio ſtelle ardet: quā nouitatē nō itelligo q me ꝯuertā. Fortiorē ſentio. Puto illū i regno meo velle regnare. Ne forte de' ſit iſte quē nullū pōt maculare delictū. Ille. vñ eos vocauit clā ꝛ cām q̄ſiuit itineris qđ. ſ. q̄rerēt. Cui dicūt. Regem iudeoꝝ q̄rim'. Uidim' ſtellā ꝛc. Qui ꝯgregauit oēs ſapiētes ꝛ doctores legis ꝛ q̄ſiuit d loco iſti'. De ſapiētibus dr Deut. xxiiij. Ad verbū ſapiētum ſacerdotū depēdet oē negociū q erāt. xxiiij. vt hic dicitur: ꝛ certificauerunt ipſū de loco ꝑ ꝓphetā Micheā.

vi.c. Et tu bethleē terra iuda paruula es in milibus iuda. Ex te exiet dux q̄ regat ppl'm meū israel:scʒ verbo ⁊ exēplo:q: in li.de pomo ⁊ morte. Docētes alios mētiri nō debēt. Herodes autē tristiciā suā simulās dixit eis. Ite ⁊ interrogate diligēter de puero:⁊ cū inueneritis renūciate mihi vt ⁊ ego veniēs adorē eū. O ribalde quare occidere q̄ris. Sup quo Greg. Adorare velle se simulat:vt hunc si in uentre posset extinguat. Ideo ecclesia canit. Hostis herodes impie ⁊c. Cū audissent regē abierunt. Et vt dū fuerūt ad portā ciuitatis hierusalem in egressu eis apparuit stella. O qs posset cogitare gaudiū qd habuerūt. Vñ euāgelista.id. vidētes stellam magi gauisi sunt gaudio magno valde. Sup quo fulgētius sermone hodierno. Ille gaudet gaudio magno valde q̄ de deo gaudet q̄ est verū gaudiū. Ille. Sup quo Criso. sup Math. quattuor sunt genera psonarū que gaudēt: sʒ nō gaudio magno valde. Quidā in pulchritudine corporali: vt mulieres pagane:polisenna:cleopatra:lucretia: cassandra:thamira:bersilia ⁊c. q̄ in beletis ⁊ hmōi. Si vis ponere quare plus se ornāt q̄ viri. Cōtra eas. Isa.xl. Vox dicētis. Clama. Quid clamabo. Ois caro fenū: ⁊ ois gloria eius quasi flos agri. Petrar.v. Triūpho tēporis. Hic hūana spes ⁊ delicie:hic miseri hoies caput attollunt:⁊ nemo scit quādo viuat aut obeat. Quidā in diuitijs gaudent:sed non gaudio magno valde:q: post hāc vitā nihil restat de bonis huius seculi. vñ Dauid. Dormierūt somnuʒ suū ⁊c. Job.xiij. Hoc solū mihi ⁊c. In.vi.poli. Teste deo in bonis exteriorib':non pōt esse felicitas. Quidā gaudent in fama sʒ nō gaudio magno valde:q: vt dicit Sen. Ois fortune felicitas instabilis est. ⁊ Boe.iiij.de cōsola. Nemo est tā cōposite felicitatis:vt nō aliqua ex parte cū sua fortuna rixet. O quot honorati deuenerūt ad maximā miseriā. Gl'ia huī' mūdi est lud' psile. Quidā gaudēt in vite plixitate sed nō magno valde. O par' au modo mihi de' vitā dederit dicā faciāq̄. O paup scire debes:q: mortalis es ⁊ vitā ignoras. Ecc.l.v. Nescit homo finē suū ⁊c. Quidaʒ gaudēt gaudio magno valde:q: in deo gaudēt:⁊ hi magi qui specie suā ⁊c. Uidētes inquit stellā gauisi sunt gaudio magno valde. Sʒ nota q̄ viderunt quintuplicem stellam.

¶ Primo materialem.
¶ Secundo spiritualem.
¶ Tertio intellectualem.
¶ Quarto rationalem.
¶ Quinto supersubstentialem.

¶ Primo materialē q̄ eos pduxit. Secundo spūalem.i. fidē quā habuere de xpo qua venerūt ⁊c. Tertio intellectualem.i. angelū q̄ eis apparuit in somnis ne ad herodē redirēt. sʒ p aliā viā ⁊c. Quarto rōnalē.s. mariā de qua stella ecclia dicit. Aue maria stella. Quinto supsubstātialē.i. xpm. Propt' visiones prime ⁊ scde ⁊ tertie stelle:gauisi sunt gaudio. Propter visionē quarte stelle gaudio magno. O q̄ grādis letitia eis fuit videre mariā sole splendidiorem. Dio. dixit. Si de tuo filio nō essʒ mihi reuelatū facile crederē nō esse aliū deum preter te. Propter visiones quinte stelle:gauisi sunt gaudio magno valde. Clama hic. Uere valde. Ad ppositū redeam'. Cū essent extra hierlm ecce stella antecedebat eos vsqʒ ad locum vbi erat puer:⁊ qn̄ fuerūt prope bethleē:venerūt principes illius ciuitatis obuiā eis dicētes. Quid queritis. Qui dixerūt messiā xpm. Uidim' eū stellā in oriēte ⁊c. ⁊ illi. Aliū nō habemus. Mentiebantur in caput:q: erat illoꝝ messias:⁊ eis per scripturas prophetarum promissus. Tandeʒ deuene

Digitized by Google

runt ad locū vbi erat puer:vbi di. Rabanus. Uirgo adhuc erat in loco vbi puerum pepererat:⁊ ibi nō erat Joseph ne pater carnalis putaref. Uirgo maria ſentiēs ꝑſonaꝝ multitudinez ſumme timuit ⁊ pueꝝ abſcōdit in ꝑſepio. Fulgoꝛ ſtelle irradiabat ſuꝑ locū tugurij. Uidētes aūt magi ſitum ſtelle mirati ſunt cū ibi nō eſſet aliqḋ palatiū ⁊ mutuo ſe aſpiciebant dicentes. Quid eſt: ſtella nō moueſ. O magi deuoti palatium q̄ritis ⁊ aulā regiaꝫ pauꝑ eſt:nō q̄rit iſta. Et vt di. Maxim⁹ in ſer.hodiemo. Stella emittebat nouos radios clarioꝛes q̄ſi di.regib⁹. Et h̄ eſt rex quē q̄ritis. ⁊ de dromedarijs deſcēderūt:accedētes ad locū. B na vita. Maria tota verecūda acceſſit di. Quid queritis Regē natū iudeoꝝ querim⁹. Spūſſanctus intimauit Marie de meſſia:⁊ de aduentu magoꝝ. O maria noli timere Uirgo maria oſtēdit eis pueꝝ narrās q̄ō de ſpūſancto erat cōceptus:⁊ q̄ō angeli ⁊c.⁊ q̄ō paſtores ⁊c. q̄ō circūciſus .viij.die:⁊ q̄ō ieſus vocat⁹. Ecce q̄ō venerūt ad ip̄m:q̄ō adoꝛauerūt. Uideamus tertium.

¶ Tertium df ⁊c. Magi adoꝛauerunt xp̄m quattuoꝛ modis ƀm doctoꝛes.

¶ Pꝛimo ꝑ vocalem cōfeſſionem.

¶ Scdo ꝑ coꝛdialem deuotionem.

¶ Tertio ꝑ coꝛpis humiliationem.

¶ Quarto ꝑ realem oblationem.

¶ Pꝛimo ꝑ vocalez ⁊c. in h̄ vt dixerūt Ubi eſt q̄ natus eſt rex iudeoꝝ:in q̄b⁹ ṽbis cōfeſſi ſunt humanitatē ⁊ diuinitatē. Pꝛimo humanitatē cū dicūt vbi eſt q̄ natus eſt. Naſci eñ tꝑaliter ꝑtinet ad hoiem. Scdo diuinitatē cuꝫ dicunt. Uenim⁹ adoꝛare eum qui ꝯuenit ſoli deo ⁊ xp̄o hoi.ſ.adoꝛatio latrie. Nota vt dicit tho.in.iij.di.ix.ar.ij. triplex eſt adoꝛatio.

¶ Pꝛima latrie. Scda dulie. ¶ Tertia hyperdulie. ¶ Pꝛima fuit magoꝝ: qꝛ latriā ei exhibuerūt. Scdo ꝑ coꝛdialē ⁊c. qꝛ eo inuēto in terrā ſe ꝓſtrauerūt ip̄ꝫ adoꝛātes di. O dn̄e ieſu q̄ ꝑ nr̄a ſalute veniſti in hūc mundū ⁊c. vn̄ oſculabanſ ei⁹ pedes ⁊ caput ⁊ totū coꝛpus ſuꝑ quo exclamat Bern. Quid facitis o magi:q̄d facitis:q̄d auꝛ affertis. Ergo rex eſt ipſe:vbi aula regia:vbi thron⁹ aure⁹:vbi curie regalis frequētia. Iſti facti ſunt inſipiētes:vt fierēt ſapiētes Ille. Tertio ꝑ coꝛpis ⁊c. Quia ꝓuoluti in terrā adoꝛauerūt ip̄m:q̄ḋ fecerūt dupplici rōne q̄bus inducit ois hō. Homo eñ cōponiſ ex aīa ⁊ coꝛpe:q̄ ad aīam deū adoꝛam⁹ mēte:quo ad coꝛp⁹ adoꝛamus toto coꝛpe. De iſtis duob⁹ modis dicit Jo.iiij. Uenit hoꝛa.ſ.tp̄e legꝭ gr̄e:in qua veri adoꝛatoꝛes adoꝛabunt patrē in ſpū.ſ.quo ad aīam:⁊ veritate quo ad coꝛp⁹. Quarta ꝑ realē oblationem:qꝛ di.euāgeliſta. Intrātes domū inuenerūt pueꝝ cū maria matre eius. Qui puer credi pōt:ꝙ applauſerit illis ſenibus. Et ꝙ mater accepit manū filij faciēs dari eis benedictionē: ⁊ ꝙ illi oſcularenſ ꝑ oīa mēbꝛa filiuꝫ:⁊ ꝙ mille regratiamēta darēt matri. Criſo.ſuꝑ verbo inuenerūt di. Inuenerūt ṽginē nō dyademate coꝛonatā:aut in lecto aureo recūbentez.ſꝫ vix tunicam vnā habentē. Non ad oꝛnatuꝫ coꝛpis: ſꝫ ad tegumentū nuditatis:qualē habere poterat vxoꝛ carpētarij ꝑegre cōſtituta. Ille. Obtulerūt ei munera aurum:thus:⁊ myrrhā:qꝛ vt dicit Remigius:ſic erat cōſuetudo antiquoꝝ:vt null⁹ ad regē ingrederef vacuus. Auꝝ pꝛimo:qꝛ erat rex. Apo.ƒ. Rex regū ⁊c. Scdo thus:qꝛ erat deus. Tertio myrrha:qꝛ erat moꝛtalis. Peracto obſeq̄o fuerūt edocti in ſomnis ꝑ angelū: ⁊ ꝑ aliā viā reuerſi ſunt in regionē ſuā: qꝛ ad mare deſcēderunt:⁊ ꝑ nauē trāſfretantē in tharſis abierūt:ꝓpter ꝙ Herodes irat⁹ poſtea naues tharſenſium

incendit s'm q' pphetatum fuerat p Da
uid. ps. lxvij. In spū vehementi cōteres na
ues tharsis: ⁊ vt di. Crisb. Dñ tho. a pls
deuenisset ad regionē illā magoꝝ eos
baptizauit: ⁊ facti sūt adiutores xpia
ne fidei: ⁊ p xpo fuerunt martyrizati.
Hoꝝ corpa integra deportata fuerūt
p sanctū Eustochiū in eccl'a q̄ nūc est
pdicatoꝝ vbi fuerunt p multum tpis
Ubi nūc est camera eoꝝ apud medio-
lanenses. Sanctus aūt Eustochi' dū
hoꝝ corpa duceret cū duab' vachetis:
in nocte lupus vnā rapuit. Sanct' dei
pcepit lupo vt se poneret sub iugo ad
currū: qd ⁊ factū est. Post multum vo
tpis Federicus barba rossa detulit ea
ea coloniam in conuentu pdicato-
rum. Uidimus ergo stellam eius in
oriente.

¶ In purificatione virginis marie.
Festum est de matre ⁊ filio.

SUscepimus de'
misericordiā tuam in
medio templi tui. in
ps. Sapida aurea et
celebrāda snia est illa
vniuerse scole theolo
gantium q' regina celorum: aduocata
pctōrum: iperatrix angelorū: stella p-
ennis grādis maris: solidū scutū affli-
ctarum mentiū maria vgo: cum fuerit
electa ab eterno in matrē illi' veri dei
illi merito fuit cōicatum pulegiū sup
oēs creaturas plenitudinis ⁊ abundan
tie oim gratiaꝝ. Maria mater gr'e ca
nit sancta eccl'a s'm snias tho. in postil
la sup Io. ⁊ Alber. quadruplex est gr'a
¶ Pma effluens q̄ est in solo deo.
¶ Scda sufficiens que est in sanctis.
¶ Tertia abundans q̄ fuit in aplis.
¶ Quarta excellens q̄ est in maria per
quā toti mūdo debitricē se fecit. Unō
Ber. sup Cañ. s'mone. lxxxviij. Maria
oibus oia facta est sapiētib' ⁊ insipiē-
tibus copiosissima charitate debitricē
se fecit oib' pnie sinū apuit: vt d' pleni
tudine ei' accipiāt vniuersi. Captiui
redēptionē: tristis ↄsolationē: infirmi
sanitatē: iust' grām angel'. leticiā fili'
dei hūane carnis subam. Ille. Uulga
rizatio sup vbo Ber. Nō possū lachry
mas ↄtinere inqt Ber. ex diuino amo
re charitatē dū cogito imēsam charita
tem ips' regine q̄ oib' debitricē se fe
cit. gaudeat dulcit' pctōr: qz p mariā re
missionē pctōꝝ obtinuit: gaudeat iu
stus: qz p mariā grām pmeruit: gaude
at captiu': qz p ipsam liberat' a vinclo
pcti: gaudeat angel': qz p eā sedes va
cue reparant': gaudeat fili' dei: qz p eā
carnē d' ea assumpsit. Et quē celi cape
nō poterāt ei' gremiū cōtinuit: vn pro
sui humilitate ⁊ legis obseruatōe hodie
obtulit filiū in tēplo cū muneri'. Vn
eccl'a festiua ⁊ letabūda cōgratulatur
spōso suo di. Suscepim' deus in oībus
verbis de hodierna solēnitate loqui
mur de qua tria videbimus.
¶ Primum dicit' purificationis.
¶ Scdm dicitur oblationis.
¶ Tertium dicit' declarationis.
¶ Primū ⁊c. Precepit de' Leui. xij. O
mulier q̄ suscepto semine filiū pepisset
imunda eēt. vij. dieb' a ↄsortio hoīs: ⁊
xxxiij. ab igressu tēpli. Cōpletis. xl. die
bus tēplū intrabat: ⁊ pueꝝ cū muneri
bus offerebat. agnū si diues par turtu
rum aut pullos colūbaꝝ si paup. Et s'
mō se purificabat ab illa irreglaritatē
ↄcta p partū. Querit' mō dubiū: vtrū
vgo debuit hodie tēplū igredi cū filio
⁊ facere hāc purificationē. Vere o ma
ria videt' q' nō: qz filiū nō pepisti de se
mine: sz mystico spiramine in circuncis
sione purgabat' puer ab originali. qd' a
parētibus ↄxerat. In purificatiōe pur
gabat' mr a penis: qz in libidinē cōcu
pisset: sz nihil hoꝝ in xpo ⁊ in mr'e cogi
tur incongruū videt' purificari hodie

¶ Alia opinio dicit q sic: vt legem ser
uaret lz nō teneretur. Rñdeo ſm Tho.
iij. parte. q.xxxvij.ar. iij. Ber.ſermone
hodierno q triplici ratione.
¶ Primo rōne humiliationis.
¶ Scdo ratione occultationis.
¶ Tertio rōne exemplificationis.
¶ Primo ꝛc. Una eſt maxima theolo-
goꝝ: q oēs gratie q̄ ſunt in maria ori
ginē habuerūt a xpo: qui eſt fons oim
gratiarū. Vñ debuit cōformari hūili-
tati filij q̄ humilibus dat gratiā vt dr
Jaco.v. Xps ieſus ex hūilitate cordis
li oia onera legis portare voluit q̄bus
non tenebat: in ſua natiuitate habuit
ſe vt paup. Qui natus eſt in p̄ſepio et
in vilibus pānis in nocte media dum
eſſet frigus. ad Phi.i. Exinaniuit ſe-
meipm formā ſerui accipiēs. De inuiſi
bili imortali infinito viſibilis: morta-
lis: finit' eſt fact'. O imēſa hūilitas: o
miraculū miraculoꝝ: o bonitas ſancta
In circunciſione habuit ſe vt pctōr: q̄
circūcidi voluit cū eſſet illa i remediū
peccati originalis. Cui nō tenebat cū
eſſet de ſpūſctō cōceptus. i. Petri.ij. q̄
pctm̄ nō fecit. ꝛ Jo.viij. quis ex vobis
arguet me de pctō. Non de pctō oris:
cordis opis. ꝑterea ꝛ baptizari voluit
ex hūilitate: cui nō tenebat. Vñ Jo.
bap. tremēs di. Ego a te debeo bapti-
zari. ꝛ tu ve. ad me. Cui xps. Sine mo
do. Sic em̄ decet implere oēm iuſticiā
Sup quo Amb. Hec eſt iuſticia: vt qd
alterū facere velles: pri' ipſe incipias.
Hodie aūt ſe habuit vt paup in eo q
pauperū oblationē obtulit vt pctōr ꝛ
ſeru'. in eo q ſacrificia que erāt in ex-
piationem peccati: p ſe offerri voluit.
Vñ hoc o care dñe. Clama ex humili-
tate. Vñ augu. Erubeſcat hō eſſe ſup
bus: q hūilis fact' eſt deus. Ad ppo-
ſitū. Sicut iſta facere voluit q̄b' nō te
nebat: ſꝫ ex hūilitate. Per eādē rōnem
voluit ꝛ matrē purificari lz nō teneret

Unde Berñ. ſermone hodierno: Uere
beata virgo nō habeo cauſam nec tibi
opus eſt purificatōe: ſicut nec filio tuo
circūciſiōe. Eſto iter mulieres q̄ſi vna
illarū. nā fili' tu' ſic eſt in medio pue
roꝝ. ideo moyſes dās ꝑceptū de purifi
catōe ꝛ diuina ordinatiōe dixit. Mu
lier ſi ſuſcepto ſemine. Poſuit hāc cō-
ditionē ſic dās intelligi q mulier ali-
q̄ eſſet paritura maſculū nō ſuſcepto
ſemine. Ex q̄ doc. dicit q moyſes fuit
ita locut' ad excipiēdā matrē dei ab i-
mūdicia. ꝛ Ber. in ſmone hodierno. Ti
muit moyſes i matrē dñi: blaſphemiā
irrogare. Vñ Jac. in mariali. Mulier
in ſuo mrimonio cupit q̄ttuor ex ſup-
bia. q̄ virgo reſpuit ex hūilitate. ¶ Pri
mo virū iuuenē maria ſenē. ¶ Scdo vi
ruꝫ pulchrū ꝛ diuitē: maria aūt deſpe
ctū ꝛ pauperē. ¶ Tertio pſchrā domū
maria tuguriū. ¶ Quarto celū ꝛ q̄eteꝫ
in partu ꝛ poſt: maria aūt hodie nō eſt
ocioſa ꝑperat ad tēplū cū oblationib'
ſollicita de legis obſeruatiōe o marie
hūilitatē. ¶ Scdo rōne ꝛc. vt occulta-
retur eſſe mat' dei diabolo hꝫ. Aug. ſu
per Geñ. ad litteram q poſt pctm̄ ade
lucifer ſciuit vbū dei incarnādum ſed
ignorabat tpꝰ ꝛ horā vidēs nocte na-
tiuitatis ſue: angelos canere glīa in al
tiſſimis ꝛc. Paſtores ipꝫ adorare. Ma
gos de lōge venītes cū munerib', vo-
cem celitus audiēs. Hic eſt fili' meus
dilectus. In deſerto ipſum aggreſſus
eſt trib' iaculis experiri volens an eſ-
ſet meſſias. Sed tali modo reſpon-
dit demoni: q ꝑpt hoc ignorabat an
ille eſſet. ꝛ vt dicit Tho. iiij. di.xxx. De
mon cognitione clara nunq̄ ſciuit an
eſſet meſſias. Quāuis fiat mentio ab
euangeliſtis q demones cognouerūt
ipſum eſſe xpm: vt dicitur Math. iiij.
ꝛ Lu. iiij. q intelligitur quo ad conie-
cturas. nunq̄ tamen ſciuit niſi in cru
ce. Vñ de ſeipſo xps. Joh. xiiij. Uenit

enim princeps mundi huius: et in me
nõ habet quicq̃. Ad ppoſitũ. Si virgo
hodie ad tẽplũ nõ iuiſſet cũ filio et ob
lationib⁹: in mẽtẽ demonis veniſſet ſu
ſpitio q̃ vere eſſet mater dei ex quo le
gi nõ ſubijciebat. et p ↄ̃ns impediſſet
eius paſſionẽ aliq̃ modo. Vñ Tho. in
iiij. di. xxx. ar. i. Demõ phibebat diui-
na virtute ab inueſtigatione bte ma-
rie. vbi et Alb. ſup Miſſus eſt. Demon
nunq̃ agnouit virginẽ eſſe matrẽ dei
ante filij paſſionẽ. Et dñ vixit miracu
la nõ fecit aperte: ne ipſe demõ agno-
ſceret eã. et p cõſequẽs impediret paſ-
ſionẽ filij ſui. Vñ pz ſcda rõ. ¶ Tertio
rõne etc. In exẽplũ noſtre purificatõis
ſm Alber. ſup Luc. Hodie in ſbo dies
purgationis marie triplex eſt purga-
tio. Una vulgaris: que phibet a iure
canonico. ij. q. iiij. per totum. et extra de
purgatiõe vulgari. Cũ q̃s eſt ſuſpect⁹
de aliquo crimine: vt homicidij furti et
hmõi: et vult purgare ſuã innocẽtiam
per aliqd experimẽtũ per modũ ſuſpi-
tioſum: vt offerẽdo ſe bibere aquã bul
lientẽ. ingredi ignẽ ſine leſione qd eſt
pctm. Et cõtra illud Mat. iiij. Nõ ten
tabis dñz deũ tuũ. Exẽplũ impatoris
hẽrici q̃ vxorẽ habẽs ſuſpectã de adul
terio cũ quodã milite voluit hanc pur
gationẽ facere: ita vt nudis pedibus
ſup ignitos carbones icederet. Vñ in
morte anxiat⁹ punit⁹ eſt. ¶ Scda pur-
gatio dr legalis: vt cũ aliquis grauatur
iniuſte de aliquo crimine põt purgari
per aliqd iuramẽtũ vt ſe purget: vt pz
ij. q. iiij. in glo. ad hanc tenebant mulie
res p legẽ: que purgabant in tẽplo i ca
pite. xl. dierũ offerẽdo ſacrificia aialiũ
Et p illa dicebãtur purgari. ſ. ab illa ir
regularitate ↄ̃cta in partu: q̃ phibe-
bant vt immũde ad templũ accedere.
Hanc maria fecit hodie. ¶ Tertia dr
ſpũalis q̃ eſt neceſſaria. Jaco. iiij. Emũ
date man⁹ peccatores: et purificate cor
da. Clama. O ſenſus purgate per oẽs
ſenſus in exemplũ marie. ¶ Primo vi
ſum. ps. Auerte oculos tuos ne videãt
vanitatẽ. Tren. iij. Oculus meus dep
datus eſt aiam meã. Quintilian⁹ ora
tor. Oculi noſtri ſunt tota luxuria no-
ſtra. Scdo auditũ. Eccle. xxviij. Sepi
aures tuas ſpinis. et facito ſeras auri-
bus tuis. O ſocie. ¶ Tertio linguã pu
rifica. puer. xviij. Mors et vita in ma
nibus lingue. ¶ Quarto man⁹ ne alie
na rapiãt Aug. Nõ dimittit pctm̃ niſi
ſi reſtituat ablatũ. Et ſic p oẽs ſenſus
Hanc purificationẽ virgo fecit. Pura
in oculis. ps. Oculi mei ſemp ad dñz.
pura in auditu. Luc. x. Audiebat vbũ
illius. pura in manibus. q2 puer. vlti.
Panẽ ocioſa nõ comedit. ideo ſpõſus
eius. Canti. iiij. Tota pulchra es ami
ca mea. ſ. in oib⁹ mẽbris. et Luc. ij. Dñs
tecũ. Tecũ in oculis. Tecũ in manib⁹
Tecũ in ore. Dñs tecũ. Vñ apo. xij. Si
gnũ magnũ apparuit in celo. q̃d o io
hãnes. Mulier amicta ſole et luna ſub
pedib⁹ eius: et in capite ei⁹ corona ſtel
larũ duodecim. Vñ q̃dã O maria di-
na ſtella etc. Et petrarcha. O ſole pul
chrior. et luna plena. Dei mat alma. O
maris ſtella. o formoſa. lz fuſca ſis. vñ
prz pmũ. ¶ Scdm dr etc. Maria obtu
lit par turtur: q2 paupcula. Diues aũt
agnũ offerebat. Queritur dubiũ. Utrũ
couemẽter ſacrificia debuerũt offerri
dño deo put lex pcipiebat. Tho. [illegible]
q. iij. q̃ ſic triplici ratione.
¶ Primo rõne recognitionis.
¶ Scdo ratione reuocationis.
¶ Tertio ratione pfigurationis.
¶ Prio etc. Vt homo recognoſceret oia
bona ſe hre a deo. i. para. iij. tua ſunt
oia: et que de manu tua accepim⁹ dedi
mus. Ad ppoſitũ q̃ hõ nõ eſt dñs ſed
diſpẽſator rex. Oia enĩ ſunt dei. ¶ Se
cũdo rõne etc. vt p honorẽ q̃ deo redde
batur: traheret pplſ a cultura idolo-

In ſignum huius precepta de ſacrifi-
ciis nõ fuerũt data populo iudeoꝝ:niſi poſtꝙ declinauit ad idolatriã ado-
rando vitulũ cõflatilẽ. ¶ Tertia rõne
ꝛc. Quia aĩalib⁹ illis ꝛ ſingulariſ per
agnũ pfigurabaſ verus agn⁹ fili⁹ dei:
q̃ debebat offerri ꝑ ſalute mũdi. De q̃
oblatione ap̃ls ad Ephe.v.Cãto. Tra
didit ſemetipm oblationẽ ꝛ hoſtiam
deo in odorem ſuauitatis. Et vere hec
oblatio fuit neceſſaria rõne diuine pla
cationis:vt hꝫ Alber. ſup Lucã in te-
ſtamẽto veteri inclinabaſ deus ad iu
ſticiã ꝛ nõ ad miſericordiã. Unde pſ.
Deus vltionum dominus. deus vltinũ
Exo.xxij. Ego ſum domin⁹ deus tuus
fortis. zelotes viſitãs iniq̃tatẽ patruꝫ
in filios in tertiã ꝛ quartã gñationeꝫ.
Hic eſt ille deus: ſequere vulgarizatio
nem. Applica pervindictas quas fecit
in teſtamẽto veteri: vt fuit de Adã. de
Sẽnacherib. de Holoferne. de Nabu-
chodonoſor. de dauid ꝛc. Uidẽtes ſan
cti patres ipm iratũ: decreuerunt ipm
placare muneib⁹. quia vt dicit in.iij.
enei. Uirgil. Quid nõ mortalia pe-
ctora cogis. Auri ſacra fames.
Quidã obtulerũt ei oblationẽ lachry-
marũ:vt adam q̃ pctm̃ ſuũ fleuit.iiij.
mille.ccc.annis:ſed nõ fuit placatus.
Quidã oblationẽ pecuniaꝝ. vt dauid
q̃ obtulit tẽplo edificãdo: cẽties milia
auri ꝛ totiens milia argenti põdera.
Quidã vitã ꝓpriã: qua nihil pcioſius.
Job.ij. Pellã ꝑ pelle ꝛ cũcta q̃ habet
homo dabit ꝑ aĩa ſua: vt Iſaias. q̃ li-
gnea ſerra ſecat⁹ eſt. Quidã decimas:
vt Melchiſedech. Quidã imolationẽ
aĩaliũ. vt Noe: q̃ altare cõſtruxit. Qui
dam hũilitatẽ: vt abrahã. q̃dam colũ-
bas ꝛ agnos: vt iudei. Sed tñ placari
nõ potuit. Uñ dauid dicebat ei Sacrifi
cium ꝛ oblationem noluiſti. Et Iſa.i.
Holocauſta arietũ ꝛ adipẽ pinguiuꝫ ꝛ
ſanguinẽ vituloꝝ ꝛ agnoꝝ ꝛ hircoruꝫ
noluí. Unde hoc. qꝛ vera oblatio non
erat ei oblata: ſed hodie in templũ in-
greſſa cuꝫ brachia clauſo in quo filius
erat dixit illud .i. Reg.xiv.c. Suſcipe
oblationẽ hãc: quã obtulit ancilla tua
O pater ſctẽ. O vere deus. Ecce filius
tuus q̃ a ꝓphetis: q̃ a patriarchis: q̃ ab
angelis: q̃ a paſtorib⁹: q̃ a magis ho-
noratus eſt. Ecce tuus fili⁹ qui ꝑ mun
do deridebiſ: collaphizabiſ occidetur
O ieſu nate: ceſe mortue. Parce. O de⁹
homini: per tuũ filiũ. Qđ vidẽs deus
miã motus dixit. Non ꝑmanebit ſpũs
meus. i. indignatio mea: i hoie in eter
num: qꝛ caro eſt. i. carnalis ꝛ infirm⁹.
Uñ bene eccleſia. Suſcepim⁹ de⁹ mi-
ſericordiã tuã. In illa hora. vt hodie
quattuor inceperũt eſſe placabilia que
dura fuerunt. ¶ Primo deus q̃ dulcis
effectus eſt. ¶ Scđo angelus: q̃ totus
iocũdus eſt fact⁹. ¶ Tertio celũ: quia
ante durũ ꝛ clauſum tãdiu ſtetit aper
tum eſt. ¶ Quarto mors: q̃ mittebat
hoies ad lymbũ: nũc ad celũ. Suſcepi
mus deus miam tuã. Miam filij tui:
atqꝫ miam tue matris. O ieſu. De qua
Aug. Reuolue diligẽti⁹ diuine hyſto-
rie ſeriẽ. ꝛ ſi q̃d increbatoriũ: ſi q̃d ho-
rum occurrerit in ea de cetero ſuſpectã
habeas. ꝛ accedere verearis. Aplica fi
gurã Heſter. ꝛ vaſti: ꝯcludẽs ꝙ eſt ma
ter mie ꝛ nõ iuſticie. Uñ ptꝫ ſecũdum.
¶ Tertiũ pncipale dꝫ ꝛc. In pñti euã
gelio quattuor difficultates ſunt vidẽ
de. Prima quare de⁹ pcepit in lege: vt
in.xl. die puer portaretur in templũ.
Et in femina duplicabaſ dies. l.xxx.
dies. Rñdeo: qꝛ mulier plus peccauit
ꝙ hõ. Homo eñ vnũ pctm̃ cõmiſit: qꝛ
pomũ comedit ꝯtra diuinã iuſticiam.
ideo duplici pẽa puniſ maſcul⁹. ¶ Pri
ma in vtero: qꝛ.xl. diebus ſtat in vtero
materno ſine aĩa. ꝙuis phiſici dicant
xlvi. ¶ Scđa extra vterũ: qꝛ priuatur
diebus.xl. ab ingreſſu templi. Mulier

duo pctã cõmiſit. Primũ: q2 ſuperbiuit Gen. iii. Eritis ſicut dii: ſciẽtes bonũ ⁊ malũ. Scdm: q2 hoiem conduxit ad pctm̃ ſua pſuaſiõe: ideo punit quadruplici pena. Prima: q2 eius corpus ſtat ſine aia. lxx. diebus. Scda: q2 totidẽ puabat ab ingreſſu tẽpli. Tertia: q2 ſubiecta viro effecta eſt: quia ſupbiuit. Vñ ad Colo. iij. mulieres ſubdite eſtote vir. Aſculan⁹. Illa dom⁹ mihi diſplicet cuius gallina cantat gallo tacẽte. Quarta pena: vt cũ dolore pariat. Gene. iij. In dolore paries filios. vñ pt̃z p̃ma. ¶ Queſtio ſcda. quare maria ⁊ ioſeph obtulerũt in tẽplo par turturũ et duos pullos colũbarũ ⁊ nõ agnum vt erat pceptũ. rñdeo q2 illa oblatio agni erat diuitũ: maria erat paupcula. lz nobilis ⁊ ioſeph paup. Mat. xiij. Nunqd eſt fili⁹ fabri. Sed dic. Ubi erant theſauri magoꝝ. Rñdet Ber. q pauperibus maria erogauit: taliter q hodie oblationẽ pauperum oportuit offerre. ¶ Queſtio tertia q̃re poti⁹ voluit offerri turtures ⁊ pullos colũbe: q̃ alia aialia. Rñdet Tho. iij. par. q. xxxvii. ar. i. rõne ſue ſignificatiõis ⁊ ppꝛietat. Turtur tres habet ppꝛietates q̃ xpo cõueniũt. Pria: q2 eſt auis caſta. Scda aial ſolitariũ. Tertia auis loquax. quo ad primã ſignat puritatẽ xpi. quo ad ſecũdam ſignat eius cõtẽplationẽ. Xps ſolitarius aliqñ nauẽ ortum: montẽ elegit ad cõtẽplãdũ. Quo ad ter. iã ſignat eius pdicationẽ. Columba vo eſt aial mãſuetũ ⁊ ſimplex mãſuetudinẽ ipſi⁹ xpi ſignat. Quare nõ par columbarũ: ſicut pulli querũtur. Rñdet Tho. vbi ſupra. q2 eſt auis libidinoſa: que in ſacrificio non debuit offerri. ¶ Queſtio quarta. Quare candele portant in manibus. Rñdeo ad oſtẽdendã virginis puritatẽ. Aliq eñ audiẽtes virginem purificatã poſſent credere ipſam indiguiſſe purificatiõe. Igit vt oſtẽdat q tota fuit puriſſima: ſolẽniter ecclẽſia vt luminoſos cereos portem⁹: acſi ipſo facto eccl̃ia dicat. O maria nõ idiges purificatiõe: q2 tota ſplẽdida es: ⁊ tota pulchra: ſicut lumẽ hui⁹ candele: q̃s in manibus geſtamus: de quo lumine Dam. Aue fulgẽs margarita p quã venit mũdo vita: xps ſol iuſticie.

¶ De paucitate ſaluandoꝝ.

Multi ſunt vocati: pauci vero electi. Mat. xxij. ¶ Cõtremiſcunt humana viſcera lingua palato heret: omẽ humanũ ingeniũ deficit quãdo humana mens venit in cõſiderationẽ horribiliũ verboꝝ chriſti in euãgelio hodierno q multi ſunt vocati ⁊ pauci electi. Scdm doctores quadruplex eſt vocatio. ¶ Una per certum ſignum. i. per inſpirationẽ. ¶ Secunda per verbum viuum. i. predicatores. ¶ Tertia p infirmitates. ¶ Quarta per ſcripturas. Quid clamant prophete: euangeliſte: doctores. Uere illud apoſtoli. Impleamini agnitione voluntatis filij dei. Sed nolunt venire. Unde Grego. papa ſuper Mathe. Ad fidem chriſti plures veniunt: ſed ad celeſte regnum pauci perducuntur. Ille. Quod ⁊ ſaluator affirmat in parabola illa. Math. xxij. vbi poſt parabolam intulit in fine euangelij verba aſſumpta. Multi inqt ⁊c. De qua ſaluandoꝝ paucitate tria videbim⁹.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scdm dicitur declarationis.

¶ Tertium dr̃ reſponſionis.

¶ Primum dicitur ⁊c. Queritur dubium notabile in preſenti. Qui ſunt plures numero damnati: an ſalui. Circa hanc materiã due ſunt opiniones.

¶ Prima dicit q ſalui.

¶ Secunda q damnati.

Digitized by Google

¶ Prima opinio pbat intentum ſuum triplici ratione.
¶ Primo ratione inclinationis.
¶ Scdo ratione reuelationis.
¶ Tertio rõne electionis.
¶ Primo rõne ꝛc. Una maxia eſt phi i ij. Meta. in. iij. de aia. Unũquodqꝫ agens opatur ſm ꝓprietatem ſue nature. Ignis: qꝛ calidus: iõ calefacit. Sol qꝛ lucid⁹ illuminat. Lapis deorſuꝫ vadit: qꝛ grauis eſt. in. iiij. Ethi. Unuſqſqꝫ dirigit opa ſua ſm optimũ eoruꝫ q̃ ſunt in ipſo. ꝛ Boe. iiij. de ꝯſo: pſa. iiij. Agit eñ cuiuſqꝫ natura: qd̃ eſt ꝓpriuꝫ ei. Ad ꝓpoſitum. Si hoc agit creatura a fortiori deus qui eſt oium creator debet opari ſm ꝓprietatem ſue nature: qꝛ vt habet phs. ij. Metha. Qd̃ eſt cauſa alioꝝ: vt ſint talia: illd̃ maxime eſt tale. Exẽpli gratia. Si calida eſt aqua a fortiori ignis. Sed que eſt natura dei: ꝛ ei⁹ inclinatio. Rñdeo ꝙ ẽ mia ꝛ clementia. in ps. xix. Apud dñm miſericordia ꝛc. de peni. di. iij. c. mltiplex. Miſericordie dñi: nec menſuras ponere poſſumus: nec tpe diffinire. de peni. di. i. c. qꝛ diuinitatis natura. Diuinitatis natura clemẽs eſt ꝛ pia. xxij. q. iiij. c. vnuſqſqꝫ. ꝛ di. xxxix. c. diaconi. ꝛ xxvi. q. ix. c. ſi presbyter. ꝛ C. de nuptijs Limpialis. Nam ita credim⁹ dei beniuolentiã ꝛ circa gen⁹ humanũ nimiaꝫ clementiã: ꝙtum noſtre nature poſſibile eſt imitari. ꝛ Dañ. ij. Purga. c. iij. pctã mea horribilia fuerũt: ſꝫ diuina bonitas habet tam lata brachia ꝙ capit quecũqꝫ ad illã ꝯuertunt. Si igit miſericors: ꝗ inclinat ad miſerendum ſm naturã: igit plus debet in pluribus miſereri. Et ꝑ ꝯñs plures ſaluare ꝙ dãnare. Et ſi quis diceret ꝙ etiã inclinat ad iuſticiã. Rñdeo ꝙ magis ad miam ꝙ ad iuſticiã inclinat. Jacobi. ij. Supexaltat aũt miſericordia iudiciũ. Un Richar. in. iiij. di. xlvj. ar. ij. Miſericordia eſt deo naturalior ꝙ iuſticia: qꝛ reſpicit bonitatẽ ſue nature: iuſticia vo reſpicit pctã. Si eſt magis miſericors ergo plures ſaluabit ꝙ dãnabit. Et ſic erunt ꝛc. Scdo rõne ꝛc. Omnes electi qui ad padiſum habẽt ire: ſunt figurati in pmiſſionib⁹ factis abrae a deo: vt ſancta canit eccl'a. Signifer ſanct⁹ michael repñſentat eas in lucẽ ſanctaꝫ quã olim ab. pro. ꝛ ſe. eius. Ad ꝓpoſitum. Semẽ abrahe fuit ampliſſimum Geñ. xij. Egredere de terra tua. ꝛ infra. Faciã te creſcere in gentẽ magnaꝫ. Et xiij. c. Faciã ſemẽ tuũ ſicut puluerẽ terre. Si quis põt hoim numerare puluerem terre: ſemen qꝫ tuũ numerare poterit. ꝛ. xv. anteꝙ abrahaã haberet filium eduxit eũ foras di. Suſpice celũ ꝛ numera ſtellas. Incepit numerare. Unum dño ꝛc. O dñe nõ poſſum. Cui dñs. Sic erit ſemẽ tuũ. Preterea Job xv. Nunqd eſt numerus militũ ei⁹. q. d. nõ. Et dauid induxit filiũ loquentẽ patri. Dinumerabo eos: ꝛ ſup arenam multipli. Preſ ea. Apoc. vij. Uidi turbem magnã quã dinumerare nemo poterat. Et audiui numeꝝ ſignatoꝝ. cccc. milia ſignati ex oi tribu filioꝝ iſrael. Ex tribu iuda. xij. ꝛc. Ex tribu Rubem xij. ꝛc. Ex tribu Gad ꝛc. Ex tribu aſſur ꝛc. Ex tribu neptalim ꝛc. Ex tribu manaſſe ꝛc. Ex tribu Symeon ꝛc. Ex tribu leui. xij. ꝛc. Ex tribu Jſacar. xij. ꝛc. Ex tribu Zabylon ꝛc. Ex tribu Beniamim. xij. ꝛc. Ecce ꝙta mltitudo electorum. Et ſic numer⁹ electoꝝ erit maior
Tertio rõne ꝛc. Deus eſt immutabilis Malach. iij. Ego de⁹ ꝛ nõ mutor. i. x. Metha. Deus eſt mouens oia imobilis. Bona. in. i. di. viij. Diuina eſſentia eſt immutabilis. Boetius. Stabiliſqꝫ manens dans cuncta moueri. Ad ꝓpoſitum. Aut deus omnes predeſtinauit: aut partem. Si omnes: ergo omnes ſaluabuntur: quia: vt dicit magi

Digitized by Google

ſter in. j.c.iiij. Predeſtinatio eſt origo et fundamentum humane ſalutis: quod ſimiliter affirmatur per Aug. xxiij. q.iiij.c. nabuchodonoſor. Si uero dicis quod non omnes predeſtinauit: ſed ſolum partem vnam. Videtur hoc falſum aiunt iſti. Et ratio quia videretur quod deus eſſet perſonarum acceptor quod eſt falſum: quia dicitur Act. x. In veritate comperi: quia non eſt acceptor perſonarum deus. ſed vt dicitur Sap. vj. Equaliter eſt ei cura de omnibus: vt etiam dicitur xxij. q. iiij. c. ſicut. et extra de prebendis et dignitatibus. c. venerabilis. Et ſic plures erunt ſalui quam damnati. patet prima opinio. Secunda opinio eſt xpi qui non poteſt mentiri. Multi ſunt vocati. ad humilitatem ad bona opera: ſed pauci ſunt electi. Et ſic patet primum myſterium in preſenti. ¶ Secundum principale dicitur &c. Pono hanc concluſionem ſecundum omnes doctores quod pauci ſunt ſaluati reſpectu damnandorum: que concluſio probatur quintupliciter. primo ratione. ſecundo auctoritate. tertio exemplo. quarto figura. quinto experientia.

¶ Primo ratione infidelitatis.
¶ Secundo ratione malignitatis.
¶ Tertio ratione deuiabilitatis.

¶ Primo ratione &c. Concluſio maxima eſt omnium theologorum. Quod nullus ſaluari poteſt: niſi in fide catholica: neque vera: immo falſa eſt illorum opinio qui dicunt vnumquemque ſaluari poſſe in ſua ſecta. ad Hebre. xj. Sine fide impoſſibile eſt placere deo. Ephe. v. Una fides vnum baptiſma: vna eccleſia: vnus deus. extra de ſumma tri. et fide catholica. c. firmiter. Una eſt fidelium vniuerſalis eccleſia extra quam nullus omnino ſaluatur. et. xxvj. q.v.c. epiſcopi. Qui rectam fidem non habet: hic non eſt eius: ſed illius in quem credit id eſt dyaboli. et xxiiij. q. j. capi. quoniam vetus. Supra petram eccleſiam fundatam ſcio. Quicunque extra hanc domum agnum comederit propha-nus eſt. et Marci vlti. Qui crediderit et baptizatus fuerit ſaluus erit &c. Et Athanaſius. Quicunque vult ſaluus eſſe ante omnia opus eſt vt teneat catholicam fidem. Quam niſi quiſque integram inuiolatamque ſeruauerit abſque &c. et Tho. xxij. q. iiij. et in. iij. diſtin. xxiij. et alij doctores idem tenent. Numeremus ergo in hoc loco multitudinem fidelium ſi poſſibile eſt a principio mundi vſque ad xpm: et videbimus quod plures ſunt: immo fuerunt infideles quam fideles. Et tempore Abrahe ſolus ipſe erat cum familia ſua qui deum colebat: omnes alij quaſi infiniti idolatre erant: et omnes damnabantur. Preterea de centum millibus perſonis nullus ingreſſus eſt terram promiſſionis preter Joſue et Caleph: vbi quodque colabatur dyabolus: aut ſol: aut luna: excepto i iudea cum difficultate vbi notus erat: iuxta illud. Notus in iudea deus. Poſt xpi aduentum quamuis totus mundus audierit de xpo et multi credidiſſent: tamen paruum durauit illa fides: quia venit machometus qui quaſi totum mundum a fide xpi deuiauit. Preterea iudei per mundum diſperſi damnantur: quia non credunt. O quid dicam de malis chriſtianis qui non habent veram fidem: peiores paganis et infidelibus. Non credunt animę immortalitatem. O pater mortuo corpore deficit anima. O quis reuerſus eſt a partibus illis: quis vidit deum aut paradiſum: negant aliam vitam. Facecia illius ianuenſis nomine Ruffus. Hic fecit depingi in targeta ſua chriſti imaginem ab vna parte in deriſione ſi dei. Ab altera parte dyabolum: et ſe in medio cum breue di. Domine ſi me nolis. iſte me rogitat. Preterea tempore facini cani. Cum quidam fratres conuentuales conquererentur quod ſui milites ſibi abſtuliſſent tunicellas ſuas. Reſpondit. Non ſunt de meis: quia ſimul et tunicas abſtuliſſent: quia ſic precepit eis.

Digitized by Google

Unde q dñi tpales faciũt tot ſtrages
tot latrocinia pauperũ:tot angarias
ponũt:q2 nõ habẽt verã fidẽ cũ nõ cre
dant recipe penã acerbã p ſuis deme-
ritis. Vñ q ↄcubinari9 tenet feminã.
Uſurari9 res pauperũ.vñ q mercator
nõ facit iuſticiã.vñ q hoies nõ habẽt
timorẽ dei. Uere q2 nõ veri catholici:
⁊ fundati in fide. Et p cõſequẽs in ſua
infidelitate dãnanť. ¶ Scḋo rõne ⁊c.
Tãta eſt hoim malignitas q nõ debe
mus mirari ſi pauci ſaluãtur. Clamat
Jo. Tot9 mũdus in maligno poſit9 eſt
ſm Egidiũ. Mundus diuidiť in nouẽ
ſtatus q oẽs corrupti ſunt. Et per cõſe
quẽs pauci ſalui. ¶ Primus eſt ſtatus
plato⁊:⁊ clericorũ.qui eſt plenus ma
lignitate. Qui ſtatus a deo pfect9 eſt:
vt nulli liceat accedere:niſi vocat9 He
bre.v. Nec quiſq̃ ſumat ſibi honorẽ:
ſed q vocať a deo tanq Aaron. Antiq̃
tus eligebanť plati ad colũbe ſignũ:
vt pz de Ambro. de Aug.⁊ alijs. C. de
epis.⁊ clericis. l. ſi quẽquã. Non pcio:
ſed pcibus ordineť antiſtes. Uincẽti9
lib.iij. Speculi moralis dicens. A ſctõ
Petro vſq ad tẽpora ſilueſtri fuerunt
xxxij. pape:qui p martyriũ fere omnes
trãſierũt. Vñ poſt Sixtũ diu vacauit
papat9:⁊ nullus volebat aſſumere hoc
onus ⁊ pper paupratẽ:⁊ pper mor-
tes. Sed hodie p munera:p ſymonias
ingrediũtur ad eũ. Vñ Dan. xix. infer-
ni. Clamat cõtra hos. O ſymon mage:
o eius miſeri imitatores q res diuinas
q bonitatis debent eſſe ſponſe:vos ra
paces:auro et argento contaminatis.
Quid dicã de preſbyteris curatis. Ap
plica ad libitũ. Quid de religionibus.
Uere deficit calor illo⁊ primo⁊ patrũ
circa penitẽtias circa auſteritates. Cõ
clude. Multi ſunt vo. ⁊c. ¶ Secũdus
ſtatus eſt dño⁊ tẽporaliũ q plenus eſt
malignitate. q2 cũ deberẽt eſſe patres
ppli:iuſticiã ſeruãtes cauſas pauperũ
defendẽtes:oppoſitũ agũt:q2 dum in
teruenit nũmi:⁊ aurũ iuſticia nõ hʒ
locũ. Uirgi. iij. Eneid. Qui non morta
lia pectora cogis:auri ſacra fames. Lu
can9. iij. Ferrũ mortẽq timere auri ne
ſcit amor. Uerificatur ſententia. xi. q.
iij. c. Pauper dum nõ habet qḋ offerat
opprimitur. ⁊. xi. q. iij. c. qui recte. Mu
nera peruertũt hoim iudicia. Unde cõ
queriť dñs. Iſa. j. Principes tui infide
les:ſocij furũ. Ubi ſunt queſo iuſticie
pagano⁊. Juſticia. Seleuci. Bruti ro-
mani. Cõſtantini. Plures ergo dãnan
tur. Multi ſunt. ¶ Tertius eſt ſtatus
nobiliũ malignitate plenus. Qui de-
bent eſſe mites liberales et modeſti q
cõditiones faciũt hominẽ nobilẽ. Hie
ro. ad Celantiã. Nobilitas ſumma eſt
apud deuʒ clarere virtutib9. Peto a te
o Lugdunenſis. Quis dicitur nobilis.
Qui habet aurũ poſſeſſiones pulchrã
mulierẽ. Uere nõ. ſed ſola virtus que
homineʒ honorare dignũ facit. in. iiij.
Ethi. Honor eſt exhibitio reuerẽtie in
teſtimoniuʒ virtutis. Sed hodie ſunt
miſeri:mẽdaces:vſurarij: inhoneſti:ſu
perbi:pompoſi. Quod cõtra dantis. x.
Purgato⁊. O elati xpiani infelices ⁊
vani:qui eſtis mẽte ⁊ intellectu capti
⁊ cõfiditis in ſpe longe vite. Nõne ad
uertitis:q vermes ſumus. Et apoſto-
lus. Precipe diuitibus huius ſeculi nõ
ſuperbe agere. Et cõtra mulieres pom
poſas q valde peccant. de iſtis. Multi
ſunt vocati ⁊c. ¶ Quartus ſtatus eſt
coniugato⁊. Qui fideʒ pacẽq inuicẽ
debent ſeruare:⁊ cũ omni timore dñi.
Exemplũ mulieris:que coquebatur
ſancto patricio in gloria propter fideʒ
thori ⁊ pacẽ cũ viro. Sed hodie nõ eſt
fides nõ pax:q2 ſunt mali ideo et filij
participant. de his. Multi ſunt voca
ti ⁊c. ¶ Quintus eſt viduarũ:que de-
bent eſſe deuote eccleſiã viſitantes. de
quibus. j. Timot. v. Uiduas honora:

Digitized by Google

q̃ue vere vidue ſunt. Sed hodie ſunt
vagabunde. Multi ſunt ꝛc. ¶ Sextus
virginuꝫ. Ubi ſunt: O quot gemiueli.
O quot filij in latrinis. O quot ad ho
ſpitale in nocte deferūtur. ¶ Septim⁹
eſt mercatoꝝ: qui debent eſſe veraces:
nō iurare: vel periurare. Quod xp̃s do
cet Math. v. Sit ſermo veſter: eſt eſt:
non nō. Sed hodie mille periuria: per
corpus: p ſanguinē. Cōtra xp̃s Math.
vi. Nolite iurare oīno: neqꝫ per celum:
neqꝫ per terrā: neqꝫ per caput. vt dicit
Tho. in quolibetis. Periuriū grauius
eſt homicidio. ¶ Octauus eſt artificū
Qui artes ſua corrūpunt: ſed puniunt
dum fallunt alios artes eos fallūt. O
pater artes nihil valent. Scis quare:
q꜄ comitis in ea mille fraudes. Oſee.
ix. Area ꝛ torcular nō paſcet eos: vinuꝫ
mentief eis. ¶ Nonus eſt pauperuꝫ: q
equiparari volūt ciuibus. Non agno;
ſcitur plus vxor ruſtici ex ciuis. Et ru
ſticus vult deferre caputiū cū veluto.
Uade ad cuſtodiendū pecora. Multi
ſunt ergo vocati ꝛc. Uñ pꝫ ſecūda ra
tio. ¶ Tertio ratione ꝛc. Concluſio eſt
phĩ. ij. Ethi. Uirtus in medio cōſiſtit:
ꝛ verſaf circa difficile. Exempli gratia
de ſagitta ad ſignū. Nā ꝯtingere pun
ctuꝫ ſiue centrū eſt difficile. Recedere
auteꝫ ab hoc medio eſt facile vt pꝫ in
ſagittātibus ad ſignū. Ad propoſituꝫ.
Uirtuoſe agere cōſiſtit in attingendo
mediū: qđ eſt difficile. Recedere autē
ab hoc medio eſt facile. in. ij. Ethi. Dif
ficile eſt eſſe bonū. In eodē. Malū eſt
facile: bonū vero difficile. Ideo hiero.
aduerſus vgilantiuꝫ. Rara eſt virtus:
nec a pluribus appetif. Ouid. lib. ij. de
pomo. Nec facile multis inuenies mi
libus vnū. Uirtutes precij q̃ putet eſſe
ſui. Cum ergo ſint plures vitioſi q̃ vir
tuoſi. Ideo plures erūt dānati q̃ ſalui.
Uerte te ad crucifixū. O dñe de⁹ quo
vadūt luxurioſi: auari: ſuperbi blaſphe
matores: piuri. Clamā ad infernū quo
vadūt prelati mali epiſcopi cardina
les: de grege non curātes: ſed de cani
bus: ad infernū. Quo vadūt monachi
mali male viuētes. Ad infernū quo in
cantatores quo nigromātes. Ad infer
num. Quo vadunt tot aduocati: pro
curatores: notarij. Ad infernum. Quo
tot mercatores: artifices: laboratores:
Quo tot mulieres vane: luxurioſe: car
nales. Quo vadūt tot ignorātes: quo
rum plenus eſt mūdus. Que ignoran
tia: non excuſat ſm Tho. j. ij. q. lxxvi. ꝛ
Alexan. in. iij. par. ſum. ꝛ di. xx. c. ſi de
creta. Ignorātia craſſa ꝛ ſupina nemi
nem excuſat. Nonne eſt maior nume
rus ignorantiū q̃ ſcientiū. O pater ſic
Ergo multi ſunt vocati: pauci ꝛc. Pre
terea ciues mei: ſancta eccleſia tenet
q̃ nullus in mortali decedēs intrabit
eternā vitā etiā ſi chriſtianus ſit. Sed
quis eſt hic ꝛ laudabimus eum. Quis
hodie eſt alienus a xp̃o domino. Non
eſt chriſtianus qui nō facit opera: ꝛ no
men chriſtianitatis falſo ſibi vſurpat.
Quod cōtra Ambro. xxij. q. v. c. caueat
Mendaciū nāqꝫ eſt xp̃ianū ſe dicere:
opera xp̃i non facere. Ille. Et per ue
ritatē dicite mihi. Quid ſonat hoc no
men dignuꝫ. Quid ſignificat. Audite
queſo capitulū illud. Cū veniſſe. extra
de ſacra vnctione. A chriſto chriſtiani
dicuntur. ꝛ Augu. lib. iiij. de doctrina
chriſtiana. Ex ſacramēto vnctionis vo
cabulū omniū xp̃ianoꝝ deſcendit ꝛ no
men. Quod namē ille fruſtra ſortitur
qui xp̃m minime imitatur. Ille. Tur
ba teipſuꝫ. Si xp̃iani nūcupamur: et
nō erubeſcimus: omni timore dei poſt
poſito in tot facinora viuere. Non eſt
amplius verecūdia tenere feminā: vi
ras dare: odia tenere. Cur nō cōcordat
facta cū nomine. q꜄ vt dicif. xj. q. j. de
ricus. ꝛ extra de prebēdis. ꝛ dig. c. cū
ſm apoſtolū. ꝛ inſti. de donationib⁹. ſi

Est et aliud. In aute. de defensoribus ciuitatum in princ. Nois debent esse conso na rebus: quibus imponuntur. Sed ipse enim est apostoli verbum ad Titum .i. Confitentur se nosce deum: factis aut negant. Sed audite auribus cordis xpm. Mat. vij. Non ois qui dicit mihi dne dne: intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem patris mei. Sed quis est qui facit eius voluntatem: pauci sunt in quolibet statu et gradu: imo male viuunt. Uirtutes fugiunt: vitia amplectuntur. Et sic multi sunt vocati: pauci vero electi: vnde pars ro. ¶ Secundo auctoritate Augu. li. ij. de ciuitate dei. Plures hoies currunt in penas quam in gloriam. Et. xxi. idem affirmat. Et in libro de vero cultu. Arbitror enim tres mundi partes esse dannandas: eo quod in ipsis regnant infideles. De quarta aut: quid dicam: nescio nisi quod iohannes dicit. Totus mundus in maligno positus est. Ille. practica in verbo i maligno positus e. Quis sine horrore cogitare quat. quantum hodie habundauit iniquitas in fide. Illam psequuntur fideles non erubescunt publice fornicari adulterari. O quot mala fiunt. Et Grego. super Mat. Ad fidem plures veniunt: sed ad celeste regnum pauci perducuntur. Asculanus lib. iiij. c. iij. O elati xpiani infelices et vani: qui estis mente et intellectu capti et confiditis in spe longe vite nonne aduertitis quod vermes sumus. Idem affirmat iohannes de lignago. Et zaberella in cle. de sum. tri. et fi. ca. ¶ Tertio pbatur figura. Iudicum. vij. de gedeone. Cum pugnaret contra madianitas et secum haberet. xxxij. mille viros. Dixit illi dns. Multus popul' tecum est. Unde licentiauit ex eis. xxij. milia: et remanserunt. x. milia. Cui dns. Adhuc populus est mult': duc eos ad flumen et ibi pbabis viros aptos ad pugnam Qui aquam biberint in flumine: vt canes eos separabis ab alia pte. vt aptos. Qui aut curuatis genib' biberint separabis eos ab alia parte vt ineptos. Fuit aut numerus eorum qui aquam biberunt manus proijcientes ad os in. ccc. viri reliqua multitudo remissa est. et sic pauciores fuerunt electi. Moraliter pauci sunt qui sunt apti ad bellum spiale contra vitia quia plus se curuant in peccatis. Quidam vincuntur vitio gule. Quidam vitio superbie. Et ita pauciores erunt salui quam dannati. Quarto pbatur exemplis. Primo sacre scripture. In veteri testamento Ge. vij. Tempore diluuij octo aie vtriusque sexus sunt saluate in archa: ex tot milibus psonarum. Preterea Gen. xix. Ex Gomorra et Sodomia: solus Loth cum vxore sua saluati sunt oes alij sunt igne consumpti p peccatum sodomie. ¶ Preterea Numeri li. ca. inuenies quod ex centum milibus exceptis puulis et mulierib': nemo illorum a. xx. anis et supra excepto iosue et Caleph intrauerunt terram pmissionis. Que terra signat vitam beatam de qua ps. Portio mea dne sit in terra viuentium. Secundo exemplo sanctorum. Ber. post dies. xv. sui obitus apparuit cuidam monacho: cui inter alia interroganti: si difficile esset saluari vt scriptura testatur. Respondit quod verum erat. Et intulit. Eadem die qua ex hac vita migraui. iiij. M. ccc. hominum recesserunt. Et ego solus cum quodam heremita vitam celestem intrauim'. Et quidam bon' secularis penas purgatorias saluandus intrauit. Alij aut in infernum. ¶ Preterea quidam monach' lugdunensis: qui fuerat in heremo: per annos tres in maxima penitentia: post mortem apparuit episcopo ciuitatis lugduni. d. Ah ah iusticia dei quam terribilis es. Et mirans epus adiurauit istum di. Quis es. Qui respondit. O Iohannes age penitentiam grandis tibi restat via. Eodem die quo ego decessi ex hac vita recesserunt octo milia anime que omnes sunt dannate: exceptis quinque.

Duo eternã gloriã: ⁊ tres purgatoriũ
intrauerũt. Et quid mirũ ſi tot dãnan
tur cũ totus mũdus ſit plenus laque
is. Unde ſanct⁹ Anthonius raptus in
ſpũ: vidit totũ mũdus plenũ laqͥs. Et
flẽs clamauit. O dñe qͥs euadet tot la
queos. Rñdit ei dñs. Sola humilitas
antoni. Sʒ pauci illã ſequũtur. Unde
pʒ quomõ ⁊c. Uñ Ber. Receſſit cuſto
dia a p̃latis: deuotio a religioſis. reue
rẽtia a ſubditis: cõſiliũ a ſenibus: lex a
ſacerdotibus: iuſticia a rectoribus: eq̃
tas a iudicibus charitas a ciuibus: ve
ritas a mercatoribus: charitas a mun
do. Ille. Unde patet ſcõm ⁊c.
¶ Tertiũ dicit̃ ⁊c. Ubi reſpõdendum
eſt argumẽtis factis. ¶ Ad primũ re
ſpõdeo q̃ verũ eſt de diuina miſericor
dia: ſed pctõr indignuʒ ſe facit. Exem
plũ de ſole: de igne: de pane. Que etſi
agãt ſuos effectus: nõ tñ in omẽs niſi
in diſpoſitos: ⁊ ad recipienduʒ aptos.
Peccatores vero reddũt ſe ineptos: cũ
opere ei reſiſtant. ¶ Ad ſ'õm: q̃ de ele
ctis ⁊ dãnatis eſt loq̃ dupl'r. Aut abſo
lute ⁊ ſimpliciter: aut cõparatiue. Si
primo modo: ſic electoruʒ numerus eſt
magn⁹: imo quaſi īfinitus. O quot pa
triarche: quot pphete: quot martyres.
vbi dicit Hiero. q̃ poſſʒ fieri quotidie
feſtũ quinq̃ milia martyrũ. Et ſic au
ctoritates ⁊ rõnes ſupra adducte ha
bẽt intelligi. Que dicunt numerũ ele
ctorũ eſſe magnũ: eſt verũ ſimpliciter.
Aut loq̃mur ſcõo mõ cõparatiue. Sic
dico q̃ electi ſũt pauci: ſi bõi mali ↄpa
rent̃. Qd̃ pbo exẽplis. Accipe pugillũ
arene in mãibus a littore maris: abſo
lute grana arene ſunt magna ⁊ innu
merabilia. Sed cõparando illis q̃ ſũt
in littore maris dicũtur pauca: ſic eſt
de electis. Multi ſunt electi abſolute
ſed in cõparatiõe dãnatoꝝ ſunt pauci
Ideo de⁹ abſolute loquendo dixit ad
abraam. q̃ ſemen ſuũ multiplicaret ſi
cut puluerẽ ⁊ ſtellas celi: ſimpl'r loquẽ
do nõ cõparatiue. Ita pauci ſũt boni
vt poſſint ſtare i pugillo dei. Sap. iij.
Iuſtorũ aie i manu dei ſunt. ¶ Ad ter
tiũ q̃ vult omẽs ⁊c. Bonauẽtura in. i.
di. xlvi. ar. i. ⁊ Tho. in. i. diſtin. pe. Dĩ
duplex eſt volũtas. Antecedẽs ⁊ cõſe
quens. De prima vult oẽs ſaluos fieri
quia ad hũc finẽ hoiem creat: ⁊ dat ei
naturã capacẽ: liberũ arbitrium: docu
menta ſalutis: vt poſſet procurare ſuã
ſalutẽ. Secũda conſequẽs quo ad hãc
nõ vult. Exemplũ de mercatore q̃ filiũ
adoptat in ſuuʒ ⁊ cõmittat oẽs libros
apothece: ⁊ omnia bona in manibus
q̃bus poſſit mercantiã pficere. Uult
hic mercator q̃ filius ſit bon⁹: ſʒ poſt
multos ãnos iſte diſſipat oia ſua bona
ſua. Quid facit mercator: ſup furcam
ſuſpẽdit: ⁊ ei pdit oẽm amorem. Ad p
poſitũ. Ita de⁹ de prima volũtate vult
oẽs ſaluos fieri. Sed non ſaluãtur. q̃
faciũt oia mala. Quo ad hãc volũtatẽ
eos dãnat. Unde pʒ: q̃ multi ſunt vo
cati: pauci vero electi. In fine exemplũ
patris. Dominici: qui a pluribus viſita
tus. Dic nobis inquiũt verbũ ſalutis pa
ter. Cum lachrymis rñdit. Nõ ſemper
ſtet in timore dñi: q2 vane eſſʒ creatus
ſi poſtea dãnaret̃. Igit̃ multi ſunt ⁊c.

¶ In ſermone de flagellis dei ⁊c.

Venit ira dei in fi
lios diffidẽtie. Ephe.
v. ¶ Tãta eſt dignitas
⁊ excellentia veritatis
q̃ ſm oim theologorũ
ſniam p̃cipue Tho. in. iiij. di. iij. Tunc
q̃ debet p̃termitti etiã ſi forte aliqui
egre ferant. Unde Aug. libro de libe
ro arbitrio. et ponit̃ extra de re. iu. in.
vi. Si de veritate ſcandalũ naſcit̃: vti
us ſcãdaluʒ naſci permittit̃ q̃ veritas
relinquat̃. Et phs. i. Ethi. Sanctum eſt
prehonorare veritatẽ. i. ſup oia veritas

tem. Nō immerito: q̄a nō eſt aliq̄d ita dignū: ſicut veritas. Vn̄. iij. Eſdre. iiij. Forte vinū fortis rex fortis mulier: ſed ſuper oīa veritas vicit. Jō Aug. ad Dierony. Incōparabiliter pulchrior eſt veritas xp̄ianoꝝ q̄ Helena Grecoꝝ. Jō phs i. Ethi. Duobus exiſtētibus amicis ſanctū eſt honorare veritatem. De qua nunciāda Iſa. lx. Super montem excelſuz. Aſcendere tu qui euāgelizas ſyon. Exalta in fortitudine vocē tuam q̄ euāgelizas hierl'm: exalta noli timere. Et i. Thymo. iiij. Argue increpa obſecra ꝛc. Cū igitur in preſentiarū mihi p̄dicandi ſit officiū cōceſſum opus eſt obedire voci diuine ac aperire ſcelera populi huiꝰ vrbis. N. Et mala q̄ p ipſis ſceleribus a iuſto iudice ꝓuenient cito: niſi cōuertantur. Jam pluribus diebus laboraui: clamaui: minas ex parte dei p̄dixi: ac ventura flagella tn̄ modicā video emēdationē. Nūc aūt magis clare ꝛ aperte de flagellis in cōi ſermonē habere inſtitui: de q̄bus tria videbimus myſteria.

¶ Primū dr̄ opinionis.
¶ Scōm dr̄ inductionis.
¶ Tertium dr̄ remediationis.

¶ Primū dr̄ ꝛc. Utrū mala q̄ veniunt in p̄ſenti vita fama. peſtis cariſtia īfirmitates: ꝛ hmōi ſint a deo. Circa hoc triplex eſt opinio. Una dicit q̄ demon eſt hoꝝ maloꝝ cauſa. Hec opinio fuit. Manicheoꝝ. De quibus. xxiiij. q. iij. c. Quidā aūt heretici. Ratio illoꝝ eſt: q2 ponebant duo principia: vt etiā poſuit. Parmenides ꝛ Symonides. Bonū ꝛ malū. Malū principiū dicebant eſſe dyabolum. De quo Johānis. xiiij. Uenit eīn princeps mūdi huiꝰ ꝛc. a q̄ dicebāt oīa eſſe mala: ſcȝ peſtes penuria ꝛc. De bono principio deo dicebant ſe nō intromittere. Secūda opinio quorūdam phoꝝ qui credebāt oīa iſta venire ab influētia corpoꝝ celeſtiū: q2 vt dicit phs. i. Metheoroꝝ. A virtute ſuperiori regūtur iſta inferiora. Et in li de regimine principū. Inferiora a ſuperioribus regunt. Corruptio aeris dicebant hi: inducit peſtē ꝛ alia mala in p̄ſenti. ¶ Tertia opinio q̄ erat deꝰ. q̄a vt dr̄. Eccl'. xi. Bōa ꝛ mala vita ꝛ mors paupertas ꝛ hōeſtas a deo ſunt. Igitur dicebāt oīa mala eſſe a deo altiſſimo. Rn̄det Tho. i. pte. q. xix. ar. ij. In. xij. q. lxxix. Et Bona. in. ij. diſtinc. xxxiij. Quod triplex eſt malum.

¶ Primum eſt culpe.
¶ Secundū eſt pene.
¶ Tertium eſt damni.

¶ De malo culpe: deꝰ nō eſt cā mali q2 nō eſt cā pcti: ſed nr̄a volūtas: imo clamat hoi. Eccl'. xxi. Quaſi a facie colubri fuge pctm̄. Ex hoc dedit liberū arbitriū hoi Eccle. xv. Deꝰ ab initio cōſtituit hoiem ꝛ cōſtituit eū in manu cōſilij ſui. Unde non eſt cā peccati ꝛ mali culpe. ¶ Scōm malū eſt damni: vt iob cui deꝰ abſtulit oīa bona. ¶ Tertiū eſt malū pene. Et ſic deꝰ eſt cā oīm maloꝝ q̄ ſiūt in p̄ñti vita. Infirmitates: cariſtie: peſtilētie ꝛc. Amos. iij. Si eſt malū in ciuitate qđ dn̄s nō fecerit. ꝛ Iſa. xlv. Ego dn̄s ꝛ nō eſt alter formās lucē ꝛ creās tenebras faciens pacē ꝛ creans malū. Et hoc de malo pene. Quis conducit infirmitates. Quis peſtes. Quis cariſtias. Quis bella. Uere deꝰ. Qđ quidem facit duplici ratione.

¶ Primo ratione punitionis.
¶ Scđo ratione tranſgreſſionis.

¶ Primo punitionis. vt mala q̄ ſiūt puniat. q2 vt dr̄ in. l. vulneratus. ff. ad. l. aql. Delicta nō debēt manere impunita. Et rō ē. q2 vt dr̄. C. de furtis. l. ſi q̄s Impūitas delicti inuitat hoies ad malignandū. Un̄ tot mala: tot latrocinia tot homicidia. Occiditur hō: ꝛ adhuc malefactor ſtat in terminis p̄rie ſine pauore: q2 nō eſt iuſticia: vt dicit Augu

Digitized by Google

lib. iiij. de ci. c. iiij. Remota deniq; iu
ſticia: q̄d aliud ſunt regna: niſi apta la
trocinia. Vn̄ qn̄ vides aliquē ſuſpendi
aut decapitari: nō doleas ſ; poti⁹ gau
deas: qr iuſticia habz locū. Hiero. Non
eſt crudelitas pro deo pietas .ſ. malos
punire. Et Boe. li. iiij. de cōſo. Punire
malos iuſtū ē: ſ; ipos euadere ipūitos
iniqū. vn̄ Alexā. mag. faciebat honorē
furce dicēs eē mēſ; iuſticie. et h̄ dicit Au
gu. li. de ci. dei q̄ iperiū romanorū fuit
dilatatū ſup oēs mūdi mōarchias pp
iuſticiā q̄ in romāis regnabat: ⁊ q̄re tādē
ad nihilū deuēit: qr defecit i eis iuſticia
ſed hodie nō inuenit̄ in terra. Vn̄ bn̄
clamat iohā. i. J. iiij. Totus mūdus in
maligno poſit⁹ eſt. nūq̄ fuit tā malus
vt nūc nec ſeparatus a dei amore ⁊ pxi-
mi: vt nūc eſt. Primo dei. Antiq̄tus ho-
mies erāt calidi de amore dei: qn̄ ibāt
dormitū orabāt genib⁹ flexis pp̄ter pe
ricula iminētia in morte: vt pr̄ noſter.
De q̄ Mat. vi. Cu; oratis dicite pr̄ nr̄
⁊c. ⁊ credo. De q̄ de cōſe. di. iiij. Vos an
te oia ſymbolū dicatis: ⁊ Aue maria:
cū ſigno crucis in frōte cum filijs ſuis.
De qua Chriſ. Crux eſt aduerſus demo
nes victoria. De mane ibāt primo ad miſ
ſam: qr Mat. vij. Primū q̄rite regnu;
dei. Et ſicut vis corp⁹ reficiare q̄tidie:
ita aiam cibo ſpūali miſſe: q̄a illa die
nō potes male capitare. mō aūt nō fit
imo vt beſtie dormitū eūt abſq; orōne
⁊ cruce. Ad miſſas nō vadūt: tm̄ in fe-
ſtis. Et adhuc hn̄t cor ad mundi nego
cia. Et ō cōtra dr̄ di. i. c. Qn̄ ſtamus ad
orōnē frēs cariſſimi inſiſtere ⁊ inuigila
re ad p̄ces toto corde debem⁹. Cogita
tio tūc carnalis hois ⁊ ſecularis abſce-
dat. Murmurāt cōtra ſacerdotē eſſe p
lixū in miſſa. Nō ſic fuit mediolani tē-
pore .ſ. Ambro. Qui ad altare in miſſa
p tres horas rapt⁹ fuit: ⁊ interfuit exe-
quijs ſcti Martini. ppl's ſtetit deuote
Preterea dieb⁹ feſtiuis ſtabāt ad veſpe
ras ad cōpletoriū ad diuina officia.
Mō aūt ſupa porticas: p plateas ſtāt
vl' mō vbi aliq̄ ludūt rbeſſen. aliq̄ ad tri
ſpbos: in vbbis mutilib⁹ ⁊ ībōeſtis. Cō
tra q̄s Mat. xij. De omi vbo ocioſo
q̄d locuti fuerint hoies: reddēt ⁊c. Au
diunt mala de ꝓximo. Jn. ij. Metha.
Cōmē. di. Cōſuetudo audiēdi fabulas
magnū īpedimētū eſt in cognitiōe ve
ritatis. Preterea antiq̄tus ieiunabant
cū familia aploꝝ: vigilias: ⁊ alioꝝ ſcō
rū de p̄cepto. Mō nō irridēt. O pr̄ nō
poſſu; dormire incūbit fratrib⁹ ⁊ pſby
teris. Et iō ſi ieiunant in ſero collatio
cardinalis. Ex h̄ veniūt libidines. Pro
uer. xxix. Qui delicate nutrit ſuū ſer̄
poſtea ſentiet eū cōtumacē;. Preterea
ſeruabāt feſta: put dr̄ Exo. xx. Opus
ſeruile nō facietis in eo. ⁊ C. de feriis
l. Dies feſtos. Dies feſtos: dies maieſta
ti altiſſime dedicatos: nullis volu
voluptatib⁹ occupari: nec vllis exactio
nū vexationib⁹ pphanari. Dñicū diē ſic
honorabilē decernim⁹ venerādum vt a
cūctis executōib⁹ excuſet̄. Mō aūt ni-
hil. Mulieres laborāt vſq; ad tertiā ⁊
quartā horā noctis: ⁊ artifices ſilr. Pre-
terea ꝯfitebātur oēs paſcate: vt xp̄ian⁹
dz facere. de cōſe. di. ij. c. Seculares q̄ in
paſcha nō cōicauerit: catholici nō cre
dātur nec inter catholicos habeantur.
Jlle. Mō aūt o quot ſunt q̄ iā p. x. an
nos ſtāt ſine cōione: vn̄ in amore dei to
taliter defecerūt. ¶ Scdo in amore p
ximi. Antiq̄tus ſi mercator vl' ali⁹ veniſ
ſet ad paupertatem: alij eū adiuuabāt.
Qr vt dicit phs. ij. pol. Amicis auxiliari
delectabiliſſimū eſt: ⁊ ei ꝯdolebāt. Ju
ij. Rhe. Amic⁹ gaudet bōis amici ⁊ cō
dolet triſtib⁹ amici ſui iuxta illud. Fle
re cu; flētib⁹. Mō nō ſicimo gaudent
Qſine nunc: quia nunc deus eum caſti
gat. Preterea antiq̄tus ſi hō vendebat
domū: res: vineam: amici ipi pecuni
as mutuabant. Modo autem ſi pau-

Digitized by Google

per venit ad diuitē: mutuat pecunias cū vsuris. O lupone: video te. Preterea antiqtus quādo diues videbat viduā puellā petebat a patre quare nō maritabat eā. Rñdentes ꝓpter inopiā: dabant eis pecunias ⁊ modū. Modo autem querūt eas pro vitio carnis. Mittunt ambasiatores ⁊ lenones. Preterea antiqtus erāt hoīes benigni: charitatiui: largi: liberales nō tenaces. qꝛ vt dicit phs. iiij. ethi. Amicitia est melior diuitijs. nunc nō curāt de amicis: sed solū vt ꝯgregēt diuitias. Preterea mercatores olim vendebāt sine fraude ⁊ sine vsura ad tp̄s modo aūt cū mille rapinis. Ex hoc mittit deus flagella. vñ xvi. q. j. c. reuertimini. Si qñ fames et penuria: ⁊ rerū oim egestas opprimit mūdū sciamus hoc ex ira dei descēdere. Preterea Auenzoar medicus. Pestis inqt ꝯtingit: qꝛ dñs mādat eā ad hoīs punitionē. Auicēna. x. Metha. Intendas dispositionē oim rerū q ꝓueniūt. Et credo ꝙ deus dederit pestē de flagellis diuinis q descendūt sup ciuitates flagitiorꝝ. ¶ Scdo rōne ⁊c. In. ps. Propter irā inimicorꝝ distuli. Cur luciferū de empyreo. Cur adā de terrestri paradiso. Cur diluuiū in terra. Cur sulphur sup sodomā. Cur lxx. peste de populo dauid mortui sunt. Cur de Sēnacherib. clxxxix. milia ⁊c. vere ꝓpter peccata. vñ est ꝙ dñs punit italiā. Ciuitatem vnā ⁊c. Propt pctā q ibi regnāt. Unde patet primum. ¶ Secundū dicitur ⁊c. Que sunt ista pctā que deū inducunt ad flagella. Sex.

¶ Primum est mandatorum diuinorꝝ transgreſſio.

¶ Secūdū est diuini verbi despectio.

¶ Tertiū est vitij carnalis abhoiatio.

¶ Quartum est pauperum et orphanorum oppreſſio.

¶ Quintū est pximi nostri odiatio.

¶ Sextum est malorum imprecatio.

¶ Primū est ⁊c. Qñ nō seruantur diuina ꝓcepta. Deut. xviij. Si nolueris audire vocē dñi dei tui vt custodias ⁊ facias oīa mādata eius ⁊ cerimonias quas ego precipuo tibi hodie. Venient sup te oēs maledictiōes iste ⁊ apphendent te. Maledictꝰ eris i ciuitate. maledictꝰ in agro. maledictū horreū tuū: ⁊ maledicte reliquie tue. Maledictus fructus ventris tui: ⁊ fructꝰ terre tue. armēta boū tuorꝝ: ⁊ greges ouiū tuarꝝ. Maledictꝰ eris igrediēs. ⁊ maledictꝰ egrediēs: qd ita factū est. Factus fuit seruus in egypto: quadringētis annis sub pharaone: postea seruus eglon sub rege Moab. xviij. annis. postea seruus in Babylonia. lxxvij. an. sub Nabuchodonosor: sꝫ ex pietate liberati fuere p hesdrā ⁊ zorobabel. Videamꝰ nūc si diuina ꝓcepta seruant in hac vra terra. Vere nō plꝰ sed obedit demoni ꝙ deo. Clamat deus hoi. Nō hēbis deos alienos. Et demon dicit. Sint tibi dij tui bona tpalia q mag ea ꝙ deū diligas. Añ facit ea suū paradisum. Clamat deꝰ Nō aſſumes nomē dei tui in vanū. Et demō dicit. Sis piurus: blasphema sepius. Maledic nomē dei: ⁊ scṫorꝝ. In cātilenis inolue nomē dei ⁊c. Clamat deꝰ. Sabbata scṫifices. Et demō. In diebus festiuis nulla sit in te memoria dei: nulla recordatio salutis tue: fuge ecclesiastica officia. Clamat deꝰ. Honora prem tuū ⁊ matrē tuā. ⁊ demō. Sis eis infestꝰ verba vitupa. Clamat deꝰ. Nō occides. ⁊ demō. Iniuriā noli sufferre. Clamat deꝰ. Nō mechaberis. Et demō. Nō erubescas adulrari. clamat deꝰ. Nō furtū facies. ⁊ demō rape depdare sgrafigna. clamat deꝰ. Nō falsū testimoniū dices. nō ꝯcupisces rē pximi tui ⁊ vxorē ⁊c. Scdꝫ pcm ⁊c. Hiere. xxix. Hec dicit dñs deꝰ exercituū. Ecce ego mittā i eos gladiū ⁊ famē ⁊ pestē ⁊ ꝑseqr eos in gladio ⁊ fame ⁊ peste ⁊

Digitized by Google

per hoc dico. quia non audierūt verba mea q̄ misi ad eos p̄ seruos meos. Ille Ubi sunt q̄ audiūt diuina. pauci q̄dē. O quot plures remanent ad missā. O quot plures vadunt ad ſolaciū: nec vacant diuinis: alij ad tabernas: alij ad chorizandū. O pater ſcriptū est. Interpone tuis ꝛc. Utiqȝ socie. Sȝ tamē nō dimiſſis diuinis. Ideo ꝓpter hoc veniūt flagella diuina. Aug. Si gen⁹ xp̄ianorum p̄cepta vite accepitq̄ ſi ab oībus ſeruarent: nulla in terris eſſent mala. ¶ Tertiū est ꝛc. In autētico. Ut nō luxurient ꝯ naturā. col. v. Propter talia enim delicta. ſ. luxurie ſodomie ꝛc. fames ꝛ peſtilētie ꝛ terremotus fiūt. Ex hoc miſit diluuiū i terra. Gen. vij. Ex hoc ſup ſodomā ꝛ gomorrā ignē: ꝛ ſulphur pluit. Gen. xviij. et Gen. xiij. Sȝ q dn̄s abrahe apparuit. ꝛ indicauit interitū ciuitatū ſodome ꝛ gomorre ꝓpter luxuriā illorū. Abraā nolēs videre tm̄ exterminiū dixit ad dn̄m. Nūqd ꝑdes iustū cū impijs. Si fuerint iusti i ciuitate peribūt ſimul ꝛ nō ꝑces illis. Cui dn̄s. Si inuenero in ſodomis q̄nquaginta viros bonos: ꝑcā eis. Iterū orauit p̄ q̄draginta. Iterū p̄ triginta. Iterum p̄ decē. Un̄ ciuitas euerſa eſt: propter vlem ꝯtumatiā. ꝛ loth ſol⁹ cū vxore: ſunt boni inuēti: Que vxor retroſpiciēs: ꝯuerſa eſt in ſalis ſtatuā. O quot luxurie. O quot ſodomie. O quot fornicationes. Clamant latrine latibula vbi ſunt pueri ſuffocati. Unde Ezech. xxiij. Hec dicet dn̄s exercituū. Oculos veſtros leuatis ad immūdities vr̄as. Et feciſtis oēs abhominatiōes vr̄as: Unuſquiſqȝ vxorē ꝓximi ſui polluit. Sȝ viuo ꝛ ego. dicit dn̄s: q2 dabo terrā hāc in ſolitudinē ꝛ i deſertū. Ille. Fugies in ſiluas cū filijs ꝓpter peſtē. ¶ Quartū eſt ꝛc. Qn̄ paupes opprimūt orphani pupilli. Ex h̄ ira dei ꝓpe eſt. Exo. xxij. Uidue ꝛ pupillo nō nocebitis. Si leſeritis eos: clamabūt ad me: ꝛ ego exaudiā clamorē illorū: ꝛ ꝑcutiā vos gladio Ille. Opprimūtur hodie: q2 paupes ſunt: vt di. xi. q. iij. c. paup dn̄ nō hȝ qđ offerat: nō ſolū audiri ꝯtēnit: ſed etiā ꝯ veritatē opprimit. Cito violat auro iuſticia. Ille. Uis o ſocie vincere lites Unge man⁹ iudicis ex qua vnctione veritas opprimit. xi. q. iij. c. q̄ recte. Acceptatio muneꝝ: ꝑuaricatio eſt veritatis: ꝛ Deut. xvi. Munera ꝑuertūt vba iuſtorū. Ouid. de arte. Munera crede mihi: capiūt homieſqȝ deoſqȝ. Gen. xxxij. Placebo eū muneribꝫ: ꝛ ꝓpiciabit mihi. Ad vos clamo: o iudices: o p̄tores: audite qđ p̄ Iſaiā dr̄ Iſa. j. Principes tui infideles ſocij furū. Diligūt munera: ſequūtur retributiōes. Pupillo nō iudicāt: ꝛ cauſa vidue nō ingredit ad eos. Ille. De rege Cambiſe qui fuit filius Cyri regis ꝑſarū. Cum regnū patris obtinuiſſet: ꝛ dep̄hēdiſſet quendā ſuū iudicē iniuſte iudicaſſe ꝓpter munus partis cōtrarie: iuſſit eū viuū excoriari ꝛ filiū eius loco ſubſtituit: vt filius memor ſupplicij: timeret iniuſte iudicare. ꝛ Uale. lib. v. c. viij. de Manlio Torquato q̄ filiū ſuū decimū Syllanū noie indignū a domo ſua abdicauit. eo q2 quedā iniuſte ſentētiauit: ꝓpter munera. Un̄ filius ex triſticia priuationis ſe ſuſpendit: cuius exequijs nec pater intereſſe voluit. O iudices notate bene. Un̄ ſm̄ ſententiā Alber. quinqȝ ſunt neceſſaria in oīi bona ciuitate: aliter oportet vt corruat. ¶ Primo bonus pater ſpiritualis ſcilȝ ep̄s. ¶ Secūdo bonus magiſter ſcolarium qui paruulos inſtruat. ¶ Tertio medicus materialis. ¶ Quarto apothecarius. ¶ Quinto bonus rector: quia vt dicit philoſophus libro de regimine principum. Tunc ſolent homines timere regem quando vidēt ipſum timere deum. Unde patet quartū. ¶ Quintū

peccatum ⁊c. Quando ciues odiunt ſe
inuicem: ꝓpe eſt flagellum dei. Unde
dñs Leuiť .xix. Non ſtabis contra ſan-
guinem ꝓximi tui. Exodi.xxiij. Si vi-
deris aſinũ odientis te iacere ſub one
re: nõ pertranſibis: ſed ſubleuabis cuꝫ
eo. Quãdo ciuitates ſunt diuiſe: a deo
flagellanť. Deuť.xxviij. Adiunget tibi
dominꝰ peſtilentiam donec conſumat
te de terra: percutiet te egeſtate: frigo
re: ardore: eſtu: ⁊ aere corrupto: ⁊ perſe
quetur donec pereas. Ille. Turcus ſcri
ſit pio: ꝙ nõ timebat quenꝗ̃ vſqꝫ quo
regnabat guelfus ⁊ gibellinꝰ: quia ſci
licet eſſent occupati inter ſe ad deſtru
endum. ¶ Sextum. peccatũ ⁊c. Uide-
licet blaphemia dei ⁊ ſanctoꝝ: ſed di-
citur Iſa.j. Dereliquerunt deum blaſ-
phemauerunt ſanctuꝫ iſrael ab aliena
ti ſunt retrorſum. Sequitur punitio:
Terra noſtra deſerta: ciuitates noſtre
ſuccenſe ſunt igni. Unde tot flagella.
Certe a blaphemijs. Pius papa. Con-
fuſa ſunt oĩa: ⁊ turbata: blaſphema
tur paſſim pietas: ⁊ in mandatis ſuis
contẽnitur deus: nullus dei timor: nul
la legum reuerentia. ¶ Tertium dici-
tur ⁊c. Sunt tria remedia. ¶ Primum
eſt vite immutacio. ephe .iiij. Renoua
mini ſpiritu mentis veſtre. ⁊.j. Reguꝫ
ij. Recedãt vetera de ore veſtro. ¶ Se
cundum orationum ꝓclamatio. Oui-
dius de arte. Flectitur iratus prece ro
gante deus. Exemplum dñici de tribꝰ
lanceis ⁊c. ¶ Tertiũ diciť ſanctorum
inuocatio. Io.v. Uoca ſi eſt qui tibi re
ſpondeat: ⁊ ad aliquem ſanctoꝝ cõuer
tere. Applica hyſtoriã ſancti cuiuſcun
qꝫ: cum iſto notando petri de pal.iiij.
di.xlv.ar.ij. duplici rõne. primo rõe de
uotionis. Secundo patrocinationis:
qꝛ gratiam habent ſuper mala: vt An
thonius ſuꝑ ignes. Rochus ſuꝑ peſtẽ
N. ſuper ⁊c.

¶ De choreis.

Ducerunt in bo-
nis dies ſuos: in pun-
cto aũt ad inferna de
ſcendunt. Iob .xxi.
Poſtꝗ̃ natura huma
na decidit ĩ miniſerã
dam pcti ſeruitutẽ: ⁊ ꝙ ſenſualitas eſt
facta rebellans rõni: ꝓpter infectaꝫ ⁊
corruptam culpã ⁊ radicẽ primorũ no-
ſtroruꝫ parentũ eſt neceſſariũ homini
conſtituto in pñti vaſta ſolitudine et
valle miſerie: ſe laſſat ita in exercitijs
corporeis ſicut in ſpũalibus: in ꝓmerẽ
do regnum celorũ. Hoc habeť figurati
ue. Geñ.iij. In ſudore vultus tui veſce
ris pane tuo. ⁊ Hiero. ad Etheſifonem
Tepidũ diſcipulũ nõ amat xp̃s. Uul-
gariza. Et qꝛ ꝙ hõ ĩ hoc tp̃e carniſpri-
uij parũ cogitat de hac pñia ſuoruꝫ cri
minum cũ ſit occupatꝰ totus circa in-
eptas leticias choreарũ cantilenarũ ⁊
conuiuioruꝫ. Ideo ille dulcis ⁊ amoro
ſus deꝰ auidus ſalutis filioꝝ ſuoꝝ nos
auiſat vt tẽperemꝰ nos ab ineptis his
leticijs ꝑ os ſanctiſſimi ⁊ ſpeculi pa-
tientie. Iob ꝗ dicit verba aſſumpta.
Duxerũt ⁊c. In quibus verbis de cho-
reis loquamur: in quibus hoies cũ dã
no aĩe ac corꝑis ſe occupãt: ⁊ hoc ſub
tribus myſterijs.

¶ Primum diciť offenſionis.

¶ Scdm diciť malignationis.

¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Queriť dubiũ. Utrum ducere chore
as ſit pctm̃: aut mortale: aut veniale:
aut nullũ. Videť quibuſdã ꝙ nõ. Rõ
qꝛ aliqñ cõuenit hoi recreari. Unñ phs
viij.eth.c. Ois laborãs indiget requie
in.x.ethi. Ludere ꝑ tp̃s rõnem boni hꝫ
Cato. Interpone tuis: interdũ gaudia
curis. Ad hoc rñdet Alber.in.iiij.diſt.
xvj. Durãdus ordinis minorũ in.ij.ſen.
Archiep̃us in.ij.par.ſum. Qꝛ chorea ⁊
hmõi ludi ſcḋm ſe nõ ſunt mali: qꝛ bene

Digitized by Google

possunt fieri sine peccato: maxime. v. coditionibus concurrētibus prius erit licita chorea. Aliter non: sed erit pctm̄ graue. Prima .s. ꝙ fit tpe debito: vt pu ta tpe gaudij .s. in nuptijs tpe victorie aut liberatiōis patrie vel hoīs: aut in aduētu amici de terra lōginqua: vt fe cit pater filij pdigi. Luc. xv. Qui fecit in aduētu filij fieri magnos triūphos Scda ꝙ fit cū honestis psonis de qui bus nō sit presumptio mali: vt cū me retricibus: cōcubinarijs ⁊ hmōi: qꝫ ta les psone nō habent dare bonū nomē vt faciunt quidā qui chorizāt in lupa nari. O malivoli quid facitis. Tertia ꝙ fiāt a psonis secularibus nō religio sis qꝫ debent se in alijs occupare in li bris: in casibus cōscientie. vñ de eis. ij. Mat. i. Habentes solatio libros sctōs in manibus vestris: qꝫ di. lxxxvi. Igno rantia mat eſt oim delictorū. Quarta ꝙ honesto modo fiant: ⁊ nō cū gesticu lationibus nimis inhonestis: ⁊ inordi natis: vt faciunt plures. Stringere di gitum el calcaneo ⁊c. Quinta ꝙ cātus vel musica excitans in his nō sit de il licitis: sed de moribus ⁊ honestis ne so netur in eis cantio mala. O excuban tes. Istis nō concurrentibus: semp est pctm̄ mortale. Qd̄ pbatur triplici rō ne: vt chorizātes nullam causam habe ant excusationis.

¶ Primo ratione finis.

¶ Scdo ratione priuationis:

¶ Tertio nature incitationis.

¶ Primo rōne ⁊c. Conclusio phi. ij. de aia. ⁊ ij. phy. ⁊ Tho. j. ij. q. j. ar. iij. Qd̄ actus humani spēꝫ sortiunt a fine: qꝫ si finis bonus est opatio bona est. Si aūt econuerso operatio erit mala. Exē plum de illo qui dat elemosynā si dat p amore dei bonum est: si ex vana glo ria malus est. Cuius finis bon⁹ est ⁊c. Ad ppositum. Finis chorizandi cōiter ⁊ vt in pluribus est malus. s. pter li bidinem ⁊ petulantiam. Quis te indu cit o iuuenis ad choreas: nō cuꝫ oibus sed cū illa ⁊ illa: nō cum alia: vere pro pter libidinē voluptuosam. vñ Hiero. ad Heliodorū. Non credā viro dicenti mihi se illū euasisse a spectaculis mu lierum: cū Dauid ex eo ꝙ vidit Bersa bee lauantē in libidinē sit puocatus. Si dauid ad visum cecidit quāto plus iuuenis ad tactum. ⁊ Ber. Cū mulieri bus habitare: ⁊ de mulieribus nō cogi tare maius est ꝙ mortuos suscitare. ⁊ Hiero. xxxij. c. hospitiolū tuum: aut ra ro: aut nunꝙ mulierum pedes terant: qꝫ nō pōt toto corde cū deo habitare qui feminarū accessibus copulat. Vñ Ec cle. xiij. Qui tetigerit picē iquinabit ab ea. Et quāuis aliqui hoc agāt vt cho rizent bono fine vt amici quīt nō tā pau ci sunt. ¶ Scdo rōne ⁊c. Illud p quod priuamur glia padisi est mortale pctm̄ qꝫ nō nisi p mortale dānamur. Sed p choreas priuamur gaudijs padisi. Igi tur ⁊c. Quid dicis Aug. in sermo. Nec enī decet xpianum toto aio odisse aut dānasse: qd̄ seculū diligit. Amat enim sermones impudicos: diligit saltatio nes ⁊ motus pudicos ⁊ incōpositos: ⁊ saltationes mūdi cōmercia sunt demo niorum. Ille preterea exēplo patꝫ per Grego. in. j. dyal. de puella quedā noie Musa que choreis erat dedita. Virgo ei apparuit cū multis puellis albis in dutis: ⁊ cū illa tam deuotam pcessio nem aspiceret ⁊ secū vellet sociari: vir go phibuit di. Qꝫ donec esset choreis dedita: nunꝙ venire posset ad choreas celi. Die. iij. migrās ad celū iuit. Sic in pposito: nec chorizans poterit saluari ¶ Tertio rōne ⁊c. Mulier inquit. Ori genes arma dyaboli: ideo demon dedi lit cōtra hoiem p medium mulieris. ⁊ hoc tripliciter. Primo p colloquium. Scdo p aspectū. Tertio p tactū. ¶ Pri mo p colloquium. Aplus. Corrumpunt

Digitized by Google

bonos mores colloquia mala. puerb. xi. In multiloquio nõ deerit pctm: maxime hoc colloquiũ est in choreis. O facies singularis. O paradisũ ocul'. o labra rubicũda: ⁊ alia vba inhonesta ꝓvocãtia ad libidinẽ. Et vt dicũt doctores. Omne verbũ ꝓuocatiuũ libidinis est mortale. o quot dicunt. Eccl. ix. Cũ saltatrice ne sis assidu': nec audias verba illius. Et puer. ix. Colloquiũ mulieris: q̃si ignis. Ad loquelã hõ agnoscit. Mat. xvi. Loquela tua manifestũ te facit. ⁊. ff. de tutorib' ⁊ curatorib' datis ab his. l. his q. §. fi. Ex sermonib' ⁊ loquelis cognoscit quis sapiẽs: ⁊ iudicatur insipiens. ¶ Scdo per aspectũ Hiero. Gladi' igneus. facies mulieris. Et in vitas patrum. q̃dam pater dixit fratrib'. Meli' est videre demoniũ ꝙ mulierẽ ornatã. Eccl. ix. Auerte facies tuã a muliere compta. i. ornata. Prateica. Iste sunt que se ornant diuersis coloribus ⁊ vnguẽtis. o Katherina da mihi scerdotiũ ⁊ aliã illam piscidam: que oĩa sunt pctm: vt Tho. dicit. Contra tales dauid. Facies peccatoꝝ sumitis: peccatoꝝ. i. demonũ. Afaytant capillos. Exemplũ in li. de septem donis. Quedã comitissa cuꝫ multũ esset liberalis ad pauperes. ⁊ orationibus dedita: sed multũ vana in ornatu capilloꝝ: apparuit cuidã familiari mulieri sue di. se esse dãnatã ꝓpter ornatuꝫ capilloꝝ capitis. Vñ vidit mulier illa caput habere plenũ serpẽtib' mordentibus ipm loco capilloꝝ in penam illius vanitatis. O vane mulieres. Deferũt secũ mille farluge. Ex vna parte leuitates. ex alia corallia. ab alia pectorale. Ex alia cultros desunt eis forpices: vt apparerent fabri equoꝝ. Talis ornatus est meretricib'. puer. vij. Ecce occurrit illi mulier in habitu meretricio ꝓparata ad decipiẽdas aias. quod dñs cõqueri. Isa. iij. Eleuate sunt filie ⁊ ambulauerũt extento collo ⁊ nutibu' oculoꝝ ibãt. ⁊ plaudebãt. ⁊ ambulabant. ⁊ pedib' suis composito gradu incedebãt. Inducunt plura mala. Cum paris duceret helenã pulcherrimã Troiam pbi ne ipsam eius facieꝫ viderẽt faciẽ cooperuerũt. ¶ Tertio ꝑ tactum. i. Coꝝ. vij. Bonum est viro nõ tãgere mulierẽ: qꝛ palea stat male apõ ignem. De leone papa legit. Cum manus eius quedaꝫ mulier ex deuotione esset osculata incidit in grauẽ tẽtatiõnem ꝓpter ꝙ spõtaneo dictãte manus abscidit: sed virgo postmodũ restituit. Preterea cum quendã nouiciũ reprehenderet magister Iodanus eo ꝙ mulieris manus tetigisset. Respondit ille frater. O pater est bona mulier. Cui dixit. Terra vtiqꝫ bona est ⁊ aqua bona tamen ex vtraqꝫ se contingente fit lutum. Unde patet quomodo chorea est peccatum ⁊c.

¶ Scdm dicit ⁊c. Tres malignitates hui' vitij ſm doctores nostros inuenio.

¶ Primum dr dyabolica inuentio.

¶ Scdm dicitur dyabolica excecatio.

¶ Tertiũ dr facilis periclitatio.

¶ Primũ dr ⁊c. Dyabolus inuenit choreas: qꝛ vt videm' ad oculũ chorea est q̃dam circuitus de vno loco ad aliũ. Et hoc est iter dyaboli. Ipse enim circuit. Johan. i. Interrogat' a domino. Unde venis. Respondit. Circuiui terram ⁊c. Et. i. Petri. viij. Aduersarius vester circuiuit ⁊c. Qui ergo tripudiãt dyaboli facit officium quod ipse inuenit: scilicet choreas. In hystoria scolastica legitur ꝙ in egypto erat quidaꝫ taurus: quem testatur Plinius se vidisse. Hic sepe egrediebatur de flumine. Ad quem cum confluerent egyptij cum omni genere musicorum. ipse eleuabatur in aere super eos saltando et chorizando. Et illi egyptij ad stationem ipsius in terra mouebantur. Hic

erat demon in forma tauri. Et ſic di
xerũt a demone bellare in tauro tráſ
figurato. Et exinde deuenit ille mod⁹
ad alias nationes. ¶ Preterea in libro
de apibus. In quodã caſtro alemanie.
Apparuerũt demões in formis diuer
ſis maſculoꝝ ⁊ feminarum ballãtes ⁊
tripudiãtes. Ad quoꝝ ſpectaculũ exi
re oẽs de caſtello. Et cũ ipſi demones
cõpleſſent ſuos ballos euanuere. Uñ
viri ⁊ mulieres didicerũt ab eis dya
bolicas tripudiatiões ⁊ inhoneſtas ſal
tatiões.. ¶ Scõa malignitas ⁊c. Exce
cantur tales a demone: q̄ choreas du
cunt in loco quo nõ oportet: qđ fatuũ
eſſe oſtendo triplici ratione ſm̃ archi
epiſcopum in. ij. parte.
¶ Prima: quia nõ competit loco.
¶ Scõa: quia nõ competit ſtatui
¶ Tertia: q̄ non cõpetit tempori.
¶ Prima: q̄ nõ ⁊c. Sumus in exilio q̄
deberem⁹ eſſe in celo. Uñ flendũ eſt.
Aug. In valle ſum⁹ miſerie in qua ma
gis flendũ eſt: eo q̄ minus flemus. Fi
gura. iiij. Reg. xv. de filijs iſrael. Cũ
inuitarentur ad cantãdũ dixerũt. Quõ
cantabim⁹ ⁊c. Ad ꝓpoſitũ de nobis.
Eccl. xxij. Muſica in luctu importuna
narratio. Qđ inſinuat nobis puer dũ
naſcit̃ q̄ ſtatim plãgit. Uñ ſolin⁹ li. ij.
c. iij. de mirabilib⁹ mũdi. Naſcẽtium
vox pma: vagit⁹ eſt: ſenſus leticie dif
fertur in. xl. dieꝫ ſolus zoroaſtes eadẽ
hora riſiſſe fert̃: nec hoc naturale fuit
bonũ. fuit eñ inuẽtor ydolatrie. ¶ Se
cũdo nõ cõpetit ſtatui: q̄ eſt vbiq; pe
riculoſus. Et quocũq; ſe vertit reperit
vbi triſtet̃. Primo ſi ſurſum videt celũ
qđ amiſit. Scđõ ſi deorſum videt iſer
num peractũ ꝓ malis. Tertio ſi ante
peccata ſua. Quarto ſi retro tempus
male amiſſum. Quinto ſi a dextris: de
mon: caro: mũdus. Sexto ſi a ſiniſtris
mortẽ cũ pharetra ⁊ ſagittis. Inter tot
pericula poſit⁹ homo: chorizare nõ de
bet. Fatuus eſſet quis q̄ ad furcas du
ctus vellet ridere. Oẽs ſumus ſenten
tiati ad furcã mortis. Uñ nõ eſt nobis
gaudẽdũ. ¶ Tertio nõ cõpetit tẽpori.
Tempus eñ vite noſtre eſt curſus ad
mortẽ. Eccl. xxxviij. Mihi heri ⁊ tibi
hodie. Et pl⁹ papa Dñe blãche in epi
ſtola ne obſtaret viro deliberãti ire ꝓ
fide catholica cõtra turcã. Fugit vita
mortalis ⁊ quaſi ſumus cito euaneſcit
Querẽda eſt altera: q̄ neq; moleſtias
habet neq; finẽ. Illic theſaurizãdũ eſt
illic aſpirãduꝫ. Uñ legit̃ de alexãdro
magno: qđ eo mortuo acceſſit. Dioge
nes phs ad tumulũ ſuũ ⁊ ait. O alex.
heri nõ ſufficiebat tibi totus mũdus.
hodie aũt ſepultura q̄nq; pedũ cõten
tus es. Ille. ⁊ ideo Petrar. v. Trium
tpis. Trãſeũt veſtre põpe ⁊ elationes
Trãſeũt dñia: trãſeũt regna. Oia mor
talia tẽpus intercidit. ¶ Tertia maligni
tas ⁊c. In nullo pctõ ita de facili hõ ca
dit ſicut in choreis. Quid dicis o pr̃
Augu. In ſaltationib⁹ dyabolus ſpar
git dulcedines luxuriarũ. Redit ma
trona domũ multis vocib⁹ ſtimulata.
Redit virgo iniq̄tad aurib⁹: nec virgo
itegra nec mulier maritata. Redit tur
ba adoleſcẽtiũ: nec dũ mulier ſib⁹ ꝯiũcta
⁊ cõſciẽtia lacerata. Ille. Et vere nõ eſt
paſſus: quos demõ non numeraret. Job
xxxi. Nonne greſſus meos dinũerasti.
Et cõiter tales ſunt implicati in diu
ſis diebus ⁊ feſtis. Et ita fit vt q̄ non
reſpexerũt feſta ſanctoꝝ. In morte ne
minẽ habeãt aduocatũ. ⁊ ſic deſperati
moriuntur. Ad q̄d dedit deus oculos:
aures: pedes: manus oẽs ſenſus. Nec
ad corporis officiũ. Sꝫ chorizãtes in
laudẽ demonis: oia iſta occupãt. ꝓpter
ea iniuriãt xp̄o in oibus mẽbris. Qui
dam ſctũs orauit iuxta crucẽ. q̄d mag
iram diuinam ꝓuocaret ad vindictã.
Rñdeo q̄ chorizãtes ꝑcipue ab illis vi
tuperãt. Extenſio brachioꝝ: reſpicũt

expenſionem chriſti in cruce pro nobis.
Sertum capitis xpi coronam ſignat.
Riſus qui fiunt in eo. Quõ fuit deriſus
a iudeis. Beletũ ſignat quõ fuit dela-
tus facie. ¶ Tertium dr ⁊c. Duplex pu
nitio. vna tẽporalis. alia ſpiritualis.
Primo temporalis in pñti. Exo. xxxij.
Cũ moyſes de monte deſcẽdiſſet cum
duabus tabulis ⁊ ad caſtra appropin-
quaſſet vidiſſetq3 choros mulie⁊ ⁊ ho
minũ chorizãtiũ ante vitulũ argenteũ
cõfregit tabulas. Iratuſq3 occidit oẽs
chorizãtes ſc3. xxiij. milia. Preterea ia
cobus da vitriaco refert q in quada3
villa ſaxonie: qdam ſtabant ad chori-
zandũ in natalib9 diebus. Preſbyter
eos redarguit cũ non vellent deſiſtere
impcatus eſt eis vltionẽ dicens. Pla-
ceat deo vt ſic ſtetis per annũ. Qđ ⁊ fa
ctum eſt. Nam per totum annũ nec fa
mes nec ſitis eis aduenit. ſ3 ſub aqua
pluuie per annum ſtantes quaſi beſtie
In capite anni veniã poſtulantes ve-
niã obtinuerũt. Epũs colonieñſis Uber
tus noie ab hoc vinculo eos abſoluit
⁊ eos deo ſuo reconciliauit. Preterea
Mar. vi. c. de iohãne baptiſta qui fuit
decolatus ab Herode Antippa pp̃ter
ſaltationẽ puelle in cõuiuio. Punitus
eſt cum muliere ⁊ puella. Unde tot fla
gella: cariſtie: bella. Certe a choreis: q̃
dum deberent deũ laudare ⁊ ſanctos
diebus dñicis ⁊ feſtis chorizant. Un-
de Ezechie. xxv. Pro eo q plauſiſti ma
nibus ⁊ gauiſa es ex toto affectu ſup
terram. Idcirco ego extendã manum
meã ſuper te. ⁊ tradã te in direptiones
⁊ interficiam te. ſ. eterna morte. ⁊ Iob
xxi. Tenent tympanũ ⁊ cytarã ⁊ gau-
dent ad ſonitũ organi. In puncto aũt
ad inferna deſcendunt. ¶ Scđa pena
ſpiritualis. Circulus diſcipulus beati
Hieronymi refert ſe habuiſſe nepotes:
qui in ſua iuuẽtute mortuus apparuit
Cyrillo dicẽs ſe eſſe dãnatum: q2 in lu
dis ⁊ choreis ſe miſcuerit. Preterea de
muliere choreis dedita. Quidam iuue
nis in ballo quodã venit oĩbus ignot9.
poſtq̃ vero multũ cũ quadã trepudiaſ
ſet: ſuſtulit mulierẽ cũ qua chorizabat
in vlnas que amplius nõ eſt viſa. Erat
enim demon ille iuuenis. Unde ad in
fernum conducta eſt.

¶ Dominica prima aduentus.
De aduentu meſſie.

Ecce rex tuus ve
nit tibi manſuetus ſe
dens ſuper aſinam.
Mat. xxi. Confundit
⁊ ad modum inexcu-
ſabilem reddit ratio
nalem creaturã bonitas diuina illius
ſupremi dei: que indefeſſe nõ ceſſat vo
citare errantẽ aĩam a vepribus ⁊ ſpi-
nis peccati ad ſtatum pprie ſalutis p
varios ⁊ diuerſos modos: ſic per com-
municationẽ bono⁊ temporaliũ. Sic
per bonas ⁊ ſanctas inſpirationes. Sic
per patibula mũdi. Sic etiã pncipalr
per piã ⁊ deuotã repñtationẽ adue-
niẽti filij ſui in carne mortali ſm repñ
ſentationẽ ſacroſctẽ ⁊ militãtis roma
ne eccleſie. Et ſicut grãde fuit deſide-
rium illo⁊ barbuto⁊ antiquo⁊ patrũ
veteris teſtamẽti: vidẽdi illũ facie ad
faciem: ita etiã noſtrũ ad ſancte ope-
randũ: qđ deuotus Ber. cõſiderãs l. ij.
ſermone ſuper Cañ. dicit. Ardorẽ deſi
derij patrũ ſuſpirantiũ xpi in carne pñ-
ſentiã frequẽtiſſime cogitã3 ⁊ compũ-
gor ⁊ cõfundor in memetipſo: ⁊ vix cõ
tineo lachrymas: ita pudet temporis
corporiſq3 miſerabiliũ tẽpo⁊ ho⁊. Cui
nanq3 noſtrũ tm̃ ingerat gaudiũ gra-
tie huius exhibitio q̃tum ſctis veteri
bus deſideriũ pmiſſio. Interſere ſup-
plicationes patrũ. In vbo confundor.
Hic eſt q̃ a patriarchis eſt acclamat9.
Iſa. xvi. Emitte agnu3 dñe dñatorem

Digitized by Google

terre. ❡ Secundo a ꝓphetis. Iſa. xlv.
Rorate celi deſup: ⁊ nubes pluant iu-
ſtū. ❡ Tertio a regib⁹. Oſtēde nobis
dñe miām tuā: ⁊ ſalutare tuū da no-
bis. ❡ Quarto a mulierib⁹. o emanuel
rex ⁊ legifer noſter expectatio gentiū
⁊ ſaluatio earū: veni ad ſaluandū nos
dñe de⁹ noſter. Ab eccleſia. Excita dñe
potentiā tuā ⁊ veni: vt ab imminētibus
⁊c. Et q: initiū peccati fuit ſupbia. ad
qđ curādū neceſſaria erat hūilitas: q:
in. ij. Ethi. Cōtraria ꝯ̄trijs curātur. ideo
humilitatē amplecti voluit ꝙ ad nos
veniēs humilis in carne venit. ideo di.
Dicite filie ſyon. i. hieruſalē. Ecce rex
tuus ⁊c. In q̄bus verbis: q: hodie ſctā
mater eccleſia in offi cijs ſuis nobis ꝓ
ponit illud ſtupēdū admirādūq3 bene
ficiū aduētus in eſſe filij dei in carne
quē tāto deſiderio antiq̄ patres petē
do expectarūt. ideo de eo ⁊ nos loque-
mur. De quo tria contemplabimur in
preſentiarum.

❡ Primum đ: congruitatis.
❡ Scđm dicitur inductionis.
❡ Tertium đ: modificationis.

❡ Primū đ: ⁊c. Querit dubiū vtrū fuit
cōueniēs xp̄m incarnari. Circa hoc du
plex opinio. Una ꝯcludit ꝙ nō. Ratio
illi⁹ eſt: q: vt dicit phs. ij. phi. Fruſtra
fit ⁊c. Sed de⁹ humanā gn̄ationē po
terat liberare alijs modis ꝙ̄ ꝑ incar-
nationē. Augu. li. de tri. c. x. Dicim⁹ et
aliū modū poſſibilē ei fuiſſe: cui⁹ pote
ſtati oīa ſubiacēt. Alia opinio ꝙ ſic: q:
iſte mod⁹ fuit dignior. Dan. li. iij. Can.
vij. Oēs alij modi erāt mihi efficaces
ad ſatiſfaciēdū niſi dei fili⁹ ad incarna
tionē ſui nō fuiſſet humiliat⁹. Ad hāc
difficultatem. Tho. iij. parte. q. i. ar. i.
In. iij. diſtin. i. q̄ſtione. i. ar. ij. In. iiij.
cōtra ca. xlix. Et. lv. Bona. iij. diſt. xx.
magiſter. iij. di. xx. qđ ꝯueniēs fuit xp̄s
incarnari. Que ꝯcluſio ꝓbat vera tri-
plici rōne in p̄ſentiarū ſm doctores.

❡ Primo rōne diuinalis cōicationis.
❡ Secundo rōne diuinalis liberalitatis.
❡ Tertio rōe nature hūane exaltatōis.

❡ Primo ⁊c. Cōcluſio eſt Tho. iij. par.
q. i. ar. i. Qđ vnicuiq3 rei illud eſt ſibi
cōueniēs qđ ei ꝯuenit ſm ꝓprietatem
ſue nature. Exēpli gra. Cōuenit ſoli il-
luminare. Igni calefacere: hoi ſermoci
nari. Unicuiq3 rei ⁊c. Ad ꝓpoſitū. Na
tura diuina ſummi dei: nō eſt aliud niſi
miā ⁊ clementia: vt ꝓbat Diony. iiij.
de di. Cum ergo ſit ſumme bon⁹ ⁊ mi-
ſericors debet illā cōicare hominib⁹ oſtē
dere ⁊ declarare ⁊ facere nobis intelli
gibilē. quia vt habet Dio. iiij. di. ⁊ phs
i. ethi. ⁊. ij. anime. Bonū eſt ſui diffu.
Propriū bonum eſt ſeipm cōicare. De
ipſa dauid. Apud dñm ⁊c. De peni. di
ſtin. i. c. multiplex. Miſericordie domi
ni nec menſuras ponere poſſumus ⁊c.
Et de peni. di. i. diuinitatis natura cle
mens eſt ⁊ pia: magiſq3 ad indulgen
tiam prona ꝙ̄ ad vindictam. C. de cō
ptis. l. imperialis. Nos ita credimus
dei beniuolentiā ⁊ circa genus huma
num nimiā clementiā ꝙ̄tū3 noſtre na
ture poſſibile eſt imitari. Qui quoti
dianis hoim peccatis ſemper ignoſce
re dignatur: ⁊ penitentiā noſtrā ſuſci
pere. Ibi. Et dañ. li. iij. purga. Pecca
ta noſtra horribilia fuerūt: ſed diuina
bonitas habet tam lata brachia q̄ ca
pit quecūq3 ad illam cōuertūtur. Beni
gnus ergo deus debebat illā miām cō
municare. In teſtamēto veteri. Deus
erat rigidus. ps. Deus vltionū dñs ⁊c.
Eccl'. xx. Ego ſum dñs deus tuus for
tis zelotes viſitās iniq̄tatē patrū in fi
lios in tertiā ⁊ quartā gn̄ationē eorū
qui oderūt me. Non dicebat pater: ſed
deus iuſticie. Quidā ligna colligens
die ſabbati: precepto domini lapida
tus eſt. Similiter alius blaſphemans
Dānauit luciferum in perpetuū. Ex
pulit Adā de paradiſo. Gen. iij. Miſit

diluuium in terra. Gen. vij. Miſit ſul-
phur ⁊ ignẽ ſup ſodomam ⁊c. Gen. xix.
Submerſit pharaonẽ. Exod. xiiij. per
cuſſit: xx iij. milia ꝓpter adorationẽ vi
tuli. Exo. xxxij. c. ꝑcuſſit. clxxxv. milia
ex ꝑcō blaſphemie de ꝑplo Sennache
rib. iiij. Reg. xix. de ꝑplo Dauid. lxx. mor
tui ſunt. ij. Reg. vlti. Debebat ergo mi
ſericordias ſuas declarare. Sed meliori
modo eã nõ potuit oſtendere ꝙ vt no-
biſcum conuerſaretur: qꝛ vt hꝫ phs. viij.
ethi. Nihil eſt tam ꝓprium amicorum
ꝙ ſimul viuere ⁊ ſimul cõuerſari. Non
te ſcandalizat ſi quẽ vides aſſociatus.
Ipſe aũt vt hanc amicitiã oſtenderet
nobiſcũ cõmorat⁹ eſt. Baruch. iij. Poſt
hec in terris viſus eſt: ⁊ cũ hoibus ⁊c.
Sed hec amicitia plene completa eſt:
quãdo verbum factũ eſt caro. vñ Hie-
ro. ad Damaſ. papam de filio ꝓdigo.
Que maior põt eſſe clemẽtia ꝙ vt fili
us dei filius hois putaretur decẽ men
ſium faſtidia ſuſtineret: partus expe-
ctaret aduẽtum inuolueret pãnis ſub
iceretur parentibus: p ſingulas adole
ret etates: ⁊ poſt contumelias vocum:
alapas ⁊ flagella crucis p nobis fieret
maledictum vt nos a maledicto legis
abſolueret. Ille. O vere beata etas. O
vere aureũ ſeculum: in quo experimur
dulcedinẽ filij dei p nobis incarnati.
Ex ſpeciali priuilegio videbis xp̃m in
carne: in preſepio: in feno iacere: ab ani
malibus adorari: ⁊ a paſtoribus. Hoc
priuilegiũ nõ eſt cõceſſum Abrahe ſan
ctiſſimo homini: nõ Iſaac: non Iacob
Unde xp̃s Luc. x. c. Beati oculi qui vi
dent q̃ vos videtis. Scdo ⁊c. Conclu-
ſio eſt Tho. iij. parte. q. xlvi. ar. iiij. Aſ
leran. iij. parte. ⁊ Bona. iij. di. xix. Qꝛ p
pter pctm̃ primoꝝ parentũ nobis clau
ſa eſt ianua paradiſi. ad quã aperiẽdã
nullus inuentus eſt idoneus. Non an
gelus: nõ cherubin: nõ patriarcha: non
ꝓpheta: niſi ſolus filius dei. Unde ps.

xvij. Omnes declinauerunt ſimul inu-
tiles ⁊c. In ſcriptura. deuter. xxv. ẽm
menſuram delicti erit ⁊ plag. ꝝ mod⁹
⁊. xvi. q. i. ẽm qualitatẽ delicti: ipõnẽ-
da eſt pnia. O cõfeſſores notate. Sed
pctm̃ primi hois fuit infinite offenſe:
⁊ iniurie: igit requirebat ſatiſfactionẽ
infinitã que nõ erat in alia pura crea-
tura. Qd fuerit infinite offenſe pro-
batur hoc modo. Eſt vna maxima ca-
noniſtarum ⁊ iuriſtaꝝ. Primo canoni-
ſtarum. de pe. di. i. c. duo facta. ⁊ xij. q.
ij. c. gloria epi. ⁊ xxij. q. ij. c. mouet. ⁊ xx
vij. q. i. c. nuptiaꝝ. Scdo p iura. l. ite
apud. §. qd ait pretor. ff. de re militari
⁊ l. oẽ delictum. §. qui manu. vbi ha-
bet ꝙ offenſio ⁊ iniuria menſurat ẽm
dignitatem pſone. Exẽpli gratia. De p
cuſſione ſerui ⁊ dñi. de infamia ſecula
ris ⁊ religioſi. O ſocie ⁊c. de cardinali
⁊ papa. Ad ꝓpoſitũ. Cum deus ſit in
finite bonitatis. iuxta illud Apoc. xix.
Rex regum ⁊ dñs dñantium. Sequit
ꝙ culpa primi hois fuit infinita. ſit in
finita ergo requirebat ſatiſfactionem
infinitã que nõ erat in pura creatura
cum ſit finite operationis. ⁊ ẽm phm
iij. phi. Et primo celi. Finiti ad infini-
tum: nulla eſt ꝓportio. in. viij. phi. Im
poſſibile eſt in corpe finito eſſe poten
tiam infinitã. vñ Chriſo. Nemo inter
mortales reperiri poterat q̃ nõ interitu
indignus videret. Et dantes. iij. para
diſi. Cah. vij. Ueſtra natura ſicut tota
peccauit i origine ⁊ poſteritate ab his
dignitatibus vt a paradiſo repulſa fu
it: vñ ſe nõ potuit ſi bene inſpicias re-
dimere aliqua arte ⁊ via: vñ opus fuit
ꝙ xp̃s mitteretur vt portaret facinora
noſtra. Uñ dauid. Que nõ rapui exol
uebam. Tertio ⁊c. Concluſio Augu. in
ij. di. i. c. vi. Fecit deus rationalẽ crea-
turam vt ſummũ bonum intelligeret
intelligendo amaret: amando poſſi-
deret: poſſidendo frueretur. Sed hoi-

Digitized by Google

mō dexius factuſ erāt ⁊ viam pdide/
rat p pctm̄ primi hoīs:⁊ nemo hāc viā
ſciebat:quidā adorabāt ſolem:quidaꝫ
lunā.quidā ſtellas.Sap.v.Errauim⁹
a via veritatis ⁊ iuſticie lumē nō luxit
nobis:vt ergo hanc viā inuenire poſſe
mus miſſus eſt nobis: bon⁹ dux ieſus
dulcis.vñ de ſe dicit Jo.xiiij. Ego ſuꝫ
via.ſup quo Aug.Si celum deſideras
ego ſum via.Hunc ductorē ſancti pa/
tres affectarūt.Eſa.xvi.Emitte agnuꝫ
dñe dñatorem terre.Et qꝛ homo pote
rat terreri conſiderata ſua fragilitate
in oībus exēplum dedit patientie.Si
grauaris infirmitate:ipſe a planta pe
dis.Si infamia:ipſe a iudeis deriſus
Demoniuꝫ habes.Si paupertate: ipſe
paup.Vulpes inqt foueas habēt:⁊vo
lucres celi ⁊c. Nudus ponit̄ in cruce:
ſpinis coronat̄ vt nos ſublimaret.Vñ
comparat̄ filio cuiuſdā regis: qui phi
locaptus de quadā ruſticana muliere
ipſm in vxorē cepit:dimiſſis filiab⁹ ci/
uiuꝫ ſuoꝝ. Quis eſt filius regis.Eſt
xp̄s qui cepit in vxorē carnem noſtraꝫ
q̄ eſt filia Ade.Et ſup oēs hanc conta
dinem exaltauit.ſ. ſup angelos. Hanc
dignitatē cognouit angel⁹. Apoc.xix.
quando Johānes angeluꝫ adorare vo
luit.Vide inquit ne feceris:ſuper quo
Greg.Timuit adorari a natura huma
na pꝑter aſſumptā cum verbo carnis
noſtre ſubam. Unde pꝫ q̄uo fuit ⁊c.
¶ Scd̄m dicit̄ ⁊c.Triplici rōne induci
mur ad ipm ſuſcipiendum,
¶ Primo ratione ſtatus.
¶ Secundo ratione affectus.
¶ Tertio ratione beneficij.
¶ Primo ⁊c.qꝛ ei⁹ ſtatus eſt ſublimis
qꝛ eſt rex.Ecce inquit rex ⁊c.Si eñ ad
vos venit aliq̄s magnus dñs:dux:co/
mes:rex vere cū tripudio ipm accipe/
remus:multomagis xp̄m qui nobiſcum
ſociat̄ in hoc aduentu:qui eſt rex.Ecce
rex:qui rex triplex habet regnum.

¶ Primum celeſte.
¶ Secundum terreſtre.
¶ Tertium infernale.
¶ De quibus apl̄s.phi.ij. In noīe ieſu
oē genu flectat̄:celeſtiū: terreſtrium:⁊
infernoꝝ.Et ſicut habet triplex regnū
ſic habet tres differētias militū:quos
poſuit in his regnis ſm̄ illoꝝ merita
⁊ demerita.Quidaꝫ ſunt milites triū
phantes.Quidam ſunt milites terga
ꝓbentes.Quidā ⁊c.qui pugnauerūt ꝯ
vitia mundū: dyabolū occupantes ſe
in bonis opibus:vt apl̄i:martyres: cō
feſſores.dñicus Franciſcus.Tales co/
ronati ſunt in primo regno.Apocal.ij.
Eſto fidelis vſq ad mortē:⁊ dabo ti/
bi coronā vite.ij.Timo.ij. Nō corona
bitur niſi q̄ legitime certauerit.In cro
nica ordinis.Duꝫ fratres mat.dicerēt
pigre ⁊ ſomnolēter:virgo eis apparuit
di.Fortiter fratres:qꝛ grandia premia
ſunt vobis pꝑparata.Non credas coro
nari in primo regno:niſi fueris ſtrenu
nuis miles xp̄i.Quidā ⁊c.Di ſunt qui
qui nolunt regnare:ſed in oī ſtrepitu
terga vertunt:nō ſunt ſtrēnui milites
Tales non ſunt apti:qꝛ pigri.Figura.
Jud.vij.de Gedeone dum pugnaret ꝯ
Madianitas:⁊ ſecū haberet.xxxij.mi
lia viroꝝ dixit illi dñs.Mult⁹ pplus
tecum eſt:vñ licentiauit ex eis.xxij.mi
lia:⁊ remāſerūt.x.milia.Cui dñs. Ad
huc ppl̄s eſt mult⁹.duc eos ad flumē
⁊ pbabis eos.Qui biberit aquā de flu
mine vt canes non curuando ſe:eos ſe
parabis ſeorſuꝫ vt aptos.Qui curuatis
genibus biberint:ſeparabis eos ab a
lia parte:vt ineptos.Qui numerus eoꝝ
apti ad bellū fuit.M.ccc:⁊ reliq̄ mul
titudo remiſſa eſt.Moral. Pauci ſūt
apti ad certamē in hoc mundo.Tales
ponunt̄ in tertio regno.ſcꝫ in inferno:
qꝛ ocioſi ſteterūt.Quidā ſunt q̄ aſſidue
pugnant cōtra vitia:de quoꝝ numero
ro erat qui dicebat Ephe.j. Nō eſt no/

Digitized by Google

bis colluctatio aduerſus carnem et ſan
guinem: ſed aduerſus principes et pote
ſtates. Qui vult poni in primo regno.
oportet pugnare: quia vt dicitur. C. de his
qui nō expletis ſtipēdijs in .xij. libro .x.
Stipendium quod promittitur militib9
ſolui nō dz niſi finita militia. ¶ Secū
do ratione etc. Quia frater noſter eſt et
ꝓpinquus. Unde dicitur Luc. Glo.
id eſt de tua ꝓgenie genitus. Duas ꝓ
genies fecit deus. ¶ Primā naturā an
gelicam. ¶ Secūdā naturā humanā.
Potius voluit cōtrahere affinitatē cū
natura humana: quam angelica. Hebr. ij.
Nuſquam angelos apprehendit. Ideo di
cit Lucas. Gen. xxvij. Frater enim et caro
noſtra eſt. Et dauid. Narrabo nomen
tuū fratribus meis. Sup quo Bernar.
Puto quia iam me deſpicere non poterit
os ex oſſib9 meis: et caro de carne mea.
Deſpexit deus generationē humanā p
annos .v. milia. quia ad lymbū illos mit
tebat nunc autē inquit Bern. nō ſic. Unde
poſſumus contēplari: quando voluit
incarnari et relinquere ſuos ciues. An
gelici ſpiritus miſerūt ambaſiatores.
¶ Uenit prima ambaſaria que miſſa
fuit a prima hierarchia di. incuruādo
ſe. O hic dñs noſter: quid eſt homo quia ma
gnificas eum. Enumera hic beneficia.
Dotaſti eū lumine rationis. Ad tuam
imaginē creaſti. Potuiſſes eū lignum
lapidē facere. Et nunc vis ad illū ire
et te induere ſclauina. Rndit eis. Amo
re langueo. ¶ Secūda ambaſaria miſ
ſa eſt. ſecunda ambaſaria di. Cur vis o
bone magiſter ire ad hoies malos et p
phanos. Uere ſi ibis: eris male contē
tus. Te percutiēt. te ad colūnam liga
bunt: oculos imbindabūt. te cruci affi
gent. pedes perforabūt et manus. Re
ſpōdit illud verbū. prouer. viij. Delicie
mee eſſe cū filijs hoim. i. ſunt cū filijs
hoim. O charitas immenſa. ¶ Tertia
ambaſaria: miſſa a tertia hierarchia.

Uera amicitia fundatur in aliquo bo
rum bonorum. Aut in bono vtili. Aut de
lectabili. Aut honeſto vt habetur Tul.
lib. de amicitia. et tho. xxij. q. xxij. ar. j.
et phs. viij. Ethi. Sed dic nobis quam
vtilitatē habebis de hoie. Ille eſt qui
te millies blaſphemat: qui falſa ſacra
menta capit: Eſt ſaccus vermiū mendi
cus tibicē. etc. Reſpōdit eis xps. Amo
re langueo. Unde aſſimulatur filio cu
iuſdā regis qui cū interrogaretur a patre.
Fili quantū me amas oſtēde. Non po
tens verbo exprimere: opere oſtendit.
Extēdit brachia et capite inclinato: to
tum poſuit ſe ſup patrem di. Tantū te
diligo: et me totū do. Ad ꝓpoſitū. Tan
tum xps hoiem amauit: quod totū ſe de
dit in manib9 pctorum. Johānis. Maio
rem charitatē nemo habet: quam vt aiam
ſuā ponat quis ꝓ amicis ſuis. ¶ Tertio
rōne etc. quia nobis beneficia cōtulit. Unde
dicitur. Uenit tibi manſuetus. Glo. i. ad
tuā vtilitatem. Ubi. nota ſm phm. iiij.
ethi. Quod tres ſunt differētie amicorum
¶ Quidam pro bono vtili.
¶ Quidam pro delectabili.
¶ Quidam pro virtuoſo.
¶ Quidā pro bono: vt ſunt amici mer
cenarij: qui ad tēpus diligūt. ſcz in tē
pore proſperitatis. De iſtis Eccle. vj.
Eſt amicus menſe. In eodē. Eſt amic9
et ſocius menſe. et Ouid. lib. Tri. Cum
fueris felix multos numerabis amicos
Aſculanus. O quot amicos. O quot
cōiunctos nobis adherēt in felici ſta
tu contrarijs flantibus ventis. Amor
talium fructū tantū durātem manet. de
talibus Ambr. Facilis vox et cōmunis
tuus ſum totus: ſed paucorum effect9 Ca
ue ne incidias in miſeriā: quia paucos in
uenies amicos. Exēplum Job. vi. Poſt
quam amiſit oīa bona dixit. Ecce nō eſt
auxiliū mihi: neceſſarij quoque receſſe
runt a me. Unde apli ſecuti ſunt xpm ad
nuptias ſicut amici pro bono vtili: ſed

Digitized by Google

in paſſione ipſum reliquerunt. Preterea miluus ſequitur mulierē dum portat tripam ad aquā quā nō ſequitur dū vadit ad eccleſiā. ¶ Secūdo q̄dā ꝛc. vt ſunt carnales qui iuuēculas amant amore carnali. O pater amat me. Et ſi dedit manicas rubras illecebri: et alia dona fecit pro bono amore: videbimus quādo turgeſcet virgultus. Talis amicitia nō eſt bona: q2 non eſt fundata in virtute. in. viij. Ethi. Amicitia tūc eſt perfecta quādo eſt ꝓpter virtutē. Exēplum valerij de duobus amicis de quibus lib. vi. Qui amici inuicē cū vnus alterū inuitaret ad malū. Reſpondit q̄dā nomine Publius. Quid mihi de tua amicitia ſi propter eā me oporteat inhoneſta agere. Uñ pꝫ ſcða differentia. ¶ Tertio. Quidā ſunt amici ꝓ bono virtuoſo. Iſti ſunt q̄ oī tpe amāt: ⁊ ꝓſperitatis: ⁊ aduerſitatis: iuxta illud puer. xvij. Omī tpe diligit q̄ amic⁹ eſt Qui ponerent vitā pro amico. In hac amicitia duo fuerūt romani Amon et Phythia de q̄b⁹ valeri⁹ li. iiij. de amicitia quoꝝ alterū cū vellet Dionyſ. tyrānus Sicilie dānare ad mortē petijt dilationē a rege: vt ire poſſet ad ciuitatem ſuā vt diſponeret facta ſua. Et cū tyrānus peteret fideiuſſorē dedit amicum ſuū di. tyrāno. Qd̄ ſi hora ſtatuta nō rediret: ille ꝓ ſe occideret. Ille aūt expeditis negocijs ſuis: hora ſtatuta reuerſus eſt. Et tyrān⁹ ꝯſiderata amicitia eoꝝ ſibi pepit cordiali aīo ⁊ petijt accipere eū i illa amicitia. Clamabit. Sol⁹ xp̄s fuit ver⁹ amicus q̄ mori voluit ꝓ nobis. Iohā. x. Aiam meā pono ꝓ ouib⁹ meis. O immēſa amplitudo diuine charitatis. O ꝓfunda bonitas ſummi dei: qd̄ Greg. ꝯſiderās ami rādo cātabat. O ineſtimabilis dilectio charitatis vt ſeruū redimeres filiū tradidiſti. Quid ſuauius. Quid dulcius pōt audiri. O peccātes ingrati: diligite xp̄m q̄ nos redemit quē patres antiq̄ illius redēptorē: expectātes toto corde dilexerūt. ¶ Tertiū dicitur ꝛc. Tribus modis ſuſcipiendus eſt: quēadmodū iudei ſuſceperunt.

¶ Primo cum laudibus diuinis.
¶ Secundo cum mundicia cordis.
¶ Tertio cum operibus charitatis.
¶ Primo ꝛc. Sic iudei cū vocib⁹ ꝑcerep Oſanna ꝛc. Iſta aūt laudacio dꝫ fieri.
¶ Primo ore.
¶ Secundo corde.
¶ Tertio opere.

De qua ephe. vi. Cantātes ⁊ pſallētes in cordib⁹ veſtris dn̄o. Nota i v̄bo cantātes. Aug. li. de clauſtro ꝛc. Noli cantare cū lucifero i celo ſeu cū p̄mo hoīe in padiſo: ſed cū xp̄o in tēplo. Cantus dyaboli cupiditas. Cantus primi hominis ſupbia. Cantus chriſti humilitas. Ille. Lucifer cepit antiphonā alte ſ. La. dū dixit. Ponā ſedē meā ad aqlonē. Adā cepit ad ſol. Dū dixit. Erim⁹ ſicut dij. Xp̄s cepit ſubmiſſe: ad Ut. q̄ eſt vltima nota. Laudem⁹ ergo xp̄m. ⁊ ip̄m recipiem⁹. ¶ Scðo ꝛc. Sicut ipi cū oliuis q̄ nō areſcūt. Ita nos cū viridi ꝯſciētia: ⁊ cordis puritate. puer. xi. Iuſti quaſi oliue germinabunt. Dic cū Tob. ix. c. Mundū ſeruaui aiam meā. Hec puritas eſt illa veſtis qua debemus xp̄o occurrere. de qua dicit Apoca. iij. Ueſtimentis albis induaris vt non appareat confuſio nuditatis tue. ¶ Tertio ꝛc. Qd̄ notatur ꝑ hoc ꝙ veſtimēta ſua ſternebāt in via. Ueſtimēta ſpūalia aie: ſunt bona opa Apoca. xv. Btūs q̄ vigilat ⁊ cuſtodit veſtimēta ſua. Iſta veſtimēta i via ꝓſternim⁹ qñ bona tpalia pauꝑib⁹ erogam⁹. Ec Hora eſt iā ꝛc. Uere hora q2 ea. x. ecce rex tu⁹ ꝛc. Practica in v̄bo apoſtoli. xxx. aut. l. annorum: ⁊ adhuc eſt in peccatis. Noli plus expectare: quia vt dicitur. Ne tardes ad extremum ꝛc.

Digitized by Google

¶ Dominica secunda aduentus:
De iudicio vniuersali.

Videbunt filium hoīs venientem in nubibus celi: cum ptāte magna et maiestate. Luce. xxi. Contremiscūt viscera: ligua heret palato: omne humanū ingeniū deficit: dū humana mens venit in cōsiderationem ꝙ sit horribile et timidum vniuersale iudicium: quod indubie credimus consumandū supra passibilē et mortalem carnē. Propterea sicut diuina iusticia nullā rē intendit pretermittere: q̄ aiabus sanctis ⁊ iustis debebat procurare gloriā ⁊ honorē et laudem et triūphū. Ita p contrariū dānatis in ergastulis ⁊ carceribus inferni qđ possit porrigere tristiciā dolorem ignominiā ⁊ confusionē. Unde Lactātius lib. vij. ca. xxvij. deferat si fieri pōt via perditionis ⁊ fraudis: in qua mors voluptatis illecebris adoperta celat. Et quanto q̄sq3 ānis in senectutem vergētibus appropinquare cernit illum diē quo sit ei ex hac vita migrādum cogitet ꝙ purus abscedat ꝙ innocēs ad iudiciū veniat. Non vt faciūt quidā cecis mentibus nixi: q̄ iam deficiētibus corporis viribus: in hoc admonētur instātis vltime necessitatis: vt cupidius ⁊ ardētiꝰ hauriēdis libidinibꝰ intēdant. Qua ex voragine liberet se q̄sq3 dū licet dura facultas adest: seque ad deum tota mēte ꝯuertat: vt illū diē securus expectet: quo p̄sēs dominusq3 mūdi deꝰ de singuloꝝ factis cogitationibusq3 iudicabit. Ille. Declaratio ꝟbi Lactā. Deus audi benigne indit Lactā. Quādiu hō habz in se liberū arbitriū flexibilem ad bonū ⁊ ad malū: dimittat peccata ⁊ sceleragines: ⁊ induat se aureis vestimentis virtutū. Et consideret ꝙ habet sese presentare ante tribunal iudicis xp̄i: ⁊ ibi reddere rōnem de oībus opibus suis bōis aut malis. Hic est ille equissimꝰ iudex qui facta nostra oībus notificabit. Naum. iij. Reuelabo pudēda tua in facie tua ⁊ ostēdā in gētibus nuditatē tuā ⁊ regnis ignominiā tuam. Et ecclesia in sequentia p mortuis. Liber scriptus pferet in q̄ totū cōtinet: vnde mūdus iudicetur. Iudex ergo cum cēsebit q̄cq̄d latet apparebit multū remanebit. Hic est ille q̄ rationem exiget de aia. Deute. iiij. Custodi temetipm ⁊ aiam tuā sollicite. Hic est ille q̄ rōnem de tempe volet. Eccl. iiij. Fili cōserua tpe ⁊ deuita a malo. Ille cōserua tpe rōne pciositatis. Ber. Nihil preciosius tēpore. Et rōne breuitatis. j. Cor. vij. Tēpus breue est. De quo in. iiij. Phisi. Nihil habemꝰ de tēpore nisi p̄ns nūc hic est q̄ rōnem reqret de ꝟbis ociosis. Math. xii. De omni verbo ocioso ⁊c. Sācta g̃ mater ecclesia auida salutis filioꝝ suoꝝ facit in hoc aduētu officium bone matris que dominica preterita proposuit aduentum benignitatis scz de incarnatiōne xp̄i. hodie aūt. s de iudicio vniuersali vt qui nolunt se corrigere ex benignitate: corrigant se ex timore: scz iudicio vniuersali: qđ hodie dicit Tho. Uidebunt ⁊c. De quo iudicio tria videbimus. Require in quadragesimali. Fo. xxviij.

¶ Dominica tertia aduentus:
De iudicio temerario.

Cum audisset iohānes in vinculis opa xp̄i: mittēs duos de discipulis suis ait illis. Tu es q̄ vētur' es an aliū expectamus. Mat. xi. Euāgelista recitat ꝙ iohan

ne baptiſta in carcere poſit⁹ ab herode antippa audiēs opa xp̄i miranda: miſit duos diſcipulos dicēs ei. Tu q̄ es venturus es: an aliū expectam⁹. Scd̄m Chr. triplici de cā. Johēs incarceratus eſt. ¶ Pria qꝛ rephēdebat herodē pp herodiadē vxorē fratris ſui. Mar. vi. Nō lꝫ tibi hr̄e vxorē fratris tui. Ad ei⁹ ſuſtētationē ipm icarcerauit. ¶ Scd̄a qꝛ iohānes p̄dicabat iuſticiā ⁊ baptiſmū: et qꝛ ppl's eū ſeq̄baf. Herodes cū eēt alienigena ⁊ pplo odioſus: pertimeſcens tumultū ppli ipm icarcerauit. ¶ Tertia qꝛ iohānes quēdā magnū regē poſt ſe ventūrū p̄dicabat. Et cum romani ordinaſſent: ne aliq̄s ſine auctoritate ſenatus nou⁹ rex noiaref timuit offenſam Ceſaris: vn̄ icarcerauit. Et tūc miſit diſcipulos dicēs. Tu es q̄ venturus es: an aliū expectam⁹. Videf dubitaſſe an eſſet Meſſias. Sed mirū cū ipm oſidit. Ecce agnus dei. Vn̄ ipm baptiſauit. Spūſſanctū i ſpē colūbe vidit. Rn̄dēt doctores nr̄i Tho. xxij. q. ij. ar. vij. Archieps̄ i .iiij. par. ⁊ Raynen⁹ ꝙ triplex eſt dubitatio. Pria eſt infidelitatis q̄lis fuit in iudeis. Scd̄a tarditat: q̄lis fuit in diſcipl'is eūtibus in Emaus: et q̄buſdā alijs. Mar. vl. Tertia eſt amoris ſiue pietat. Et hec pprie nō ē dubitatio. Talis fuit in iohāne. ſ. q̄dā horror quo aīa ad modū dubitātis ſe hꝫ. Vn̄ Amb. Nō fide ſed pietate dubitauit. Horrebat eni cōſiderare ꝙ fili⁹ dei ad inferna deſcēderet. Rn̄det etiā Johānes Criſoſtom⁹ ⁊ bn̄ ꝙ Johā. nō dubitauit de p̄io aut ſcd̄o aduētu: qꝛ alij pphete pnūciauerūt. Sꝫ dū eēt morti vicin⁹ curās de diſcipuloꝝ ſalute q̄ in chriſtum non credebant: miſit eos ad xp̄m. Tu es q̄ ven. ⁊c. Vt ſcꝫ ab ipo in fide ſolidarētur. Xp̄s aūt factis multis miraculis in p̄ntia eoꝝ: dixit eis: Eūtes renūciate Jo. que vi. ⁊ audi. Ceci vi. clau. q. d. Si verbis nō creditis Jo. bap. me eſſe meſſiā: ſaltē operibus credatis Johan. x. Opa que ego facio ⁊c. Seq̄tur. Beatus q̄ non fuerit ſcandalizatus in me. Glo. Hoc verbū tāgit diſcipulos iohā. qui in ipm non credebāt quē purū hoiem putabāt. Recedētibus diſcipulis cepit xp̄s laudare Johan. bap. Rō: qꝛ potuiſſet turba Jo. bap. levē reputare ꝙ in xp̄m nō crederet. Vn̄ de quattuor laudat. Primo in conſtātia. Quid exiſtis in deſertū videre. Arūdinē vēto agitatā. q. d. nō. Secūdo an auſteritate. Quid exi. i deſer. videre. Hoiem mo. ve. quaſi. d. nō. Tertio in pphetia. Quid exi. in deſer. vi. pphetā: imo pluſq̄ prophetā. Quarto in natura angeli. Hic eſt de quo ſcriptū eſt. Mala. iij. Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā qui preparabit viam ante te. Hoc q̄tū ad hodiernū euangeliū. In dn̄ica p̄terita egimus de iudicio vniuerſali quo oēs deus iudicabit. Hodie xo de iudicio quo hoies ſe mutuo iudicāt dicemus. De quo aplus in epl'a. Nolite ante tēpus iudicare. Ubi tria videbimus. Hunc ſermonē habes in quadrageſimali. Folio xxxix.

¶ Dominica quarta aduentus.
De receptione ſpūali Meſſie ieſu xp̄i.

EGo vox clamantis in deſerto. Johannis. i. Cū ſit famoſa opinio apud iudeos: ꝙ xp̄s aduenit⁹ Meſſie eēt de pximo. Et vidētes opa ſtupenda in ipo Jo. bap. moti ſunt ad opinandū ipm eſſe xp̄m: veri cupidi miſerūt ad ipm Johānem nūcios ſolēnes: ſacerdotes ⁊ leuitas: ⁊ pſonas eccleſiaſticas: vt interrogarēt eum. Tu quis es ſcilicet an meſſias noſter in lege pmiſſus. Cōfeſſus eſt ⁊ nō negauit. Quia nō ſum ego xp̄s. Scd̄m Chriſoſto. q̄druplici de cā iudei plus

Digitized by Google

opinabatur Johā. eē meſſiā ꝙ de xp̄o
¶ Pria ꝓpter habit⁹ aſperitatē. Quia
xp̄s ferebat veſtes cōes ⁊ veſtē incōſu-
tilē: quā maria ei fecerat. Jo. bap. īdu
tus erat de pilis cameli. Mat. iij. Ipſe
Jo. habebat veſtē de pilis camelorum.
Secūda ꝓpter vict⁹ parcitatem. Quia
xp̄s panē ⁊ vinum guſtabat. Johānes
aūt nō Luce. vij. Venit io. non mādu-
cās panē neqꝫ bibēs vinū Luce. i. Erit
magn⁹ coram dn̄o. vinū ⁊c. Deut. xxij.
Buti. Mel ⁊ locuſte fuerūt dapes qui
nutriuerūt Johānē bap. in deſerto ꝓ-
pter qđ eſt tā glorioſus ⁊ magnus.
¶ Tertia cā: ꝓp genus illuſtre. Qꝛ xp̄s
fuit pauper: fili⁹ ioſeph Mat. xiij. Nō-
ne hic eſt fabri fili⁹. Jo. bap. fili⁹ ſum-
mi ſacerdotis zacharie. Quarta ꝓpter
baptiſmi nouitatē. Quia ante iohan
nē nullus ꝓphetarū auſus eſt baptiza
re vt ipe. Vñ baptiſm⁹ Jo. quandā no
uitatē ptendere videbat. Tu qs es.
Nō ſum xp̄s. ¶ Scđo ꝓponūt aliā peti
tionē. Helias es tu. De helia petūt. Qꝛ
ſicut aduētus xp̄i fuerat ꝓmiſſus in-
deiscita ⁊ aduētus Helie vt dr̄ Mala.
vlti. Ecce ego mittā vobis Heliā ꝓphe-
tā. Rn̄dit iohānes. Nō ſum. Sꝫ videt
ꝯtra illđ qđ dixit xp̄s. Mat. xi. Si vul
tis ſcire: ⁊ ipe eſt Helias. Rn̄det Cha.
ꝙ erat Helias nō in ꝑſona: ſed in opa
tione. Qꝛ ſicut Helias nō timuit repre
hēdere regem Achab ⁊ iezabel de pctō
homicidij in Naboth. iiij. Re. xi. ita Jo
hānes bap. reꝑhendere herodem de cō
cubina Mar. vi. Non licet tibi habere
vxorē fratris tui. Et ſicut helyas erit
ꝑcurſoꝛ ſecūdi aduētus ad iudiciū ita
iohānes bap. primi ad incarnationem
Nō ſum ḡ ⁊c. ¶ Tertio ꝓponūt aliam.
Propheta es tu. Rn̄dit. Nō ſum ꝓphe
ta. Sꝫ ꝯ. Mat. xi. Quid exiſtis in de-
ſertū videre. Prophetā. Etiā dico vobis
pluſꝙ prophetam. Rn̄deo ꝙ erat opi-
nio: tunc tpis famoſa apud iudeos ꝙ
ante meſſiā veniret vnus magn⁹ ꝓphe
ta: pro eo qđ dr̄ Deute. xviij. Prophetā
ſuſcitabo eis de medio fratrū ſuoꝝ ꝙ
uis de xp̄o intelligat: lꝫ iudei intellige
rēt eā de alio ꝓpheta. Johānes ꝓphe-
ta negauit eſſe illū. Nō ſum ꝓpheta.
Quid dicis de teipſo: vt reſpōſum de-
mus his q̄ miſerūt nos. Ego inq̄t vox.
ſ. ꝑdicationis de celeſtib⁹ clamātis in
deſerto. Mat. iij. Penitētiā agite ap
propinquabit eñ regnū celoꝝ. Qđ nū
ꝙ fuit auditū ante ipm. Quid ergo ba
ptizas ſi tu nō es xp̄s neqꝫ Helias: ne-
qꝫ propheta. Rn̄dit. Ego baptizo vos
in aqua: extern⁹ tm̄ lauās corpus: nō in
terius coꝛ. ad deſignādū illū q̄ ſuo ba-
ptiſmate lauabit aīas. Nota in verbo
Baptizo vos in aqua. Glo. interlinea-
ris. Tm̄ corpa lauo: qꝛ pctā ſoluere ne
queo Tho. ſuper epiſtolas Pauli ad
Ephe. ij. Baptiſmus iohā. dicitur ba-
ptiſmus aque: qꝛ tantū exteri⁹ munda
bat: interius aūt nō ſanctificabat. Et
iſteo de cōſe. di. iiij. c. Aliud. Si qs ba
ptizauit iudas iterū non ſunt baptizā
di. Et ſi quos baptizent iohānes: iterꝫ
ſunt baptizandi. iđ dicit. Baptizo vos
in aqua. Medius autē veſtrū ſtetit. i.
cōiter viuens inter hoīes: quaſi vn⁹ ex
vobis: qꝛ xp̄s vitā cōem duxit. Quem
vos neſcitis. i. vera cognitione non co-
gnoſcitis quo ad eius diuinitatē. Ipe
eſt q̄ poſt me venturus eſt ꝑdicaturus
⁊ baptizatur⁹. Qui añ me fact⁹ ē. i. di-
gnitate pollēs ⁊ mihi ꝑlat⁹: qꝛ ab eter
no fuit ſm̄ diuinitatē. Cui⁹ ego nō ſū
dign⁹ vt ſoluā ei⁹ corrigiā calciamenti.
In qb⁹ vbis q̄rit. Vtrū xp̄s portaue-
rit calciamēta. Videt dicere Nic. de ly
ra ſup iohā. i. ꝙ h̄ calciamētū nō itelli
git realr: ſꝫ ē q̄dā methaphorica locu-
tio: ⁊ ego dico ꝙ portauit. Quia vt di
cit aplš ad Heb. vij. Debuit ꝑ oīa fra-
trib⁹ aſſimilari. Cū fuerit cōis inuictu:
ita inveſtitu. Vñ portauit calciamēta

Digitized by Google

que habetur in sctõ Iohanne laterano Rome. Hoc sufficiat q̃tũ ad euangelium hodiernũ. Hodie volo videamus: qr instat dies quo dei fili⁹ nostro amore incarnatus est debeam⁹ ⁊ nos p̃parare saltem sp̃ualiter ad eũ recipiendũ Quãdo aliquã personã nobilem expectamus in primo: quattuor consueuimus facere que sunt faciẽda iesu xp̃o: quẽ in primo expectamus in hac natiuitate scdm̃ ecclesie representationem Que sunt ista.

¶ Primo viam dirigere.
¶ Scdo hospicium preparare.
¶ Tertio epulas ordinare.
¶ Quarto vestes pulchras assumere.

¶ Pmo viã ⁊c. Dirigite inqt viã dñi. i. mũdate: oia praua remouete. Qđ faciendũ est de necessitate triplici rõne: si xp̃m hospitẽ apud nos volumus suscipere: in hac festiuitate.

¶ Primo rõne dispositionis.
¶ Scdo rõne locationis.
¶ Tertio rõne maioritatis.

¶ Pmo ⁊c. q̃ tu sis bñ disposit⁹. Una maxia est Thomas in. i. ii. q. cxij. ar. ij. Qđ pctm̃ mortale facit hoiem distare a regno dei ⁊ ab ip̃o deo. In. p̃s. Lõge a pctõribus salus ⁊ puer. xv. Lõge est dñs ab ip̃is. Que q̃daʒ distãtia nõ est localis: cũ de⁹ sit vbiq̃. Et p potẽtiam essentiã: p̃ñtiã: vt Tho. i. par. q. viij. dicit: ⁊ Dauid in. p̃s. Si ascẽdero in celũ tu illic vsq̃ ad dexterã. ⁊ Iere. xxiij. ca. Celum ⁊ terram ego impleo. Distantia hec ergo non est localis: sed formalis propter peccatum. Exempli gratia. Album ⁊ nigrum: licet simul essent localiter ⁊ prope: tamen formaliter distãt. Quia vt dicit ap̃lus. ij. Cor. vij. Nõ est cõuẽtio lucis ad tenebras. iõ si luc. Iohãnis. Ego sum lux mũdi. ⁊ io. i. Lux i tenebris lucet. Peccator est tenebra. De⁹ est iustus pctõr iniustus. De⁹ est bon⁹: pctõr mal⁹. De⁹ est sapiẽs: peccator insipiens. Distãt ergo de⁹ ⁊ peccator formaliter in infinitũ per peccatum ita vt xp̃s nõ haberet in aia pctõris per gratiã. Et hoc rõne indispositionis. Et nisi sit dispositus p grãm nũq̃ susciperet Iesum xp̃m. Igit reqritur dispositio. i. q̃ grã disponat pctõrem per fugationẽ culpe. Dirigite viã dñi. i. remouete opa praua. Unde theo. ponũt casum disputabilẽ. Si iudas cũ mala voluntate. i. cũ peccato pditionis ingrederet celũ peruñt. Si deus posset eum facere beatũ sine p̃dicta dispositione grẽ. Ad hoc sunt due opiniones. Una est minorum. s. Scoti in. iiij. dist. xliiij. Et pauli carmelite in p̃ria sum. in prin. tenẽt q̃ de p̃tãte ordinaria nõ põt: qr tã scʒ ordinauit: qs debet esse beat⁹. Uñ oportet q̃ hẽat talem dispositionẽ. i. q̃ gratia sit purgata ab oĩ sorde pcti. Sʒ quo ad p̃tãteʒ absolutã dicũt q̃ de⁹ iudam possʒ saluare ⁊ beatũ facere absq̃ ista dispositiõe. Sʒ doc. nostri aliter tenẽt Tho. ⁊ Alber. Io. de biblia de bolonia in suis q̃libetis q̃ nec de ordiãria p̃tãte: nec de obsoluta posset iudã aut quẽlibet aliũ pctõreʒ beatũ facere absq̃ dispositiõe p̃fata. Et rõ illor̃ est: qr iplicat ɔ̃dictionẽ: qr seqref q̃ aliqs esset in gratia ⁊ non in gratia: ⁊ esset beatus ⁊ non beatus ⁊ haberet in se statũ omnium bonorum cum statu peccati: sed hoc est impossibile. Si igitur causa est turpitudo pcti ⁊ malicia q̃ facit totaliter hoiem idispositũ ad xp̃m recipiendũ quare pctõr miser nõ deserit ꝑm pctm̃. Cur nõ linis cõcubinam vsuras ⁊c. Et si forte nõ credis: audi iohãnem in apo. xxi. Nihil inquinatum introibit in illã. Si fecisses mille opera bona: et post mortem cum vno solo mortali ires ad celum: ⁊ diceres. O vos qui habitatis hic: aperiatis mihi quia beatificari volo. Aperite: quia ieiunaui: oraui elemosynas feci: feci sic

⁊ ſic putas ꝙ daret introitū. Non placet deo. Similiter in pſenti nec in aīa tua p gratiā venire in pſenti. Nihil inquinatū. Fiat practica de ſingulis peccatis semp addēdo. Nihil inqnatū. dirigite ergo viā dñi o mortales. qꝛ dñs venit. ¶ Scđo rōe ⁊c. Cōcluſio eſt pbi iiij. pbiſ. Locus ⁊ locatū debēt eſſe pportionata. Exēpli gratia. Tu habes bonū vinū nihil ſcio ego mētere ad huc. Ponis illud in vaſe pportionato non marcido ſed bono. Ne. O ita pater: qꝛ olidū vini facit capillos albos. Anima noſtra cum ſit rōnalis ⁊ capax ſummi dei cū ſit ppinqua ei per ſimilitudinē vt docet Tho. i. p. q. xciij. in. i. diſt. viij. opꝫ ꝙ ſi debꝫ eſſe apta ad ſuſcipiendū ipſū deū ꝙ ei pportionet. Et hoc nō fit niſi p gratiā ⁊ lumē glie. qđ nō pōt eſſe in loco vbi culpa eſt. i. aīa q̄ eſt peti ſubiectū. Opꝫ igit ꝙ aīa a pctō mūdetur: ſi vꝫ ingredi padiſuꝫ vel xp̄m ſuſcipere. Putas o miſer homo ꝙ deus iuſtus velit liquorē illū p̄cioſum ſue gr̄e ponere in fetido vaſe immūditiaqꝫ repleto. i. aīa plena peccatis luxurie: auaritie: odij ⁊c. Vñ Hiero. ad Pāmachiū ⁊ oceanū Vaſa limo plena: liquorē puri elemēti recipe ⁊ retinere nō poſſunt Ager ſpinoſus: niſi oīno fuerit cultoris laboꝝ extirpatus: nō nutrit in ſe ſacrata ſemina: ſed ſuffocat: ita ⁊ anim' ſecularīū ſollicitudinū plenus illecebris verbū nō pōt ſuſtinere diuinū niſi pri' ipſas mundi ſollicitudines culparūqꝫ oīm materias euāgelica in ſe falſe ſucciderit. Ille. Nōne reputaret fatuus ille q̄ lapidē p̄cioſum proiceret in latrina ad ibi semp manēdū. Vere ſic. Nōne reputaretur inſipiēs qui optimā romanaꝫ: vel maluaticū poneret in vaſe muſulento. Vere ſic. Ita facit deus. Faciet tibi deus: vt fecit quidā floretinus qui habebat bonū vinū ad quem multi cōfluebant ⁊ petebāt aut pro infirmis: aut pro medicina cum vaſe honeſto ⁊ mūdo q̄daꝫ beſtialis miſit quēdam famulū cū vno barileto ſatis magno: vt daret ei de vino precioſo. Quō vidēs dñs ruſticitatē illius ciuis facere: licētiauit famulū di. Uis in hoc vaſe portare vinū. Uolo inqt. Accipiens dñs vas vini: odoratuſqꝫ eſt per foramen di. Abi in malā horā. Nolo ponere bonū vinū meuꝫ in vaſe muſido: vt eſt hoc. O anima ruſticana: ita erit tibi ſi in peccatis permanes. Dirigite ergo viam domini ⁊c. ¶ Tertio ratione ⁊c. Concluſio eſt pbi. iiij. Topico. Si id qđ min' videt ineſſe ineſt: ergo ⁊c. Exēpli gratia. de rege legē cōdente cōtra quā filius eius cōtra faciēs punit Ualerius refert de Tito maulio Torquato: qui filiū Titū: qꝛ contrafecerat edito patris: qđ erat ne quis miret bellum nec certaret: q̄uis filius certans inimicū viciſſet: fecit eum ligari in pñſentia ſua ad ſtipitē: ⁊ ibi decollari. Et illudmet legitur de quodā duce veneto. Si filiū ſuum punit rex: magis puniet famulꝰ. Si angeli vel ſancti oēs ⁊ virgo beata peccare poſſent ⁊ peccarent. deus expelleret eos a ſua viſione nequaqꝫ cū eis eſſet. O paule da teſtimonium ſi forte rōnes non capiūt. ad Ephe. v. Hoc eñ ſcitote intelligentes: qꝛ oīs fornicator: aut immundus aut auarus: qđ eſt idoloꝝ ſeruitus: nō hꝫ hereditatē in regno xp̄i ⁊ dei. ad Ro. xiij. Abijciam' ergo opa tenebraꝝ. et dauid. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Qui ingredit ſine macula. Mathe. v. Beati mūdo corde ⁊c. de pe. di. i. c. Non pōt quiſqꝫ gratiā vite celeſtis accipe niſi purgatus fuerit ab oī ſorde peccati per penitētie cōfeſſionē: vel p donū baptiſmi ſalutaris. Ille. Exemplum nepotis Cyrilli ad Augu. ſcribētis Nepos inquit quidē meus Ruffus noīe vtroqꝫ priuatus parente a te.

Digitized by Google

ñeris aĩmis ad mētē deuenit mat⁹ q̃
vtinā ex vtero nō exiſſet:ne illi qđ ſu-
ſtinet cōtegiſſet:quem tāta diligētia
enutriui:vt a plurib⁹ a me genitus pu
taret. Creſcēs itaq̨ infelix puer etate
ſed non ſapiētia ingēii pulchritudine
corpis decorat⁹:ſed nō alea cūctis di-
lectiōe ſupflua colebať. Is nāq̨.xviij.
etatis ſue anno imbecillis ⁊ miſerrim⁹
expirauit. De cuius morte tātus ab ōi
bus inſonuit luctus ꝙ vix per mēſem
potuit quietari. At ego nimis ei⁹ incū
bens dilectioni pluries rogaui glorio-
ſum. Hier. Ut mihi qđ acciderat nepo
ti meo reuelaret. Orāti autē mihi die
quadā hora.xvi.tātus affuit fetor ꝙ
nullatenus potuit ſuſtinere:⁊ dū taci
tus mirarer vnde tātus fetor eſſet ſu-
pra meū verticē eleuatis oculis infeli
cem nepotē meū vidi terribili viſione
ita ꝙ viſum in eū imprimere nō aude
bam. Nam cathenis igneis circūliga-
tus flāmas fetidiſſimas erūpebat. ad
hanc terribilē viſionē ſubito me tātus
timor inuaſit vt dū pluries loq̄ vellē
formare vocē penit⁹ nō valerē. Poſtre
mo aliquantulū ad me rediēs ſi meus
erat nepos voce cepi perquirere treme
bunda: Ad hec inq̄t ille vlulatib⁹ ⁊ ſu
ſpirijs. Utinā nō eſſē:ne tā diris eſſē
cruciatib⁹ deputat⁹. Nā ſcias me ꝑpe
tuis tribus māſionib⁹ tartareis ꝑmā
ſurū. Heu quid dicā. His dictis tātus
mihi dolor affuit vt ꝑ pluries ſim mi-
rat⁹ quō e vita ꝓtinus nō deceſſi. Lon
gius aūt expletis colloquijs ab eo ſci-
ſcitatus fui:cur ita diuinā miſericor
diam perdiderat:cū tot virtutibus vi
deretur pollere. Pro nulla inquit me
ſcias cauſa fore dānatū niſi q2 in ludis
maxime delectabar atq̨ in morte vo-
lūtarie poſtpoſui cōfiteri:q̄bus dictis
diſparuit. Et tātus fetor remāſit vt in
locū illū ꝑ magnū ſpaciū null⁹ auſus
ſit introire. Hec Cyrillus. Uč igiť his
qui cū talia vel legūt vel [illegible]
mēte nō mutant:nō ꝯuertūť ad dñm
deū ſuū. Nam ſi ꝓ vno peccato ſolum
modo homines dei iuſticia eternaliter
dānat: qđ faciet ꝓ multis. Dirigite er-
go vias dñi ⁊c. ¶ Scđo debem⁹ domū
dignā ⁊ hoſpitiū ꝑparare. Ambr. Pro
picia diuinitate fratres chariſſimi iā
aduenit dies quo natalē dñi ſaluato-
ris cū gaudio deſideramus celebrare.
Idcirco rogo vt q̄tū poſſum⁹ cū dei
adiutorio laboremus vt in illo die cū
ſinceritate:⁊ pura ꝯſciētia:⁊ mūdo cor
de:⁊ caſto corpe ad altare dñi poſſim⁹
accedere:⁊ corp⁹ vel ſanguinē eius nō
ad iudiciū:ſed ad remediū aīe noſtre
mereamur accipe. Ille. In hac domo
⁊ hoſpitio aīe noſtre ſunt tres camere:
q̄ debēt eſſe pure ⁊ mūde. Memoria:
intelligētia:⁊ volūtas. In memoria q̄
dē habitat pater. In intelligētia fili⁹
In volūtate ſpūſſctūs. Memoria aūt
ſm̄ Aug. eſt mater intelligētie:q2 itel
ligētia nihil cognoſceret ſine memoria
q̄ ei influit. Silr volūtas gñatur a me
moria ⁊ itelligētia. Nemo enī vult ali
qđ niſi in memoria habeat. et niſi ꝑ in
telligentiā aliqualiter cognoſcat. ⁊ ſic
memoria eſt mater intelligētie. Et in
telligētia eſt ꝓles memorie. Uolūtas
ſo ab vtroq̨ ꝓcedit. Et ideo ꝑ quādā
appropriationē :pať habitat i camera
memorie. Fili⁹ in camera intelligētie.
Spūſſctūs i camera volūtatis. In ca
mera memorie pať habitat ꝑ bñficio-
rum dei recordationē ꝯtinuā. Uñ ps.
Memor fui ⁊ delectat⁹ ſum. Fiat pre
ctica ō bñficijs dei ꝑ modū ꝯtēplatio
nis. In camera itelligētie habitat fili⁹
ꝑ fidē verā. ad Ephe.iij. habitare xp̄m
ꝑ fidē in cordib⁹ veſtris. Et hec fides
hꝫ purificare Act.xv. Fide purificans
corda eoꝝ. ⁊.xv.q.vi. fides oīa purgat.
⁊ Ambro. Ubi fides integra eſt etiam
vbi ſaluator docet:vigiles et quietes.

Digitized by Google

ibi requies:ibi tranquillitas:ibi cun-
ctorum criminū eſt medicina. In came
ra volūtatis habitat ſpūſſanctus.ſ.p
amorē. Vñ poſtq̄ dñs dixit Job.xiiij.
Si quis diligit me ſermonē meū ſerua
bit. Subdit. Ad eū veniem⁹ ⁊ manſio
nem apud eum faciemus.ſ. per amo-
rem:ſʒ dicūt quidā. Si vult venire in
domū meā in iſtis feſtis paraui plura.
Si voluerit ludere ad triūphos ſunt
in domo:ad teſſeres habeo plura tabu
laria:ad aurā habeo taxillos groſſos ⁊
minutos. Groſſos vt ſi forte malevide
ret:q2 deus ſenuit. O ceci quid agitis
vñ Ber.ſup Cañ.ij. Ecce q̄ multi i hac
ciuis qui primo eſt celebrāda natiuita
te gaudebūt:ſʒ vtinā de natiuitate. Il
le. Dirige ergo viā ⁊c. ¶ Tertio. Debe-
mus epulas ordinare. Inuenio tripli-
cem cibum in quo xp̄s delectatur.
¶ Primus eſt materialis.
¶ Secundus eſt ſpūalis:
¶ Tertius eſt celeſtialis.
¶ Primus ⁊c. Iſte dʒ dari pauperibus
qui xp̄i pſonam gerūt. Xp̄s eñ in pau
pere ſe reputat eſurire ⁊: paſci. Mat.
xxv. Eſuriui eñ ⁊c. ⁊.vij.q.j.c.oīs. qui
negant miam faciendā fugiētibus:et
neceſſitatē patiētibus ipſʒ xp̄m negāt
qui eſt mia ⁊ veritas. Practica: vt ſi
qs videret xp̄m ad oſtiū ⁊ ipm licētia
ret. O q̄tum eſſet graue:ita fit paupi
quē licentias dicēdo vade cuʒ deo ⁊c.
¶ Scḋs ⁊c. Hinc debemus p̄parare in
aīe iuſtificationē:ḋ quo. Jo.iiij.c. Me
us cibus eſt vt faciā voluntatē patris
mei q̇ in celis eſt. Et q̄ eſt hec volūtas
patris. O bone ieſu: certe iuſtificatio
pctōrum. Eze.xviij. Nunqd voluntas
mee eſt mors impij. Iſtum cibū it xp̄s
querēdo oſtiatim di. Apoč.iij. Ego ſto
ad oſtiuʒ ⁊ pulſo:ſi qs aperuerit mihi
intrabo ad illū ⁊ cenabo cū illo:⁊ ipſe
mecū. Hoc eſt dicere. Ponem⁹ ad ſco-
tum.ſ.q̄tum debis mihi:ego dabo ti
bi. Quid ergo faceres o aīa ſi xp̄s ve
niret ad cenandū tecū. O pater facerē
ei de aſſato ⁊ alia plura: Non q̄rit iſta
deus a te:ſʒ alia. In hac cena pctōr de
bet ponere tria p ſuo ſcoto. Confeſſio
nem:cōtritionē ⁊ ſatiſfactionē. De⁹ au
tem p ſcoto ſuo ponit alia tria. Remiſ
ſionē culpe:infuſionē grē:collationem
glīe. O bona cena. Sʒ heu multi ſunt
ſſles ioculatorib⁹ q̄ ſemp vellēt come
dere de alieno ⁊ nunq̄ de ſuo. Tales
vellēt q̄ deus poneret partē ſuā ⁊ ipſi
nihil volūt de ſuo ponere. ¶ Terti⁹ ci
bus ⁊c.i.laus dei p̄paranda eſt: dicit
eñ cibus celeſtialis. De⁹ eñ eſt frater
ſ.dñici nō comedit carnes:ſed libēter
guſtat laudes imolatas. vñ di. Num-
quid mādu cabo carnē tauroꝝ aut ſan
guinem hircoꝝ potabo. Subdit. Im-
mola deo ſacrificiū laudis.i.oībus hiſ
diebus:p̄cipue occupate in veſpis miſ
ſis ⁊c. O quot ſunt q̄ iſtū nō p̄parabūt
ſʒ blaſphemias ppter ludū qui fit die
bus ⁊ noctibus. O pctōres q̄d agitis
¶ Quarto pulchras veſtes aſſumere.
Inuenio tres veſtes quibus ornare de
bemus nos.
¶ Prime ſunt albe.
¶ Secunde ſunt deaurate.
¶ Tertie ſunt varie.
¶ Prime ⁊c. Veſti alba eſt puritas. de
qua Apoč.iij. Veſtimētis albis indua
ris:vt nō appeat cōfuſio nuditatis tue
¶ Scḋa eſt deaurata. Iſta ē charitas
charitas eſt veſtis rubea q̄ facit aīam
rubentē.i.igne amoris feruētē. ¶ Ter
tia eſt varia.i.diuerſitas virtutum. Ec
cle.xvj. Veſtiui te diſcoloribus.ḋ hac
triplici veſte in pſ. Aſtitit regina a dex
tris tuis in ve.deau. circun.⁊c. Beata
aīa que xp̄o aduenienti occurret ei cuʒ
veſte alba: puritatis cū veſte deaura-
ta charitatis ⁊ varia multiplicis virtu
tis. Sed ve illi qui ſibi ecōuerſo occur
rent cū veſte nigra:ſanguinolēta ⁊ ſor

Digitized by Google

Vide peccatum. Non est olla magis ni-
gra q̄ aīa in mortali posita. Naum. ij.
Facies eoꝝ sicut nigredo olle. Non er
go cū nigra: s; alba veste. Mater enī
tenēs filiū in gremio nō vult q̄ aliq̄s
amplectet eum qui eum facit plorare
Tria genera hoim timent pueri. Pri-
mo hoies male indutos. Scdo hoies
qui habēt longam barbā. Tertio illos
qui auferūt puero qđ primo sibi dede
runt: ⁊ gratant in manu tenebat. Mo
raliter. Paruul⁹ iste qui natus est no-
bis: vel nasci dz: primo abhorret hoies
male indutos. i. illos qui habent mor
tale pctm̄. O si videretis tunc quales
lachrymas mitteret: qn̄ in die natiuita-
tis tangetis eū cum pctō. Scdo barba
tos. i. in pctō pseuerantes: qr sicut bar
ba p longa tpa crescit sic pctm̄ p cōsue
tudinem: vn̄ puer nō vult eos habere
ppe cū illa barba: nec mater vult. Et
si veneris ad eū p malo hēbit. O ma-
ria da ei licentiā. Dicat exēplū. j. dial.
de illa que fuit incōtinēs ⁊ accessit ad
eccliā scti Sebastiani. Tertio illos q̄
auferūt qđ primo dederūt. Isti sunt re
cidiuantes ⁊ cadētes a pnia qui aufe
runt deo aīas suas quas sibi dederant
⁊ quas sibi pomū gratū; ⁊ odoriferū;
in manu tenebant. iuxta illud. Sap.
Iustoꝝ aie in manu dei sunt. Si enī
debet venire ad cōsecrandū nos in hoc
festo requirit q̄ habeam⁹ illa que re-
quirunt in cōsecratione ecclīaꝝ. Pri
mo requirit misse celebratio. de cōse.
di. j. c. j. ⁊ c. d fabrica: ita reqrit oratio i
hoie. Scdo reliquie sanctorū. de conse.
di. j. c. de fabrica. c. placuit. Reliq̄e san
ctorum est imitatio bonoꝝ ⁊ sanctoꝝ
Tertio requirit eiectio cadaueꝝ paga
norum. de cōse. di. j. c. ecclam. ita requi
ritur in homie vt cadauera carnalia vi
tia eiciat. Quarto debet dotari ante-
q̄ consecret. xvj. q. vij. c. pie. Dos ista ē
fides in hoie. Unde pz sermo.

¶ Prologus communis.

Gloria ⁊ hono
re coronasti eū dn̄e
in ps. ¶ Uilis ⁊ ig̃
bilis vere pōt iudi
cari vita hoīs dum
illa sit supposita re
gimini celoꝝ: ⁊ tantis miseriis q̄tas
inducunt celeris motus ⁊ dn̄ium spe
rarum eternaꝝ. Donī accōmodare. Ja
cob vocitauit hanc nostrā vitā ppter
suū continuū; defluxū pegrinationem
Gen. xlvij. Dies pegrinationis vite mee
centū. xxx. annoꝝ sunt parui ⁊ mali. Et
Job sitr cognoscens defectū ⁊ miseriā
vite nostre dicit Alber. vij. c. Memen
to qr ventus est vita mea. ⁊ Alber. xiiij.
subiūgit. Homo natus de muliere bre
ui viuens tpe replet multis miseriis.
O quot parabola: quot sunt egritudi-
nes copie. Quot imēse passiones ani
mi. quot excidia: quot ruine: quot sup
plicia: quot iacture: quot naufragia: ⁊
alie dispositiōes: qbus suppositus est
homo. vn̄ est necessariū q̄ aīo suo con
tinue adiungat molestia. Uñ petrarc.
in. v. triumpho. tēpo. Apparet mihi in
gens vanitas cor figere in illa que tpe
pereunt que q̄to plus retineas citius pere
runt. Cū itaq; sit vnū dānū; irremea
bile qđ nobis pducit tpus: ppter hoc
merito vilis ⁊ abiecta est iudicanda h
nostra terrena vita. Et q̄tum sit falli
bilis ipsa mortalis vita: ⁊ vera pce in
ducta poete snia: ostēdit Salomon in
pncipio. Eccl's. di. Uanitas vanitatū
⁊ oia vanitas. O sapiētia aurea: ⁊ cele
brāda snia. O ceci ⁊ inaduertētes mor
tales cupidi nimis rerum caducaꝝ et
q̄ trāsitoriaꝝ. Ubi sunt diuitie ⁊ the-
sauri possessi a principib⁹ secularib⁹ ⁊
ecclasticis. Ubi sunt splēdida vasa au
rea ⁊ purgati argenti. Ubi multitudo
equoꝝ. Uanitas vanitatū ⁊ oia vani

Digitized by Google

tas: dicit Salomon. Sed vere nullum remediū eſt magis congruū ꝙ iſta per calcare ⁊ vertere oculos mētis noſtre ad imitādos ſanctos: preſertim glorioſiſſimum. N. qui ⁊c.

¶ In feſto alicuius ſancti ꝓlogus communis: vt Anthonij Silueſtri ⁊c.

Dedit illi claritatem eternā dñs deus noſter. Eccli. xliiij. ¶ Cōcluſio eſt phi in lib. de bona fortuna. ꝙ appetit⁹ naturalis naturalr̄ tēdit in bonū. Dio. iiij. de di. no. Pulchrū ⁊ bonū oīa deſiderāt. Cū bonū inqt phs. iij. ethi. ſit obiectū volūtatis. inter oīa bona pcipuū eſt virt⁹. In. ij. ethi. Virtus eſt ꝗ facit bonū habentē: ⁊ opus ei⁹ reddit bonū. Hec eſt que facit hoiem laude dignum. In. ij. ethi. Virtuti debet laus. Hiero. ad Celantiā. Nobilitas ſumma apō deū eſt clarū eſſe virtutib⁹. Hec eſt ꝗ facit hominē deū. In. vij. ethi. Hoies dicūtur dij ꝓpter virtutis excellētiā. ps. Ego dixi: dij eſtis. Hec eſt ꝗ facit filios dei. Jo. i. dedit eis poteſtatē ⁊c. Hec eſt ꝗ hoiem deo aſſimilat. Apuleius in lib. de deo ſocratis. Nihil eſt deo ſimilius ꝙ vir animo ꝑfecte bonus. Et qꝛ ſunt plures mali ꝙ boni ꝓpter difficultatē boni. In. ij. ethi. Malū eſt facile bonū ṽo difficile. In eodem. difficile eſt eſſe bonū: vnde pauci ſaluanſ. Mat. xxij. Multi ſunt vocati ⁊c. Aſculan⁹ ſuper hoc li. iiij. c. lij. Multi ſunt vocati ⁊ pauci electi: ad ꝯſequēdas tātas virtutes ⁊ cōtēplādū diuinū ꝯſpectū. ideo oportet ꝓuocare ad virtutē per pmia ⁊ ꝓmiſſiones: ⁊ bona exēpla. Vñ Hiero. ad paulinū pſbyterū. Habet vnūquodqꝫ ꝓpoſitū pncipes ſuos. Romani duces imitētur. Camillos Fabricios Regulos Scipiones. Phi proponant ſibi Pythagorā Socratem Platonē. Ariſtotelē. Poete emulenſ: homerū: virgilium: menandrū: terentiū. Hyſtorici. tucydidē: ſaluſtiū: herodotū: Liuium. Oratores: lyſiā. Graccos: demoſthenes: tulliū. Et vt ad noſtra veniam⁹. epi et pſbyteri habeāt ad exēplū aplos ⁊ apoſtolicos viros: quoꝝ honorē poſſidētes habere nitanſ ⁊ meritū. Nos autē habeam⁹ ꝓpoſiti noſtri pncipes. paulum ⁊ anthoniū. iulianum. hilarionē. machariū. Et vt ad ſcripturarū auctoritatē redeā: noſter pnceps. helias. noſter heliſeus. noſtri duces filij ꝓphetarum: ꝗ habitabāt in agris ⁊ ſolitudie: ⁊ faciebāt ſibi tabernacula ꝓpe fluēta iordanis. Ille. inter alios beatus. N. cuius hodie romana eccl'ia merito celebritatē ſolēnizat nobis exēplo fidei vel cōſtantie eſſe poteſt. Propter qđ a deo ſublimatus eſt in regno celoꝝ. Unde verba aſſumpta. Dedit illi ⁊c.

¶ Finis.

¶ Expliciūt ſermones de ſanctis. Magiſtri Gabrielis de Bareleta ordinis pdicatoꝝ ⁊ ſacre theologie ꝓfeſſor. Impreſſi Lugdū. Anno incarnationis dñi M. ccccc. ſeptimo. Die ṽo tertia menſis Decembris.

¶ Regiſtrum operis.

¶ Quadrageſimale huius operis incipit in a. excepta epiſtola: ⁊ deſinit i v. omneſqꝫ ſunt quaterni preter v qui eſt duernus.

¶ Sanctuarium vero incipit in A. et deſinit in L. omnes ſunt quaterni.

Digitized by Google

Sum fratris Gabrielis [illegible] [illegible]
[illegible] Christi-[illegible]

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google